ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2000

Vyhlásené: 13.05.2000 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

152

OZNÁMENIE
Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky oznamuje, že 15. apríla 1994 bola v Marrákeši podpísaná Dohoda o založení Svetovej obchodnej organizácie. Dohoda tvorí neoddeliteľnú súčasť Záverečného dokumentu Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní podpísaného 15. apríla 1994 v Marrákeši.

Národná rada Slovenskej republiky so záverečným dokumentom vyslovila súhlas svojím uznesením č. 32 z 13. decembra 1994 a prezident Slovenskej republiky ho ratifikoval 22. decembra 1994.

Dohoda nadobudla platnosť 1. januára 1995 na základe článku XIV ods. 1 a v súlade s odsekom 3 záverečného dokumentu.

DOHODA o založení Svetovej obchodnej organizácie

OBSAH

ZÁVEREČNÝ DOKUMENT URUGUAJSKÉHO KOLA MNOHOSTRANNÝCH OBCHODNÝCH ROKOVANÍ	1747
DOHODA O ZALOŽENÍ SVETOVEJ OBCHODNEJ ORGANIZÁCIE	1748
PRÍLOHA 1	1756
PRÍLOHA 1A: Mnohostranné dohody o obchode s tovarom	1756
Všeobecná dohoda o clách a obchode 1994	1757
Dohovor o Interpretácii článku II:1 (b) Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994	1759
Dohovor o interpretácii článku XVII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994	1760
Dohovor o ustanoveniach o platobnej bilancii Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994	1761
Dohovor o interpretácii článku XXIV Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994	1763
Dohovor týkajúci sa výnimiek zo záväzkov podľa Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994	1765
Dohovor o interpretácii článku XXVIII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994	1766
Marrákešský protokol k Všeobecnej dohode o clách a obchode 1994	1767
Dohoda o poľnohospodárstve	1768
Dohoda o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení	1783
Dohoda o textile a odevoch	1792
Dohoda o technických prekážkach obchodu	1812
Dohoda o obchodných aspektoch investičných opatrení	1824
Dohoda o uplatňovaní článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994	1827
Dohoda o uplatňovaní článku VII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994	1841
Dohoda o kontrole pred odoslaním	1858
Dohoda o pravidlách pôvodu	1864
Dohoda o dovoznom licenčnom konaní	1871
Dohoda o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach	1875
Dohoda o ochranných opatreniach	1900
PRÍLOHA 1B: Všeobecná dohoda o obchode so službami	1906
PRÍLOHA 1C: Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva	1926
PRÍLOHA 2: Dohovor o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov	1946
PRÍLOHA 3: Mechanizmus preskúmavania obchodnej politiky	1961
PRÍLOHA 4: Viacstranné obchodné dohody	1963
Dohoda o obchode s civilnými lietadlami	1963
Dohoda o vládnom obstarávaní	1963
Medzinárodná dohoda o obchode s mliečnymi výrobkami	1963
Medzinárodná dohoda o obchode s hovädzím mäsom	1963
MINISTERSKÉ ROZHODNUTIA A DEKLARÁCIE	
Rozhodnutie o opatreniach v prospech najmenej rozvinutých krajín	1965
Deklarácia o prínose Svetovej obchodnej organizácie na dosiahnutie väčšej prepojenosti pri tvorbe globálnej ekonomickej politiky	1966
Rozhodnutie o oznamovacích postupoch	1967
Deklarácia o vzťahu Svetovej obchodnej organizácie k Medzinárodnému menovému fondu	1969

Rozhodnutie o opatreniach týkajúcich sa možných negatívnych vplyvov reformného programu na najmenej rozvinuté krajiny a rozvojové krajiny úplne závislé od dovozu potravín	1970
Rozhodnutie o oznámení prvej integrácie podľa článku 2.6 Dohody o textile a odevoch	1971
Rozhodnutie o navrhovanom Dohovore o informačnom systéme noriem WTO-ISO	1972
Rozhodnutie o prehľade publikácií Informačného centra ISO/IEC	1973
Rozhodnutie o obchádzaní antidumpingových opatrení	1974
Rozhodnutie o preskúmaní článku 17.6 Dohody o uplatňovaní článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994	1975
Deklarácia o urovnávaní sporov podľa Dohody o uplatňovaní článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994 alebo časti V Dohody o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach	1976
Rozhodnutie týkajúce sa prípadov, keď má colná správa dôvody pochybovať o pravdivosti alebo o presnosti deklarovanej hodnoty	1977
Rozhodnutie o textoch týkajúcich sa minimálnych hodnôt a dovozu výhradnými zástupcami, výhradnými distribútormi a výhradnými sprostredkovateľmi	1978
Rozhodnutie o inštitucionálnych dohovoroch k Všeobecnej dohode o obchode so službami	1979
Rozhodnutie o niektorých postupoch pri urovnávaní sporov zo Všeobecnej dohody o obchode so službami	1980
Rozhodnutie o obchode so službami a životnom prostredí	1981
Rozhodnutie o negociáciách o pohybe fyzických osôb	1982
Rozhodnutie o finančných službách	1983
Rozhodnutie o negociáciách o námorných dopravných službách	1984
Rozhodnutie o negociáciách o základných telekomunikáciách	1985
Rozhodnutie o profesionálnych službách	1986
Rozhodnutie o pristúpení k Dohode o vládnom obstarávaní	1987
Rozhodnutie o uplatňovaní a preskúmaní Dohovoru o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov	1988
DOHOVOR O ZÁVÄZKOCH VO FINANČNÝCH SLUŽBÁCH	1989

POUŽITÉ SKRATKY		
AMS	Agregáte Measurment of Support	Agregovaná miera podpôr
DOHODA WTO		Dohoda o založení Svetovej obchodnej organizácie
DSB	Dispute Settlement Body	Orgán na urovnávame sporov
DSU	Dispute Settlement Understanding	Dohovor o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations	Organizácia Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo
GATS	General Agreement on Trade in Services	Všeobecná dohoda o obchode so službami
GATT	General Agreement on Tariffs in Trade	Všeobecná dohoda o obchode s tovarom
IEC	International Electrotechnical Commission	Medzinárodná elektrotechnická komisia
ISO	International Organization for Standardisation	Medzinárodná organizácia pre normalizáciu
MFA	Multifibre Agreement	Dohovor o medzinárodnom obchode s textilom
PGE	Permanent Group of Experts	Stála skupina expertov
SSG	Special Safeguard	Zvláštne ochranné opatrenie
TMB	Textile Monitoring Body	Orgán pre monitorovanie obchodu s textilom
TPRM	Trade Policy Review Mechanism	Mechanizmus preskúmavania obchodnej politiky
TRIM	Trade Related Investment Measures	Investičné opatrenia týkajúce sa obchodu s textilom
TRIPS	Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights	Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva
TSB	Textile Surveillance Body	Orgán pre dohľad nad textilom
WTO	World Trade Organization	Svetová obchodná organizácia

ZÁVEREČNÝ DOKUMENT
Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní

1. Zástupcovia vlád a Európskych spoločenstiev, ako aj členovia Výboru pre obchodné rokovania, ktorí sa stretli s cieľom ukončiť Uruguajské kolo mnohostranných obchodných rokovaní, sa dohodli, že Dohoda o založení Svetovej obchodnej organizácie, ministerské rozhodnutia a deklarácie a Dohovor o záväzkoch vo finančných službách, ako sú uvedené v pripojených prílohách, vyjadrujú výsledky ich rokovaní a sú neoddeliteľnou súčasťou tohto záverečného dokumentu.

2. Zástupcovia zúčastnených strán sa podpísaním tohto záverečného dokumentu dohodli, že:

a) predložia, ak je to potrebné, na posúdenie a schválenie v súlade s príslušnými postupmi svojim kompetentným orgánom Dohodu o založení Svetovej obchodnej organizácie,

b) prijmú rozhodnutia a ministerské deklarácie.

3. Zástupcovia zúčastnených strán sa dohodli, že všetci účastníci Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní (ďalej len „účastníci“) urýchlene prijmú Dohodu o založení Svetovej obchodnej organizácie s platnosťou od 1. januára 1995 alebo čo najskôr po tomto termíne. Najneskôr koncom roku 1994 sa stretnú ministri v súlade so záverečným odsekom ministerskej deklarácie z Punta del Este, aby rozhodli o medzinárodnom uplatňovaní výsledkov vrátane určenia ich platnosti.

4. Zástupcovia zúčastnených strán sa dohodli, že Dohoda o založení Svetovej obchodnej organizácie bude otvorená na prijatie ako celok pre všetkých účastníkov podľa článku XIV. Prijatie

a nadobudnutie platnosti viacstranných obchodných dohôd, ktoré sú zahrnuté do prílohy 4 Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie, budú sa riadiť ustanoveniami týchto viacstranných obchodných dohôd.
5. Pred prijatím Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie musia účastníci, ktorí nie sú zmluvnými stranami Všeobecnej dohody o clách a obchode (GATT 1947), ukončiť rokovania o svojom prístupe ku GATT 1947 a musia sa stať jej zmluvnými stranami. Pre zúčastnené strany, ktoré nie sú zmluvnými stranami GATT 1947 v čase podpísania tohto záverečného dokumentu a nemajú definitívnu Listinu koncesií a záväzkov, budú tieto listiny následne pripravovať s cieľom pristúpiť k Všeobecnej dohode o clách a obchode GATT 1947 a prijať Dohodu o založení Svetovej obchodnej organizácie.
6. Tento záverečný dokument a texty uvedené v prílohách budú uložené u generálneho riaditeľa zmluvných strán Všeobecnej dohody o clách a obchode, ktorý okamžite doručí každému účastníkovi potvrdenú kópiu.
Vyhotovené v Marrákeši pätnásteho apríla tisíc deväťsto deväťdesiatštyri v jednej kópii v anglickom, francúzskom a španielskom jazyku, pričom všetky texty sú autentické.
V prípade rozdielnosti výkladu slovenského textu je rozhodujúci anglický text.
DOHODA
o založení Svetovej obchodnej organizácie
Strany tejto dohody,
uznávajúc, že ich vzťahy v obchodnej a ekonomickej oblasti by mali byť zamerané na zvýšenie životnej úrovne, dosiahnutie plnej zamestnanosti, vyššej a sústavne rastúcej úrovne reálneho príjmu a efektívneho dopytu a na zvýšenie výroby a obchodu s tovarmi a službami, čo umožní optimálne využitie svetových zdrojov v súlade s cieľom dosiahnuť trvalý rozvoj,
usilujúc sa o ochranu a zachovanie životného prostredia a rozvíjanie prostriedkov na to určených tak, aby to bolo zlučiteľné s ich potrebami a záujmami vzťahujúcimi sa na rôzne úrovne ekonomického rozvoja,
uznávajúc, že je nutné vyvíjať rozhodné úsilie na to, aby si rozvojové krajiny a z nich hlavne tie najmenej rozvinuté zabezpečili podiel na raste medzinárodného obchodu, ktorý zodpovedá potrebám ich ekonomického rozvoja,
želajúc si prispieť k realizácii týchto cieľov uzatvorením dohôd, ktoré budú na základe reciprocity a vzájomných výhod zamerané na podstatné zníženie colných sadzieb a ostatných prekážok v obchode a na odstránenie diskriminačného zaobchádzania v medzinárodných obchodných vzťahoch,
rozhodnuté vytvoriť komplexný, mnohostranný, životaschopnejší a trvalejší obchodný systém zahŕňajúci Všeobecnú dohodu o clách a obchode, výsledky doterajších obchodných liberalizačných snáh a všetky výsledky Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní,
odhodlané zachovávať základné princípy a podporovať ciele, ktoré rozvíjajú tento mnohostranný obchodný systém,
dohodli sa takto:
Článok I
Založenie organizácie
Týmto sa zakladá Svetová obchodná organizácia (ďalej len „WTO“).
Článok II
Rozsah pôsobnosti WTO
1. WTO bude spoločným inštitucionálnym rámcom na riadenie obchodných vzťahov medzi svojimi členmi v otázkach spojených s dohodami a so súvisiacimi právnymi nástrojmi zahrnutými do príloh k tejto dohode.
2. Dohody a súvisiace právne nástroje zahrnuté do príloh 1, 2 a 3 (ďalej len „mnohostranné obchodné dohody“) tvoria neoddeliteľnú súčasť tejto dohody a sú záväzné pre všetkých členov.
3. Dohody a súvisiace právne nástroje zahrnuté do prílohy 4 (ďalej len „viacstranné obchodné dohody“) sú takisto súčasťou tejto dohody pre tých členov, ktorí ich prijali, a sú pre nich záväzné. Viacstranné obchodné dohody nevytvárajú ani záväzky, ani práva pre členov, ktorí ich neprijali.
4. Všeobecná dohoda o clách a obchode 1994 uvedená v prílohe 1A (ďalej len „GATT 1994“) je právne odlišná od Všeobecnej dohody o clách a obchode z 30. októbra 1947, ktorá tvorí prílohu k záverečnému dokumentu prijatému na záver druhého zasadnutia Prípravného výboru Konferencie OSN o obchode a zamestnanosti v znení následných úprav, doplnkov alebo zmien (ďalej len „GATT 1947“).
Článok III
Funkcie WTO

1. WTO bude uľahčovať realizáciu, správu a pôsobenie tejto dohody a mnohostranných obchodných dohôd, podporovať uskutočňovanie ich cieľov a poskytne tiež rámec na realizáciu, správu a pôsobenie viacstranných obchodných dohôd.
2. WTO bude miestom na rokovania medzi svojimi členmi o ich mnohostranných obchodných vzťahoch týkajúcich sa otázok upravených dohodami, ktoré sú uvedené v prílohách k tejto dohode. WTO môže takisto poskytnúť priestor na ďalšie rokovania medzi svojimi členmi, ktoré sa týkajú ich mnohostranných obchodných vzťahov, a vytvárať rámec na uplatňovanie výsledkov takýchto rokovaní podľa toho, ako rozhodne Konferencia ministrov.
3. WTO bude spravovať Dohovor o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov (ďalej len „Dohovor o urovnávaní sporov“ alebo „DSU“) uvedený v prílohe 2 k tejto dohode.
4. WTO bude spravovať Mechanizmus preskúmavania obchodnej politiky (ďalej len „TPRM“) uvedený v prílohe 3 k tejto dohode.
5. S ohľadom na dosiahnutie väčšej prepojenosti pri vytváraní svetovej hospodárskej politiky bude WTO v prípade potreby spolupracovať s Medzinárodným menovým fondom, s Medzinárodnou bankou pre obnovu a rozvoj a s jej pridruženými inštitúciami.

Článok IV

Štruktúra WTO

1. Zriadi sa Konferencia ministrov zložená zo zástupcov všetkých členov, ktorá sa bude schádzať minimálne raz za dva roky. Konferencia ministrov bude vykonávať funkcie WTO a prijme opatrenia nevyhnutné na tento účel. Konferencia ministrov bude mať právo prijímať rozhodnutia o všetkých otázkach vzťahujúcich sa na všetky mnohostranné obchodné dohody, ak o to ktorýkoľvek člen požiada, v súlade so špecifickými požiadavkami na prijímanie rozhodnutí, ktoré sú uvedené v tejto dohode a v príslušnej mnohostrannej obchodnej dohode.
2. Bude ustanovená Generálna rada zložená zo zástupcov všetkých členov, ktorá sa bude schádzať podľa potreby. V období medzi zasadnutiami Konferencie ministrov bude jej funkcie vykonávať Generálna rada. Generálna rada bude vykonávať aj funkcie, ktoré jej ukladá táto dohoda. Generálna rada si stanoví vlastný rokovací poriadok a schváli rokovacie poriadky pre výbory uvedené v odseku 7.
3. Generálna rada sa bude schádzať podľa potreby, aby vykonávala funkcie Orgánu na urovnávanie sporov uvedené v Dohovore o urovnávaní sporov. Orgán na urovnávanie sporov môže mať vlastného predsedu a stanoví si taký rokovací poriadok, ktorý bude považovať za nevyhnutný na vykonávanie svojich funkcií.
4. Generálna rada sa bude schádzať podľa potreby, aby vykonávala funkcie Orgánu na preskúmavanie obchodnej politiky stanovené v TPRM. Orgán na preskúmavanie obchodnej politiky môže mať vlastného predsedu a stanoví si taký rokovací poriadok, ktorý bude považovať za nevyhnutný na vykonávanie svojich funkcií.
5. Bude ustanovená Rada pre obchod s tovarom, Rada pre obchod so službami a Rada pre obchodné aspekty práv duševného vlastníctva (ďalej len „Rada pre TRIPS“), ktoré budú pôsobiť pod vedením Generálnej rady. Rada pre obchod s tovarom bude dohliadať na plnenie mnohostranných obchodných dohôd uvedených v prílohe 1A. Rada pre obchod so službami bude dohliadať na plnenie Všeobecnej dohody o obchode so službami (ďalej len „GATS“), Rada pre TRIPS bude dohliadať na plnenie Dohody o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (ďalej len „Dohoda TRIPS“). Tieto rady budú vykonávať funkcie, ktoré im určujú príslušné dohody a Generálna rada. Stanovia si svoj vlastný rokovací poriadok, ktorý podlieha schváleniu Generálnou radou. Členstvo v týchto radách bude prístupné predstaviteľom všetkých členov. Tieto rady sa budú schádzať podľa potreby na vykonávanie svojich funkcií.
6. Rada pre obchod s tovarom, Rada pre obchod so službami a Rada pre TRIPS si podľa potreby vytvoria pomocné orgány. Tieto pomocné orgány si stanovia vlastné rokovacie poriadky, ktoré podliehajú schváleniu príslušnými radami.
7. Konferencia ministrov zriadi Výbor pre obchod a rozvoj, Výbor pre obmedzenia uplatňované z dôvodu platobnej bilancie a Výbor pre rozpočet, financie a správu, ktoré budú vykonávať funkcie určené im touto dohodou a mnohostrannými obchodnými dohodami, ako aj všetky dodatočné funkcie, ktoré im určí Generálna rada; môže zriadiť aj ďalšie výbory s takými funkciami, ktoré bude považovať za nevyhnutné. V rámci svojich funkcií bude Výbor pre obchod a rozvoj pravidelne posudzovať osobitné ustanovenia mnohostranných obchodných dohôd v prospech najmenej rozvinutých členských krajín a podávať správu Generálnej rade, aby táto mohla prijať príslušné opatrenia. Členstvo v týchto výboroch bude prístupné predstaviteľom všetkých členov.

8. Orgány uvedené vo viacstranných obchodných dohodách budú vykonávať funkcie, ktoré im určujú tieto dohody, a budú pôsobiť v inštitucionálnom rámci WTO. Generálnu radu budú pravidelne informovať o svojej činnosti.

Článok V

Vzťahy k iným organizáciám

1. Generálna rada vytvorí primeraný rámec na efektívnu spoluprácu s inými medzivládnymi organizáciami, ktorých funkcie súvisia s činnosťou WTO.

2. Generálna rada môže vytvoriť primeraný rámec na konzultácie a spoluprácu s mimovládnymi organizáciami zaoberajúcimi sa problematikou, ktorá súvisí so záležitosťami riešenými WTO.

Článok VI

Sekretariát WTO

1. Bude vytvorený Sekretariát WTO (ďalej len „Sekretariát“) riadený generálnym riaditeľom.

2. Konferencia ministrov vymenuje generálneho riaditeľa a vymedzí jeho právomoci, povinnosti, podmienky zamestnania a dĺžku trvania jeho mandátu.

3. Generálny riaditeľ vymenuje pracovníkov Sekretariátu a určí ich povinnosti a podmienky zamestnania podľa pravidiel prijatých Konferenciou ministrov.

4. Funkcia generálneho riaditeľa a pracovníkov Sekretariátu bude mať výlučne medzinárodný charakter. Pri plnení svojich povinností nebude generálny riaditeľ ani pracovníci Sekretariátu žiadať ani prijímať inštrukcie od žiadnej vlády, ani od akéhokoľvek iného úradu okrem WTO. Zdržia sa akejkoľvek činnosti nezlučiteľnej s ich postavením medzinárodných úradníkov. Členovia WTO budú rešpektovať medzinárodný charakter funkcie generálneho riaditeľa a pracovníkov Sekretariátu a nebudú sa snažiť ich ovplyvňovať pri plnení ich povinností.

Článok VII

Rozpočet a príspevky

1. Generálny riaditeľ predloží Výboru pre rozpočet, financie a správu návrh ročného rozpočtu a výročnú finančnú správu WTO. Výbor pre rozpočet, financie a správu posúdi návrh ročného rozpočtu a výročnú finančnú správu predložené generálnym riaditeľom a pripraví k tejto problematike odporúčania pre Generálnu radu. Návrh ročného rozpočtu bude podliehať schváleniu Generálnou radou.

2. Výbor pre rozpočet, financie a správu navrhne Generálnej rade finančný poriadok, ktorý zahrnie ustanovenia určujúce

a) výšku príspevkov na základe rozdelenia výdavkov WTO medzi jej členov, a

b) opatrenia, ktoré budú prijímané voči členom, ktorí majú nedoplatky v platení príspevkov.

Finančný poriadok sa bude opierať, ak to bude možné, o pravidlá a praktiky GATT 1947.

3. Generálna rada schváli finančný poriadok a návrh ročného rozpočtu dvojtretinovou väčšinou, ktorá bude zahŕňať nadpolovičnú väčšinu členov WTO.

4. Každý člen bezodkladne uhradí v prospech WTO svoj príspevok zodpovedajúci jeho podielu na výdavkoch WTO podľa finančného poriadku schváleného Generálnou radou.

Článok VIII

Štatút WTO

1. WTO bude právnickou osobou a každý z členov jej poskytne také práva, aké budú nevyhnutné na vykonávanie jej funkcií.

2. Každý z členov poskytne WTO také výsady a imunity, aké budú nevyhnutné na vykonávanie jej funkcií.

3. Podobne každý z členov poskytne úradníkom WTO a zástupcom členov výsady a imunity, ktoré budú nevyhnutné na nezávislé vykonávanie ich funkcií súvisiacich s WTO.

4. Výsady a imunity, ktoré poskytne člen v prospech WTO, jej úradníkom a zástupcom jej členov, budú podobné ako výsady a imunity, ktoré sú uvedené v Dohovore o výsadách a imunitách medzinárodných odborných organizácií schválenom Valným zhromaždením OSN 21. novembra 1947.

5. WTO môže uzavrieť dohodu o sídle.

Článok IX

Rozhodovanie

1. WTO bude pokračovať v praxi prijímania rozhodnutí konsenzom na základe GATT 1947.[1]) Ak nie je stanovené inak, bude v prípadoch, keď rozhodnutie nemožno dosiahnuť konsenzom, prijaté rozhodnutie o posudzovanej záležitosti hlasovaním. Na zasadnutiach Konferencie ministrov a Generálnej rady bude mať každý člen WTO jeden hlas. V prípadoch, keď bude Európske spoločenstvo vykonávať svoje hlasovacie právo, bude mať taký počet hlasov, aký je počet ich členských štátov,[2]) ktoré sú členmi WTO. Rozhodnutia Konferencie ministrov a Generálnej rady

budú prijímané väčšinou hlasujúcich, ak táto dohoda alebo príslušná mnohostranná obchodná dohoda nestanovia inak.[3])
2. Konferencia ministrov a Generálna rada budú mať výhradné právo prijať výklad tejto dohody a mnohostranných obchodných dohôd. V prípade výkladu mnohostrannej obchodnej dohody uvedenej v prílohe 1 budú vykonávať svoju právomoc na základe odporúčania Generálnej rady, ktorá dohliada na plnenie tejto dohody. Rozhodnutie prijať výklad musí byť prijaté trojštvrtinovou väčšinou členov. Tento odsek sa nebude používať takým spôsobom, ktorý by mohol narušiť ustanovenia článku X.
3. Vo výnimočných prípadoch môže Konferencia ministrov rozhodnúť o oslobodení od niektorého zo záväzkov, ktoré sú uložené členovi touto dohodou alebo ktorýmikoľvek mnohostrannými obchodnými dohodami, za podmienky, že toto rozhodnutie schvália tri štvrtiny[4]) členov, ak nie je v tomto odseku stanovené inak.
a) Žiadosť o výnimku z tejto dohody sa predloží na posúdenie Konferencii ministrov v súlade s praxou prijímania rozhodnutí konsenzom. Konferencia ministrov stanoví na posúdenie žiadosti časové obdobie, ktoré nepresiahne 90 dní. Ak sa v tomto časovom období nedosiahne konsenzus, každé rozhodnutie o poskytnutí výnimky bude prijaté troma štvrtinami[4]) členov.
b) Žiadosť o výnimku z mnohostranných obchodných dohôd uvedených v prílohách 1A alebo 1B alebo 1C a v ich prílohách bude najprv predložená podľa vecnej príslušnosti Rade pre obchod s tovarom a Rade pre obchod so službami, alebo Rade pre TRIPS na posúdenie v termíne, ktorý nepresiahne 90 dní. Na konci tohto časového obdobia predloží príslušná rada správu Konferencii ministrov.
4. Rozhodnutie Konferencie ministrov o poskytnutí výnimky bude obsahovať opis výnimočných okolností, ktoré odôvodňujú toto rozhodnutie, bude obsahovať spôsoby a podmienky uplatnenia výnimky a dátum, dokedy bude platnosť výnimky ukončená. Každú výnimku poskytnutú na obdobie dlhšie ako jeden rok znovu posúdi Konferencia ministrov v období nepresahujúcom jeden rok od dátumu jej poskytnutia a potom každoročne až do jej ukončenia. Pri každom následnom posudzovaní Konferencia ministrov rozhodne, či výnimočné okolnosti odôvodňujúce poskytovanie výnimky stále trvajú a či boli dodržané termíny a podmienky uplatnenia výnimky. Na základe každoročného posúdenia môže Konferencia ministrov predĺžiť, upraviť alebo ukončiť platnosť výnimky.
5. Rozhodnutie prijaté na základe viacstrannej obchodnej dohody vrátane akéhokoľvek rozhodnutia týkajúceho sa výkladu a výnimiek sa bude riadiť ustanoveniami danej dohody.
Článok X
Zmeny a doplnky
1. Každý člen WTO môže iniciovať návrh na zmenu alebo doplnok k ustanoveniam tejto dohody alebo mnohostranných obchodných dohôd uvedených v prílohe 1 tak, že predloží návrh Konferencii ministrov. Rady uvedené v článku IV ods. 5 môžu predložiť Konferencii ministrov aj návrhy na zmenu alebo doplnenie ustanovení príslušných mnohostranných obchodných dohôd uvedených v prílohe 1, na ktorých pôsobenie dohliadajú.
Rozhodnutie Konferencie ministrov o predloženom návrhu na zmenu alebo doplnok bude prijímané konsenzom v lehote 90 dní po oficiálnom predložení návrhu Konferencii ministrov, ak Konferencia ministrov nerozhodne o dlhšej lehote. Ak sa neuplatňujú ustanovenia odsekov 2, 5 alebo 6, toto rozhodnutie spresní, či sa uplatnia ustanovenia odsekov 3 alebo 4. Ak sa dosiahol konsenzus, Konferencia ministrov okamžite predloží navrhované zmeny a doplnky členom na prijatie. Ak sa na zasadnutí Konferencie ministrov v rámci stanovenej lehoty nedosiahol konsenzus, Konferencia ministrov rozhodne dvojtretinovou väčšinou členov o predložení príslušného návrhu členom na prijatie. S výhradou ustanovení odsekov 2, 5 a 6 sa na predložený návrh použijú ustanovenia odseku 3, ak Konferencia ministrov nerozhodne trojštvrtinovou väčšinou členov o tom, že sa použijú ustanovenia odseku 4.
2. Zmeny a doplnky k ustanoveniam tohto článku a k ustanoveniam nasledujúcich článkov nadobudnú účinnosť vtedy, ak ich schvália všetci členovia:
Článok IX tejto dohody,
Články I a II GATT 1994,
Článok II:1 GATS,
Článok 4 Dohody TRIPS.
3. Zmeny a doplnky k ustanoveniam tejto dohody alebo k mnohostranným obchodným dohodám uvedeným v prílohách 1A a 1C s výnimkou tých, ktoré sú uvedené v odsekoch 2 a 6, ktorých význam by pozmeňoval práva a povinnosti členov, nadobudnú účinnosť vo vzťahu k tým členom, ktorí ich prijmú ihneď po prijatí dvoma tretinami členov, a vo vzťahu ku ktorémukoľvek ďalšiemu

členovi vtedy, keď ich tento prijme. Konferencia ministrov môže trojštvrtinovou väčšinou členov rozhodnúť, že akákoľvek zmena alebo doplnok, ktoré nadobudnú účinnosť podľa tohto odseku, sú takej povahy, že každý člen, ktorý ich neprijal v termíne stanovenom Konferenciou ministrov pre každý jednotlivý prípad, bude môcť vystúpiť z WTO alebo zostať naďalej členom so súhlasom Konferencie ministrov.
4. Zmeny a doplnky k ustanoveniam tejto dohody alebo k mnohostranným obchodným dohodám uvedeným v prílohách 1A a 1C s výnimkou tých, ktoré sú uvedené v odsekoch 2 a 6, takej povahy, že nepozmeňujú práva a povinnosti členov, nadobudnú účinnosť vo vzťahu k všetkým členom ihneď po prijatí dvoma tretinami členov.
5. S výnimkou ustanovení odseku 2 zmeny a doplnky k častiam I, II a III GATS a k príslušným prílohám nadobudnú účinnosť vo vzťahu k členom, ktorí ich prijali, ihneď po prijatí dvoma tretinami členov a potom vo vzťahu ku každému ďalšiemu členovi vtedy, keď ich tento prijme. Konferencia ministrov môže trojštvrtinovou väčšinou členov rozhodnúť, že akákoľvek zmena alebo doplnok, ktoré nadobudnú účinnosť podľa predchádzajúceho ustanovenia, sú takej povahy, že každý člen, ktorý ich neprijal v termíne stanovenom Konferenciou ministrov pre každý jednotlivý prípad, bude môcť vystúpiť z WTO alebo zostať naďalej členom so súhlasom Konferencie ministrov. Zmeny a doplnky k častiam IV, V a VI GATS a k príslušným prílohám nadobudnú účinnosť vo vzťahu k všetkým členom ihneď po ich prijatí dvoma tretinami členov.
6. Bez ohľadu na ostatné ustanovenia tohto článku môže zmeny a doplnky k Dohode TRIPS, ktoré zodpovedajú ustanoveniam článku 71 ods. 2 Dohody TRIPS, prijať Konferencia ministrov bez ďalšieho formálneho schvaľovacieho procesu.
7. Každý člen, ktorý prijme zmeny alebo doplnky k tejto dohode alebo k mnohostrannej obchodnej dohode uvedenej v prílohe 1, uloží notifikáciu o prijatí u generálneho riaditeľa WTO v lehote, ktorú na toto prijatie stanovila Konferencia ministrov.
8. Každý člen WTO môže iniciovať návrh na zmenu alebo doplnok k ustanoveniam mnohostranných obchodných dohôd uvedených v prílohách 2 a 3 tak, že taký návrh predloží Konferencii ministrov. Rozhodnutie o schválení zmien alebo doplnkov k mnohostrannej obchodnej dohode uvedenej v prílohe 2 bude prijímané konsenzom a tieto zmeny alebo doplnky nadobudnú účinnosť vo vzťahu k všetkým členom ihneď po ich schválení Konferenciou ministrov. Rozhodnutia o schválení zmien alebo doplnkov k mnohostrannej obchodnej dohode uvedenej v prílohe 3 nadobudnú účinnosť vo vzťahu k všetkým členom ihneď po ich schválení Konferenciou ministrov.
9. Konferencia ministrov môže na žiadosť členov, ktorí sú zmluvnými stranami obchodnej dohody, rozhodnúť o pripojení takejto dohody k prílohe 4 len konsenzom. Konferencia ministrov môže na žiadosť členov, ktorí sú zmluvnými stranami viacstrannej obchodnej dohody, rozhodnúť o vypustení tejto dohody z prílohy 4.
10. Zmeny a doplnky k viacstrannej obchodnej dohode sa budú riadiť ustanoveniami takej dohody.

Článok XI

Pôvodné členstvo

1. Pôvodnými členmi WTO sa stanú krajiny, ktoré v čase nadobudnutia platnosti tejto dohody sú zmluvnými stranami GATT 1947, a Európske spoločenstvá, ktoré prijmú túto dohodu a mnohostranné obchodné dohody a pre ktoré sú v prílohe GATT 1994 pripojené Listiny koncesií a záväzkov a v prílohe GATS pripojené Listiny špecifických záväzkov.
2. Najmenej rozvinuté krajiny, ktoré sú takto uznané Organizáciou Spojených národov, sú povinné prijať záväzky a poskytnúť koncesie len do takej miery, ktorá je zlučiteľná s ich individuálnym rozvojom, finančnými a obchodnými potrebami alebo s ich administratívnymi a inštitucionálnymi možnosťami a schopnosťami.

Článok XII

Pristúpenie

1. Každý štát alebo samostatné colné územie, ktoré má plnú autonómiu vo vonkajších obchodných vzťahoch a v ďalších záležitostiach upravených v tejto dohode a v mnohostranných obchodných dohodách, bude môcť pristúpiť k tejto dohode za podmienok, ktoré budú dohodnuté medzi ním a WTO. Takéto pristúpenie sa bude vzťahovať na túto dohodu a k nej pripojené mnohostranné obchodné dohody.
2. Rozhodnutia o pristúpení bude prijímať Konferencia ministrov. Konferencia ministrov schváli dohodu týkajúcu sa podmienok pristúpenia dvojtretinovou väčšinou členov WTO.
3. Pristúpenie k viacstrannej obchodnej dohode sa bude riadiť ustanoveniami takej dohody.

Článok XIII

Neuplatňovanie mnohostranných obchodných dohôd medzi niektorými členmi

1. Táto dohoda ani mnohostranné obchodné dohody uvedené v prílohách 1 a 2 sa nebudú uplatňovať medzi členom a ktorýmkoľvek iným členom, ak jeden z nich v čase, keď sa stane členom, neschváli toto uplatňovanie.
2. Odsek 1 sa môže uplatniť medzi pôvodnými členmi WTO, ktorí boli zmluvnými stranami GATT 1947, len v tých prípadoch, keď už predtým uplatňovali článok XXXV GATT 1947 a tento článok bol v platnosti medzi tými zmluvnými stranami v čase, keď pre nich nadobudla platnosť táto dohoda.
3. Odsek 1 sa bude uplatňovať medzi členom a iným členom, ktorý pristúpil podľa článku XII, len vtedy, ak člen, ktorý nesúhlasí s uplatňovaním, oznámil túto skutočnosť Konferencii ministrov pred schválením dohody o podmienkach pristúpenia Konferenciou ministrov.
4. Na žiadosť ktoréhokoľvek člena môže Konferencia ministrov v jednotlivých prípadoch posúdiť pôsobenie tohto článku a vydať primerané odporúčania.
5. Neuplatňovanie viacstrannej obchodnej dohody medzi stranami takej dohody sa bude riadiť ustanoveniami danej dohody.

Článok XIV

Prijatie, nadobudnutie platnosti a uloženie

1. Táto dohoda bude prístupná na prijatie podpisom alebo inak zmluvným stranám GATT 1947 a Európskym spoločenstvám, ktoré sú oprávnené stať sa pôvodnými členmi WTO v súlade s článkom XI tejto dohody. Takéto prijatie bude platiť na túto dohodu a na pripojené mnohostranné obchodné dohody. Táto dohoda a k nej pripojené mnohostranné obchodné dohody nadobudnú platnosť ku dňu stanovenému ministrami podľa odseku 3 Záverečného dokumentu Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní a zostanú otvorené na prijatie počas dvoch rokov po tomto dátume, ak ministri nerozhodnú inak. Prijatie, ktoré sa uskutoční po nadobudnutí platnosti tejto dohody, nadobudne platnosť 30. deň po jej prijatí.
2. Člen, ktorý prijme túto dohodu po nadobudnutí jej platnosti, bude uplatňovať koncesie a záväzky z mnohostranných obchodných dohôd, ktoré sa musia uplatniť v období, počínajúc nadobudnutím platnosti tejto dohody, tak, ako keby bol prijal túto dohodu odo dňa nadobudnutia jej platnosti.
3. Až do nadobudnutia platnosti tejto dohody budú texty tejto dohody a mnohostranných obchodných dohôd uložené u generálneho riaditeľa zmluvných strán GATT 1947. Generálny riaditeľ urýchlene predloží overenú kópiu tejto dohody a mnohostranných obchodných dohôd a oznámenie o každom prijatí každej vláde a Európskym spoločenstvám, ktoré prijali túto dohodu. Táto dohoda a mnohostranné obchodné dohody, ako aj akékoľvek zmeny a doplnky k nim budú po nadobudnutí platnosti tejto dohody uložené u generálneho riaditeľa WTO.
4. Prijatie a nadobudnutie platnosti viacstrannej obchodnej dohody sa budú riadiť ustanoveniami uvedenej dohody. Tieto dohody budú uložené u generálneho riaditeľa zmluvných strán GATT 1947. Po nadobudnutí platnosti tejto dohody budú tieto dohody uložené u generálneho riaditeľa WTO.

Článok XV

Odstúpenie

1. Každý člen môže odstúpiť od tejto dohody. Odstúpenie sa bude týkať súčasne tejto dohody, ako aj mnohostranných obchodných dohôd a nadobudne platnosť po uplynutí šiestich mesiacov odo dňa, keď generálny riaditeľ WTO dostal písomné oznámenie o odstúpení.
2. Odstúpenie od viacstrannej obchodnej dohody sa bude riadiť ustanoveniami takej dohody.

Článok XVI

Rôzne ustanovenia

1. Ak nie je stanovené touto dohodou alebo mnohostrannými obchodnými dohodami inak, WTO sa bude riadiť rozhodnutiami, postupmi a bežnými praktikami dodržiavanými zmluvnými stranami GATT 1947 a orgánmi zriadenými v rámci GATT 1947.
2. Ak to bude možné, sekretariát GATT 1947 sa stane Sekretariátom WTO a generálny riaditeľ zmluvných strán GATT 1947 bude vykonávať funkciu generálneho riaditeľa WTO dovtedy, kým Konferencia ministrov nevymenuje generálneho riaditeľa WTO v súlade s článkom VI ods. 2 tejto dohody.
3. V prípade nesúladu medzi ustanoveniami tejto dohody a ustanoveniami ktorejkoľvek z mnohostranných obchodných dohôd budú v rozsahu nesúladu rozhodujúce ustanovenia tejto dohody.
4. Každý člen zabezpečí súlad svojich právnych predpisov a administratívnych postupov so svojimi záväzkami, ako sú uvedené v priložených dohodách.
5. K ustanoveniam tejto dohody nebude možné uplatňovať výhrady. Výhrady k ustanoveniam mnohostranných obchodných dohôd možno uplatniť iba v rozsahu ustanovenom v týchto

dohodách. Výhrady k ustanoveniam viacstrannej obchodnej dohody sa budú riadiť ustanoveniami takej dohody.
6. Táto dohoda bude zaregistrovaná v súlade s ustanoveniami článku 102 Charty Organizácie Spojených národov.
Dané v Marrákeši pätnásteho apríla tisícdeväťsto deväťdesiat štyri v jednom exemplári v anglickom, francúzskom a španielskom jazyku, pričom všetky texty sú autentické.
Vysvetlivky:
Pojmy „krajina“ alebo „krajiny“, ako sa používajú v tejto dohode a v mnohostranných obchodných dohodách, zahŕňajú ktorékoľvek samostatné colné územie člena WTO.
V prípade samostatného colného územia člena WTO, keď je pojem v tejto dohode a v mnohostranných obchodných dohodách označený prívlastkom „národný“, bude sa chápať tak, že sa vzťahuje na toto colné územie, ak nie je stanovené inak.
ZOZNAM PRÍLOH
PRÍLOHA 1
PRÍLOHA 1: Mnohostranné dohody o obchode s tovarom
Všeobecná dohoda o clách a obchode 1994
Dohoda o poľnohospodárstve
Dohoda o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení
Dohoda o textile a odevoch
Dohoda o technických prekážkach obchodu
Dohoda o obchodných aspektoch investičných opatrení
Dohoda o uplatňovaní článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994
Dohoda o uplatňovaní článku VII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994
Dohoda o kontrole pred odoslaním
Dohoda o pravidlách pôvodu
Dohoda o dovoznom licenčnom konaní
Dohoda o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach
Dohoda o ochranných opatreniach
PRÍLOHA 1B: Všeobecná dohoda o obchode so službami
PRÍLOHA 1C: Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva
PRÍLOHA 2
Dohovor o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov
PRÍLOHA 3
Mechanizmus preskúmavania obchodnej politiky
PRÍLOHA 4
Viacstranné obchodné dohody
Dohoda o obchode s civilnými lietadlami
Dohoda o vládnom obstarávaní
Medzinárodná dohoda o obchode s mliečnymi výrobkami
Medzinárodná dohoda o obchode s hovädzím mäsom

PRÍLOHA 1

PRÍLOHA 1A

MNOHOSTRANNÉ DOHODY O OBCHODE S TOVAROM

Poznámka k prílohe lA:

V prípade nesúladu medzi ustanoveniami Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994 a ustanoveniami inej dohody uvedenej v prílohe 1A Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „Dohoda WTO“) budú podľa povahy veci rozhodujúce ustanovenia inej dohody.

V Š E O B E C N Á D O H O D A
o clách a obchode 1994

1. Všeobecná dohoda o clách a obchode 1994 (ďalej len „GATT 1994“ [1]) obsahuje

a) ustanovenia Všeobecnej dohody o clách a obchode z 30. októbra 1947 pripojené k záverečnému dokumentu prijatému na záver druhého zasadnutia Prípravného výboru Konferencie OSN o obchode a zamestnanosti (s výnimkou Protokolu o dočasnom vykonávaní), ako boli upravené, doplnené alebo inak pozmenené ustanoveniami právnych nástrojov, ktoré nadobudli platnosť pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO,

b) ustanovenia týchto právnych nástrojov, ktoré nadobudli platnosť na základe GATT 1947 pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO:
   i) protokoly a certifikáty vzťahujúce sa na tarifné koncesie,
   ii) protokoly o pristúpení [s výnimkou ustanovení a) týkajúcich sa dočasného uplatňovania a odstúpenia od dočasného uplatňovania, b) stanovujúcich, že časť II GATT 1947 sa bude dočasne uplatňovať v plnom rozsahu v súlade s právnymi predpismi platnými v deň prijatia Protokolu],
   iii) rozhodnutia o výnimkách poskytnutých podľa článku XXV GATT 1947 platné v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO,[1])
   iv) iné rozhodnutia zmluvných strán GATT 1947,

c) tieto dohovory:
   i) Dohovor o interpretácii článku II:1(b) Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
   ii) Dohovor o interpretácii článku XVII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
   iii) Dohovor o ustanoveniach o platobnej bilancii Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
   iv) Dohovor o interpretácii článku XXIV Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
   v) Dohovor týkajúci sa výnimiek zo záväzkov podľa Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
   vi) Dohovor o interpretácii článku XXVIII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,

d) Marrákešský protokol k Všeobecnej dohode o clách a obchode 1994.

2. Vysvetlivky

a) Pojem „zmluvná strana“ v ustanoveniach GATT 1994 má rovnaký význam ako pojem „člen“. Pojmy „málo rozvinutá zmluvná strana“ a „vyspelá zmluvná strana“ majú rovnaký význam ako pojmy „rozvojová členská krajina“ a „vyspelá členská krajina“. Pojem „výkonný tajomník“ má rovnaký význam ako pojem „generálny riaditeľ WTO“.

b) Odkazy na zmluvné strany konajúce spoločne, a to v článkoch XV:1, XV:2, XV:8 a XXXVIII, ako aj vo vysvetlivkách k článkom XII a XVIII a v ustanoveniach vzťahujúcich sa na špecifické dohody o zmene článkov XV:2, XV:3, XV:6, XV:7 a XV:9 GATT 1994, sa budú považovať za odkazy na WTO. Ďalšie funkcie, ktoré ustanovenia GATT 1994 ukladajú zmluvným stranám konajúcim spoločne, bude udeľovať Konferencia ministrov.

c) i) Text GATT 1994 je pôvodný v anglickom, francúzskom a španielskom jazyku.
   ii) Text GATT 1994 vo francúzskom jazyku bude upravený tak, ako sa uvádza v prílohe A k dokumentu MTN.TNC/41.
   iii) Pôvodný text GATT 1994 v španielskom jazyku je publikovaný v IV. časti Zbierky základných nástrojov a vybraných dokumentov v znení zmien uvedených v prílohe B k dokumentu MTN.TNC/41.

3. a) Ustanovenia časti II GATT 1994 sa nebudú uplatňovať na opatrenia prijaté členom podľa osobitných záväzných právnych predpisov vydaných týmto členom skôr, ako sa stal zmluvnou stranou GATT 1947, ktoré zakazujú používanie, predaj alebo prenájom v zahraničí postavených alebo zrekonštruovaných plavidiel na obchodné použitie medzi miestami situovanými v národných vodách alebo vo vodách výhradnej ekonomickej oblasti. Táto výnimka sa uplatní a) pri udržiavaní platnosti alebo pri urýchlenom obnovení niektorého ustanovenia, ktoré nie je v súlade s týmito právnymi predpismi, b) pri doplnku alebo zmene niektorého ustanovenia, ktoré nie je v súlade s týmito právnymi predpismi, ak tento doplnok alebo zmena neoslabia súlad ustanovenia s časťou II GATT 1947. Táto výnimka je obmedzená na opatrenia prijaté podľa uvedených právnych predpisov, ktorá je oznámená a špecifikovaná pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO. Ak boli takéto právne predpisy následne upravené tak, že oslabili svoj súlad s časťou II GATT 1994, nespĺňajú podmienky nevyhnutné na to, aby boli v súlade s týmto odsekom.

b) Konferencia ministrov preskúma túto výnimku najneskôr do piatich rokov po nadobudnutí platnosti Dohody

[1]) Výnimky podľa tohto ustanovenia sú uvedené v poznámke 7 na stranách 11 a 12 v časti II dokumentu MTN/FA z 15. decembra 1993 a v dokumente MTN/FA Corr. 6 z 21. marca 1994. Konferencia ministrov vydá na svojom prvom zasadnutí upravený zoznam výnimiek podľa tohto ustanovenia, ktorým sa doplnia všetky výnimky poskytnuté podľa GATT 1947 po 15. decembri 1993 a pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO, a vypustia sa výnimky, ktorých platnosť sa dovtedy skončila.

WTO a potom každé dva roky, ak bude výnimka platná, s cieľom zistiť, či podmienky, ktoré vytvorili potrebu výnimky, naďalej trvajú.

c) Ktorýkoľvek člen, na ktorého opatrenia sa táto výnimka vzťahuje, predloží každý rok podrobnú štatistickú správu, ktorá bude obsahovať päťročný pohyblivý priemer uskutočnených a očakávaných dodávok plavidiel, ako aj dodatočné informácie o použití, predaji, prenájme alebo oprave plavidiel, na ktoré sa táto výnimka vzťahuje.

d) Člen, ktorý usúdi, že táto výnimka sa používa spôsobom, ktorý odôvodňuje vzájomné a vyvážené obmedzenie použitia, predaja, prenájmu alebo opravy plavidiel postavených na území člena uplatňujúceho výnimku, bude môcť zaviesť také obmedzenie s výhradou, že to vopred oznámi Konferencii ministrov.

e) Touto výnimkou nie sú dotknuté riešenia osobitných aspektov právnych predpisov, na ktoré sa výnimka vzťahuje a ktoré sú dohodnuté v sektorových dohodách alebo iným spôsobom.

D O H O V O R

o interpretácii článku II:1 (b) Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Členovia sa dohodli takto:

1. V záujme zabezpečenia prehľadnosti práv a záväzkov právnej povahy vyplývajúcich z článku II ods. 1b) povaha a úroveň akýchkoľvek „ostatných ciel alebo poplatkov“ vyberaných z viazaných colných položiek, ako sa uvádza v uvedenom ustanovení, budú zapísané v Listinách koncesií a záväzkov priložených ku GATT 1994 oproti colným položkám, na ktoré sa vzťahujú. Takýto zápis nemení právnu povahu „ostatných ciel alebo poplatkov“.

2. Dňom, od ktorého budú „ostatné clá alebo poplatky“ na účely článku II viazané, bude 15. apríl 1994. „Ostatné clá alebo poplatky“ budú preto zapísané v Listinách koncesií a záväzkov na úrovni uplatňovanej k tomuto dňu. Pri každom ďalšom rokovaní o existujúcej alebo novej koncesii sa deň zapísania novej koncesie do príslušnej Listiny koncesií a záväzkov stane dňom jej uplatňovania pre príslušnú colnú položku. Dátum uvedený v listine, ktorou sa koncesia príslušnej colnej položky po prvýkrát začlenila do GATT 1947 alebo do GATT 1994, bude naďalej zapísaný v stĺpci 6 Listiny koncesií a záväzkov.

3. „Ostatné clá alebo poplatky“ budú zapísané vo vzťahu ku všetkým viazaným colným položkám.

4. Ak už bola na colnú položku poskytnutá koncesia, nebude úroveň „ostatných ciel alebo poplatkov“ zapísaná v príslušnej listine vyššia ako úroveň platná v čase prvého zapísania koncesie do tejto listiny. Ktorýkoľvek člen bude môcť namietať proti existencii „ostatných ciel alebo poplatkov“ na základe skutočnosti, že tieto „ostatné clá alebo poplatky“ neexistovali v čase pôvodného viazania príslušnej položky, ako aj proti súladu úrovne ktorýchkoľvek zapísaných „ostatných ciel alebo poplatkov“ s predchádzajúcou viazanou úrovňou, a to počas troch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, alebo do troch rokov po uložení dokumentu začleňujúceho príslušnú Listinu koncesií a záväzkov do GATT 1994 u generálneho riaditeľa WTO, ak je to neskorší dátum.

5. Zápisom „ostatných ciel alebo poplatkov“ do Listín koncesií a záväzkov nie je dotknutý ich súlad s právami a záväzkami podľa GATT 1994 okrem tých, na ktoré sa vzťahuje odsek 4. Všetci členovia si ponechávajú právo kedykoľvek namietať proti nesúladu akýchkoľvek „ostatných ciel alebo poplatkov“ s takýmito záväzkami.

6. Na účely tohto dohovoru sa použijú ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú vypracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov.

7. „Ostatné clá alebo poplatky“ nezahrnuté do Listiny koncesií a záväzkov v čase uloženia dokumentu začleňujúceho príslušnú Listinu koncesií a záväzkov do GATT 1994 u generálneho riaditeľa zmluvných strán GATT 1947 do nadobudnutia platnosti Dohody WTO, alebo potom u generálneho riaditeľa WTO, nebudú následne do nej doplnené a „ostatné clá alebo poplatky“ zapísané na nižšej úrovni než tej, ktorá bola platná v čase ich uplatňovania, nebudú spätne upravované na platnú úroveň, len ak boli takéto dodatky alebo zmeny uskutočnené do šiestich mesiacov od uloženia dokumentu.

8. Rozhodnutie uvedené v odseku 2, týkajúce sa dátumu uplatňovaného ku každej koncesii, nahrádza na účely článku II ods. 1 b) GATT 1994 rozhodnutie o dátume uplatňovania prijaté 26. marca 1980 (BISD 27S/24).

D O H O V O R
o interpretácii článku XVII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Členovia,

berúc na vedomie, že článok XVII stanovuje záväzky pre členov vo vzťahu k činnosti štátnych obchodných podnikov uvedené v článku XVII ods. 1, pri ktorých sa požaduje, aby boli zhodné so všeobecnými zásadami nediskriminačného zaobchádzania stanovenými v GATT 1994 pre opatrenia, ktoré majú vplyv na dovozy alebo vývozy uskutočnené súkromnými obchodníkmi,

berúc ďalej na vedomie, že členovia sú povinní dodržiavať záväzky podľa GATT 1994 vo vzťahu k týmto vládnym opatreniam týkajúcich sa štátnych obchodných podnikov,

uznávajúc, že tento dohovor neobmedzuje základné pravidlá a záväzky stanovené v článku XVII,

dohodli sa takto:

1. V záujme zabezpečenia prehľadnosti aktivít štátnych obchodných podnikov členovia oznámia takéto podniky Rade pre obchod s tovarom, aby ich preskúmala pracovná skupina vytvorená podľa odseku 5 v súlade s touto pracovnou definíciou:
„Vládne a mimovládne podniky vrátane marketingových rád, ktorým boli poskytnuté výhradné alebo osobitné práva alebo výsady vrátane zákonných alebo ústavných právomocí, ktorých vykonávaním ovplyvňujú prostredníctvom svojich nákupov alebo predajov úroveň alebo smerovanie dovozov alebo vývozov".

Toto ustanovenie o oznamovaní sa nevzťahuje na dovozy tovarov určených na okamžitú alebo konečnú spotrebu uvedených štátnych orgánov alebo podnikov a tieto tovary nie sú určené na ďalší predaj alebo použitie pri výrobe výrobkov na predaj.

2. Každý člen preskúma svoju politiku týkajúcu sa predkladania oznámení o štátnych obchodných podnikoch Rade pre obchod s tovarom, berúc do úvahy ustanovenia tohto dohovoru. Pri tomto preskúmavaní by mal každý člen zohľadniť potrebu zabezpečenia maximálnej prehľadnosti vo svojich oznámeniach, aby tým umožnil jasné ohodnotenie spôsobu činnosti oznámených podnikov a vplyv ich činnosti na medzinárodný obchod.

3. Oznámenia sa budú vykonávať v súlade s dotazníkom o štátnom obchode z 24. mája 1960 (BISD 9S/184-185), to znamená, že členovia oznámia podniky uvedené v odseku 1 bez ohľadu na to, či sa dovozy alebo vývozy uskutočnili.

4. Ktorýkoľvek člen, ak má dôvod sa domnievať, že iný člen primerane nesplnil svoju oznamovaciu povinnosť, môže túto záležitosť s príslušným členom preskúmať. Ak záležitosť nie je vyhovujúco vyriešená, môže predložiť protioznámenie Rade pre obchod s tovarom, aby ju pracovná skupina vytvorená podľa odseku 5 posúdila a súčasne o tom informovala príslušného člena.

5. Bude ustanovená pracovná skupina, aby v mene Rady pre obchod s tovarom preskúmala oznámenia a protioznámenia. Na základe tohto preskúmania a bez ohľadu na ustanovenia článku XVII ods. 4 c) môže Rada pre obchod s tovarom urobiť odporúčanie o primeranosti oznámení a o potrebe ďalších informácií. Pracovná skupina rovnako s prihliadnutím na prijaté oznámenia preskúma primeranosť uvedeného dotazníka o štátnom obchode a rozsah pokrytia štátnych obchodných podnikov oznamovaných podľa odseku 1. Vypracuje aj vysvetľujúci zoznam typov vzťahov medzi vládami a podnikmi a druhmi činností, ktorými sa tieto podniky zaoberajú a ktoré môžu byť dôležité na účely článku XVII. Sekretariát zabezpečí pre pracovnú skupinu všeobecný podkladový materiál o činnostiach štátnych obchodných podnikov, ktoré sa vzťahujú na medzinárodný obchod. Členstvo v pracovnej skupine bude dostupné všetkým členom, ktorí prejavia záujem v nej pôsobiť. Prvé stretnutie sa uskutoční do jedného roka od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a následne aspoň raz za rok. Pracovná skupina bude každoročne podávať správu Rade pre obchod s tovarom.[1])

[1]) Činnosť pracovnej skupiny bude koordinovaná s aktivitami pracovnej skupiny uvedenej v časti III Rozhodnutia ministrov o oznamovacích postupoch z 15. apríla 1994.

D O H O V O R

o ustanoveniach o platobnej bilancii Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Členovia,

uznávajúc ustanovenia článkov XII a XVIII:B GATT 1994 a Deklaráciu o obchodných opatreniach prijatých z dôvodu vyrovnania platobnej bilancie, ktorá bola prijatá 28. novembra 1979 (BISD 26S/205-209, ďalej len „Deklarácia 1979“) s cieľom objasniť tieto ustanovenia,[1])

dohodli sa takto:

Uplatňovanie opatrení

1. Členovia potvrdzujú svoj záväzok čo najskôr verejne oznámiť časový harmonogram na odstránenie obmedzujúcich dovozných opatrení prijatých z dôvodu vyrovnania platobnej bilancie. Časový harmonogram možno primerane upraviť tak, aby zohľadňoval zmeny v stave platobnej bilancie. Ak časový harmonogram nebude verejne oznámený, poskytne príslušný člen zdôvodnenie, prečo tak neurobil.

2. Členovia potvrdzujú svoj záväzok uprednostňovať opatrenia, ktoré majú najmenej rušivý účinok na obchod. Takýmito opatreniami (ďalej len „opatrenia založené na cene“) sú dovozné prirážky, požiadavky na dovozné depozitá alebo iné rovnocenné obchodné opatrenia, ktoré majú vplyv na cenu dovážaných výrobkov. Bez ohľadu na ustanovenia článku II opatrenia založené na cene prijaté z dôvodu platobnej bilancie môže uplatniť člen nad úroveň ciel zapísaných v Listine koncesií a záväzkov tohto člena. Navyše tento člen uvedie sumu, o ktorú opatrenie založené na cene prevyšuje viazané clo, a to jasne a oddelene podľa oznamovacích postupov uvedených v tomto dohovore.

3. Členovia sa budú snažiť vyhnúť zavádzaniu nových kvantitatívnych obmedzení z dôvodu platobnej bilancie, iba ak pre kritický stav platobnej bilancie nemôžu opatrenia založené na cene zastaviť prenikavé zhoršenie vonkajšej platobnej pozície. V prípadoch, keď člen uplatní kvantitatívne obmedzenia, oznámi dôvody, prečo opatrenia založené na cene nie sú primeraným nástrojom na vyriešenie situácie v platobnej bilancii. Člen uplatňujúci kvantitatívne obmedzenia na následných konzultáciách preukáže pokrok dosiahnutý v podstatnom znižovaní vplyvu a obmedzujúcich účinkov takých opatrení. Rozumie sa, že na rovnaký výrobok možno použiť najviac jeden druh obmedzujúceho dovozného opatrenia prijatého z dôvodu platobnej bilancie.

4. Členovia potvrdzujú, že dovozné obmedzujúce opatrenia prijaté z dôvodu platobnej bilancie možno použiť iba na účely kontroly všeobecnej úrovne dovozov a nemôžu presiahnuť úroveň nevyhnutnú na riešenie situácie v oblasti platobnej bilancie. Člen bude obmedzenia vykonávať prehľadným spôsobom, aby sa na najnižšiu možnú mieru znížili akékoľvek vedľajšie ochranné účinky. Úrady dovážajúceho člena poskytnú primerané zdôvodnenie kritérií použitých na určenie výrobkov, ktoré podliehajú obmedzeniam. Ako je stanovené v článku XII ods. 3 a v článku XVIII ods. 10 členovia môžu pri určitých nevyhnutných výrobkoch vylúčiť alebo obmedziť používanie všeobecne uplatňovaných prirážok alebo iných opatrení používaných z dôvodu platobnej bilancie. Výraz „nevyhnutné výrobky“ zahŕňa výrobky, ktoré spĺňajú základné spotrebiteľské potreby alebo ktoré prispievajú k snahe člena zlepšiť stav jeho platobnej bilancie, ako je investičný tovar alebo vstupy potrebné pre výrobu. Pri použití kvantitatívnych obmedzení člen použije podľa vlastnej úvahy licenčné konanie iba vtedy, ak je to nevyhnutné, a postupne ho ukončí. Odôvodní aj primerané uplatňovanie kritérií použitých na určenie povolených dovozných množstiev alebo hodnôt.

Postupy pri konzultáciách týkajúcich sa platobnej bilancie

5. Výbor pre obmedzenia uplatňované z dôvodu platobnej bilancie (ďalej len „výbor“) uskutoční konzultácie s cieľom preskúmať všetky obmedzujúce dovozné opatrenia prijaté z dôvodu platobnej bilancie. Členstvo vo výbore sa sprístupní všetkým členom, ktorí prejavili záujem v ňom pracovať. Výbor sa bude pri konzultáciách o obmedzeniach z dôvodu platobnej bilancie riadiť postupmi schválenými 28. apríla 1970 (BISD 18S/48-53, ďalej len „úplné konzultačné postupy“) v súlade s ustanoveniami uvedenými ďalej.

6. Člen, ktorý uplatňuje nové obmedzenia alebo zvyšuje všeobecnú úroveň svojich existujúcich obmedzení výrazným posilňovaním opatrení, začne konzultácie s výborom do štyroch mesiacov od prijatia takých opatrení. Člen, ktorý prijal také opatrenia, môže požiadať, aby sa konzultácie uskutočnili podľa článku XII ods. 4 alebo podľa článku XVIII ods. 12 a) podľa povahy veci. Ak nebola predložená žiadna takáto žiadosť, predseda výboru vyzve člena na konzultácie. Skutočnosti, ktoré možno skúmať počas konzultácií, mali by zahŕňať okrem iného zavedenie nových druhov obmedzujúcich opatrení z dôvodu platobnej bilancie, alebo zvýšenie úrovne alebo obmedzení tovarového krytia.

---

[1]) Nijaké ustanovenie v tomto dohovore nemení práva ani záväzky členov podľa článkov XII alebo XVIII:B GATT 1994. Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované Dohovorom o urovnávaní sporov, môžu byť uplatňované na akékoľvek záležitosti vyplývajúce z používania obmedzujúcich dovozných opatrení prijatých z dôvodu platobnej bilancie.

7. Všetky obmedzenia uplatňované z dôvodu platobnej bilancie budú podliehať pravidelnému preskúmaniu vo výbore podľa článku XII ods. 4 b) alebo podľa článku XVIII ods. 12 b) s tým, že sa zváži možnosť upraviť pravidelnosť konzultácií po dohode s konzultujúcim členom alebo podľa akéhokoľvek špecifického postupu preskúmania, ktorý môže odporučiť Generálna rada.

8. V prípade najmenej rozvinutých členských krajín alebo v prípade rozvojových členských krajín, ktoré uskutočňujú liberalizačné snahy v súlade s programom predloženým výboru počas predchádzajúcich konzultácií, môžu sa konzultácie uskutočniť podľa zjednodušených postupov schválených 19. decembra 1972 (BISD 20S/47-49, ďalej len „zjednodušené konzultačné postupy“). Zjednodušené konzultačné postupy možno použiť aj vtedy, ak je preskúmanie obchodnej politiky rozvojovej členskej krajiny naplánované na ten istý kalendárny rok, ako je stanovený dátum konzultácií. V takých prípadoch rozhodnutie, či sa môžu použiť úplné konzultačné postupy, sa uskutoční na základe faktorov uvedených v článku 8 Deklarácie z roku 1979. S výnimkou najmenej rozvinutých členských krajín nemožno podľa zjednodušených konzultačných postupov uskutočniť viac ako dve po sebe nasledujúce konzultácie.

Oznámenie a dokumentácia

9. Člen oznámi Generálnej rade zavedenie akýchkoľvek zmien pri uplatňovaní obmedzujúcich dovozných opatrení prijatých z dôvodu platobnej bilancie, ako aj akékoľvek úpravy v časovom harmonograme na odstránenie takýchto opatrení oznámených podľa odseku 1. Významné zmeny sa oznámia Generálnej rade vopred, najneskôr však do 30 dní po ich zverejnení. Každý člen odovzdá každoročne Sekretariátu na posúdenie členským krajinám súhrnné oznámenie zahŕňajúce všetky zmeny v zákonoch, iných právnych predpisoch, zásadných stanoviskách alebo vo verejných oznámeniach. Oznámenia budú zahŕňať úplné informácie podľa možnosti spracované na úrovni colných položiek, o druhoch uplatňovaných opatrení, o kritériách použitých na ich vykonávanie, o rozsahu výrobkového krytia a o dotknutých obchodných tokoch.

10. Na žiadosť ktoréhokoľvek člena môže oznámenia preskúmať výbor. Také preskúmania by sa mali obmedziť na objasnenie špecifických otázok vyvolaných oznámením alebo na preskúmanie, či sa vyžadujú konzultácie podľa článku XII ods. 4 a), alebo podľa článku XVIII ods. 12 a). Členovia, ktorí majú dôvod sa domnievať, že obmedzujúce dovozné opatrenie uplatňované iným členom bolo prijaté z dôvodu platobnej bilancie, môžu upozorniť na záležitosť výbor. Predseda výboru si vyžiada informácie o tomto opatrení a poskytne ich všetkým členom. Bez dotknutia práva ktoréhokoľvek člena výboru získať v priebehu konzultácií príslušné vysvetlenie môžu sa otázky najprv predložiť na posúdenie konzultujúcemu členovi.

11. Konzultujúci člen pripraví na konzultácie základný dokument, ktorý by mal spolu so všetkými ostatnými dôležitými informáciami obsahovať: a) celkový prehľad situácie v oblasti platobnej bilancie a jej prognózu vrátane posúdenia vnútorných a vonkajších faktorov, ktoré majú vplyv na situáciu v oblasti platobnej bilancie a vnútorných opatrení prijatých na účel obnovy rovnováhy na správnom a trvalom základe; b) úplný opis obmedzení uplatňovaných z dôvodu platobnej bilancie, ich právny základ a kroky prijaté na zníženie vedľajších ochranných účinkov; c) opatrenia prijaté od poslednej konzultácie na liberalizáciu dovozných obmedzení z hľadiska záverov výboru; d) plán na odstránenie a postupné uvoľnenie zostávajúcich obmedzení. Ak je to pre danú vec podstatné, možno sa odvolať na informácie poskytnuté v iných oznámeniach alebo správach predložených WTO. V rámci zjednodušených konzultačných postupov konzultujúci člen predloží písomné oznámenie obsahujúce základné informácie o skutočnostiach, ktoré obsahuje základný dokument.

12. Sekretariát na uľahčenie konzultácií vo výbore pripraví podkladový faktografický materiál o rôznych aspektoch plánu konzultácií. V prípade rozvojových členských krajín dokument Sekretariátu bude obsahovať príslušný podkladový a analytický materiál o pôsobení vonkajšieho obchodného prostredia na situáciu a prognózu v platobnej bilancii konzultujúceho člena. Služby technickej pomoci Sekretariátu pomôžu na žiadosť rozvojovej členskej krajiny pri príprave dokumentácie určenej na konzultácie.

Závery konzultácií o platobnej bilancii

13. Výbor podá správu o svojich konzultáciách Generálnej rade. V prípade, že sa postupovalo podľa úplných konzultačných postupov, mala by správa obsahovať závery výboru k rôznym prvkom plánu konzultácií, ako aj skutočnosti a dôvody, na ktorých sú založené. Výbor sa bude snažiť zahrnúť do svojich záverov návrhy a odporúčania zamerané na podporu uplatňovania článkov XII a XVIII:B, Deklarácie 1979 a tohto dohovoru. V prípadoch, keď bol predložený časový harmonogram na odstránenie obmedzujúcich opatrení prijatých z dôvodu platobnej bilancie, môže Generálna rada odporučiť, aby sa na člena, ak tento časový harmonogram dodrží, prihliadalo ako na člena, ktorý záväzky podľa GATT 1994 splnil. Ak Generálna rada prijala špecifické odporúčania, práva a záväzky členov sa budú hodnotiť s ohľadom na tieto odporúčania. Pri neexistencii špecifických návrhov odporúčaní Generálnej rady by mali závery výboru odrážať rôznorodosť názorov vo výbore. Ak sa postupovalo podľa zjednodušených konzultačných postupov, správa bude zahŕňať súhrn hlavných otázok prerokúvaných vo výbore a rozhodnutie o tom, či sa vyžaduje použiť úplné konzultačné postupy.

D O H O V O R
o interpretácii článku XXIV Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Členovia,

berúc do úvahy ustanovenia článku XXIV GATT 1994,

uznávajúc, že od založenia GATT 1947 značne vzrástol počet a dôležitosť colných únií a zón voľného obchodu, ktoré v súčasnosti pokrývajú významnú časť svetového obchodu,

uznávajúc prínos k rastu svetového obchodu, ktorý sa môže uskutočňovať užšou integráciou ekonomík strán takých dohôd,

uznávajúc tiež, že takýto prínos sa zvýši, ak sa zrušenie ciel a iných obmedzujúcich obchodných opatrení medzi zakladajúcimi územiami rozšíri na celý obchod, a zníži, ak sa ktorýkoľvek väčší sektor obchodu vylúči,

znovu potvrdzujúc, že účelom takýchto dohôd by malo byť uľahčenie obchodu medzi zakladajúcimi územiami a nie vytváranie prekážok obchodu iných členov s týmito územiami a že pri ich vytváraní alebo rozširovaní by sa mali členské strany v najväčšej možnej miere vyhnúť vytváraniu nepriaznivých účinkov na obchod iných členov,

presvedčení o potrebe posilniť účinnosť úlohy Rady pre obchod s tovarom pri preskúmavaní dohôd oznámených podľa článku XXIV objasnením kritérií a postupov hodnotenia nových alebo rozšírených dohôd a zlepšením prehľadnosti všetkých dohôd podľa článku XXIV,

uznávajúc potrebu spoločného chápania záväzkov členov podľa článku XXIV ods. 12,

dohodli sa takto:

1. Colné únie, zóny voľného obchodu a dočasné dohody smerujúce k vytvoreniu colnej únie alebo zóny voľného obchodu v súlade s článkom XXIV musia spĺňať okrem iného ustanovenia odsekov 5, 6, 7 a 8 tohto článku.

Článok XXIV:5

2. Hodnotenie všeobecného účinku ciel a iných predpisov týkajúcich sa obchodu podľa článku XXIV ods. 5 a), používaných pred vytvorením a po vytvorení colnej únie, bude, pokiaľ ide o clá a poplatky, založené na celkovom zhodnotení váženého priemeru colných sadzieb a vybraných colných poplatkov. Toto zhodnotenie bude založené na dovozných štatistikách za predchádzajúce reprezentatívne obdobie, ktoré dodá colná únia na základe colných položiek v hodnotách a množstvách rozpísaných podľa krajiny pôvodu člena WTO. Sekretariát vypočíta vážené priemery colných sadzieb a vybraných colných poplatkov v súlade s metodológiou používanou pri hodnotení colných ponúk v rámci Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní. Na tieto účely clami a poplatkami, ktoré sa vezmú do úvahy, budú sa uplatňovať colné sadzby. Uznáva sa, že na účely celkového zhodnotenia účinku iných obchodných predpisov, pre ktoré je kvantifikácia a spočítavanie zložité, možno požadovať preskúmanie jednotlivých opatrení, predpisov, dotknutých výrobkov a obchodných tokov.

3. „Primeraná lehota“ uvedená v článku XXIV ods. 5 c) môže presiahnuť 10 rokov len vo výnimočných prípadoch. V prípadoch, keď členovia, ktorí sú zmluvnými stranami dočasnej dohody, sú presvedčení, že 10 rokov nebude postačovať, poskytnú Rade pre obchod s tovarom podrobné vysvetlenie o potrebe dlhšej lehoty.

Článok XXIV:6

4. V článku XXIV ods. 6 sa stanovuje postup, z ktorého sa bude vychádzať, ak člen vytvárajúci colnú úniu navrhne zvýšiť viazanú colnú sadzbu. V tejto súvislosti členovia znovu potvrdzujú, že postup stanovený v článku XXVIII, ako je rozpracovaný v smernici prijatej 10. novembra 1980 (BISD 27S/26-28) a v Dohovore o interpretácii článku XXVIII GATT 1994, sa musí začať pred zmenou alebo odvolaním colných koncesií pri vytvorení colnej únie alebo dočasnej dohody smerujúcej k vytvoreniu colnej únie.

5. Tieto rokovania budú vedené dobromyseľne s cieľom dosiahnuť vzájomne uspokojivé vyrovnanie. Počas týchto rokovaní, ako je stanovené v článku XXIV ods. 6, bude treba venovať náležitú pozornosť znižovaniu colných sadzieb pri rovnakých colných položkách, ktoré znižujú aj ďalší členovia colnej únie pri jej vzniku. Ak by takéto zníženia neboli dostatočné na zabezpečenie potrebného vyrovnania, colná únia by mala poskytnúť vyrovnanie, ktoré môže mať formu zníženia cla pri iných colných položkách. Takúto ponuku posúdia členovia majúci negociačné práva vo vzťahu k viazaným colným položkám, ktoré sa zmenia alebo odvolajú. Ak vyrovnanie nebude prijaté, v rokovaniach sa bude pokračovať. Aj keď sa napriek týmto snahám nedosiahne dohoda pri rokovaniach o vyrovnaní podľa článku XXVIII, rozpracovanom v Dohovore o interpretácii článku XXVIII GATT 1994, v rámci primeraného obdobia od začiatku rokovaní sa colná únia môže zmeniť alebo odvolať koncesie; dotknutí členovia potom môžu odvolať v podstate rovnocenné koncesie v súlade s článkom XXVIII.

6. GATT 1994 neukladá žiadne záväzky členom, ktorí majú výhody zo zníženia ciel vyplývajúceho z vytvorenia colnej únie alebo z dočasnej dohody smerujúcej k vytvoreniu colnej únie, aby poskytli vyrovnanie jej zakladateľom.

Preskúmanie colných únií a zón voľného obchodu

7. Všetky oznámenia uskutočnené podľa článku XXIV ods. 7 a) preskúma pracovná skupina v súlade s príslušnými ustanoveniami GATT 1994 a odseku 1 tohto dohovoru. Pracovná skupina predloží Rade pre obchod s tovarom správu o svojich nálezoch v predmetnej veci. Rada pre obchod s tovarom môže poskytnúť členom také odporúčania, aké považuje za vhodné.

8. Vo vzťahu k dočasným dohodám môže pracovná skupina vo svojej správe uviesť príslušné odporúčania týkajúce sa navrhovaného časového harmonogramu a opatrení, ktoré sú potrebné na definitívne vytvorenie colnej únie alebo zóny voľného obchodu. V prípade potreby môže pristúpiť k ďalšiemu preskúmaniu dohody.

9. Členovia, ktorí sú zmluvnými stranami dočasnej dohody, oznámia Rade pre obchod s tovarom podstatné zmeny v pláne a časovom harmonograme obsiahnutom v tejto dohode a na požiadanie Rada pre obchod s tovarom tieto zmeny preskúma.

10. Ak dočasná dohoda oznámená podľa článku XXIV ods. 7 a) nezahŕňa plán a časový harmonogram, čo je v rozpore s článkom XXIV ods. 5 c), pracovná skupina vo svojej správe odporučí taký plán a časový harmonogram zostaviť. Zmluvné strany však podľa okolností nebudú udržiavať v platnosti alebo neurobia platnou takú dohodu, ak nie sú pripravené ju zmeniť v súlade s týmito odporúčaniami. Následne sa preskúma, ako sa odporúčania vykonávajú.

11. Colné únie a zakladatelia zón voľného obchodu budú pravidelne podávať správy o vykonávaní príslušnej dohody Rade pre obchod s tovarom, ako to predpokladajú zmluvné strany GATT 1947 v ich inštrukcii pre Radu GATT 1947 týkajúcej sa správ o regionálnych dohodách (BISD 18S/38). Akékoľvek významné zmeny alebo vývoj v dohodách by sa mali oznámiť ihneď, ako k nim dôjde.

Urovnávanie sporov

12. Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, možno použiť na akékoľvek záležitosti vzniknuté v dôsledku uplatňovania tých ustanovení článku XXIV, ktoré sa vzťahujú na colné únie, zóny voľného obchodu alebo na dočasné dohody smerujúce k vytvoreniu colnej únie alebo zóny voľného obchodu.

Článok XXIV:12

13. Každý člen je podľa GATT 1994 plne zodpovedný za dodržiavanie všetkých ustanovení GATT 1994 a prijme také primerané a jemu dostupné opatrenia, aby zabezpečil dodržiavanie týchto ustanovení regionálnymi a miestnymi správnymi orgánmi.

14. Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, môžu sa použiť vo vzťahu k opatreniam ovplyvňujúcim dodržiavanie GATT 1994, ktoré prijali regionálne alebo miestne správne orgány na území člena. Ak orgán na urovnávanie sporov rozhodne, že ustanovenie GATT 1994 nebolo dodržané, zodpovedný člen prijme také primerané a jemu dostupné opatrenia, aby zabezpečil jeho dodržiavanie. Ustanovenia vzťahujúce sa na vyrovnanie a pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov sa uplatnia v prípadoch, keď nebolo možné zabezpečiť také dodržiavanie.

15. Každý člen sa zaväzuje posúdiť s porozumením akékoľvek námietky predložené iným členom proti opatreniam týkajúcim sa GATT 1994 a prijatým na jeho území a poskytnúť primeranú príležitosť na konzultácie o týchto námietkach.

D O H O V O R

týkajúci sa výnimiek zo záväzkov podľa Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Členovia sa dohodli takto:

1. Žiadosť o výnimku alebo o predĺženie existujúcej výnimky bude obsahovať opatrenia, ktoré člen navrhuje prijať, špecifické ciele, ktoré sa snaží dosiahnuť, a dôvody, ktoré mu bránia dosiahnuť tieto ciele opatreniami, ktoré sú v súlade s jeho záväzkami podľa GATT 1994.

2. Ktorákoľvek výnimka, ktorá je platná v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO, prestane platiť, ak jej platnosť sa nepredĺži v súlade s uvedenými postupmi a s postupmi uvedenými v článku IX Dohody WTO, v deň jej uplynutia, alebo dva roky po tom, čo Dohoda WTO nadobudla platnosť, podľa toho, ktorý prípad nastane skôr.

3. Každý člen, ktorý usúdi, že výhoda, ktorá mu vyplýva podľa GATT 1994, bola zrušená alebo zmenšená v dôsledku toho, že

a) člen, ktorému sa výnimka poskytla, nedodržiava jej podmienky, alebo

b) sa uplatňuje opatrenie v súlade s podmienkami výnimky,

môže sa odvolávať na ustanovenia článku XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatnené v Dohovore o urovnávaní sporov.

D O H O V O R
o interpretácii článku XXVIII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Členovia sa dohodli takto:

1. Na účely zmeny alebo odvolania koncesie bude ten člen, ktorého podiel vývozu dotknutého koncesiou (t. j. vývozu výrobku na trh člena meniaceho alebo odvolávajúceho koncesiu) je najvyšší na jeho celkovom vývoze, bude sa považovať za člena, ktorý má hlavný dodávateľský záujem, ak už nemá pôvodné rokovacie právo, alebo hlavný dodávateľský záujem podľa článku XXVIII ods. 1. Dohodlo sa, že tento odsek preskúma Rada pre obchod s tovarom po piatich rokoch od nadobudnutia platnosti Dohody WTO s cieľom rozhodnúť, či uplatňovanie tohto kritéria bolo uspokojivé na zabezpečovanie prerozdeľovania negociačných práv v prospech malých a stredne veľkých vyvážajúcich členov. Ak sa tak nestalo, posúdia sa možné zlepšenia podľa dostupnosti príslušných údajov vrátane prijatia kritéria založeného na podiele vývozu, ktorého sa koncesia týka, na vývozy príslušného výrobku na všetky trhy.

2. Člen, ktorý sa domnieva, že má hlavný dodávateľský záujem podľa odseku 1, môže oznámiť svoju žiadosť písomne s podpornými dôkazmi členovi, ktorý navrhuje zmenu alebo odvolanie koncesie, a súčasne informovať Sekretariát. V týchto prípadoch sa použije odsek 4 „Postupov na negociácie podľa článku XXVIII“ prijaté 10. novembra 1980 (BISD 27S/26-28).

3. Pri určovaní, ktorý z členov má hlavný dodávateľský záujem (stanovený podľa uvedeného odseku 1 alebo článku XXVIII ods. 1) alebo podstatný záujem, bude sa posudzovať iba obchod s dotknutým výrobkom, ktorý sa uskutočnil na základe doložky najvyšších výhod. Obchod s dotknutým výrobkom, ktorý sa uskutočnil podľa mimozmluvných preferencií, sa vezme tiež do úvahy, ak tento obchod stratil výhody takéhoto preferenčného zaobchádzania a stal sa tak obchodom podľa doložky najvyšších výhod v čase rokovaní o zmene alebo odvolaní koncesie, alebo sa ním stane do skončenia týchto rokovaní.

4. Ak sa colná koncesia zmení alebo odvolá na nový výrobok (t. j. výrobok, na ktorý nie je dostupná obchodná štatistika za tri roky), bude sa člen, ktorý má pôvodné rokovacie právo na colnú položku, podľa ktorej je alebo bol výrobok predtým klasifikovaný, považovať za člena, ktorý má počiatočné rokovacie právo v predmetnej colnej koncesii. Pri určovaní hlavných a podstatných dodávateľských záujmov a výpočte vyrovnania sa okrem iného vezme do úvahy výrobná kapacita a investície do dotknutého výrobku u vyvážajúceho člena a odhadne sa rast vývozu, ako aj predpoklad dopytu po výrobku u dovážajúceho člena. Na účely tohto odseku „novým výrobkom“ sa rozumie aj výrobok, ktorý patrí pod colnú položku vytvorenú rozdelením už existujúcej colnej položky.

5. Ak sa člen domnieva, že má hlavný dodávateľský alebo podstatný záujem podľa odseku 4, mal by písomne s podporným dôkazom oznámiť svoj nárok členovi, ktorý navrhuje zmenu alebo odvolanie koncesie, a súčasne informovať Sekretariát. V takýchto prípadoch sa použije odsek 4 „Postupov na negociácie podľa článku XXVIII“.

6. Ak je neobmedzená colná koncesia nahradená colnou kvótou, mal by rozsah poskytnutého vyrovnania presiahnuť objem obchodu skutočne ovplyvneného zmenou koncesie. Základom výpočtu vyrovnania by mal byť objem, o ktorý predpokladaný budúci obchod prevýši úroveň kvóty. Znamená to, že výpočet predpokladaného budúceho obchodu by mal byť vyšší, ako je

a) priemer ročného obchodu v poslednom reprezentatívnom trojročnom období zvýšený o priemernú ročnú mieru rastu dovozov v tom istom období, alebo o 10 %, ak je tento výpočet vyšší, alebo
b) obchod za posledný rok zvýšený o 10 percent.

V žiadnom prípade nesmie výška vyrovnania, ktorá patrí členovi, presiahnuť výšku, na ktorú by mal nárok pri úplnom odstránení koncesie.

7. Ktorémukoľvek členovi, ktorý má podľa odseku 1 alebo podľa článku XXVIII ods. 1 hlavný dodávateľský záujem o koncesiu, ktorá je zmenená alebo odvolaná, bude poskytnuté počiatočné negociačné právo vo vyrovnávacej koncesii, ak sa medzi dotknutými členmi nedohodne iná forma vyrovnania.

Čiastka 65 Zbierka zákonov č. **152**/2000 Strana 1767

MARRÁKEŠSKÝ PROTOKOL

k Všeobecnej dohode o clách a obchode 1994

Členovia,

ktorí uskutočnili rokovania v rámci GATT 1947 v náväznosti na Uruguajské kolo,

dohodli sa takto:

1. Listina koncesií a záväzkov (ďalej len „Listina“) člena pripojená k tomuto protokolu stane sa Listinou tohto člena pre GATT 1994 dňom, keď pre neho nadobudne platnosť Dohoda WTO. Akákoľvek listina predložená v súlade s ministerským rozhodnutím o opatreniach v prospech najmenej rozvinutých krajín bude sa považovať za prílohu k tomuto protokolu.

2. Zníženie ciel odsúhlasené každým členom sa uskutoční v piatich rovnakých zníženiach sadzieb, ak nie je v Listine člena stanovené inak. Prvé takéto zníženie sa uskutoční v deň, keď Dohoda WTO nadobudne platnosť, každé následné zníženie nadobudne platnosť 1. januára každého nasledujúceho roka a konečná sadzba nadobudne platnosť najneskôr po štyroch rokoch od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, ak nie je v Listine člena stanovené inak. Ak jeho Listina nestanoví inak, člen, ktorý prijal Dohodu WTO po nadobudnutí jej platnosti, uskutoční dňom, keď pre neho táto dohoda nadobudne platnosť, všetky zníženia ciel, ktoré sa už uskutočnili spolu so zníženiami, ktoré by boli podľa predchádzajúcej vety záväzné od 1. januára nasledujúceho roka, a vykoná všetky zostávajúce zníženia ciel podľa časového harmonogramu uvedeného v predchádzajúcej vete. Znížená sadzba sa v každej etape zaokrúhli na jedno desatinné miesto. Pre poľnohospodárske produkty, ako je stanovené v článku 2 Dohody o poľnohospodárstve, etapy znižovania sa uskutočnia tak, ako je uvedené v príslušných častiach Listiny.

3. Uplatňovanie koncesií a záväzkov obsiahnutých v Listinách, ktoré tvoria prílohu k tomuto protokolu, bude na požiadanie predmetom mnohostranného preskúmania členov. Toto ustanovenie sa nijako nedotýka práv a záväzkov členov vyplývajúcich z dohôd v prílohe 1A k Dohode WTO.

4. Potom, keď sa Listina člena v prílohe k tomuto protokolu stane Listinou ku GATT 1994 podľa odseku 1, môže tento člen kedykoľvek úplne alebo čiastočne neposkytnúť alebo odvolať koncesiu v tejto Listine týkajúcu sa ktoréhokoľvek výrobku, ktorého hlavným dodávateľom je niektorý iný účastník Uruguajského kola, ktorého Listina sa doteraz nestala Listinou ku GATT 1994. Toto opatrenie sa môže uskutočniť iba po písomnom oznámení tohto neposkytnutia alebo tohto odvolania koncesie Rade pre obchod s tovarom a po konzultáciách uskutočnených na požiadanie s ktorýmkoľvek členom, ktorého príslušná Listina sa stala Listinou ku GATT 1994 a ktorý má podstatný záujem o príslušný výrobok. Akákoľvek neposkytnutá alebo odvolaná koncesia sa bude uplatňovať odo dňa, keď sa Listina člena, ktorý má hlavný dodávateľský záujem, stane Listinou ku GATT 1994.

5. a) Bez dotknutia ustanovenia článku 4 ods. 2 Dohody o poľnohospodárstve bude na účely odkazu v článku II ods. 1 b) a c) GATT 1994 na dátum danej dohody dátumom použiteľným pre každý výrobok, ktorý je predmetom koncesie uvedenej v Listine, pripojenej k tomuto protokolu, dátum tohto protokolu.

b) Na účely odkazu uvedeného v článku II ods. 6 a) GATT 1994 na dátum uvedenej dohody bude dátumom použiteľným pre Listinu pripojenú k tomuto protokolu dátum tohto protokolu.

6. V prípadoch zmien alebo odvolaní koncesií, ktoré sa týkajú netarifných opatrení uvedených v časti III Listín, sa uplatnia ustanovenia článku XXVIII GATT 1994 a „Postupov na negociácie podľa článku XXVIII“ prijaté 10. novembra 1980 (BISD 27S/26-28). Práva a záväzky členov podľa GATT 1994 tým nie sú dotknuté.

7. V každom prípade, keď ktorákoľvek Listina pripojená k tomuto protokolu stanoví pre niektorý výrobok menej výhodnejšie zaobchádzanie, ako mu bolo poskytnuté v Listine ku GATT 1947 pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO, bude sa predpokladať, že člen, na ktorého sa Listina vzťahuje, podnikol primerané kroky, ktoré by inak boli nevyhnutné podľa príslušných ustanovení článku XXVIII GATT 1947 alebo GATT 1994. Ustanovenia tohto odseku sa uplatnia iba pre Egypt, Peru, Južnú Afriku a Uruguaj.

8. Listiny, ktoré sú v prílohe, sú pôvodné v anglickom, francúzskom a španielskom jazyku podľa príslušného vyznačenia v každej Listine.

9.Dátum tohto protokolu je 15. apríl 1994.

(Schválené Listiny účastníkov budú pripojené k Marrákešskému protokolu v dohodnutej kópii Dohody WTO.)

DOHODA
o poľnohospodárstve

Členovia

rozhodli sa ustanoviť základ začatia procesu reforiem v obchode s poľnohospodárskymi výrobkami v súlade s cieľmi rokovaní stanovenými Deklaráciou z Punta del Este,

pripomínajúc, že dlhodobým cieľom dohodnutým na strednodobom preskúmaní Uruguajského kola „je ustanovenie spravodlivého a trhovo orientovaného poľnohospodárskeho obchodného systému a že reformný proces sa má začať rokovaniami o záväzkoch týkajúcich sa podpory a ochrany a stanovením presnejších, pevnejších a operačne účinnejších pravidiel a disciplín GATT“,

pripomínajúc ďalej, že uvedeným dlhodobým cieľom je dosiahnuť podstatné postupné znižovanie podpory a ochrany poľnohospodárstva dodržiavané v priebehu dohodnutého obdobia, čo umožní zabrániť obmedzeniam a predchádzať reštrikciám a deformáciám na svetových poľnohospodárskych trhoch,

zaväzujúc sa dosiahnuť špecifické viazané záväzky v každej z týchto oblastí: prístup na trh, domáca podpora, vývozná konkurencia a dohoda v otázkach sanitárnych a fytosanitárnych,

dohodli sa, že pri plnení svojich záväzkov v prístupe na trh by mali vyspelé krajiny vziať plne do úvahy osobitné potreby a podmienky rozvojových členských krajín a zabezpečiť pre ne zlepšenie príležitostí a podmienok prístupu pre poľnohospodárske výrobky osobitného záujmu týchto členov vrátane úplnej liberalizácie obchodu s tropickými poľnohospodárskymi výrobkami, ako sa dohodlo pri strednodobom preskúmaní, a pre výrobky osobitnej dôležitosti diverzifikovať produkciu nahrádzajúcu pestovanie zakázaných narkotík,

poznamenávajúc, že záväzky podľa reformného programu by mali byť spravodlivo rozdelené medzi všetkých členov s ohľadom na neobchodné záujmy vrátane bezpečnosti potravín a potreby chrániť životné prostredie so zreteľom na dohodu, že osobitné a rozdielne zaobchádzanie je pre rozvojové krajiny neoddeliteľnou súčasťou rokovaní a berúc do úvahy možné záporné účinky uplatňovania reformného programu pre najmenej rozvinuté krajiny a rozvojové krajiny úplne závislé od dovozu potravín,

dohodli sa takto:

ČASŤ I

Článok 1

Definície pojmov

V tejto dohode, ak nie je stanovené inak,

a) „agregovaná miera podpôr“ (skratka „AMS“ – Aggregate Measurement of Support) znamená ročnú úroveň podpory vyjadrenú v menových jednotkách, poskytovanú pre poľnohospodársky výrobok v prospech výrobcu základného poľnohospodárskeho výrobku, alebo výrobkovo nešpecifikovanú podporu poskytovanú v prospech poľnohospodárskych výrobcov všeobecne, inú, ako je podpora poskytovaná podľa programov považovaných za vyňaté zo zníženia podľa prílohy 2 k tejto dohode, ktorá je,
   i) pokiaľ ide o podporu poskytovanú počas základného obdobia, špecifikovanú v príslušných podporných tabuľkách zahrnutých v časti IV Listiny koncesií a záväzkov člena, a
   ii) pokiaľ ide o podporu poskytovanú počas ktoréhokoľvek roku vykonávacieho obdobia a následne, vypočítanú v súlade s ustanoveniami prílohy 3 k tejto dohode, berúc do úvahy základné údaje a metodiku použitú v podporných tabuľkách pripojených odkazom na časť IV Listiny koncesií a záväzkov člena;
b) „základný poľnohospodársky výrobok“ vo vzťahu k záväzkom na domácu podporu je definovaný ako výrobok, ktorý je čo možno najbližšie k miestu prvého predaja, ako je stanovené v Listine koncesií a záväzkov člena a v príslušných podporných materiáloch;
c) „rozpočtové výdavky“ alebo „výdavky“ zahŕňajú ušlý príjem;
d) „ekvivalentná miera podpôr“ znamená ročnú úroveň podpôr vyjadrenú v menových jednotkách, poskytovanú výrobcom základného poľnohospodárskeho výrobku prostredníctvom jedného alebo viacerých opatrení, ktorých výpočet je podľa metodiky AMS neuskutočniteľný, iných, ako sú podpory poskytované podľa programov považovaných za vyňaté zo zníženia podľa prílohy 2 k tejto dohode, ktorá je,
   i) pokiaľ ide o podporu poskytovanú počas základného obdobia, špecifikovanú v príslušných podporných tabuľkách zahrnutých v časti IV Listiny koncesií a záväzkov člena a
   ii) pokiaľ ide o podporu poskytovanú počas ktoréhokoľvek roku vykonávacieho obdobia a následne, vypočítanú v súlade s ustanoveniami prílohy 4 k tejto dohode, berúc do úvahy základné údaje a metodiku použitú v podporných tabuľkách s odkazom na časť IV Listiny koncesií a záväzkov člena;
e) „vývozné subvencie“ sa vzťahujú na subvencie závislé od výsledkov vývozu vrátane vývozných subvencií uvedených v článku 9 tejto dohody;

f) „vykonávacie obdobie“ znamená šesťročné obdobie, počnúc rokom 1995 s výnimkou, že na účely článku 13 znamená deväťročné obdobie, počnúc rokom 1995;

g) „koncesie pre prístup na trh“ zahŕňajú všetky záväzky týkajúce sa prístupu na trh prijaté v súlade s touto dohodou;

h) „celková agregovaná miera podpôr“ a „celková AMS“ znamená celkovú sumu všetkých domácich podpôr poskytovaných v prospech poľnohospodárskych výrobcov vypočítanú ako súčet všetkých agregovaných mier podpôr pre základné poľnohospodárske výrobky, všetkých výrobkovo nešpecifikovaných AMS a všetkých ekvivalentných mier podpôr pre poľnohospodárske výrobky, ktorá je,
   i) pokiaľ ide o podpory poskytované počas základného obdobia (t. j. „základná celková AMS“) a maximálne podpory, tie je povolené poskytnúť počas ktoréhokoľvek roku vykonávacieho obdobia alebo neskôr (t. j. „ročné a konečné viazané úrovne záväzkov“), ako sú špecifikované v časti IV Listiny koncesií a záväzkov člena, a
   ii) pokiaľ ide o úroveň podpôr skutočne poskytnutých počas ktoréhokoľvek roku vykonávacieho obdobia a neskôr (t. j. „bežná celková AMS“), vypočítaných v súlade s ustanoveniami tejto dohody vrátane článku 6, a podľa základných údajov a metodiky použitej v tabuľkách a v podporných materiáloch s odkazom na časť IV Listiny koncesií a záväzkov člena;

i) „rok“ v písmene f) a vo vzťahu k špecifickým záväzkom člena znamená kalendárny, finančný alebo obchodný rok špecifikovaný v Listine koncesií a záväzkov tohto člena.

Článok 2

Zoznam výrobkov

Táto dohoda sa vzťahuje na výrobky uvedené v prílohe 1 k tejto dohode (ďalej len „poľnohospodárske výrobky“).

ČASŤ II

Článok 3

Začlenenie koncesií a záväzkov

1. Záväzky na domácu podporu a vývozné subvencie v časti IV Listiny koncesií a záväzkov každého člena predstavujú záväzky obmedzujúce subvencovanie, a tým sa stávajú neoddeliteľnou súčasťou GATT 1994.

2. S výnimkou ustanovení článku 6 nebude člen poskytovať podporu v prospech domácich výrobcov nad úroveň záväzkov špecifikovaných v sekcii I časti IV jeho Listiny koncesií a záväzkov.

3. S výnimkou ustanovenia článku 9 ods. 2 b) a ods. 4 nebude člen poskytovať vývozné subvencie uvedené v článku 9 ods. 1 na poľnohospodárske výrobky alebo skupiny výrobkov, špecifikované v sekcii II časti IV jeho Listiny koncesií a záväzkov nad úroveň záväzkov na rozpočtové výdavky a množstvá, špecifikované v tejto Listine a nebude poskytovať takéto subvencie na žiadny poľnohospodársky výrobok, ktorý nie je špecifikovaný v uvedenej sekcii jeho Listiny koncesií a záväzkov.

ČASŤ III

Článok 4

Prístup na trh

1. Koncesie na prístup na trh obsiahnuté v Listinách koncesií a záväzkov sa týkajú viazania a znižovania ciel a ostatných záväzkov na prístup na trh špecifikovaných v tejto Listine.

2. Členovia nebudú udržiavať, neuchýlia sa ani sa nevrátia k žiadnym opatreniam, ktoré by mali byť prevedené na bežné colné poplatky,[1]) ak nie je v článku 5 a prílohe 5 stanovené inak.

Článok 5

Zvláštne ochranné ustanovenia

1. Napriek ustanoveniam článku II ods. 1 b) GATT 1994 ktorýkoľvek člen sa môže odvolať na ustanovenia ďalej uvedených odsekov 4 a 5 v súvislosti s dovozom poľnohospodárskeho výrobku, pri ktorom boli opatrenia uvedené

[1]) Tieto opatrenia zahŕňajú kvantitatívne dovozné obmedzenia, vyrovnávacie dovozné dávky, minimálne dovozné ceny, neautomatické dovozné licencie, netarifné opatrenia udržiavané prostredníctvom štátnych obchodných podnikov, dobrovoľné vývozné obmedzenia a podobné opatrenia na hranici, iné ako bežné colné poplatky, či už sú dodržiavané podľa špecifických odchýlok z ustanovení GATT 1947 pre určitú krajinu, alebo nie, ale nezahŕňajú opatrenia udržiavané podľa ustanovenia o platobnej bilancii alebo podľa iných všeobecných, poľnohospodárstva sa špecificky netýkajúcich ustanovení GATT 1994, alebo ostatných mnohostranných obchodných dohôd v prílohe 1A k Dohode WTO.

v článku 4 ods. 2 tejto dohody prevedené na bežné colné poplatky a ktorý je označený v jeho Listine koncesií a záväzkov symbolom „SSG“ ako predmet koncesie, pre ktorú môžu byť uplatnené ustanovenia tohto článku, ak

a) objem dovozov tohto výrobku vstupujúceho na colné územie člena poskytujúceho koncesiu počas ktoréhokoľvek roka presahuje počiatočnú úroveň, ktorá sa vzťahuje na existujúcu možnosť prístupu na trh, ako je uvedené v odseku 4 ďalej, alebo, ale nie súčasne

b) cena, za ktorú dovozy takéhoto výrobku môžu vstúpiť na colné územie člena poskytujúceho koncesiu, je stanovená na báze dovoznej ceny CIF príslušnej dodávky, vyjadrená v domácej mene a klesá pod počiatočnú cenu rovnajúcu sa priemeru referenčnej ceny[2]) príslušného výrobku za obdobie rokov 1986 – 1988.

2. Dovozy v rámci záväzkov bežného a minimálneho prístupu stanovené ako súčasť koncesie podľa odseku 1 budú na účely zisťovania objemu dovozov vyžadovaných na uplatnenie ustanovení odseku 1 a) a odseku 4 započítané, ale dovozy podľa týchto záväzkov nebudú dotknuté žiadnym dodatočným clom vyrubeným buď podľa odseku 4, alebo podľa odseku 5 uvedeného ďalej.

3. Akékoľvek dodávky príslušného výrobku, ktoré boli odoslané na základe zmluvy uzavretej predtým, ako bolo vyrubené dodatočné clo podľa odseku 1 a) a odseku 4, budú oslobodené od takéhoto dodatočného cla s podmienkou, že môžu byť na účely uplatňovania ustanovenia odseku 1 a) v tom roku započítané do objemu dovozov príslušného výrobku počas nasledujúceho roku.

4. Akékoľvek dodatočné clo vyrubené podľa odseku 1 a) bude zachované len do konca roka, v ktorom bolo vyrubené, a môže byť vyrubené len na úrovni, ktorá nepresiahne jednu tretinu úrovne bežných colných poplatkov platných v roku, v ktorom sa opatrenie uskutočnilo. Počiatočná úroveň bude stanovená v súlade s nasledujúcou schémou založenou na možnostiach prístupu na trh definovaných ako dovozy v percentách zo zodpovedajúcej domácej spotreby[3]) počas troch predchádzajúcich rokov, pre ktoré sú dostupné údaje:

a) v prípade, že takéto možnosti prístupu výrobku na trh sú menšie alebo sa rovnajú 10 %, bude sa základná počiatočná úroveň rovnať 125 %,

b) v prípade, že takéto možnosti prístupu výrobku na trh sú väčšie ako 10 %, ale menšie alebo sa rovnajú 30 %, bude sa základná počiatočná úroveň rovnať 110 %,

c) v prípade, že takéto možnosti prístupu výrobku na trh sú väčšie ako 30 %, bude sa základná počiatočná úroveň rovnať 105 %.

Vo všetkých prípadoch môže byť dodatočné clo vyrubené v ktoromkoľvek roku, keď absolútny objem dovozov príslušného výrobku vstupujúceho na colné územie člena poskytujúceho koncesiu presiahne sumu *(x)* stanovenú zo základnej počiatočnej úrovne, ako sa už uviedlo, vynásobenú priemerným množstvom dovozov za tri predchádzajúce roky, za ktoré sú k dispozícii údaje, a *(y)* zmenu absolútneho objemu domácej spotreby príslušného výrobku za posledný rok, pre ktorý sú údaje v porovnaní s predchádzajúcim rokom k dispozícii, za predpokladu, že počiatočná úroveň nebude nižšia ako 105 % priemerného množstva dovozov v *(x)*, ako sa už uviedlo.

5. Dodatočné clo vyrubené podľa odseku 1 b) bude stanovené v súlade s týmto postupom:

a) ak je rozdiel medzi dovoznou cenou CIF dodávky v domácej mene (ďalej len „dovozná cena“) a počiatočnou cenou definovanou podľa tohto pododseku nižší alebo sa rovná 10 % počiatočnej ceny, nebude vyrubené žiadne dodatočné clo,

b) ak je rozdiel medzi dovoznou cenou a počiatočnou cenou (ďalej len „rozdiel“) väčší ako 10 %, ale menší alebo sa rovná 40 % počiatočnej ceny, bude sa dodatočné clo rovnať 30 % sumy, o ktorú rozdiel prekročil 10 %,

c) ak je rozdiel väčší ako 40 %, ale menší alebo sa rovná 60 % počiatočnej ceny, bude sa dodatočné clo rovnať 50 % sumy, o ktorú rozdiel prekročil 40 %, plus dodatočné clo povolené podľa písmena b),

d) ak je rozdiel väčší ako 60 %, ale menší alebo sa rovná 75 %, bude sa dodatočné clo rovnať 70 % sumy, o ktorú rozdiel presahuje 60 % počiatočnej ceny, plus dodatočné clá povolené podľa písmen b) a c),

e) ak je rozdiel väčší ako 75 % počiatočnej ceny, bude sa dodatočné clo rovnať 90 % sumy, o ktorú rozdiel presahuje 75 %, plus dodatočné clá povolené podľa písmen b), c) a d).

6. Pre skaziteľné a sezónne výrobky sa budú uvedené podmienky uplatňovať takým spôsobom, ktorý vezme do úvahy špecifické vlastnosti týchto výrobkov. Najmä však môžu byť použité kratšie časové obdobia podľa odseku 1 a) a odseku 4, odvolávajúc sa na primerané obdobia v rámci základného obdobia a rozdielne referenčné ceny pre odlišné obdobia podľa odseku 1 b).

7. Uplatňovanie zvláštnych ochranných opatrení sa bude vykonávať transparentným spôsobom. Ktorýkoľvek člen uplatňujúci opatrenia podľa odseku 1 a) podá písomné oznámenie zahŕňajúce príslušné údaje Poľnohospodárskemu výboru v takom predstihu, ako je to možné, v každom konkrétnom prípade do 10 dní od uskutočnenia takého opatrenia. V prípadoch, keď musia byť zmeny v objemoch spotreby rozpísané na jednotlivé colné položky,

---

[2]) Referenčná cena používaná pri uplatňovaní ustanovení tohto odseku bude všeobecne priemernou CIF cenou za jednotku príslušného výrobku, alebo bude inak primeranou cenou zodpovedajúcou kvalite výrobku na príslušnom stupni spracovania. Následne po jej počiatočnom použití bude zverejnená a dostupná v nevyhnutnom rozsahu tak, aby dovolila ostatným členom vyrubiť dodatočné clo, ktoré možno vyrubiť.

[3]) Tam, kde nie je vzatá do úvahy domáca spotreba, použije sa základná počiatočná úroveň podľa odseku 4 a).

ktoré podliehajú odseku 4, budú príslušné údaje zahŕňať informáciu a metódy použité pri rozpisovaní týchto zmien. Člen uplatňujúci opatrenie podľa odseku 4 poskytne každému zainteresovanému členovi príležitosť konzultovať podmienky uplatňovania takéhoto opatrenia. Ktorýkoľvek člen uplatňujúci opatrenie podľa odseku 1 b) podá Poľnohospodárskemu výboru písomné oznámenie vrátane potrebných údajov do 10 dní od uplatnenia prvého takéhoto opatrenia, alebo pri skaziteľných a sezónnych výrobkoch od prvého opatrenia v ktoromkoľvek období. Členovia sa zaväzujú, ak je to možné, neuchyľovať sa k ustanoveniam odseku 1 b), keď objem dovozov príslušných výrobkov klesá. V každom prípade člen zavádzajúci takéto opatrenie poskytne všetkým zainteresovaným členom príležitosť na konzultovanie, pokiaľ ide o podmienky použitia takéhoto opatrenia.

8. Tam, kde sa opatrenia uplatňujú v súlade s odsekmi 1 až 7, členovia sa zaväzujú nehľadať ochranu v súvislosti s týmito opatreniami v ustanoveniach článku XIX ods. 1 a) a ods. 3 GATT 1994 alebo v článku 8 ods. 2 Dohody o ochranných opatreniach.

9. Ustanovenia tohto článku ostanú v platnosti počas trvania reformného procesu uvedeného v článku 20.

ČASŤ IV

Článok 6

Záväzky vzťahujúce sa na domácu podporu

1. Záväzky vzťahujúce sa na zníženie domácej podpory každého člena, obsiahnuté v časti IV jeho Listiny koncesií a záväzkov sa budú týkať všetkých jeho domácich podpôr v prospech poľnohospodárskych výrobcov s výnimkou domácich opatrení, ktoré nepodliehajú zníženiu podľa kritérií stanovených v tomto článku a v prílohe 2 k tejto dohode. Záväzky sú vyjadrené v celkovej agregovanej miere podpôr a v „ročných a konečných viazaných úrovniach záväzkov".

2. V súlade s tým, že v priebehu strednodobého preskúmania bolo dohodnuté, že vládne opatrenia týkajúce sa priamej alebo nepriamej pomoci na podporu rozvoja poľnohospodárstva a vidieka sú neoddeliteľnou súčasťou rozvojových programov rozvojových krajín, budú investičné podpory, ktoré sú všeobecne používané v poľnohospodárstve členských rozvojových krajín, a podpory poľnohospodárskych vstupov všeobecne používané výrobcami s nízkymi príjmami alebo s obmedzenými zdrojmi v rozvojových členských krajinách, oslobodené od záväzkov na zníženie domácich podpôr, ktoré by sa inak mohli vzťahovať na takéto opatrenia, rovnako ako sú oslobodené domáce podpory výrobcov v rozvojových členských krajinách podporujúcich nahradenie pestovania nedovolených rastlín na výrobu narkotík. Nebude sa vyžadovať, aby domáca podpora spĺňajúca kritériá tohto odseku bola členovi zahrnutá do výpočtu bežnej celkovej AMS.

3. Bude sa vychádzať z toho, že člen splnil svoje záväzky na zníženie domácej podpory v tom roku, v ktorom jeho domáca podpora v prospech poľnohospodárskych výrobcov vyjadrená v bežných celkových AMS neprekročí zodpovedajúcu ročnú alebo konečnú viazanú úroveň záväzku špecifikovaného v časti IV Listiny koncesií a záväzkov člena.

4. a) Od člena sa nebude požadovať, aby zahrnul do výpočtu svojej bežnej celkovej AMS a aby znížil
   i) domácu podporu na určitý výrobok, ktorá by inak mala byť zahrnutá do výpočtu bežnej AMS člena, ak takáto podpora neprekročí 5 % celkovej hodnoty výroby základného výrobku člena počas príslušného roka, a
   ii) domácu podporu výrobkovo nešpecifikovanú, ktorá by inak mala byť zahrnutá do výpočtu bežnej AMS člena, ak takáto podpora neprekročí 5 % hodnoty celkovej poľnohospodárskej výroby tohto člena.

   b) Pre rozvojové členské krajiny bude najnižším percentom (de minimis) podľa tohto odseku 10 %.

5. a) Priame platby v rámci programov obmedzujúcich výrobu sa nebudú týkať záväzkov na zníženie domácej podpory, ak
   i) také platby sa vzťahujú na určitú plochu a výnos, alebo
   ii) také platby sú uskutočnené na 85 % alebo menej, ako je základná úroveň výroby, alebo
   iii) platby za živý dobytok sú uskutočnené na stanovený počet kusov.

   b) Oslobodenie od záväzku na zníženie priamych platieb spĺňajúcich uvedené kritériá sa prejaví vylúčením hodnoty týchto priamych platieb z výpočtu bežnej celkovej AMS člena.

Článok 7

Všeobecné pravidlá pre domáce podpory

1. Každý člen zabezpečí, aby všetky domáce podporné opatrenia v prospech poľnohospodárskych výrobcov, ktoré sa netýkajú záväzku na zníženie, pretože zodpovedajú kritériám stanoveným v prílohe 2 k tejto dohode, sa dodržiavali v súlade s nimi.

2. a) Akékoľvek opatrenia na domácu podporu v prospech poľnohospodárskych výrobcov vrátane každej modifikácie takéhoto opatrenia a akákoľvek podpora, ktorá je následne zavedená a nemôže byť preukázané, že vyhovuje kritériám v prílohe 2 k tejto dohode alebo že je oslobodená od zníženia z dôvodu akéhokoľvek iného ustanovenia tejto dohody, bude zahrnutá do výpočtu bežnej celkovej AMS člena.

b) Tam, kde neexistuje žiadny záväzok na celkovú AMS v časti IV Listiny koncesií a záväzkov člena, tento člen neposkytne podporu poľnohospodárskym výrobcom nad príslušnú minimálnu úroveň stanovenú v článku 6 ods. 4.

ČASŤ V

Článok 8

Záväzky týkajúce sa vývoznej súťaže

Každý člen sa zaväzuje neposkytovať vývozné subvencie inak než v súlade s touto dohodou a so záväzkami stanovenými v Listine koncesií a záväzkov člena.

Článok 9

Záväzky vzťahujúce sa na vývozné subvencie

1. Záväzky na zníženie vývozných subvencií sa podľa tejto dohody vzťahujú na tieto vývozné subvencie:

a) rozhodnutia vlád alebo ich orgánov o poskytnutí priamych podpôr vrátane platieb v naturáliách podniku, výrobnému odvetviu, výrobcom poľnohospodárskych výrobkov, družstvu alebo inému združeniu takýchto výrobcov, alebo predajným organizáciám závislým od výsledkov vývozu,

b) predaj alebo dispozičné práva na vývoz neobchodných zásob poľnohospodárskych výrobkov vládami alebo ich orgánmi za nižšiu cenu, ako je porovnateľná cena platená kupujúcimi za podobný výrobok na domácom trhu,

c) platby za vývoz poľnohospodárskeho výrobku, ktoré sú financované na základe vládneho opatrenia bez ohľadu na to, či je, alebo nie je uplatnené zaťaženie štátnej pokladne vrátane platieb, ktoré sú financované z výnosov daní vyrubených na príslušný poľnohospodársky výrobok alebo na poľnohospodársky výrobok, z ktorého vyvážaný výrobok pochádza,

d) rozhodnutie o poskytnutí subvencie na zníženie nákladov na uskutočnenie vývozu poľnohospodárskych výrobkov (iných než široko používaných služieb na podporu vývozu a poradenských služieb) vrátane nákladov na manipuláciu, zvyšovanie kvality a ostatné spracovateľské náklady a náklady na medzinárodnú a námornú prepravu,

e) vnútorné prepravné náklady a náklady spojené s odoslaním zásielky na vývoz, zabezpečované alebo nariadené vládami za výhodnejších podmienok ako pre domáce zásielky,

f) subvencie na poľnohospodárske výrobky určené na zapracovanie do vyvážaných výrobkov.

2. a) S výnimkou ustanovení písmena b) úroveň záväzkov na vývozné subvencie pre každý rok vykonávacieho obdobia, ako sú stanovené v Listine koncesií a záväzkov člena, predstavuje, pokiaľ ide o vývozné subvencie uvedené v odseku 1,

i) v prípade záväzkov na zníženie rozpočtových výdavkov najvyššiu úroveň výdavkov na takéto subvencie, ktoré môžu byť pridelené alebo vydané v tomto roku, ak ide o príslušný poľnohospodársky výrobok alebo o skupinu výrobkov, a

ii) v prípade záväzkov na zníženie množstva vývozu najvyššie množstvo poľnohospodárskeho výrobku alebo skupiny výrobkov, na ktoré môžu byť vývozné subvencie poskytnuté v tomto roku.

b) Od druhého do piateho roku vykonávacieho obdobia môže člen poskytnúť vývozné subvencie uvedené v odseku 1 v danom roku nad zodpovedajúcu úroveň ročného záväzku, ak ide o výrobky alebo skupiny výrobkov stanovených v časti IV Listiny koncesií a záväzkov člena s podmienkou, že

i) súhrnná suma rozpočtových výdavkov na tieto subvencie nepresiahne od začiatku vykonávacieho obdobia až do predmetného roku súhrnnú sumu, ktorá by vyplynula z úplného dodržania príslušnej úrovne ročného rozpočtového záväzku stanoveného v Listine koncesií a záväzkov člena o viac ako 3 % úroveň základného obdobia týchto rozpočtových výdavkov,

ii) súhrnné množstvá vývozu, ktoré využívajú takéto vývozné subvencie, nepresiahnu od začiatku vykonávacieho obdobia do predmetného roku súhrnné množstvá, ktoré by vyplynuli z úplného dodržania príslušnej úrovne ročného kvantitatívneho záväzku stanoveného v Listine koncesií a záväzkov člena, o viac ako 1,75 % množstvo základného obdobia,

iii) celkové súhrnné sumy rozpočtových výdavkov na takéto vývozné subvencie a množstvá používajúce takéto vývozné subvencie počas celého vykonávacieho obdobia nie sú vyššie ako súhrn, ktorý by vyplynul z úplného dodržania príslušnej úrovne ročných záväzkov stanovených v Listine koncesií a záväzkov člena, a

iv) rozpočtové výdavky člena na vývozné subvencie a množstvá používajúce takéto subvencie pri ukončení vykonávacieho obdobia nie sú vyššie ako 64 %, prípadne 79 % úrovne základného obdobia 1986 – 1990. Pre rozvojové členské krajiny to bude 76 %, prípadne 86 %.

3. Záväzky súvisiace s obmedzeniami rozširovania rozsahu subvencovania vývozu sú tie, ktoré sú stanovené v Listinách koncesií a záväzkov.

4. Počas vykonávacieho obdobia sa nebude od rozvojových členských krajín požadovať, aby prijali záväzky na vývozné subvencie uvedené v odseku 1 d) a e) s podmienkou, že sa nepoužijú spôsobom, ktorý by obchádzal záväzky na zníženie.

Článok 10

Zamedzenie obchádzaniu záväzkov na vývozné subvencie

1. Vývozné subvencie neuvedené v článku 9 ods. 1 sa nepoužijú spôsobom, ktorý má za následok obchádzanie záväzkov alebo ktorý môže viesť k obchádzaniu záväzkov na vývozné subvencie; ani neobchodné transakcie sa nebudú využívať na obchádzanie takýchto záväzkov.

2. Členovia sa zaväzujú pracovať pre rozvoj medzinárodne dohodnutých pravidiel upravujúcich vývozné úvery, vývozné úverové záruky alebo poisťovacie programy a po dohode o takýchto pravidlách poskytovať vývozné úvery, vývozné úverové záruky alebo poisťovacie programy iba v súlade s nimi.

3. Každý člen, ktorý tvrdí, že akékoľvek množstvo vyvážané nad úroveň záväzkov na zníženie nie je subvencované, musí preukázať, že žiadna vývozná subvencia bez ohľadu na to, či je uvedená v článku 9, alebo nie, nebola poskytnutá na príslušné vyvážané množstvo.

4. Členovia, ktorí poskytujú medzinárodnú potravinovú pomoc, zabezpečia, že

a) rozhodnutie o medzinárodnej potravinovej pomoci nebude priamo či nepriamo viazané na obchodné vývozy poľnohospodárskych výrobkov do krajín prijímateľa,

b) transakcie medzinárodnej potravinovej pomoci vrátane dvojstrannej potravinovej pomoci, ktoré budú vyjadrené peňažne, sa uskutočnia v súlade so „Zásadami FAO o rozdeľovaní prebytkov a poradných povinností“ a kde je to vhodné, systémom bežných obchodných operácií (Usual Marketing Requirements System – UMRs) a

c) takáto pomoc sa poskytne v čo najväčšom rozsahu umožňujúcom formou daru alebo podľa podmienok nemenej výhodných, než sa poskytujú v súlade s článkom IV Konvencie o potravinovej pomoci 1986.

Článok 11

Zapracované výrobky

V žiadnom prípade nemôže subvencia poskytnutá na jednotku zapracovaného základného poľnohospodárskeho výrobku presiahnuť subvenciu na jednotku, ktorá by bola zaplatená pri vývoze základného výrobku.

ČASŤ VI

Článok 12

Pravidlá na zákazy a obmedzenia vývozu

1. Ak člen zavedie akékoľvek nové zákazy alebo obmedzenia vývozu potravín v súlade s článkom XI ods. 2 a) GATT 1994, musí zachovávať tieto ustanovenia:

a) člen zavádzajúci zákaz alebo obmedzenie vývozu bude venovať náležitú pozornosť účinkom takéhoto zákazu alebo obmedzenia na potravinovú zabezpečovanosť dovážajúceho člena,

b) predtým, ako ktorýkoľvek člen zavedie zákaz alebo obmedzenie vývozu, oznámi v reálne možnom predstihu Poľnohospodárskemu výboru písomnú informáciu obsahujúcu povahu a trvanie takéhoto opatrenia a na požiadanie bude konzultovať s ktorýmkoľvek iným členom, ktorý má podstatný záujem ako dovozca, akúkoľvek záležitosť súvisiacu s príslušným opatrením. Člen zavádzajúci takýto zákaz alebo obmedzenie vývozu poskytne na požiadanie tohto člena nevyhnutné informácie.

2. Ustanovenia tohto článku sa nebudú vzťahovať na žiadnu rozvojovú členskú krajinu, pokiaľ toto opatrenie nie je prijaté rozvojovou členskou krajinou, ktorá je výlučne vývozcom špecifickej potraviny, ktorej sa opatrenie týka.

ČASŤ VII

Článok 13

Obmedzenia

Počas vykonávacieho obdobia, napriek ustanoveniam GATT 1994 a Dohody o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach (v tomto článku len „Dohoda o subvenciách“),

a) domáce podporné opatrenia, ktoré sú v úplnom súlade s ustanoveniami prílohy 2 k tejto dohode, budú
   i) nenapadnuteľné subvencie na účely vyrovnávacích ciel,[4])

[4]) „Vyrovnávacie clá“, pokiaľ sa na ne odvoláva v tomto článku, sú tie, ktoré sú predmetom úpravy článku VI GATT 1994 a časti V Dohody o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach.

ii) výnimky z opatrení založených na článku XVI GATT 1994 a časti III Dohody o subvenciách a
iii) výnimky z opatrení založených na zrušení alebo znížení výhod z colných koncesií vyplývajúcich pre iného člena podľa článku II GATT 1994 v zmysle článku XXIII ods. 1 b) GATT 1994;

b) domáce podpory, ktoré sú v úplnom súlade s ustanoveniami článku 6 tejto dohody vrátane priamych platieb, ktoré sú v súlade s ustanoveniami odseku 5, ako sú uvedené v Listine koncesií a záväzkov každého člena, ako aj domáce podpory v rámci minimálnych úrovní a v súlade s článkom 6 ods. 2, budú
i) oslobodené od vyrubenia vyrovnávacích ciel, ak zistenie ujmy alebo jej hrozby bude uskutočnené v súlade s článkom VI GATT 1994 a s časťou V Dohody o subvenciách a obmedzenie sa preukáže pri začatí každého preskúmania týkajúceho sa vyrovnávacích ciel,
ii) výnimkou z opatrení podľa článku XVI ods. 1 GATT 1994 alebo podľa článkov 5 a 6 Dohody o subvenciách za predpokladu, že takéto opatrenia neposkytujú podporu špecifickej komodite nad úroveň, o ktorej sa rozhodlo počas obchodného roku 1992, a
iii) výnimkou z opatrení založených na nenásilnom zrušení alebo znížení výhod z colných koncesií poskytnutých inému členovi podľa článku II GATT 1994 v zmysle článku XXIII ods. 1 b) GATT 1994 za predpokladu, že takéto opatrenia neposkytnú podporu špecifickej komodite nad úroveň, o ktorej sa rozhodlo počas obchodného roku 1992;

c) vývozné podpory, ktoré sú v úplnom súlade s ustanoveniami časti V tejto dohody, ako sa uvádza v každej Listine koncesií a záväzkov člena, budú
i) podliehať vyrovnávacím clám iba na základe zistenia ujmy alebo jej hrozby založenej na objeme, účinku na cenu alebo následnom vplyve v súlade s článkom VI GATT 1994 a s časťou V Dohody o subvenciách a obmedzenie sa preukáže pri začatí každého konania týkajúceho sa vyrovnávacích ciel a
ii) výnimkou z opatrení vyplývajúcich z článku XVI GATT 1994 alebo z článkov 3, 5 a 6 Dohody o subvenciách.

ČASŤ VIII

Článok 14

Sanitárne a fytosanitárne opatrenia

Členovia súhlasia s nadobudnutím platnosti Dohody o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach.

ČASŤ IX

Článok 15

Zvláštne a rozdielne zaobchádzanie

1. Uznávajúc, že rozdielne a priaznivejšie zaobchádzanie je pre rozvojové členské krajiny neoddeliteľnou súčasťou rokovania, zvláštne a rozdielne zaobchádzanie, ak ide o záväzky, sa bude poskytovať tak, ako je uvedené v príslušných ustanoveniach tejto dohody a ako je zahrnuté v Listinách koncesií a záväzkov.

2. Rozvojové členské krajiny budú mať možnosť uplatňovať záväzky na zníženie počas 10 rokov. Od najmenej rozvinutých členských krajín sa nebude požadovať, aby prijali záväzky na zníženie.

ČASŤ X

Článok 16

Najmenej rozvinuté krajiny a rozvojové krajiny úplne závislé od dovozu potravín

1. Vyspelé členské krajiny podniknú opatrenie, ktoré je stanovené rozhodnutím o opatreniach týkajúcich sa možných negatívnych účinkov reformného programu na najmenej rozvinuté krajiny a na rozvojové krajiny úplne závislé od dovozu potravín.

2. Poľnohospodársky výbor bude podľa potreby kontrolovať plnenie tohto rozhodnutia.

ČASŤ XI

Článok 17

Poľnohospodársky výbor

Týmto sa zriaďuje Poľnohospodársky výbor.

Článok 18

Preskúmanie plnenia záväzkov

1. Pokrok v plnení záväzkov dohodnutých podľa reformného programu Uruguajského kola bude preskúmavať Poľnohospodársky výbor.

2. Preskúmanie sa uskutoční na základe oznámení, ktoré členovia v tejto súvislosti a v stanovených lehotách predložia, ako aj na základe dokumentácie, o ktorej prípravu môže Sekretariát požiadať na uľahčenie kontrolného procesu.

3. Okrem oznámení predkladaných podľa odseku 2 člen okamžite oznámi každé nové domáce opatrenie alebo zmenu existujúceho opatrenia, pre ktoré sa požaduje oslobodenie od zníženia. Toto oznámenie bude obsahovať podrobnosti o novom alebo zmenenom opatrení a jeho súlad s dohodnutými kritériami uvedenými buď v článku 6, alebo v prílohe 2 k tejto dohode.

4. V kontrolnom procese budú členovia venovať náležitú pozornosť vplyvu nadmernej miery inflácie na schopnosť každého člena dodržať svoje záväzky v domácej podpore.

5. Členovia sa dohodli každoročne konzultovať v Poľnohospodárskom výbore svoju účasť na normálnom raste svetového obchodu s poľnohospodárskymi výrobkami v rámci záväzkov na vývozné subvencie podľa tejto dohody.

6. Preskúmanie zabezpečí členom príležitosť predložiť akúkoľvek otázku vzťahujúcu sa na plnenie záväzkov podľa reformného programu uvedeného v tejto dohode.

7. Každý člen môže upozorniť Poľnohospodársky výbor na akékoľvek opatrenie, o ktorom predpokladá, že ho mal oznámiť iný člen.

Článok 19

Konzultácie a urovnávanie sporov

Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994 vypracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov sa použijú pri konzultáciách a urovnávaní sporov podľa tejto dohody.

ČASŤ XII

Článok 20

Pokračovanie reformného procesu

Uznávajúc, že dlhodobý cieľ podstatného postupného znižovania podpory a ochrany, ktorý smeruje k zásadnej reforme, je trvalo pokračujúci proces, členovia súhlasia, že rokovania o pokračovaní procesu sa začnú rok pred koncom vykonávacieho obdobia, berúc do úvahy

a) skúsenosť z plnenia záväzkov na zníženie k tomuto dátumu,

b) účinky záväzkov znižovania na svetový obchod v poľnohospodárstve,

c) neobchodné záujmy, zvláštne a rozdielne zaobchádzanie pre rozvojové členské krajiny a cieľ stanoviť spravodlivý a trhovo orientovaný poľnohospodársky obchodný systém a ďalšie ciele a záujmy uvedené v preambule tejto dohody a

d) ďalšie záväzky, ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie uvedených dlhodobých cieľov.

ČASŤ XIII

Článok 21

Záverečné ustanovenia

1. Ustanovenia GATT 1994 a ďalších mnohostranných obchodných dohôd v prílohe 1A k Dohode WTO sa budú uplatňovať v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

2. Prílohy k tejto dohode sa týmto stávajú jej neoddeliteľnou súčasťou.

PRÍLOHA 1

ZOZNAM VÝROBKOV

1. Táto dohoda bude zahŕňať nasledujúce výrobky:

i) kapitoly Harmonizovaného systému 1 až 24 bez rýb a rybích výrobkov a ďalej*)

ii)	HS položka	2905.43	(manitol)
	HS položka	2905.44	(sorbitol)
	HS záhlavie	33.01	(silice)
	HS záhlavie	35.01 až 35.05	(albuminoidné látky, modifikované škroby, lepidlá)
	HS položka	3809.10	(prípravky na úpravu povrchu)
	HS položka	3823.60	(sorbitol iný než 2905.44)
	HS záhlavie	41.01 až 41.03	(surové kože a kožky)
	HS záhlavie	43.01	(surové kožušiny)
	HS záhlavie	50.01 až 50.03	(surový prírodný hodváb a hodvábny odpad)
	HS záhlavie	51.01 až 51.03	(vlna a zvieracie chlpy, odpad)
	HS záhlavie	52.01 až 52.03	(bavlna nemykaná, mykaná, nečesaná, česaná, odpad)
	HS záhlavie	53.01	(surový ľan)
	HS záhlavie	53.02	(surové konope)

2. Uvedené položky nebudú obmedzovať zoznam výrobkov Dohody o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení.

PRÍLOHA 2

DOMÁCA PODPORA: ZÁKLAD PRE VÝNIMKU ZO ZÁVÄZKOV NA ZNÍŽENIE

1. Domáca podpora, pre ktorú sa požaduje výnimka zo záväzkov na zníženie, musí spĺňať základnú požiadavku, že nemá, alebo má len minimálne účinky poškodzujúce obchod alebo poškodzujúce výrobu. Zároveň všetky prípady, pre ktoré sa požaduje výnimka, musia byť v súlade s nasledujúcimi základnými kritériami:

a) konkrétna podpora sa bude poskytovať prostredníctvom vládneho programu financovaného štátom (vrátane ušlého príjmu vlády) a nebude zahŕňať prevody od spotrebiteľov,

b) konkrétna podpora nebude mať vplyv na poskytnutie cenovej podpory výrobcom.

Ďalej musia byť v súlade so špecifickými subvenčnými kritériami a podmienkami uvedenými v ďalšom texte.

Vládne programy týkajúce sa služieb

2. Všeobecné služby

Podpory v tejto kategórii zahŕňajú výdavky (alebo ušlé príjmy) vo vzťahu k programom, ktoré poskytujú pomoc alebo výhody poľnohospodárskym alebo vidieckym komunitám. Nezahŕňajú priame platby výrobcom ani spracovateľom. Také programy, aké sú ako príklad zahrnuté v nasledujúcom zozname, budú spĺňať všeobecné kritériá stanovené v odseku 1 a tieto špecifické podmienky:

a) výskum vrátane všeobecného výskumu, výskum v súvislosti s programami na ochranu životného prostredia a výskumné programy súvisiace s určitými výrobkami;

b) kontrola škodcov a chorôb vrátane všeobecných a špecifických opatrení pri určitých výrobkoch proti škodcom a chorobám, ako sú systémy včasného varovania, karanténa a vyhubenie;

c) výcvikové služby vrátane všeobecných a špeciálnych výcvikových zariadení;

d) prednáškové a poradenské služby vrátane poskytnutia prostriedkov na uľahčenie prenosu informácií a výsledkov výskumu k výrobcom a spotrebiteľom;

e) inšpekčné služby vrátane všeobecných inšpekčných služieb a kontroly jednotlivých výrobkov na zdravotné, bezpečnostné, klasifikačné a štandardizačné účely;

f) marketingové a propagačné služby vrátane informácií o trhu, poradenstva a propagácie v súvislosti s jednotli-

*) Označenia výrobkov uvedené v zátvorkách nie sú úplne vyčerpávajúce.

vými výrobkami, ale bez nákladov na nešpecifikované účely, ktoré by predávajúci mohli využiť na zníženie ich predajnej ceny alebo na poskytnutie priamej ekonomickej výhody pre kupujúcich,

g) služby poskytované v oblasti infraštruktúry vrátane elektrickej siete, ciest a ostatných spôsobov prepravy, zariadenia trhov a prístavov, zariadenia na dodávku vody, priehrad a odvodňovacích systémov a infraštruktúry spojenej s programami na ochranu životného prostredia. Vo všetkých prípadoch budú náklady určené iba na zabezpečenie alebo výstavbu investičných zariadení a nebudú zahŕňať iné subvenčné opatrenia na zariadenia fariem, než je sieť všeobecne dostupných verejných služieb. Okrem toho nebudú zahŕňať subvencie materiálových vstupov ani prevádzkových nákladov, ani preferenčných užívateľských poplatkov.

3. Verejné skladové hospodárstvo na účely potravinovej bezpečnosti.[5])

Výdavky (alebo ušlé príjmy) v súvislosti s vytváraním a udržiavaním zásob výrobkov, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť programu potravinovej bezpečnosti vymedzenej v národnej legislatíve. Program môže zahŕňať ako svoju účasť vládnu pomoc súkromným skladom výrobkov.

Objem a vytváranie takýchto zásob bude zodpovedať vopred určeným cieľom vzťahujúcim sa výhradne na potravinovú bezpečnosť. Proces vytvárania a rozdeľovania zásob bude z finančného hľadiska transparentný. Nákupy potravín vládou sa budú uskutočňovať za bežné trhové ceny a predaj zo skladov na potravinovú bezpečnosť sa nebude uskutočňovať za nižšiu cenu, ako je bežná domáca trhová cena za daný výrobok a kvalitu.

4. Domáca potravinová pomoc[6])

Výdavky (alebo ušlé príjmy) v súvislosti so zabezpečením domácej potravinovej pomoci vrstvám obyvateľstva v núdzi.

Právo získať potravinovú pomoc bude podliehať jasne stanoveným kritériám vzťahujúcim sa na ciele nutričnej výživy. Taká pomoc bude mať formu priameho zabezpečenia dodávok potravín tým, ktorých sa to týka, alebo poskytnutia prostriedkov, ktoré umožnia tým, ktorí spĺňajú stanovené podmienky, nakupovať potraviny buď za trhové, alebo za subvenčné ceny. Nákupy potravín vládou sa budú uskutočňovať za bežné trhové ceny a financovanie a vykonávanie pomoci bude transparentné.

5. Priame platby výrobcom

Podpora poskytovaná prostredníctvom priamych platieb (alebo z ušlých príjmov vrátane platieb v naturáliách) výrobcom, pre ktorých sa požaduje výnimka zo záväzkov na zníženie, musí spĺňať základné kritériá uvedené v odseku 1 a ďalej špecifické kritériá uplatňované na jednotlivé druhy priamych platieb tak, ako sú uvedené v odsekoch 6 až 13. Tam, kde sa žiada výnimka pre akýkoľvek existujúci alebo nový druh priamej platby iný, než je uvedené v odsekoch 6 až 13, musí zodpovedať kritériám b) až e) odseku 6 spolu so všeobecnými kritériami uvedenými v odseku 1.

6. Tlmená podpora príjmu

a) Právo získať takéto platby bude určené presne stanovenými kritériami, ako je príjem, štatút výrobcu alebo majiteľa pôdy, faktor použitia alebo úroveň výroby počas určeného a pevne stanoveného obdobia.

b) Suma takýchto platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť, a ani nebude založená na druhu, ani na objeme výroby (vrátane počtu živého dobytka), na ktoré sa zaviazal výrobca v ktoromkoľvek roku nasledujúcom po základnom období.

c) Suma takýchto platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť, a ani nebude založená na domácich, ani na medzinárodne uplatňovaných cenách v akejkoľvek výrobe uskutočnenej v ktoromkoľvek roku nasledujúcom po základnom období.

d) Suma takýchto platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť, ani nebude založená na faktoroch výroby použitých v ktoromkoľvek roku nasledujúcom po základnom období.

e) Získanie takýchto platieb nie je podmienené uskutočnením žiadnej výroby.

7. Finančná účasť vlády na poistení príjmov a príjmov z programov záchranných sietí

a) Právo získať takéto platby bude podmienené stratou príjmu, berúc do úvahy iba príjem pochádzajúci z poľnohospodárstva, ktorý presahuje 30 percent priemerného hrubého príjmu, alebo ekvivalent vyjadrený v čistom príjme (vylučujúc akékoľvek platby z tých istých alebo z podobných programov) za predchádzajúce trojročné obdobie alebo trojročný priemer vychádzajúci z predchádzajúceho päťročného obdobia s vylúčením najvyššej a najnižšej hodnoty. Každý výrobca, ktorý spĺňa túto podmienku, bude oprávnený získať také platby.

---

[5]) V zmysle odseku 3 tejto prílohy sa budú vládne programy skladového hospodárstva na účely potravinovej bezpečnosti v rozvojových krajinách, ktorých činnosť je transparentná a v súlade s oficiálne zverejňovanými objektívnymi kritériami alebo smernicami, považovať za zlučiteľné s ustanoveniami tohto odseku vrátane programov, podľa ktorých sa zásoby potravín na potravinovú bezpečnosť získajú a uvoľnia za úradne stanovené ceny za predpokladu, že rozdiel medzi obstarávacou cenou a zahraničnou referenčnou cenou je započítaný do AMS.

[5]), [6]) Na účely odsekov 3 a 4 tejto prílohy sa bude zaobstarávanie potravinárskych výrobkov za subvenčné ceny s cieľom pokryť potravinové požiadavky mestskej a vidieckej chudoby v rozvojových krajinách na riadne stanovenom základe a za primerané ceny považovať za zlučiteľné s ustanoveniami tohto odseku.

b) Suma takých platieb bude kompenzovať najmenej 70 percent straty príjmu výrobcu v roku, v ktorom sa výrobca stal oprávneným získať túto pomoc.

c) Suma všetkých takých platieb bude súvisieť výlučne s príjmom; nebude súvisieť s druhom ani s objemom výroby (vrátane počtu živého dobytka), na ktorý sa zaviazal výrobca, s domácimi či s medzinárodnými cenami uplatňovanými v tejto výrobe ani s činiteľmi použitými pri výrobe.

d) Keď výrobca dostane v tom istom roku platby podľa tohto odseku a podľa odseku 8 (pomoc pri prírodných pohromách), suma týchto platieb bude nižšia ako 100 percent celkovej straty výrobcu.

8. Platby (uskutočnené buď priamo, alebo formou finančnej pomoci vlády pri programoch poistenia úrody) na podporu pri prírodných pohromách

a) Právo získať také platby vznikne iba potom, keď vládne orgány formálne uznajú, že sa vyskytla, alebo sa vyskytuje prírodná, prípadne podobná pohroma (vrátane epidémií, zamorenia škodcami, nukleárnych nehôd a vojny na území príslušného člena), a spôsobí výrobné straty, ktoré presiahnu 30 percent priemernej výroby za predchádzajúce trojročné obdobie alebo trojročný priemer stanovený na základe predchádzajúceho päťročného obdobia s vylúčením najvyššej a najnižšej hodnoty.

b) Platby po pohrome sa uskutočnia iba v prípade strát z príjmu, živého dobytka (vrátane platieb v súvislosti s veterinárnou liečbou zvierat), pôdy alebo iných výrobných činiteľov spôsobených touto prírodnou pohromou.

c) Platby budú vyrovnávať straty len do výšky celkových nákladov takých strát a nebude sa vyžadovať určenie druhu ani množstva budúcej výroby.

d) Platby uskutočnené počas pohromy nepresiahnu úroveň potrebnú na zabránenie alebo zmiernenie ďalších strát okrem tých, ktoré sú uvedené v kritériu písmena b).

e) Keď výrobca dostane v tom istom roku platby podľa tohto odseku a podľa odseku 7 (poistenie príjmu a príjmu z programov záchrannej siete), suma takých platieb bude menšia ako 100 percent celkovej straty výrobcu.

9. Pomoc poskytovaná pri štrukturálnych úpravách prostredníctvom programov pre výrobcov, ktorí sú nútení ukončiť činnosť

a) Právo získať takéto platby sa stanoví podľa jasne definovaných kritérií v programoch určených na uľahčenie ukončenia činnosti osôb pracujúcich v obchodovateľnej poľnohospodárskej výrobe alebo na uľahčenie ich prechodu do nepoľnohospodárskych činností.

b) Platby budú podmienené tým, že príjemcovia celkom a natrvalo opustia obchodovateľnú poľnohospodársku výrobu.

10. Pomoc poskytovaná pri štrukturálnych úpravách prostredníctvom programov na nevyužívanie zdrojov

a) Právo získať takéto platby sa určí podľa jasne definovaných kritérií v programoch navrhnutých na vyňatie pôdy alebo iných zdrojov vrátane živého dobytka z obchodovateľnej poľnohospodárskej výroby.

b) Platby budú podmienené vyňatím pôdy z obchodovateľnej poľnohospodárskej výroby minimálne na tri roky a v prípade živého dobytka jeho porážkou alebo definitívnou likvidáciou.

c) Platby nebudú vyžadovať, ani určovať žiadne alternatívne využitie takejto pôdy alebo iných zdrojov, ktoré zahŕňajú výrobu obchodovateľných poľnohospodárskych výrobkov.

d) Platby nebudú súvisieť s druhom ani s množstvom výroby, ani s domácimi, ani s medzinárodnými cenami uplatňovanými vo výrobe, ktorá využíva pôdu alebo iné zdroje, ktoré zostávajú zachované pre výrobu.

11. Pomoc pri štrukturálnych úpravách poskytovaná prostredníctvom investičnej pomoci

a) Právo získať takéto platby sa určí podľa jasne definovaných kritérií vo vládnych programoch určených na pomoc finančnej alebo fyzickej reštrukturalizácie činností výrobcu v nadväznosti na objektívne preukázané štrukturálne nevýhody. Právo využívať takéto programy môže byť takisto založené na jasne stanovenom vládnom programe reprivatizácie poľnohospodárskej pôdy.

b) Suma takýchto platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť s objemom výroby, ani nebude založená na druhu alebo objeme výroby (vrátane počtu živého dobytka) výrobcu v ktoromkoľvek roku nasledujúcom po základnom období, ak nenastane situácia podľa písmena e).

c) Suma takýchto platieb v danom roku nebude súvisieť, ani nebude založená na domácich alebo medzinárodných cenách uplatňovaných na akúkoľvek výrobu zaručenú v ktoromkoľvek roku po základnom období.

d) Platby sa budú poskytovať iba na časové obdobie nevyhnutné na realizáciu investícií, na ktoré sú určené.

e) Platby nebudú obmedzené záväzkom ani určením, ktoré poľnohospodárske výrobky majú príjemcovia vyrábať s výnimkou určenia určitý výrobok nevyrábať.

(f) Platby budú obmedzené sumou požadovanou na vyrovnanie štrukturálnej nevýhody.

12. Platby podľa programov na ochranu životného prostredia

a) Právo získať takéto platby bude stanovené ako súčasť jasne definovaného vládneho programu na ochranu životného prostredia alebo konzervačného programu a bude závisieť od plnenia špecifických podmienok v súlade s vládnym programom vrátane podmienok súvisiacich s výrobnými metódami alebo vstupmi.

b) Suma platby bude obmedzená na mimoriadne náklady alebo straty príjmu pri plnení vládneho programu.

13. Platby z programov regionálnej pomoci

a) Právo získať takéto platby bude obmedzené na výrobcov v znevýhodnených regiónoch. Každý taký región musí mať jednoznačne určenú súvislú geografickú oblasť s definovateľnou ekonomickou a administratívnou identitou považovanou za znevýhodnenú na základe nestranných a objektívnych kritérií jasne stanovených v zákone alebo nariadení a poukazujúcich, že ťažkosti regiónu vznikajú za iných ako len dočasných okolností.

b) Suma takých platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť, ani nebude založená na druhu alebo objeme výroby (vrátane počtu živého dobytka) zaručených výrobcom v ktoromkoľvek roku po základnom období, ak nepôjde o zníženie tejto výroby.

c) Suma takých platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť, ani nebude založená na domácich alebo medzinárodných cenách uplatňovaných na akúkoľvek výrobu uskutočnenú v ktoromkoľvek roku po základnom období.

d) Platby sa budú poskytovať iba výrobcom v regiónoch spĺňajúcich stanovené podmienky, zato však budú všeobecne dostupné všetkým výrobcom v rámci takýchto regiónov.

e) Tam, kde je súvislosť s výrobnými faktormi, budú sa platby poskytovať v znižujúcej sa sadzbe nad prahovú úroveň stanovenú pre príslušného činiteľa.

f) Platby budú obmedzené na mimoriadne náklady alebo na straty príjmu pri plnení poľnohospodárskej výroby v stanovenej oblasti.

PRÍLOHA 3

DOMÁCA PODPORA: VÝPOČET CELKOVEJ MIERY PODPÔR

1. Podľa ustanovení článku 6 sa celková miera podpôr (AMS) vypočíta jednotlivo pre každý základný poľnohospodársky výrobok, ktorý dostáva podporu trhovej ceny, nevynímajúc priame platby alebo akúkoľvek inú subvenciu nevyňatú zo záväzkov na zníženie (ostatné nevyňaté podpory). Podpora, ktorá nie je podľa výrobkov špecifikovaná, bude zahrnutá do jedného výrobkovo nešpecifikovaného AMS v celkových peňažných hodnotách.

2. Subvencie podľa odseku 1 budú zahŕňať rozpočtové výdavky vrátane ušlých príjmov vlád alebo ich orgánov.

3. Zahrnutá bude podpora na národnej a nadnárodnej úrovni.

4. Špecifické poľnohospodárske dávky alebo poplatky zaplatené výrobcom sa odpočítajú z AMS.

5. AMS vypočítané na základné obdobie, uvedené v ďalšom texte, bude vytvárať základnú úroveň plnenia záväzkov na zníženie domácej podpory.

6. Pre každý základný výrobok budú stanovené špecifické AMS vyjadrené v celkových peňažných hodnotách.

7. AMS sa vypočíta čo možno najbližšie k miestu uskutočnenia prvého predaja príslušného základného poľnohospodárskeho výrobku. Podpory zamerané na poľnohospodárskych spracovateľov budú zahrnuté v takom rozsahu, aby boli výhodné pre výrobcov základných poľnohospodárskych výrobkov.

8. Podpora trhovej ceny sa vypočíta z rozdielu medzi pevnou zahraničnou referenčnou cenou a uplatňovanou administratívnou cenou, vynásobenou množstvom výroby, ktoré môže získať uplatňovanú administratívnu cenu. Rozpočtové platby vykonané na udržanie tohto rozdielu, ako sú nákupné alebo skladovacie výdavky, nebudú zahrnuté do AMS.

9. Pevná zahraničná referenčná cena sa stanoví na základe rokov 1986 až 1988 a všeobecne bude priemerom hodnoty FOB za jednotku príslušného základného poľnohospodárskeho výrobku v čisto vývoznej krajine a priemerom hodnoty CIF za jednotku príslušného základného poľnohospodárskeho výrobku v čisto dovoznej krajine v základnom období. Ak to bude nevyhnutné, pevná referenčná cena sa môže upraviť podľa rozdielov v kvalite.

10. Nevyňaté priame platby, ktoré sú závislé od cenového rozdielu, sa vypočítajú buď z rozdielu medzi pevnou referenčnou cenou a uplatňovanou administratívnou cenou, vynásobeného množstvom výroby, pre ktoré možno získať administratívnu cenu, alebo použitím rozpočtových výdavkov.

11. Pevná referenčná cena sa stanoví na základe rokov 1986 až 1988 a všeobecne bude skutočnou cenou použitou na určovanie platobných sadzieb.

12. Nevyňaté priame platby, ktoré sú založené na iných činiteľoch ako cena, sa vypočítajú použitím rozpočtových výdavkov.

13. Ostatné nevyňaté podpory vrátane vstupných subvencií a iných podpôr, ako sú opatrenia na zníženie marketingových nákladov: hodnota takýchto podpôr sa vymeria z vládnych rozpočtových výdavkov, alebo ak rozpočtové výdavky neodrážajú v plnom rozsahu príslušnú podporu, základom na výpočet subvencie bude rozdiel medzi cenou subvencovaného tovaru alebo služby a reprezentatívnou trhovou cenou podobného tovaru alebo služby, vynásobenou množstvom tovaru alebo služby.

PRÍLOHA 4

DOMÁCA PODPORA: VÝPOČET EKVIVALENTNEJ MIERY PODPÔR

1. Podľa ustanovení článku 6 sa ekvivalentné miery podpôr vypočítajú na všetky základné poľnohospodárske výrobky, pre ktoré existuje podpora trhovej ceny, definovaná v prílohe č. 3, ale pri ktorých výpočet tohto komponentu AMS nie je možný. Pre takéto výrobky bude základná úroveň plnenia záväzkov na zníženie domácej podpory pozostávať z komponentu podpory trhovej ceny vyjadreného v ekvivalentných mierach podpôr podľa odseku 2 tejto prílohy, ako aj z akejkoľvek nevyňatej priamej platby a inej nevyňatej podpory, ktoré budú aplikované v súlade s odsekom 3 tejto prílohy. Podpora bude zahrnutá na národnej a nadnárodnej úrovni.

2. Ekvivalentné miery podpôr uvedené v odseku 1 sa vypočítajú jednotlivo pre všetky základné poľnohospodárske výrobky, ktoré dostávajú podporu trhovej ceny, a to čo možno najbližšie k miestu uskutočnenia prvého predaja, a pri ktorých nie je možný výpočet komponentu podpory trhovej ceny AMS. Pre tieto základné poľnohospodárske výrobky sa ekvivalentné miery podpôr trhovej ceny stanovia použitím uplatňovanej administratívnej ceny a množstva výroby spĺňajúceho podmienky požadované na získanie tejto ceny, alebo ak to nie je možné, na základe rozpočtových výdavkov použitých na udržanie ceny výrobcu.

3. Tam, kde sú základné poľnohospodárske výrobky, na ktoré sa vzťahuje odsek 1, predmetom nevyňatých priamych platieb alebo akejkoľvek inej výrobkovo špecifikovanej subvencie nevyňatej zo záväzku na zníženie, základom na ekvivalentné miery podpôr týkajúce sa týchto opatrení budú rovnaké výpočty ako pre zodpovedajúce komponenty AMS (uvedené v prílohe 3 ods. 10 až 13).

4. Ekvivalentné miery podpôr sa vypočítajú na základe sumy subvencie čo možno najbližšie k miestu uskutočnenia prvého predaja príslušného základného poľnohospodárskeho výrobku. Opatrenia zamerané na poľnohospodárskych spracovateľov budú zahrnuté v takom rozsahu, akým prinesú výhody výrobcom základných poľnohospodárskych výrobkov. Špecifické poľnohospodárske dávky alebo poplatky platené výrobcami znížia ekvivalentné miery podpôr o zodpovedajúcu sumu.

PRÍLOHA 5

ZVLÁŠTNE ZAOBCHÁDZANIE PODĽA ČLÁNKU 4 ODS. 2

Sekcia A

1. Ustanovenia článku 4 ods. 2 sa od nadobudnutia platnosti Dohody WTO nebudú uplatňovať na žiadny primárny poľnohospodársky výrobok ani na výrobky z nich spracované alebo pripravené (ďalej len „určené produkty“), ak sa dodržali nasledujúce podmienky (ďalej len „zvláštne zaobchádzanie“):

a) dovozy určených výrobkov tvorili menej ako tri percentá domácej spotreby v základnom období 1986 –1988 (ďalej len „základné obdobie“);

b) od začiatku základného obdobia neboli na určené výrobky poskytnuté žiadne vývozné subvencie;

c) na primárny poľnohospodársky výrobok sa uplatňujú účinné opatrenia na obmedzenie výroby;

d) takéto výrobky sú určené symbolom „ST – príloha 5“ v oddiele I-B časti I Listiny koncesií a záväzkov členov, pripojené k Marrakéšskemu protokolu, pretože sú predmetom zvláštneho zaobchádzania, odzrkadľujúceho faktory neobchodných záujmov, ako je potravinová bezpečnosť a ochrana životného prostredia a

e) možnosti minimálneho prístupu na trh pre určené produkty podľa oddielu I-B časti I Listiny koncesií a záväzkov príslušného člena od začiatku prvého roka vykonávacieho obdobia zodpovedajú 4 % domácej spotreby určených produktov v základnom období a potom sa každoročne zvyšujú v priebehu zostávajúceho vykonávacieho obdobia o 0,8 % zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období.

2. Na začiatku ktoréhokoľvek roka vykonávacieho obdobia môže člen upustiť od použitia zvláštneho zaobchádzania na určené výrobky v súlade s ustanoveniami odseku 6. V takom prípade príslušný člen zachová príležitosti minimálneho prístupu, ktoré v tom čase už existujú, a v zostávajúcom vykonávacom období zvýši príležitosti na minimálny prístup každoročne o 0,4 percenta zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období. Potom bude úroveň príležitostí minimálneho prístupu vyplývajúca z tejto formulácie v poslednom roku vykonávacieho obdobia zachovaná v Listine koncesií a záväzkov príslušného člena.

3. Každé rokovanie o otázke, či môže pokračovať zvláštne zaobchádzanie podľa odseku 1 po skončení vykonávacieho obdobia, bude dokončené v priebehu vykonávacieho obdobia ako súčasť rokovaní uvedených v článku 20 tejto dohody, berúc do úvahy faktory neobchodných záujmov.

4. Ak sa na rokovaniach v súlade s odsekom 3 dohodne, že člen môže pokračovať v uplatňovaní zvláštneho zaobchádzania, tento člen poskytne dodatočné a prijateľné koncesie stanovené na tomto rokovaní.

5. Tam, kde zvláštne zaobchádzanie nebude pokračovať na konci vykonávacieho obdobia, príslušný člen bude

plniť ustanovenia odseku 6. V takom prípade sa po skončení vykonávacieho obdobia zachovajú pri určených produktoch príležitosti minimálneho prístupu na úrovni 8 percent zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období v príslušnej Listine koncesií a záväzkov člena.

6. Opatrenie na hranici iné ako bežné clá udržiavané na určené výrobky budú podliehať ustanoveniam článku 4 ods. 2 s platnosťou od začiatku roka, v ktorom sa upustí od uplatňovania zvláštneho zaobchádzania. Tieto výrobky budú podliehať bežným clám, ktoré budú viazané v Listine koncesií a záväzkov príslušného člena a uplatňované od začiatku roka, v ktorom sa zvláštne zaobchádzanie končí, a potom pri takých sadzbách, ktoré by sa uplatnili, keby sa počas vykonávacieho obdobia uplatnilo zníženie aspoň o 15 percent v rovnakých ročných podieloch. Tieto clá budú stanovené na základe colných ekvivalentov vypočítaných v súlade s predpisanými zásadami pripojenými k tejto prílohe.

Sekcia B

7. Ani ustanovenia článku 4 ods. 2 sa nebudú uplatňovať od nadobudnutia platnosti Dohody WTO na primárny poľnohospodársky výrobok, ktorý je prevládajúcou plodinou v tradičnej strave členskej rozvojovej krajiny, ak sú okrem podmienok uvedených v odseku 1a) až 1d), ktoré sa uplatňujú pri príslušných výrobkoch, splnené nasledujúce podmienky:

a) príležitosti minimálneho prístupu na trh pre príslušné výrobky uvedené v oddiele I-B časti I Listiny koncesií a záväzkov príslušnej členskej rozvojovej krajiny zodpovedajú 1 percentu domácej spotreby príslušných výrobkov v základnom období od začiatku prvého roka vykonávacieho obdobia a zvyšujú sa rovnakými ročnými podielmi na 2 percentá zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období na začiatku piateho roka vykonávacieho obdobia. Od začiatku šiesteho roka vykonávacieho obdobia zodpovedajú príležitosti minimálneho prístupu pre príslušné výrobky 2 percentám zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období a zvyšujú sa až do začiatku desiateho roka v rovnakých ročných podieloch na 4 percentá zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období. Potom sa bude úroveň príležitostí na minimálny prístup vyplývajúca z tejto formulácie na desiaty rok udržiavať v Listine koncesií a záväzkov príslušnej členskej rozvojovej krajiny;

b) pre ostatné výrobky boli poskytnuté primerané príležitosti prístupu na trh podľa tejto dohody.

8. Každé rokovanie o otázke, či môže pokračovať zvláštne zaobchádzanie podľa odseku 7 po ukončení desiateho roka nasledujúceho po začiatku vykonávacieho obdobia, sa začne a ukončí v priebehu tohto desiateho roka nasledujúceho po začiatku vykonávacieho obdobia.

9. Ak je výsledkom rokovania uvedeného v odseku 8 dohodnutie, že člen môže pokračovať v uplatňovaní zvláštneho zaobchádzania, tento člen poskytne dodatočné a prijateľné koncesie stanovené na tomto rokovaní.

10. V takom prípade, keď zvláštne zaobchádzanie podľa odseku 7 nemá pokračovať po desiatom roku nasledujúcom od začiatku vykonávacieho obdobia, príslušné výrobky budú podliehať bežným clám stanoveným na základe colného ekvivalentu, ktorý je vypočítaný v súlade s predpisanými smernicami, pripojenými k tejto prílohe, ktoré sa budú uplatňovať v Listine koncesií a záväzkov príslušného člena. V iných ohľadoch sa ustanovenia odseku 6 použijú tak, ako sú modifikované príslušným zvláštnym a rozdielnym zaobchádzaním poskytnutým rozvojovým členským krajinám podľa tejto dohody.

DODATOK K PRÍLOHE 5

SMERNICE NA VÝPOČET COLNÝCH EKVIVALENTOV NA OSOBITNÉ ÚČELY, ŠPECIFIKOVANÉ V ODSEKOCH 6 A 10 TEJTO PRÍLOHY

1. Výpočet colných ekvivalentov bez ohľadu na to, či je vyjadrený hodnotovo *(ad valorem)*, alebo špecifickými sadzbami, bude urobený prehľadným spôsobom použitím skutočného rozdielu medzi domácimi a zahraničnými cenami. Použité údaje budú za roky 1986 až 1988. Colné ekvivalenty budú stanovené

a) v prvom rade na štvormiestnej úrovni HS;

b) na šesťmiestnej alebo podrobnejšej úrovni HS, ak to bude potrebné;

c) všeobecne pre spracované a/alebo pripravené výrobky vynásobením špecifického colného ekvivalentu/ov pre primárny poľnohospodársky výrobok/ky podielom/mi primárneho poľnohospodárskeho výrobku/ov v spracovaných alebo v pripravených výrobkoch vyčíslených podľa okolností v hodnotách alebo vo fyzikálnych jednotkách s prihliadnutím v prípade potreby na akékoľvek ďalšie prvky bežne zabezpečujúce ochranu priemyslu.

2. Zahraničnými cenami budú zásadne skutočné priemerné CIF ceny za jednotku dosahované v dovážajúcej krajine. Tam, kde nie sú k dispozícii priemerné CIF ceny za jednotku, alebo nie sú primerané, zahraničnou cenou bude buď

a) príslušná priemerná CIF cena za jednotku dosahovaná v blízkej krajine, alebo

b) odhad z priemernej FOB jednotkovej ceny vhodne vybraného veľkého vývozcu alebo vývozcov zvýšený o odhadnuté poisťovacie náklady, prepravné a ostatné príslušné náklady v dovážajúcej krajine.

3. Zahraničné ceny budú zásadne prepočítané na domácu menu, pričom sa použije priemerný trhový výmenný kurz za rovnaké obdobie, ako sú cenové údaje.

4. Domáca cena bude zásadne reprezentatívna veľkoobchodná cena prevládajúca na domácom trhu, alebo bude odhadom takej ceny, ak nie sú dostupné vhodné údaje.

5. Počiatočné colné ekvivalenty môžu byť, ak to bude nevyhnutné, upravené s prihliadnutím na rozdiely v kvalite alebo rozmanitosti vhodným koeficientom.

6. Ak colný ekvivalent vyplývajúci z týchto smerníc je záporný alebo nižší ako súčasná viazaná colná sadzba, môže sa počiatočný colný ekvivalent stanoviť na úrovni súčasnej viazanej colnej sadzby alebo na základe národných ponúk za tento výrobok.

7. Ak bude upravená úroveň colného ekvivalentu, ktorá by vyplynula z uvedených smerníc, bude príslušnému členovi na požiadanie plne poskytnutá príležitosť konzultovať s cieľom dohodnúť sa o vhodnom riešení.

D O H O D A
o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení

Členovia,

opätovne potvrdzujúc, že žiadnemu členovi sa nebude brániť prijímať, ani presadzovať opatrenia nevyhnutné na ochranu zdravia alebo života ľudí, zvierat alebo rastlín za predpokladu, že sa nebudú uplatňovať spôsobom, ktorý by vytváral svojvoľnú alebo neoprávnenú diskrimináciu medzi členmi, u ktorých prevažujú rovnaké podmienky alebo skryté obmedzenia medzinárodného obchodu;

želajúc si zlepšiť zdravie ľudí, zvierat a fytosanitárnu situáciu všetkých členov;

všímajúc si, že sanitárne a fytosanitárne opatrenia sa často uplatňujú na základe dvojstranných dohôd alebo protokolov;

želajúc si, aby vytvorenie mnohostranného rámca pravidiel viedlo k príprave, prijímaniu a uplatňovaniu sanitárnych a fytosanitárnych opatrení s cieľom minimalizovať ich negatívny vplyv na obchod;

uznávajúc, že dôležitým prínosom v tomto smere môžu byť medzinárodné normy, smernice alebo odporúčania;

želajúc si podporovať použitie harmonizovaných sanitárnych a fytosanitárnych opatrení medzi členmi na základe medzinárodných noriem, smerníc a odporúčaní vypracovaných príslušnými medzinárodnými organizáciami vrátane Komisie pre Kódex Alimentarius, Medzinárodného úradu epizootického a príslušných medzinárodných a regionálnych organizácií pôsobiacich v rámci Medzinárodnej konvencie o ochrane rastlín, pričom sa od členov nepožaduje, aby menili svoju primeranú úroveň ochrany života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín;

uznávajúc, že členské rozvojové krajiny sa môžu stretnúť s ťažkosťami pri dodržiavaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení dovážajúcich členov a v dôsledku toho s ťažkosťami v prístupe na trhy a aj pri príprave a uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení vo svojich krajinách, a želajúc si pomáhať im v týchto ich snahách;

želajúc si preto vypracovať pravidlá na uplatňovanie ustanovení GATT 1994, ktoré sa vzťahujú na používanie sanitárnych alebo fytosanitárnych opatrení, najmä ustanovenia článku XX(b)[1];

dohodli sa takto:

Článok 1
Všeobecné ustanovenia

1. Táto dohoda sa vzťahuje na všetky sanitárne a fytosanitárne opatrenia, ktoré môžu priamo alebo nepriamo pôsobiť na medzinárodný obchod. Také opatrenia sa vypracujú a budú sa uplatňovať v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

2. Na účely tejto dohody sa budú uplatňovať definície uvedené v prílohe A.

3. Prílohy tvoria neoddeliteľnú súčasť tejto dohody.

4. Nič z tejto dohody sa nedotýka práv členov vyplývajúcich z Dohody o technických prekážkach obchodu, ak ide o opatrenia, ktoré nepatria do rámca tejto dohody.

Článok 2
Základné práva a povinnosti

1. Členovia majú právo prijímať sanitárne a fytosanitárne opatrenia nevyhnutné na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, ak také opatrenia nie sú v rozpore s ustanoveniami tejto dohody.

2. Členovia zabezpečia, aby sa akékoľvek sanitárne alebo fytosanitárne opatrenie uplatňovalo len v rozsahu nevyhnutnom na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, aby sa zakladalo na vedeckých zásadách a aby sa nerealizovalo bez dostatočného vedeckého dôkazu, ak nie je v rozpore s článkom 5 ods. 7.

3. Členovia zabezpečia, aby ich sanitárne a fytosanitárne opatrenia svojvoľne alebo neoprávnene nediskriminovali iných členov, u ktorých prevládajú rovnaké alebo podobné podmienky vrátane ich vlastného územia a územia iných členov. Sanitárne a fytosanitárne opatrenia sa nebudú uplatňovať spôsobom, ktorý by vytváral skryté obmedzenie medzinárodného obchodu.

4. O sanitárnych alebo fytosanitárnych opatreniach, ktoré sa zhodujú s príslušnými ustanoveniami tejto dohody, sa predpokladá, že budú v súlade so záväzkami členov podľa ustanovení GATT 1994, ktoré sa vzťahujú na uplatňovanie sanitárnych a fytosanitárnych opatrení, predovšetkým však ustanovenia článku XX(b).

---

[1]) V tejto dohode odvolanie sa na článok XX(b) zahŕňa aj tento článok.

Článok 3

Harmonizácia

1. S cieľom harmonizovať sanitárne a fytosanitárne opatrenia na takej širokej základni, ako je to možné, budú členovia prijímať svoje sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia na základe medzinárodných noriem, smerníc a odporúčaní, ak existujú a ak ustanovenia tejto dohody, najmä odsek 3, neustanovujú inak.

2. Sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia, ktoré sú v súlade s medzinárodnými normami, smernicami alebo odporúčaniami, budú sa pokladať za nevyhnutné na ochranu života a zdravia ľudí, zvierat a rastlín a za zlučiteľné s príslušnými ustanoveniami tejto dohody a GATT 1994.

3. Členovia môžu zaviesť alebo ponechať v platnosti sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia, ktorých výsledkom je vyššia úroveň sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany, než by sa dosiahla prostredníctvom opatrení založených na príslušných medzinárodných normách, smerniciach alebo odporúčaniach, ak sú vedecky opodstatnené alebo ak sú dôsledkom úrovne sanitárnej a fytosanitárnej ochrany, ktorú člen označí ako primeranú v súlade s príslušnými ustanoveniami článku 5[2]) ods. 1 až 8. Žiadne opatrenia, ktorých výsledkom je rozdielna úroveň sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany v porovnaní s tou, ktorá by sa dosiahla opatreniami založenými na medzinárodných normách, smerniciach alebo odporúčaniach, nebudú nezlučiteľné s akýmkoľvek ustanovením tejto dohody.

4. Členovia sa budú aktívne zúčastňovať v rámci limitov svojich zdrojov na činnosti príslušných medzinárodných organizácií a ich pomocných orgánov, predovšetkým však na činnosti Komisie pre Kódex Alimentarius, Medzinárodného úradu epizootického a medzinárodných a regionálnych organizácií pôsobiacich v rámci Medzinárodnej konvencie na ochranu rastlín s cieľom podporovať ich pri vypracúvaní a vykonávaní pravidelných revízií noriem, smerníc a odporúčaní s ohľadom na všetky aspekty sanitárnych a fytosanitárnych opatrení.

5. Výbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia, ako je stanovené v článku 12 ods. 1 a 4 (ďalej v tejto dohode len „výbor"), vypracuje postup na sledovanie procesu medzinárodnej harmonizácie a bude koordinovať činnosť v tomto smere s príslušnými medzinárodnými organizáciami.

Článok 4

Rovnocennosť

1. Členovia budú pokladať sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia ostatných členov za rovnocenné aj vtedy, ak sa tieto opatrenia líšia od ich vlastných alebo od tých, ktoré používajú iní členovia obchodujúci s tým istým výrobkom, ak vyvážajúci člen objektívne dokáže dovážajúcemu členovi, že jeho opatreniami sa dosahuje primeraná úroveň sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany dovážajúceho člena. Z tohto dôvodu sa dovážajúcemu členovi na požiadanie a v rozumnej miere umožní vykonať inšpekciu, testovanie a pod.

2. Členovia budú na požiadanie uskutočňovať konzultácie s cieľom dosiahnuť dvojstranné a mnohostranné zmluvy o uznávaní rovnocennosti jednotlivých sanitárnych alebo fytosanitárnych opatrení.

Článok 5

Odhad rizika a stanovenie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany

1. Členovia zabezpečia, aby sa ich sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia zakladali na odhade primeranom okolnostiam, čo sa týka rizík súvisiacich so životom alebo zdravím ľudí, zvierat alebo rastlín, berúc do úvahy techniky na odhad rizika vyvinuté príslušnými medzinárodnými organizáciami.

2. Pri odhade rizika členovia budú brať do úvahy dostupné vedecké dôkazy, príslušné postupy a výrobné metódy, príslušné kontrolné metódy, metódy výberu vzoriek a testovacie metódy, výskyt špecifických chorôb alebo škodcov, existenciu oblastí bez chorôb alebo škodcov, príslušné ekologické podmienky a podmienky životného prostredia a karanténu alebo iné spôsoby šetrenia.

3. Pri odhade rizika súvisiaceho so životom a zdravím zvierat alebo rastlín a pri určovaní opatrenia, ktoré sa má uplatniť na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany pred takýmto rizikom, členovia budú pokladať za závažné tieto príslušné ekonomické faktory: možné škody vo forme straty výroby alebo predaja v prípade výskytu, usadenia alebo rozšírenia škodcov alebo choroby, náklady na kontrolu alebo likvidáciu škodcov alebo chorôb na území dovážajúceho člena a relatívnu efektívnosť nákladov alternatívnych prístupov k odstráneniu rizík.

4. Členovia by mali pri stanovovaní primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany brať do úvahy cieľ minimalizovať negatívne účinky na obchod.

---

[2]) Na účely článku 3 ods. 3 sú opatrenia vedecky opodstatnené, ak člen na základe preskúmania a vyhodnotenia dostupných vedeckých informácií v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody rozhodne, že príslušné normy, smernice alebo odporúčania nie sú postačujúce na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany.

5. Každý člen s cieľom dosiahnuť súlad v uplatňovaní koncepcie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany pred ohrozením života a zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín bude predchádzať svojvoľným alebo neopodstatneným rozlišovaním úrovní, ktoré považuje za primerané v rozdielnych situáciách, ak výsledkom takýchto rozlišovaní je diskriminácia alebo skryté obmedzenie medzinárodného obchodu. Členovia budú spolupracovať s výborom v súlade s článkom 12 ods. 1, 2 a 3 tejto dohody pri vytváraní smernice na podporu praktickej realizácie tohto ustanovenia. Výbor bude brať do úvahy pri vypracúvaní smerníc všetky závažné faktory vrátane výnimočného charakteru ohrozenia ľudského zdravia, ktorému sa ľudia dobrovoľne vystavujú.

6. Rešpektujúc článok 3 ods. 2 pri zavádzaní alebo udržiavaní sanitárnych alebo fytosanitárnych opatrení na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany, členovia zabezpečia, aby takéto opatrenia neobmedzovali obchod viac, ako je nevyhnutné na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany, berúc do úvahy technickú a ekonomickú vykonateľnosť.[3])

7. Ak príslušný vedecký dôkaz nie je dostatočný, člen môže dočasne prijať sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia na základe príslušných dostupných informácií vrátane tých, ktoré sú z príslušných medzinárodných organizácií, ako aj zo sanitárnych alebo z fytosanitárnych opatrení uplatňovaných inými členmi. Za takýchto okolností sa budú členovia snažiť získať dodatočné informácie nevyhnutné na objektívnejší odhad rizika a potom preskúmajú sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia v rámci primeranej časovej lehoty.

8. Ak má člen dôvod domnievať sa, že určité sanitárne alebo fytosanitárne opatrenie zavedené alebo uplatňované iným členom obmedzuje, alebo môže obmedziť jeho vývoz a že sa neopiera o príslušné medzinárodné normy, smernice alebo odporúčania alebo že takéto normy, smernice alebo odporúčania neexistujú, môže požadovať vysvetlenie dôvodov pre takéto sanitárne alebo fytosanitárne opatrenie, ktoré poskytne člen uplatňujúci takéto opatrenie.

Článok 6

Prispôsobenie sa regionálnym podmienkam vrátane oblastí, ktoré sú zbavené škodcov a chorôb a oblastí s nízkym výskytom škodcov alebo chorôb

1. Členovia zabezpečia, aby ich sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia boli prispôsobené sanitárnym alebo fytosanitárnym podmienkam oblasti, či už celej krajiny, časti územia krajiny, alebo častí niekoľkých krajín, z ktorých výrobok pochádza a do ktorých je výrobok určený. Pri odhade sanitárnych alebo fytosanitárnych podmienok oblasti členovia budú brať do úvahy okrem iného stupeň výskytu určitých chorôb alebo škodcov, existenciu vyhubovacích alebo kontrolných programov a primerané kritériá alebo smernice, ktoré môžu vypracovať príslušné medzinárodné organizácie.

2. Členovia budú zvlášť uznávať koncepciu oblastí, ktoré sú zbavené škodcov alebo chorôb, a oblastí s nízkym výskytom škodcov alebo chorôb. Určenie takýchto oblastí bude založené na takých faktoroch, ako je zemepisné vyznačenie, ekosystémy, epidemiologický dohľad a efektívnosť sanitárnych alebo fytosanitárnych kontrol.

3. Vyvážajúci členovia vyhlasujúci, že oblasti vnútri ich územia sú bez škodcov alebo chorôb, alebo majú nízky výskyt škodcov alebo chorôb, zabezpečia nevyhnutný dôkaz o tom, aby objektívne dokázali dovážajúcemu členovi, že také oblasti sú a pravdepodobne zostanú oblasťami bez škodcov alebo chorôb, alebo oblasťami s nízkym výskytom škodcov, alebo chorôb. Na tento účel sa dovážajúcemu členovi na požiadanie umožní potrebný prístup na inšpekciu, testovanie a pod.

Článok 7

Transparentnosť

Členovia budú oznamovať zmeny vo svojich sanitárnych alebo fytosanitárnych opatreniach a poskytnú informácie o svojich sanitárnych alebo fytosanitárnych opatreniach v súlade s ustanoveniami prílohy B.

Článok 8

Kontrola, inšpekcia a schvaľovacie postupy

Členovia budú pri vykonávaní kontroly, inšpekcie a schvaľovacích postupov vrátane národných systémov na schvaľovacie postupy používania prísad alebo na stanovenie prípustného množstva kontaminátov v potravinách, nápojoch alebo krmivách postupovať podľa ustanovenia prílohy C alebo inak zabezpečia, aby ich postupy neboli v rozpore s ustanoveniami tejto dohody.

---

[3]) Na účely článku 5 ods. 6 opatrenie nie je pre obchod viac obmedzujúce, ako sa požaduje, ak neexistuje iné opatrenie, primerane dostupné, berúce do úvahy technickú a ekonomickú vykonateľnosť, ktorá dosiahne primeranú úroveň sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany a podstatne menej obmedzuje obchod.

Článok 9

Technická pomoc

1. Členovia sa dohodli, že umožnia obstarávanie technickej pomoci iným členom, najmä členom z rozvojových krajín, buď dvojstranne, alebo prostredníctvom príslušných medzinárodných organizácií. Takáto pomoc môže byť okrem iného v oblastiach spracovateľských technológií, výskumu a infraštruktúry vrátane zriaďovania národných riadiacich orgánov a môže mať formu poradenstva, úverov, darov alebo dotácií vrátane vyhľadávania technických expertíz, školení a vybavenia, ktoré by umožňovali týmto krajinám prispôsobiť sa a vyhovieť sanitárnym alebo fytosanitárnym opatreniam nevyhnutným na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany na ich vývozných trhoch.

2. Tam, kde sa požadujú významnejšie investície nevyhnutné na to, aby vyvážajúca členská rozvojová krajina splnila sanitárne alebo fytosanitárne požiadavky dovážajúceho člena, dovážajúci člen posúdi poskytnutie takej technickej pomoci, ktorá by umožnila členskej rozvojovej krajine udržať a rozšíriť možnosti prístupu na trh pre výrobok, ktorého sa to týka.

Článok 10

Zvláštne a rozdielne zaobchádzanie

1. Pri príprave a uplatňovaní sanitárnych alebo fytosanitárnych opatrení členovia budú brať do úvahy zvláštne potreby členských rozvojových krajín, a najmä najmenej rozvinutých členských krajín.

2. Tam, kde primeraná úroveň sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany poskytuje možnosť postupne zavádzať nové sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia, môže byť poskytnutý dlhší časový rámec na ich dodržiavanie pri výrobkoch, o ktorých vývoz majú záujem členské rozvojové krajiny, a takto podporovať možnosti ich vývozu.

3. S cieľom zabezpečiť pre členské rozvojové krajiny možnosť postupovať v súlade s ustanoveniami tejto dohody je výbor oprávnený poskytnúť týmto krajinám na požiadanie určité časovo limitované výnimky na všetky alebo na časť záväzkov podľa tejto dohody, berúc do úvahy ich finančné, obchodné a rozvojové potreby.

4. Členovia by mali podporovať a uľahčovať aktívnu účasť členských rozvojových krajín v príslušných medzinárodných organizáciách.

Článok 11

Konzultácie a urovnávanie sporov

1. Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, sa vzťahujú na konzultácie a urovnávanie sporov podľa tejto dohody, ak to nie je inak špecificky stanovené.

2. V spore vzniknutom podľa tejto dohody, ktorý sa týka vedeckých alebo technických otázok, porota bude žiadať názor od expertov, ktorých sama vybrala po konzultácii so stranami, ktoré sú v spore. Nakoniec môže porota, ak to bude považovať za vhodné, vytvoriť poradenskú skupinu technických odborníkov, alebo konzultovať s príslušnými medzinárodnými organizáciami, a to na požiadanie niektorej zo strán sporu alebo z vlastnej iniciatívy.

3. Nič v tejto dohode nenaruší práva členov podľa iných medzinárodných dohôd vrátane práva uchýliť sa k dobrým službám a práva využiť mechanizmus na urovnávanie sporov iných medzinárodných organizácií alebo upravených podľa akejkoľvek medzinárodnej dohody.

Článok 12

Administrácia

1. Týmto je zriadený výbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia, ktorý umožní pravidelne uskutočňovať konzultácie. Bude vykonávať funkcie nevyhnutné na uplatňovanie ustanovení tejto dohody a na podporu jej cieľov, predovšetkým s ohľadom na harmonizáciu. Rozhodnutia výboru sa prijímajú konsenzom.

2. Výbor bude podporovať a uľahčovať jednorazové konzultácie alebo rokovania medzi členmi o špecifických sanitárnych alebo fytosanitárnych otázkach. Bude podporovať používanie medzinárodných noriem, smerníc alebo odporúčaní všetkými členmi a v tomto smere bude uskutočňovať technické konzultácie a štúdie s cieľom rozšíriť koordináciu a integráciu medzi medzinárodnými a národnými systémami a prístupmi k schvaľovaniu používaných prísad do potravín alebo na stanovenie prípustných dávok kontaminátov v potravinách, nápojoch alebo krmivách.

3. Výbor bude udržiavať úzky kontakt s príslušnými medzinárodnými organizáciami v oblasti sanitárnej a fytosanitárnej ochrany, najmä s Komisiou pre Kódex Alimentarius, s Medzinárodným epizootickým úradom a so sekretariátom Medzinárodnej konvencie o ochrane rastlín s cieľom získavať najlepšie dostupné vedecké a technické stanoviská na spĺňanie tejto dohody a vylúčiť akékoľvek zbytočné zdvojenie vynaloženého úsilia.

4. Výbor vypracuje postup na sledovanie procesu medzinárodnej harmonizácie a používania medzinárodných

noriem, smerníc alebo odporúčaní. Na tieto účely by mal výbor spoločne s príslušnými medzinárodnými organizáciami zostaviť zoznam medzinárodných noriem, smerníc alebo odporúčaní vzťahujúcich sa na sanitárne a fytosanitárne opatrenia, ktoré výbor označí, že majú hlavný vplyv na obchod. Zoznam by mal zahŕňať údaje členov o tých medzinárodných normách, smerniciach alebo odporúčaniach, ktoré uplatňujú ako podmienku dovozu, alebo na ktorých základe sa môžu dovážané výrobky, ktoré sú v súlade s týmito normami, dostávať na ich trhy. V tých prípadoch, keď člen neuplatňuje medzinárodnú normu, smernicu alebo odporúčanie ako podmienku dovozu, mal by vysvetliť dôvod takého postupu, a najmä spresniť, či predpokladá, že táto norma nie je dostatočne prísna na zabezpečenie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany. Ak člen zmení svoje stanovisko po oznámení, že používa normu, smernicu alebo odporúčanie ako podmienku dovozu, mal by vysvetliť túto zmenu a informovať o tom sekretariát WTO, ako aj príslušné medzinárodné organizácie, ak takéto oznámenie a vysvetlenie nie sú poskytnuté v súlade s postupmi uvedenými v prílohe B.

5. Aby sa predišlo zbytočnej duplicite, výbor môže rozhodnúť, ak je to vhodné, o využívaní informácií získaných najmä z oznamovacích postupov, ktoré sa uplatňujú v príslušných medzinárodných organizáciách.

6. Výbor môže na základe iniciatívy jedného z členov vhodným spôsobom vyzvať príslušné medzinárodné organizácie alebo ich pomocné orgány na preskúmanie špecifických záležitostí týkajúcich sa určitej normy, smernice alebo odporúčania vrátane vysvetlenia dôvodu nepoužívania podľa odseku 4.

7. Výbor preskúma pôsobenie a uplatňovanie tejto dohody po troch rokoch od dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO a neskôr podľa potreby. Tam, kde je to vhodné, môže výbor predložiť Rade pre obchod s tovarom návrhy na zmenu textu tejto dohody, majúc pritom na mysli okrem iného skúsenosti získané pri jej uplatňovaní.

Článok 13

Implementácia

Členovia sú podľa tejto dohody plne zodpovední za dodržiavanie všetkých záväzkov, ktoré sú v nej stanovené. Vypracujú a zavedú spoľahlivé opatrenia a mechanizmy na dodržiavanie ustanovení tejto dohody inými inštitúciami než orgánmi ústrednej vlády. Členovia prijmú také dostupné opatrenia, ktoré majú v právomoci, aby mimovládne inštitúcie na ich území, ako aj regionálne orgány, ktoré sú mimovládnou inštitúciou na území členov, postupovali v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody. Okrem toho členovia neprijmú také opatrenia, ktoré majú priamo alebo nepriamo za následok záväzok alebo podporu regionálnych alebo mimovládnych inštitúcií, alebo miestnych správnych orgánov postupovať spôsobom nezlučiteľným s ustanoveniami tejto dohody. Členovia zabezpečia, že sa nebudú využívať služby mimovládnych inštitúcií pri realizácii sanitárnych alebo fytosanitárnych opatrení, ak nebudú postupovať v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

Článok 14

Záverečné ustanovenia

Najmenej rozvinuté členské krajiny môžu odložiť uplatňovanie ustanovení tejto dohody o päť rokov od dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO, ak ide o ich sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia ovplyvňujúce dovoz alebo dovážané výrobky. Ostatné rozvojové členské krajiny môžu odložiť uplatňovanie ustanovení tejto dohody okrem článku 5 ods. 8 a článku 7 o dva roky od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, ak ide o ich existujúce sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia ovplyvňujúce dovoz alebo dovážané výrobky, ak takému uplatňovaniu bráni nedostatok technických znalostí, technická infraštruktúra alebo zdroje.

PRÍLOHA A

DEFINÍCIE[4])

1. Sanitárne alebo fytosanitárne opatrenie – akékoľvek opatrenie uplatňované

a) na ochranu života a zdravia zvierat alebo rastlín na území člena pred rizikami vyplývajúcimi z výskytu, usadenia alebo rozšírenia škodcov, chorôb, organizmov prenášajúcich choroby alebo organizmov spôsobujúcich choroby,

b) na ochranu života alebo zdravia ľudí alebo zvierat na území člena pred rizikami vyplývajúcimi z prísad, kontaminátov, toxínov alebo organizmov v potravinách, nápojoch alebo v krmivách zapríčiňujúcich choroby,

c) na ochranu života alebo zdravia ľudí na území člena pred rizikami vyplývajúcimi z chorôb prenášaných zvieratami, rastlinami alebo výrobkami z nich, alebo z výskytu, usadenia, alebo rozšírenia škodcov,

d) na zabránenie alebo na obmedzenie ostatných škôd na území člena vyplývajúcich z výskytu, usadenia alebo rozšírenia škodcov.

Sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia zahŕňajú všetky príslušné zákony, vyhlášky, nariadenia, predpisy a postupy zahŕňajúce okrem iného kritériá týkajúce sa konečného výrobku, spracovateľské a výrobné metódy, skúšky, inšpekcie, certifikačné a schvaľovacie postupy, zaobchádzanie v karanténe vrátane príslušných predpisov týkajúcich sa dopravy zvierat, rastlín alebo materiálov nevyhnutných na ich prežitie počas dopravy, ustanovenia o príslušných štatistických metódach, postupoch pri odbere vzoriek a metódach odhadu rizík a predpisy o obaloch a označovaní, ktoré sú v priamom vzťahu k nezávadnosti potravín.

2. Harmonizácia – vytvorenie, uznávanie a uplatňovanie spoločných sanitárnych a fytosanitárnych opatrení rôznymi členmi.

3. Medzinárodné normy, smernice a odporúčania zamerané

a) na nezávadnosť potravín, normy, smernice a odporúčania stanovené Komisiou pre Kódex Alimentarius, ak ide o prísady potravín, reziduá veterinárnych liekov a pesticídov, kontaminanty, analytické metódy, odber vzoriek, ako aj hygienické predpisy;

b) na zdravie zvierat a na choroby vzájomne prenosné medzi zvieratami a ľuďmi, normy, smernice a odporúčania vypracované pod záštitou Medzinárodného epizootického úradu;

c) na ochranu rastlín, medzinárodné normy, smernice a odporúčania vypracované pod záštitou sekretariátu Medzinárodnej konvencie na ochranu rastlín v spolupráci s regionálnymi organizáciami pôsobiacimi v rámci tejto konvencie;

d) na záležitosti nepatriace do pôsobnosti uvedených organizácií, primerané normy, smernice a odporúčania vyhlásené inými medzinárodnými organizáciami otvorenými pre členstvo všetkým členom, uznané výborom.

4. Odhad rizík – vyhodnotenie pravdepodobnosti výskytu, usadenia alebo rozšírenia škodcov alebo chorôb na území dovážajúceho člena podľa sanitárnych alebo fytosanitárnych opatrení, ktoré by sa mohli uplatniť, a biologických alebo ekonomických dôsledkov, ktoré tak môžu vzniknúť, alebo vyhodnotenie nepriaznivých účinkov na zdravie ľudí alebo zvierat vznikajúcich z prítomnosti prísad, kontaminátov, toxínov alebo organizmov zapríčiňujúcich choroby z potravín, nápojov alebo krmovín.

5. Primeraná úroveň sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany – úroveň ochrany považovaná za primeranú členom, ktorý zaviedol na svojom území sanitárne alebo fytosanitárne opatrenie na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín.

Poznámka: Mnohí členovia nazývajú túto definíciu „prijateľná miera rizika“.

6. Oblasť bez škodcov alebo chorôb – podľa určenia príslušných orgánov oblasť zahŕňajúca celú krajinu alebo jej časť, alebo celé územie niekoľkých krajín, alebo ich častí, kde sa nevyskytuje určitý druh škodcov alebo chorôb.

Poznámka: Oblasť bez škodcov alebo chorôb môže obklopovať, môže byť obklopená alebo môže susediť s oblasťou – či už s časťou krajiny, alebo s geografickým regiónom, ktorý zahŕňa časti alebo celé územia niekoľkých krajín – o ktorej je známe, že sa v nej vyskytuje špecifický škodca alebo choroba, ale ktorá je predmetom regionálnych kontrolných opatrení, ako je zavedenie ochrany, dohľadu alebo nárazových zón, ktoré obmedzujú alebo vyhubia dotyčného škodcu alebo chorobu.

7. Oblasť s nízkym výskytom škodcov alebo chorôb – podľa určenia príslušných orgánov oblasť zahŕňajúca celú krajinu alebo jej časť, alebo celé územie niekoľkých krajín, alebo ich častí, v ktorých sa určitý škodca alebo choroba málo vyskytujú a ktoré sú pod účinným dohľadom a kontrolou alebo na ktorých sa uskutočňuje hubenie.

---

[4]) Na účely týchto definícií výraz „zvieratá“ zahŕňa aj ryby a divo žijúcu faunu, „rastliny“ zahŕňa lesy a voľne rastúcu flóru, „škodcovia“ zahŕňa buriny a výraz „kontaminanty“ zahŕňa pesticídy a zostatky veterinárnych liekov a cudzie telesá.

PRÍLOHA B

TRANSPARENTNOSŤ SANITÁRNYCH A FYTOSANITÁRNYCH PREDPISOV

Publikovanie predpisov

1. Členovia zabezpečia, aby všetky sanitárne a fytosanitárne predpisy,[5]) ktoré majú byť prijaté, boli urýchlene publikované, aby sa s nimi mohli oboznámiť zainteresovaní členovia.

2. S výnimkou naliehavých okolností členovia zabezpečia dostatočný interval medzi publikovaním sanitárneho alebo fytosanitárneho predpisu a nadobudnutím jeho účinnosti s cieľom poskytnúť čas výrobcom vyvážajúcich členov a predovšetkým rozvojovým členským krajinám, aby prispôsobili svoje výrobky a výrobné metódy požiadavkám dovážajúceho člena.

Informačné strediská

3. Každý člen zabezpečí existenciu jedného informačného strediska zodpovedného za poskytovanie odpovedí na všetky opodstatnené otázky zainteresovaných členov, za poskytovanie príslušných dokumentov týkajúcich sa

a) akýchkoľvek sanitárnych alebo fytosanitárnych predpisov prijatých alebo pripravovaných na jeho území;
b) akýchkoľvek kontrolných a inšpekčných postupov, výrobných a karanténnych režimov týkajúcich sa prípustnej miery pesticídov a schvaľovania potravinových prísad používaných na jeho území;
c) postupov odhadu rizík, faktorov, ktoré sa berú do úvahy, ako aj určovania primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany;
d) členstva a účasti člena alebo príslušných orgánov na jeho území, v medzinárodných a regionálnych sanitárnych a fytosanitárnych organizáciách a systémoch, ako aj v dvojstranných a mnohostranných dohodách a dohovoroch súvisiacich s touto dohodou a textov takýchto dohôd a dohovorov.

4. Členovia zabezpečia, aby v prípade, že zainteresovaní členovia požadujú kópie dokumentov, boli im poskytnuté za rovnakú cenu (ak nie sú zdarma), za akú ju získajú štátni príslušníci[6]) príslušného člena s výnimkou skutočných nákladov na odoslanie.

Oznamovacie postupy

5. Ak neexistuje medzinárodná norma, smernica alebo odporúčanie, alebo obsah navrhnutého sanitárneho, alebo fytosanitárneho predpisu sa v podstatných veciach nezhoduje s obsahom medzinárodnej normy, smernice alebo odporúčania a ak predpis môže mať významný vplyv na obchod ostatných členov, členovia budú

a) okamžite publikovať oznámenie, aby sa mohli zainteresovaní členovia oboznámiť s návrhom na zavedenie tohto predpisu;
b) oznamovať ostatným členom prostredníctvom sekretariátu výrobky, na ktoré sa tento predpis vzťahuje, spolu s krátkym vysvetlením cieľa a dôvodov navrhovaného predpisu. Také oznámenia sa budú uskutočňovať okamžite, aby bolo možné vykonať zmeny a vziať do úvahy pripomienky;
c) poskytovať na požiadanie ostatným členom kópie navrhovaných predpisov, a ak to bude možné, označiť tie časti, ktoré sa podstatne líšia od medzinárodných noriem, smerníc alebo odporúčaní;
d) bez diskriminácie umožňovať primeraný čas ostatným členom na to, aby písomne podali pripomienky, aby ich na požiadanie prediskutovali a aby vzali do úvahy tieto pripomienky, ako aj výsledky diskusie.

6. Ak u člena vzniknú alebo hrozí, že vzniknú naliehavé problémy týkajúce sa ochrany zdravia, potom môže tento člen, ak to považuje za nevyhnutné, upustiť od krokov uvedených v tejto prílohe ods. 5 za predpokladu, že

a) okamžite oznámi ostatným členom prostredníctvom sekretariátu príslušné predpisy a výrobky, na ktoré sa predpis vzťahuje, s krátkym vysvetlením cieľa a dôvodov navrhovaného predpisu vrátane povahy naliehavého problému alebo problémov;
b) poskytne na požiadanie kópie predpisu ostatným členom;
c) umožní ostatným členom podať písomné pripomienky, na požiadanie ich prediskutuje a vezme na vedomie pripomienky a výsledky diskusie.

7. Oznámenia zasielané sekretariátu budú v angličtine, francúzštine alebo v španielčine.

8. Vyspelé členské krajiny budú, ak o to požiadajú iní členovia, poskytovať kópie dokumentov alebo v prípade

[5]) Sanitárne a fytosanitárne opatrenia, ako sú zákony, vyhlášky alebo všeobecne záväzné výnosy.
[6]) Pokiaľ sa v tejto dohode spomínajú „štátni príslušníci“, v prípade samostatného colného územia člena WTO pôjde o fyzickú osobu alebo o právnickú osobu, ktorá má bydlisko alebo skutočné priemyselné, alebo obchodné sídlo na tomto colnom území.

rozsiahlych dokumentov zhrnutia príslušných dokumentov vzťahujúcich sa na určité oznámenie v angličtine, francúzštine alebo v španielčine.

9. Sekretariát okamžite rozošle text oznámenia všetkým členom a zainteresovaným medzinárodným organizáciám a upozorní rozvojové členské krajiny na akékoľvek oznámenie vzťahujúce sa na výrobky, o ktoré majú osobitný záujem.

10. Členovia označia jeden orgán ústrednej vlády, ktorý bude zodpovedný na národnej úrovni za plnenie ustanovení vzťahujúcich sa na oznamovacie postupy podľa tejto prílohy ods. 5 až 8.

Všeobecné výhrady

11. Žiadne ustanovenie tejto dohody sa nebude vysvetľovať ako povinnosť

a) oznamovať podrobnosti alebo poskytovať kópie návrhov, alebo publikovať texty v inom jazyku ako v jazyku člena s výnimkou ustanovenia tejto prílohy ods. 8;

b) podávať členom dôverné informácie, ktoré by mohli brániť presadzovaniu sanitárnych alebo fytosanitárnych predpisov alebo ktoré by mohli poškodiť oprávnené obchodné záujmy podnikov.

PRÍLOHA C

KONTROLNÉ, INŠPEKČNÉ A SCHVAĽOVACIE POSTUPY[7])

1. Členovia zabezpečia v súvislosti s akýmikoľvek postupmi, ktoré majú za cieľ kontrolu plnenia sanitárnych alebo fytosanitárnych opatrení, aby

a) sa takéto postupy uskutočnili a dokončili bez zbytočného odkladu a spôsobom nie menej výhodným pre dovážané výrobky ako pre obdobné výrobky domáceho pôvodu;

b) štandardné obdobie na konanie pri každom postupe bolo publikované alebo aby predpokladaná dĺžka tohto obdobia bola oznámená žiadateľovi, ak o to požiada; pri prijatí žiadosti príslušný orgán urýchlene preskúma kompletnosť dokumentácie a bude informovať žiadateľa presným a uceleným spôsobom o všetkých nedostatkoch; príslušný orgán zašle okamžite výsledky konania presným a uceleným spôsobom žiadateľovi tak, aby mohol v prípade potreby vykonať potrebné korekcie; aj vtedy, ak má žiadosť nedostatky, kompetentný orgán pokračuje v konaní, ak je to možné, ak to žiadateľ požaduje, a na požiadanie bude žiadateľ informovaný o pokročilosti postupu, ako aj o dôvodoch prípadného omeškania;

c) požiadavky na informácie boli limitované na to, čo je nevyhnutné pre primerané kontrolné, inšpekčné a schvaľovacie postupy vrátane schvaľovania používaných prísad alebo na stanovenie prípustných dávok kontaminátov v potravinách, nápojoch alebo krmivách;

d) dôverný charakter informácií o dovážaných výrobkoch, ktorý môže vyplynúť z kontroly, inšpekcie alebo schvaľovania, sa bude rešpektovať spôsobom nie menej výhodným ako v prípade domácich výrobkov tak, aby boli chránené oprávnené obchodné záujmy;

e) akékoľvek požiadavky na kontrolu, inšpekciu a schvaľovanie jednotlivých skúšobných vzoriek výrobku boli obmedzené na to, čo je primerané a nevyhnutné;

f) akékoľvek poplatky vyberané za postupy na dovážané výrobky boli spravodlivé vo vzťahu k akýmkoľvek poplatkom účtovaným na obdobné domáce výrobky alebo na výrobky pochádzajúce od akéhokoľvek iného člena a nemali by byť vyššie ako skutočné náklady za službu;

g) platili rovnaké kritériá pri výbere používaných postupov a pri odberoch vzoriek pri dovážaných výrobkoch aj pri domácich výrobkoch tak, aby sa minimalizovali nevýhody voči žiadateľom, dovozcom, vývozcom alebo ich zástupcom;

h) boli postupy pre upravený výrobok, kedykoľvek sa zmení špecifikácia výrobku následkom jeho kontroly a inšpekcie z hľadiska uplatňovaných predpisov, obmedzené na to, čo je nevyhnutné na určenie, že existujú uspokojivé dôkazy, že výrobok ešte stále zodpovedá príslušným predpisom;

i) existoval postup preskúmania sťažností týkajúcich sa vykonávania uvedených postupov a taký, ktorý umožní prijať nápravu, ak je táto sťažnosť oprávnená. Tam, kde dovážajúci člen uplatňuje systém schvaľovania na použitie potravinárskych prísad alebo na stanovenie prípustných dávok kontaminátov v potravinách, nápojoch alebo krmivách, ktorý zakazuje alebo obmedzuje prístup na svoj domáci trh tým výrobkom, ktoré toto schvaľovanie nemajú, potom dovážajúci člen zváži použitie príslušnej medzinárodnej normy ako základu pre prístup, kým sa neprijme konečné rozhodnutie.

2. Tam, kde sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia stanovujú, že kontrola sa bude vykonávať vo výrobe, člen, na ktorého území sa uskutočňuje táto výroba, poskytne nevyhnutnú pomoc na jej uľahčenie a na uľahčenie práce kontrolným orgánom.

3. Žiadne ustanovenie tejto dohody nebráni členom vykonávať primerané inšpekcie na svojom vlastnom území.

[7]) Kontrolné, inšpekčné a schvaľovacie postupy zahŕňajú okrem iného postupy pri odbere vzoriek, testovanie a certifikáciu.

D O H O D A
o textile a odevoch

Členovia,

pripomínajúc, že ministri v Punta del Este sa dohodli, že „rokovania v oblasti textilu a odevov budú zamerané na stanovenie spôsobov, ktoré by v závere umožnili začlenenie tohto odvetvia do GATT na základe posilnených pravidiel a predpisov GATT, čo by tiež prispelo k realizácii cieľa ďalšej liberalizácie obchodu“,

pripomínajúc, že v rozhodnutí Výboru pre obchodné rokovania z apríla 1989 sa dohodlo, že by proces začlenenia mal nasledovať po ukončení Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní a mal by mať progresívny charakter,

pripomínajúc, že sa dohodlo, že zvláštne zaobchádzanie by sa malo poskytnúť najmenej rozvinutým členským krajinám,

dohodli sa takto:

Článok 1

1. Táto dohoda obsahuje ustanovenia, ktoré budú členovia uplatňovať počas prechodného obdobia začleňovania textilného a odevného odvetvia do GATT 1994.

2. Členovia sa dohodli používať ustanovenia článku 2 ods. 18 a článku 6 ods. 6(b) takým spôsobom, ktorý umožní výrazne zlepšiť prístup na trh pre malých dodávateľov a vytvoriť možnosti rozvoja obchodnej výmeny pre nových účastníkov v oblasti obchodu s textilom a odevmi.[1])

3. Členovia náležite zohľadnia situáciu tých členov, ktorí neprijali protokoly o predĺžení Dohovoru o medzinárodnom obchode s textilom (ďalej len „MFA“*) od roku 1986, a podľa možnosti im poskytnú zvláštne zaobchádzanie pri uplatňovaní ustanovení tejto dohody.

4. Členovia sa po konzultáciách s vyvážajúcimi členmi produkujúcimi bavlnu dohodli na tom, aby sa pri uplatňovaní ustanovení tejto dohody zohľadnili osobitné záujmy týchto krajín.

5. V záujme uľahčiť začlenenie textilného a odevného odvetvia do GATT 1994 členovia by mali umožniť trvalé a autonómne priemyselné zmeny, ako aj zvýšenú konkurenciu na svojich trhoch.

6. Ak nie je v tejto dohode stanovené inak, jej ustanovenia neovplyvnia práva a záväzky vyplývajúce pre členov z Dohody WTO a z mnohostranných obchodných dohôd.

7. Textil a odevné výrobky, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, sú uvedené v prílohe.

Článok 2

1. Akékoľvek obmedzenia množstva podľa dvojstranných dohôd, ktoré sa uplatňujú na základe článku 4, alebo boli oznámené podľa článku 7 alebo 8 MFA a sú platné v deň predchádzajúci dňu nadobudnutia platnosti Dohody WTO, budú členmi, ktorí ich uplatňujú, do 60 dní po nadobudnutí platnosti tejto dohody podrobne oznámené vrátane výšky obmedzenia, koeficientu nárastu a ustanovení týkajúcich sa flexibility, Orgánu na kontrolu obchodu s textilom (ďalej len „TMB“**), ustanoveného podľa článku 8. Členovia sa dohodli, že od dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO sa budú všetky obmedzenia tohto typu, uplatňované medzi zmluvnými stranami GATT 1947 a platné v deň predchádzajúci dňu nadobudnutia platnosti Dohody WTO riadiť ustanoveniami tejto dohody.

2. TMB rozpošle tieto oznámenia všetkým členom pre ich informáciu. Každý člen má právo do 60 dní od rozposlania oznámení predložiť TMB akékoľvek pripomienky, ktoré pokladá v tejto súvislosti za vhodné. Tieto pripomienky budú rozposlané aj ostatným členom pre ich informáciu. TMB môže vydať odporúčania zainteresovaným členom, ak to považuje za vhodné.

3. Ak sa obdobie 12 mesiacov predpokladané na uplatnenie obmedzení, ktoré musia byť oznámené podľa odseku 1, nezhoduje s obdobím 12 mesiacov bezprostredne predchádzajúcich nadobudnutiu platnosti Dohody WTO, príslušní členovia by sa mali vzájomne dohodnúť na zladení obdobia platnosti obmedzení s rokom podľa tejto dohody[2]) a stanoviť teoretické základné úrovne uvedených obmedzení v záujme uplatnenia ustanovení tohto článku. Príslušní členovia sa dohodli, že začnú okamžite na požiadanie konzultácie s cieľom dosiahnuť takúto vzájomnú dohodu. Akékoľvek takéto opatrenie musí zohľadniť okrem iného aj sezónne štruktúry dodávok

[1]) Vývozy z najmenej rozvinutých členských krajín budú môcť taktiež využívať podľa možnosti toto ustanovenie.
[2]) „Rokom podľa tejto dohody“ sa rozumie obdobie 12 mesiacov, počínajúc dňom nadobudnutia platnosti Dohody WTO a nasledujúce dvanásťmesačné intervaly.
* MFA – Multifibre Agreement.
** Textiles Monitoring Body.

v posledných rokoch. Výsledky týchto konzultácií budú oznámené TMB a ten zašle zúčastneným členom odporúčania, ktoré bude považovať za primerané.

4. Obmedzenia oznámené podľa odseku 1 budú predstavovať súhrn všetkých obmedzení tohto typu, uplatňovaných príslušnými členmi v deň predchádzajúci dňu nadobudnutia platnosti Dohody WTO. Ak ustanovenia tejto dohody alebo príslušné ustanovenia GATT 1994[3]) nestanovia inak, nebudú zavedené žiadne nové obmedzenia pri výrobkoch alebo pre členov. Obmedzenia, ktoré nebudú oznámené do 60 dní od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, budú okamžite ukončené.

5. Každé jednostranné opatrenie prijaté podľa článku 3 MFA pred dátumom nadobudnutia platnosti Dohody WTO bude môcť zostať v platnosti počas obdobia, ktoré je tam uvedené, ale nesmie prekročiť 12 mesiacov, ak toto opatrenie preskúmal Orgán pre dohľad nad textilom (ďalej len „TSB"*) vytvorený na základe MFA. Ak by TSB nemal možnosť takéto jednostranné opatrenie preskúmať, toto opatrenie preskúma TMB v súlade s pravidlami a postupmi, ktoré sa uplatňujú v prípadoch opatrení prijatých podľa článku 3 MFA. Každé opatrenie uplatňované podľa dohody uzatvorenej podľa článku 4 MFA pred dátumom nadobudnutia platnosti tejto dohody, ktoré je predmetom sporu a ktoré TSB nebude mať možnosť preskúmať, bude tiež preskúmané prostredníctvom TMB v súlade s pravidlami a postupmi MFA uplatňovanými pri takomto preskúmaní.

6. V deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO každý člen začlení do GATT 1994 výrobky, ktoré v roku 1990 predstavovali najmenej 16 % jeho celkového objemu dovozu výrobkov uvedených v prílohe, v položkách alebo skupinách Harmonizovaného systému. Výrobky, ktoré majú byť začlenené, budú zahŕňať výrobky každej zo štyroch nasledujúcich skupín: česané a spradené výrobky, látky, konfekčné textilné výrobky a odevy.

7. Úplné podrobnosti o opatreniach, ktoré budú prijaté na základe odseku 6, oznámia členovia podľa nasledujúcich zásad:

a) členovia, ktorí uplatňujú obmedzenia vzťahujúce sa na odsek 1, sa zaväzujú, že bez ohľadu na dátum nadobudnutia platnosti Dohody WTO oznámia všetky podrobnosti sekretariátu GATT najneskôr v deň stanovený ministerským rozhodnutím z 15. apríla 1994. Sekretariát GATT urýchlene rozošle oznámenia ostatným členom pre ich informovanosť. Tieto oznámenia budú k dispozícii pre TMB po jeho zriadení, a to na účely stanovené v odseku 21;

b) členovia, ktorí si na základe článku 6 ods. 1 zachovali právo používať ustanovenia článku 6, oznámia tieto podrobnosti TMB najneskôr do 60 dní po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, alebo v prípade tých členov, na ktorých sa vzťahuje článok 1 ods. 3, najneskôr do konca 12. mesiaca od nadobudnutia platnosti Dohody WTO. TMB rozpošle tieto oznámenia ostatným členom pre informáciu a posúdi ich tak, ako je stanovené v odseku 21.

8. Zostávajúce výrobky, to znamená výrobky nezačlenené do GATT 1994 na základe odseku 6, budú sa začleňovať podľa položiek alebo skupín Harmonizovaného systému v troch etapách takto:

a) prvý deň 37. mesiaca po nadobudnutí platnosti Dohody WTO výrobky členov, ktoré v roku 1990 predstavovali najmenej 17 % z celkového objemu dovozu výrobkov uvedených v prílohe. Výrobky, ktoré musia členovia začleniť, budú zahŕňať výrobky z každej zo štyroch nasledujúcich skupín: česané a spradené výrobky, látky, konfekčné textilné výrobky a odevy;

b) prvý deň 85. mesiaca po nadobudnutí platnosti Dohody WTO výrobky členov, ktoré v roku 1990 predstavovali najmenej 18 % z celkového objemu dovozu výrobkov uvedených v prílohe. Výrobky, ktoré musia členovia začleniť, budú zahŕňať výrobky z každej zo štyroch nasledujúcich skupín: česané a spradené výrobky, látky, konfekčné textilné výrobky a odevy;

c) prvý deň 121. mesiaca po nadobudnutí platnosti Dohody WTO bude textilné a odevné odvetvie začlenené do GATT 1994, pričom všetky obmedzenia podľa tejto dohody budú zrušené.

9. Členovia, ktorí na základe článku 6 ods. 1 oznámia svoj zámer neponechať si právo použiť ustanovenia článku 6, budú sa v zmysle tejto dohody považovať za takých členov, ktorí začlenili svoje textilné a odevné výrobky do GATT 1994. Títo členovia budú preto oslobodení od povinnosti podrobiť sa ustanoveniam odsekov 6 až 8 a 11.

10. Žiadne ustanovenie tejto dohody nebude brániť členovi, ktorý predložil integračný program v súlade s odsekmi 6 až 8, aby začlenil výrobky do GATT 1994 skôr, ako je stanovené v takomto programe. Každé takéto začlenenie výrobkov, o ktorom je takto rozhodnuté, nadobudne však účinnosť na začiatku roka podľa tejto dohody, pričom podrobnosti budú oznámené TMB najmenej tri mesiace vopred, aby mohli byť zaslané všetkým členom.

11. Príslušné programy začleňovania uplatňované v súlade s odsekom 8 budú podrobne oznámené TMB aspoň 12 mesiacov pred nadobudnutím ich platnosti a TMB ich rozošle všetkým členom.

12. Za základné úrovne obmedzení na zostávajúce výrobky uvedené v odseku 8 sa budú považovať za obmedzujúce úrovne, ktoré sú uvedené v odseku 1.

13. Počas 1. etapy tejto dohody (od dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO po 36. mesiac vrátane) bude

---

[3]) Príslušné ustanovenia GATT 1994 nezahŕňajú ustanovenia článku XIX, ak ide o výrobky, ktoré ešte nebudú začlenené do GATT 1994, ak to nie je zvlášť uvedené v prílohe ods. 3.

* TSB – Textiles Surveillance Body.

výška každého obmedzenia uplatňovaného na základe dvojstranných dohôd uzavretých podľa MFA a platných pre 12-mesačné obdobie pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO zvyšovaná každoročne najmenej o koeficient rastu pre takéto obmedzenia zvýšený o 16 %.

14. Ak Rada pre obchod s tovarom alebo Orgán na urovnávanie sporov nerozhodnú na základe odseku 12 článku 8 inak, úroveň každého zostávajúceho obmedzenia bude každoročne zvýšená počas nasledujúcich etáp vykonávania tejto dohody najmenej o nasledujúce hodnoty:

a) pre 2. etapu (od 37. mesiaca po 84. mesiac platnosti Dohody WTO vrátane) bude koeficient rastu uplatňovaný pre príslušné obmedzenia počas 1. etapy zvýšený o 25 %;

b) pre 3. etapu (od 85. mesiaca po 120. mesiac platnosti Dohody WTO vrátane) bude koeficient rastu uplatňovaný pre príslušné obmedzenia počas 2. etapy zvýšený o 27 %.

15. Žiadne ustanovenie tejto dohody nebude brániť ktorémukoľvek členovi, aby v priebehu prechodného obdobia neodstránil obmedzenie uplatňované podľa tohto článku s účinnosťou od začiatku roka podľa tejto dohody za predpokladu, že na to budú príslušný vyvážajúci člen a TMB upozornení oznámením aspoň tri mesiace vopred, keď takéto odstránenie nadobudne platnosť. Lehota na predbežné oznámenie môže byť so súhlasom člena, na ktorého je obmedzenie zamerané, skrátená na 30 dní. TMB rozpošle také oznámenia všetkým členom. Pri posudzovaní zrušenia obmedzení podľa výkladu tohto odseku zohľadní príslušný člen zaobchádzanie poskytované podobným vývozom ostatných členov.

16. Ustanovenia týkajúce sa flexibility, to znamená možnosti prevodu, prenosu a použitia obmedzení vopred, uplatniteľné na všetky obmedzenia množstva, udržiavané podľa tohto článku, budú rovnaké ako tie, ktoré sú v dvojstranných dohodách uzatvorených podľa MFA stanovené na 12-mesačné obdobie predchádzajúce nadobudnutiu platnosti Dohody WTO. Na kombinované použitie možností prevodu, prenosu a použitia vopred nebudú uložené alebo udržiavané žiadne kvóty množstva.

17. Príslušní členovia sa medzi sebou dohodnú o administratívnych úpravách, ktoré sa považujú za nevyhnutné pri uplatňovaní akéhokoľvek ustanovenia tohto článku. Všetky takéto úpravy musia byť oznámené TMB.

18. Ak ide o členov, ktorých vývozy sú predmetom obmedzení v deň pred dátumom nadobudnutia platnosti Dohody WTO, a tieto obmedzenia predstavujú 1,2 % alebo menej z celkového objemu obmedzení uplatňovaných dovážajúcim členom k 31. decembru 1991 a oznámených v zmysle tohto článku, zabezpečí sa pri nadobudnutí platnosti Dohody WTO a počas jej platnosti podstatné zlepšenie prístupu ich vývozov na trh uplatnením koeficientov rastu uvedených v odsekoch 13 a 14 vždy s predstihom jednej etapy alebo aspoň ekvivalentnými úpravami, ktoré môžu byť vzájomne dohodnuté rôznou kumuláciou základných úrovní, koeficientov rastu a ustanovení týkajúcich sa flexibility. Takéto zlepšenia budú oznámené TMB.

19. V každom prípade, keď počas platnosti tejto dohody v zmysle článku XIX GATT 1994 zavedie člen na určitý výrobok ochranné opatrenie, a to počas obdobia jedného roka bezprostredne nasledujúceho po začlenení tohto výrobku do GATT 1994 v súlade s ustanoveniami tohto článku, budú uplatnené ustanovenia článku XIX tak, ako sú interpretované v Dohode o ochranných opatreniach, ak v odseku 20 nie je uvedené inak.

20. V prípadoch, keď sa takéto opatrenie uplatňuje použitím netarifných prekážok obchodu, príslušný dovážajúci člen ho bude uplatňovať spôsobom uvedeným v článku XIII ods. 2d) GATT 1994, a to na základe žiadosti ktoréhokoľvek vyvážajúceho člena, ktorého vývozy týchto výrobkov budú predmetom obmedzení podľa tejto dohody, kedykoľvek počas obdobia jedného roka, ktorý bezprostredne predchádza zavedeniu ochranného opatrenia. Príslušný vyvážajúci člen takéto opatrenie prijme. Rozsah obmedzenia, ktorý možno uplatniť, nesmie znížiť príslušné vývozy pod úroveň minulého reprezentatívneho obdobia, ktoré obyčajne zodpovedá priemernému vývozu príslušného člena za posledné tri reprezentatívne roky, za ktoré sú k dispozícii štatistické údaje. Okrem toho, ak sa ochranné opatrenie uplatňuje dlhšie ako jeden rok, jeho výška sa bude v pravidelných intervaloch postupne znižovať počas celého obdobia uplatňovania. V takých prípadoch vyvážajúci člen nebude uplatňovať právo na zníženie koncesií alebo iných rovnocenných záväzkov podľa článku XIX ods. 3a) GATT 1994.

21. TMB bude preskúmavať uplatňovanie tohto článku. Na základe žiadosti ktoréhokoľvek člena preskúma každý osobitný prípad vo vzťahu k uplatneniu ustanovení tohto článku. Uskutoční vhodné odporúčania alebo nálezy pre člena alebo zainteresovaných členov do 30 dní po tom, keď týchto členov vyzval, aby sa na jeho prácach zúčastnili.

Článok 3

1. Do 60 dní po nadobudnutí platnosti Dohody WTO členovia uplatňujúci obmedzenia[4]) na textilné a odevné výrobky (okrem obmedzení udržiavaných podľa MFA, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia článku 2) zlučiteľné s GATT 1994, alebo nie, a) podrobne ich oznámia TMB alebo b) poskytnú TMB oznámenia, ktoré sa vzťahujú na tento prípad a ktoré boli predložené ľubovoľnému inému orgánu WTO. Oznámenia by mali, ak je to možné, obsahovať

[4]) Termín „obmedzenie“ označuje všetky jednostranné obmedzenia množstva, dvojstranné dohovory a všetky iné opatrenia majúce podobné účinky.

informácie o dôvodoch týchto obmedzení v zmysle GATT 1994 vrátane tých ustanovení GATT 1994, na ktorých sú tieto obmedzenia založené.

2. Členovia uplatňujúci obmedzenia podľa odseku 1 s výnimkou tých, ktoré sú opodstatnené na základe ustanovení GATT 1994, ich buď

a) zladia s GATT 1994 do jedného roka po nadobudnutí platnosti Dohody WTO s tým, že budú o tomto kroku TMB písomne informovať, alebo

b) postupne odstránia v súlade s programom, ktorý TMB predloží členom uplatňujúcim tieto obmedzenia najneskôr šesť mesiacov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO. Tento program bude zahŕňať odstránenie všetkých obmedzení v lehote, ktorá neprekročí obdobie trvania tejto dohody. TMB môže takýto program príslušnému členovi odporučiť.

3. Počas platnosti tejto dohody budú členovia informovať TMB o oznámeniach, ktoré predložili akémukoľvek inému orgánu WTO a ktoré sa týkajú akýchkoľvek nových obmedzení alebo zmien v existujúcich obmedzeniach na textilné a odevné výrobky a prijatých na základe ustanovení GATT 1994, a to do 60 dní od ich nadobudnutia platnosti.

4. Každý člen bude môcť predložiť oznámenie opačného typu TMB, odôvodňujúce obmedzenia z hľadiska GATT 1994 alebo týkajúce sa všetkých obmedzení, ktoré nemohli byť oznámené podľa ustanovení tohto článku. Opatrenia týkajúce sa týchto oznámení môže podniknúť každý člen v súlade s príslušnými ustanoveniami alebo postupmi podľa GATT 1994 v príslušnom orgáne WTO.

5. TMB rozpošle všetkým členom pre ich informáciu oznámenia vypracované podľa tohto článku.

Článok 4

1. Obmedzenia uvedené v článku 2 a tie, ktoré sa uplatňujú podľa článku 6, budú zabezpečovať vyvážajúci členovia. Dovážajúci členovia nebudú povinní prijať dodávky presahujúce obmedzenia oznámené podľa článku 2 a obmedzenia, ktoré sa uplatňujú podľa článku 6.

2. Členovia sa dohodli, že by zavedenie zmien, ako sú zmeny praktík, pravidiel, postupov a zaradenia textilných a odevných výrobkov do kategórií vrátane tých zmien, ktoré sa vzťahujú na Harmonizovaný systém, nemalo pri zavádzaní alebo pri uplatňovaní obmedzení oznámených a uplatňovaných podľa tejto dohody narušiť rovnováhu práv a povinností medzi zainteresovanými členmi vyplývajúcich z tejto dohody, nepriaznivo ovplyvniť možnosť prístupu na trh, ktorú člen môže využiť, ohrozovať plné využitie takéhoto prístupu na trh alebo narušiť obchodnú výmenu vyplývajúcu z tejto dohody.

3. Členovia sa dohodli, že ak niektorý výrobok, ktorý tvorí len jeden z prvkov zahrnutých do obmedzenia, je predmetom oznámenia týkajúceho sa jeho začlenenia v súlade s ustanoveniami článku 2, potom nijaká zmena tohto obmedzenia nenaruší rovnováhu práv a záväzkov medzi zainteresovanými členmi vyplývajúcich z tejto dohody.

4. Ak sú však zmeny uvedené v odsekoch 2 a 3 nevyhnutné, členovia sa dohodli, že člen, ktorý na tieto zmeny pristúpi, bude informovať príslušného člena alebo členov a bez zbytočného odkladu pred zavedením takýchto zmien začne konzultácie s cieľom dosiahnuť vzájomne prijateľné riešenie vo veci primeraných a spravodlivých úprav. Členovia sa ďalej dohodli, že v prípadoch, keď nie je možná konzultácia pred ich zavedením, člen, ktorý na tieto zmeny pristúpi, bude na požiadanie príslušného člena konzultovať podľa možnosti s ostatnými zainteresovanými členmi v lehote 60 dní s cieľom dosiahnuť vzájomne uspokojivé riešenie vo veci primeraných a spravodlivých úprav. Ak sa nedosiahne vzájomne uspokojivé riešenie, ktorýkoľvek zo zúčastnených členov môže predložiť túto otázku TMB, aby uskutočnil odporúčanie podľa článku 8. Ak nemal TMB možnosť preskúmať spor týkajúci sa zavedených zmien pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO, tento spor preskúma TMB v súlade s pravidlami a postupmi MFA uplatňovanými pri takomto preskúmaní.

Článok 5

1. Členovia sa dohodli, že obchádzanie účelu tejto dohody prekladaním alebo presmerovaním tovaru, nepravdivou deklaráciou o krajine alebo mieste pôvodu a falšovaním oficiálnych dokumentov je v rozpore s touto dohodou, ktorá spočíva v začlenení textilného a odevného priemyslu do GATT 1994. V dôsledku toho by mali členovia zaviesť potrebné právne predpisy a/alebo administratívne postupy nevyhnutné na to, aby čelili takémuto obchádzaniu. Členovia sa okrem toho dohodli, že v súlade s ich domácou legislatívou a postupmi budú plne spolupracovať na riešení problémov vyplývajúcich z obchádzania tejto dohody.

2. Keby ktorýkoľvek člen usúdil, že táto dohoda sa obchádza prekladaním alebo presmerovaním tovaru, nepravdivou deklaráciou o krajine alebo mieste pôvodu a falšovaním oficiálnych dokumentov a že neboli uplatnené žiadne opatrenia alebo že uplatnené opatrenia nie sú primerané, aby čelili takémuto obchádzaniu, mal by tento člen konzultovať so zainteresovaným členom alebo s členmi v záujme hľadania vzájomne uspokojivého riešenia. Takéto konzultácie by sa mali konať okamžite, najneskôr však do 30 dní. Ak sa nedosiahne vzájomne uspokojivé riešenie, ktorýkoľvek zúčastnený člen sa môže so záležitosťou obrátiť na TMB, aby vykonal odporúčania.

3. Členovia sa dohodli v súlade so svojou domácou legislatívou a postupmi prijať nevyhnutné kroky s cieľom zabrániť praktikám obchádzania na svojom území, vyšetrovať ich, a ak k nim dôjde, prijímať právne a/alebo administratívne kroky. Členovia sa dohodli plne spolupracovať v súlade so svojou domácou legislatívou a vnútornými postupmi v prípadoch obchádzania alebo podozrenia z obchádzania tejto dohody, aby zistili príslušné fakty o miestach dovozu, vývozu, a tam, kde je to vhodné, aj o presmerovaní. Bolo dohodnuté, že takáto spolupráca, uskutočňovaná v súlade s domácou legislatívou a postupmi, bude zahŕňať vyšetrovanie praktík obchádzania, ktoré zvyšujú vývozy podliehajúce obmedzeniam a určené členovi, ktorý tieto obmedzenia uplatňuje, výmenu dokumentov, korešpondencie, správ a iných príslušných informácií v čo možno najväčšej miere a umožnenie návštev v prevádzkach a kontaktov na požiadanie od prípadu k prípadu. Členovia by sa mali usilovať o vyjasnenie okolností každého takéhoto prípadu obchádzania alebo podozrenia z obchádzania vrátane účasti zainteresovaných vývozcov alebo dovozcov v tejto veci.

4. Ak existuje na základe prešetrenia dostatok dôkazov, že došlo k obchádzaniu (napr. keď sú k dispozícii dôkazy o krajine alebo mieste skutočného pôvodu a okolnostiach takéhoto obchádzania), členovia sa dohodli, že by mali byť prijaté primerané kroky potrebné na riešenie problému. Také kroky môžu zahŕňať odmietnutie dovozu tovaru, alebo ak už bol tovar dovezený, po náležitom posúdení skutočných okolností a krajiny alebo miesta pôvodu úpravu obmedzenia navýšením, aby sa zohľadnila skutočná krajina alebo miesto pôvodu. Taktiež ak existujú dôkazy, že sú do prípadu zapojené územia členov, cez ktoré bol tovar presmerovaný, takéto kroky môžu zahrnúť aj zavedenie obmedzení zameraných na týchto členov. Akýkoľvek takýto krok spolu s jeho časovým zavedením a rozsahom môže byť zavedený až po konzultáciách vykonaných s cieľom dosiahnuť vzájomne uspokojivé riešenie medzi zúčastnenými členmi a bude oznámený TMB a doložený príslušnými odôvodneniami. Zúčastnení členovia sa môžu dohodnúť pri konzultácii na iných opravných prostriedkoch. Každá takáto dohoda bude taktiež oznámená TMB, ktorý rozošle príslušným členom odporúčania, ktoré pokladá za primerané. Ak sa nedosiahne vzájomne uspokojivé riešenie, každý zúčastnený člen môže túto záležitosť predložiť TMB, aby ju, pokiaľ možno, v najkratšom čase preskúmal a vyhotovil odporúčania.

5. Členovia poznamenávajú, že v niektorých prípadoch obchádzania môžu dodávky prechádzať cez krajiny alebo územia bez akejkoľvek zmeny alebo úpravy na tovare obsiahnutom v takýchto dodávkach. Poznamenávajú, že nemožno vždy vykonávať v týchto tranzitných miestach kontrolu takýchto zásielok.

6. Členovia sa dohodli, že aj nepravdivé deklarácie týkajúce sa obsahu vláken, množstva, označenia alebo klasifikácie tovaru sú v rozpore s touto dohodou. Ak existujú dôkazy, že bola z dôvodu obchádzania vyhotovená takáto deklarácia, členovia sa dohodli, že by mali byť prijaté príslušné opatrenia proti zainteresovaným vývozcom alebo dovozcom v súlade s ich domácou legislatívou a postupmi. Ak by bol niektorý člen presvedčený, že táto dohoda sa obchádza prostredníctvom nepravdivých deklarácií a že sa neuplatňuje žiadne administratívne opatrenie alebo že uplatnené administratívne opatrenia nie sú primerané, aby bránili takémuto obchádzaniu, mal by okamžite začať, pokiaľ možno, v najkratšom čase konzultácie s členmi, ktorí situáciu spôsobili, s cieľom hľadať vzájomne uspokojivé riešenie. Ak sa takéto riešenie nedosiahne, záležitosť môže predložiť TMB ktorýkoľvek zainteresovaný člen s cieľom získať odporúčania. Toto ustanovenie nemá za cieľ zabrániť členom v realizácii technických úprav pri vzniku chýb v deklaráciách z nedopatrenia.

Článok 6

1. Členovia uznávajú, že počas prechodného obdobia môže byť nevyhnutné uplatňovať zvláštny prechodný ochranný mechanizmus (ďalej len „prechodný ochranný mechanizmus“). Každý člen bude môcť uplatňovať prechodný ochranný mechanizmus na všetky výrobky zahrnuté v prílohe s výnimkou tých, ktoré budú začlenené do GATT 1994 na základe ustanovení článku 2. Členovia neuplatňujúci obmedzenia podľa článku 2 oznámia TMB do 60 dní od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, či si želajú zachovať právo používať ustanovenia tohto článku. Členovia, ktorí neboli účastníkmi protokolov o predĺžení MFA od roku 1986, predložia svoje oznámenia do šiestich mesiacov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO. Prechodný ochranný mechanizmus by sa mal uplatňovať v čo najmenšej miere, v súlade s ustanoveniami tohto článku a s účinným uskutočňovaním procesu začleňovania vyplývajúcim z tejto dohody.

2. Ochranné opatrenia budú môcť byť podľa tohto článku prijaté na základe zistenia člena,[5]) ak je preukázané, že určitý výrobok sa dováža na jeho územie v takom zvýšenom množstve, že to spôsobuje alebo skutočne hrozí vážne poškodenie domáceho výrobného odvetvia vyrábajúceho obdobné a/alebo priamo konkurenčné výrobky. Vážne poškodenie alebo reálna hrozba poškodenia musí byť zjavne spôsobená týmto nárastom množstva celkových dovozov tohto výrobku, a nie inými faktormi, ako sú napríklad technické úpravy alebo zmeny v preferencii spotrebiteľov.

[5]) Colná únia bude môcť uplatňovať ochranné opatrenie ako jednotný celok alebo v mene každého členského štátu. Keď colná únia bude uplatňovať ochranné opatrenia ako jednotný celok, všetky podmienky na určenie existencie vážneho poškodenia alebo skutočnej hrozby vážneho poškodenia domáceho výrobného odvetvia v zmysle tejto dohody budú založené na podmienkach existujúcich v colnej únii ako celku. Keď bude ochranné opatrenie uplatňovať len jeden členský štát, všetky podmienky na určenie existencie vážneho poškodenia alebo skutočnej hrozby vážneho poškodenia budú založené na podmienkach existujúcich v tomto členskom štáte a opatrenie bude obmedzené na tento štát.

3. Ak člen zistí, že existuje vážne poškodenie alebo skutočná hrozba vážneho poškodenia v zmysle odseku 2, preskúma účinok takýchto dovozov na situáciu príslušného výrobného odvetvia, prejavujúci sa v zmenách príslušných ekonomických ukazovateľov, ako sú výroba, produktivita, využitie kapacít, zásoby, podiel na trhu, vývozy, mzdy, zamestnanosť, domáce ceny, zisky a investície; žiaden z týchto faktorov, či už samostatne, alebo v kombinácii s inými faktormi, nemôže nevyhnutne tvoriť základ pre rozhodujúci úsudok.

4. Každé opatrenie zavedené v súlade s ustanoveniami tohto článku bude uplatňovať člen voči inému členovi. Člen alebo členovia, ktorým sa vážne poškodenie alebo hrozba vážneho poškodenia uvedené v odsekoch 2 a 3 prisudzujú, budú určení na základe náhleho a podstatného, skutočného alebo bezprostredne hroziaceho[6]) zvýšenia dovozov, pochádzajúceho od uvedeného člena alebo členov posudzovaných individuálne, a to na základe výšky dovozov v porovnaní s dovozmi z iných zdrojov, na základe podielu na trhu, ako aj dovozných a domácich cien v porovnateľnom štádiu obchodnej operácie; žiaden z týchto faktorov posudzovaný samostatne alebo v kombinácii s ostatnými faktormi nemôže nevyhnutne tvoriť základ pre rozhodujúci úsudok. Takéto ochranné opatrenie sa nebude uplatňovať na vývozy žiadneho člena, ktorého vývozy príslušného výrobku sú už obmedzované podľa tejto dohody.

5. Obdobie platnosti rozhodnutia o existencii vážneho poškodenia alebo skutočnej hrozby vážneho poškodenia na účely zavedenia ochranných opatrení nepresiahne 90 dní od dátumu počiatočného oznámenia v zmysle odseku 7.

6. Pri uplatňovaní prechodného ochranného mechanizmu budú osobitne zohľadnené záujmy vyvážajúcich členov takto:

a) najmenej rozvinutým členským krajinám bude poskytnuté podstatne výhodnejšie zaobchádzanie, ako je poskytované ostatným skupinám členov, ktorí sú uvedení v tomto odseku (prednostne vo všetkých prvkoch);

b) členom, ktorých celkový objem vývozu textilu a odevov je malý v porovnaní s celkovým objemom vývozu ostatných členov a ktorí tvoria iba malé percento celkového dovozu tohto výrobku dovážajúceho člena, sa poskytne odlišné a výhodnejšie zaobchádzanie pri stanovení ekonomických podmienok uvedených v odsekoch 8, 13 a 14. U týchto dodávateľov budú náležite zohľadnené v súlade s článkom 1 ods. 2 a 3 budúce možnosti rozvoja ich obchodu a nevyhnutnosť povoliť dovozy pochádzajúce z ich územia v obchodovateľných množstvách;

c) ak ide o výrobky z vlny pochádzajúce z rozvojových členských krajín produkujúcich vlnu, ktorých hospodárstvo a obchod s textilom a odevmi závisia od odvetví výroby vlny, ktorých celkový vývoz textilu a odevov pozostáva takmer výlučne z vlnených výrobkov a ktorých objem obchodu s textilom a odevmi je na trhoch dovážajúcich členov pomerne malý, vývozným potrebám týchto členov sa bude pri určovaní výšky kvót, koeficientov rastu a stupňa flexibility venovať osobitná pozornosť;

d) výhodnejšie zaobchádzanie sa bude poskytovať pri spätných dovozoch textilných a odevných výrobkov, ktoré člen vyviezol inému členovi na prepracovanie a následne spätne doviezol podľa právnych noriem a praktík dovážajúceho člena a za predpokladu zabezpečenia primeraných kontrolných a certifikačných procedúr, keď sú tieto výrobky dovážané z krajiny člena, pre ktorého tento druh obchodu predstavuje významný podiel na jej celkovom vývoze textilu a odevov.

7. Člen, ktorý navrhuje prijať ochranné opatrenie, bude sa usilovať o konzultácie s členom alebo s členmi, ktorí by boli takýmto postupom postihnutí. K žiadosti o konzultácie budú pripojené presné a príslušné vecné informácie, podľa možnosti čo najaktuálnejšie, predovšetkým s ohľadom na faktory: a) uvedené v odseku 3, na ktorých člen zavádzajúci opatrenie založil svoje rozhodnutie o existencii vážneho poškodenia alebo skutočnej hrozby vážneho poškodenia domáceho odvetvia; b) uvedené v odseku 4, na ktorých základe navrhuje zavedenie ochranného opatrenia vo vzťahu k príslušnému členovi alebo členom. Ak ide o žiadosti predkladané v zmysle tohto odseku, informácie sa budú čo najviac vzťahovať na identifikovateľné časti výroby a na príslušné obdobie uvedené v odseku 8. Člen uchyľujúci sa k takému opatreniu zároveň uvedie špecifickú úroveň, na ktorú sa navrhuje obmedziť dovozy príslušných výrobkov pochádzajúcich od zainteresovaného člena alebo členov, pričom takáto úroveň nebude nižšia ako úroveň uvedená v odseku 8. Člen usilujúci sa o konzultácie súčasne oznámi žiadosť o konzultácie predsedovi TMB vrátane všetkých príslušných faktických údajov, rámcovo uvedených v odsekoch 3 a 4, spolu s navrhovanou výškou obmedzení. Predseda bude informovať členov TMB o žiadosti o konzultácie, pričom označí žiadajúceho člena, predmetný výrobok a člena, ktorý dostal žiadosť. Príslušný člen alebo členovia zašlú odpoveď na túto žiadosť v čo najkratšej lehote a konzultácie sa uskutočnia bezodkladne a dokončia sa do 60 dní od dátumu prijatia žiadosti.

8. Ak sa v procese konzultácií vzájomne dohodne, že situácia si vyžaduje obmedzenia vývozu určitého výrobku príslušného člena alebo členov, úroveň takéhoto obmedzenia bude stanovená na úrovni, ktorá nebude nižšia ako skutočná výška vývozu alebo dovozu príslušného člena počas 12-mesačného obdobia, ktoré sa končí dva mesiace pred mesiacom predloženia žiadosti na konzultáciu.

9. Podrobnosti o dohodnutom obmedzovacom opatrení budú oznámené TMB do 60 dní od dátumu uzavretia

[6]) Hroziaci nárast bude merateľný a nebude o ňom vyvodzovaný záver na základe tvrdení, dohadov alebo jednoduchých možností vyplývajúcich napríklad z existencie výrobnej kapacity vyvážajúcich členov.

dohody. TMB rozhodne, či je dohoda opodstatnená v zmysle ustanovení tohto článku. Ako podklady na svoje rozhodnutie využije TMB dostupné faktické údaje uvedené v odseku 7, ktoré sú poskytnuté predsedovi TMB, ako aj ostatné príslušné informácie poskytnuté zainteresovanými členmi. TMB môže prijať také odporúčania, ktoré považuje za primerané pre zainteresovaného člena.

10. Ak však po uplynutí obdobia 60 dní od dátumu prijatia žiadosti o konzultácie nedôjde k žiadnej dohode medzi týmito členmi, člen, ktorý mal v úmysle prijať ochranné opatrenie, môže uplatňovať obmedzenie od dátumu dovozu alebo dátumu vývozu v súlade s ustanoveniami tohto článku, a to do tridsiatich dní nasledujúcich po šesťdesiatdňovom konzultačnom období, a súčasne predloží túto záležitosť TMB. Každý z členov bude môcť predložiť danú záležitosť TMB pred uplynutím obdobia šesťdesiatich dní. V každom prípade TMB preskúma záležitosť v čo najkratšom čase vrátane rozhodnutia o existencii vážneho poškodenia alebo o skutočnej hrozbe vážneho poškodenia a jeho príčin a predloží primerané odporúčania zúčastneným členom do tridsiatich dní. Pri tomto posúdení využije TMB dostupné faktické údaje uvedené v odseku 7, poskytnuté jeho predsedovi, ako aj všetky ostatné príslušné informácie poskytnuté zainteresovanými členmi.

11. Za veľmi nezvyčajných a kritických okolností, keď by oneskorenie spôsobilo ťažko napraviteľnú škodu, môže sa na základe odseku 10 prijať dočasné opatrenie s podmienkou, že žiadosť o konzultácie a oznámenie TMB budú predložené do piatich pracovných dní po prijatí opatrenia. Ak sa pri konzultáciách nedosiahne dohoda, TMB bude vyrozumený o záveroch konzultácií okamžite po ich ukončení, ale v každom prípade najneskôr do 60 dní od dátumu zavedenia opatrenia. TMB okamžite preskúma záležitosť a predloží primerané odporúčania zainteresovaným členom do 30 dní. Ak sa pri konzultáciách dosiahne dohoda, členovia budú o tom informovať TMB po ich ukončení, ale v každom prípade najneskôr do 90 dní od dátumu zavedenia opatrenia. TMB môže predložiť také odporúčania, aké považuje za primerané pre zúčastnených členov.

12. Člen môže zachovať opatrenia, ktoré uplatňuje podľa ustanovení tohto článku: a) už počas troch rokov bez predlžovania, alebo b) až kým nie je výrobok začlenený do GATT 1994, ak k tomu dôjde skôr.

13. Ak obmedzujúce opatrenie zostane v platnosti počas obdobia presahujúceho jeden rok, jeho výška na nasledujúce roky bude predstavovať úroveň stanovenú pre prvý rok, zvýšenú o ročné tempo rastu, ktoré nie je menšie ako 6 %, ak TMB nepreukáže, že je odôvodnený iný koeficient. Výška obmedzenia uplatňovaného na príslušný výrobok môže byť prekročená v priebehu jedného alebo dvoch nasledujúcich rokov o 10 % zálohového alebo spätného využitia, pričom zálohové využitie nemôže predstavovať viac ako 5 %. Žiadne obmedzenia množstva nebudú stanovené kombináciou možností použitia zálohového využitia a spätného využitia a ustanovenia odseku 14.

14. Keď člen obmedzuje v zmysle tohto článku viac ako jeden výrobok iného člena, dohodnutá výška obmedzenia v súlade s ustanoveniami tohto článku môže byť zvýšená pri každom z týchto výrobkov o 7 % za predpokladu, že celkový objem vývozu podliehajúci obmedzeniu neprevyšuje celkovú úroveň stanovenú pre všetky vývozy podrobované obmedzeniu podľa tohto článku na základe dohodnutých spoločných jednotiek. Ak sa obdobia na uplatňovanie obmedzení týchto výrobkov navzájom nezhodujú, toto ustanovenie sa bude uplatňovať na každé obdobie, v ktorom nastáva prekrývanie na princípe *pro rata.*

15. Ak sa ochranné opatrenie uplatňuje podľa tohto článku na výrobok, na ktorý sa už vzťahuje obmedzenie podľa MFA počas 12-mesačného obdobia, ktoré predchádza nadobudnutiu platnosti Dohody WTO, alebo v súlade s ustanoveniami článku 2 alebo 6, úroveň nového obmedzenia bude taká, ako je stanovená v odseku 8, ak nové obmedzenia nenadobudnú platnosť do jedného roka od

a) dátumu oznámenia uvedeného v článku 2 ods. 15 na zrušenie predchádzajúceho obmedzenia;

b) dátumu zrušenia predchádzajúceho obmedzenia zavedeného v súlade s ustanoveniami tohto článku alebo MFA a v tom prípade úroveň nebude nižšia, ako je vyššia úroveň z dvoch nasledujúcich úrovní: i) úroveň obmedzenia stanovená na obdobie posledných dvanástich mesiacov, počas ktorých bol výrobok obmedzovaný, alebo ii) úroveň obmedzenia stanovená v odseku 8.

16. Ak sa člen, ktorý neuplatňuje obmedzenia podľa článku 2, rozhodne niektoré uplatniť v súlade s ustanoveniami tohto článku, zvolí si primerané dohovory, ktoré a) plne zohľadnia také faktory, ako je stanovená colná klasifikácia a jednotky množstva založené na bežnej obchodnej praxi pri vývozných a dovozných operáciách, či už z hľadiska zloženia vláken, alebo z hľadiska konkurencie v rovnakej oblasti svojho domáceho trhu, b) zabraňujú nadmernej kategorizácii. Žiadosť o konzultácie, ako sa uvádza v odseku 7 alebo 11, bude obsahovať úplné informácie o takýchto dohovoroch.

Článok 7

1. Ako súčasť integračného procesu a s odvolaním sa na špecifické záväzky prijaté členmi v dôsledku Uruguajského kola všetci členovia prijmú také opatrenia, ktoré by mali byť nevyhnutné, aby sa prispôsobili pravidlám a podmienkam GATT 1994 tak, aby

a) dosiahli zlepšenie prístupu na trh s textilom a odevmi pomocou takých opatrení, ako je zníženie a viazanosť ciel, zníženie alebo odstránenie netarifných prekážok obchodu a uľahčenie colných, administratívnych a licenčných formalít;

b) zabezpečili uplatňovanie obchodnej politiky týkajúcej sa spravodlivých a vyvážených podmienok, keď ide o textil a odevy v takých oblastiach, ako sú dumpingové a antidumpingové pravidlá a postupy, subvencie a vyrovnávacie opatrenia a ochrana práv duševného vlastníctva;

c) vylúčili diskrimináciu dovozu textilu a odevov pri prijímaní opatrení z dôvodov všeobecnej obchodnej politiky.

Takéto opatrenia neovplyvnia práva a záväzky vyplývajúce členom z GATT 1994.

2. Členovia oznámia TMB opatrenia uvedené v odseku 1, ktoré majú vplyv na realizáciu tejto dohody. Ak budú opatrenia oznámené iným orgánom WTO, bude súhrn odvolania sa na pôvodné oznámenia dostatočný na splnenie požiadaviek v zmysle tohto odseku. Každý člen bude môcť predložiť TMB spätné oznámenia.

3. Keď ktorýkoľvek člen usúdi, že iný člen neprijal opatrenia uvedené v odseku 1 a že bola porušená rovnováha práv a záväzkov vyplývajúcich z tejto dohody, môže sa obrátiť s touto záležitosťou na príslušné orgány WTO a informovať o tom TMB. Akékoľvek následné nálezy a závery príslušných orgánov WTO budú súčasťou celkovej správy pre TMB.

Článok 8

1. Na účely kontroly uplatňovania tejto dohody, preskúmania všetkých opatrení prijatých na základe tejto dohody a ich zladenie s ňou, ako aj na prijatie opatrení, ktoré výslovne umožňuje táto dohoda, bude vytvorený Orgán na kontrolu obchodu s textilom („TMB“). TMB bude pozostávať z predsedu a 10 členov. Jeho zloženie bude vyvážené a pre členov široko reprezentatívne a budú prijaté opatrenia, aby sa prideľovanie miest uskutočňovalo striedavo a v primeraných intervaloch. Členovia TMB budú vymenovaní členmi určenými Radou pre obchod s tovarom a svoje funkcie budú vykonávať *ad personam*.

2. TMB si stanoví pracovné postupy. Je však zrejmé, že konsenzus na pôde TMB nevyžaduje súhlas alebo zhodu členov vymenovaných členmi, ak sú na nevyriešenej otázke, ktorú TMB skúma, zainteresovaní.

3. TMB bude považovaný za stály orgán a bude sa schádzať podľa potreby na vykonávanie funkcií, ktoré sa od neho vyžadujú v zmysle tejto dohody. Bude sa opierať o oznámenia a informácie poskytnuté členmi na základe príslušných článkov tejto dohody, doplnené o ľubovoľné dodatočné informácie alebo potrebné detaily, ktoré môžu členovia predložiť, alebo môže rozhodnúť o ich získaní od členov. Môže sa opierať aj o oznámenia a správy od iných orgánov WTO alebo z takých zdrojov, ktoré považuje za vhodné.

4. Členovia si navzájom poskytnú primeranú príležitosť na konzultácie vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa uplatňovania tejto dohody.

5. Ak sa v priebehu dvojstranných konzultácií stanovených touto dohodou nedosiahne vzájomne prijateľné riešenie, na žiadosť ktoréhokoľvek z členov a po dôkladnom a okamžitom posúdení záležitosti predloží TMB zainteresovaným členom odporúčania.

6. Na žiadosť ktoréhokoľvek člena TMB okamžite preskúma každú jednotlivú záležitosť, ktorú tento člen považuje za takú, ktorá poškodzuje jeho záujmy podľa tejto dohody, pričom konzultácie medzi ním a príslušným členom alebo členmi nepriniesli vzájomne uspokojivé riešenie. Takéto záležitosti môže TMB preskúmať takým spôsobom, aký umožňuje vzniesť pripomienky dotyčným členom, a bude môcť tiež preskúmať záležitosť podľa odseku 11.

7. Pred formulovaním svojich odporúčaní alebo pripomienok pozve TMB členov, ktorí môžu byť priamo postihnutí posudzovanou záležitosťou.

8. V každom prípade, keď je TMB vyzvaný, aby vypracoval odporúčania alebo nálezy, urobí to najneskôr do 30 dní, ak nie je v tejto dohode stanovené inak. Všetky takéto odporúčania alebo nálezy budú priamo oznámené zainteresovaným členom aj Rade pre obchod s tovarom pre jej informovanosť.

9. Členovia sa budú usilovať o prijatie všetkých odporúčaní TMB, ktorý bude vykonávať patričnú kontrolu realizácie týchto odporúčaní.

10. Ak niektorý člen usúdi, že nie je schopný podriadiť sa odporúčaniam TMB, vysvetlí mu svoje dôvody najneskôr do jedného mesiaca po prijatí týchto odporúčaní. Po dôkladnom posúdení predložených dôvodov vydá TMB čo najskôr ďalšie odporúčania, ktoré bude pokladať za vhodné. Ak sa ani po ďalších odporúčaniach záležitosť nevyrieši, každý z členov ju bude môcť predložiť Orgánu na urovnávanie sporov a použiť článok XXIII ods. 2 GATT 1994 a príslušné ustanovenia Dohovoru o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov.

11. S cieľom dohliadnuť na uplatňovanie tejto dohody uskutoční Rada pre obchod s tovarom rozsiahle preskúmanie pred ukončením každej etapy integračného procesu. TMB pomáha realizovať túto revíziu tým, že zašle najmenej päť mesiacov pred ukončením každej etapy Rade pre obchod s tovarom celkovú správu o realizácii tejto dohody počas skúmanej etapy, pričom zvlášť zohľadní záležitosti, ktoré sa týkajú integračného procesu, uplatňovania prechodného ochranného mechanizmu a záležitostí súvisiacich s uplatňovaním pravidiel a podmienok GATT 1994, stanovených podľa okolností v článkoch 2, 3, 6 a 7. Celková správa TMB môže obsahovať všetky odporúčania, ktoré považuje TMB za vhodné predložiť Rade pre obchod s tovarom.

12. V nadväznosti na toto preskúmanie prijme Rada pre obchod s tovarom jednomyseľne také rozhodnutie, ktoré považuje za vhodné na zabezpečenie neporušenia rovnováhy práv a záväzkov obsiahnutých v tejto dohode. Pri

urovnávaní sporov, ktoré môžu vzniknúť s ohľadom na článok 7, Orgán na urovnávanie sporov môže povoliť bez toho, aby bol dotknutý konečný termín stanovený podľa článku 9, úpravu článku 2 ods. 14, a to pre etapu nasledujúcu po preskúmaní voči každému členovi, ktorý na základe zistení neplní svoje záväzky vyplývajúce z tejto dohody.

Článok 9

Táto dohoda a všetky obmedzenia v rámci nej budú zrušené k prvému dňu 121. mesiaca platnosti Dohody WTO, keď bude textilné a odevné odvetvie plne začlenené do GATT 1994. Táto dohoda sa nebude predlžovať.

PRÍLOHA

ZOZNAM VÝROBKOV ZAHRNUTÝCH DO TEJTO DOHODY

1. Táto príloha obsahuje zoznam textilných a odevných výrobkov označených podľa Harmonizovaného systému opisu a označovania tovarov (HS) v šesťmiestnej nomenklatúre.

2. Opatrenia prijaté podľa ustanovenia o ochranných opatreniach uvedených v článku 6 sa budú uplatňovať na jednotlivé textilné a odevné výrobky a nie na základe položiek HS vo vlastnom slova zmysle.

3. Opatrenia prijaté na základe ustanovení o ochranných opatreniach uvedených v článku 6 tejto dohody sa nebudú uplatňovať na:

a) vývozy látok remeselnej výroby tkaných na krosnách alebo na vývozy výrobkov umeleckých remesiel vyrobených ručne z ručne tkaných tkanín, alebo na vývozy textilných výrobkov a ošatenia umeleckej výroby vychádzajúcej z tradičnej ľudovej tvorby, ktoré pochádzajú z rozvojových členských krajín, za podmienky, že také výrobky sú predmetom príslušnej certifikácie v zmysle dohovorov platných medzi zainteresovanými členmi;

b) textilné výrobky, s ktorými sa tradične obchoduje a ktoré tvorili predmet medzinárodného obchodu v značných obchodovaných množstvách pred rokom 1982, ako sú tašky, vrecia, kobercové vystuženia, povrazy a laná, kufre, podložky, rohožky a koberce typicky vyrábané z vláken, ako sú juta, kokosové vlákno, sisal, manilské konope, magua a henekén;

c) výrobky vyrobené z čistého hodvábu.

Na také výrobky sa budú uplatňovať ustanovenia článku XIX GATT 1994 tak, ako je uvedené v Dohode o ochranných opatreniach.

Výrobky triedy XI (textílie a textilné výrobky) nomenklatúry Harmonizovaného systému opisu a označovania tovarov (HS)

Číslo HS	Označovanie tovaru
50	Prírodný hodváb
5004 00	
5005 00	
5006 00	
5007 10	
5007 20	
5007 90	
51	Vlna, jemná alebo hrubá zvieracia srsť; priadza z vlásia a tkaniny z vlásia
5105 10	
5105 21	
5105 29	
5105 30	
5106 10	
5107 10	
5107 20	
5108 10	
5108 20	
5109 10	
5109 90	
5110 00	
5111 11	
5111 19	
5111 20	
5111 30	

5111 90
5112 11
5112 19
5112 20
5112 30
5112 90
5113 00

52 Bavlna

5204 11
5204 19
5204 20
5205 11
5205 12
5205 13
5205 14
5205 15
5205 21
5205 22
5205 23
5205 24
5205 25
5205 31
5205 32
5205 33
5205 34
5205 35
5205 41
5205 42
5205 43
5205 44
5205 45
5206 11
5206 12
5206 13
5206 14
5206 15
5206 21
5206 22
5206 23
5206 24
5206 25
5206 31
5206 32
5206 33
5206 34
5206 35
5208 13
5208 19
5208 21
5208 22
5208 23
5208 29
5208 31
5208 32
5208 33
5208 39
5208 41
5208 42
5208 43
5208 49
5208 51
5208 52
5208 53
5208 59
5209 11
5209 12
5209 19
5209 21
5209 22
5209 29
5209 31
5209 32
5209 39
5209 41
5209 42
5209 43
5209 49
5209 51
5209 52
5209 59
5210 11
5210 12
5210 19
5210 21
5210 52
5210 59
5211 11
5211 12
5211 19
5211 21
5211 22
5211 29
5211 31
5211 32
5211 39
5211 41
5211 42
5211 43
5211 49
5211 51
5211 52
5211 59
5212 11
5212 12
5212 13
5212 14
5212 15
5212 21
5212 22
5212 23
5212 24
5212 25

5206 41
5206 42
5206 43
5206 44
5206 45
5207 10
5207 90
5208 11
5208 12
5210 22
5210 29
5210 31
5210 32
5210 39
5210 41
5210 42
5210 49
5210 51

53 Iné rastlinné textilné vlákna, papierové vlákno a papierové tkaniny

5306 10
5306 20
5307 10
5307 20
5308 20
5308 90
5309 11
5309 19
5309 21
5309 29
5310 10
5310 90
5311 00

54 Syntetické vlákna

5401 10
5401 20
5402 10
5402 20
5402 31
5402 32
5402 33
5402 39
5402 41
5402 42
5402 43
5402 49
5402 51
5402 52
5402 59
5402 61
5402 62
5402 69
5403 10
5403 20
5403 31
5406 10
5406 20
5407 10
5407 20
5407 30
5407 41
5407 42
5407 43
5407 44
5407 51
5407 52
5407 53
5407 54
5407 60
5407 71
5407 72
5407 73
5407 74
5407 81
5407 82
5407 83
5408 24
5408 31
5408 32
5408 33
5408 34

5403 32
5403 33
5403 39
5403 41
5403 42
5403 49
5404 10
5404 90
5405 00
5407 84
5407 91
5407 92
5407 93
5407 94
5408 10
5408 21
5408 22
5408 23

55 Chemické strižové vlákna

5501 10
5501 20
5501 30
5501 90
5502 00
5503 10
5503 20
5503 30
5503 40
5503 90
5504 10
5504 90
5505 10
5505 20
5506 10
5506 20
5506 30
5506 90
5507 00
5508 10
5508 20
5509 11
5509 12
5509 21
5509 22
5509 31
5509 32
5509 41
5509 42
5509 51
5509 52
5509 53
5509 59
5509 61
5509 62
5509 69
5512 11
5512 19
5512 21
5512 29
5512 91
5512 99
5513 11
5513 12
5513 13
5513 19
5513 21
5513 22
5513 23
5513 29
5513 31
5513 32
5513 33
5513 39
5513 41
5513 42
5513 43
5513 49
5514 11
5514 12
5514 13
5514 19
5514 21
5514 22
5514 23
5514 29
5514 31
5514 32
5514 33
5514 39
5514 41
5514 42
5515 99
5516 11
5516 12
5516 13
5516 14
5516 21
5516 22
5516 23
5516 24
5516 31
5516 32
5516 33
5516 34
5516 41
5516 42
5516 43
5516 44
5516 91
5516 92
5516 93
5516 94

5509 91
5509 92
5509 99
5510 11
5510 12
5510 20
5510 30
5510 90
5511 10
5511 20
5511 30
5514 43
5514 49
5515 11
5515 12
5515 13
5515 19
5515 21
5515 22
5515 29
5515 91
5515 92

56 Vata, plsť a netkané textílie; priadze, motúzy, laná a výrobky z nich

5601 10
5601 21
5601 22
5601 29
5601 30
5602 10
5602 21
5602 29
5602 90
5603 00
5604 10
5604 20
5604 90
5605 00
5606 00
5607 10
5607 21
5607 30
5607 41
5607 49
5607 50
5607 90
5608 11
5608 19
5608 90
5609 00

57 Koberce a iné textilné podlahové krytiny

5701 10
5701 90
5702 10
5702 20
5702 31
5702 32
5703 30
5703 90
5704 10
5704 90
5705 00

5702 39
5702 41
5702 42
5702 49
5702 51
5702 52
5702 59
5702 91
5702 92
5702 99
5703 10
5703 20

58 Špeciálne tkaniny; všívané textílie; čipky; výšivky, tapisérie atď.
5801 10
5801 21
5801 22
5801 23
5801 24
5801 25
5801 26
5801 31
5801 32
5801 33
5801 34
5801 35
5801 36
5801 90
5802 11
5802 19
5802 20
5802 30
5803 10
5803 90
5804 10
5804 21
5804 29
5804 30
5805 00
5806 10
5806 20
5806 31
5806 32
5806 39
5806 40
5807 10
5807 90

5808 10
5808 90
5809 00
5810 10
5810 91
5810 92
5810 99
5811 00

59 Impregnované, vrstvené, povlečené alebo laminované textílie atď.
5901 10
5901 90
5902 10
5902 20
5902 90
5903 10
5903 20
5903 90
5904 10
5904 91
5904 92
5905 00
5906 10
5906 91
5906 99
5907 00
5908 00
5909 00
5910 00
5911 10
5911 20
5911 31
5911 32
5911 40
5911 90

60 Pletené alebo háčkované tkaniny
6001 10
6001 21
6001 22
6001 29
6001 91
6001 92
6001 99
6002 10
6002 20
6002 30

6002 41
6002 42
6002 43
6002 49
6002 91
6002 92
6002 93
6002 99

61 Odevy a odevné doplnky, pletené alebo háčkované

6101 10
6101 20
6101 30
6101 90
6102 10
6102 20
6102 30
6102 90
6103 11
6103 12
6103 19
6103 21
6103 22
6103 23
6103 29
6103 31
6103 32
6103 33
6103 39
6103 41
6103 42
6103 43
6103 49
6104 11
6104 12
6104 13
6104 19
6104 21
6104 22
6104 23
6104 29
6104 31
6104 32
6104 33
6104 39
6104 41
6104 42
6104 69
6105 10
6105 20
6105 90
6106 10
6106 20
6106 90
6107 11
6107 12
6107 19
6107 21
6107 22
6107 29
6107 91
6107 92
6107 99
6108 11
6108 19
6108 21
6108 22
6108 29
6108 31
6108 32
6108 39
6108 91
6108 92
6108 99
6109 10
6109 90
6110 10
6110 20
6110 30
6110 90
6111 10
6111 20
6111 30
6111 90
6114 20
6114 30
6114 90
6115 11
6115 12
6115 19
6115 20
6115 91
6115 92
6115 93
6115 99
6116 10
6116 91
6116 92
6116 93
6116 99
6117 10
6117 20
6117 80
6117 90

6104 43
6104 44
6104 49
6104 51
6104 52
6104 53
6104 59
6104 61
6104 62
6104 63
6112 11
6112 12
6112 19
6112 20
6112 31
6112 39
6112 41
6112 49
6113 00
6114 10

62 Odevy a odevné doplnky, iné než pletené alebo háčkované

6201 11
6201 12
6201 13
6201 19
6201 91
6201 92
6201 93
6201 99
6202 11
6202 12
6202 13
6202 19
6202 91
6202 92
6202 93
6202 99
6203 11
6203 12
6203 19
6203 21
6203 22
6203 23
6203 29
6203 31
6203 32
6203 33
6203 39
6203 41
6203 42
6203 43
6203 49
6204 11
6204 12
6204 13
6204 19
6204 49
6204 51
6204 52
6204 53
6204 59
6204 61
6204 62
6204 63
6204 69
6205 10
6205 20
6205 30
6205 90
6206 10
6206 20
6206 30
6206 40
6206 90
6207 11
6207 19
6207 21
6207 22
6207 29
6207 91
6207 92
6207 99
6208 11
6208 19
6208 21
6208 22
6208 29
6208 91
6208 92
6208 99
6209 10
6211 32
6211 33
6211 39
6211 41
6211 42
6211 43
6211 49
6212 10
6212 20
6212 30
6212 90
6213 10
6213 20
6213 90
6214 10
6214 20
6214 30
6214 40
6214 90
6215 10
6215 20
6215 90
6216 00
6217 10
6217 90

6204 21
6204 22
6204 23
6204 29
6204 31
6204 32
6204 33
6204 39
6204 41
6204 42
6204 43
6204 44
6209 20
6209 30
6209 90
6210 10
6210 20
6210 30
6210 40
6210 50
6211 11
6211 12
6211 20
6211 31

63 Iné zhotovené textilné výrobky; súpravy; obnosené oblečenie atď.

6301 10
6301 20
6301 30
6301 40
6301 90
6302 10
6302 21
6302 22
6302 29
6302 31
6302 32
6302 39
6302 40
6302 51
6302 52
6302 53
6302 59
6302 60
6302 91
6302 92
6302 93
6302 99
6303 11
6303 12
6303 19
6303 91
6303 92
6303 99
6304 11
6304 19
6304 91
6304 92
6304 93
6306 41
6306 49
6306 91
6306 99
6307 10
6307 20
6307 90
6308 00
6309 00

6304 99
6305 10
6305 20
6305 31
6305 39
6305 90
6306 11
6306 12
6306 19
6306 21
6306 22
6306 29
6306 31
6306 39

Textilné a odevné výrobky vzťahujúce sa ku kapitolám 30–49, 64–96

Číslo HS	Označenie tovaru
3005 90	Vata, gáza, obväzy a podobne
ex3921 12	
ex3921 13	
ex3921 90	
ex4202 12	
ex4202 22	
ex4202 32	
ex4202 92	
ex6405 20	
ex6406 10	
ex6406 99	
6501 00	
6502 00	
6503 00	
6504 00	
6505 90	
6601 10	
6601 91	
6601 99	
ex7019 10	
ex7019 20	
8708 21	
8804 00	
9113 90	
ex9404 90	
9502 91	
ex9612 10	

D O H O D A
o technických prekážkach obchodu

Členovia,

majúc na pamäti Uruguajské kolo mnohostranných obchodných rokovaní;

želajúc si podporovať ciele GATT 1994;

uznávajúc dôležitý prínos, ktorým môžu medzinárodné normy a systémy posudzovania zhody prispieť k zvýšeniu efektívnosti výroby a uľahčeniu riadenia medzinárodného obchodu;

želajúc si podporiť rozvoj týchto medzinárodných noriem a systémov posudzovania zhody;

želajúc si zabezpečiť, aby technické predpisy a normy vrátane požiadaviek na balenie, značenie a na označovanie a postupy na posudzovanie zhody s technickými predpismi a normami nevytvárali zbytočné prekážky v medzinárodnom obchode;

uznávajúc, že žiadnej krajine by sa nemalo brániť v tom, aby prijímala na úrovni, ktorú považuje za primeranú, opatrenia na zabezpečenie kvality svojho vývozu alebo opatrenia na ochranu života a zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, na ochranu životného prostredia, alebo opatrenia na zabránenie podvodným praktikám s podmienkou, že prijaté opatrenia sa nebudú uplatňovať spôsobom, ktorý by sa stal prostriedkom svojvoľnej alebo bezdôvodnej diskriminácie medzi krajinami, kde prevládajú rovnaké podmienky, alebo prostriedkom skrytého obmedzenia medzinárodného obchodu a že tieto opatrenia sú v súlade s ustanoveniami tejto dohody;

uznávajúc, že žiadnej krajine by sa nemalo brániť v tom, aby prijímala opatrenia nevyhnutné na ochranu záujmov svojej bezpečnosti;

uznávajúc prínos, ktorým môže prispieť medzinárodná normalizácia pri transfere technológie z vyspelých krajín do rozvojových krajín;

uznávajúc, že rozvojové krajiny sa môžu stretnúť s osobitnými ťažkosťami pri tvorbe a používaní technických predpisov, noriem a postupov určených na posudzovanie zhody s technickými predpismi a normami a želajúc si pomôcť im v tomto smere;

dohodli sa takto:

Článok 1
Všeobecné ustanovenia

1.1 Všeobecné pojmy normalizácia a postupy na posudzovanie zhody budú mať význam, ktorý im poskytuje definícia prijatá v rámci systému Organizácie Spojených národov a medzinárodných normalizačných orgánov, pričom sa bude prihliadať na ich súvislosť a na cieľ a účel tejto dohody.

1.2 Na účely tejto dohody sa používa terminológia tak, ako je uvedené v prílohe 1.

1.3 Všetky výrobky vrátane priemyselných a poľnohospodárskych výrobkov podliehajú ustanoveniam tejto dohody.

1.4 Obchodné špecifikácie vypracované vládnymi orgánmi na požiadavky na ich výrobu alebo spotrebu nepodliehajú ustanoveniam tejto dohody, ale sú podriadené Dohode o vládnom obstarávaní v súlade s jej obsahom.

1.5 Ustanovenia tejto dohody sa nevzťahujú na sanitárne a fytosanitárne opatrenia tak, ako sú definované v prílohe A Dohody o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach.

1.6 V tejto dohode všetky odkazy na technické predpisy, normy a postupy na posudzovanie zhody sa budú interpretovať tak, aby zahŕňali všetky zmeny k nim a všetky doplnky k predpisom alebo k výrobkom, na ktoré sa technické predpisy vzťahujú, s výnimkou zmien a doplnkov, ktoré nemajú významnú povahu.

TECHNICKÉ PREDPISY A NORMY

Článok 2
Príprava, prijímanie a uplatňovanie technických predpisov a noriem ústrednými vládnymi orgánmi

S ohľadom na svoje ústredné vládne orgány:

2.1 Členovia zabezpečia, aby sa s výrobkami dovážanými z územia ktoréhokoľvek člena nezaobchádzalo, pokiaľ ide o technické predpisy, menej priaznivo ako s obdobnými výrobkami domáceho pôvodu alebo s obdobnými výrobkami pochádzajúcimi z ktorejkoľvek inej krajiny.

2.2 Členovia zabezpečia, aby sa technické predpisy nepripravovali, neprijímali alebo neuplatňovali s úmyslom vytvoriť zbytočné prekážky v medzinárodnom obchode. Technické predpisy preto nebudú obmedzovať obchod viac,

ako je potrebné na splnenie zákonných cieľov, berúc do úvahy riziká, ktoré by mohli ich nesplnením vzniknúť. Takými zákonnými cieľmi sú, okrem iného, požiadavky národnej bezpečnosti, zabránenie podvodným praktikám, ochrana zdravia alebo bezpečnosti ľudí, ochrana života alebo zdravia zvierat a rastlín alebo ochrana životného prostredia. Pri posudzovaní týchto rizík sa vychádza z príslušných hodnotiacich prvkov, okrem iného z dostupných poznatkov vedy a technických informácií z oblasti spracovateľských technológií alebo zo zamýšľaného konečného využitia výrobkov.

2.3 Technické predpisy sa nebudú uplatňovať, ak podmienky alebo ciele, ktoré ich vznik vyvolali, zaniknú alebo ak zmenené okolnosti a ciele sa môžu riešiť spôsobom menej obmedzujúcim obchod.

2.4 Tam, kde sa technické predpisy vyžadujú a existujú príslušné medzinárodné normy alebo sú bezprostredne pred dokončením, členovia použijú tieto normy alebo ich príslušné časti ako základ pre svoje technické predpisy okrem prípadov, ak by také medzinárodné normy alebo ich príslušné časti boli neúčinným alebo nevyhovujúcim prostriedkom na dosiahnutie sledovaných zákonných cieľov, napríklad v dôsledku klimatických alebo geografických podmienok alebo podstatných technologických problémov.

2.5 Člen, ktorý pripravuje, prijíma alebo uplatňuje technický predpis, ktorý môže mať významný vplyv na obchod iných členov, na žiadosť ktoréhokoľvek člena vysvetlí opodstatnenosť tohto technického predpisu v zmysle ustanovení odsekov 2 až 4. Ak sa technický predpis pripravuje, prijíma alebo uplatňuje na dosiahnutie jedného zo zákonných cieľov výslovne uvedených v odseku 2 a bude v súlade s príslušnými medzinárodnými normami, predpokladá sa, že nevznikne zbytočná prekážka v medzinárodnom obchode.

2.6 V záujme harmonizácie technických predpisov na čo najširšom základe sa členovia aktívne zúčastnia podľa svojich možností na príprave medzinárodných noriem príslušnými medzinárodnými normalizačnými orgánmi pre tie výrobky, pre ktoré buď už prijali, alebo hodlajú prijať technické predpisy.

2.7 Členovia uznajú ako rovnocenné technické predpisy iných členov, a to aj vtedy, ak sa tieto predpisy líšia od ich vlastných, za predpokladu, že tieto technické predpisy zodpovedajúcim spôsobom spĺňajú zámery ich vlastných predpisov.

2.8 Kde je to vhodné, budú členovia špecifikovať technické predpisy, ktoré stanovujú požiadavky na výrobok, skôr v prevádzkových pojmoch než v konštrukčných alebo opisných charakteristikách.

2.9 Ak neexistuje príslušná medzinárodná norma alebo technický obsah navrhovaného technického predpisu nie je v súlade s technickým obsahom príslušných medzinárodných noriem a ak technický predpis môže mať významný vplyv na obchod ostatných členov, potom členovia:

2.9.1 pri najbližšej vhodnej príležitosti zverejnia v tlači informáciu spôsobom, ktorý umožní oboznámiť zainteresovaných členov s tým, že navrhujú zaviesť určitý technický predpis;

2.9.2 prostredníctvom Sekretariátu oznámia ostatným členom výrobky, na ktoré sa bude navrhovaný technický predpis vzťahovať, spolu so stručným uvedením účelu a zdôvodnením. Tieto oznámenia sa zverejnia pri najbližšej vhodnej príležitosti, keď ešte možno uplatniť pozmeňujúce návrhy a zohľadniť pripomienky;

2.9.3 na požiadanie poskytnú ostatným členom podrobnosti alebo kópie navrhovaného technického predpisu a ak možno, upozornia na tie časti, ktoré sa podstatne odlišujú od príslušných medzinárodných noriem;

2.9.4 bez diskriminácie poskytnú ostatným členom primeraný čas na predloženie písomných pripomienok, na požiadanie prerokujú tieto pripomienky a vezmú do úvahy tieto písomné pripomienky a výsledky týchto rokovaní.

2.10 Ak ustanovenia úvodnej časti odseku 9 neustanovujú inak, v prípade, že vzniknú, alebo hrozí, že vzniknú členovi vážne problémy spojené s ochranou bezpečnosti, zdravia, s ochranou životného prostredia alebo národnej bezpečnosti, môže tento člen, ak to považuje za nevyhnutné, upustiť od postupov uvedených v odseku 9 za predpokladu, že po prijatí technického predpisu:

2.10.1 okamžite oznámi ostatným členom prostredníctvom Sekretariátu príslušný technický predpis a výrobky, ktorých sa týka, spolu so stručným uvedením účelu a zdôvodnením technického predpisu vrátane povahy naliehavých problémov;

2.10.2 na požiadanie poskytne ostatným členom kópie technického predpisu;

2.10.3 bez diskriminácie umožní ostatným členom predložiť písomné pripomienky, na požiadanie ich prerokovať a vziať do úvahy tieto písomné pripomienky a výsledky týchto rokovaní.

2.11 Členovia zabezpečia, aby všetky prijaté technické predpisy sa okamžite zverejnili alebo sprístupnili takým spôsobom, ktorý umožní zainteresovaným členom oboznámiť sa s nimi.

2.12 S výnimkou naliehavých okolností podľa odseku 10 členovia poskytnú primeranú lehotu od uverejnenia technického predpisu do nadobudnutia jeho platnosti, aby výrobcom vyvážajúcich členov, a predovšetkým rozvojových členských krajín poskytli čas na prispôsobenie svojich výrobkov alebo výrobných metód požiadavkám dovážajúceho člena.

Článok 3

Príprava, prijímanie a uplatňovanie technických noriem miestnymi vládnymi orgánmi a mimovládnymi orgánmi

S ohľadom na svoje miestne vládne orgány a mimovládne orgány na svojom území:

3.1 Členovia prijmú v rámci svojich možností také primerané a dostupné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby tieto orgány postupovali podľa ustanovení článku 2 okrem oznamovacej povinnosti podľa článku 2 ods. 2.9 a 2.10.

3.2 Členovia zabezpečia, aby technické predpisy na úrovni miestnych správnych orgánov priamo podliehajúcich ústredným vládnym orgánom členov boli oznamované v súlade s ustanoveniami článku 2 ods. 9.2 a 10.1, pričom oznamovacia povinnosť sa nebude vyžadovať v tom prípade, ak technický obsah technických predpisov bude v podstate zhodný s predchádzajúcimi oznámeniami technických predpisov vykonávanými ústrednými vládnymi orgánmi dotyčného člena.

3.3 Členovia môžu požadovať, aby sa kontakt s ostatnými členmi vrátane oznamovacej povinnosti, poskytovanie informácií, podávanie pripomienok a rokovania uvedené v článku 2 ods. 9 a 10 uskutočňovali prostredníctvom ústredných vládnych orgánov.

3.4 Členovia neprijmú také opatrenia, ktoré by vyžadovali, aby miestne správne orgány alebo mimovládne orgány postupovali na svojom území spôsobom nezlučiteľným s ustanoveniami článku 2, alebo ich v tom podporovali.

3.5 Členovia sú plne zodpovední podľa tejto dohody za dodržiavanie všetkých ustanovení článku 2. Členovia vypracujú a uplatnia účinné opatrenia a mechanizmy na dodržiavanie ustanovení článku 2 inými ako ústrednými vládnymi orgánmi.

Článok 4

Príprava, prijímanie a uplatňovanie noriem

4.1 Členovia zabezpečia, aby ich ústredné vládne normalizačné orgány prijali a dodržiavali Zásady správnej praxe na prípravu, prijímanie a uplatňovanie noriem uvedené v prílohe 3 tejto dohody (ďalej len „Zásady správnej praxe"). Prijmú také vhodné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby miestne správne a mimovládne normalizačné orgány na ich území, ako aj regionálne normalizačné orgány prijali a dodržiavali tieto Zásady správnej praxe. Okrem toho členovia neprijmú opatrenia, ktoré by priamo alebo nepriamo vyžadovali, aby normalizačné orgány postupovali spôsobom nezlučiteľným so Zásadami správnej praxe. Povinnosti členov v súvislosti s dodržiavaním ustanovení Zásad správnej praxe normalizačnými orgánmi budú uplatňovať bez ohľadu na to, či normalizačný orgán prijal Zásady správnej praxe, alebo nie.

4.2 Normalizačné orgány, ktoré prijali a dodržiavajú Zásady správnej praxe, členovia uznajú ako orgány dodržiavajúce princípy tejto dohody.

ZHODA TECHNICKÝCH PREDPISOV A NORIEM

Článok 5

Postupy na posudzovanie zhody vykonávané ústrednými vládnymi orgánmi

5.1 Členovia zabezpečia, aby v prípadoch, keď sa vyžaduje potvrdenie, že výrobky zodpovedajú technickým predpisom alebo normám, ich ústredné vládne orgány v prípade výrobkov pochádzajúcich z územia ostatných členov uplatnia nasledujúce ustanovenia:

5.1.1 postupy na posudzovanie zhody sa pripravujú, prijímajú a uplatňujú takým spôsobom, aby poskytli prístup dodávateľom obdobných výrobkov z ostatných členských krajín za podmienok, ktoré nie sú menej priaznivé, ako sú tie, ktoré sa poskytujú dodávateľom obdobných výrobkov domáceho pôvodu alebo dodávateľom obdobných výrobkov z ktorejkoľvek inej krajiny v porovnateľnej situácii; prístup znamená právo dodávateľov na posudzovanie zhody v rámci pravidiel postupu vrátane možnosti nechať si vykonať posúdenie zhody priamo na mieste, kde je zariadenie inštalované, a získať certifikát, ak postup tieto možnosti predpokladá;

5.1.2 postupy na posudzovanie zhody sa nepripravujú, neprijímajú a nepoužívajú s úmyslom a dôsledkom vytvoriť zbytočné prekážky v medzinárodnom obchode. To okrem iného znamená, že postupy na posudzovanie zhody nebudú prísnejšie alebo uplatňované prísnejšie, než je nevyhnutné na získanie primeranej dôvery dovážajúceho člena, že jeho výrobky sú v súlade s príslušnými technickými predpismi alebo normami, berúc do úvahy riziko, ktoré by v prípade nedodržania zhody mohlo vzniknúť.

5.2 Pri realizovaní ustanovenia odseku 1 členovia zabezpečia, aby:

5.2.1 postupy na posudzovanie zhody sa vykonali čo najrýchlejšie spôsobom, ktorý nie je menej priaznivý pre výrobky pochádzajúce z krajín iných členov ako pre obdobné domáce výrobky;

5.2.2 bola zverejnená vybavovacia lehota každého postupu na posudzovanie zhody alebo aby sa predpokladaná vybavovacia lehota oznámila žiadateľovi na požiadanie; po prijatí žiadosti kompetentný orgán ihneď

preskúma úplnosť dokumentácie a informuje žiadateľa čo najrýchlejšie a dôkladne o všetkých nedostatkoch; kompetentný orgán čo najrýchlejšie odovzdá výsledky ohodnotenia žiadateľovi, aby sa v prípade potreby mohli vykonať korekčné úpravy; v prípade, keď má žiadosť nedostatky, kompetentný orgán bude tam, kde je to prakticky možné, pokračovať v posudzovaní zhody, ak o to žiadateľ požiada; a na požiadanie bude žiadateľa informovať o priebehu posudzovania bez vysvetlenia omeškania;

5.2.3 žiadosti o informácie sa obmedzovali iba na tie skutočnosti, ktoré súvisia s posudzovaním zhody a určením poplatkov;

5.2.4 sa rešpektovala dôvernosť informácií o výrobkoch pochádzajúcich z územia iných členov, ktoré vyplývajú z postupov na posudzovanie zhody alebo sa poskytujú v súvislosti s nimi rovnakým spôsobom ako pre domáce výrobky, a zároveň takým spôsobom, aby boli chránené oprávnené obchodné záujmy;

5.2.5 všetky poplatky ukladané za posudzovanie zhody výrobkov pochádzajúcich z územia iných členov boli porovnateľné s poplatkami ukladanými za posudzovanie zhody obdobných výrobkov domáceho pôvodu alebo výrobkov pochádzajúcich z ktorejkoľvek inej krajiny pri zohľadnení komunikačných, dopravných a iných nákladov vyvolaných rozdielmi medzi polohou zariadení žiadateľa a orgánom vykonávajúcim posudzovanie zhody;

5.2.6 umiestnenie skúšobných zariadení používaných pri postupoch na posudzovanie zhody a výber vzoriek nespôsobovali žiadateľom alebo ich zástupcom zbytočné nepríjemnosti;

5.2.7 vždy, keď sa zmení špecifikácia výrobku v súvislosti s určením jeho zhody s príslušnými technickými predpismi alebo normami, postupy na posudzovanie zhody modifikovaného výrobku sa obmedzia na to, čo je nevyhnutné na určenie, či existuje dostatočná istota, že výrobok stále spĺňa príslušné technické predpisy alebo normy;

5.2.8 sa stanovil postup na preskúmanie sťažností týkajúcich sa používania postupov na posudzovanie zhody a na prijímanie nápravných opatrení, ak je sťažnosť oprávnená.

5.3 V odsekoch 1 a 2 nič nebráni členom, aby vykonávali primerané náhodné kontroly na svojom území.

5.4 V prípadoch, keď sa vyžaduje potvrdenie, že výrobky sa zhodujú s technickými predpismi alebo normami a existujú alebo sú bezprostredne pred dokončením príslušné metodické materiály alebo odporúčania vydané medzinárodnými normalizačnými orgánmi, členovia zabezpečia, aby ústredné vládne orgány používali tieto materiály alebo ich príslušné časti ako základ ich postupu na posudzovanie zhody s výnimkou prípadov, ak sú tieto metodické materiály alebo odporúčania, alebo ich príslušné časti nevhodné pre príslušných členov (čo sa na požiadanie musí náležite vysvetliť) z takých dôvodov, ako sú okrem iného požiadavky národnej bezpečnosti, zabránenie podvodným praktikám, ochrana ľudského zdravia alebo bezpečnosti ľudí, ochrana života alebo zdravia zvierat alebo rastlín, alebo ochrana životného prostredia, základné klimatické alebo iné geografické faktory, základné technologické a infraštruktúrne problémy.

5.5 S cieľom harmonizovať postupy na posudzovanie zhody na čo najširšom základe členovia sa budú plne zúčastňovať v rámci svojich možností na príprave metodických materiálov a odporúčaní pre postupy na posudzovanie zhody príslušnými medzinárodnými normalizačnými orgánmi.

5.6 Ak neexistuje príslušný metodický materiál alebo odporúčania vydané medzinárodným normalizačným orgánom, alebo technický obsah navrhovaného postupu na posudzovanie zhody v podstate nezodpovedá príslušným metodickým materiálom a odporúčaniam vydaným medzinárodnými normalizačnými orgánmi, a ak postup na posudzovanie zhody môže mať významný vplyv na obchod ostatných členov, potom členovia:

5.6.1 zverejnia pri najbližšej vhodnej príležitosti informáciu spôsobom, ktorý umožní zainteresovaným členom oboznámiť sa s tým, že navrhujú zavedenie príslušného postupu na posudzovanie zhody;

5.6.2 oznámia prostredníctvom Sekretariátu ostatným členom výrobky, na ktoré sa navrhovaný postup na posudzovanie zhody bude vzťahovať, spolu so stručným opisom cieľa a zdôvodnením daného postupu. Také oznámenia sa uskutočnia v najbližšom možnom čase, keď ešte možno uplatňovať pozmeňovacie návrhy a zohľadniť pripomienky;

5.6.3 na požiadanie poskytnú ostatným členom podrobnosti alebo kópie navrhovaného postupu a ak možno, upozornia na tie časti, ktoré sa v podstate odlišujú od príslušných metodických materiálov alebo odporúčaní vydaných medzinárodnými normalizačnými orgánmi;

5.6.4 bez diskriminácie poskytnú ostatným členom primeraný čas na predloženie písomných pripomienok, na požiadanie ich prerokujú a vezmú tieto písomné pripomienky a výsledky rokovaní do úvahy.

5.7 Ak vzniknú, alebo hrozí, že členovi vzniknú, naliehavé problémy spojené s ochranou bezpečnosti, zdravia, životného prostredia alebo národnej bezpečnosti, môže tento člen, ak to považuje za nevyhnutné, upustiť od krokov uvedených v odseku 6 za predpokladu, že po prijatí postupu člen:

5.7.1 okamžite oznámi ostatným členom prostredníctvom Sekretariátu príslušný postup a výrobky, na ktoré sa postup vzťahuje, so stručným uvedením cieľa a zdôvodnením postupu vrátane povahy naliehavých problémov;

5.7.2 na požiadanie poskytne ostatným členom kópie pravidiel postupu.

5.7.3 bez diskriminácie umožní ostatným členom predložiť ich písomné pripomienky, na požiadanie ich prerokuje a vezme tieto písomné pripomienky a výsledky rokovaní do úvahy.

5.8 Členovia zabezpečia, aby všetky prijaté postupy na posudzovanie zhody boli okamžite zverejnené alebo ináč sprístupnené takým spôsobom, ktorý umožní zainteresovaným členom oboznámiť sa s nimi.

5.9 S výnimkou naliehavých okolností uvedených v odseku 7 členovia poskytnú primeranú lehotu od uverejnenia požiadaviek týkajúcich sa postupov na posudzovanie zhody a do nadobudnutia ich platnosti, aby tak výrobcom vyvážajúcich členov, a predovšetkým rozvojových členských krajín, poskytli čas na prispôsobenie svojich výrobkov alebo výrobných metód požiadavkám dovážajúceho člena.

Článok 6

Uznávanie zhody ústrednými vládnymi orgánmi

S ohľadom na svoje ústredné vládne orgány:

6.1 Členovia zabezpečia, kedykoľvek je to možné, bez obmedzenia ustanovení odsekov 3 a 4, aby sa výsledky postupov na posudzovanie zhody akceptovali v ostatných krajinách, a to aj vtedy, ak sa tieto postupy líšia od ich vlastných, za predpokladu, že týmito postupmi sa potvrdí zhoda s použiteľnými technickými predpismi alebo normami. Uznáva sa, že predchádzajúce konzultácie môžu byť nevyhnutné v záujme dosiahnutia vzájomne uspokojivého dohovoru týkajúceho sa najmä:

6.1.1 primeranej a trvalej technickej spôsobilosti príslušných orgánov na posudzovanie zhody vyvážajúceho člena tak, aby mohla existovať dôvera v trvalú spoľahlivosť ich výsledkov na posudzovanie zhody; v tomto ohľade sa bude brať do úvahy overená zhoda, napríklad prostredníctvom akreditácie, s príslušnými metodickými materiálmi alebo odporúčaniami vydanými medzinárodnými normalizačnými orgánmi na preukázanie primeranej technickej odbornosti;

6.1.2 obmedzení uznávania výsledkov posudzovania zhody na tie, ktoré schválili príslušné inštitúcie a orgány vyvážajúceho člena.

6.2 Členovia zabezpečia, aby ich postupy na posudzovanie zhody umožňovali čo najschodnejšie uplatňovanie ustanovení odseku 1.

6.3 Členom sa odporúča, aby na požiadanie iných členov ochotne vstupovali do rokovaní s cieľom podpísať dohody o vzájomnom uznávaní postupov na posudzovanie zhody. Členovia môžu požadovať, aby také dohody spĺňali kritériá podľa odseku 1 a aby boli vzájomne uspokojivé, najmä čo sa týka možností na uľahčenie obchodovania s príslušnými výrobkami.

6.4 Členom sa odporúča, aby dovolili účasť orgánov na posudzovaní zhody pôsobiacich na území iných členov vo svojich postupoch na posudzovanie zhody za podmienok nie menej priaznivých, ako sú podmienky poskytované orgánom pôsobiacim na ich území alebo na území ktorejkoľvek inej krajiny.

Článok 7

Postupy na posudzovanie zhody vykonávané miestnymi vládnymi orgánmi

S ohľadom na svoje miestne vládne orgány na svojom území:

7.1 Členovia prijmú také vhodné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby tieto orgány postupovali podľa ustanovení článkov 5 a 6 s výnimkou oznamovacej povinnosti podľa článku 5 ods. 6.2 a 7.1.

7.2 Členovia zabezpečia, aby postupy na posudzovanie zhody vykonávané miestnymi vládnymi orgánmi, ktoré sú priamo podriadené ústrednej vláde členov, sa oznamovali v súlade s ustanoveniami článku 5 ods. 6.2 a 7.1, pričom oznamovacia povinnosť sa nebude vyžadovať v tom prípade, ak technický obsah postupu na posudzovanie zhody bude v podstate zhodný s technickým obsahom už oznámeného postupu na posudzovanie zhody ústredných vládnych orgánov členov.

7.3 Členovia môžu vyžadovať, aby sa kontakt s ostatnými členmi vrátane oznamovacej povinnosti, poskytovania informácií, pripomienok a rokovaní uvedených v článku 5 ods. 6 a 7 uskutočňoval prostredníctvom ústrednej vlády.

7.4 Členovia neprijmú také opatrenia, ktoré by vyžadovali alebo podporovali, aby miestne vládne orgány postupovali na svojom území spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s ustanoveniami článkov 5 a 6.

7.5 Členovia sú podľa tejto dohody plne zodpovední za dodržiavanie všetkých ustanovení článkov 5 a 6. Členovia vypracujú a uplatnia spoľahlivé opatrenia a mechanizmy na podporu dodržiavania ustanovení článkov 5 a 6 inými ako ústrednými vládnymi orgánmi.

Článok 8

Postupy na posudzovanie zhody vykonávané mimovládnymi orgánmi

8.1 Členovia prijmú také vhodné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby mimovládne orgány na svojom území, ktoré vykonávajú postupy na posudzovanie zhody, dodržiavali ustanovenia článkov 5 a 6 s výnimkou povinnosti oznamovať navrhované postupy na posudzovanie zhody. Okrem toho členovia neprijmú opatrenia, ktoré by priamo alebo nepriamo vyžadovali alebo podporovali, aby tieto orgány konali spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s ustanoveniami článkov 5 a 6.

8.2 Členovia zabezpečia, aby ich ústredné vládne orgány konali na základe postupov na posudzovanie zhody vypracovaných mimovládnymi orgánmi iba v tom prípade, ak mimovládne orgány dodržiavajú ustanovenia článkov 5 a 6 s výnimkou povinnosti oznamovať navrhované postupy na posudzovanie zhody.

Článok 9

Medzinárodné a regionálne systémy

9.1 Ak sa vyžaduje potvrdenie o zhode s technickým predpisom alebo normou, členovia budú, ak je to možné, vytvárať a prijímať medzinárodné systémy na posudzovanie zhody a zúčastňovať sa na nich.

9.2 Členovia prijmú také vhodné opatrenia, ktoré im umožnia zabezpečiť, aby medzinárodné a regionálne systémy na posudzovanie zhody, ktorých členmi alebo účastníkmi sú ich príslušné orgány, dodržiavali ustanovenia článkov 5 a 6. Okrem toho členovia neprijmú také opatrenia, ktoré by priamo alebo nepriamo vyžadovali alebo podporovali, aby tieto systémy pôsobili spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s ustanoveniami článkov 5 a 6.

9.3 Členovia zabezpečia, ak je to možné, aby ich ústredné vládne orgány konali na základe medzinárodných alebo regionálnych postupov na posudzovanie zhody iba v rozsahu, v ktorom tieto postupy budú v súlade s ustanoveniami článkov 5 a 6.

INFORMÁCIE A POMOC

Článok 10

Informácie o technických predpisoch, normách a postupoch na posudzovanie zhody

10.1 Každý člen zabezpečí, aby sa zriadilo informačné stredisko, ktoré bude schopné zodpovedať všetky primerané otázky ostatných členov a zainteresovaných strán ostatných členov, ako aj poskytnúť príslušné dokumenty, ktoré sa týkajú:

10.1.1 všetkých technických predpisov prijatých alebo navrhovaných na jeho území ústrednými alebo miestnymi vládnymi orgánmi a mimovládnymi orgánmi, ktoré majú právomoc vydávať technické predpisy, alebo regionálnymi normalizačnými orgánmi, ktorých sú také orgány členmi alebo účastníkmi;

10.1.2 všetkých noriem prijatých alebo navrhovaných na jeho území ústrednými alebo miestnymi vládnymi orgánmi, alebo regionálnymi normalizačnými orgánmi, ktorých sú také orgány členmi alebo účastníkmi;

10.1.3 všetkých postupov na posudzovanie zhody alebo navrhovaných postupov na posudzovanie zhody, ktoré sú na jeho území vykonávané ústrednými alebo miestnymi vládnymi orgánmi, alebo mimovládnymi orgánmi, ktoré majú právomoc vydávať technické predpisy, alebo regionálnymi orgánmi, ktorých sú také orgány členmi alebo účastníkmi;

10.1.4 jeho členstva alebo účasti jeho člena, alebo jeho príslušných ústredných alebo miestnych vládnych orgánov v medzinárodných a regionálnych normalizačných orgánoch a systémoch na posudzovanie zhody, ako aj v dvojstranných a mnohostranných dohovoroch v rámci tejto dohody. Informačné strediská budú takisto schopné poskytnúť primerané informácie o ustanoveniach takých systémov a dohovorov;

10.1.5 umiestnenia oznámení zverejňovaných podľa tejto dohody alebo označenia miesta, kde možno tieto informácie získať;

10.1.6 sídla informačných stredísk uvedených v odseku 10.3.

10.2 Ak však člen vytvoril z právnych alebo administratívnych dôvodov viac ako jedno informačné stredisko, tento člen poskytne ostatným členom úplné a jednoznačné informácie o náplni práce každého z týchto informačných stredísk. Ďalej tento člen zabezpečí, aby sa všetky záležitosti adresované nesprávnemu informačnému stredisku okamžite postúpili príslušnému informačnému stredisku.

10.3 Každý člen prijme také vhodné opatrenia, ktorými zabezpečí zriadenie jedného alebo viacerých informačných stredísk, ktoré budú schopné zodpovedať všetky primerané otázky iných členov a zainteresovaných strán iných členov, ako aj poskytnúť príslušné dokumenty alebo informácie, prípadne informácie, kde možno také informácie získať, ak ide o:

10.3.1 všetky normy prijaté alebo navrhované na jeho území mimovládnymi normalizačnými orgánmi alebo regionálnymi normalizačnými orgánmi, ktorých sú také orgány členmi alebo účastníkmi;

10.3.2 všetky postupy na posudzovanie zhody alebo navrhované postupy na posudzovanie zhody, ktoré vykonávajú na jeho území mimovládne orgány alebo regionálne orgány, ktorých sú také orgány členmi alebo účastníkmi;

10.3.3 členstvo a účasť príslušných mimovládnych orgánov na jeho území v medzinárodných a regionálnych normalizačných orgánoch a systémoch na posudzovanie zhody, ako aj v dvojstranných a mnohostranných dohovoroch v rámci tejto dohody. Informačné stredisko bude takisto schopné poskytnúť primerané informácie o ustanoveniach takých systémov a dohovorov.

10.4 Členovia prijmú také vhodné opatrenia, ktoré umožnia zabezpečiť, aby kópie dokumentov vyžadovaných v súlade s touto dohodou inými členmi alebo zainteresovanými stranami iných členov sa poskytovali za primeranú cenu (ak je stanovená), ktorá okrem poštových nákladov bude rovnaká pre štátnych príslušníkov[1]) člena, ako aj pre iných členov.

10.5 Vyspelé členské krajiny poskytnú na požiadanie ostatných členov preklad oznamovaných dokumentov v anglickom, francúzskom alebo v španielskom jazyku, ak ide o obsiahle dokumenty, súhrny týchto dokumentov.

10.6 Sekretariát rozošle po prijatí oznámenia v súlade s ustanoveniami tejto dohody kópie oznámení všetkým členom a zainteresovaným medzinárodným normalizačným orgánom a orgánom na posudzovanie zhody a upozorní členov z rozvojových krajín na všetky oznámenia, ktoré sa vzťahujú na výrobky ich osobitného záujmu.

10.7 Ak člen dosiahol dohodu s ktoroukoľvek inou krajinou alebo krajinami v otázkach týkajúcich sa technických predpisov, noriem alebo postupov na posudzovanie zhody, ktorá môže mať významný vplyv na obchod, aspoň jeden člen dohody oznámi ostatným členom prostredníctvom Sekretariátu výrobky, na ktoré sa dohoda vzťahuje, a priloží stručný opis dohody. Zainteresovaní členovia sa vyzvú, aby na základe požiadania rokovali s ostatnými členmi s cieľom uzavrieť podobné dohody alebo zabezpečiť účasť členov na takých dohodách.

10.8 Táto dohoda nevyžaduje:

10.8.1 publikovať texty v inom jazyku než v jazyku člena;

10.8.2 poskytovať podrobnosti alebo kópie návrhov v inom jazyku než v jazyku člena s výnimkou ustanovenia odseku 5; alebo

10.8.3 aby členovia poskytovali informácie, ktorých zverejnenie je v rozpore s ich základnými záujmami bezpečnosti.

10.9 Oznámenia adresované Sekretariátu budú v angličtine, francúzštine alebo španielčine.

10.10 Členovia určia jeden ústredný vládny orgán, ktorý bude na národnej úrovni zodpovedať za realizáciu ustanovení o oznamovacích postupoch v súlade s touto dohodou s výnimkou postupov zahrnutých v prílohe 3.

10.11 Ak sa však z právnych alebo administratívnych dôvodov zodpovednosť za oznamovacie postupy rozdelí medzi dva alebo viaceré ústredné vládne orgány, dotyčný člen poskytne ostatným členom úplné a jednoznačné informácie o rozsahu zodpovednosti každého z nich.

Článok 11

Technická pomoc ostatným členom

11.1 Členovia na požiadanie poradia ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, pri príprave technických predpisov.

11.2 Členovia na požiadanie poradia ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, a poskytnú im technickú pomoc, ktorá sa týka založenia národných normalizačných orgánov a účasti v medzinárodných normalizačných orgánoch, podľa vzájomne dohodnutých podmienok a budú podnecovať svoje národné normalizačné orgány, aby postupovali podobne.

11.3 Členovia na požiadanie prijmú také vhodné opatrenia, ktoré im umožnia zabezpečiť, aby riadiace orgány na svojom území poskytovali rady a technickú pomoc ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, podľa vzájomne dohodnutých podmienok, ktorá sa týka:

11.3.1 založenia riadiacich orgánov alebo orgánov na posudzovanie zhody s technickými predpismi; a

11.3.2 metód, pomocou ktorých sa môžu ich technické predpisy najlepšie dodržiavať.

11.4 Členovia na požiadanie prijmú také vhodné opatrenia, ktoré im umožnia zabezpečiť, aby poskytovali rady a technickú pomoc, ktorá sa týka založenia orgánov na posudzovanie zhody s normami prijatými na území člena,

[1]) „Štátnymi príslušníkmi“ v prípade samostatného colného územia sa rozumejú členovia WTO, ktorí sú fyzickými osobami alebo právnickými osobami a majú trvalý pobyt alebo skutočné priemyselné alebo obchodné sídlo na tomto colnom území.

ktorý požiadal o pomoc, ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, podľa vzájomne dohodnutých podmienok.

11.5 Členovia na požiadanie poradia ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, a poskytnú im technickú pomoc, ktorá sa týka postupu, ktorý by mali prijať ich výrobcovia, ak si želajú mať prístup k systémom na posudzovanie zhody riadeným vládnymi alebo mimovládnymi orgánmi na území člena, ktorý žiadosť prijal, podľa vzájomne dohodnutých podmienok.

11.6 Členovia, ktorí sú členmi alebo účastníkmi medzinárodných alebo regionálnych systémov na posudzovanie zhody, poradia na požiadanie ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, a poskytnú im technickú pomoc, ktorá sa týka založenia inštitúcií a ich systému, čo im umožní plniť povinnosti vyplývajúce z členstva alebo účasti v týchto systémoch, podľa vzájomne dohodnutých podmienok.

11.7 Členovia budú, ak vznikne taká požiadavka, podnecovať orgány na svojom území, ktoré sú členmi alebo účastníkmi medzinárodných alebo regionálnych systémov na posudzovanie zhody, do toho, aby poskytovali rady ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, a aby posúdili ich požiadavky na technickú pomoc týkajúcu sa založenia inštitúcií, čo umožní príslušným orgánom na svojom území plniť povinnosti vyplývajúce z členstva alebo z účasti v týchto systémoch.

11.8 Pri poskytovaní rád a technickej pomoci ostatným členom podľa podmienok uvedených v odsekoch 1 až 7 členovia dajú prednosť potrebám najmenej rozvinutých členských krajín.

Článok 12

Zvláštny a rozdielny prístup k členom z rozvojových členských krajín

12.1 Členovia budú rozdielne pristupovať k jednotlivým krajinám a poskytnú priaznivejšie podmienky rozvojovým krajinám, členom tejto dohody, podľa nasledujúcich ustanovení, ako aj podľa príslušných článkov tejto dohody.

12.2 Členovia budú venovať osobitnú pozornosť ustanoveniam tejto dohody, ktoré sa týkajú práv a povinností rozvojových členských krajín a zohľadnia zvláštny vývoj, finančné a obchodné potreby rozvojových členských krajín pri uplatňovaní tejto dohody na štátnej úrovni, ale aj pri výkone inštitucionálnych ustanovení tejto dohody.

12.3 Členovia pri príprave a uplatňovaní technických predpisov, noriem a postupov na posudzovanie zhody zohľadnia zvláštny vývoj, finančné a obchodné potreby rozvojových členských krajín a zabezpečia, aby technické predpisy, normy a postupy na posudzovanie zhody nevytvárali zbytočné prekážky vývozom z rozvojových členských krajín.

12.4 Členovia uznávajú, že hoci môžu existovať medzinárodné normy, metodické pokyny alebo odporúčania, členovia rozvojových krajín vo zvláštnych technologických a sociálno-ekonomických podmienkach prijmú určité technické predpisy, normy alebo postupy na posudzovanie zhody zamerané na zachovanie vlastnej technológie, výrobných metód a procesov, čo je zlučiteľné s ich potrebami rozvoja. Členovia preto uznávajú, že od rozvojových členských krajín nemožno očakávať využitie medzinárodných noriem ako základu ich technických predpisov alebo noriem vrátane skúšobných metód, ktoré nie sú vhodné pre ich rozvoj, finančné a obchodné potreby.

12.5 Členovia prijmú také vhodné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby sa medzinárodné normalizačné orgány a medzinárodné systémy na posudzovanie zhody organizovali a riadili spôsobom, ktorý umožní aktívnu a reprezentatívnu účasť príslušných orgánov všetkých členov, pričom sa budú brať do úvahy zvláštne problémy rozvojových členských krajín.

12.6 Členovia prijmú také vhodné opatrenia, ktoré im umožnia zabezpečiť, aby medzinárodné normalizačné orgány na žiadosť členov rozvojových krajín preskúmali možnosť a v prípade, ak je to možné, pripravili medzinárodné normy, ktoré sa budú týkať výrobkov osobitného záujmu rozvojových členských krajín.

12.7 Členovia v súlade s ustanoveniami článku 11 poskytnú technickú pomoc rozvojovým členským krajinám, aby zabezpečili, že príprava a uplatňovanie technických predpisov, noriem a postupov na posudzovanie zhody nevytvoria zbytočné prekážky rozvoju a rozširovaniu vývozu z rozvojových členských krajín. Pri určovaní podmienok technickej pomoci bude zohľadnený stupeň rozvoja žiadajúcich členov, a predovšetkým najmenej rozvinutých členských krajín.

12.8 Uznáva sa, že členovia rozvojových krajín môžu čeliť zvláštnym problémom vrátane inštitucionálnych a infraštruktúrnych problémov pri príprave a uplatňovaní technických predpisov, noriem a postupov na posudzovanie zhody. Ďalej sa uznáva, že zvláštnosti vývoja a obchodné potreby rozvojových členských krajín, ako aj stupeň ich technologického rozvoja môžu zabrániť ich schopnosti plniť si povinnosti v súlade s touto dohodou. Členovia preto plne zohľadnia túto skutočnosť. V súlade s tým, v snahe zabezpečiť, aby rozvojové členské krajiny boli schopné postupovať v duchu tejto dohody, umožňuje sa Výboru pre technické prekážky obchodu ustanovenom podľa článku 13 (ďalej len „Výbor“) zabezpečiť na požiadanie špecifické, časovo obmedzené, úplné alebo dočasné výnimky zo záväzkov podľa tejto dohody. Pri posudzovaní takých žiadostí Výbor zohľadní zvláštne problémy pri príprave a uplatňovaní technických predpisov, noriem a postupov na posudzovanie zhody a zvláštnosti vývoja a obchodné potreby rozvojovej členskej krajiny, ako aj stupeň jej technologického rozvoja, čo môže zabrániť jej schopnosti plne vykonávať svoje záväzky v súlade s touto dohodou. Výbor zohľadní predovšetkým zvláštne problémy najmenej rozvinutých členských krajín.

12.9 Počas konzultácií budú mať vyspelé krajiny na pamäti zvláštne problémy, ktoré majú rozvojové členské krajiny pri zostavovaní a uplatňovaní noriem, technických predpisov a postupov na posudzovanie zhody a v snahe pomôcť rozvojovým krajinám v ich úsilí v tomto smere vyspelé členské krajiny zohľadnia zvláštne potreby rozvojových členských krajín v oblasti financovania, obchodu a rozvoja.

12.10 Výbor pravidelne preskúma zvláštny a rozdielny prístup k jednotlivým členom, ktorý sa poskytuje rozvojovým členským krajinám na národnej a medzinárodnej úrovni v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

INŠTITÚCIE, KONZULTÁCIE A UROVNÁVANIE SPOROV

Článok 13

Výbor pre technické prekážky obchodu

13.1 Týmto je ustanovený Výbor pre technické prekážky obchodu, ktorý bude zložený zo zástupcov každého z členov. Výbor si zvolí svojho predsedu a bude sa schádzať podľa potreby, najmenej však raz ročne, aby umožnil členom konzultovať akékoľvek záležitosti, ktoré súvisia s vykonávaním tejto dohody alebo s podporou jej cieľov, a plniť tie povinnosti, ktoré sú mu zverené touto dohodou alebo členmi.

13.2 Výbor ustanoví pracovné skupiny alebo iné orgány, ktoré budú vykonávať také povinnosti, ktoré im zverí Výbor v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody.

13.3 Dohodlo sa, že by sa malo zabrániť zbytočnej duplicite medzi prácou podľa tejto dohody a prácou vlád v ostatných technických orgánoch. Výbor prešetrí tento problém s cieľom znížiť duplicitu na minimum.

Článok 14

Konzultácie a urovnávanie sporov

14.1 Konzultácie a urovnávanie sporov v akejkoľvek záležitosti, ktorá negatívne ovplyvňuje účinnosť tejto dohody, sa uskutočnia pod záštitou Orgánu na urovnávanie sporov a budú vychádzať, mutatis mutandis, z ustanovení článkov XXII a XXIII GATT 1994 vypracovaných a uplatňovaných v súlade s Dohovorom o urovnávaní sporov.

14.2 Na požiadanie účastníka sporu alebo z jeho vlastnej iniciatívy môže porota vytvoriť technickú skupinu expertov, ktorá bude pomáhať pri riešení otázok technického charakteru, ktoré si vyžadujú podrobné preskúmanie.

14.3 Technické skupiny expertov sa budú riadiť postupmi uvedenými v prílohe 2.

14.4 Vyššie uvedené ustanovenia o urovnávaní sporov sa môžu použiť v prípadoch, keď člen dospel k záveru, že iný člen nedosiahol uspokojivé výsledky v zmysle článkov 3, 4, 7, 8 a 9 a jeho obchodné záujmy sú významne dotknuté. V tomto ohľade budú tieto výsledky rovnocenné s výsledkami orgánu, ako keby bol členom.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 15

Záverečné ustanovenia

Výhrady

15.1 K žiadnemu ustanoveniu tejto dohody sa nemôžu uplatňovať výhrady bez súhlasu ostatných členov.

Preskúmanie

15.2 Každý člen, ihneď ako Dohoda WTO nadobudne platnosť, bude informovať Výbor o existujúcich alebo pripravovaných opatreniach na zabezpečenie vykonávania tejto dohody. Všetky neskoršie zmeny a doplnky k týmto opatreniam sa takisto oznámia Výboru.

15.3 Výbor bude každoročne preskúmavať uplatňovanie a plnenie tejto dohody so zreteľom na jej ciele.

15.4 Najneskôr koncom tretieho roku od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a na konci každého nasledujúceho trojročného obdobia Výbor preskúma plnenie a uplatňovanie tejto dohody vrátane ustanovení týkajúcich sa transparentnosti s cieľom odporúčať prispôsobenie práv a povinností, ktoré z nej vyplývajú, v prípadoch, keď je to nevyhnutné, aby sa zabezpečila vzájomná ekonomická výhodnosť a vyváženosť práv a povinností, bez rozhodnutia k ustanoveniam článku 12. Berúc do úvahy, okrem iného, skúsenosti získané pri uplatňovaní tejto dohody, Výbor vypracuje, ak to bude vhodné, návrhy a dodatky k textu a predloží ich Rade pre obchod s tovarom.

Prílohy

15.5 Prílohy k tejto dohode tvoria jej neoddeliteľnú súčasť.

PRÍLOHA 1

POJMY A ICH DEFINÍCIE NA ÚČELY TEJTO DOHODY

Pojmy uvedené v šiestom vydaní Smernice 2 ISO/IEC, 1991 Všeobecné pojmy a ich definície, týkajúce sa normalizácie a súvisiacich činností, budú mať v prípade použitia tejto dohody rovnaký význam, ako majú definície smernice pri zohľadnení služieb vyčlenených z rozsahu pôsobnosti tejto dohody.

Na účely tejto dohody sa však budú používať nasledujúce definície:

1. Technický predpis

Dokument, ktorý určuje charakteristiku výrobkov alebo s nimi súvisiace výrobné postupy a metódy vrátane príslušných administratívnych ustanovení, ktorých dodržiavanie je povinné. Môže zahŕňať aj terminológiu, symboly alebo požiadavky na balenie, značenie alebo na označovanie výrobku, výrobný postup alebo metódu, alebo sa nimi výlučne zaoberať.

Vysvetlivka
Táto definícia nie je priamo uvedená v Smernici 2 ISO/IEC, ale je založená na tzv. systéme „stavebných blokov".

2. Norma

Dokument schválený uznaným orgánom, ktorý zabezpečuje predpisy, smernice alebo charakteristiky výrobkov alebo s nimi súvisiace postupy a výrobné metódy, ktorých dodržiavanie nie je povinné na bežné a opakované použitie. Môže zahŕňať aj terminológiu, symboly alebo požiadavky na balenie, značenie alebo na označovanie výrobku, výrobný postup alebo metódu, alebo sa nimi výlučne zaoberať.

Vysvetlivka
Termíny podľa definície Smernice 2 ISO/IEC zahŕňajú výrobky, postupy a služby. Táto dohoda pojednáva iba o technických predpisoch, normách a postupoch na posudzovanie zhody týkajúcich sa výrobkov, postupov a výrobných metód. Normy podľa definície Smernice 2 ISO/IEC môžu byť záväzné alebo nezáväzné. Na účely tejto dohody sú normy definované ako nezáväzné a technické predpisy ako záväzné dokumenty. Normy pripravované medzinárodnou normalizačnou komunitou sú založené na jednomyseľnosti. Táto dohoda sa vzťahuje na všetky dokumenty, ktoré nie sú založené na jednomyseľnosti.

3. Postupy na posudzovanie zhody

Akýkoľvek použitý postup, ktorý priamo alebo nepriamo určuje, že príslušné požiadavky obsiahnuté v technických predpisoch alebo normách sú splnené.

Vysvetlivka
Postupy na posudzovanie zhody zahŕňajú okrem iného postupy odoberania vzoriek, testy a kontrolu; vyhodnocovanie, overenie a potvrdenie o zhode; registráciu, akreditáciu a schválenie, ale aj ich kombinácie.

4. Medzinárodný orgán alebo systém

Orgán alebo systém, ktorý umožňuje členstvo všetkým členom.

5. Regionálny orgán alebo systém

Orgán alebo systém, ktorý umožňuje členstvo iba niektorým členom.

6. Ústredný vládny orgán

Ústredná vláda, jej ministerstvá a úrady alebo ďalšie orgány podriadené kontrole ústrednej vlády vo vzťahu k príslušnej činnosti.

Vysvetlivka
V prípade Európskeho spoločenstva sa používajú ustanovenia pre riadiace ústredné vládne orgány. Regionálne orgány alebo systémy na posudzovanie zhody sa môžu zriaďovať v rámci Európskeho spoločenstva a v takých prípadoch by sa mali podriadiť ustanoveniam tejto dohody o regionálnych orgánoch alebo systémoch na posudzovanie zhody.

7. Miestny vládny orgán

Výkonné štátne orgány, iné ako ústredná vláda (napríklad štáty, provincie, krajiny, kantóny, mestské samosprávy atď.), ich ministerstvá, úrady alebo akékoľvek orgány podriadené kontrole týchto vlád vo vzťahu k príslušnej činnosti.

8. Mimovládny orgán

Orgán, iný ako ústredný vládny orgán alebo miestny vládny orgán vrátane mimovládnych orgánov, ktoré majú právomoc uplatňovať technické predpisy.

PRÍLOHA 2

TECHNICKÉ SKUPINY EXPERTOV

Nasledujúce postupy sa týkajú technických skupín expertov, ktoré sú vytvorené v súlade s ustanoveniami článku 14.

1. Technické skupiny expertov podliehajú právomoci poroty. O ich kompetenciách a podrobných pracovných postupoch rozhodne porota a jej budú podávať správy.

2. V technických skupinách expertov sa zúčastnia len osoby odborne zdatné a so skúsenosťami v príslušnej oblasti.

3. Občania sporných strán nebudú môcť bez spoločnej dohody sporných strán pôsobiť v technických skupinách expertov okrem výnimočných okolností, keď porota uváži, že špecializovaná vedecká expertíza sa nemôže vykonať iným spôsobom. Vládni úradníci sporných strán nebudú pôsobiť v technických skupinách expertov. Členovia technických skupín expertov budú vystupovať ako jednotlivci, a nie ako zástupcovia vlád ani ako zástupcovia organizácií. Vlády alebo organizácie im preto nebudú dávať pokyny vzťahujúce sa na záležitosti predložené technickej skupine expertov.

4. Technické skupiny expertov môžu konzultovať a získavať informácie a technické rady z ľubovoľného zdroja, ktorý považujú za vhodný. Predtým, ako technická skupina expertov získa informácie alebo rady z určitého zdroja, ktorý je v právomoci člena, informuje vládu tohto člena. Každý člen čo najrýchlejšie a úplne odpovie na každú žiadosť technickej skupiny expertov o takú informáciu, ktorú technická skupina expertov považuje za potrebnú a vhodnú.

5. Sporné strany budú mať prístup ku všetkým príslušným informáciám predloženým technickej skupine expertov, ak tieto informácie nie sú dôvernej povahy. Dôverné informácie poskytnuté technickej skupine expertov nebudú zverejnené bez formálneho súhlasu vlády, organizácie alebo osoby, ktorá tieto informácie poskytla. V prípade, ak sa také informácie vyžadujú od technickej skupiny expertov, ale technická skupina expertov nemá na zverejnenie takých informácií oprávnenie, poskytne vláda, organizácia alebo osoba nedôverný obsah týchto informácií.

6. Technická skupina expertov predloží zainteresovaným členom návrh správy s cieľom získať ich pripomienky a zohľadniť ich, ak je to vhodné, v záverečnej správe, ktorú po predložení porote tiež rozošle členom, ktorí o ňu prejavia záujem.

PRÍLOHA 3

ZÁSADY SPRÁVNEJ PRAXE NA PRÍPRAVU, PRIJÍMANIE A UPLATŇOVANIE NORIEM

Všeobecné ustanovenia

A. Na účely týchto zásad sa budú používať definície uvedené v prílohe 1 tejto dohody.

B. Tieto zásady môže prijať každý normalizačný orgán na území člena WTO bez ohľadu na to, či ide o ústredný vládny orgán, miestny vládny orgán alebo mimovládny orgán; každý vládny regionálny normalizačný orgán, ak jeden alebo viacerí členovia sú členmi WTO; a každý mimovládny regionálny normalizačný orgán, ktorého jeden alebo viacerí členovia sídlia na území člena WTO (ďalej spoločne nazývané „normalizačné orgány“ a jednotlivo „normalizačný orgán“).

C. Normalizačné orgány, ktoré prijali tieto zásady, alebo od nich odstúpili, vyrozumejú o tejto skutočnosti Informačné stredisko ISO/IEC v Ženeve. Oznam bude obsahovať názov a adresu príslušného orgánu a rozsah jeho súčasných a očakávaných normalizačných činností. Oznam možno zaslať buď priamo Informačnému stredisku ISO/IEC, alebo prostredníctvom národného členského orgánu ISO/IEC, alebo výhodnejšie prostredníctvom príslušného národného člena, alebo prostredníctvom medzinárodnej pobočky organizácie ISONET podľa toho, čo bude vhodnejšie.

Základné ustanovenia

D. Normalizačný orgán vo vzťahu k normám zabezpečí, aby sa s výrobkami dovážanými z územia ktoréhokoľvek člena WTO nezaobchádzalo menej priaznivo ako s obdobnými výrobkami domáceho pôvodu a s obdobnými výrobkami pochádzajúcimi z ktorejkoľvek inej krajiny.

E. Normalizačný orgán zabezpečí, aby sa normy nepripravovali, neprijímali alebo neuplatňovali s úmyslom alebo následkom vytvoriť zbytočné prekážky v medzinárodnom obchode.

F. Tam, kde existujú medzinárodné normy alebo sú pred dokončením, normalizačný orgán použije tieto normy alebo ich príslušné časti ako základ noriem, ktoré pripravuje, okrem prípadov, ak by také medzinárodné normy alebo ich príslušné časti boli neúčinné alebo nevyhovujúce napríklad pre nedostatočnú úroveň ochrany alebo z klimatických alebo geografických dôvodov, alebo z dôvodov zásadných technologických problémov.

G. V záujme harmonizácie noriem na čo najširšom základe sa normalizačný orgán bude, v rámci svojich možností, v celom rozsahu zapájať do prípravy medzinárodných noriem v príslušných medzinárodných normalizačných organizáciách, bude spolupracovať predovšetkým v tých oblastiach, pre ktoré buď už prijal, alebo hodlá prijať normy. Normalizačné orgány na území člena sa zapoja do príslušnej medzinárodnej normalizačnej činnosti, ak to bude možné, prostredníctvom jednej delegácie zastupujúcej všetky normalizačné orgány na území štátu, ktorý prijal alebo hodlá prijať normu pre oblasť, s ktorou činnosť medzinárodných normalizačných organizácií súvisí.

H. Normalizačný orgán na území člena vyvinie maximálne úsilie na to, aby sa vyhol duplicite alebo prekrývaniu s činnosťou iných normalizačných orgánov na území štátu alebo s činnosťou príslušných medzinárodných alebo regionálnych normalizačných orgánov. Takisto vyvinie maximálne úsilie, aby dosiahol konsenzus s normami, ktoré vypracúva. Podobne regionálny normalizačný orgán vyvinie úsilie, aby predišiel duplicite alebo prekrývaniu s činnosťou iných príslušných medzinárodných normalizačných orgánov.

I. Kde je to vhodné, normalizačný orgán bude špecifikovať normy vychádzajúce z požiadaviek výrobkov skôr z hľadiska prevádzky než z konštrukčných alebo opisných charakteristík.

J. Najmenej raz za šesť mesiacov bude normalizačný orgán zverejňovať pracovný program obsahujúci jeho názov a adresu, normy, ktoré v súčasnosti pripravuje, a normy, ktoré prijal v predchádzajúcom období. Norma je v štádiu prípravy od momentu prijatia rozhodnutia vytvoriť normu až do prijatia normy. Názvy špecifických návrhov noriem budú preložené na požiadanie do angličtiny, francúzštiny alebo do španielčiny. Oznámenie o existencii pracovného programu bude zverejnené v domácej alebo, ak to bude vyžadovať situácia, v regionálnej publikácii o normalizačných aktivitách.

Pracovný program bude uvádzať pre každú normu, v súlade s predpismi ISONET-u, príslušnú klasifikáciu k danej záležitosti, dosiahnutý stupeň vypracovania normy a odkazy na všetky medzinárodné normy, ktoré sa použili ako základ. Najneskôr do uverejnenia pracovného programu normalizačný orgán oznámi jeho existenciu Informačnému stredisku ISO/IEC v Ženeve.

Oznam bude obsahovať názov a adresu normalizačného orgánu, názov a číslo publikácie, v ktorej je pracovný program zverejnený, obdobie, na ktoré sa pracovný program vzťahuje, jeho cenu (ak existuje) a spôsob aj miesto, kde ho možno získať. Oznam možno zaslať priamo Informačnému stredisku ISO/IEC alebo, výhodnejšie, prostredníctvom príslušného národného člena alebo medzinárodnej pobočky ISONET-u.

K. Národný člen ISO/IEC vyvinie maximálne úsilie, aby sa stal členom ISONET-u alebo aby vymenoval iný orgán, ktorý by sa mal stať členom, a zároveň, aby získal najvyšší možný typ členstva v ISONET-e. Ostatné normalizačné orgány sa budú usilovať o pridružené členstvo ISONET-u.

L. Normalizačný orgán, skôr ako prijme normu, poskytne zainteresovaným stranám na území člena WTO najmenej 60 dní na predloženie pripomienok k návrhu normy. Túto lehotu však môže skrátiť v prípadoch, ak vzniknú alebo hrozí, že vzniknú, naliehavé problémy spojené s bezpečnosťou, zdravím alebo životným prostredím. Najneskôr na začiatku pripomienkového obdobia normalizačný orgán uverejní informáciu o lehote na predkladanie pripomienok v publikácii, ako je uvedené v odseku J. Táto informácia bude, podľa možnosti, čo najpodrobnejšie uvádzať, či sa návrh normy odlišuje od príslušných medzinárodných noriem.

M. Na požiadanie ktorejkoľvek zainteresovanej strany na území člena WTO normalizačný orgán okamžite poskytne alebo zabezpečí kópie návrhu normy, ktorú predložil na pripomienkovanie. Všetky poplatky ukladané za túto službu budú okrem skutočných poštových nákladov rovnaké pre domáce i zahraničné strany.

N. Normalizačný orgán pri ďalšom spracúvaní normy zohľadní pripomienky, ktoré prijal počas pripomienkového obdobia. Pripomienky prijaté prostredníctvom normalizačných orgánov, ktoré akceptovali Zásady správnej praxe, budú, ak taká pripomienka vznikne, zodpovedané čo najrýchlejšie. Odpoveď bude obsahovať vysvetlenie, prečo je odchýlka od príslušných medzinárodných noriem nevyhnutná.

O. Po prijatí bude norma čo najskôr zverejnená.

P. Na požiadanie každej zainteresovanej strany na území člena WTO normalizačný orgán okamžite poskytne alebo zabezpečí kópie jeho najnovšieho pracovného programu alebo normy, ktorú predložil. Všetky poplatky ukladané za túto službu budú okrem skutočných poštových nákladov rovnaké pre zahraničného i domáceho člena.

Q. Normalizačný orgán priaznivo uváži a poskytne primeranú možnosť konzultovať o podaniach týkajúcich sa účinnosti týchto zásad predkladaných normalizačnými orgánmi, ktoré akceptovali tieto Zásady správnej praxe. Bude sa usilovať o objektívne vyriešenie akýchkoľvek sťažností.

D O H O D A
o obchodných aspektoch investičných opatrení

Členovia,

berúc do úvahy, že ministri odsúhlasili v Punta del Este deklaráciu s tým, že „po preskúmaní účinnosti článkov GATT vzťahujúcich sa na obmedzujúce a skresľujúce účinky investičných opatrení na obchod rokovania by mali, ak je to vhodné, viesť k vypracovaniu ďalších ustanovení, ktoré môžu byť nevyhnutné na zabránenie takým nepriaznivým účinkom na obchod;

želajúc si podporovať rozvoj a postupnú liberalizáciu svetového obchodu a uľahčiť zahraničné investovanie s cieľom zvýšiť hospodársky rast všetkých obchodných partnerov, predovšetkým rozvojových členských krajín, pri zabezpečení voľnej súťaže;

berúc do úvahy osobitné obchodné, rozvojové a finančné potreby rozvojových členských krajín, predovšetkým najmenej rozvinutých členských krajín;

uznávajúc, že určité investičné opatrenia môžu mať obmedzujúce a skresľujúce účinky na obchod;

dohodli sa takto:

Článok 1

Účinnosť

Táto dohoda sa uplatňuje iba na investičné opatrenia týkajúce sa obchodu s tovarom (ďalej len „TRIM“).

Článok 2

Národné zaobchádzanie a množstvové obmedzenia

1. Bez obmedzenia ostatných práv a povinností vyplývajúcich z GATT 1994 žiadny člen neuplatní TRIM, ktoré sú nezlučiteľné s ustanoveniami článku III alebo článku XI GATT 1994.

2. Zoznam príkladov TRIM, ktoré sú nezlučiteľné so záväzkom národného zaobchádzania stanoveným v článku III ods. 4 GATT 1994 a so záväzkom všeobecného odstránenia množstvových obmedzení stanoveným v článku XI ods. 1 GATT 1994, obsahuje príloha tejto dohody.

Článok 3

Výnimky

Všetky výnimky podľa GATT 1994 sa budú, tak ako je to vhodné, vzťahovať na ustanovenia tejto dohody.

Článok 4

Rozvojové členské krajiny

Rozvojové členské krajiny sa budú môcť dočasne odchýliť od ustanovení článku 2 v takom rozsahu a takým spôsobom, ako to dovoľuje článok XVIII GATT 1994, Dohovor o ustanoveniach platobnej bilancie GATT 1994 a Deklarácia o obchodných opatreniach prijatá z dôvodov platobnej bilancie 28. novembra 1979 (BISD 26S/205–209), ktoré dovoľujú členom odchýliť sa od ustanovení článkov III a XI GATT 1994.

Článok 5

Oznamovanie a prechodné ustanovenia

1. Členovia do 90 dní od nadobudnutia platnosti Dohody WTO oznámia Rade pre obchod s tovarom všetky TRIM, ktoré uplatňujú a ktoré nie sú v súlade s ustanoveniami tejto dohody. Tieto TRIM, ktoré majú všeobecné alebo špecifické použitie, sa oznámia spolu s ich základnými znakmi.[1])

2. Každý člen zruší všetky TRIM oznámené podľa odseku 1 do dvoch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO v prípade rozvinutých členských krajín, do piatich rokov v prípade rozvojových členských krajín a do siedmich rokov v prípade najmenej rozvinutých členských krajín.

3. Rada pre obchod s tovarom môže na požiadanie predĺžiť prechodné obdobie na odstránenie TRIM oznámených podľa odseku 1 vzťahujúce sa na rozvojovú členskú krajinu, ako aj na najmenej rozvinutú členskú krajinu, ktorá

[1]) V prípade TRIM uplatňovaných ľubovoľným orgánom bude nutné oznámiť každé jednotlivé uplatnenie. Informácie, ktoré by poškodzovali oprávnené obchodné záujmy jednotlivých podnikov, sa nemusia zverejniť.

preukáže zvláštne ťažkosti pri zavádzaní ustanovení tejto dohody. Pri posudzovaní takej žiadosti Rada pre obchod s tovarom vezme do úvahy individuálne rozvojové, finančné a obchodné potreby príslušného člena.

4. Počas prechodného obdobia by člen nemal meniť podmienky žiadnych TRIM, ktoré oznámi podľa odseku 1 a ktoré sú platné v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO, tak, aby sa zvýšil stupeň ich nezlučiteľnosti s ustanoveniami článku 2. Na TRIM zavedené menej ako 180 dní pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO sa nebudú vzťahovať výhody z prechodných ustanovení uvedených v odseku 2.

5. Napriek ustanoveniam článku 2, aby nedošlo k znevýhodneniu založených podnikov, na ktoré sa vzťahujú TRIM oznámené podľa odseku 1, môže člen použiť v prechodnom období rovnaké TRIM pre novú investíciu *(i)* vtedy, ak výrobky takého investovania sú obdobné ako výrobky už založených podnikov, a *(ii)* vtedy, keď je nevyhnutné zabrániť narušeniu podmienok súťaže medzi novým investovaním a už založenými podnikmi. Každé takto použité TRIM na nové investovanie sa oznámi Rade pre obchod s tovarom. Podmienky týchto TRIM budú, pokiaľ ide o ich účinky v oblasti hospodárskej súťaže, rovnocenné s tými, ktoré sú platné vo vzťahu k už založeným podnikom, a zrušia sa v tom istom čase.

Článok 6

Prehľadnosť

1. V súvislosti s TRIM členovia potvrdzujú svoj záväzok týkajúci sa prehľadnosti a oznamovacích povinností podľa článku X GATT 1994 v záväzku týkajúcom sa „Oznamovania" uvedenom v Dohovore o oznamovaní, konzultáciách, urovnávaní sporov a dohľade z 28. novembra 1979 a v ministerskom rozhodnutí o oznamovacích postupoch z 15. apríla 1994.

2. Každý člen oznámi Sekretariátu publikácie, v ktorej sa budú TRIM uvádzať, vrátane tých, ktoré využívajú regionálne alebo miestne vlády a orgány na ich území.

3. Každý člen s porozumením posúdi žiadosti o informácie a poskytne primeranú možnosť na uskutočnenie konzultácií o akejkoľvek záležitosti vyplývajúcej z tejto dohody, vznesenej iným členom. V súlade s článkom X GATT 1994 sa od žiadneho člena nevyžaduje poskytnutie informácií, ktorých poskytnutie by ohrozovalo dodržiavanie zákonov alebo by bolo inak v rozpore s verejným záujmom, alebo by poškodzovalo oprávnené obchodné záujmy jednotlivých štátnych alebo súkromných podnikov.

Článok 7

Výbor pre obchodné aspekty investičných opatrení

1. Týmto je zriadený Výbor pre obchodné aspekty investičných opatrení (ďalej len „Výbor"), v ktorom je členstvo otvorené pre všetkých členov. Výbor si zvolí vlastného predsedu a podpredsedu a bude sa stretávať najmenej raz za rok, ale aj na základe žiadosti každého člena.

2. Výbor si bude plniť povinnosti, ktoré mu uloží Rada pre obchod s tovarom, a poskytne členom možnosť konzultovať o akýchkoľvek záležitostiach týkajúcich sa pôsobenia a uplatňovania tejto dohody.

3. Výbor bude priebežne dohliadať na vykonávanie a uplatňovanie tejto dohody a bude o tom každoročne podávať správu Rade pre obchod s tovarom.

Článok 8

Konzultácie a urovnávanie sporov

Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, tak ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, sa budú používať na konzultácie a urovnávanie sporov podľa tejto dohody.

Článok 9

Preskúmanie Radou pre obchod s tovarom

Najneskôr päť rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO Rada pre obchod s tovarom preskúma pôsobenie tejto dohody a ak to bude potrebné, navrhne Konferencii ministrov zmeny jej textu. Počas tohto preskúmania Rada pre obchod s tovarom zváži, či sa má dohoda doplniť o ustanovenia týkajúce sa investičnej politiky a politiky v oblasti hospodárskej súťaže.

PRÍLOHA

ZOZNAM PRÍKLADOV

1. TRIM, ktoré sú nezlučiteľné so záväzkom národného zaobchádzania stanovenom v článku III ods. 4 GATT 1994, zahŕňajú TRIM, ktoré sú povinné alebo vynútiteľné podľa domácej legislatívy alebo správnych rozhodnutí alebo ktorých dodržiavanie je nevyhnutné na získanie výhody a ktoré vyžadujú:

a) nákup alebo používanie výrobkov domáceho pôvodu alebo z domáceho zdroja akýmkoľvek podnikom špecifikovaných buď podľa konkrétnych objemov či hodnoty výrobkov, alebo podľa pomernej časti objemu či hodnoty jeho miestnej výroby, alebo

b) aby nákupy alebo použitie výrobkov dovezených podnikom bolo limitované čiastkou vo vzťahu k objemu alebo hodnote miestnych výrobkov, ktoré vyváža.

2. TRIM, ktoré sú nezlučiteľné so záväzkom všeobecného zrušenia množstvových obmedzení stanovených v článku XI ods. 1 GATT 1994, zahŕňajú tie TRIM, ktoré sú povinné či vynútiteľné podľa domácej legislatívy alebo správnych rozhodnutí alebo ktorých dodržiavanie je nevyhnutné na získanie výhody a ktoré obmedzujú:

a) dovoz výrobkov používaných podnikom alebo týkajúcich sa jeho miestnej výroby buď všeobecne, alebo do výšky vzťahujúcej sa k objemu či hodnote miestnej výroby, ktorú vyváža;

b) dovoz výrobkov používaných podnikom alebo týkajúcich sa jeho miestnej výroby obmedzením jeho prístupu k zahraničným devízam do výšky v pomere k prílevu devíz pripisovaných podniku, alebo

c) vývoz alebo predaj výrobkov na vývoz podnikom špecifikovaných podľa jednotlivých výrobkov podľa objemu či hodnoty výrobkov alebo podľa pomernej časti objemu či hodnoty jeho miestnej výroby.

D O H O D A

o uplatňovaní článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Členovia sa dohodli takto:

ČASŤ I

Článok 1

Zásady

Antidumpingové opatrenie sa uplatní len v prípadoch, ktoré ustanovuje článok VI GATT 1994, a po prešetrení, ktoré je začaté[1]) a vykonáva sa v súlade s ustanoveniami tejto dohody. Nasledujúce ustanovenia upravujú uplatňovanie článku VI GATT 1994, ak bolo opatrenie prijaté podľa antidumpingových právnych predpisov.

Článok 2

Vymedzenie dumpingu

2.1 Na účely tejto dohody sa môže výrobok považovať za dumpingový, t. j. uvádzaný na trh inej krajiny za nižšiu cenu, ako je jeho normálna hodnota, ak je vývozná cena vyvážaného výrobku z jednej krajiny do druhej menšia, než je pri bežnom obchode porovnateľná cena obdobného výrobku určeného na spotrebu vo vyvážajúcej krajine.

2.2 Ak sa v rámci bežného obchodu nevyskytuje žiadny predaj obdobného výrobku na domácom trhu vyvážajúcej krajiny alebo ak v dôsledku mimoriadnej situácie na trhu alebo nízkeho objemu predaja na domácom trhu vyvážajúcej krajiny[2]) taký predaj neumožňuje riadne porovnanie, dumpingové rozpätie sa určí porovnaním s porovnateľnou cenou obdobného výrobku vyvážaného do niektorej tretej krajiny za predpokladu, že táto cena je reprezentatívna, alebo porovnaním s výrobnými nákladmi v krajine pôvodu zvýšenými o príslušnú sumu na administratívne, predajné a všeobecné náklady a zisk.

2.2.1 Predaj obdobného výrobku na domácom trhu vyvážajúcej krajiny alebo predaj do tretej krajiny za cenu nižšiu, ako sú výrobné (fixné a variabilné) náklady na jednotku zvýšené o administratívne, predajné a všeobecné náklady, sa môže považovať za nie bežný obchod z dôvodu ceny a nemusí sa brať do úvahy pri určovaní normálnej hodnoty len vtedy, keď úrady[3]) určia, že taký predaj sa uskutočňuje v priebehu predĺženého obdobia[4]) v podstatných množstvách[5]) a v cenách, ktoré nezabezpečujú pokrytie všetkých nákladov počas primeraného obdobia. Ak ceny, ktoré sú nižšie ako jednotkové náklady v čase predaja, sú vyššie ako vážený priemer jednotkových nákladov v čase prešetrenia, tieto ceny sa budú považovať za také, ktoré zabezpečujú pokrytie nákladov počas primeraného obdobia.

2.2.1.1 Na účely odseku 2 sa náklady bežne vypočítajú na základe údajov, ktoré vlastní vývozca alebo výrobca zúčastňujúci sa prešetrenia, tak, že tieto údaje sú v súlade so všeobecne prijatými účtovnými zásadami vyvážajúcej krajiny a primerane odrážajú náklady súvisiace s výrobou a predajom daného výrobku. Úrady posúdia všetky dostupné dôkazy o správnom rozdelení nákladov vrátane tých, ktoré dali k dispozícii vývozcovia alebo výrobcovia v priebehu prešetrenia, za predpokladu, že také rozdelenie v minulosti využil vývozca alebo výrobca predovšetkým v súvislosti s určením primeraných amortizačných lehôt a odpisov a oprávok na kapitálové výdavky a ostatné rozvojové náklady. Ak sa to už neodráža na rozdelení nákladov podľa tohto pododseku, náklady sa vhodne upravia pri tých neperiodických položkách nákladov, ktoré prinášajú výhodu budúcej a/alebo súčasnej výrobe, alebo za okolností, pri ktorých sú náklady počas obdobia konania ovplyvnené začatím činnosti[6]).

2.2.2 Na účely odseku 2 budú sumy zodpovedajúce výške administratívnych, predajných a všeobecných nákladov a ziskov založené na skutočných údajoch týkajúcich sa výroby a odbytu obdobného výrobku pri

---

[1]) Výraz „začaté“, tak ako sa používa v tejto dohode, znamená procedurálnu činnosť, ktorou člen formálne začína prešetrenie v súlade s článkom 5.

[2]) Predaj obdobného výrobku určeného na spotrebu na domácom trhu vyvážajúcej krajiny sa bude obvykle považovať za objemovo dostatočný na určenie normálnej hodnoty, ak taký predaj predstavuje 5 % alebo viac z predajov posudzovaného výrobku dovážajúcemu členovi, s tým, že nižší podiel bude prijateľný v prípadoch, keď možno dokázať, že domáci predaj aj na takej nízkej úrovni je dostatočnou veličinou na zabezpečenie riadneho porovnania.

[3]) Pojem „úrady“ tam, kde sa v tejto dohode používa, znamená a interpretuje sa ako príslušné vyššie úrady.

[4]) Predĺžené obdobie by mohlo bežne trvať jeden rok, ale v žiadnom prípade nie menej ako šesť mesiacov.

[5]) Predaje pod jednotkové náklady sa vykonávajú v podstatnom množstve, ak úrady určia, že vážený priemer predajných cien transakcií, ktoré sa berú do úvahy na určenie normálnej hodnoty, je pod váženým priemerom jednotkových nákladov alebo že objem predajov pod jednotkové náklady reprezentuje najmenej 20 % hodnoty predanej v transakciách, ktoré sa vezmú do úvahy na určenie normálnej hodnoty.

[6]) Úprava vykonaná na začatie činnosti bude odrážať náklady na konci nábehového obdobia alebo, ak toto obdobie presahuje obdobie prešetrenia, posledné náklady, ktoré môžu primerane vziať do úvahy úrady počas prešetrenia.

bežnom obchode dodaného prostredníctvom vývozcu alebo výrobcu, ktorý je účastníkom prešetrenia. Ak tieto čiastky nemožno určiť na tomto základe, potom ich možno určiť na základe:

(i) skutočných čiastok, ktoré príslušný vývozca alebo výrobca, ak ide o výrobu a predaj tej istej všeobecnej kategórie výrobkov, vydal alebo prijal na domácom trhu v krajine pôvodu;

(ii) váženého priemeru skutočných čiastok vydaných a prijatých ostatnými vývozcami alebo výrobcami, ktorí sú účastníkmi prešetrenia, ak ide o výrobu a predaj obdobného výrobku na domácom trhu v krajine pôvodu;

(iii) akejkoľvek inej primeranej metódy za predpokladu, že takto stanovená čiastka zodpovedajúca zisku nepresiahne zisk bežne dosahovaný inými vývozcami alebo výrobcami pri predaji výrobkov tej istej všeobecnej kategórie na domácom trhu v krajine pôvodu.

2.3 V prípadoch, keď neexistuje vývozná cena alebo keď príslušné úrady majú podozrenie, že vývozná cena je nespoľahlivá z dôvodu asociačného alebo kompenzačného dohovoru medzi vývozcom a dovozcom alebo treťou stranou, vývoznú cenu možno stanoviť na základe ceny, za ktorú sú dovážané výrobky po prvýkrát predané nezávislému kupujúcemu, alebo ak výrobky nie sú predané nezávislému kupujúcemu alebo nie sú predané v stave, v ktorom boli dovezené, na takom primeranom základe, aký môžu určiť úrady.

2.4 Správne porovnanie sa uskutoční medzi vývoznou cenou a normálnou hodnotou. Toto porovnanie sa vykoná na základe rovnakých obchodných podmienok, obyčajne za podmienky „zo závodu“, a s ohľadom na predaje uskutočnené, pokiaľ možno, v rovnakom období. Náležite sa zohľadnia rozdiely, ktoré ovplyvňujú cenové porovnanie vrátane rozdielov v podmienkach obchodu, zdanenia, úrovní obchodu, množstiev, fyzických vlastností a akýchkoľvek iných rozdielov, pri ktorých je zrejmé, že majú vplyv na cenovú porovnateľnosť[7]). V prípadoch uvedených v článku 2 ods. 3 je potrebné brať do úvahy náklady vrátane ciel a daní, ktoré vznikajú medzi dovozom a opätovným predajom, ale aj vznikajúci zisk. Ak v týchto prípadoch bolo ovplyvnené cenové porovnanie, úrady určia normálnu hodnotu na úrovni obchodu zodpovedajúcej úrovni obchodu za stanovenú vývoznú cenu, alebo budú postupovať podľa skutočností, ktoré tento odsek umožňuje použiť. Úrady oznámia dotyčným stranám, ktoré informácie sú nevyhnutné na zabezpečenie celkového porovnania a nebudú ich neprimerane zaťažovať pri dokazovaní.

2.4.1 Ak si cenové porovnanie podľa odseku 4 vyžaduje prepočet mien, takýto prepočet sa uskutoční pomocou výmenného kurzu v deň predaja[8]) za predpokladu, že predaj zahraničnej meny na termínovaných trhoch je priamo spojený s príslušným predajom na vývoz a pri termínovom predaji sa použije výmenný kurz. Pohyb pri výmenných kurzoch sa nebude brať do úvahy a úrady poskytnú vývozcom najmenej 60 dní na úpravu svojich vývozných cien, aby odzrkadľovali trvajúce pohyby výmenných kurzov zaznamenané počas obdobia prešetrenia.

2.4.2 Ak ustanovenia upravujúce správne porovnanie podľa odseku 4 neustanovia inak, existencia dumpingového rozpätia počas prešetrenia sa bežne určí na základe porovnania váženého priemeru normálnej hodnoty s váženým priemerom cien všetkých porovnateľných vývozných obchodných prípadov alebo porovnaním normálnej hodnoty a vývozných cien v jednotlivých obchodných prípadoch navzájom. Normálnu hodnotu určenú na základe váženého priemeru možno porovnať s cenami jednotlivých vývozných obchodov, ak úrady zistia, že štruktúra vývozných cien sa výrazne líši u rôznych kupujúcich, v oblastiach alebo obdobiach, a ak sa poskytne vysvetlenie, prečo tieto rozdiely nemôžu byť primerane zohľadnené pri použití porovnania jednotlivých vážených priemerov navzájom alebo jednotlivých obchodných prípadov navzájom.

2.5 V prípade, keď sa výrobky nedovážajú priamo z krajiny pôvodu, ale sa vyvážajú dovážajúcemu členovi zo sprostredkovateľskej krajiny, budú ceny, za ktoré sa výrobky predávajú z krajiny vývozu dovážajúcemu členovi, bežne porovnávané s porovnateľnou cenou v krajine vývozu. Porovnanie však možno urobiť s cenou v krajine pôvodu, ak sa napríklad výrobky iba prepravujú cez krajinu vývozu alebo také výrobky sa nevyrábajú v krajine vývozu, alebo v krajine vývozu neexistuje pre ne porovnateľná cena.

2.6 V celej tejto dohode bude výraz „obdobný výrobok“ znamenať výrobok zhodný, t. j. rovnaký vo všetkých ohľadoch s posudzovaným výrobkom, alebo, ak taký výrobok nie je k dispozícii, iný výrobok, ktorý, hoci nie je rovnaký vo všetkých ohľadoch, má vlastnosti veľmi podobné vlastnostiam posudzovaného výrobku.

2.7 Tento článok sa nedotýka druhého Doplňujúceho ustanovenia k článku VI ods. 1 prílohy I GATT 1994.

---

[7]) Predpokladá sa, že niektoré z uvedených faktorov sa môžu prekrývať a úrady budú zabezpečovať, aby sa neopakovali úpravy, ktoré sa už vykonali v rámci tohto ustanovenia.

[8]) V bežnom prípade sa za dátum predaja bude považovať dátum kontraktu, nákupnej objednávky, potvrdenia objednávky alebo faktúry podľa toho, čo z nich určuje podstatné podmienky predaja.

[9]) V tejto dohode bude pojem „ujma“, ak nie je určené inak, znamenať podstatné poškodenie domáceho výrobného odvetvia, hrozbu podstatného poškodenia domáceho výrobného odvetvia alebo podstatné spomalenie vytvárania takého výrobného odvetvia a bude sa chápať v súlade s ustanoveniami tohto článku.

Článok 3

Zistenie ujmy[9])

3.1 Zistenie ujmy na účely článku VI GATT 1994 bude založené na spoľahlivých dôkazoch a zahrnie objektívne preskúmavanie *a)* objemu dumpingových dovozov a vplyv dumpingových dovozov na ceny obdobných výrobkov na domácom trhu a *b)* následného dosahu týchto dovozov na domácich výrobcov týchto výrobkov.

3.2 Ak ide o objem dumpingových dovozov, úrady vykonávajúce prešetrenie posúdia, či nastalo významné zvýšenie dumpingových dovozov buď v absolútnych hodnotách, alebo v pomere k výrobe alebo spotrebe dovážajúceho člena. Pokiaľ ide o vplyv dumpingových dovozov na ceny, úrady vykonávajúce prešetrenie posúdia, či nastalo podstatné podhodnotenie cien tovaru na základe dumpingových dovozov v porovnaní s cenou obdobného výrobku dovážajúcej krajiny alebo či vplyv takých dovozov iným spôsobom pôsobí vo významnej miere na znižovanie cien alebo bráni zvyšovaniu cien, ku ktorému by inak došlo. Jeden z týchto činiteľov alebo niekoľko z nich nemôže poskytnúť rozhodujúce vodidlo.

3.3 V prípadoch, keď sú dovozy výrobku z viac ako jednej krajiny súčasne predmetom antidumpingového prešetrenia, úrady vykonávajúce prešetrenie môžu súhrnne vyhodnotiť účinky takých dovozov, ak určia, že *a)* dumpingové rozpätie určené v pomere k dovozom z každej krajiny je vyššie ako úroveň *de minimis*, ako je uvedené v článku 5 ods. 8, a že objem dovozov z každej krajiny nie je zanedbateľný a *b)* súhrnné vyhodnotenie účinkov dovozov je primerané s ohľadom na podmienky konkurencie medzi dovážanými výrobkami a na podmienky konkurencie medzi dovážanými výrobkami a obdobným domácim výrobkom.

3.4 Preskúmanie účinku dumpingových dovozov na domáce výrobné odvetvie bude zahŕňať vyhodnotenie všetkých príslušných ekonomických faktorov a ukazovateľov, ktoré majú vplyv na stav výrobného odvetvia vrátane skutočného a možného poklesu v predaji, ziskoch, výkonoch, podieloch na trhu, produktivite, návratnosti investícií alebo vo využití kapacity; faktory ovplyvňujúce domáce ceny; veľkosť dumpingového rozpätia; skutočné a možné záporné účinky na tok peňazí, zásoby, zamestnanosť, mzdy, rast, schopnosť získať kapitál alebo investície. Tento zoznam nie je vyčerpávajúci a jeden z týchto činiteľov alebo niekoľko z nich nemôžu poskytnúť rozhodujúce vodidlo.

3.5 Musí sa preukázať, že dumpingové dovozy spôsobujú dumpingovými účinkami, ako je ustanovené v odsekoch 2 a 4, ujmu podľa tejto dohody. Dokazovanie príčinnej súvislosti medzi dumpingovými dovozmi a ujmou domácemu výrobnému odvetviu bude založené na preskúmaní všetkých príslušných dôkazov, ktoré majú úrady k dispozícii. Úrady takisto preskúmajú všetky iné známe faktory než dumpingové dovozy, ktoré súčasne poškodzujú domáce výrobné odvetvie, pričom poškodenia spôsobené týmito ostatnými faktormi sa nesmú prisudzovať dumpingovým dovozom. Faktory, ktoré môžu byť v tejto súvislosti rozhodujúce, zahŕňajú okrem iného objem a ceny dovozov nepredaných za dumpingové ceny, zníženie dopytu alebo zmeny v štruktúre spotreby, praktiky obmedzujúce obchod a konkurenciu medzi zahraničnými a domácimi výrobcami, rozvoj v technológii a vývozné výkony a produktivitu domáceho výrobného odvetvia.

3.6 Účinok dumpingových dovozov sa vyhodnotí vo vzťahu k domácej výrobe obdobného výrobku, ak dostupné údaje umožnia samostatnú identifikáciu tejto výroby na základe takých kritérií, ako je výrobný proces, predaj a zisky výrobcov. Ak takúto samostatnú identifikáciu tejto výroby nemožno vykonať, účinky dumpingových dovozov sa vyhodnotia preskúmaním výroby najbližšej skupiny alebo kategórie výrobkov, ktorá zahŕňa obdobný výrobok, o ktorom sa môže potrebná informácia poskytnúť.

3.7 Zistenie hrozby podstatnej ujmy bude založené na faktoch, a nie iba na tvrdení, dohade alebo vzdialenej možnosti. Zmena okolností, ktoré by mohli vytvoriť situáciu, že by dumping zapríčinil ujmu, musí byť jasne predvídateľná a bezprostredná.[10]) Pri zisťovaní, či ide o hrozbu podstatnej ujmy, by úrady okrem iného mali brať do úvahy také faktory, ako:

(i) významné tempo rastu dumpingových dovozov na domáci trh naznačujúce pravdepodobnosť podstatne zvýšených dovozov,

(ii) dostatočnú, voľne použiteľnú kapacitu alebo bezprostredné a podstatné zvýšenie kapacity vývozcu naznačujúce pravdepodobnosť podstatne zvýšených dumpingových vývozov na trh dovážajúceho člena, berúc do úvahy schopnosť iných vývozných trhov prijať akékoľvek dodatočné vývozy;

(iii) dovozy, ak sa uskutočňujú za ceny, ktoré budú mať za následok významné zníženie domácich cien alebo zabránia vzostupu domácich cien a ktoré by pravdepodobne zvýšili dopyt po ďalších dovozoch, a

(iv) zásoby výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia.

Ani jeden z týchto faktorov nemôže byť sám osebe rozhodujúcim vodidlom, ale súhrn posudzovaných faktorov musí viesť k záveru, že ďalšie dumpingové dovozy bezprostredne hrozia a že ak sa neprijmú ochranné opatrenia, vznikla by podstatná ujma.

---

[10]) Jedným príkladom, hoci nie výhradným, je presvedčivý dôvod domnievať sa, že v blízkej budúcnosti budú podstatne zvýšené dovozy výrobku v dumpingových cenách.

3.8 V prípadoch, keď dumpingové dovozy hrozia spôsobiť ujmu, bude sa uplatnenie antidumpingových opatrení posudzovať a rozhodovať o nich po dôslednom zvážení.

Článok 4

Definícia domáceho výrobného odvetvia

4.1 Na účely tejto dohody sa bude pojem „domáce výrobné odvetvie" vzťahovať na domácich výrobcov obdobných výrobkov ako celku, alebo na tých z nich, ktorých spoločná výroba výrobkov tvorí podstatnú časť z celkovej domácej výroby týchto výrobkov okrem prípadov, keď

(i) sú výrobcovia v spojení[11]) s vývozcami alebo dovozcami, alebo sú sami dovozcami údajne dumpingového výrobku, potom sa pojem „domáce výrobné odvetvie" môže vzťahovať na zvyšok výrobcov,

(ii) za výnimočných okolností možno územie člena v súvislosti s danou výrobou rozdeliť na dva alebo viaceré konkurenčné trhy a výrobcov vo vnútri každého trhu možno považovať za samostatné výrobné odvetvie, ak: *a*) výrobcovia vo vnútri takého trhu predávajú celú alebo takmer celú produkciu príslušného výrobku na tomto trhu a *b*) dopyt na tomto trhu v podstatnej miere neuspokojujú výrobcovia príslušného výrobku umiestnení niekde inde na tomto území. Za týchto okolností možno ujmu zistiť dokonca tam, kde prevažná časť celkového domáceho výrobného odvetvia nie je poškodená, za predpokladu, že dochádza ku koncentrácii dumpingových dovozov na tento izolovaný trh, a ďalej za predpokladu, že dumpingové dovozy spôsobujú ujmu výrobcom celej alebo takmer celej produkcie vo vnútri takého trhu.

4.2 Ak je domáce výrobné odvetvie ponímané tak, že sa vzťahuje na výrobcov v určitej oblasti, t. j. na trh vymedzený v odseku 1(ii), budú antidumpingové clá vymerané[12]) len na príslušné výrobky určené na konečnú spotrebu v tejto oblasti. Ak ústavný zákon dovážajúceho člena nedovoľuje vymerať antidumpingové clá na tomto základe, môže dovážajúci člen vymerať antidumpingové clá bez obmedzenia, len ak: *a)* vývozcom bola daná príležitosť zastaviť vyvážanie v dumpingových cenách do príslušnej oblasti, a ak sa tak nestalo, poskytnúť záruky v súlade s článkom 8, ak primerané záruky v tomto ohľade neboli poskytnuté okamžite, a *b)* takéto clá nemožno vymerať len na výrobky určitých výrobcov, ktorí zásobujú príslušnú oblasť.

4.3 Tam, kde dve alebo viaceré krajiny dosiahli podľa ustanovení článku XXIV ods. 8 písm. a) GATT 1994 takú úroveň integrácie, že majú povahu jednotného trhu, výrobné odvetvie na celom území integrácie sa bude považovať za domáce výrobné odvetvie podľa odseku 1.

4.4 Ustanovenia článku 3 ods. 6 sa budú uplatňovať na tento článok.

Článok 5

Iniciovanie a ďalší postup

5.1 Ak ustanovenia odseku 6 neustanovujú inak, prešetrenie na zistenie existencie, stupňa a vplyvu akéhokoľvek údajného dumpingu sa začne na základe písomnej žiadosti prostredníctvom domáceho výrobného odvetvia alebo v jeho mene.

5.2 Žiadosť podľa odseku 1 bude obsahovať dôkaz o *a*) dumpingu, *b*) ujme v zmysle článku VI GATT 1994, ako sa rozumie v tejto dohode, a *c*) príčinnej súvislosti medzi dumpingovými dovozmi a údajnou ujmou. Jednoduché tvrdenie nepodložené príslušnými dôkazmi sa nemôže považovať za dostatočné na to, aby spĺňalo ustanovenia tohto odseku. Žiadosť bude obsahovať také informácie, ktoré sú žiadateľovi dostupné a týkajú sa:

(i) totožnosti žiadateľa a uvedenia objemu a hodnoty domácej výroby obdobného výrobku žiadateľom. Tam, kde je písomná žiadosť podaná v mene domáceho výrobného odvetvia, v žiadosti sa označí odvetvie, v ktorého mene sa žiadosť podáva, formou zoznamu všetkých známych domácich výrobcov obdobného výrobku (alebo zväzov domácich výrobcov obdobného výrobku) a v možnom rozsahu s uvedením objemu a hodnoty domácej výroby obdobného výrobku, ktorý pripadá na týchto výrobcov,

(ii) úplného opisu údajne dumpingového výrobku, názvu príslušnej krajiny alebo krajín pôvodu alebo vývozu, totožnosti každého známeho vývozcu alebo zahraničného výrobcu a zoznamu známych osôb dovážajúcich príslušný výrobok,

(iii) informácií o cenách, za ktoré sa príslušný výrobok predáva, keď je určený na spotrebu na domácich trhoch krajiny alebo krajín pôvodu alebo vývozu (alebo, kde je to vhodné, informácií o cenách, za ktoré sa výrobok predáva z krajiny alebo krajín pôvodu alebo vývozu do tretej krajiny alebo krajín, alebo o stanovenej hodnote výrobku) a informácií o vývozných cenách alebo, kde je to vhodné, o cenách, za ktoré sa výrobok prvýkrát predá nezávislému kupujúcemu na území dovážajúceho člena,

---

[11]) Na účely tohto odseku budú „výrobcovia v spojení" považovaní za spojených s vývozcami alebo dovozcami len vtedy, ak: a) jeden z nich priamo alebo nepriamo kontroluje druhého; alebo b) obidvaja sú priamo alebo nepriamo kontrolovaní treťou osobou; alebo c) spoločne priamo alebo nepriamo kontroluje tretiu osobu za predpokladu, že existujú dôvody veriť alebo sa domnievať, že účinok spojenia spôsobuje odlišné správanie sa výrobcu v porovnaní s výrobcami, s ktorými nie sú v spojení. Na účely tohto odseku sa jeden subjekt bude považovať za kontrolóra druhého, ak je tento subjekt právne alebo fakticky v postavení, ktoré mu umožňuje obmedzovať alebo riadiť druhý subjekt.

[12]) Pojem „vymerať" v tejto dohode znamená rozhodné alebo konečné vymeranie alebo právne vymáhanie cla alebo dane.

(iv) informácií o vývoji objemu údajne dumpingových dovozov, o vplyve týchto dovozov na ceny obdobného výrobku na domácom trhu a nasledujúcom dosahu dovozov na domáce výrobné odvetvie, ako preukazujú príslušné faktory a ukazovatele vzťahujúce sa na stav domáceho výrobného odvetvia, ktoré sú uvedené v článku 3 ods. 2 a 4.

5.3 Úrady preskúmajú presnosť a úplnosť dôkazov uvedených v žiadosti na určenie, či existuje dostatočný dôkaz oprávňujúci začať prešetrenie.

5.4 Prešetrenie sa v súlade s odsekom 1 nezačne, ak úrady na základe preskúmania, do akej miery existuje podpora alebo nesúhlas so žiadosťou podľa vyjadrenia[13]) domácich výrobcov obdobného výrobku, nerozhodnú, že žiadosť bola podaná prostredníctvom alebo v mene domáceho výrobného odvetvia[14]). Žiadosť sa bude považovať za predloženú „prostredníctvom alebo v mene domáceho priemyslu“, ak ju podporia tí domáci výrobcovia, ktorých súhrnná výroba tvorí viac ako 50 % z celkovej výroby obdobného výrobku tej časti domáceho výrobného odvetvia, ktoré vyjadruje svoju podporu alebo nesúhlas so žiadosťou. Prešetrenie sa však nezačne, ak domáci výrobcovia výslovne podporujúci žiadosť predstavujú menej ako 25 % z celkovej výroby obdobného výrobku vyrábaného domácim výrobným odvetvím.

5.5 Pokiaľ sa neprijalo rozhodnutie začať prešetrenie, úrady sa vyhnú akémukoľvek zverejňovaniu žiadosti na začatie prešetrenia. Po prijatí riadne doloženej žiadosti a pred začatím prešetrenia však úrady vyrozumejú vládu príslušného vyvážajúceho člena.

5.6 Ak sa za mimoriadnych okolností príslušné úrady rozhodnú začať prešetrenie bez toho, aby prijali písomnú žiadosť prostredníctvom domáceho výrobného odvetvia alebo v jeho mene na začatie takého prešetrenia, budú v ňom pokračovať, len ak majú dostatočné dôkazy o dumpingu, ujme a príčinnej súvislosti, ako je uvedené v odseku 2, odôvodňujúce začať prešetrenie.

5.7 Dôkazy o dumpingu a ujme sa budú posudzovať súčasne *a)* pri rozhodnutí, či začať prešetrenie, a *b)* následne v priebehu prešetrenia, najneskôr v prvý deň, keď v súlade s ustanoveniami tejto dohody možno uplatniť dočasné opatrenia.

5.8 Žiadosť v súlade s odsekom 1 sa zamietne a prešetrenie sa okamžite skončí, ihneď ako príslušné orgány budú mať uspokojivo doložené, že neexistujú dostatočné dôkazy buď o dumpingu, alebo o ujme, ktoré by oprávňovali pokračovať v tejto veci. Prešetrenie sa okamžite skončí vtedy, keď úrady zistia, že dumpingové rozpätie je na úrovni de minimis alebo že úroveň dumpingových dovozov, skutočných alebo možných, alebo ujma sú zanedbateľné. Dumpingové rozpätie sa bude považovať za de minimis, ak je rozpätie menšie ako 2 % vyjadrené ako percento z vývoznej ceny. Objem dumpingových dovozov sa bude bežne považovať za zanedbateľný, ak objem dumpingových dovozov z jednej krajiny predstavuje menej ako 3 % z dovozov obdobného výrobku dovážajúceho člena, ak krajiny, ktoré individuálne predstavujú menej ako 3 % z dovozov obdobného výrobku dovážajúceho člena, súhrnne nepredstavujú viac ako 7 % dovozov obdobného výrobku dovážajúceho člena.

5.9 Antidumpingové konanie nebude prekážkou preclenia.

5.10 Prešetrenie sa okrem mimoriadnych okolností skončí v priebehu jedného roka a v žiadnom prípade nebude trvať dlhšie ako 18 mesiacov od jeho začatia.

Článok 6

Dôkazy

6.1 Všetky strany zúčastnené na antidumpingovom prešetrení sa oboznámia s tým, aké informácie úrady požadujú a poskytne sa im dostatočná možnosť písomne predložiť všetky dôkazy, ktoré považujú v príslušnom konaní za závažné.

6.1.1 Vývozcom alebo zahraničným výrobcom, ktorí dostali dotazníky používané v antidumpingovom prešetrení, sa poskytne najmenej 30 dní na odpoveď[15]). Náležitá pozornosť by sa mala venovať každej žiadosti o predĺženie tridsaťdňovej lehoty a podľa okolností konkrétneho prípadu by sa takéto predĺženie malo poskytnúť, kedykoľvek je to možné.

6.1.2 V súlade s požiadavkou na ochranu dôverných informácií sa písomné dôkazy predložené jednou zúčastnenou stranou čo najskôr poskytnú ostatným zúčastneným stranám, účastníkom prešetrenia.

6.1.3 Ihneď po začatí prešetrenia úrady poskytnú úplný text písomnej žiadosti prijatej v súlade s článkom 5

[13]) V prípade rozdrobených výrobných odvetví zahŕňajúcich mimoriadne veľké množstvo výrobcov úrady môžu určiť, do akej miery existuje podpora alebo nesúhlas pri použití štatisticky overených výberových techník.

[14]) Členovia sú si vedomí, že na území určitých členov môžu zamestnanci domácich výrobcov obdobného výrobku alebo zástupcovia týchto zamestnancov predložiť alebo podporiť žiadosť o prešetrenie v súlade s odsekom 1.

[15]) Vo všeobecnosti platí, že lehota pre vývozcov sa bude počítať od dátumu prijatia dotazníka, ktorý možno na tieto účely považovať za prijatý jeden týždeň odo dňa, keď bol zaslaný respondentovi alebo odoslaný príslušnému diplomatickému predstaviteľovi vyvážajúceho člena, alebo v prípade samostatného colného územia člena WTO oficiálnemu zástupcovi vývozného územia.

[16]) Rozumie sa tak, že tam, kde je počet zúčastnených vývozcov zvlášť vysoký, úplný text písomnej žiadosti by sa mal poskytovať len úradom vyvážajúceho člena alebo príslušným obchodným združeniam.

ods. 1 známym vývozcom[16]) a úradom vyvážajúceho člena a na požiadanie ju poskytnú ďalším zúčastneným stranám. Náležitá pozornosť sa bude venovať požiadavke na ochranu dôverných informácií, ako je uvedené v odseku 5.

6.2 Počas celého antidumpingového prešetrenia budú mať všetky zúčastnené strany plnú možnosť na ochranu svojich záujmov. Na tento účel úrady na požiadanie poskytnú všetkým zúčastneným stranám možnosť stretnutia so stranami s opačnými záujmami tak, aby mohli predložiť protichodné názory a vyvrátiť poskytnuté argumenty. Pri poskytovaní takých možností sa musí brať do úvahy potreba ochrany dôverných informácií a prijateľnosti pre strany. Žiadna strana nebude povinná zúčastniť sa na stretnutí a jej neúčasť nebude na ujmu veci tejto strany. Zúčastnené strany budú mať takisto právo ústne predložiť iné informácie.

6.3 Úrady budú brať do úvahy ústne informácie poskytnuté v súlade s odsekom 2 len za predpokladu, že sa následne písomne predložia a dajú k dispozícii ostatným zúčastneným stranám, ako je uvedené v odseku 1.2.

6.4 Úrady včas poskytnú, kedykoľvek to bude možné, príležitosť všetkým zúčastneným stranám, aby sa zoznámili so všetkými informáciami, ktoré sú dôležité v ich prípadoch, ktoré nie sú dôverné podľa odseku 5 a ktoré použijú úrady v antidumpingovom prešetrení a aj na prípravu argumentov na základe týchto informácií.

6.5 S každou informáciou, ktorá je svojou povahou dôverná (napríklad pretože jej zverejnenie by mohlo byť významnou konkurenčnou výhodou pre konkurenčnú stranu alebo pretože jej zverejnenie by malo významne nepriaznivý účinok na osobu poskytujúcu informáciu alebo na osobu, od ktorej sa informácia získala) alebo ktorú poskytnú na dôvernom základe strany, účastníci prešetrenia, úrady ako s takou za predpokladu náležitého odôvodnenia naložia v tomto zmysle. Taká informácia sa nezverejní bez zvláštneho povolenia strany, ktorá ju predložila[17]).

6.5.1 Úrady budú vyžadovať od zúčastnených strán, ktoré poskytujú dôverné informácie, aby podali o tom nedôverné zhrnutia. Tieto zhrnutia budú dostatočne podrobné, aby umožňovali primerané pochopenie podstaty predložených informácií poskytnutých ako dôverné. Za výnimočných okolností príslušné strany môžu uviesť, že také informácie nie sú vhodné na spracovanie a zhrnutie. Za týchto výnimočných okolností sa musí podať zdôvodnenie o príčinách, prečo zhrnutie nemožno vykonať.

6.5.2 Ak úrady zistia, že požiadavka na dôvernosť je neoprávnená a ak poskytovateľ informácie nie je ochotný ju zverejniť alebo dať súhlas na jej zverejnenie vo všeobecnej alebo súhrnnej podobe, úrady nemusia takú informáciu brať do úvahy, ak im nemôžu vhodné zdroje uspokojivo doložiť, že informácia je správna[18]).

6.6 Úrady si s výnimkou okolností uvedených v odseku 8 budú počas prešetrenia overovať správnosť informácií poskytnutých zúčastnenými stranami, na ktorých sa zakladajú ich tvrdenia.

6.7 Na účely overenia poskytnutých informácií alebo získania ďalších podrobností úrady môžu vykonať prešetrenie na území iných členov za predpokladu, že získajú súhlas príslušných firiem, a za predpokladu, že vyrozumejú zástupcov vlády príslušného člena a tento člen proti prešetreniu nemá námietky. Postup uvedený v prílohe I sa uplatní pri prešetrení, ktoré sa vykonáva na území iných členov. S výnimkou záväzkov na ochranu dôverných informácií poskytnú úrady výsledky akéhokoľvek skúmania alebo ich zverejnia podľa odseku 9 firmám, ktorých sa týkajú, a tieto výsledky môžu poskytnúť žiadateľom.

6.8 V prípadoch, keď niektorá zúčastnená strana odmietne prístup k informáciám alebo iným spôsobom neposkytne nevyhnutné informácie počas primeraného obdobia, alebo významne zabraňuje prešetreniu, môžu sa predbežné a konečné zistenia, kladné alebo záporné, urobiť na základe faktov, ktoré sú k dispozícii. Pri použití tohto odseku sa budú dodržiavať ustanovenia prílohy II.

6.9 Úrady budú pred vypracovaním konečného zistenia informovať všetky zúčastnené strany o tých podstatných posudzovaných skutočnostiach, ktoré vytvárajú základ rozhodnutia o uplatnení konečných opatrení. Také zistenia by sa mali dostatočne včas zverejniť, aby strany mohli brániť svoje záujmy.

6.10 Úrady budú spravidla určovať jednotlivé dumpingové rozpätie pre každého známeho príslušného vývozcu alebo výrobcu výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia. V prípadoch, keď je počet vývozcov, výrobcov, dovozcov alebo typov výrobkov tak veľký, že by nebolo možné urobiť také určenie, úrady môžu obmedziť ich preskúmanie buď na primeraný počet zúčastnených strán alebo výrobkov pri použití vzoriek, ktoré sú štatisticky overené na základe informácií dostupných úradom v čase výberu, alebo ich obmedziť na najväčšie percento objemu vývozov z príslušnej krajiny, ktoré možno primerane preskúmať.

6.10.1 Akýkoľvek výber vývozcov, výrobcov, dovozcov alebo typov výrobkov uskutočnený podľa tohto odseku sa prednostne zvolí po konzultáciách a so súhlasom príslušných vývozcov, výrobcov alebo dovozcov.

6.10.2 V prípadoch, keď úrady obmedzili ich preskúmanie na základe tohto odseku, určia aspoň jedno dumpingové rozpätie pre každého vývozcu alebo výrobcu, ktorý pôvodne nebol vybratý a ktorý včas predložil nevyhnutné informácie, aby sa mohli preskúmať počas prešetrenia, s výnimkou takých prípadov, keď je

[17]) Členovia sú si vedomí, že na územiach niektorých členov sa môžu požadovať zverejnenia podľa úzko formulovaného ochranného režimu.
[18]) Členovia sa dohodli, že požiadavky na dôvernosť by sa nemali ľubovoľne zamietať.

počet vývozcov alebo výrobcov tak veľký, že jednotlivé preskúmania by boli pre úrady príliš obťažné a zabraňovali by včasnému skončeniu prešetrenia. Dobrovoľné odpovede sa nebudú odmietať.

6.11 Na účely tejto dohody bude výraz „zúčastnené strany" zahŕňať:

(i) vývozcu alebo zahraničného výrobcu, alebo dovozcu výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia, alebo obchodné alebo podnikateľské združenie, ktorého väčšinou členov sú výrobcovia, vývozcovia alebo dovozcovia takého výrobku;

(ii) vládu vyvážajúceho člena, a

(iii) výrobcov obdobného výrobku u dovážajúceho člena, prípadne obchodné alebo podnikateľské združenie, ktorého väčšina členov vyrába obdobný výrobok na území dovážajúceho člena.

Tento zoznam nebráni členom umožniť domácim alebo zahraničným stranám, okrem tých, ktoré sú uvedené vyššie, aby mohli byť považované za zúčastnené strany.

6.12 Úrady poskytnú príležitosť priemyselným užívateľom výrobku, ktorý je predmetom konania, a reprezentatívnym spotrebným organizáciám v prípadoch, keď sa výrobok bežne predáva v maloobchode, aby v súvislosti s prešetrením poskytli informácie týkajúce sa dumpingu, ujmy a príčinnej súvislosti.

6.13 Úrady náležite vezmú do úvahy ťažkosti zúčastnených strán, najmä malých podnikov, pri podávaní požadovaných informácií a poskytnú im akúkoľvek možnú pomoc.

6.14 Postupy uvedené vyššie nie sú určené na to, aby bránili úradom člena v rýchlom postupe, pokiaľ ide o začatie prešetrenia, dosiahnutie predbežných alebo konečných zistení, kladných alebo záporných, alebo o uplatnenie dočasných alebo konečných opatrení v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody.

Článok 7

Dočasné opatrenia

7.1 Dočasné opatrenia možno uplatňovať, len ak:

(i) prešetrenie sa začalo v súlade s ustanoveniami článku 5, na jeho základe sa vydalo verejné oznámenie a zúčastneným stranám sa primerane umožnilo predložiť informácie a vzniesť pripomienky,

(ii) uskutočnilo sa predbežné kladné rozhodnutie vo veci dumpingu a následnej ujmy domácemu výrobnému odvetviu a

(iii) príslušné úrady považujú také opatrenia za nevyhnutné na zabránenie ujmy vznikajúcej počas prešetrenia.

7.2 Dočasné opatrenia môžu nadobudnúť formu dočasného cla alebo, prednostne, záruky formou depozitu v hotovosti alebo záruky rovnajúcej sa sume dočasne odhadovaného antidumpingového cla, ktorá nie je väčšia ako dočasne odhadované dumpingové rozpätie. Pozastavenie colného odhadu je vhodným dočasným opatrením za predpokladu, že je uvedené bežné clo a odhadnutá suma antidumpingového cla a že pozastavenie colného odhadu je v súlade s tými istými podmienkami ako ostatné dočasné opatrenia.

7.3 Dočasné opatrenia sa nebudú uplatňovať skôr ako 60 dní od dátumu začatia prešetrenia.

7.4 Uplatňovanie dočasných opatrení sa obmedzí na čo najkratšiu lehotu nepresahujúcu štyri mesiace alebo, podľa rozhodnutia príslušných úradov, na žiadosť vývozcov predstavujúcich významné percento príslušného obchodu na lehotu nepresahujúcu šesť mesiacov. Ak úrady počas prešetrenia skúmajú, či by nižšie clo, ako je dumpingové rozpätie, bolo dostatočné na odstránenie ujmy, môžu byť tieto lehoty šesťmesačné, prípadne deväťmesačné.

7.5 Pri uplatňovaní dočasných opatrení sa bude postupovať podľa príslušných ustanovení článku 9.

Článok 8

Cenové záväzky

8.1 Prešetrenie sa môže[19]) zastaviť alebo skončiť bez zavedenia dočasných opatrení alebo antidumpingových ciel po prijatí uspokojivých dobrovoľných záväzkov vývozcov, že upravia svoje ceny alebo zastavia vývozy do príslušnej oblasti v dumpingových cenách tak, aby úrady boli presvedčené, že poškodzujúci účinok dumpingu je odstránený. Cenové zvýšenie podľa takých záväzkov nebude vyššie, ako je nevyhnutné na vyrovnanie dumpingového rozpätia. Je potrebné, aby cenové zvýšenie bolo nižšie než dumpingové rozpätie, ak by také zvýšenie bolo dostatočné na odstránenie ujmy domácemu výrobnému odvetviu.

8.2 Cenové záväzky sa nebudú vyžadovať alebo prijímať od vývozcov, ak úrady dovážajúceho člena neurobili predbežné potvrdzujúce zistenie dumpingu a ujmy spôsobenej týmto dumpingom.

8.3 Ponúknuté záväzky sa nemusia prijať, ak úrady považujú ich prijatie za nepoužiteľné, napríklad ak počet skutočných alebo možných vývozcov je príliš veľký, alebo pre iné príčiny vrátane príčin vyplývajúcich zo všeobecnej politiky. Ak taký prípad vznikne a ak to bude možné, úrady predložia vývozcovi dôvody, ktoré ich viedli k tomu, že

[19]) Slovo „môže" sa nebude vysvetľovať tak, že umožní súčasne pokračovať v prešetrení a prijímať cenové záväzky s výnimkou uvedenou v odseku 4.

prijatie záväzkov považujú za nevhodné a v možnej miere poskytnú vývozcovi príležitosť uplatniť k veci pripomienky.

8.4 Ak je záväzok prijatý, prešetrenie o dumpingu a ujme sa napriek tomu skončí, ak si to želá vývozca alebo ak tak rozhodli úrady. Záväzok automaticky zanikne, ak sa zistí, že k dumpingu alebo ujme nedošlo, s výnimkou prípadov, keď také zistenie z veľkej časti vzniklo v dôsledku existencie cenového záväzku. V takých prípadoch úrady môžu požadovať, aby záväzok zostal v platnosti počas primeranej lehoty, ktorá je v súlade s ustanoveniami tejto dohody. Ak sa zistí, že k dumpingu a ujme došlo, záväzok bude naďalej v platnosti podľa podmienok a ustanovení tejto dohody.

8.5 Cenové záväzky môžu navrhnúť úrady dovážajúceho člena, ale žiadny vývozca nemá povinnosť na také záväzky pristúpiť. Skutočnosť, že vývozcovia neponúkli také záväzky alebo že neprijali návrh, aby tak urobili, nebude v žiadnom prípade na škodu pri posudzovaní prípadu. Úrady však môžu rozhodnúť, že hrozba ujmy bude pravdepodobnejšia, ak dumpingové dovozy pokračujú.

8.6 Úrady dovážajúceho člena môžu vyžadovať od každého vývozcu, ktorého záväzok bol prijatý, aby pravidelne poskytoval informácie o plnení tohto záväzku a umožnil overenie príslušných údajov. V prípade porušenia záväzku úrady dovážajúceho člena môžu prijať podľa tejto dohody a v súlade s jej ustanoveniami rýchle opatrenia, ktoré môžu spočívať v okamžitom zavedení dočasných opatrení na základe najlepších dostupných informácií. V takých prípadoch možno konečné clá uložiť v súlade s touto dohodou na výrobky dovezené na spotrebu najviac 90 dní pred zavedením takýchto dočasných opatrení s výhradou, že takéto spätné vymeranie cla sa neuplatní na dovozy uskutočnené pred porušením záväzku.

Článok 9

Vymeriavanie a vyberanie antidumpingových ciel

9.1 Rozhodnutie o tom, či vymerať antidumpingové clo v prípadoch, keď sa všetky podmienky na vymeriavanie splnili, a rozhodnutie, či výška antidumpingového cla, ktoré sa má vymerať, bude zodpovedať celému dumpingovému rozpätiu alebo bude nižšia, prináleží úradom dovážajúceho člena. Je potrebné, aby vymeriavanie cla bolo prípustné na území všetkých členov a aby clo bolo nižšie ako rozpätie, ak toto nižšie clo bude dostatočné na odstránenie ujmy spôsobenej domácemu výrobnému odvetviu.

9.2 Ak je na akýkoľvek výrobok vymerané antidumpingové clo, bude sa toto antidumpingové clo vyberať v primeraných výškach, v každom prípade na nediskriminačnom základe, z dovozov tohto výrobku zo všetkých zdrojov, o ktorých sa zistilo, že sú dumpingové a spôsobujú ujmu, s výnimkou dovozov od tých zdrojov, od ktorých sa prijali cenové záväzky podľa podmienok tejto dohody. Úrady oznámia dodávateľa alebo dodávateľov príslušného výrobku. Ak je však dotknutých niekoľko dodávateľov z tej istej krajiny a ak nemožno vymenovať všetkých týchto dodávateľov, úrady môžu oznámiť príslušnú dodávateľskú krajinu. Ak bolo dotknutých niekoľko dodávateľov z viac ako jednej krajiny, úrady môžu oznámiť buď všetkých dotknutých dodávateľov, alebo, ak je to nemožné, všetky zainteresované dodávateľské krajiny.

9.3 Výška antidumpingového cla nepresiahne dumpingové rozpätie stanovené podľa článku 2.

9.3.1 Ak sa výška antidumpingového cla vymeria spätne, určenie konečného záväzku na zaplatenie antidumpingového cla sa uskutoční čo najskôr, obyčajne do 12 mesiacov, v žiadnom prípade však nie neskôr ako do 18 mesiacov po dátume, ku ktorému bola žiadosť o konečné určenie výšky antidumpingového cla predložená[20]). Akékoľvek vrátenie sa vykoná okamžite a obyčajne do 90 dní nasledujúcich po stanovení konečného záväzku určeného podľa tohto odseku. V každom prípade, keď sa vrátenie neuskutočnilo do 90 dní, úrady na požiadanie poskytnú vysvetlenie.

9.3.2 Ak sa výška antidumpingového cla vymeria na predpokladanom základe, na požiadanie sa zabezpečí opatrenie na okamžité vrátenie každého takého cla zaplateného nad dumpingové rozpätie. Vrátenie každého takého cla zaplateného nad skutočné dumpingové rozpätie sa obyčajne vykoná do 12 mesiacov a v žiadnom prípade neprekročí 18 mesiacov od dátumu, keď žiadosť na vrátenie, primerane podporenú dôkazom, predloží dovozca výrobku, ktorý podlieha antidumpingovému clu. Schválené vrátenie by sa malo obyčajne vykonať do 90 dní od uvedeného rozhodnutia.

9.3.3 Pri určení, či a do akej miery by sa malo vrátenie vykonať v prípade, ak je vývozná cena určená v súlade s článkom 2 ods. 3, úrady by mali brať do úvahy každú zmenu normálnej hodnoty, každú zmenu nákladov vzniknutých medzi dovozom a ďalším predajom a každú zmenu predajnej ceny, ktorá sa náležite premieta do ďalších predajných cien, a vývoznú cenu by mali po poskytnutí nezvratných dôkazov o týchto skutočnostiach určiť bez akejkoľvek zrážky za sumu zaplateného antidumpingového cla.

9.4 Ak úrady obmedzili svoje preskúmanie v súlade s článkom 6 ods. 10 druhou vetou, žiadne antidumpingové clo uplatňované na dovozy vývozcov alebo výrobcov, ktorí sú zahrnutí do preskúmania, nepresiahne:

[20]) Rozumie sa, že lehotu uvedenú v tomto odseku a v odseku 3.2 nemožno dodržať v prípade, keď príslušný výrobok podlieha súdnym revíznym procesom.

(i) vážený priemer dumpingového rozpätia ustanoveného s ohľadom na vybraných vývozcov alebo výrobcov, alebo

(ii) ak sa záväzok na zaplatenie antidumpingových ciel vypočíta na základe očakávanej normálnej hodnoty, rozdiel medzi váženým priemerom normálnej hodnoty vybraných vývozcov alebo výrobcov a vývoznými cenami vývozcov alebo výrobcov, ktoré sa individuálne nepreskúmali,

za predpokladu, že úrady nebudú brať na vedomie žiadne nulové a de minimis rozpätie a rozpätia stanovené podľa okolností uvedených v článku 6 ods. 8. Úrady budú uplatňovať jednotlivé clá alebo normálne hodnoty dovozov od ktoréhokoľvek vývozcu alebo výrobcu, ktorý nie je zahrnutý do preskúmania a ktorý poskytol nevyhnutné informácie počas prešetrenia, ako je uvedené v článku 6 ods. 10.2.

9.5 Ak výrobok podlieha antidumpingovým clám v krajine dovážajúceho člena, úrady na účely zistenia jednotlivých dumpingových rozpätí u všetkých vývozcov alebo výrobcov v príslušnej vyvážajúcej krajine, ktorí nevyvážali výrobok do krajiny dovážajúceho člena počas prešetrenia, vykonajú bezodkladné preskúmanie za predpokladu, že títo vývozcovia alebo výrobcovia môžu preukázať, že nie sú v spojení so žiadnym z vývozcov alebo výrobcov vyvážajúcej krajiny podliehajúcich antidumpingovým clám na tento výrobok. Také preskúmanie sa začne a vykoná urýchlene v porovnaní so zaužívanými postupmi pri stanovení cla a preskúmaní v krajine dovážajúceho člena. Na dovozy týchto vývozcov alebo výrobcov sa v priebehu preskúmania nevymerajú žiadne antidumpingové clá. Úrady však môžu odmietnuť odhad ceny a/alebo žiadať záruky, aby zabezpečili, že v prípade, ak výsledkom takého preskúmania v súvislosti s týmito výrobcami alebo vývozcami bude kladné zistenie dumpingu, sa antidumpingové clá mohli vymerať so spätnou platnosťou od dátumu začatia prešetrenia.

Článok 10

Spätná účinnosť

10.1 Dočasné opatrenia a antidumpingové clá sa uplatnia len na výrobky dovezené na spotrebu po čase, keď rozhodnutie prijaté na základe článku 7 ods. 1, prípadne článku 9 ods. 1 nadobudne platnosť, ak tento článok neustanoví inak.

10.2 V prípadoch, keď sa vynieslo konečné zistenie o ujme (ale nie o jej hrozbe alebo o podstatnom spomalení zavádzania výrobného odvetvia), alebo v prípade konečného zistenia o hrozbe ujmy, keď by účinok dumpingových dovozov bez zavedenia dočasných opatrení viedol ku zisteniu ujmy, antidumpingové clá sa môžu vymerať so spätnou platnosťou za obdobie, na ktoré sa uplatňovali prípadné dočasné opatrenia.

10.3 Ak je konečné antidumpingové clo vyššie ako zaplatené alebo splatné dočasné clo alebo ako suma odhadnutá na účely záruky, rozdiel sa nebude vymáhať. Ak je konečné clo nižšie ako zaplatené alebo splatné dočasné clo alebo ako suma odhadovaná na účely ručenia, rozdiel sa podľa okolností vráti, alebo clo sa znovu prepočíta.

10.4 Ak odsek 2 neustanovuje inak, môže sa v prípade, že sa nezistila hrozba ujmy alebo podstatné spomalenie (ale žiadna ujma sa ešte nevyskytla), konečné antidumpingové clo vymerať len od dátumu zistenia hrozby ujmy alebo podstatného spomalenia a akýkoľvek hotovostný vklad zložený počas uplatňovania dočasných opatrení sa urýchlene vráti a akékoľvek záruky sa urýchlene uvoľnia.

10.5 V prípadoch, keď je konečné zistenie záporné, akýkoľvek hotovostný vklad zložený počas uplatňovania dočasných opatrení sa vráti a akékoľvek záruky sa urýchlene uvoľnia.

10.6 Konečné antidumpingové clo sa môže vymerať na výrobky dovezené na spotrebu, najviac do 90 dní pred dátumom uplatnenia dočasných opatrení, keď úrady v súvislosti s príslušným dumpingovým výrobkom zistia, že:

(i) dumping spôsobujúci ujmu bol už zistený v minulosti, alebo dovozca vedel, alebo musel vedieť, že vývozca uskutočňuje dumping a že tento dumping môže spôsobiť ujmu, a

(ii) ujma je spôsobená hromadnými dovozmi dumpingového výrobku v pomerne krátkom čase, ktoré z časového a objemového hľadiska, ako aj za ostatných okolností (ako je rýchle vybudovanie skladov dovážaného výrobku) pravdepodobne vážne ohrozia nápravný účinok konečného antidumpingového cla, ktoré sa má uplatniť za predpokladu, že príslušným dovozcom sa poskytla možnosť uplatniť pripomienky.

10.7 Úrady môžu po začatí prešetrenia prijať také opatrenia, ako je prerušenie konania o colnej hodnote, ktoré umožňujú spätné vyberanie antidumpingových ciel podľa odseku 6, len čo majú dostatočné dôkazy, že podmienky ustanovené v tomto odseku sú splnené.

10.8 Žiadne clá sa v súlade s odsekom 6 nebudú vyberať so spätnou platnosťou z výrobkov, ktoré sú určené na spotrebu, pred dátumom začatia prešetrenia.

---

[21]) Zistenie konečného záväzku na zaplatenie antidumpingového cla podľa článku 9 ods. 3 nepredstavuje samo osebe preskúmanie v súlade s týmto článkom.

Článok 11

Trvanie a preskúmanie antidumpingových ciel a cenových záväzkov

11.1 Antidumpingové clo zostane v platnosti iba dovtedy a v takom rozsahu, ako je nevyhnutné na vyváženie dumpingu, ktorý spôsobuje ujmu.

11.2 Úrady v odôvodnených prípadoch preskúmajú potrebu zachovania vymeraného cla z vlastnej iniciatívy alebo, ak od vymerania konečného antidumpingového cla uplynulo primerané obdobie, na základe žiadosti ktorejkoľvek zúčastnenej strany, ktorá predloží spoľahlivé informácie odôvodňujúce potrebu preskúmania[21]). Zúčastnené strany budú mať právo požiadať úrady, aby preskúmali, či je zachovanie vymeraného cla nevyhnutné na vyrovnanie dumpingu, či by pravdepodobne opäť nevznikla alebo sa neobnovila ujma, ak by sa clo zrušilo alebo zmenilo. Ak ako výsledok previerky podľa tohto odseku úrady stanovia, že antidumpingové clo nie je ďalej opodstatnené, okamžite sa skončí jeho uplatňovanie.

11.3 Bez ohľadu na ustanovenia odsekov 1 a 2 sa každé konečné antidumpingové clo zruší najneskôr do piatich rokov odo dňa jeho vymerania (alebo od dátumu jeho posledného preskúmania podľa odseku 2, ak toto preskúmanie zahrnulo dumping aj ujmu, alebo podľa tohto odseku), ak úrady nezistia pri preskúmaní, ktoré začalo pred týmto dátumom na základe vlastnej iniciatívy alebo na základe dostatočne odôvodnenej žiadosti podanej prostredníctvom alebo v mene domáceho výrobného odvetvia v primeranej lehote pred týmto dátumom, že uplynutie platnosti cla by zrejme malo za následok pokračovanie alebo obnovenie dumpingu a ujmy[22]). Clo môže zostať v platnosti až do výsledku tohto preskúmania.

11.4 Ustanovenia článku 6 o dôkazoch a konaní sa použijú na akékoľvek preskúmanie vykonávané podľa tohto článku. Každé také preskúmanie sa uskutoční urýchlene a za normálnych okolností sa skončí v lehote do 12 mesiacov od dátumu začatia.

11.5 Ustanovenia tohto článku sa uplatnia *mutatis mutandis* na cenové záväzky prijaté podľa článku 8.

Článok 12

Informovanie verejnosti a výklad zistení

12.1 Ak sú úrady presvedčené, že existuje dostatočný dôvod na začatie antidumpingového prešetrenia podľa článku 5, oznámia to členovi alebo členom, ktorých výrobky sú predmetom tohto prešetrenia, alebo ostatným zúčastneným stranám, o ktorých je zainteresovaným úradom známe, že majú na veci záujem, a vydajú verejné oznámenie.

12.1.1 Verejné oznámenie o začatí prešetrenia bude obsahovať primerané informácie alebo oznámenie, že bola vydaná samostatná správa[23]) zahŕňajúca tieto údaje:

(i) názov vyvážajúcej krajiny alebo krajín a výrobok, ktorý je predmetom prešetrenia,
(ii) dátum začatia prešetrenia,
(iii) na akom základe je odôvodnená existencia dumpingu uvedená v žiadosti,
(iv) súhrn faktorov, na ktorých je založené tvrdenie o ujme,
(v) adresa, na ktorú sa majú zasielať pripomienky zúčastnených strán,
(vi) lehoty poskytnuté zúčastneným stranám na prezentáciu svojich stanovísk.

12.2 Verejné oznámenie sa vydá o každom predbežnom alebo konečnom kladnom alebo zápornom zistení, o každom rozhodnutí prijať záväzky podľa článku 8, o skončení takého záväzku a o zrušení konečného antidumpingového cla. Každé také oznámenie bude obsahovať alebo iným spôsobom v samostatnej správe dostatočne podrobne sprístupňovať závery o akýchkoľvek faktických alebo právnych otázkach, ktoré zainteresované úrady považujú za podstatné. Všetky také oznámenia a správy sa sprístupnia členovi alebo členom, ktorých výrobky sú predmetom takého zistenia alebo záväzku, a ostatným zúčastneným stranám, o ktorých je známe, že majú na veci záujem.

12.2.1 Verejné oznámenie o uložení dočasných opatrení bude obsahovať dostatočne podrobné vysvetlenie o predbežných zisteniach dumpingu a ujmy s odvolaním sa na faktické a právne skutočnosti, ktoré viedli k prijatiu alebo zamietnutiu argumentov, alebo že je k dispozícii v samostatnej správe. Také oznámenie alebo správa bude pri náležitom zohľadnení požiadavky na ochranu dôverných informácií obsahovať najmä:

(i) mená dodávateľov alebo, ak to nie je možné, príslušné dodávateľské krajiny,
(ii) opis výrobku, ktorý je dostatočný na colné účely,
(iii) ustanovené dumpingové rozpätie a úplné vysvetlenie dôvodov na výber metodiky použitej pri tvorbe a porovnávaní vývoznej ceny a normálnej hodnoty podľa článku 2,
(iv) posúdenia týkajúce sa zistenia ujmy podľa článku 3,
(v) hlavné dôvody vedúce k zisteniu.

---

[22]) Ak je výška antidumpingového cla vymeraná so spätnou platnosťou, potom zistenie podľa posledného konania ohodnotené v súlade s článkom 9 ods. 3.1, ktoré ustanovilo, že žiadne clá sa nemusia vymerať, nezaväzuje samo osebe úrady, aby zrušili konečné clo.

[23]) Ak úrady poskytujú informácie a vysvetlenia podľa ustanovení tohto článku v samostatnej správe, zabezpečia, aby sa táto správa urýchlene sprístupnila verejnosti.

12.2.2 Verejné oznámenie o skončení alebo zastavení prešetrenia bude v prípade kladného zistenia predpokladajúceho vymeranie konečného cla alebo prijatie cenového záväzku obsahovať alebo iným spôsobom sprístupňovať pomocou samostatnej správy všetky závažné informácie o faktických a právnych skutočnostiach a dôvodoch, ktoré viedli k uloženiu konečných opatrení alebo k prijatiu cenového záväzku pri náležitom zohľadnení požiadavky na ochranu dôverných informácií. Oznámenie alebo správa bude obsahovať najmä informácie uvedené v odseku 2.1, ako aj dôvody na prijatie alebo zamietnutie príslušných argumentov alebo tvrdení vývozcov alebo dovozcov a základ rozhodnutia vykonaného podľa článku 6 ods. 10.2.

12.2.3 Verejné oznámenie o skončení alebo zastavení prešetrenia o prijatí záväzku podľa článku 8 bude obsahovať alebo iným spôsobom sprístupňovať pomocou samostatnej správy nedôvernú časť tohto záväzku.

12.3 Ustanovenia tohto článku sa použijú *mutatis mutandis* pri začatí a skončení preskúmania podľa článku 11 a pri rozhodnutiach o vymeraní ciel so spätnou platnosťou podľa článku 10.

Článok 13

Súdne preskúmanie

Každý člen, ktorého domáca legislatíva obsahuje ustanovenia o antidumpingových opatreniach, bude udržiavať súdy a súdne, rozhodcovské alebo správne konanie na účely, okrem iného, okamžitého preskúmania správnych opatrení vzťahujúcich sa na konečné zistenia a preskúmania zistení podľa článku 11. Tieto súdy alebo konania budú nezávislé od úradov zodpovedných za príslušné zistenia alebo preskúmania.

Článok 14

Antidumpingové konanie v prospech tretej krajiny

14.1 Žiadosť o antidumpingové konanie v prospech tretej krajiny predložia úrady tretej krajiny, ktorá konanie požaduje.

14.2 Táto žiadosť sa doloží informáciami o cenách, ktoré dokazujú, že dovozy sú dumpingové, a podrobnými informáciami, ktoré dokazujú, že údajný dumping spôsobuje ujmu príslušnému domácemu výrobnému odvetviu v tretej krajine. Vláda tretej krajiny poskytne všetku pomoc úradom dovážajúcej krajiny pri získavaní ďalších informácií, ktoré by mohli považovať za nevyhnutné.

14.3 Úrady dovážajúcej krajiny pri zvažovaní tejto žiadosti prihliadnu na účinky údajného dumpingu na príslušné výrobné odvetvie ako celok v tretej krajine; to znamená, že ujma sa neodhadne len vo vzťahu k účinkom údajného dumpingu na vývoz tohto výrobného odvetvia do dovážajúcej krajiny alebo k celkovým vývozom tohto výrobného odvetvia.

14.4 Dovážajúca krajina sa rozhodne, či bude pokračovať v prípade. Ak sa dovážajúca krajina rozhodne, že je pripravená prijať opatrenia, musí si sama vyžiadať súhlas Rady pre obchod s tovarom.

Článok 15

Rozvojové členské krajiny

Uznáva sa, že pri posudzovaní žiadosti, či uplatniť antidumpingové opatrenia podľa tejto dohody, vyspelé členské krajiny musia venovať osobitnú pozornosť mimoriadnej situácii rozvojových členských krajín. Možnosti konštruktívnych riešení umožnených touto dohodou sa preskúmajú pred použitím antidumpingových ciel, ktoré by mohli postihnúť podstatné záujmy rozvojových členských krajín.

ČASŤ II

Článok 16

Výbor pre antidumping

16.1 Týmto sa zriaďuje Výbor pre antidumping (ďalej len „Výbor"), zložený zo zástupcov každého člena. Výbor si zvolí svojho predsedu a bude zasadať najmenej dvakrát do roka alebo na požiadanie ktoréhokoľvek člena podľa príslušných ustanovení tejto dohody. Výbor bude vykonávať právomoci ustanovené touto dohodou alebo členmi a umožní členom konzultovať akékoľvek záležitosti vzťahujúce sa na uplatňovanie tejto dohody alebo plnenie jej cieľov. Sekretariát WTO bude plniť funkciu sekretariátu Výboru.

16.2 Výbor môže podľa potreby zriaďovať pomocné orgány.

16.3 Pri vykonávaní svojich funkcií Výbor a jeho pomocné orgány môžu konzultovať a vyhľadávať informácie z ktoréhokoľvek zdroja, ktorý považujú za vhodný. Predtým však, ako Výbor alebo jeho pomocný orgán požiada o také informácie zo zdroja, ktorý patrí do právomoci niektorého člena, bude o tom tohto člena informovať. Musí získať súhlas člena a ktorejkoľvek firmy, s ktorou konzultuje.

16.4 Členovia okamžite podajú Výboru správy o všetkých prijatých predbežných alebo konečných antidumpingových opatreniach. Tieto správy budú dostupné na Sekretariáte, aby sa umožnila kontrola ostatným členom. Členovia budú takisto predkladať polročné správy o všetkých antidumpingových opatreniach prijatých počas predchádzajúcich šiestich mesiacov. Tieto polročné správy sa predložia v ustálenej odsúhlasenej podobe.

16.5 Každý člen oznámi Výboru, *a*) ktoré z jeho úradov sú oprávnené začať a vykonávať prešetrenie uvedené v článku 5 a *b*) aké sú jeho domáce predpisy, podľa ktorých sa začne a vykonáva prešetrenie.

Článok 17

Konzultácie a urovnávanie sporov

17.1 Ak táto dohoda neustanovuje inak, na konzultácie a urovnávanie sporov sa podľa tejto dohody uplatňuje Dohovor o urovnávaní sporov.

17.2 Každý člen s porozumením posúdi a poskytne primeranú možnosť konzultácie v súvislosti s podaniami ďalších členov vzťahujúcimi sa na ktorúkoľvek otázku ovplyvňujúcu účinnosť tejto dohody.

17.3 Ak sa člen domnieva, že akákoľvek výhoda vyplývajúca pre neho priamo alebo nepriamo z tejto dohody je zrušená alebo zmenšená, alebo že dosiahnutie ľubovoľného zámeru obmedzuje iný člen alebo členovia, môže v záujme dosiahnutia uspokojivého riešenia záležitosti písomne požiadať o konzultácie s príslušným členom alebo príslušnými členmi. Každý člen bude s porozumením posudzovať každú žiadosť iného člena o konzultácie.

17.4 Ak sa člen, ktorý požiadal o konzultácie, domnieva, že sa na konzultáciách podľa odseku 3 nedosiahli vzájomne prijateľné riešenia a príslušné úrady dovážajúceho člena prijali konečné opatrenia s cieľom vymerať konečné antidumpingové clá alebo prijať cenové záväzky, môže tento člen záležitosť predložiť Orgánu na urovnávanie sporov („DSB“*). Ak má dočasné opatrenie významný vplyv a člen, ktorý požiadal o konzultácie, sa domnieva, že opatrenie sa prijalo v rozpore s ustanoveniami článku 7 ods. 1 tejto dohody, môže tento člen takisto predložiť túto záležitosť DSB.

17.5 Na žiadosť žalujúcej strany DSB zostaví porotu s cieľom preskúmať záležitosť na základe:

(i) písomného vyhlásenia, v ktorom žiadajúci člen uvedie, ako boli výhody vyplývajúce pre neho priamo alebo nepriamo z tejto dohody zrušené alebo zhoršené, alebo ako bolo obmedzené dosiahnutie cieľov dohody, a

(ii) skutočností sprístupnených v súlade s príslušnými domácimi postupmi úradom dovážajúceho člena.

17.6 Pri preskúmavaní záležitosti podľa odseku 5:

(i) pri prehodnocovaní faktov celej záležitosti porota určí, či úrady oprávnene uznali fakty a či hodnotenie týchto faktov bolo nestranné a objektívne. Ak sú tieto fakty uznané za oprávnené a hodnotenie bolo nestranné a objektívne, hodnotenie sa nespochybní, aj keď porota dospela k rozdielnemu záveru,

(ii) porota podá výklad príslušných ustanovení dohody v súlade so zaužívanými pravidlami výkladu medzinárodného verejného práva. Tam, kde porota zistí, že príslušné ustanovenie dohody pripúšťa viac ako jeden prijateľný výklad, porota bude považovať opatrenie úradov za opatrenie v súlade s dohodou, ak sa opiera o jeden z prípustných výkladov.

17.7 Dôverné informácie poskytnuté porote sa nezverejnia bez formálneho splnomocnenia osobou, organizáciou alebo úradom, ktoré také informácie poskytli. V prípade, že si porota vyžiada také informácie, ale na ich zverejnenie nemá splnomocnenie, poskytne sa nedôverné zhrnutie informácií autorizované osobou, organizáciou alebo úradom, ktoré informácie poskytli.

ČASŤ III

Článok 18

Záverečné ustanovenia

18.1 Žiadne špecifické opatrenie proti dumpingovým vývozom zo strany iného člena nemožno prijať okrem toho, ktoré je v súlade s ustanoveniami GATT 1994, ako je uvedené v tejto dohode.[24])

18.2 K žiadnemu ustanoveniu tejto dohody nemožno uplatniť výhrady bez súhlasu ostatných členov.

18.3 Ak odseky 3.1 a 3.2 neustanovujú inak, budú sa ustanovenia tejto dohody vzťahovať na prešetrenie a skúmanie existujúcich opatrení prijatých na základe žiadostí, ktoré boli predložené v deň alebo po dni, keď pre člena nadobudla platnosť Dohoda WTO.

18.3.1 Čo sa týka výpočtu dumpingového rozpätia v súvislosti s vrátením úhrady podľa článku 9 ods. 3, uplatnia sa pravidlá, ktoré sa použili pri poslednom predchádzajúcom zistení alebo skúmaní dumpingu.

---

* Dispute Settlement Body

[24]) Zmyslom tohto ustanovenia nie je znemožniť opatrenia, ktoré sú primerané podľa iných príslušných ustanovení GATT 1994, keď je to vhodné.

18.3.2 Na účely článku 11 ods. 3 sa existujúce antidumpingové opatrenia budú považovať za uložené najneskôr v deň, keď pre člena nadobudla platnosť Dohoda WTO, s výnimkou prípadov, v ktorých platná domáca legislatíva člena už v tom čase obsahovala dodatok typu uvedeného v tomto odseku.

18.4 Každý člen prijme všetky nevyhnutné opatrenia všeobecného alebo čiastkového charakteru s cieľom zabezpečiť, aby najneskôr v deň, keď pre neho nadobudla platnosť Dohoda WTO, bol jeho právny poriadok a administratívne postupy v súlade s ustanoveniami tejto dohody tak, aby sa mohla naň uplatniť.

18.5 Každý člen bude informovať Výbor o akýchkoľvek zmenách v jeho zákonoch a nariadeniach týkajúcich sa tejto dohody a o vykonávaní jeho právneho poriadku.

18.6 Výbor každoročne preskúma uplatňovanie a účinnosť tejto dohody, berúc do úvahy jej ciele. Výbor bude každoročne informovať Radu pre obchod s tovarom o vývoji počas obdobia, za ktoré je toto preskúmanie spracované.

18.7 Prílohy k tejto dohode tvoria jej neoddeliteľnú súčasť.

PRÍLOHA I

POSTUPY PREŠETRENIA NA MIESTE PODĽA ČLÁNKU 6 ODS. 7

1. Po začatí prešetrenia by úrady vyvážajúceho člena a firmy, ktorých sa to týka, mali byť informované o zámere vykonať prešetrenie na mieste.

2. Ak je za výnimočných okolností zámerom zahrnúť do skupiny vykonávajúcej prešetrenie mimovládnych expertov, firmy a úrady vyvážajúceho člena by mali byť o tom informované. V prípade porušenia požiadaviek dôvernosti by mimovládni experti mali podliehať účinným sankciám.

3. Zaužívaným postupom by malo byť získavanie súhlasu príslušných firiem vyvážajúceho člena skôr, ako sa návšteva definitívne naplánuje.

4. Po dosiahnutí súhlasu príslušných firiem by mali úrady, v ktorých právomoci je prešetrenie, okamžite oboznámiť úrady vyvážajúceho člena s názvami a adresami firiem, ktoré sa majú navštíviť, ako aj so schválenými termínmi návštev.

5. Príslušným firmám by sa malo s dostatočným predstihom oznámiť, kedy sa návšteva uskutoční.

6. Návštevy z dôvodu vysvetlenia dotazníka by sa mali uskutočniť len na žiadosť vyvážajúcej firmy. Taká návšteva sa môže uskutočniť, len ak *a)* úrady dovážajúceho člena o tom vyrozumejú zástupcov vlády dotknutého člena a *b*) tí nemajú námietky proti návšteve.

7. Pretože hlavným účelom prešetrenia na mieste je overiť poskytnuté informácie alebo získať ďalšie podrobnosti, malo by sa vykonať po získaní odpovedí na dotazník, ak firma nesúhlasí s opačným postupom a ak vláda vyvážajúceho člena bola informovaná úradmi, v ktorých právomoci je prešetrenie, o predpokladanej návšteve a nenamieta proti nej; ďalej by malo byť zaužívaným postupom pred návštevou oboznámiť príslušné firmy so všeobecným charakterom informácií, ktoré sa budú overovať, a s ďalšími informáciami, ktoré je potrebné poskytnúť, čo by však nemalo brániť možnosti požiadať na mieste o ďalšie podrobnosti v nadväznosti na už získané informácie.

8. Žiadosti o informácie alebo otázky kladené úradmi alebo firmami vyvážajúcich členov, ktoré sú nevyhnutné na úspešné prešetrenie na mieste, by mali byť zodpovedané, kedykoľvek je to možné, ešte pred uskutočnením návštevy.

PRÍLOHA II

NAJDOSTUPNEJŠIE INFORMÁCIE PODĽA PODMIENOK ČLÁNKU 6 ODS. 8

1. Čo najskôr po začatí prešetrenia by mali prešetrujúce úrady, v ktorých právomoci je prešetrenie, podrobne

vymedziť informácie požadované od ktorejkoľvek zúčastnenej strany a spôsob, akým by tieto informácie mali byť štruktúrované v odpovedi zúčastnenej strany. Úrady by mali tiež zabezpečiť, aby si bola strana vedomá, že ak sa informácia neposkytne v primeranom čase, úrady budú môcť rozhodnúť na základe skutočností, ktoré majú k dispozícii, vrátane tých, ktoré sú obsiahnuté v žiadosti o začatie prešetrenia predloženej domácim výrobným odvetvím.

2. Úrady môžu tiež požadovať, aby zúčastnená strana poskytla svoju odpoveď na určitom médiu (napr. počítačovej diskete) alebo v určitom počítačovom jazyku. Tam, kde je stanovená táto požiadavka, úrady by mali zvážiť primeranú schopnosť zúčastnenej strany použiť na svoju odpoveď médium alebo počítačový jazyk, ktorý sa považuje za najvhodnejší, a nemali by žiadať, aby strana na svoju odpoveď používala iný počítačový systém ako ten, ktorý sama používa. Úrad by nemal trvať na požiadavke spracovania odpovedí na médiu alebo v určitom počítačovom jazyku, ak zúčastnená strana nevedie účtovníctvo na tomto médiu alebo v tomto počítačovom jazyku a ak by predloženie požadovanej odpovede spôsobilo neprimerané dodatočné náklady a problémy.

3. Všetky informácie, ktoré sú overiteľné a riadne predložené, takže ich možno použiť bez podstatných ťažkostí v prešetrení, a ktoré sú predložené včas, prípadne dodané na médiu alebo v počítačovom jazyku požadovanom úradmi, by sa mali zohľadniť v procese rozhodovania. Ak strana neodpovedá na požadovanom médiu alebo v počítačovom jazyku, ale úrady zistia, že podmienky stanovené v odseku 2 boli splnené, nemalo by sa to považovať za vážnu prekážku prešetrenia.

4. Tam, kde úrady nie sú schopné spracovať informácie poskytnuté na zvláštnom médiu (napr. počítačovej diskete), informácie by sa mali dodať vo forme písomného materiálu alebo v inej forme prijateľnej pre úrady.

5. Aj keby poskytnuté informácie neboli vo všetkých smeroch bezchybné, nebude to oprávňovať úrady, aby ich nebrali na vedomie, za predpokladu, že zúčastnená strana konala podľa svojich najlepších schopností.

6. Ak dôkaz alebo informácia nie sú prijaté, dodávajúca strana by mala byť ihneď informovaná o dôvodoch odmietnutia a mala by mať možnosť poskytnúť dodatočné vysvetlenia v primeranom období, berúc do úvahy lehoty na prešetrenie. Ak úrady považujú vysvetlenia za neuspokojivé, príčiny zamietnutia takého dôkazu alebo informácie by mali byť uvedené v akýchkoľvek zverejnených zisteniach.

7. Ak úrady musia vo svojich zisteniach a aj tých, ktoré sa týkajú normálnej hodnoty, vychádzať z informácií z druhého zdroja vrátane informácií obsiahnutých v žiadosti o začatie prešetrenia, mali by tomu venovať mimoriadnu pozornosť. V takých prípadoch by úrady mali, ak je to možné, overiť informácie z iných nezávislých zdrojov, ktoré majú k dispozícii, ako sú publikované cenníky, oficiálne dovozné štatistiky a colné výkazy, a z informácií získaných počas prešetrenia od iných zúčastnených strán. Je však zrejmé, že ak zúčastnená strana nespolupracuje, a tým vzniká závažné zatajovanie informácií pred úradmi, môže taká situácia viesť k výsledku, ktorý je menej výhodný pre stranu, ako keby účinne spolupracovala.

D O H O D A

o uplatňovaní článku VII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

VŠEOBECNÝ ÚVODNÝ KOMENTÁR

1. Základom colnej hodnoty podľa tejto dohody je prevodná hodnota definovaná v článku 1. Článok 1 treba čítať spolu s článkom 8, ktorý ustanovuje okrem iného úpravy ceny skutočne platenej alebo ceny, ktorá sa má zaplatiť v prípadoch, keď určité osobitné prvky, ktoré sa považujú za súčasť hodnoty na colné účely, pripadajú na ťarchu kupujúceho, ale nie sú zahrnuté do ceny skutočne platenej alebo do ceny, ktorá sa má zaplatiť za dovážaný tovar. Článok 8 tiež stanovuje, aby sa do prevodnej hodnoty zahrnuli určité plnenia kupujúceho v prospech predávajúceho, ktoré majú skôr povahu tovaru alebo služieb než formu peňazí. Články 2 až 7 ustanovujú metódy určenia colnej hodnoty, ak ju nemožno určiť podľa ustanovení článku 1.

2. Ak colnú hodnotu nemožno určiť podľa ustanovení článku 1, mala by nasledovať konzultácia medzi colnou správou a dovozcom, aby sa dospelo k základu na určenie hodnoty podľa ustanovení článku 2 alebo článku 3. Môže sa napríklad stať, že dovozca má informácie o colnej hodnote rovnakého alebo obdobného tovaru, ktoré colná správa v mieste dovozu v danom čase práve nemá. Alebo naopak, colná správa môže mať informácie o colnej hodnote rovnakého alebo obdobného tovaru, ku ktorým dovozca nemá ľahký prístup. Konzultácia medzi oboma stranami umožní výmenu informácií pri dodržaní požiadaviek obchodného tajomstva na určenie vhodného základu hodnoty na colné účely.

3. Články 5 a 6 poskytujú dve základne na určenie colnej hodnoty, ak ju nemožno určiť na základe prevodnej hodnoty dovážaného tovaru alebo rovnakého, alebo obdobného dovážaného tovaru. Podľa článku 5 ods. 1 sa colná hodnota určuje na základe ceny, za ktorú sa tovar predáva kupujúcemu, ktorý nie je v spojení s predávajúcim v krajine dovozu, v stave, v akom bol dovezený. Dovozca má tiež právo, ak o to požiada, aby sa ustanovenia článku 5 použili na určenie hodnoty tovaru, ktorý bol po dovoze predmetom spracovania. Podľa článku 6 sa colná hodnota určuje na základe vypočítanej hodnoty. Obe tieto metódy sú spojené s určitými ťažkosťami, a preto má dovozca v zmysle ustanovení článku 4 právo vybrať si poradie použitia týchto dvoch metód.

4. Článok 7 vysvetľuje, ako sa má určovať colná hodnota v prípadoch, keď sa nedá zistiť podľa žiadneho z predchádzajúcich článkov.

Členovia,

majúc na zreteli mnohostranné obchodné rokovania,

želajúc si podporovať ciele GATT 1994 a zabezpečiť ďalšie výhody pre medzinárodný obchod rozvojových krajín,

uznávajúc dôležitosť ustanovení článku VII GATT 1994 a želajúc si vypracovať pravidlá ich uplatňovania v záujme zabezpečovania väčšej jednotnosti a jednoznačnosti v ich vykonávaní,

uznávajúc potrebu spravodlivého, jednotného a nestranného systému na určovanie hodnoty tovarov na colné účely, ktorý vylučuje použitie svojvoľných alebo fiktívnych colných hodnôt,

uznávajúc, že základom na hodnotenie tovaru na colné účely by mala byť podľa možnosti prevodná hodnota tovaru, ktorý sa má hodnotiť,

uznávajúc, že by sa colná hodnota mala určovať podľa jednoduchých a spravodlivých kritérií zlučiteľných s obchodnou praxou a že hodnotiace konanie by sa malo používať všeobecne, bez rozdielu medzi zdrojmi dodávok,

uznávajúc, že konanie na určenie hodnoty sa nemá používať na potláčanie dumpingu,

dohodli sa takto:

ČASŤ 1

PRAVIDLÁ NA URČENIE COLNEJ HODNOTY

Článok 1

1. Colnou hodnotou dovážaného tovaru bude prevodná hodnota, t. j. cena skutočne platená alebo cena, ktorá sa má zaplatiť za tovar, ktorý bol predaný na vývoz do krajiny dovozu, upravená v súlade s ustanoveniami článku 8, za predpokladu, že

a) neexistujú žiadne obmedzenia, ak ide o určenie alebo o použitie tovaru kupujúcim, s výnimkou obmedzení, ktoré
   i) sú uložené alebo požadované zákonom alebo úradmi krajiny dovozu,
   ii) obmedzujú zemepisnú oblasť, v ktorej sa tovar môže ďalej predávať, alebo
   iii) podstatne neovplyvňujú hodnotu tovaru;

b) predaj alebo cena nepodliehajú niektorým podmienkam alebo plneniam, ktorých hodnota sa nedá zistiť vo vzťahu k tovaru, ktorý sa má hodnotiť;

c) žiadna časť príjmov akéhokoľvek neskoršieho predaja, postúpenia alebo použitia tovaru kupujúcim nepripadne priamo alebo nepriamo predávajúcemu, ak sa nemôže vykonať primeraná úprava podľa ustanovení článku 8;

d) kupujúci a predávajúci nie sú v spojení, alebo ak kupujúci a predávajúci sú v spojení, prevodná hodnota je prijateľná na colné účely podľa ustanovení odseku 2.

2. a) Pri určovaní, či je prevodná hodnota prijateľná na účely odseku 1, skutočnosť, že kupujúci a predávajúci sú v spojení podľa článku 15, nebude sama osebe dôvodom na to, aby sa prevodná hodnota považovala za neprijateľnú. V takom prípade sa preskúmajú zvláštne okolnosti, ktoré sa týkajú predaja, a prevodná hodnota bude prijatá, ak spojenie neovplyvnilo cenu. Ak colná správa na základe informácií poskytnutých dovozcom alebo inak získaných má dôvody domnievať sa, že spojenie ovplyvnilo cenu, oznámi svoje dôvody dovozcovi a poskytne mu primeranú možnosť na odpoveď. Ak to dovozca požaduje, dôvody sa oznámia písomne.

b) Pri predaji medzi osobami, ktoré sú v spojení, bude prevodná hodnota prijatá a tovar ohodnotený podľa ustanovení odseku 1, ak dovozca dokáže, že takáto hodnota je veľmi blízka niektorej z týchto hodnôt z rovnakého alebo z približne rovnakého obdobia:
   i) prevodnej hodnote v predajoch rovnakého alebo obdobného tovaru kupujúcim, ktorí nie sú vo vzájomnom spojení, na export do tej istej krajiny dovozu,
   ii) colnej hodnote rovnakého alebo obdobného tovaru určenej podľa ustanovení článku 5,
   iii) colnej hodnote rovnakého alebo obdobného tovaru určenej podľa ustanovení článku 6.

   Pri použití predchádzajúcich kritérií treba náležite prihliadnuť na preukázané rozdiely v obchodných úrovniach, v množstvách, v prvkoch uvedených v článku 8 a v nákladoch pripadajúcich na predávajúceho v predajoch, v ktorých on a kupujúci nie sú v spojení a ktoré na predávajúceho nepripadajú z predajov, pri ktorých on a kupujúci sú v spojení.

c) Kritériá uvedené v odseku 2b) sa majú použiť na návrh dovozcu a iba na porovnávacie účely. Náhradné hodnoty nemožno určiť podľa ustanovenia odseku 2b).

Článok 2

1. a) Ak colnú hodnotu dovážaného tovaru nemožno určiť podľa ustanovení článku 1, bude colnou hodnotou prevodná hodnota rovnakého tovaru predávaného na vývoz do rovnakej krajiny dovozu a vyvážaného v rovnakom alebo v približne rovnakom čase ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť.

b) Pri uplatňovaní tohto článku sa colná hodnota určí podľa prevodnej hodnoty rovnakého tovaru predaného na rovnakej obchodnej úrovni a v podstate v rovnakom množstve ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť. Ak sa takýto predaj nezistí, použije sa prevodná hodnota rovnakého tovaru predaného na rozdielnej obchodnej úrovni alebo v rozdielnom množstve upravená so zreteľom na rozdiely vyplývajúce z obchodnej úrovne alebo z množstva; ak takéto úpravy vedú k zvýšeniu alebo k zníženiu hodnoty, môžu sa urobiť na základe predložených dôkazov, ktoré jasne potvrdzujú opodstatnenosť a správnosť úpravy.

2. Ak sú v prevodnej hodnote zahrnuté náklady a výdavky uvedené v článku 8 ods. 2, táto hodnota sa upraví tak, aby sa prihliadalo na významné rozdiely medzi nákladmi a výdavkami za dovezený tovar na jednej strane a za skúmaný rovnaký tovar na druhej strane, ktoré vyplývajú z rozdielov vo vzdialenostiach a v spôsoboch dopravy.

3. Ak sa pri uplatňovaní tohto článku zistí viac ako jedna prevodná hodnota rovnakého tovaru, použije sa na určenie colnej hodnoty dovezeného tovaru najnižšia prevodná hodnota.

Článok 3

1. a) Ak colnú hodnotu dovážaného tovaru nemožno určiť podľa ustanovení článkov 1 a 2, bude colnou hodnotou prevodná hodnota obdobného tovaru predávaného na vývoz do rovnakej krajiny dovozu a vyvážaného v rovnakom alebo v približne rovnakom čase ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť.

b) Pri uplatňovaní tohto článku sa na určenie colnej hodnoty použije prevodná hodnota obdobného tovaru predaného na rovnakej obchodnej úrovni a v podstate v rovnakom množstve ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť. Ak sa takýto predaj nezistí, použije sa prevodná hodnota obdobného tovaru predaného na odlišnej obchodnej úrovni alebo v odlišnom množstve upravená so zreteľom na rozdiely vyplývajúce z obchodnej úrovne alebo z množstva, ak sa takéto úpravy môžu urobiť na základe predložených dôkazov, ktoré jasne potvrdzujú opodstatnenosť a správnosť úpravy, či už úprava vedie k zvýšeniu alebo k zníženiu hodnoty.

2. Ak sú v prevodnej hodnote zahrnuté náklady a výdavky uvedené v článku 8 ods. 2, táto hodnota sa upraví tak, aby sa prihliadlo na významné rozdiely medzi nákladmi a výdavkami za dovezený tovar na jednej strane a za skúmaný obdobný tovar na druhej strane, ktoré vyplývajú z rozdielov vo vzdialenostiach a v spôsoboch dopravy.

3. Ak sa pri uplatňovaní tohto článku zistí viac ako jedna prevodná hodnota obdobného tovaru, použije sa na určenie colnej hodnoty dovezeného tovaru najnižšia prevodná hodnota.

Článok 4

Ak colnú hodnotu dovážaného tovaru nemožno určiť podľa ustanovení článkov 1, 2 a 3, určí sa podľa ustanovení článku 5, alebo ak colnú hodnotu nebude možné určiť ani podľa tohto článku, určí sa podľa článku 6; s výnimkou toho, že na žiadosť dovozcu môže byť poradie uplatnenia článkov 5 a 6 opačné.

Článok 5

1. a) Ak sa dovážaný tovar alebo rovnaký, alebo obdobný dovážaný tovar predáva v krajine dovozu v stave, v akom bol dovezený, bude sa colná hodnota dovážaného tovaru podľa ustanovenia tohto článku zakladať na jednotkovej cene, za ktorú sa dovážaný tovar alebo rovnaký, alebo obdobný dovážaný tovar predáva v najväčšom úhrnnom množstve osobám, ktoré nie sú v spojení s osobami, od ktorých takýto tovar kupujú, v čase dovozu hodnoteného tovaru alebo v takmer rovnakom čase, s výnimkou zrážok, ktoré sa týkajú
   i) buď všeobecne platených alebo dohodnutých provízií, alebo všeobecne používaných prirážok za zisk a všeobecných výdavkov v súvislosti s predajom dovážaného tovaru rovnakej kategórie alebo druhu v tejto krajine,
   ii) obvyklých dopravných a poisťovacích výdavkov a s tým súvisiacich výdavkov, ktoré vznikli v krajine dovozu,
   iii) prípadne nákladov a výdavkov uvedených v článku 8 ods. 2,
   iv) ciel a ostatných štátnych daní, ktoré sa majú zaplatiť v krajine dovozu pri dovoze alebo pri predaji tovaru.

   b) Ak sa nepredáva dovážaný tovar ani rovnaký, ani obdobný dovážaný tovar, ktorý sa má ohodnotiť, v čase dovozu tovaru ani v takmer rovnakom čase, bude sa colná hodnota zakladať, ak ustanovenia odseku 1a) nestanovia inak, na jednotkovej cene, za ktorú sa dovážaný tovar alebo rovnaký, alebo obdobný dovážaný tovar predáva v krajine dovozu v stave, v akom bol dovezený k najbližšiemu dátumu dovozu hodnoteného tovaru, najneskôr však pred uplynutím 90 dní od takéhoto dovozu.

2. Ak sa dovážaný tovar ani rovnaký, ani obdobný dovážaný tovar nepredáva v krajine dovozu v stave, v akom bol dovezený, bude sa colná hodnota, ak to dovozca požaduje, zakladať na jednotkovej cene zodpovedajúcej predajom dovážaného tovaru v najväčšom úhrnnom množstve po ďalšom spracovaní v krajine dovozu osobám, ktoré nie sú v spojení s osobami, od ktorých kupujú takýto tovar, s náležitým prihliadnutím na pridanú hodnotu v dôsledku tohto spracovania a po zrážkach uvedených v odseku 1a).

Článok 6

1. Colná hodnota dovážaného tovaru určená podľa ustanovení tohto článku bude sa zakladať na vypočítanej hodnote. Vypočítaná hodnota bude pozostávať zo súčtu

a) ceny alebo hodnoty materiálu a zhotovenia alebo iného pracovného postupu na výrobu dovážaného tovaru;

b) sumy pre zisk a všeobecných výdavkov vo výške obvykle zahŕňanej do predaja tovaru rovnakej kategórie alebo druhu, ako je ohodnocovaný tovar, ktorú uplatňujú výrobcovia v krajine vývozu na vývoz do krajiny dovozu;

c) ceny alebo hodnoty všetkých ostatných výdavkov, na ktoré musí každý člen prihliadať pri voľbe spôsobu hodnotenia podľa článku 8 ods. 2.

2. Žiadny člen nemôže žiadať ani donútiť inú osobu, ktorá nesídli na jeho území, aby predložila na preskúmanie alebo dovolila prístup k akémukoľvek účtu alebo záznamu na účely určenia vypočítanej hodnoty. Avšak informácie dodané výrobcom tovaru na určenie colnej hodnoty podľa ustanovení tohto článku môžu overiť v inej krajine orgány krajiny dovozu so súhlasom výrobcu a za podmienky, že vláda príslušnej krajiny je vopred vyrozumená a nemá námietky proti zisťovaniu.

Článok 7

1. Ak colnú hodnotu dovážaného tovaru nemožno určiť podľa ustanovení článkov 1 až 6, určí sa s použitím primeraných prostriedkov, ktoré sú v súlade s princípmi a všeobecnými ustanoveniami tejto dohody a článku VII GATT 1994, a na základe údajov, ktoré sú k dispozícii v krajine dovozu.

2. Colná hodnota sa podľa ustanovení tohto článku nebude zakladať na

a) predajnej cene v krajine dovozu týkajúcej sa tovaru vyrábaného v tejto krajine;

b) systéme, ktorý predpokladá prijímanie vyššej hodnoty z dvoch možných hodnôt na colné účely;

c) cene tovaru na domácom trhu v krajine vývozu;

d) iných výrobných nákladoch než na vypočítaných hodnotách, ktoré boli určené pre rovnaký alebo pre obdobný tovar v súlade s ustanoveniami článku 6;

e) cene tovaru na vývoz do inej krajiny než do krajiny dovozu;

f) minimálnych colných hodnotách;

g) ľubovoľných alebo fiktívnych hodnotách.

3. Ak o to dovozca požiada, bude písomne informovaný o colnej hodnote určenej podľa ustanovení tohto článku a o metóde použitej na určenie tejto hodnoty.

Článok 8

1. Pri určovaní colnej hodnoty podľa ustanovení článku 1 sa k cene skutočne platenej alebo k cene, ktorá sa má za dovezený tovar zaplatiť, pripočítajú

a) nasledujúce zložky, ak ich uhrádza kupujúci a ak nie sú zahrnuté v cene skutočne platenej alebo v cene, ktorá sa má zaplatiť:
   i) provízie a odmeny za sprostredkovanie s výnimkou nákupných provízií,
   ii) cena kontajnerov, ktoré na colné účely tvoria jednotu s tovarom,
   iii) cena obalov zahŕňajúca prácu i materiál;

b) vhodným spôsobom rozvrhnutá hodnota ďalej uvedeného tovaru a služieb, ak ich kupujúci poskytuje priamo alebo nepriamo zdarma alebo za zníženú cenu na použitie pri výrobe alebo pri predaji na vývoz dovážaného tovaru, ak táto hodnota nebola zahrnutá do ceny skutočne platenej alebo do ceny, ktorá sa má zaplatiť:
   i) materiálov, súčiastok, dielcov a podobných položiek zahrnutých do dovážaného tovaru,
   ii) náradia, matríc, foriem a podobných predmetov použitých na výrobu dovážaného tovaru,
   iii) materiálov spotrebovaných na výrobu dovážaného tovaru,
   iv) techniky, vývoja, umeleckej práce, dizajnu, plánov a nákresov vyhotovených inde než v krajine dovozu a potrebných na výrobu dovezeného tovaru;

c) poplatky za používanie patentov a licenčné poplatky týkajúce sa ohodnocovaného tovaru, ktoré musí platiť kupujúci, či už priamo alebo nepriamo, ako podmienku predaja ohodnocovaného tovaru, ak tieto poplatky nie sú zahrnuté v cene skutočne platenej alebo v cene, ktorá sa má zaplatiť;

d) hodnota akejkoľvek časti výnosu z ďalšieho predaja, postúpenia alebo z neskoršieho použitia dovezeného tovaru, ktorá priamo alebo nepriamo pripadne predávajúcemu.

2. Pri vypracúvaní svojich právnych predpisov každý člen zabezpečí, aby do colnej hodnoty boli celkom alebo čiastočne zahrnuté alebo z nej vylúčené tieto prvky:

a) náklady na dopravu dovážaného tovaru do prístavu alebo do miesta dovozu;

b) nakladacie, vykladacie a manipulačné poplatky spojené s prepravou dovážaného tovaru do prístavu alebo do miesta dovozu;

c) náklady na poistenie.

3. Každý prvok, ktorý sa bude pripočítavať na základe tohto článku k cene skutočne platenej alebo k cene, ktorá by sa mala zaplatiť, bude sa zakladať len na údajoch, ktoré sú objektívne a vyčísliteľné.

4. K cene skutočne platenej alebo k cene, ktorá by sa mala zaplatiť, budú pri určovaní colnej hodnoty pripočítané len prvky, ktoré sú uvedené v tomto článku.

Článok 9

1. Ak je na určenie colnej hodnoty potrebný prepočet meny, použije sa výmenný kurz, ktorý riadne uverejnia kompetentné úrady príslušnej krajiny dovozu a ktorý čo najpresnejšie vyjadruje skutočnú bežnú hodnotu tejto meny v obchodných operáciách vyjadrenú v mene krajiny dovozu na obdobie, na ktoré platí toto oznámenie.

2. Použije sa výmenný kurz, ktorý platí v čase vývozu alebo v čase dovozu, podľa rozhodnutia každého člena.

Článok 10

Každú informáciu, ktorá je svojou povahou dôverná alebo ktorá bola poskytnutá dôverným spôsobom na účely určenia colnej hodnoty, budú príslušné úrady považovať za prísne dôvernú a nebudú ju ďalej oznamovať bez výslovného povolenia osoby alebo vlády, ktorá ju poskytla, ak by ju nebolo potrebné oznámiť v rámci súdneho konania.

Článok 11

1. Právny poriadok každého člena poskytne v súvislosti s určovaním colnej hodnoty dovozcovi alebo ktorejkoľvek inej osobe, ktorá je povinná zaplatiť clo, možnosť odvolania sa bez pokuty.

2. Prvé právo odvolania sa bez pokuty možno poskytnúť v rámci colnej správy alebo nezávislého orgánu, ale legislatíva každého člena zabezpečí právo odvolania sa bez pokuty na súdnu inštanciu.

3. Sťažovateľ bude upovedomený o vybavení odvolania a dôvody rozhodnutia mu budú poskytnuté písomne. Bude taktiež poučený o svojich prípadných právach na ďalšie odvolanie.

Článok 12

Zákony, nariadenia, súdne rozhodnutia a správne rozhodnutia všeobecnej platnosti, ktorými sa uplatňuje táto dohoda, uverejní krajina dovozu v súlade s článkom X GATT 1994.

Článok 13

Ak v priebehu určovania colnej hodnoty dovážaného tovaru bude treba odložiť konečné rozhodnutie o určení tejto colnej hodnoty, môže si dovozca napriek tomu vyzdvihnúť tovar z colnice, ak na požiadanie zloží dostatočnú záruku vo forme zábezpeky, vkladu alebo iným vhodným spôsobom kryjúcim zaplatenie cla, ktorým môže byť tovar zaťažený. Právny poriadok každého člena bude pamätať na takéto prípady príslušnými ustanoveniami.

Článok 14

Poznámky uvedené v prílohe I k tejto dohode sú neoddeliteľnou súčasťou tejto dohody a články tejto dohody sa majú interpretovať a uplatňovať spolu s príslušnými poznámkami. Prílohy II a III tvoria neoddeliteľnú súčasť tejto dohody.

Článok 15

1. V tejto dohode

a) „colná hodnota dovážaného tovaru“ znamená hodnotu tovaru na účely vyberania hodnotových ciel z dovážaného tovaru;

b) „krajina dovozu“ znamená krajinu alebo colné územie dovozu;

c) „vyrobené“ zahŕňa vypestované, vyprodukované a vydolované.

2. V tejto dohode

a) „rovnaký tovar“ znamená tovar, ktorý je rovnaký vo všetkých ohľadoch vrátane typických znakov, akosti a mena. Menšie rozdiely vo vzhľade nevylučujú, aby sa tovar, ktorý inak zodpovedá definícii, považoval za rovnaký;

b) „obdobný tovar“ znamená tovar, ktorý hoci nie je rovnaký vo všetkých ohľadoch, má podobné znaky a podobné zloženie, čo umožňuje, aby plnil rovnakú funkciu a bol obchodne zameniteľný. Kvalita tovaru, jeho dobré meno a existencia výrobnej alebo obchodnej známky patria medzi činitele, ktoré treba vziať do úvahy pri posudzovaní, či ide o obdobný tovar;

c) pojmy „rovnaký tovar“ a „obdobný tovar“ sa neuplatňujú na tovar, ktorý obsahuje alebo odráža prípadnú techniku, vývoj, umeleckú prax, dizajn, konštrukčnú prácu, projekty a náčrtky, pre ktoré žiadna úprava nebola uskutočnená podľa článku 8 ods. 1b) iv), pretože tieto práce sa uskutočnili v krajine dovozu;

d) tovar sa nebude posudzovať ako „rovnaký tovar“ alebo „obdobný tovar“, ak nie je vyrobený v tej istej krajine ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť;

e) tovar vyrobený inou osobou možno vziať do úvahy iba vtedy, ak neexistuje rovnaký tovar alebo obdobný tovar vyrobený tou istou osobou ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť.

3. V tejto dohode „tovar rovnakej kategórie alebo druhu“ znamená tovar, ktorý patrí do jednej skupiny alebo do jedného radu tovarov vyrobených osobitným odvetvím výroby alebo osobitným úsekom výrobného odvetvia a zahŕňa rovnaký alebo obdobný tovar.

4. Na účely tejto dohody sa bude predpokladať, že osoby sú v spojení, iba ak

a) jedna z nich je členom riaditeľstva alebo správnej rady podniku druhej a naopak;

b) sú právne uznanými spoločníkmi;

c) sú zamestnávateľom a zamestnancom;

d) akákoľvek osoba priamo alebo nepriamo vlastní, kontroluje alebo má v držbe päť percent alebo viac akcií alebo podielov s hlasovacím právom jednej i druhej osoby;

e) jedna z nich priamo alebo nepriamo kontroluje druhú;

f) obe priamo alebo nepriamo kontroluje tretia osoba;

g) obe spoločne priamo alebo nepriamo kontrolujú tretiu osobu;

h) sú členmi jednej rodiny.

5. Osoby, ktoré sú vzájomne združené v obchode tým, že jedna je výhradným zástupcom, výhradným distribútorom alebo výhradným koncesionárom druhej osoby, budú sa na účely tejto dohody považovať za osoby, ktoré sú v spojení, ak sa na ne vzťahujú ustanovenia odseku 4.

Článok 16

Dovozca má právo, aby mu colná správa krajiny dovozu na písomnú žiadosť písomne oznámila, akým spôsobom bola určená colná hodnota dovážaného tovaru.

Článok 17

Žiadne ustanovenie tejto dohody sa nebude vysvetľovať tak, aby obmedzovalo alebo spochybňovalo práva colnej správy overovať pravdivosť alebo presnosť akéhokoľvek tvrdenia, listiny alebo vyhlásenia predloženého na účely určenia colnej hodnoty.

ČASŤ II

VYKONÁVANIE DOHODY, KONZULTÁCIE A UROVNÁVANIE SPOROV

Článok 18

Inštitúcie

1. Týmto sa zriaďuje Výbor na určenie colnej hodnoty (ďalej v tejto dohode len „Výbor“) zložený zo zástupcov všetkých členov. Výbor zvolí svojho predsedu a bude sa obvykle schádzať raz do roka alebo inak, ak to stanovujú ustanovenia tejto dohody, aby umožnil členom konzultovať otázky týkajúce sa vykonávania systému určovania colnej hodnoty s ktorýmkoľvek členom, pokiaľ by to mohlo ovplyvniť pôsobenie tejto dohody alebo uskutočňovanie jej cieľov, a aby vykonával iné úlohy, ktorými ho môžu členovia poveriť. Sekretariát WTO bude pôsobiť ako Sekretariát Výboru.

2. Bude zriadený Technický výbor na určenie colnej hodnoty (ďalej v tejto dohode len „Technický výbor“) pod záštitou Rady pre colnú spoluprácu (ďalej v tejto dohode len „CCC“), ktorý bude plniť úlohy uvedené v prílohe II k tejto dohode a bude postupovať podľa rokovacích pravidiel obsiahnutých v nej.

Článok 19

Konzultácie a urovnávanie sporov

1. Ak ustanovenia tejto dohody nestanovia inak, použije sa na konzultácie a urovnávanie sporov podľa tejto dohody Dohovor o urovnávaní sporov.

2. Ak sa niektorý člen domnieva, že výhoda, ktorá pre neho priamo alebo nepriamo vyplýva z tejto dohody, je zrušená alebo zmenšená, prípadne dosiahnutie určitého cieľa tejto dohody je ohrozené opatreniami iného člena alebo členov, môže na dosiahnutie vzájomne uspokojivého riešenia tejto záležitosti požiadať príslušného člena alebo členov o konzultácie. Každý člen posúdi s porozumením každú žiadosť iného člena o konzultácie.

3. Technický výbor poskytne na žiadosť radu a pomoc členom, ktorí začali konzultácie.

4. Na žiadosť ktorejkoľvek strany sporu alebo z vlastnej iniciatívy môže porota na skúmanie sporu vzťahujúceho sa na ustanovenia tejto dohody požiadať Technický výbor, aby preskúmal akékoľvek otázky vyžadujúce technické posúdenie. V súvislosti s príslušným sporom porota vymedzí Technickému výboru splnomocnenie a stanoví mu časové obdobie na vypracovanie správy. Porota správu Technického výboru vezme do úvahy. V prípade, že Technický výbor nedosiahne zhodu v záležitosti, ktorá mu bola zverená podľa tohto odseku, porota poskytne zainteresovaným stranám príležitosť predniesť svoje názory na záležitosť priamo porote.

5. Dôverné informácie poskytnuté porote sa nebudú zverejňovať bez oficiálneho súhlasu osoby, organizácie alebo orgánu, ktoré poskytli takéto informácie. Ak sa takéto informácie od poroty požadujú, ale na ich zverejnenie nie je porota splnomocnená, bude so súhlasom osoby, organizácie alebo orgánu zabezpečené nedôverné zhrnutie týchto informácií.

ČASŤ III

OSOBITNÉ A ODLIŠNÉ ZAOBCHÁDZANIE

Článok 20

1. Rozvojové členské krajiny, ktoré nie sú stranami Dohody o uplatňovaní článku VII Všeobecnej dohody o clách a obchode z 12. apríla 1979, môžu odložiť uplatňovanie ustanovení tejto dohody na obdobie nepresahujúce päť rokov odo dňa nadobudnutia platnosti Dohody WTO pre tieto krajiny. Rozvojové členské krajiny, ktoré sa rozhodnú pre odklad uplatňovania tejto dohody, to oznámia generálnemu riaditeľovi WTO.

2. Okrem ustanovení odseku 1 môžu rozvojové členské krajiny, ktoré nie sú stranami Dohody o uplatňovaní článku VII Všeobecnej dohody o clách a obchode z 12. apríla 1979, odložiť uplatňovanie článku 1 ods. 2b) iii) a článku 6 na obdobie nepresahujúce tri roky po uplatnení všetkých ostatných ustanovení tejto dohody. Rozvojové členské krajiny, ktoré sa rozhodnú pre odklad uplatňovania ustanovení uvedených v tomto odseku, oznámia svoje rozhodnutie generálnemu riaditeľovi WTO.

3. Vyspelé členské krajiny poskytnú vzájomne dohodnutým spôsobom technickú pomoc rozvojovým členským krajinám, ktoré o to požiadajú. Na tomto základe vyspelé členské krajiny vypracujú programy technickej pomoci, ktoré môžu zahŕňať okrem iného školenie personálu, pomoc pri príprave vykonávacích opatrení, prístup k zdrojom informácií o metodike určovania colnej hodnoty a rady o uplatňovaní ustanovení tejto dohody.

ČASŤ IV

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 21

Výhrady

Na žiadne z ustanovení tejto dohody nemožno uplatňovať výhrady bez súhlasu ostatných členov.

Článok 22

Národné zákonodarstvo

1. Každý člen zabezpečí najneskôr dňom nadobudnutia platnosti tejto dohody zhodnosť svojich zákonov, nariadení a správnych predpisov s ustanoveniami tejto dohody.

2. Každý člen bude informovať Výbor o všetkých zmenách vo svojich zákonoch a nariadeniach, ktoré sa týkajú ustanovení tejto dohody, a o uplatňovaní takýchto zákonov a nariadení.

Článok 23

Preskúmavanie

Výbor každoročne preskúma pôsobenie a uplatňovanie tejto dohody s prihliadnutím na jej ciele. Výbor bude každoročne informovať Radu pre obchod s tovarom o vývoji v období, ktorého sa preskúmanie týka.

Článok 24

Sekretariát

Túto dohodu bude zabezpečovať Sekretariát WTO s výnimkou okruhu pôsobnosti špecificky patriacej Technickému výboru, pre ktorý bude služby Sekretariátu zabezpečovať Sekretariát CCC.

PRÍLOHA I

VYSVETĽUJÚCE POZNÁMKY

Všeobecné poznámky

Postupné uplatňovanie metód hodnotenia

1. Články 1 až 7 vymedzujú, ako sa má určovať colná hodnota dovážaného tovaru podľa ustanovení tejto dohody. Metódy hodnotenia sú uvedené v poradí, v akom sa majú uplatňovať. Základná metóda na určenie colnej hodnoty je vymedzená v článku 1 a dovezený tovar sa má hodnotiť podľa ustanovení tohto článku vždy, keď sú stanovené podmienky splnené.

2. Ak colnú hodnotu nemožno určiť podľa ustanovení článku 1, treba postupne prejsť k ďalším článkom až k takému z nich, podľa ktorého možno určiť colnú hodnotu. S výnimkou ustanovenia článku 4 možno použiť ustanovenia ďalšieho článku iba vtedy, ak colnú hodnotu nemožno určiť podľa ustanovení predchádzajúceho článku.

3. Ak dovozca nežiada, aby bolo opačné poradie článkov 5 a 6, dodrží sa normálne poradie. Ak dovozca túto žiadosť uplatní, ale potom sa ukáže, že colnú hodnotu nemožno určiť podľa ustanovení článku 6, colná hodnota sa určí podľa ustanovení článku 5, ak ju možno takto určiť.

4. Ak sa colná hodnota nedá určiť podľa ustanovení článkov 1 až 6, určí sa podľa ustanovení článku 7.

Použitie všeobecne prijatých účtovníckych zásad

1. „Všeobecne prijaté účtovnícke zásady“ sú zásady, ktoré sa v určitej krajine a v určitý čas všeobecne uznávajú alebo ktoré majú podstatnú podporu úradných miest a ktoré určujú, aké ekonomické zdroje a záväzky sa majú zaznamenať ako aktíva a pasíva, aké zmeny v aktívach a pasívach by sa mali zaznamenávať, ako by sa mali aktíva a pasíva a zmeny v nich merať, aké informácie a ako sa môžu zverejňovať a aké finančné výkazy sa majú pripravovať. Tieto normy môžu pozostávať zo smerníc všeobecného použitia, ako aj z podrobných pravidiel a praktík.

2. Na účely tejto dohody bude colná správa každého člena používať informácie pripravené spôsobom zhodným so všeobecne prijatými účtovníckymi zásadami v krajine, na ktorú sa príslušný článok vzťahuje. Napríklad obvyklý zisk a všeobecné výdavky podľa ustanovení článku 5 sa určia s použitím informácií pripravených spôsobom zhodným so všeobecne prijatými účtovníckymi zásadami krajiny dovozu. Naproti tomu obvyklý zisk a všeobecné výdavky podľa ustanovení článku 6 sa určia s použitím informácií pripravených spôsobom zhodným so všeobecne prijatými účtovníckymi zásadami krajiny výroby. Iný príklad: na určenie prvku uvedeného v článku 8 ods. 1b) ii) a vyhotoveného v krajine dovozu sa použijú informácie spôsobom zodpovedajúcim všeobecne prijatým zásadám účtovníctva tejto krajiny.

Poznámky k článku 1

Cena skutočne platená alebo cena, ktorá sa má zaplatiť

1. Cena skutočne platená alebo cena, ktorá sa má zaplatiť, je celková platená cena alebo cena, ktorú má zaplatiť kupujúci predávajúcemu alebo na jeho prospech za dovezený tovar. Platba nemusí nevyhnutne nadobudnúť podobu platby v hotovosti. Môže sa uskutočniť akreditívom alebo cennými papiermi. Platba sa môže uskutočniť priamo alebo nepriamo. Príkladom nepriamej platby môže byť úplné alebo čiastočné vyrovnanie dlhu predávajúceho kupujúcim.

2. Činnosť kupujúceho na vlastný účet iná, než aká sa predpokladá úpravou podľa článku 8, sa nepovažuje za nepriamu platbu predávajúcemu, aj keď možno predpokladať, že predávajúci má z nej prospech. Preto sa úhrada za takúto činnosť nepripočíta pri určovaní colnej hodnoty k cene skutočne platenej alebo k cene, ktorá sa má zaplatiť.

3. Colná hodnota nebude zahŕňať tieto výdavky alebo náklady za predpokladu, že sú odlíšené od ceny skutočne platenej alebo od ceny, ktorá sa má zaplatiť za dovezený tovar:

a) výdavky za konštrukčné práce, postavenie, montáž, údržbu alebo za technickú pomoc vykonané na dovezenom tovare, ako sú investičné celky, stroje alebo zariadenia, po dovoze;

b) prepravné náklady po dovoze;

c) dane a poplatky v krajine dovozu.

4. Cena skutočne platená alebo cena, ktorá sa má zaplatiť, sa týka ceny dovezeného tovaru. Preto prevod dividend alebo iných platieb kupujúcim na predávajúceho, ktoré sa nevzťahujú na dovezený tovar, netvorí súčasť colnej hodnoty.

Odsek 1a) iii)

K obmedzeniam, ktoré by cenu skutočne platenú alebo cenu, ktorá sa má zaplatiť, urobili neprijateľnou, patria obmedzenia, ktoré podstatne neovplyvňujú hodnotu tovaru. Príkladom takýchto obmedzení by bol prípad, keď predávajúci automobilov požaduje, aby ich kupujúci nepredával ani nevystavoval pred určitým dátumom, ktorý je začiatkom modelového roka.

Odsek 1b)

1. Ak sa predaj alebo cena urobia závislými od podmienky alebo od úvahy, pre ktorú nie je možné určiť cenu vo vzťahu k hodnotenému tovaru, prevodná hodnota nie je prijateľná na colné účely. Môže ísť napríklad o tieto prípady:

a) predávajúci stanoví cenu dovážaného tovaru s podmienkou, že kupujúci kúpi aj iný tovar v určitom množstve;

b) cena dovážaného tovaru je závislá od ceny alebo od cien, za ktoré kupujúci dovážaného tovaru predáva iný tovar predávajúcemu dovážaného tovaru;

c) cena je stanovená na základe spôsobu platenia, ktorý nemá vzťah k dovážanému tovaru, ako keď je dovážaný tovar polotovarom, ktorý predávajúci dodal za podmienky, že dostane určité množstvo hotových výrobkov.

2. Podmienky alebo úvahy, ktoré sa týkajú výroby alebo spôsobu predaja dovážaného tovaru, nebudú však dôvodom odmietnutia prevodnej hodnoty. Napríklad skutočnosť, že kupujúci obstará predávajúcemu inžinierske práce alebo plány v krajine dovozu, nebude dôvodom na odmietnutie prevodnej hodnoty na účely článku 1. Podobne ak kupujúci na vlastný účet podnikne, hoci aj po dohode s predávajúcim, činnosť týkajúcu sa spôsobu predaja dovážaného tovaru, netvorí hodnota tejto činnosti súčasť colnej hodnoty a táto činnosť nie je ani dôvodom na odmietnutie prevodnej hodnoty.

Odsek 2

1. Odseky 2a) a 2b) stanovujú odlišné prostriedky na zistenie prijateľnosti prevodnej hodnoty.

2. Odsek 2a) stanovuje, že v prípadoch, keď kupujúci a predávajúci sú v spojení, majú sa okolnosti súvisiace s predajom preskúmať a prevodná hodnota bude prijatá ako colná hodnota za predpokladu, že spojenie neovplyvnilo cenu. Nie je potrebné, aby sa okolnosti preskúmavali vo všetkých prípadoch, keď kupujúci a predávajúci sú v spojení. Takéto preskúmania sa budú požadovať len vtedy, keď sa vyskytnú pochybnosti o prijateľnosti ceny. Ak colná správa nemá pochybnosti o prijateľnosti ceny, mala by byť prijatá bez požadovania ďalších informácií od dovozcu. Napríklad colná správa mohla už skôr preskúmať spojenie alebo už môže mať podrobné informácie týkajúce sa kupujúceho a predávajúceho a z tohto preskúmania alebo z informácií sa už mohla presvedčiť o tom, že spojenie neovplyvnilo cenu.

3. Ak colná správa nemôže prijať prevodnú hodnotu bez ďalšieho zisťovania, mala by poskytnúť dovozcovi možnosť predložiť ďalšie podrobné informácie, ktoré môžu byť potrebné na preskúmanie okolností súvisiacich s predajom. V tejto súvislosti by colná správa mala byť pripravená preskúmať príslušné stránky obchodu vrátane spôsobu, ako kupujúci a predávajúci organizujú svoje obchodné vzťahy, a spôsobu, ako sa dospelo ku konkrétnej cene, aby sa rozhodlo, či spojenie ovplyvnilo cenu. Ak sa ukáže, že kupujúci a predávajúci, hoci sú v spojení podľa ustanovení článku 15, kupujú a predávajú jeden druhému, ako keby neboli v spojení, je to dôkaz, že cena nebola ovplyvnená spojením. Napríklad ak sa cena dohodla spôsobom zhodným s bežnými cenovými praktikami v konkrétnom výrobnom odvetví alebo spôsobom, ktorým predávajúci dojednáva svoje predajné ceny s kupujúcimi, ktorí s ním nie sú v spojení, je to dôkaz, že cena nebola ovplyvnená spojením. Ďalej ak sa ukáže, že cena je primeraná na zabezpečenie úhrady všetkých nákladov a zisk zodpovedá celkovému zisku firmy dosiahnutému za reprezentatívne časové obdobie (napr. za ročné obdobie) pri predajoch tovaru rovnakej kategórie alebo druhu, je to dôkaz, že cena nebola ovplyvnená.

4. Odsek 2b) poskytuje dovozcovi možnosť, aby preukázal, že prevodná hodnota je veľmi blízka hodnote „testovanej", ktorú predtým prijala colná správa, a preto je prijateľná podľa ustanovení článku 1. Ak test zodpovedá niektorému z kritérií uvedených v odseku 2b), netreba skúmať otázku ovplyvnenia podľa odseku 2a). Ak už má colná správa dostatok informácií, aby sa bez ďalších podrobných zisťovaní ubezpečila, že niektoré z testov uvedených v odseku 2b) boli splnené, nie je dôvod, aby požadovala od dovozcu dôkaz, že test môže byť splnený. V odseku 2b) výraz „kupujúci, ktorí nie sú v spojení" znamená kupujúcich, ktorí nie sú v spojení s predávajúcim v žiadnom konkrétnom prípade.

Odsek 2b)

Na to, aby sa rozhodlo, či nejaká hodnota je „veľmi blízka" druhej, treba vziať do úvahy množstvo faktorov. Tieto faktory zahŕňajú povahu dovážaného tovaru, povahu konkrétneho výrobného odvetvia, obdobie, v ktorom sa tovar dováža, a to, či rozdiel v hodnotách je podstatný z obchodného hľadiska. Pretože sa tieto faktory môžu z prípadu na prípad líšiť, nemožno na každý prípad použiť jednotnú normu, napríklad pevnú percentuálnu sadzbu. Napríklad malý rozdiel v hodnote v prípade, ktorý zahŕňa jeden druh tovaru, môže byť neprijateľný, zatiaľ čo veľký rozdiel v prípade zhŕňajúcom iný druh tovaru môže byť prijateľný na rozhodovanie, či prevodná hodnota je veľmi blízka „testovým" hodnotám uvedeným v článku 1 ods. 2b).

Poznámky k článku 2

1. Pri uplatňovaní článku 2 bude colná správa používať podľa možnosti predaj rovnakého tovaru uskutočnený na rovnakej obchodnej úrovni a v podstate v rovnakom množstve ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť. Ak sa takýto predaj nezistí, môže sa použiť predaj rovnakého tovaru, ktorý sa uskutoční na základe jednej z týchto troch situácií:

a) predaj na rovnakej obchodnej úrovni, ale v odlišných množstvách;

b) predaj na odlišnej obchodnej úrovni, ale v podstate v rovnakých množstvách; alebo

c) predaj na odlišnej obchodnej úrovni a v odlišných množstvách.

2. Ak sa predaj zistí podľa jednej z týchto troch situácií, urobia sa úpravy, berúc podľa okolností do úvahy

a) len faktory množstva;

b) len faktory obchodnej úrovne; alebo

c) faktory obchodnej úrovne i faktory množstva.

3. Výraz „alebo“ pripúšťa možnosť použiť predaje a urobiť potrebné úpravy v každej z uvedených troch podmienok.

4. Na účely článku 2 prevodná hodnota rovnakého dovezeného tovaru znamená colnú hodnotu upravenú podľa ustanovení odsekov 1b) a 2 tohto článku, ktorá už bola prijatá podľa článku 1.

5. Podmienkou na úpravu odôvodnenú odlišnou obchodnou úrovňou alebo odlišným množstvom je, že sa takáto úprava, či už vedie k zvýšeniu alebo k zníženiu hodnoty, vykoná iba na základe dôkazov, ktoré jasne stanovujú opodstatnenosť a presnosť úprav, napríklad platných cenníkov, ktoré obsahujú ceny týkajúce sa rôznych úrovní alebo rôznych množstiev. Napríklad ak dovážaný tovar, ktorý sa má ohodnotiť, pozostáva zo zásielky 10 jednotiek a jediný rovnaký tovar, pre ktorý existuje prevodná hodnota, sa predal v množstve 500 jednotiek a ak sa zistí, že predávajúci poskytuje kvantitatívne zľavy, môže sa potrebná úprava urobiť s použitím cenníka a ceny platnej pre 10 jednotiek. Nie je potrebné, aby sa predaj 10 jednotiek uskutočnil, ak sa podľa predajov iných množstiev zistí, že cenník je skutočný a vierohodný. Ak však nie je takéto objektívne meradlo, nie je vhodné určiť colnú hodnotu podľa ustanovení článku 2.

Poznámky k článku 3

1. Pri uplatňovaní článku 3 použije colná správa, ak je to možné, predaj obdobného tovaru uskutočnený na rovnakej obchodnej úrovni a v podstate v rovnakom množstve ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť. Ak sa takýto predaj nezistí, môže sa použiť predaj obdobného tovaru, ktorý sa uskutoční podľa jednej z týchto troch situácií:

a) predaj na rovnakej obchodnej úrovni, ale v odlišných množstvách;

b) predaj na odlišnej obchodnej úrovni, ale v podstate v rovnakých množstvách; alebo

c) predaj na odlišnej obchodnej úrovni a v odlišných množstvách.

2. Ak sa predaj zistí podľa jednej z týchto troch situácií, urobia sa úpravy, berúc podľa okolností do úvahy

a) len faktory množstva;

b) len faktory obchodnej úrovne; alebo

c) faktory obchodnej úrovne i faktory množstva.

3. Výraz „alebo“ pripúšťa možnosť použiť predaje a urobiť potrebné úpravy v každej z uvedených troch situácií.

4. Na účely článku 3 prevodná hodnota obdobného dovezeného tovaru znamená colnú hodnotu upravenú podľa ustanovení odsekov 1b) a 2 tohto článku, ktorá už bola prijatá podľa článku 1.

5. Podmienkou na úpravu odôvodnenú odlišnou obchodnou úrovňou alebo odlišným množstvom je, že sa takáto úprava, či už vedie k zvýšeniu alebo k zníženiu hodnoty, vykoná iba na základe dôkazov, ktoré jasne stanovujú opodstatnenosť a presnosť úprav, napríklad platných cenníkov, ktoré obsahujú ceny týkajúce sa rôznych úrovní alebo rôznych množstiev. Napríklad ak dovážaný tovar, ktorý sa má ohodnotiť, pozostáva zo zásielky 10 jednotiek a jediný obdobný dovezený tovar, pre ktorý existuje prevodná hodnota, sa predal v množstve 500 jednotiek a zistilo sa, že predávajúci poskytuje zľavy podľa množstva, môže sa potrebná úprava urobiť s použitím cenníka a ceny platnej pre 10 jednotiek. Nie je potrebné, aby sa predaj 10 jednotiek uskutočnil, ak sa podľa predajov iných množstiev zistí, že cenník je skutočný a vierohodný. Ak však nie je takéto objektívne meradlo, nie je vhodné určiť colnú hodnotu podľa ustanovení článku 3.

Poznámky k článku 5

1. „Jednotková cena, za ktorú... sa tovar predáva v najväčšom úhrnnom množstve“ znamená cenu, za ktorú sa predáva najväčší počet jednotiek v predajoch osobám, ktoré nie sú v spojení s osobami, od ktorých takýto tovar kupujú na prvej obchodnej úrovni, na akej sa takéto predaje po dovoze uskutočňujú.

2. Napríklad tovar sa predáva podľa cenníka, ktorý poskytuje výhodné jednotkové ceny na nákupy uskutočňované vo väčších množstvách:

Predané množstvo	Jednotková cena	Počet predajov	Celkové množstvo predané za každú cenu
1 – 10 jednotiek	100	10 predajov po 5 jednotkách	65
		5 predajov po 3 jednotkách	
11 – 25 jednotiek	95	5 predajov po 11 jednotkách	55

nad 25 jednotiek	90	1 predaj 30 jednotiek	80
		1 predaj 50 jednotiek	

Najväčší počet jednotiek predaných za jednu cenu je 80; jednotková cena za najväčšie úhrnné množstvo je 90.

3. Podľa iného príkladu dochádza k dvom predajom. V prvom predaji sa predáva 500 jednotiek za cenu 95 menových jednotiek za kus. V druhom predaji sa predáva 400 jednotiek za cenu 90 menových jednotiek za kus. V tomto príklade najväčší počet predaných jednotiek je 500; jednotková cena najväčšieho úhrnného množstva je 95.

4. Tretím príkladom by bola situácia, keď sa rôzne množstvá predávajú za rôzne ceny.

a) Predaje

Predané množstvo	Jednotková cena
40 jednotiek	100
30 jednotiek	90
15 jednotiek	100
50 jednotiek	95
25 jednotiek	105
35 jednotiek	90
5 jednotiek	100

b) Spolu

Predané množstvo spolu	Jednotková cena
65	90
50	95
60	100
25	105

V tomto prípade najväčší počet jednotiek predaných za určitú cenu je 65; jednotková cena najväčšieho úhrnného množstva je 90.

5. Predaj v krajine dovozu, ako je uvedený v odseku 1, osobe, ktorá dodáva priamo alebo nepriamo zadarmo alebo za zníženú cenu na použitie v súvislosti s výrobou a predajom dovážaného tovaru na vývoz niektorých z prvkov uvedených v článku 8 ods. 1b), nemožno brať do úvahy pri tvorbe jednotkovej ceny na účely článku 5.

6. Treba si uvedomiť, že „zisk a všeobecné výdavky“ uvedené v článku 5 ods. 1 treba brať ako celok. Číselné údaje na účely tohto odpočtu by sa mali určiť na základe informácií poskytnutých dovozcom alebo v jeho mene, ak jeho údaje nie sú v rozpore s tými, ktoré sa získali z predajov dovezeného tovaru rovnakej kategórie alebo druhu v krajine dovozu. Ak sú číselné údaje v rozpore s týmito číselnými údajmi, môže sa suma pre zisk a všeobecné výdavky zakladať na iných platných informáciách poskytnutých dovozcom alebo v jeho mene.

7. „Všeobecné výdavky“ zahŕňajú priame a nepriame náklady na predajnosť príslušného tovaru.

8. Miestne poplatky, ktoré treba platiť z dôvodu predaja tovaru a ktoré nemôžu byť odpočítané podľa ustanovení článku 5 ods. 1a) iv), sa odpočítajú podľa ustanovení článku 5 ods. 1a) i).

9. Pri určovaní provízií alebo obvyklých ziskov a všeobecných výdavkov podľa ustanovení článku 5 ods. 1 musí sa otázka, či určitý tovar je „rovnakej kategórie alebo druhu“, rozhodnúť z prípadu na prípad so zreteľom na dané okolnosti. Treba skúmať predaje najužšej skupiny alebo triedy dovezeného tovaru rovnakej kategórie alebo druhu v krajine dovozu, ktorá zahŕňa tovar, ktorý sa má ohodnotiť a pre ktorý možno zaobstarať potrebné informácie. Na účely článku 5 „tovar rovnakej kategórie alebo druhu“ zahŕňa tovar dovezený z rovnakej krajiny ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť, ako aj tovar dovezený z iných krajín.

10. Na účely článku 5 ods. 1b) bude „najbližším časom“ čas, v ktorom sa uskutoční predaj dovezeného tovaru alebo rovnakého, alebo obdobného dovážaného tovaru v dostatočnom množstve, aby mohla byť zistená jednotková cena.

11. Ak sa použije metóda podľa článku 5 ods. 2, budú sa odpočty za hodnotu pridanú ďalším spracovaním

zakladať na objektívnych a vyčísliteľných údajoch týkajúcich sa nákladov na takúto prácu. Výpočty sa urobia na podklade vzorcov, návodov, výpočtových metód a iných praktík prijatých v tomto odvetví.

12. Uznáva sa, že metóda hodnotenia uvedená v článku 5 ods. 2 by spravidla nebola použiteľná, ak tovar stratí v dôsledku ďalšieho spracovania svoju totožnosť. Môžu sa však vyskytnúť prípady, keď dovážané tovary síce stratia svoju totožnosť, ale hodnota pridaná spracovaním sa dá zistiť bez veľkých ťažkostí. Na druhej strane môžu sa vyskytnúť aj prípady, keď si dovezený tovar zachová svoju totožnosť, ale tvorí taký malý prvok v tovare predávanom v krajine dovozu, že použitie tejto hodnotiacej metódy by bolo neodôvodnené. Vzhľadom na to treba každú situáciu tohto druhu posudzovať podľa toho, o aký prípad ide.

Poznámky k článku 6

1. Ako všeobecné pravidlo platí, že colná hodnota sa určuje podľa tejto dohody na základe informácií ľahko dostupných v krajine dovozu. Aby sa však určila vypočítaná hodnota, bude možno potrebné preskúmať náklady na výrobu tovaru, ktorý sa má ohodnotiť, alebo iné informácie, ktoré sa musia získať mimo krajiny dovozu. Okrem toho vo väčšine prípadov výrobca tovaru nebude podliehať právomoci úradov krajiny dovozu. Použitie metódy vypočítanej hodnoty bude všeobecne obmedzené na prípady, keď kupujúci a predávajúci sú v spojení a predávajúci je ochotný dodať úradom krajiny dovozu potrebné podklady o nákladoch a v prípade potreby poskytnúť im možnosť neskoršieho overenia.

2. „Cena alebo hodnota“ uvedená v článku 6 ods. 1a) sa určí na základe informácií týkajúcich sa výroby tovaru, ktoré budú predložené výrobcom alebo v jeho mene. Bude založená na obchodných účtoch výrobcu, ak sú tieto účty v zhode so všeobecne prijatými účtovníckymi zásadami používanými v krajine, kde bol tovar vyrobený.

3. „Cena alebo hodnota“ zahrnie cenu prvkov uvedených v článku 8 ods. 1a) ii) a iii). Taktiež bude zahŕňať hodnotu každého prvku uvedeného v článku 8 ods. 1b), ktorý priamo alebo nepriamo dodal kupujúci na použitie v spojitosti s výrobou dovezeného tovaru, a to v primeranom pomere podľa ustanovenia príslušnej poznámky k článku 8. Hodnota prvkov uvedených v článku 8 ods. 1b) iv), ktoré boli vyhotovené v krajine dovozu, bude zahrnutá len vtedy, keď tieto prvky pripadajú na ťarchu výrobcu. Rozumie sa, že žiadna cena alebo hodnota prvkov uvedených v tomto odseku nesmie byť pri určovaní vypočítanej hodnoty započítaná dva razy.

4. „Suma pre zisk a všeobecné výdavky“ uvedená v článku 6 ods. 1b) sa určuje na základe informácií predložených výrobcom alebo v jeho mene, iba ak jeho číselné údaje nie sú v rozpore s číslami, ktoré sa obvykle objavujú v predajoch tovaru rovnakej kategórie alebo druhu ako hodnotený tovar uskutočňovaných výrobcom v krajine vývozu pre vývoz do krajiny dovozu.

5. V tejto súvislosti treba poznamenať, že „sumu pre zisk a všeobecné výdavky“ treba brať ako celok. Z toho vyplýva, že ak v niektorom prípade je výška zisku výrobcu nízka a všeobecné výdavky sú vysoké, jeho zisk a všeobecné výdavky, vzaté dohromady ako celok, môžu napriek tomu byť v súlade so sumami, ktoré sa obvykle vyskytujú v predajoch tovaru rovnakej kategórie alebo druhu. Takáto situácia sa môže vyskytnúť napríklad vtedy, ak výrobok bol uvedený do predaja v krajine dovozu a výrobca sa uspokojil s nízkym alebo nulovým ziskom, aby vyrovnal vysoké všeobecné náklady spojené s uvádzaním. Ak výrobca môže preukázať, že sa uspokojuje s nízkym ziskom z predajov dovážaného tovaru z určitých obchodných dôvodov, treba vziať do úvahy jeho skutočný objem zisku, ak má na to platné obchodné dôvody a jeho cenová politika zodpovedá obvyklej cenovej politike v príslušnom výrobnom odvetví. Taká situácia sa môže vyskytnúť napríklad vtedy, ak výrobcovia boli nútení dočasne znížiť ceny v dôsledku nepredvídateľného poklesu dopytu alebo ak predávajú tovar na doplnenie rozsahu druhov tovaru vyrábaného v krajine dovozu a uspokojujú sa s nízkym ziskom na udržanie konkurencieschopnosti. Ak výrobcom poskytnutá suma pre zisk a všeobecné výdavky nie sú v súlade s tými, ktoré sa obyčajne vyskytujú v predajoch tovaru rovnakej kategórie alebo druhu ako hodnotený tovar vyrábaný výrobcom v krajine vývozu pre vývoz do krajiny dovozu, suma pre zisk a všeobecné výdavky sa môžu zakladať na iných vhodných informáciách ako na tých, ktoré sú poskytnuté výrobcom tovaru alebo v jeho mene.

6. Ak sa používajú iné informácie ako tie, ktoré boli predložené prostredníctvom výrobcu alebo v jeho mene na účely stanovenia vypočítanej hodnoty, úrady krajiny dovozu budú informovať dovozcu na jeho žiadosť o zdroji týchto informácií, o použitých údajoch a o výpočtoch založených na týchto údajoch s výnimkou ustanovení článku 10.

7. „Všeobecné výdavky“ uvedené v článku 6 ods. 1b) zahŕňajú priame a nepriame náklady na výrobu a predaj tovaru na vývoz, ktoré nie sú zahrnuté podľa článku 6 ods. 1a).

8. Pri rozhodovaní, či niektorý tovar je „rovnakej kategórie alebo druhu“, treba postupovať z prípadu na prípad s prihliadnutím na dané okolnosti. Pri určovaní obvyklých ziskov a všeobecných výdavkov podľa ustanovení článku 6 treba skúmať predaje na vývoz do krajiny dovozu v čo najužšej skupine alebo v čo najužšom rade tovaru, ktoré zahŕňajú hodnotený tovar, o ktorom možno získať potrebné informácie. Na účely článku 6 musí byť „tovar rovnakej kategórie alebo druhu“ z rovnakej krajiny ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť.

Poznámky k článku 7

1. Colné hodnoty určované podľa ustanovení článku 7 by mali byť založené v najväčšej možnej miere na predtým určených colných hodnotách.

2. Metódami hodnotenia používanými podľa článku 7 by mali byť metódy, ktoré sú stanovené v článkoch 1 až 6, ale primeraná pružnosť pri použití takýchto metód bude v súlade s cieľmi a ustanoveniami článku 7.

3. Niekoľko príkladov primeranej pružnosti:

a) Rovnaký tovar – požiadavku, aby sa rovnaký tovar vyvážal v rovnakom alebo v približne rovnakom čase ako tovar, ktorý sa hodnotí, možno vysvetľovať pružne; rovnaký dovážaný tovar vyrobený v inej krajine než v krajine vývozu tovaru, ktorý sa hodnotí, môže byť podkladom na colné hodnotenie; možno použiť colné hodnoty rovnakého dovezeného tovaru, ktoré už boli určené podľa ustanovení článkov 5 a 6.

b) Obdobný tovar – požiadavku, aby sa obdobný tovar vyvážal v rovnakom alebo v približne rovnakom čase ako tovar, ktorý sa hodnotí, možno vysvetľovať pružne; obdobný dovážaný tovar vyrobený v inej krajine než v krajine vývozu tovaru, ktorý sa hodnotí, môže byť podkladom na colné hodnotenie; možno použiť colné hodnoty obdobného dovezeného tovaru, ktoré už boli určené podľa ustanovení článkov 5 a 6.

c) Odvodzujúcu metódu – požiadavku, aby sa tovar predával v „stave ako dovezený“, ktorá je obsiahnutá v článku 5 ods. 1a), možno vysvetľovať pružne; lehota „90 dní“ sa môže uplatňovať pružne.

Poznámky k článku 8

Odsek 1a) i)

„Nákupnou províziou“ sa rozumejú poplatky, ktoré platí dovozca svojmu zástupcovi za zastupiteľské služby v zahraničí pri nákupe tovaru, ktorý sa má ohodnotiť.

Odsek 1b) ii)

1. Pri pripočítaní prvkov uvedených v článku 8 ods. 1b) ii) k dovezenému tovaru prichádzajú do úvahy dva faktory – hodnota prvku a spôsob, akým sa táto hodnota pripočíta k dovezenému tovaru. Pripočítanie týchto prvkov by sa malo vykonať príslušným spôsobom primeraným okolnostiam a v súlade so všeobecne prijatými účtovníckymi zásadami.

2. Pokiaľ ide o hodnotu prvku, ak dovozca nadobudne prvok za určitú cenu od predávajúceho, ktorý s ním nie je v spojení, hodnotou prvku je táto cena. Ak prvok zhotovil dovozca alebo osoba, ktorá je s ním v spojení, jeho hodnotou budú náklady na jeho zhotovenie. Ak prvok predtým používal dovozca bez ohľadu na to, či ho sám nadobudol alebo zhotovil, bude treba pôvodnú cenu nadobudnutia alebo zhotovenia znížiť primerane jeho používaniu, aby sa dospelo k hodnote tohto prvku.

3. Okamžite po stanovení hodnoty prvku je nevyhnutné túto hodnotu pripočítať k dovážanému tovaru. Sú tu rôzne možnosti. Napríklad hodnota sa môže pripočítať k prvej zásielke, ak si dovozca želá zaplatiť clo za celú hodnotu naraz. Iný príklad: dovozca môže požiadať, aby hodnota bola pripočítaná k počtu vyrobených jednotiek do času prvej zásielky. Ďalší príklad: dovozca môže požiadať, aby hodnota bola pripočítaná k celej predpokladanej výrobe, ak existujú kontrakty alebo pevné záväzky na túto výrobu. Používaná metóda pripočítania bude závisieť od dokumentácie poskytnutej dovozcom.

4. Na ilustráciu: dovozca dodá výrobcovi formu na použitie pri výrobe dovážaného tovaru a dohodne s ním kontrakt na nákup 10 000 jednotiek. V čase dovozu prvej zásielky 1 000 jednotiek mal už výrobca vyrobených 4 000 jednotiek. Dovozca môže colnú správu požiadať, aby pripočítala hodnotu formy k 1 000 jednotkám, 4 000 jednotkám alebo k 10 000 jednotkám.

Odsek 1b) iv)

1. Hodnoty na pripočítanie za prvky uvedené v článku 8 ods. 1b) iv) sa majú zakladať na objektívnych a vyčísliteľných údajoch. Aby sa minimalizovali náklady tak pre dovozcu, ako aj pre colnú správu pri určovaní hodnôt, ktoré sa majú pripočítať, mali by sa podľa možností použiť bežne dostupné údaje z obchodných písomností kupujúceho.

2. Pri prvkoch, ktoré dodal kupujúci a ktoré si kupujúci zakúpil alebo prenajal, bude hodnotou na pripočítanie kúpna cena alebo nájomné. Za prvky, ktoré sú verejne prístupné, sa pripočítajú iba náklady na zaobstaranie kópií.

3. Ľahkosť výpočtu hodnôt, ktoré sa majú pripočítať, bude závisieť od štruktúry daného podniku, spôsobu jeho praxe riadenia a od jeho účtovných metód.

4. Napríklad je možné, že firma, ktorá dováža rôzne výrobky pochádzajúce z rôznych krajín, vedie účtovníctvo svojho návrhárskeho strediska mimo krajiny dovozu, aby sa presne ukázali náklady pripočítateľné k danému produktu. V takýchto prípadoch sa môže príslušná úprava urobiť priamo podľa ustanovení článku 8.

5. V inom prípade môže firma preniesť náklady na návrhárske stredisko, umiestnené mimo krajiny dovozu, do všeobecných výdavkov bez toho, že by ich pripočítala k jednotlivým výrobkom. V takomto prípade možno urobiť príslušnú úpravu podľa ustanovení článku 8 s prihliadnutím na dovážaný tovar tým, že sa celkové náklady na návrhárske stredisko pripočítajú k celej výrobe, ktorá služby tohto strediska používa, a takto pripočítané náklady sa pripočítajú k hodnote dovozu podľa počtu jednotiek.

6. Zmeny v uvedených skutočnostiach budú, samozrejme, vyžadovať, aby sa pri určovaní primeranej metódy pripočítania vzali do úvahy rozličné faktory.

7. V prípade, že zhotovenie príslušného prvku zahŕňa množstvo krajín a dlhšie časové obdobie, úprava by sa mala obmedziť na hodnotu skutočne pridanú k tomuto prvku mimo krajiny dovozu.

Odsek 1c)

1. Poplatky za používanie patentov a licenčné poplatky uvedené v článku 8 ods. 1c) môžu zahŕňať okrem iného platby týkajúce sa patentov, obchodných známok a autorských práv. Avšak poplatky za právo reprodukovať dovážaný tovar v krajine dovozu sa pri určovaní colnej hodnoty nebudú pripočítavať k cene, ktorá bola za dovážaný tovar skutočne platená alebo sa má zaplatiť.

2. Platby uskutočnené kupujúcim za právo distribuovať alebo opätovne predávať dovážaný tovar sa nepripočítajú k cene, ktorá bola za dovážaný tovar skutočne platená alebo sa má zaplatiť, ak nie sú podmienkou predaja dovážaného tovaru na vývoz do krajiny dovozu.

Odsek 3

Ak neexistujú objektívne a vyčísliteľné údaje týkajúce sa prirážok, ktoré sa majú pripočítať podľa ustanovení článku 8, prevodnú hodnotu nemožno určiť podľa ustanovení článku 1. Napríklad poplatok za použitie patentu na základe predajnej ceny litra určitého výrobku v krajine dovozu, ktorý bol dovezený v kilogramoch a po dovoze bol upravený na roztok. Ak sa poplatok za použitie patentu zakladá čiastočne na dovezenom tovare a čiastočne na iných faktoroch, ktoré nijako nesúvisia s dovážaným tovarom (ak sa napríklad zmieša dovezený tovar s domácimi prísadami a nedá sa už samostatne určiť alebo ak sa poplatky za použitie patentu nedajú odlíšiť od osobitných finančných dohovorov medzi kupujúcim a predávajúcim), bolo by nevhodné pokúšať sa pripočítať prvok zodpovedajúci tomuto poplatku za použitie patentu. Ak sa však poplatok za použitie tohto patentu zakladá iba na dovážanom tovare a možno ho ľahko vyčísliť, môže sa tento prvok pripočítať k cene skutočne platenej alebo k cene, ktorá sa má zaplatiť.

Poznámka k článku 9

Na účely článku 9 môže byť „čas dovozu“ zhodný s okamihom predloženia colného vyhlásenia.

Poznámky k článku 11

1. Článok 11 poskytuje dovozcovi právo odvolať sa proti rozhodnutiu colnej správy, ktorým bola určená colná hodnota tovaru, ktorý je hodnotený. Odvolanie sa môže najprv podať na vyšší orgán colnej správy, ale dovozca bude mať právo odvolať sa v konečnej inštancii na súd.

2. „Bez pokuty“ znamená, že dovozca nedostane pokutu alebo mu nehrozí pokuta len preto, že sa rozhodol uplatniť svoje právo na odvolanie. Obvyklé súdne trovy a honoráre právnym zástupcom sa nepovažujú za pokuty.

3. Žiadne ustanovenie článku 11 však nebráni členovi, aby požadoval plné zaplatenie vyrubených ciel pred podaním odvolania.

Poznámky k článku 15

Odsek 4

Na účely článku 15 výraz „osoby“ zahŕňa aj právnické osoby.

Odsek 4c)

Na účely tejto dohody je osoba v postavení, že kontroluje druhú, ak je právne alebo skutočne v situácii, že ju môže obmedzovať alebo riadiť.

PRÍLOHA II

TECHNICKÝ VÝBOR NA URČOVANIE COLNEJ HODNOTY

1. V súlade s článkom 18 tejto dohody bude pod záštitou CCC zriadený Technický výbor, aby po technickej stránke zabezpečoval jednotnosť výkladu a uplatňovania tejto dohody.

2. Právomoci Technického výboru budú:

a) preskúmavať špecifické technické problémy vznikajúce v každodennej administratíve systému colného hodnotenia členov a vydávať poradné posudky o vhodných riešeniach na základe predložených skutočností;

b) na požiadanie študovať zákony, predpisy a praktiky o hodnotení, pokiaľ sa týkajú tejto dohody, a pripravovať správy o výsledkoch týchto štúdií;

c) pripravovať a vydávať ročné správy o technickej stránke vykonávania a stave tejto dohody;

d) sústreďovať takéto informácie a poskytovať rady a posudky v akýchkoľvek otázkach týkajúcich sa colného hodnotenia dovážaného tovaru, ktoré si môže vyžiadať ktorýkoľvek člen alebo Výbor. Tieto informácie a posudky môžu nadobudnúť formu poradných odporúčaní, komentárov alebo vysvetliviek;

e) na požiadanie uľahčiť technickú pomoc členom v záujme podpory medzinárodného prijatia tejto dohody;

f) preskúmavať záležitosti, ktoré mu predložila porota podľa ustanovení článku 19 tejto dohody;

g) vykonávať iné úlohy, ktorými ho môže poveriť Výbor.

Všeobecne

3. Technický výbor sa vynasnaží skončiť v primerane krátkom čase prácu na špecifických záležitostiach, osobitne na tých, ktorými ho poverili členovia, Výbor alebo porota. Ako je uvedené v článku 19 ods. 4, porota určí špecifické časové obdobie, v ktorom má dostať správu od Technického výboru a ten správu počas tohto obdobia predloží.

4. Sekretariát CCC bude Technický výbor v jeho činnosti vhodným spôsobom podporovať.

Zastúpenie

5. Každý člen má právo byť zastúpený v Technickom výbore. Každý člen môže vymenovať jedného delegáta a viacerých náhradníkov za svojich zástupcov v Technickom výbore. Člen zastúpený v Technickom výbore sa potom uvádza ako „člen Technického výboru“. Zástupcom členov Technického výboru môžu byť nápomocní poradcovia. Sekretariát WTO sa môže zúčastňovať na takýchto zasadaniach Technického výboru v postavení pozorovateľa.

6. Členov CCC, ktorí nie sú členmi WTO, môže zastupovať na zasadaniach Technického výboru jeden delegát a jeden alebo viacerí náhradníci. Títo zástupcovia sa budú zúčastňovať na zasadaniach Technického výboru ako pozorovatelia.

7. So schválením predsedu Technického výboru môže generálny tajomník CCC (ďalej len „generálny tajomník“) pozvať zástupcov vlád krajín, ktoré nie sú ani členmi WTO, ani členmi CCC, ako aj zástupcov medzinárodných vládnych a obchodných organizácií, aby sa zúčastnili na zasadaní Technického výboru ako pozorovatelia.

8. Vymenovanie delegátov, náhradníkov a poradcov na zasadania Technického výboru sa oznamuje generálnemu tajomníkovi.

Zasadania Technického výboru

9. Technický výbor sa bude schádzať podľa potreby, najmenej však dva razy do roka. Dátum každého stretnutia stanoví Technický výbor na svojom predchádzajúcom zasadaní. Dátum zasadania sa môže zmeniť na žiadosť ktoréhokoľvek člena Technického výboru schválenú jednoduchou väčšinou členov Technického výboru alebo v naliehavých prípadoch na žiadosť predsedu. Napriek ustanoveniu uvedenému v prvej vete tohto odseku Technický výbor sa môže schádzať aj vtedy, ak je to nevyhnutné na posúdenie záležitostí predložených porotou podľa ustanovení článku 19 tejto dohody.

10. Zasadania Technického výboru sa budú konať v sídle CCC, ak nebude rozhodnuté inak.

11. S výnimkou súrnych prípadov generálny tajomník oznámi dátum začatia každého zasadania Technického výboru všetkým členom Technického výboru a účastníkom uvedeným v odsekoch 6 a 7 najmenej 30 dní vopred.

Rokovací poriadok

12. Generálny tajomník navrhne predbežný program každého zasadania a zašle ho členom Technického výboru a tým, ktorí sú uvedení v odsekoch 6 a 7, najmenej 30 dní pred zasadaním s výnimkou súrnych prípadov. Tento program bude obsahovať všetky body, ktorých zaradenie schválil Technický výbor na predchádzajúcom zasadaní,

všetky body, ktoré zaradil predseda z vlastnej iniciatívy, a všetky body, o ktorých zaradenie požiadal generálny tajomník, Výbor alebo ktorýkoľvek člen Technického výboru.

13. Technický výbor schváli program rokovania na začiatku každého zasadania. Počas zasadania môže Technický výbor program kedykoľvek zmeniť.

Funkcionári a rokovací poriadok

14. Technický výbor zvolí z delegátov svojich členov predsedu a jedného alebo viacerých podpredsedov. Predseda a podpredseda budú vykonávať svoju funkciu jeden rok. Odstupujúci predseda a podpredseda môžu byť znovu zvolení. Predseda alebo podpredseda, ktorý prestáva byť zástupcom člena Technického výboru, automaticky stráca svoj mandát.

15. Ak je predseda na niektorom zasadaní alebo na jeho časti neprítomný, bude predsedať podpredseda. V tom prípade bude mať všetky práva a povinnosti ako predseda.

16. Predseda zasadania sa zúčastní na rokovaniach Technického výboru ako predseda, a nie ako zástupca člena Technického výboru.

17. Okrem výkonu iných právomocí, ktoré sú predsedovi zverené inými ustanoveniami týchto pravidiel, bude predseda otvárať a ukončovať každé zasadanie, bude viesť diskusiu, udeľovať slovo a viesť rokovanie podľa týchto pravidiel. Predseda môže tiež vyzvať rečníka na zodpovednosť, ak sú jeho poznámky nemiestne.

18. Pri prerokúvaní akejkoľvek záležitosti môže každá delegácia podať návrh k programu. V tom prípade predseda rozhodne ihneď. Ak sú proti tomuto rozhodnutiu vznesené námietky, predloží ich predseda zasadania na hlasovanie. Rozhodnutie zostane v platnosti, ak nebolo prehlasované.

19. Generálny tajomník alebo funkcionári Sekretariátu CCC, ktorých určí, budú vykonávať funkciu Sekretariátu na zasadaniach Technického výboru.

Rozhodujúca väčšina a hlasovanie

20. Zástupcovia jednoduchej väčšiny členov Technického výboru budú tvoriť rozhodujúcu väčšinu.

21. Každý člen Technického výboru bude mať jeden hlas. Každé rozhodnutie Technického výboru musí schváliť najmenej dvojtretinová väčšina prítomných členov. Bez ohľadu na výsledok hlasovania o určitej otázke Technický výbor môže predložiť úplnú správu Výboru a CCC a uviesť rôzne názory, ktoré boli prednesené v rámci diskusie. Bez ohľadu na uvedené ustanovenia tohto odseku v záležitostiach, ktoré predložila porota, Technický výbor prijme rozhodnutie jednomyseľne. Ak sa v Technickom výbore nedosiahne dohoda v predmetnej otázke, ktorú predložila porota, Technický výbor predloží správu, ktorá podrobne obsahuje fakty, a uvedie názory členov.

Jazyky a dokumenty

22. Úradným jazykom Technického výboru bude anglický, francúzsky a španielsky jazyk. Prejavy alebo vyhlásenia v niektorom z týchto troch jazykov budú ihneď preložené do ostatných úradných jazykov, nebudú sa prekladať, iba ak by sa všetky delegácie prekladu vzdali. Prejavy alebo vyhlásenia v inom jazyku budú preložené do anglického, francúzskeho a španielskeho jazyka za rovnakých podmienok, ale v tomto prípade príslušná delegácia zabezpečí preklad do anglického, francúzskeho alebo španielskeho jazyka. Úradné dokumenty Technického výboru budú výlučne v anglickom, francúzskom a španielskom jazyku. Memorandá a korešpondencia na rokovanie Technického výboru sa musia predložiť v jednom z úradných jazykov.

23. Technický výbor vyhotoví správu zo všetkých svojich zasadaní, a ak to predseda považuje za potrebné, aj zápisnice alebo súhrnné správy zo svojich zasadaní. Predseda alebo osoba ním poverená predloží správu o činnosti Technického výboru na každom zasadaní Výboru a na každom zasadaní CCC.

PRÍLOHA III

1. Päťročné obdobie na uplatňovanie ustanovení tejto dohody podľa článku 20 ods. 1 rozvojovými členskými krajinami môže byť v praxi pre určité rozvojové členské krajiny nedostatočné. V takom prípade môže rozvojová členská krajina pred uplynutím obdobia uvedeného v článku 20 ods. 1 požiadať o predĺženie tohto obdobia, pričom sa rozumie, že členovia posúdia takúto žiadosť s porozumením, ak príslušná rozvojová členská krajina môže svoju žiadosť náležite odôvodniť.

2. Rozvojové krajiny, ktoré dosiaľ hodnotia tovar na základe úradne stanovených minimálnych hodnôt, môžu požiadať o výnimku, ktorá im umožní prechodne a na obmedzenom základe zachovať takéto hodnoty podľa podmienok dohodnutých členmi.

3. Rozvojové krajiny, ktoré sa domnievajú, že opačné poradie na žiadosť dovozcu podľa článku 4 tejto dohody môže vyvolať ťažkosti, môžu požiadať o udelenie výnimky z článku 4 takto:

„Vláda... si vyhradzuje právo rozhodnúť, že príslušné ustanovenia článku 4 dohody budú platiť, iba ak colné orgány súhlasia so žiadosťou o opačné poradie uplatňovania článkov 5 a 6."

Ak rozvojové krajiny takúto výnimku uplatnia, vyslovia s ňou členovia súhlas podľa článku 21 tejto dohody.

4. Rozvojové krajiny môžu požiadať o výnimku, pokiaľ ide o článok 5 ods. 2 tejto dohody, takto:

„Vláda... si vyhradzuje právo rozhodnúť, že článok 5 ods. 2 dohody sa bude uplatňovať podľa ustanovení príslušných poznámok k nemu, či už o to dovozca požiada, alebo nie."

Ak rozvojové krajiny takúto výnimku uplatnia, vyslovia s ňou členovia súhlas podľa článku 21 tejto dohody.

5. Určité rozvojové krajiny môžu mať problémy s uplatňovaním článku 1 tejto dohody, pokiaľ ide o dovozy výhradnými zástupcami, distribútormi a sprostredkovateľmi do ich krajín. Ak takéto problémy vzniknú v praxi členov rozvojových krajín uplatňujúcich dohodu, táto otázka sa na požiadanie týchto členov preskúma, aby sa našlo vhodné riešenie.

6. Článok 17 uznáva, že pri uplatňovaní tejto dohody môže vzniknúť colným správam potreba preskúmať pravdivosť alebo presnosť akýchkoľvek tvrdení, listín alebo vyhlásení, ktoré im boli predložené na účely určenia colnej hodnoty. Tento článok tiež pripúšťa, že možno začať skúmať, napríklad na účely overenia, či prvky hodnoty vyhlásenej alebo predloženej colným úradom v súvislosti s určením colnej hodnoty sú úplné a správne. Členovia majú právo s výnimkou svojich vnútorných zákonov a predpisov očakávať pri týchto skúmaniach plnú spoluprácu dovozcov.

7. Cena skutočne platená alebo cena, ktorá sa má zaplatiť, zahŕňa všetky platby uskutočnené, alebo ktoré sa majú uskutočniť, ako podmienku predaja dovážaného tovaru kupujúcim predávajúcemu alebo kupujúcim tretej strane na účely plnenia záväzku predávajúceho.

D O H O D A
o kontrole pred odoslaním

Členovia,

berúc na vedomie, že sa ministri 20. septembra 1986 dohodli, že cieľom Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní bude „uskutočniť ďalšiu liberalizáciu a rozšírenie svetového obchodu“, „posilniť úlohu GATT“ a „zvýšiť schopnosť systému GATT prispôsobiť sa vývoju medzinárodného ekonomického prostredia“,

berúc na vedomie, že mnohé rozvojové členské krajiny uplatňujú kontrolu pred odoslaním,

uznávajúc potrebu rozvojových krajín takto konať dovtedy, pokiaľ bude nevyhnutné overovať kvalitu, množstvo alebo cenu dovážaného tovaru,

pamätajúc na to, že takéto programy sa musia vykonať bez zbytočného predlžovania alebo bez nerovnakého zaobchádzania,

majúc na zreteli, že kontrola sa v súlade s definíciou vykonáva na území vyvážajúcich členov,

uznávajúc potrebu vytvoriť odsúhlasený medzinárodný rámec práv a povinností ako členov užívateľov, tak aj vyvážajúcich členov,

uznávajúc, že sa princípy a záväzky podľa GATT 1994 vzťahujú na tie činnosti orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním, ktoré sú nariadené vládami, ktoré sú členmi WTO,

uznávajúc, že je žiaduce zabezpečovať prehľadnosť činností orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním a právnych predpisov týkajúcich sa kontroly pred odoslaním,

želajúc si urýchlené, účinné a spravodlivé vyriešenie sporov medzi vývozcami a orgánmi vykonávajúcimi kontrolu pred odoslaním vyplývajúcich z tejto dohody,

dohodli sa takto:

Článok 1
Rozsah pôsobnosti – definície

1. Táto dohoda sa bude vzťahovať na všetky činnosti spojené s kontrolou pred odoslaním, vykonávané na území členov bez ohľadu na to, či sa takéto činnosti uskutočňujú na základe zmluvy alebo z poverenia vlády alebo ľubovoľného vládneho orgánu člena.

2. Výraz „člen užívateľ“ sa vzťahuje na člena, ktorého vláda alebo ľubovoľný vládny orgán uzavrie zmluvu alebo splnomocní na vykonávanie kontroly pred odoslaním.

3. Činnosti spojené s kontrolou pred odoslaním sú všetky činnosti vzťahujúce sa na overovanie kvality, množstva, ceny vrátane devízového kurzu a platobných podmienok a/alebo colnej klasifikácie tovaru, ktorý sa má vyvážať na územie člena užívateľa.

4. Výraz „orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním“ sa vzťahuje na akýkoľvek orgán alebo na organizáciu, s ktorou člen dohodne zmluvu alebo ktorá je splnomocnená členom na výkon činností spojených s kontrolou pred odoslaním.[1])

Článok 2
Povinnosti členov užívateľov

Nediskriminácia

1. Členovia užívatelia zabezpečia, aby sa činnosti spojené s kontrolou pred odoslaním vykonávali nediskriminačným spôsobom a aby postupy a kritériá používané pri výkone týchto činností boli objektívne a uplatňovali sa rovnakým spôsobom voči všetkým vývozcom, ktorých sa táto činnosť týka. Zabezpečia jednotné vykonávanie kontroly všetkými kontrolórmi orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním, s ktorými o tom uzavreli zmluvu alebo ktoré na to splnomocnili.

Vládne predpisy

2. Členovia užívatelia zabezpečia, aby sa v priebehu činností spojených s kontrolou pred odoslaním dodržiavali vo vzťahu k ich zákonom, nariadeniam a požiadavkám ustanovenia článku III ods. 4 GATT 1994 v príslušnom rozsahu.

---

[1]) Toto ustanovenie neukladá členom povinnosť, aby povoľovali vládnym orgánom iných členov vykonať kontrolu pred odoslaním na ich území.

Miesto kontroly

3. Členovia užívatelia zabezpečia, aby sa všetky činnosti spojené s kontrolou pred odoslaním vrátane vyhotovenia čistej správy o náleze alebo záznamu o jej nevyhotovení vykonali na colnom území, z ktorého sa tovar vyváža, alebo ak sa kontrola nemôže vykonať na tomto colnom území vzhľadom na celkovú povahu daného tovaru, alebo ak obidve strany súhlasia, na colnom území, na ktorom je tovar vyrobený.

Normy

4. Členovia užívatelia zabezpečia, aby sa kontrola množstva a kvality vykonávala v súlade s normami dohodnutými predávajúcim a kupujúcim v kúpnej zmluve a aby v prípade absencie takýchto noriem platili príslušné medzinárodné normy.[2])

Prehľadnosť

5. Členovia užívatelia zabezpečia, aby sa činnosti spojené s kontrolou pred odoslaním uskutočňovali prehľadne.

6. Členovia užívatelia zabezpečia, aby pri prvom kontakte s vývozcami orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním poskytli vývozcom všetky informácie, ktoré sú potrebné na splnenie kontrolných predpisov. Orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním poskytnú vývozcom aktuálne informácie, ak ich budú požadovať. Tieto informácie budú zahŕňať odkazy na právne predpisy členov užívateľov týkajúce sa kontrolnej činnosti pred odoslaním a budú ďalej zahŕňať postupy a kritériá používané pri kontrole a na účely overenia cien a výmenných kurzov, práva vývozcov voči kontrolným orgánom a odvolacie konanie stanovené podľa odseku 21. Dodatočné procedurálne predpisy alebo zmeny v existujúcich predpisoch nebudú uplatnené na zásielku, ak príslušný vývozca nebude informovaný o týchto zmenách v čase, keď je dohodnutý termín kontroly. Avšak v naliehavých situáciách uvedených v článkoch XX a XXI GATT 1994 takéto dodatočné predpisy alebo zmeny sa môžu uplatňovať na zásielku skôr, ako bol vývozca informovaný. Táto skutočnosť však nezbavuje vývozcov ich povinnosti dodržiavať dovozné predpisy členov užívateľov.

7. Členovia užívatelia zabezpečia, aby boli informácie uvedené v odseku 6 vhodným spôsobom dostupné vývozcom a aby kontrolné úrady orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním slúžili ako informačné strediská, v ktorých tieto informácie budú dostupné.

8. Členovia užívatelia ihneď zverejnia všetky príslušné právne predpisy týkajúce sa činností spojených s kontrolou pred odoslaním takým spôsobom, aby umožnili ostatným vládam a obchodníkom oboznámiť sa s nimi.

Ochrana dôverných obchodných informácií

9. Členovia užívatelia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním zaobchádzali so všetkými informáciami, ktoré získajú počas kontroly pred odoslaním, ako s dôvernými obchodnými informáciami, ak ešte neboli zverejnené, všeobecne dostupné tretím stranám alebo iným spôsobom prístupné verejnosti. Členovia užívatelia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním dodržali tento postup.

10. Členovia užívatelia poskytnú na požiadanie informácie o opatreniach, ktoré podnikajú na dodržiavanie ustanovení odseku 9. Ustanovenia tohto odseku nebudú požadovať od žiadneho člena zverejnenie dôverných informácií, ktoré by ohrozilo účinnosť programov kontroly pred odoslaním alebo by poškodilo oprávnený obchodný záujem verejných alebo súkromných podnikov.

11. Členovia užívatelia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním nevydali dôverné obchodné informácie žiadnej tretej strane s výnimkou toho, ak by sa orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním podieľali na týchto informáciách s vládnymi orgánmi, ktoré s nimi uzavreli dohodu alebo ich splnomocnili na túto činnosť. Členovia užívatelia zabezpečia, aby dôverné obchodné informácie, ktoré získali od orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním, s ktorými uzavreli dohodu alebo ich splnomocnili na túto činnosť, boli primerane chránené. Orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním sa môžu deliť o tieto informácie s vládami, ktoré s nimi uzavreli dohodu alebo ich splnomocnili, len pokiaľ ide o informácie bežne požadované pre akreditívy alebo iné formy platby, alebo na účely colnej, licenčnej alebo devízovej kontroly.

12. Členovia užívatelia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním nepožadovali od vývozcov poskytovanie informácií týkajúcich sa

a) výrobných údajov o patentových, licenčných alebo o nezverejnených postupoch alebo o postupoch, pri ktorých bola podaná žiadosť o udelenie patentu;
b) nezverejnených technických údajov iných, ako sú údaje nevyhnutné na preukázanie, že boli dodržané technické predpisy alebo normy;
c) vnútorných cien vrátane výrobných nákladov;
d) úrovní zisku;

[2]) Medzinárodná norma je norma prijatá vládnou alebo mimovládnou organizáciou, ktorej členstvo je otvorené všetkým členom, pričom jednou z jej uznaných činností je činnosť v oblasti normalizácie.

e) podmienok kontraktov medzi vývozcami a ich dodávateľmi, pokiaľ by inak nebolo možné, aby orgány vykonali príslušnú kontrolu. V takom prípade orgán požiada len o informácie nevyhnutné na tento účel.

13. Informácie uvedené v odseku 12, ktoré orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním nebudú inak žiadať, môže poskytnúť vývozca dobrovoľne na dokreslenie určitého prípadu.

Konflikt záujmov

14. Členovia užívatelia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním brali taktiež do úvahy ustanovenia o ochrane dôverných obchodných informácií uvedené v odsekoch 9 až 13 alebo postupy na zamedzenie konfliktu záujmov

a) medzi orgánmi vykonávajúcimi kontrolu pred odoslaním a ktorýmikoľvek subjektmi, ktoré sú v spojení s danými orgánmi vykonávajúcimi kontrolu pred odoslaním, vrátane akýchkoľvek subjektov, kde posledne menovaný má finančný alebo obchodný záujem, alebo korýmikoľvek subjektmi, ktoré majú finančný záujem v orgánoch vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním a ktorým orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním majú vykonať kontrolu;

b) medzi orgánmi vykonávajúcimi kontrolu pred odoslaním a ktorýmikoľvek inými subjektmi vrátane tých, ktoré sú predmetom kontroly pred odoslaním, s výnimkou vládnych orgánov, ktoré uzavierajú dohody alebo ich splnomocňujú na vykonávanie kontroly;

c) medzi útvarmi orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním zaoberajúcimi sa aj inými činnosťami ako tými, ktoré sa vyžadujú pri vykonávaní kontroly.

Omeškania

15. Členovia užívatelia zabezpečia, aby sa orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním vyhýbali bezdôvodným omeškaniam pri kontrole zásielok. Členovia užívatelia zabezpečia, aby v prípade, ak sa orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním a vývozca dohodnú na termíne kontroly, orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním vykonal kontrolu k tomuto termínu, ak nie je zmenený vzájomnou dohodou medzi vývozcom a orgánom vykonávajúcim kontrolu pred odoslaním, alebo je orgánu vykonávajúcemu kontrolu pred odoslaním zabraňované tak urobiť vývozcom alebo vyššou mocou.[3])

16. Členovia užívatelia zabezpečia, aby po prijatí konečných dokumentov a po skončení kontroly orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním v priebehu piatich pracovných dní buď vyhotovili čistú správu o náleze, alebo poskytli podrobné písomné vysvetlenie uvádzajúce dôvody na jej nevyhotovenie. Členovia užívatelia zabezpečia, aby v druhom prípade orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním poskytli vývozcom možnosť predložiť ich písomné stanoviská, a ak to vývozcovia požadujú, zariadili opätovnú kontrolu v najbližšom vzájomne prijateľnom termíne.

17. Členovia užívatelia zabezpečia, aby na požiadanie vývozcov orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním uskutočnili pred termínom fyzickej kontroly predbežné overenie ceny, a ak je to možné, aj výmenného kurzu na základe kontraktu medzi vývozcom a dovozcom, predbežnej faktúry, a ak je to možné, i žiadosti o povolenie dovozu. Členovia užívatelia zabezpečia, aby cena alebo výmenný kurz, ktoré prijal orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním, na základe takéhoto predbežného overenia neboli odvolané za predpokladu, že tovar súhlasí s dovoznou dokumentáciou a/alebo dovoznou licenciou. Zabezpečia, aby po vykonaní predbežného overenia orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním okamžite písomne informovali vývozcov buď o prijatí, alebo o podrobných dôvodoch neprijatia ceny a/alebo výmenného kurzu.

18. Členovia užívatelia zabezpečia, aby na účely zamedzenia oneskoreného platenia orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním zaslali vývozcom alebo splnomocneným zástupcom vývozcov čistú správu o náleze tak rýchlo, ako je to možné.

19. Členovia užívatelia zabezpečia, aby v prípade písomnej chyby v čistej správe o náleze orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním opravili chybu a opravenú informáciu čo najrýchlejšie zaslali príslušným stranám.

Overovanie ceny

20. Členovia užívatelia v snahe zabrániť nadfakturácii, podfakturácii a podvodu zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním overili cenu[4]) podľa týchto zásad:

a) orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním odmietnu kontrahovanú cenu medzi vývozcom a dovozcom len vtedy, ak môžu dokázať, že ich nález o nepresvedčivosti ceny je založený na overovacom procese, ktorý je v súlade s kritériami uvedenými v písmenách b) až e);

---

[3]) Na účely tejto dohody „vyššia moc" znamená tieseň alebo donucovanie, ktorému nie je možné čeliť a je dôsledkom nepredvídateľných skutočností oslobodzujúcich od splnenia zmluvy.

[4]) Povinnosťami členov užívateľov, pokiaľ ide o služby orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním v súvislosti s colnou hodnotou, budú povinnosti, ktoré prijali členovia v GATT 1994 a v ostatných mnohostranných obchodných dohodách zahrnutých v prílohe 1A k Dohode WTO.

b) orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním založia svoje cenové porovnanie na overenie vývoznej ceny na cene (cenách) rovnakého alebo podobného tovaru ponúkaného na vývoz z tej istej krajiny vývozu v rovnakom alebo v približne rovnakom čase, za konkurenčných a porovnateľných podmienok predaja, v súlade s obvyklými obchodnými praktikami, ktorá je očistená od akýchkoľvek použiteľných bežných zliav. Takéto porovnanie bude založené na nasledujúcom:
   i) použijú sa len ceny poskytujúce platnú porovnateľnú základňu, berúc do úvahy zodpovedajúce ekonomické faktory týkajúce sa krajiny dovozu a krajiny alebo krajín použitých na porovnanie cien,
   ii) orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním sa nebude spoliehať na cenu tovaru ponúkaného na vývoz do rôznych krajín dovozu, aby ľubovoľne stanovil najnižšiu cenu zásielky,
   iii) orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním vezme do úvahy špecifické prvky uvedené v písmene c),
   iv) v ktoromkoľvek štádiu postupu uvedenom vyššie poskytne orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním vývozcovi možnosť na vysvetlenie ceny;

c) pri overovaní ceny budú orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním brať primeraný ohľad na podmienky predajnej zmluvy a všeobecne používané faktory ovplyvňujúce obchodný prípad; tieto faktory zahŕňajú, ale nebudú sa obmedzovať na obchodnú úroveň a množstvo predaja, dodacie lehoty a podmienky, cenové doložky, špecifikácie kvality, špeciálne vlastnosti vzorov, špeciálne špecifikácie dopravy alebo balenia, veľkosť objednávky, promptný predaj, sezónne vplyvy, poplatky za licencie alebo iné poplatky z titulu duševného vlastníctva a služby poskytované ako súčasť kontraktu, ak nie sú obvykle účtované osobitne; budú zahŕňať aj určité prvky týkajúce sa cien stanovených vývozcom, ako napríklad zmluvný vzťah medzi vývozcom a dovozcom;

d) overovanie dopravných sadzieb sa bude týkať len ceny zodpovedajúcej použitému spôsobu dopravy v krajine vývozu v súlade s tým, ako je dohodnuté v kúpnej zmluve;

e) na účely overovania cien nebudú použité tieto prvky:
   i) predajná cena tovaru v krajine dovozu vyrábaného v tejto krajine,
   ii) cena tovaru na vývoz z inej krajiny, ako je krajina vývozu,
   iii) výrobné náklady,
   iv) ľubovoľné alebo fiktívne ceny alebo hodnoty.

Odvolacie konanie

21. Členovia užívatelia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním stanovili postupy na prijímanie, posudzovanie a vydávanie rozhodnutí o sťažnostiach vývozcov a aby informácie týkajúce sa týchto postupov boli prístupné vývozcom v súlade s ustanoveniami odsekov 6 a 7. Členovia užívatelia zabezpečia, aby sa postupy vypracovali a dodržiavali v súlade s týmito zásadami:

a) orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním určia jedného alebo viacerých úradníkov, ktorí budú k dispozícii počas normálnych úradných hodín v každom meste alebo v prístave, v ktorom je administratívny úrad na kontrolu pred odoslaním, ktorý bude prijímať, posudzovať a vydávať rozhodnutia o odvolaniach alebo o sťažnostiach vývozcov;

b) vývozcovia písomne poskytnú určeným úradníkom údaje týkajúce sa konkrétneho obchodného prípadu, povahy sťažnosti a navrhovaného riešenia;

c) určený úradník alebo určení úradníci budú s porozumením posudzovať sťažnosti vývozcov a rozhodnú pokiaľ možno čo najskôr po prijatí dokumentácie uvedenej v písmene b).

Porušenie

22. Pri porušení ustanovení článku 2 členovia užívatelia zabezpečia, aby sa s výnimkou čiastkových zásielok nekontrolovali zásielky, ktorých hodnota je menšia ako minimálna hodnota používaná pre takéto zásielky, určená členom užívateľom, s výnimkou výnimočných okolností. Táto minimálna hodnota bude tvoriť súčasť informácií poskytnutých vývozcom podľa ustanovení odseku 6.

Článok 3

Povinnosti vyvážajúcich členov

Nediskriminácia

1. Vyvážajúci členovia zabezpečia, aby sa ich právne predpisy týkajúce sa činností spojených s kontrolou pred odoslaním uplatňovali nediskriminačne.

Prehľadnosť

2. Vyvážajúci členovia v čo najkratšom čase zverejnia všetky právne predpisy týkajúce sa činností spojených s kontrolou pred odoslaním takým spôsobom, ktorý umožní, aby sa s nimi oboznámili iné vlády a obchodníci.

Technická pomoc

3. Vyvážajúci členovia ponúknu členom užívateľom, ak o to požiadajú, technickú pomoc zameranú na dosiahnutie cieľov tejto dohody na základe vzájomne dohodnutých podmienok.[5])

Článok 4

Nezávislé preskúmavacie konania

Členovia budú podporovať orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním a vývozcov, aby navzájom riešili svoje spory. Ktorákoľvek strana však môže do dvoch pracovných dní po predložení sťažnosti v súlade s ustanoveniami článku 2 ods. 21 predložiť spor na nezávislé preskúmanie. Členovia prijmú všetky primerané opatrenia, ktoré majú k dispozícii, aby zabezpečili, že budú stanovené a dodržiavané tieto postupy:

a) tieto konania bude zabezpečovať nezávislý orgán ustanovený spoločne organizáciou zastupujúcou orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním a organizáciou zastupujúcou vývozcov na účely tejto dohody;

b) nezávislý orgán uvedený v písmene a) zostaví zoznam expertov obsahujúci
   i) skupinu členov vymenovaných organizáciou zastupujúcou orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním,
   ii) skupinu členov vymenovaných organizáciou zastupujúcou vývozcov,
   iii) skupinu nezávislých obchodných expertov vymenovaných nezávislou organizáciou uvedenou v písmene a).
   Geografické zloženie expertov v tomto zozname bude také, aby umožňovalo urýchlené riešenie akýchkoľvek sporov predpokladaných podľa týchto konaní. Tento zoznam bude zostavený v priebehu dvoch mesiacov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a bude sa každoročne aktualizovať. Zoznam bude verejne dostupný. Bude oznámený Sekretariátu a rozoslaný všetkým členom;

c) vývozca alebo orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním, ktorý si praje iniciovať spor, sa skontaktuje s nezávislým orgánom uvedeným v písmene a) a požiada o ustanovenie poroty. Za ustanovenie poroty bude zodpovedný nezávislý orgán. Táto porota bude bude pozostávať z troch členov. Členovia poroty budú vybraní tak, aby sa zabránilo zbytočným nákladom a omeškaniam. Prvý člen bude vybraný zo skupiny i) uvedeného zoznamu príslušným orgánom vykonávajúcim kontrolu pred odoslaním pod podmienkou, že tento člen nemá vzťah k tomuto orgánu. Druhý člen bude vybraný zo skupiny ii) uvedeného zoznamu príslušným vývozcom pod podmienkou, že tento člen nemá vzťah k tomuto vývozcovi. Tretí člen bude vybraný zo skupiny iii) uvedeného zoznamu nezávislým orgánom uvedeným v písmene a). Proti akémukoľvek nezávislému obchodnému expertovi vybranému zo skupiny iii) uvedeného zoznamu nebudú vznesené žiadne námietky;

d) nezávislý obchodný expert vybraný zo skupiny iii) uvedeného zoznamu bude predsedom poroty. Nezávislý obchodný expert prijme nevyhnutné rozhodnutia na zabezpečenie rýchleho urovnania sporu porotou napríklad o tom, či si skutočnosti daného prípadu vyžadujú, aby sa členovia poroty zišli, a ak sa tak má stať, kde sa toto stretnutie uskutoční vzhľadom na miesto prerokúvanej kontroly;

e) ak sa tak sporné strany dohodnú, bude musieť nezávislý orgán uvedený v písmene a) vybrať zo skupiny iii) uvedeného zoznamu jedného nezávislého obchodného experta, aby preskúmal daný spor. Tento expert prijme nevyhnutné rozhodnutia na zabezpečenie rýchleho urovnania sporu, prihliadajúc napríklad na miesto prerokúvanej kontroly;

f) predmetom preskúmania bude zistiť, či v priebehu prerokúvanej kontroly postupovali sporné strany podľa ustanovení tejto dohody. Konanie sa uskutoční urýchlene a poskytne príležitosť obidvom stranám, aby predložili svoje stanoviská osobne alebo písomne;

g) rozhodnutia trojčlennej poroty budú prijímané väčšinovým hlasovaním. Rozhodnutie o spore sa uskutoční do ôsmich pracovných dní od podania žiadosti o nezávislé preskúmanie a zašle sa účastníkom sporu. Táto lehota by sa mohla predĺžiť po dohode účastníkov sporu. Porota alebo nezávislý obchodný expert rozdelí náklady podľa povahy prípadu;

h) rozhodnutie poroty bude záväzné pre orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním a pre vývozcu, ktorí sú účastníkmi sporu.

Článok 5

Oznámenie

Členovia predložia Sekretariátu kópie zákonov a nariadení, ktorými uvádzajú túto dohodu do platnosti, ako aj kópie akýchkoľvek iných právnych predpisov týkajúcich sa kontroly pred odoslaním, len čo Dohoda WTO nadobudne pre príslušného člena platnosť. Žiadne zmeny v zákonoch a nariadeniach vzťahujúcich sa na kontrolu pred odoslaním sa nebudú uplatňovať skôr, ako budú oficiálne zverejnené. Ihneď po ich zverejnení budú oznámené Sekretariátu, ktorý bude informovať členov o dostupnosti týchto zmien.

[5]) Technickú pomoc možno poskytnúť na dvojstrannej, viacstrannej alebo na mnohostrannej úrovni.

Článok 6

Revízia

Na konci druhého roka od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a potom každé tri roky preskúma Konferencia ministrov ustanovenia, realizáciu a pôsobenie tejto dohody, berúc do úvahy jej ciele a skúsenosti získané počas jej pôsobenia. Ako výsledok tohto preskúmania môže Konferencia ministrov zmeniť ustanovenia dohody.

Článok 7

Konzultácie

Členovia budú na požiadanie konzultovať s ostatnými členmi akúkoľvek záležitosť ovplyvňujúcu uplatňovanie tejto dohody. V takých prípadoch sa pre túto dohodu použijú ustanovenia článku XXII GATT 1994 tak, ako sú vypracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov.

Článok 8

Urovnávanie sporov

Akýkoľvek spor medzi členmi týkajúci sa uplatňovania tejto dohody bude sa riadiť ustanoveniami článku XXIII GATT 1994 tak, ako sú vypracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov.

Článok 9

Záverečné ustanovenia

1. Členovia prijmú nevyhnutné opatrenia na uplatňovanie tejto dohody.
2. Členovia zabezpečia, aby ich právne predpisy neboli v rozpore s ustanoveniami tejto dohody.

D O H O D A
o pravidlách pôvodu

Členovia,

berúc na vedomie, že sa ministri 20. septembra 1986 dohodli, že cieľom Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní bude „uskutočniť ďalšiu liberalizáciu a rozšírenie svetového obchodu“, „posilniť úlohu GATT“ a „zvýšiť schopnosť systému GATT prispôsobiť sa vývoju medzinárodného ekonomického prostredia“,

želajúc si podporovať ciele GATT 1994,

uznávajúc, že jasné a vopred známe pravidlá pôvodu a ich uplatňovanie uľahčujú pohyb v medzinárodnom obchode,

želajúc si zabezpečiť, aby samotné pravidlá pôvodu nevytvárali zbytočné prekážky v obchode,

želajúc si zabezpečiť, aby pravidlá pôvodu nezbavili účinnosti alebo neporušili práva členov podľa GATT 1994,

uznávajúc, že je žiaduce zabezpečiť prehľadnosť právnych predpisov a postupov týkajúcich sa pravidiel pôvodu,

želajúc si zabezpečiť, aby sa pravidlá pôvodu pripravovali a uplatňovali nestranným, prehľadným, vopred známym, dôsledným a neutrálnym spôsobom,

uznávajúc existenciu mechanizmu konzultácií a postupov na rýchle, účinné a spravodlivé rozhodovanie sporov, ktoré môžu vyplynúť z tejto dohody,

želajúc si harmonizovať a objasniť pravidlá pôvodu,

dohodli sa takto:

ČASŤ I
DEFINÍCIE A ROZSAH

Článok 1

Pravidlá pôvodu

1. Na účely častí I až IV tejto dohody sa pravidlá pôvodu definujú ako všeobecne záväzné právne predpisy, nariadenia a správne rozhodnutia uplatňované ktorýmkoľvek členom na určenie krajiny pôvodu tovaru za predpokladu, že tieto pravidlá pôvodu sa netýkajú zmluvného alebo autonómneho obchodného režimu smerujúceho k poskytovaniu colných preferencií presahujúcich uplatňovanie článku I ods. 1 GATT 1994.

2. Pravidlá pôvodu uvedené v odseku 1 zahŕňajú všetky pravidlá pôvodu používané ako súčasť nepreferenčných nástrojov obchodnej politiky, ako je uplatňovanie zaobchádzania na základe doložky najvyšších výhod podľa článkov I, II, III, XI a XIII GATT 1994, antidumpingových a vyrovnávacích ciel podľa článku VI GATT 1994, ochranných opatrení podľa článku XIX GATT 1994, predpisov o označovaní pôvodu podľa článku IX GATT 1994 a akýchkoľvek diskriminačných kvantitatívnych obmedzení alebo colných kvót. Zahŕňajú aj pravidlá pôvodu používané na účely vládnych zákaziek a obchodnej štatistiky.[1])

ČASŤ II
PRAVIDLÁ NA ZABEZPEČENIE UPLATŇOVANIA PRAVIDIEL PÔVODU

Článok 2

Pravidlá počas prechodného obdobia

Až do skončenia pracovného programu harmonizácie pravidiel pôvodu, uvedeného v časti IV, členovia zabezpečia, aby

a) vo vydaných všeobecne záväzných správnych rozhodnutiach boli jasne určené podmienky, ktoré treba splniť. Predovšetkým
   i) v prípadoch použitia kritéria zmeny colného zaradenia musí toto pravidlo pôvodu a akékoľvek výnimky z neho jasne určiť položky a čísla colnej nomenklatúry, na ktoré sa pravidlo vzťahuje,
   ii) v prípadoch použitia hodnotového percentuálneho kritéria ad valorem musí byť v pravidlách pôvodu uvedená metóda percentuálneho výpočtu,
   iii) v prípadoch použitia kritéria opracovania alebo spracovania musí byť presne vymedzená operácia, ktorá postačuje na získanie pôvodu daného tovaru,

[1]) Toto ustanovenie sa netýka pravidiel vytvorených na účely definovania pojmov „domáce výrobné odvetvie“ alebo „obdobný výrobok domáceho výrobného odvetvia“ alebo podobných používaných termínov.

b) napriek opatreniam alebo nástrojom obchodnej politiky, na ktoré sa vzťahujú, pravidlá pôvodu sa nepoužívali ako nástroje sledujúce priamo alebo nepriamo obchodné ciele;

c) samotné pravidlá pôvodu nevytvárali obmedzujúce, rušivé alebo deštruktívne účinky na medzinárodný obchod. Nebudú obsahovať neprimerane prísne požiadavky alebo vyžadovať splnenie určitých podmienok, ktoré nesúvisia s opracovaním alebo so spracovaním, ako predpoklad na určenie krajiny pôvodu. Náklady, ktoré nesúvisia priamo s opracovaním alebo so spracovaním, však môžu byť zahrnuté na účely použitia hodnotového percentuálneho kritéria ad valorem podľa písmena a);

d) pravidlá pôvodu uplatňované na dovozy a vývozy neboli prísnejšie ako pravidlá pôvodu uplatňované na určenie, či ide o tuzemský tovar, a aby nediskriminovali ostatných členov bez ohľadu na to, či sú s výrobcami predmetného tovaru v spojení[2]);

e) pravidlá pôvodu sa spravovali dôsledným, jednotným, nestranným a primeraným spôsobom;

f) pravidlá pôvodu boli založené na pozitívnom štandarde. Pravidlá pôvodu určujúce, čo neudeľuje pôvod (negatívny štandard), bude možné použiť ako súčasť objasnenia pozitívneho štandardu alebo v osobitných prípadoch, keď pozitívne určenie pôvodu nie je nevyhnutné;

g) všeobecne záväzné právne predpisy a nariadenia, súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa pravidiel pôvodu boli zverejnené v súlade s ustanoveniami článku X ods. 1 GATT 1994;

h) na žiadosť vývozcu, dovozcu alebo akejkoľvek oprávnenej osoby, ktorá má na to dôvod, sa osvedčenie o pôvode tovaru vydalo čo najskôr, najneskôr však do 150 dní[3]) od podania žiadosti o takéto osvedčenie, za predpokladu, že sa predložili všetky nevyhnutné podklady. Žiadosti o takéto osvedčenia sa budú prijímať pred uskutočnením obchodu s príslušným tovarom a možno ich prijať kedykoľvek neskôr. Takéto osvedčenie bude platné počas troch rokov za predpokladu, že skutočnosti a podmienky vrátane pravidiel pôvodu, na ktorých základe bolo vydané, zostanú porovnateľné. Za predpokladu, že zainteresované strany budú vopred informované, takéto osvedčenie nebude ďalej platné, ak sa v rámci preskúmania podľa písmena j) prijalo rozhodnutie, ktoré je opačné. Takéto osvedčenie bude verejne dostupné pri dodržaní ustanovení písmena k);

i) zavedené zmeny pravidiel pôvodu alebo nové pravidlá pôvodu sa neuplatňovali so spätnou platnosťou, ako ich ustanovujú právne predpisy, a to bez porušenia týchto právnych predpisov;

j) akékoľvek administratívne opatrenie, ktoré sa prijme v súvislosti s určením pôvodu, bolo okamžite preskúmateľné súdmi alebo v rámci súdnych, rozhodcovských alebo správnych konaní, ktoré nie sú závislé od úradov vydávajúcich rozhodnutia a ktoré môžu realizovať zmenu alebo zrušenie rozhodnutia;

k) všetky informácie, ktoré sú svojou povahou dôverné alebo sú ako dôverné predkladané na účely uplatňovania pravidiel pôvodu, boli pre príslušné orgány prísne dôverné tak, aby tieto informácie neboli zverejnené bez osobitného povolenia osoby alebo vlády, ktorá ich poskytla, len ak by ich zverejnenie bolo potrebné v súvislosti so súdnym konaním.

Článok 3

Pravidlá po skončení prechodného obdobia

Berúc do úvahy, že cieľom všetkých členov je dosiahnuť vytvorenie harmonizovaných pravidiel pôvodu ako výsledok pracovného programu harmonizácie, uvedeného v časti IV, členovia zabezpečia, aby po zavedení výsledkov procesu harmonizácie

a) sa uplatňovali pravidlá pôvodu rovnako na všetky účely uvedené v článku 1;

b) podľa pravidiel pôvodu bola krajinou pôvodu príslušného tovaru buď krajina, v ktorej sa tovar úplne získal, alebo ak sa na výrobe tovaru podieľa viac krajín, tá krajina, v ktorej sa uskutočnilo posledné podstatné opracovanie alebo spracovanie;

c) pravidlá pôvodu uplatňované na dovozy a vývozy neboli prísnejšie, ako sú pravidlá pôvodu uplatňované pri určení, či je tovar tuzemský, a aby nediskriminovali ostatných členov bez ohľadu na to, či sú s výrobcami predmetného tovaru v spojení;

d) pravidlá pôvodu sa spravovali dôsledným, jednotným, nestranným a primeraným spôsobom;

e) všeobecne záväzné právne predpisy, nariadenia, súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa pravidiel pôvodu boli zverejnené v súlade s ustanoveniami článku X ods. 1 GATT 1994;

f) na žiadosť vývozcu, dovozcu alebo akejkoľvek oprávnenej osoby, ktorá má na to dôvod, sa osvedčenie o pôvode tovaru vydalo čo najskôr, najneskôr však do 150 dní od podania žiadosti o takéto osvedčenie, za predpokladu, že sa predložili všetky nevyhnutné podklady. Žiadosti o takéto osvedčenia sa budú prijímať pred uskutočnením obchodu s príslušným tovarom a môžu sa prijať kedykoľvek neskôr. Takéto osvedčenie zostane v platnosti počas troch rokov za predpokladu, že skutočnosti a podmienky vrátane pravidiel pôvodu, na ktorých základe

[2]) Vzhľadom na pravidlá pôvodu uplatňované na účely vládnych zákaziek táto podmienka nevytvára dodatočné záväzky k tým záväzkom, ktoré už členovia prijali podľa GATT 1994.

[3]) V súvislosti so žiadosťami podanými počas prvého roka platnosti Dohody WTO sa od členov požaduje, aby vystavovali tieto osvedčenia čo najskôr.

bolo vydané, zostanú porovnateľné. Za predpokladu, že zainteresované strany budú vopred informované, takéto osvedčenie nebude ďalej platné, ak sa v rámci preskúmania v zmysle písmena h) prijalo rozhodnutie, ktoré je opačné. Takéto osvedčenie bude verejne dostupné podľa ustanovení písmena i);

g) zavedené zmeny pravidiel pôvodu alebo nové pravidlá pôvodu sa neuplatňovali so spätnou platnosťou, ako ich ustanovujú právne predpisy, a to bez porušenia týchto právnych predpisov;

h) akékoľvek administratívne opatrenie, ktoré sa prijme v súvislosti s určením pôvodu, bolo okamžite preskúmateľné súdmi alebo v rámci súdnych, rozhodcovských alebo správnych konaní, ktoré nie sú závislé od úradov vydávajúcich rozhodnutia a ktoré môžu realizovať zmenu alebo zrušenie rozhodnutia;

i) so všetkými informáciami, ktoré sú svojou povahou dôverné alebo sú ako dôverné predkladané na účely uplatňovania pravidiel pôvodu, príslušné orgány zaobchádzali ako s prísne dôvernými tak, aby neboli zverejnené bez osobitného povolenia osoby alebo vlády, ktorá ich poskytla, len ak by ich zverejnenie bolo potrebné v súvislosti so súdnym konaním.

ČASŤ III

PROCEDURÁLNE USTANOVENIA TÝKAJÚCE SA OZNAMOVANIA, PRESKÚMANIA, KONZULTÁCIÍ A UROVNÁVANIA SPOROV

Článok 4

Inštitúcie

1. Týmto sa ustanovuje Výbor pre pravidlá pôvodu (ďalej v tejto dohode len „Výbor“) zložený zo zástupcov všetkých členov. Výbor si zvolí svojho predsedu a bude sa schádzať podľa potreby, najmenej raz ročne, s cieľom poskytnúť členom možnosť konzultovať záležitosti týkajúce sa uplatňovania častí I, II, III a IV dohody alebo uskutočňovania cieľov stanovených v týchto častiach a vykonávať ďalšie právomoci, ktoré mu boli pridelené na základe tejto dohody alebo Radou pre obchod s tovarom. Podľa potreby Výbor požiada Technický výbor uvedený v odseku 2 o informácie a stanoviská k záležitostiam týkajúcim sa tejto dohody. Výbor môže požiadať Technický výbor aj o iné práce, ktoré sú potrebné na realizáciu uvedených cieľov tejto dohody. Sekretariát WTO bude súčasne pôsobiť aj ako Sekretariát Výboru.

2. Zriadi sa Technický výbor pre pravidlá pôvodu (ďalej v tejto dohode len „Technický výbor“) pod záštitou Rady pre colnú spoluprácu (ďalej len „CCC“) uvedený v prílohe I. Technický výbor bude zabezpečovať technické činnosti uvedené v časti IV a vymenované v prílohe I k tejto dohode. Podľa potreby Technický výbor požiada Výbor o informácie a stanoviská k záležitostiam týkajúcim sa tejto dohody. Technický výbor môže požiadať Výbor aj o iné práce, ktoré sú potrebné na realizáciu uvedených cieľov tejto dohody. Sekretariát CCC bude súčasne pôsobiť aj ako Sekretariát Technického výboru.

Článok 5

Informácie a postupy týkajúce sa zmien a zavádzania nových pravidiel pôvodu

1. Každý člen poskytne Sekretariátu najneskôr do 90 dní po nadobudnutí platnosti Dohody WTO svoje pravidlá pôvodu a všeobecne záväzné súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa pravidiel pôvodu, platné k tomuto dátumu. Ak by niektoré pravidlo pôvodu nebolo v dôsledku nepozornosti poskytnuté, príslušný člen ho okamžite predloží po zistení tejto skutočnosti. Zoznamy s informáciami, ktoré Sekretariát dostal a má k dispozícii, rozošle ostatným členom.

2. Počas obdobia uvedeného v článku 2 je povinnosťou členov zavádzajúcich úpravy svojich pravidiel pôvodu iné ako de minimis alebo nové pravidlá pôvodu, ktoré na účely tohto článku zahŕňajú akékoľvek pravidlo pôvodu uvedené v odseku 1, a neposkytnuté Sekretariátu, zverejniť oznámenie o tom najmenej 60 dní pred nadobudnutím platnosti upraveného alebo nového pravidla takým spôsobom, aby umožnili zúčastneným stranám oboznámiť sa so zámerom upraviť pravidlá pôvodu alebo zaviesť nové pravidlá pôvodu, pokiaľ pre člena nevzniknú alebo nehrozia vzniknúť výnimočné okolnosti. V takýchto výnimočných prípadoch člen zverejní upravené alebo nové pravidlo čo najskôr.

Článok 6

Preskúmanie

1. Výbor každoročne preskúma uplatňovanie a pôsobenie častí II a III tejto dohody z hľadiska ich cieľov. Výbor bude každoročne informovať Radu pre obchod s tovarom o vývoji za obdobie, na ktoré sa preskúmanie vzťahuje.

2. Výbor preskúma ustanovenia častí I, II a III a navrhne nevyhnutné zmeny s prihliadnutím na výsledky programu harmonizácie.

3. Výbor v spolupráci s Technickým výborom vytvorí mechanizmus posudzovania a navrhovania zmien podľa výsledkov pracovného programu harmonizácie, berúc do úvahy ciele a zásady stanovené v článku 9. Môže sa to

týkať prípadov, keď je potrebné vytvoriť účinnejšie pravidlá alebo ich upraviť vzhľadom na nové výrobné procesy vyplývajúce z technologických zmien.

Článok 7

Konzultácie

Ustanovenia článku XXII GATT 1994 tak, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, sa budú uplatňovať na túto dohodu.

Článok 8

Urovnávanie sporov

Ustanovenia článku XXIII GATT 1994 tak, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, sa budú uplatňovať na túto dohodu.

ČASŤ IV

HARMONIZÁCIA PRAVIDIEL PÔVODU

Článok 9

Ciele a zásady

1. S cieľom harmonizovať pravidlá pôvodu a okrem iného poskytnúť viac istoty pri uskutočňovaní svetového obchodu Konferencia ministrov v spolupráci s CCC uskutoční pracovný program založený na týchto zásadách:
a) pravidlá pôvodu sa budú uplatňovať na všetky účely uvedené v článku 1;
b) pravidlá pôvodu stanovia ako krajinu pôvodu určitého tovaru buď krajinu, v ktorej sa tovar úplne získal, alebo ak sa na výrobe tovaru podieľa viac krajín, tú krajinu, v ktorej sa uskutočnilo posledné podstatné opracovanie alebo spracovanie;
c) pravidlá pôvodu majú byť objektívne, zrozumiteľné a vopred známe;
d) napriek opatreniu alebo nástroju, s ktorým sú nejakým spôsobom spojené, pravidlá pôvodu by sa nemali používať ako nástroj sledujúci priamo alebo nepriamo obchodné ciele. Samotné pravidlá pôvodu by nemali vytvárať obmedzujúce, rušivé alebo deštruktívne účinky na medzinárodný obchod. Nemali by obsahovať neúmerne prísne požiadavky ani vyžadovať splnenie určitých podmienok, ktoré nesúvisia s opracovaním alebo so spracovaním, ako predpoklad na určenie krajiny pôvodu. Avšak náklady, ktoré nesúvisia priamo s opracovaním alebo so spracovaním, možno zahrnúť na účely použitia hodnotového percentuálneho kritéria ad valorem;
e) pravidlá pôvodu by sa mali dôsledne realizovať jednotným, nestranným a primeraným spôsobom;
f) pravidlá pôvodu by mali byť dôsledné;
g) pravidlá pôvodu by mali vychádzať z pozitívneho štandardu. Negatívny štandard možno použiť na objasnenie pozitívneho štandardu.

Pracovný program

2. a) Pracovný program sa začne čo najskôr po nadobudnutí platnosti Dohody WTO a skončí sa do troch rokov od jeho začatia.
b) Výbor a Technický výbor uvedené v článku 4 sú príslušné orgány na uskutočňovanie týchto úloh.
c) Na zabezpečenie podrobných vstupných údajov zo strany CCC Výbor požiada Technický výbor o vysvetlenie a zaujatie stanoviska na základe zásad uvedených v odseku 1 tohto článku k výsledkom úloh uvedených nižšie. V záujme zabezpečenia včasného skončenia pracovného programu harmonizácie táto činnosť sa bude vykonávať podľa jednotlivých skupín výrobkov reprezentovaných rôznymi kapitolami alebo triedami nomenklatúry Harmonizovaného systému (ďalej len „HS“).
i) Úplne získaný tovar a minimálne opracovanie alebo spracovanie
Technický výbor vypracuje harmonizované definície
– tovaru, ktorý sa posudzuje ako úplne získaný v určitej krajine; táto definícia musí byť čo najpodrobnejšia,
– minimálneho opracovania alebo spracovania, ktoré samo osebe neudeľuje pôvod tovaru.
Technický výbor predloží výsledky tejto úlohy Výboru do troch mesiacov od prijatia žiadosti Výboru.
ii) Podstatné opracovanie alebo spracovanie – zmena colného zaradenia
– Technický výbor posúdi a na základe kritéria podstatného opracovania alebo spracovania vypracuje možnosť použitia zmeny tarifnej položky alebo čísla pri spracovaní pravidiel pôvodu pre určité výrobky alebo pre skupiny výrobkov, a ak je to účelné, koncept minimálnej zmeny v rámci nomenklatúry, ktorá spĺňa toto kritérium.
– Technický výbor rozdelí uvedené práce podľa výrobkov s ohľadom na kapitoly a triedy nomenklatúry

HS tak, aby predkladal výsledky týchto prác Výboru minimálne štvrťročne. Technický výbor skončí uvedené práce do jedného roka a troch mesiacov od prijatia požiadaviek Výboru.

iii) Podstatné opracovanie alebo spracovanie – doplnkové pravidlá
Po dokončení úloh uvedených v písmene ii) pre každú skupinu výrobkov alebo pre určitú kategóriu výrobkov, ktorým výhradné použitie nomenklatúry HS nepostačuje na vyjadrenie podstatného spracovania, Technický výbor
- posúdi na základe kritéria podstatného opracovania alebo spracovania a podrobne vypracuje možnosť použitia iných kritérií doplnkovým alebo výhradným spôsobom vrátane hodnotového percentuálneho kritéria ad valorem[4]) a/alebo opracovania alebo spracovania[5]) pri vytváraní pravidiel pôvodu pre určité výrobky alebo pre skupiny výrobkov,
- môže predložiť vysvetlenia súvisiace s jeho návrhmi,
- rozdelí uvedené práce podľa výrobkov s ohľadom na kapitoly a triedy nomenklatúry HS tak, aby predkladal výsledky týchto prác Výboru minimálne štvrťročne. Technický výbor dokončí uvedené práce do dvoch rokov a troch mesiacov od prijatia požiadaviek Výboru.

Úloha výboru

3. Na základe zásad uvedených v odseku 1

a) Výbor bude pravidelne posudzovať vysvetlenia a stanoviská Technického výboru v súlade s časovým harmonogramom stanoveným v odseku 2c) i), ii) a iii) s cieľom potvrdiť ich správnosť. Výbor môže požiadať Technický výbor o podrobnejšie rozpracovanie a prehĺbenie jeho práce alebo o vypracovanie nových prístupov. V záujme pomoci Technickému výboru Výbor by mal oznámiť dôvody svojich požiadaviek na dodatočné práce, a ak to bude vhodné, navrhnúť im alternatívny prístup;
b) po dokončení všetkých prác stanovených v odseku 2c) i), ii) a iii) Výbor posúdi výsledky z hľadiska ich vzájomných súvislostí.

Výsledky pracovného programu harmonizácie a ďalší postup

4. Konferencia ministrov prevezme výsledky pracovného programu harmonizácie do prílohy, ktorá bude tvoriť neoddeliteľnú súčasť tejto dohody.[6]) Konferencia ministrov určí časový rámec nadobudnutia platnosti tejto prílohy.

PRÍLOHA 1

TECHNICKÝ VÝBOR PRE PRAVIDLÁ PÔVODU

Záväzky

1. Technický výbor bude mať tieto stále právomoci:

a) na požiadanie ktoréhokoľvek člena Technického výboru posúdiť špecifické technické problémy vyplývajúce z každodenného uplatňovania pravidiel pôvodu členov a poskytovať na základe predložených skutočností poradenské posudky o vhodnom riešení;
b) na požadanie ktoréhokoľvek člena alebo Výboru poskytovať informácie a rady o akejkoľvek záležitosti týkajúcej sa určenia pôvodu tovaru;
c) spracúvať a rozposielať pravidelné správy o technických aspektoch pôsobenia a o stave tejto dohody a
d) každoročne preverovať technické aspekty uplatňovania a vykonávania častí II a III.

2. Technický výbor bude vykonávať aj iné právomoci, o ktorých výkon ho Výbor môže požiadať.

3. Technický výbor sa vynasnaží dokončiť v primerane krátkom čase svoju prácu na špecifických úlohách, najmä na tých, ktoré mu predložili členovia alebo Výbor.

Zastúpenie

4. Každý člen má právo byť zastúpený v Technickom výbore. Každý člen môže vymenovať jedného zástupcu a jedného alebo viacerých náhradníkov, ktorí ho budú zastupovať v Technickom výbore. Člen takto zastúpený v Technickom výbore sa ďalej uvádza ako „člen“ Technického výboru. Zástupcovia členov Technického výboru si môžu na zasadnutia Technického výboru prizvať poradcov. Sekretariát WTO sa môže tiež zúčastňovať na takýchto zasadnutiach, a to so štatútom pozorovateľa.

---

[4]) Ak je predpísané hodnotové percentuálne kritérium ad valorem, metóda výpočtu tohto percentuálneho podielu bude tiež uvedená v pravidlách pôvodu.
[5]) Ak je predpísané kritérium opracovania alebo spracovania, musí byť presne vymedzená operácia, ktorá udeľuje pôvod príslušného tovaru.
[6]) V rovnakom čase bude potrebné posúdiť aj ustanovenia o urovnávaní sporov týkajúcich sa colnej klasifikácie.

5. Členovia CCC, ktorí nie sú členmi WTO, môžu sa zúčastňovať na zasadnutiach Technického výboru jedným zástupcom a jedným alebo viacerými náhradníkmi. Títo zástupcovia sa budú zúčastňovať na zasadnutiach Technického výboru ako pozorovatelia.

6. S výhradou schválenia predsedom Technického výboru môže generálny tajomník CCC (ďalej v tejto prílohe len „generálny tajomník") prizvať na zasadnutia Technického výboru ako pozorovateľov predstaviteľov vlád krajín, ktorí nie sú členmi ani WTO, ani CCC, ako aj predstaviteľov medzinárodných vládnych a obchodných organizácií.

7. Mená zástupcov, náhradníkov a poradcov, ktorí boli určení zúčastňovať sa na zasadnutiach Technického výboru, budú oznámené generálnemu tajomníkovi.

Zasadnutia

8. Technický výbor sa bude schádzať podľa potreby, najmenej však raz ročne.

Postupy

9. Technický výbor si volí vlastného predsedu a stanoví vlastné postupy.

PRÍLOHA II

SPOLOČNÁ DEKLARÁCIA TÝKAJÚCA SA PREFERENČNÝCH PRAVIDIEL PÔVODU

1. Uznávajúc, že niektorí členovia uplatňujú preferenčné pravidlá pôvodu, odlišné od nepreferenčných pravidiel pôvodu, členovia sa dohodli takto.

2. Na účely tejto spoločnej deklarácie sa pod pojmom „preferenčné pravidlá pôvodu" rozumejú všeobecne záväzné právne predpisy, nariadenia a správne rozhodnutia, ktoré používa ktorýkoľvek člen na určenie, či tovar podlieha preferenčnému zaobchádzaniu v rámci zmluvných alebo autonómnych obchodných režimov vedúcich k priznaniu colných preferencií, ktoré presahujú uplatňovanie článku I ods. 1 GATT 1994.

3. Členovia sa dohodli, že zabezpečia, aby

a) pri vydávaní všeobecne záväzných správnych rozhodnutí boli jasne stanovené podmienky, ktoré treba splniť. Predovšetkým
   i) v prípadoch použitia kritéria zmeny colného zaradenia bude toto preferenčné pravidlo pôvodu a akékoľvek výnimky z neho jasne určovať položky a čísla colnej nomenklatúry, na ktoré sa pravidlo vzťahuje,
   ii) v prípadoch použitia hodnotového percentuálneho kritéria ad valorem bude v preferenčných pravidlách pôvodu uvedená aj metóda percentuálneho výpočtu,
   iii) v prípadoch použitia kritéria opracovania alebo spracovania bude presne vymedzená operácia, ktorá postačuje na získanie preferenčného pôvodu daného tovaru;
b) preferenčné pravidlá pôvodu boli založené na pozitívnom štandarde. Preferenčné pravidlá pôvodu určujúce, čo neudeľuje preferenčný pôvod (negatívny štandard), bude možné použiť ako súčasť objasnenia pozitívneho štandardu alebo v ojedinelých prípadoch, keď pozitívne určenie preferenčného pôvodu nebude nutné;
c) všeobecne záväzné právne predpisy, nariadenia, súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa preferečných pravidiel pôvodu boli zverejnené v súlade s ustanoveniami článku X ods. 1 GATT 1994;
d) na žiadosť vývozcu, dovozcu alebo ktorejkoľvek oprávnenej osoby, ktorá má na to dôvod, sa osvedčenie o preferečnom pôvode tovaru vydalo čo najskôr, najneskôr však do 150 dní[7]) od podania žiadosti o takéto osvedčenie, za predpokladu, že sa predložili všetky nevyhnutné podklady. Žiadosti o takéto osvedčenia sa budú prijímať pred uskutočnením obchodu s príslušným tovarom a možno ich prijať kedykoľvek neskôr. Takéto osvedčenia zostanú v platnosti počas troch rokov za predpokladu, že skutočnosti a podmienky vrátane preferenčných pravidiel pôvodu, na ktorých základe boli vydané, zostanú porovnateľné. Za predpokladu, že sú zainteresované strany vopred informované, takéto osvedčenia nebudú ďalej platné, ak sa v rámci preskúmania podľa písmena f) prijalo opačné rozhodnutie. Takéto osvedčenia budú verejne dostupné podľa ustanovení písmena g);
e) zavedené zmeny preferenčných pravidiel pôvodu alebo nové preferenčné pravidlá pôvodu sa neuplatňovali so spätnou platnosťou, ako ich ustanovujú právne predpisy, a to bez porušenia týchto právnych predpisov;
f) akékoľvek administratívne opatrenie, ktoré sa prijme v súvislosti s určením preferenčného pôvodu, bolo

[7]) V súvislosti so žiadosťami podanými počas prvého roka od nadobudnutia platnosti Dohody WTO sa od členov požaduje, aby tieto osvedčenia vystavovali čo najskôr.

okamžite preskúmateľné súdmi alebo v rámci súdnych, rozhodcovských alebo správnych konaní, ktoré nie sú závislé od orgánov vydávajúcich rozhodnutia a ktoré môžu realizovať zmenu alebo zrušenie rozhodnutia;

g) všetky informácie, ktoré sú svojím charakterom dôverné alebo sú ako dôverné poskytované na účely uplatňovania preferenčných pravidiel pôvodu, boli pre príslušné orgány prísne dôverné tak, aby tieto informácie neboli zverejnené bez osobitného povolenia osoby alebo vlády, ktorá ich poskytla, len ak by ich zverejnenie bolo potrebné v súvislosti so súdnym konaním.

4. Členovia sa dohodli, že okamžite poskytnú Sekretariátu svoje preferenčné pravidlá pôvodu vrátane zoznamu preferenčných dohovorov, podľa ktorých sa uplatňujú všeobecne záväzné súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa preferenčných pravidiel pôvodu, ktoré sú platné v deň, keď pre tohto člena nadobudla platnosť Dohoda WTO. Členovia sa ďalej dohodli, že Sekretariátu poskytnú čo najskôr akúkoľvek úpravu svojich preferenčných pravidiel pôvodu alebo nových preferenčných pravidiel pôvodu. Zoznamy získaných informácií, ktoré sú k dispozícii, Sekretariát rozošle členom.

D O H O D A
o dovoznom licenčnom konaní

Členovia,

majúc na zreteli mnohostranné obchodné rokovania,

želajúc si podporovať ciele GATT 1994,

berúc do úvahy zvláštne obchodné, rozvojové a finančné potreby rozvojových členských krajín,

uznávajúc užitočnosť automatických dovozných licencií na určité účely a skutočnosť, že by sa tieto licencie nemali využívať na obmedzovanie obchodu,

uznávajúc, že dovozné licencie sa môžu využiť na zabezpečenie tých opatrení, ktoré boli prijaté v súlade s príslušnými ustanoveniami GATT 1994,

uznávajúc ustanovenia GATT 1994 vzťahujúce sa na dovozné licenčné konanie,

želajúc si zabezpečiť, aby sa dovozné licenčné konanie nevyužívalo spôsobom, ktorý by bol v rozpore s princípmi a záväzkami GATT 1994,

uznávajúc, že nevhodné použitie dovozného licenčného konania môže byť na prekážku medzinárodnému obchodu,

presvedčení, že vydávanie dovozných licencií, predovšetkým neautomatických dovozných licencií, by sa malo uplatňovať prehľadným a predvídateľným spôsobom,

uznávajúc, že neautomatické dovozné licenčné konanie by nemalo byť administratívne náročnejšie, ako je nevyhnutné na uskutočnenie príslušného opatrenia,

želajúc si zjednodušiť a sprehľadniť administratívne postupy a praktiky používané v medzinárodnom obchode a zabezpečiť nestranné a spravodlivé uplatňovanie a zabezpečovanie takýchto postupov a praktík,

želajúc si zaviesť konzultačný mechanizmus a rýchle, účinné a spravodlivé riešenie sporov vychádzajúcich z tejto dohody,

dohodli sa takto:

Článok 1
Všeobecné ustanovenia

1. Na účely tejto dohody sa vydávaním dovozných licencií rozumie správne konanie[1]) používané na uplatňovanie dovozných licenčných režimov vyžadujúcich predloženie žiadosti alebo inej dokumentácie (inej, ako sa požaduje na colné účely) príslušnému správnemu orgánu ako prvotná podmienka, ktorá predchádza dovozu do colného územia dovážajúceho člena.

2. Členovia zabezpečia, aby správne konanie, ktoré sa používa pri uplatňovaní dovozných licenčných režimov, bolo v súlade s príslušnými ustanoveniami GATT 1994 vrátane jej príloh a protokolov, v súlade s výkladom tejto dohody, s cieľom zabrániť narušeniu obchodu, ktoré môže vzniknúť v dôsledku nesprávneho výkonu správneho konania, s ohľadom na účely hospodárskeho rozvoja a finančné a obchodné potreby rozvojových členských krajín.[2])

3. Pravidlá pre dovozné licenčné konanie sa budú uplatňovať neutrálne a používať nestranne a spravodlivo.

4. a) Pravidlá a všetky informácie týkajúce sa postupov pri predkladaní žiadostí o licencie vrátane spôsobilosti osôb, firiem a inštitúcií predkladať takéto žiadosti príslušnému správnemu orgánu, ako aj zoznamy výrobkov podliehajúcich licenčnému konaniu budú zverejnené v publikácii, ktorá bude oznámená Výboru pre dovozné licencie (ďalej len „výbor“) zriadenému v súlade s článkom 4 takým spôsobom, ktorý umožní vládam[3]) a obchodníkom, aby sa s nimi zoznámili. Toto zverejnenie sa uskutoční, ak to bude možné, 21 dní pred dňom nadobudnutia platnosti tohto predpisu, ale v každom prípade najneskôr v deň nadobudnutia jeho platnosti. Akékoľvek výnimky, odchýlky alebo zmeny pravidiel týkajúcich sa licenčného konania alebo zoznamu výrobkov podliehajúcich dovoznému licenčnému konaniu budú takisto zverejnené rovnakým spôsobom a v rámci už uvedených lehôt. Kópie takýchto publikácií sa poskytnú aj Sekretariátu.

   b) Členom, ktorí si želajú vzniesť písomné pripomienky, sa poskytne možnosť ich na požiadanie prediskutovať. Príslušný člen vezme tieto pripomienky a výsledky rokovania náležite do úvahy.

5. Formuláre žiadosti o licencie, prípadne formuláre na ich predĺženie budú čo najjednoduchšie. K týmto

[1]) Konanie vzťahujúce sa na „vydávanie licencií“, ako aj iné podobné správne konanie.
[2]) Nič v tejto dohode neustanovuje, že základ, rozsah alebo trvanie opatrení, ktoré sa uplatňujú licenčným konaním, možno spochybniť v rámci tejto dohody.
[3]) Na účely tejto dohody termín „vlády“ zahŕňa príslušné orgány Európskej únie.

žiadostiam možno požadovať len také dokumenty a informácie, ktoré sa považujú za nevyhnutné na riadny výkon licenčných režimov.

6. Postupy na vydanie, prípadne na predĺženie licencie budú čo najjednoduchšie. Žiadateľom sa poskytne primeraná lehota na predloženie žiadostí o licencie. Ak je stanovený dátum uzávierky, táto lehota by mala byť najmenej 21-dňová s možnosťou predĺženia v prípadoch, ak v priebehu tejto lehoty neprišiel dostatočný počet žiadostí. Žiadatelia sa v súvislosti so žiadosťami o licencie budú obracať iba na jeden správny orgán. Ak je však nevyhnutné obracať sa na viac ako jeden správny orgán, ich počet sa obmedzí na tri.

7. Žiadna žiadosť o licenciu sa nezamietne pre malé chyby v dokumentoch, ktoré nemenia základné údaje v žiadosti. Pokuta sa nebude ukladať väčšia, ako je nevyhnutné, a bude slúžiť len ako upozornenie na pozabudnutie alebo chybu v dokumentoch, alebo v postupoch, ktoré sa stali bez podvodného úmyslu alebo z hrubej nedbanlivosti.

8. Dovozy, ktoré podliehajú licenčnému konaniu, sa nezamietnu pre malé odchýlky v hodnote, množstve alebo v hmotnosti v porovnaní s údajmi uvedenými v dovoznej licencii, ktoré vznikli počas dopravy alebo ich spôsobilo voľné uloženie nákladu, a pre ostatné nepatrné rozdiely, ktoré sú bežné v normálnej obchodnej praxi.

9. Devízové prostriedky potrebné na zaplatenie dovozov uskutočnených na základe licencie sa budú poskytovať držiteľom licencie na rovnakom základe ako dovozcom tovaru, ktorý nevyžaduje dovozné licencie.

10. Pokiaľ ide o bezpečnostné výnimky, budú sa uplatňovať ustanovenia článku XXI GATT 1994.

11. Ustanovenia tejto dohody nevyžadujú od žiadneho člena zverejnenie dôverných informácií, ktoré by bránili uplatneniu zákona alebo by inak boli v rozpore s verejným záujmom, alebo by mohli poškodiť oprávnené obchodné záujmy jednotlivých verejných alebo súkromných podnikov.

Článok 2

Automatické dovozné licencie[4])

1. Ako automatické dovozné licencie sú definované dovozné licencie, ktoré sa udeľujú vo všetkých prípadoch po predložení žiadosti a v súlade s ustanoveniami odseku 2 a).

2. Na automatické dovozné licenčné konanie sa budú okrem ustanovení článku 1 ods. 1 až 11 a odseku 1 tohto článku uplatňovať tieto ustanovenia:[5])

a) Automatické licenčné konanie sa nebude viesť takým spôsobom, ktorý by mal obmedzujúce účinky na dovozy podliehajúce automatickým licenciám. Automatické licenčné konanie sa považuje za také, ktoré má obmedzujúce účinky na obchod, ak okrem iného neplatí, že
   i) ktorákoľvek osoba, firma alebo inštitúcia, ktorá spĺňa zákonné požiadavky dovážajúceho člena na dovozy výrobkov podliehajúcich automatickým licenciám, je rovnako oprávnená žiadať a získať dovozné licencie,
   ii) žiadosti o licencie možno predložiť v ktorýkoľvek pracovný deň pred colným odbavením tovaru,
   iii) žiadosti o licencie, pokiaľ sú predložené v predpísanej a kompletnej forme, sa schvaľujú okamžite po prijatí v rámci administratívnych možností alebo maximálne do 10 pracovných dní.

b) Členovia uznávajú, že automatické dovozné licencie môžu byť nutné, ak neexistujú iné vhodné postupy. Automatické dovozné licencie možno uplatňovať tak dlho, kým existujú okolnosti, na ktorých základe sa zaviedli, a pokiaľ ich základné administratívne účely nemožno dosiahnuť vhodnejším spôsobom.

Článok 3

Neautomatické dovozné licencie

1. Na neautomatické dovozné licenčné konanie sa budú okrem ustanovení článku 1 ods. 1 až 11 uplatňovať nasledujúce ustanovenia. Neautomatickými dovoznými licenčnými konaniami sú dovozné licencie, ktoré nespadajú pod definíciu obsiahnutú v článku 2 ods. 1.

2. Neautomatické licencie nebudú mať ďalšie obmedzujúce alebo narušujúce obchodné účinky na dovozy okrem tých, ktoré sú zapríčinené uloženými obmedzeniami. Neautomatické dovozné licenčné konania budú zodpovedať rozsahom a trvaním opatreniu, na ktorého realizácii sa uplatňujú, a nebudú administratívne náročnejšie, ako je nevyhnutné na realizáciu tohto opatrenia.

3. V prípade licenčných náležitostí slúžiacich na iné účely, ako je zavedenie kvantitatívnych obmedzení, členovia zverejnia dostatočné informácie pre ostatných členov a obchodníkov, aby sa oboznámili so zásadami na poskytovanie a/alebo pomerné rozdeľovanie licencií.

4. Ak člen poskytuje možnosť osobám, firmám alebo inštitúciám žiadať o výnimky alebo o odchýlky od licenčných

[4]) Dovozné licencie, ktoré vyžadujú zloženie záruky, ale nemajú žiadne obmedzujúce účinky na dovozy, podliehajú odsekom 1 a 2 tohto článku.

[5]) Rozvojová členská krajina, ktorá nebola zmluvnou stranou Dohody o dovoznom licenčnom konaní z 12. apríla 1979 a ktorá má špecifické ťažkosti s ustanovením písmen a) ii) a a) iii), sa môže po oznámení výboru oneskoriť s uplatňovaním ustanovení týchto písmen o najviac dva roky od dátumu, keď pre ňu nadobudne Dohoda WTO platnosť.

náležitostí, uvedie túto skutočnosť do informácie zverejnenej podľa článku 1 ods. 4 a uvedie, ako takúto žiadosť predložiť, a ak je to možné, aj okolnosti, podľa ktorých sa bude žiadosť posudzovať.

5. a) Členovia poskytnú na požiadanie ktoréhokoľvek člena, ktorý má záujem o obchod s príslušným výrobkom, všetky potrebné informácie, ktoré sa týkajú
   i) uskutočňovania obmedzení,
   ii) dovozných licencií udelených v nedávnom období,
   iii) rozdelenia takýchto licencií medzi dodávateľské krajiny,
   iv) v prípade, že to bude možné, dovoznej štatistiky (t. j. v hodnote a/alebo v množstve) pri výrobkoch podliehajúcich dovozným licenciám. Od rozvojových členských krajín sa neočakáva, že by z tohto dôvodu brali na seba dodatočné administratívne alebo finančné zaťaženie.

   b) Členovia, ktorí používajú dovozné licencie na uplatňovanie kvót, zverejnia v rámci časových lehôt uvedených v článku 1 ods. 4 celkovú výšku kvót, o ktorú bude možné požiadať, uvedenú v množstve a/alebo v hodnote, dátum začatia a skončenia udeľovania kvót a všetky zmeny s tým spojené takým spôsobom, aby umožnili vládam a obchodníkom sa s nimi oboznámiť.

   c) V prípade rozdelenia kvót medzi dodávateľské krajiny bude člen uplatňujúci obmedzenia okamžite informovať všetkých ostatných členov, ktorí majú záujem dodávať príslušný výrobok, o pridelených podieloch v rámci kvóty v množstve alebo v hodnote rôznym dodávateľským krajinám a zverejní túto informáciu v rámci časových lehôt uvedených v článku 1 ods. 4 takým spôsobom, aby umožnil vládam a obchodníkom sa s nimi oboznámiť.

   d) Ak vznikne situácia, keď je nevyhnutné vopred vyhlásiť dátum sprístupnenia kvót, informácie uvedené v článku 1 ods. 4 sa zverejnia v rámci časových lehôt uvedených v článku 1 ods. 4 takým spôsobom, aby umožnil vládam a obchodníkom sa s nimi oboznámiť.

   e) Ktorákoľvek osoba, firma alebo inštitúcia, ktorá spĺňa právne a administratívne požiadavky dovážajúceho člena, bude oprávnená žiadať o licenciu a bude sa rovnocenne posudzovať pri jej vydávaní. Ak sa žiadosť o licenciu neschváli, žiadateľovi sa na požiadanie uvedie dôvod neschválenia a bude mať právo na odvolanie alebo na preskúmanie záležitosti v súlade s domácim právnym poriadkom alebo postupmi dovážajúceho člena.

   f) Obdobie na spracovanie žiadostí nebude s výnimkou dôvodov, ktoré sú nezávislé od vôle člena, dlhšie ako 30 dní, ak sa žiadosti posudzujú podľa dátumu ich prijatia, t. j. na základe toho, že žiadosť, ktorá prišla skôr, sa aj skôr posudzuje, nie však dlhšie ako 60 dní, ak sa všetky žiadosti posudzujú súčasne. V druhom prípade sa obdobie na spracovávanie žiadostí začne odo dňa, ktorý nasleduje po dni uzatvárajúcom obdobie vyhlásené na podanie žiadostí.

   g) Obdobie platnosti licencie bude primerane dlhé a nebude také krátke, aby vopred zabraňovalo dovozom. Obdobie platnosti licencie nebude zabraňovať dovozom zo vzdialených zdrojov s výnimkou špeciálnych prípadov, keď je potrebné, aby dovozy uspokojili nepredvídané krátkodobé potreby.

   h) Pri uplatňovaní kvót nebudú členovia brániť dovozom uskutočňovaným v súlade s vydanými licenciami a nebudú ani odrádzať od plného využitia kvót.

   i) Pri vydávaní licencií budú brať členovia do úvahy možnosť vydávania licencií na výrobky v ekonomických množstvách.

   j) Pri udeľovaní licencií vezme člen do úvahy predchádzajúce dovozy žiadateľa. V tomto ohľade treba posúdiť, či sa licencie vydané žiadateľom v minulosti počas posledného reprezentatívneho obdobia úplne využili. V prípadoch, keď sa licencie plne nevyužili, člen preskúma príčiny nevyužitia a zohľadní ich pri udeľovaní nových licencií. Pozornosť sa bude venovať aj zabezpečeniu primeraného rozdelenia licencií novým dovozcom, pričom sa vezme do úvahy potreba vydávania licencií na výrobky v ekonomických množstvách. V tomto prípade sa bude venovať zvláštna pozornosť tým dovozcom dovážajúcim výrobky pochádzajúce z rozvojových členských krajín, predovšetkým z najmenej rozvinutých členských krajín.

   k) V prípade kvót uplatňovaných prostredníctvom licencií, ktoré nie sú rozdelené medzi dodávateľské krajiny, si držitelia licencie[6]) môžu voľne vybrať zdroje dovozov. V prípade kvót pridelených medzi dodávateľské krajiny licencia jasne určí krajinu alebo krajiny dovozu.

   l) Pri uplatňovaní ustanovení podľa článku 1 ods. 8 sa môžu pri budúcom rozdelení licencií urobiť kompenzačné úpravy, ak dovozy prekročili úroveň predchádzajúcej licencie.

Článok 4

Inštitúcie

Týmto sa zriaďuje Výbor pre dovozné licencie zložený zo zástupcov všetkých členov. Výbor si zvolí predsedu a podpredsedu a bude sa stretávať podľa potreby, aby poskytoval členom možnosť konzultovať všetky záležitosti týkajúce sa vykonávania tejto dohody alebo uskutočňovania jej cieľov.

[6]) Niekedy uvádzaní ako „držitelia kvóty“.

Článok 5

Oznamovanie

1. Členovia, ktorí zavádzajú licenčné konanie alebo uvádzajú zmeny pri týchto postupoch, oznámia túto skutočnosť výboru do 60 dní od ich zverejnenia.

2. Oznámenia o zavedení dovozného licenčného konania budú zahŕňať tieto informácie:

a) zoznam výrobkov podliehajúcich licenčnému konaniu,

b) kontaktné miesto na poskytovanie informácií o podmienkach spôsobilosti žiadateľov,

c) správny(e) orgán(y) na predkladanie žiadostí,

d) dátum a názov publikácie, kde je licenčné konanie zverejnené,

e) určenie, či licenčné konanie je automatické alebo neautomatické, podľa definícií obsiahnutých v článkoch 2 a 3,

f) v prípade automatických dovozných licenčných konaní ich administratívny účel,

g) v prípade neautomatických dovozných licenčných konaní oznámenie opatrenia, ktoré sa uplatňuje prostredníctvom licenčného konania, a

h) predpokladané trvanie licenčného konania, ak to možno s určitou pravdepodobnosťou odhadnúť a ak nie, dôvod, prečo nie je možné takúto informáciu poskytnúť.

3. Oznámenia o zmenách v dovozných licenčných konaniach budú obsahovať vyššie uvedené skutočnosti, ak sa v nich uskutočnili zmeny.

4. Členovia oznámia výboru publikácie, v ktorých sa informácie požadované podľa článku 1 ods. 4 budú zverejňovať.

5. Ktorýkoľvek zainteresovaný člen, ktorý sa domnieva, že iný člen neoznámil zavedenie licenčného konania alebo jeho zmeny v súlade s ustanoveniami odsekov 1 až 3, môže na túto skutočnosť upozorniť tohto iného člena. Ak okamžite nato neuskutoční oznámenie o zavedení licenčného konania, zainteresovaný člen môže sám oznámiť, že sa zaviedlo licenčné konanie alebo zmeny v ňom vrátane všetkých závažných a dostupných informácií.

Článok 6

Konzultácie a urovnávanie sporov

Konzultácie a urovnávanie sporov vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa vykonávania tejto dohody budú podliehať ustanoveniam článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov.

Článok 7

Preskúmanie

1. Výbor podľa potreby, ale najmenej raz za dva roky, preskúma uplatňovanie a fungovanie tejto dohody, berúc do úvahy v nej obsiahnuté ciele, práva a povinnosti.

2. Ako podklad na preskúmanie výborom Sekretariát pripraví faktologickú správu založenú na informáciách podľa článku 5, odpovediach uvedených v ročnom dotazníku o dovoznom licenčnom konaní[7]) a v ostatných príslušných a spoľahlivých informáciách, ktoré má k dispozícii. Táto správa poskytne stručný prehľad už uvedených informácií, predovšetkým so zameraním na akékoľvek zmeny alebo na vývoj počas skúmaného obdobia, a zhrnie ostatné informácie, ktoré výbor odsúhlasil.

3. Členovia sa zaväzujú vyplniť ročný dotazník o dovoznom licenčnom konaní ihneď a kompletne.

4. Výbor bude informovať Radu pre obchod s tovarom o vývoji počas obdobia, na ktoré sa preskúmanie vzťahuje.

Článok 8

Záverečné ustanovenia

Výhrady

1. K žiadnemu ustanoveniu tejto dohody nie je možné uplatňovať výhrady bez súhlasu ostatných členov.

Domáca legislatíva

2. a) Každý člen zabezpečí najneskôr v deň, keď pre neho nadobudne Dohoda WTO platnosť, súlad svojich právnych predpisov, nariadení a správnych postupov s ustanoveniami tejto dohody.

b) Každý člen bude informovať výbor o akýchkoľvek zmenách svojich právnych predpisov a nariadení súvisiacich s touto dohodou a o zmenách v ich uplatňovaní.

[7]) Pôvodne rozosielaný ako dokument GATT 1947 L/3515 z 23. marca 1971.

D O H O D A
o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach

Členovia sa dohodli takto:

ČASŤ I
VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Definícia subvencie

1.1 Na účely tejto dohody sa bude subvencia pokladať za existujúcu, ak

a) 1) sa vyskytuje finančný príspevok vlády alebo akejkoľvek verejnej právnej inštitúcie na území člena (ďalej len „vláda"), t. j. v prípadoch, keď
   i) činnosť vlády zahŕňa priame prevody zdrojov (napr. dary, pôžičky a účasti na základnom kapitáli), potenciálne priame prevody peňažných prostriedkov alebo záväzkov (napr. záruky na pôžičky),
   ii) vládne príjmy, ktoré sa odpúšťajú alebo sa nevyberajú, hoci sú inak splatné (napr. fiškálne podnety, ako sú daňové zápočty),[1])
   iii) vláda dodáva tovar alebo iné služby, ako je všeobecná infraštruktúra, alebo nakupuje tovar,
   iv) vláda vykonáva platby do finančného mechanizmu alebo poveruje, či usmerňuje súkromnú inštitúciu na vykonávanie jedného typu alebo viacerých typov funkcií uvedených v i) až iii), ktoré by inak boli zverené vláde a ktorých vykonávanie sa v žiadnom zmysle nelíši od praxe obvykle vykonávanou vládou,

alebo

a) 2) sa vyskytuje ľubovoľná forma príjmovej alebo cenovej podpory v zmysle článku XVI GATT 1994,

a

b) je tak poskytnutá výhoda.

1.2 Subvencia definovaná v odseku 1 podlieha ustanoveniam časti II alebo ustanoveniam časti III, alebo V len vtedy, ak je takáto subvencia špecifická v súlade s ustanoveniami článku 2.

Článok 2

Špecifickosť

2.1 Pri určení, či je subvencia tak, ako bola definovaná v článku 1 ods. 1, špecifická pre podnik alebo pre výrobné odvetvie, alebo pre skupinu podnikov alebo výrobných odvetví (ďalej len „určité podniky") v rámci právomoci orgánu poskytujúceho subvenciu, sa uplatnia tieto princípy:

a) V prípadoch, keď orgán poskytujúci subvenciu alebo právne predpisy, na ktorých základe tento orgán pôsobí, výslovne obmedzí prístup k subvencii len pre určité podniky, bude takáto subvencia špecifická.

b) V prípadoch, keď orgán poskytujúci subvenciu alebo právne predpisy, na ktorých základe tento orgán pôsobí, stanoví objektívne kritériá alebo podmienky[2]) pre uplatniteľnosť rozsahu subvencie a jej čiastky, nebude špecifickosť platiť, ak automatická uplatniteľnosť a také kritériá a podmienky sa budú prísne dodržiavať. Kritériá alebo podmienky musia byť jasne vyjadrené v zákone, vo všeobecne záväznom právnom predpise alebo v inom oficiálnom dokumente tak, aby sa dali overiť.

c) Ak napriek zrejmej nešpecifickosti vyplývajúcej z uplatnenia princípov obsiahnutých v písmenách a) a b) sú dôvody domnievať sa, že subvencia môže byť v skutočnosti špecifická, môžu sa vziať do úvahy iné faktory. Také faktory sú: využívanie subvenčného programu obmedzeným počtom určitých podnikov, prevládajúce využívanie určitými podnikmi, poskytovanie neproporcionálne veľkého rozsahu subvencií určitým podnikom a spôsob, akým podľa svojho uváženia postupoval poskytujúci subvencie pri rozhodovaní o udelení subvencie.[3]) Pri uplatňovaní tohto odseku sa zohľadní rozsah diverzifikácie ekonomických aktivít v rámci pôsobnosti orgánu poskytujúceho subvenciu, ako aj dĺžka časového obdobia, počas ktorého subvenčný program pôsobil.

---

[1]) V súlade s ustanoveniami článku XVI GATT 1994 (poznámka k článku XVI) a ustanoveniami príloh I až III k tejto dohode oslobodenie vyvážaných výrobkov od colných či daňových poplatkov uložených na obdobné výrobky pre domácu spotrebu alebo úľava od takých colných či daňových poplatkov v sume nepresahujúcej nahromadenú splatnú sumu sa nepokladá za subvenciu.

[2]) Objektívne kritériá alebo podmienky, ako sa tu používajú, predstavujú kritériá alebo podmienky, ktoré sú neutrálne, ktoré nezvýhodňujú určité podniky pred inými podnikmi a ktoré sú svojou podstatou ekonomické a horizontálne pri uplatňovaní, ako je počet zamestnancov alebo veľkosť podniku.

[3]) V tomto zmysle sa budú posudzovať predovšetkým informácie o frekvencii, s akou sa žiadosti o poskytnutie subvencie odmietnu alebo schvália, a dôvody na také rozhodnutia.

2.2 Subvencia obmedzená na určité podniky umiestnené v určenom geografickom regióne v rámci pôsobnosti orgánu poskytujúceho subvenciu je špecifická. Rozumie sa tým, že stanovenie alebo zmena všeobecne uplatňovaných daňových sadzieb na všetkých vládnych úrovniach, ktoré majú na to oprávnenie, sa nebude považovať za špecifickú subvenciu na účely tejto dohody.

2.3 Každá subvencia podľa ustanovení článku 3 sa bude považovať za špecifickú.

2.4 Každé určenie špecifickosti na základe ustanovení tohto článku sa musí jasne zdôvodniť spoľahlivými dôkazmi.

ČASŤ II
ZAKÁZANÉ SUBVENCIE

Článok 3
Zákaz

3.1 S výnimkou tých, ktorých sa týkajú ustanovenia Dohody o poľnohospodárstve, sú v zmysle článku 1 zakázané tieto subvencie:

a) subvencie závislé právne alebo fakticky,[4]) či už samotné, alebo ako jedna z niekoľkých ďalších podmienok, od výsledkov vývozu vrátane tých, ktoré sú uvedené v prílohe I,[5])

b) subvencie závislé, či už samotné, alebo ako jedna z niekoľkých ďalších podmienok, od prednostného použitia domáceho tovaru pred dovážaným tovarom.

3.2 Člen nesmie poskytovať ani udržiavať subvencie uvedené v odseku 1.

Článok 4
Nápravné opatrenia

4.1 Kedykoľvek má člen dôvod domnievať sa, že iný člen poskytuje alebo udržiava zakázanú subvenciu, tento člen môže požiadať o konzultácie s takýmto iným členom.

4.2 Žiadosť o konzultácie podľa odseku 1 musí obsahovať vyhlásenie o dôkazoch, ktoré sú k dispozícii a týkajú sa existencie a povahy príslušnej subvencie.

4.3 V nadväznosti na žiadosť o konzultácie podľa odseku 1 je člen, o ktorom sa predpokladá, že poskytuje alebo udržiava subvenciu, povinný na takéto konzultácie čo najskôr pristúpiť. Cieľom konzultácií je objasniť skutočnosti danej situácie a dosiahnuť vzájomne prijateľné riešenie.

4.4 Ak sa do 30 dní[6]) od podania žiadosti o konzultácie nedosiahlo vzájomne prijateľné riešenie, môže ľubovoľný člen zúčastňujúci sa takýchto konzultácií predložiť záležitosť Orgánu na urovnávanie sporov (ďalej len „DSB“*) na okamžité ustanovenie poroty, kým sa DSB jednomyseľne nerozhodne porotu ustanoviť.

4.5 Po svojom ustanovení môže porota požiadať o pomoc Stálu skupinu expertov[7]) (ďalej len „PGE“**) pri posúdení, či príslušné opatrenie je zakázanou subvenciou. Ak sa taká žiadosť predloží, PGE okamžite preskúma dôkazy z hľadiska existencie a povahy príslušného opatrenia a poskytne členovi uplatňujúcemu alebo udržujúcemu takéto opatrenie príležitosť preukázať, že príslušné opatrenie nie je zakázanou subvenciou. PGE správu o svojich záveroch predloží v časovom limite stanovenom porotou. Závery PGE k otázke, či príslušné opatrenie je, alebo nie je zakázanou subvenciou, musí porota prijať bez zmeny.

4.6 Porota predloží svoju záverečnú správu sporným stranám. Správa sa rozošle všetkým členom do 90 dní od dátumu, keď bola porota zriadená a boli jej dané podmienky na pôsobnosť.

4.7 Ak sa dokáže, že príslušné opatrenie je zakázaná subvencia, porota odporučí, aby ju člen, ktorý poskytuje subvenciu, bezodkladne zrušil. Porota preto vo svojom odporúčaní určí lehotu, počas ktorej sa musí opatrenie zrušiť.

4.8 Do 30 dní od rozoslania správy skupiny expertov všetkým členom DSB prijme správu, kým jedna zo strán zúčastnená v spore oficiálne neoznámi DSB svoje rozhodnutie odvolať sa, alebo DSB jednomyseľne rozhodne správu neprijať.

---

[4]) Táto podmienka je splnená, keď fakty ukazujú, že poskytnutie subvencie bez toho, že by bola spojená s uskutočnením vývozu, v skutočnosti právne súvisí so skutočným alebo s očakávaným vývozom, alebo s výnosmi z vývozu. Samotný fakt, že sa subvencia poskytla vyvážajúcim podnikom, nie je z tohto jediného dôvodu považovaná za vývoznú subvenciu v zmysle tohto ustanovenia.

[5]) Opatrenia uvedené v prílohe I ako opatrenia, ktoré netvoria vývozné subvencie, nie sú zakázané podľa tohto ani podľa iného ustanovenia tejto dohody.

[6]) Časové obdobia uvedené v tomto článku sa môžu na základe vzájomnej dohody predĺžiť.

[7]) Podľa článku 24.

* Dispute Settlement Body.

** Permanent Group of Experts.

4.9 V prípade odvolania proti správe poroty vydá Odvolací orgán svoje rozhodnutie do 30 dní odo dňa, keď sporná strana oficiálne oznámila úmysel odvolať sa. Ak Odvolací orgán usúdi, že nemôže vydať svoju správu do 30 dní, bude písomne informovať DSB o dôvodoch odkladu spolu s odhadom lehoty, v rámci ktorej svoju správu predloží. V žiadnom prípade však toto konanie nesmie prekročiť 60 dní. Odvolaciu správu musí schváliť DSB a bezpodmienečne ju musia prijať sporné strany, ak DSB jednomyseľne nerozhodne do 20 dní od jej zaslania členom,[8]) že odvolaciu správu neprijme.

4.10 V prípade, že sa odporúčanie DSB nesplní v lehote stanovenej porotou, ktorá začína plynúť od dátumu schválenia správy poroty alebo správy Odvolacieho orgánu, DSB umožní sťažujúcemu sa členovi právo vykonať primerané[9]) protiopatrenia, ak sa DSB jednomyseľne nerozhodol žiadosť zamietnuť.

4.11 V prípade, že sporná strana požiada o rozhodcovské konanie podľa článku 22 ods. 6 Dohovoru o urovnávaní sporov, rozhodca určí, či protiopatrenia sú primerané.[10])

4.12 Na účely sporov vedených podľa tohto článku, s výnimkou lehôt výslovne stanovených v tomto článku, sa lehoty uplatňované podľa Dohovoru o urovnávaní sporov pre vedenie takýchto sporov skrátia o polovicu.

ČASŤ III

NAPADNUTEĽNÉ SUBVENCIE

Článok 5

Nepriaznivé účinky

Žiaden člen použitím akejkoľvek subvencie uvedenej v článku 1 ods. 1 a 2 by nemal spôsobiť nepriaznivé účinky záujmom iných členov, t. j.

a) ujmu domácemu výrobnému odvetviu iného člena,[11])
b) zrušenie alebo zníženie výhod získaných priamo alebo nepriamo iným členom podľa GATT 1994, predovšetkým výhod z koncesií viazaných podľa článku II GATT 1994,[12])
c) vážnu ujmu na záujmoch iného člena.[13])

Tento článok sa nevzťahuje na subvencie udržiavané na poľnohospodárske výrobky podľa ustanovení článku 13 Dohody o poľnohospodárstve.

Článok 6

Vážna ujma

6.1 Vážna ujma podľa článku 5 písm. c) bude existovať v prípade, ak

a) celkové subvencovanie výrobku ad valorem[14]) presiahne 5 percent,[15])
b) subvencie pokrývajú prevádzkové straty, ktoré vznikli vo výrobnom odvetví,
c) subvencie pokrývajú prevádzkové straty, ktoré vznikli vo výrobnom podniku, okrem jednorazových opatrení, ktoré nie sú trvalé a nemôžu sa pre tento podnik opakovať a ktoré sa prijímajú iba na poskytnutie času na vypracovanie dlhodobých riešení a na zabránenie akútnych sociálnych problémov,
d) ide o priame odpustenie dlhu, t. j. o odpustenie vládneho úveru a darov na pokrytie splácania dlhu.[16])

6.2 Napriek ustanoveniam odseku 1 nebude sa za vážnu ujmu pokladať, ak subvencujúci člen preukáže, že príslušná subvencia nespôsobila účinky uvedené v odseku 3.

6.3 Vážna ujma v zmysle článku 5 písm. c) môže vzniknúť vždy, keď nastane jeden prípad alebo niekoľko z týchto prípadov:

---

[8]) Ak zasadanie DBS nie je plánované počas tohto obdobia, zvolá sa na tento účel.
[9]) Tento výraz nie je mienený tak, že dovoľuje neprimerané protiopatrenia s ohľadom na skutočnosť, že subvencie, na ktoré sa vzťahujú tieto ustanovenia, sú zakázané.
[10]) Tento výraz nie je mienený tak, že dovoľuje neprimerané protiopatrenia s ohľadom na skutočnosť, že subvencie, na ktoré sa vzťahujú tieto ustanovenia, sú zakázané.
[11]) Výraz „ujma domácemu výrobnému odvetviu“ sa tu používa v rovnakom zmysle ako v časti V.
[12]) Výraz „zrušenie alebo zníženie“ sa v tejto dohode používa v rovnakom zmysle ako v príslušných ustanoveniach GATT 1994 a existencia takého zrušenia alebo zníženia bude stanovená v súlade so spôsobom uplatňovania týchto ustanovení.
[13]) Výraz „vážna ujma na záujmoch iného člena“ sa v tejto dohode používa v rovnakom zmysle ako v článku XVI ods. 1 GATT 1994 a zahŕňa hrozbu vážnej ujmy.
[14]) Celkové subvencovanie ad valorem sa vypočíta podľa ustanovení prílohy IV.
[15]) Vzhľadom na to, že civilné letectvo bude predmetom zvláštnych mnohostranných pravidiel, úroveň stanovená v tomto pododseku sa nevzťahuje na civilné letectvo.
[16]) Členovia uznávajú, že pokiaľ sa financovanie civilného leteckého programu založené na licenčných poplatkoch plne neuhrádza pre pokles úrovne uskutočnených predajov pod úroveň predpokladaných predajov, nevzniká tým sama osebe vážna ujma na účely tohto odseku.

a) účinkom subvencie je zabránenie alebo sťaženie dovozu obdobného výrobku iného člena na trh subvencujúceho člena,

b) účinkom subvencie je zabránenie alebo sťaženie vývozu obdobného výrobku iného člena z trhu tretej krajiny,

c) účinkom subvencie je podstatné podhodnotenie ceny subvencovaných výrobkov v porovnaní s cenou obdobného výrobku iného člena na rovnakom trhu alebo podstatné stlačenie cien, cenový pokles alebo strata predajov na rovnakom trhu,

d) účinkom subvencie je zvýšenie podielu subvencujúceho člena na svetovom trhu s príslušným základným výrobkom alebo tovarom[17]) v porovnaní s priemerným podielom počas uplynulých 3 rokov, pričom má toto zvýšenie povahu trvalého trendu počas obdobia poskytovania subvencie.

6.4 Na účely odseku 3 b) zabránenie alebo sťaženie vývozu zahŕňa akýkoľvek prípad, keď sa s výnimkou odseku 7 preukázalo, že nastala zmena pomerných podielov na trhu v neprospech nesubvencovaného obdobného výrobku (počas primerane reprezentatívneho časového úseku dostatočného na preukázanie jasných trendov vo vývoji na trhu príslušného výrobku, ktorým za obvyklých podmienok bude čas trvania aspoň jeden rok). „Zmena relatívnych podielov na trhu“ zahŕňa ktorúkoľvek z týchto situácií: a) zvýši sa podiel subvencovaného výrobku na trhu, b) podiel subvencovaného výrobku na trhu zostáva nezmenený za podmienok, pri ktorých by sa bez subvencie znížil, c) podiel subvencovaného výrobku na trhu klesne, ale pomalším tempom, ako by tomu bolo bez poskytnutia subvencie.

6.5 Na účely odseku 3 c) podhodnotenie ceny zahŕňa akýkoľvek prípad, v ktorom sa toto podhodnotenie ceny preukázalo prostredníctvom porovnania cien subvencovaného výrobku s cenami nesubvencovaného obdobného výrobku dodávaného na rovnaký trh. Porovnanie sa vykoná na rovnakej obchodnej úrovni a v porovnateľnom čase, pri náležitom zohľadnení akéhokoľvek ďalšieho faktora ovplyvňujúceho porovnateľnosť cien. Ak však také priame porovnanie nie je možné, existencia podhodnotenia ceny sa môže preukázať na základe jednotkových hodnôt vývozu.

6.6 Každý člen, u ktorého na trhu nastala údajne vážna ujma s výnimkou ustanovení prílohy V ods. 3, poskytne stranám v spore vzniknutom podľa článku 7 a porote ustanovenej v súlade s článkom 7 ods. 4 všetky príslušné informácie, ktoré možno získať, pokiaľ ide o zmeny podielov na trhu sporných strán, ako aj o zodpovedajúce ceny príslušných výrobkov.

6.7 Zabránenie alebo sťaženie spôsobujúce vážnu ujmu podľa odseku 3 nevznikne, ak počas príslušného obdobia existuje ktorákoľvek z týchto okolností:[18])

a) zákaz alebo obmedzenie vývozu obdobného výrobku sťažujúceho si člena alebo dovozu od sťažujúceho si člena na príslušné trhy tretích krajín,

b) rozhodnutie dovážajúcej vlády prevádzkujúcej obchodný monopol alebo štátny obchod s príslušným výrobkom nahradiť z neobchodných dôvodov dovoz sťažujúceho si člena dovozmi inej krajiny alebo krajín,

c) prírodné katastrofy, štrajky, dopravné poruchy alebo iné prípady vyššej moci podstatne ovplyvňujúce výrobu, kvalitu, množstvo alebo ceny výrobku, ktorý má sťažujúci si člen na vývoz,

d) existencia dohovorov obmedzujúcich vývoz sťažujúceho si člena,

e) dobrovoľné zníženie množstva príslušného výrobku na vývoz od sťažujúceho si člena (vrátane, medziiným, situácie, keď firmy sťažujúceho si člena samy presunuli vývozy tohto výrobku na nové trhy),

f) nedodržiavanie noriem alebo iných regulačných opatrení v dovážajúcej krajine.

6.8 Ak nenastali okolnosti uvedené v odseku 7, existencia vážneho poškodenia by sa mala určiť na základe informácií predložených alebo získaných od poroty vrátane informácií predložených podľa ustanovení prílohy V.

6.9 Tento článok sa nevzťahuje na udržiavané subvencie pre poľnohospodárske výrobky, ako to ustanovuje článok 13 Dohody o poľnohospodárstve.

Článok 7

Opravné opatrenia

7.1 Pokiaľ nie je v ustanovení článku 13 Dohody o poľnohospodárstve ustanovené inak, kedykoľvek má člen dôvod domnievať sa, že akákoľvek subvencia uvedená v článku 1, udeľovaná alebo udržiavaná iným členom vyvoláva poškodenie jeho domáceho výrobného odvetvia, zrušenie alebo oslabenie výhod, alebo vážnu ujmu, tento člen môže požiadať o konzultácie s týmto druhým členom.

7.2 Žiadosť o konzultácie podľa odseku 1 bude obsahovať dostupné dôkazy týkajúce sa a) existencie a povahy príslušnej subvencie a b) poškodenia spôsobeného domácemu výrobnému odvetviu alebo zrušenia, alebo oslabenia výhod alebo vážnej ujmy,[19]) ak ide o záujmy člena požadujúceho konzultácie.

---

[17]) Pokiaľ neplatia iné mnohostranne dohodnuté špecifické pravidlá obchodu s príslušným výrobkom alebo tovarom.

[18]) Skutočnosť, že sa v tomto odseku uvádzajú určité okolnosti, im samým nedáva žiaden právny štatút ani z hľadiska GATT 1994, ani v zmysle tejto dohody. Tieto okolnosti nesmú byť oddelené, ojedinelé ani inak bezvýznamné.

[19]) V prípade, že sa žiadosť vzťahuje na subvenciu považovanú za príčinu vážnej ujmy podľa článku 6 ods. 1, dostupný dôkaz o vážnej ujme sa môže obmedziť na dostupný dôkaz, či boli, alebo neboli splnené podmienky článku 6 ods. 1.

7.3 Na základe žiadosti o konzultácie podľa odseku 1 je člen, o ktorom sa druhý člen domnieva, že poskytuje alebo udržuje príslušné subvencie, povinný pristúpiť na také konzultácie čo najrýchlejšie. Cieľom konzultácií je objasniť fakty a dosiahnuť vzájomne prijateľné riešenie.

7.4 Ak konzultácie nevedú k vzájomne prijateľnému riešeniu do 60[20]) dní, ktorýkoľvek člen, ktorý je stranou v týchto konzultáciách, môže predložiť záležitosť DSB na zriadenie poroty, ak DSB jednomyseľne nerozhodne porotu nezriadiť. Zloženie poroty a jej právomoc budú stanovené do 15 dní od jej zriadenia.

7.5 Porota záležitosť preskúma a predloží sporným stranám záverečnú správu. Správa sa musí rozposlať všetkým členom do 120 dní od dátumu, keď bolo rozhodnuté o zložení poroty a stanovení jej právomoci.

7.6 Do 30 dní od vydania správy poroty všetkým členom bude správa prijatá v DSB,[21]) ak jedna zo sporných strán oficiálne neoznámi DSB svoje rozhodnutie odvolať sa alebo ak DSB jednomyseľne nerozhodne, že správu neprijme.

7.7 V prípade odvolania sa proti správe poroty vydá Odvolací orgán svoje rozhodnutie do 60 dní odo dňa, keď sporná strana formálne oznámila svoj úmysel odvolať sa. Ak Odvolací orgán usúdi, že nemôže vydať svoju správu do 60 dní, bude písomne informovať DSB o dôvodoch odkladu spolu s odhadom lehoty, v rámci ktorej predloží svoju správu. V žiadnom prípade však nesmie tento postup prekročiť 90 dní. Správu o odvolaní schváli DSB a bezpodmienečne ju prijmú sporné strany, pokiaľ DSB jednomyseľne nerozhodne do 20 dní od jej vydania členom,[22]) že správu o odvolaní neprijíma.

7.8 Keď je správa poroty alebo správa Odvolacieho orgánu prijatá a je v nej ustanovené, že akákoľvek subvencia vyvolala nepriaznivé účinky na oblasť záujmov iného člena v zmysle článku 5 tejto dohody, člen poskytujúci alebo udržujúci takú subvenciu podnikne príslušné kroky vedúce k odstráneniu nepriaznivých účinkov, prípadne k zrušeniu subvencie.

7.9 V prípade, že člen nepodnikne príslušné kroky vedúce k odstráneniu nepriaznivých účinkov subvencie alebo k zrušeniu subvencie do 6 mesiacov odo dňa, keď DSB prijal správu poroty alebo správu Odvolacieho orgánu, a pokiaľ nedošlo k dohode o kompenzácii, DSB poskytne sťažujúcemu sa členovi právo prijať protiopatrenia úmerné stupňu a povahe zistených nepriaznivých účinkov, ak DSB jednomyseľne nerozhodne o odmietnutí žiadosti.

7.10 V prípade, že sporná strana požiada o rozhodcovské konanie podľa článku 22 ods. 6 Dohovoru o urovnávaní sporov, rozhodca určí, či protiopatrenia sú úmerné stupňu a povahe zistených nepriaznivých účinkov.

ČASŤ IV

NENAPADNUTEĽNÉ SUBVENCIE

Článok 8

Určenie nenapadnuteľných subvencií

8.1 Za nenapadnuteľné subvencie sa považujú tieto subvencie:[23])

a) subvencie, ktoré nie sú špecifické v zmysle článku 2,

b) subvencie, ktoré sú špecifické v zmysle článku 2, ale ktoré spĺňajú všetky podmienky ustanovené v odsekoch 2 a), 2 b) alebo 2 c).

8.2 Bez ohľadu na ustanovenia častí III a V sú nenapadnuteľné tieto subvencie:

a) pomoc na výskumné činnosti vykonávané firmami alebo inštitúciami ďalšieho vzdelávania alebo výskumu na zmluvnom základe s organizáciami, ak:[24]),[25]),[26])
pomoc kryje [27]) najviac 75 % nákladov na priemyselný výskum[28])

---

[20]) Akékoľvek časové obdobie uvedené v tomto článku možno predĺžiť po vzájomnej dohode.

[21]) Ak zasadnutie DSB nie je v priebehu tohto obdobia plánované, zvolá sa na tento účel.

[22]) Ak zasadnutie DSB nie je v priebehu tohto obdobia plánované, zvolá sa na tento účel.

[23]) Uznáva sa, že členovia poskytujú v širšej miere vládnu pomoc na rôzne účely, pričom skutočnosť, že taká pomoc sa nemusí považovať za nenapadnuteľnú podľa ustanovení tohto článku, sama neobmedzuje možnosti členov poskytovať takú pomoc.

[24]) Keďže sa očakáva, že civilné letectvo bude predmetom špecifických mnohostranných pravidiel, ustanovenia tohto odseku sa na túto oblasť nevzťahujú.

[25]) Najneskôr ako 18 mesiacov po nadobudnutí platnosti Dohody WHO Výbor pre subvencie a vyrovnávacie opatrenia uvedený v článku 24 (ďalej len „výbor") preskúma pôsobenie ustanovení odseku 2 a) s cieľom vykonať všetky nevyhnutné zmeny na zlepšenie pôsobenia týchto ustanovení. Pri posudzovaní možných zmien výbor pozorne preskúma vymedzenie kategórií uvedených v tomto odseku s ohľadom na skúsenosti členov z výskumných programov a z práce iných príslušných medzinárodných inštitúcií.

[26]) Ustanovenia tejto dohody sa nevzťahujú na činnosti základného výskumu, ktoré sa uskutočňujú nezávisle inštitúciami ďalšieho vzdelávania alebo výskumu. Výraz „základný výskum" znamená rozširovanie všeobecných vedeckých a technických vedomostí, ktoré nie sú spojené s priemyselnými a obchodnými cieľmi.

[27]) Prípustné úrovne nenapadnuteľnej pomoci uvedené v tomto odseku sú stanovené s odvolaním sa na celkové zodpovedajúce náklady vynaložené počas jednotlivého projektu.

[28]) Výraz „priemyselný výskum" znamená plánované skúmanie alebo kritické prešetrenie smerujúce k objaveniu nových znalostí s cieľom využiť tieto vedomosti pri rozvíjaní nových výrobkov, procesov alebo služieb alebo pri vyvolaní podstatných zlepšení pri existujúcich výrobkoch, procesoch alebo službách.

alebo 50 % nákladov na predkonkurenčnú rozvojovú činnosť,[29]),[30])
a za predpokladu, že taká pomoc je obmedzená výlučne na
i) osobné náklady (výskumní pracovníci, technici a ďalší pomocný personál zamestnaný výlučne vo výskumnej činnosti),
ii) náklady na prístroje, zariadenia, pozemky a budovy používané výlučne a trvale na výskumnú činnosť (okrem tých, ktoré sa poskytujú na obchodnom základe),
iii) náklady na konzultácie a im zodpovedajúce služby používané výlučne na výskumnú činnosť vrátane výskumu, technických poznatkov, patentov atď. zakúpených z vonkajších zdrojov,
iv) dodatočné režijné náklady, ktoré vznikli priamo v dôsledku výskumnej činnosti,
v) ostatné bežné náklady (ako sú náklady na materiál, dodávky a podobne), ktoré vznikli priamo v dôsledku výskumnej činnosti,

b) pomoc znevýhodneným regiónom na území člena, ak je súčasťou všeobecného rámca regionálneho rozvoja[31]) a je nešpecifická (v zmysle článku 2) v regiónoch, ktoré majú na ňu právo, za predpokladu, že
i) každý znevýhodnený región musí byť jasne označený ako súvislá geografická oblasť, ktorá je hospodársky a administratívne vymedzená,
ii) región sa považuje za znevýhodnený na základe neutrálnych a objektívnych kritérií[32]) ukazujúcich, že ťažkosti regiónu vznikajú z viac než dočasných okolností; tieto kritériá musia byť jasne vyjadrené v právnom predpise, nariadení alebo v inom oficiálnom dokumente tak, aby ich bolo možné overiť,
iii) kritériá budú zahŕňať mieru hospodárskeho rozvoja, ktorá bude založená na najmenej jednom z týchto ukazovateľov:
– buď na príjme na hlavu, alebo na príjme domácnosti na hlavu, alebo hrubom domácom produkte na hlavu, ktorý nesmie prekročiť 85 % priemeru na danom území,
– miere nezamestnanosti, ktorá musí byť najmenej 110 % priemeru na danom území,
meraných za trojročné obdobie; také meranie však môže byť súhrnné a môže obsahovať iné faktory,

c) pomoc na podporu úpravy existujúcich zariadení[33]) podľa nových ekologických požiadaviek ustanovených zákonom alebo právnym predpisom, ktoré vyvolávajú väčšie ťažkosti a finančnú záťaž pre firmy, za predpokladu, že táto pomoc
i) je jednorazovým neopakovaným opatrením,
ii) je obmedzená na 20 % nákladov na úpravu,
iii) nepokryje náklady na výmenu a fungovanie podporovanej investície, ktoré musí v plnej miere hradiť firma,
iv) priamo a primerane súvisí s obmedzením nečistôt a znečisťovania, ktoré firma plánuje, a nepokryje hocijaké úspory výrobných nákladov, ktoré možno dosiahnuť,
v) je dostupná všetkým firmám, ktoré si môžu osvojiť nové zariadenia a/alebo výrobné procesy.

8.3 Subvenčný program, ktorého sa týkajú ustanovenia odseku 2, sa pred realizáciou oznámi výboru v súlade s ustanoveniami časti VII. Ktorékoľvek také oznámenie bude dostatočne presné, aby dávalo ostatným členom možnosť zhodnotiť, či program zodpovedá podmienkam a kritériám ustanoveným v príslušných ustanoveniach odseku 2. Členovia ďalej poskytnú výboru každoročne aktualizáciu týchto oznámení predovšetkým dodaním informácií o celkových výdavkoch na každý program a o každej úprave programu. Ostatní členovia majú právo požadovať informácie o jednotlivých prípadoch subvencovania v rámci oznámeného programu.[34])

8.4 Sekretariát na žiadosť člena preskúma oznámenie podané podľa odseku 3, a ak je to nutné, môže od subvencujúceho člena požadovať dodatočné informácie týkajúce sa príslušného oznámeného programu. Sekretariát predloží správu o svojich nálezoch výboru. Výbor potom na žiadosť bezodkladne preskúma nález Sekretariátu

[29]) Výraz „predkonkurenčná rozvojová činnosť“ znamená prenesenie výsledku priemyselného výskumu do plánov, schém alebo do návrhov nových, upravených alebo zlepšených výrobkov, procesov alebo služieb určených na predaj alebo na použitie vrátane vytvorenia prvého prototypu, ktorý nie je vhodný na obchodné použitie. Ďalej môže zahŕňať koncepčnú formuláciu alebo vzor alternatívnych výrobkov, procesov alebo služieb a úvodné predvedenie alebo skúšobné projekty za predpokladu, že tieto projekty sa nemôžu upraviť alebo použiť na priemyselné uplatnenie alebo na obchodné využitie. Nezahŕňa rutinné alebo periodické úpravy existujúcich výrobkov, výrobných liniek, výrobných procesov, služieb a iných bežných operácií, hoci tieto úpravy môžu predstavovať zlepšenia.

[30]) V prípade programov, ktoré pokrývajú priemyselný výskum a predkonkurenčnú rozvojovú činnosť, prípustná úroveň nenapadnuteľnej pomoci nepresiahne jednoduchý priemer prípustných úrovní nenapadnuteľnej pomoci podľa uvedených dvoch kategórií vypočítaných na základe všetkých započítateľných nákladov uvedených pod bodmi i) až v).

[31]) „Všeobecný rámec regionálneho rozvoja“ znamená, že regionálne subvenčné programy sú súčasťou vnútorne spojenej a všeobecne uplatňovanej politiky regionálneho rozvoja a že subvencie na regionálny rozvoj sa neposkytujú na izolovaných geografických miestach nemajúcich žiaden ani prakticky žiaden vplyv na rozvoj regiónu.

[32]) „Neutrálne a objektívne kritériá“ znamenajú kritériá, ktoré nezvýhodňujú určité regióny nad rámec toho, čo je primerané na odstránenie alebo na obmedzenie regionálnych nerovností v rámci politiky regionálneho rozvoja. V tomto zmysle regionálne subvenčné programy budú zahŕňať horné limity rozsahu pomoci, ktorá sa môže poskytovať na každý subvencovaný projekt. Horné limity sa musia diferencovať podľa rozdielnych úrovní rozvoja podporovaných regiónov a musia sa vyjadriť z hľadiska investičných nákladov alebo nákladov na tvorbu pracovných miest. V rámci takých horných limitov bude rozdelenie pomoci dostatočne široké a spravodlivé, aby sa zabránilo prevládajúcemu použitiu subvencie určitými podnikmi alebo poskytovaniu nepomerne veľkých čiastok subvencií určitým podnikom, ako je to ustanovené v článku 2.

[33]) Pojem „existujúce zariadenia“ znamená zariadenia, ktoré sú v prevádzke najmenej počas dvoch rokov v momente, keď sú vydané nové ekologické predpisy.

[34]) Uznáva sa, že nič v tomto ustanovení o oznamovaní nevyžaduje podávanie dôverných informácií vrátane dôverných obchodných informácií.

(alebo ak Sekretariát preskúmanie nevyžiadal, samotné oznámenie) s cieľom zistiť, či podmienky a kritériá ustanovené v odseku 2 sa splnili. Postup ustanovený v tomto odseku sa skončí najneskôr na prvom riadnom zasadnutí výboru nasledujúcom po oznámení subvenčného programu, ak uplynuli najmenej dva mesiace medzi týmto oznámením a riadnym rozhodnutím výboru. Postup pri preskúmaní uvedený v tomto odseku sa bude na žiadosť uplatňovať na zásadné úpravy programu oznámeného v ročných aktualizáciách uvedených v odseku 3.

8.5 Zistenie výboru uvedené v odseku 4 alebo skutočnosť, že výbor nedospel k spracovaniu takéhoto zistenia, alebo v jednotlivých prípadoch nedodržanie podmienok stanovených v oznámenom programe, sa na žiadosť člena predloží na záväzné rozhodcovské konanie. Rozhodcovský orgán predloží svoje závery členom do 120 dní odo dňa, keď mu bola vec postúpená. Ak nie je v tomto odseku ustanovené inak, bude sa na rozhodcovské konanie vedené podľa tohto odseku vzťahovať Dohovor o urovnávaní sporov.

Článok 9

Konzultácie a oprávnené opravné prostriedky

9.1 Ak sa má v priebehu uskutočňovania programu uvedeného v článku 8 ods. 2 niektorý člen dôvody domnievať, že tento program napriek tomu, že zodpovedá kritériám podľa článku 8 ods. 2, viedol k vážnym nepriaznivým účinkom na domáce výrobné odvetvie tohto člena, ako je spôsobenie škody, ktorú by bolo ťažko napraviť, môže tento člen požiadať o konzultácie s členom, ktorý poskytuje alebo udržuje subvenciu.

9.2 Ak bola podaná žiadosť o konzultácie podľa odseku 1, vstúpi člen poskytujúci alebo udržiavajúci príslušný subvenčný program do týchto konzultácií čo najskôr. Cieľom konzultácií bude objasnenie faktov o situácii a dosiahnutie vzájomne prijateľného riešenia.

9.3 Ak sa do 60 dní odo dňa žiadosti o konzultácie nedosiahne pri konzultáciách podľa odseku 2 vzájomne prijateľné riešenie, žiadajúci člen môže predložiť záležitosť výboru.

9.4 V prípade, že sa záležitosť predloží výboru, výbor okamžite preskúma uvedené fakty a dôkazy o účinkoch uvedených v odseku 1. Ak výbor zistí, že také účinky existujú, môže odporučiť subvencujúcemu členovi, aby pozmenil tento program tak, aby sa tieto účinky odstránili. Výbor predloží svoje závery do 120 dní odo dňa, keď mu bola záležitosť predložená podľa odseku 3. V prípade, že odporúčanie nie je splnené do 6 mesiacov, výbor splnomocní žiadajúceho člena prijať primerané protiopatrenia zodpovedajúce povahe a stupňu zistených účinkov.

ČASŤ V

VYROVNÁVACIE OPATRENIA

Článok 10

Uplatňovanie článku VI GATT 1994[35])

Členovia podniknú všetky nevyhnutné kroky, aby zabezpečili, že uplatnenie vyrovnávacieho cla[36]) na ľubovoľný výrobok pochádzajúci z územia jedného člena a dovážaný na územie iného člena je v súlade s ustanoveniami článku VI GATT 1994 a s podmienkami tejto dohody. Vyrovnávacie clá sa môžu uplatniť len na základe začatých[37]) prešetrení a spravovať v súlade s ustanoveniami tejto dohody a Dohody o poľnohospodárstve.

Článok 11

Začatie a ďalší postup prešetrenia

11.1 Ak ustanovenia uvedené v článku 11 ods. 6 neustanovia inak, prešetrenie na zistenie existencie, stupňa a účinku každej údajnej subvencie sa začne na základe písomnej žiadosti predloženej domácim výrobným odvetvím alebo v jeho mene.

11.2 Žiadosť podľa odseku 1 bude zahŕňať dostatočný dôkaz o existencii a) subvencie, a ak to bude možné, jej sumu, b) ujmy v zmysle článku VI GATT 1994 podľa interpretácie tejto dohody a c) príčinnej súvislosti medzi subvencovanými dovozmi a údajnou ujmou. Jednoduché tvrdenie nepodložené príslušným dôkazom nemožno považovať za dostatočné na to, aby vyhovelo ustanoveniam tohto odseku. Žiadosť bude obsahovať tieto žiadateľovi dostupné informácie:

---

[35]) Ustanovenia častí II a III sa môžu použiť spolu s ustanoveniami časti V; ale s ohľadom na účinky príslušnej subvencie na domácom trhu dovážajúceho člena sa môže poskytnúť iba jedna forma opatrení (buď vyrovnávacie clo, ak sú splnené podmienky časti V, alebo protiopatrenia podľa článkov 4 alebo 7). Ustanovenia častí III a V sa nemôžu uplatniť, pokiaľ ide o opatrenia, ktoré sa podľa ustanovení časti IV považujú za nenapadnuteľné. Ustanovenia uvedené v článku 8 ods. 1a) sa však môžu prešetriť v záujme určenia, či sú, alebo nie sú špecifické v zmysle článku 2. Ďalej v prípade subvencie uvedenej v článku 8 ods. 2, ktorá sa poskytuje podľa programu, ktorý nebol oznámený v súlade s článkom 8 ods. 3, sa môžu ustanovenia častí III a V uplatniť, ale takáto subvencia sa bude považovať za nenapadnuteľnú, ak zodpovedá podmienkam ustanoveným v článku 8 ods. 2.

[36]) Pod výrazom „vyrovnávacie clo“ sa bude rozumieť zvláštne clo vymerané na účely vyrovnania subvencie poskytnutej priamo alebo nepriamo na spracovanie, výrobu alebo na vývoz ľubovoľného výrobku, ako je ustanovené v článku VI ods. 3 GATT 1994.

[37]) Výraz „začatý“ znamená procesný úkon, ktorým člen formálne začína prešetrenie podľa článku 11.

i) totožnosť žiadateľa a uvedenie objemu a hodnoty domácej výroby obdobného výrobku predloženého žiadateľom. Ak sa písomná žiadosť podáva v mene domáceho výrobného odvetvia, žiadosť určí výrobné odvetvie, v ktorého mene sa žiadosť podáva, zoznam všetkých známych domácich výrobcov obdobného výrobku (alebo zväzu domácich výrobcov obdobného výrobku) a v možnom rozsahu uvedenie objemu a hodnoty domácej výroby obdobného výrobku pripadajúcich na týchto výrobcov,

ii) úplný opis údajne subvencovaného výrobku, názov príslušnej krajiny alebo krajín pôvodu alebo vývozu, totožnosť každého známeho vývozcu alebo zahraničného výrobcu a zoznam známych osôb dovážajúcich príslušný výrobok,

iii) dôkaz týkajúci sa existencie, sumy a povahy príslušnej subvencie,

iv) dôkaz o tom, že údajnú ujmu domácemu výrobnému odvetviu spôsobili subvencované dovozy prostredníctvom účinkov subvencie. Tento dôkaz zahŕňa informácie o vývoji objemu údajne subvencovaných dovozov, o vplyve týchto dovozov na ceny obdobného výrobku na domácom trhu a z toho vyplývajúci vplyv týchto dovozov na domáce výrobné odvetvie preukázaný príslušnými činiteľmi a ukazovateľmi, ktoré sú uvedené v článku 15 ods. 2 a 4 vzťahujúcimi sa na stav domáceho výrobného odvetvia.

11.3 Úrady preskúmajú správnosť a úplnosť dôkazu uvedeného v žiadosti o určenie, či je dôkaz dostatočný na odôvodnenie prešetrenia.

11.4 Prešetrenie sa podľa odseku 1 nesmie začať, kým úrady na základe preskúmania, do akej miery existuje podpora alebo nesúhlas so žiadosťou podľa vyjadrenia[38]) domácich výrobcov obdobného výrobku, neurčia, že žiadosť bola predložená domácim výrobným odvetvím alebo v jeho mene.[39]) Žiadosť sa bude považovať za predloženú domácim výrobným odvetvím alebo v jeho mene, ak ju podporujú tí domáci výrobcovia, ktorých súhrnná výroba tvorí viac ako 50 % celkovej výroby obdobného výrobku tej časti domáceho výrobného odvetvia, ktorá vyjadruje svoju podporu alebo nesúhlas so žiadosťou. Prešetrenie sa však nezačne, ak domáci výrobcovia výslovne podporujúci žiadosť predstavujú menej ako 25 % z celkovej výroby obdobného výrobku vyrábaného domácim výrobným odvetvím.

11.5 Ak sa neprijalo rozhodnutie začať prešetrenie, úrady vylúčia akékoľvek zverejnenie žiadosti na začatie prešetrenia.

11.6 Ak za zvláštnych okolností príslušné úrady rozhodnú začať konanie bez toho, aby dostali písomnú žiadosť od domáceho výrobného odvetvia alebo v jeho mene, budú takto postupovať len vtedy, ak majú dostatočný dôkaz o existencii subvencie, ujmy a príčinnej súvislosti, ako to uvádza odsek 2 odôvodňujúci začatie prešetrenia.

11.7 Dôkaz o subvencii aj o ujme sa musí posudzovať súčasne a) pri rozhodnutí, či začať prešetrenie, a b) následne v priebehu prešetrenia, a to najneskôr prvý deň, keď sa môžu v súlade s ustanoveniami tejto dohody uplatniť dočasné opatrenia.

11.8 V prípadoch, keď sa výrobky nedovážajú priamo z krajiny pôvodu, ale sa vyvážajú dovážajúcemu členovi cez sprostredkujúcu krajinu, ustanovenia tejto dohody platia v plnom rozsahu a transakcia alebo transakcie na účely tejto dohody sa musia posudzovať tak, ako keby sa uskutočnili medzi krajinou pôvodu a krajinou dovozu.

11.9 Žiadosť podľa odseku 1 sa zamietne a prešetrenie sa okamžite skončí, len čo príslušné orgány majú uspokojivo doložené, že neexistuje dostatočný dôkaz o subvencovaní alebo o ujme, ktoré by ich oprávňovali konať v tejto veci. Okamžite bude skončené konanie v prípadoch, kde suma subvencie je de minimis alebo kde je objem subvencovaného dovozu, skutočného alebo možného, alebo rozsah ujmy zanedbateľný. Na účely tohto odseku sa suma subvencie bude považovať za de minimis, ak je subvencia nižšia ako 1 % ad valorem.

11.10 Prešetrenie nesmie prekážať procedúre colného odbavenia.

11.11 Prešetrenie bude okrem zvláštnych okolností skončené v priebehu jedného roka po jeho začatí a v žiadnom prípadne nesmie trvať dlhšie ako 18 mesiacov.

Článok 12

Dôkaz

12.1 Zúčastnení členovia a všetky strany, ktoré sa zúčastňujú prešetrenia o vyrovnávacom cle, budú oboznámení s tým, aké informácie úrady požadujú, a poskytne sa im rozsiahla možnosť predložiť písomne všetky dôkazy, ktoré považujú v príslušnom prešetrení za dôležité.

12.1.1 Vývozcom, zahraničným výrobcom alebo zúčastneným členom po prijatí dotazníka, ktorý sa používa v prešetrení o vyrovnávacom cle, sa povolí najmenej 30-dňová lehota na odpoveď.[40]) Akákoľvek žiadosť na

[38]) V prípade rozdrobených výrobných odvetví zahŕňajúcich mimoriadne veľký počet výrobcov môžu úrady stanoviť, do akej miery existuje podpora žiadosti pri použití štatisticky platných výberových techník.

[39]) Členovia si uvedomujú, že na území niektorých členov zamestnanci domácich výrobcov obdobného výrobku alebo zástupcovia týchto zamestnancov môžu predložiť alebo podporiť žiadosť na začatie prešetrenia.

[40]) Všeobecne platí, že termín pre vývozcov sa počíta odo dňa prijatia dotazníka, ktorý sa na tieto účely bude považovať za prijatý jeden týždeň odo dňa, keď bol odoslaný druhej strane alebo odovzdaný príslušnému diplomatickému zástupcovi vyvážajúceho člena, alebo v prípade samostatného colného územia člena WTO oficiálnemu zástupcovi vyvážajúceho územia.

predĺženie 30-dňovej lehoty by sa mala primerane posúdiť a podľa okolností prípadu by sa také predĺženie malo povoliť, kedykoľvek to len bude možné.

12.1.2 S výnimkou záväzkov o ochrane dôverných informácií bude písomný dôkaz predložený jedným zúčastneným členom alebo zúčastnenou stranou okamžite sprístupnený ostatným zúčastneným členom alebo stranám zúčastňujúcich sa na prešetrení.

12.1.3 Úrady ihneď po začatí prešetrenia poskytnú plný text písomnej žiadosti, ktorú dostali podľa článku 11 ods. 1, známym vývozcom[41]) a úradom vyvážajúceho člena a na požiadanie ho dajú k dispozícii iným zúčastneným stranám. Primeraná pozornosť sa bude venovať ochrane dôverných informácií, ako je to uvedené v odseku 4.

12.2 Zúčastnení členovia a zúčastnené strany budú mať po zdôvodnení tiež právo predložiť informácie ústne. Keď sa také informácie poskytnú ústne, od zúčastnených členov a zúčastnených strán sa bude požadovať, aby ich predložili v písomnej podobe. Akékoľvek rozhodnutie prešetrujúcich úradov sa môže zakladať iba na takých informáciách a argumentoch, ktoré sú v spisoch tohto úradu a ktoré boli dostupné zúčastneným členom a zúčastneným stranám zúčastňujúcich sa na prešetrení s primeraným ohľadom na potrebu chrániť dôverné informácie.

12.3 Úrady poskytnú vždy, ak je to možné, včas všetkým zúčastneným členom a zúčastneným stranám príležitosť zoznámiť sa so všetkými informáciami významnými pre uplatnenie ich veci, ktoré nie sú dôverné podľa odseku 4 a ktoré úrady používajú pri prešetrení o vyrovnávacom cle, ako aj na prípravu argumentácie na základe týchto informácií.

12.4 S každou informáciou, ktorá je svojou povahou dôverná (napríklad preto, že jej zverejnenie by poskytlo významnú konkurenčnú výhodu pre konkurenta alebo jej zverejnenie by malo významné nepriaznivé účinky pre osobu poskytujúcu informáciu alebo pre osobu, od ktorej táto osoba informáciu získala) alebo ktorú na dôvernom základe poskytli strany zúčastňujúce sa prešetrenia, sa bude po preukázaní náležitého odôvodnenia úradmi ako s takou zaobchádzať. Taká informácia nebude zverejnená bez zvláštneho povolenia strany, ktorá ju predložila.[42])

12.4.1 Úrady požiadajú zúčastnených členov alebo zúčastnené strany poskytujúce dôverné informácie, aby poskytli z nich zhrnutie, ktoré nemá dôvernú povahu. Toto zhrnutie bude dostatočne podrobné, aby umožnilo primerané pochopenie podstaty informácie, ktorá je poskytnutá ako dôverná. Za výnimočných okolností môžu títo členovia alebo strany oznámiť, že taká informácia nie je vhodná na vypracovanie zhrnutia. Za týchto výnimočných okolností sa musí poskytnúť vyhlásenie o dôvodoch, prečo nie je možné zhrnutie vypracovať.

12.4.2 Ak však úrady zistia, že žiadosť o dôverné zaobchádzanie nie je oprávnená, a ak poskytovateľ informácií nie je ochotný ju zverejniť alebo dať súhlas na jej zverejnenie v zovšeobecnenej alebo v súhrnnej podobe, úrady nemusia túto informáciu vziať do úvahy, kým sa z vhodných zdrojov nepresvedčia, že informácia je správna.[43])

12.5 S výnimkou okolností uvedených v odseku 7 sa úrady v priebehu prešetrenia presvedčia o presnosti informácií poskytnutých zúčastnenými členmi alebo zúčastnenými stranami, na ktorých základe sa ich tvrdenia zakladajú.

12.6 Úrady vykonávajúce prešetrenia môžu, ak to bude nutné, uskutočniť prešetrenie na území ostatných členov, ak to dostatočne včas oznámili príslušnému členovi a ak tento člen proti tomu neprotestuje. Ďalej môžu úrady vykonávajúce prešetrenie uskutočniť prešetrenie v priestoroch firmy a môžu skúmať spisy firmy, ak a) s tým firma súhlasí a b) príslušný člen je o tom vyrozumený a nemá námietky. Postupy ustanovené v prílohe VI sa vzťahujú na prešetrenie v priestoroch firmy. S výnimkou záväzkov o ochrane dôverných informácií úrady sprístupnia výsledky akéhoľkovek prešetrenia alebo ich podľa odseku 8 zverejnia firmám, ktorých sa týkajú, a môžu ich poskytnúť aj žiadateľom.

12.7 V prípadoch, keď hociktorý zúčastnený člen alebo zúčastnená strana odmietne prístup k nutnej informácii alebo ju inak neposkytne v rámci primeraného obdobia, alebo výrazne bráni prešetreniu, možno na základe dostupných faktov uskutočniť predbežné alebo konečné, kladné alebo záporné rozhodnutia.

12.8 Úrady budú pred vypracovaním konečného rozhodnutia informovať všetkých zúčastnených členov alebo zúčastnené strany o podstatných posudzovaných skutočnostiach, ktoré tvoria základ pre rozhodnutie, či uplatniť

---

[41]) Všeobecne platí, že tam, kde je počet príslušných vývozcov zvlášť vysoký, plný text žiadosti sa poskytne len úradom vyvážajúceho člena alebo príslušnému obchodnému združu, ktoré by potom mali poskytnúť kópie príslušným vývozcom.

[42]) Členovia si uvedomujú, že na území niektorých členov možno požadovať zverejnenie podľa úzko formulovaného ochranného režimu.

[43]) Členovia sa dohodli, že by sa žiadosti o dôverné zaobchádzanie nemali svojvoľne zamietať. Členovia ďalej súhlasia, že úrady vykonávajúce prešetrenie môžu požadovať ustúpenie od dôverného zaobchádzania, iba ak ide o informácie nevyhnutné na riadenie.

konečné opatrenia. Toto zverejnenie by sa malo uskutočniť v dostatočnom časovom predstihu, aby si strany mohli brániť vlastné záujmy.

12.9 Na účely tejto dohody bude výraz „zúčastnené strany" zahŕňať

i) vývozcu alebo zahraničného výrobcu, alebo dovozcu výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia, alebo obchodný či podnikateľský zväz, v ktorom je väčšina členov výrobcami, vývozcami alebo dovozcami tohto výrobku,

ii) výrobcu obdobného výrobku dovážajúceho člena alebo obchodný a podnikateľský zväz, ktorého väčšina členov vyrába obdobný výrobok na území dovážajúceho člena. Tento zoznam nebráni členom, aby umožnili iným ako uvedeným domácim a zahraničným stranám, aby ich považovali za zúčastnené strany.

12.10 Úrady poskytnú príležitosť priemyselným užívateľom výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia, a reprezentatívnym spotrebným organizáciám v prípadoch, keď sa tento výrobok bežne predáva v maloobchodnej sieti, aby poskytli informácie vzťahujúce sa na prešetrenie, ak ide o subvencovanie, ujmu a príčinnú súvislosť.

12.11 Úrady zoberú náležite do úvahy ťažkosti, ktoré zaznamenali zúčastnené strany, predovšetkým malé podniky, pri predkladaní požadovaných informácií, a poskytnú im akúkoľvek dostupnú pomoc.

12.12 Uvedené postupy nie sú zamýšľané tak, aby bránili úradom člena v rýchlom postupe, ak ide o začatie prešetrenia, dosiahnutie predbežných alebo konečných, kladných alebo záporných rozhodnutí, alebo o uplatnenie dočasných alebo konečných opatrení v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody.

Článok 13

Konzultácie

13.1 Čo najskôr po prijatí žiadosti podľa článku 11 a v každom prípade pred začatím každého prešetrenia budú členovia, ktorých výrobky môžu byť predmetom tohto prešetrenia, pozvaní na konzultácie s cieľom objasniť situáciu, ak ide o záležitosti uvedené v článku 11 ods. 2, a dosiahnuť vzájomne dohodnuté riešenie.

13.2 Ďalej v priebehu prešetrenia bude členom, ktorých výrobky sú predmetom tohto prešetrenia, poskytnutá primeraná príležitosť pokračovať v konzultáciách, aby sa tak mohla objasniť skutočná situácia a dosiahnuť vzájomne dohodnuté riešenie.[44])

13.3 Bez toho, aby sa to dotklo povinnosti poskytnúť primeranú príležitosť na konzultácie, nemajú viesť tieto ustanovenia týkajúce sa konzultácií k tomu, aby bránili úradom člena prirýchlo postupovať, ak ide o začatie prešetrenia, dosiahnutie predbežných alebo konečných, kladných alebo záporných rozhodnutí, alebo o uplatnenie dočasných alebo konečných opatrení v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

13.4 Člen, ktorý má v úmysle začať ľubovoľné prešetrenie alebo ktorý vykonáva také prešetrenie, umožní na požiadanie člena alebo členov, ktorých výrobky sú predmetom tohto prešetrenia, prístup k nedôvernému dôkazu vrátane nedôverného zhrnutia dôverných údajov, ktoré sa použijú na začatie alebo na vykonávanie prešetrenia.

Článok 14

Výpočet výšky subvencie v podobe výhody pre príjemcu

Každá metóda použitá na účely časti V úradom vykonávajúcim prešetrenie na výpočet výhody pre príjemcu, poskytnutej podľa článku 1 ods. 1 bude ustanovená v národnej legislatíve alebo vo vykonávacích právnych predpisoch príslušného člena a jej uplatnenie v každom konkrétnom prípade bude prehľadné a náležite vysvetlené. Každá taká metóda musí ďalej vyhovovať týmto zásadám:

a) poskytnutie základného kapitálu vládou sa nebude považovať za poskytnutie výhody, ak investičné rozhodnutie nemožno považovať za nezlučiteľné s bežnou investičnou praxou (vrátane poskytnutia rizikového kapitálu) súkromných investorov na území tohto člena,

b) vládna pôžička sa nebude považovať za poskytnutie výhody, ak neexistuje rozdiel medzi sumou, ktorú firma získavajúca pôžičku platí za vládnu pôžičku, a sumou, ktorú by firma platila za porovnateľnú obchodnú pôžičku, ktorú by mohla skutočne získať na trhu. V tomto prípade bude výhoda predstavovať rozdiel medzi týmito dvoma sumami,

c) vládna záruka pôžičky sa nebude považovať za poskytnutie výhody, ak neexistuje rozdiel medzi sumou, ktorú firma získavajúca záruku platí za pôžičku garantovanú vládou, a sumou, ktorú by firma zaplatila za porovnateľnú obchodnú pôžičku bez vládnej garancie. V tomto prípade bude výhoda predstavovať rozdiel medzi týmito dvoma sumami upravenými o rozdiely v poplatkoch,

d) dodávka tovaru alebo služieb alebo nákup tovaru vládou sa nebude považovať za poskytnutie výhody, ak sa dodávka neuskutoční za menej ako primeranú odmenu alebo ak sa nákup uskutoční za vyššiu ako primeranú odmenu. Primeranosť odmeny sa určí v pomere k prevládajúcim trhovým podmienkam pre príslušný tovar

[44]) Je zvlášť dôležité, aby v súlade s ustanoveniami tohto odseku nebolo žiadne kladné rozhodnutie, či už predbežné, alebo konečné, vydané bez poskytnutia primeranej príležitosti na konzultácie. Konzultácie môžu vytvoriť základ na prešetrenie podľa ustanovení častí II, III alebo X.

alebo pre službu v krajine dodávky alebo nákupu (vrátane ceny, kvality, dostupnosti, schopnosti umiestniť sa na trhu, dopravy a iných podmienok nákupu alebo predaja).

Článok 15

Zisťovanie ujmy[45])

15.1 Zisťovanie ujmy na účely článku VI GATT 1994 sa bude zakladať na skutočných dôkazoch a bude zahŕňať objektívne preskúmanie tak a) objemu subvencovaných dovozov a účinkov subvencovaných dovozov na ceny na domácom trhu s obdobnými výrobkami,[46]) ako b) nasledujúceho vplyvu týchto dovozov na domácich výrobcov týchto výrobkov.

15.2 Ak ide o objem subvencovaných dovozov, úrady vykonávajúce prešetrenie posúdia, či nastal významný nárast subvencovaných dovozov buď v absolútnych hodnotách, alebo v pomere k výrobe alebo k spotrebe dovážajúceho člena. Z hľadiska účinku subvencovaných dovozov na ceny úrady vykonávajúce prešetrenia posúdia, či subvencovanými dovozmi nastalo významné podhodnotenie cien v porovnaní s cenou obdobného výrobku dovážajúceho člena alebo či účinok týchto dovozov pôsobí inak významnou mierou, znižuje ceny alebo zabraňuje nárastu cien, ktorý by inak nastal vo významnej miere. Žiaden z týchto faktorov alebo niekoľko z nich nemôže byť bezpodmienečne rozhodujúci.

15.3 V prípadoch, keď sú súčasne predmetom prešetrení o vyrovnávacom cle dovozy výrobkov z viac ako z jednej krajiny, môžu úrady vykonávajúce prešetrenie úhrnne vyhodnotiť účinky týchto dovozov, iba ak zistia, že a) veľkosť subvencie stanovenej v pomere k dovozom z každej krajiny je vyššia ako úroveň de minimis, ako je to ustanovené v článku 11 ods. 9, a že objem dovozov z každej krajiny nie je zanedbateľný a b) súhrnné vyhodnotenie účinkov týchto dovozov je primerané z hľadiska podmienok konkurencie medzi dovážanými výrobkami a podmienkami konkurencie medzi dovážanými výrobkami a obdobným domácim výrobkom.

15.4 Preskúmanie účinku subvencovaných dovozov na domáce výrobné odvetvie bude zahŕňať vyhodnotenie všetkých príslušných ekonomických faktorov a ukazovateľov, ktoré majú vplyv na stav výrobného odvetvia vrátane skutočného a možného poklesu výroby, predajov, podielu na trhu, ziskov, produktivity, návratnosti investícií alebo využitia kapacity, faktorov ovplyvňujúcich domáce ceny, skutočných alebo možných záporných účinkov na tok peňazí, zásob, zamestnanosti, miezd, rastu, schopnosti zvýšiť kapitál alebo investície a v prípade poľnohospodárstva tiež, či sa zvýšili náklady vládnych podporných programov. Tento zoznam nie je vyčerpávajúci a ani jeden faktor, ani niekoľko z týchto faktorov nemôže byť rozhodujúci.

15.5 Musí sa dokázať, že subvencované dovozy spôsobujú prostredníctvom účinkov[47]) subvencií ujmu v zmysle tejto dohody. Dôkaz o príčinnej súvislosti medzi subvencovanými dovozmi a ujmou domácemu výrobnému odvetviu sa zakladá na preskúmaní všetkých príslušných dôkazov, ktoré úrady majú. Úrady takisto preskúmajú všetky známe faktory, iné, ako sú subvencované dovozy, ktoré súčasne poškodzujú domáce výrobné odvetvie, pričom ujmy spôsobené tými inými faktormi sa nesmú pripisovať subvencovaným dovozom. Faktory, ktoré môžu byť v tomto ohľade závažné, zahŕňajú okrem iného objem a ceny nesubvencovaných dovozov príslušného výrobku, zníženie dopytu alebo zmeny v štruktúre spotreby, obmedzujúce obchodné praktiky a konkurenciu medzi zahraničnými a domácimi výrobcami, rozvoj technológie a vývoznej výkonnosti a produktivitu domáceho výrobného odvetvia.

15.6 Účinok subvencovaných dovozov sa vyhodnotí vo vzťahu k domácej výrobe obdobného výrobku, ak dostupné údaje dovoľujú samostatnú identifikáciu tejto výroby na základe takých kritérií, ako je výrobný proces, predaje a zisky výrobcov. Ak taká samostatná identifikácia výroby nie je možná, účinky subvencovaných dovozov sa vyhodnotia preskúmaním výroby najbližšej skupiny alebo kategórie výrobkov, ktorá zahŕňa obdobný výrobok, na ktorý možno poskytnúť nevyhnutné informácie.

15.7 Zisťovanie hrozby podstatnej ujmy bude založené na faktoch a nie iba na tvrdeniach, dohadoch alebo na vzdialených možnostiach. Zmena okolností, ktorá by vytvorila situáciu, v ktorej by subvencia spôsobila ujmu, sa musí predvídať a musí byť bezprostredná. Pri určovaní, či ide o hrozbu podstatnej ujmy, by mali úrady posúdiť okrem iného tieto faktory:

i) povahu príslušnej subvencie alebo subvencií a účinky na obchod, ktoré pravdepodobne z toho vyplynú,

ii) významnú mieru nárastu subvencovaných dovozov na domácom trhu, ktorá naznačuje pravdepodobnosť podstatne zvýšených dovozov,

iii) dostatočnú voľne použiteľnú kapacitu alebo bezprostredné a podstatné zvýšenie kapacity vývozcu naznačujúce

[45]) Podľa tejto dohody výraz „ujma“, ak nie je stanovené inak, bude znamenať podstatnú ujmu domácemu výrobnému odvetviu, hrozbu podstatnej ujmy domácemu výrobnému odvetviu alebo značné oneskorenie pri zriadení výrobného odvetvia a bude sa vykladať v súlade s ustanoveniami tohto článku.

[46]) V celej tejto dohode sa výraz „obdobný výrobok“ bude chápať ako výrobok, ktorý je totožný, t. j. podobný vo všetkých ohľadoch s posudzovaným výrobkom, alebo pri absencii takého výrobku iný výrobok, ktorý, hoci nie je rovnaký vo všetkých ohľadoch, má charakteristické črty zodpovedajúce posudzovanému výrobku.

[47]) Ako je ustanovené v odsekoch 2 a 4.

pravdepodobnosť podstatne zvýšených subvencovaných vývozov na trh dovážajúceho člena, pričom sa berie do úvahy schopnosť iných vývozných trhov absorbovať akékoľvek ďalšie vývozy,

iv) dovozy uskutočnené v cenách, ktoré budú mať za následok významné zníženie domácich cien alebo zamedzenie významného vzostupu domácich cien a ktoré by pravdepodobne zvýšili dopyt po ďalších dovozoch,

v) zásoby výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia.

Ani jeden z týchto faktorov nemôže byť sám osebe rozhodujúci, ale súhrny posudzovaných faktorov musia viesť k záveru, že bezprostredne hrozia ďalšie subvencované vývozy a že ak sa neprijme ochranné opatrenie, dôjde k podstatnej ujme.

15.8 V prípadoch, keď hrozí, že subvencované dovozy spôsobia ujmu, bude sa uplatnenie vyrovnávacích opatrení posudzovať so zvláštnou starostlivosťou a takisto sa o ňom bude rozhodovať.

Článok 16

Definícia domáceho výrobného odvetvia

16.1 Na účely tejto dohody sa bude výraz „domáce výrobné odvetvie“ až na výnimku uvedenú v odseku 2 vykladať tak, že sa vzťahuje na domácich výrobcov obdobného výrobku ako na celok alebo na tých z nich, ktorých spoločná výroba tvorí väčší podiel celkovej domácej výroby týchto výrobkov s výnimkou prípadov, keď sú výrobcovia v spojení[48]) s vývozcami alebo s dovozcami alebo sú sami dovozcovia údajne subvencovaného výrobku alebo obdobného výrobku z iných krajín; výraz „domáce výrobné odvetvie“ sa môže vykladať tak, že sa vzťahuje na zvyšok výrobcov.

16.2 Za výnimočných okolností môže byť územie člena v súvislosti s príslušnou výrobou rozdelené na dva konkurenčné trhy alebo na viac konkurenčných trhov a výrobcov v rámci každého trhu možno považovať za samostatné výrobné odvetvie, ak a) výrobcovia vo vnútri takého trhu predávajú celú alebo takmer celú svoju výrobu príslušného výrobku na tomto trhu a b) dopyt na tomto trhu nie je v podstatnej miere uspokojený výrobcami príslušného výrobku, ktorí majú sídlo na inom mieste tohto územia. Za týchto okolností možno zistiť ujmu aj tam, kde nie je väčšia časť celkového domáceho priemyselného odvetvia poškodená, za predpokladu, že sa subvencované dovozy sústreďujú na takýto izolovaný trh, a ďalej za predpokladu, že subvencované dovozy spôsobujú ujmu výrobcom celej alebo takmer celej výroby v rámci tohto trhu.

16.3 Keď sa domáce výrobné odvetvie vykladalo tak, že sa vzťahuje na výrobcov v určitej oblasti, t. j. na trh, ako je vymedzený v odseku 2, vyrovnávacie clá sa vyrubia iba na príslušné výrobky určené na konečnú spotrebu v tejto oblasti. Ak ústavný zákon dovážajúceho člena nepovoľuje vyrubenie vyrovnávacích ciel na tomto základe, môže dovážajúci člen vyrubiť vyrovnávacie clá bez obmedzenia iba vtedy, ak a) vývozcovia mali možnosť prestať vyvážať za subvencované ceny do danej oblasti alebo mali predložiť záruky podľa článku 18, ale príslušné záruky im v tomto ohľade urýchlene neposkytli, a b) takéto clá nemožno vyrubiť len na výrobky určitých výrobcov, ktorí zásobujú danú oblasť.

16.4 V prípadoch, kde dve krajiny alebo viaceré krajiny dosiahli podľa ustanovení článku XXIV ods. 8 a) GATT 1994 takú úroveň integrácie, že majú povahu jednotného spoločného trhu, výrobné odvetvie v celej integrovanej oblasti sa bude považovať za domáce výrobné odvetvie uvedené v odsekoch 1 a 2.

16.5 Na tento článok sa vzťahujú ustanovenia článku 15 ods. 6.

Článok 17

Dočasné opatrenia

17.1 Dočasné opatrenia sa môžu uplatňovať iba vtedy, ak

a) sa prešetrenie začalo v súlade s ustanoveniami článku 11, v tomto zmysle bolo vydané verejné oznámenie a zúčastneným členom a zúčastneným stranám sa príslušným spôsobom umožnilo predložiť informácie a pripomienky,

b) sa uskutočnilo predbežné kladné zisťovanie, že existuje subvencia a ujma domácemu výrobnému odvetviu spôsobená subvencovanými dovozmi,

c) príslušné úrady považujú takéto opatrenia za nevyhnutné na zabránenie ujmy, ktorá by mohla byť spôsobená počas prešetrovania.

17.2 Dočasné opatrenia môžu mať formu dočasných vyrovnávacích ciel zaručených hotovostnými vkladmi alebo obligáciami rovnajúcimi sa výške predbežne vypočítanej sume subvencovania.

---

[48]) Na účely tohto odseku sa výrobcovia budú považovať za spojených s vývozcami alebo s dovozcami, iba ak a) jeden z nich priamo alebo nepriamo kontroluje druhého, alebo b) oboch z nich priamo alebo nepriamo kontroluje tretia osoba, alebo c) spolu priamo alebo nepriamo kontrolujú tretiu osobu za predpokladu, že sú dôvody domnievať sa alebo mať podozrenie, že účinok vzájomného vzťahu spôsobuje odlišné správania príslušného výrobcu v porovnaní s výrobcami bez takého spojenia. Na účely tohto odseku jeden kontroluje druhého, keď prvý je právne alebo fakticky v postavení, ktoré mu umožňuje druhého obmedzovať alebo riadiť.

17.3 Dočasné opatrenia sa nebudú uplatňovať skôr ako 60 dní od začiatku prešetrenia.

17.4 Uplatňovanie dočasných opatrení sa obmedzí na čo najkratšie obdobie nepresahujúce štyri mesiace.

17.5 Pri uplatňovaní dočasných opatrení sa bude postupovať podľa príslušných ustanovení článku 19.

Článok 18

Záväzky

18.1 Prešetrenie sa môže[49]) prerušiť alebo skončiť bez uloženia dočasných opatrení alebo vyrovnávacích ciel, ak sa prijmú uspokojivé dobrovoľné záväzky, podľa ktorých

i) vláda vyvážajúceho člena súhlasí so zrušením alebo s obmedzením subvencie alebo prijme iné opatrenia, ktoré sa týkajú jej účinkov, alebo

ii) vývozca súhlasí s úpravou svojich cien tak, aby úrady vykonávajúce prešetrenie sa presvedčili, že poškodzujúci účinok subvencie je odstránený. Zvýšenie cien podľa takýchto záväzkov nebude vyššie, ako je nevyhnutné na vyrovnanie výšky subvencie. Je žiaduce, aby zvýšenie cien bolo nižšie, ako je výška subvencie, ak by toto zvýšenie bolo dostatočné na odstránenie ujmy domácemu výrobnému odvetviu.

18.2 Záväzky sa nesmú vyžadovať ani prijímať, ak úrady dovážajúceho člena neuskutočnili predbežné kladné zistenie o subvencii a ujme spôsobenej takouto subvenciou a ak v prípade záväzkov zo strany vývozov sa nezískal súhlas vyvážajúceho člena.

18.3 Ponúknuté záväzky sa nemusia prijať, ak úrady dovážajúceho člena považujú ich prijatie za nepraktické, napríklad ak je počet skutočných alebo možných vývozcov príliš vysoký alebo z iných dôvodov vrátane dôvodov všeobecnej politiky. Ak takýto prípad nastane a ak to bude možné, úrady uvedú vývozcovi dôvody, ktoré ich viedli k tomu, že považujú prijatie záväzkov za nevhodné, a poskytnú mu v čo najširšej možnej miere príležitosť mať k veci pripomienky.

18.4 Aj ak je záväzok prijatý, bude prešetrenie o subvencii a ujme napriek tomu skončené, ak si to želá vyvážajúci člen alebo sa tak rozhodne dovážajúci člen. Ak sa zistí, že nedošlo k subvencii alebo k ujme, záväzok automaticky zanikne s výnimkou prípadov, kde sa také zistenie z veľkej časti uskutočnilo v dôsledku existencie záväzku. V takých prípadoch môžu príslušné úrady vyžadovať, aby záväzok zostal v platnosti počas primeraného obdobia v súlade s ustanoveniami tejto dohody. Pokiaľ však bolo pozitívne preukázané, že došlo k subvencii a ujme, záväzok bude naďalej platiť v súlade s jeho podmienkami a ustanoveniami tejto dohody.

18.5 Úrady dovážajúceho člena môžu navrhnúť cenové záväzky, ale žiaden vývozca nebude nútený také záväzky prijať. Skutočnosť, že vlády alebo vývozcovia neponúkali také záväzky alebo neprijali návrh, aby tak urobili, nesmie žiadnym spôsobom ovplyvniť posudzovanie prípadu. Úrady však môžu rozhodnúť, že pravdepodobne hrozí ujma, ak subvencované dovozy budú pokračovať.

18.6 Úrady dovážajúceho člena môžu požiadať ktorúkoľvek vládu alebo vývozcu, ktorého záväzok bol prijatý, aby pravidelne poskytovali informácie o plnení takého záväzku a umožnili overovanie príslušných údajov. V prípade porušenia záväzku môžu úrady dovážajúceho člena prijať urýchlené opatrenia v súlade s ustanoveniami tejto dohody, ktoré môžu pozostávať z okamžitého zavedenia dočasných opatrení na základe najlepších dostupných informácií. V takých prípadoch možno uplatniť konečné clá v súlade s touto dohodou na výrobky, ktoré sú dovezené na spotrebu, najviac 90 dní pred zavedením takých dočasných opatrení s výhradou, že sa žiadne také uplatnenie cla nebude spätne uplatňovať pri dovozoch uskutočnených pred porušením záväzku.

Článok 19

Vymeriavanie a vyberanie vyrovnávacích ciel

19.1 Ak po vynaložení primeraného úsilia na dokončenie konzultácií člen prijme konečné rozhodnutie o existencii a výške subvencie a o tom, že prostredníctvom účinkov subvencie subvencované dovozy spôsobujú ujmu, môže vymerať vyrovnávacie clo v súlade s ustanoveniami tohto článku, ak subvencia alebo subvencie nie sú zrušené.

19.2 Rozhodnutie o tom, či vymerať alebo nevymerať vyrovnávacie clo v prípadoch, keď všetky podmienky na jeho vymeranie sa splnili, a rozhodnutie o tom, či výška vyrovnávacieho cla, ktorá má byť vymeraná, má zodpovedať celej sume subvencie alebo má byť nižšia, sú rozhodnutia, ktoré patria do pôsobnosti úradov dovážajúceho člena. Je žiaduce, aby vymeranie cla bolo prípustné na území všetkých členov, aby clo bolo nižšie ako celková suma subvencie, ak toto nižšie clo bude stačiť na odstránenie ujmy spôsobenej domácemu výrobnému odvetviu, a aby sa zaviedli postupy umožňujúce príslušným úradom vziať do úvahy pripomienky predložené domácimi zúčastnenými stranami,[50]) ktorých záujmy môžu byť nepriaznivo postihnuté zavedením vyrovnávacieho cla.

[49]) Výraz „môže“ sa nebude interpretovať tak, že umožňuje súčasné pokračovanie vykonávania a implementáciu záväzkov s výnimkou uvedenou v odseku 4.

[50]) Na účely tohto odseku výraz „domáce zúčastnené strany“ zahŕňa spotrebiteľov a priemyselných užívateľov dovážaného výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia.

19.3 Ak je vyrovnávacie clo vymeriavané na akýkoľvek výrobok, bude toto clo, ktorého výška bude v každom prípade primeraná rozsahu, vymeriavané na nediskriminačnom základe z dovozov tohto výrobku zo všetkých zdrojov, o ktorých sa zistilo, že sú subvencované a spôsobujú ujmu, okrem dovozov z tých zdrojov, ktoré sa zriekli príslušných subvencií alebo od ktorých sa prijali záväzky na základe podmienok tejto dohody. Akýkoľvek vývozca, ktorého vývozy sú predmetom konečného vyrovnávacieho cla, ale ktorý nebol skutočne do prešetrenia zapojený z iných dôvodov, ako je jeho odmietnutie spolupracovať, má právo na urýchlené preskúmanie, aby úrady vykonávajúce prešetrenie okamžite stanovili samostatnú vyrovnávaciu colnú sadzbu pre tohto vývozcu.

19.4 Na dovážaný výrobok sa nebude vymeriavať[51]) vyrovnávacie clo presahujúce sumu zistenej subvencie, vypočítanú ako subvencovanie na jednotku subvencovaného a vyvážaného výrobku.

Článok 20

Spätná účinnosť

20.1 Dočasné opatrenia a vyrovnávacie clá sa budú uplatňovať iba na výrobky, ktoré sa doviezli na spotrebu potom, ako nadobudli platnosť rozhodnutia podľa článku 17 ods. 1 a prípadne podľa článku 19 ods. 1, ak tento článok neustanoví inak.

20.2 V prípadoch, keď sa uskutočnilo konečné zistenie ujmy (nie však jej hrozby alebo podstatného spomalenia zavádzania výrobného odvetvia), alebo v prípadoch konečného zistenia hrozby ujmy, kde by účinok subvencovaných dovozov bez zavedenia dočasných opatrení viedol k zisteniu ujmy, vyrovnávacie clá možno vyberať spätne za obdobie, počas ktorého sa uplatňovali prípadné dočasné opatrenia.

20.3 Ak je konečné vyrovnávacie clo vyššie ako suma zaručená hotovostným vkladom alebo obligáciou, rozdiel sa nebude vyberať. Ak je konečné clo nižšie ako suma zaručená hotovostným vkladom alebo obligáciou, prebytok sa urýchlene vráti alebo obligácia sa uvoľní.

20.4 Ak ustanovenia v odseku 2 neustanovia inak, môže byť v prípade, že existovala hrozba ujmy alebo podstatného spomalenia (ale ujma ešte nebola spôsobená), vymerané konečné vyrovnávacie clo výlučne od času zistenia hrozby ujmy alebo podstatného spomalenia a akýkoľvek hotovostný vklad zložený v čase uplatňovania dočasných opatrení sa urýchlene vráti a akékoľvek záruky sa urýchlene uvoľnia.

20.5 V prípade, ak je konečné zistenie záporné, sa akýkoľvek hotovostný vklad zložený v čase uplatňovania dočasných opatrení urýchlene vráti a akékoľvek záruky sa urýchlene uvoľnia.

20.6 Za kritických okolností, ak úrady pri subvencovanom výrobku zistia, že ťažko napraviteľnú ujmu spôsobili hromadné a v pomerne krátkom období uskutočnené dovozy výrobku majúce výhody z platených alebo z poskytovaných subvencií v rozpore s ustanoveniami GATT 1994 a tejto dohody a že na to, aby sa zabránilo obnoveniu takejto ujmy, sa javí nevyhnutné vymeriavať vyrovnávacie clá na tieto dovozy spätne, možno konečné vyrovnávacie clá zaviesť na dovozy určené na spotrebu najviac 90 dní pred dátumom uplatnenia dočasných opatrení.

Článok 21

Trvanie a preskúmanie vyrovnávacích ciel a záväzkov

21.1 Vyrovnávacie clo zostane v platnosti iba v čase a v rozsahu nevyhnutnom na vyváženie subvencovania, ktoré spôsobuje ujmu.

21.2 Úrady v odôvodnených prípadoch preskúmajú potrebu zachovať vymerané clo, a to z vlastnej iniciatívy alebo ak uplynulo primerané obdobie od vymerania konečného vyrovnávacieho cla, na žiadosť ktorejkoľvek zúčastnenej strany, ktorá predloží spoľahlivé informácie odôvodňujúce potrebu preskúmania. Zúčastnené strany majú právo požiadať úrady o preskúmanie, či je ponechanie vymeraného cla nevyhnutné na vyrovnanie subvencovania alebo či by ujma naďalej pravdepodobne pretrvávala, alebo by sa obnovila, ak by sa clo zrušilo alebo zmenilo, alebo oboje. Ak úrady v dôsledku skúmania podľa tohto odseku určia, že vyrovnávacie clo už nie je odôvodnené, bude okamžite zrušené.

21.3 Napriek ustanoveniam odsekov 1 a 2 každé vyrovnávacie clo sa zruší najneskôr do piatich rokov od jeho vymerania (alebo od dátumu jeho posledného preskúmania podľa odseku 2, ak také preskúmanie pokrývalo subvencovanie a ujmu, alebo podľa tohto odseku), ak úrady neurčia pri preskúmaní začatom pred týmto dátumom z ich iniciatívy alebo na základe náležite odôvodnenej žiadosti podanej domácim výrobným odvetvím alebo v jeho mene v primeranom období pred týmto dátumom, že uplynutie platnosti cla by pravdepodobne viedlo k pokračovaniu alebo k obnoveniu subvencovania a k ujme.[52]) Clo môže zostať v platnosti až do výsledku tohto preskúmania.

21.4 Ustanovenia článku 12 o dôkazoch a postupe sa použijú pri ktoromkoľvek preskúmaní vykonávanom podľa tohto článku. Také preskúmanie sa vykoná pohotovo a obyčajne sa skončí do 12 mesiacov odo dňa začatia konania.

---

[51]) Výraz „vymerať“ v tejto dohode znamená definitívne alebo konečné vymeranie alebo právne vymáhanie cla či dane.

[52]) Ak je výška vyrovnávacieho cla vymeraná spätne, zistenie z posledného hodnotenia, ktoré stanovilo, že clo sa nemá vymeriavať, nezaväzuje samo osebe úrady, aby clo definitívne zrušili.

21.5 Ustanovenia tohto článku sa použijú mutatis mutandis na záväzky prijaté podľa článku 18.

Článok 22

Verejné oznámenie a vysvetlenie zistenia

22.1 Ak sú úrady presvedčené, že dôkazy dostatočne odôvodňujú začatie prešetrenia podľa článku 11, oznámia to členovi alebo členom, ktorých výrobky sú predmetom tohto prešetrenia, a iným zúčastneným stranám, o ktorých je úradom vykonávajúcim prešetrenie známe, že sa o vec zaujímajú, a vydá sa verejné oznámenie.

22.2 Verejné oznámenie o začatí prešetrenia bude obsahovať príslušné informácie alebo oznámenie, že bola vydaná samostatná správa,[53]) ktorá obsahuje príslušné informácie zahŕňajúce tieto údaje:

i) názov vyvážajúcej krajiny alebo krajín a výrobok, ktorý je predmetom prešetrenia,

ii) dátum začatia prešetrenia,

iii) opis subvenčnej praktiky alebo praktík, ktoré majú byť predmetom prešetrenia,

iv) súhrn faktorov, na ktorých je založené tvrdenie o ujme,

v) adresa, na ktorú sa majú zasielať pripomienky zúčastnených strán,

vi) lehoty, v ktorých zúčastnení členovia a zúčastnené strany môžu oznámiť svoje stanoviská.

22.3 Verejné oznámenie sa vydá o každom predbežnom alebo konečnom, kladnom alebo zápornom zistení, o prijatí záväzku podľa článku 18, o skončení tohto záväzku a o zrušení konečného vyrovnávacieho cla. Každé také oznámenie bude obsahovať dostatočne podrobné nálezy a závery ku všetkým faktickým a právnym otázkam, ktoré úrady vykonávajúce prešetrenie považujú za podstatné, alebo bude toto oznámenie obsahovať informáciu, že o nich bola vydaná dostatočne podrobná správa. Všetky tieto oznámenia a správy sa oznámia členovi alebo členom, ktorých výrobky sú predmetom takého zistenia alebo záväzku, a ostatným zúčastneným stranám, o ktorých je známe, že sa o vec zaujímajú.

22.4 Verejné oznámenie o uložení dočasných opatrení bude obsahovať dostatočne podrobné vysvetlenie o predbežných zisteniach subvencie a ujmy s odvolaním sa na faktické a právne skutočnosti, ktoré viedli k prijatiu alebo k zamietnutiu argumentov, alebo bude toto oznámenie obsahovať informáciu, že o nich bola vydaná dostatočne podrobná samostatná správa. Také oznámenie alebo správa bude pri náležitom zohľadnení požiadavky na ochranu dôverných informácií predovšetkým obsahovať

i) mená dodávateľov, alebo ak to nie je možné, príslušné dodávateľské krajiny,

ii) opis výrobku, ktorý je dostatočný na colné účely,

iii) sumu poskytovanej subvencie a na základe čoho sa zistila existencia subvencie,

iv) posúdenie týkajúce sa zistenia ujmy podľa článku 15,

v) hlavné dôvody vedúce k zisteniu.

22.5 Verejné oznámenie o skončení alebo o pozastavení prešetrenia bude v prípade kladného zistenia predpokladajúceho vymeranie konečného cla alebo prijatia záväzku obsahovať všetky príslušné informácie o faktických a právnych skutočnostiach, o dôvodoch, ktoré viedli k uloženiu konečných opatrení alebo k prijatiu záväzku, alebo bude obsahovať informáciu, že o nich bola vydaná samostatná správa, pri náležitom zohľadnení požiadavky na ochranu dôverných informácií. Oznámenie alebo správa bude obsahovať predovšetkým informácie uvedené v odseku 4, ako aj dôvody prijatia alebo zamietnutia príslušných argumentov alebo tvrdení, ktoré predložili zúčastnení členovia, vývozcovia a dovozcovia.

22.6 Verejné oznámenie o skončení alebo o zastavení prešetrenia v dôsledku prijatia záväzku podľa článku 18 bude zahŕňať nedôvernú časť tohto záväzku alebo bude obsahovať informáciu, že bola vydaná samostatná správa, ktorá zahŕňa túto časť.

22.7 Ustanovenia tohto článku sa uplatnia mutatis mutandis na začatie a skončenie skúmania podľa článku 21 a na rozhodnutie uplatniť clá spätne podľa článku 20.

Článok 23

Súdne preskúmanie

Každý člen, ktorého právny poriadok obsahuje ustanovenia o opatreniach na zavedenie vyrovnávacích ciel, bude dodržiavať súdne, rozhodcovské alebo správne konanie alebo postupy s cieľom, okrem iného, okamžite preskúmať správne opatrenia týkajúce sa konečných zistení a preskúmania zistení v zmysle článku 21. Tieto súdy alebo konania budú nezávislé od úradov zodpovedných za príslušné zistenia alebo preskúmania a poskytnú všetkým zúčastneným stranám, ktoré sú účastníkmi právneho konania a ktoré sú priamo a jednotlivo správnymi opatreniami dotknuté, prístup k preskúmaniu.

[53]) V prípadoch, ak úrady poskytujú informácie a vysvetlenia podľa ustanovení tohto článku v samostatnej správe, treba, aby zabezpečili jej ľahkú prístupnosť verejnosti.

ČASŤ VI
INŠTITÚCIE

Článok 24

Výbor pre subvencie a vyrovnávacie opatrenia a pomocné orgány

24.1 Týmto sa zriaďuje Výbor pre subvencie a vyrovnávacie opatrenia zložený zo zástupcov všetkých členov. Výbor si zvolí predsedu a bude sa schádzať najmenej dvakrát do roka a na žiadosť ktoréhokoľvek člena v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody. Výbor bude vykonávať právomoc, ktorú mu ukladá táto dohoda alebo členovia, a poskytne členom príležitosť na konzultácie o všetkých otázkach týkajúcich sa pôsobenia dohody alebo napĺňania jej cieľov. Sekretariát WTO bude plniť funkciu Sekretariátu výboru.

24.2 Výbor môže ustanoviť pomocné orgány podľa potreby.

24.3 Výbor zriadi Stálu skupinu expertov zloženú z piatich nezávislých osôb, ktoré sú vysoko kvalifikované v otázkach subvencií a obchodných vzťahov. Expertov zvolí výbor a jeden z nich sa bude striedať každý rok. PGE možno požiadať, aby poskytla pomoc porote podľa ustanovení článku 4 ods. 5. Výbor môže rovnako požiadať o poradné stanovisko k existencii a podstate akejkoľvek subvencie.

24.4 PGE môže konzultovať s akýmkoľvek členom a poskytnúť poradné stanoviská o povahe akejkoľvek subvencie, ktorú navrhuje zaviesť alebo ktorú momentálne udržiava tento člen. Tieto poradné stanoviská budú dôverné a nemôžu sa použiť v konaniach podľa článku 7.

24.5 Pri vykonávaní svojich funkcií môže výbor a jeho pomocné orgány konzultovať a usilovať sa získať informácie z akéhokoľvek zdroja, ktorý pokladajú za vhodný. Predtým ako výbor alebo pomocný orgán požiada o informácie zo zdroja v rámci právneho poriadku člena, bude o tom informovať príslušného člena.

ČASŤ VII
OZNÁMENIE A DOHĽAD

Článok 25

Oznámenia

25.1 Členovia sa dohodli, že bez ujmy na ustanoveniach článku XVI ods. 1 GATT 1994 budú svoje oznámenia o subvenciách predkladať najneskôr 30. júna každého roku, pričom budú v súlade s ustanoveniami odsekov 2 až 6.

25.2 Členovia oznámia akúkoľvek subvenciu vymedzenú v článku 1 ods. 1, ktorá je špecifická v zmysle článku 2 a poskytuje sa alebo udržiava na ich území.

25.3 Obsah oznámení by mal byť dostatočne presný, aby umožnil ostatným členom zhodnotiť účinky na obchod a pochopiť pôsobenie oznámených subvenčných programov. V tejto súvislosti a bez obmedzenia obsahu a formy dotazníka o subvenciách[54]) členovia zabezpečia, aby ich oznámenia obsahovali tieto informácie:

i) formu subvencie (t. j., či ide o dar, pôžičku, daňovú úľavu atď.),

ii) subvenciu na jednotku alebo v prípade, ak to nie je možné, na celkovú sumu alebo na ročnú rozpočtovanú sumu pre túto subvenciu (ukazujúcu podľa možnosti priemernú subvenciu na jednotku v predchádzajúcom roku),

iii) cieľ danej politiky a/alebo účel subvencie,

iv) dĺžku trvania subvencie a/alebo akúkoľvek inú lehotu, ktorá sa na ňu vzťahuje,

v) štatistické údaje umožňujúce zhodnotenie účinkov subvencie na obchod.

25.4 Ak v oznámení neboli uvedené určité body podľa odseku 3, vysvetlenie sa musí poskytnúť v oznámení.

25.5 Ak sa subvencie poskytujú na konkrétne výrobky alebo pre sektory, oznámenia by sa mali členiť podľa výrobkov alebo podľa sektorov.

25.6 Členovia, ktorí sa domnievajú, že v ich krajinách neexistujú opatrenia vyžadujúce oznámenie podľa článku XVI ods. 1 GATT 1994 a tejto dohody, budú písomne o tom informovať Sekretariát.

25.7 Členovia uznávajú, že oznámenie o opatrení vopred neurčuje jeho právnu povahu podľa GATT 1994 a tejto dohody, jeho účinky podľa tejto dohody ani povahu samotného opatrenia.

25.8 Každý člen môže kedykoľvek písomne požiadať o informácie o povahe a rozsahu každej subvencie posky-

[54]) Výbor zriadi pracovnú skupinu expertov na preskúmanie obsahu a formy dotazníka podľa znenia v BISD, 9S/193-194.

tovanej alebo udržiavanej iným členom (vrátane akejkoľvek subvencie uvedenej v časti IV) alebo o vysvetlenie dôvodov, prečo sa nepovažovalo za nutné špecifické opatrenie oznámiť.

25.9 Členovia, ktorých takto požiadali o informácie, ich poskytnú čo najskôr vyčerpávajúcim spôsobom a budú pripravení na požiadanie poskytnúť požadujúcemu členovi aj dodatočné informácie. Predovšetkým poskytnú dostatočné podrobnosti, aby tak umožnili druhému členovi posúdiť, či sú v súlade s podmienkami tejto dohody. Každý člen, ktorý sa domnieva, že sa mu také informácie neposkytli, môže na to upozorniť výbor.

25.10 Každý člen, ktorý sa domnieva, že opatrenie iného člena, ktoré má subvenčné účinky, sa neoznámilo podľa ustanovení článku XVI ods. 1 GATT 1994 a tohto článku, môže tohto iného člena na túto vec upozorniť. Ak sa údajná subvencia potom bezodkladne oznámi, môže tento člen sám oznámiť túto údajnú subvenciu výboru.

25.11 Členovia bezodkladne oznámia výboru všetky predbežné alebo konečné opatrenia uskutočnené v súvislosti s vyrovnávacími clami. Tieto správy budú sprístupnené na Sekretariáte pre iných členov. Členovia taktiež predložia polročnú správu o opatreniach súvisiacich s vyrovnávacími clami prijatými počas predchádzajúcich šiestich mesiacov. Polročné správy sa predložia v dohodnutej jednotnej forme.

25.12 Každý člen oznámi výboru, a) ktoré jeho úrady sú kompetentné na začatie a vedenie prešetrenia uvedeného v článku 11, a b) svoje domáce postupy uplatňované na začatie a vedenie takých prešetrení.

Článok 26

Dohľad

26.1 Výbor posúdi nové a úplné oznámenia predložené na základe článku XVI ods. 1 GATT 1994 a článku 25 ods. 1 tejto dohody na zvláštnych zasadnutiach konaných každý tretí rok. Oznámenia predložené v medziobdobí (aktualizujúce oznámenia) sa preskúmajú na každej pravidelnej schôdzi výboru.

26.2 Výbor posúdi správy predložené podľa článku 25 ods. 11 na každom svojom riadnom zasadnutí.

ČASŤ VIII

ROZVOJOVÉ ČLENSKÉ KRAJINY

Článok 27

Zvláštne a rozdielne zaobchádzanie s rozvojovými členskými krajinami

27.1 Členovia uznávajú, že subvencie môžu hrať významnú úlohu v programoch ekonomického rozvoja rozvojových členských krajín.

27.2 Zákaz uvedený v článku 3 ods. 1 a) sa nebude vzťahovať na

a) rozvojové členské krajiny uvedené v prílohe VII,

b) iné rozvojové členské krajiny počas ôsmich rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO pri dodržiavaní ustanovení odseku 4.

27.3 Zákaz uvedený v článku 3 ods. 1 b) sa nebude vzťahovať na rozvojové členské krajiny počas piatich rokov a na najmenej rozvinuté členské krajiny počas ôsmich rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO.

27.4 Každá rozvojová členská krajina uvedená v odseku 2 b) postupne odstráni svoje vývozné subvencie v rámci osemročného obdobia pokiaľ možno vzostupným spôsobom. Rozvojová členská krajina však nezvýši úroveň svojich vývozných subvencií[55]) a zruší ich v kratšom období, ako je uvedené v tomto ustanovení, ak je použitie týchto vývozných subvencií v rozpore s jej potrebami rozvoja. Ak rozvojová členská krajina považuje za nevyhnutné uplatňovať tieto subvencie aj po osemročnom období, začne najneskôr jeden rok pred uplynutím tohto obdobia konzultovať s výborom, ktorý po posúdení všetkých príslušných ekonomických, finančných a rozvojových potrieb tejto rozvojovej členskej krajiny rozhodne, či je predĺženie tohto obdobia odôvodnené. Ak výbor rozhodne, že predĺženie je odôvodnené, bude táto rozvojová členská krajina uskutočňovať každoročné konzultácie s výborom s cieľom rozhodnúť, či je nevyhnutné subvencie udržiavať. Ak výbor takto nerozhodne, rozvojová členská krajina postupne odstráni zostávajúce vývozné subvencie do dvoch rokov od skončenia posledného povoleného obdobia.

27.5 Rozvojová členská krajina, ktorá dosiahla konkurenčnú schopnosť vo vývoze akéhokoľvek daného výrobku, postupne odstráni svoje vývozné subvencie na tento výrobok (tieto výrobky) počas dvojročného obdobia. Rozvojová členská krajina, ktorá je uvedená v prílohe VII a ktorá dosiahla konkurenčnú schopnosť vo vývoze pri jednom výrobku alebo pri viacerých výrobkoch, však postupne odstráni vývozné subvencie na také výrobky počas osemročného obdobia.

27.6 Vývozná konkurenčná schopnosť pri výrobku existuje vtedy, ak vývoz tohto výrobku z rozvojovej členskej krajiny dosiahol podiel najmenej 3,25 % svetového obchodu tohto výrobku počas dvoch po sebe idúcich ka-

[55]) Pre rozvojové členské krajiny neposkytujúce vývozné subvencie ku dňu nadobudnutia platnosti Dohody WTO sa bude toto ustanovenie uplatňovať na základe úrovne vývozných subvencií poskytovaných v roku 1986.

lendárnych rokov. Vývozná konkurenčná schopnosť bude existovať buď a) na základe oznámenia rozvojovej členskej krajiny, že dosiahla vývoznú konkurenčnú schopnosť, alebo b) na základe výpočtu Sekretariátu na žiadosť ktoréhokoľvek člena. Na účely tohto odseku je výrobok definovaný ako položka nomenklatúry Harmonizovaného systému. Výbor bude skúmať pôsobenie tohto ustanovenia po piatich rokoch odo dňa nadobudnutia platnosti Dohody WTO.

27.7 Ustanovenia článku 4 sa nebudú vzťahovať na rozvojovú členskú krajinu v prípade, ak sú vývozné subvencie v súlade s ustanoveniami odsekov 2 až 5. Príslušnými ustanoveniami budú v takomto prípade ustanovenia článku 7.

27.8 Subvencia poskytnutá rozvojovou členskou krajinou sa nebude považovať v zmysle článku 6 ods. 1 za subvenciu spôsobujúcu vážnu ujmu definovanú v tejto dohode. Existencia vážnej ujmy za okolností uvedených v odseku 9 sa musí doložiť spoľahlivými dôkazmi v súlade s ustanoveniami článku 6 ods. 3 až 8.

27.9 V prípade napadnuteľných subvencií poskytovaných alebo udržiavaných členskou rozvojou krajinou, okrem subvencií uvedených v článku 6 ods. 1, nemôže byť schválené alebo prijaté opatrenie podľa článku 7, ak sa v dôsledku takej subvencie nezistí, že sa zrušili alebo zmenšili colné koncesie alebo iné záväzky podľa GATT 1994 spôsobom, ktorý nahrádza dovoz obdobného výrobku iného člena na trh subvencujúcej rozvojovej členskej krajiny, alebo mu bráni, alebo že nedochádza k ujme domáceho výrobného odvetvia na trhu dovážajúceho člena.

27.10 Akékoľvek prešetrenie vo veci vyrovnávacieho cla na výrobok pochádzajúci z rozvojovej členskej krajiny sa skončí, len čo príslušné úrady určia, že

a) celková úroveň poskytnutých subvencií na výrobok pochádzajúci z rozvojovej členskej krajiny neprekračuje 2 % jeho hodnoty vypočítanej na jednotkovej báze alebo
b) objem subvencovaných dovozov predstavuje menej ako 4 % celkových dovozov obdobného výrobku dovážajúceho člena, ak dovozy z rozvojových členských krajín, ktorých samostatné podiely na celkovom dovoze predstavujú menej ako 4 %, spoločne nepredstavujú viac ako 9 % z celkového dovozu obdobného výrobku pri dovážajúcom členovi.

27.11 Pre rozvojové členské krajiny uvedené v odseku 2 b), ktoré odstránili vývozné subvencie skôr, ako uplynulo osemročné obdobie od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, a pre tie rozvojové členské krajiny, ktoré sú uvedené v prílohe VII, bude číslo uvedené v odseku 10 a) predstavovať 3 % a nie 2 %. Toto ustanovenie sa bude uplatňovať odo dňa, keď sa toto odstránenie vývozných subvencií oznámi výboru, a taký čas, kým sa vývozné subvencie neposkytujú oznamujúcou rozvojovou členskou krajinou. Toto ustanovenie vyprší po ôsmich rokoch od nadobudnutia platnosti Dohody WTO.

27.12 Ustanovenia odsekov 10 a 11 budú upravovať každé zistenie o subvencii de minimis podľa článku 15 ods. 3.

27.13 Ustanovenia časti III sa nevzťahujú na priame odpustenie dlhov, subvencií určených na pokrytie sociálnych nákladov v akejkoľvek forme vrátane upustenia od vládnych príjmov a iných prevodov záväzkov, ak sa tieto subvencie poskytujú v priamej väzbe na privatizačný program rozvojovej členskej krajiny, ak sa tento program aj subvencie poskytujú na obmedzené obdobie a oznamujú výboru a ak tento program nakoniec vedie k privatizácii príslušného podniku.

27.14 Výbor na žiadosť zúčastneného člena preskúma konkrétny spôsob poskytovania vývoznej subvencie rozvojovej členskej krajiny, aby posúdil, či je tento spôsob v súlade s jej rozvojovými potrebami.

27.15 Výbor na žiadosť zúčastnenej rozvojovej členskej krajiny preskúma konkrétne vyrovnávacie opatrenie, aby posúdil, či je v súlade s ustanoveniami odsekov 10 a 11 tak, ako sa uplatňujú na príslušnú rozvojovú členskú krajinu.

ČASŤ IX

PRECHODNÉ ÚPRAVY

Článok 28

Existujúce programy

28.1 Subvenčné programy, ktoré sa zaviedli na území ktoréhokoľvek člena pred dátumom, keď tento člen podpísal Dohodu WTO, a ktoré nie sú v súlade s ustanoveniami tejto dohody, budú

a) oznámené výboru najneskôr 90 dní po dni, keď pre tohto člena Dohoda WTO nadobudne platnosť,
b) zosúladené s ustanoveniami tejto dohody do troch rokov odo dňa, keď pre tohto člena Dohoda WTO nadobudne platnosť, a dovtedy sa naňho nebudú vzťahovať ustanovenia časti II.

28.2 Žiaden člen nerozšíri rozsah takéhoto programu ani ho neobnoví po jeho uplynutí.

Článok 29

Prechod na trhovú ekonomiku

29.1 Členovia, ktorí sú v procese prechodu z centrálne plánovanej ekonomiky na trhovú ekonomiku so slobodným podnikaním, môžu uplatňovať programy a opatrenia potrebné na tento prechod.

29.2 V prípade týchto členov budú subvenčné programy spadajúce pod článok 3 a oznámené podľa odseku 3 postupne zrušené alebo zosúladené s článkom 3 počas sedemročného obdobia odo dňa nadobudnutia platnosti Dohody WTO. V takom prípade sa nebude uplatňovať článok 4. Navyše počas tohto obdobia

a) subvenčné programy spadajúce pod článok 6 ods. 1 d) nebudú napadnuteľné podľa článku 7,

b) na iné napadnuteľné subvencie sa budú uplatňovať ustanovenia článku 27 ods. 9.

29.3 Subvenčné programy spadajúce pod článok 3 sa oznámia výboru čo najskôr po nadobudnutí platnosti Dohody WTO. Ďalšie oznámenia o takých subvenciách možno vypracovať do dvoch rokov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.

29.4 Za výnimočných okolností môže výbor umožniť členom, ktorých sa týka odsek 1, odchýliť sa od ich oznámených programov a opatrení a od ich časového rozvrhu, ak sa také odchýlky považujú za nevyhnutné pre proces prechodu.

ČASŤ X

UROVNÁVANIE SPOROV

Článok 30

Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, sa budú uplatňovať pri konzultáciách a pri urovnávaní sporov podľa tejto dohody, ak v nej nie je výslovne ustanovené inak.

ČASŤ XI

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 31

Dočasná platnosť

Ustanovenia článku 6 ods. 1 a ustanovenia článkov 8 a 9 sa budú uplatňovať počas piatich rokov odo dňa nadobudnutia platnosti Dohody WTO. Najneskôr 180 dní pred skončením tohto obdobia výbor preskúma pôsobenie týchto ustanovení s cieľom stanoviť, či predĺžiť ich uplatňovanie v súčasnej alebo v pozmenenej podobe na ďalšie obdobie.

Článok 32

Iné záverečné ustanovenia

32.1 Proti subvenciám iného člena nemožno podniknúť žiadne opatrenia okrem tých, ktoré sú v súlade s ustanoveniami GATT 1994, ako sú uvedené v tejto dohode.[56])

32.2 Proti žiadnym ustanoveniam tejto dohody nemožno uplatniť výhrady bez súhlasu ostatných členov.

32.3 S výnimkou odseku 4 sa ustanovenia tejto dohody budú uplatňovať pri prešetrení a preskúmaní existujúcich opatrení začatých na základe žiadostí, ktoré boli predložené v deň alebo po dni, keď pre člena nadobudla platnosť Dohoda WTO.

32.4 Na účely článku 21 ods. 3 sa budú existujúce vyrovnávacie opatrenia považovať za zavedené ku dňu nie neskoršiemu, ako je deň, keď pre člena nadobudla Dohoda WTO platnosť okrem prípadov, keď národná legislatíva člena platná k tomuto dňu už zahŕňala ustanovenia podobné tomu, ktoré je uvedené v zmienenom odseku.

32.5 Každý člen uskutoční všetky nevyhnutné opatrenia všeobecného alebo osobitného charakteru, aby zaistil najneskôr ku dňu, keď pre neho nadobudne Dohoda WTO platnosť, súlad svojich právnych predpisov a správnych postupov s ustanoveniami tejto dohody v takom rozsahu, aby ich mohol uplatniť voči príslušnému členovi.

32.6 Každý člen bude informovať výbor o akýchkoľvek zmenách svojich právnych predpisov súvisiacich s touto dohodou a o zmenách v ich uplatňovaní.

32.7 Výbor každoročne preskúma uplatňovanie a pôsobenie tejto dohody, pričom bude mať na pamäti jej ciele. Výbor bude každoročne informovať Radu pre obchod s tovarom o vývoji počas obdobia, na ktoré sa toto preskúma-

n
i

[56]) Ustanovenie tohto odseku nemá brániť opatreniam podľa iných príslušných ustanovení GATT 1994 tam, kde je to vhodné.

e vzťahuje.

32.8 Prílohy k tejto dohode tvoria jej neoddeliteľnú súčasť.

PRÍLOHA I

ZOZNAM PRÍKLADOV VÝVOZNÝCH SUBVENCIÍ

a) Vládne poskytovanie priamych subvencií firme alebo výrobnému odvetviu vo väzbe na výsledky vývozu.
b) Systémy devízovej ponukovej povinnosti alebo iné podobné praktiky, ktoré zahŕňajú príplatok pri vývoze.
c) Poplatky na vnútroštátnu dopravu a prepravné poplatky vývozných dodávok poskytované alebo nariadené vládou za priaznivejších podmienok ako pri domácich dodávkach.
d) Vládou alebo jej orgánmi buď priamo, alebo prostredníctvom vládou vyhlásených programov uskutočňované dodávky dovážaných či domácich výrobkov alebo služieb na použitie vo výrobe vyvážaného tovaru za podmienok výhodnejších ako pri dodávaní obdobných alebo priamo konkurenčných výrobkov alebo služieb použitých pri výrobe tovaru na domácu spotrebu, ak (v prípade výrobkov) sú také podmienky výhodnejšie ako tie, ktoré sú obchodne dostupné[57]) týmto vývozcom na svetových trhoch.
e) Úplné alebo čiastočné oslobodenie, úľava alebo odklad priamych daní[58]) s konkrétnou väzbou na vývoz alebo poplatkov na sociálne zabezpečenie platených alebo splatných priemyselnými alebo obchodnými podnikmi.[59])
f) Priznanie zvláštnych odpočtov súvisiacich priamo s vývozom alebo s vývoznou činnosťou, presahujúcich odpočty poskytnuté v tomto ohľade výrobe určenej pre domácu spotrebu pri výpočte základu, z ktorého sa priame dane vypočítavajú.
g) Oslobodenie alebo úľava pri nepriamych daniach,[58]) pri výrobe a distribúcii vyvážaných výrobkov prevyšujúcich rámec tých, ktoré sa vymeriavajú pri výrobe alebo pri distribúcii obdobných výrobkov predávaných pre domácu spotrebu.
h) Oslobodenie, úľava alebo odklad kumulatívnych nepriamych daní[58]) z predchádzajúceho stupňa spracovania na tovar alebo na služby použité pri výrobe výrobkov určených na vývoz výrobkov presahujúcich rámec oslobodenia, úľav alebo odkladu pre obdobné kumulatívne nepriame dane z predchádzajúceho stupňa spracovania na tovary a služby použité pri výrobe obdobných výrobkov predávaných pre domácu spotrebu; pravdaže za predpokladu, že kumulatívne nepriame dane z predchádzajúceho stupňa spracovania sa môžu odpustiť, znížiť alebo odložiť na vyvážané výrobky aj vtedy, keď nie sú odpustené, znížené alebo odložené na obdobné výrobky predávané pre domácu spotrebu, ak sú kumulatívne nepriame dane vymeriavané na vstupy, ktoré sú spotrebované pri výrobe výrobkov určených na vývoz (zahŕňajúc bežný odpočet za odpad).[60]) Tento bod sa bude interpretovať v súlade so smernicami o spotrebe vstupov vo výrobnom procese, ktoré sú obsiahnuté v prílohe II.
i) Úľava alebo spätné navrátenie dovozných poplatkov[58]) presahujúcich tie poplatky, ktoré sú vymeriavané na dovážané vstupy na ich spotrebu pri výrobe výrobkov určených na vývoz (zahŕňajúc bežný odpočet za odpad); ale za predpokladu, že v zvláštnych prípadoch môže firma použiť množstvo domácich vstupov z domáceho trhu rovnajúce sa pri tej istej kvalite a povahe dovážaným vstupom ako náhradu za ne, aby z toho mohla vzísť

[57]) Výraz „obchodne dostupné“ znamená, že voľba medzi domácimi a dovážanými výrobkami je neobmedzená a závisí iba od obchodného posúdenia.

[58]) Na účely tejto dohody
výraz „priame dane“ znamená dane zo mzdy, zisku, úrokov, nájomného, autorských honorárov, licenčných poplatkov a všetky ostatné formy príjmov, ako aj dane z vlastníctva nehnuteľností,
výraz „dovozné poplatky“ znamená tarify, clá a iné fiškálne poplatky vymerané na dovozy na inom mieste v tejto poznámke,
výraz „nepriame dane“ znamená daň z predaja, spotrebnú daň, daň z obratu, daň z pridanej hodnoty, koncesné poplatky, správne poplatky, poplatky z prevodu, daň zo zásob a zariadení, pohraničné poplatky a všetky iné dane a poplatky okrem priamych daní a dovozných poplatkov, nepriame dane z „predchádzajúceho stupňa spracovania“ sú tie dane, ktoré sú vymerané na tovar alebo služby použité priamo alebo nepriamo pri výrobe tovaru,
„kumulatívne“ nepriame dane sú mnohostupňové dane vymerané tam, kde neexistuje mechanizmus na dodatočný odpočet dane, ak sú výrobky alebo služby podliehajúce dani na jednom stupni výroby použité v nasledujúcom stupni výroby,
„úľava“ daní zahŕňa vrátenie alebo zníženie daní,
„úľava alebo navrátenie“ zahŕňa plné alebo čiastočné oslobodenie alebo odklad dovozných poplatkov.

[59]) Členovia uznávajú, že odklad sa nemusí rovnať vývoznej subvencii tam, kde sa napríklad vyberajú primerané poplatky z úrokov. Členovia znovu potvrdzujú princíp, že ceny za tovary pri operáciách medzi vyvážajúcimi podnikmi a zahraničnými kupujúcimi, ktoré kontrolujú alebo ktoré sú pod spoločnou kontrolou, by mali byť pre daňové účely cenami, ktoré sa účtujú medzi vzájomne nezávislými podnikmi podnikajúcimi v podmienkach voľnej súťaže. Každý člen má právo upozorniť iného člena na administratívne alebo na iné praktiky, ktoré môžu byť v rozpore s týmto princípom a ktoré vedú k významným úsporám nepriamych daní pri vývozných operáciách. Za týchto okolností sa členovia pousilujú urovnať svoje nezrovnalosti, využijúc existujúce dvojstranné dohody o zdanení alebo iné príslušné medzinárodné mechanizmy bez ujmy na právach alebo na záväzkoch členov podľa GATT 1994 vrátane práva na konzultácie ustanoveného v predchádzajúcej časti.
Písmeno e) neobmedzuje člena prijímať opatrenia na zabránenie dvojitému zdaneniu zahraničného zdroja príjmu získaného jeho podnikom alebo podnikom iného člena.

[60]) Písmeno h) sa nevzťahuje na systémy daní z pridanej hodnoty a namiesto nich uplatnenú úpravu pohraničných daní. Problém nadmerných úľav daní z pridanej hodnoty upravuje výhradne písmeno g).

výhoda, ak sa dovozy a zodpovedajúce vývozy uskutočňujú v rámci primeraného časového obdobia nepresahujúceho dva roky. Toto písmeno sa bude interpretovať v súlade so smernicami o spotrebe vstupov vo výrobnom procese obsiahnutými v prílohe II a so smernicami na určenie systému spätných úhrad náhradných vstupov ako vývozných subvencií obsiahnutých v prílohe III.

j) Programy pre vývozné úverové záruky alebo poistné programy, poistenia alebo záruky proti zvýšeniu nákladov na vyvážané výrobky, alebo programy eliminácie kurzových rizík poskytované vládnymi (alebo zvláštnymi inštitúciami kontrolovanými vládami) za zvýhodnené sadzby, ktoré nie sú primerané na pokrytie dlhodobých prevádzkových nákladov a strát týchto opatrení.

k) Vývozné úvery poskytnuté vládami (alebo zvláštnymi inštitúciami kontrolovanými a/alebo riadenými vládami) pri nižších sadzbách, ako sú tie, ktoré musia v skutočnosti platiť za takto získané prostriedky (alebo by museli platiť, ak by si ich požičali na medzinárodných kapitálových trhoch v záujme získania finančných prostriedkov s rovnakou lehotou splatnosti a inými úverovými podmienkami a v rovnakej mene ako vývozný úver), alebo nimi uskutočnené platby za všetky časti alebo za časť nákladov vynaložených vývozcami alebo finančnými inštitúciami na získanie úverov, ak sa použili na zabezpečenie podstatnej výhody v oblasti podmienok vývozných úverov.

Ak je však člen stranou medzinárodného záväzku týkajúceho sa oficiálnych vývozných úverov, ktorého stranami je od 1. januára 1979 najmenej 12 pôvodných členov tejto dohody (alebo nástupníckeho záväzku, ktorý prijali títo pôvodní členovia), alebo ak člen uplatňuje v praxi stanovené úrokové miery podľa ustanovení tohto záväzku, potom vývozná úverová prax, ktorá je v súlade s týmito ustanoveniami, sa nebude považovať za vývoznú subvenciu, ktorú táto dohoda zakazuje.

l) Každá iná úhrada z verejných prostriedkov predstavuje vývoznú subvenciu v zmysle článku XVI GATT 1994.

PRÍLOHA II

SMERNICE O SPOTREBE VSTUPOV VO VÝROBNOM PROCESE[61])

I

1. Systémy zníženia nepriamych daní môžu umožniť oslobodenie, úľavu alebo odklad kumulatívnych nepriamych daní z predchádzajúceho stupňa spracovania, vymerané na vstupy, ktoré sa spotrebujú pri výrobe výrobku určeného na vývoz (zahŕňajúc bežný odpočet za odpad). Podobné systémy spätných úhrad môžu umožniť úľavy alebo spätné úhrady dovozných poplatkov vyrubených za vstupy, ktoré sú spotrebované vo výrobe vyvážaného výrobku (zahŕňajúc bežný odpočet za odpad).

2. Zoznam príkladov vývozných subvencií v prílohe I tejto dohody sa odvoláva v písmenách h) a i) na výraz „vstupy, ktoré sú spotrebované pri výrobe výrobku určeného na vývoz". Podľa písmena h) môžu systémy zníženia nepriamych daní predstavovať vývoznú subvenciu, ak povedú k oslobodeniu, zmierneniu alebo k odkladu kumulatívnych nepriamych daní z predchádzajúceho stupňa spracovania presahujúcich rámec sumy týchto daní skutočne vyrubených za vstupy, ktoré sa spotrebujú vo výrobe vyvážaného výrobku. Podľa písmena i) môžu systémy spätných úhrad predstavovať vývoznú subvenciu, ak povedú k úľavám alebo k spätným úhradám dovozných poplatkov presahujúcich rámec tých, ktoré boli skutočne vyrubené za vstupy, ktoré sa spotrebujú pri výrobe výrobku určeného na vývoz. Obidve písmená stanovujú, že v zisteniach o spotrebe vstupov pri výrobe výrobku určeného na vývoz musí byť zahrnutý primeraný odpad. Písmeno i) obsahuje aj ustanovenie o náhrade výrobku tam, kde je to výhodné.

II

Pri skúmaní, či sa vstupy spotrebujú vo výrobe vyvážaného výrobku, by v rámci prešetrenia o vyrovnávacích clách podľa tejto dohody mali kompetentné úrady postupovať takto:

1. V prípade podozrenia, že systém zníženia nepriamych daní alebo systém spätných úhrad zahŕňa subvenciu z dôvodu nadmerného zníženia alebo prílišnej spätnej úhrady nepriamych daní alebo dovozných poplatkov za vstupy spotrebované vo výrobe vyvážaného výrobku, by mali kompetentné úrady najprv určiť, či vláda vyvážajúceho člena má a uplatňuje systém alebo postupy na preukázanie, ktoré vstupy sa spotrebúvajú pri výrobe výrobku určeného na vývoz a v akom množstve. Ak sa zistí, že sa taký systém alebo postup uplatňuje, kompetentné úrady by ich mali preskúmať, aby zistili, či sú rozumné, účinné, pokiaľ ide o zamýšľaný účel, a či sú založené na všeobecne prijatých obchodných postupoch v krajine vývozu. Úrady vykonávajúce prešetrenie môžu považovať za nevyhnutné

[61]) Vstupy spotrebované vo výrobnom procese sú fyzicky vložené vstupy, energia, palivá a oleje použité vo výrobnom procese a katalyzátory, ktoré sa spotrebujú počas ich používania na získanie výrobkov určených na vývoz.

uskutočniť v súlade s článkom 12 ods. 6 určité praktické skúšky s cieľom overiť si informácie alebo ubezpečiť sa, že sa systém alebo postup účinne uplatňuje.

2. Ak taký systém alebo postup neexistuje, ak je nerozumný alebo zavedený a považovaný za primeraný, ale sa neuplatňuje alebo sa neuplatňuje účinne, treba vykonať zo strany vyvážajúceho člena ďalšie prešetrenie založené na skutočných príslušných vstupoch v súvislosti so zistením, či nedošlo k nadbytočným platbám. Ak to kompetentné úrady vykonávajúce prešetrenie budú považovať za nevyhnutné, možno vykonať ďalšie prešetrenia podľa odseku 1.

3. Úrady vykonávajúce prešetrenie by mali považovať vstupy za fyzicky vložené, ak sa použijú vo výrobnom procese a sú fyzicky prítomné vo vyvážanom výrobku. Členovia zaznamenávajú, že vstup nemusí byť prítomný v konečnom výrobku v rovnakej podobe, v akej vstúpil do výrobného procesu.

4. Pri stanovení množstva určitého vstupu, ktorý sa spotrebúva vo výrobe vyvážaného výrobku, by sa mal zohľadniť „primeraný odpad", ktorý by sa považoval za spotrebovaný vo výrobnom procese výrobku určeného na vývoz. Výraz „odpad" sa vzťahuje na tú časť daného vstupu, ktorá nemá nezávislú funkciu vo výrobnom procese, nie je spotrebovaná pri výrobe výrobku určeného na vývoz (z takých príčin, ako je neefektívnosť), ten istý výrobca ju neobnovil, nepoužil, ani nepredal.

5. Zistenie úradu, ktorý vykonáva prešetrenie, či je uvádzaný odpad „primeraný", by mal brať do úvahy podľa situácie výrobný proces, primeranú skúsenosť výrobného odvetvia v krajine vývozu a prípadné iné technické faktory. Úrad vykonávajúci prešetrenie by mal pamätať na to, že dôležitou otázkou je, či úrady vyvážajúceho člena vypočítali primerané množstvo odpadu, ak sa toto množstvo má zahrnúť do daňového alebo do colného zníženia alebo do zľavy.

PRÍLOHA III

SMERNICA NA URČENIE SYSTÉMOV SPÄTNÝCH ÚHRAD NÁHRADNÝCH VSTUPOV AKO VÝVOZNÝCH SUBVENCIÍ

I

Systémy spätných úhrad môžu umožniť splatenie alebo spätnú úhradu dovozných poplatkov za vstupy, ktoré sa spotrebúvajú vo výrobnom procese iného výrobku, ak vývoz tohto iného výrobku obsahuje domáce vstupy s rovnakou kvalitou a vlastnosťami, ako sú tie, ktoré nahradili dovážané vstupy. Podľa písmena i) Zoznamu príkladov vývozných subvencií v prílohe I môžu systémy spätných úhrad náhradných vstupov predstavovať vývoznú subvenciu, ak povedú k nadbytočným spätným úhradám dovozných poplatkov vyrubených pôvodne za dovážané vstupy, za ktoré sa požaduje spätná úhrada.

II

Pri skúmaní systému spätných úhrad náhradných vstupov ako súčasti prešetrenia o vyrovnávacích clách podľa tejto dohody by mali úrady vykonávajúce prešetrenie postupovať takto:

1. Písmeno i) Zoznamu príkladov vývozných subvencií ustanovuje, že vstupy z domáceho trhu môžu nahradiť dovážané vstupy pri výrobe výrobku určeného na vývoz, ak sú také vstupy rovnako veľké a majú rovnakú kvalitu a vlastnosti ako nahrádzané dovážané vstupy. Existencia overovacieho systému alebo postupu je dôležitá, pretože umožňuje vláde vyvážajúceho člena zabezpečiť a preukázať, že množstvo vstupov, na ktoré sa požaduje spätná úhrada, nepresahuje v akejkoľvek podobe množstvo obdobného vyvážaného výrobku a že neexistuje spätná úhrada dovozných poplatkov nad rámec tých, ktoré boli pôvodne vyrubené na príslušné dovážané vstupy.

2. Ak existuje podozrenie, že systém spätných úhrad náhradných vstupov zahŕňa subvenciu, mali by úrady vykonávajúce prešetrenie najskôr určiť, či vláda vyvážajúceho člena zaviedla a uplatňuje overovací systém alebo postup. Ak sa uzná, že taký systém alebo postup sa uplatňuje, úrady vykonávajúce prešetrenie by mali následne prešetriť overovacie postupy, aby sa presvedčili, že sú primerané, účinné pre navrhovaný účel a že sú založené na všeobecne prijatých obchodných praktikách v krajine vývozu. Ak sa uzná, že postupy vyhovujú týmto kritériám a že sa účinne uplatňujú, nemožno predpokladať existenciu subvencie. Úrady vykonávajúce prešetrenie môžu považovať za potrebné uskutočniť v súlade s článkom 12 ods. 6 určité praktické skúšky, aby si overili informácie alebo sa presvedčili, že overovacie postupy sa účinne uplatňujú.

3. Ak overovacie postupy neexistujú alebo nie sú primerané, alebo kde sú tieto postupy stanovené a považujú sa za primerané, ale sa zistí, že v skutočnosti sa neuplatňujú alebo sa uplatňujú neúčinne, môže ísť o subvenciu.

V takých prípadoch by mohlo byť nutné ďalšie skúmanie vykonané zo strany vyvážajúceho člena, opierajúce sa o skutočne dotknuté transakcie, aby bolo možné určiť, či nešlo o nadmernú platbu. Ak by to kompetentné úrady považovali za nevyhnutné, malo by sa vykonať ďalšie prešetrenie podľa odseku 2.

4. Existencia ustanovení o spätných úhradách náhradných vstupov, na ktorej základe vývozcovia majú možnosť zvoliť si určité dovozné dodávky, z ktorých sa požaduje spätná úhrada, by nemala byť sama osebe považovaná, že zahŕňa subvenciu.

5. Nadbytočná spätná platba dovozných poplatkov v zmysle písmena i) sa považuje za existujúcu tam, kde vlády platili úrok z akýchkoľvek peňažných prostriedkov vrátených na základe vlastných systémov spätných úhrad v rozsahu skutočne zaplateného alebo splatného úroku.

PRÍLOHA IV

VÝPOČET CELKOVÉHO SUBVENCOVANIA AD VALOREM [ČLÁNOK 6 ODS. 1 a)[62]]

1. Výpočet výšky subvencie na účely článku 6 ods. 1 a) sa vykoná na základe nákladov pre poskytujúcu vládu.

2. Okrem prípadov uvedených v odsekoch 3 až 5 bude pri zisťovaní, či celková miera subvencovania prevyšuje 5 % hodnoty výrobku, vypočítaná hodnota výrobku ako celková hodnota predajov prijímajúcej firmy[63]) v posledných 12 mesiacoch, za ktoré sú dostupné údaje, ktoré predchádzajú obdobiu, v ktorom sa subvencia[64]) poskytovala.

3. Ak je subvencia viazaná na výrobu alebo na predaj daného výrobku, hodnota výrobku sa vypočíta ako celková hodnota predajov tohto výrobku prijímajúcou firmou v posledných 12 mesiacoch, za ktoré sú dostupné údaje, ktoré predchádzajú obdobiu, v ktorom sa subvencia poskytovala.

4. Ak prijímajúca firma len začína činnosť, bude sa vážna ujma považovať za existujúcu, ak celková miera subvencovania prekročí 15 % celkových investovaných prostriedkov. Na účely tohto odseku nepresahuje počiatočné obdobie prvý rok výroby.[65])

5. Ak sa prijímajúca firma nachádza v krajine s inflačnou ekonomikou, hodnota výrobku sa vypočíta ako celkový predaj prijímajúcej firmy (alebo predaje príslušného výrobku, ak je subvencia viazaná) v predchádzajúcom kalendárnom roku, upravená o mieru inflácie za 12 mesiacov predchádzajúcich mesiacu, v ktorom sa má subvencia poskytnúť.

6. Pri zisťovaní celkovej miery subvencovania v danom roku sa subvencie poskytnuté na základe rôznych programov a rôznymi úradmi na území člena zrátajú.

7. Subvencie poskytnuté pred dátumom nadobudnutia platnosti Dohody WTO, ktorých prínos je určený pre budúcu výrobu, sa zahrnú do celkovej miery subvencovania.

8. Subvencie, ktoré sú nenapadnuteľné na základe príslušných ustanovení tejto dohody, sa nezahrnú do výpočtu sumy subvencie na účely článku 6 ods. 1 a).

PRÍLOHA V

POSTUPY PRI ZÍSKAVANÍ INFORMÁCIÍ TÝKAJÚCICH SA VÁŽNEJ UJMY

1. Každý člen bude spolupracovať pri získavaní dôkazov, ktoré sa majú preskúmať výborom alebo jeho pomocnými orgánmi, podľa článku 7 ods. 4 až 6. Len čo budú ustanovenia článku 7 ods. 4 uplatnené, sporné

[62]) Členovia by sa mali podľa potreby usilovať o vzájomné porozumenie v záležitostiach, ktoré nie sú uvedené v tejto prílohe alebo ktoré si vyžadujú ďalšie vysvetlenie na účely článku 6 ods. 1 a).

[63]) Prijímajúca firma je firma na území subvencujúceho člena.

[64]) V prípade subvencií viazaných na dane musí byť hodnota výrobku vypočítaná ako celková hodnota predajov prijímajúcej firmy vo finančnom roku, v ktorom sa opatrenie vzťahujúce sa na dane uskutočnilo.

[65]) Počiatočné obdobie činnosti zahŕňa prípady, keď sa prijali finančné záväzky týkajúce sa vývoja výrobkov alebo výstavby zariadení na výrobu výrobkov používajúcich subvencie, aj keď sa výroba ešte nezačala.

strany a každá príslušná členská krajina oznámia DSB organizáciu zodpovednú za výkon týchto ustanovení na svojom území, ktoré sa majú použiť v prípade žiadostí o informácie.

2. V prípadoch, keď sú záležitosti predložené DSB na základe článku 7 ods. 4, je DSB povinné na požiadanie iniciovať konanie na získanie takých informácií od vlády subvencujúceho člena, ktoré sú potrebné na určenie existencie, a čiastky subvencovania, hodnoty celkového predaja subvencovaných firiem, ako aj informácií potrebných na analýzu nepriaznivých účinkov spôsobených subvencovaným výrobkom.[66]) Tento proces môže, ak je to vhodné, zahrňovať predkladanie otázok vláde subvencujúceho člena a sťažujúceho sa člena, aby sa zhromaždili informácie, ako aj objasnili a upresnili informácie dostupné sporným stranám prostredníctvom oznamovacích postupov stanovených v časti VII.[67])

3. V prípade, ak sa prejavia účinky na trhoch tretích krajín, môže sporná strana zhromaždiť informácie kladením otázok vláde tretej členskej krajiny, ktoré sú nutné na analýzu nepriaznivých účinkov a ktoré nemožno bežne získať od sťažujúceho sa člena alebo subvencujúceho člena. Táto požiadavka by sa mala uplatňovať takým spôsobom, aby nespôsobovala neprimerané náklady tretej členskej krajine. Od takého člena sa neočakáva vykonanie analýzy trhu alebo cien špeciálne na tieto účely. Informácia, ktorá má byť poskytnutá, má byť už k dispozícii alebo by mala byť ľahko dostupná členovi (napríklad aktuálne posledné štatistické údaje, ktoré už zhromaždili príslušné štatistické služby, ale ktoré sa ešte nepublikovali, colné údaje o dovozoch a deklarovaných hodnotách daného výrobku atď.). Ak sporná strana vykonáva podrobnú analýzu trhu na svoje náklady, úhrady tretej členskej krajiny budú uľahčovať plnenie úloh osobe alebo firme vykonávajúcej túto analýzu a tejto osobe alebo firme bude umožnený prístup ku všetkým informáciám, ktoré vláda zvyčajne nepovažuje za dôverné.

4. DSB vymenuje zástupcu, ktorý bude napomáhať proces zhromažďovania informácií. Výlučným poslaním zástupcu bude zabezpečovať včasné zhromažďovanie informácií nevyhnutných na uľahčenie urýchleného následného vypracovania mnohostranného prehľadu o spore. Zástupca môže predovšetkým navrhnúť spôsoby, ako najúčinnejšie vyžiadať nevyhnutné informácie, ako aj podporovať spoluprácu strán.

5. Proces zhromažďovania informácií vymedzený v odsekoch 2 až 4 sa skončí do 60 dní odo dňa, keď sa záležitosť postúpi DSB podľa článku 7 ods. 4. Informácie získané počas tohto procesu sa predložia porote zriadenej DSB v súlade s ustanoveniami časti X. Tieto informácie by mali okrem iného obsahovať údaje týkajúce sa sumy subvencie (a tam, kde je to vhodné, hodnotu celkového predaja zo subvencovaných firiem), ceny subvencovaného výrobku, ceny nesubvencovaného výrobku, ceny iných dodávateľov na trhu, zmeny v ponuke subvencovaného výrobku na príslušnom trhu a zmeny podielov na trhu. Mali by tiež obsahovať vyvracajúce dôkazy, ako aj dodatočné informácie, ktoré považuje skupina odborníkov za dôležité v procese spracovania svojich záverov.

6. Ak subvencujúci člen a/alebo tretia členská krajina nespolupracuje v procese zhromažďovania informácií, sťažujúci sa člen predloží svoj prípad vážnej ujmy podložený pre neho dostupnými dôkazmi spolu s faktmi a okolnosťami dokazujúcimi nespoluprácu subvencujúceho člena a/alebo tretej členskej krajiny. Ak informácie nemožno získať v dôsledku zlyhania spolupráce subvencujúceho člena a/alebo tretej členskej krajiny, porota môže doplniť spis podľa potreby na základe všetkých, iným spôsobom dostupných informácií.

7. V procese rozhodovania by mala porota vyvodiť nepriaznivé závery z prípadov zlyhania spolupráce ľubovoľnej strany zapojenej do procesu zhromažďovania informácií.

8. Pri zisťovaní, či boli použité najlepšie dostupné informácie, alebo pri vyvodzovaní nepriaznivých záverov porota prihliadne na stanovisko zástupcu DSB menovaného podľa odseku 4, ak ide o opodstatnenosť žiadostí o informácie a o úsilie strán splniť tieto požiadavky v rámci spolupráce a v stanovenom termíne.

9. V procese zhromažďovania informácií sa ničím neobmedzí schopnosť poroty získať také ďalšie informácie, ktoré považuje za podstatné pre správne vyriešenie sporu a ktoré sa adekvátne nevyžiadali alebo nezhromaždili počas tohto procesu. Porota by však zvyčajne nemala vyžadovať dodatočné informácie na doplnenie správy v prípade, keď tieto informácie podporili stanovisko jednej strany a keď neexistencia týchto informácií v správe je výsledkom bezdôvodného zlyhania spolupráce tejto strany v procese zhromažďovania informácií.

---

[66]) V prípadoch, keď sa existencia vážnej ujmy musí preukázať.

[67]) Proces zhromažďovania informácií DSB musí brať do úvahy potrebu ochrany informácií, ktoré sú svojou povahou dôverné alebo sú poskytované na dôvernom základe ktorýmkoľvek členom zapojeným do tohto procesu.

PRÍLOHA VI

POSTUPY PRI PREŠETROVANÍ NA MIESTE PODĽA ČLÁNKU 12 ODS. 6

1. Po začatí prešetrovania by mali byť úrady vyvážajúceho člena a firmy, o ktorých je známe, že sa ich to týka, informované o úmysle vykonať prešetrovanie na mieste.

2. Ak je úmyslom v mimoriadnych prípadoch zahrnúť mimovládnych expertov do skupiny, ktorá vykonáva prešetrovanie, mali by byť o tom informované firmy a úrady vyvážajúceho člena. Mimovládni experti by mali podliehať účinným sankciám, ak nedodržia dôverný charakter informácií.

3. Získanie výslovného súhlasu príslušných firiem vyvážajúceho člena prv, než sa definitívne stanoví termín návštevy, by malo byť bežným postupom.

4. Okamžite po získaní súhlasu príslušných firiem by mali úrady vykonávajúce prešetrovanie oznámiť úradom vyvážajúceho člena mená a adresy firiem, ktoré sa majú navštíviť, a dohodnuté termíny.

5. Príslušným firmám by sa malo s dostatočným predstihom oznámiť, kedy sa návšteva uskutoční.

6. Návštevy zamerané na vysvetlenie dotazníkov by sa mali uskutočniť iba na žiadosť vyvážajúcej firmy. Táto návšteva sa môže uskutočniť iba vtedy, ak a) úrady dovážajúceho člena o tom informovali zástupcov vlády príslušného člena a b) títo voči návšteve nemajú námietky.

7. Vzhľadom na to, že hlavným účelom prešetrovania na mieste je overenie poskytnutých informácií alebo získanie ďalších podrobností, malo by to byť vykonané po získaní odpovede na dotazník, ak firma nesúhlasí s opačným postupom a ak vláda vyvážajúceho člena bola informovaná úradmi vykonávajúcimi prešetrovanie o predpokladanej návšteve a nemá námietky voči nej; ďalej by malo byť bežným postupom upozorniť príslušné firmy pred návštevou na celkovú povahu informácií, ktoré majú byť overené, a na akúkoľvek ďalšiu informáciu, ktorú treba poskytnúť, čo by však nemalo brániť vyžiadaniu ďalších podrobností na mieste s prihliadnutím na už získané informácie.

8. Žiadosti o informácie alebo otázky, ktoré položili úrady alebo firmy vyvážajúcich členov a sú podstatné pre úspešné prešetrovanie na mieste, by mali byť vybavené, kedykoľvek je to možné, ale ešte pred vykonaním návštevy.

PRÍLOHA VII

ROZVOJOVÉ ČLENSKÉ KRAJINY UVEDENÉ V ČLÁNKU 27 ODS. 2a)

Rozvojové členské krajiny, na ktoré sa nevzťahujú ustanovenia článku 3 ods. 1a), na základe článku 27 ods. 2a) sú:

a) najmenej rozvinuté krajiny určené Organizáciou Spojených národov, ktoré sú členmi WTO,

b) každá z nasledujúcich rozvojových krajín, ktorá je členom WTO, bude podliehať ustanoveniam, ktoré sa vzťahujú na iné rozvojové členské krajiny podľa článku 27 ods. 2b), keď v krajine hrubý národný produkt na hlavu ročne dosiahne 1 000 USD[68]): Bolívia, Kamerun, Kongo, Pobrežie slonoviny, Dominikánska republika, Egypt, Ghana, Guatemala, Guyana, India, Indonézia, Keňa, Maroko, Nikaragua, Nigéria, Pakistan, Filipíny, Senegal, Srí Lanka a Zimbabwe.

[68]) Zahrnutie rozvojových členských krajín do zoznamu podľa písmena b) je založené na posledných údajoch Svetovej banky o HNP na hlavu.

D O H O D A

o ochranných opatreniach

Členovia,

majúc na pamäti cieľ členov zlepšiť a posilniť medzinárodný obchodný systém založený na GATT 1994,

uznávajúc potrebu objasniť a posilniť disciplínu GATT 1994, hlavne článok XIX (núdzové opatrenia pri dovoze niektorých výrobkov), a obnoviť mnohostrannú kontrolu nad ochrannými opatreniami a odstrániť opatrenia vymykajúce sa tejto kontrole,

uznávajúc dôležitosť štrukturálnych zmien a potrebu skôr zvýšiť, ako obmedziť konkurenciu na medzinárodných trhoch, a

uznávajúc ďalej, že na tieto účely je nutná všeobecná dohoda vzťahujúca sa na všetkých členov a založená na základných zásadách GATT 1994,

dohodli sa takto:

Článok 1

Všeobecné ustanovenia

Táto dohoda ustanovuje pravidlá na uplatňovanie ochranných opatrení, ktorými sa rozumejú tie opatrenia, ktoré ustanovuje článok XIX GATT 1994.

Článok 2

Podmienky

1. Člen[1]) môže uplatniť ochranné opatrenie na výrobok len vtedy, ak tento člen v súlade s uvedenými ustanoveniami ďalej určil, že sa tento výrobok dováža na jeho územie v takých zvýšených množstvách, absolútnych alebo relatívnych vo vzťahu k domácej výrobe, a za takých podmienok, že spôsobuje alebo hrozí spôsobiť vážnu ujmu domácemu výrobnému odvetviu, ktoré vyrába obdobné alebo priamo konkurenčné výrobky.

2. Ochranné opatrenia sa uplatnia na dovážaný výrobok bez ohľadu na jeho zdroj.

Článok 3

Prešetrovanie

1. Člen môže uplatniť ochranné opatrenie len vtedy, keď príslušné úrady tohto člena uskutočnia prešetrovanie podľa postupov, ktoré boli predtým prijaté a zverejnené v súlade s článkom X GATT 1994. Takéto prešetrovanie zahrnie odôvodnené verejné oznámenie všetkým zúčastneným stranám a verejné vypočutie alebo iné vhodné prostriedky, ktorých pomocou by dovozcovia, vývozcovia a iné zúčastnené strany mohli predkladať dôkazy a svoje stanoviská vrátane príležitosti odpovedať na návrhy iných strán, a predložiť svoje stanoviská okrem iného k tomu, či by bolo uplatnenie ochranného opatrenia vo verejnom záujme. Príslušné úrady zverejnia správu, ktorá objasní ich nálezy, a odôvodnené závery dosiahnuté vo vzťahu ku všetkým podstatným vecným a právnym otázkam.

2. S akoukoľvek informáciou, ktorá je svojou povahou dôverná alebo ktorú poskytli na dôvernom základe, budú príslušné úrady pri uvedení dôvodov zaobchádzať ako s dôvernou. Takáto informácia sa nezverejní bez povolenia strany, ktorá ju poskytla. Strany poskytujúce dôvernú informáciu môžu byť požiadané, aby z nej predložili nedôverné zhrnutie, alebo ak tieto strany uvedú, že takúto informáciu nemôžu zahrnúť, uvedú dôvody, prečo zhrnutie nemôžu poskytnúť. Ak príslušné úrady zistia, že požiadavka na zachovanie dôvernosti nie je oprávnená, a ak príslušná strana nie je ochotná zverejniť takúto informáciu alebo povoliť jej zverejnenie vo všeobecnej alebo súhrnnej forme, úrady nemusia brať takúto informáciu do úvahy, ak príslušné zdroje nemôžu uspokojivo preukázať, že informácia je správna.

---

[1]) Colná únia môže uplatňovať ochranné opatrenie ako samostatná jednotka alebo v mene členského štátu. Ak colná únia uplatní ochranné opatrenie ako samostatná jednotka, všetky požiadavky na určenie vážnej ujmy alebo jej hrozby podľa tejto dohody budú vychádzať z podmienok existujúcich v colnej únii ako celku. Ak sa ochranné opatrenie uplatňuje v mene členského štátu, všetky požiadavky na určenie vážnej ujmy alebo jej hrozby budú vychádzať z podmienok existujúcich v tomto členskom štáte a opatrenie sa obmedzí na tento členský štát. Nič v tejto dohode nemá vplyv na výklad vzťahu medzi článkom XIX a článkom XXIV ods. 8 GATT 1994.

Článok 4

Určenie vážnej ujmy a jej hrozby

1. Na účely tejto dohody

a) pod pojmom „vážna ujma“ sa rozumie závažné celkové poškodenie pozície domáceho výrobného odvetvia,

b) pod pojmom „hrozba vážnej ujmy“ sa rozumie vážne poškodenie, ktoré bezprostredne hrozí v súlade s ustanoveniami odseku 2. Určenie existencie hrozby vážnej ujmy bude založené na skutočnostiach, a nie iba na tvrdení, dohade alebo na vzdialenej možnosti, a

c) pri určovaní ujmy alebo jej hrozby pod pojmom „domáce výrobné odvetvie“ sa rozumejú domáci výrobcovia obdobných alebo priamo konkurenčných výrobkov, ktorí pôsobia na území člena ako celok, alebo výrobcovia, ktorých spoločná výroba obdobných alebo priamo konkurenčných výrobkov tvorí väčšiu časť celkovej domácej výroby týchto výrobkov.

2. a) V rámci prešetrovania s cieľom určiť, či zvýšené dovozy spôsobili alebo hrozia spôsobiť vážnu ujmu domácemu výrobnému odvetviu podľa ustanovení tejto dohody, príslušné úrady zhodnotia všetky podstatné činitele objektívnej a merateľnej povahy, ktoré majú vzťah k situácii v tomto výrobnom odvetví, predovšetkým však tempo a objem nárastu dovozu príslušného výrobku v absolútnom a relatívnom vyjadrení, podiel zvýšených dovozov na domácom trhu, zmeny na úrovni predaja, výroby, produktivity, využití kapacity, v ziskoch a stratách a v zamestnanosti.

b) Určenie vzťahujúce sa k písmenu a) sa neuskutoční, ak toto prešetrovanie na základe objektívnych dôkazov nepreukáže existenciu príčinného vzťahu medzi zvýšenými dovozmi daného výrobku a vážnou ujmou alebo jej hrozbou. Ak súčasne aj iné činitele než zvýšené dovozy zapríčiňujú ujmu domácemu výrobnému odvetviu, takáto ujma sa nebude prisudzovať zvýšeným dovozom.

c) Príslušné úrady v súlade s ustanoveniami článku 3 okamžite zverejnia podrobný rozbor prípadu, ktorý je v štádiu prešetrovania, ako aj odôvodnenie závažnosti skúmaných činiteľov.

Článok 5

Uplatnenie ochranných opatrení

1. Člen uplatní ochranné opatrenia len v rozsahu nutnom na zabránenie alebo na nápravu vážnej ujmy a na uľahčenie prispôsobenia sa. Ak sa použije kvantitatívne obmedzenie, takéto opatrenie nezníži množstvo dovozov pod úroveň nedávneho obdobia, ktorým bude priemer dovozov za posledné tri reprezentatívne roky, pre ktoré sú k dispozícii štatistiky, ak sa jasne nepreukáže, že na zabránenie alebo na nápravu vážnej ujmy je potrebná iná úroveň. Členovia by mali zvoliť opatrenia, ktoré sú najvhodnejšie na dosiahnutie týchto cieľov.

2. a) V prípadoch, keď sa kvóta rozdelí medzi dodávateľské krajiny, môže sa člen uplatňujúci obmedzenia usilovať o dohodu týkajúcu sa rozdelenia podielov na kvóte so všetkými ostatnými členmi, ktorí majú podstatný záujem na dodávke daného výrobku. V prípadoch, keď túto metódu nemožno odôvodnene realizovať, príslušný člen rozdelí členom, ktorí majú podstatný záujem na dodávke výrobku, podiely, vychádzajúc z podielov dodaných týmito členmi počas predchádzajúceho reprezentatívneho obdobia, z celkového množstva alebo z hodnoty dovozu výrobku, pričom sa berú do úvahy akékoľvek osobitné činitele, ktoré mohli ovplyvniť alebo môžu ovplyvňovať obchodovanie s výrobkom.

b) Člen sa môže odchýliť od ustanovení odseku a) za predpokladu, že konzultácie podľa článku 12 ods. 3 prebiehajú pod záštitou Výboru pre ochranné opatrenia ustanoveného podľa článku 13 ods. 1 a že sa poskytne výboru jasný dôkaz o tom, že

i) dovozy od určitých členov vzrástli neprimeraným percentom vo vzťahu k celkovému zvýšeniu dovozov daného výrobku v reprezentatívnom období,

ii) dôvody odchýlenia od ustanovení odseku a) sú oprávnené a

iii) podmienky takéhoto odchýlenia sú rovnaké voči všetkým dodávateľom daného výrobku. Trvanie každého takéhoto opatrenia nepresiahne pôvodnú dĺžku obdobia podľa článku 7 ods. 1. V prípade hrozby vážnej ujmy sa uvedené odchýlenie nepovolí.

Článok 6

Dočasné ochranné opatrenia

Za kritických okolností, keby omeškanie spôsobilo škodu, ktorú by bolo ťažko napraviť, môže člen na základe predbežného určenia, keďže existuje jasný dôkaz, že zvýšené dovozy zapríčinili alebo hrozia zapríčiniť vážnu ujmu, prijať dočasné ochranné opatrenie. Trvanie dočasného opatrenia nepresiahne 200 dní, počas ktorých budú splnené príslušné ustanovenia článkov 2 až 7 a článku 12. Takéto opatrenia by mali nadobudnúť formu zvýšenia ciel, ktoré bude okamžite spätne preplatené, ak následné prešetrovanie vzťahujúce sa k článku 4 ods. 2 nedokáže, že zvýšené dovozy spôsobili alebo hrozili spôsobiť vážnu ujmu domácemu výrobnému odvetviu. Trvanie každého takého dočasného opatrenia sa započíta ako súčasť počiatočného obdobia a akéhokoľvek predĺženia podľa článku 7 ods. 1, 2 a 3.

Článok 7

Trvanie a revízia ochranných opatrení

1. Člen uplatní ochranné opatrenia len počas časového obdobia, ktoré je nevyhnutné na zabránenie alebo na nápravu vážnej ujmy alebo na uľahčenie prispôsobenia sa. Obdobie nepresiahne štyri roky, ak nie je predĺžené podľa odseku 2.

2. Obdobie uvedené v odseku 1 sa môže predĺžiť za predpokladu, že príslušné úrady dovážajúceho člena rozhodli v súlade s postupmi ustanovenými v článkoch 2, 3, 4 a 5, že ochranné opatrenie je naďalej nevyhnutné na zabránenie alebo na nápravu vážnej ujmy a že je doložené, že sa výrobné odvetvie prispôsobuje, a to za predpokladu, že sa dodržiavajú príslušné ustanovenia článkov 8 a 12.

3. Celkové obdobie uplatnenia ochranného opatrenia vrátane obdobia uplatnenia akéhokoľvek dočasného opatrenia, obdobie počiatočného uplatnenia a akékoľvek jeho predĺženie nepresiahne osem rokov.

4. Aby sa uľahčilo prispôsobenie sa v situácii, keď sa predpokladá, že trvanie ochranného opatrenia oznámeného podľa ustanovenia článku 12 ods. 1 bude dlhšie ako jeden rok, člen uplatňujúci toto opatrenie ho bude postupne liberalizovať v pravidelných intervaloch v priebehu obdobia jeho uplatňovania. Ak trvanie opatrenia presiahne tri roky, člen uplatňujúci takéto opatrenie preskúma situáciu najneskôr v polovici dĺžky trvania opatrenia, a ak je to vhodné, odvolá ho alebo zvýši tempo liberalizácie. Opatrenie predĺžené podľa odseku 2 nebude obmedzujúce viac, ako bolo na konci počiatočného obdobia, a malo by sa pokračovať v jeho liberalizácii.

5. Žiadne ochranné opatrenie sa nebude uplatňovať znova na dovoz výrobku, ktorý už bol predmetom takého opatrenia prijatého po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, po časovom období, ktoré sa svojou dĺžkou rovná obdobiu, počas ktorého sa takéto opatrenie predtým uplatňovalo, za predpokladu, že obdobie neuplatňovania je najmenej dva roky.

6. Napriek ustanoveniam odseku 5 sa môže ochranné opatrenie trvajúce 180 dní alebo menej opäť uplatňovať na dovoz výrobku, ak

a) uplynul najmenej jeden rok od dátumu zavedenia ochranného opatrenia na dovoz tohto výrobku,
b) takéto ochranné opatrenie nebolo uplatnené na ten istý výrobok viac ako dvakrát v päťročnom období, ktoré bezprostredne predchádzalo dátumu zavedenia opatrenia.

Článok 8

Úroveň koncesií a iných záväzkov

1. Člen navrhujúci uplatniť ochranné opatrenie alebo usilujúci sa o predĺženie ochranného opatrenia sa bude snažiť zachovať v podstate rovnocennú úroveň koncesií a iných záväzkov existujúcich podľa GATT 1994 medzi ním a vyvážajúcimi členmi, ktorí by boli dotknutí takýmto opatrením v súlade s ustanoveniami článku 12 ods. 3. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu príslušní členovia dohodnúť na akýchkoľvek primeraných spôsoboch obchodného vyrovnania nepriaznivých účinkov daného opatrenia na ich obchod.

2. Ak sa v konzultáciách podľa článku 12 ods. 3 nedosiahne do 30 dní žiadna dohoda, potom môžu dotknutí vyvážajúci členovia najneskôr do 90 dní po uplatnení opatrenia po uplynutí 30 dní odo dňa, keď Rada pre obchod s tovarom prijala písomné oznámenie o pozastavení, pozastaviť uplatňovanie v podstate rovnocenných koncesií alebo iných záväzkov podľa GATT 1994 na obchod člena uplatňujúceho ochranné opatrenie, ak s týmto pozastavením Rada pre obchod s tovarom nevysloví nesúhlas.

3. Právo pozastavenia uvedené v odseku 2 sa neuplatňuje počas prvých troch rokov účinnosti ochranného opatrenia za predpokladu, že toto ochranné opatrenie sa prijalo v dôsledku absolútneho zvýšenia dovozov a že takéto opatrenie sa zhoduje s ustanoveniami tejto dohody.

Článok 9

Rozvojové členské krajiny

1. Ochranné opatrenie sa neuplatní na výrobok pochádzajúci z rozvojovej členskej krajiny, ak podiel dovozov daného výrobku dovážajúceho člena nepresiahne 3 % za predpokladu, že členovia z rozvojových krajín s menej ako 3 %-ným podielom dovozu spoločne nepredstavujú viac ako 9 % z celkového dovozu daného výrobku.[2])

2. Rozvojová členská krajina bude mať právo predĺžiť obdobie uplatňovania ochranného opatrenia na obdobie najviac dvoch rokov nad maximálne obdobie stanovené v článku 7 ods. 3. Napriek ustanoveniam článku 7 ods. 5 rozvojová členská krajina bude mať právo opätovne uplatniť ochranné opatrenie na dovoz výrobku, ktorý bol predmetom takéhoto opatrenia prijatého po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, a to po období, ktoré sa rovná polovici obdobia, počas ktorého sa takéto opatrenie predtým uplatňovalo za predpokladu, že obdobie neuplatňovania je najmenej dva roky.

[2]) Člen okamžite oznámi Výboru pre ochranné opatrenia také opatrenia, ktoré boli prijaté podľa článku 9 ods. 1.

Článok 10

Skôr existujúce opatrenia podľa článku XIX

Členovia skončia uplatňovanie všetkých ochranných opatrení prijatých v súlade s článkom XIX GATT 1947, ktoré existovali v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO, najneskôr osem rokov po dni, keď boli po prvýkrát uplatnené, alebo päť rokov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, a to podľa toho, ktorá z týchto lehôt uplynie neskôr.

Článok 11

Zákaz a odstránenie určitých opatrení

1. a) Člen neprijme alebo sa nebude usilovať uplatniť žiadne núdzové opatrenie na dovoz určitých výrobkov uvedených v článku XIX GATT 1994, ak sa takýto postup nezhoduje s ustanoveniami tohto článku uplatňovaného v súlade s touto dohodou.

b) Okrem toho sa člen nebude usilovať uplatniť, prijímať alebo udržiavať akékoľvek dobrovoľné vývozné obmedzenia, marketingové dohovory alebo akékoľvek iné podobné opatrenia v oblasti vývozov alebo dovozov.[3]),[4]) Tieto opatrenia zahŕňajú opatrenia prijaté jednotlivým členom, ako aj opatrenia podľa dohôd a dohovorov uzavretých medzi dvoma alebo viacerými členmi. Akékoľvek takéto opatrenie, účinné v čase nadobudnutia platnosti Dohody WTO, bude uvedené do súladu s touto dohodou alebo postupne skončené podľa odseku 2.

c) Táto dohoda sa nevzťahuje na opatrenia, o ktoré sa usiluje, ktoré prijal alebo udržuje člen na základe iných ustanovení GATT 1994, ako je článok XIX, a na základe mnostranných obchodných dohôd uvedených v prílohe 1A a iných, ako je táto dohoda, alebo na základe protokolov a dohôd alebo dohovorov uzavretých v rámci GATT 1994.

2. Postupné skončenie uplatňovania opatrení uvedených v odseku 1b) sa uskutoční podľa časových harmonogramov, ktoré príslušní členovia predložia Výboru pre ochranné opatrenia, najneskôr 180 dní po nadobudnutí platnosti Dohody WTO. Tieto časové harmonogramy umožnia, aby sa všetky opatrenia uvedené v odseku 1 postupne skončili alebo uviedli do súladu s touto dohodou v lehote, ktorá nepresahuje štyri roky od nadobudnutia platnosti Dohody WTO s podmienkou, že sa pripúšťa najviac jedno špecifické opatrenie na dovážajúceho člena,[5]) ktorého trvanie nepresiahne 31. december 1999.

Akákoľvek takáto výnimka sa musí vzájomne odsúhlasiť medzi členmi, ktorých sa priamo týka, a oznámiť Výboru pre ochranné opatrenia účel jej preskúmania a prijatia v priebehu 90 dní od nadobudnutia platnosti Dohody WTO. Príloha k tejto dohode obsahuje opatrenie, o ktorom sa dohodlo, že spadá pod túto výnimku.

3. Členovia nebudú napomáhať alebo podporovať, aby verejné alebo súkromné podniky prijímali alebo udržiavali mimovládne opatrenia rovnocenné s opatreniami uvedenými v odseku 1.

Článok 12

Oznámenie a konzultácie

1. Člen okamžite oznámi Výboru pre ochranné opatrenia

a) začiatok prešetrovania, ktoré sa vzťahuje k vážnej ujme alebo k jej hrozbe, a jeho dôvody,

b) zistenie vážnej ujmy alebo jej hrozby spôsobenej zvýšenými dovozmi a

c) prijatie rozhodnutia o uplatnení alebo o rozšírení ochranného opatrenia.

2. Pri oznámeniach vzťahujúcich sa k odsekom 1b) a c) člen navrhujúci uplatniť alebo rozšíriť ochranné opatrenie poskytne Výboru pre ochranné opatrenia všetky príslušné informácie, ktoré budú obsahovať dôkaz o vážnej ujme alebo o jej hrozbe spôsobenej zvýšenými dovozmi, presný opis daného výrobku a navrhovaného opatrenia, navrhovaný dátum zavedenia opatrenia, predpokladané trvanie a časový harmonogram postupnej liberalizácie. V prípade predĺženia opatrenia bude taktiež poskytnutý dôkaz, že v príslušnom výrobnom odvetví prebieha proces prispôsobovania sa. Rada pre obchod s tovarom alebo Výbor pre ochranné opatrenia môžu požadovať také dodatočné informácie od člena navrhujúceho rozšíriť alebo predĺžiť opatrenia, ktoré považujú za potrebné.

3. Člen navrhujúci uplatniť alebo predĺžiť ochranné opatrenie poskytne primeranú príležitosť na konzultácie s tými členmi, ktorí majú podstatný záujem ako vývozcovia daného výrobku, s cieľom okrem iného preskúmať informácie poskytnuté podľa odseku 2, vymeniť si názory na opatrenie a dosiahnuť dohody o spôsoboch dosiahnutia cieľa vytýčeného v článku 8 ods. 1.

---

[3]) Dovoznú kvótu uplatňovanú ako ochranné opatrenie v súlade s príslušnými ustanoveniami GATT 1994 a tejto dohody môže po vzájomnej dohode riadiť vyvážajúci člen.

[4]) Príklady podobných opatrení zahrňujú zmiernenie vývozu, monitorovacie systémy vývozných alebo dovozných cien, dohľad nad vývozmi alebo dovozmi, povinné dovozné kartely a schémy dovozných a vývozných licencií, ak ktorékoľvek z uvedených opatrení poskytuje ochranu.

[5]) Jediná takáto výnimka, na ktorú má Európske spoločenstvo právo, je uvedená v prílohe tejto dohody.

4. Člen zašle oznámenie Výboru pre ochranné opatrenia pred prijatím dočasného ochranného opatrenia podľa článku 6. Konzultácie sa začnú okamžite po prijatí opatrenia.

5. Výsledky konzultácií uvedených v tomto článku, ako aj výsledky strednodobých preskúmaní uvedených v článku 7 ods. 4, akúkoľvek formu vyrovnania uvedenú v článku 8 ods. 1 a navrhované pozastavenie koncesií a iných záväzkov uvedených v článku 8 ods. 2 príslušní členovia okamžite oznámia Rade pre obchod s tovarom.

6. Členovia okamžite oznámia Výboru pre ochranné opatrenia svoje právne predpisy, nariadenia a postupy správneho konania vzťahujúce sa na ochranné opatrenia, ako aj na akúkoľvek ich úpravu.

7. Členovia udržujúci opatrenia opísané v článku 10 a v článku 11 ods. 1, ktoré existujú v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO, oznámia takéto opatrenie Výboru pre ochranné opatrenia najneskôr 60 dní po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.

8. Každý člen môže oznámiť Výboru pre ochranné opatrenia všetky právne predpisy, nariadenia, správne konania a akékoľvek opatrenia alebo činnosti, ktoré táto dohoda obsahuje, ktoré neoznámili iní členovia, od ktorých sa podľa tejto dohody vyžaduje urobiť takéto oznámenie.

9. Každý člen môže oznámiť Výboru pre ochranné opatrenia akékoľvek mimovládne opatrenie vzťahujúce sa k článku 11 ods. 3.

10. Všetky oznámenia určené Rade pre obchod s tovarom uvedené v tejto dohode sa jej budú zasielať prostredníctvom Výboru pre ochranné opatrenia.

11. Ustanovenia o oznamovaní v tejto dohode nevyžadujú od žiadneho člena, aby zverejnil dôverné informácie, ktorých zverejnenie by bránilo uplatnenie práva alebo iným spôsobom by bolo v rozpore s verejným záujmom, alebo by poškodzovalo oprávnené obchodné záujmy jednotlivých verejných alebo súkromných podnikov.

Článok 13

Dohľad

1. Pod právomocou Rady pre obchod s tovarom sa týmto zriaďuje Výbor pre ochranné opatrenia, v ktorom sa umožní účasť každému členovi, ktorý prejaví želanie byť jeho členom. Výbor bude vykonávať tieto funkcie:

a) sledovať všeobecné uplatňovanie tejto dohody, podávať o tom každoročne správu Rade pre obchod s tovarom a predkladať odporúčania na jej zlepšenie,

b) overovať na požiadanie postihnutého člena, či sa vyhovelo procedurálnym pravidlám tejto dohody v súvislosti s ochranným opatrením, a podávať správu o svojich nálezoch Rade pre obchod s tovarom,

c) pomáhať členom, ak o to požiadajú, pri ich konzultáciách podľa ustanovení tejto dohody,

d) skúmať opatrenia uvedené v článku 10 a v článku 11 ods. 1, sledovať postupné odstraňovanie týchto opatrení a podávať podľa potreby správy Rade pre obchod s tovarom,

e) na požiadanie člena, ktorý prijal ochranné opatrenie, skúmať, či návrhy pozastaviť koncesie alebo iné záväzky sú „podstatne rovnocenné“, a podávať v prípade potreby o tom správu Rade pre obchod s tovarom,

f) prijímať a preskúmať všetky oznámenia podľa tejto dohody a podávať v prípade potreby o tom správu Rade pre obchod s tovarom,

g) vykonávať akúkoľvek inú činnosť spojenú s touto dohodou, ktorú Rada pre obchod s tovarom môže určiť.

2. Na účel pomoci výboru pri vykonávaní dohľadu pripraví sekretariát každoročne faktologickú správu o plnení tejto dohody opierajúcu sa o oznámenia a iné spoľahlivé informácie, ktoré má k dispozícii.

Článok 14

Urovnávanie sporov

Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ďalej rozpracované a uplatňované v Dohovore o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov, sa budú vzťahovať na konzultácie a urovnávanie sporov vznikajúcich podľa tejto dohody.

PRÍLOHA

VÝNIMKA VZŤAHUJÚCA SA K ČLÁNKU 11 ODS. 2

Členovia	Výrobok	Skončenie
EÚ/Japonsko	Osobné autá, terénne vozidlá, ľahké úžitkové vozidlá, ľahké nákladné vozidlá (do 5 ton) a tie isté vozidlá v úplne rozobranom stave (CKD)	31. 12. 1999

PRÍLOHA 1B

VŠEOBECNÁ DOHODA O OBCHODE SO SLUŽBAMI

ČASŤ I PÔSOBNOSŤ A DEFINÍCIE

Článok I Pôsobnosť a definície

ČASŤ II VŠEOBECNÉ POVINNOSTI A PRAVIDLÁ

Článok II	Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod
Článok III	Transparentnosť
Článok III bis	Zverejnenie dôverných informácií
Článok IV	Zvýšenie účasti rozvojových krajín
Článok V	Hospodárska integrácia
Článok V bis	Dohody o integrácii trhov pracovných síl
Článok VI	Domáca regulácia
Článok VII	Uznávanie
Článok VIII	Monopoly a výhradní dodávatelia služieb
Článok IX	Obchodné praktiky
Článok X	Núdzové ochranné opatrenia
Článok XI	Platby a prevody
Článok XII	Obmedzenia na ochranu platobnej bilancie
Článok XIII	Vládne obstarávanie
Článok XIV	Všeobecné výnimky
Článok XIV bis	Bezpečnostné výnimky
Článok XV	Subvencie

ČASŤ III ŠPECIFICKÉ ZÁVÄZKY

Článok XVI	Prístup na trh
Článok XVII	Národné zaobchádzanie
Článok XVIII	Dodatočné záväzky

ČASŤ IV POSTUPNÁ LIBERALIZÁCIA

Článok XIX	Rokovania o špecifických záväzkoch
Článok XX	Listiny špecifických záväzkov
Článok XXI	Modifikácia listín

ČASŤ V INŠTITUCIONÁLNE USTANOVENIA

Článok XXII	Konzultácie
Článok XXIII	Urovnávanie sporov a výkon rozhodnutí
Článok XXIV	Rada pre obchod so službami
Článok XXV	Technická spolupráca
Článok XXVI	Vzťah k iným medzinárodným organizáciám

ČASŤ VI ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok XXVII	Zamietnutie výhod
Článok XXVIII	Definície
Článok XXIX	Prílohy
	Príloha týkajúca sa článku II Výnimky

Príloha týkajúca sa pohybu fyzických osôb poskytujúcich služby podľa dohody
Príloha týkajúca sa služieb v leteckej doprave
Príloha týkajúca sa finančných služieb
Druhá príloha týkajúca sa finančných služieb
Príloha týkajúca sa služieb v námornej doprave
Príloha týkajúca sa telekomunikácií
Príloha týkajúca sa rokovaní o základných telekomunikáciách

VŠEOBECNÁ DOHODA

o obchode so službami

Členovia,

uznávajúc rastúci význam obchodu so službami pre rast a rozvoj svetového hospodárstva,

želajúc si vytvoriť mnohostranný rámec zásad a pravidiel pre obchod so službami s cieľom rozšíriť tento obchod pod podmienkou dodržania transparentnosti a postupnej liberalizácie a ako prostriedok podpory hospodárskeho rastu všetkých obchodných partnerov a vývoja rozvojových krajín,

želajúc si skoré dosiahnutie postupne vyšších úrovní liberalizácie obchodu so službami prostredníctvom následných kôl mnohostranných rokovaní zameraných na podporu záujmov všetkých účastníkov na vzájomne výhodnom základe a pri zabezpečení celkovej vyváženosti práv a záväzkov pri súčasnom náležitom rešpektovaní zámerov štátnej politiky,

uznávajúc právo členov riadiť a zavádzať nové úpravy poskytovania služieb na svojom území na účel splnenia cieľov štátnej politiky a špecifickú potrebu rozvojových krajín vykonávať toto právo vzhľadom na nesúmernosti, ktoré existujú na stupni rozvoja právnej úpravy služieb v rôznych krajinách,

želajúc si uľahčiť zvýšenú účasť rozvojových krajín na obchode so službami vrátane rozšírenia vývozu ich služieb, okrem iného posilnením ich schopnosti poskytovať služby a ich účinnosť a konkurencieschopnosť,

zvlášť zohľadňujúc vážne problémy najmenej rozvinutých krajín so zreteľom na ich špecifickú hospodársku situáciu a ich potreby v oblasti rozvoja, obchodu a financií,

dohodli sa takto:

ČASŤ I

PÔSOBNOSŤ A DEFINÍCIE

Článok I

Pôsobnosť a definície

1. Táto dohoda sa vzťahuje na opatrenia členov pôsobiacich v obchode so službami.

2. Na účely tejto dohody sa obchodom so službami rozumie poskytovanie služby

a) z územia jedného člena na územie ktoréhokoľvek iného člena,

b) na území jedného člena pre spotrebiteľa služby ktoréhokoľvek iného člena,

c) dodávateľom služby jedného člena prostredníctvom obchodnej prítomnosti na území ktoréhokoľvek iného člena,

d) dodávateľom služby jedného člena prostredníctvom prítomnosti fyzických osôb člena na území ktoréhokoľvek iného člena.

3. Na účely tejto dohody pojem

a) „opatrenia členov“ znamená opatrenia prijaté
   i) vládami a ústrednými, regionálnymi alebo miestnymi úradmi,
   ii) mimovládnymi orgánmi pri výkone právomocí delegovaných vládami alebo ústrednými, regionálnymi alebo miestnymi úradmi.

   Pri plnení záväzkov podľa tejto dohody musí každý člen v rámci svojich právomocí prijať také primerané opatrenia, aby zabezpečil ich dodržiavanie vládami, regionálnymi a miestnymi úradmi, ako aj mimovládnymi inštitúciami na svojom území,

b) „služby“ zahŕňa ľubovoľnú službu v ktoromkoľvek sektore okrem služieb poskytovaných pri výkone vládnej moci,

c) „služba poskytovaná pri výkone vládnej moci“ znamená ľubovoľnú službu, ktorá nie je poskytovaná ani na komerčnom základe ani v rámci konkurencie jedného dodávateľa alebo viacerých dodávateľov služieb.

ČASŤ II

VŠEOBECNÉ POVINNOSTI A PRAVIDLÁ

Článok II

Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod

1. Vzhľadom na opatrenia zahrnuté v tejto dohode poskytne každý člen okamžite a bezpodmienečne službám

a dodávateľom služieb ľubovoľného druhého člena zaobchádzanie nie menej priaznivé, než aké poskytuje obdobným službám a dodávateľom služieb ktorejkoľvek inej krajiny.

2. Člen môže udržiavať opatrenie nezlučiteľné s odsekom 1 za predpokladu, že takéto opatrenie spĺňa podmienky a je uvedené v prílohe týkajúcej sa článku II Výnimky.

3. Ustanovenia tejto dohody sa nesmú interpretovať tak, aby bránili ktorémukoľvek členovi udeliť alebo poskytnúť výhody susediacim krajinám na uľahčenie výmeny služieb obmedzených na priľahlé pohraničné zóny, pričom sa tieto služby produkujú aj spotrebúvajú na miestnej úrovni.

Článok III

Transparentnosť

1. Každý člen bezodkladne zverejní všetky všeobecne záväzné opatrenia, ktoré sa týkajú tejto dohody alebo ktoré sú zamerané na jej pôsobenie s výnimkou mimoriadnych situácií, ak sa tak urobí najneskôr v čase nadobudnutia ich platnosti. Zverejnené budú aj medzinárodné dohody, ktorých člen je signatárom, týkajúce sa obchodu so službami alebo ovplyvňujúce tento obchod.

2. V prípadoch, keď zverejnenie podľa odseku 1 nie je možné, takéto informácie budú sprístupnené iným spôsobom.

3. Každý člen musí bezodkladne aspoň jedenkrát ročne informovať Radu pre obchod so službami o zavedení akýchkoľvek nových právnych predpisov, nariadení alebo správnych opatrení, alebo o akýchkoľvek zmenách v existujúcich právnych predpisoch, nariadeniach alebo správnych opatreniach, ktoré významným spôsobom ovplyvňujú obchod so službami, u ktorých prijal člen špecifické záväzky obsiahnuté v tejto dohode.

4. Každý člen bezodkladne odpovie na všetky požiadavky ktoréhokoľvek iného člena týkajúce sa špecifických informácií, ktorýchkoľvek všeobecne záväzných opatrení alebo o medzinárodných dohôd v zmysle odseku 1. Každý člen zriadi jednu informačnú kanceláriu alebo viac informačných kancelárií, ktoré budú na požiadanie poskytovať špecifické informácie iným členom o všetkých týchto otázkach, ako aj o tých, ktoré podliehajú oznamovacím povinnostiam podľa odseku 3. Tieto informačné kancelárie budú zriadené do dvoch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody o Svetovej obchodnej organizácii (ďalej len „Dohoda WTO“). Pre jednotlivé rozvojové členské krajiny môžu byť dohodnuté vhodné pružné podmienky, ak ide o lehoty, v ktorých sa majú takéto informačné kancelárie vytvoriť. Informačné kancelárie nemusia byť depozitármi právnych predpisov.

5. Ktorýkoľvek člen môže oznámiť Rade pre obchod so službami opatrenie prijaté ktorýmkoľvek iným členom, ktoré sa podľa jeho úvahy dotýka uplatňovania tejto dohody.

Článok III bis

Zverejnenie dôverných informácií

Táto dohoda nevyžaduje od žiadneho člena, aby poskytol dôverné informácie, ktorých zverejnenie by bránilo uplatneniu zákonov alebo by bolo inak v rozpore s verejným záujmom, alebo by nepriaznivo ovplyvnilo oprávnené obchodné záujmy jednotlivých verejných alebo súkromných podnikov.

Článok IV

Zvýšenie účasti rozvojových krajín

1. Zvýšenú účasť rozvojových členských krajín na svetovom obchode uľahčia iní členovia prostredníctvom dohodnutých špecifických záväzkov podľa častí III a IV tejto dohody, ktoré sa vzťahujú na

a) posilnenie ich schopnosti poskytovať domáce služby, ako aj ich účinnosti a konkurencieschopnosti, okrem iného prístupom k technológiám na komerčnom základe,

b) zlepšenie ich prístupu k distribučným kanálom a informačným sieťam a

c) liberalizáciu prístupu na trh v sektoroch a spôsoboch dodania, ktoré sú ich vývozným záujmom.

2. Vyspelé členské krajiny a v medziach možností aj iní členovia vytvoria kontaktné kancelárie do dvoch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO na uľahčenie prístupu dodávateľov služieb z rozvojových členských krajín k informáciám vzťahujúcim sa na ich príslušné trhy, ktoré sa týkajú

a) obchodných a technických aspektov dodávky služieb,

b) registrácie, uznania a získania profesionálnej kvalifikácie,

c) dostupnosti technológií služieb.

3. Najmenej rozvinutým členským krajinám sa poskytne osobitné uprednostnenie pri realizácii odsekov 1 a 2. Predovšetkým sa zohľadnia vážne problémy najmenej rozvinutých krajín, ktoré majú pri prijímaní dohodnutých špecifických záväzkov s prihliadnutím na ich mimoriadnu hospodársku situáciu, ako aj na ich rozvojové, obchodné a finančné potreby.

Článok V

Hospodárska integrácia

1. Táto dohoda nebude brániť ktorémukoľvek z jej členov, aby bol stranou dohody alebo uzavrel dohodu, ktorá liberalizuje obchod so službami medzi dvoma alebo viacerými stranami takejto dohody za predpokladu, že takáto dohoda

a) obsahuje podstatné sektorové[1]) krytie a

b) zabezpečuje neuplatňovanie alebo odstránenie v podstate každej diskriminácie podľa článku XVII medzi dvoma alebo viacerými členmi v sektoroch, ktoré sú zahrnuté v písmene a), a to
   i) odstránením existujúcich diskriminačných opatrení, a/alebo
   ii) zákazom prijatia nových alebo väčšmi diskriminujúcich opatrení,
   buď pri nadobudnutí platnosti takejto dohody, alebo na základe primeraného časového rozvrhu okrem opatrení, ktoré sú povolené podľa článkov XI, XII, XIV a XIV bis.

2. Pri hodnotení, či sa splnili podmienky podľa odseku 1b), možno zvážiť vzťah dohody k širšiemu procesu hospodárskej integrácie alebo liberalizácie obchodu medzi zúčastnenými krajinami.

3. a) V prípadoch, keď sú rozvojové krajiny stranami dohody podľa odseku 1, bude sa postupovať, ak ide o podmienky stanovené v odseku 1, najmä v písmene b), pružne v súlade s úrovňou rozvoja zúčastnených krajín, a to celkovo, ako aj v jednotlivých sektoroch a podsektoroch.

   b) Nehľadiac na ustanovenia odseku 6, možno v prípade dohody typu uvedeného v odseku 1, ktorá zahrňuje iba rozvojové krajiny, poskytnúť výhodnejšie zaobchádzanie právnickým osobám, ktoré sú kontrolované fyzickými osobami strán takejto dohody alebo sú v ich vlastníctve.

4. Akákoľvek dohoda v zmysle odseku 1 sa musí určiť tak, aby uľahčovala obchod medzi zmluvnými stranami a aby vo vzťahu ku ktorémukoľvek členovi, ktorý stojí mimo takejto dohody, nezvyšovala celkovú úroveň prekážok obchodu so službami v príslušných sektoroch alebo podsektoroch v porovnaní s úrovňou uplatňovanou pred uzavretím takej dohody.

5. Ak pri uzavretí, rozšírení alebo pri významnej úprave akejkoľvek dohody podľa odseku 1 je člen rozhodnutý zrušiť alebo upraviť špecifický záväzok spôsobom nezlučiteľným s podmienkami a so záväzkami stanovenými v jeho listine, oznámi takúto úpravu alebo zrušenie najmenej 90 dní vopred a uplatnia sa postupy uvedené v článku XXI ods. 2, 3 a 4.

6. Dodávateľ služieb ktoréhokoľvek člena, ktorý je právnickou osobou ustanovenou podľa právnych predpisov strany dohody uvedenej v odseku 1, bude mať právo na zaobchádzanie poskytované podľa takej dohody za predpokladu, že sa podieľa na podstatných obchodných operáciách na území strán takej dohody.

7. a) Členovia, ktorí sú stranami dohody uvedenej v odseku 1, okamžite oznámia takúto dohodu a akékoľvek rozšírenie alebo akúkoľvek významnú úpravu Rade pre obchod so službami. Taktiež poskytnú rade také informácie, ktoré od nich môže požadovať. Rada môže vytvoriť pracovnú skupinu, aby preskúmala takúto dohodu alebo rozšírenie, alebo úpravu takejto dohody a podala správu rade o jej zlučiteľnosti s týmto článkom.

   b) Členovia, ktorí sú stranami dohody uvedenej v odseku 1, ktorá sa realizuje na základe časového harmonogramu, budú pravidelne informovať Radu pre obchod so službami o jej realizácii. Rada môže vytvoriť pracovnú skupinu na preskúmanie takýchto správ, ak to považuje za nevyhnutné.

   c) Na základe správ pracovných skupín uvedených v písmenách a) a b) môže rada vydať odporúčania stranám, ak to považuje za vhodné.

8. Člen, ktorý je stranou dohody uvedenej v odseku 1, nemôže požadovať náhradu za obchodné výhody, ktoré môžu plynúť z takejto dohody ktorémukoľvek inému členovi.

Článok V bis

Dohody o integrácii trhov pracovných síl

Táto dohoda nebude brániť žiadnemu z jej členov, aby bol stranou dohody vytvárajúcej plnú integráciu[2]) trhov pracovných síl medzi dvoma alebo viacerými stranami takejto dohody za predpokladu, že takáto dohoda

a) oslobodí občanov krajín, ktoré sú stranami dohody, od požiadaviek týkajúcich sa pobytových a pracovných povolení,

b) bude oznámená Rade pre obchod so službami.

---

[1]) Táto podmienka sa rozumie vo vzťahu k počtu sektorov, objemu dotknutého obchodu a spôsobov dodávok. Aby sa táto podmienka splnila, dohody by nemali umožňovať vopred vylúčenie akéhokoľvek spôsobu dodávky.

[2]) Takáto integrácia sa vyznačuje tým, že poskytuje občanom zúčastnených strán právo voľného vstupu na trhy pracovných síl strán a zahrňuje opatrenia týkajúce sa mzdových podmienok, iných pracovných podmienok a sociálnych výhod.

Článok VI

Domáca regulácia

1. Každý člen v sektoroch, v ktorých boli prijaté špecifické záväzky, zabezpečí, aby sa všetky opatrenia všeobecnej pôsobnosti týkajúce sa obchodu so službami vykonávali rozumným, objektívnym a nestranným spôsobom.

2. a) Každý člen bude udržovať alebo ustanoví, akonáhle to bude možné, súdy a súdne, rozhodcovské alebo správne konania, ktoré umožnia na žiadosť príslušného dodávateľa služieb vykonať okamžité preskúmanie, a tam, kde je to opodstatnené, prijať vhodné opravné prostriedky na nápravu správnych rozhodnutí postihujúcich obchod so službami. V prípadoch, keď tieto konania nie sú nezávislé od orgánu povereného príslušným správnym rozhodnutím, musí člen zabezpečiť, aby toto konanie skutočne poskytlo možnosť objektívneho a nestranného posúdenia.

b) Ustanovenia písmena a) sa nebudú interpretovať tak, že vyžadujú od člena vytvorenie takých súdov alebo súdnych konaní, ktoré by boli v rozpore s jeho ústavou alebo s jeho právnym systémom.

3. V prípadoch, keď sa vyžaduje povolenie na poskytnutie služby, na ktorú bol prijatý špecifický záväzok, budú príslušné úrady člena v primeranom časovom období po predložení kompletnej žiadosti posudzovanej podľa domáceho právneho poriadku informovať žiadateľa o rozhodnutí v súvislosti so žiadosťou. Na požiadanie žiadateľa poskytnú príslušné úrady člena bez zbytočného odkladu informácie týkajúce sa stavu žiadosti.

4. S cieľom zabezpečiť, aby opatrenia vzťahujúce sa na kvalifikačné požiadavky a konanie, technické normy a licenčné požiadavky nevytvárali zbytočné prekážky v obchode so službami, stanoví Rada pre obchod so službami prostredníctvom príslušných orgánov, ktoré môže založiť, akékoľvek potrebné pravidlá. Tieto pravidlá majú za cieľ zabezpečiť, aby takéto požiadavky okrem iného

a) vychádzali z objektívnych a transparentných kritérií, ako je oprávnenosť a schopnosť poskytovať služby,

b) neboli náročnejšie, ako je nevyhnutné na zabezpečenie kvality služby,

c) neboli v prípade licenčného konania samy osebe obmedzeniami pri poskytovaní služby.

5. a) V sektoroch, v ktorých člen prijal špecifické záväzky až po nadobudnutí platnosti pravidiel stanovených v týchto sektoroch podľa odseku 4, nesmie člen uplatniť licenčné a kvalifikačné požiadavky a technické normy, ktoré rušia alebo poškodzujú takéto špecifické záväzky spôsobom, ktorý
   i) odporuje kritériám uvedeným v odseku 4 a), b) alebo c),
   ii) by nemohol byť odôvodnene očakávaný od člena v čase, keď boli záväzky v týchto sektoroch prijaté.

b) Pri posudzovaní, či je člen v súlade so záväzkom podľa odseku 5a), treba vziať do úvahy medzinárodné normy príslušných medzinárodných organizácií[3]) uplatňované týmto členom.

6. V sektoroch, v ktorých sú prijaté špecifické záväzky týkajúce sa profesionálnych služieb, každý člen zabezpečí primerané postupy na overenie oprávnenosti a schopnosti odborníkov ktoréhokoľvek iného člena.

Článok VII

Uznávanie

1. Na účely úplného alebo čiastočného splnenia noriem alebo kritérií na udelenie povolení, licencií alebo osvedčení dodávateľom služieb a v zmysle požiadaviek uvedených v odseku 3 môže člen uznať získané vzdelanie alebo skúsenosti, splnenie požiadavky alebo udelenú licenciu alebo osvedčenia v určitej krajine. Takéto uznanie, ktoré možno dosiahnuť prostredníctvom harmonizácie alebo aj inak, sa môže opierať o dohodu alebo o dohovor s danou krajinou, alebo môže byť udelené nezávisle.

2. Člen, ktorý je stranou dohody alebo dohovoru typu uvedeného v odseku 1, ktorý už existuje alebo ešte len vznikne, poskytne primeranú príležitosť iným zainteresovaným členom rokovať o ich prístupe k takýmto dohodám alebo dohovorom, alebo rokovať s nimi o porovnateľných dohodách a dohovoroch v prípade, keď člen poskytne uznávanie nezávisle, poskytne inému členovi primeranú príležitosť preukázať, že získané vzdelanie, skúsenosti, licencie alebo osvedčenia by mali byť uznané alebo požiadavky splnené na území tohto iného člena.

3. Člen neposkytne uznávanie spôsobom, ktorý by vytvoril prostriedok diskriminácie medzi krajinami pri uplatňovaní jeho noriem alebo kritérií pri udeľovaní povolení, licencií alebo osvedčení dodávateľom služieb alebo skryté obmedzenie obchodu so službami.

4. Každý člen

a) do 12 mesiacov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO bude informovať Radu pre obchod so službami o existujúcich opatreniach týkajúcich sa uznávania a uvedie, či sa takéto opatrenia opierajú o dohody alebo o dohovory typu uvedeného v odseku 1,

b) neodkladne bude informovať Radu pre obchod so službami podľa možnosti s čo najväčším predstihom o začatí

[3]) Výraz „príslušné medzinárodné organizácie“ sa týka medzinárodných inštitúcií, ktorých členstvo je umožnené príslušným orgánom prinajmenšom všetkých členov WTO.

rokovaní o dohodách alebo o dohovoroch typu uvedeného v odseku 1, aby sa poskytla primeraná príležitosť ktorémukoľvek členovi prejaviť svoj záujem o účasť na rokovaniach skôr, ako vstúpia do konečnej fázy,

c) okamžite bude informovať Radu pre obchod so službami v prípade, že prijme nové opatrenia na uznávanie alebo významne pozmení existujúce opatrenia a oznámi, či opatrenia vyplývajú z dohôd alebo z dohovorov typu uvedeného v odseku 1.

5. Kedykoľvek je to vhodné, uznávanie by malo byť založené na mnohostranne dohodnutých kritériách. Vo vhodných prípadoch budú členovia spolupracovať s príslušnými vládnymi a mimovládnymi organizáciami na vytváraní a prijímaní spoločných medzinárodných noriem a kritérií na uznávanie a spoločných medzinárodných noriem na výkon príslušných činností a profesií v oblasti služieb.

Článok VIII

Monopoly a výhradní dodávatelia služieb

1. Každý člen zabezpečí, aby žiadny monopolný dodávateľ služby na jeho území nekonal pri dodávke monopolnej služby na príslušnom trhu spôsobom, ktorý sa nezlučuje so záväzkami tohto člena podľa článku II a so špecifickými záväzkami.

2. V prípadoch, keď monopolný dodávateľ člena konkuruje priamo alebo prostredníctvom pridruženej spoločnosti v dodávke služby mimo rozsahu svojich monopolných práv a dodávka podlieha špecifickým záväzkom tohto člena, člen zabezpečí, aby tento dodávateľ nezneužil svoje monopolné postavenie na jeho území na konanie nezlučiteľné s takýmito záväzkami.

3. Rada pre obchod so službami môže na požiadanie člena, ktorý má dôvod veriť, že monopolný dodávateľ služby akéhokoľvek iného člena koná spôsobom nezlučiteľným s odsekom 1 alebo 2, požiadať člena, ktorý zriaďuje, podporuje alebo poveruje takého dodávateľa, aby poskytol špecifické informácie týkajúce sa príslušných operácií.

4. Ak po nadobudnutí platnosti Dohody WTO udelí člen monopolné práva týkajúce sa dodávky služby, ktorá je obsiahnutá v jeho špecifických záväzkoch, tento člen zašle príslušné oznámenie Rade pre obchod so službami najneskôr tri mesiace pred zamýšľaným udelením monopolných práv, pričom sa použijú ustanovenia článku XXI ods. 2, 3 a 4.

5. Ustanovenia tohto článku sa budú rovnako uplatňovať aj v prípadoch výhradných dodávateľov služieb, keď člen právne alebo fakticky a) poverí alebo zriadi malý počet dodávateľov služieb a b) podstatným spôsobom bráni súťaži medzi týmito dodávateľmi na svojom území.

Článok IX

Obchodné praktiky

1. Členovia uznávajú, že určité obchodné praktiky dodávateľov služieb okrem tých, ktoré obsahuje článok VIII, môžu obmedzovať súťaž, a tým aj obchod so službami.

2. Každý člen na žiadosť ktoréhokoľvek iného člena začne konzultácie s cieľom odstrániť praktiky uvedené v odseku 1. Oslovený člen v plnej miere a s pochopením posúdi takúto žiadosť a bude spolupracovať tak, že poskytne verejne prístupné nedôverné informácie podstatné v danej veci. Oslovený člen taktiež poskytne ďalšie dostupné informácie žiadajúcemu členovi za predpokladu, že to umožňuje jeho domáci právny poriadok a že sa uzavrie uspokojivá dohoda o ochrane dôverného charakteru informácií so žiadajúcim členom.

Článok X

Núdzové ochranné opatrenia

1. Uskutočnia sa mnohostranné rokovania o otázke núdzových ochranných opatrení založených na zásade nediskriminácie. Výsledky týchto rokovaní nadobudnú účinnosť najneskôr tri roky po tom, ako Dohoda WTO nadobudne platnosť.

2. V období pred nadobudnutím platnosti výsledkov rokovaní podľa odseku 1 môže ktorýkoľvek člen, nehľadiac na ustanovenia článku XXI ods. 1, oznámiť Rade pre obchod so službami svoj zámer upraviť alebo odvolať špecifický záväzok po uplynutí jedného roku po tom, čo záväzok nadobudne platnosť, s podmienkou, že tento člen preukáže Rade príčinu, pre ktorú sa úprava alebo odvolanie nemôže uskutočniť po uplynutí trojročného obdobia, ktoré umožňuje článok XXI ods. 1.

3. Ustanovenia odseku 2 sa prestanú uplatňovať tri roky po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.

Článok XI

Platby a prevody

1. Člen nebude uplatňovať obmedzenia medzinárodných prevodov a platieb na bežné transakcie vzťahujúce sa na jeho špecifické záväzky s výnimkou okolností uvedených v článku XII.

2. Žiadne ustanovenia tejto dohody sa nedotknú práv a záväzkov členov Medzinárodného menového fondu podľa článkov Dohody o fonde zahŕňajúcich použitie výmenných operácií, ktoré sú v súlade s článkami dohody za predpokladu, že člen neuvalí obmedzenia na akékoľvek kapitálové prevody spôsobom nezlučiteľným s jeho špecifickými záväzkami, pokiaľ ide o tieto operácie, okrem obmedzení, ktoré sú uvedené v článku XII, alebo na požiadanie fondu.

Článok XII

Obmedzenia na ochranu platobnej bilancie

1. V prípade vážnych problémov alebo ich hrozby v oblasti platobnej bilancie a vonkajšej finančnej situácie môže člen prijať alebo udržiavať obmedzenia obchodu so službami, na ktoré prijal špecifické záväzky, vrátane platieb alebo prevodov pre transakcie vzťahujúce sa na takéto záväzky. Uznáva sa, že mimoriadne tlaky na platobnú bilanciu člena, ktorý sa nachádza v procese hospodárskeho rozvoja alebo hospodárskeho prechodu, môžu vyžadovať použitie obmedzení, aby sa okrem iného zabezpečilo udržanie úrovne finančných rezerv dostačujúcich na realizáciu jeho programu hospodárskeho rozvoja alebo hospodárskeho prechodu.

2. Obmedzenia uvedené v odseku 1

a) nebudú diskriminačné medzi členmi,

b) budú v súlade s článkami Dohody o Medzinárodnom menovom fonde,

c) predídu nepotrebnému poškodeniu obchodných, hospodárskych a finančných záujmov ostatných členov,

d) neprekročia mieru nevyhnutnú na vyriešenie okolností uvedených v odseku 1,

e) budú dočasné a postupne sa odstránia ihneď po zlepšení situácie uvedenej v odseku 1.

3. Pri určovaní účinku týchto obmedzení môžu členovia dať prednosť dodávke služieb, ktorá je nevyhnutnejšia pre ich hospodárske a rozvojové programy. Takéto obmedzenia sa však nemôžu prijať alebo ponechať na účely ochrany príslušného sektora služieb.

4. Akékoľvek obmedzenia, ktoré sa prijali alebo ponechali na základe odseku 1, alebo akékoľvek zmeny sa okamžite oznámia Generálnej rade.

5. a) Členovia uplatňujúci ustanovenia tohto článku budú okamžite konzultovať s Výborom pre obmedzenia v platobnej bilancii o obmedzeniach prijatých podľa tohto článku,

b) Ministerská konferencia stanoví postupy[4]) na pravidelné konzultácie, aby sa príslušnému členovi umožnilo predkladať také odporúčania, ktoré pokladá za vhodné,

c) takéto konzultácie zhodnotia situáciu príslušného člena v oblasti platobnej bilancie, ako aj obmedzenia prijaté alebo ponechané podľa tohto článku, berúc do úvahy okrem iného také činitele, ako sú

i) povaha a rozsah problémov v oblasti platobnej bilancie a vonkajšia finančná situácia,

ii) vonkajšie hospodárske a obchodné prostredie konzultujúceho člena,

iii) alternatívne opatrenia na nápravu, ktoré sa môžu použiť,

d) konzultácie sa musia zamerať na zladenie akýchkoľvek obmedzení s odsekom 2, osobitne na postupné odstraňovanie obmedzení podľa odseku 2e),

e) pri takýchto konzultáciách budú akceptované všetky štatistické a iné údaje predložené Medzinárodným menovým fondom vzťahujúce sa na devízy, peňažné rezervy a platobnú bilanciu, pričom závery sa budú opierať o zhodnotenie platobnej bilancie a vonkajšej finančnej situácie konzultujúceho člena uskutočnené fondom.

6. Ak si člen, ktorý nie je členom Medzinárodného menového fondu, želá uplatniť ustanovenia tohto článku, Ministerská konferencia stanoví po preskúmaní ďalšie nevyhnutné postupy.

Článok XIII

Vládne obstarávanie

1. Články II, XVI a XVII sa nevzťahujú na právne predpisy, ktorými sa riadi obstarávanie služieb vládnymi orgánmi nakupovaných na vládne účely, ani na ďalšie obchodné predaje alebo na ich použitie pri dodávkach služieb na obchodný predaj.

2. Do dvoch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO sa v rámci tejto dohody uskutočnia mnohostranné rokovania o vládnom obstarávaní v službách.

Článok XIV

Všeobecné výnimky

Pod podmienkou, že takéto opatrenia sa neuplatňujú spôsobom, ktorý by vytváral nástroje akejkoľvek neoprávne-

[4]) Rozumie sa, že postupy podľa odseku 5 budú rovnaké ako postupy v zmysle GATT 1994.

nej diskriminácie medzi krajinami, kde prevládajú podobné podmienky alebo skryté obmedzenia v obchode so službami, žiadne ustanovenie v tejto dohode sa nebude vykladať tak, aby zabránilo ktorémukoľvek členovi prijať alebo uplatniť opatrenia

a) nevyhnutné na ochranu verejnej morálky a udržanie verejného poriadku,[5])

b) nevyhnutné na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín,

c) nevyhnutné na zabezpečenie súladu s právnymi predpismi, ktoré nie sú nezlučiteľné s ustanoveniami tejto dohody vrátane ustanovení vzťahujúcich sa na
   i) zabránenie falošným a podvodným praktikám alebo na riešenie dôsledkov neplnenia záväzkov z dohôd o službách,
   ii) ochranu súkromia jednotlivých osôb vo vzťahu k spracovaniu a rozširovaniu osobných údajov a na ochranu dôverných záznamov a účtov jednotlivých osôb,
   iii) bezpečnosť,

d) nezlučiteľné s článkom XVII pod podmienkou, že rozdielnosť v zaobchádzaní má za cieľ zabezpečiť spravodlivé alebo účinné[6]) daňové zaťaženie alebo vyberanie priamych daní vo vzťahu k službám alebo k dodávateľom služieb iných členov,

e) nezlučiteľné s článkom II za predpokladu, že rozdielnosť v zaobchádzaní vyplýva z dohody o zamedzení dvojitého zdanenia na základe inej medzinárodnej dohody, ktorou je člen viazaný.

Daňové výrazy alebo pojmy v článku XIV písm. d) a v tejto poznámke sú určené podľa daňových definícií a pojmov alebo podľa rovnocenných alebo podobných definícií a pojmov na základe domáceho právneho poriadku člena, ktorý prijíma opatrenia.

Článok XIV bis

Bezpečnostné výnimky

1. Žiadne ustanovenie tejto dohody sa nebude interpretovať tak, aby

a) vyžadovalo od ktoréhokoľvek člena podávať informáciu, ktorej zverejnenie považuje za rozpor s jeho základnými bezpečnostnými záujmami, alebo

b) bránilo ktorémukoľvek členovi podniknúť opatrenie, ktoré považuje za nevyhnutné na ochranu svojich základných bezpečnostných záujmov
   i) vzťahujúcich sa na dodávku priamych alebo nepriamych služieb na účely zásobovania vojenských síl,
   ii) vzťahujúcich sa na štiepne a termonukleárne materiály alebo materiály, ktoré slúžia na ich výrobu,
   iii) prijatých v čase vojny alebo prijatých počas inej mimoriadnej situácie v medzinárodných vzťahoch, alebo

c) bránilo ktorémukoľvek členovi prijať opatrenie pri plnení jeho záväzkov podľa Charty Organizácie Spojených národov o udržovaní medzinárodného mieru a bezpečnosti.

2. Rada pre obchod so službami bude v najväčšom možnom rozsahu informovaná o opatreniach prijatých podľa odseku 1b) a c) a o skončení ich platnosti.

Článok XV

Subvencie

1. Členovia uznávajú, že za určitých okolností subvencie môžu mať rušivé účinky na obchod so službami. Členovia začnú rokovania s cieľom vypracovať potrebné mnohostranné pravidlá, aby sa predišlo takýmto rušivým účinkom na obchod.[7]) Rokovania budú zamerané na vhodné vyrovnávacie postupy. Takéto rokovania zohľadnia úlohu subvencií vo vzťahu k programom rozvoja rozvojových krajín a vezmú do úvahy potreby členov, najmä rozvojových členských krajín, na uplatnenie pružnosti v tejto oblasti. Na účely týchto rokovaní si členovia vymenia

---

[5]) Na výnimky z verejného poriadku sa možno odvolať iba v prípadoch, keď jeden zo základných záujmov spoločnosti je vystavený skutočnej a dostatočne vážnej hrozbe.

[6]) Opatrenia, ktoré sú zamerané na zabezpečenie spravodlivého alebo účinného daňového zaťaženia alebo vyberania priamych daní, zahŕňajú opatrenia prijaté členom na základe jeho daňového systému, ktorý
   i) sa vzťahuje na dodávateľov služby, ktorí nie sú občanmi územia príslušného člena pri uznaní faktu, že daňový záväzok týchto dodávateľov je určený z pohľadu zdaniteľných položiek pochádzajúcich alebo umiestnených na území člena, alebo
   ii) sa vzťahuje na občanov, ktorí nie sú občanmi územia príslušného člena, aby sa zabezpečilo daňové zaťaženie alebo vyberanie daní na území člena, alebo
   iii) sa vzťahuje na občanov, ktorí nie sú občanmi územia príslušného člena, alebo na občanov územia príslušného člena, aby sa predišlo obchádzaniu alebo vyhýbaniu daňovej povinnosti vrátane opatrení o vykonateľnosti, alebo
   iv) sa vzťahuje na spotrebiteľa služieb dodaných na územie alebo z územia druhého člena, aby sa zabezpečilo daňové zaťaženie alebo vyberanie daní od týchto spotrebiteľov pochádzajúcich zo zdrojov na území člena, alebo
   v) rozlišuje dodávateľa služby podliehajúcej dani pri celosvetovo zdaniteľných položkách od iných dodávateľov služieb, a to v dôsledku uznania rozdielnosti v povahe daňového základu medzi nimi, alebo
   vi) určuje, prideľuje alebo rozdeľuje príjem, zisk, výnos, stratu, zrážky alebo pohľadávky daňovníkov alebo pobočiek alebo vo vzťahu medzi osobami alebo pobočkami tej istej osoby, aby sa ochránila daňová základňa člena.

[7]) Budúci pracovný program určí spôsob a časový rámec rokovaní o multilaterálnych disciplínach.

informácie o všetkých subvenciách týkajúcich sa obchodu so službami, ktoré poskytujú svojim domácim dodávateľom služieb.

2. Ktorýkoľvek člen, ak sa domnieva, že sa ho nepriaznivo dotýkajú subvencie iného člena, môže o týchto záležitostiach požadovať konzultácie s týmto členom. Takéto požiadavky budú posúdené s porozumením.

ČASŤ III
ŠPECIFICKÉ ZÁVÄZKY

Článok XVI
Prístup na trh

1. Ak ide o prístup na trh prostredníctvom spôsobov dodávok uvedených v článku I, každý člen poskytne službám a dodávateľom služieb ktoréhokoľvek iného člena zaobchádzanie, ktoré nie je menej výhodné ako zaobchádzanie poskytované v zmysle záväzkov obmedzení a podmienok dohodnutých a špecifikovaných v jeho listine.[8])

2. V sektoroch, v ktorých sú prijaté záväzky týkajúce sa prístupu na trh, sú opatrenia, ktoré člen nebude udržiavať alebo ich prijímať buď v rámci regionálneho rozdelenia, alebo na celom svojom území, a ak nie je v jeho listine stanovené inak, sú vymedzené ako

a) obmedzenia týkajúce sa počtu dodávateľov služieb, či už formou číselných kvót, monopolov, výhradných dodávateľov služieb alebo požiadavkami na testy ekonomickej potrebnosti,
b) obmedzenia celkovej hodnoty transakcií v službách alebo aktív vyjadrených číselnými kvótami alebo požiadavkou na testy ekonomickej potrebnosti,
c) obmedzenia celkového počtu operácií v službách alebo celkového množstva produkcie a výkonov v oblasti služieb vyjadrených číselnými jednotkami vo forme kvót alebo požiadaviek na testy ekonomickej potrebnosti,[9])
d) obmedzenia celkového počtu fyzických osôb, ktoré môžu byť zamestnané v príslušnom sektore služieb alebo ktoré môže dodávateľ služieb zamestnávať, potrebné, resp. priamo sa vzťahujúce na dodávku špecifickej služby vyjadrenej číselnými kvótami alebo požiadavkou na testy ekonomickej potrebnosti,
e) opatrenia, ktoré obmedzujú alebo vyžadujú špecifické typy právneho subjektu alebo spoločného podnikania, ktorých prostredníctvom môže dodávateľ služieb dodávať službu, a
f) obmedzenia účasti zahraničného kapitálu vo forme maximálneho obmedzenia držby akcií zahraničnými akcionármi alebo celkovej hodnoty jednotlivých alebo úhrnných zahraničných investícií v percentách.

Článok XVII
Národné zaobchádzanie

1. Každý člen poskytne službám a dodávateľom služieb ktoréhokoľvek iného člena vo vzťahu ku všetkým opatreniam týkajúcim sa dodávky služieb zaobchádzanie, ktoré nie je menej výhodné ako to, ktoré poskytuje svojim obdobným službám a dodávateľom služieb[10]) v sektoroch zapísaných v jeho listine špecifických záväzkov a pri dodržaní akýchkoľvek v nej stanovených podmienok a obmedzení.

2. Člen môže splniť požiadavku odseku 1 tak, že poskytne službám a dodávateľom služieb ktoréhokoľvek člena buď formálne rovnaké zaobchádzanie, alebo formálne odlišné zaobchádzanie, než poskytuje svojim obdobným službám a dodávateľom služieb.

3. Formálne rovnaké alebo formálne odlišné zaobchádzanie sa bude považovať za menej výhodné, ak člen zmení podmienky súťaže v prospech služieb alebo dodávateľov služieb v porovnaní s obdobnými službami alebo dodávateľmi služieb ktoréhokoľvek iného člena.

Článok XVIII
Dodatočné záväzky

Členovia môžu rokovať o záväzkoch z pohľadu opatrení majúcich vplyv na obchod so službami, ktoré nepodliehajú zápisu do listiny podľa článku XVI alebo XVII, vrátane opatrení, ktoré sa týkajú kvalifikácie, noriem alebo licenčných záležitostí. Takéto záväzky sa zapíšu do Listiny člena.

---

[8]) Ak člen prijme záväzok prístupu na trh vo vzťahu k dodávke služby prostredníctvom spôsobu dodávky uvedeného v článku I ods. 2a) a ak je pohyb kapitálu cez hranice časťou služby, tento člen je tým zaviazaný povoliť takýto pohyb kapitálu. Ak člen prijme záväzok prístupu na trh vo vzťahu k dodávke služby prostredníctvom spôsobu dodávky uvedeného v článku I ods. 2c), je týmto zaviazaný povoliť súvisiace prevody kapitálu na svoje územie.

[9]) Odsek 2c) nezahŕňa opatrenia člena, ktoré obmedzujú vstupy pre dodávku služieb.

[10]) Špecifické záväzky prijaté na základe tohto článku sa nebudú chápať tak, že od ktoréhokoľvek člena sa požaduje, aby poskytol vyrovnanie za akékoľvek prirodzené nevýhody v oblasti konkurencieschopnosti, ktoré vyplývajú zo zahraničnej povahy príslušných služieb alebo dodávateľov služieb.

ČASŤ IV
POSTUPNÁ LIBERALIZÁCIA

Článok XIX

Rokovania o špecifických záväzkoch

1. V súlade s cieľmi tejto dohody členovia začnú ďalšie kolá rokovaní najneskôr päť rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a potom pravidelne s cieľom dosiahnuť postupne vyššiu úroveň liberalizácie. Tieto rokovania budú smerovať k zníženiu alebo k odstráneniu nepriaznivých účinkov opatrení na obchod so službami ako prostriedku na zaistenie účinného prístupu na trh. Tento proces sa uskutoční s cieľom podporiť záujmy všetkých účastníkov na vzájomne výhodnom základe a na zabezpečenie celkovej rovnováhy práv a záväzkov.

2. Proces liberalizácie sa uskutoční s náležitým rešpektovaním cieľov národnej politiky a úrovne rozvoja jednotlivých členov, a to tak komplexne, ako aj v jednotlivých sektoroch. Pre jednotlivé rozvojové členské krajiny sa uplatní primeraná pružnosť, a to prostredníctvom otvárania na ich strane menšieho počtu sektorov, liberalizovania menšieho počtu typov transakcií, progresívneho rozširovania prístupu na trh v súlade s ich situáciou v oblasti rozvoja, a tým, že poskytnú prístup na ich trhy zahraničným dodávateľom služieb prostredníctvom väzby na takéto podmienky prístupu, ktoré sú zamerané na dosiahnutie cieľov uvedených v článku IV.

3. Pre každé kolo rokovaní sa stanovia smernice a postupy. Na účely vydania takýchto smerníc Rada pre obchod so službami zhodnotí obchod so službami na základe celkových podmienok a sektorov so zreteľom na ciele tejto dohody vrátane tých, ktoré sú špecifikované v článku IV ods. 1. Smernice ustanovia spôsoby prístupu k liberalizácii prijaté autonómne členmi po predchádzajúcich rokovaniach, ako aj spôsoby osobitného zaobchádzania vo vzťahu k najmenej rozvinutým členským krajinám podľa ustanovení článku IV ods. 3.

4. Proces postupnej liberalizácie v každom takomto kole bude sprevádzaný dvojstrannými, viacstrannými alebo mnohostrannými rokovaniami zameranými na zvýšenie všeobecnej úrovne špecifických záväzkov prijatých členmi v zmysle tejto dohody.

Článok XX

Listiny špecifických záväzkov

1. Každý člen uvedie v listine špecifické záväzky, ktoré prijíma na základe časti III tejto dohody. S prihliadnutím na sektory, kde sú prijaté takéto záväzky, každá listina stanoví

a) záväzky, obmedzenia a podmienky prístupu na trh,

b) podmienky a obmedzenia pri národnom zaobchádzaní,

c) záväzky vzťahujúce sa na dodatočné záväzky,

d) podľa vhodnosti časový rámec na vykonanie týchto záväzkov a

e) dátum nadobudnutia platnosti týchto záväzkov.

2. Opatrenia, ktoré sú v rozpore s článkami XVI a XVII, budú zapísané v stĺpci, ktorý sa vzťahuje na článok XVI. V tomto prípade sa predpokladá, že zápis stanoví podmienku alebo obmedzenie článku XVII.

3. Listiny špecifických záväzkov budú pripojené k tejto dohode a budú tvoriť jej neoddeliteľnú súčasť.

Článok XXI

Modifikácia listín

1. a) Člen môže kedykoľvek po uplynutí troch rokov od nadobudnutia platnosti záväzku upraviť alebo zrušiť akýkoľvek záväzok (ďalej len „upravujúci člen“), ktorý je zahrnutý v jeho listine v súlade s ustanoveniami tohto článku.

b) Upravujúci člen oznámi svoj zámer upraviť alebo zrušiť záväzok v súlade s týmto článkom Rade pre obchod so službami najneskôr tri mesiace pred uvažovaným dátumom zavedenia zmeny alebo zrušenia.

2. a) Na požiadanie ktoréhokoľvek člena, ktorého záujmy v zmysle tejto dohody môžu byť dotknuté (ďalej len „dotknutý člen“) navrhovanou úpravou alebo odvolaním oznámeným podľa odseku 1b), začne upravujúci člen rokovania s cieľom dosiahnuť dohodu o akomkoľvek nevyhnutnom kompenzačnom vyrovnaní. V týchto rokovaniach a dohode zúčastnení členovia sa budú usilovať udržať všeobecnú úroveň vzájomne výhodných záväzkov nie menej výhodných pre obchod ako tých, ktoré boli poskytnuté v listinách špecifických záväzkov pred týmito rokovaniami.

b) Kompenzačné vyrovnanie sa uskutoční na základe doložky najvyšších výhod.

3. a) V prípade, že sa nedosiahne dohoda medzi upravujúcim členom a dotknutým členom pred koncom obdobia určeného na rokovania, dotknutý člen sa môže obrátiť so záležitosťou na rozhodcovské konanie. Dotknutý člen, ktorý si želá uplatniť právo týkajúce sa kompenzácie, musí sa zúčastniť na rozhodcovskom konaní.

b) Ak žiadny dotknutý člen nepožaduje rozhodcovské konanie, upravujúci člen môže zaviesť navrhovanú úpravu alebo odvolanie záväzku.

4. a) Upravujúci člen nemôže upraviť ani zrušiť svoj záväzok, kým nepristúpi ku kompenzačným vyrovnaniam v súlade so zisteniami rozhodcovského konania.

b) Ak upravujúci člen uskutoční navrhovanú úpravu alebo zrušenie záväzku a nevyhovie zisteniam rozhodcovského konania, ktorýkoľvek dotknutý člen, ktorý sa zúčastnil na rozhodcovskom konaní, môže upraviť alebo zrušiť v podstate rovnocenné výhody v súlade s takýmito nálezmi. Napriek článku II táto úprava alebo zrušenie sa môže uskutočniť len vo vzťahu k upravujúcemu členovi.

5. Rada pre obchod so službami stanoví postupy na opravu alebo zmeny v listinách záväzkov. Ktorýkoľvek člen, ktorý upravil alebo zrušil v listine podpísané záväzky podľa tohto článku, upraví svoju listinu podľa týchto postupov.

ČASŤ V

INŠTITUCIONÁLNE USTANOVENIA

Článok XXII

Konzultácia

1. Každý člen bude s porozumením skúmať námietky, ktoré predloží iný člen v akejkoľvek záležitosti, ktorá sa dotýka vykonávania tejto dohody, a poskytne primeranú príležitosť na konzultácie o týchto námietkach. Pri týchto konzultáciách sa použije Dohovor o urovnávaní sporov [ďalej len „DSU"*)].

2. Rada pre obchod so službami alebo Orgán na urovnávanie sporov môže na žiadosť člena konzultovať s ktorýmkoľvek členom alebo s členmi o akejkoľvek záležitosti, pre ktorú nebolo možné dosiahnuť uspokojivé riešenie na základe konzultácií podľa odseku 1.

3. Člen sa nemôže odvolať na článok XVII, či už podľa tohto článku alebo podľa článku XXIII, pokiaľ ide o opatrenie iného člena, ktoré podlieha medzinárodnej dohode medzi nimi vzťahujúcej sa na zamedzenie dvojitého zdanenia. V prípade nezhody medzi členmi v otázke, či opatrenie patrí do pôsobnosti takejto dohody medzi nimi, umožní sa ktorémukoľvek členovi, aby predložil túto záležitosť Rade pre obchod so službami.[11]) Rada postúpi túto vec rozhodcovskému konaniu. Rozhodnutie rozhodcov bude pre členov konečné a záväzné.

Článok XXIII

Urovnávanie sporov a výkon rozhodnutí

1. Ak by člen dospel k názoru, že ktorýkoľvek iný člen si neplní povinnosti alebo špecifické záväzky podľa tejto dohody, môže s prihliadnutím na dosiahnutie vzájomne uspokojivého riešenia predložiť záležitosť Orgánu na urovnávanie sporov.

2. Ak Orgán na urovnávanie sporov usúdi, že okolnosti sú dostatočne vážne na to, aby oprávňovali na také opatrenie, môže poveriť člena alebo členov, aby suspendovali uplatňovanie povinností alebo špecifických záväzkov v súlade s článkom 22 DSU voči ktorémukoľvek inému členovi alebo členom.

3. Ak ktorýkoľvek člen usúdi, že akákoľvek výhoda, ktorá by mohla podľa opodstatneného očakávania vzniknúť na základe špecifického záväzku iného člena podľa časti III tejto dohody, je zrušená alebo zmenšená ako výsledok uplatňovania akéhokoľvek opatrenia, ktoré nie je v rozpore s ustanoveniami tejto dohody, môže sa odvolať na DSU. Ak Orgán na urovnávanie sporov určí, že opatrenie zrušilo alebo zmenšilo takúto výhodu, bude postihnutý člen oprávnený na vzájomne uspokojivé vyrovnanie na základe článku XXI ods. 2, ktoré môže zahŕňať úpravu alebo zrušenie opatrenia. V prípade, že medzi zúčastnenými členmi sa nemôže dosiahnuť dohoda, uplatní sa článok 22 DSU.

Článok XXIV

Rada pre obchod so službami

1. Rada pre obchod so službami bude vykonávať také funkcie, ktoré jej môžu byť zverené, aby sa uľahčilo uplatnenie dohody a podpora jej zámerov. Rada môže zriadiť také pomocné orgány, ktoré považuje za vhodné na účinné plnenie svojich funkcií.

---

*) Dispute Settlement Understanding – Dohovor o urovnávaní sporov.

[11]) Ak ide o dohody o zamedzení dvojitého zdanenia, ktoré existujú v čase nadobudnutia platnosti Dohody WTO, možno túto záležitosť predložiť Rade pre obchod so službami len so súhlasom oboch strán tejto dohody.

2. Účasť v rade, a ak rada nerozhodne inak, aj v jej pomocných orgánoch bude otvorená zástupcom všetkých členov.

3. Predseda rady bude volený členmi.

Článok XXV

Technická spolupráca

1. Dodávatelia služieb členov, ktorí potrebujú takúto pomoc, budú mať prístup k službám informačných kancelárií uvedených v článku IV ods. 2.

2. Technickú pomoc rozvojovým krajinám bude poskytovať na mnohostrannej úrovni sekretariát a bude o nej rozhodovať Rada pre obchod so službami.

Článok XXVI

Vzťahy k iným medzinárodným organizáciám

Generálna rada urobí vhodné opatrenia pre konzultácie a spoluprácu s Organizáciou Spojených národov a s odbornými organizáciami OSN, ako aj s inými medzivládnymi organizáciami, ktoré sa zaoberajú službami.

ČASŤ VI
ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok XXVII

Zamietnutie výhod

Člen nemusí uznať výhody vyplývajúce z tejto dohody

a) pre dodávku služby, ak zistí, že služba pochádza z územia krajiny, ktorá nie je členom tejto dohody, alebo z územia člena, voči ktorému neuplatňuje popierajúci člen Dohodu WTO, a
b) v prípade dodávky služby v námornej doprave, ak sa zistí, že služba sa dodáva
   i) plavidlom registrovaným podľa zákonov krajiny, ktorá nie je členom Dohody WTO alebo voči ktorej popierajúci člen neuplatňuje Dohodu WTO, a
   ii) osobou, ktorá prevádzkuje alebo používa plavidlo ako celok alebo čiastočne, ale ktorá pochádza z nečlenskej krajiny alebo z krajiny člena, voči ktorej popierajúci člen neuplatňuje Dohodu WTO,
c) pre dodávateľa služby, ktorý je právnickou osobou, ak zistí, že nie je dodávateľom služby z krajiny iného člena alebo že dodávateľ je z krajiny člena, voči ktorému popierajúci člen neuplatňuje Dohodu WTO.

Článok XXVIII

Definície

Na účely tejto dohody pojem

a) „opatrenie“ znamená akékoľvek opatrenie člena, či už formou právneho predpisu, pravidla, smernice, rozhodnutia, správneho opatrenia alebo akoukoľvek inou formou,
b) „dodávka služby“ zahŕňa výrobu, distribúciu, marketing, predaj a dodávku služby,
c) „opatrenia členov, ktoré majú vplyv na obchod so službami“ zahŕňa opatrenia týkajúce sa
   i) nákupu, platenia alebo využitia služby,
   ii) prístupu k službám a využívania služieb v spojení s ich dodávkou, pri ktorých to členovia požadujú, aby sa všeobecne poskytli verejnosti,
   iii) prítomnosti vrátane obchodnej prítomnosti osôb člena na účely dodávky služby na územie iného člena,
d) „obchodná prítomnosť“ znamená akýkoľvek typ obchodnej firmy alebo firmy poskytujúcej tzv. profesionálne služby vrátane formy
   i) ustanovenia, získania alebo udržiavania právnickej osoby alebo
   ii) vytvorenia alebo udržiavania filiálky alebo zastupiteľského úradu
   na území člena na účely dodania služby,
e) „sektor“ služby znamená
   i) s odvolaním sa na špecifický záväzok jeden podsektor alebo viac podsektorov alebo všetky podsektory tejto služby, ako je to vymedzené v Listine člena,
   ii) v ostatných prípadoch celý sektor tejto služby vrátane všetkých jeho podsektorov,
f) „služba iného člena“ znamená službu, ktorú dodávajú
   i) z územia alebo na územie tohto iného člena alebo v prípade námornej dopravy plavidlom registrovaným podľa

zákonov tohto iného člena, alebo osobou tohto iného člena, ktorý dodáva službu prostredníctvom prevádzkovania plavidla a/alebo jeho celkového alebo čiastočného použitia, alebo

ii) v prípade dodávky služby prostredníctvom obchodnej prítomnosti alebo prostredníctvom prítomnosti fyzických osôb dodávateľom služby tohto iného člena,

g) „dodávateľ služby“ znamená akúkoľvek osobu, ktorá službu dodáva,[12])

h) „monopolný dodávateľ služby“ znamená akúkoľvek verejnú alebo súkromnú osobu, ktorá na príslušnom trhu na území člena je oprávnená alebo je týmto členom formálne alebo fakticky zriadená ako jediný dodávateľ tejto služby,

i) „spotrebiteľ služby“ znamená akúkoľvek osobu, ktorá prijíma alebo využíva službu,

j) „osoba“ znamená buď fyzickú osobu, alebo právnickú osobu,

k) „fyzická osoba iného člena“ znamená fyzickú osobu, ktorá má bydlisko na území tohto iného člena alebo akéhokoľvek iného člena a ktorá podľa zákonov tohto iného člena

i) je štátnym príslušníkom tohto iného člena, alebo

ii) má právo na trvalý pobyt u tohto iného člena v prípade člena, ktorý

1. nemá štátnych príslušníkov alebo
2. poskytuje podstatne rovnaké zaobchádzanie svojim stálym rezidentom ako svojim štátnym príslušníkom, ak ide o opatrenia týkajúce sa obchodu so službami, ako sa oznámilo pri jeho prijatí Dohody WTO alebo pri jeho prístupe k tejto dohode pod podmienkou, že žiadny člen nie je zaviazaný poskytnúť týmto stálym rezidentom priaznivejšie zaobchádzanie, ako by im poskytoval tento iný člen. Takéto oznámenie bude obsahovať ubezpečenie, že vo vzťahu k týmto stálym rezidentom v súlade s jeho právnym poriadkom prevezme rovnakú zodpovednosť, akú má tento iný člen voči svojim štátnym príslušníkom,

l) „právnická osoba“ znamená akýkoľvek právny subjekt ustanovený alebo inak organizovaný podľa platných zákonov na ziskové alebo iné účely v súkromnom alebo štátnom vlastníctve, zahrňujúc akúkoľvek korporáciu, trust, spoločné podnikanie, joint venture, individuálne vlastníctvo alebo združenie,

m) „právnická osoba iného člena“ znamená právnickú osobu, ktorá je buď

i) ustanovená alebo inak organizovaná podľa práva tohto iného člena a výrazným spôsobom sa podieľa na podnikateľskej činnosti na území tohto člena alebo ktoréhokoľvek iného člena, alebo

ii) v prípade dodávky služby prostredníctvom formy obchodnej prítomnosti je vlastnená alebo kontrolovaná

1. fyzickými osobami tohto člena, alebo
2. právnickými osobami tohto iného člena uvedenými v písmene i),

n) právnická osoba je

i) „vlastnená“ osobami člena, ak viac ako 50 % základného imania v nej vlastnia osoby tohto člena,

ii) „kontrolovaná“ osobami člena, ak takéto osoby majú právomoc vymenúvať väčšiu časť jej riaditeľov alebo inak zo zákona riadiť jej činnosť,

iii) „spojená“ s inou osobou, ak ju kontroluje alebo je kontrolovaná touto inou osobou alebo ak ju spolu s inou osobou kontroluje tá istá osoba,

o) „priame dane“ pozostávajú zo všetkých daní z celkového príjmu, z celkového kapitálu alebo z prvkov príjmu alebo kapitálu vrátane daní z výnosov, z prevodu vlastníctva, daní z nehnuteľností, dedičstva a darov a daní z celkového objemu miezd a platov platených podnikmi, ako aj z daní zo zvýšenia hodnoty kapitálu.

Článok XXIX

Prílohy

Prílohy k tejto dohode sú neoddeliteľnou súčasťou tejto dohody.

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA ČLÁNKU II VÝNIMKY

Pôsobnosť

1. Táto príloha špecifikuje podmienky, za ktorých je člen pri nadobudnutí platnosti tejto dohody oslobodený od svojich záväzkov v zmysle článku II ods. 1.

[12]) V prípadoch, keď službu nedodáva priamo právnická osoba, ale sa dodáva prostredníctvom iných foriem obchodnej prítomnosti, ako je pobočka alebo zastupiteľská kancelária, nebude dodávateľovi služby (t. j. právnickej osobe) z dôvodu takejto formy obchodnej prítomnosti zaobchádzanie poskytované dodávateľom služby podľa dohody. Takéto zaobchádzanie sa rozšíri na takú formu obchodnej prítomnosti, ktorej prostredníctvom sa dodáva služba, a nemusí sa rozšíriť na akékoľvek iné časti dodávateľov umiestnených mimo územia, kde sa služba dodáva.

2. O akýchkoľvek nových výnimkách, o ktoré sa požiadalo po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, sa bude rokovať podľa článku IX ods. 3 uvedenej dohody.

Preskúmanie

3. Rada pre obchod so službami preskúma všetky výnimky udelené na obdobie dlhšie ako päť rokov. Prvé takéto preskúmanie sa uskutoční najneskôr do piatich rokov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.

4. Rada pre obchod so službami pri previerke

a) preskúma, či ešte stále existujú podmienky, ktoré vyvolali potrebu výnimky, a

b) určí dátum ľubovoľného ďalšieho preskúmania.

Skončenie

5. Výnimka člena z povinností v zmysle článku II ods. 1 dohody vo vzťahu k určitému opatreniu sa skončí ku dňu, ktorý je uvedený vo výnimke.

6. V zásade by takéto výnimky nemali prekročiť obdobie desiatich rokov. V každom prípade budú predmetom rokovaní v ďalších kolách o liberalizácii obchodu.

7. Člen oznámi Rade pre obchod so službami skončenie obdobia výnimky, keď odporujúce opatrenie sa zosúladilo s článkom II ods. 1 tejto dohody.

Zoznamy výnimiek podľa článku II

(Odsúhlasené zoznamy výnimiek podľa článku II ods. 2 sa priložia k výtlačku Dohody WTO.)

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA POHYBU FYZICKÝCH OSÔB POSKYTUJÚCICH SLUŽBY PODĽA DOHODY

1. Táto príloha sa vzťahuje na opatrenia týkajúce sa fyzických osôb, ktoré sú dodávateľmi služieb člena, a na fyzické osoby člena, ktoré zamestnáva dodávateľ služby člena, s prihliadnutím na dodávku služby.

2. Dohoda sa nevzťahuje na opatrenia týkajúce sa fyzických osôb, ktoré sa usilujú o prístup na trh pracovných síl člena, ani na opatrenia v súvislosti s občianstvom, trvalým pobytom alebo zamestnanosťou na trvalom základe.

3. V súlade s časťami III a IV dohody môžu členovia rokovať o špecifických záväzkoch vzťahujúcich sa na pohyb všetkých kategórií fyzických osôb poskytujúcich služby na základe dohody. Fyzickým osobám, na ktoré sa vzťahujú špecifické záväzky, sa umožní poskytnutie služieb v súlade s podmienkami tohto záväzku.

4. Dohoda nebráni členovi, aby na svojom území uplatňoval opatrenia na regulovanie vstupu fyzických osôb na územie a ich dočasného pobytu na tomto území vrátane opatrení nevyhnutných na ochranu celistvosti hraníc a zaistenia systematického pohybu fyzických osôb cez jeho hranice za predpokladu, že sa takéto opatrenia neuplatňujú takým spôsobom, ktorý ruší alebo okliešťuje výhody vyplývajúce ktorémukoľvek členovi z podmienok špecifického záväzku.[13])

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA SLUŽIEB V LETECKEJ DOPRAVE

1. Táto príloha sa vzťahuje na opatrenia ovplyvňujúce obchod so službami v leteckej preprave, v listinách ako zapísané alebo nezapísané opatrenia, a vedľajšie služby. Potvrdzuje sa, že akýkoľvek špecifický záväzok alebo povinnosť, prevzatá podľa tejto dohody, nezníži alebo neovplyvní záväzky člena podľa dvojstranných alebo mnohostranných dohôd, ktoré sú platné v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO.

2. Dohoda vrátane jej postupov na urovnávanie sporov sa nebude uplatňovať pri opatreniach týkajúcich sa

a) dopravných práv akokoľvek udelených alebo

[13]) Skutočnosť, že sa vyžaduje vízum pre fyzické osoby určitých členov, a nie pre fyzické osoby iných členov, sa nebude považovať za zrušenie alebo za okliešťenie výhod podľa špecifického záväzku.

b) služieb priamo sa vzťahujúcich na výkon dopravných práv s výnimkou uvedenou v odseku 3 tejto prílohy.

3. Dohoda sa vzťahuje na opatrenia týkajúce sa

a) služieb v oblasti opráv a údržby leteckého parku,

b) predaja leteckých dopravných služieb alebo obchodovania s nimi,

c) služieb v oblasti počítačového rezervačného systému.

4. Postupy na urovnávanie sporov podľa tejto dohody sa môžu použiť, iba ak povinnosti alebo špecifické záväzky prevzal príslušný člen a ak sa vyčerpali postupy na urovnanie sporov obsiahnuté v dvojstranných alebo v iných mnohostranných dohodách alebo rokovaniach.

5. Rada pre obchod so službami preskúma pravidelne, aspoň raz za päť rokov, vývoj v leteckej doprave a pôsobenie tejto prílohy s cieľom zvážiť ďalšie možné uplatňovanie dohody v tomto sektore.

6. Definície:

a) Výraz „služby v oblasti opráv a údržby leteckého parku“ znamená také aktivity, ktoré sa vykonávajú na lietadle alebo na jeho časti v čase, keď je stiahnuté z prevádzky, a nezahŕňa tzv. bežnú údržbu.

b) Výraz „predaj leteckých dopravných služieb a obchodovanie s nimi“ znamená možnosť pre príslušného leteckého dopravcu predávať a voľne ponúkať svoje služby v leteckej preprave vrátane všetkých aspektov obchodovania, ako je prieskum trhu, inzercia a distribúcia. Tieto činnosti neobsahujú tvorbu cien leteckých dopravných služieb ani príslušných podmienok.

c) Výraz „služby v oblasti počítačového rezervačného systému“ znamená služby poskytované prostredníctvom počítačových systémov, ktoré obsahujú informácie o letových poriadkoch leteckých dopravcov, o dostupnosti sedadiel, o tarifách a pravidlách, ktorých prostredníctvom možno rezervovať alebo vystavovať letenky.

d) Výraz „dopravné práva“ znamená právo poskytovať pravidelné a nepravidelné služby a/alebo takto prepravovať cestujúcich, náklad a poštu za odmenu, alebo prenajímať z územia člena na územie člena alebo cez územie člena vrátane miest, v ktorých sa majú poskytnúť služby, tratí, ktoré sa majú prevádzkovať, typov prepravy, ktoré sa majú uskutočniť, kapacít, ktoré sa majú poskytnúť, tarífˇ, ktoré sa majú vyrubovať, a ich podmienok a kritérií na označenie leteckých liniek vrátane takých kritérií, ako je počet, vlastníctvo a kontrola.

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA FINANČNÝCH SLUŽIEB

1. Rozsah a definície

a) Táto príloha sa vzťahuje na opatrenia týkajúce sa poskytovania finančných služieb. Odvolávka na dodávku finančnej služby v tejto prílohe znamená dodávku služby podľa definície v článku I ods. 2 dohody.

b) Na účely článku I ods. 3 písm. b) dohody výraz „služby poskytované pri výkone vládnej moci“ znamená

i) aktivity riadené ústrednou bankou alebo menovým úradom, alebo ľubovoľným iným verejnoprávnym subjektom pri vykonávaní menovej alebo kurzovej politiky,

ii) aktivity tvoriace časť zákonom stanoveného systému sociálneho zabezpečenia alebo systému verejného dôchodkového zabezpečenia a

iii) iné aktivity riadené verejnoprávnym subjektom na účet alebo s ručením alebo využitím finančných zdrojov vlády.

c) Na účely článku I ods. 3 písm. b) dohody, ak člen dovolí svojim dodávateľom finančných služieb v konkurencii s verejnoprávnym subjektom alebo dodávateľom finančných služieb, aby uskutočňovali ľubovoľné činnosti uvádzané v písmene b) ii) alebo v písmene b) iii), výraz „služby“ bude takéto činnosti zahŕňať.

d) Článok I ods. 3 písm. c) dohody sa nevzťahuje na služby, ktoré upravuje táto príloha.

2. Domáca regulácia

a) Nehľadiac na ľubovoľné iné ustanovenia dohody, členovi sa nebude brániť, aby prijímal opatrenia z dôvodov obozretnosti vrátane opatrení na ochranu investorov, vkladateľov, poistencov alebo osôb, ktorým je dodávateľ finančných služieb viazaný dôverou, alebo aby zabezpečil celistvosť a stabilitu finančného systému. V prípadoch, keď takéto opatrenia nie sú v súlade s ustanoveniami dohody, člen ich nepoužije ako prostriedok na vyhýbanie sa záväzkom alebo povinnostiam člena v zmysle dohody.

b) Nič sa v tejto dohode nesmie vysvetľovať tak, aby sa od člena vyžadovalo zverejnenie informácií, ktoré sa týkajú záležitostí a účtov jednotlivých zákazníkov, alebo akýchkoľvek dôverných alebo majetkových informácií vo vlastníctve verejnoprávnych subjektov.

3. Uznávanie

a) Člen môže uznať opatrenia uplatňované z dôvodu obozretnosti ľubovoľnej inej krajiny pri určovaní spôsobu uplatnenia opatrení člena vzťahujúcich sa na finančné služby. Takéto uznanie, aké sa môže dosiahnuť pomocou

harmonizácie alebo inak, môže sa opierať o dohodu alebo o dohovor so zainteresovanou krajinou, alebo sa môže poskytnúť autonómne.

b) Člen, ktorý je stranou takejto dohody alebo takého dohovoru podľa písmena a), či už budúceho alebo existujúceho, poskytne adekvátnu príležitosť ostatným zainteresovaným členom rokovať o ich prístupe k takýmto dohodám alebo dohovorom alebo rokovať s ním o porovnateľnej dohode za predpokladu, že by existovala ekvivalentná regulácia a nasledujúca implementácia takejto regulácie, a ak je to vhodné, o postupoch týkajúcich sa výmeny informácií medzi stranami dohody alebo dohovoru. V prípade, keď člen poskytuje uznanie autonómne, poskytne ktorémukoľvek inému členovi primeranú príležitosť na preukázanie, že takéto okolnosti existujú.

c) V prípadoch, keď člen z dôvodu obozretnosti zvažuje uznať opatrenia uplatňované ľubovoľnou inou krajinou, článok VII ods. 4 písm. b) dohody sa nepoužije.

4. Urovnávanie sporov

Skupiny odborníkov pre otázky obozretnosti a iné finančné záležitosti budú mať potrebné odborné znalosti týkajúce sa danej finančnej služby, ktorá je predmetom sporu.

5. Definície

Na účely tejto prílohy pojem

a) „finančná služba“ je ľubovoľná služba finančného charakteru ponúknutá dodávateľom finančných služieb určitého člena. Finančné služby zahŕňajú všetky poistenia a služby súvisiace s poistením a všetky bankové a iné finančné služby (s vylúčením poistenia). Finančné služby zahŕňajú tieto aktivity:

Poistenie a služby súvisiace s poistením

i) Priame poistenie (vrátane podielového poistenia):
A. životné,
B. iné než životné.
ii) Opätovné poistenie a odstúpenie.
iii) Sprostredkovanie poistenia, ako je maklérstvo a zastúpenie.
iv) Pomocné služby pri poistení, ako sú: služby poradenské, poistné štatistiky, zhodnotenia rizika a služby pri riešení poistného nároku.

Bankové a iné finančné služby (s výnimkou poistenia)

v) Prijímanie vkladov a iných splatných zdrojov od verejnosti.
vi) Všetky druhy pôžičiek vrátane spotrebiteľského úveru, hypotéky, factoringu a financovania obchodných transakcií.
vii) Finančný leasing.
viii) Všetky služby pri platbách a peňažných prevodoch vrátane úveru, kreditných kariet, cestovných šekov a bankových zmeniek.
ix) Záruky a záväzky.
x) Obchodovanie na vlastný účet a účet zákazníkov buď na burze, na voľnom trhu za hotové, alebo inak
A. nástrojmi peňažného trhu (zahŕňajúcimi šeky, zmenky, vkladové certifikáty),
B. devízami,
C. odvodenými produktmi vrátane napríklad termínovaných a opčných obchodov,
D. nástrojmi výmenného kurzu a úrokovej miery vrátane operácií, ako sú výmenné obchody (swapy) a dohody o termínových kurzoch,
E. prevoditeľnými cennými papiermi,
F. inými obchodovateľnými nástrojmi a finančnými aktivitami vrátane drahých kovov.
xi) Účasť na vydávaní všetkých druhov cenných papierov vrátane ich upisovania a umiestnenia ako zástupca (buď verejne, alebo súkromne) a zabezpečenie služieb, ktoré sa vzťahujú na takéto vydávanie.
xii) Peňažné maklérstvo.
xiii) Správa aktív, ako je správa hotovosti alebo portfólia, všetky formy kolektívnej správy investícií, správa penzijného fondu, opatrovnícke, depozitné a poverenícke služby.
xiv) Platobné a clearingové služby týkajúce sa finančných aktivít vrátane cenných papierov, odvodených produktov a iných obchodovateľných nástrojov.
xv) Poskytovanie a prevod finančných informácií a spracovanie finančných údajov a súvisiaceho softwaru dodávateľmi iných finančných služieb.
xvi) Poradenské, sprostredkovateľské a iné pomocné finančné služby pri všetkých aktivitách uvedených v písmenách v) až xv) vrátane úverových referencií a analýz, výskumu a poradenstva v oblasti investícií a portfólia, informácií o akvizíciách a o reštrukturalizácii podnikov a stratégie;

b) „dodávateľ finančných služieb“ znamená ľubovoľnú fyzickú osobu alebo právnickú osobu člena, ktorá chce poskytovať alebo poskytuje finančné služby, ale výraz „dodávateľ finančných služieb“ nezahŕňa verejnoprávny subjekt;

c) „verejnoprávny subjekt“ znamená

i) vládu, ústrednú banku alebo menový úrad člena alebo subjekt, ktorý je vo vlastníctve alebo pod kontrolou

člena, ktorý sa v princípe zaoberá vykonávaním vládnych funkcií alebo aktivitami na vládne účely; nezahŕňa však subjekt zaoberajúci sa hlavne poskytovaním finančných služieb za obchodných podmienok alebo

ii) súkromný subjekt, ktorý zabezpečuje funkcie zvyčajne vykonávané ústrednou bankou alebo menovým úradom, ak tieto funkcie vykonáva.

DRUHÁ PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA FINANČNÝCH SLUŽIEB

1. Napriek článku II Dohody a odsekov 1 a 2 prílohy týkajúcej sa článku II Výnimky člen môže počas 60 dní, začínajúc štvrtým mesiacom po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, zapísať do tejto prílohy opatrenia vzťahujúce sa na finančné služby, ktoré nie sú v súlade s článkom II ods. 1 dohody.

2. Napriek článku XXI dohody člen môže počas 60 dní, začínajúc štvrtým mesiacom po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, zlepšiť, upraviť alebo zrušiť všetky špecifické záväzky vo finančných službách zapísaných v jeho listine alebo ich časť.

3. Rada pre obchod so službami určí akékoľvek nevyhnutné postupy na uplatňovanie odsekov 1 a 2.

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA SLUŽIEB V NÁMORNEJ DOPRAVE

1. Článok II a príloha týkajúca sa článku II Výnimky vrátane záväzku zapísať do prílohy akékoľvek opatrenia, ktoré nie sú v súlade so zaobchádzaním podľa doložky najvyšších výhod, ktoré člen bude udržiavať, nadobudnú platnosť pre medzinárodnú námornú dopravu, pomocné služby, prístup k prístavom a prístavným zariadeniam a ich používanie

a) v deň, ktorý bude určený podľa odseku 4 Ministerského rozhodnutia o negociáciách o námorných dopravných službách, alebo

b) v prípade, že rokovania nebudú úspešné k dátumu záverečnej správy Negociačnej skupiny pre služby námornej dopravy stanovenému v tomto rozhodnutí.

2. Odsek 1 sa nevzťahuje na žiadny špecifický záväzok o službách v námornej doprave, ktorý je zapísaný v Listine člena.

3. Zo záverov rokovaní uvedených v odseku 1 a pred dátumom nadobudnutia platnosti môže člen napriek ustanoveniam článku XXI zlepšiť, upraviť alebo zrušiť všetky záväzky alebo časť svojich špecifických záväzkov v tomto sektore bez poskytnutia kompenzácií.

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA TELEKOMUNIKÁCIÍ

1. Ciele

Uznávajúc špecifiká sektora telekomunikačných služieb a najmä jeho dvojitú úlohu ako dôležitého sektora hospodárskej činnosti a ako základného prenosového prostriedku pre ostatné hospodárske činnosti, členovia sa dohodli na tejto prílohe s cieľom prepracovať ustanovenia dohody, pokiaľ ide o opatrenia, ktoré sa týkajú prístupu a využitia verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb. V súlade s tým poskytuje táto príloha poznámky a doplňujúce ustanovenia k dohode.

2. Rozsah

a) Táto príloha sa bude uplatňovať na všetky opatrenia člena, ktoré sa týkajú prístupu a využitia verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb.[14])

b) Táto príloha sa nebude uplatňovať na opatrenia, ktoré sa týkajú šírenia káblových programov a vysielania rozhlasových alebo televíznych staníc.

c) Žiadne ustanovenie v tejto dohode sa nebude vykladať tak, aby

i) sa od člena vyžadovalo, aby povolil dodávateľovi služby ktoréhokoľvek iného člena zriadiť, vybudovať, získať, prenajať, prevádzkovať alebo dodávať telekomunikačné prenosové siete alebo služby iným spôsobom, ako je uvedené v jeho listine; alebo

ii) sa od člena vyžadovalo (alebo sa od člena vyžadovalo, aby zaviazal dodávateľov služieb podliehajúcich jeho jurisdikcii), aby zriadil, vybudoval, získal, prenajal, prevádzkoval alebo dodal telekomunikačné prenosové siete alebo služby, ktoré nie sú vo všeobecnosti verejnosti ponúkané.

[14]) Tento odsek sa chápe v takom význame, že každý člen zabezpečí, aby sa uplatňovali záväzky vyplývajúce z tejto prílohy voči dodávateľom verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb formou akýchkoľvek nevyhnutných opatrení.

3. Definície

Na účely tejto prílohy:

a) Výraz „telekomunikácie“ znamená vysielanie a príjem signálov ľubovoľným elektromagnetickým prostriedkom.

b) Výraz „verejná telekomunikačná prenosová služba“ znamená ľubovoľnú telekomunikačnú prenosovú službu, od ktorej člen výslovne alebo fakticky vyžaduje, aby sa všeobecne ponúkala verejnosti. Takéto služby môžu okrem iného zahŕňať telegraf, telefón, telex a prenos dát bežne pozostávajúci z prenosu informácií dodaných zákazníkom v reálnom čase medzi dvoma alebo niekoľkými bodmi bez zmeny formy alebo obsahu zákazníkovej informácie medzi koncovými terminálmi.

c) Výraz „verejná telekomunikačná prenosová sieť“ znamená verejnú telekomunikačnú infraštruktúru, ktorá umožňuje telekomunikáciu medzi dvoma alebo niekoľkými stanovenými koncovými bodmi siete.

d) Výraz „interná podniková komunikácia“ (alebo „vnútropodnikové spoje“) znamená telekomunikácie, ktorých prostredníctvom komunikuje spoločnosť v rámci spoločnosti alebo so svojimi dcérskymi spoločnosťami a pobočkami alebo medzi nimi navzájom a v prípade, že to domáci právny poriadok povoľuje, aj s pridruženými spoločnosťami. Na tieto účely musí každý člen vymedziť pojmy „dcérske spoločnosti“, „pobočky“, prípadne „pridružené spoločnosti“. „Interná podniková komunikácia“ v tejto prílohe vylučuje komerčné a nekomerčné služby, ktoré sú poskytované spoločnostiam, ktoré nie sú zviazané s dcérskymi spoločnosťami, pobočkami alebo pridruženými spoločnosťami alebo ktoré sú ponúknuté zákazníkom alebo možným zákazníkom.

e) Akákoľvek odvolávka na odsek alebo na písmeno tejto prílohy zahŕňa všetky jeho vedľajšie delenia.

4. Transparentnosť

Pri uplatňovaní článku III dohody každý člen zabezpečí, aby boli príslušné informácie o podmienkach, ktoré ovplyvňujú prístup a využitie verejnej telekomunikačnej prenosovej siete a služieb, verejne dostupné vrátane taríf a iných termínov a podmienok prevádzky, špecifikácií technických rozhraní týchto sietí a služieb, informácií o orgánoch zodpovedných za prípravu a prijatie noriem týkajúcich sa takého prístupu a využitia, podmienok vzťahujúcich sa na pripojenie terminálu alebo iného zariadenia, ako aj oznamovanie, registrácia alebo licenčné požiadavky, ak existujú.

5. Prístup a využitie verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb

a) Každý člen zabezpečí, aby ktorýkoľvek dodávateľ služieb iného člena získal prístup a mal možnosť využiť verejnú telekomunikačnú prenosovú sieť a služby v rámci primeraných a nediskriminačných podmienok s cieľom zabezpečiť dodávky služieb zahrnutých v jeho listine. Tento záväzok sa bude uplatňovať okrem iného na základe písmen b) až f).[15])

b) Každý člen zabezpečí, aby dodávatelia služieb ktoréhokoľvek iného člena mali prístup a možnosť využiť ľubovoľnú verejnú telekomunikačnú sieť alebo služby ponúkané v rámci hraníc alebo mimo hraníc tohto člena vrátane súkromne prenajatých okruhov, a ak písmená e) a f) neustanovujú inak, na tento účel zabezpečí, aby sa týmto dodávateľom povolilo
   i) nakúpiť alebo prenajať a pripojiť koncové alebo iné zariadenie, ktoré je spojené so sieťou a ktoré je nevyhnutné na poskytnutie služieb dodávateľa,
   ii) vzájomne prepojiť súkromne prenajaté okruhy alebo okruhy v súkromnom vlastníctve s verejnými telekomunikačnými prenosovými sieťami a službami alebo s okruhmi prenajatými alebo vlastnenými iným dodávateľom služby, a
   iii) používať prevádzkové protokoly podľa voľby dodávateľa služieb pri dodávke ľubovoľnej služby okrem tých, ktoré sú nutné na zabezpečenie dostupnosti telekomunikačných prenosových sietí a služieb pre širokú verejnosť.

c) Každý člen zabezpečí, aby mohli dodávatelia služieb ktoréhokoľvek iného člena používať verejné telekomunikačné prenosové siete a služby na prenos informácií v rámci hraníc alebo cez hranice vrátane vnútropodnikovej komunikácie takých dodávateľov služieb a prístupu k informáciám uloženým v databázach alebo inak uchovávaných v strojovo čitateľnej forme na území ľubovoľného člena. Akékoľvek nové alebo pozmenené opatrenia člena, ktoré majú výrazný vplyv na takéto využitie, sa oznámia a budú sa konzultovať v súlade s príslušnými ustanoveniami dohody.

d) Bez ohľadu na predchádzajúci odsek môže člen prijať také opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na zaistenie bezpečnosti a dôvernosti správ, v súlade s požiadavkou, aby sa také opatrenia neuplatnili spôsobom, ktorý by mohol vytvoriť prostriedok ľubovoľnej alebo neoprávnenej diskriminácie alebo skrytého obmedzenia obchodu so službami.

e) Každý člen zabezpečí, aby sa pri využití verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb a pri prístupe k nim nekládli žiadne podmienky, ktoré nie sú nevyhnutné
   i) na zabezpečenie zodpovednosti za verejné služby dodávateľov verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb, najmä ich spôsobilosť vo všeobecnosti sprístupniť svoje siete a služby verejnosti,

[15]) Výraz „nediskriminačný“ sa chápe vo vzťahu k doložke najvyšších výhod a národného zaobchádzania, ako je to ustanovené v dohode, a tiež odráža sektorovo špecifický spôsob použitia termínu vo význame „záväzky a podmienky nie menej výhodné ako tie, ktoré sa poskytnú ľubovoľnému inému užívateľovi obdobných verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb pri podobných okolnostiach“.

ii) na ochranu technickej celistvosti verejných telekomunikačných prenosových sietí alebo služieb,
iii) na zabezpečenie, aby dodávatelia služieb ktoréhokoľvek iného člena neposkytovali služby, ak im to nebolo povolené podľa záväzkov v listine člena.

f) Za predpokladu, že vyhovejú kritériám ustanoveným pod písmenom e), podmienky na prístup a využitie verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb môžu zahŕňať
i) obmedzenia ďalšieho predaja alebo spoločného využitia takýchto služieb,
ii) požiadavku používať presne stanovené technické rozhrania vrátane protokolov o nich na prepojenie s takýmito sieťami a službami,
iii) požiadavky podľa potreby na vnútornú prevádzkovateľnosť takých služieb a na podporu dosiahnutia cieľov ustanovených v odseku 7 písm. a),
iv) typové schválenia koncových alebo iných zariadení pripojených k sieti a technické požiadavky v súvislosti s pripojením tohto zariadenia k sieti,
v) obmedzenia vzťahujúce sa na vzájomné prepojenie súkromne prenajatých okruhov alebo okruhov vo vlastníctve súkromných osôb s takými sieťami alebo službami alebo s okruhmi prenajatými alebo vo vlastníctve iných dodávateľov služieb alebo
vi) oznamovanie, registrácia a udelenie licencie.

g) Bez ohľadu na predchádzajúce odseky tejto sekcie môže rozvojová členská krajina v súlade s jej úrovňou rozvoja klásť primerané podmienky prístupu a využívania verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb nevyhnutných na posilnenie jej domácej telekomunikačnej infraštruktúry a kapacity služieb a na zvýšenie jej účasti v medzinárodnom obchode s telekomunikačnými službami. Takéto podmienky sa musia presne vymedziť v Listine člena.

6. Technická spolupráca

a) Členovia uznávajú, že účinná, rozvinutá telekomunikačná infraštruktúra v krajinách, najmä rozvojových, je základom na rozšírenie ich obchodu so službami. Na tento účel členovia schvaľujú a podporujú čo najširšiu účasť rozvojových krajín a ich dodávateľov verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb a iných subjektov v rozvojových programoch medzinárodných a regionálnych organizácií vrátane Medzinárodnej telekomunikačnej únie, rozvojového programu Organizácie Spojených národov a Medzinárodnej banky pre obnovu a rozvoj.

b) Členovia budú podnecovať a podporovať spoluprácu v oblasti telekomunikácií medzi rozvojovými krajinami na medzinárodnej, regionálnej a subregionálnej úrovni.

c) V spolupráci s príslušnými medzinárodnými organizáciami členovia sprístupnia, ak to bude možné, rozvojovým krajinám dostupné informácie o telekomunikačných službách a vývoji v telekomunikáciách a o informačnej technológii s cieľom pomôcť pri posilňovaní ich domáceho sektora telekomunikačných služieb.

d) Členovia budú venovať osobitnú pozornosť možnosti podporovať v prospech najmenej rozvinutých krajín zahraničných dodávateľov telekomunikačných služieb, aby pomáhali pri prenose technológie, rekvalifikácii a pri iných aktivitách, ktoré podporujú rozvoj ich telekomunikačných infraštruktúr a rozšírenie ich obchodu s telekomunikačnými službami.

7. Vzťah k medzinárodným organizáciám a dohodám

a) Členovia uznávajú dôležitosť medzinárodných noriem pre globálnu zlučiteľnosť a vnútornú prevádzkovateľnosť telekomunikačných sietí a služieb a zaväzujú sa podporovať takéto normy prostredníctvom činností príslušných medzinárodných orgánov vrátane Medzinárodnej telekomunikačnej únie a Medzinárodnej organizácie pre normalizáciu.

b) Členovia uznávajú úlohu, ktorú zohrajú medzivládne a nevládne organizácie a dohody pri zabezpečovaní účinnej prevádzky vnútroštátnych a globálnych telekomunikačných služieb, predovšetkým Medzinárodná telekomunikačná únia. Členovia v prípade potreby vytvoria príslušné opatrenia na konzultáciu s takými organizáciami o otázkach vyplývajúcich z realizácie tejto prílohy.

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA ROKOVANÍ O ZÁKLADNÝCH TELEKOMUNIKÁCIÁCH

1. Článok II a príloha týkajúca sa článku II Výnimky vrátane záväzku zapísať do prílohy akékoľvek opatrenia, ktoré nie sú v súlade so zaobchádzaním podľa doložky najvyšších výhod, ktorú bude člen udržiavať, nadobudnú platnosť pre základné telekomunikácie

a) dňom, ktorý bude určený podľa odseku 5 Ministerského rozhodnutia o negociáciách týkajúcich sa základných telekomunikácií, alebo

b) v prípade, ak rokovania nebudú úspešné, k dátumu záverečnej správy Negociačnej skupiny pre základné telekomunikácie uvedenom v tomto rozhodnutí.

2. Odsek 1 sa nevzťahuje na žiadny špecifický záväzok o základných telekomunikáciách, ktorý je zapísaný v Listine člena.

PRÍLOHA 1C

DOHODA O OBCHODNÝCH ASPEKTOCH PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

ČASŤ I VŠEOBECNÉ USTANOVENIA A ZÁKLADNÉ ZÁSADY

ČASŤ II NORMY TÝKAJÚCE SA DOSTUPNOSTI, ROZSAHU A VYUŽITIA PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA
1. Autorské práva a práva príbuzné autorskému právu
2. Ochranné známky
3. Zemepisné označenia
4. Priemyselné vzory
5. Patenty
6. Topografia (Layout-Designs) integrovaných obvodov
7. Ochrana nezverejnených informácií
8. Kontrola protikonkurenčných praktík v zmluvných licenciách

ČASŤ III PROSTRIEDKY NA DODRŽIAVANIE PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA
1. Všeobecné záväzky
2. Občianskoprávne a správne konania a nápravné opatrenia
3. Dočasné opatrenia
4. Osobitné požiadavky týkajúce sa opatrení na hraniciach
5. Trestné konanie

ČASŤ IV ZÍSKANIE A ZACHOVANIE PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA A S TÝM SÚVISIACE POSTUPY INTER PARTES

ČASŤ V PREDCHÁDZANIE A UROVNÁVANIE SPOROV

ČASŤ VI PRECHODNÉ USTANOVENIA

ČASŤ VII INŠTITUCIONÁLNE A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Čiastka 65 Zbierka zákonov č. **152**/2000 Strana 1927

D O H O D A

o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva

Členovia,

želajúc si zníženie deformácií a prekážok v medzinárodnom obchode a zohľadňujúc nevyhnutnosť podporovať efektívnu a primeranú ochranu práv duševného vlastníctva a zabezpečiť, aby sa opatrenia a postupy dodržiavania práv duševného vlastníctva samy osebe nestali prekážkami oprávneného obchodu,

uznávajúc na tento účel potrebu nových pravidiel a podmienok týkajúcich sa

a) použiteľnosti základných zásad GATT 1994 a príslušných medzinárodných dohôd alebo dohovorov o duševnom vlastníctve,

b) zabezpečenia primeraných noriem a zásad vzťahujúcich sa na dostupnosť, rozsah a použitie práv duševného vlastníctva súvisiacich s obchodom,

c) zabezpečenia účinných a primeraných prostriedkov na uplatňovanie práv duševného vlastníctva súvisiacich s obchodom s prihliadnutím na rozdiely v národných právnych systémoch,

d) zabezpečenia účinných a urýchlených postupov pre mnohostranné predchádzanie a urovnávanie sporov medzi vládami, a

e) prechodných opatrení zameraných na plnú účasť na výsledkoch rokovaní,

uznávajúc potrebu mnohostranného rámca zásad, pravidiel a predpisov zaoberajúcich sa medzinárodným obchodom s falšovaným tovarom,

uznávajúc, že práva duševného vlastníctva sú súkromnými právami,

uznávajúc zásadné ciele verejnej politiky národných systémov na ochranu duševného vlastníctva vrátane rozvojových a technických cieľov,

uznávajúc tiež osobitné potreby najmenej rozvinutých členských krajín, pokiaľ ide o maximálnu pružnosť pri zavádzaní ich vnútorných právnych predpisov tak, aby sa im umožnilo vytvárať zdravú a životaschopnú technickú základňu,

zdôrazňujúc význam zmierňovania napätia dosiahnutím posilnenia záväzkov na vyriešenie sporov týkajúcich sa otázok obchodných aspektov duševného vlastníctva prostredníctvom mnohostranných postupov,

želajúc si vytvoriť vzájomne výhodný vzťah medzi Svetovou obchodnou organizáciou a Svetovou organizáciou pre duševné vlastníctvo [ďalej len „WIPO"*)], ako aj s ostatnými príslušnými medzinárodnými organizáciami,

dohodli sa takto:

ČASŤ I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA A ZÁKLADNÉ ZÁSADY

Článok 1

Povaha a rozsah záväzkov

1. Členovia uplatnia ustanovenia tejto dohody. Členovia môžu, ale nie sú viazaní uplatňovať vo svojom právnom systéme rozsiahlejšiu ochranu, než požaduje táto dohoda, za predpokladu, že takáto ochrana nie je v rozpore s ustanoveniami tejto dohody. Členovia podľa vlastného uváženia určia vhodný spôsob uplatnenia ustanovení tejto dohody v rámci svojho právneho systému a praxe.

2. Na účely tejto dohody sa výraz „duševné vlastníctvo" vzťahuje na všetky kategórie duševného vlastníctva, ktoré podliehajú ustanoveniam sekcií 1 až 7 časti II.

3. Členovia poskytnú občanom ostatných členov zaobchádzanie ustanovené v tejto dohode.[1]) Pokiaľ ide o príslušné právo duševného vlastníctva, budú sa za občanov ostatných členov považovať tie fyzické osoby a právnické osoby, ktoré spĺňajú kritériá spôsobilosti na ochranu ustanovené v Parížskom dohovore (1967), Bernskom dohovore (1971), Rímskom dohovore a Zmluve o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom, akoby

*) World Intellectual Property Organization.

[1]) Ak sa v tejto dohode uvádza výraz „občania", považujú sa za nich, v prípade samostatného colného územia člena WTO, tie fyzické osoby alebo právnické osoby, ktoré majú bydlisko alebo reálne priemyselné alebo obchodné sídlo na tomto colnom území.

všetci členovia WTO boli členmi týchto dohovorov.[2]) Každý člen využívajúci možnosti ustanovené v článku 5 ods. 3 alebo v článku 6 ods. 2 Rímskeho dohovoru predloží v zmysle týchto ustanovení oznámenie Rade pre obchodné aspekty práv duševného vlastníctva [ďalej len „Rada pre TRIPS"*)].

Článok 2

Dohovory o duševnom vlastníctve

1. Pokiaľ ide o časti II, III a IV tejto dohody, členovia budú dodržiavať ustanovenia článkov 1 až 12 a článok 19 Parížskeho dohovoru (1967).

2. Žiadne ustanovenia častí I až IV tejto dohody sa nedotknú existujúcich povinností, ktoré môžu mať členovia navzájom v zmysle Parížskeho dohovoru, Bernského dohovoru, Rímskeho dohovoru a Zmluvy o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom.

Článok 3

Národné zaobchádzanie

1. Každý člen poskytne občanom ostatných členov rovnako výhodné zaobchádzanie, ako poskytuje svojim občanom, týkajúce sa ochrany[3]) duševného vlastníctva, s výnimkami už poskytnutými v Parížskom dohovore (1967), Bernskom dohovore (1971), Rímskom dohovore alebo Zmluve o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom. Pokiaľ ide o výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a rozhlasových a televíznych vysielateľov, táto povinnosť sa vzťahuje iba na práva stanovené v tejto dohode. Akýkoľvek člen využívajúci možnosti poskytnuté v článku 6 Bernského dohovoru (1971) alebo v článku 16 ods. 1 písm. b) Rímskeho dohovoru predloží oznámenie v zmysle týchto ustanovení Rade pre TRIPS.

2. Členovia môžu využiť výnimky povolené podľa odseku 1 vo vzťahu k súdnym a správnym postupom vrátane výberu adresy pre doručovanie alebo menovania zástupcu v rámci právomoci člena tam, kde sú takéto výnimky nevyhnutné na zabezpečenie súladu s právnymi predpismi, ktoré nie sú nezlučiteľné s ustanoveniami tejto dohody, a kde sa takéto postupy neuplatňujú spôsobom, ktorý by vytváral skryté obmedzenie obchodu.

Článok 4

Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod

V súvislosti s ochranou duševného vlastníctva akákoľvek výhoda, prednosť, výsada alebo úľava, ktorá je priznaná členom občanom ľubovoľnej inej krajiny, sa okamžite a bezpodmienečne poskytne občanom všetkých ostatných členov. Z tejto povinnosti sú vyňaté akékoľvek výhody, prednosti, výsady alebo úľavy poskytnuté členom,

a) vyplývajúce z medzinárodných dohôd o právnej pomoci alebo o výkone práva všeobecnej povahy a neobmedzujúce sa len na ochranu duševného vlastníctva,
b) udelené v súlade s ustanoveniami Bernského dohovoru (1971) alebo Rímskeho dohovoru, ktoré oprávňujú, aby poskytnuté zaobchádzanie nebolo záležitosťou národného zaobchádzania, ale zaobchádzania poskytnutého v inej krajine,
c) týkajúce sa práv výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a rozhlasových a televíznych vysielateľov, ktoré nie sú poskytnuté v tejto dohode,
d) vyplývajúce z medzinárodných dohôd vzťahujúcich sa na ochranu duševného vlastníctva, ktoré nadobudli platnosť pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO, za predpokladu, že takéto dohody sú oznámené Rade pre TRIPS a nevytvárajú svojvoľnú alebo neoprávnenú diskrimináciu voči občanom ostatných členov.

Článok 5

Mnohostranné dohody o získaní alebo zachovaní ochrany

Povinnosti podľa článkov 3 a 4 sa neuplatňujú na postupy ustanovené v mnohostranných dohodách uzavretých pod záštitou WIPO vzťahujúcich sa na získanie alebo zachovanie práv duševného vlastníctva.

---

*) Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

2) V tejto dohode sa „Parížskym dohovorom" rozumie Parížsky dohovor o ochrane priemyselného vlastníctva; „Parížskym dohovorom (1967)" sa rozumie Štokholmský akt vyplývajúci z tohto dohovoru zo 14. júla 1967. „Bernským dohovorom" sa rozumie Bernský dohovor o ochrane literárnych a umeleckých diel; „Bernským dohovorom (1971)" sa rozumie Parížsky akt vyplývajúci z tohto dohovoru z 24. júla 1971. „Rímskym dohovorom" sa rozumie Medzinárodný dohovor o ochrane výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a vysielacích organizácií prijatý v Ríme dňa 26. októbra 1961. „Zmluvou o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom" sa rozumie Zmluva o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom prijatá vo Washingtone dňa 26. mája 1989. Dohodou WTO sa rozumie Dohoda o založení WTO.

3) Na účely článkov 3 a 4 tejto dohody bude „ochrana" zahŕňať skutočnosti vzťahujúce sa na dostupnosť, nadobúdanie, rozsah, udržiavanie a dodržiavanie práv duševného vlastníctva, ako aj skutočnosti, ktoré sa vzťahujú na využitie práv duševného vlastníctva výslovne uvedených v tejto dohode.

Článok 6

Vyčerpanie práva

Na účely urovnávania sporov podľa tejto dohody s výnimkou ustanovení článkov 3 a 4 nebude nič v tejto dohode použité na riešenie otázky vyčerpania práv duševného vlastníctva.

Článok 7

Ciele

Ochrana a dodržiavanie práv duševného vlastníctva by mali prispieť k podpore technických inovácií a k prevodu a rozširovaniu technológie, k vzájomným výhodám výrobcov a užívateľov technických znalostí spôsobom, ktorý prispeje k sociálnemu a ekonomickému blahobytu a k rovnováhe práv a záväzkov.

Článok 8

Zásady

1. Členovia môžu pri príprave alebo pri zmenách národných právnych predpisov prijímať opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na ochranu verejného zdravia a výživy obyvateľstva a na podporu verejných záujmov v oblastiach životného významu svojho sociálno-ekonomického a technického rozvoja, za predpokladu, že takéto opatrenia sú v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

2. Primerané opatrenia za predpokladu, že sú v súlade s ustanoveniami tejto dohody, sa môžu prijať na predchádzanie zneužitia práv duševného vlastníctva zo strany majiteľov práv alebo na uchyľovanie sa k praktikám, ktoré nevhodne obmedzujú obchod alebo nepriaznivo ovplyvňujú medzinárodný prevod technológií.

ČASŤ II

NORMY TÝKAJÚCE SA DOSTUPNOSTI, ROZSAHU A VYUŽITIA PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

SEKCIA 1: AUTORSKÉ PRÁVA A PRÁVA PRÍBUZNÉ AUTORSKÉMU PRÁVU

Článok 9

Vzťah k Bernskému dohovoru

1. Členovia budú dodržiavať ustanovenia článkov 1 až 21 Bernského dohovoru (1971) a jeho príloh. Členovia však nebudú mať práva alebo záväzky podľa tejto dohody, pokiaľ ide o práva udelené podľa článku 6 bis tohto dohovoru alebo o práva z tohto článku odvodené.

2. Ochrana autorských práv sa bude vzťahovať na vyjadrenie, a nie na myšlienky, postupy, metódy činnosti alebo matematické pojmy ako také.

Článok 10

Počítačové programy a súbor dát

1. Počítačové programy, či už v zdrojovom alebo v strojovom kóde, budú chránené ako literárne diela podľa Bernského dohovoru (1971).

2. Súbor dát alebo iného materiálu, či už schopné spracovania počítačom alebo v inej forme, ktoré z dôvodu výberu alebo usporiadania svojho obsahu predstavujú duševné výtvory, budú chránené ako také. Táto ochrana, ktorá sa nevzťahuje na dáta alebo materiál, sa nebude týkať žiadneho autorského práva uplatneného na dáta alebo materiál.

Článok 11

Nájomné práva

Členovia poskytnú, aspoň pokiaľ ide o počítačové programy a kinematografické diela, autorom a ich zákonným nástupcom právo povoliť alebo zakázať obchodné prenajímanie originálov alebo kópií svojich diel chránených autorským právom. Člen nemá tento záväzok vo vzťahu ku kinematografickým dielam za predpokladu, že takéto prenajímanie neviedlo k rozsiahlemu vytváraniu kópií týchto diel, čo zásadným spôsobom poškodzuje výhradné právo udeľovať súhlas na rozmnoženie diela poskytnuté u tohto člena autorom a ich zákonným nástupcom. Pokiaľ ide o počítačové programy, táto povinnosť sa nevzťahuje na prenájmy, pri ktorých sám program nie je podstatným predmetom prenájmu.

Článok 12

Ochranná doba

Ak je ochranná doba diela iného, ako je fotografické dielo alebo dielo z oblasti úžitkového umenia, počítaná na inom základe, ako je život fyzickej osoby, nebude táto doba kratšia ako 50 rokov od konca kalendárneho roku oprávneného zverejnenia, a ak chýba takéto oprávnené zverejnenie v priebehu 50 rokov od vytvorenia diela, nebude táto doba kratšia ako 50 rokov od konca kalendárneho roku vytvorenia diela.

Článok 13

Obmedzenia a výnimky

Členovia obmedzia obmedzenia a výnimky z výlučných práv na tie špeciálne prípady, ktoré nie sú v rozpore s bežným využívaním diela a neopodstatnene nepoškodzujú oprávnené záujmy majiteľa práva.

Článok 14

Ochrana výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a rozhlasových a televíznych vysielateľov

1. Výkonní umelci budú mať, pokiaľ ide o záznam z ich vystúpenia na zvukovej nahrávke, možnosť zabrániť konaniam, ak k nim došlo bez ich súhlasu, ako je záznam ich ešte nezaznamenaných vystúpení a rozmnožovanie týchto záznamov. Výkonní umelci budú mať taktiež možnosť zabrániť konaniam, ak k nim došlo bez ich súhlasu, ako je vysielanie prostredníctvom bezdrôtového šírenia a verejný prenos ich živých vystúpení.

2. Výrobcom zvukových záznamov bude poskytnuté právo povoliť alebo zakázať priame alebo nepriame rozmnožovanie ich zvukových záznamov.

3. Rozhlasoví a televízni vysielatelia budú mať právo zakázať ďalšie konania, ku ktorým došlo bez ich súhlasu, ako je záznam, rozmnožovanie záznamov a opakované vysielanie bezdrôtovým spôsobom, ako aj verejný prenos televíznych programov. Ak členovia neposkytnú rozhlasovým a televíznym vysielateľom takéto práva, zabezpečia vlastníkom autorských práv v oblasti vysielania možnosť zabrániť už uvedeným konaniam v súlade s ustanoveniami Bernského dohovoru (1971).

4. Ustanovenia článku 11 týkajúce sa počítačových programov sa budú vzťahovať *mutatis mutandis* na výrobcov zvukových nahrávok a iných nositeľov práv na zvukové nahrávky ustanovených podľa právneho poriadku člena. Ak bude 15. apríla 1994 u člena platný systém spravodlivého odmeňovania nositeľov práv týkajúci sa prenajímania zvukových nahrávok, môže člen tento systém zachovať za predpokladu, že obchodné prenajímanie zvukových nahrávok nespôsobuje výrazné poškodenie výlučných práv nositeľov práv udeliť súhlas na rozmnoženie diela.

5. Ochranná doba bude podľa tejto dohody pre výkonných umelcov a výrobcov zvukových nahrávok trvať najmenej 50 rokov od konca kalendárneho roku, v ktorom bol vyrobený záznam alebo sa vystúpenie uskutočnilo. Ochranná doba ustanovená v súlade s odsekom 3 bude trvať aspoň 20 rokov od konca kalendárneho roku, v ktorom sa vysielanie uskutočnilo.

6. Ktorýkoľvek člen môže vo vzťahu k právam udeleným podľa odsekov 1, 2 a 3 stanoviť podmienky, obmedzenia, výnimky a výhrady v rozsahu, ktorý pripúšťa Rímsky dohovor. Na práva výkonných umelcov a výrobcov zvukových nahrávok v oblasti zvukových nahrávok sa však budú vzťahovať *mutatis mutandis* aj ustanovenia článku 18 Bernského dohovoru (1971).

SEKCIA 2: OCHRANNÉ ZNÁMKY

Článok 15

Predmet ochrany

1. Akékoľvek označenie alebo akákoľvek kombinácia označení, ktorá je spôsobilá rozlíšiť tovary alebo služby jedného podniku od tovarov alebo služieb iných podnikov, bude schopná tvoriť ochrannú známku. Takéto označenia, predovšetkým slová zahŕňajúce osobné mená, písmená, číslovky, obrazové prvky a kombinácie farieb, ako aj akákoľvek kombinácia takýchto označení, budú spôsobilé na registráciu ako ochranné známky. Tam, kde v zásade nemožno pomocou znakov rozlíšiť jednotlivé tovary alebo služby, členovia môžu podmieniť registračnú spôsobilosť rozlišovacou schopnosťou získanou použitím. Členovia môžu požadovať ako podmienku registrácie vizuálnu rozoznateľnosť znakov.

2. Odsek 1 sa nebude rozumieť tak, aby zabraňoval členovi odmietnutie registrácie ochrannej známky na základe iných dôvodov za predpokladu, že sa neodchyľujú od ustanovení Parížskeho dohovoru (1967).

3. Členovia môžu podmieniť registračnú spôsobilosť použitím. Skutočné používanie ochrannej známky však nebude podmienkou na predloženie prihlášky na registráciu. Prihláška sa nezamietne len z toho dôvodu, že sa zamýšľané použitie neuskutočnilo pred uplynutím obdobia troch rokov od dňa podania prihlášky.

4. Povaha tovarov a služieb, na ktoré sa má ochranná známka vzťahovať, nebude v žiadnom prípadne predstavovať prekážku registrácie tejto ochrannej známky.

5. Členovia zverejnia každú ochrannú známku buď pred jej registráciou, alebo okamžite po jej zaregistrovaní a poskytnú primeranú možnosť na podanie žiadosti na výmaz registrácie. Okrem toho môžu členovia poskytnúť možnosť na uplatnenie námietok proti zápisu ochrannej známky.

Článok 16

Udelené práva

1. Majiteľ zaregistrovanej ochrannej známky bude mať výlučné právo zabrániť všetkým tretím stranám, ktoré nemajú súhlas majiteľa, používať pri obchodnej činnosti rovnaké alebo podobné označenie pre tovary alebo služby, ktoré sú rovnaké alebo podobné tým, pre ktoré je ochranná známka registrovaná, a kde by takéto používanie malo za následok pravdepodobnosť zámeny. V prípade používania rovnakého označenia pre rovnaké tovary alebo služby sa bude pravdepodobnosť zámeny predpokladať. Už uvedené práva nebudú obmedzovať žiadne predchádzajúce práva, ani nebudú mať vplyv na možnosť členov, aby poskytovali práva na základe používania.

2. Článok 6 bis Parížskeho dohovoru (1967) sa použije *mutatis mutandis* na služby. Pri určovaní, či je ochranná známka všeobecne známa, bude člen zohľadňovať, či je ochranná známka známa v príslušnom okruhu verejnosti vrátane znalostí príslušného člena, ktoré získal ako dôsledok propagácie tejto ochrannej známky.

3. Článok 6 bis Parížskeho dohovoru (1967) sa použije *mutatis mutandis* na tovary alebo služby, ktoré nie sú podobné tým, pre ktoré sa ochranná známka zaregistrovala, za predpokladu, že používanie tejto ochrannej známky vo vzťahu k týmto tovarom alebo k službám by ukazovalo na vzťah medzi týmito tovarmi alebo službami a majiteľom zaregistrovanej ochrannej známky, a za predpokladu, že záujmy majiteľa zaregistrovanej ochrannej známky by mohli byť týmto používaním poškodené.

Článok 17

Výnimky

Členovia môžu poskytovať obmedzené výnimky z práv udelených ochrannou známkou, ako je správne použitie opisných výrazov, za predpokladu, že takéto výnimky budú zohľadňovať oprávnené záujmy majiteľa ochrannej známky a tretích strán.

Článok 18

Doba ochrany

Počiatočná registrácia a každé obnovenie registrácie ochrannej známky bude platiť najmenej sedem rokov. Registrácia ochrannej známky bude obnoviteľná neobmedzene.

Článok 19

Požiadavka používania

1. Ak sa vyžaduje používanie na zachovanie registrácie, môže byť ochranná známka vymazaná len pre nepoužívanie počas neprerušeného obdobia v trvaní aspoň troch rokov, ak majiteľ ochrannej známky nepreukáže uvedené oprávnené dôvody opierajúce sa o existenciu prekážok takéhoto používania. Okolnosti vznikajúce nezávisle od vôle majiteľa ochrannej známky, ktoré tvoria prekážku používania ochrannej známky, ako je napríklad dovozné obmedzenie alebo iné vládne požiadavky na tovary alebo služby chránené ochrannou známkou, sa budú uznávať ako oprávnené dôvody jej nepoužívania.

2. Ak sa tak deje so súhlasom majiteľa ochrannej známky, bude sa používanie inou osobou uznávať ako používanie ochrannej známky na účel zachovania registrácie.

Článok 20

Iné požiadavky

Používanie ochrannej známky pri obchodnej činnosti nebude neodôvodnene zaťažované osobitnými požiadavkami, ako je používanie s inou ochrannou známkou, používanie osobitným spôsobom alebo používanie spôsobom, ktorý by poškodil jej schopnosť rozlíšiť tovary alebo služby jedného podniku od tovaru a služieb iných podnikov. Tým sa nevylučuje požiadavka stanovujúca používanie ochrannej známky, ktorá identifikuje podnik vyrábajúci tovary alebo poskytujúci služby súčasne, ale bez vzájomnej väzby s ochrannou známkou rozlišujúcou príslušné špecifické tovary alebo služby tohto podniku.

Článok 21

Licencie a prevod

Členovia môžu stanoviť podmienky poskytovania licencií a prevodu ochranných známok pod podmienkou, že nútené licencie na ochranné známky nebudú povolené a že majiteľ zaregistrovanej ochrannej známky bude mať právo prevodu ochrannej známky, pričom by sa nemusel nevyhnutne previesť predmet činnosti, ku ktorému ochranná známka prináleží.

SEKCIA 3: ZEMEPISNÉ OZNAČENIA

Článok 22

Ochrana zemepisného označenia

1. Zemepisnými označeniami sa na účely tejto dohody rozumejú označenia, ktoré označujú tovar ako pochádzajúci z územia člena alebo z oblasti, alebo z lokality na tomto území, ak danú kvalitu, povesť a iné charakteristické znaky tovaru možno v podstate pripísať jeho zemepisnému pôvodu.

2. Pokiaľ ide o zemepisné označenie, členovia zabezpečia zainteresovaným stranám právne prostriedky na zabránenie

a) použitia akéhokoľvek spôsobu označovania alebo prezentácie tovaru, ktorý uvádza alebo naznačuje, že príslušný tovar pochádza z inej zemepisnej oblasti, ako je skutočné miesto jeho pôvodu, spôsobom, ktorý uvádza verejnosť do omylu, pokiaľ ide o zemepisný pôvod tovaru,

b) akéhokoľvek používania, ktoré predstavuje akt nekalej súťaže v zmysle článku 10 bis Parížskeho dohovoru (1967).

3. Člen z úradnej moci, ak to jeho právny poriadok povoľuje, alebo na požiadanie zainteresovanej strany odmietne regitráciu alebo vymaže ochrannú známku, ktorá pozostáva zo zemepisného označenia vzťahujúceho sa na tovary nepochádzajúce z uvedeného územia, ak používanie označenia v ochrannej známke pre takéto tovary u príslušného člena je takej povahy, že by uvádzalo verejnosť do omylu v súvislosti so skutočným miestom pôvodu.

4. Ochrana podľa odsekov 1, 2 a 3 sa bude vzťahovať na zemepisné označenie, ktoré aj keď je doslova pravdivé z hľadiska územia, oblasti alebo lokality, z ktorej tovary pochádzajú, nepravdivo vzbudzuje vo verejnosti predstavu, že tovary pochádzajú z iného územia.

Článok 23

Dodatočná ochrana zemepisného označenia vín a liehovín

1. Každý člen zabezpečí zainteresovaným stranám právne prostriedky na zabránenie používania zemepisného označenia označujúceho pôvod vína pre vína, ktoré nepochádzajú z miesta uvedeného v príslušnom zemepisnom označení, alebo označujúceho liehoviny pre liehoviny, ktoré nepochádzajú z miesta uvedeného v príslušnom zemepisnom označení, aj v prípadoch, keď sa skutočný pôvod výrobkov uvádza, alebo sa použije zemepisné označenie v preklade, alebo je sprevádzané výrazmi, ako sú „druh“, „typ“, „štýl“, „kópia“ alebo podobne.[4])

2. Registrácia ochrannej známky pre vína, ktorá pozostáva zo zemepisného označenia identifikujúceho vína, alebo pre liehoviny, ktorá pozostáva zo zemepisného označenia identifikujúceho liehoviny, bude odmietnutá alebo ochranná známka vymazaná, a to z úradnej moci, ak to právne predpisy člena pripúšťajú, alebo na požiadanie zainteresovanej strany vo vzťahu k takým vínam alebo k liehovinám, ktoré nemajú tento pôvod.

3. V prípade rovnako znejúcich zemepisných označení vín bude ochrana poskytnutá každému označeniu s výnimkou ustanovení článku 22 ods. 4. Každý člen ustanoví praktické podmienky, na ktorých základe budú príslušné rovnako znejúce označenia navzájom odlíšené od iných, a zohľadní potrebu, aby bolo zabezpečené spravodlivé zaobchádzanie so zainteresovanými výrobcami a aby spotrebitelia neboli uvedení do omylu.

4. V záujme uľahčenia ochrany zemepisných označní vín Rada pre TRIPS uskutoční rokovania týkajúce sa vytvorenia mnohostranného systému oznamovania a registrácie zemepisných označení vín spôsobilých chrániť tých členov, ktorí sa podieľajú na systéme.

Článok 24

Medzinárodné rokovania, výnimky

1. Členovia súhlasia, že začnú rokovania zamerané na zvýšenie ochrany jednotlivých zemepisných označení podľa článku 23. Ustanovenia odsekov 4 až 8 člen nepoužije, aby odmietol viesť rokovanie alebo uzatvárať dvojstranné alebo mnohostranné dohody. V súvislosti s týmito rokovaniami budú členovia ochotní posúdiť ďalšie

[4]) Bez ohľadu na prvú vetu článku 42 môžu členovia v súlade s týmito povinnosťami uplatniť namiesto toho kroky na ich dodržiavanie prostredníctvom správnych opatrení.

uplatňovanie týchto ustanovení na jednotlivé zemepisné označenia, ktorých použitie bolo predmetom týchto rokovaní.

2. Rada pre TRIPS preskúma uplatňovanie ustanovení tejto sekcie; prvé také preskúmanie sa uskutoční do dvoch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO. Akákoľvek záležitosť ovplyvňujúca dodržiavanie povinností podľa týchto ustanovení môže byť prednesená rade, ktorá na požiadanie člena bude konzultovať s ktorýmkoľvek členom alebo s členmi v súvislosti s takou záležitosťou, pri ktorej nebolo možné nájsť uspokojivé riešenie prostredníctvom dvojstranných alebo mnohostranných konzultácií medzi príslušnými členmi. Rada podnikne také opatrenia, ktoré môžu byť dohodnuté na uľahčenie pôsobenia a podpory cieľov tejto sekcie.

3. Pri zavádzaní tejto sekcie člen nezníži ochranu zemepisných označení, ktoré existovali u tohto člena bezprostredne pred dátumom nadobudnutia platnosti Dohody WTO.

4. Žiadne ustanovenie tejto sekcie nebude vyžadovať od člena, aby zabránil pokračujúcemu a podobnému používaniu určitého zemepisného označenia iného člena označujúceho vína alebo liehoviny v súvislosti s tovarmi alebo so službami dodávanými ktorýmkoľvek jeho občanom alebo osobou, ktorá má uňho sídlo a ktorá používa toto zemepisné označenie nepretržite v súvislosti s rovnakými alebo príbuznými tovarmi alebo službami na území tohto člena buď a) aspoň počas 10 rokov pred 15. aprílom 1994, alebo b) v dobrej viere pred týmto dátumom.

5. Ak bola ochranná známka prihlásená alebo zaregistrovaná v dobrej viere alebo ak boli práva na ochrannú známku získané prostredníctvom užívania v dobrej viere buď

(a) pred dátumom uplatňovania týchto ustanovení u tohto člena, ako je to ustanovené v časti VI, alebo

(b) predtým, ako je zemepisné označenie chránené vo svojej krajine pôvodu,

opatrenia prijaté na uplatňovanie tejto sekcie nebudú na úkor registračnej spôsobilosti alebo platnosti registrácie ochrannej známky, alebo práva používať ochrannú známku na základe toho, že táto ochranná známka je zhodná so zemepisným označením alebo mu je podobná.

6. Žiadne ustanovenie tejto sekcie nebude vyžadovať, aby člen uplatňoval jej ustanovenia na zemepisné označenie ľubovoľného iného člena pri tovaroch alebo službách, pre ktoré je príslušné označenie zhodné so zaužívaným výrazom v bežnej reči ako bežným názvom pre tieto tovary alebo služby na území tohto člena. Žiadne ustanovenie tejto sekcie nebude vyžadovať, aby člen uplatňoval jej ustanovenia na zemepisné označenie ľubovoľného iného člena týkajúceho sa výrobkov z vinnej révy, pre ktoré je príslušné zemepisné označenie zhodné so zaužívaným názvom odrody hrozna, ktorá rastie na území tohto člena k dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO.

7. Člen môže stanoviť, že akákoľvek žiadosť uskutočnená na základe tejto sekcie v súvislosti s používaním alebo registráciou ochrannej známky musí byť predložená do piatich rokov po tom, ako sa zneužívanie chráneného označenia stalo všeobecne známym u tohto člena, alebo po dátume registrácie ochrannej známky u tohto člena za predpokladu, že ochranná známka bola k tomuto dátumu zverejnená, ak je tento dátum skorší ako dátum, ktorým sa zneužívanie u tohto člena stalo všeobecne známym za predpokladu, že zemepisné označenie sa nepoužije alebo neregistruje so zlým úmyslom.

8. Ustanovenia tejto sekcie nebudú nijakým spôsobom na úkor práva akejkoľvek osoby používať počas obchodnej činnosti svoje meno alebo meno svojho predchodcu v podnikaní okrem prípadov, keď sa také meno použije spôsobom, ktorý uvádza verejnosť do omylu.

9. Podľa tejto dohody nevznikne povinnosť chrániť zemepisné označenia, ktoré nie sú alebo prestali byť chránené vo svojich krajinách pôvodu alebo ktoré sa prestali v tejto krajine používať.

SEKCIA 4: PRIEMYSELNÉ VZORY

Článok 25

Požiadavky na ochranu

1. Členovia poskytnú ochranu nezávisle vytvoreným priemyselným vzorom, ktoré sú nové alebo pôvodné. Členovia môžu stanoviť, že vzory nie sú nové alebo pôvodné, ak sa podstatne neodlišujú od známych vzorov alebo kombinácií znakov známych vzorov. Členovia môžu stanoviť, že takáto ochrana sa nebude vzťahovať na vzory určované na základe technických alebo funkčných hľadísk.

2. Každý člen zabezpečí, aby požiadavky na zabezpečenie ochrany textilných vzorov, najmä pokiaľ ide o náklady, skúšky alebo zverejnenia, nezhoršili neprimerane možnosť požadovať a získať takúto ochranu. Členovia môžu splniť túto povinnosť prostredníctvom právnej úpravy priemyselných vzorov alebo autorských práv.

Článok 26

Ochrana

1. Majiteľ chráneného priemyselného vzoru bude mať právo zabrániť tretím stranám, ktoré nemajú jeho súhlas,

vyrábať, predávať alebo dovážať výrobky, ktoré zahŕňajú alebo obsahujú vzor, ktorý je kópiou alebo v podstate kópiou chráneného vzoru, ak sa také činnosti uskutočňujú na obchodné účely.

2. Členovia môžu poskytovať obmedzené výnimky týkajúce sa ochrany priemyselných vzorov za predpokladu, že takéto výnimky nebudú neprimerane v rozpore s bežným využívaním chránených priemyselných vzorov a nebudú neprimerane na úkor oprávnených záujmov majiteľa chráneného vzoru, zohľadňujúc oprávnené záujmy tretích strán.

3. Doba platnosti možnej ochrany bude najmenej 10 rokov.

SEKCIA 5: PATENTY

Článok 27

Patentovateľný predmet

1. S výnimkou ustanovení odsekov 2 a 3 sa môžu udeliť patenty na akékoľvek vynálezy bez ohľadu na to, či ide o výrobky alebo výrobné postupy vo všetkých oblastiach techniky, za predpokladu, že sú nové, obsahujú tvorivú činnosť a sú priemyselne využiteľné.[5]) S výnimkou článku 65 ods. 4, článku 70 ods. 8 a odseku 3 tohto článku budú patenty dostupné a patentové práva uplatniteľné bez diskriminácie, pokiaľ ide o miesto vynálezu, technickú oblasť alebo o skutočnosť, či ide o výrobky dovážané alebo vyrábané na mieste.

2. Členovia môžu vylúčiť z patentovateľnosti vynálezy, ktorých obchodnému využitiu na ich území treba zabrániť s cieľom ochrániť verejný poriadok alebo morálku vrátane ochrany života, zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, alebo s cieľom vážne poškodiť životné prostredie za predpokladu, že takéto vylúčenie sa neuskutočňuje iba preto, že využitie je zakázané podľa zákona.

3. Členovia môžu z patentovateľnosti vylúčiť aj

a) diagnostické, terapeutické a chirurgické metódy liečby ľudí alebo zvierat,

b) rastliny a zvieratá iné ako mikroorganizmy a v podstate biologické postupy na pestovanie rastlín alebo zvierat iné ako nebiologické a mikrobiologické postupy. Členovia však poskytnú ochranu odrodám rastlín buď patentmi, alebo účinným systémom *sui generis*, alebo ich kombináciou. Ustanovenia tohto odseku sa opätovne preskúmajú po štyroch rokoch po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.

Článok 28

Udelené práva

1. Patent bude poskytovať jeho majiteľovi tieto výlučné práva:

a) v prípade, ak je predmetom patentu výrobok, zabrániť tretím stranám, ktoré nemajú jeho súhlas v týchto činnostiach, vyrábať, používať, ponúkať na predaj, predávať alebo dovážať[6]) na tieto účely tento výrobok,

b) v prípade, ak je predmetom patentu výrobný postup, zabrániť tretím stranám, ktoré nemajú jeho súhlas používať výrobný postup, používať, ponúkať na predaj, predávať alebo dovážať na tieto účely prinajmenšom výrobok priamo získaný týmto výrobným postupom.

2. Majitelia patentov budú mať tiež právo previesť alebo postúpiť patent sukcesiou a uzatvárať licenčné zmluvy.

Článok 29

Podmienky pre prihlasovateľov patentu

1. Členovia budú požadovať, aby prihlasovateľ patentu objasnil vynález dostatočne jasným a úplným spôsobom, aby odborník mohol realizovať tento vynález, a môžu požadovať, aby prihlasovateľ uviedol najlepší spôsob realizácie vynálezu tak, ako je vynálezcovi známy ku dňu podania prihlášky, alebo v prípade, keď sa uplatňuje priorita, ku dňu priority prihlášky.

2. Členovia môžu požadovať od prihlasovateľa patentu poskytnutie informácií o príslušných zahraničných prihláškach, ktoré predložil, a o patentoch, ktoré boli v zahraničí udelené.

Článok 30

Výnimky z udelených práv

Členovia môžu poskytnúť obmedzené výnimky z výlučných práv udelených patentom za predpokladu, že takéto výnimky nebudú neprimerane v rozpore s bežným využívaním patentu a že nebudú neprimerane na úkor oprávnených záujmov majiteľa patentu s tým, že budú zohľadňovať oprávnené záujmy tretích strán.

---

[5]) Na účely tohto článku môže člen považovať výrazy „tvorivá činnosť“ a „priemyselne využiteľné“ za synonymá výrazov „nezreteľný“ a „užitočný“.

[6]) Toto právo, ako aj všetky ostatné práva udelené na základe tejto dohody, vzťahujúce sa na použitie, predaj, dovoz a inú distribúciu tovaru, podliehajú ustanoveniam článku 6.

Článok 31

Iné použitie bez súhlasu nositeľa práva

Ak právny poriadok člena povoľuje iné použitie[7]) predmetu patentu bez súhlasu nositeľa práva vrátane použitia vládou alebo tretími stranami na základe súhlasu vlády, budú rešpektované tieto ustanovenia:

a) súhlas k takémuto použitiu sa udelí na základe okolností jednotlivého prípadu,

b) takéto použitie sa môže povoliť, iba ak sa pred takýmto použitím navrhovaný užívateľ usiloval získať súhlas od majiteľa práva za primeraných obchodných podmienok a termínov a ak sa toto úsilie skončilo v primeranom čase bez úspechu. Člen sa môže zrieknuť takejto požiadavky v prípade výnimočného stavu alebo za iných mimoriadne naliehavých okolností, alebo v prípadoch verejného neobchodného použitia. V situáciách výnimočného stavu alebo za iných mimoriadne naliehavých okolností však bude majiteľ práva upovedomený, len čo sa to bude dať rozumne uskutočniť. Ak v prípade verejného neobchodného použitia vláda alebo zmluvná strana bez uskutočnenia patentového prieskumu vedia alebo majú preukazateľné dôvody vedieť, že platný patent je alebo bude použitý vládou alebo pre vládu, držiteľ patentu bude informovaný okamžite,

c) rozsah a trvanie takéhoto použitia budú obmedzené na účel, na ktorý bol vydaný súhlas, a v prípade polovodičovej technológie bude udelený len na verejné neobchodné použitie alebo na zabránenie praktikám, o ktorých sa v súdnom alebo v správnom konaní rozhodlo, že sú protikonkurenčné,

d) takéto použitie bude nevýlučné,

e) takéto použitie bude neprevoditeľné okrem tej časti podniku alebo klientely, ktorá disponuje takýmto použitím,

f) na akékoľvek takéto použitie bude daný súhlas hlavne na zásobovanie domáceho trhu člena, ktorý na takéto použitie dá súhlas,

g) súhlas s takýmto použitím sa bude dať vypovedať s výnimkou primeranej ochrany oprávnených záujmov osôb, ktoré súhlas získali, a pokiaľ okolnosti, ktoré k tomu viedli, prestali existovať a zrejme sa nebudú opakovať. Príslušný orgán bude mať na základe odôvodnenej žiadosti právo preskúmať pretrvávanie týchto okolností,

h) majiteľovi práva bude vyplatená primeraná náhrada podľa okolností každého prípadu, berúc do úvahy ekonomickú hodnotu súhlasu,

i) právoplatnosť akéhokoľvek rozhodnutia týkajúceho sa súhlasu s takýmto použitím bude podliehať súdnemu preskúmaniu alebo inému nezávislému preskúmaniu odlišným vyšším orgánom tohto člena,

j) akékoľvek rozhodnutie týkajúce sa náhrady poskytnutej v prípade takéhoto použitia bude podliehať súdnemu preskúmaniu alebo inému nezávislému preskúmaniu odlišným vyšším orgánom príslušného člena,

k) členovia nemajú povinnosť uplatňovať podmienky ustanovené v písmenách b) a f), ak je takéto použitie povolené na účel nápravy konania, o ktorom sa v súdnom alebo v správnom konaní rozhodlo, že je protikonkurenčné. V týchto prípadoch sa pri určení výšky náhrady môže zohľadniť nutnosť napraviť protikonkurenčné konanie. Príslušné orgány budú mať právo odmietnuť vypovedanie súhlasu, ak sa okolnosti, ktoré k takémuto súhlasu viedli, môžu opakovať,

l) ak bude daný súhlas s takýmto použitím s cieľom umožniť použitie patentu („druhý patent“), ktorý nemôže byť použitý bez porušenia iného patentu („prvý patent“), budú platiť tieto ďalšie podmienky:

   i) vynález, na ktorý sa uplatňuje nárok v druhom patente, predstavuje dôležitý technický pokrok značného ekonomického významu vo vzťahu k vynálezu, na ktorý sa uplatňuje nárok v prvom patente,

   ii) majiteľ prvého patentu bude oprávnený na vzájomnú krížovú licenciu za primeraných podmienok na využitie vynálezu, na ktorý sa uplatňuje nárok v druhom patente, a

   iii) súhlas na použitie prvého patentu nebude prevoditeľný okrem prípadu s prevodom druhého patentu.

Článok 32

Zrušenie/Odňatie

Akékoľvek rozhodnutia o zrušení alebo o odňatí patentu bude môcť preskúmať súd.

Článok 33

Ochranná doba

Platná ochranná doba sa neskončí pred uplynutím obdobia dvadsiatich rokov počítaných odo dňa podania prihlášky.[8])

Článok 34

Patenty na výrobný postup: dôkazné bremeno

1. Na účel občianskoprávnych konaní v súvislosti s porušovaním práv majiteľa uvedených v článku 28 ods. 1

[7]) „Iné použitie“ sa vzťahuje na iné použitie, ako je povolené v článku 30.

[8]) Rozumie sa, že tí členovia, ktorí nedisponujú systémom pôvodného udelenia, môžu povoliť, aby sa ochranná doba počítala od dátumu podania prihlášky v systéme pôvodného udelenia.

písm. b), ak je predmetom patentu postup na získanie výrobku, budú mať súdne orgány právomoc nariadiť žalovanému, aby dokázal, že postup na získanie zhodného výrobku sa líši od patentovaného postupu. Z tohto dôvodu členovia stanovia, že v prípade aspoň jednej z nasledujúcich okolností sa bude akýkoľvek zhodný výrobok, ktorý je vyrábaný bez súhlasu majiteľa patentu, považovať, ak neexistuje dôkaz o opaku, za výrobok získaný patentovaným postupom,

a) ak výrobok získaný patentovaným postupom je nový,

b) ak je podstatná pravdepodobnosť, že zhodný výrobok bol vyrobený týmto postupom a majiteľ patentu nebol schopný primeraným úsilím určiť skutočne použitý výrobný postup.

2. Akýkoľvek člen bude môcť stanoviť, aby dôkazné bremeno uvedené v odseku 1 spočívalo na údajnom porušovateľovi, iba ak bude splnená podmienka uvedená v písmene a) alebo ak bude splnená podmienka uvedená v písmene b).

3. Pri predložení dôkazu o opaku budú zohľadnené oprávnené záujmy žalovaného na ochranu jeho výrobných a obchodných tajomstiev.

SEKCIA 6: TOPOGRAFIA (LAYOUT-DESIGNS) INTEGROVANÝCH OBVODOV

Článok 35

Vzťah k Zmluve IPIC

Členovia súhlasia, že poskytnú ochranu topografií integrovaných obvodov (ďalej len „topografia“) v súlade s článkami 2 až 7 [okrem článku 6 ods. 3, článku 12 a článku 16 ods. 3 Zmluvy o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom (IPIC)] a navyše budú dodržiavať ďalej uvedené ustanovenia.

Článok 36

Rozsah ochrany

S výnimkou ustanovení článku 37 ods. 1 budú členovia považovať za nezákonné nasledujúce činnosti, ak sú vykonávané bez povolenia nositeľa práva:[9]) dovoz, predaj alebo iná distribúcia na obchodné účely chránenej topografie, integrovaného obvodu, v ktorom je chránená topografia zahrnutá, alebo výrobku obsahujúceho integrovaný obvod iba dovtedy, kým aj naďalej obsahuje nezákonne reprodukované topografie.

Článok 37

Postup nevyžadujúci súhlas nositeľa práva

1. Napriek ustanoveniam článku 36 žiaden člen nebude považovať za nezákonné uskutočňovanie akejkoľvek činnosti uvedenej v tomto článku vo vzťahu k integrovanému obvodu obsahujúcemu nezákonne reprodukovanú topografiu alebo k ľubovoľnému predmetu, ktorý obsahuje takýto integrovaný obvod, ak osoba vykonávajúca alebo prikazujúca takéto činnosti nevedela a nemala dostatočný dôvod vedieť pri získavaní integrovaného obvodu alebo predmetu obsahujúceho takýto integrovaný obvod, že obsahuje nezákonne reprodukovanú topografiu. Členovia stanovia, že po období, keď táto osoba získala dostatočné oznámenie, že topografia bola nezákonne reprodukovaná, môže táto osoba uskutočniť akékoľvek činnosti týkajúce sa zásob, ktoré sú k dispozícii, alebo zásob objednaných pred týmto obdobím, ale bude povinná zaplatiť nositeľovi práva sumu zodpovedajúcu primeranému licenčnému poplatku, ktorý by sa inak platil pri slobodne dohodnutej licencii na takúto topografiu.

2. Podmienky ustanovené v článku 31 písm. a) až k) sa budú uplatňovať mutatis mutandis v prípade akéhokoľvek nedobrovoľného udelenia licencie na topografiu alebo jej použitia vládou alebo pre vládu bez súhlasu nositeľa práva.

Článok 38

Ochranná doba

1. U členov vyžadujúcich registráciu ako podmienku ochrany sa neskončí ochranná doba topografie pred uplynutím 10 rokov odo dňa podania žiadosti o registráciu alebo od prvého obchodného využitia uskutočneného kdekoľvek na svete.

2. U členov nevyžadujúcich registráciu ako podmienku ochrany budú topografie chránené počas obdobia minimálne 10 rokov odo dňa prvého obchodného využitia uskutočneného kdekoľvek na svete.

3. Napriek odsekom 1 a 2 môže člen stanoviť, že ochrana zanikne 15 rokov po vytvorení topografie.

[9]) Výraz „majiteľ práva“ sa v tejto sekcii chápe v rovnakom význame ako výraz „nositeľ práva“ v Zmluve o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom.

SEKCIA 7: OCHRANA NEZVEREJNENÝCH INFORMÁCIÍ

Článok 39

1. Pri zabezpečovaní efektívnej ochrany proti nekalej súťaži ustanovenej v článku 10 bis Parížskeho dohovoru (1967) členovia budú ochraňovať nezverejnené informácie v súlade s odsekom 2 a údaje predložené vládam alebo vládnym inštitúciám v súlade s odsekom 3.

2. Fyzické osoby a právnické osoby budú mať možnosť zabrániť, aby informácie, ktoré majú právoplatne vo svojej držbe, boli zverejnené, získané alebo použité inými osobami bez ich súhlasu spôsobom, ktorý je v rozpore s čestnou obchodnou praxou,[10]) ak takéto informácie

a) sú tajné v tom zmysle, že nie sú ako celok alebo presná zostava a súhrn jej častí všeobecne známe alebo bežne prístupné osobám v kruhoch, ktoré sa bežne zaoberajú príslušným druhom informácií,

b) majú obchodnú hodnotu z dôvodu svojho utajenia a

c) osoby, ktoré ich majú právoplatne vo svojej držbe, uskutočnili za daných okolností primerané kroky, aby ich udržali v tajnosti.

3. Členovia, ktorí budú požadovať ako podmienku na vydanie povolenia na obchodovanie s farmaceutickými alebo poľnohospodárskymi chemickými výrobkami, ktoré využívajú nové chemické látky, predloženie nezverejnených výsledkov skúšok alebo iných údajov, ktorých vznik vyžaduje výrazné úsilie, budú chrániť takéto údaje pred nekalým obchodným použitím. Navyše členovia budú chrániť takéto údaje pred zverejnením s výnimkou prípadov, ak je nevyhnutné chrániť verejnosť alebo ak sa nepodnikli kroky na zabezpečenie ochrany údajov pred nekalým obchodným použitím.

SEKCIA 8: KONTROLA PROTIKONKURENČNÝCH PRAKTÍK V ZMLUVNÝCH LICENCIÁCH

Článok 40

1. Členovia súhlasia s tým, že niektoré licenčné praktiky alebo podmienky vzťahujúce sa na práva duševného vlastníctva, ktoré obmedzujú hospodársku súťaž, môžu mať nepriaznivé účinky na obchod a môžu prekážať pri prevode alebo rozšírení technológií.

2. Žiadne ustanovenie v tejto dohode nebude brániť členom, aby vo svojom právnom poriadku stanovili licenčné praktiky alebo podmienky, ktoré môžu v špecifických prípadoch predstavovať zneužitie práv duševného vlastníctva, ktoré má nepriaznivý účinok na hospodársku súťaž na príslušnom trhu. Na základe už uvedeného člen môže prijať v súlade s ostatnými ustanoveniami tejto dohody primerané opatrenia na zabránenie alebo kontrolu takých praktík, ktoré môžu zahŕňať napríklad výlučne podmienky spätného prevodu, podmienky zabraňujúce spochybneniam platnosti a vynútené súhrnné licencie s prihliadnutím na príslušné zákony a predpisy.

3. Každý člen uskutoční na požiadanie konzultácie s ktorýmkoľvek iným členom, ktorý sa odôvodnene domnieva, že majiteľ práva duševného vlastníctva, ktorý je občanom člena alebo má uňho sídlo, ktorý bol požiadaný o konzultácie, uskutočňuje praktiky, ktoré porušujú zákony člena, ktorý predložil žiadosť v záležitosti, na ktorú sa vzťahuje táto sekcia, a ktorý požaduje, aby sa zabezpečilo dodržiavanie týchto právnych predpisov, nepoškodiac nijaké postupy, ktoré by mohol akýkoľvek člen uskutočniť v súlade s právom, a svojou plnou voľnosťou prijať konečné rozhodnutie. Oslovený člen poskytne celkové a objektívne posúdenie žiadosti a zabezpečí primeranú príležitosť na konzultácie s požadujúcim členom a bude spolupracovať poskytovaním verejne dostupných nedôverných informácií, podstatných v predmetnej záležitosti, a iných informácií, ktoré má člen k dispozícii s výnimkou domácej legislatívy a uzatvorenia vzájomne výhodných dohôd, ktoré sa týkajú ochrany ich dôvernej povahy zo strany požadujúceho člena.

4. Členovi, proti ktorého občanom alebo osobám majúcim uňho sídlo vedie iný člen konanie, ktoré sa týka údajného porušovania právnych predpisov tohto iného člena vzťahujúcich sa na predmet tejto sekcie, bude na požiadanie tohto iného člena poskytnutá možnosť konzultácií za rovnakých podmienok, ako sú podmienky ustanovené v odseku 3.

[10]) Na účely tohto ustanovenia bude výraz „spôsob, ktorý je v rozpore s čestnou obchodnou praxou“ znamenať prinajmenšom praktiky, ako je porušenie zmluvy, porušenie dôvery a navádzanie na porušenie, aj získanie nezverejnených informácií tretími stranami, ktoré vedeli o hrubej nedbanlivosti alebo sa jej dopustili, keď sa neinformovali o tom, že takéto praktiky zahŕňajú ich získanie.

ČASŤ III

PROSTRIEDKY NA DODRŽIAVANIE PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

SEKCIA 1: VŠEOBECNÉ ZÁVÄZKY

Článok 41

1. Členovia zabezpečia, aby ich právny poriadok zahŕňal postupy na dodržiavanie práv uvedené v tejto časti spôsobom umožňujúcim účinné kroky voči akémukoľvek porušovaniu práv duševného vlastníctva, upravených touto dohodou, vrátane urýchlených nápravných opatrení, ktoré zabránia porušovaniu a budú predstavovať výstrahu pred ďalším porušovaním. Tieto postupy sa budú uplatňovať takým spôsobom, ktorý vylúči vytváranie prekážok proti oprávnenému obchodu a poskytne ochranu proti ich zneužitiu.

2. Postupy, ktoré sa týkajú dodržiavania práv duševného vlastníctva, budú spravodlivé a nestranné. Nebudú zbytočne zložité a nákladné a nebudú obsahovať neprimerané časové limity, alebo nebudú mať za následok bezdôvodné zdržanie.

3. Rozhodnutia vo veci budú prednostne v písomnej forme a budú odôvodnené. Budú sprístupnené bez neprimeraného zdržania aspoň stranám zúčastneným v spore. Rozhodnutia vo veci budú založené výhradne na dôkazoch, ku ktorým sa stranám ponúkne príležitosť, aby boli vypočuté.

4. Účastníci konania budú mať možnosť požiadať súdny orgán, aby preskúmal konečné správne rozhodnutia podľa právnych predpisov člena týkajúcich sa dôležitosti prípadu a preskúmal prinajmenšom právne aspekty počiatočných súdnych rozhodnutí vo veci. Člen nie je viazaný poskytnúť možnosť preskúmania otázky oslobodenia v trestných prípadoch.

5. Rozumie sa, že ustanovenia tejto časti netvoria záväzok zriadiť súdny systém na dodržiavanie práv duševného vlastníctva odlišný od systému na dodržiavanie právnych predpisov všeobecne a neovplyvňujú oprávnenie členov uplatňovať svoje právne predpisy všeobecne. Žiadne ustanovenie tejto časti netvorí záväzok vzťahujúci sa na rozdelenie zdrojov na prostriedky na dodržiavanie práv duševného vlastníctva a na prostriedky na dodržiavanie právnych predpisov všeobecne.

SEKCIA 2: OBČIANSKOPRÁVNE A SPRÁVNE KONANIA A NÁPRAVNÉ OPATRENIA

Článok 42

Spravodlivé a nestranné postupy

Členovia umožnia, aby nositelia práv[11]) mali k dispozícii občianskoprávne súdne konania, ktoré sa týkajú dodržiavania akéhokoľvek práva duševného vlastníctva obsiahnutého v tejto dohode. Odporcovia budú mať právo na včasné písomné oznámenie, ktoré bude obsahovať dostatočné podrobnosti vrátane základu nárokov. Strany budú mať možnosť byť zastúpené nezávislým právnym poradcom a konanie nebude ukladať nadmerne národné požiadavky týkajúce sa povinnej osobnej účasti. Všetky strany takéhoto konania budú mať riadne právo zdôvodniť svoje nároky a predložiť všetky príslušné dôkazy. Konanie bude obsahovať prostriedky na vymedzenie a ochranu dôverných informácií tak, aby to nebolo v rozpore s existujúcimi ústavnými predpismi.

Článok 43

Dôkazy

1. Ak strana predložila primerane dostupné dôkazy postačujúce na to, aby mohla odôvodniť svoje nároky, a uviedla dôkazy vzťahujúce sa na opodstatnenie svojich nárokov, ktoré spadajú pod kontrolu protistrany, súdne orgány budú mať právomoc nariadiť protistrane, aby tento dôkaz predložila pri dodržaní podmienok na ochranu dôverných informácií v odôvodnených prípadoch.

2. V prípadoch, keď strana v konaní úmyselne a bez udania objektívneho dôvodu odmietne prístup alebo iným spôsobom neposkytuje nevyhnutné informácie v rámci primeraného obdobia, alebo výrazne narušuje konanie týkajúce sa dodržiavania práv, môže člen poskytnúť súdnym orgánom právomoc, aby sa uskutočnili predbežné a konečné kladné alebo záporné rozhodnutia na základe informácií, ktoré im boli predložené, vrátane sťažnosti alebo obvinenia predloženého stranou, ktorá je poškodená odmietnutím prístupu k informáciám, za predpokladu, že sa stranám poskytne príležitosť, aby boli vypočuté vo veci obvinení alebo dôkazov.

---

[11]) Na účely tejto časti výraz „nositelia práv“ zahŕňa federácie a asociácie, ktoré majú právomoc vymáhať tieto práva.

Článok 44

Súdne zákazy

1. Súdne orgány budú mať právomoc nariadiť strane, aby upustila od porušovania, okrem iného aby sa zabránilo prepusteniu dovážaného tovaru, ktorý zahŕňa porušovanie práv duševného vlastníctva, do obchodnej siete, okamžite po preclení tohto tovaru. Členovia nie sú povinní udeliť takúto právomoc v súvislosti s chráneným predmetom získaným alebo objednaným osobou pred tým, ako sa dozvedela alebo mala opodstatnené dôvody vedieť, že obchodovanie s takýmto predmetom by malo za následok porušovanie práv duševného vlastníctva.

2. Napriek ostatným ustanoveniam tejto časti a za predpokladu, že spoločné ustanovenia časti II výslovne upravujú použitie vládami alebo tretími stranami so súhlasom vlády, bez súhlasu nositeľa práva, môžu členovia obmedziť nápravné opatrenia proti takémuto použitiu na zaplatenie náhrady v súlade s článkom 31 písm. h). V ostatných prípadoch sa uplatnia nápravné opatrenia v zmysle tejto časti alebo tam, kde nie sú tieto opatrenia v súlade s právom člena, budú sa môcť využiť vyhlásené rozsudky a primerané náhrady.

Článok 45

Náhrada škody

1. Súdne orgány budú mať právomoc nariadiť porušiteľovi, aby uhradil nositeľovi práva primeranú náhradu škody ako kompenzáciu za škodu, ktorú majiteľ práva utrpel v dôsledku porušenia svojich práv duševného vlastníctva porušiteľom, ktorý vedel alebo mal dostatočné dôvody vedieť, že sa dopustil porušenia.

2. Súdne orgány budú mať tiež právomoc nariadiť porušiteľovi, aby uhradil majiteľovi práva výdavky, ktoré môžu zahŕňať príslušné advokátske poplatky. V odôvodnených prípadoch môžu členovia poveriť súdne orgány, aby nariadili vymáhanie ziskov a/alebo zaplatenie vopred stanovených náhrad škôd aj tam, kde porušiteľ nevedel alebo nemal žiadne dostatočné dôvody vedieť, že sa dopustil porušenia.

Článok 46

Iné nápravné opatrenia

V záujme vytvorenia účinného odstrašujúceho prostriedku proti porušovaniu budú mať súdne orgány právomoc nariadiť, aby výrobky, ktoré uznali za porušujúce, boli bez akejkoľvek náhrady odstránené z obchodnej siete takým spôsobom, aby sa predišlo akémukoľvek poškodeniu nositeľa práva, alebo pokiaľ by to nebolo v rozpore s existujúcimi ústavnými predpismi, boli zničené. Súdne orgány budú mať taktiež právomoc nariadiť, aby materiály a nástroje, ktoré sa používali prevažne na výrobu porušujúcich výrobkov, boli bez akejkoľvek náhrady odstránené z obchodnej siete takým spôsobom, aby sa minimalizovalo riziko ďalšieho porušovania. Pri posudzovaní takýchto žiadostí sa zohľadní primeranosť medzi závažnosťou porušenia a nariadenými nápravnými opatreniami, ako aj záujmy tretích strán. Pokiaľ ide o výrobky s falšovanou ochrannou známkou, nebude odstránenie nezákonne pripevnenej ochrannej známky postačovať v iných ako vo výnimočných prípadoch na uvoľnenie výrobkov do obchodnej siete.

Článok 47

Právo na informácie

Členovia môžu stanoviť, že súdne orgány budú mať právomoc nariadiť porušiteľovi, aby oznámil nositeľovi práv totožnosť tretích osôb zúčastnených na výrobe alebo na distribúcii porušujúceho tovaru alebo služieb, ako aj informácie o ich distribučnej sieti, ak by to nebolo v nepomere k závažnosti porušenia.

Článok 48

Odškodnenie odporcu

1. Súdne orgány budú mať právomoc nariadiť strane, na ktorej žiadosť sa opatrenia prijali a ktorá zneužila konanie na dodržiavanie práv, aby poskytla strane, ktorej bolo nesprávne uložené konať alebo nekonať, primeranú náhradu škody, ktorá vznikla v dôsledku takéhoto zneužitia. Súdne orgány budú mať tiež právomoc nariadiť žiadateľovi uhradiť odporcovi výdavky, ktoré môžu zahŕňať aj príslušný advokátsky poplatok.

2. Pokiaľ ide o vykonávanie akéhokoľvek zákona, ktorý sa týka ochrany alebo dodržiavania práv duševného vlastníctva, členovia vylúčia verejné orgány a úradníkov zo zodpovednosti za príslušné nápravné opatrenia len vtedy, keď v rámci vykonávania takého zákona konajú alebo majú úmysel konať.

Článok 49

Správne konanie

V rozsahu, v akom možno nariadiť akékoľvek občianskoprávne nápravné opatrenie ako výsledok správneho konania vo veci, bude takéto konanie v súlade so zásadami v podstate sa rovnajúcimi zásadám uvedeným v tejto sekcii.

SEKCIA 3: DOČASNÉ OPATRENIA

Článok 50

1. Súdne orgány budú mať právomoc nariadiť okamžité a účinné dočasné opatrenia s cieľom

a) zabrániť, aby nedošlo k porušovaniu akéhokoľvek práva duševného vlastníctva, a najmä zabrániť prepusteniu tovaru do obchodnej siete vrátane dovezeného tovaru okamžite po preclení;

b) zabezpečiť dôkazový materiál o údajnom porušení.

2. Súdne orgány budú mať právomoc prijať, ak to bude nutné, dočasné opatrenia bez vypočutia druhej strany predovšetkým tam, kde je pravdepodobné, že akékoľvek oneskorenie spôsobí nenapraviteľné poškodenie nositeľovi práva alebo kde hrozí preukázateľné nebezpečenstvo zničenia dôkazov.

3. Súdne orgány budú mať právomoc vyzvať žiadateľa, aby predložil akékoľvek primerane dostupné dôkazy s cieľom nadobudnúť dostatočnú istotu, že žiadateľ je nositeľom práva a že jeho právo je porušované alebo že takéto porušenie bezprostredne hrozí a nariadiť žiadateľovi, aby poskytol záruku alebo zodpovedajúcu istotu, ktorá by postačovala na ochranu odporcu a zabránila zneužitiu.

4. Ak sa prijali dočasné opatrenia bez vypočutia druhej strany, budú sa príslušné strany o tom informovať okamžite, najneskôr po vykonaní opatrení. Preskúmanie, vrátane práva byť vypočutý, sa uskutoční na žiadosť odporcu s cieľom rozhodnúť v rámci primeraného obdobia po oznámení opatrení, či sa tieto opatrenia pozmenia, zrušia alebo potvrdia.

5. Žiadateľa môžu požiadať, aby predložil ďalšie informácie, ktoré sú potrebné na určenie totožnosti príslušného tovaru zo strany orgánu, ktorý bude vykonávať dočasné opatrenia.

6. Bez poškodenia ustanovení odseku 4 sa dočasné opatrenia prijaté podľa odsekov 1 a 2 na žiadosť odporcu zrušia alebo sa iným spôsobom ukončí ich platnosť, ak sa konanie vedúce k rozhodnutiu vo veci nezačne v rámci primeraného obdobia, ktoré má stanoviť súdny orgán nariaďujúci tieto opatrenia vtedy, keď to právo člena pripúšťa, alebo ak sa takéto obdobie nestanovilo, najneskôr do 20 pracovných alebo 31 kalendárnych dní, podľa toho, ktorá lehota je dlhšia.

7. V prípadoch, keď sa prechodné opatrenia zrušili, alebo ak zanikla ich platnosť v dôsledku jednania alebo zanedbania zo strany žiadateľa, alebo keď sa následne zistí, že nedošlo k žiadnemu porušeniu alebo k hrozbe porušenia práva duševného vlastníctva, budú mať súdne orgány právomoc nariadiť žiadateľovi, na požiadanie odporcu, poskytnúť odporcovi primeranú náhradu za každú škodu spôsobenú týmito opatreniami.

8. V rozsahu, v akom možno nariadiť akékoľvek dočasné opatrenie ako výsledok správneho konania, bude takéto konanie v súlade so zásadami v podstate sa rovnajúcimi zásadám uvedeným v tejto sekcii.

SEKCIA 4: ZVLÁŠTNE POŽIADAVKY TÝKAJÚCE SA OPATRENÍ NA HRANICIACH[12])

Článok 51

Pozastavenie konania o prepustení colnými orgánmi

V súlade s nižšie uvedenými ustanoveniami členovia upravia konanie[13]) umožňujúce majiteľovi práva, ktorý má oprávnené dôvody na podozrenie, že dochádza k dovozu tovaru s falšovanou ochrannou známkou alebo tovaru porušujúceho autorské práva,[14]) podať písomnú žiadosť príslušným správnym či súdnym orgánom na pozastavenie prepustenia tohto tovaru do voľného obehu zo strany colných orgánov. Členovia umožnia predloženie žiadosti v súvislosti s tovarom, pri ktorom ide o iné porušenie práv duševného vlastníctva za predpokladu, že sú splnené požiadavky tejto sekcie. Členovia tiež môžu upraviť príslušné konanie, na ktorého základe by colné orgány pozastavili prepustenie tovaru porušujúceho práva určeného na vývoz z ich územia.

Článok 52

Žiadosť

Každý nositeľ práva, ktorý začína konanie podľa článku 51, sa požiada, aby príslušným orgánom predložil

[12]) V prípadoch, keď člen v podstate zrušil kontrolu pohybu tovarov cez svoje hranice s iným členom, s ktorým tvorí časť colnej únie, nebude povinný uplatňovať na príslušnej hranici ustanovenia tejto sekcie.

[13]) Rozumie sa, že takto nebude nutné postupovať pri dovoze tovaru dodaného na trh v inej krajine majiteľom práva alebo s jeho súhlasom, alebo pri tovare v tranzitnom režime.

[14]) Pre potreby tejto dohody

a) výrazom „tovar s tzv. ochrannou známkou“ sa rozumie akýkoľvek tovar vrátane balenia nesúci bez oprávnenia ochrannú známku, ktorá je totožná s ochrannou známkou právoplatne registrovanou pre určitý tovar, alebo ktorá sa nemôže odlíšiť svojimi podstatnými znakmi od takejto ochrannej známky a ktorá týmto porušuje práva majiteľa príslušnej ochrannej známky podľa práva dovážajúcej krajiny;

b) výraz „tovar porušujúci autorské práva“ znamená akýkoľvek tovar, ktorý je kópiou vyrobenou bez súhlasu oprávneného nositeľa práva alebo osoby ním náležite splnomocnenej v krajine výroby a ktorý je priamo alebo nepriamo skompletizovaný z tovaru, ktorý bol vyrobený ako kópia, ktorá by predstavovala porušenie autorského práva alebo príbuzného práva podľa práva dovážajúcej krajiny.

dostatočný dôkaz o tom, že podľa zákonov dovážajúcej krajiny dochádza k zrejmému porušovaniu jeho práva duševného vlastníctva a aby predložil dostatočne podrobný popis tovaru tak, aby bol ľahko rozlíšiteľný colnými orgánmi. Kompetentné orgány budú v primeranom období informovať žiadateľa, či prijali žiadosť a ak o tom kompetentné orgány rozhodli, aj o období, počas ktorého budú colné orgány podnikať opatrenia.

Článok 53

Kaucia alebo rovnocenná záruka

1. Príslušné orgány budú mať právomoc požadovať od žiadateľa zloženie kaucie alebo rovnocennej záruky dostatočnej na ochranu odporcu a príslušných orgánov, ako aj na zabránenie pred zneužitím. Takáto kaucia alebo rovnocenná záruka nebude v neprimeranej miere brániť uplatneniu týchto postupov.

2. V prípadoch, keď v dôsledku žiadosti predloženej podľa tejto sekcie colné orgány pozastavili konanie o prepustení tovarov obsahujúcich priemyselné vzory, patenty, topografie integrovaných obvodov alebo nezverejnené informácie do voľného obehu na základe rozhodnutia iného než súdneho orgánu alebo iného nezávislého orgánu a obdobie stanovené v článku 55 uplynulo bez poskytnutia predbežného uvoľnenia za predpokladu, že všetky ostatné podmienky pre dovoz sa splnili, bude mať majiteľ, dovozca alebo príjemca tohto tovaru právo na jeho prepustenie po zložení kaucie v rozsahu dostatočnom na ochranu nositeľa práva proti akémukoľvek porušovaniu jeho práva. Zaplatenie takejto kaucie nebude na úkor akéhokoľvek iného opravného prostriedku dostupného nositeľovi práva, pričom sa rozumie, že kaucia sa uvoľní, ak nositeľ práva v primeranej lehote nevyužije svoje právo podať žalobu.

Článok 54

Oznámenie o pozastavení konania

Dovozcovi a žiadateľovi sa okamžite oznámi pozastavenie konania o prepustení podľa článku 51.

Článok 55

Dĺžka pozastavenia konania

Ak v lehote nepresahujúcej desať pracovných dní po prevzatí oznámenia o pozastavení konania žiadateľom neboli colné orgány informované o tom, že konanie vedúce k rozhodnutiu vo veci neiniciovala iná strana ako odporca alebo že oprávnený orgán prijal dočasné opatrenia predlžujúce pozastavenie konania o prepustení tovaru, bude tovar prepustený za predpokladu, že sa splnili všetky ostatné podmienky pre dovoz alebo vývoz; v odôvodnených prípadoch sa môže tento časový limit predĺžiť o ďalších desať pracovných dní. Ak sa začalo konanie vedúce k rozhodnutiu vo veci, uskutoční sa na žiadosť odporcu preskúmanie zahrňujúce právo byť vypočutý s tým, aby bolo v primeranom období rozhodnuté, či budú tieto opatrenia zmenené, zrušené alebo potvrdené. Napriek uvedenému v prípade, keď pozastavenie prepustenia tovaru sa uplatní alebo pretrváva v súlade s dočasným súdnym opatrením, budú sa uplatňovať ustanovenia článku 50 ods. 6.

Článok 56

Odškodnenie dovozcu a majiteľa tovaru

Príslušné orgány sú oprávnené nariadiť žiadateľovi, aby zaplatil dovozcovi, príjemcovi a majiteľovi tovaru primeranú náhradu za každú škodu, ktorú im spôsobil neoprávneným zadržaním tovaru alebo zadržaním tovaru prepusteného podľa článku 55.

Článok 57

Právo na kontrolu a informácie

Bez porušenia ochrany dôverných informácií poskytnú členovia príslušným orgánom právo dať nositeľovi práva dostatočnú príležitosť na prehliadku každého tovaru zadržaného colnými orgánmi s cieľom zdôvodniť jeho nároky. Príslušné orgány budú mať tiež právomoc poskytnúť dovozcovi rovnakú príležitosť na prehliadku akéhokoľvek takéhoto tovaru. V prípadoch, keď sa vynieslo kladné rozhodnutie vo veci, môžu členovia poskytnúť príslušným orgánom právo informovať oprávneného nositeľa práva o menách a adresách odosielateľa, dovozcu a príjemcu a o množstve dodaného tovaru.

Článok 58

Postupy z úradnej moci

V prípade, keď členovia požadujú, aby príslušné orgány konali na základe vlastnej iniciatívy a pozastavili konanie o prepustení tovaru na základe toho, že získali predbežný dôkaz o porušovaní práva duševného vlastníctva

a) príslušné orgány môžu od oprávneného nositeľa práva kedykoľvek požadovať ľubovoľnú informáciu, ktorá im môže pomôcť pri výkone týchto práv;

b) príslušné orgány budú okamžite informovať dovozcu a nositeľa práva o pozastavení konania. Ak dovozca podal

príslušným orgánom odvolanie voči pozastaveniu konania, bude odvolanie podliehať mutatis mutandis podmienkam ustanoveným v článku 55;

c) člen môže zbaviť štátne orgány a úradníkov zodpovednosti za príslušné nápravné opatrenia, ak sa tieto opatrenia podnikli alebo plánovali s dobrým úmyslom.

Článok 59

Nápravné opatrenia

Neobmedzujúc ostatné práva na postupy oprávneného nositeľa práva a s výhradou práva odporcu žiadať o preskúmanie súdnymi orgánmi budú mať príslušné orgány právomoc nariadiť likvidáciu alebo odstránenie tovaru porušujúceho práva v súlade so zásadami uvedenými v článku 46. Čo sa týka tovaru s falšovanou ochrannou známkou, úrady nepovolia reexport tovaru porušujúceho práva v nezmenenom stave ani jeho podrobenie odlišnému colnému konaniu, iba ak by k tomu viedli výnimočné okolnosti.

Článok 60

Dovoz v minimálnych množstvách

Členovia môžu odstúpiť od uplatňovania vyššie uvedených ustanovení pri dovoze tovaru neobchodnej povahy v malom množstve, ktorý sa nachádza v osobnej cestovnej batožine alebo sa zasiela v malých zásielkach.

SEKCIA 5: TRESTNÉ KONANIE

Článok 61

Členovia zabezpečia, aby aspoň v prípadoch úmyselného falšovania ochranných známok alebo porušenia autorských práv v obchodnej oblasti bolo zavedené trestné konanie a tresty. Nápravné opatrenia budú zahŕňať trest odňatia slobody a/alebo peňažné pokuty, dostatočne vysoké na odradenie od podobného konania a budú zodpovedať výške trestov za podobné závažné trestné činy. Vo vhodných prípadoch budú nápravné opatrenia zahŕňať tiež zabavenie, konfiškáciu a zničenie porušujúceho tovaru a všetkých materiálov a nástrojov, ktoré sa využívali pri páchaní trestného činu. Člen môže zaviesť trestné konanie a tresty aj v iných prípadoch porušenia práv duševného vlastníctva, najmä vtedy, keď sú spáchané úmyselne a v obchodnej oblasti.

ČASŤ IV

ZÍSKANIE A ZACHOVANIE PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA A S TÝM SÚVISIACE INTER-PARTES POSTUPY

Článok 62

1. Členovia môžu žiadať ako podmienku na získanie a zachovanie práv duševného vlastníctva stanovených v sekciách 2 až 6 časti II dodržiavanie primeraných postupov a formalít. Takéto postupy a formality budú v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

2. V prípadoch, keď je získanie práva duševného vlastníctva podmienené udelením alebo zápisom práva, členovia zabezpečia, aby konanie týkajúce sa udelenia alebo zápisu, ak sú splnené základné podmienky pre nadobudnutie práva, umožnilo udelenie alebo zápis práva v primeranej lehote tak, aby sa zabránilo neoprávnenému skráteniu ochrannej lehoty.

3. Článok 4 Parížskej konvencie (1967) sa uplatňuje mutatis mutandis na ochranné známky služieb.

4. Konanie týkajúce sa získania alebo zachovania práv duševného vlastníctva a správne konanie o zrušení a inter-partes postupy ako napríklad námietka, zrušenie a výmaz v prípadoch, keď národná legislatíva člena ustanovuje takéto konanie, sa budú riadiť všeobecnými zásadami uvedenými v článku 41 ods. 2 a 3.

5. Konečné správne rozhodnutie v ktoromkoľvek konaní uvedenom v odseku 4 bude podliehať preskúmaniu súdnym alebo obdobným orgánom. Nebude však existovať žiaden záväzok poskytnúť možnosť takto preskúmať rozhodnutie v prípadoch neúspešnej námietky alebo správneho zrušenia za predpokladu, že dôvody pre takéto konanie môžu byť predmetom konania o neplatnosti.

ČASŤ V

PREDCHÁDZANIE A UROVNÁVANIE SPOROV

Článok 63

Transparentnosť

1. Všeobecne záväzné právne predpisy a konečné súdne a správne rozhodnutia prijaté ľubovoľným členom a upravujúce otázky týkajúce sa predmetu tejto dohody (dostupnosť, rozsah, získavanie, dodržiavanie

a predchádzanie zneužitia práv duševného vlastníctva) budú publikované alebo inak uverejnené v národnom jazyku takým spôsobom, ktorý umožní vládam a oprávneným nositeľom práv zoznámiť sa s nimi. Ďalej sa zverejnenia platné dohody týkajúce sa otázok, ktoré sú predmetom tejto dohody, uzavreté medzi vládou alebo vládnou organizáciou ľubovoľného člena a vládou alebo vládnou organizáciou ľubovoľného druhého člena.

2. Členovia oznámia právne predpisy uvedené v odseku 1 Rade pre TRIPS s cieľom pomôcť Rade pri preskúmaní uplatňovania tejto dohody. Rada sa pokúsi minimalizovať zaťažovanie členov pri plnení tejto povinnosti a môže sa rozhodnúť zrušiť povinnosť oznamovať tieto právne predpisy priamo Rade, v prípade úspešných konzultácií s WIPO o vytvorení spoločného registra, ktorý bude obsahovať tieto právne predpisy. V tejto súvislosti Rada tiež posúdi potrebné kroky týkajúce sa oznamovania v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z tejto dohody v nadväznosti na ustanovenia článku 6 Parížskeho dohovoru (1967).

3. Každý člen bude na základe písomnej žiadosti druhého člena pripravený poskytnúť informácie uvedené v odseku 1. Člen, ktorý má dôvod domnievať sa, že špecifické súdne alebo správne rozhodnutie alebo dvojstranná dohoda z oblasti práv duševného vlastníctva sa dotýka jeho práva podľa tejto dohody, môže taktiež písomne požiadať o prístup k takýmto špecifickým súdnym alebo správnym rozhodnutiam alebo dvojstranným dohodám alebo o nich byť dostatočne podrobne informovaný.

4. Ustanovenia odsekov 1, 2 a 3 nevyžadujú, aby člen zverejnil dôverné informácie, ktoré by mohli ovplyvniť prebiehajúce vyšetrovanie a súdne konanie alebo boli iným spôsobom v rozpore s verejným záujmom, alebo by boli na úkor oprávnených obchodných záujmov jednotlivých štátnych či súkromných podnikov.

Článok 64

Urovnávanie sporov

1. Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994 tak, ako sú uvedené a uplatňované v ujednaní o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov, sa budú uplatňovať pri konzultáciách a urovnávaní sporov podľa tejto dohody, ak nie je v tejto dohode výslovne stanovené inak.

2. Odseky 1 b) a 1 c) článku XXIII GATT 1994 sa nebudú uplatňovať pri urovnávaní sporov podľa tejto dohody počas piatich rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO.

3. Počas obdobia uvedeného v odseku 2 Rada pre TRIPS posúdi rozsah a formy typov sťažností uvedených v odsekoch 1 b) a 1 c) článku XXIII GATT 1994 podaných podľa tejto dohody a predloží svoje odporúčania Konferencii ministrov na schválenie. Akékoľvek rozhodnutia Konferencie ministrov týkajúce sa schválenia príslušných odporúčaní alebo predĺženia obdobia uvedeného v odseku 2 sa môžu uskutočniť len dohodou a schválené odporúčania nadobudnú účinnosť pre všetkých členov bez ďalšieho formálneho schvaľovacieho procesu.

ČASŤ VI

PRECHODNÉ USTANOVENIA

Článok 65

Prechodné ustanovenia

1. S výhradou ustanovení odsekov 2, 3 a 4 nebude žiaden člen povinný uplatňovať ustanovenia tejto dohody pred skončením všeobecného obdobia jedného roku nasledujúceho po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.

2. Rozvojová členská krajina má právo predĺžiť o ďalšie obdobie štyroch rokov termín uplatňovania ustanovenia tejto dohody uvedený v odseku 1 s výnimkou článkov 3, 4 a 5.

3. Ktorýkoľvek iný člen, ktorý je v procese transformácie z centrálne plánovanej ekonomiky na trhovú ekonomiku slobodnej súťaže a ktorý uskutočňuje štrukturálnu reformu svojho systému duševného vlastníctva a rieši špeciálne problémy pri príprave a uplatňovaní právnych predpisov o duševnom vlastníctve môže taktiež využiť lehotu odkladu uvedenú v odseku 2.

4. V rozsahu, v akom je rozvojová členská krajina podľa tejto dohody povinná rozšíriť patentovú ochranu výrobkov na oblasti technológií, ktoré na jej území nepodliehajú takejto ochrane v deň všeobecného uplatnenia tejto dohody pre tohto člena podľa odseku 2, môže odložiť uplatňovanie ustanovení týkajúcich sa patentov na výrobky podľa sekcie 5 časti II na tieto oblasti technológií o dodatočné obdobie piatich rokov.

5. Člen využívajúci prechodné obdobia podľa odsekov 1, 2, 3 alebo 4 zabezpečí, aby sa akékoľvek zmeny v jeho právnych predpisoch a praxi uskutočnené počas tohto prechodného obdobia neodchyľovali od ustanovení tejto dohody.

Článok 66

Najmenej rozvinuté členské krajiny

1. S ohľadom na špecifické potreby a požiadavky najmenej rozvinutých členských krajín, na ich ekonomické, finančné a administratívne ťažkosti a ich potreby pre pružné vytváranie životaschopnej technickej základne, sa od

týchto členov nebude vyžadovať uplatňovanie ustanovení tejto dohody okrem článkov 3, 4 a 5 počas desiatich rokov odo dňa začatia jej uplatňovania podľa článku 65 ods. 1. Rada pre TRIPS na základe primerane zdôvodnenej žiadosti najmenej rozvinutej členskej krajiny túto lehotu predĺži.

2. Rozvinuté členské krajiny budú stimulovať podniky a inštitúcie na svojom území s cieľom podporovať a povzbudzovať prevod technológií do najmenej rozvinutých členských krajín, a tak týmto krajinám umožniť vytvorenie zdravej a rozvojaschopnej technologickej základne.

Článok 67

Technická spolupráca

V záujme uľahčenia uplatňovania tejto dohody poskytnú na požiadanie a po vzájomne dohodnutých podmienkach rozvinuté členské krajiny technickú a finančnú spoluprácu rozvojovým a najmenej rozvinutým členským krajinám. Takáto spolupráca bude zahŕňať pomoc pri príprave domácich právnych predpisov o ochrane a dodržiavaní práv duševného vlastníctva a o predchádzaní ich zneužívaniu a podporu týkajúcu sa vytvorenia alebo posilnenia domácich úradov a orgánov príslušných pre tieto záležitosti vrátane odborného výcviku pracovníkov.

ČASŤ VII

INŠTITUCIONÁLNE A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 68

Rada pre obchodné aspekty práv duševného vlastníctva (Rada pre TRIPS)

Rada pre TRIPS bude sledovať vykonávanie tejto dohody a predovšetkým dodržiavanie záväzkov vyplývajúcich členom z tejto dohody a poskytne členom príležitosť konzultovať záležitosti vzťahujúce sa na obchodné aspekty práv duševného vlastníctva. Bude vykonávať rôzne iné úlohy, ktorými ju poveria členovia, a predovšetkým poskytne akúkoľvek pomoc, o ktorú ju požiadajú v súvislosti s konaním pri urovnávaní sporov. Pri vykonávaní svojich funkcií môže Rada pre TRIPS konzultovať a požadovať informácie z akéhokoľvek zdroja, ktorý považuje za vhodný. Pri konzultáciách s WIPO sa bude Rada pre TRIPS usilovať do jedného roka od svojho prvého zasadania vytvoriť príslušné dohovory o spolupráci s orgánmi tejto organizácie.

Článok 69

Medzinárodná spolupráca

Členovia súhlasia so vzájomnou spoluprácou s cieľom odstrániť medzinárodný obchod s tovarom porušujúcim práva duševného vlastníctva. Na tento účel vytvoria a oznámia kontaktné miesta vo svojej štátnej správe a budú pripravení na vzájomnú výmenu informácií o obchode s tovarom porušujúcim práva. Predovšetkým podporia vzájomnú výmenu informácií a spoluprácu medzi colnými úradmi v oblasti obchodu s tovarom s falšovanými ochrannými známkami a tovarom porušujúcim autorské práva.

Článok 70

Ochrana existujúcich predmetov

1. Z tejto dohody nevyplývajú záväzky vo vzťahu k skutkom, ktoré nastali pred dňom uplatňovania tejto dohody pre daného člena.

2. Ak v tejto dohode nie je stanovené inak, vznikajú podľa tejto dohody záväzky vzťahujúce sa na všetky predmety ochrany existujúce v deň uplatnenia tejto dohody pre daného člena, ktoré sú týmto členom v uvedený deň chránené alebo ktoré spĺňajú, alebo následne budú spĺňať podmienky na ochranu na základe podmienok tejto dohody. Vo vzťahu k tomu odseku a k odsekom 3 a 4 sa budú záväzky z autorských práv týkajúce sa už vyhotovených diel určovať výhradne podľa článku 18 Bernského dohovoru (1971) a záväzky vzťahujúce sa na práva výrobcov zvukových záznamov a výkonných umelcov k existujúcim zvukovým záznamom určovať výhradne podľa článku 18 Bernského dohovoru (1971), ktorý sa uplatňuje podľa článku 14 ods. 6 tejto dohody.

3. Nevznikne povinnosť na obnovenie ochrany predmetu, ktorý v deň uplatňovania tejto dohody pre príslušného člena už bol verejným vlastníctvom.

4. Ak ide o akúkoľvek činnosť vzťahujúcu sa na objekty obsahujúce predmety ochrany, ktoré sa podľa právnych predpisov v súlade s touto dohodou stali porušujúcimi práva duševného vlastníctva a ktorá sa začala alebo do ktorej sa investovali významné prostriedky pred dňom prijatia Dohody WTO členom, môže člen stanoviť obmedzenia nápravných opatrení dostupných nositeľovi práva z dôvodu pokračovania tejto činnosti po dni povinného uplatňovania tejto dohody členom. V týchto prípadoch však člen zabezpečí zaplatenie primeranej náhrady.

5. Člen nie je povinný uplatňovať ustanovenia článku 11 a článku 14 ods. 4 vo vzťahu k originálom alebo ku kópiám zakúpeným pred dňom uplatňovania tejto dohody príslušným členom.

6. Od členov sa nebude vyžadovať, aby uplatňovali článok 31 alebo požiadavku článku 27 ods. 1, podľa ktorej budú patentové práva použiteľné vo všetkých oblastiach technológie bez diskriminácie, na využitie práva bez súhlasu nositeľa práva, ak súhlas na takéto použitie poskytla vláda pred dňom, keď táto dohoda nadobudla platnosť.

7. V prípade práv duševného vlastníctva, ktorých ochrana je podmienená registráciou, bude možné, aby žiadosti o ochranu, ktorých prihlášky sa prejednávajú v deň nadobudnutia platnosti tejto dohody pre daného člena, bolo možné upraviť tak, aby sa mohla požadovať akákoľvek zvýšený ochrana podľa ustanovení tejto dohody. Takéto úpravy nebudú obsahovať nový predmet ochrany.

8. V prípadoch, keď člen neposkytuje ku dňu nadobudnutia platnosti dohody WTO patentovú ochranu pre farmaceutické výrobky a poľnohospodárske chemické výrobky v súlade s jeho záväzkami podľa článku 27, tento člen

a) zabezpečí, napriek ustanoveniam časti VI, aby k dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO bolo možno podávať prihlášky o patenty na takéto vynálezy;

b) uplatní ku dňu nadobudnutia platnosti tejto dohody v týchto prihláškach požiadavky na patentovateľnosť v súlade s touto dohodou, ako keby boli tieto požiadavky uplatňované týmto členom v deň podania prihlášky alebo v prípade priority, ktorá je požadovaná, ku dňu priority prihlášky;

c) poskytne v súlade s touto dohodou patentovú ochranu odo dňa udelenia patentu a počas ďalšej lehoty platnosti patentu počítanej odo dňa podania prihlášky v súlade s článkom 33 tejto dohody pre tie z týchto prihlášok, ktoré zodpovedajú požiadavkám na ochranu podľa písmena b).

9. V prípadoch, keď je u člena predmetom prihlášky patentu výrobok v súlade s odsekom 8 a), budú bez ohľadu na ustanovenia časti VI udelené výlučné obchodné práva na obdobie piatich rokov po získaní súhlasu na možnosť obchodovania u tohto člena alebo kým sa neudelil alebo neodmietol patent na výrobok u tohto člena, podľa toho, ktoré obdobie je kratšie, za predpokladu, že po nadobudnutí platnosti Dohody WTO sa podala prihláška o udelenie patentu a patent pre tento výrobok sa udelil inému členovi a získal sa súhlas na obchodovanie u tohto iného člena.

Článok 71

Preskúmanie a dodatky

1. Rada pre TRIPS preskúma uplatňovanie tejto dohody po uplynutí prechodného obdobia uvedeného v článku 65 ods. 2. Berúc do úvahy skúsenosti získané pri jej uplatňovaní ju Rada pre TRIPS preskúma dva roky po tomto dátume a následne v rovnakých časových intervaloch. Rada pre TRIPS môže tiež pristúpiť k preskúmaniu v súvislosti s každou závažnou zmenou vo vývoji, ktorá by zdôvodňovala zmenu alebo doplnenie tejto dohody.

2. Dodatky, ktoré slúžia iba pre potreby prispôsobenia vyšším úrovniam ochrany práv duševného vlastníctva dosiahnutých a platných v iných mnohostranných dohodách prijatých všetkými členmi WTO, sa môžu postúpiť Ministerskej konferencii na prijatie opatrení v súlade s článkom X ods. 6 Dohody WTO na základe návrhu jednomyselne (konsenzuálne) schváleného Radou pre TRIPS.

Článok 72

Výhrady

Na žiadne ustanovenie tejto dohody sa nemôžu uplatniť výhrady bez súhlasu ostatných členov.

Článok 73

Bezpečnostné výnimky

Žiadne ustanovenie tejto dohody nebude

a) požadovať od ktoréhokoľvek člena poskytnutie akýchkoľvek informácií, ktorých zverejnenie považuje za rozporné so svojimi základnými bezpečnostnými záujmami; alebo

b) zabraňovať ktorémukoľvek členovi vykonať ľubovoľné opatrenie, ktoré považuje za potrebné na ochranu svojich základných bezpečnostných záujmov;
   i) vzťahujúce sa na štiepne materiály alebo na materiály, ktoré slúžia na ich výrobu,
   ii) vzťahujúce sa na obchodovanie so zbraňami, muníciou a vojenskými zariadeniami a na obchodovanie s inými tovarmi a materiálmi, ktoré slúžia priamo alebo nepriamo pre potreby zásobovania vojenského zariadenia,
   iii) prijaté v čase vojny alebo iného núdzového stavu v medzinárodných vzťahoch, alebo

c) brániť ktorémukoľvek členovi prijať ľubovoľné opatrenie v súlade s jeho záväzkami podľa Charty OSN o udržiavaní medzinárodného mieru a bezpečnosti.

PRÍLOHA 1
PRÍLOHA 1A
MNOHOSTRANNÉ DOHODY O OBCHODE S TOVAROM
Poznámka k prílohe 1A:
V prípade nesúladu medzi ustanoveniami Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994 a ustanoveniami inej dohody uvedenej v prílohe 1A Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „Dohoda WTO“) budú podľa povahy veci rozhodujúce ustanovenia inej dohody.
VŠEOBECNÁ DOHODA
o clách a obchode 1994
1. Všeobecná dohoda o clách a obchode 1994 (ďalej len „GATT 1994“ [1]) obsahuje
a) ustanovenia Všeobecnej dohody o clách a obchode z 30. októbra 1947 pripojené k záverečnému dokumentu prijatému na záver druhého zasadnutia Prípravného výboru Konferencie OSN o obchode a zamestnanosti (s výnimkou Protokolu o dočasnom vykonávaní), ako boli upravené, doplnené alebo inak pozmenené ustanoveniami právnych nástrojov, ktoré nadobudli platnosť pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO,
b) ustanovenia týchto právnych nástrojov, ktoré nadobudli platnosť na základe GATT 1947 pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO:
i) protokoly a certifikáty vzťahujúce sa na tarifné koncesie,
ii) protokoly o pristúpení [s výnimkou ustanovení a) týkajúcich sa dočasného uplatňovania a odstúpenia od dočasného uplatňovania, b) stanovujúcich, že časť II GATT 1947 sa bude dočasne uplatňovať v plnom rozsahu v súlade s právnymi predpismi platnými v deň prijatia Protokolu],
iii) rozhodnutia o výnimkách poskytnutých podľa článku XXV GATT 1947 platné v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO,[1])
iv) iné rozhodnutia zmluvných strán GATT 1947,
c) tieto dohovory:
i) Dohovor o interpretácii článku II:1(b) Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
ii) Dohovor o interpretácii článku XVII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
iii) Dohovor o ustanoveniach o platobnej bilancii Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
iv) Dohovor o interpretácii článku XXIV Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
v) Dohovor týkajúci sa výnimiek zo záväzkov podľa Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
vi) Dohovor o interpretácii článku XXVIII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
d) Marrákešský protokol k Všeobecnej dohode o clách a obchode 1994.
2. Vysvetlivky
a) Pojem „zmluvná strana“ v ustanoveniach GATT 1994 má rovnaký význam ako pojem „člen“. Pojmy „málo rozvinutá zmluvná strana“ a „vyspelá zmluvná strana“ majú rovnaký význam ako pojmy „rozvojová členská krajina“ a „vyspelá členská krajina“. Pojem „výkonný tajomník“ má rovnaký význam ako pojem „generálny riaditeľ WTO“.
b) Odkazy na zmluvné strany konajúce spoločne, a to v článkoch XV:1, XV:2, XV:8 a XXXVIII, ako aj vo vysvetlivkách k článkom XII a XVIII a v ustanoveniach vzťahujúcich sa na špecifické dohody o zmene článkov XV:2, XV:3, XV:6, XV:7 a XV:9 GATT 1994, sa budú považovať za odkazy na WTO. Ďalšie funkcie, ktoré ustanovenia GATT 1994 ukladajú zmluvným stranám konajúcim spoločne, bude udeľovať Konferencia ministrov.
c) i) Text GATT 1994 je pôvodný v anglickom, francúzskom a španielskom jazyku.
ii) Text GATT 1994 vo francúzskom jazyku bude upravený tak, ako sa uvádza v prílohe A k dokumentu MTN.TNC/41.
iii) Pôvodný text GATT 1994 v španielskom jazyku je publikovaný v IV. časti Zbierky základných nástrojov a vybraných dokumentov v znení zmien uvedených v prílohe B k dokumentu MTN.TNC/41.
3. a) Ustanovenia časti II GATT 1994 sa nebudú uplatňovať na opatrenia prijaté členom podľa osobitných záväzných právnych predpisov vydaných týmto členom skôr, ako sa stal zmluvnou stranou GATT 1947, ktoré zakazujú používanie, predaj alebo prenájom v zahraničí postavených alebo zrekonštruovaných plavidiel na obchodné použitie medzi miestami situovanými v národných vodách alebo vo vodách výhradnej ekonomickej oblasti. Táto výnimka sa uplatní a) pri udržiavaní platnosti alebo pri urýchlenom obnovení niektorého ustanovenia, ktoré nie je v súlade s týmito právnymi predpismi, b) pri doplnku alebo zmene niektorého ustanovenia, ktoré nie je v súlade s týmito právnymi predpismi, ak tento doplnok alebo zmena neoslabia súlad ustanovenia s časťou II GATT 1947. Táto výnimka je obmedzená na opatrenia prijaté podľa uvedených právnych predpisov, ktorá je oznámená a špecifikovaná pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO. Ak boli

takéto právne predpisy následne upravené tak, že oslabili svoj súlad s časťou II GATT 1994, nespĺňajú podmienky nevyhnutné na to, aby boli v súlade s týmto odsekom.
b) Konferencia ministrov preskúma túto výnimku najneskôr do piatich rokov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO a potom každé dva roky, ak bude výnimka platná, s cieľom zistiť, či podmienky, ktoré vytvorili potrebu výnimky, naďalej trvajú.
c) Ktorýkoľvek člen, na ktorého opatrenia sa táto výnimka vzťahuje, predloží každý rok podrobnú štatistickú správu, ktorá bude obsahovať päťročný pohyblivý priemer uskutočnených a očakávaných dodávok plavidiel, ako aj dodatočné informácie o použití, predaji, prenájme alebo oprave plavidiel, na ktoré sa táto výnimka vzťahuje.
d) Člen, ktorý usúdi, že táto výnimka sa používa spôsobom, ktorý odôvodňuje vzájomné a vyvážené obmedzenie použitia, predaja, prenájmu alebo opravy plavidiel postavených na území člena uplatňujúceho výnimku, bude môcť zaviesť také obmedzenie s výhradou, že to vopred oznámi Konferencii ministrov.
e) Touto výnimkou nie sú dotknuté riešenia osobitných aspektov právnych predpisov, na ktoré sa výnimka vzťahuje a ktoré sú dohodnuté v sektorových dohodách alebo iným spôsobom.
DOHOVOR
o interpretácii článku II:1 (b) Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994
Členovia sa dohodli takto:
1. V záujme zabezpečenia prehľadnosti práv a záväzkov právnej povahy vyplývajúcich z článku II ods. 1b) povaha a úroveň akýchkoľvek „ostatných ciel alebo poplatkov" vyberaných z viazaných colných položiek, ako sa uvádza v uvedenom ustanovení, budú zapísané v Listinách koncesií a záväzkov priložených ku GATT 1994 oproti colným položkám, na ktoré sa vzťahujú. Takýto zápis nemení právnu povahu „ostatných ciel alebo poplatkov".
2. Dňom, od ktorého budú „ostatné clá alebo poplatky" na účely článku II viazané, bude 15. apríl 1994. „Ostatné clá alebo poplatky" budú preto zapísané v Listinách koncesií a záväzkov na úrovni uplatňovanej k tomuto dňu. Pri každom ďalšom rokovaní o existujúcej alebo novej koncesii sa deň zapísania novej koncesie do príslušnej Listiny koncesií a záväzkov stane dňom jej uplatňovania pre príslušnú colnú položku. Dátum uvedený v listine, ktorou sa koncesia príslušnej colnej položky po prvýkrát začlenila do GATT 1947 alebo do GATT 1994, bude naďalej zapísaný v stĺpci 6 Listiny koncesií a záväzkov.
3. „Ostatné clá alebo poplatky" budú zapísané vo vzťahu ku všetkým viazaným colným položkám.
4. Ak už bola na colnú položku poskytnutá koncesia, nebude úroveň „ostatných ciel alebo poplatkov" zapísaná v príslušnej listine vyššia ako úroveň platná v čase prvého zapísania koncesie do tejto listiny. Ktorýkoľvek člen bude môcť namietať proti existencii „ostatných ciel alebo poplatkov" na základe skutočnosti, že tieto „ostatné clá alebo poplatky" neexistovali v čase pôvodného viazania príslušnej položky, ako aj proti súladu úrovne ktorýchkoľvek zapísaných „ostatných ciel alebo poplatkov" s predchádzajúcou viazanou úrovňou, a to počas troch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, alebo do troch rokov po uložení dokumentu začleňujúceho príslušnú Listinu koncesií a záväzkov do GATT 1994 u generálneho riaditeľa WTO, ak je to neskorší dátum.
5. Zápisom „ostatných ciel alebo poplatkov" do Listín koncesií a záväzkov nie je dotknutý ich súlad s právami a záväzkami podľa GATT 1994 okrem tých, na ktoré sa vzťahuje odsek 4. Všetci členovia si ponechávajú právo kedykoľvek namietať proti nesúladu akýchkoľvek „ostatných ciel alebo poplatkov" s takýmito záväzkami.
6. Na účely tohto dohovoru sa použijú ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú vypracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov.
7. „Ostatné clá alebo poplatky" nezahrnuté do Listiny koncesií a záväzkov v čase uloženia dokumentu začleňujúceho príslušnú Listinu koncesií a záväzkov do GATT 1994 u generálneho riaditeľa zmluvných strán GATT 1947 do nadobudnutia platnosti Dohody WTO, alebo potom u generálneho riaditeľa WTO, nebudú následne do nej doplnené a „ostatné clá alebo poplatky" zapísané na nižšej úrovni než tej, ktorá bola platná v čase ich uplatňovania, nebudú spätne upravované na platnú úroveň, len ak boli takéto dodatky alebo zmeny uskutočnené do šiestich mesiacov od uloženia dokumentu.
8. Rozhodnutie uvedené v odseku 2, týkajúce sa dátumu uplatňovaného ku každej koncesii, nahrádza na účely článku II ods. 1 b) GATT 1994 rozhodnutie o dátume uplatňovania prijaté 26. marca 1980 (BISD 27S/24).
DOHOVOR
o interpretácii článku XVII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994
Členovia,

berúc na vedomie, že článok XVII stanovuje záväzky pre členov vo vzťahu k činnosti štátnych obchodných podnikov uvedené v článku XVII ods. 1, pri ktorých sa požaduje, aby boli zhodné so všeobecnými zásadami nediskriminačného zaobchádzania stanovenými v GATT 1994 pre opatrenia, ktoré majú vplyv na dovozy alebo vývozy uskutočnené súkromnými obchodníkmi,
berúc ďalej na vedomie, že členovia sú povinní dodržiavať záväzky podľa GATT 1994 vo vzťahu k týmto vládnym opatreniam týkajúcich sa štátnych obchodných podnikov,
uznávajúc, že tento dohovor neobmedzuje základné pravidlá a záväzky stanovené v článku XVII,
dohodli sa takto:
1. V záujme zabezpečenia prehľadnosti aktivít štátnych obchodných podnikov členovia oznámia takéto podniky Rade pre obchod s tovarom, aby ich preskúmala pracovná skupina vytvorená podľa odseku 5 v súlade s touto pracovnou definíciou:
„Vládne a mimovládne podniky vrátane marketingových rád, ktorým boli poskytnuté výhradné alebo osobitné práva alebo výsady vrátane zákonných alebo ústavných právomocí, ktorých vykonávaním ovplyvňujú prostredníctvom svojich nákupov alebo predajov úroveň alebo smerovanie dovozov alebo vývozov“.
Toto ustanovenie o oznamovaní sa nevzťahuje na dovozy tovarov určených na okamžitú alebo konečnú spotrebu uvedených štátnych orgánov alebo podnikov a tieto tovary nie sú určené na ďalší predaj alebo použitie pri výrobe výrobkov na predaj.
2. Každý člen preskúma svoju politiku týkajúcu sa predkladania oznámení o štátnych obchodných podnikoch Rade pre obchod s tovarom, berúc do úvahy ustanovenia tohto dohovoru. Pri tomto preskúmavaní by mal každý člen zohľadniť potrebu zabezpečenia maximálnej prehľadnosti vo svojich oznámeniach, aby tým umožnil jasné ohodnotenie spôsobu činnosti oznámených podnikov a vplyv ich činnosti na medzinárodný obchod.
3. Oznámenia sa budú vykonávať v súlade s dotazníkom o štátnom obchode z 24. mája 1960 (BISD 9S/184-185), to znamená, že členovia oznámia podniky uvedené v odseku 1 bez ohľadu na to, či sa dovozy alebo vývozy uskutočnili.
4. Ktorýkoľvek člen, ak má dôvod sa domnievať, že iný člen primerane nesplnil svoju oznamovaciu povinnosť, môže túto záležitosť s príslušným členom preskúmať. Ak záležitosť nie je vyhovujúco vyriešená, môže predložiť protioznámenie Rade pre obchod s tovarom, aby ju pracovná skupina vytvorená podľa odseku 5 posúdila a súčasne o tom informovala príslušného člena.
5. Bude ustanovená pracovná skupina, aby v mene Rady pre obchod s tovarom preskúmala oznámenia a protioznámenia. Na základe tohto preskúmania a bez ohľadu na ustanovenia článku XVII ods. 4 c) môže Rada pre obchod s tovarom urobiť odporúčanie o primeranosti oznámení a o potrebe ďalších informácií. Pracovná skupina rovnako s prihliadnutím na prijaté oznámenia preskúma primeranosť uvedeného dotazníka o štátnom obchode a rozsah pokrytia štátnych obchodných podnikov oznamovaných podľa odseku 1. Vypracuje aj vysvetľujúci zoznam typov vzťahov medzi vládami a podnikmi a druhmi činností, ktorými sa tieto podniky zaoberajú a ktoré môžu byť dôležité na účely článku XVII. Sekretariát zabezpečí pre pracovnú skupinu všeobecný podkladový materiál o činnostiach štátnych obchodných podnikov, ktoré sa vzťahujú na medzinárodný obchod. Členstvo v pracovnej skupine bude dostupné všetkým členom, ktorí prejavia záujem v nej pôsobiť. Prvé stretnutie sa uskutoční do jedného roka od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a následne aspoň raz za rok. Pracovná skupina bude každoročne podávať správu Rade pre obchod s tovarom.[1])

DOHOVOR
o ustanoveniach o platobnej bilancii Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994
Členovia,
uznávajúc ustanovenia článkov XII a XVIII:B GATT 1994 a Deklaráciu o obchodných opatreniach prijatých z dôvodu vyrovnania platobnej bilancie, ktorá bola prijatá 28. novembra 1979 (BISD 26S/205-209, ďalej len „Deklarácia 1979“) s cieľom objasniť tieto ustanovenia,[1])
dohodli sa takto:
Uplatňovanie opatrení
1. Členovia potvrdzujú svoj záväzok čo najskôr verejne oznámiť časový harmonogram na odstránenie obmedzujúcich dovozných opatrení prijatých z dôvodu vyrovnania platobnej bilancie. Časový harmonogram možno primerane upraviť tak, aby zohľadňoval zmeny v stave platobnej bilancie. Ak časový harmonogram nebude verejne oznámený, poskytne príslušný člen zdôvodnenie, prečo tak neurobil.
2. Členovia potvrdzujú svoj záväzok uprednostňovať opatrenia, ktoré majú najmenej rušivý účinok na obchod. Takýmito opatreniami (ďalej len „opatrenia založené na cene“) sú dovozné prirážky, požiadavky na dovozné depozitá alebo iné rovnocenné obchodné opatrenia, ktoré majú vplyv na

cenu dovážaných výrobkov. Bez ohľadu na ustanovenia článku II opatrenia založené na cene prijaté z dôvodu platobnej bilancie môže uplatniť člen nad úroveň ciel zapísaných v Listine koncesií a záväzkov tohto člena. Navyše tento člen uvedie sumu, o ktorú opatrenie založené na cene prevyšuje viazané clo, a to jasne a oddelene podľa oznamovacích postupov uvedených v tomto dohovore.

3. Členovia sa budú snažiť vyhnúť zavádzaniu nových kvantitatívnych obmedzení z dôvodu platobnej bilancie, iba ak pre kritický stav platobnej bilancie nemôžu opatrenia založené na cene zastaviť prenikavé zhoršenie vonkajšej platobnej pozície. V prípadoch, keď člen uplatní kvantitatívne obmedzenia, oznámi dôvody, prečo opatrenia založené na cene nie sú primeraným nástrojom na vyriešenie situácie v platobnej bilancii. Člen uplatňujúci kvantitatívne obmedzenia na následných konzultáciách preukáže pokrok dosiahnutý v podstatnom znižovaní vplyvu a obmedzujúcich účinkov takých opatrení. Rozumie sa, že na rovnaký výrobok možno použiť najviac jeden druh obmedzujúceho dovozného opatrenia prijatého z dôvodu platobnej bilancie.

4. Členovia potvrdzujú, že dovozné obmedzujúce opatrenia prijaté z dôvodu platobnej bilancie možno použiť iba na účely kontroly všeobecnej úrovne dovozov a nemôžu presiahnuť úroveň nevyhnutnú na riešenie situácie v oblasti platobnej bilancie. Člen bude obmedzenia vykonávať prehľadným spôsobom, aby sa na najnižšiu možnú mieru znížili akékoľvek vedľajšie ochranné účinky. Úrady dovážajúceho člena poskytnú primerané zdôvodnenie kritérií použitých na určenie výrobkov, ktoré podliehajú obmedzeniam. Ako je stanovené v článku XII ods. 3 a v článku XVIII ods. 10 členovia môžu pri určitých nevyhnutných výrobkoch vylúčiť alebo obmedziť používanie všeobecne uplatňovaných prirážok alebo iných opatrení používaných z dôvodu platobnej bilancie. Výraz „nevyhnutné výrobky“ zahŕňa výrobky, ktoré spĺňajú základné spotrebiteľské potreby alebo ktoré prispievajú k snahe člena zlepšiť stav jeho platobnej bilancie, ako je investičný tovar alebo vstupy potrebné pre výrobu. Pri použití kvantitatívnych obmedzení člen použije podľa vlastnej úvahy licenčné konanie iba vtedy, ak je to nevyhnutné, a postupne ho ukončí. Odôvodní aj primerané uplatňovanie kritérií použitých na určenie povolených dovozných množstiev alebo hodnôt.

Postupy pri konzultáciách týkajúcich sa platobnej bilancie

5. Výbor pre obmedzenia uplatňované z dôvodu platobnej bilancie (ďalej len „výbor“) uskutoční konzultácie s cieľom preskúmať všetky obmedzujúce dovozné opatrenia prijaté z dôvodu platobnej bilancie. Členstvo vo výbore sa sprístupní všetkým členom, ktorí prejavili záujem v ňom pracovať. Výbor sa bude pri konzultáciách o obmedzeniach z dôvodu platobnej bilancie riadiť postupmi schválenými 28. apríla 1970 (BISD 18S/48-53, ďalej len „úplné konzultačné postupy“) v súlade s ustanoveniami uvedenými ďalej.

6. Člen, ktorý uplatňuje nové obmedzenia alebo zvyšuje všeobecnú úroveň svojich existujúcich obmedzení výrazným posilňovaním opatrení, začne konzultácie s výborom do štyroch mesiacov od prijatia takých opatrení. Člen, ktorý prijal také opatrenia, môže požiadať, aby sa konzultácie uskutočnili podľa článku XII ods. 4 alebo podľa článku XVIII ods. 12 a) podľa povahy veci. Ak nebola predložená žiadna takáto žiadosť, predseda výboru vyzve člena na konzultácie. Skutočnosti, ktoré možno skúmať počas konzultácií, mali by zahŕňať okrem iného zavedenie nových druhov obmedzujúcich opatrení z dôvodu platobnej bilancie, alebo zvýšenie úrovne alebo obmedzení tovarového krytia.

7. Všetky obmedzenia uplatňované z dôvodu platobnej bilancie budú podliehať pravidelnému preskúmaniu vo výbore podľa článku XII ods. 4 b) alebo podľa článku XVIII ods. 12 b) s tým, že sa zváži možnosť upraviť pravidelnosť konzultácií po dohode s konzultujúcim členom alebo podľa akéhokoľvek špecifického postupu preskúmania, ktorý môže odporučiť Generálna rada.

8. V prípade najmenej rozvinutých členských krajín alebo v prípade rozvojových členských krajín, ktoré uskutočňujú liberalizačné snahy v súlade s programom predloženým výboru počas predchádzajúcich konzultácií, môžu sa konzultácie uskutočniť podľa zjednodušených postupov schválených 19. decembra 1972 (BISD 20S/47-49, ďalej len „zjednodušené konzultačné postupy“). Zjednodušené konzultačné postupy možno použiť aj vtedy, ak je preskúmanie obchodnej politiky rozvojovej členskej krajiny naplánované na ten istý kalendárny rok, ako je stanovený dátum konzultácií. V takých prípadoch rozhodnutie, či sa môžu použiť úplné konzultačné postupy, sa uskutoční na základe faktorov uvedených v článku 8 Deklarácie z roku 1979. S výnimkou najmenej rozvinutých členských krajín nemožno podľa zjednodušených konzultačných postupov uskutočniť viac ako dve po sebe nasledujúce konzultácie.

Oznámenie a dokumentácia

9. Člen oznámi Generálnej rade zavedenie akýchkoľvek zmien pri uplatňovaní obmedzujúcich dovozných opatrení prijatých z dôvodu platobnej bilancie, ako aj akékoľvek úpravy v časovom

harmonograme na odstránenie takýchto opatrení oznámených podľa odseku 1. Významné zmeny sa oznámia Generálnej rade vopred, najneskôr však do 30 dní po ich zverejnení. Každý člen odovzdá každoročne Sekretariátu na posúdenie členským krajinám súhrnné oznámenie zahŕňajúce všetky zmeny v zákonoch, iných právnych predpisoch, zásadných stanoviskách alebo vo verejných oznámeniach. Oznámenia budú zahŕňať úplné informácie podľa možnosti spracované na úrovni colných položiek, o druhoch uplatňovaných opatrení, o kritériách použitých na ich vykonávanie, o rozsahu výrobkového krytia a o dotknutých obchodných tokoch.

10. Na žiadosť ktoréhokoľvek člena môže oznámenia preskúmať výbor. Také preskúmania by sa mali obmedziť na objasnenie špecifických otázok vyvolaných oznámením alebo na preskúmanie, či sa vyžadujú konzultácie podľa článku XII ods. 4 a), alebo podľa článku XVIII ods. 12 a). Členovia, ktorí majú dôvod sa domnievať, že obmedzujúce dovozné opatrenie uplatňované iným členom bolo prijaté z dôvodu platobnej bilancie, môžu upozorniť na záležitosť výbor. Predseda výboru si vyžiada informácie o tomto opatrení a poskytne ich všetkým členom. Bez dotknutia práva ktoréhokoľvek člena výboru získať v priebehu konzultácií príslušné vysvetlenie môžu sa otázky najprv predložiť na posúdenie konzultujúcemu členovi.

11. Konzultujúci člen pripraví na konzultácie základný dokument, ktorý by mal spolu so všetkými ostatnými dôležitými informáciami obsahovať: a) celkový prehľad situácie v oblasti platobnej bilancie a jej prognózu vrátane posúdenia vnútorných a vonkajších faktorov, ktoré majú vplyv na situáciu v oblasti platobnej bilancie a vnútorných opatrení prijatých na účel obnovy rovnováhy na správnom a trvalom základe; b) úplný opis obmedzení uplatňovaných z dôvodu platobnej bilancie, ich právny základ a kroky prijaté na zníženie vedľajších ochranných účinkov; c) opatrenia prijaté od poslednej konzultácie na liberalizáciu dovozných obmedzení z hľadiska záverov výboru; d) plán na odstránenie a postupné uvoľnenie zostávajúcich obmedzení. Ak je to pre danú vec podstatné, možno sa odvolať na informácie poskytnuté v iných oznámeniach alebo správach predložených WTO. V rámci zjednodušených konzultačných postupov konzultujúci člen predloží písomné oznámenie obsahujúce základné informácie o skutočnostiach, ktoré obsahuje základný dokument.

12. Sekretariát na uľahčenie konzultácií vo výbore pripraví podkladový faktografický materiál o rôznych aspektoch plánu konzultácií. V prípade rozvojových členských krajín dokument Sekretariátu bude obsahovať príslušný podkladový a analytický materiál o pôsobení vonkajšieho obchodného prostredia na situáciu a prognózu v platobnej bilancii konzultujúceho člena. Služby technickej pomoci Sekretariátu pomôžu na žiadosť rozvojovej členskej krajiny pri príprave dokumentácie určenej na konzultácie.

Závery konzultácií o platobnej bilancii

13. Výbor podá správu o svojich konzultáciách Generálnej rade. V prípade, že sa postupovalo podľa úplných konzultačných postupov, mala by správa obsahovať závery výboru k rôznym prvkom plánu konzultácií, ako aj skutočnosti a dôvody, na ktorých sú založené. Výbor sa bude snažiť zahrnúť do svojich záverov návrhy a odporúčania zamerané na podporu uplatňovania článkov XII a XVIII:B, Deklarácie 1979 a tohto dohovoru. V prípadoch, keď bol predložený časový harmonogram na odstránenie obmedzujúcich opatrení prijatých z dôvodu platobnej bilancie, môže Generálna rada odporučiť, aby sa na člena, ak tento časový harmonogram dodrží, prihliadalo ako na člena, ktorý záväzky podľa GATT 1994 splnil. Ak Generálna rada prijala špecifické odporúčania, práva a záväzky členov sa budú hodnotiť s ohľadom na tieto odporúčania. Pri neexistencii špecifických návrhov odporúčaní Generálnej rady by mali závery výboru odrážať rôznorodosť názorov vo výbore. Ak sa postupovalo podľa zjednodušených konzultačných postupov, správa bude zahŕňať súhrn hlavných otázok prerokúvaných vo výbore a rozhodnutie o tom, či sa vyžaduje použiť úplné konzultačné postupy.

DOHOVOR

o interpretácii článku XXIV Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Členovia,

berúc do úvahy ustanovenia článku XXIV GATT 1994,

uznávajúc, že od založenia GATT 1947 značne vzrástol počet a dôležitosť colných únií a zón voľného obchodu, ktoré v súčasnosti pokrývajú významnú časť svetového obchodu,

uznávajúc prínos k rastu svetového obchodu, ktorý sa môže uskutočňovať užšou integráciou ekonomík strán takých dohôd,

uznávajúc tiež, že takýto prínos sa zvýši, ak sa zrušenie ciel a iných obmedzujúcich obchodných opatrení medzi zakladajúcimi územiami rozšíri na celý obchod, a zníži, ak sa ktorýkoľvek väčší sektor obchodu vylúči,

znovu potvrdzujúc, že účelom takýchto dohôd by malo byť uľahčenie obchodu medzi zakladajúcimi územiami a nie vytváranie prekážok obchodu iných členov s týmito územiami a že pri ich vytváraní

alebo rozširovaní by sa mali členské strany v najväčšej možnej miere vyhnúť vytváraniu nepriaznivých účinkov na obchod iných členov,
presvedčení o potrebe posilniť účinnosť úlohy Rady pre obchod s tovarom pri preskúmavaní dohôd oznámených podľa článku XXIV objasnením kritérií a postupov hodnotenia nových alebo rozšírených dohôd a zlepšením prehľadnosti všetkých dohôd podľa článku XXIV,
uznávajúc potrebu spoločného chápania záväzkov členov podľa článku XXIV ods. 12,
dohodli sa takto:
1. Colné únie, zóny voľného obchodu a dočasné dohody smerujúce k vytvoreniu colnej únie alebo zóny voľného obchodu v súlade s článkom XXIV musia spĺňať okrem iného ustanovenia odsekov 5, 6, 7 a 8 tohto článku.
Článok XXIV:5
2. Hodnotenie všeobecného účinku ciel a iných predpisov týkajúcich sa obchodu podľa článku XXIV ods. 5 a), používaných pred vytvorením a po vytvorení colnej únie, bude, pokiaľ ide o clá a poplatky, založené na celkovom zhodnotení váženého priemeru colných sadzieb a vybraných colných poplatkov. Toto zhodnotenie bude založené na dovozných štatistikách za predchádzajúce reprezentatívne obdobie, ktoré dodá colná únia na základe colných položiek v hodnotách a množstvách rozpísaných podľa krajiny pôvodu člena WTO. Sekretariát vypočíta vážené priemery colných sadzieb a vybraných colných poplatkov v súlade s metodológiou používanou pri hodnotení colných ponúk v rámci Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní. Na tieto účely clami a poplatkami, ktoré sa vezmú do úvahy, budú sa uplatňovať colné sadzby. Uznáva sa, že na účely celkového zhodnotenia účinku iných obchodných predpisov, pre ktoré je kvantifikácia a spočítavanie zložité, možno požadovať preskúmanie jednotlivých opatrení, predpisov, dotknutých výrobkov a obchodných tokov.
3. „Primeraná lehota“ uvedená v článku XXIV ods. 5 c) môže presiahnuť 10 rokov len vo výnimočných prípadoch. V prípadoch, keď členovia, ktorí sú zmluvnými stranami dočasnej dohody, sú presvedčení, že 10 rokov nebude postačovať, poskytnú Rade pre obchod s tovarom podrobné vysvetlenie o potrebe dlhšej lehoty.
Článok XXIV:6
4. V článku XXIV ods. 6 sa stanovuje postup, z ktorého sa bude vychádzať, ak člen vytvárajúci colnú úniu navrhne zvýšiť viazanú colnú sadzbu. V tejto súvislosti členovia znovu potvrdzujú, že postup stanovený v článku XXVIII, ako je rozpracovaný v smernici prijatej 10. novembra 1980 (BISD 27S/26-28) a v Dohovore o interpretácii článku XXVIII GATT 1994, sa musí začať pred zmenou alebo odvolaním colných koncesií pri vytvorení colnej únie alebo dočasnej dohody smerujúcej k vytvoreniu colnej únie.
5. Tieto rokovania budú vedené dobromyseľne s cieľom dosiahnuť vzájomne uspokojivé vyrovnanie. Počas týchto rokovaní, ako je stanovené v článku XXIV ods. 6, bude treba venovať náležitú pozornosť znižovaniu colných sadzieb pri rovnakých colných položkách, ktoré znižujú aj ďalší členovia colnej únie pri jej vzniku. Ak by takéto zníženia neboli dostatočné na zabezpečenie potrebného vyrovnania, colná únia by mala poskytnúť vyrovnanie, ktoré môže mať formu zníženia cla pri iných colných položkách. Takúto ponuku posúdia členovia majúci negociačné práva vo vzťahu k viazaným colným položkám, ktoré sa zmenia alebo odvolajú. Ak vyrovnanie nebude prijaté, v rokovaniach sa bude pokračovať. Aj keď sa napriek týmto snahám nedosiahne dohoda pri rokovaniach o vyrovnaní podľa článku XXVIII, rozpracovanom v Dohovore o interpretácii článku XXVIII GATT 1994, v rámci primeraného obdobia od začiatku rokovaní sa colná únia môže zmeniť alebo odvolať koncesie; dotknutí členovia potom môžu odvolať v podstate rovnocenné koncesie v súlade s článkom XXVIII.
6. GATT 1994 neukladá žiadne záväzky členom, ktorí majú výhody zo zníženia ciel vyplývajúceho z vytvorenia colnej únie alebo z dočasnej dohody smerujúcej k vytvoreniu colnej únie, aby poskytli vyrovnanie jej zakladateľom.
Preskúmanie colných únií a zón voľného obchodu
7. Všetky oznámenia uskutočnené podľa článku XXIV ods. 7 a) preskúma pracovná skupina v súlade s príslušnými ustanoveniami GATT 1994 a odseku 1 tohto dohovoru. Pracovná skupina predloží Rade pre obchod s tovarom správu o svojich nálezoch v predmetnej veci. Rada pre obchod s tovarom môže poskytnúť členom také odporúčania, aké považuje za vhodné.
8. Vo vzťahu k dočasným dohodám môže pracovná skupina vo svojej správe uviesť príslušné odporúčania týkajúce sa navrhovaného časového harmonogramu a opatrení, ktoré sú potrebné na definitívne vytvorenie colnej únie alebo zóny voľného obchodu. V prípade potreby môže pristúpiť k ďalšiemu preskúmaniu dohody.

9. Členovia, ktorí sú zmluvnými stranami dočasnej dohody, oznámia Rade pre obchod s tovarom podstatné zmeny v pláne a časovom harmonograme obsiahnutom v tejto dohode a na požiadanie Rada pre obchod s tovarom tieto zmeny preskúma.
10. Ak dočasná dohoda oznámená podľa článku XXIV ods. 7 a) nezahŕňa plán a časový harmonogram, čo je v rozpore s článkom XXIV ods. 5 c), pracovná skupina vo svojej správe odporučí taký plán a časový harmonogram zostaviť. Zmluvné strany však podľa okolností nebudú udržiavať v platnosti alebo neurobia platnou takú dohodu, ak nie sú pripravené ju zmeniť v súlade s týmito odporúčaniami. Následne sa preskúma, ako sa odporúčania vykonávajú.
11. Colné únie a zakladatelia zón voľného obchodu budú pravidelne podávať správy o vykonávaní príslušnej dohody Rade pre obchod s tovarom, ako to predpokladajú zmluvné strany GATT 1947 v ich inštrukcii pre Radu GATT 1947 týkajúcej sa správ o regionálnych dohodách (BISD 18S/38). Akékoľvek významné zmeny alebo vývoj v dohodách by sa mali oznámiť ihneď, ako k nim dôjde.
Urovnávanie sporov
12. Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, možno použiť na akékoľvek záležitosti vzniknuté v dôsledku uplatňovania tých ustanovení článku XXIV, ktoré sa vzťahujú na colné únie, zóny voľného obchodu alebo na dočasné dohody smerujúce k vytvoreniu colnej únie alebo zóny voľného obchodu.
Článok XXIV:12
13. Každý člen je podľa GATT 1994 plne zodpovedný za dodržiavanie všetkých ustanovení GATT 1994 a prijme také primerané a jemu dostupné opatrenia, aby zabezpečil dodržiavanie týchto ustanovení regionálnymi a miestnymi správnymi orgánmi.
14. Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, môžu sa použiť vo vzťahu k opatreniam ovplyvňujúcim dodržiavanie GATT 1994, ktoré prijali regionálne alebo miestne správne orgány na území člena. Ak orgán na urovnávanie sporov rozhodne, že ustanovenie GATT 1994 nebolo dodržané, zodpovedný člen prijme také primerané a jemu dostupné opatrenia, aby zabezpečil jeho dodržiavanie. Ustanovenia vzťahujúce sa na vyrovnanie a pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov sa uplatnia v prípadoch, keď nebolo možné zabezpečiť také dodržiavanie.
15. Každý člen sa zaväzuje posúdiť s porozumením akékoľvek námietky predložené iným členom proti opatreniam týkajúcim sa GATT 1994 a prijatým na jeho území a poskytnúť primeranú príležitosť na konzultácie o týchto námietkach.
DOHOVOR
týkajúci sa výnimiek zo záväzkov podľa Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994
Členovia sa dohodli takto:
1. Žiadosť o výnimku alebo o predĺženie existujúcej výnimky bude obsahovať opatrenia, ktoré člen navrhuje prijať, špecifické ciele, ktoré sa snaží dosiahnuť, a dôvody, ktoré mu bránia dosiahnuť tieto ciele opatreniami, ktoré sú v súlade s jeho záväzkami podľa GATT 1994.
2. Ktorákoľvek výnimka, ktorá je platná v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO, prestane platiť, ak jej platnosť sa nepredĺži v súlade s uvedenými postupmi a s postupmi uvedenými v článku IX Dohody WTO, v deň jej uplynutia, alebo dva roky po tom, čo Dohoda WTO nadobudla platnosť, podľa toho, ktorý prípad nastane skôr.
3. Každý člen, ktorý usúdi, že výhoda, ktorá mu vyplýva podľa GATT 1994, bola zrušená alebo zmenšená v dôsledku toho, že
a) člen, ktorému sa výnimka poskytla, nedodržiava jej podmienky, alebo
b) sa uplatňuje opatrenie v súlade s podmienkami výnimky,
môže sa odvolávať na ustanovenia článku XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatnené v Dohovore o urovnávaní sporov.
DOHOVOR
o interpretácii článku XXVIII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994
Členovia sa dohodli takto:
1. Na účely zmeny alebo odvolania koncesie bude ten člen, ktorého podiel vývozu dotknutého koncesiou (t. j. vývozu výrobku na trh člena meniaceho alebo odvolávajúceho koncesiu) je najvyšší na jeho celkovom vývoze, bude sa považovať za člena, ktorý má hlavný dodávateľský záujem, ak už nemá pôvodné rokovacie právo, alebo hlavný dodávateľský záujem podľa článku XXVIII ods. 1. Dohodlo sa, že tento odsek preskúma Rada pre obchod s tovarom po piatich rokoch od nadobudnutia platnosti Dohody WTO s cieľom rozhodnúť, či uplatňovanie tohto kritéria bolo uspokojivé na zabezpečovanie prerozdeľovania negociačných práv v prospech malých a stredne veľkých vyvážajúcich členov. Ak sa tak nestalo, posúdia sa možné zlepšenia podľa dostupnosti

príslušných údajov vrátane prijatia kritéria založeného na podiele vývozu, ktorého sa koncesia týka, na vývozy príslušného výrobku na všetky trhy.
2. Člen, ktorý sa domnieva, že má hlavný dodávateľský záujem podľa odseku 1, môže oznámiť svoju žiadosť písomne s podpornými dôkazmi členovi, ktorý navrhuje zmenu alebo odvolanie koncesie, a súčasne informovať Sekretariát. V týchto prípadoch sa použije odsek 4 „Postupov na negociácie podľa článku XXVIII“ prijaté 10. novembra 1980 (BISD 27S/26-28).
3. Pri určovaní, ktorý z členov má hlavný dodávateľský záujem (stanovený podľa uvedeného odseku 1 alebo článku XXVIII ods. 1) alebo podstatný záujem, bude sa posudzovať iba obchod s dotknutým výrobkom, ktorý sa uskutočnil na základe doložky najvyšších výhod. Obchod s dotknutým výrobkom, ktorý sa uskutočnil podľa mimozmluvných preferencií, sa vezme tiež do úvahy, ak tento obchod stratil výhody takéhoto preferenčného zaobchádzania a stal sa tak obchodom podľa doložky najvyšších výhod v čase rokovaní o zmene alebo odvolaní koncesie, alebo sa ním stane do skončenia týchto rokovaní.
4. Ak sa colná koncesia zmení alebo odvolá na nový výrobok (t. j. výrobok, na ktorý nie je dostupná obchodná štatistika za tri roky), bude sa člen, ktorý má pôvodné rokovacie právo na colnú položku, podľa ktorej je alebo bol výrobok predtým klasifikovaný, považovať za člena, ktorý má počiatočné rokovacie právo v predmetnej colnej koncesii. Pri určovaní hlavných a podstatných dodávateľských záujmov a výpočte vyrovnania sa okrem iného vezme do úvahy výrobná kapacita a investície do dotknutého výrobku u vyvážajúceho člena a odhadne sa rast vývozu, ako aj predpoklad dopytu po výrobku u dovážajúceho člena. Na účely tohto odseku „novým výrobkom“ sa rozumie aj výrobok, ktorý patrí pod colnú položku vytvorenú rozdelením už existujúcej colnej položky.
5. Ak sa člen domnieva, že má hlavný dodávateľský alebo podstatný záujem podľa odseku 4, mal by písomne s podporným dôkazom oznámiť svoj nárok členovi, ktorý navrhuje zmenu alebo odvolanie koncesie, a súčasne informovať Sekretariát. V takýchto prípadoch sa použije odsek 4 „Postupov na negociácie podľa článku XXVIII“.
6. Ak je neobmedzená colná koncesia nahradená colnou kvótou, mal by rozsah poskytnutého vyrovnania presiahnuť objem obchodu skutočne ovplyvneného zmenou koncesie. Základom výpočtu vyrovnania by mal byť objem, o ktorý predpokladaný budúci obchod prevýši úroveň kvóty. Znamená to, že výpočet predpokladaného budúceho obchodu by mal byť vyšší, ako je
a) priemer ročného obchodu v poslednom reprezentatívnom trojročnom období zvýšený o priemernú ročnú mieru rastu dovozov v tom istom období, alebo o 10 %, ak je tento výpočet vyšší, alebo
b) obchod za posledný rok zvýšený o 10 percent.
V žiadnom prípade nesmie výška vyrovnania, ktorá patrí členovi, presiahnuť výšku, na ktorú by mal nárok pri úplnom odstránení koncesie.
7. Ktorémukoľvek členovi, ktorý má podľa odseku 1 alebo podľa článku XXVIII ods. 1 hlavný dodávateľský záujem o koncesiu, ktorá je zmenená alebo odvolaná, bude poskytnuté počiatočné negociačné právo vo vyrovnávacej koncesii, ak sa medzi dotknutými členmi nedohodne iná forma vyrovnania.

MARRÁKEŠSKÝ PROTOKOL
k Všeobecnej dohode o clách a obchode 1994

Členovia,
ktorí uskutočnili rokovania v rámci GATT 1947 v náväznosti na Uruguajské kolo,
dohodli sa takto:
1. Listina koncesií a záväzkov (ďalej len „Listina“) člena pripojená k tomuto protokolu stane sa Listinou tohto člena pre GATT 1994 dňom, keď pre neho nadobudne platnosť Dohoda WTO. Akákoľvek listina predložená v súlade s ministerským rozhodnutím o opatreniach v prospech najmenej rozvinutých krajín bude sa považovať za prílohu k tomuto protokolu.
2. Zníženie ciel odsúhlasené každým členom sa uskutoční v piatich rovnakých zníženiach sadzieb, ak nie je v Listine člena stanovené inak. Prvé takéto zníženie sa uskutoční v deň, keď Dohoda WTO nadobudne platnosť, každé následné zníženie nadobudne platnosť 1. januára každého nasledujúceho roka a konečná sadzba nadobudne platnosť najneskôr po štyroch rokoch od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, ak nie je v Listine člena stanovené inak. Ak jeho Listina nestanoví inak, člen, ktorý prijal Dohodu WTO po nadobudnutí jej platnosti, uskutoční dňom, keď pre neho táto dohoda nadobudne platnosť, všetky zníženia ciel, ktoré sa už uskutočnili spolu so zníženiami, ktoré by boli podľa predchádzajúcej vety záväzné od 1. januára nasledujúceho roka, a vykoná všetky zostávajúce zníženia ciel podľa časového harmonogramu uvedeného v predchádzajúcej vete. Znížená sadzba sa v každej etape zaokrúhli na jedno desatinné miesto. Pre

poľnohospodárske produkty, ako je stanovené v článku 2 Dohody o poľnohospodárstve, etapy znižovania sa uskutočnia tak, ako je uvedené v príslušných častiach Listiny.
3. Uplatňovanie koncesií a záväzkov obsiahnutých v Listinách, ktoré tvoria prílohu k tomuto protokolu, bude na požiadanie predmetom mnohostranného preskúmania členov. Toto ustanovenie sa nijako nedotýka práv a záväzkov členov vyplývajúcich z dohôd v prílohe 1A k Dohode WTO.
4. Potom, keď sa Listina člena v prílohe k tomuto protokolu stane Listinou ku GATT 1994 podľa odseku 1, môže tento člen kedykoľvek úplne alebo čiastočne neposkytnúť alebo odvolať koncesiu v tejto Listine týkajúcu sa ktoréhokoľvek výrobku, ktorého hlavným dodávateľom je niektorý iný účastník Uruguajského kola, ktorého Listina sa doteraz nestala Listinou ku GATT 1994. Toto opatrenie sa môže uskutočniť iba po písomnom oznámení tohto neposkytnutia alebo tohto odvolania koncesie Rade pre obchod s tovarom a po konzultáciách uskutočnených na požiadanie s ktorýmkoľvek členom, ktorého príslušná Listina sa stala Listinou ku GATT 1994 a ktorý má podstatný záujem o príslušný výrobok. Akákoľvek neposkytnutá alebo odvolaná koncesia sa bude uplatňovať odo dňa, keď sa Listina člena, ktorý má hlavný dodávateľský záujem, stane Listinou ku GATT 1994.
5. a) Bez dotknutia ustanovenia článku 4 ods. 2 Dohody o poľnohospodárstve bude na účely odkazu v článku II ods. 1 b) a c) GATT 1994 na dátum danej dohody dátumom použiteľným pre každý výrobok, ktorý je predmetom koncesie uvedenej v Listine, pripojenej k tomuto protokolu, dátum tohto protokolu.
b) Na účely odkazu uvedeného v článku II ods. 6 a) GATT 1994 na dátum uvedenej dohody bude dátumom použiteľným pre Listinu pripojenú k tomuto protokolu dátum tohto protokolu.
6. V prípadoch zmien alebo odvolaní koncesií, ktoré sa týkajú netarifných opatrení uvedených v časti III Listín, sa uplatnia ustanovenia článku XXVIII GATT 1994 a „Postupov na negociácie podľa článku XXVIII“ prijaté 10. novembra 1980 (BISD 27S/26-28). Práva a záväzky členov podľa GATT 1994 tým nie sú dotknuté.
7. V každom prípade, keď ktorákoľvek Listina pripojená k tomuto protokolu stanoví pre niektorý výrobok menej výhodnejšie zaobchádzanie, ako mu bolo poskytnuté v Listine ku GATT 1947 pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO, bude sa predpokladať, že člen, na ktorého sa Listina vzťahuje, podnikol primerané kroky, ktoré by inak boli nevyhnutné podľa príslušných ustanovení článku XXVIII GATT 1947 alebo GATT 1994. Ustanovenia tohto odseku sa uplatnia iba pre Egypt, Peru, Južnú Afriku a Uruguaj.
8. Listiny, ktoré sú v prílohe, sú pôvodné v anglickom, francúzskom a španielskom jazyku podľa príslušného vyznačenia v každej Listine.
9.Dátum tohto protokolu je 15. apríl 1994.
(Schválené Listiny účastníkov budú pripojené k Marrákešskému protokolu v dohodnutej kópii Dohody WTO.)

DOHODA
o poľnohospodárstve

Členovia
rozhodli sa ustanoviť základ začatia procesu reforiem v obchode s poľnohospodárskymi výrobkami v súlade s cieľmi rokovaní stanovenými Deklaráciou z Punta del Este,
pripomínajúc, že dlhodobým cieľom dohodnutým na strednodobom preskúmaní Uruguajského kola „je ustanovenie spravodlivého a trhovo orientovaného poľnohospodárskeho obchodného systému a že reformný proces sa má začať rokovaniami o záväzkoch týkajúcich sa podpory a ochrany a stanovením presnejších, pevnejších a operačne účinnejších pravidiel a disciplín GATT“,
pripomínajúc ďalej, že uvedeným dlhodobým cieľom je dosiahnuť podstatné postupné znižovanie podpory a ochrany poľnohospodárstva dodržiavané v priebehu dohodnutého obdobia, čo umožní zabrániť obmedzeniam a predchádzať reštrikciám a deformáciám na svetových poľnohospodárskych trhoch,
zaväzujúc sa dosiahnuť špecifické viazané záväzky v každej z týchto oblastí: prístup na trh, domáca podpora, vývozná konkurencia a dohoda v otázkach sanitárnych a fytosanitárnych,
dohodli sa, že pri plnení svojich záväzkov v prístupe na trh by mali vyspelé krajiny vziať plne do úvahy osobitné potreby a podmienky rozvojových členských krajín a zabezpečiť pre ne zlepšenie príležitostí a podmienok prístupu pre poľnohospodárske výrobky osobitného záujmu týchto členov vrátane úplnej liberalizácie obchodu s tropickými poľnohospodárskymi výrobkami, ako sa dohodlo pri strednodobom preskúmaní, a pre výrobky osobitnej dôležitosti diverzifikovať produkciu nahrádzajúcu pestovanie zakázaných narkotík,

poznamenávajúc, že záväzky podľa reformného programu by mali byť spravodlivo rozdelené medzi všetkých členov s ohľadom na neobchodné záujmy vrátane bezpečnosti potravín a potreby chrániť životné prostredie so zreteľom na dohodu, že osobitné a rozdielne zaobchádzanie je pre rozvojové krajiny neoddeliteľnou súčasťou rokovaní a berúc do úvahy možné záporné účinky uplatňovania reformného programu pre najmenej rozvinuté krajiny a rozvojové krajiny úplne závislé od dovozu potravín,
dohodli sa takto:
ČASŤ I
Článok 1
Definície pojmov
V tejto dohode, ak nie je stanovené inak,
a) „agregovaná miera podpôr“ (skratka „AMS“ – Aggregate Measurement of Support) znamená ročnú úroveň podpory vyjadrenú v menových jednotkách, poskytovanú pre poľnohospodársky výrobok v prospech výrobcu základného poľnohospodárskeho výrobku, alebo výrobkovo nešpecifikovanú podporu poskytovanú v prospech poľnohospodárskych výrobcov všeobecne, inú, ako je podpora poskytovaná podľa programov považovaných za vyňaté zo zníženia podľa prílohy 2 k tejto dohode, ktorá je,
i) pokiaľ ide o podporu poskytovanú počas základného obdobia, špecifikovanú v príslušných podporných tabuľkách zahrnutých v časti IV Listiny koncesií a záväzkov člena, a
ii) pokiaľ ide o podporu poskytovanú počas ktoréhokoľvek roku vykonávacieho obdobia a následne, vypočítanú v súlade s ustanoveniami prílohy 3 k tejto dohode, berúc do úvahy základné údaje a metodiku použitú v podporných tabuľkách pripojených odkazom na časť IV Listiny koncesií a záväzkov člena;
b) „základný poľnohospodársky výrobok“ vo vzťahu k záväzkom na domácu podporu je definovaný ako výrobok, ktorý je čo možno najbližšie k miestu prvého predaja, ako je stanovené v Listine koncesií a záväzkov člena a v príslušných podporných materiáloch;
c) „rozpočtové výdavky“ alebo „výdavky“ zahŕňajú ušlý príjem;
d) „ekvivalentná miera podpôr“ znamená ročnú úroveň podpôr vyjadrenú v menových jednotkách, poskytovanú výrobcom základného poľnohospodárskeho výrobku prostredníctvom jedného alebo viacerých opatrení, ktorých výpočet je podľa metodiky AMS neuskutočniteľný, iných, ako sú podpory poskytované podľa programov považovaných za vyňaté zo zníženia podľa prílohy 2 k tejto dohode, ktorá je,
i) pokiaľ ide o podporu poskytovanú počas základného obdobia, špecifikovanú v príslušných podporných tabuľkách zahrnutých v časti IV Listiny koncesií a záväzkov člena a
ii) pokiaľ ide o podporu poskytovanú počas ktoréhokoľvek roku vykonávacieho obdobia a následne, vypočítanú v súlade s ustanoveniami prílohy 4 k tejto dohode, berúc do úvahy základné údaje a metodiku použitú v podporných tabuľkách s odkazom na časť IV Listiny koncesií a záväzkov člena;
e) „vývozné subvencie“ sa vzťahujú na subvencie závislé od výsledkov vývozu vrátane vývozných subvencií uvedených v článku 9 tejto dohody;
f) „vykonávacie obdobie“ znamená šesťročné obdobie, počnúc rokom 1995 s výnimkou, že na účely článku 13 znamená deväťročné obdobie, počnúc rokom 1995;
g) „koncesie pre prístup na trh“ zahŕňajú všetky záväzky týkajúce sa prístupu na trh prijaté v súlade s touto dohodou;
h) „celková agregovaná miera podpôr“ a „celková AMS“ znamená celkovú sumu všetkých domácich podpôr poskytovaných v prospech poľnohospodárskych výrobcov vypočítanú ako súčet všetkých agregovaných mier podpôr pre základné poľnohospodárske výrobky, všetkých výrobkovo nešpecifikovaných AMS a všetkých ekvivalentných mier podpôr pre poľnohospodárske výrobky, ktorá je,
i) pokiaľ ide o podpory poskytované počas základného obdobia (t. j. „základná celková AMS“) a maximálne podpory, tie je povolené poskytnúť počas ktoréhokoľvek roku vykonávacieho obdobia alebo neskôr (t. j. „ročné a konečné viazané úrovne záväzkov“), ako sú špecifikované v časti IV Listiny koncesií a záväzkov člena, a
ii) pokiaľ ide o úroveň podpôr skutočne poskytnutých počas ktoréhokoľvek roku vykonávacieho obdobia a neskôr (t. j. „bežná celková AMS“), vypočítaných v súlade s ustanoveniami tejto dohody vrátane článku 6, a podľa základných údajov a metodiky použitej v tabuľkách a v podporných materiáloch s odkazom na časť IV Listiny koncesií a záväzkov člena;
i) „rok“ v písmene f) a vo vzťahu k špecifickým záväzkom člena znamená kalendárny, finančný alebo obchodný rok špecifikovaný v Listine koncesií a záväzkov tohto člena.
Článok 2

Zoznam výrobkov
Táto dohoda sa vzťahuje na výrobky uvedené v prílohe 1 k tejto dohode (ďalej len „poľnohospodárske výrobky“).
ČASŤ II
Článok 3
Začlenenie koncesií a záväzkov
1. Záväzky na domácu podporu a vývozné subvencie v časti IV Listiny koncesií a záväzkov každého člena predstavujú záväzky obmedzujúce subvencovanie, a tým sa stávajú neoddeliteľnou súčasťou GATT 1994.
2. S výnimkou ustanovení článku 6 nebude člen poskytovať podporu v prospech domácich výrobcov nad úroveň záväzkov špecifikovaných v sekcii I časti IV jeho Listiny koncesií a záväzkov.
3. S výnimkou ustanovenia článku 9 ods. 2 b) a ods. 4 nebude člen poskytovať vývozné subvencie uvedené v článku 9 ods. 1 na poľnohospodárske výrobky alebo skupiny výrobkov, špecifikované v sekcii II časti IV jeho Listiny koncesií a záväzkov nad úroveň záväzkov na rozpočtové výdavky a množstvá, špecifikované v tejto Listine a nebude poskytovať takéto subvencie na žiadny poľnohospodársky výrobok, ktorý nie je špecifikovaný v uvedenej sekcii jeho Listiny koncesií a záväzkov.
ČASŤ III
Článok 4
Prístup na trh
1. Koncesie na prístup na trh obsiahnuté v Listinách koncesií a záväzkov sa týkajú viazania a znižovania ciel a ostatných záväzkov na prístup na trh špecifikovaných v tejto Listine.
2. Členovia nebudú udržiavať, neuchýlia sa ani sa nevrátia k žiadnym opatreniam, ktoré by mali byť prevedené na bežné colné poplatky,[1]) ak nie je v článku 5 a prílohe 5 stanovené inak.
Článok 5
Zvláštne ochranné ustanovenia
1. Napriek ustanoveniam článku II ods. 1 b) GATT 1994 ktorýkoľvek člen sa môže odvolať na ustanovenia ďalej uvedených odsekov 4 a 5 v súvislosti s dovozom poľnohospodárskeho výrobku, pri ktorom boli opatrenia uvedené v článku 4 ods. 2 tejto dohody prevedené na bežné colné poplatky a ktorý je označený v jeho Listine koncesií a záväzkov symbolom „SSG“ ako predmet koncesie, pre ktorú môžu byť uplatnené ustanovenia tohto článku, ak
a) objem dovozov tohto výrobku vstupujúceho na colné územie člena poskytujúceho koncesiu počas ktoréhokoľvek roka presahuje počiatočnú úroveň, ktorá sa vzťahuje na existujúcu možnosť prístupu na trh, ako je uvedené v odseku 4 ďalej, alebo, ale nie súčasne
b) cena, za ktorú dovozy takéhoto výrobku môžu vstúpiť na colné územie člena poskytujúceho koncesiu, je stanovená na báze dovoznej ceny CIF príslušnej dodávky, vyjadrená v domácej mene a klesá pod počiatočnú cenu rovnajúcu sa priemeru referenčnej ceny[2]) príslušného výrobku za obdobie rokov 1986 – 1988.
2. Dovozy v rámci záväzkov bežného a minimálneho prístupu stanovené ako súčasť koncesie podľa odseku 1 budú na účely zisťovania objemu dovozov vyžadovaných na uplatnenie ustanovení odseku 1 a) a odseku 4 započítané, ale dovozy podľa týchto záväzkov nebudú dotknuté žiadnym dodatočným clom vyrubeným buď podľa odseku 4, alebo podľa odseku 5 uvedeného ďalej.
3. Akékoľvek dodávky príslušného výrobku, ktoré boli odoslané na základe zmluvy uzavretej predtým, ako bolo vyrubené dodatočné clo podľa odseku 1 a) a odseku 4, budú oslobodené od takéhoto dodatočného cla s podmienkou, že môžu byť na účely uplatňovania ustanovenia odseku 1 a) v tom roku započítané do objemu dovozov príslušného výrobku počas nasledujúceho roku.
4. Akékoľvek dodatočné clo vyrubené podľa odseku 1 a) bude zachované len do konca roka, v ktorom bolo vyrubené, a môže byť vyrubené len na úrovni, ktorá nepresiahne jednu tretinu úrovne bežných colných poplatkov platných v roku, v ktorom sa opatrenie uskutočnilo. Počiatočná úroveň bude stanovená v súlade s nasledujúcou schémou založenou na možnostiach prístupu na trh definovaných ako dovozy v percentách zo zodpovedajúcej domácej spotreby[3]) počas troch predchádzajúcich rokov, pre ktoré sú dostupné údaje:
a) v prípade, že takéto možnosti prístupu výrobku na trh sú menšie alebo sa rovnajú 10 %, bude sa základná počiatočná úroveň rovnať 125 %,
b) v prípade, že takéto možnosti prístupu výrobku na trh sú väčšie ako 10 %, ale menšie alebo sa rovnajú 30 %, bude sa základná počiatočná úroveň rovnať 110 %,
c) v prípade, že takéto možnosti prístupu výrobku na trh sú väčšie ako 30 %, bude sa základná počiatočná úroveň rovnať 105 %.

Vo všetkých prípadoch môže byť dodatočné clo vyrubené v ktoromkoľvek roku, keď absolútny objem dovozov príslušného výrobku vstupujúceho na colné územie člena poskytujúceho koncesiu presiahne sumu (x) stanovenú zo základnej počiatočnej úrovne, ako sa už uviedlo, vynásobenú priemerným množstvom dovozov za tri predchádzajúce roky, za ktoré sú k dispozícii údaje, a (y) zmenu absolútneho objemu domácej spotreby príslušného výrobku za posledný rok, pre ktorý sú údaje v porovnaní s predchádzajúcim rokom k dispozícii, za predpokladu, že počiatočná úroveň nebude nižšia ako 105 % priemerného množstva dovozov v (x), ako sa už uviedlo.
5. Dodatočné clo vyrubené podľa odseku 1 b) bude stanovené v súlade s týmto postupom:
a) ak je rozdiel medzi dovoznou cenou CIF dodávky v domácej mene (ďalej len „dovozná cena“) a počiatočnou cenou definovanou podľa tohto pododseku nižší alebo sa rovná 10 % počiatočnej ceny, nebude vyrubené žiadne dodatočné clo,
b) ak je rozdiel medzi dovoznou cenou a počiatočnou cenou (ďalej len „rozdiel“) väčší ako 10 %, ale menší alebo sa rovná 40 % počiatočnej ceny, bude sa dodatočné clo rovnať 30 % sumy, o ktorú rozdiel prekročil 10 %,
c) ak je rozdiel väčší ako 40 %, ale menší alebo sa rovná 60 % počiatočnej ceny, bude sa dodatočné clo rovnať 50 % sumy, o ktorú rozdiel prekročil 40 %, plus dodatočné clo povolené podľa písmena b),
d) ak je rozdiel väčší ako 60 %, ale menší alebo sa rovná 75 %, bude sa dodatočné clo rovnať 70 % sumy, o ktorú rozdiel presahuje 60 % počiatočnej ceny, plus dodatočné clá povolené podľa písmen b) a c),
e) ak je rozdiel väčší ako 75 % počiatočnej ceny, bude sa dodatočné clo rovnať 90 % sumy, o ktorú rozdiel presahuje 75 %, plus dodatočné clá povolené podľa písmen b), c) a d).
6. Pre skaziteľné a sezónne výrobky sa budú uvedené podmienky uplatňovať takým spôsobom, ktorý vezme do úvahy špecifické vlastnosti týchto výrobkov. Najmä však môžu byť použité kratšie časové obdobia podľa odseku 1 a) a odseku 4, odvolávajúc sa na primerané obdobia v rámci základného obdobia a rozdielne referenčné ceny pre odlišné obdobia podľa odseku 1 b).
7. Uplatňovanie zvláštnych ochranných opatrení sa bude vykonávať transparentným spôsobom. Ktorýkoľvek člen uplatňujúci opatrenia podľa odseku 1 a) podá písomné oznámenie zahŕňajúce príslušné údaje Poľnohospodárskemu výboru v takom predstihu, ako je to možné, v každom konkrétnom prípade do 10 dní od uskutočnenia takého opatrenia. V prípadoch, keď musia byť zmeny v objemoch spotreby rozpísané na jednotlivé colné položky, ktoré podliehajú odseku 4, budú príslušné údaje zahŕňať informáciu a metódy použité pri rozpisovaní týchto zmien. Člen uplatňujúci opatrenie podľa odseku 4 poskytne každému zainteresovanému členovi príležitosť konzultovať podmienky uplatňovania takéhoto opatrenia. Ktorýkoľvek člen uplatňujúci opatrenie podľa odseku 1 b) podá Poľnohospodárskemu výboru písomné oznámenie vrátane potrebných údajov do 10 dní od uplatnenia prvého takéhoto opatrenia, alebo pri skaziteľných a sezónnych výrobkoch od prvého opatrenia v ktoromkoľvek období. Členovia sa zaväzujú, ak je to možné, neuchyľovať sa k ustanoveniam odseku 1 b), keď objem dovozov príslušných výrobkov klesá. V každom prípade člen zavádzajúci takéto opatrenie poskytne všetkým zainteresovaným členom príležitosť na konzultovanie, pokiaľ ide o podmienky použitia takéhoto opatrenia.
8. Tam, kde sa opatrenia uplatňujú v súlade s odsekmi 1 až 7, členovia sa zaväzujú nehľadať ochranu v súvislosti s týmito opatreniami v ustanoveniach článku XIX ods. 1 a) a ods. 3 GATT 1994 alebo v článku 8 ods. 2 Dohody o ochranných opatreniach.
9. Ustanovenia tohto článku ostanú v platnosti počas trvania reformného procesu uvedeného v článku 20.

ČASŤ IV

Článok 6

Záväzky vzťahujúce sa na domácu podporu

1. Záväzky vzťahujúce sa na zníženie domácej podpory každého člena, obsiahnuté v časti IV jeho Listiny koncesií a záväzkov sa budú týkať všetkých jeho domácich podpôr v prospech poľnohospodárskych výrobcov s výnimkou domácich opatrení, ktoré nepodliehajú zníženiu podľa kritérií stanovených v tomto článku a v prílohe 2 k tejto dohode. Záväzky sú vyjadrené v celkovej agregovanej miere podpôr a v „ročných a konečných viazaných úrovniach záväzkov“.
2. V súlade s tým, že v priebehu strednodobého preskúmania bolo dohodnuté, že vládne opatrenia týkajúce sa priamej alebo nepriamej pomoci na podporu rozvoja poľnohospodárstva a vidieka sú neoddeliteľnou súčasťou rozvojových programov rozvojových krajín, budú investičné podpory, ktoré sú všeobecne používané v poľnohospodárstve členských rozvojových krajín, a podpory poľnohospodárskych vstupov všeobecne používané výrobcami s nízkymi príjmami alebo s obmedzenými zdrojmi v rozvojových členských krajinách, oslobodené od záväzkov na zníženie

domácich podpôr, ktoré by sa inak mohli vzťahovať na takéto opatrenia, rovnako ako sú oslobodené domáce podpory výrobcov v rozvojových členských krajinách podporujúcich nahradenie pestovania nedovolených rastlín na výrobu narkotík. Nebude sa vyžadovať, aby domáca podpora spĺňajúca kritériá tohto odseku bola členovi zahrnutá do výpočtu bežnej celkovej AMS.
3. Bude sa vychádzať z toho, že člen splnil svoje záväzky na zníženie domácej podpory v tom roku, v ktorom jeho domáca podpora v prospech poľnohospodárskych výrobcov vyjadrená v bežných celkových AMS neprekročí zodpovedajúcu ročnú alebo konečnú viazanú úroveň záväzku špecifikovaného v časti IV Listiny koncesií a záväzkov člena.
4. a) Od člena sa nebude požadovať, aby zahrnul do výpočtu svojej bežnej celkovej AMS a aby znížil
i) domácu podporu na určitý výrobok, ktorá by inak mala byť zahrnutá do výpočtu bežnej AMS člena, ak takáto podpora neprekročí 5 % celkovej hodnoty výroby základného výrobku člena počas príslušného roka, a
ii) domácu podporu výrobkovo nešpecifikovanú, ktorá by inak mala byť zahrnutá do výpočtu bežnej AMS člena, ak takáto podpora neprekročí 5 % hodnoty celkovej poľnohospodárskej výroby tohto člena.
b) Pre rozvojové členské krajiny bude najnižším percentom (de minimis) podľa tohto odseku 10 %.
5. a) Priame platby v rámci programov obmedzujúcich výrobu sa nebudú týkať záväzkov na zníženie domácej podpory, ak
i) také platby sa vzťahujú na určitú plochu a výnos, alebo
ii) také platby sú uskutočnené na 85 % alebo menej, ako je základná úroveň výroby, alebo
iii) platby za živý dobytok sú uskutočnené na stanovený počet kusov.
b) Oslobodenie od záväzku na zníženie priamych platieb spĺňajúcich uvedené kritériá sa prejaví vylúčením hodnoty týchto priamych platieb z výpočtu bežnej celkovej AMS člena.
Článok 7
Všeobecné pravidlá pre domáce podpory
1. Každý člen zabezpečí, aby všetky domáce podporné opatrenia v prospech poľnohospodárskych výrobcov, ktoré sa netýkajú záväzku na zníženie, pretože zodpovedajú kritériám stanoveným v prílohe 2 k tejto dohode, sa dodržiavali v súlade s nimi.
2. a) Akékoľvek opatrenia na domácu podporu v prospech poľnohospodárskych výrobcov vrátane každej modifikácie takéhoto opatrenia a akákoľvek podpora, ktorá je následne zavedená a nemôže byť preukázané, že vyhovuje kritériám v prílohe 2 k tejto dohode alebo že je oslobodená od zníženia z dôvodu akéhokoľvek iného ustanovenia tejto dohody, bude zahrnutá do výpočtu bežnej celkovej AMS člena.
b) Tam, kde neexistuje žiadny záväzok na celkovú AMS v časti IV Listiny koncesií a záväzkov člena, tento člen neposkytne podporu poľnohospodárskym výrobcom nad príslušnú minimálnu úroveň stanovenú v článku 6 ods. 4.
ČASŤ V
Článok 8
Záväzky týkajúce sa vývoznej súťaže
Každý člen sa zaväzuje neposkytovať vývozné subvencie inak než v súlade s touto dohodou a so záväzkami stanovenými v Listine koncesií a záväzkov člena.
Článok 9
Záväzky vzťahujúce sa na vývozné subvencie
1. Záväzky na zníženie vývozných subvencií sa podľa tejto dohody vzťahujú na tieto vývozné subvencie:
a) rozhodnutia vlád alebo ich orgánov o poskytnutí priamych podpôr vrátane platieb v naturáliách podniku, výrobnému odvetviu, výrobcom poľnohospodárskych výrobkov, družstvu alebo inému združeniu takýchto výrobcov, alebo predajným organizáciám závislým od výsledkov vývozu,
b) predaj alebo dispozičné práva na vývoz neobchodných zásob poľnohospodárskych výrobkov vládami alebo ich orgánmi za nižšiu cenu, ako je porovnateľná cena platená kupujúcimi za podobný výrobok na domácom trhu,
c) platby za vývoz poľnohospodárskeho výrobku, ktoré sú financované na základe vládneho opatrenia bez ohľadu na to, či je, alebo nie je uplatnené zaťaženie štátnej pokladne vrátane platieb, ktoré sú financované z výnosov daní vyrubených na príslušný poľnohospodársky výrobok alebo na poľnohospodársky výrobok, z ktorého vyvážaný výrobok pochádza,
d) rozhodnutie o poskytnutí subvencie na zníženie nákladov na uskutočnenie vývozu poľnohospodárskych výrobkov (iných než široko používaných služieb na podporu vývozu a

poradenských služieb) vrátane nákladov na manipuláciu, zvyšovanie kvality a ostatné spracovateľské náklady a náklady na medzinárodnú a námornú prepravu,
e) vnútorné prepravné náklady a náklady spojené s odoslaním zásielky na vývoz, zabezpečované alebo nariadené vládami za výhodnejších podmienok ako pre domáce zásielky,
f) subvencie na poľnohospodárske výrobky určené na zapracovanie do vyvážaných výrobkov.
2. a) S výnimkou ustanovení písmena b) úroveň záväzkov na vývozné subvencie pre každý rok vykonávacieho obdobia, ako sú stanovené v Listine koncesií a záväzkov člena, predstavuje, pokiaľ ide o vývozné subvencie uvedené v odseku 1,
i) v prípade záväzkov na zníženie rozpočtových výdavkov najvyššiu úroveň výdavkov na takéto subvencie, ktoré môžu byť pridelené alebo vydané v tomto roku, ak ide o príslušný poľnohospodársky výrobok alebo o skupinu výrobkov, a
ii) v prípade záväzkov na zníženie množstva vývozu najvyššie množstvo poľnohospodárskeho výrobku alebo skupiny výrobkov, na ktoré môžu byť vývozné subvencie poskytnuté v tomto roku.
b) Od druhého do piateho roku vykonávacieho obdobia môže člen poskytnúť vývozné subvencie uvedené v odseku 1 v danom roku nad zodpovedajúcu úroveň ročného záväzku, ak ide o výrobky alebo skupiny výrobkov stanovených v časti IV Listiny koncesií a záväzkov člena s podmienkou, že
i) súhrnná suma rozpočtových výdavkov na tieto subvencie nepresiahne od začiatku vykonávacieho obdobia až do predmetného roku súhrnnú sumu, ktorá by vyplynula z úplného dodržania príslušnej úrovne ročného rozpočtového záväzku stanoveného v Listine koncesií a záväzkov člena o viac ako 3 % úroveň základného obdobia týchto rozpočtových výdavkov,
ii) súhrnné množstvá vývozu, ktoré využívajú takéto vývozné subvencie, nepresiahnu od začiatku vykonávacieho obdobia do predmetného roku súhrnné množstvá, ktoré by vyplynuli z úplného dodržania príslušnej úrovne ročného kvantitatívneho záväzku stanoveného v Listine koncesií a záväzkov člena, o viac ako 1,75 % množstvo základného obdobia,
iii) celkové súhrnné sumy rozpočtových výdavkov na takéto vývozné subvencie a množstvá používajúce takéto vývozné subvencie počas celého vykonávacieho obdobia nie sú vyššie ako súhrn, ktorý by vyplynul z úplného dodržania príslušnej úrovne ročných záväzkov stanovených v Listine koncesií a záväzkov člena, a
iv) rozpočtové výdavky člena na vývozné subvencie a množstvá používajúce takéto subvencie pri ukončení vykonávacieho obdobia nie sú vyššie ako 64 %, prípadne 79 % úrovne základného obdobia 1986 – 1990. Pre rozvojové členské krajiny to bude 76 %, prípadne 86 %.
3. Záväzky súvisiace s obmedzeniami rozširovania rozsahu subvencovania vývozu sú tie, ktoré sú stanovené v Listinách koncesií a záväzkov.
4. Počas vykonávacieho obdobia sa nebude od rozvojových členských krajín požadovať, aby prijali záväzky na vývozné subvencie uvedené v odseku 1 d) a e) s podmienkou, že sa nepoužijú spôsobom, ktorý by obchádzal záväzky na zníženie.
Článok 10
Zamedzenie obchádzaniu záväzkov na vývozné subvencie
1. Vývozné subvencie neuvedené v článku 9 ods. 1 sa nepoužijú spôsobom, ktorý má za následok obchádzanie záväzkov alebo ktorý môže viesť k obchádzaniu záväzkov na vývozné subvencie; ani neobchodné transakcie sa nebudú využívať na obchádzanie takýchto záväzkov.
2. Členovia sa zaväzujú pracovať pre rozvoj medzinárodne dohodnutých pravidiel upravujúcich vývozné úvery, vývozné úverové záruky alebo poisťovacie programy a po dohode o takýchto pravidlách poskytovať vývozné úvery, vývozné úverové záruky alebo poisťovacie programy iba v súlade s nimi.
3. Každý člen, ktorý tvrdí, že akékoľvek množstvo vyvážané nad úroveň záväzkov na zníženie nie je subvencované, musí preukázať, že žiadna vývozná subvencia bez ohľadu na to, či je uvedená v článku 9, alebo nie, nebola poskytnutá na príslušné vyvážané množstvo.
4. Členovia, ktorí poskytujú medzinárodnú potravinovú pomoc, zabezpečia, že
a) rozhodnutie o medzinárodnej potravinovej pomoci nebude priamo či nepriamo viazané na obchodné vývozy poľnohospodárskych výrobkov do krajín prijímateľa,
b) transakcie medzinárodnej potravinovej pomoci vrátane dvojstrannej potravinovej pomoci, ktoré budú vyjadrené peňažne, sa uskutočnia v súlade so „Zásadami FAO o rozdeľovaní prebytkov a poradných povinností“ a kde je to vhodné, systémom bežných obchodných operácií (Usual Marketing Requirements System – UMRs) a
c) takáto pomoc sa poskytne v čo najväčšom rozsahu umožňujúcom formou daru alebo podľa podmienok nemenej výhodných, než sa poskytujú v súlade s článkom IV Konvencie o potravinovej pomoci 1986.
Článok 11

Zapracované výrobky
V žiadnom prípade nemôže subvencia poskytnutá na jednotku zapracovaného základného poľnohospodárskeho výrobku presiahnuť subvenciu na jednotku, ktorá by bola zaplatená pri vývoze základného výrobku.
ČASŤ VI
Článok 12
Pravidlá na zákazy a obmedzenia vývozu
1. Ak člen zavedie akékoľvek nové zákazy alebo obmedzenia vývozu potravín v súlade s článkom XI ods. 2 a) GATT 1994, musí zachovávať tieto ustanovenia:
a) člen zavádzajúci zákaz alebo obmedzenie vývozu bude venovať náležitú pozornosť účinkom takéhoto zákazu alebo obmedzenia na potravinovú zabezpečovanosť dovážajúceho člena,
b) predtým, ako ktorýkoľvek člen zavedie zákaz alebo obmedzenie vývozu, oznámi v reálne možnom predstihu Poľnohospodárskemu výboru písomnú informáciu obsahujúcu povahu a trvanie takéhoto opatrenia a na požiadanie bude konzultovať s ktorýmkoľvek iným členom, ktorý má podstatný záujem ako dovozca, akúkoľvek záležitosť súvisiacu s príslušným opatrením. Člen zavádzajúci takýto zákaz alebo obmedzenie vývozu poskytne na požiadanie tohto člena nevyhnutné informácie.
2. Ustanovenia tohto článku sa nebudú vzťahovať na žiadnu rozvojovú členskú krajinu, pokiaľ toto opatrenie nie je prijaté rozvojovou členskou krajinou, ktorá je výlučne vývozcom špecifickej potraviny, ktorej sa opatrenie týka.
ČASŤ VII
Článok 13
Obmedzenia
Počas vykonávacieho obdobia, napriek ustanoveniam GATT 1994 a Dohody o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach (v tomto článku len „Dohoda o subvenciách"),
a) domáce podporné opatrenia, ktoré sú v úplnom súlade s ustanoveniami prílohy 2 k tejto dohode, budú
i) nenapadnuteľné subvencie na účely vyrovnávacích ciel,[4])
ii) výnimky z opatrení založených na článku XVI GATT 1994 a časti III Dohody o subvenciách a
iii) výnimky z opatrení založených na zrušení alebo znížení výhod z colných koncesií vyplývajúcich pre iného člena podľa článku II GATT 1994 v zmysle článku XXIII ods. 1 b) GATT 1994;
b) domáce podpory, ktoré sú v úplnom súlade s ustanoveniami článku 6 tejto dohody vrátane priamych platieb, ktoré sú v súlade s ustanoveniami odseku 5, ako sú uvedené v Listine koncesií a záväzkov každého člena, ako aj domáce podpory v rámci minimálnych úrovní a v súlade s článkom 6 ods. 2, budú
i) oslobodené od vyrubenia vyrovnávacích ciel, ak zistenie ujmy alebo jej hrozby bude uskutočnené v súlade s článkom VI GATT 1994 a s časťou V Dohody o subvenciách a obmedzenie sa preukáže pri začatí každého preskúmania týkajúceho sa vyrovnávacích ciel,
ii) výnimkou z opatrení podľa článku XVI ods. 1 GATT 1994 alebo podľa článkov 5 a 6 Dohody o subvenciách za predpokladu, že takéto opatrenia neposkytujú podporu špecifickej komodite nad úroveň, o ktorej sa rozhodlo počas obchodného roku 1992, a
iii) výnimkou z opatrení založených na nenásilnom zrušení alebo znížení výhod z colných koncesií poskytnutých inému členovi podľa článku II GATT 1994 v zmysle článku XXIII ods. 1 b) GATT 1994 za predpokladu, že takéto opatrenia neposkytnú podporu špecifickej komodite nad úroveň, o ktorej sa rozhodlo počas obchodného roku 1992;
c) vývozné podpory, ktoré sú v úplnom súlade s ustanoveniami časti V tejto dohody, ako sa uvádza v každej Listine koncesií a záväzkov člena, budú
i) podliehať vyrovnávacím clám iba na základe zistenia ujmy alebo jej hrozby založenej na objeme, účinku na cenu alebo následnom vplyve v súlade s článkom VI GATT 1994 a s časťou V Dohody o subvenciách a obmedzenie sa preukáže pri začatí každého konania týkajúceho sa vyrovnávacích ciel a
ii) výnimkou z opatrení vyplývajúcich z článku XVI GATT 1994 alebo z článkov 3, 5 a 6 Dohody o subvenciách.
ČASŤ VIII
Článok 14
Sanitárne a fytosanitárne opatrenia
Členovia súhlasia s nadobudnutím platnosti Dohody o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach.
ČASŤ IX
Článok 15

Zvláštne a rozdielne zaobchádzanie
1. Uznávajúc, že rozdielne a priaznivejšie zaobchádzanie je pre rozvojové členské krajiny neoddeliteľnou súčasťou rokovania, zvláštne a rozdielne zaobchádzanie, ak ide o záväzky, sa bude poskytovať tak, ako je uvedené v príslušných ustanoveniach tejto dohody a ako je zahrnuté v Listinách koncesií a záväzkov.
2. Rozvojové členské krajiny budú mať možnosť uplatňovať záväzky na zníženie počas 10 rokov. Od najmenej rozvinutých členských krajín sa nebude požadovať, aby prijali záväzky na zníženie.
ČASŤ X
Článok 16
Najmenej rozvinuté krajiny a rozvojové krajiny úplne závislé od dovozu potravín
1. Vyspelé členské krajiny podniknú opatrenie, ktoré je stanovené rozhodnutím o opatreniach týkajúcich sa možných negatívnych účinkov reformného programu na najmenej rozvinuté krajiny a na rozvojové krajiny úplne závislé od dovozu potravín.
2. Poľnohospodársky výbor bude podľa potreby kontrolovať plnenie tohto rozhodnutia.
ČASŤ XI
Článok 17
Poľnohospodársky výbor
Týmto sa zriaďuje Poľnohospodársky výbor.
Článok 18
Preskúmanie plnenia záväzkov
1. Pokrok v plnení záväzkov dohodnutých podľa reformného programu Uruguajského kola bude preskúmavať Poľnohospodársky výbor.
2. Preskúmanie sa uskutoční na základe oznámení, ktoré členovia v tejto súvislosti a v stanovených lehotách predložia, ako aj na základe dokumentácie, o ktorej prípravu môže Sekretariát požiadať na uľahčenie kontrolného procesu.
3. Okrem oznámení predkladaných podľa odseku 2 člen okamžite oznámi každé nové domáce opatrenie alebo zmenu existujúceho opatrenia, pre ktoré sa požaduje oslobodenie od zníženia. Toto oznámenie bude obsahovať podrobnosti o novom alebo zmenenom opatrení a jeho súlad s dohodnutými kritériami uvedenými buď v článku 6, alebo v prílohe 2 k tejto dohode.
4. V kontrolnom procese budú členovia venovať náležitú pozornosť vplyvu nadmernej miery inflácie na schopnosť každého člena dodržať svoje záväzky v domácej podpore.
5. Členovia sa dohodli každoročne konzultovať v Poľnohospodárskom výbore svoju účasť na normálnom raste svetového obchodu s poľnohospodárskymi výrobkami v rámci záväzkov na vývozné subvencie podľa tejto dohody.
6. Preskúmanie zabezpečí členom príležitosť predložiť akúkoľvek otázku vzťahujúcu sa na plnenie záväzkov podľa reformného programu uvedeného v tejto dohode.
7. Každý člen môže upozorniť Poľnohospodársky výbor na akékoľvek opatrenie, o ktorom predpokladá, že ho mal oznámiť iný člen.
Článok 19
Konzultácie a urovnávanie sporov
Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994 vypracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov sa použijú pri konzultáciách a urovnávaní sporov podľa tejto dohody.
ČASŤ XII
Článok 20
Pokračovanie reformného procesu
Uznávajúc, že dlhodobý cieľ podstatného postupného znižovania podpory a ochrany, ktorý smeruje k zásadnej reforme, je trvalo pokračujúci proces, členovia súhlasia, že rokovania o pokračovaní procesu sa začnú rok pred koncom vykonávacieho obdobia, berúc do úvahy
a) skúsenosť z plnenia záväzkov na zníženie k tomuto dátumu,
b) účinky záväzkov znižovania na svetový obchod v poľnohospodárstve,
c) neobchodné záujmy, zvláštne a rozdielne zaobchádzanie pre rozvojové členské krajiny a cieľ stanoviť spravodlivý a trhovo orientovaný poľnohospodársky obchodný systém a ďalšie ciele a záujmy uvedené v preambule tejto dohody a
d) ďalšie záväzky, ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie uvedených dlhodobých cieľov.
ČASŤ XIII
Článok 21
Záverečné ustanovenia
1. Ustanovenia GATT 1994 a ďalších mnohostranných obchodných dohôd v prílohe 1A k Dohode WTO sa budú uplatňovať v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

2. Prílohy k tejto dohode sa týmto stávajú jej neoddeliteľnou súčasťou.
PRÍLOHA 1
ZOZNAM VÝROBKOV
1. Táto dohoda bude zahŕňať nasledujúce výrobky:
i) kapitoly Harmonizovaného systému 1 až 24 bez rýb a rybích výrobkov a ďalej*)
ii)

HS položka	2905.43	(manitol)
HS položka	2905.44	(sorbitol)
HS záhlavie	33.01	(silice)
HS záhlavie	35.01 až 35.05	(albuminoidné látky, modifikované škroby, lepidla)
HS položka	3809.10	(prípravky na úpravu povrchu)
HS položka	3823.60	(sorbitol iný než 2905.44)
HS záhlavie	41.01 až 41.03	(surové kože a kožky)
HS záhlavie	43.01	(surové kožušiny)
HS záhlavie	50.01 až 50.03	(surový prírodný hodváb a hodvábny odpad)
HS záhlavie	51.01 až 51.03	(vlna a zvieracie chlpy, odpad)
HS záhlavie	52.01 až 52.03	(bavlna nemykaná, mykaná, nečesaná, česaná, odpad)
HS záhlavie	53.01	(surový ľan)
HS záhlavie	53.02	(surové konope)

2. Uvedené položky nebudú obmedzovať zoznam výrobkov Dohody o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení.
PRÍLOHA 2
DOMÁCA PODPORA: ZÁKLAD PRE VÝNIMKU ZO ZÁVÄZKOV NA ZNÍŽENIE
1. Domáca podpora, pre ktorú sa požaduje výnimka zo záväzkov na zníženie, musí spĺňať základnú požiadavku, že nemá, alebo má len minimálne účinky poškodzujúce obchod alebo poškodzujúce výrobu. Zároveň všetky prípady, pre ktoré sa požaduje výnimka, musia byť v súlade s nasledujúcimi základnými kritériami:
a) konkrétna podpora sa bude poskytovať prostredníctvom vládneho programu financovaného štátom (vrátane ušlého príjmu vlády) a nebude zahŕňať prevody od spotrebiteľov,
b) konkrétna podpora nebude mať vplyv na poskytnutie cenovej podpory výrobcom.
Ďalej musia byť v súlade so špecifickými subvenčnými kritériami a podmienkami uvedenými v ďalšom texte.
Vládne programy týkajúce sa služieb
2. Všeobecné služby
Podpory v tejto kategórii zahŕňajú výdavky (alebo ušlé príjmy) vo vzťahu k programom, ktoré poskytujú pomoc alebo výhody poľnohospodárskym alebo vidieckym komunitám. Nezahŕňajú priame platby výrobcom ani spracovateľom. Také programy, aké sú ako príklad zahrnuté v nasledujúcom zozname, budú spĺňať všeobecné kritériá stanovené v odseku 1 a tieto špecifické podmienky:
a) výskum vrátane všeobecného výskumu, výskum v súvislosti s programami na ochranu životného prostredia a výskumné programy súvisiace s určitými výrobkami;
b) kontrola škodcov a chorôb vrátane všeobecných a špecifických opatrení pri určitých výrobkoch proti škodcom a chorobám, ako sú systémy včasného varovania, karanténa a vyhubenie;
c) výcvikové služby vrátane všeobecných a špeciálnych výcvikových zariadení;
d) prednáškové a poradenské služby vrátane poskytnutia prostriedkov na uľahčenie prenosu informácií a výsledkov výskumu k výrobcom a spotrebiteľom;
e) inšpekčné služby vrátane všeobecných inšpekčných služieb a kontroly jednotlivých výrobkov na zdravotné, bezpečnostné, klasifikačné a štandardizačné účely;
f) marketingové a propagačné služby vrátane informácií o trhu, poradenstva a propagácie v súvislosti s jednotlivými výrobkami, ale bez nákladov na nešpecifikované účely, ktoré by predávajúci mohli využiť na zníženie ich predajnej ceny alebo na poskytnutie priamej ekonomickej výhody pre kupujúcich,

g) služby poskytované v oblasti infraštruktúry vrátane elektrickej siete, ciest a ostatných spôsobov prepravy, zariadenia trhov a prístavov, zariadenia na dodávku vody, priehrad a odvodňovacích systémov a infraštruktúry spojenej s programami na ochranu životného prostredia. Vo všetkých prípadoch budú náklady určené iba na zabezpečenie alebo výstavbu investičných zariadení a nebudú zahŕňať iné subvenčné opatrenia na zariadenia fariem, než je sieť všeobecne dostupných verejných služieb. Okrem toho nebudú zahŕňať subvencie materiálových vstupov ani prevádzkových nákladov, ani preferenčných užívateľských poplatkov.

3. Verejné skladové hospodárstvo na účely potravinovej bezpečnosti.[5])

Výdavky (alebo ušlé príjmy) v súvislosti s vytváraním a udržiavaním zásob výrobkov, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť programu potravinovej bezpečnosti vymedzenej v národnej legislatíve. Program môže zahŕňať ako svoju účasť vládnu pomoc súkromným skladom výrobkov.

Objem a vytváranie takýchto zásob bude zodpovedať vopred určeným cieľom vzťahujúcim sa výhradne na potravinovú bezpečnosť. Proces vytvárania a rozdeľovania zásob bude z finančného hľadiska transparentný. Nákupy potravín vládou sa budú uskutočňovať za bežné trhové ceny a predaj zo skladov na potravinovú bezpečnosť sa nebude uskutočňovať za nižšiu cenu, ako je bežná domáca trhová cena za daný výrobok a kvalitu.

4. Domáca potravinová pomoc[6])

Výdavky (alebo ušlé príjmy) v súvislosti so zabezpečením domácej potravinovej pomoci vrstvám obyvateľstva v núdzi.

Právo získať potravinovú pomoc bude podliehať jasne stanoveným kritériám vzťahujúcim sa na ciele nutričnej výživy. Taká pomoc bude mať formu priameho zabezpečenia dodávok potravín tým, ktorých sa to týka, alebo poskytnutia prostriedkov, ktoré umožnia tým, ktorí spĺňajú stanovené podmienky, nakupovať potraviny buď za trhové, alebo za subvenčné ceny. Nákupy potravín vládou sa budú uskutočňovať za bežné trhové ceny a financovanie a vykonávanie pomoci bude transparentné.

5. Priame platby výrobcom

Podpora poskytovaná prostredníctvom priamych platieb (alebo z ušlých príjmov vrátane platieb v naturáliách) výrobcom, pre ktorých sa požaduje výnimka zo záväzkov na zníženie, musí spĺňať základné kritériá uvedené v odseku 1 a ďalej špecifické kritériá uplatňované na jednotlivé druhy priamych platieb tak, ako sú uvedené v odsekoch 6 až 13. Tam, kde sa žiada výnimka pre akýkoľvek existujúci alebo nový druh priamej platby iný, než je uvedené v odsekoch 6 až 13, musí zodpovedať kritériám b) až e) odseku 6 spolu so všeobecnými kritériami uvedenými v odseku 1.

6. Tlmená podpora príjmu

a) Právo získať takéto platby bude určené presne stanovenými kritériami, ako je príjem, štatút výrobcu alebo majiteľa pôdy, faktor použitia alebo úroveň výroby počas určeného a pevne stanoveného obdobia.

b) Suma takýchto platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť, a ani nebude založená na druhu, ani na objeme výroby (vrátane počtu živého dobytka), na ktoré sa zaviazal výrobca v ktoromkoľvek roku nasledujúcom po základnom období.

c) Suma takýchto platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť, a ani nebude založená na domácich, ani na medzinárodne uplatňovaných cenách v akejkoľvek výrobe uskutočnenej v ktoromkoľvek roku nasledujúcom po základnom období.

d) Suma takýchto platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť, ani nebude založená na faktoroch výroby použitých v ktoromkoľvek roku nasledujúcom po základnom období.

e) Získanie takýchto platieb nie je podmienené uskutočnením žiadnej výroby.

7. Finančná účasť vlády na poistení príjmov a príjmov z programov záchranných sietí

a) Právo získať takéto platby bude podmienené stratou príjmu, berúc do úvahy iba príjem pochádzajúci z poľnohospodárstva, ktorý presahuje 30 percent priemerného hrubého príjmu, alebo ekvivalent vyjadrený v čistom príjme (vylučujúc akékoľvek platby z tých istých alebo z podobných programov) za predchádzajúce trojročné obdobie alebo trojročný priemer vychádzajúci z predchádzajúceho päťročného obdobia s vylúčením najvyššej a najnižšej hodnoty. Každý výrobca, ktorý spĺňa túto podmienku, bude oprávnený získať také platby.

b) Suma takých platieb bude kompenzovať najmenej 70 percent straty príjmu výrobcu v roku, v ktorom sa výrobca stal oprávneným získať túto pomoc.

c) Suma všetkých takých platieb bude súvisieť výlučne s príjmom; nebude súvisieť s druhom ani s objemom výroby (vrátane počtu živého dobytka), na ktorý sa zaviazal výrobca, s domácimi či s medzinárodnými cenami uplatňovanými v tejto výrobe ani s činiteľmi použitými pri výrobe.

d) Keď výrobca dostane v tom istom roku platby podľa tohto odseku a podľa odseku 8 (pomoc pri prírodných pohromách), suma týchto platieb bude nižšia ako 100 percent celkovej straty výrobcu.

8. Platby (uskutočnené buď priamo, alebo formou finančnej pomoci vlády pri programoch poistenia úrody) na podporu pri prírodných pohromách
a) Právo získať také platby vznikne iba potom, keď vládne orgány formálne uznajú, že sa vyskytla, alebo sa vyskytuje prírodná, prípadne podobná pohroma (vrátane epidémií, zamorenia škodcami, nukleárnych nehôd a vojny na území príslušného člena), a spôsobí výrobné straty, ktoré presiahnu 30 percent priemernej výroby za predchádzajúce trojročné obdobie alebo trojročný priemer stanovený na základe predchádzajúceho päťročného obdobia s vylúčením najvyššej a najnižšej hodnoty.
b) Platby po pohrome sa uskutočnia iba v prípade strát z príjmu, živého dobytka (vrátane platieb v súvislosti s veterinárnou liečbou zvierat), pôdy alebo iných výrobných činiteľov spôsobených touto prírodnou pohromou.
c) Platby budú vyrovnávať straty len do výšky celkových nákladov takých strát a nebude sa vyžadovať určenie druhu ani množstva budúcej výroby.
d) Platby uskutočnené počas pohromy nepresiahnu úroveň potrebnú na zabránenie alebo zmiernenie ďalších strát okrem tých, ktoré sú uvedené v kritériu písmena b).
e) Keď výrobca dostane v tom istom roku platby podľa tohto odseku a podľa odseku 7 (poistenie príjmu a príjmu z programov záchrannej siete), suma takých platieb bude menšia ako 100 percent celkovej straty výrobcu.
9. Pomoc poskytovaná pri štrukturálnych úpravách prostredníctvom programov pre výrobcov, ktorí sú nútení ukončiť činnosť
a) Právo získať takéto platby sa stanoví podľa jasne definovaných kritérií v programoch určených na uľahčenie ukončenia činnosti osôb pracujúcich v obchodovateľnej poľnohospodárskej výrobe alebo na uľahčenie ich prechodu do nepoľnohospodárskych činností.
b) Platby budú podmienené tým, že príjemcovia celkom a natrvalo opustia obchodovateľnú poľnohospodársku výrobu.
10. Pomoc poskytovaná pri štrukturálnych úpravách prostredníctvom programov na nevyužívanie zdrojov
a) Právo získať takéto platby sa určí podľa jasne definovaných kritérií v programoch navrhnutých na vyňatie pôdy alebo iných zdrojov vrátane živého dobytka z obchodovateľnej poľnohospodárskej výroby.
b) Platby budú podmienené vyňatím pôdy z obchodovateľnej poľnohospodárskej výroby minimálne na tri roky a v prípade živého dobytka jeho porážkou alebo definitívnou likvidáciou.
c) Platby nebudú vyžadovať, ani určovať žiadne alternatívne využitie takejto pôdy alebo iných zdrojov, ktoré zahŕňajú výrobu obchodovateľných poľnohospodárskych výrobkov.
d) Platby nebudú súvisieť s druhom ani s množstvom výroby, ani s domácimi, ani s medzinárodnými cenami uplatňovanými vo výrobe, ktorá využíva pôdu alebo iné zdroje, ktoré zostávajú zachované pre výrobu.
11. Pomoc pri štrukturálnych úpravách poskytovaná prostredníctvom investičnej pomoci
a) Právo získať takéto platby sa určí podľa jasne definovaných kritérií vo vládnych programoch určených na pomoc finančnej alebo fyzickej reštrukturalizácie činností výrobcu v nadväznosti na objektívne preukázané štrukturálne nevýhody. Právo využívať takéto programy môže byť takisto založené na jasne stanovenom vládnom programe reprivatizácie poľnohospodárskej pôdy.
b) Suma takýchto platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť s objemom výroby, ani nebude založená na druhu alebo objeme výroby (vrátane počtu živého dobytka) výrobcu v ktoromkoľvek roku nasledujúcom po základnom období, ak nenastane situácia podľa písmena e).
c) Suma takýchto platieb v danom roku nebude súvisieť, ani nebude založená na domácich alebo medzinárodných cenách uplatňovaných na akúkoľvek výrobu zaručenú v ktoromkoľvek roku po základnom období.
d) Platby sa budú poskytovať iba na časové obdobie nevyhnutné na realizáciu investícií, na ktoré sú určené.
e) Platby nebudú obmedzené záväzkom ani určením, ktoré poľnohospodárske výrobky majú príjemcovia vyrábať s výnimkou určenia určitý výrobok nevyrábať.
(f) Platby budú obmedzené sumou požadovanou na vyrovnanie štrukturálnej nevýhody.
12. Platby podľa programov na ochranu životného prostredia
a) Právo získať takéto platby bude stanovené ako súčasť jasne definovaného vládneho programu na ochranu životného prostredia alebo konzervačného programu a bude závisieť od plnenia špecifických podmienok v súlade s vládnym programom vrátane podmienok súvisiacich s výrobnými metódami alebo vstupmi.

b) Suma platby bude obmedzená na mimoriadne náklady alebo straty príjmu pri plnení vládneho programu.
13. Platby z programov regionálnej pomoci
a) Právo získať takéto platby bude obmedzené na výrobcov v znevýhodnených regiónoch. Každý taký región musí mať jednoznačne určenú súvislú geografickú oblasť s definovateľnou ekonomickou a administratívnou identitou považovanou za znevýhodnenú na základe nestranných a objektívnych kritérií jasne stanovených v zákone alebo nariadení a poukazujúcich, že ťažkosti regiónu vznikajú za iných ako len dočasných okolností.
b) Suma takých platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť, ani nebude založená na druhu alebo objeme výroby (vrátane počtu živého dobytka) zaručených výrobcom v ktoromkoľvek roku po základnom období, ak nepôjde o zníženie tejto výroby.
c) Suma takých platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť, ani nebude založená na domácich alebo medzinárodných cenách uplatňovaných na akúkoľvek výrobu uskutočnenú v ktoromkoľvek roku po základnom období.
d) Platby sa budú poskytovať iba výrobcom v regiónoch spĺňajúcich stanovené podmienky, zato však budú všeobecne dostupné všetkým výrobcom v rámci takýchto regiónov.
e) Tam, kde je súvislosť s výrobnými faktormi, budú sa platby poskytovať v znižujúcej sa sadzbe nad prahovú úroveň stanovenú pre príslušného činiteľa.
f) Platby budú obmedzené na mimoriadne náklady alebo na straty príjmu pri plnení poľnohospodárskej výroby v stanovenej oblasti.
PRÍLOHA 3
DOMÁCA PODPORA: VÝPOČET CELKOVEJ MIERY PODPÔR
1. Podľa ustanovení článku 6 sa celková miera podpôr (AMS) vypočíta jednotlivo pre každý základný poľnohospodársky výrobok, ktorý dostáva podporu trhovej ceny, nevynímajúc priame platby alebo akúkoľvek inú subvenciu nevyňatú zo záväzkov na zníženie (ostatné nevyňaté podpory). Podpora, ktorá nie je podľa výrobkov špecifikovaná, bude zahrnutá do jedného výrobkovo nešpecifikovaného AMS v celkových peňažných hodnotách.
2. Subvencie podľa odseku 1 budú zahŕňať rozpočtové výdavky vrátane ušlých príjmov vlád alebo ich orgánov.
3. Zahrnutá bude podpora na národnej a nadnárodnej úrovni.
4. Špecifické poľnohospodárske dávky alebo poplatky zaplatené výrobcom sa odpočítajú z AMS.
5. AMS vypočítané na základné obdobie, uvedené v ďalšom texte, bude vytvárať základnú úroveň plnenia záväzkov na zníženie domácej podpory.
6. Pre každý základný výrobok budú stanovené špecifické AMS vyjadrené v celkových peňažných hodnotách.
7. AMS sa vypočíta čo možno najbližšie k miestu uskutočnenia prvého predaja príslušného základného poľnohospodárskeho výrobku. Podpory zamerané na poľnohospodárskych spracovateľov budú zahrnuté v takom rozsahu, aby boli výhodné pre výrobcov základných poľnohospodárskych výrobkov.
8. Podpora trhovej ceny sa vypočíta z rozdielu medzi pevnou zahraničnou referenčnou cenou a uplatňovanou administratívnou cenou, vynásobenou množstvom výroby, ktoré môže získať uplatňovanú administratívnu cenu. Rozpočtové platby vykonané na udržanie tohto rozdielu, ako sú nákupné alebo skladovacie výdavky, nebudú zahrnuté do AMS.
9. Pevná zahraničná referenčná cena sa stanoví na základe rokov 1986 až 1988 a všeobecne bude priemerom hodnoty FOB za jednotku príslušného základného poľnohospodárskeho výrobku v čisto vývoznej krajine a priemerom hodnoty CIF za jednotku príslušného základného poľnohospodárskeho výrobku v čisto dovoznej krajine v základnom období. Ak to bude nevyhnutné, pevná referenčná cena sa môže upraviť podľa rozdielov v kvalite.
10. Nevyňaté priame platby, ktoré sú závislé od cenového rozdielu, sa vypočítajú buď z rozdielu medzi pevnou referenčnou cenou a uplatňovanou administratívnou cenou, vynásobeného množstvom výroby, pre ktoré možno získať administratívnu cenu, alebo použitím rozpočtových výdavkov.
11. Pevná referenčná cena sa stanoví na základe rokov 1986 až 1988 a všeobecne bude skutočnou cenou použitou na určovanie platobných sadzieb.
12. Nevyňaté priame platby, ktoré sú založené na iných činiteľoch ako cena, sa vypočítajú použitím rozpočtových výdavkov.
13. Ostatné nevyňaté podpory vrátane vstupných subvencií a iných podpôr, ako sú opatrenia na zníženie marketingových nákladov: hodnota takýchto podpôr sa vymeria z vládnych rozpočtových výdavkov, alebo ak rozpočtové výdavky neodrážajú v plnom rozsahu príslušnú podporu, základom

na výpočet subvencie bude rozdiel medzi cenou subvencovaného tovaru alebo služby a reprezentatívnou trhovou cenou podobného tovaru alebo služby, vynásobenou množstvom tovaru

PRÍLOHA 4

DOMÁCA PODPORA: VÝPOČET EKVIVALENTNEJ MIERY PODPÔR

1. Podľa ustanovení článku 6 sa ekvivalentné miery podpôr vypočítajú na všetky základné poľnohospodárske výrobky, pre ktoré existuje podpora trhovej ceny, definovaná v prílohe č. 3, ale pri ktorých výpočet tohto komponentu AMS nie je možný. Pre takéto výrobky bude základná úroveň plnenia záväzkov na zníženie domácej podpory pozostávať z komponentu podpory trhovej ceny vyjadreného v ekvivalentných mierach podpôr podľa odseku 2 tejto prílohy, ako aj z akejkoľvek nevyňatej priamej platby a inej nevyňatej podpory, ktoré budú aplikované v súlade s odsekom 3 tejto prílohy. Podpora bude zahrnutá na národnej a nadnárodnej úrovni.

2. Ekvivalentné miery podpôr uvedené v odseku 1 sa vypočítajú jednotlivo pre všetky základné poľnohospodárske výrobky, ktoré dostávajú podporu trhovej ceny, a to čo možno najbližšie k miestu uskutočnenia prvého predaja, a pri ktorých nie je možný výpočet komponentu podpory trhovej ceny AMS. Pre tieto základné poľnohospodárske výrobky sa ekvivalentné miery podpôr trhovej ceny stanovia použitím uplatňovanej administratívnej ceny a množstva výroby spĺňajúceho podmienky požadované na získanie tejto ceny, alebo ak to nie je možné, na základe rozpočtových výdavkov použitých na udržanie ceny výrobcu.

3. Tam, kde sú základné poľnohospodárske výrobky, na ktoré sa vzťahuje odsek 1, predmetom nevyňatých priamych platieb alebo akejkoľvek inej výrobkovo špecifikovanej subvencie nevyňatej zo záväzku na zníženie, základom na ekvivalentné miery podpôr týkajúce sa týchto opatrení budú rovnaké výpočty ako pre zodpovedajúce komponenty AMS (uvedené v prílohe 3 ods. 10 až 13).

4. Ekvivalentné miery podpôr sa vypočítajú na základe sumy subvencie čo možno najbližšie k miestu uskutočnenia prvého predaja príslušného základného poľnohospodárskeho výrobku. Opatrenia zamerané na poľnohospodárskych spracovateľov budú zahrnuté v takom rozsahu, akým prinesú výhody výrobcom základných poľnohospodárskych výrobkov. Špecifické poľnohospodárske dávky alebo poplatky platené výrobcami znížia ekvivalentné miery podpôr o zodpovedajúcu sumu.

PRÍLOHA 5

ZVLÁŠTNE ZAOBCHÁDZANIE PODĽA ČLÁNKU 4 ODS. 2

Sekcia A

1. Ustanovenia článku 4 ods. 2 sa od nadobudnutia platnosti Dohody WTO nebudú uplatňovať na žiadny primárny poľnohospodársky výrobok ani na výrobky z nich spracované alebo pripravené (ďalej len „určené produkty“), ak sa dodržali nasledujúce podmienky (ďalej len „zvláštne zaobchádzanie“):

a) dovozy určených výrobkov tvorili menej ako tri percentá domácej spotreby v základnom období 1986 –1988 (ďalej len „základné obdobie“);

b) od začiatku základného obdobia neboli na určené výrobky poskytnuté žiadne vývozné subvencie;

c) na primárny poľnohospodársky výrobok sa uplatňujú účinné opatrenia na obmedzenie výroby;

d) takéto výrobky sú určené symbolom „ST – príloha 5“ v oddiele I-B časti I Listiny koncesií a záväzkov členov, pripojené k Marrakéšskemu protokolu, pretože sú predmetom zvláštneho zaobchádzania, odzrkadľujúceho faktory neobchodných záujmov, ako je potravinová bezpečnosť a ochrana životného prostredia a

e) možnosti minimálneho prístupu na trh pre určené produkty podľa oddielu I-B časti I Listiny koncesií a záväzkov príslušného člena od začiatku prvého roka vykonávacieho obdobia zodpovedajú 4 % domácej spotreby určených produktov v základnom období a potom sa každoročne zvyšujú v priebehu zostávajúceho vykonávacieho obdobia o 0,8 % zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období.

2. Na začiatku ktoréhokoľvek roka vykonávacieho obdobia môže člen upustiť od použitia zvláštneho zaobchádzania na určené výrobky v súlade s ustanoveniami odseku 6. V takom prípade príslušný člen zachová príležitosti minimálneho prístupu, ktoré v tom čase už existujú, a v zostávajúcom vykonávacom období zvýši príležitosti na minimálny prístup každoročne o 0,4 percenta zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období. Potom bude úroveň príležitostí minimálneho prístupu vyplývajúca z tejto formulácie v poslednom roku vykonávacieho obdobia zachovaná v Listine koncesií a záväzkov príslušného člena.

3. Každé rokovanie o otázke, či môže pokračovať zvláštne zaobchádzanie podľa odseku 1 po skončení vykonávacieho obdobia, bude dokončené v priebehu vykonávacieho obdobia ako súčasť rokovaní uvedených v článku 20 tejto dohody, berúc do úvahy faktory neobchodných záujmov.

4. Ak sa na rokovaniach v súlade s odsekom 3 dohodne, že člen môže pokračovať v uplatňovaní zvláštneho zaobchádzania, tento člen poskytne dodatočné a prijateľné koncesie stanovené na tomto rokovaní.
5. Tam, kde zvláštne zaobchádzanie nebude pokračovať na konci vykonávacieho obdobia, príslušný člen bude plniť ustanovenia odseku 6. V takom prípade sa po skončení vykonávacieho obdobia zachovajú pri určených produktoch príležitosti minimálneho prístupu na úrovni 8 percent zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období v príslušnej Listine koncesií a záväzkov člena.
6. Opatrenie na hranici iné ako bežné clá udržiavané na určené výrobky budú podliehať ustanoveniam článku 4 ods. 2 s platnosťou od začiatku roka, v ktorom sa upustí od uplatňovania zvláštneho zaobchádzania. Tieto výrobky budú podliehať bežným clám, ktoré budú viazané v Listine koncesií a záväzkov príslušného člena a uplatňované od začiatku roka, v ktorom sa zvláštne zaobchádzanie končí, a potom pri takých sadzbách, ktoré by sa uplatnili, keby sa počas vykonávacieho obdobia uplatnilo zníženie aspoň o 15 percent v rovnakých ročných podieloch. Tieto clá budú stanovené na základe colných ekvivalentov vypočítaných v súlade s predpísanými zásadami pripojenými k tejto prílohe.
Sekcia B
7. Ani ustanovenia článku 4 ods. 2 sa nebudú uplatňovať od nadobudnutia platnosti Dohody WTO na primárny poľnohospodársky výrobok, ktorý je prevládajúcou plodinou v tradičnej strave členskej rozvojovej krajiny, ak sú okrem podmienok uvedených v odseku 1a) až 1d), ktoré sa uplatňujú pri príslušných výrobkoch, splnené nasledujúce podmienky:
a) príležitosti minimálneho prístupu na trh pre príslušné výrobky uvedené v oddiele I-B časti I Listiny koncesií a záväzkov príslušnej členskej rozvojovej krajiny zodpovedajú 1 percentu domácej spotreby príslušných výrobkov v základnom období od začiatku prvého roka vykonávacieho obdobia a zvyšujú sa rovnakými ročnými podielmi na 2 percentá zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období na začiatku piateho roka vykonávacieho obdobia. Od začiatku šiesteho roka vykonávacieho obdobia zodpovedajú príležitosti minimálneho prístupu pre príslušné výrobky 2 percentám zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období a zvyšujú sa až do začiatku desiateho roka v rovnakých ročných podieloch na 4 percentá zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období. Potom sa bude úroveň príležitostí na minimálny prístup vyplývajúca z tejto formulácie na desiaty rok udržiavať v Listine koncesií a záväzkov príslušnej členskej rozvojovej krajiny;
b) pre ostatné výrobky boli poskytnuté primerané príležitosti prístupu na trh podľa tejto dohody.
8. Každé rokovanie o otázke, či môže pokračovať zvláštne zaobchádzanie podľa odseku 7 po ukončení desiateho roka nasledujúceho po začiatku vykonávacieho obdobia, sa začne a ukončí v priebehu tohto desiateho roka nasledujúceho po začiatku vykonávacieho obdobia.
9. Ak je výsledkom rokovania uvedeného v odseku 8 dohodnutie, že člen môže pokračovať v uplatňovaní zvláštneho zaobchádzania, tento člen poskytne dodatočné a prijateľné koncesie stanovené na tomto rokovaní.
10. V takom prípade, keď zvláštne zaobchádzanie podľa odseku 7 nemá pokračovať po desiatom roku nasledujúcom od začiatku vykonávacieho obdobia, príslušné výrobky budú podliehať bežným clám stanoveným na základe colného ekvivalentu, ktorý je vypočítaný v súlade s predpísanými smernicami, pripojenými k tejto prílohe, ktoré sa budú uplatňovať v Listine koncesií a záväzkov príslušného člena. V iných ohľadoch sa ustanovenia odseku 6 použijú tak, ako sú modifikované príslušným zvláštnym a rozdielnym zaobchádzaním poskytnutým rozvojovým členským krajinám podľa tejto dohody.
DODATOK K PRÍLOHE 5
SMERNICE NA VÝPOČET COLNÝCH EKVIVALENTOV NA OSOBITNÉ ÚČELY, ŠPECIFIKOVANÉ V ODSEKOCH 6 A 10 TEJTO PRÍLOHY
1. Výpočet colných ekvivalentov bez ohľadu na to, či je vyjadrený hodnotovo (ad valorem), alebo špecifickými sadzbami, bude urobený prehľadným spôsobom použitím skutočného rozdielu medzi domácimi a zahraničnými cenami. Použité údaje budú za roky 1986 až 1988. Colné ekvivalenty budú stanovené
a) v prvom rade na štvormiestnej úrovni HS;
b) na šesťmiestnej alebo podrobnejšej úrovni HS, ak to bude potrebné;
c) všeobecne pre spracované a/alebo pripravené výrobky vynásobením špecifického colného ekvivalentu/ov pre primárny poľnohospodársky výrobok/ky podielom/mi primárneho poľnohospodárskeho výrobku/ov v spracovaných alebo v pripravených výrobkoch vyčíslených

podľa okolností v hodnotách alebo vo fyzikálnych jednotkách s prihliadnutím v prípade potreby na akékoľvek ďalšie prvky bežne zabezpečujúce ochranu priemyslu.
2. Zahraničnými cenami budú zásadne skutočné priemerné CIF ceny za jednotku dosahované v dovážajúcej krajine. Tam, kde nie sú k dispozícii priemerné CIF ceny za jednotku, alebo nie sú primerané, zahraničnou cenou bude buď
a) príslušná priemerná CIF cena za jednotku dosahovaná v blízkej krajine, alebo
b) odhad z priemernej FOB jednotkovej ceny vhodne vybraného veľkého vývozcu alebo vývozcov zvýšený o odhadnuté poisťovacie náklady, prepravné a ostatné príslušné náklady v dovážajúcej krajine.
3. Zahraničné ceny budú zásadne prepočítané na domácu menu, pričom sa použije priemerný trhový výmenný kurz za rovnaké obdobie, ako sú cenové údaje.
4. Domáca cena bude zásadne reprezentatívna veľkoobchodná cena prevládajúca na domácom trhu, alebo bude odhadom takej ceny, ak nie sú dostupné vhodné údaje.
5. Počiatočné colné ekvivalenty môžu byť, ak to bude nevyhnutné, upravené s prihliadnutím na rozdiely v kvalite alebo rozmanitosti vhodným koeficientom.
6. Ak colný ekvivalent vyplývajúci z týchto smerníc je záporný alebo nižší ako súčasná viazaná colná sadzba, môže sa počiatočný colný ekvivalent stanoviť na úrovni súčasnej viazanej colnej sadzby alebo na základe národných ponúk za tento výrobok.
7. Ak bude upravená úroveň colného ekvivalentu, ktorá by vyplynula z uvedených smerníc, bude príslušnému členovi na požiadanie plne poskytnutá príležitosť konzultovať s cieľom dohodnúť sa o vhodnom riešení.

DOHODA
o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení

Členovia,
opätovne potvrdzujúc, že žiadnemu členovi sa nebude brániť prijímať, ani presadzovať opatrenia nevyhnutné na ochranu zdravia alebo života ľudí, zvierat alebo rastlín za predpokladu, že sa nebudú uplatňovať spôsobom, ktorý by vytváral svojvoľnú alebo neoprávnenú diskrimináciu medzi členmi, u ktorých prevažujú rovnaké podmienky alebo skryté obmedzenia medzinárodného obchodu;
želajúc si zlepšiť zdravie ľudí, zvierat a fytosanitárnu situáciu všetkých členov;
všímajúc si, že sanitárne a fytosanitárne opatrenia sa často uplatňujú na základe dvojstranných dohôd alebo protokolov;
želajúc si, aby vytvorenie mnohostranného rámca pravidiel viedlo k príprave, prijímaniu a uplatňovaniu sanitárnych a fytosanitárnych opatrení s cieľom minimalizovať ich negatívny vplyv na obchod;
uznávajúc, že dôležitým prínosom v tomto smere môžu byť medzinárodné normy, smernice alebo odporúčania;
želajúc si podporovať použitie harmonizovaných sanitárnych a fytosanitárnych opatrení medzi členmi na základe medzinárodných noriem, smerníc a odporúčaní vypracovaných príslušnými medzinárodnými organizáciami vrátane Komisie pre Kódex Alimentarius, Medzinárodného úradu epizootického a príslušných medzinárodných a regionálnych organizácií pôsobiacich v rámci Medzinárodnej konvencie o ochrane rastlín, pričom sa od členov nepožaduje, aby menili svoju primeranú úroveň ochrany života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín;
uznávajúc, že členské rozvojové krajiny sa môžu stretnúť s ťažkosťami pri dodržiavaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení dovážajúcich členov a v dôsledku toho s ťažkosťami v prístupe na trhy a aj pri príprave a uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení vo svojich krajinách, a želajúc si pomáhať im v týchto ich snahách;
želajúc si preto vypracovať pravidlá na uplatňovanie ustanovení GATT 1994, ktoré sa vzťahujú na používanie sanitárnych alebo fytosanitárnych opatrení, najmä ustanovenia článku XX(b)[1]);
dohodli sa takto:

Článok 1
Všeobecné ustanovenia

1. Táto dohoda sa vzťahuje na všetky sanitárne a fytosanitárne opatrenia, ktoré môžu priamo alebo nepriamo pôsobiť na medzinárodný obchod. Také opatrenia sa vypracujú a budú sa uplatňovať v súlade s ustanoveniami tejto dohody.
2. Na účely tejto dohody sa budú uplatňovať definície uvedené v prílohe A.
3. Prílohy tvoria neoddeliteľnú súčasť tejto dohody.
4. Nič z tejto dohody sa nedotýka práv členov vyplývajúcich z Dohody o technických prekážkach obchodu, ak ide o opatrenia, ktoré nepatria do rámca tejto dohody.

Článok 2
Základné práva a povinnosti
1. Členovia majú právo prijímať sanitárne a fytosanitárne opatrenia nevyhnutné na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, ak také opatrenia nie sú v rozpore s ustanoveniami tejto dohody.
2. Členovia zabezpečia, aby sa akékoľvek sanitárne alebo fytosanitárne opatrenie uplatňovalo len v rozsahu nevyhnutnom na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, aby sa zakladalo na vedeckých zásadách a aby sa nerealizovalo bez dostatočného vedeckého dôkazu, ak nie je v rozpore s článkom 5 ods. 7.
3. Členovia zabezpečia, aby ich sanitárne a fytosanitárne opatrenia svojvoľne alebo neoprávnene nediskriminovali iných členov, u ktorých prevládajú rovnaké alebo podobné podmienky vrátane ich vlastného územia a územia iných členov. Sanitárne a fytosanitárne opatrenia sa nebudú uplatňovať spôsobom, ktorý by vytváral skryté obmedzenie medzinárodného obchodu.
4. O sanitárnych alebo fytosanitárnych opatreniach, ktoré sa zhodujú s príslušnými ustanoveniami tejto dohody, sa predpokladá, že budú v súlade so záväzkami členov podľa ustanovení GATT 1994, ktoré sa vzťahujú na uplatňovanie sanitárnych a fytosanitárnych opatrení, predovšetkým však ustanovenia článku XX(b).
Článok 3
Harmonizácia
1. S cieľom harmonizovať sanitárne a fytosanitárne opatrenia na takej širokej základni, ako je to možné, budú členovia prijímať svoje sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia na základe medzinárodných noriem, smerníc a odporúčaní, ak existujú a ak ustanovenia tejto dohody, najmä odsek 3, neustanovujú inak.
2. Sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia, ktoré sú v súlade s medzinárodnými normami, smernicami alebo odporúčaniami, budú sa pokladať za nevyhnutné na ochranu života a zdravia ľudí, zvierat a rastlín a za zlučiteľné s príslušnými ustanoveniami tejto dohody a GATT 1994.
3. Členovia môžu zaviesť alebo ponechať v platnosti sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia, ktorých výsledkom je vyššia úroveň sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany, než by sa dosiahla prostredníctvom opatrení založených na príslušných medzinárodných normách, smerniciach alebo odporúčaniach, ak sú vedecky opodstatnené alebo ak sú dôsledkom úrovne sanitárnej a fytosanitárnej ochrany, ktorú člen označí ako primeranú v súlade s príslušnými ustanoveniami článku 5[2])ods. 1 až 8. Žiadne opatrenia, ktorých výsledkom je rozdielna úroveň sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany v porovnaní s tou, ktorá by sa dosiahla opatreniami založenými na medzinárodných normách, smerniciach alebo odporúčaniach, nebudú nezlučiteľné s akýmkoľvek ustanovením tejto dohody.
4. Členovia sa budú aktívne zúčastňovať v rámci limitov svojich zdrojov na činnosti príslušných medzinárodných organizácií a ich pomocných orgánov, predovšetkým však na činnosti Komisie pre Kódex Alimentarius, Medzinárodného úradu epizootického a medzinárodných a regionálnych organizácií pôsobiacich v rámci Medzinárodnej konvencie na ochranu rastlín s cieľom podporovať ich pri vypracúvaní a vykonávaní pravidelných revízií noriem, smerníc a odporúčaní s ohľadom na všetky aspekty sanitárnych a fytosanitárnych opatrení.
5. Výbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia, ako je stanovené v článku 12 ods. 1 a 4 (ďalej v tejto dohode len „výbor“), vypracuje postup na sledovanie procesu medzinárodnej harmonizácie a bude koordinovať činnosť v tomto smere s príslušnými medzinárodnými organizáciami.
Článok 4
Rovnocennosť
1. Členovia budú pokladať sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia ostatných členov za rovnocenné aj vtedy, ak sa tieto opatrenia líšia od ich vlastných alebo od tých, ktoré používajú iní členovia obchodujúci s tým istým výrobkom, ak vyvážajúci člen objektívne dokáže dovážajúcemu členovi, že jeho opatreniami sa dosahuje primeraná úroveň sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany dovážajúceho člena. Z tohto dôvodu sa dovážajúcemu členovi na požiadanie a v rozumnej miere umožní vykonať inšpekciu, testovanie a pod.
2. Členovia budú na požiadanie uskutočňovať konzultácie s cieľom dosiahnuť dvojstranné a mnohostranné zmluvy o uznávaní rovnocennosti jednotlivých sanitárnych alebo fytosanitárnych opatrení.
Článok 5
Odhad rizika a stanovenie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany
1. Členovia zabezpečia, aby sa ich sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia zakladali na odhade primeranom okolnostiam, čo sa týka rizík súvisiacich so životom alebo zdravím ľudí, zvierat alebo

rastlín, berúc do úvahy techniky na odhad rizika vyvinuté príslušnými medzinárodnými organizáciami.
2. Pri odhade rizika členovia budú brať do úvahy dostupné vedecké dôkazy, príslušné postupy a výrobné metódy, príslušné kontrolné metódy, metódy výberu vzoriek a testovacie metódy, výskyt špecifických chorôb alebo škodcov, existenciu oblastí bez chorôb alebo škodcov, príslušné ekologické podmienky a podmienky životného prostredia a karanténu alebo iné spôsoby šetrenia.
3. Pri odhade rizika súvisiaceho so životom a zdravím zvierat alebo rastlín a pri určovaní opatrenia, ktoré sa má uplatniť na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany pred takýmto rizikom, členovia budú pokladať za závažné tieto príslušné ekonomické faktory: možné škody vo forme straty výroby alebo predaja v prípade výskytu, usadenia alebo rozšírenia škodcov alebo choroby, náklady na kontrolu alebo likvidáciu škodcov alebo chorôb na území dovážajúceho člena a relatívnu efektívnosť nákladov alternatívnych prístupov k odstráneniu rizík.
4. Členovia by mali pri stanovovaní primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany brať do úvahy cieľ minimalizovať negatívne účinky na obchod.
5. Každý člen s cieľom dosiahnuť súlad v uplatňovaní koncepcie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany pred ohrozením života a zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín bude predchádzať svojvoľným alebo neopodstatneným rozlišovaním úrovní, ktoré považuje za primerané v rozdielnych situáciách, ak výsledkom takýchto rozlišovaní je diskriminácia alebo skryté obmedzenie medzinárodného obchodu. Členovia budú spolupracovať s výborom v súlade s článkom 12 ods. 1, 2 a 3 tejto dohody pri vytváraní smernice na podporu praktickej realizácie tohto ustanovenia. Výbor bude brať do úvahy pri vypracúvaní smerníc všetky závažné faktory vrátane výnimočného charakteru ohrozenia ľudského zdravia, ktorému sa ľudia dobrovoľne vystavujú.
6. Rešpektujúc článok 3 ods. 2 pri zavádzaní alebo udržiavaní sanitárnych alebo fytosanitárnych opatrení na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany, členovia zabezpečia, aby takéto opatrenia neobmedzovali obchod viac, ako je nevyhnutné na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany, berúc do úvahy technickú a ekonomickú vykonateľnosť.[3])
7. Ak príslušný vedecký dôkaz nie je dostatočný, člen môže dočasne prijať sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia na základe príslušných dostupných informácií vrátane tých, ktoré sú z príslušných medzinárodných organizácií, ako aj zo sanitárnych alebo z fytosanitárnych opatrení uplatňovaných inými členmi. Za takýchto okolností sa budú členovia snažiť získať dodatočné informácie nevyhnutné na objektívnejší odhad rizika a potom preskúmajú sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia v rámci primeranej časovej lehoty.
8. Ak má člen dôvod domnievať sa, že určité sanitárne alebo fytosanitárne opatrenie zavedené alebo uplatňované iným členom obmedzuje, alebo môže obmedziť jeho vývoz a že sa neopiera o príslušné medzinárodné normy, smernice alebo odporúčania alebo že takéto normy, smernice alebo odporúčania neexistujú, môže požadovať vysvetlenie dôvodov pre takéto sanitárne alebo fytosanitárne opatrenie, ktoré poskytne člen uplatňujúci takéto opatrenie.

Článok 6

Prispôsobenie sa regionálnym podmienkam vrátane oblastí, ktoré sú zbavené škodcov a chorôb a oblastí s nízkym výskytom škodcov alebo chorôb

1. Členovia zabezpečia, aby ich sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia boli prispôsobené sanitárnym alebo fytosanitárnym podmienkam oblasti, či už celej krajiny, časti územia krajiny, alebo častí niekoľkých krajín, z ktorých výrobok pochádza a do ktorých je výrobok určený. Pri odhade sanitárnych alebo fytosanitárnych podmienok oblasti členovia budú brať do úvahy okrem iného stupeň výskytu určitých chorôb alebo škodcov, existenciu vyhubovacích alebo kontrolných programov a primerané kritériá alebo smernice, ktoré môžu vypracovať príslušné medzinárodné organizácie.
2. Členovia budú zvlášť uznávať koncepciu oblastí, ktoré sú zbavené škodcov alebo chorôb, a oblastí s nízkym výskytom škodcov alebo chorôb. Určenie takýchto oblastí bude založené na takých faktoroch, ako je zemepisné vyznačenie, ekosystémy, epidemiologický dohľad a efektívnosť sanitárnych alebo fytosanitárnych kontrol.
3. Vyvážajúci členovia vyhlasujúci, že oblasti vnútri ich územia sú bez škodcov alebo chorôb, alebo majú nízky výskyt škodcov alebo chorôb, zabezpečia nevyhnutný dôkaz o tom, aby objektívne dokázali dovážajúcemu členovi, že také oblasti sú a pravdepodobne zostanú oblasťami bez škodcov alebo chorôb, alebo oblasťami s nízkym výskytom škodcov, alebo chorôb. Na tento účel sa dovážajúcemu členovi na požiadanie umožní potrebný prístup na inšpekciu, testovanie a pod.

Článok 7
Transparentnosť
Členovia budú oznamovať zmeny vo svojich sanitárnych alebo fytosanitárnych opatreniach a poskytnú informácie o svojich sanitárnych alebo fytosanitárnych opatreniach v súlade s ustanoveniami prílohy B.
Článok 8
Kontrola, inšpekcia a schvaľovacie postupy
Členovia budú pri vykonávaní kontroly, inšpekcie a schvaľovacích postupov vrátane národných systémov na schvaľovacie postupy používania prísad alebo na stanovenie prípustného množstva kontaminátov v potravinách, nápojoch alebo krmivách postupovať podľa ustanovenia prílohy C alebo inak zabezpečia, aby ich postupy neboli v rozpore s ustanoveniami tejto dohody.
Článok 9
Technická pomoc
1. Členovia sa dohodli, že umožnia obstarávanie technickej pomoci iným členom, najmä členom z rozvojových krajín, buď dvojstranne, alebo prostredníctvom príslušných medzinárodných organizácií. Takáto pomoc môže byť okrem iného v oblastiach spracovateľských technológií, výskumu a infraštruktúry vrátane zriaďovania národných riadiacich orgánov a môže mať formu poradenstva, úverov, darov alebo dotácií vrátane vyhľadávania technických expertíz, školení a vybavenia, ktoré by umožňovali týmto krajinám prispôsobiť sa a vyhovieť sanitárnym alebo fytosanitárnym opatreniam nevyhnutným na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany na ich vývozných trhoch.
2. Tam, kde sa požadujú významnejšie investície nevyhnutné na to, aby vyvážajúca členská rozvojová krajina splnila sanitárne alebo fytosanitárne požiadavky dovážajúceho člena, dovážajúci člen posúdi poskytnutie takej technickej pomoci, ktorá by umožnila členskej rozvojovej krajine udržať a rozšíriť možnosti prístupu na trh pre výrobok, ktorého sa to týka.
Článok 10
Zvláštne a rozdielne zaobchádzanie
1. Pri príprave a uplatňovaní sanitárnych alebo fytosanitárnych opatrení členovia budú brať do úvahy zvláštne potreby členských rozvojových krajín, a najmä najmenej rozvinutých členských krajín.
2. Tam, kde primeraná úroveň sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany poskytuje možnosť postupne zavádzať nové sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia, môže byť poskytnutý dlhší časový rámec na ich dodržiavanie pri výrobkoch, o ktorých vývoz majú záujem členské rozvojové krajiny, a takto podporovať možnosti ich vývozu.
3. S cieľom zabezpečiť pre členské rozvojové krajiny možnosť postupovať v súlade s ustanoveniami tejto dohody je výbor oprávnený poskytnúť týmto krajinám na požiadanie určité časovo limitované výnimky na všetky alebo na časť záväzkov podľa tejto dohody, berúc do úvahy ich finančné, obchodné a rozvojové potreby.
4. Členovia by mali podporovať a uľahčovať aktívnu účasť členských rozvojových krajín v príslušných medzinárodných organizáciách.
Článok 11
Konzultácie a urovnávanie sporov
1. Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, sa vzťahujú na konzultácie a urovnávanie sporov podľa tejto dohody, ak to nie je inak špecificky stanovené.
2. V spore vzniknutom podľa tejto dohody, ktorý sa týka vedeckých alebo technických otázok, porota bude žiadať názor od expertov, ktorých sama vybrala po konzultácii so stranami, ktoré sú v spore. Nakoniec môže porota, ak to bude považovať za vhodné, vytvoriť poradenskú skupinu technických odborníkov, alebo konzultovať s príslušnými medzinárodnými organizáciami, a to na požiadanie niektorej zo strán sporu alebo z vlastnej iniciatívy.
3. Nič v tejto dohode nenaruší práva členov podľa iných medzinárodných dohôd vrátane práva uchýliť sa k dobrým službám a práva využiť mechanizmus na urovnávanie sporov iných medzinárodných organizácií alebo upravených podľa akejkoľvek medzinárodnej dohody.
Článok 12
Administrácia
1. Týmto je zriadený výbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia, ktorý umožní pravidelne uskutočňovať konzultácie. Bude vykonávať funkcie nevyhnutné na uplatňovanie ustanovení tejto dohody a na podporu jej cieľov, predovšetkým s ohľadom na harmonizáciu. Rozhodnutia výboru sa prijímajú konsenzom.

2. Výbor bude podporovať a uľahčovať jednorazové konzultácie alebo rokovania medzi členmi o špecifických sanitárnych alebo fytosanitárnych otázkach. Bude podporovať používanie medzinárodných noriem, smerníc alebo odporúčaní všetkými členmi a v tomto smere bude uskutočňovať technické konzultácie a štúdie s cieľom rozšíriť koordináciu a integráciu medzi medzinárodnými a národnými systémami a prístupmi k schvaľovaniu používaných prísad do potravín alebo na stanovenie prípustných dávok kontaminátov v potravinách, nápojoch alebo krmivách.
3. Výbor bude udržiavať úzky kontakt s príslušnými medzinárodnými organizáciami v oblasti sanitárnej a fytosanitárnej ochrany, najmä s Komisiou pre Kódex Alimentarius, s Medzinárodným epizootickým úradom a so sekretariátom Medzinárodnej konvencie o ochrane rastlín s cieľom získavať najlepšie dostupné vedecké a technické stanoviská na spĺňanie tejto dohody a vylúčiť akékoľvek zbytočné zdvojenie vynaloženého úsilia.
4. Výbor vypracuje postup na sledovanie procesu medzinárodnej harmonizácie a používania medzinárodných noriem, smerníc alebo odporúčaní. Na tieto účely by mal výbor spoločne s príslušnými medzinárodnými organizáciami zostaviť zoznam medzinárodných noriem, smerníc alebo odporúčaní vzťahujúcich sa na sanitárne a fytosanitárne opatrenia, ktoré výbor označí, že majú hlavný vplyv na obchod. Zoznam by mal zahŕňať údaje členov o tých medzinárodných normách, smerniciach alebo odporúčaniach, ktoré uplatňujú ako podmienku dovozu, alebo na ktorých základe sa môžu dovážané výrobky, ktoré sú v súlade s týmito normami, dostávať na ich trhy. V tých prípadoch, keď člen neuplatňuje medzinárodnú normu, smernicu alebo odporúčanie ako podmienku dovozu, mal by vysvetliť dôvod takého postupu, a najmä spresniť, či predpokladá, že táto norma nie je dostatočne prísna na zabezpečenie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany. Ak člen zmení svoje stanovisko po oznámení, že používa normu, smernicu alebo odporúčanie ako podmienku dovozu, mal by vysvetliť túto zmenu a informovať o tom sekretariát WTO, ako aj príslušné medzinárodné organizácie, ak takéto oznámenie a vysvetlenie nie sú poskytnuté v súlade s postupmi uvedenými v prílohe B.
5. Aby sa predišlo zbytočnej duplicite, výbor môže rozhodnúť, ak je to vhodné, o využívaní informácií získaných najmä z oznamovacích postupov, ktoré sa uplatňujú v príslušných medzinárodných organizáciách.
6. Výbor môže na základe iniciatívy jedného z členov vhodným spôsobom vyzvať príslušné medzinárodné organizácie alebo ich pomocné orgány na preskúmanie špecifických záležitostí týkajúcich sa určitej normy, smernice alebo odporúčania vrátane vysvetlenia dôvodu nepoužívania podľa odseku 4.
7. Výbor preskúma pôsobenie a uplatňovanie tejto dohody po troch rokoch od dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO a neskôr podľa potreby. Tam, kde je to vhodné, môže výbor predložiť Rade pre obchod s tovarom návrhy na zmenu textu tejto dohody, majúc pritom na mysli okrem iného skúsenosti získané pri jej uplatňovaní.

Článok 13

Implementácia

Členovia sú podľa tejto dohody plne zodpovední za dodržiavanie všetkých záväzkov, ktoré sú v nej stanovené. Vypracujú a zavedú spoľahlivé opatrenia a mechanizmy na dodržiavanie ustanovení tejto dohody inými inštitúciami než orgánmi ústrednej vlády. Členovia prijmú také dostupné opatrenia, ktoré majú v právomoci, aby mimovládne inštitúcie na ich území, ako aj regionálne orgány, ktoré sú mimovládnou inštitúciou na území členov, postupovali v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody. Okrem toho členovia neprijmú také opatrenia, ktoré majú priamo alebo nepriamo za následok záväzok alebo podporu regionálnych alebo mimovládnych inštitúcií, alebo miestnych správnych orgánov postupovať spôsobom nezlučiteľným s ustanoveniami tejto dohody. Členovia zabezpečia, že sa nebudú využívať služby mimovládnych inštitúcií pri realizácii sanitárnych alebo fytosanitárnych opatrení, ak nebudú postupovať v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

Článok 14

Záverečné ustanovenia

Najmenej rozvinuté členské krajiny môžu odložiť uplatňovanie ustanovení tejto dohody o päť rokov od dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO, ak ide o ich sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia ovplyvňujúce dovoz alebo dovážané výrobky. Ostatné rozvojové členské krajiny môžu odložiť uplatňovanie ustanovení tejto dohody okrem článku 5 ods. 8 a článku 7 o dva roky od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, ak ide o ich existujúce sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia ovplyvňujúce dovoz alebo dovážané výrobky, ak takému uplatňovaniu bráni nedostatok technických znalostí, technická infraštruktúra alebo zdroje.

PRÍLOHA A
DEFINÍCIE[4])
1. Sanitárne alebo fytosanitárne opatrenie – akékoľvek opatrenie uplatňované
a) na ochranu života a zdravia zvierat alebo rastlín na území člena pred rizikami vyplývajúcimi z výskytu, usadenia alebo rozšírenia škodcov, chorôb, organizmov prenášajúcich choroby alebo organizmov spôsobujúcich choroby,
b) na ochranu života alebo zdravia ľudí alebo zvierat na území člena pred rizikami vyplývajúcimi z prísad, kontaminátov, toxínov alebo organizmov v potravinách, nápojoch alebo v krmivách zapríčiňujúcich choroby,
c) na ochranu života alebo zdravia ľudí na území člena pred rizikami vyplývajúcimi z chorôb prenášaných zvieratami, rastlinami alebo výrobkami z nich, alebo z výskytu, usadenia, alebo rozšírenia škodcov,
d) na zabránenie alebo na obmedzenie ostatných škôd na území člena vyplývajúcich z výskytu, usadenia alebo rozšírenia škodcov.
Sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia zahŕňajú všetky príslušné zákony, vyhlášky, nariadenia, predpisy a postupy zahŕňajúce okrem iného kritériá týkajúce sa konečného výrobku, spracovateľské a výrobné metódy, skúšky, inšpekcie, certifikačné a schvaľovacie postupy, zaobchádzanie v karanténe vrátane príslušných predpisov týkajúcich sa dopravy zvierat, rastlín alebo materiálov nevyhnutných na ich prežitie počas dopravy, ustanovenia o príslušných štatistických metódach, postupoch pri odbere vzoriek a metódach odhadu rizík a predpisy o obaloch a označovaní, ktoré sú v priamom vzťahu k nezávadnosti potravín.
2. Harmonizácia – vytvorenie, uznávanie a uplatňovanie spoločných sanitárnych a fytosanitárnych opatrení rôznymi členmi.
3. Medzinárodné normy, smernice a odporúčania zamerané
a) na nezávadnosť potravín, normy, smernice a odporúčania stanovené Komisiou pre Kódex Alimentarius, ak ide o prísady potravín, rezíduá veterinárnych liekov a pesticídov, kontaminátky, analytické metódy, odber vzoriek, ako aj hygienické predpisy;
b) na zdravie zvierat a na choroby vzájomne prenosné medzi zvieratami a ľuďmi, normy, smernice a odporúčania vypracované pod záštitou Medzinárodného epizootického úradu;
c) na ochranu rastlín, medzinárodné normy, smernice a odporúčania vypracované pod záštitou sekretariátu Medzinárodnej konvencie na ochranu rastlín v spolupráci s regionálnymi organizáciami pôsobiacimi v rámci tejto konvencie;
d) na záležitosti nepatriace do pôsobnosti uvedených organizácií, primerané normy, smernice a odporúčania vyhlásené inými medzinárodnými organizáciami otvorenými pre členstvo všetkým členom, uznané výborom.
4. Odhad rizík – vyhodnotenie pravdepodobnosti výskytu, usadenia alebo rozšírenia škodcov alebo chorôb na území dovážajúceho člena podľa sanitárnych alebo fytosanitárnych opatrení, ktoré by sa mohli uplatniť, a biologických alebo ekonomických dôsledkov, ktoré tak môžu vzniknúť, alebo vyhodnotenie nepriaznivých účinkov na zdravie ľudí alebo zvierat vznikajúcich z prítomnosti prísad, kontaminátov, toxínov alebo organizmov zapríčiňujúcich choroby z potravín, nápojov alebo krmovín.
5. Primeraná úroveň sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany – úroveň ochrany považovaná za primeranú členom, ktorý zaviedol na svojom území sanitárne alebo fytosanitárne opatrenie na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín.
Poznámka: Mnohí členovia nazývajú túto definíciu „prijateľná miera rizika“.
6. Oblasť bez škodcov alebo chorôb – podľa určenia príslušných orgánov oblasť zahŕňajúca celú krajinu alebo jej časť, alebo celé územie niekoľkých krajín, alebo ich častí, kde sa nevyskytuje určitý druh škodcov alebo chorôb.
Poznámka: Oblasť bez škodcov alebo chorôb môže obklopovať, môže byť obklopená alebo môže susediť s oblasťou – či už s časťou krajiny, alebo s geografickým regiónom, ktorý zahŕňa časti alebo celé územia niekoľkých krajín – o ktorej je známe, že sa v nej vyskytuje špecifický škodca alebo choroba, ale ktorá je predmetom regionálnych kontrolných opatrení, ako je zavedenie ochrany, dohľadu alebo nárazových zón, ktoré obmedzujú alebo vyhubia dotyčného škodcu alebo chorobu.
7. Oblasť s nízkym výskytom škodcov alebo chorôb – podľa určenia príslušných orgánov oblasť zahŕňajúca celú krajinu alebo jej časť, alebo celé územie niekoľkých krajín, alebo ich častí, v ktorých sa určitý škodca alebo choroba málo vyskytujú a ktoré sú pod účinným dohľadom a kontrolou alebo na ktorých sa uskutočňuje hubenie.

PRÍLOHA B
TRANSPARENTNOSŤ SANITÁRNYCH A FYTOSANITÁRNYCH PREDPISOV
Publikovanie predpisov
1. Členovia zabezpečia, aby všetky sanitárne a fytosanitárne predpisy,[5]) ktoré majú byť prijaté, boli urýchlene publikované, aby sa s nimi mohli oboznámiť zainteresovaní členovia.
2. S výnimkou naliehavých okolností členovia zabezpečia dostatočný interval medzi publikovaním sanitárneho alebo fytosanitárneho predpisu a nadobudnutím jeho účinnosti s cieľom poskytnúť čas výrobcom vyvážajúcich členov a predovšetkým rozvojovým členským krajinám, aby prispôsobili svoje výrobky a výrobné metódy požiadavkám dovážajúceho člena.
Informačné strediská
3. Každý člen zabezpečí existenciu jedného informačného strediska zodpovedného za poskytovanie odpovedí na všetky opodstatnené otázky zainteresovaných členov, za poskytovanie príslušných dokumentov týkajúcich sa
a) akýchkoľvek sanitárnych alebo fytosanitárnych predpisov prijatých alebo pripravovaných na jeho území;
b) akýchkoľvek kontrolných a inšpekčných postupov, výrobných a karanténnych režimov týkajúcich sa prípustnej miery pesticídov a schvaľovania potravinových prísad používaných na jeho území;
c) postupov odhadu rizík, faktorov, ktoré sa berú do úvahy, ako aj určovania primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany;
d) členstva a účasti člena alebo príslušných orgánov na jeho území, v medzinárodných a regionálnych sanitárnych a fytosanitárnych organizáciách a systémoch, ako aj v dvojstranných a mnohostranných dohodách a dohovoroch súvisiacich s touto dohodou a textov takýchto dohôd a dohovorov.
4. Členovia zabezpečia, aby v prípade, že zainteresovaní členovia požadujú kópie dokumentov, boli im poskytnuté za rovnakú cenu (ak nie sú zdarma), za akú ju získajú štátni príslušníci[6]) príslušného člena s výnimkou skutočných nákladov na odoslanie.
Oznamovacie postupy
5. Ak neexistuje medzinárodná norma, smernica alebo odporúčanie, alebo obsah navrhnutého sanitárneho, alebo fytosanitárneho predpisu sa v podstatných veciach nezhoduje s obsahom medzinárodnej normy, smernice alebo odporúčania a ak predpis môže mať významný vplyv na obchod ostatných členov, členovia budú
a) okamžite publikovať oznámenie, aby sa mohli zainteresovaní členovia oboznámiť s návrhom na zavedenie tohto predpisu;
b) oznamovať ostatným členom prostredníctvom sekretariátu výrobky, na ktoré sa tento predpis vzťahuje, spolu s krátkym vysvetlením cieľa a dôvodov navrhovaného predpisu. Také oznámenia sa budú uskutočňovať okamžite, aby bolo možné vykonať zmeny a vziať do úvahy pripomienky;
c) poskytovať na požiadanie ostatným členom kópie navrhovaných predpisov, a ak to bude možné, označiť tie časti, ktoré sa podstatne líšia od medzinárodných noriem, smerníc alebo odporúčaní;
d) bez diskriminácie umožňovať primeraný čas ostatným členom na to, aby písomne podali pripomienky, aby ich na požiadanie prediskutovali a aby vzali do úvahy tieto pripomienky, ako aj výsledky diskusie.
6. Ak u člena vzniknú alebo hrozí, že vzniknú naliehavé problémy týkajúce sa ochrany zdravia, potom môže tento člen, ak to považuje za nevyhnutné, upustiť od krokov uvedených v tejto prílohe ods. 5 za predpokladu, že
a) okamžite oznámi ostatným členom prostredníctvom sekretariátu príslušné predpisy a výrobky, na ktoré sa predpis vzťahuje, s krátkym vysvetlením cieľa a dôvodov navrhovaného predpisu vrátane povahy naliehavého problému alebo problémov;
b) poskytne na požiadanie kópie predpisu ostatným členom;
c) umožní ostatným členom podať písomné pripomienky, na požiadanie ich prediskutuje a vezme na vedomie pripomienky a výsledky diskusie.
7. Oznámenia zasielané sekretariátu budú v angličtine, francúzštine alebo v španielčine.
8. Vyspelé členské krajiny budú, ak o to požiadajú iní členovia, poskytovať kópie dokumentov alebo v prípade rozsiahlych dokumentov zhrnutia príslušných dokumentov vzťahujúcich sa na určité oznámenie v angličtine, francúzštine alebo v španielčine.
9. Sekretariát okamžite rozošle text oznámenia všetkým členom a zainteresovaným medzinárodným organizáciám a upozorní rozvojové členské krajiny na akékoľvek oznámenie vzťahujúce sa na výrobky, o ktoré majú osobitný záujem.

10. Členovia označia jeden orgán ústrednej vlády, ktorý bude zodpovedný na národnej úrovni za plnenie ustanovení vzťahujúcich sa na oznamovacie postupy podľa tejto prílohy ods. 5 až 8.
Všeobecné výhrady
11. Žiadne ustanovenie tejto dohody sa nebude vysvetľovať ako povinnosť
a) oznamovať podrobnosti alebo poskytovať kópie návrhov, alebo publikovať texty v inom jazyku ako v jazyku člena s výnimkou ustanovenia tejto prílohy ods. 8;
b) podávať členom dôverné informácie, ktoré by mohli brániť presadzovaniu sanitárnych alebo fytosanitárnych predpisov alebo ktoré by mohli poškodiť oprávnené obchodné záujmy podnikov.
PRÍLOHA C
KONTROLNÉ, INŠPEKČNÉ A SCHVAĽOVACIE POSTUPY[7])
1. Členovia zabezpečia v súvislosti s akýmikoľvek postupmi, ktoré majú za cieľ kontrolu plnenia sanitárnych alebo fytosanitárnych opatrení, aby
a) sa takéto postupy uskutočnili a dokončili bez zbytočného odkladu a spôsobom nie menej výhodným pre dovážané výrobky ako pre obdobné výrobky domáceho pôvodu;
b) štandardné obdobie na konanie pri každom postupe bolo publikované alebo aby predpokladaná dĺžka tohto obdobia bola oznámená žiadateľovi, ak o to požiada; pri prijatí žiadosti príslušný orgán urýchlene preskúma kompletnosť dokumentácie a bude informovať žiadateľa presným a uceleným spôsobom o všetkých nedostatkoch; príslušný orgán zašle okamžite výsledky konania presným a uceleným spôsobom žiadateľovi tak, aby mohol v prípade potreby vykonať potrebné korekcie; aj vtedy, ak má žiadosť nedostatky, kompetentný orgán pokračuje v konaní, ak je to možné, ak to žiadateľ požaduje, a na požiadanie bude žiadateľ informovaný o pokročilosti postupu, ako aj o dôvodoch prípadného omeškania;
c) požiadavky na informácie boli limitované na to, čo je nevyhnutné pre primerané kontrolné, inšpekčné a schvaľovacie postupy vrátane schvaľovania používaných prísad alebo na stanovenie prípustných dávok kontaminátov v potravinách, nápojoch alebo krmivách;
d) dôverný charakter informácií o dovážaných výrobkoch, ktorý môže vyplynúť z kontroly, inšpekcie alebo schvaľovania, sa bude rešpektovať spôsobom nie menej výhodným ako v prípade domácich výrobkov tak, aby boli chránené oprávnené obchodné záujmy;
e) akékoľvek požiadavky na kontrolu, inšpekciu a schvaľovanie jednotlivých skúšobných vzoriek výrobku boli obmedzené na to, čo je primerané a nevyhnutné;
f) akékoľvek poplatky vyberané za postupy na dovážané výrobky boli spravodlivé vo vzťahu k akýmkoľvek poplatkom účtovaným na obdobné domáce výrobky alebo na výrobky pochádzajúce od akéhokoľvek iného člena a nemali by byť vyššie ako skutočné náklady za službu;
g) platili rovnaké kritériá pri výbere používaných postupov a pri odberoch vzoriek pri dovážaných výrobkoch aj pri domácich výrobkoch tak, aby sa minimalizovali nevýhody voči žiadateľom, dovozcom, vývozcom alebo ich zástupcom;
h) boli postupy pre upravený výrobok, kedykoľvek sa zmení špecifikácia výrobku následkom jeho kontroly a inšpekcie z hľadiska uplatňovaných predpisov, obmedzené na to, čo je nevyhnutné na určenie, že existujú uspokojivé dôkazy, že výrobok ešte stále zodpovedá príslušným predpisom;
i) existoval postup preskúmania sťažností týkajúcich sa vykonávania uvedených postupov a taký, ktorý umožní prijať nápravu, ak je táto sťažnosť oprávnená. Tam, kde dovážajúci člen uplatňuje systém schvaľovania na použitie potravinárskych prísad alebo na stanovenie prípustných dávok kontaminátov v potravinách, nápojoch alebo krmivách, ktorý zakazuje alebo obmedzuje prístup na svoj domáci trh tým výrobkom, ktoré toto schvaľovanie nemajú, potom dovážajúci člen zváži použitie príslušnej medzinárodnej normy ako základu pre prístup, kým sa neprijme konečné rozhodnutie.
2. Tam, kde sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia stanovujú, že kontrola sa bude vykonávať vo výrobe, člen, na ktorého území sa uskutočňuje táto výroba, poskytne nevyhnutnú pomoc na jej uľahčenie a na uľahčenie práce kontrolným orgánom.
3. Žiadne ustanovenie tejto dohody nebráni členom vykonávať primerané inšpekcie na svojom vlastnom území.
DOHODA
o textile a odevoch
Členovia,
pripomínajúc, že ministri v Punta del Este sa dohodli, že „rokovania v oblasti textilu a odevov budú zamerané na stanovenie spôsobov, ktoré by v závere umožnili začlenenie tohto odvetvia do GATT na základe posilnených pravidiel a predpisov GATT, čo by tiež prispelo k realizácii cieľa ďalšej liberalizácie obchodu“,

pripomínajúc, že v rozhodnutí Výboru pre obchodné rokovania z apríla 1989 sa dohodlo, že by proces začlenenia mal nasledovať po ukončení Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní a mal by mať progresívny charakter,
pripomínajúc, že sa dohodlo, že zvláštne zaobchádzanie by sa malo poskytnúť najmenej rozvinutým členským krajinám,
dohodli sa takto:
Článok 1
1. Táto dohoda obsahuje ustanovenia, ktoré budú členovia uplatňovať počas prechodného obdobia začleňovania textilného a odevného odvetvia do GATT 1994.
2. Členovia sa dohodli používať ustanovenia článku 2 ods. 18 a článku 6 ods. 6(b) takým spôsobom, ktorý umožní výrazne zlepšiť prístup na trh pre malých dodávateľov a vytvoriť možnosti rozvoja obchodnej výmeny pre nových účastníkov v oblasti obchodu s textilom a odevmi.[1])
3. Členovia náležite zohľadnia situáciu tých členov, ktorí neprijali protokoly o predĺžení Dohovoru o medzinárodnom obchode s textilom (ďalej len „MFA“*) od roku 1986, a podľa možnosti im poskytnú zvláštne zaobchádzanie pri uplatňovaní ustanovení tejto dohody.
4. Členovia sa po konzultáciách s vyvážajúcimi členmi produkujúcimi bavlnu dohodli na tom, aby sa pri uplatňovaní ustanovení tejto dohody zohľadnili osobitné záujmy týchto krajín.
5. V záujme uľahčiť začlenenie textilného a odevného odvetvia do GATT 1994 členovia by mali umožniť trvalé a autonómne priemyselné zmeny, ako aj zvýšenú konkurenciu na svojich trhoch.
6. Ak nie je v tejto dohode stanovené inak, jej ustanovenia neovplyvnia práva a záväzky vyplývajúce pre členov z Dohody WTO a z mnohostranných obchodných dohôd.
7. Textil a odevné výrobky, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, sú uvedené v prílohe.
Článok 2
1. Akékoľvek obmedzenia množstva podľa dvojstranných dohôd, ktoré sa uplatňujú na základe článku 4, alebo boli oznámené podľa článku 7 alebo 8 MFA a sú platné v deň predchádzajúci dňu nadobudnutia platnosti Dohody WTO, budú členmi, ktorí ich uplatňujú, do 60 dní po nadobudnutí platnosti tejto dohody podrobne oznámené vrátane výšky obmedzenia, koeficientu nárastu a ustanovení týkajúcich sa flexibility, Orgánu na kontrolu obchodu s textilom (ďalej len „TMB“**), ustanoveného podľa článku 8. Členovia sa dohodli, že od dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO sa budú všetky obmedzenia tohto typu, uplatňované medzi zmluvnými stranami GATT 1947 a platné v deň predchádzajúci dňu nadobudnutia platnosti Dohody WTO riadiť ustanoveniami tejto dohody.
2. TMB rozpošle tieto oznámenia všetkým členom pre ich informáciu. Každý člen má právo do 60 dní od rozposlania oznámení predložiť TMB akékoľvek pripomienky, ktoré pokladá v tejto súvislosti za vhodné. Tieto pripomienky budú rozposlané aj ostatným členom pre ich informáciu. TMB môže vydať odporúčania zainteresovaným členom, ak to považuje za vhodné.
3. Ak sa obdobie 12 mesiacov predpokladané na uplatnenie obmedzení, ktoré musia byť oznámené podľa odseku 1, nezhoduje s obdobím 12 mesiacov bezprostredne predchádzajúcich nadobudnutiu platnosti Dohody WTO, príslušní členovia by sa mali vzájomne dohodnúť na zladení obdobia platnosti obmedzení s rokom podľa tejto dohody[2]) a stanoviť teoretické základné úrovne uvedených obmedzení v záujme uplatnenia ustanovení tohto článku. Príslušní členovia sa dohodli, že začnú okamžite na požiadanie konzultácie s cieľom dosiahnuť takúto vzájomnú dohodu. Akékoľvek takéto opatrenie musí zohľadniť okrem iného aj sezónne štruktúry dodávok v posledných rokoch. Výsledky týchto konzultácií budú oznámené TMB a ten zašle zúčastneným členom odporúčania, ktoré bude považovať za primerané.
4. Obmedzenia oznámené podľa odseku 1 budú predstavovať súhrn všetkých obmedzení tohto typu, uplatňovaných príslušnými členmi v deň predchádzajúci dňu nadobudnutia platnosti Dohody WTO. Ak ustanovenia tejto dohody alebo príslušné ustanovenia GATT 1994[3]) nestanovia inak, nebudú zavedené žiadne nové obmedzenia pri výrobkoch alebo pre členov. Obmedzenia, ktoré nebudú oznámené do 60 dní od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, budú okamžite ukončené.
5. Každé jednostranné opatrenie prijaté podľa článku 3 MFA pred dátumom nadobudnutia platnosti Dohody WTO bude môcť zostať v platnosti počas obdobia, ktoré je tam uvedené, ale nesmie prekročiť 12 mesiacov, ak toto opatrenie preskúmal Orgán pre dohľad nad textilom (ďalej len „TSB“*) vytvorený na základe MFA. Ak by TSB nemal možnosť takéto jednostranné opatrenie preskúmať, toto opatrenie preskúma TMB v súlade s pravidlami a postupmi, ktoré sa uplatňujú v prípadoch opatrení prijatých podľa článku 3 MFA. Každé opatrenie uplatňované podľa dohody uzatvorenej podľa článku 4 MFA pred dátumom nadobudnutia platnosti tejto dohody, ktoré je predmetom sporu a ktoré TSB nebude mať možnosť preskúmať, bude tiež preskúmané

prostredníctvom TMB v súlade s pravidlami a postupmi MFA uplatňovanými pri takomto preskúmaní.
6. V deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO každý člen začlení do GATT 1994 výrobky, ktoré v roku 1990 predstavovali najmenej 16 % jeho celkového objemu dovozu výrobkov uvedených v prílohe, v položkách alebo skupinách Harmonizovaného systému. Výrobky, ktoré majú byť začlenené, budú zahŕňať výrobky každej zo štyroch nasledujúcich skupín: česané a spradené výrobky, látky, konfekčné textilné výrobky a odevy.
7. Úplné podrobnosti o opatreniach, ktoré budú prijaté na základe odseku 6, oznámia členovia podľa nasledujúcich zásad:
a) členovia, ktorí uplatňujú obmedzenia vzťahujúce sa na odsek 1, sa zaväzujú, že bez ohľadu na dátum nadobudnutia platnosti Dohody WTO oznámia všetky podrobnosti sekretariátu GATT najneskôr v deň stanovený ministerským rozhodnutím z 15. apríla 1994. Sekretariát GATT urýchlene rozošle oznámenia ostatným členom pre ich informovanosť. Tieto oznámenia budú k dispozícii pre TMB po jeho zriadení, a to na účely stanovené v odseku 21;
b) členovia, ktorí si na základe článku 6 ods. 1 zachovali právo používať ustanovenia článku 6, oznámia tieto podrobnosti TMB najneskôr do 60 dní po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, alebo v prípade tých členov, na ktorých sa vzťahuje článok 1 ods. 3, najneskôr do konca 12. mesiaca od nadobudnutia platnosti Dohody WTO. TMB rozpošle tieto oznámenia ostatným členom pre informáciu a posúdi ich tak, ako je stanovené v odseku 21.
8. Zostávajúce výrobky, to znamená výrobky nezačlenené do GATT 1994 na základe odseku 6, budú sa začleňovať podľa položiek alebo skupín Harmonizovaného systému v troch etapách takto:
a) prvý deň 37. mesiaca po nadobudnutí platnosti Dohody WTO výrobky členov, ktoré v roku 1990 predstavovali najmenej 17 % z celkového objemu dovozu výrobkov uvedených v prílohe. Výrobky, ktoré musia členovia začleniť, budú zahŕňať výrobky z každej zo štyroch nasledujúcich skupín: česané a spradené výrobky, látky, konfekčné textilné výrobky a odevy;
b) prvý deň 85. mesiaca po nadobudnutí platnosti Dohody WTO výrobky členov, ktoré v roku 1990 predstavovali najmenej 18 % z celkového objemu dovozu výrobkov uvedených v prílohe. Výrobky, ktoré musia členovia začleniť, budú zahŕňať výrobky z každej zo štyroch nasledujúcich skupín: česané a spradené výrobky, látky, konfekčné textilné výrobky a odevy;
c) prvý deň 121. mesiaca po nadobudnutí platnosti Dohody WTO bude textilné a odevné odvetvie začlenené do GATT 1994, pričom všetky obmedzenia podľa tejto dohody budú zrušené.
9. Členovia, ktorí na základe článku 6 ods. 1 oznámia svoj zámer neponechať si právo použiť ustanovenia článku 6, budú sa v zmysle tejto dohody považovať za takých členov, ktorí začlenili svoje textilné a odevné výrobky do GATT 1994. Títo členovia budú preto oslobodení od povinnosti podrobiť sa ustanoveniam odsekov 6 až 8 a 11.
10. Žiadne ustanovenie tejto dohody nebude brániť členovi, ktorý predložil integračný program v súlade s odsekmi 6 až 8, aby začlenil výrobky do GATT 1994 skôr, ako je stanovené v takomto programe. Každé takéto začlenenie výrobkov, o ktorom je takto rozhodnuté, nadobudne však účinnosť na začiatku roka podľa tejto dohody, pričom podrobnosti budú oznámené TMB najmenej tri mesiace vopred, aby mohli byť zaslané všetkým členom.
11. Príslušné programy začleňovania uplatňované v súlade s odsekom 8 budú podrobne oznámené TMB aspoň 12 mesiacov pred nadobudnutím ich platnosti a TMB ich rozošle všetkým členom.
12. Za základné úrovne obmedzení na zostávajúce výrobky uvedené v odseku 8 sa budú považovať za obmedzujúce úrovne, ktoré sú uvedené v odseku 1.
13. Počas 1. etapy tejto dohody (od dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO po 36. mesiac vrátane) bude výška každého obmedzenia uplatňovaného na základe dvojstranných dohôd uzavretých podľa MFA a platných pre 12-mesačné obdobie pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO zvyšovaná každoročne najmenej o koeficient rastu pre takéto obmedzenia zvýšený o 16 %.
14. Ak Rada pre obchod s tovarom alebo Orgán na urovnávanie sporov nerozhodnú na základe odseku 12 článku 8 inak, úroveň každého zostávajúceho obmedzenia bude každoročne zvýšená počas nasledujúcich etáp vykonávania tejto dohody najmenej o nasledujúce hodnoty:
a) pre 2. etapu (od 37. mesiaca po 84. mesiac platnosti Dohody WTO vrátane) bude koeficient rastu uplatňovaný pre príslušné obmedzenia počas 1. etapy zvýšený o 25 %;
b) pre 3. etapu (od 85. mesiaca po 120. mesiac platnosti Dohody WTO vrátane) bude koeficient rastu uplatňovaný pre príslušné obmedzenia počas 2. etapy zvýšený o 27 %.
15. Žiadne ustanovenie tejto dohody nebude brániť ktorémukoľvek členovi, aby v priebehu prechodného obdobia neodstránil obmedzenie uplatňované podľa tohto článku s účinnosťou od začiatku roka podľa tejto dohody za predpokladu, že na to budú príslušný vyvážajúci člen a TMB upozornení oznámením aspoň tri mesiace vopred, keď takéto odstránenie nadobudne platnosť.

Lehota na predbežné oznámenie môže byť so súhlasom člena, na ktorého je obmedzenie zamerané, skrátená na 30 dní. TMB rozpošle také oznámenia všetkým členom. Pri posudzovaní zrušenia obmedzení podľa výkladu tohto odseku zohľadní príslušný člen zaobchádzanie poskytované podobným vývozom ostatných členov.
16. Ustanovenia týkajúce sa flexibility, to znamená možnosti prevodu, prenosu a použitia obmedzení vopred, uplatniteľné na všetky obmedzenia množstva, udržiavané podľa tohto článku, budú rovnaké ako tie, ktoré sú v dvojstranných dohodách uzatvorených podľa MFA stanovené na 12-mesačné obdobie predchádzajúce nadobudnutiu platnosti Dohody WTO. Na kombinované použitie možností prevodu, prenosu a použitia vopred nebudú uložené alebo udržiavané žiadne kvóty množstva.
17. Príslušní členovia sa medzi sebou dohodnú o administratívnych úpravách, ktoré sa považujú za nevyhnutné pri uplatňovaní akéhokoľvek ustanovenia tohto článku. Všetky takéto úpravy musia byť oznámené TMB.
18. Ak ide o členov, ktorých vývozy sú predmetom obmedzení v deň pred dátumom nadobudnutia platnosti Dohody WTO, a tieto obmedzenia predstavujú 1,2 % alebo menej z celkového objemu obmedzení uplatňovaných dovážajúcim členom k 31. decembru 1991 a oznámených v zmysle tohto článku, zabezpečí sa pri nadobudnutí platnosti Dohody WTO a počas jej platnosti podstatné zlepšenie prístupu ich vývozov na trh uplatnením koeficientov rastu uvedených v odsekoch 13 a 14 vždy s predstihom jednej etapy alebo aspoň ekvivalentnými úpravami, ktoré môžu byť vzájomne dohodnuté rôznou kumuláciou základných úrovní, koeficientov rastu a ustanovení týkajúcich sa flexibility. Takéto zlepšenia budú oznámené TMB.
19. V každom prípade, keď počas platnosti tejto dohody v zmysle článku XIX GATT 1994 zavedie člen na určitý výrobok ochranné opatrenie, a to počas obdobia jedného roka bezprostredne nasledujúceho po začlenení tohto výrobku do GATT 1994 v súlade s ustanoveniami tohto článku, budú uplatnené ustanovenia článku XIX tak, ako sú interpretované v Dohode o ochranných opatreniach, ak v odseku 20 nie je uvedené inak.
20. V prípadoch, keď sa takéto opatrenie uplatňuje použitím netarifných prekážok obchodu, príslušný dovážajúci člen ho bude uplatňovať spôsobom uvedeným v článku XIII ods. 2d) GATT 1994, a to na základe žiadosti ktoréhokoľvek vyvážajúceho člena, ktorého vývozy týchto výrobkov budú predmetom obmedzení podľa tejto dohody, kedykoľvek počas obdobia jedného roka, ktorý bezprostredne predchádza zavedeniu ochranného opatrenia. Príslušný vyvážajúci člen takéto opatrenie prijme. Rozsah obmedzenia, ktorý možno uplatniť, nesmie znížiť príslušné vývozy pod úroveň minulého reprezentatívneho obdobia, ktoré obyčajne zodpovedá priemernému vývozu príslušného člena za posledné tri reprezentatívne roky, za ktoré sú k dispozícii štatistické údaje. Okrem toho, ak sa ochranné opatrenie uplatňuje dlhšie ako jeden rok, jeho výška sa bude v pravidelných intervaloch postupne znižovať počas celého obdobia uplatňovania. V takých prípadoch vyvážajúci člen nebude uplatňovať právo na zníženie koncesií alebo iných rovnocenných záväzkov podľa článku XIX ods. 3a) GATT 1994.
21. TMB bude preskúmavať uplatňovanie tohto článku. Na základe žiadosti ktoréhokoľvek člena preskúma každý osobitný prípad vo vzťahu k uplatneniu ustanovení tohto článku. Uskutoční vhodné odporúčania alebo nálezy pre člena alebo zainteresovaných členov do 30 dní po tom, keď týchto členov vyzval, aby sa na jeho prácach zúčastnili.
Článok 3
1. Do 60 dní po nadobudnutí platnosti Dohody WTO členovia uplatňujúci obmedzenia[4]) na textilné a odevné výrobky (okrem obmedzení udržiavaných podľa MFA, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia článku 2) zlučiteľné s GATT 1994, alebo nie, a) podrobne ich oznámia TMB alebo b) poskytnú TMB oznámenia, ktoré sa vzťahujú na tento prípad a ktoré boli predložené ľubovoľnému inému orgánu WTO. Oznámenia by mali, ak je to možné, obsahovať informácie o dôvodoch týchto obmedzení v zmysle GATT 1994 vrátane tých ustanovení GATT 1994, na ktorých sú tieto obmedzenia založené.
2. Členovia uplatňujúci obmedzenia podľa odseku 1 s výnimkou tých, ktoré sú opodstatnené na základe ustanovení GATT 1994, ich buď
a) zladia s GATT 1994 do jedného roka po nadobudnutí platnosti Dohody WTO s tým, že budú o tomto kroku TMB písomne informovať, alebo
b) postupne odstránia v súlade s programom, ktorý TMB predloží členom uplatňujúcim tieto obmedzenia najneskôr šesť mesiacov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO. Tento program bude zahŕňať odstránenie všetkých obmedzení v lehote, ktorá neprekročí obdobie trvania tejto dohody. TMB môže takýto program príslušnému členovi odporučiť.
3. Počas platnosti tejto dohody budú členovia informovať TMB o oznámeniach, ktoré predložili akémukoľvek inému orgánu WTO a ktoré sa týkajú akýchkoľvek nových obmedzení alebo zmien v

existujúcich obmedzeniach na textilné a odevné výrobky a prijatých na základe ustanovení GATT 1994, a to do 60 dní od ich nadobudnutia platnosti.
4. Každý člen bude môcť predložiť oznámenie opačného typu TMB, odôvodňujúce obmedzenia z hľadiska GATT 1994 alebo týkajúce sa všetkých obmedzení, ktoré nemohli byť oznámené podľa ustanovení tohto článku. Opatrenia týkajúce sa týchto oznámení môže podniknúť každý člen v súlade s príslušnými ustanoveniami alebo postupmi podľa GATT 1994 v príslušnom orgáne WTO.
5. TMB rozpošle všetkým členom pre ich informáciu oznámenia vypracované podľa tohto článku.
Článok 4
1. Obmedzenia uvedené v článku 2 a tie, ktoré sa uplatňujú podľa článku 6, budú zabezpečovať vyvážajúci členovia. Dovážajúci členovia nebudú povinní prijať dodávky presahujúce obmedzenia oznámené podľa článku 2 a obmedzenia, ktoré sa uplatňujú podľa článku 6.
2. Členovia sa dohodli, že by zavedenie zmien, ako sú zmeny praktík, pravidiel, postupov a zaradenia textilných a odevných výrobkov do kategórií vrátane tých zmien, ktoré sa vzťahujú na Harmonizovaný systém, nemalo pri zavádzaní alebo pri uplatňovaní obmedzení oznámených a uplatňovaných podľa tejto dohody narušiť rovnováhu práv a povinností medzi zainteresovanými členmi vyplývajúcich z tejto dohody, nepriaznivo ovplyvniť možnosť prístupu na trh, ktorú člen môže využiť, ohrozovať plné využitie takéhoto prístupu na trh alebo narušiť obchodnú výmenu vyplývajúcu z tejto dohody.
3. Členovia sa dohodli, že ak niektorý výrobok, ktorý tvorí len jeden z prvkov zahrnutých do obmedzenia, je predmetom oznámenia týkajúceho sa jeho začlenenia v súlade s ustanoveniami článku 2, potom nijaká zmena tohto obmedzenia nenaruší rovnováhu práv a záväzkov medzi zainteresovanými členmi vyplývajúcich z tejto dohody.
4. Ak sú však zmeny uvedené v odsekoch 2 a 3 nevyhnutné, členovia sa dohodli, že člen, ktorý na tieto zmeny pristúpi, bude informovať príslušného člena alebo členov a bez zbytočného odkladu pred zavedením takýchto zmien začne konzultácie s cieľom dosiahnuť vzájomne prijateľné riešenie vo veci primeraných a spravodlivých úprav. Členovia sa ďalej dohodli, že v prípadoch, keď nie je možná konzultácia pred ich zavedením, člen, ktorý na tieto zmeny pristúpi, bude na požiadanie príslušného člena konzultovať podľa možnosti s ostatnými zainteresovanými členmi v lehote 60 dní s cieľom dosiahnuť vzájomne uspokojivé riešenie vo veci primeraných a spravodlivých úprav. Ak sa nedosiahne vzájomne uspokojivé riešenie, ktorýkoľvek zo zúčastnených členov môže predložiť túto otázku TMB, aby uskutočnil odporúčanie podľa článku 8. Ak nemal TMB možnosť preskúmať spor týkajúci sa zavedených zmien pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO, tento spor preskúma TMB v súlade s pravidlami a postupmi MFA uplatňovanými pri takomto preskúmaní.
Článok 5
1. Členovia sa dohodli, že obchádzanie účelu tejto dohody prekladaním alebo presmerovaním tovaru, nepravdivou deklaráciou o krajine alebo mieste pôvodu a falšovaním oficiálnych dokumentov je v rozpore s touto dohodou, ktorá spočíva v začlenení textilného a odevného priemyslu do GATT 1994. V dôsledku toho by mali členovia zaviesť potrebné právne predpisy a/alebo administratívne postupy nevyhnutné na to, aby čelili takémuto obchádzaniu. Členovia sa okrem toho dohodli, že v súlade s ich domácou legislatívou a postupmi budú plne spolupracovať na riešení problémov vyplývajúcich z obchádzania tejto dohody.
2. Keby ktorýkoľvek člen usúdil, že táto dohoda sa obchádza prekladaním alebo presmerovaním tovaru, nepravdivou deklaráciou o krajine alebo mieste pôvodu a falšovaním oficiálnych dokumentov a že neboli uplatnené žiadne opatrenia alebo že uplatnené opatrenia nie sú primerané, aby čelili takémuto obchádzaniu, mal by tento člen konzultovať so zainteresovaným členom alebo s členmi v záujme hľadania vzájomne uspokojivého riešenia. Takéto konzultácie by sa mali konať okamžite, najneskôr však do 30 dní. Ak sa nedosiahne vzájomne uspokojivé riešenie, ktorýkoľvek zúčastnený člen sa môže so záležitosťou obrátiť na TMB, aby vykonal odporúčania.
3. Členovia sa dohodli v súlade so svojou domácou legislatívou a postupmi prijať nevyhnutné kroky s cieľom zabrániť praktikám obchádzania na svojom území, vyšetrovať ich, a ak k nim dôjde, prijímať právne a/alebo administratívne kroky. Členovia sa dohodli plne spolupracovať v súlade so svojou domácou legislatívou a vnútornými postupmi v prípadoch obchádzania alebo podozrenia z obchádzania tejto dohody, aby zistili príslušné fakty o miestach dovozu, vývozu, a tam, kde je to vhodné, aj o presmerovaní. Bolo dohodnuté, že takáto spolupráca, uskutočňovaná v súlade s domácou legislatívou a postupmi, bude zahŕňať vyšetrovanie praktík obchádzania, ktoré zvyšujú vývozy podliehajúce obmedzeniam a určené členovi, ktorý tieto obmedzenia uplatňuje, výmenu dokumentov, korešpondencie, správ a iných príslušných informácií v čo možno najväčšej miere a umožnenie návštev v prevádzkach a kontaktov na požiadanie od prípadu k prípadu. Členovia by sa

mali usilovať o vyjasnenie okolností každého takéhoto prípadu obchádzania alebo podozrenia z obchádzania vrátane účasti zainteresovaných vývozcov alebo dovozcov v tejto veci.
4. Ak existuje na základe prešetrenia dostatok dôkazov, že došlo k obchádzaniu (napr. keď sú k dispozícii dôkazy o krajine alebo mieste skutočného pôvodu a okolnostiach takéhoto obchádzania), členovia sa dohodli, že by mali byť prijaté primerané kroky potrebné na riešenie problému. Také kroky môžu zahŕňať odmietnutie dovozu tovaru, alebo ak už bol tovar dovezený, po náležitom posúdení skutočných okolností a krajiny alebo miesta pôvodu úpravu obmedzenia navýšením, aby sa zohľadnila skutočná krajina alebo miesto pôvodu. Taktiež ak existujú dôkazy, že sú do prípadu zapojené územia členov, cez ktoré bol tovar presmerovaný, takéto kroky môžu zahrnúť aj zavedenie obmedzení zameraných na týchto členov. Akýkoľvek takýto krok spolu s jeho časovým zavedením a rozsahom môže byť zavedený až po konzultáciách vykonaných s cieľom dosiahnuť vzájomne uspokojivé riešenie medzi zúčastnenými členmi a bude oznámený TMB a doložený príslušnými odôvodneniami. Zúčastnení členovia sa môžu dohodnúť pri konzultácii na iných opravných prostriedkoch. Každá takáto dohoda bude taktiež oznámená TMB, ktorý rozošle príslušným členom odporúčania, ktoré pokladá za primerané. Ak sa nedosiahne vzájomne uspokojivé riešenie, každý zúčastnený člen môže túto záležitosť predložiť TMB, aby ju, pokiaľ možno, v najkratšom čase preskúmal a vyhotovil odporúčania.
5. Členovia poznamenávajú, že v niektorých prípadoch obchádzania môžu dodávky prechádzať cez krajiny alebo územia bez akejkoľvek zmeny alebo úpravy na tovare obsiahnutom v takýchto dodávkach. Poznamenávajú, že nemožno vždy vykonávať v týchto tranzitných miestach kontrolu takýchto zásielok.
6. Členovia sa dohodli, že aj nepravdivé deklarácie týkajúce sa obsahu vláken, množstva, označenia alebo klasifikácie tovaru sú v rozpore s touto dohodou. Ak existujú dôkazy, že bola z dôvodu obchádzania vyhotovená takáto deklarácia, členovia sa dohodli, že by mali byť prijaté príslušné opatrenia proti zainteresovaným vývozcom alebo dovozcom v súlade s ich domácou legislatívou a postupmi. Ak by bol niektorý člen presvedčený, že táto dohoda sa obchádza prostredníctvom nepravdivých deklarácií a že sa neuplatňuje žiadne administratívne opatrenie alebo že uplatnené administratívne opatrenia nie sú primerané, aby bránili takémuto obchádzaniu, mal by okamžite začať, pokiaľ možno, v najkratšom čase konzultácie s členmi, ktorí situáciu spôsobili, s cieľom hľadať vzájomne uspokojivé riešenie. Ak sa takéto riešenie nedosiahne, záležitosť môže predložiť TMB ktorýkoľvek zainteresovaný člen s cieľom získať odporúčania. Toto ustanovenie nemá za cieľ zabrániť členom v realizácii technických úprav pri vzniku chýb v deklaráciách z nedopatrenia.
Článok 6
1. Členovia uznávajú, že počas prechodného obdobia môže byť nevyhnutné uplatňovať zvláštny prechodný ochranný mechanizmus (ďalej len „prechodný ochranný mechanizmus“). Každý člen bude môcť uplatňovať prechodný ochranný mechanizmus na všetky výrobky zahrnuté v prílohe s výnimkou tých, ktoré budú začlenené do GATT 1994 na základe ustanovení článku 2. Členovia neuplatňujúci obmedzenia podľa článku 2 oznámia TMB do 60 dní od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, či si želajú zachovať právo používať ustanovenia tohto článku. Členovia, ktorí neboli účastníkmi protokolov o predĺžení MFA od roku 1986, predložia svoje oznámenia do šiestich mesiacov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO. Prechodný ochranný mechanizmus by sa mal uplatňovať v čo najmenšej miere, v súlade s ustanoveniami tohto článku a s účinným uskutočňovaním procesu začleňovania vyplývajúcim z tejto dohody.
2. Ochranné opatrenia budú môcť byť podľa tohto článku prijaté na základe zistenia člena,[5]) ak je preukázané, že určitý výrobok sa dováža na jeho územie v takom zvýšenom množstve, že to spôsobuje alebo skutočne hrozí vážne poškodenie domáceho výrobného odvetvia vyrábajúceho obdobné a/alebo priamo konkurenčné výrobky. Vážne poškodenie alebo reálna hrozba poškodenia musí byť zjavne spôsobená týmto nárastom množstva celkových dovozov tohto výrobku, a nie inými faktormi, ako sú napríklad technické úpravy alebo zmeny v preferencii spotrebiteľov.
3. Ak člen zistí, že existuje vážne poškodenie alebo skutočná hrozba vážneho poškodenia v zmysle odseku 2, preskúma účinok takýchto dovozov na situáciu príslušného výrobného odvetvia, prejavujúci sa v zmenách príslušných ekonomických ukazovateľov, ako sú výroba, produktivita, využitie kapacít, zásoby, podiel na trhu, vývozy, mzdy, zamestnanosť, domáce ceny, zisky a investície; žiaden z týchto faktorov, či už samostatne, alebo v kombinácii s inými faktormi, nemôže nevyhnutne tvoriť základ pre rozhodujúci úsudok.
4. Každé opatrenie zavedené v súlade s ustanoveniami tohto článku bude uplatňovať člen voči inému členovi. Člen alebo členovia, ktorým sa vážne poškodenie alebo hrozba vážneho poškodenia uvedené v odsekoch 2 a 3 prisudzujú, budú určení na základe náhleho a podstatného, skutočného

alebo bezprostredne hroziaceho[6]) zvýšenia dovozov, pochádzajúceho od uvedeného člena alebo členov posudzovaných individuálne, a to na základe výšky dovozov v porovnaní s dovozmi z iných zdrojov, na základe podielu na trhu, ako aj dovozných a domácich cien v porovnateľnom štádiu obchodnej operácie; žiaden z týchto faktorov posudzovaný samostatne alebo v kombinácii s ostatnými faktormi nemôže nevyhnutne tvoriť základ pre rozhodujúci úsudok. Takéto ochranné opatrenie sa nebude uplatňovať na vývozy žiadneho člena, ktorého vývozy príslušného výrobku sú už obmedzované podľa tejto dohody.

5. Obdobie platnosti rozhodnutia o existencii vážneho poškodenia alebo skutočnej hrozby vážneho poškodenia na účely zavedenia ochranných opatrení nepresiahne 90 dní od dátumu počiatočného oznámenia v zmysle odseku 7.

6. Pri uplatňovaní prechodného ochranného mechanizmu budú osobitne zohľadnené záujmy vyvážajúcich členov takto:

a) najmenej rozvinutým členským krajinám bude poskytnuté podstatne výhodnejšie zaobchádzanie, ako je poskytované ostatným skupinám členov, ktorí sú uvedení v tomto odseku (prednostne vo všetkých prvkoch);

b) členom, ktorých celkový objem vývozu textilu a odevov je malý v porovnaní s celkovým objemom vývozu ostatných členov a ktorí tvoria iba malé percento celkového dovozu tohto výrobku dovážajúceho člena, sa poskytne odlišné a výhodnejšie zaobchádzanie pri stanovení ekonomických podmienok uvedených v odsekoch 8, 13 a 14. U týchto dodávateľov budú náležite zohľadnené v súlade s článkom 1 ods. 2 a 3 budúce možnosti rozvoja ich obchodu a nevyhnutnosť povoliť dovozy pochádzajúce z ich územia v obchodovateľných množstvách;

c) ak ide o výrobky z vlny pochádzajúce z rozvojových členských krajín produkujúcich vlnu, ktorých hospodárstvo a obchod s textilom a odevmi závisia od odvetví výroby vlny, ktorých celkový vývoz textilu a odevov pozostáva takmer výlučne z vlnených výrobkov a ktorých objem obchodu s textilom a odevmi je na trhoch dovážajúcich členov pomerne malý, vývozným potrebám týchto členov sa bude pri určovaní výšky kvót, koeficientov rastu a stupňa flexibility venovať osobitná pozornosť;

d) výhodnejšie zaobchádzanie sa bude poskytovať pri spätných dovozoch textilných a odevných výrobkov, ktoré člen vyviezol inému členovi na prepracovanie a následne spätne doviezol podľa právnych noriem a praktík dovážajúceho člena a za predpokladu zabezpečenia primeraných kontrolných a certifikačných procedúr, keď sú tieto výrobky dovážané z krajiny člena, pre ktorého tento druh obchodu predstavuje významný podiel na jej celkovom vývoze textilu a odevov.

7. Člen, ktorý navrhuje prijať ochranné opatrenie, bude sa usilovať o konzultácie s členom alebo s členmi, ktorí by boli takýmto postupom postihnutí. K žiadosti o konzultácie budú pripojené presné a príslušné vecné informácie, podľa možnosti čo najaktuálnejšie, predovšetkým s ohľadom na faktory: a) uvedené v odseku 3, na ktorých člen zavádzajúci opatrenie založil svoje rozhodnutie o existencii vážneho poškodenia alebo skutočnej hrozby vážneho poškodenia domáceho odvetvia; b) uvedené v odseku 4, na ktorých základe navrhuje zavedenie ochranného opatrenia vo vzťahu k príslušnému členovi alebo členom. Ak ide o žiadosti predkladané v zmysle tohto odseku, informácie sa budú čo najviac vzťahovať na identifikovateľné časti výroby a na príslušné obdobie uvedené v odseku 8. Člen uchyľujúci sa k takému opatreniu zároveň uvedie špecifickú úroveň, na ktorú sa navrhuje obmedziť dovozy príslušných výrobkov pochádzajúcich od zainteresovaného člena alebo členov, pričom takáto úroveň nebude nižšia ako úroveň uvedená v odseku 8. Člen usilujúci sa o konzultácie súčasne oznámi žiadosť o konzultácie predsedovi TMB vrátane všetkých príslušných faktických údajov, rámcovo uvedených v odsekoch 3 a 4, spolu s navrhovanou výškou obmedzení. Predseda bude informovať členov TMB o žiadosti o konzultácie, pričom označí žiadajúceho člena, predmetný výrobok a člena, ktorý dostal žiadosť. Príslušný člen alebo členovia zašlú odpoveď na túto žiadosť v čo najkratšej lehote a konzultácie sa uskutočnia bezodkladne a dokončia sa do 60 dní od dátumu prijatia žiadosti.

8. Ak sa v procese konzultácií vzájomne dohodne, že situácia si vyžaduje obmedzenia vývozu určitého výrobku príslušného člena alebo členov, úroveň takéhoto obmedzenia bude stanovená na úrovni, ktorá nebude nižšia ako skutočná výška vývozu alebo dovozu príslušného člena počas 12-mesačného obdobia, ktoré sa končí dva mesiace pred mesiacom predloženia žiadosti na konzultáciu.

9. Podrobnosti o dohodnutom obmedzovacom opatrení budú oznámené TMB do 60 dní od dátumu uzavretia dohody. TMB rozhodne, či je dohoda opodstatnená v zmysle ustanovení tohto článku. Ako podklady na svoje rozhodnutie využije TMB dostupné faktické údaje uvedené v odseku 7, ktoré sú poskytnuté predsedovi TMB, ako aj ostatné príslušné informácie poskytnuté

zainteresovanými členmi. TMB môže prijať také odporúčania, ktoré považuje za primerané pre zainteresovaného člena.
10. Ak však po uplynutí obdobia 60 dní od dátumu prijatia žiadosti o konzultácie nedôjde k žiadnej dohode medzi týmito členmi, člen, ktorý mal v úmysle prijať ochranné opatrenie, môže uplatňovať obmedzenie od dátumu dovozu alebo dátumu vývozu v súlade s ustanoveniami tohto článku, a to do tridsiatich dní nasledujúcich po šesťdesiatdňovom konzultačnom období, a súčasne predloží túto záležitosť TMB. Každý z členov bude môcť predložiť danú záležitosť TMB pred uplynutím obdobia šesťdesiatich dní. V každom prípade TMB preskúma záležitosť v čo najkratšom čase vrátane rozhodnutia o existencii vážneho poškodenia alebo o skutočnej hrozbe vážneho poškodenia a jeho príčin a predloží primerané odporúčania zúčastneným členom do tridsiatich dní. Pri tomto posúdení využije TMB dostupné faktické údaje uvedené v odseku 7, poskytnuté jeho predsedovi, ako aj všetky ostatné príslušné informácie poskytnuté zainteresovanými členmi.
11. Za veľmi nezvyčajných a kritických okolností, keď by oneskorenie spôsobilo ťažko napraviteľnú škodu, môže sa na základe odseku 10 prijať dočasné opatrenie s podmienkou, že žiadosť o konzultácie a oznámenie TMB budú predložené do piatich pracovných dní po prijatí opatrenia. Ak sa pri konzultáciách nedosiahne dohoda, TMB bude vyrozumený o záveroch konzultácií okamžite po ich ukončení, ale v každom prípade najneskôr do 60 dní od dátumu zavedenia opatrenia. TMB okamžite preskúma záležitosť a predloží primerané odporúčania zainteresovaným členom do 30 dní. Ak sa pri konzultáciách dosiahne dohoda, členovia budú o tom informovať TMB po ich ukončení, ale v každom prípade najneskôr do 90 dní od dátumu zavedenia opatrenia. TMB môže predložiť také odporúčania, aké považuje za primerané pre zúčastnených členov.
12. Člen môže zachovať opatrenia, ktoré uplatňuje podľa ustanovení tohto článku: a) už počas troch rokov bez predlžovania, alebo b) až kým nie je výrobok začlenený do GATT 1994, ak k tomu dôjde skôr.
13. Ak obmedzujúce opatrenie zostane v platnosti počas obdobia presahujúceho jeden rok, jeho výška na nasledujúce roky bude predstavovať úroveň stanovenú pre prvý rok, zvýšenú o ročné tempo rastu, ktoré nie je menšie ako 6 %, ak TMB nepreukáže, že je odôvodnený iný koeficient. Výška obmedzenia uplatňovaného na príslušný výrobok môže byť prekročená v priebehu jedného alebo dvoch nasledujúcich rokov o 10 % zálohového alebo spätného využitia, pričom zálohové využitie nemôže predstavovať viac ako 5 %. Žiadne obmedzenia množstva nebudú stanovené kombináciou možností použitia zálohového využitia a spätného využitia a ustanovenia odseku 14.
14. Keď člen obmedzuje v zmysle tohto článku viac ako jeden výrobok iného člena, dohodnutá výška obmedzenia v súlade s ustanoveniami tohto článku môže byť zvýšená pri každom z týchto výrobkov o 7 % za predpokladu, že celkový objem vývozu podliehajúci obmedzeniu neprevyšuje celkovú úroveň stanovenú pre všetky vývozy podrobované obmedzeniu podľa tohto článku na základe dohodnutých spoločných jednotiek. Ak sa obdobia na uplatňovanie obmedzení týchto výrobkov navzájom nezhodujú, toto ustanovenie sa bude uplatňovať na každé obdobie, v ktorom nastáva prekrývanie na princípe pro rata.
15. Ak sa ochranné opatrenie uplatňuje podľa tohto článku na výrobok, na ktorý sa už vzťahuje obmedzenie podľa MFA počas 12-mesačného obdobia, ktoré predchádza nadobudnutiu platnosti Dohody WTO, alebo v súlade s ustanoveniami článku 2 alebo 6, úroveň nového obmedzenia bude taká, ako je stanovená v odseku 8, ak nové obmedzenia nenadobudnú platnosť do jedného roka od
a) dátumu oznámenia uvedeného v článku 2 ods. 15 na zrušenie predchádzajúceho obmedzenia;
b) dátumu zrušenia predchádzajúceho obmedzenia zavedeného v súlade s ustanoveniami tohto článku alebo MFA a v tom prípade úroveň nebude nižšia, ako je vyššia úroveň z dvoch nasledujúcich úrovní: i) úroveň obmedzenia stanovená na obdobie posledných dvanástich mesiacov, počas ktorých bol výrobok obmedzovaný, alebo ii) úroveň obmedzenia stanovená v odseku 8.
16. Ak sa člen, ktorý neuplatňuje obmedzenia podľa článku 2, rozhodne niektoré uplatniť v súlade s ustanoveniami tohto článku, zvolí si primerané dohovory, ktoré a) plne zohľadnia také faktory, ako je stanovená colná klasifikácia a jednotky množstva založené na bežnej obchodnej praxi pri vývozných a dovozných operáciách, či už z hľadiska zloženia vláken, alebo z hľadiska konkurencie v rovnakej oblasti svojho domáceho trhu, b) zabraňujú nadmernej kategorizácii. Žiadosť o konzultácie, ako sa uvádza v odseku 7 alebo 11, bude obsahovať úplné informácie o takýchto dohovoroch.
Článok 7

1. Ako súčasť integračného procesu a s odvolaním sa na špecifické záväzky prijaté členmi v dôsledku Uruguajského kola všetci členovia prijmú také opatrenia, ktoré by mali byť nevyhnutné, aby sa prispôsobili pravidlám a podmienkam GATT 1994 tak, aby
a) dosiahli zlepšenie prístupu na trh s textilom a odevmi pomocou takých opatrení, ako je zníženie a viazanosť ciel, zníženie alebo odstránenie netarifných prekážok obchodu a uľahčenie colných, administratívnych a licenčných formalít;
b) zabezpečili uplatňovanie obchodnej politiky týkajúcej sa spravodlivých a vyvážených podmienok, keď ide o textil a odevy v takých oblastiach, ako sú dumpingové a antidumpingové pravidlá a postupy, subvencie a vyrovnávacie opatrenia a ochrana práv duševného vlastníctva;
c) vylúčili diskrimináciu dovozu textilu a odevov pri prijímaní opatrení z dôvodov všeobecnej obchodnej politiky.
Takéto opatrenia neovplyvnia práva a záväzky vyplývajúce členom z GATT 1994.
2. Členovia oznámia TMB opatrenia uvedené v odseku 1, ktoré majú vplyv na realizáciu tejto dohody. Ak budú opatrenia oznámené iným orgánom WTO, bude súhrn odvolania sa na pôvodné oznámenia dostatočný na splnenie požiadaviek v zmysle tohto odseku. Každý člen bude môcť predložiť TMB spätné oznámenia.
3. Keď ktorýkoľvek člen usúdi, že iný člen neprijal opatrenia uvedené v odseku 1 a že bola porušená rovnováha práv a záväzkov vyplývajúcich z tejto dohody, môže sa obrátiť s touto záležitosťou na príslušné orgány WTO a informovať o tom TMB. Akékoľvek následné nálezy a závery príslušných orgánov WTO budú súčasťou celkovej správy pre TMB.
Článok 8
1. Na účely kontroly uplatňovania tejto dohody, preskúmania všetkých opatrení prijatých na základe tejto dohody a ich zladenie s ňou, ako aj na prijatie opatrení, ktoré výslovne umožňuje táto dohoda, bude vytvorený Orgán na kontrolu obchodu s textilom („TMB“). TMB bude pozostávať z predsedu a 10 členov. Jeho zloženie bude vyvážené a pre členov široko reprezentatívne a budú prijaté opatrenia, aby sa prideľovanie miest uskutočňovalo striedavo a v primeraných intervaloch. Členovia TMB budú vymenovaní členmi určenými Radou pre obchod s tovarom a svoje funkcie budú vykonávať ad personam.
2. TMB si stanoví pracovné postupy. Je však zrejmé, že konsenzus na pôde TMB nevyžaduje súhlas alebo zhodu členov vymenovaných členmi, ak sú na nevyriešenej otázke, ktorú TMB skúma, zainteresovaní.
3. TMB bude považovaný za stály orgán a bude sa schádzať podľa potreby na vykonávanie funkcií, ktoré sa od neho vyžadujú v zmysle tejto dohody. Bude sa opierať o oznámenia a informácie poskytnuté členmi na základe príslušných článkov tejto dohody, doplnené o ľubovoľné dodatočné informácie alebo potrebné detaily, ktoré môžu členovia predložiť, alebo môže rozhodnúť o ich získaní od členov. Môže sa opierať aj o oznámenia a správy od iných orgánov WTO alebo z takých zdrojov, ktoré považuje za vhodné.
4. Členovia si navzájom poskytnú primeranú príležitosť na konzultácie vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa uplatňovania tejto dohody.
5. Ak sa v priebehu dvojstranných konzultácií stanovených touto dohodou nedosiahne vzájomne prijateľné riešenie, na žiadosť ktoréhokoľvek z členov a po dôkladnom a okamžitom posúdení záležitosti predloží TMB zainteresovaným členom odporúčania.
6. Na žiadosť ktoréhokoľvek člena TMB okamžite preskúma každú jednotlivú záležitosť, ktorú tento člen považuje za takú, ktorá poškodzuje jeho záujmy podľa tejto dohody, pričom konzultácie medzi ním a príslušným členom alebo členmi nepriniesli vzájomne uspokojivé riešenie. Takéto záležitosti môže TMB preskúmať takým spôsobom, aký umožňuje vzniesť pripomienky dotyčným členom, a bude môcť tiež preskúmať záležitosť podľa odseku 11.
7. Pred formulovaním svojich odporúčaní alebo pripomienok pozve TMB členov, ktorí môžu byť priamo postihnutí posudzovanou záležitosťou.
8. V každom prípade, keď je TMB vyzvaný, aby vypracoval odporúčania alebo nálezy, urobí to najneskôr do 30 dní, ak nie je v tejto dohode stanovené inak. Všetky takéto odporúčania alebo nálezy budú priamo oznámené zainteresovaným členom aj Rade pre obchod s tovarom pre jej informovanosť.
9. Členovia sa budú usilovať o prijatie všetkých odporúčaní TMB, ktorý bude vykonávať patričnú kontrolu realizácie týchto odporúčaní.
10. Ak niektorý člen usúdi, že nie je schopný podriadiť sa odporúčaniam TMB, vysvetlí mu svoje dôvody najneskôr do jedného mesiaca po prijatí týchto odporúčaní. Po dôkladnom posúdení predložených dôvodov vydá TMB čo najskôr ďalšie odporúčania, ktoré bude pokladať za vhodné. Ak sa ani po ďalších odporúčaniach záležitosť nevyrieši, každý z členov ju bude môcť predložiť

Orgánu na urovnávanie sporov a použiť článok XXIII ods. 2 GATT 1994 a príslušné ustanovenia Dohovoru o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov.
11. S cieľom dohliadnuť na uplatňovanie tejto dohody uskutoční Rada pre obchod s tovarom rozsiahle preskúmanie pred ukončením každej etapy integračného procesu. TMB pomáha realizovať túto revíziu tým, že zašle najmenej päť mesiacov pred ukončením každej etapy Rade pre obchod s tovarom celkovú správu o realizácii tejto dohody počas skúmanej etapy, pričom zvlášť zohľadní záležitosti, ktoré sa týkajú integračného procesu, uplatňovania prechodného ochranného mechanizmu a záležitostí súvisiacich s uplatňovaním pravidiel a podmienok GATT 1994, stanovených podľa okolností v článkoch 2, 3, 6 a 7. Celková správa TMB môže obsahovať všetky odporúčania, ktoré považuje TMB za vhodné predložiť Rade pre obchod s tovarom.
12. V nadväznosti na toto preskúmanie prijme Rada pre obchod s tovarom jednomyseľne také rozhodnutie, ktoré považuje za vhodné na zabezpečenie neporušenia rovnováhy práv a záväzkov obsiahnutých v tejto dohode. Pri urovnávaní sporov, ktoré môžu vzniknúť s ohľadom na článok 7, Orgán na urovnávanie sporov môže povoliť bez toho, aby bol dotknutý konečný termín stanovený podľa článku 9, úpravu článku 2 ods. 14, a to pre etapu nasledujúcu po preskúmaní voči každému členovi, ktorý na základe zistení neplní svoje záväzky vyplývajúce z tejto dohody.
Článok 9
Táto dohoda a všetky obmedzenia v rámci nej budú zrušené k prvému dňu 121. mesiaca platnosti Dohody WTO, keď bude textilné a odevné odvetvie plne začlenené do GATT 1994. Táto dohoda sa nebude predlžovať.
PRÍLOHA
ZOZNAM VÝROBKOV ZAHRNUTÝCH DO TEJTO DOHODY
1. Táto príloha obsahuje zoznam textilných a odevných výrobkov označených podľa Harmonizovaného systému opisu a označovania tovarov (HS) v šesťmiestnej nomenklatúre.
2. Opatrenia prijaté podľa ustanovenia o ochranných opatreniach uvedených v článku 6 sa budú uplatňovať na jednotlivé textilné a odevné výrobky a nie na základe položiek HS vo vlastnom slova zmysle.
3. Opatrenia prijaté na základe ustanovení o ochranných opatreniach uvedených v článku 6 tejto dohody sa nebudú uplatňovať na:
a) vývozy látok remeselnej výroby tkaných na krosnách alebo na vývozy výrobkov umeleckých remesiel vyrobených ručne z ručne tkaných tkanín, alebo na vývozy textilných výrobkov a ošatenia umeleckej výroby vychádzajúcej z tradičnej ľudovej tvorby, ktoré pochádzajú z rozvojových členských krajín, za podmienky, že také výrobky sú predmetom príslušnej certifikácie v zmysle dohovorov platných medzi zainteresovanými členmi;
b) textilné výrobky, s ktorými sa tradične obchoduje a ktoré tvorili predmet medzinárodného obchodu v značných obchodovaných množstvách pred rokom 1982, ako sú tašky, vrecia, kobercové vystuženia, povrazy a laná, kufre, podložky, rohožky a koberce typicky vyrábané z vláken, ako sú juta, kokosové vlákno, sisal, manilské konope, magua a henekén;
c) výrobky vyrobené z čistého hodvábu.
Na také výrobky sa budú uplatňovať ustanovenia článku XIX GATT 1994 tak, ako je uvedené v Dohode o ochranných opatreniach.
Výrobky triedy XI (textílie a textilné výrobky) nomenklatúry
Harmonizovaného systému opisu a označovania tovarov (HS)
Číslo HS Označovanie tovaru
50 Prírodný hodváb
5004 00
5005 00
5006 00
5007 10
5007 20
5007 90
51 Vlna, jemná alebo hrubá zvieracia srsť; priadza z vlásia a tkaniny z vlásia
5105 10
5105 21
5105 29
5105 30
5106 10
5107 10
5107 20

5108 10
5108 20
5109 10
5109 90
5110 00
5111 11
5111 19
5111 20
5111 30
5111 90
5112 11
5112 19
5112 20
5112 30
5112 90
5113 00
52 Bavlna
5204 11
5204 19
5204 20
5205 11
5205 12
5205 13
5205 14
5205 15
5205 21
5205 22
5205 23
5205 24
5205 25
5205 31
5205 32
5205 33
5205 34
5205 35
5205 41
5205 42
5205 43
5205 44
5205 45
5206 11
5206 12
5206 13
5206 14
5206 15
5206 21
5206 22
5206 23
5206 24
5206 25
5206 31
5206 32
5206 33
5206 34
5206 35
5206 41
5206 42
5206 43
5206 44

5206 45
5207 10
5207 90
5208 11
5208 12
5208 13
5208 19
5208 21
5208 22
5208 23
5208 29
5208 31
5208 32
5208 33
5208 39
5208 41
5208 42
5208 43
5208 49
5208 51
5208 52
5208 53
5208 59
5209 11
5209 12
5209 19
5209 21
5209 22
5209 29
5209 31
5209 32
5209 39
5209 41
5209 32
5209 43
5209 49
5209 51
5209 52
5209 59
5210 11
5210 12
5210 19
5210 21
5210 22
5210 29
5210 31
5210 32
5210 39
5210 41
5210 42
5210 49
5210 51
5210 52
5210 59
5211 11
5211 12
5211 19
5211 21
5211 22

5211 29
5211 31
5211 32
5211 39
5211 41
5211 42
5211 43
5211 49
5211 51
5211 52
5211 59
5212 11
5212 12
5212 13
5212 14
5212 15
5212 21
5212 22
5212 23
5212 24
5212 25
53 Iné rastlinné textilné vlákna, papierové vlákno a papierové tkaniny
5306 10
5306 20
5307 10
5307 20
5308 20
5308 90
5309 11
5309 19
5309 21
5309 29
5310 10
5310 90
5311 00
54 Syntetické vlákna
5401 10
5401 20
5402 10
5402 20
5402 31
5402 32
5402 33
5402 39
5402 41
5402 42
5402 43
5402 49
5402 51
5402 52
5402 59
5402 61
5402 62
5402 69
5403 10
5403 20
5403 31
5403 32
5403 33

5403 39
5403 41
5403 42
5403 49
5404 10
5404 90
5405 00
5406 10
5406 20
5407 10
5407 20
5407 30
5407 41
5407 42
5407 43
5407 44
5407 51
5407 52
5407 53
5407 54
5407 60
5407 71
5407 72
5407 73
5407 74
5407 81
5407 82
5407 83
5407 84
5407 91
5407 92
5407 93
5407 94
5408 10
5408 21
5408 22
5408 23
5408 24
5408 31
5408 32
5408 33
5408 34
55 Chemické strižové vlákna
5501 10
5501 20
5501 30
5501 90
5502 00
5503 10
5503 20
5503 30
5503 40
5503 90
5504 10
5504 90
5505 10
5505 20
5506 10
5506 20

5506 30
5506 90
5507 00
5508 10
5508 20
5509 11
5509 12
5509 21
5509 22
5509 31
5509 32
5509 41
5509 42
5509 51
5509 52
5509 53
5509 59
5509 61
5509 62
5509 69
5509 91
5509 92
5509 99
5510 11
5510 12
5510 20
5510 30
5510 90
5511 10
5511 20
5511 30
5512 11
5512 19
5512 21
5512 29
5512 91
5512 99
5513 11
5513 12
5513 13
5513 19
5513 21
5513 22
5513 23
5513 29
5513 31
5513 32
5513 33
5513 39
5513 41
5513 42
5513 43
5513 49
5514 11
5514 12
5514 13
5514 19
5514 21
5514 22

5514 23
5514 29
5514 31
5514 32
5514 33
5514 39
5514 41
5514 42
5514 43
5514 49
5515 11
5515 12
5515 13
5515 19
5515 21
5515 22
5515 29
5515 91
5515 92
5515 99
5516 11
5516 12
5516 13
5516 14
5516 21
5516 22
5516 23
5516 24
5516 31
5516 32
5516 33
5516 34
5516 41
5516 42
5516 43
5516 44
5516 91
5516 92
5516 93
5516 94
56 Vata, plsť a netkané textílie; priadze, motúzy, laná a výrobky z nich
5601 10
5601 21
5601 22
5601 29
5601 30
5602 10
5602 21
5602 29
5602 90
5603 00
5604 10
5604 20
5604 90
5605 00
5606 00
5607 10
5607 21
5607 30

5607 41
5607 49
5607 50
5607 90
5608 11
5608 19
5608 90
5609 00
57 Koberce a iné textilné podlahové krytiny
5701 10
5701 90
5702 10
5702 20
5702 31
5702 32
5702 39
5702 41
5702 42
5702 49
5702 51
5702 52
5702 59
5702 91
5702 92
5702 99
5703 10
5703 20
5703 30
5703 90
5704 10
5704 90
5705 00
58 Špeciálne tkaniny; všívané textílie; čipky; výšivky, tapisérie atď.
5801 10
5801 21
5801 22
5801 23
5801 24
5801 25
5801 26
5801 31
5801 32
5801 33
5801 34
5801 35
5801 36
5801 90
5802 11
5802 19
5802 20
5802 30
5803 10
5803 90
5804 10
5804 21
5804 29
5804 30
5805 00
5806 10

5806 20
5806 31
5806 32
5806 39
5806 40
5807 10
5807 90
5808 10
5808 90
5809 00
5810 10
5810 91
5810 92
5810 99
5811 00
59 Impregnované, vrstvené, povlečené alebo laminované textílie atď.
5901 10
5901 90
5902 10
5902 20
5902 90
5903 10
5903 20
5903 90
5904 10
5904 91
5904 92
5905 00
5906 10
5906 91
5906 99
5907 00
5908 00
5909 00
5910 00
5911 10
5911 20
5911 31
5911 32
5911 40
5911 90
60 Pletené alebo háčkované tkaniny
6001 10
6001 21
6001 22
6001 29
6001 91
6001 92
6001 99
6002 10
6002 20
6002 30
6002 41
6002 42
6002 43
6002 49
6002 91
6002 92

6002 93
6002 99
61 Odevy a odevné doplnky, pletené alebo háčkované
6101 10
6101 20
6101 30
6101 90
6102 10
6102 20
6102 30
6102 90
6103 11
6103 12
6103 19
6103 21
6103 22
6103 23
6103 29
6103 31
6103 32
6103 33
6103 39
6103 41
6103 42
6103 43
6103 49
6104 11
6104 12
6104 13
6104 19
6104 21
6104 22
6104 23
6104 29
6104 31
6104 32
6104 33
6104 39
6104 41
6104 42
6104 43
6104 44
6104 49
6104 51
6104 52
6104 53
6104 59
6104 61
6104 62
6104 63
6104 69
6105 10
6105 20
6105 90
6106 10
6106 20
6106 90
6107 11
6107 12

6107 19
6107 21
6107 22
6107 29
6107 91
6107 92
6107 99
6108 11
6108 19
6108 21
6108 22
6108 29
6108 31
6108 32
6108 39
6108 91
6108 92
6108 99
6109 10
6109 90
6110 10
6110 20
6110 30
6110 90
6111 10
6111 20
6111 30
6111 90
6112 11
6112 12
6112 19
6112 20
6112 31
6112 39
6112 41
6112 49
6113 00
6114 10
6114 20
6114 30
6114 90
6115 11
6115 12
6115 19
6115 20
6115 91
6115 92
6115 93
6115 99
6116 10
6116 91
6116 92
6116 93
6116 99
6117 10
6117 20
6117 80
6117 90
62 Odevy a odevné doplnky, iné než pletené alebo háčkované

6201 11
6201 12
6201 13
6201 19
6201 91
6201 92
6201 93
6201 99
6202 11
6202 12
6202 13
6202 19
6202 91
6202 92
6202 93
6202 99
6203 11
6203 12
6203 19
6203 21
6203 22
6203 23
6203 29
6203 31
6203 32
6203 33
6203 39
6203 41
6203 42
6203 43
6203 49
6204 11
6204 12
6204 13
6204 19
6204 21
6204 22
6204 23
6204 29
6204 31
6204 32
6204 33
6204 39
6204 41
6204 42
6204 43
6204 44
6204 49
6204 51
6204 52
6204 53
6204 59
6204 61
6204 62
6204 63
6204 69
6205 10
6205 20
6205 30

6205 90
6206 10
6206 20
6206 30
6206 40
6206 90
6207 11
6207 19
6207 21
6207 22
6207 29
6207 91
6207 92
6207 99
6208 11
6208 19
6208 21
6208 22
6208 29
6208 91
6208 92
6208 99
6209 10
6209 20
6209 30
6209 90
6210 10
6210 20
6210 30
6210 40
6210 50
6211 11
6211 12
6211 20
6211 31
6211 32
6211 33
6211 39
6211 41
6211 42
6211 43
6211 49
6212 10
6212 20
6212 30
6212 90
6213 10
6213 20
6213 90
6214 10
6214 20
6214 30
6214 40
6214 90
6215 10
6215 20
6215 90
6216 00

6217 10
6217 90
63 Iné zhotovené textilné výrobky; súpravy; obnosené oblečenie atď.
6301 10
6301 20
6301 30
6301 40
6301 90
6302 10
6302 21
6302 22
6302 29
6302 31
6302 32
6302 39
6302 40
6302 51
6302 52
6302 53
6302 59
6302 60
6302 91
6302 92
6302 93
6302 99
6303 11
6303 12
6303 19
6303 91
6303 92
6303 99
6304 11
6304 19
6304 91
6304 92
6304 93
6304 99
6305 10
6305 20
6305 31
6305 39
6305 90
6306 11
6306 12
6306 19
6306 21
6306 22
6306 29
6306 31
6306 39
6306 41
6306 49
6306 91
6306 99
6307 10
6307 20
6307 90
6308 00
6309 00

Textilné a odevné výrobky vzťahujúce sa ku kapitolám 30Ä49, 64Ä96
Číslo HS Označenie tovaru
3005 90 Vata, gáza, obväzy a podobne
ex3921 12
ex3921 13
ex3921 90
ex4202 12
ex4202 22
ex4202 32
ex4202 92
ex6405 20
ex6406 10
ex6406 99
6501 00
6502 00
6503 00
6504 00
6505 90
6601 10
6601 91
6601 99
ex7019 10
ex7019 20
8708 21
8804 00
9113 90
ex9404 90
9502 91
ex9612 10

DOHODA
o technických prekážkach obchodu

Členovia,
majúc na pamäti Uruguajské kolo mnohostranných obchodných rokovaní;
želajúc si podporovať ciele GATT 1994;
uznávajúc dôležitý prínos, ktorým môžu medzinárodné normy a systémy posudzovania zhody prispieť k zvýšeniu efektívnosti výroby a uľahčeniu riadenia medzinárodného obchodu;
želajúc si podporiť rozvoj týchto medzinárodných noriem a systémov posudzovania zhody;
želajúc si zabezpečiť, aby technické predpisy a normy vrátane požiadaviek na balenie, značenie a na označovanie a postupy na posudzovanie zhody s technickými predpismi a normami nevytvárali zbytočné prekážky v medzinárodnom obchode;
uznávajúc, že žiadnej krajine by sa nemalo brániť v tom, aby prijímala na úrovni, ktorú považuje za primeranú, opatrenia na zabezpečenie kvality svojho vývozu alebo opatrenia na ochranu života a zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, na ochranu životného prostredia, alebo opatrenia na zabránenie podvodným praktikám s podmienkou, že prijaté opatrenia sa nebudú uplatňovať spôsobom, ktorý by sa stal prostriedkom svojvoľnej alebo bezdôvodnej diskriminácie medzi krajinami, kde prevládajú rovnaké podmienky, alebo prostriedkom skrytého obmedzenia medzinárodného obchodu a že tieto opatrenia sú v súlade s ustanoveniami tejto dohody;
uznávajúc, že žiadnej krajine by sa nemalo brániť v tom, aby prijímala opatrenia nevyhnutné na ochranu záujmov svojej bezpečnosti;
uznávajúc prínos, ktorým môže prispieť medzinárodná normalizácia pri transfere technológie z vyspelých krajín do rozvojových krajín;
uznávajúc, že rozvojové krajiny sa môžu stretnúť s osobitnými ťažkosťami pri tvorbe a používaní technických predpisov, noriem a postupov určených na posudzovanie zhody s technickými predpismi a normami a želajúc si pomôcť im v tomto smere;
dohodli sa takto:

Článok 1
Všeobecné ustanovenia

1.1 Všeobecné pojmy normalizácia a postupy na posudzovanie zhody budú mať význam, ktorý im poskytuje definícia prijatá v rámci systému Organizácie Spojených národov a medzinárodných normalizačných orgánov, pričom sa bude prihliadať na ich súvislosť a na cieľ a účel tejto dohody.
1.2 Na účely tejto dohody sa používa terminológia tak, ako je uvedené v prílohe 1.
1.3 Všetky výrobky vrátane priemyselných a poľnohospodárskych výrobkov podliehajú ustanoveniam tejto dohody.
1.4 Obchodné špecifikácie vypracované vládnymi orgánmi na požiadavky na ich výrobu alebo spotrebu nepodliehajú ustanoveniam tejto dohody, ale sú podriadené Dohode o vládnom obstarávaní v súlade s jej obsahom.
1.5 Ustanovenia tejto dohody sa nevzťahujú na sanitárne a fytosanitárne opatrenia tak, ako sú definované v prílohe A Dohody o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach.
1.6 V tejto dohode všetky odkazy na technické predpisy, normy a postupy na posudzovanie zhody sa budú interpretovať tak, aby zahŕňali všetky zmeny k nim a všetky doplnky k predpisom alebo k výrobkom, na ktoré sa technické predpisy vzťahujú, s výnimkou zmien a doplnkov, ktoré nemajú významnú povahu.
TECHNICKÉ PREDPISY A NORMY
Článok 2
Príprava, prijímanie a uplatňovanie technických predpisov a noriem ústrednými vládnymi orgánmi
S ohľadom na svoje ústredné vládne orgány:
2.1 Členovia zabezpečia, aby sa s výrobkami dovážanými z územia ktoréhokoľvek člena nezaobchádzalo, pokiaľ ide o technické predpisy, menej priaznivo ako s obdobnými výrobkami domáceho pôvodu alebo s obdobnými výrobkami pochádzajúcimi z ktorejkoľvek inej krajiny.
2.2 Členovia zabezpečia, aby sa technické predpisy nepripravovali, neprijímali alebo neuplatňovali s úmyslom vytvoriť zbytočné prekážky v medzinárodnom obchode. Technické predpisy preto nebudú obmedzovať obchod viac, ako je potrebné na splnenie zákonných cieľov, berúc do úvahy riziká, ktoré by mohli ich nesplnením vzniknúť. Takými zákonnými cieľmi sú, okrem iného, požiadavky národnej bezpečnosti, zabránenie podvodným praktikám, ochrana zdravia alebo bezpečnosti ľudí, ochrana života alebo zdravia zvierat a rastlín alebo ochrana životného prostredia. Pri posudzovaní týchto rizík sa vychádza z príslušných hodnotiacich prvkov, okrem iného z dostupných poznatkov vedy a technických informácií z oblasti spracovateľských technológií alebo zo zamýšľaného konečného využitia výrobkov.
2.3 Technické predpisy sa nebudú uplatňovať, ak podmienky alebo ciele, ktoré ich vznik vyvolali, zaniknú alebo ak zmenené okolnosti a ciele sa môžu riešiť spôsobom menej obmedzujúcim obchod.
2.4 Tam, kde sa technické predpisy vyžadujú a existujú príslušné medzinárodné normy alebo sú bezprostredne pred dokončením, členovia použijú tieto normy alebo ich príslušné časti ako základ pre svoje technické predpisy okrem prípadov, ak by také medzinárodné normy alebo ich príslušné časti boli neúčinným alebo nevyhovujúcim prostriedkom na dosiahnutie sledovaných zákonných cieľov, napríklad v dôsledku klimatických alebo geografických podmienok alebo podstatných technologických problémov.
2.5 Člen, ktorý pripravuje, prijíma alebo uplatňuje technický predpis, ktorý môže mať významný vplyv na obchod iných členov, na žiadosť ktoréhokoľvek člena vysvetlí opodstatnenosť tohto technického predpisu v zmysle ustanovení odsekov 2 až 4. Ak sa technický predpis pripravuje, prijíma alebo uplatňuje na dosiahnutie jedného zo zákonných cieľov výslovne uvedených v odseku 2 a bude v súlade s príslušnými medzinárodnými normami, predpokladá sa, že nevznikne zbytočná prekážka v medzinárodnom obchode.
2.6 V záujme harmonizácie technických predpisov na čo najširšom základe sa členovia aktívne zúčastnia podľa svojich možností na príprave medzinárodných noriem príslušnými medzinárodnými normalizačnými orgánmi pre tie výrobky, pre ktoré buď už prijali, alebo hodlajú prijať technické predpisy.
2.7 Členovia uznajú ako rovnocenné technické predpisy iných členov, a to aj vtedy, ak sa tieto predpisy líšia od ich vlastných, za predpokladu, že tieto technické predpisy zodpovedajúcim spôsobom spĺňajú zámery ich vlastných predpisov.
2.8 Kde je to vhodné, budú členovia špecifikovať technické predpisy, ktoré stanovujú požiadavky na výrobok, skôr v prevádzkových pojmoch než v konštrukčných alebo opisných charakteristikách.
2.9 Ak neexistuje príslušná medzinárodná norma alebo technický obsah navrhovaného technického predpisu nie je v súlade s technickým obsahom príslušných medzinárodných noriem a ak technický predpis môže mať významný vplyv na obchod ostatných členov, potom členovia:

2.9.1 pri najbližšej vhodnej príležitosti zverejnia v tlači informáciu spôsobom, ktorý umožní oboznámiť zainteresovaných členov s tým, že navrhujú zaviesť určitý technický predpis;
2.9.2 prostredníctvom Sekretariátu oznámia ostatným členom výrobky, na ktoré sa bude navrhovaný technický predpis vzťahovať, spolu so stručným uvedením účelu a zdôvodnením. Tieto oznámenia sa zverejnia pri najbližšej vhodnej príležitosti, keď ešte možno uplatniť pozmeňujúce návrhy a zohľadniť pripomienky;
2.9.3 na požiadanie poskytnú ostatným členom podrobnosti alebo kópie navrhovaného technického predpisu a ak možno, upozornia na tie časti, ktoré sa podstatne odlišujú od príslušných medzinárodných noriem;
2.9.4 bez diskriminácie poskytnú ostatným členom primeraný čas na predloženie písomných pripomienok, na požiadanie prerokujú tieto pripomienky a vezmú do úvahy tieto písomné pripomienky a výsledky týchto rokovaní.
2.10 Ak ustanovenia úvodnej časti odseku 9 neustanovujú inak, v prípade, že vzniknú, alebo hrozí, že vzniknú členovi vážne problémy spojené s ochranou bezpečnosti, zdravia, s ochranou životného prostredia alebo národnej bezpečnosti, môže tento člen, ak to považuje za nevyhnutné, upustiť od postupov uvedených v odseku 9 za predpokladu, že po prijatí technického predpisu:
2.10.1 okamžite oznámi ostatným členom prostredníctvom Sekretariátu príslušný technický predpis a výrobky, ktorých sa týka, spolu so stručným uvedením účelu a zdôvodnením technického predpisu vrátane povahy naliehavých problémov;
2.10.2 na požiadanie poskytne ostatným členom kópie technického predpisu;
2.10.3 bez diskriminácie umožní ostatným členom predložiť písomné pripomienky, na požiadanie ich prerokovať a vziať do úvahy tieto písomné pripomienky a výsledky týchto rokovaní.
2.11 Členovia zabezpečia, aby všetky prijaté technické predpisy sa okamžite zverejnili alebo sprístupnili takým spôsobom, ktorý umožní zainteresovaným členom oboznámiť sa s nimi.
2.12 S výnimkou naliehavých okolností podľa odseku 10 členovia poskytnú primeranú lehotu od uverejnenia technického predpisu do nadobudnutia jeho platnosti, aby výrobcom vyvážajúcich členov, a predovšetkým rozvojových členských krajín poskytli čas na prispôsobenie svojich výrobkov alebo výrobných metód požiadavkám dovážajúceho člena.
Článok 3
Príprava, prijímanie a uplatňovanie technických noriem miestnymi vládnymi orgánmi a mimovládnymi orgánmi
S ohľadom na svoje miestne vládne orgány a mimovládne orgány na svojom území:
3.1 Členovia prijmú v rámci svojich možností také primerané a dostupné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby tieto orgány postupovali podľa ustanovení článku 2 okrem oznamovacej povinnosti podľa článku 2 ods. 2.9 a 2.10.
3.2 Členovia zabezpečia, aby technické predpisy na úrovni miestnych správnych orgánov priamo podliehajúcich ústredným vládnym orgánom členov boli oznamované v súlade s ustanoveniami článku 2 ods. 9.2 a 10.1, pričom oznamovacia povinnosť sa nebude vyžadovať v tom prípade, ak technický obsah technických predpisov bude v podstate zhodný s predchádzajúcimi oznámeniami technických predpisov vykonávanými ústrednými vládnymi orgánmi dotyčného člena.
3.3 Členovia môžu požadovať, aby sa kontakt s ostatnými členmi vrátane oznamovacej povinnosti, poskytovanie informácií, podávanie pripomienok a rokovania uvedené v článku 2 ods. 9 a 10 uskutočňovali prostredníctvom ústredných vládnych orgánov.
3.4 Členovia neprijmú také opatrenia, ktoré by vyžadovali, aby miestne správne orgány alebo mimovládne orgány postupovali na svojom území spôsobom nezlučiteľným s ustanoveniami článku 2, alebo ich v tom podporovali.
3.5 Členovia sú plne zodpovední podľa tejto dohody za dodržiavanie všetkých ustanovení článku 2. Členovia vypracujú a uplatnia účinné opatrenia a mechanizmy na dodržiavanie ustanovení článku 2 inými ako ústrednými vládnymi orgánmi.
Článok 4
Príprava, prijímanie a uplatňovanie noriem
4.1 Členovia zabezpečia, aby ich ústredné vládne normalizačné orgány prijali a dodržiavali Zásady správnej praxe na prípravu, prijímanie a uplatňovanie noriem uvedené v prílohe 3 tejto dohody (ďalej len „Zásady správnej praxe“). Prijmú také vhodné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby miestne správne a mimovládne normalizačné orgány na ich území, ako aj regionálne normalizačné orgány prijali a dodržiavali tieto Zásady správnej praxe. Okrem toho členovia neprijmú opatrenia, ktoré by priamo alebo nepriamo vyžadovali, aby normalizačné orgány postupovali spôsobom nezlučiteľným so Zásadami správnej praxe. Povinnosti členov v súvislosti s dodržiavaním ustanovení Zásad

správnej praxe normalizačnými orgánmi budú uplatňovať bez ohľadu na to, či normalizačný orgán prijal Zásady správnej praxe, alebo nie.
4.2 Normalizačné orgány, ktoré prijali a dodržiavajú Zásady správnej praxe, členovia uznajú ako orgány dodržiavajúce princípy tejto dohody.
ZHODA TECHNICKÝCH PREDPISOV A NORIEM
Článok 5
Postupy na posudzovanie zhody vykonávané ústrednými vládnymi orgánmi
5.1 Členovia zabezpečia, aby v prípadoch, keď sa vyžaduje potvrdenie, že výrobky zodpovedajú technickým predpisom alebo normám, ich ústredné vládne orgány v prípade výrobkov pochádzajúcich z územia ostatných členov uplatnia nasledujúce ustanovenia:
5.1.1 postupy na posudzovanie zhody sa pripravujú, prijímajú a uplatňujú takým spôsobom, aby poskytli prístup dodávateľom obdobných výrobkov z ostatných členských krajín za podmienok, ktoré nie sú menej priaznivé, ako sú tie, ktoré sa poskytujú dodávateľom obdobných výrobkov domáceho pôvodu alebo dodávateľom obdobných výrobkov z ktorejkoľvek inej krajiny v porovnateľnej situácii; prístup znamená právo dodávateľov na posudzovanie zhody v rámci pravidiel postupu vrátane možnosti nechať si vykonať posúdenie zhody priamo na mieste, kde je zariadenie inštalované, a získať certifikát, ak postup tieto možnosti predpokladá;
5.1.2 postupy na posudzovanie zhody sa nepripravujú, neprijímajú a nepoužívajú s úmyslom a dôsledkom vytvoriť zbytočné prekážky v medzinárodnom obchode. To okrem iného znamená, že postupy na posudzovanie zhody nebudú prísnejšie alebo uplatňované prísnejšie, než je nevyhnutné na získanie primeranej dôvery dovážajúceho člena, že jeho výrobky sú v súlade s príslušnými technickými predpismi alebo normami, berúc do úvahy riziko, ktoré by v prípade nedodržania zhody mohlo vzniknúť.
5.2 Pri realizovaní ustanovenia odseku 1 členovia zabezpečia, aby:
5.2.1 postupy na posudzovanie zhody sa vykonali čo najrýchlejšie spôsobom, ktorý nie je menej priaznivý pre výrobky pochádzajúce z krajín iných členov ako pre obdobné domáce výrobky;
5.2.2 bola zverejnená vybavovacia lehota každého postupu na posudzovanie zhody alebo aby sa predpokladaná vybavovacia lehota oznámila žiadateľovi na požiadanie; po prijatí žiadosti kompetentný orgán ihneď preskúma úplnosť dokumentácie a informuje žiadateľa čo najrýchlejšie a dôkladne o všetkých nedostatkoch; kompetentný orgán čo najrýchlejšie odovzdá výsledky ohodnotenia žiadateľovi, aby sa v prípade potreby mohli vykonať korekčné úpravy; v prípade, keď má žiadosť nedostatky, kompetentný orgán bude tam, kde je to prakticky možné, pokračovať v posudzovaní zhody, ak o to žiadateľ požiada; a na požiadanie bude žiadateľa informovať o priebehu posudzovania bez vysvetlenia omeškania;
5.2.3 žiadosti o informácie sa obmedzovali iba na tie skutočnosti, ktoré súvisia s posudzovaním zhody a určením poplatkov;
5.2.4 sa rešpektovala dôvernosť informácií o výrobkoch pochádzajúcich z územia iných členov, ktoré vyplývajú z postupov na posudzovanie zhody alebo sa poskytujú v súvislosti s nimi rovnakým spôsobom ako pre domáce výrobky, a zároveň takým spôsobom, aby boli chránené oprávnené obchodné záujmy;
5.2.5 všetky poplatky ukladané za posudzovanie zhody výrobkov pochádzajúcich z územia iných členov boli porovnateľné s poplatkami ukladanými za posudzovanie zhody obdobných výrobkov domáceho pôvodu alebo výrobkov pochádzajúcich z ktorejkoľvek inej krajiny pri zohľadnení komunikačných, dopravných a iných nákladov vyvolaných rozdielmi medzi polohou zariadení žiadateľa a orgánom vykonávajúcim posudzovanie zhody;
5.2.6 umiestnenie skúšobných zariadení používaných pri postupoch na posudzovanie zhody a výber vzoriek nespôsobovali žiadateľom alebo ich zástupcom zbytočné nepríjemnosti;
5.2.7 vždy, keď sa zmení špecifikácia výrobku v súvislosti s určením jeho zhody s príslušnými technickými predpismi alebo normami, postupy na posudzovanie zhody modifikovaného výrobku sa obmedzia na to, čo je nevyhnutné na určenie, či existuje dostatočná istota, že výrobok stále spĺňa príslušné technické predpisy alebo normy;
5.2.8 sa stanovil postup na preskúmanie sťažností týkajúcich sa používania postupov na posudzovanie zhody a na prijímanie nápravných opatrení, ak je sťažnosť oprávnená.
5.3 V odsekoch 1 a 2 nič nebráni členom, aby vykonávali primerané náhodné kontroly na svojom území.
5.4 V prípadoch, keď sa vyžaduje potvrdenie, že výrobky sa zhodujú s technickými predpismi alebo normami a existujú alebo sú bezprostredne pred dokončením príslušné metodické materiály alebo odporúčania vydané medzinárodnými normalizačnými orgánmi, členovia zabezpečia, aby ústredné vládne orgány používali tieto materiály alebo ich príslušné časti ako základ ich postupu na

posudzovanie zhody s výnimkou prípadov, ak sú tieto metodické materiály alebo odporúčania, alebo ich príslušné časti nevhodné pre príslušných členov (čo sa na požiadanie musí náležite vysvetliť) z takých dôvodov, ako sú okrem iného požiadavky národnej bezpečnosti, zabránenie podvodným praktikám, ochrana ľudského zdravia alebo bezpečnosti ľudí, ochrana života alebo zdravia zvierat alebo rastlín, alebo ochrana životného prostredia, základné klimatické alebo iné geografické faktory, základné technologické a infraštruktúrne problémy.
5.5 S cieľom harmonizovať postupy na posudzovanie zhody na čo najširšom základe členovia sa budú plne zúčastňovať v rámci svojich možností na príprave metodických materiálov a odporúčaní pre postupy na posudzovanie zhody príslušnými medzinárodnými normalizačnými orgánmi.
5.6 Ak neexistuje príslušný metodický materiál alebo odporúčania vydané medzinárodným normalizačným orgánom, alebo technický obsah navrhovaného postupu na posudzovanie zhody v podstate nezodpovedá príslušným metodickým materiálom a odporúčaniam vydaným medzinárodnými normalizačnými orgánmi, a ak postup na posudzovanie zhody môže mať významný vplyv na obchod ostatných členov, potom členovia:
5.6.1 zverejnia pri najbližšej vhodnej príležitosti informáciu spôsobom, ktorý umožní zainteresovaným členom oboznámiť sa s tým, že navrhujú zavedenie príslušného postupu na posudzovanie zhody;
5.6.2 oznámia prostredníctvom Sekretariátu ostatným členom výrobky, na ktoré sa navrhovaný postup na posudzovanie zhody bude vzťahovať, spolu so stručným opisom cieľa a zdôvodnením daného postupu. Také oznámenia sa uskutočnia v najbližšom možnom čase, keď ešte možno uplatňovať pozmeňovacie návrhy a zohľadniť pripomienky;
5.6.3 na požiadanie poskytnú ostatným členom podrobnosti alebo kópie navrhovaného postupu a ak možno, upozornia na tie časti, ktoré sa v podstate odlišujú od príslušných metodických materiálov alebo odporúčaní vydaných medzinárodnými normalizačnými orgánmi;
5.6.4 bez diskriminácie poskytnú ostatným členom primeraný čas na predloženie písomných pripomienok, na požiadanie ich prerokujú a vezmú tieto písomné pripomienky a výsledky rokovaní do úvahy.
5.7 Ak vzniknú, alebo hrozí, že členovi vzniknú, naliehavé problémy spojené s ochranou bezpečnosti, zdravia, životného prostredia alebo národnej bezpečnosti, môže tento člen, ak to považuje za nevyhnutné, upustiť od krokov uvedených v odseku 6 za predpokladu, že po prijatí postupu člen:
5.7.1 okamžite oznámi ostatným členom prostredníctvom Sekretariátu príslušný postup a výrobky, na ktoré sa postup vzťahuje, so stručným uvedením cieľa a zdôvodnením postupu vrátane povahy naliehavých problémov;
5.7.2 na požiadanie poskytne ostatným členom kópie pravidiel postupu.
5.7.3 bez diskriminácie umožní ostatným členom predložiť ich písomné pripomienky, na požiadanie ich prerokuje a vezme tieto písomné pripomienky a výsledky rokovaní do úvahy.
5.8 Členovia zabezpečia, aby všetky prijaté postupy na posudzovanie zhody boli okamžite zverejnené alebo ináč sprístupnené takým spôsobom, ktorý umožní zainteresovaným členom oboznámiť sa s nimi.
5.9 S výnimkou naliehavých okolností uvedených v odseku 7 členovia poskytnú primeranú lehotu od uverejnenia požiadaviek týkajúcich sa postupov na posudzovanie zhody a do nadobudnutia ich platnosti, aby tak výrobcom vyvážajúcich členov, a predovšetkým rozvojových členských krajín, poskytli čas na prispôsobenie svojich výrobkov alebo výrobných metód požiadavkám dovážajúceho člena.
Článok 6
Uznávanie zhody ústrednými vládnymi orgánmi
S ohľadom na svoje ústredné vládne orgány:
6.1 Členovia zabezpečia, kedykoľvek je to možné, bez obmedzenia ustanovení odsekov 3 a 4, aby sa výsledky postupov na posudzovanie zhody akceptovali v ostatných krajinách, a to aj vtedy, ak sa tieto postupy líšia od ich vlastných, za predpokladu, že týmito postupmi sa potvrdí zhoda s použiteľnými technickými predpismi alebo normami. Uznáva sa, že predchádzajúce konzultácie môžu byť nevyhnutné v záujme dosiahnutia vzájomne uspokojivého dohovoru týkajúceho sa najmä:
6.1.1 primeranej a trvalej technickej spôsobilosti príslušných orgánov na posudzovanie zhody vyvážajúceho člena tak, aby mohla existovať dôvera v trvalú spoľahlivosť ich výsledkov na posudzovanie zhody; v tomto ohľade sa bude brať do úvahy overená zhoda, napríklad prostredníctvom akreditácie, s príslušnými metodickými materiálmi alebo odporúčaniami

vydanými medzinárodnými normalizačnými orgánmi na preukázanie primeranej technickej odbornosti;
6.1.2 obmedzení uznávania výsledkov posudzovania zhody na tie, ktoré schválili príslušné inštitúcie a orgány vyvážajúceho člena.
6.2 Členovia zabezpečia, aby ich postupy na posudzovanie zhody umožňovali čo najschodnejšie uplatňovanie ustanovení odseku 1.
6.3 Členom sa odporúča, aby na požiadanie iných členov ochotne vstupovali do rokovaní s cieľom podpísať dohody o vzájomnom uznávaní postupov na posudzovanie zhody. Členovia môžu požadovať, aby také dohody spĺňali kritériá podľa odseku 1 a aby boli vzájomne uspokojivé, najmä čo sa týka možností na uľahčenie obchodovania s príslušnými výrobkami.
6.4 Členom sa odporúča, aby dovolili účasť orgánov na posudzovaní zhody pôsobiacich na území iných členov vo svojich postupoch na posudzovanie zhody za podmienok nie menej priaznivých, ako sú podmienky poskytované orgánom pôsobiacim na ich území alebo na území ktorejkoľvek inej krajiny.
Článok 7
Postupy na posudzovanie zhody vykonávané miestnymi vládnymi orgánmi
S ohľadom na svoje miestne vládne orgány na svojom území:
7.1 Členovia prijmú také vhodné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby tieto orgány postupovali podľa ustanovení článkov 5 a 6 s výnimkou oznamovacej povinnosti podľa článku 5 ods. 6.2 a 7.1.
7.2 Členovia zabezpečia, aby postupy na posudzovanie zhody vykonávané miestnymi vládnymi orgánmi, ktoré sú priamo podriadené ústrednej vláde členov, sa oznamovali v súlade s ustanoveniami článku 5 ods. 6.2 a 7.1, pričom oznamovacia povinnosť sa nebude vyžadovať v tom prípade, ak technický obsah postupu na posudzovanie zhody bude v podstate zhodný s technickým obsahom už oznámeného postupu na posudzovanie zhody ústredných vládnych orgánov členov.
7.3 Členovia môžu vyžadovať, aby sa kontakt s ostatnými členmi vrátane oznamovacej povinnosti, poskytovania informácií, pripomienok a rokovaní uvedených v článku 5 ods. 6 a 7 uskutočňoval prostredníctvom ústrednej vlády.
7.4 Členovia neprijmú také opatrenia, ktoré by vyžadovali alebo podporovali, aby miestne vládne orgány postupovali na svojom území spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s ustanoveniami článkov 5 a 6.
7.5 Členovia sú podľa tejto dohody plne zodpovední za dodržiavanie všetkých ustanovení článkov 5 a 6. Členovia vypracujú a uplatnia spoľahlivé opatrenia a mechanizmy na podporu dodržiavania ustanovení článkov 5 a 6 inými ako ústrednými vládnymi orgánmi.
Článok 8
Postupy na posudzovanie zhody vykonávané mimovládnymi orgánmi
8.1 Členovia prijmú také vhodné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby mimovládne orgány na svojom území, ktoré vykonávajú postupy na posudzovanie zhody, dodržiavali ustanovenia článkov 5 a 6 s výnimkou povinnosti oznamovať navrhované postupy na posudzovanie zhody. Okrem toho členovia neprijmú opatrenia, ktoré by priamo alebo nepriamo vyžadovali alebo podporovali, aby tieto orgány konali spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s ustanoveniami článkov 5 a 6.
8.2 Členovia zabezpečia, aby ich ústredné vládne orgány konali na základe postupov na posudzovanie zhody vypracovaných mimovládnymi orgánmi iba v tom prípade, ak mimovládne orgány dodržiavajú ustanovenia článkov 5 a 6 s výnimkou povinnosti oznamovať navrhované postupy na posudzovanie zhody.
Článok 9
Medzinárodné a regionálne systémy
9.1 Ak sa vyžaduje potvrdenie o zhode s technickým predpisom alebo normou, členovia budú, ak je to možné, vytvárať a prijímať medzinárodné systémy na posudzovanie zhody a zúčastňovať sa na nich.
9.2 Členovia prijmú také vhodné opatrenia, ktoré im umožnia zabezpečiť, aby medzinárodné a regionálne systémy na posudzovanie zhody, ktorých členmi alebo účastníkmi sú ich príslušné orgány, dodržiavali ustanovenia článkov 5 a 6. Okrem toho členovia neprijmú také opatrenia, ktoré by priamo alebo nepriamo vyžadovali alebo podporovali, aby tieto systémy pôsobili spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s ustanoveniami článkov 5 a 6.
9.3 Členovia zabezpečia, ak je to možné, aby ich ústredné vládne orgány konali na základe medzinárodných alebo regionálnych postupov na posudzovanie zhody iba v rozsahu, v ktorom tieto postupy budú v súlade s ustanoveniami článkov 5 a 6.
INFORMÁCIE A POMOC

Článok 10
Informácie o technických predpisoch, normách a postupoch na posudzovanie zhody
10.1 Každý člen zabezpečí, aby sa zriadilo informačné stredisko, ktoré bude schopné zodpovedať všetky primerané otázky ostatných členov a zainteresovaných strán ostatných členov, ako aj poskytnúť príslušné dokumenty, ktoré sa týkajú:
10.1.1 všetkých technických predpisov prijatých alebo navrhovaných na jeho území ústrednými alebo miestnymi vládnymi orgánmi a mimovládnymi orgánmi, ktoré majú právomoc vydávať technické predpisy, alebo regionálnymi normalizačnými orgánmi, ktorých sú také orgány členmi alebo účastníkmi;
10.1.2 všetkých noriem prijatých alebo navrhovaných na jeho území ústrednými alebo miestnymi vládnymi orgánmi, alebo regionálnymi normalizačnými orgánmi, ktorých sú také orgány členmi alebo účastníkmi;
10.1.3 všetkých postupov na posudzovanie zhody alebo navrhovaných postupov na posudzovanie zhody, ktoré sú na jeho území vykonávané ústrednými alebo miestnymi vládnymi orgánmi, alebo mimovládnymi orgánmi, ktoré majú právomoc vydávať technické predpisy, alebo regionálnymi orgánmi, ktorých sú také orgány členmi alebo účastníkmi;
10.1.4 jeho členstva alebo účasti jeho člena, alebo jeho príslušných ústredných alebo miestnych vládnych orgánov v medzinárodných a regionálnych normalizačných orgánoch a systémoch na posudzovanie zhody, ako aj v dvojstranných a mnohostranných dohovoroch v rámci tejto dohody. Informačné strediská budú takisto schopné poskytnúť primerané informácie o ustanoveniach takých systémov a dohovorov;
10.1.5 umiestnenia oznámení zverejňovaných podľa tejto dohody alebo označenia miesta, kde možno tieto informácie získať;
10.1.6 sídla informačných stredísk uvedených v odseku 10.3.
10.2 Ak však člen vytvoril z právnych alebo administratívnych dôvodov viac ako jedno informačné stredisko, tento člen poskytne ostatným členom úplné a jednoznačné informácie o náplni práce každého z týchto informačných stredísk. Ďalej tento člen zabezpečí, aby sa všetky záležitosti adresované nesprávnemu informačnému stredisku okamžite postúpili príslušnému informačnému stredisku.
10.3 Každý člen prijme také vhodné opatrenia, ktorými zabezpečí zriadenie jedného alebo viacerých informačných stredísk, ktoré budú schopné zodpovedať všetky primerané otázky iných členov a zainteresovaných strán iných členov, ako aj poskytnúť príslušné dokumenty alebo informácie, prípadne informácie, kde možno také informácie získať, ak ide o:
10.3.1 všetky normy prijaté alebo navrhované na jeho území mimovládnymi normalizačnými orgánmi alebo regionálnymi normalizačnými orgánmi, ktorých sú také orgány členmi alebo účastníkmi;
10.3.2 všetky postupy na posudzovanie zhody alebo navrhované postupy na posudzovanie zhody, ktoré vykonávajú na jeho území mimovládne orgány alebo regionálne orgány, ktorých sú také orgány členmi alebo účastníkmi;
10.3.3 členstvo a účasť príslušných mimovládnych orgánov na jeho území v medzinárodných a regionálnych normalizačných orgánoch a systémoch na posudzovanie zhody, ako aj v dvojstranných a mnohostranných dohovoroch v rámci tejto dohody. Informačné stredisko bude takisto schopné poskytnúť primerané informácie o ustanoveniach takých systémov a dohovorov.
10.4 Členovia prijmú také vhodné opatrenia, ktoré umožnia zabezpečiť, aby kópie dokumentov vyžadovaných v súlade s touto dohodou inými členmi alebo zainteresovanými stranami iných členov sa poskytovali za primeranú cenu (ak je stanovená), ktorá okrem poštových nákladov bude rovnaká pre štátnych príslušníkov[1]) člena, ako aj pre iných členov.
10.5 Vyspelé členské krajiny poskytnú na požiadanie ostatných členov preklad oznamovaných dokumentov v anglickom, francúzskom alebo v španielskom jazyku, ak ide o obsiahle dokumenty, súhrny týchto dokumentov.
10.6 Sekretariát rozošle po prijatí oznámenia v súlade s ustanoveniami tejto dohody kópie oznámení všetkým členom a zainteresovaným medzinárodným normalizačným orgánom a orgánom na posudzovanie zhody a upozorní členov z rozvojových krajín na všetky oznámenia, ktoré sa vzťahujú na výrobky ich osobitného záujmu.
10.7 Ak člen dosiahol dohodu s ktoroukoľvek inou krajinou alebo krajinami v otázkach týkajúcich sa technických predpisov, noriem alebo postupov na posudzovanie zhody, ktorá môže mať významný vplyv na obchod, aspoň jeden člen dohody oznámi ostatným členom prostredníctvom Sekretariátu výrobky, na ktoré sa dohoda vzťahuje, a priloží stručný opis dohody. Zainteresovaní

členovia sa vyzvú, aby na základe požiadania rokovali s ostatnými členmi s cieľom uzavrieť podobné dohody alebo zabezpečiť účasť členov na takých dohodách.
10.8 Táto dohoda nevyžaduje:
10.8.1 publikovať texty v inom jazyku než v jazyku člena;
10.8.2 poskytovať podrobnosti alebo kópie návrhov v inom jazyku než v jazyku člena s výnimkou ustanovenia odseku 5; alebo
10.8.3 aby členovia poskytovali informácie, ktorých zverejnenie je v rozpore s ich základnými záujmami bezpečnosti.
10.9 Oznámenia adresované Sekretariátu budú v angličtine, francúzštine alebo španielčine.
10.10 Členovia určia jeden ústredný vládny orgán, ktorý bude na národnej úrovni zodpovedať za realizáciu ustanovení o oznamovacích postupoch v súlade s touto dohodou s výnimkou postupov zahrnutých v prílohe 3.
10.11 Ak sa však z právnych alebo administratívnych dôvodov zodpovednosť za oznamovacie postupy rozdelí medzi dva alebo viaceré ústredné vládne orgány, dotyčný člen poskytne ostatným členom úplné a jednoznačné informácie o rozsahu zodpovednosti každého z nich.
Článok 11
Technická pomoc ostatným členom
11.1 Členovia na požiadanie poradia ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, pri príprave technických predpisov.
11.2 Členovia na požiadanie poradia ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, a poskytnú im technickú pomoc, ktorá sa týka založenia národných normalizačných orgánov a účasti v medzinárodných normalizačných orgánoch, podľa vzájomne dohodnutých podmienok a budú podnecovať svoje národné normalizačné orgány, aby postupovali podobne.
11.3 Členovia na požiadanie prijmú také vhodné opatrenia, ktoré im umožnia zabezpečiť, aby riadiace orgány na svojom území poskytovali rady a technickú pomoc ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, podľa vzájomne dohodnutých podmienok, ktorá sa týka:
11.3.1 založenia riadiacich orgánov alebo orgánov na posudzovanie zhody s technickými predpismi; a
11.3.2 metód, pomocou ktorých sa môžu ich technické predpisy najlepšie dodržiavať.
11.4 Členovia na požiadanie prijmú také vhodné opatrenia, ktoré im umožnia zabezpečiť, aby poskytovali rady a technickú pomoc, ktorá sa týka založenia orgánov na posudzovanie zhody s normami prijatými na území člena, ktorý požiadal o pomoc, ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, podľa vzájomne dohodnutých podmienok.
11.5 Členovia na požiadanie poradia ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, a poskytnú im technickú pomoc, ktorá sa týka postupu, ktorý by mali prijať ich výrobcovia, ak si želajú mať prístup k systémom na posudzovanie zhody riadeným vládnymi alebo mimovládnymi orgánmi na území člena, ktorý žiadosť prijal, podľa vzájomne dohodnutých podmienok.
11.6 Členovia, ktorí sú členmi alebo účastníkmi medzinárodných alebo regionálnych systémov na posudzovanie zhody, poradia na požiadanie ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, a poskytnú im technickú pomoc, ktorá sa týka založenia inštitúcií a ich systému, čo im umožní plniť povinnosti vyplývajúce z členstva alebo účasti v týchto systémoch, podľa vzájomne dohodnutých podmienok.
11.7 Členovia budú, ak vznikne taká požiadavka, podnecovať orgány na svojom území, ktoré sú členmi alebo účastníkmi medzinárodných alebo regionálnych systémov na posudzovanie zhody, do toho, aby poskytovali rady ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, a aby posúdili ich požiadavky na technickú pomoc týkajúcu sa založenia inštitúcií, čo umožní príslušným orgánom na svojom území plniť povinnosti vyplývajúce z členstva alebo z účasti v týchto systémoch.
11.8 Pri poskytovaní rád a technickej pomoci ostatným členom podľa podmienok uvedených v odsekoch 1 až 7 členovia dajú prednosť potrebám najmenej rozvinutých členských krajín.
Článok 12
Zvláštny a rozdielny prístup k členom z rozvojových členských krajín
12.1 Členovia budú rozdielne pristupovať k jednotlivým krajinám a poskytnú priaznivejšie podmienky rozvojovým krajinám, členom tejto dohody, podľa nasledujúcich ustanovení, ako aj podľa príslušných článkov tejto dohody.
12.2 Členovia budú venovať osobitnú pozornosť ustanoveniam tejto dohody, ktoré sa týkajú práv a povinností rozvojových členských krajín a zohľadnia zvláštny vývoj, finančné a obchodné potreby

rozvojových členských krajín pri uplatňovaní tejto dohody na štátnej úrovni, ale aj pri výkone inštitucionálnych ustanovení tejto dohody.
12.3 Členovia pri príprave a uplatňovaní technických predpisov, noriem a postupov na posudzovanie zhody zohľadnia zvláštny vývoj, finančné a obchodné potreby rozvojových členských krajín a zabezpečia, aby technické predpisy, normy a postupy na posudzovanie zhody nevytvárali zbytočné prekážky vývozom z rozvojových členských krajín.
12.4 Členovia uznávajú, že hoci môžu existovať medzinárodné normy, metodické pokyny alebo odporúčania, členovia rozvojových krajín vo zvláštnych technologických a sociálno-ekonomických podmienkach prijmú určité technické predpisy, normy alebo postupy na posudzovanie zhody zamerané na zachovanie vlastnej technológie, výrobných metód a procesov, čo je zlučiteľné s ich potrebami rozvoja. Členovia preto uznávajú, že od rozvojových členských krajín nemožno očakávať využitie medzinárodných noriem ako základu ich technických predpisov alebo noriem vrátane skúšobných metód, ktoré nie sú vhodné pre ich rozvoj, finančné a obchodné potreby.
12.5 Členovia prijmú také vhodné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby sa medzinárodné normalizačné orgány a medzinárodné systémy na posudzovanie zhody organizovali a riadili spôsobom, ktorý umožní aktívnu a reprezentatívnu účasť príslušných orgánov všetkých členov, pričom sa budú brať do úvahy zvláštne problémy rozvojových členských krajín.
12.6 Členovia prijmú také vhodné opatrenia, ktoré im umožnia zabezpečiť, aby medzinárodné normalizačné orgány na žiadosť členov rozvojových krajín preskúmali možnosť a v prípade, ak je to možné, pripravili medzinárodné normy, ktoré sa budú týkať výrobkov osobitného záujmu rozvojových členských krajín.
12.7 Členovia v súlade s ustanoveniami článku 11 poskytnú technickú pomoc rozvojovým členským krajinám, aby zabezpečili, že príprava a uplatňovanie technických predpisov, noriem a postupov na posudzovanie zhody nevytvoria zbytočné prekážky rozvoju a rozširovaniu vývozu z rozvojových členských krajín. Pri určovaní podmienok technickej pomoci bude zohľadnený stupeň rozvoja žiadajúcich členov, a predovšetkým najmenej rozvinutých členských krajín.
12.8 Uznáva sa, že členovia rozvojových krajín môžu čeliť zvláštnym problémom vrátane inštitucionálnych a infraštruktúrnych problémov pri príprave a uplatňovaní technických predpisov, noriem a postupov na posudzovanie zhody. Ďalej sa uznáva, že zvláštnosti vývoja a obchodné potreby rozvojových členských krajín, ako aj stupeň ich technologického rozvoja môžu zabrániť ich schopnosti plniť si povinnosti v súlade s touto dohodou. Členovia preto plne zohľadnia túto skutočnosť. V súlade s tým, v snahe zabezpečiť, aby rozvojové členské krajiny boli schopné postupovať v duchu tejto dohody, umožňuje sa Výboru pre technické prekážky obchodu ustanovenom podľa článku 13 (ďalej len „Výbor“) zabezpečiť na požiadanie špecifické, časovo obmedzené, úplné alebo dočasné výnimky zo záväzkov podľa tejto dohody. Pri posudzovaní takých žiadostí Výbor zohľadní zvláštne problémy pri príprave a uplatňovaní technických predpisov, noriem a postupov na posudzovanie zhody a zvláštnosti vývoja a obchodné potreby rozvojovej členskej krajiny, ako aj stupeň jej technologického rozvoja, čo môže zabrániť jej schopnosti plne vykonávať svoje záväzky v súlade s touto dohodou. Výbor zohľadní predovšetkým zvláštne problémy najmenej rozvinutých členských krajín.
12.9 Počas konzultácií budú mať vyspelé krajiny na pamäti zvláštne problémy, ktoré majú rozvojové členské krajiny pri zostavovaní a uplatňovaní noriem, technických predpisov a postupov na posudzovanie zhody a v snahe pomôcť rozvojovým krajinám v ich úsilí v tomto smere vyspelé členské krajiny zohľadnia zvláštne potreby rozvojových členských krajín v oblasti financovania, obchodu a rozvoja.
12.10 Výbor pravidelne preskúma zvláštny a rozdielny prístup k jednotlivým členom, ktorý sa poskytuje rozvojovým členským krajinám na národnej a medzinárodnej úrovni v súlade s ustanoveniami tejto dohody.
INŠTITÚCIE, KONZULTÁCIE A UROVNÁVANIE SPOROV
Článok 13
Výbor pre technické prekážky obchodu
13.1 Týmto je ustanovený Výbor pre technické prekážky obchodu, ktorý bude zložený zo zástupcov každého z členov. Výbor si zvolí svojho predsedu a bude sa schádzať podľa potreby, najmenej však raz ročne, aby umožnil členom konzultovať akékoľvek záležitosti, ktoré súvisia s vykonávaním tejto dohody alebo s podporou jej cieľov, a plniť tie povinnosti, ktoré sú mu zverené touto dohodou alebo členmi.
13.2 Výbor ustanoví pracovné skupiny alebo iné orgány, ktoré budú vykonávať také povinnosti, ktoré im zverí Výbor v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody.

13.3 Dohodlo sa, že by sa malo zabrániť zbytočnej duplicite medzi prácou podľa tejto dohody a prácou vlád v ostatných technických orgánoch. Výbor prešetrí tento problém s cieľom znížiť duplicitu na minimum.

Článok 14

Konzultácie a urovnávanie sporov

14.1 Konzultácie a urovnávanie sporov v akejkoľvek záležitosti, ktorá negatívne ovplyvňuje účinnosť tejto dohody, sa uskutočnia pod záštitou Orgánu na urovnávanie sporov a budú vychádzať, mutatis mutandis, z ustanovení článkov XXII a XXIII GATT 1994 vypracovaných a uplatňovaných v súlade s Dohovorom o urovnávaní sporov.

14.2 Na požiadanie účastníka sporu alebo z jeho vlastnej iniciatívy môže porota vytvoriť technickú skupinu expertov, ktorá bude pomáhať pri riešení otázok technického charakteru, ktoré si vyžadujú podrobné preskúmanie.

14.3 Technické skupiny expertov sa budú riadiť postupmi uvedenými v prílohe 2.

14.4 Vyššie uvedené ustanovenia o urovnávaní sporov sa môžu použiť v prípadoch, keď člen dospel k záveru, že iný člen nedosiahol uspokojivé výsledky v zmysle článkov 3, 4, 7, 8 a 9 a jeho obchodné záujmy sú významne dotknuté. V tomto ohľade budú tieto výsledky rovnocenné s výsledkami orgánu, ako keby bol členom.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 15

Záverečné ustanovenia

Výhrady

15.1 K žiadnemu ustanoveniu tejto dohody sa nemôžu uplatňovať výhrady bez súhlasu ostatných členov.

Preskúmanie

15.2 Každý člen, ihneď ako Dohoda WTO nadobudne platnosť, bude informovať Výbor o existujúcich alebo pripravovaných opatreniach na zabezpečenie vykonávania tejto dohody. Všetky neskoršie zmeny a doplnky k týmto opatreniam sa takisto oznámia Výboru.

15.3 Výbor bude každoročne preskúmavať uplatňovanie a plnenie tejto dohody so zreteľom na jej ciele.

15.4 Najneskôr koncom tretieho roku od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a na konci každého nasledujúceho trojročného obdobia Výbor preskúma plnenie a uplatňovanie tejto dohody vrátane ustanovení týkajúcich sa transparentnosti s cieľom odporúčať prispôsobenie práv a povinností, ktoré z nej vyplývajú, v prípadoch, keď je to nevyhnutné, aby sa zabezpečila vzájomná ekonomická výhodnosť a vyváženosť práv a povinností, bez rozhodnutia k ustanoveniam článku 12. Berúc do úvahy, okrem iného, skúsenosti získané pri uplatňovaní tejto dohody, Výbor vypracuje, ak to bude vhodné, návrhy a dodatky k textu a predloží ich Rade pre obchod s tovarom.

Prílohy

15.5 Prílohy k tejto dohode tvoria jej neoddeliteľnú súčasť.

PRÍLOHA 1

POJMY A ICH DEFINÍCIE NA ÚČELY TEJTO DOHODY

Pojmy uvedené v šiestom vydaní Smernice 2 ISO/IEC, 1991 Všeobecné pojmy a ich definície, týkajúce sa normalizácie a súvisiacich činností, budú mať v prípade použitia tejto dohody rovnaký význam, ako majú definície smernice pri zohľadnení služieb vyčlenených z rozsahu pôsobnosti tejto dohody.

Na účely tejto dohody sa však budú používať nasledujúce definície:

1. Technický predpis

Dokument, ktorý určuje charakteristiku výrobkov alebo s nimi súvisiace výrobné postupy a metódy vrátane príslušných administratívnych ustanovení, ktorých dodržiavanie je povinné. Môže zahŕňať aj terminológiu, symboly alebo požiadavky na balenie, značenie alebo na označovanie výrobku, výrobný postup alebo metódu, alebo sa nimi výlučne zaoberať.

Vysvetlivka

Táto definícia nie je priamo uvedená v Smernici 2 ISO/IEC, ale je založená na tzv. systéme „stavebných blokov“.

2. Norma

Dokument schválený uznaným orgánom, ktorý zabezpečuje predpisy, smernice alebo charakteristiky výrobkov alebo s nimi súvisiace postupy a výrobné metódy, ktorých dodržiavanie nie je povinné na bežné a opakované použitie. Môže zahŕňať aj terminológiu, symboly alebo požiadavky na balenie, značenie alebo na označovanie výrobku, výrobný postup alebo metódu, alebo sa nimi výlučne zaoberať.

Vysvetlivka
Termíny podľa definície Smernice 2 ISO/IEC zahŕňajú výrobky, postupy a služby. Táto dohoda pojednáva iba o technických predpisoch, normách a postupoch na posudzovanie zhody týkajúcich sa výrobkov, postupov a výrobných metód. Normy podľa definície Smernice 2 ISO/IEC môžu byť záväzné alebo nezáväzné. Na účely tejto dohody sú normy definované ako nezáväzné a technické predpisy ako záväzné dokumenty. Normy pripravované medzinárodnou normalizačnou komunitou sú založené na jednomyseľnosti. Táto dohoda sa vzťahuje na všetky dokumenty, ktoré nie sú založené na jednomyseľnosti.
3. Postupy na posudzovanie zhody
Akýkoľvek použitý postup, ktorý priamo alebo nepriamo určuje, že príslušné požiadavky obsiahnuté v technických predpisoch alebo normách sú splnené.
Vysvetlivka
Postupy na posudzovanie zhody zahŕňajú okrem iného postupy odoberania vzoriek, testy a kontrolu; vyhodnocovanie, overenie a potvrdenie o zhode; registráciu, akreditáciu a schválenie, ale aj ich kombinácie.
4. Medzinárodný orgán alebo systém
Orgán alebo systém, ktorý umožňuje členstvo všetkým členom.
5. Regionálny orgán alebo systém
Orgán alebo systém, ktorý umožňuje členstvo iba niektorým členom.
6. Ústredný vládny orgán
Ústredná vláda, jej ministerstvá a úrady alebo ďalšie orgány podriadené kontrole ústrednej vlády vo vzťahu k príslušnej činnosti.
Vysvetlivka
V prípade Európskeho spoločenstva sa používajú ustanovenia pre riadiace ústredné vládne orgány. Regionálne orgány alebo systémy na posudzovanie zhody sa môžu zriaďovať v rámci Európskeho spoločenstva a v takých prípadoch by sa mali podriadiť ustanoveniam tejto dohody o regionálnych orgánoch alebo systémoch na posudzovanie zhody.
7. Miestny vládny orgán
Výkonné štátne orgány, iné ako ústredná vláda (napríklad štáty, provincie, krajiny, kantóny, mestské samosprávy atď.), ich ministerstvá, úrady alebo akékoľvek orgány podriadené kontrole týchto vlád vo vzťahu k príslušnej činnosti.
8. Mimovládny orgán
Orgán, iný ako ústredný vládny orgán alebo miestny vládny orgán vrátane mimovládnych orgánov, ktoré majú právomoc uplatňovať technické predpisy.
PRÍLOHA 2
TECHNICKÉ SKUPINY EXPERTOV
Nasledujúce postupy sa týkajú technických skupín expertov, ktoré sú vytvorené v súlade s ustanoveniami článku 14.
1. Technické skupiny expertov podliehajú právomoci poroty. O ich kompetenciách a podrobných pracovných postupoch rozhodne porota a jej budú podávať správy.
2. V technických skupinách expertov sa zúčastnia len osoby odborne zdatné a so skúsenosťami v príslušnej oblasti.
3. Občania sporných strán nebudú môcť bez spoločnej dohody sporných strán pôsobiť v technických skupinách expertov okrem výnimočných okolností, keď porota uváži, že špecializovaná vedecká expertíza sa nemôže vykonať iným spôsobom. Vládni úradníci sporných strán nebudú pôsobiť v technických skupinách expertov. Členovia technických skupín expertov budú vystupovať ako jednotlivci, a nie ako zástupcovia vlád ani ako zástupcovia organizácií. Vlády alebo organizácie im preto nebudú dávať pokyny vzťahujúce sa na záležitosti predložené technickej skupine expertov.
4. Technické skupiny expertov môžu konzultovať a získavať informácie a technické rady z ľubovoľného zdroja, ktorý považujú za vhodný. Predtým, ako technická skupina expertov získa informácie alebo rady z určitého zdroja, ktorý je v právomoci člena, informuje vládu tohto člena. Každý člen čo najrýchlejšie a úplne odpovie na každú žiadosť technickej skupiny expertov o takú informáciu, ktorú technická skupina expertov považuje za potrebnú a vhodnú.
5. Sporné strany budú mať prístup ku všetkým príslušným informáciám predloženým technickej skupine expertov, ak tieto informácie nie sú dôvernej povahy. Dôverné informácie poskytnuté technickej skupine expertov nebudú zverejnené bez formálneho súhlasu vlády, organizácie alebo osoby, ktorá tieto informácie poskytla. V prípade, ak sa také informácie vyžadujú od technickej

skupiny expertov, ale technická skupina expertov nemá na zverejnenie takých informácií oprávnenie, poskytne vláda, organizácia alebo osoba nedôverný obsah týchto informácií.
6. Technická skupina expertov predloží zainteresovaným členom návrh správy s cieľom získať ich pripomienky a zohľadniť ich, ak je to vhodné, v záverečnej správe, ktorú po predložení porote tiež rozošle členom, ktorí o ňu prejavia záujem.

PRÍLOHA 3

ZÁSADY SPRÁVNEJ PRAXE NA PRÍPRAVU, PRIJÍMANIE A UPLATŇOVANIE NORIEM

Všeobecné ustanovenia

A. Na účely týchto zásad sa budú používať definície uvedené v prílohe 1 tejto dohody.
B. Tieto zásady môže prijať každý normalizačný orgán na území člena WTO bez ohľadu na to, či ide o ústredný vládny orgán, miestny vládny orgán alebo mimovládny orgán; každý vládny regionálny normalizačný orgán, ak jeden alebo viacerí členovia sú členmi WTO; a každý mimovládny regionálny normalizačný orgán, ktorého jeden alebo viacerí členovia sídlia na území člena WTO (ďalej spoločne nazývané „normalizačné orgány“ a jednotlivo „normalizačný orgán“).
C. Normalizačné orgány, ktoré prijali tieto zásady, alebo od nich odstúpili, vyrozumejú o tejto skutočnosti Informačné stredisko ISO/IEC v Ženeve. Oznam bude obsahovať názov a adresu príslušného orgánu a rozsah jeho súčasných a očakávaných normalizačných činností. Oznam možno zaslať buď priamo Informačnému stredisku ISO/IEC, alebo prostredníctvom národného členského orgánu ISO/IEC, alebo výhodnejšie prostredníctvom príslušného národného člena, alebo prostredníctvom medzinárodnej pobočky organizácie ISONET podľa toho, čo bude vhodnejšie.

Základné ustanovenia

D. Normalizačný orgán vo vzťahu k normám zabezpečí, aby sa s výrobkami dovážanými z územia ktoréhokoľvek člena WTO nezaobchádzalo menej priaznivo ako s obdobnými výrobkami domáceho pôvodu a s obdobnými výrobkami pochádzajúcimi z ktorejkoľvek inej krajiny.
E. Normalizačný orgán zabezpečí, aby sa normy nepripravovali, neprijímali alebo neuplatňovali s úmyslom alebo následkom vytvoriť zbytočné prekážky v medzinárodnom obchode.
F. Tam, kde existujú medzinárodné normy alebo sú pred dokončením, normalizačný orgán použije tieto normy alebo ich príslušné časti ako základ noriem, ktoré pripravuje, okrem prípadov, ak by také medzinárodné normy alebo ich príslušné časti boli neúčinné alebo nevyhovujúce napríklad pre nedostatočnú úroveň ochrany alebo z klimatických alebo geografických dôvodov, alebo z dôvodov zásadných technologických problémov.
G. V záujme harmonizácie noriem na čo najširšom základe sa normalizačný orgán bude, v rámci svojich možností, v celom rozsahu zapájať do prípravy medzinárodných noriem v príslušných medzinárodných normalizačných organizáciách, bude spolupracovať predovšetkým v tých oblastiach, pre ktoré buď už prijal, alebo hodlá prijať normy. Normalizačné orgány na území člena sa zapoja do príslušnej medzinárodnej normalizačnej činnosti, ak to bude možné, prostredníctvom jednej delegácie zastupujúcej všetky normalizačné orgány na území štátu, ktorý prijal alebo hodlá prijať normu pre oblasť, s ktorou činnosť medzinárodných normalizačných organizácií súvisí.
H. Normalizačný orgán na území člena vyvinie maximálne úsilie na to, aby sa vyhol duplicite alebo prekrývaniu s činnosťou iných normalizačných orgánov na území štátu alebo s činnosťou príslušných medzinárodných alebo regionálnych normalizačných orgánov. Takisto vyvinie maximálne úsilie, aby dosiahol konsenzus s normami, ktoré vypracúva. Podobne regionálny normalizačný orgán vyvinie úsilie, aby predišiel duplicite alebo prekrývaniu s činnosťou iných príslušných medzinárodných normalizačných orgánov.
I. Kde je to vhodné, normalizačný orgán bude špecifikovať normy vychádzajúce z požiadaviek výrobkov skôr z hľadiska prevádzky než z konštrukčných alebo opisných charakteristík.
J. Najmenej raz za šesť mesiacov bude normalizačný orgán zverejňovať pracovný program obsahujúci jeho názov a adresu, normy, ktoré v súčasnosti pripravuje, a normy, ktoré prijal v predchádzajúcom období. Norma je v štádiu prípravy od momentu prijatia rozhodnutia vytvoriť normu až do prijatia normy. Názvy špecifických návrhov noriem budú preložené na požiadanie do angličtiny, francúzštiny alebo do španielčiny. Oznámenie o existencii pracovného programu bude zverejnené v domácej alebo, ak to bude vyžadovať situácia, v regionálnej publikácii o normalizačných aktivitách.

Pracovný program bude uvádzať pre každú normu, v súlade s predpismi ISONET-u, príslušnú klasifikáciu k danej záležitosti, dosiahnutý stupeň vypracovania normy a odkazy na všetky medzinárodné normy, ktoré sa použili ako základ. Najneskôr do uverejnenia pracovného programu normalizačný orgán oznámi jeho existenciu Informačnému stredisku ISO/IEC v Ženeve.

Oznam bude obsahovať názov a adresu normalizačného orgánu, názov a číslo publikácie, v ktorej je pracovný program zverejnený, obdobie, na ktoré sa pracovný program vzťahuje, jeho cenu (ak existuje) a spôsob aj miesto, kde ho možno získať. Oznam možno zaslať priamo Informačnému stredisku ISO/IEC alebo, výhodnejšie, prostredníctvom príslušného národného člena alebo medzinárodnej pobočky ISONET-u.
K. Národný člen ISO/IEC vyvinie maximálne úsilie, aby sa stal členom ISONET-u alebo aby vymenoval iný orgán, ktorý by sa mal stať členom, a zároveň, aby získal najvyšší možný typ členstva v ISONET-e. Ostatné normalizačné orgány sa budú usilovať o pridružené členstvo ISONET-u.
L. Normalizačný orgán, skôr ako prijme normu, poskytne zainteresovaným stranám na území člena WTO najmenej 60 dní na predloženie pripomienok k návrhu normy. Túto lehotu však môže skrátiť v prípadoch, ak vzniknú alebo hrozí, že vzniknú, naliehavé problémy spojené s bezpečnosťou, zdravím alebo životným prostredím. Najneskôr na začiatku pripomienkového obdobia normalizačný orgán uverejní informáciu o lehote na predkladanie pripomienok v publikácii, ako je uvedené v odseku J. Táto informácia bude, podľa možnosti, čo najpodrobnejšie uvádzať, či sa návrh normy odlišuje od príslušných medzinárodných noriem.
M. Na požiadanie ktorejkoľvek zainteresovanej strany na území člena WTO normalizačný orgán okamžite poskytne alebo zabezpečí kópie návrhu normy, ktorú predložil na pripomienkovanie. Všetky poplatky ukladané za túto službu budú okrem skutočných poštových nákladov rovnaké pre domáce i zahraničné strany.
N. Normalizačný orgán pri ďalšom spracúvaní normy zohľadní pripomienky, ktoré prijal počas pripomienkového obdobia. Pripomienky prijaté prostredníctvom normalizačných orgánov, ktoré akceptovali Zásady správnej praxe, budú, ak taká pripomienka vznikne, zodpovedané čo najrýchlejšie. Odpoveď bude obsahovať vysvetlenie, prečo je odchýlka od príslušných medzinárodných noriem nevyhnutná.
O. Po prijatí bude norma čo najskôr zverejnená.
P. Na požiadanie každej zainteresovanej strany na území člena WTO normalizačný orgán okamžite poskytne alebo zabezpečí kópie jeho najnovšieho pracovného programu alebo normy, ktorú predložil. Všetky poplatky ukladané za túto službu budú okrem skutočných poštových nákladov rovnaké pre zahraničného i domáceho člena.
Q. Normalizačný orgán priaznivo uváži a poskytne primeranú možnosť konzultovať o podaniach týkajúcich sa účinnosti týchto zásad predkladaných normalizačnými orgánmi, ktoré akceptovali tieto Zásady správnej praxe. Bude sa usilovať o objektívne vyriešenie akýchkoľvek sťažností.

DOHODA
o obchodných aspektoch investičných opatrení

Členovia,
berúc do úvahy, že ministri odsúhlasili v Punta del Este deklaráciu s tým, že „po preskúmaní účinnosti článkov GATT vzťahujúcich sa na obmedzujúce a skresľujúce účinky investičných opatrení na obchod rokovania by mali, ak je to vhodné, viesť k vypracovaniu ďalších ustanovení, ktoré môžu byť nevyhnutné na zabránenie takým nepriaznivým účinkom na obchod;
želajúc si podporovať rozvoj a postupnú liberalizáciu svetového obchodu a uľahčiť zahraničné investovanie s cieľom zvýšiť hospodársky rast všetkých obchodných partnerov, predovšetkým rozvojových členských krajín, pri zabezpečení voľnej súťaže;
berúc do úvahy osobitné obchodné, rozvojové a finančné potreby rozvojových členských krajín, predovšetkým najmenej rozvinutých členských krajín;
uznávajúc, že určité investičné opatrenia môžu mať obmedzujúce a skresľujúce účinky na obchod;
dohodli sa takto:

Článok 1
Účinnosť

Táto dohoda sa uplatňuje iba na investičné opatrenia týkajúce sa obchodu s tovarom (ďalej len „TRIM").

Článok 2
Národné zaobchádzanie a množstvové obmedzenia

1. Bez obmedzenia ostatných práv a povinností vyplývajúcich z GATT 1994 žiadny člen neuplatní TRIM, ktoré sú nezlučiteľné s ustanoveniami článku III alebo článku XI GATT 1994.
2. Zoznam príkladov TRIM, ktoré sú nezlučiteľné so záväzkom národného zaobchádzania stanoveným v článku III ods. 4 GATT 1994 a so záväzkom všeobecného odstránenia množstvových obmedzení stanoveným v článku XI ods. 1 GATT 1994, obsahuje príloha tejto dohody.

Článok 3

Výnimky
Všetky výnimky podľa GATT 1994 sa budú, tak ako je to vhodné, vzťahovať na ustanovenia tejto dohody.
Článok 4
Rozvojové členské krajiny
Rozvojové členské krajiny sa budú môcť dočasne odchýliť od ustanovení článku 2 v takom rozsahu a takým spôsobom, ako to dovoľuje článok XVIII GATT 1994, Dohovor o ustanoveniach platobnej bilancie GATT 1994 a Deklarácia o obchodných opatreniach prijatá z dôvodov platobnej bilancie 28. novembra 1979 (BISD 26S/205-209), ktoré dovoľujú členom odchýliť sa od ustanovení článkov III a XI GATT 1994.
Článok 5
Oznamovanie a prechodné ustanovenia
1. Členovia do 90 dní od nadobudnutia platnosti Dohody WTO oznámia Rade pre obchod s tovarom všetky TRIM, ktoré uplatňujú a ktoré nie sú v súlade s ustanoveniami tejto dohody. Tieto TRIM, ktoré majú všeobecné alebo špecifické použitie, sa oznámia spolu s ich základnými znakmi.[1])
2. Každý člen zruší všetky TRIM oznámené podľa odseku 1 do dvoch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO v prípade rozvinutých členských krajín, do piatich rokov v prípade rozvojových členských krajín a do siedmich rokov v prípade najmenej rozvinutých členských krajín.
3. Rada pre obchod s tovarom môže na požiadanie predĺžiť prechodné obdobie na odstránenie TRIM oznámených podľa odseku 1 vzťahujúce sa na rozvojovú členskú krajinu, ako aj na najmenej rozvinutú členskú krajinu, ktorá preukáže zvláštne ťažkosti pri zavádzaní ustanovení tejto dohody. Pri posudzovaní takej žiadosti Rada pre obchod s tovarom vezme do úvahy individuálne rozvojové, finančné a obchodné potreby príslušného člena.
4. Počas prechodného obdobia by člen nemal meniť podmienky žiadnych TRIM, ktoré oznámi podľa odseku 1 a ktoré sú platné v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO, tak, aby sa zvýšil stupeň ich nezlučiteľnosti s ustanoveniami článku 2. Na TRIM zavedené menej ako 180 dní pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO sa nebudú vzťahovať výhody z prechodných ustanovení uvedených v odseku 2.
5. Napriek ustanoveniam článku 2, aby nedošlo k znevýhodneniu založených podnikov, na ktoré sa vzťahujú TRIM oznámené podľa odseku 1, môže člen použiť v prechodnom období rovnaké TRIM pre novú investíciu (i) vtedy, ak výrobky takého investovania sú obdobné ako výrobky už založených podnikov, a (ii) vtedy, keď je nevyhnutné zabrániť narušeniu podmienok súťaže medzi novým investovaním a už založenými podnikmi. Každé takto použité TRIM na nové investovanie sa oznámi Rade pre obchod s tovarom. Podmienky týchto TRIM budú, pokiaľ ide o ich účinky v oblasti hospodárskej súťaže, rovnocenné s tými, ktoré sú platné vo vzťahu k už založeným podnikom, a zrušia sa v tom istom čase.
Článok 6
Prehľadnosť
1. V súvislosti s TRIM členovia potvrdzujú svoj záväzok týkajúci sa prehľadnosti a oznamovacích povinností podľa článku X GATT 1994 v záväzku týkajúcom sa „Oznamovania" uvedenom v Dohovore o oznamovaní, konzultáciách, urovnávaní sporov a dohľade z 28. novembra 1979 a v ministerskom rozhodnutí o oznamovacích postupoch z 15. apríla 1994.
2. Každý člen oznámi Sekretariátu publikácie, v ktorej sa budú TRIM uvádzať, vrátane tých, ktoré využívajú regionálne alebo miestne vlády a orgány na ich území.
3. Každý člen s porozumením posúdi žiadosti o informácie a poskytne primeranú možnosť na uskutočnenie konzultácií o akejkoľvek záležitosti vyplývajúcej z tejto dohody, vznesenej iným členom. V súlade s článkom X GATT 1994 sa od žiadneho člena nevyžaduje poskytnutie informácií, ktorých poskytnutie by ohrozovalo dodržiavanie zákonov alebo by bolo inak v rozpore s verejným záujmom, alebo by poškodzovalo oprávnené obchodné záujmy jednotlivých štátnych alebo súkromných podnikov.
Článok 7
Výbor pre obchodné aspekty investičných opatrení
1. Týmto je zriadený Výbor pre obchodné aspekty investičných opatrení (ďalej len „Výbor"), v ktorom je členstvo otvorené pre všetkých členov. Výbor si zvolí vlastného predsedu a podpredsedu a bude sa stretávať najmenej raz za rok, ale aj na základe žiadosti každého člena.
2. Výbor si bude plniť povinnosti, ktoré mu uloží Rada pre obchod s tovarom, a poskytne členom možnosť konzultovať o akýchkoľvek záležitostiach týkajúcich sa pôsobenia a uplatňovania tejto dohody.

3. Výbor bude priebežne dohliadať na vykonávanie a uplatňovanie tejto dohody a bude o tom každoročne podávať správu Rade pre obchod s tovarom.

Článok 8

Konzultácie a urovnávanie sporov

Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, tak ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, sa budú používať na konzultácie a urovnávanie sporov podľa tejto dohody.

Článok 9

Preskúmanie Radou pre obchod s tovarom

Najneskôr päť rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO Rada pre obchod s tovarom preskúma pôsobenie tejto dohody a ak to bude potrebné, navrhne Konferencii ministrov zmeny jej textu. Počas tohto preskúmania Rada pre obchod s tovarom zváži, či sa má dohoda doplniť o ustanovenia týkajúce sa investičnej politiky a politiky v oblasti hospodárskej súťaže.

PRÍLOHA

ZOZNAM PRÍKLADOV

1. TRIM, ktoré sú nezlučiteľné so záväzkom národného zaobchádzania stanovenom v článku III ods. 4 GATT 1994, zahŕňajú TRIM, ktoré sú povinné alebo vynútiteľné podľa domácej legislatívy alebo správnych rozhodnutí alebo ktorých dodržiavanie je nevyhnutné na získanie výhody a ktoré vyžadujú:

a) nákup alebo používanie výrobkov domáceho pôvodu alebo z domáceho zdroja akýmkoľvek podnikom špecifikovaných buď podľa konkrétnych objemov či hodnoty výrobkov, alebo podľa pomernej časti objemu či hodnoty jeho miestnej výroby, alebo

b) aby nákupy alebo použitie výrobkov dovezených podnikom bolo limitované čiastkou vo vzťahu k objemu alebo hodnote miestnych výrobkov, ktoré vyváža.

2. TRIM, ktoré sú nezlučiteľné so záväzkom všeobecného zrušenia množstvových obmedzení stanovených v článku XI ods. 1 GATT 1994, zahŕňajú tie TRIM, ktoré sú povinné či vynútiteľné podľa domácej legislatívy alebo správnych rozhodnutí alebo ktorých dodržiavanie je nevyhnutné na získanie výhody a ktoré obmedzujú:

a) dovoz výrobkov používaných podnikom alebo týkajúcich sa jeho miestnej výroby buď všeobecne, alebo do výšky vzťahujúcej sa k objemu či hodnote miestnej výroby, ktorú vyváža;

b) dovoz výrobkov používaných podnikom alebo týkajúcich sa jeho miestnej výroby obmedzením jeho prístupu k zahraničným devízam do výšky v pomere k prílevu devíz pripisovaných podniku, alebo

c) vývoz alebo predaj výrobkov na vývoz podnikom špecifikovaných podľa jednotlivých výrobkov podľa objemu či hodnoty výrobkov alebo podľa pomernej časti objemu či hodnoty jeho miestnej výroby.

DOHODA

o uplatňovaní článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Členovia sa dohodli takto:

ČASŤ I

Článok 1

Zásady

Antidumpingové opatrenie sa uplatní len v prípadoch, ktoré ustanovuje článok VI GATT 1994, a po prešetrení, ktoré je začaté[1]) a vykonáva sa v súlade s ustanoveniami tejto dohody. Nasledujúce ustanovenia upravujú uplatňovanie článku VI GATT 1994, ak bolo opatrenie prijaté podľa antidumpingových právnych predpisov.

Článok 2

Vymedzenie dumpingu

2.1 Na účely tejto dohody sa môže výrobok považovať za dumpingový, t. j. uvádzaný na trh inej krajiny za nižšiu cenu, ako je jeho normálna hodnota, ak je vývozná cena vyvážaného výrobku z jednej krajiny do druhej menšia, než je pri bežnom obchode porovnateľná cena obdobného výrobku určeného na spotrebu vo vyvážajúcej krajine.

2.2 Ak sa v rámci bežného obchodu nevyskytuje žiadny predaj obdobného výrobku na domácom trhu vyvážajúcej krajiny alebo ak v dôsledku mimoriadnej situácie na trhu alebo nízkeho objemu predaja na domácom trhu vyvážajúcej krajiny[2]) taký predaj neumožňuje riadne porovnanie, dumpingové rozpätie sa určí porovnaním s porovnateľnou cenou obdobného výrobku vyvážaného do niektorej tretej krajiny za predpokladu, že táto cena je reprezentatívna, alebo porovnaním s výrobnými nákladmi v krajine pôvodu zvýšenými o príslušnú sumu na administratívne, predajné a všeobecné náklady a zisk.

2.2.1 Predaj obdobného výrobku na domácom trhu vyvážajúcej krajiny alebo predaj do tretej krajiny za cenu nižšiu, ako sú výrobné (fixné a variabilné) náklady na jednotku zvýšené o administratívne, predajné a všeobecné náklady, sa môže považovať za nie bežný obchod z dôvodu ceny a nemusí sa brať do úvahy pri určovaní normálnej hodnoty len vtedy, keď úrady[3]) určia, že taký predaj sa uskutočňuje v priebehu predĺženého obdobia[4]) v podstatných množstvách[5]) a v cenách, ktoré nezabezpečujú pokrytie všetkých nákladov počas primeraného obdobia. Ak ceny, ktoré sú nižšie ako jednotkové náklady v čase predaja, sú vyššie ako vážený priemer jednotkových nákladov v čase prešetrenia, tieto ceny sa budú považovať za také, ktoré zabezpečujú pokrytie nákladov počas primeraného obdobia.
2.2.1.1 Na účely odseku 2 sa náklady bežne vypočítajú na základe údajov, ktoré vlastní vývozca alebo výrobca zúčastňujúci sa prešetrenia, tak, že tieto údaje sú v súlade so všeobecne prijatými účtovnými zásadami vyvážajúcej krajiny a primerane odrážajú náklady súvisiace s výrobou a predajom daného výrobku. Úrady posúdia všetky dostupné dôkazy o správnom rozdelení nákladov vrátane tých, ktoré dali k dispozícii vývozcovia alebo výrobcovia v priebehu prešetrenia, za predpokladu, že také rozdelenie v minulosti využil vývozca alebo výrobca predovšetkým v súvislosti s určením primeraných amortizačných lehôt a odpisov a oprávok na kapitálové výdavky a ostatné rozvojové náklady. Ak sa to už neodráža na rozdelení nákladov podľa tohto pododseku, náklady sa vhodne upravia pri tých neperiodických položkách nákladov, ktoré prinášajú výhodu budúcej a/alebo súčasnej výrobe, alebo za okolností, pri ktorých sú náklady počas obdobia konania ovplyvnené začatím činnosti[6]).
2.2.2 Na účely odseku 2 budú sumy zodpovedajúce výške administratívnych, predajných a všeobecných nákladov a ziskov založené na skutočných údajoch týkajúcich sa výroby a odbytu obdobného výrobku pri bežnom obchode dodaného prostredníctvom vývozcu alebo výrobcu, ktorý je účastníkom prešetrenia. Ak tieto čiastky nemožno určiť na tomto základe, potom ich možno určiť na základe:
(i) skutočných čiastok, ktoré príslušný vývozca alebo výrobca, ak ide o výrobu a predaj tej istej všeobecnej kategórie výrobkov, vydal alebo prijal na domácom trhu v krajine pôvodu;
(ii) váženého priemeru skutočných čiastok vydaných a prijatých ostatnými vývozcami alebo výrobcami, ktorí sú účastníkmi prešetrenia, ak ide o výrobu a predaj obdobného výrobku na domácom trhu v krajine pôvodu;
(iii) akejkoľvek inej primeranej metódy za predpokladu, že takto stanovená čiastka zodpovedajúca zisku nepresiahne zisk bežne dosahovaný inými vývozcami alebo výrobcami pri predaji výrobkov tej istej všeobecnej kategórie na domácom trhu v krajine pôvodu.
2.3 V prípadoch, keď neexistuje vývozná cena alebo keď príslušné úrady majú podozrenie, že vývozná cena je nespoľahlivá z dôvodu asociačného alebo kompenzačného dohovoru medzi vývozcom a dovozcom alebo treťou stranou, vývoznú cenu možno stanoviť na základe ceny, za ktorú sú dovážané výrobky po prvýkrát predané nezávislému kupujúcemu, alebo ak výrobky nie sú predané nezávislému kupujúcemu alebo nie sú predané v stave, v ktorom boli dovezené, na takom primeranom základe, aký môžu určiť úrady.
2.4 Správne porovnanie sa uskutoční medzi vývoznou cenou a normálnou hodnotou. Toto porovnanie sa vykoná na základe rovnakých obchodných podmienok, obyčajne za podmienky „zo závodu", a s ohľadom na predaje uskutočnené, pokiaľ možno, v rovnakom období. Náležite sa zohľadnia rozdiely, ktoré ovplyvňujú cenové porovnanie vrátane rozdielov v podmienkach obchodu, zdanenia, úrovní obchodu, množstiev, fyzických vlastností a akýchkoľvek iných rozdielov, pri ktorých je zrejmé, že majú vplyv na cenovú porovnateľnosť[7]). V prípadoch uvedených v článku 2 ods. 3 je potrebné brať do úvahy náklady vrátane ciel a daní, ktoré vznikajú medzi dovozom a opätovným predajom, ale aj vznikajúci zisk. Ak v týchto prípadoch bolo ovplyvnené cenové porovnanie, úrady určia normálnu hodnotu na úrovni obchodu zodpovedajúcej úrovni obchodu za stanovenú vývoznú cenu, alebo budú postupovať podľa skutočností, ktoré tento odsek umožňuje použiť. Úrady oznámia dotyčným stranám, ktoré informácie sú nevyhnutné na zabezpečenie celkového porovnania a nebudú ich neprimerane zaťažovať pri dokazovaní.
2.4.1 Ak si cenové porovnanie podľa odseku 4 vyžaduje prepočet mien, takýto prepočet sa uskutoční pomocou výmenného kurzu v deň predaja[8]) za predpokladu, že predaj zahraničnej meny na termínovaných trhoch je priamo spojený s príslušným predajom na vývoz a pri termínovom predaji sa použije výmenný kurz. Pohyb pri výmenných kurzoch sa nebude brať do úvahy a úrady poskytnú vývozcom najmenej 60 dní na úpravu svojich vývozných cien, aby odzrkadľovali trvajúce pohyby výmenných kurzov zaznamenané počas obdobia prešetrenia.
2.4.2 Ak ustanovenia upravujúce správne porovnanie podľa odseku 4 neustanovia inak, existencia dumpingového rozpätia počas prešetrenia sa bežne určí na základe porovnania váženého priemeru

normálnej hodnoty s váženým priemerom cien všetkých porovnateľných vývozných obchodných prípadov alebo porovnaním normálnej hodnoty a vývozných cien v jednotlivých obchodných prípadoch navzájom. Normálnu hodnotu určenú na základe váženého priemeru možno porovnať s cenami jednotlivých vývozných obchodov, ak úrady zistia, že štruktúra vývozných cien sa výrazne líši u rôznych kupujúcich, v oblastiach alebo obdobiach, a ak sa poskytne vysvetlenie, prečo tieto rozdiely nemôžu byť primerane zohľadnené pri použití porovnania jednotlivých vážených priemerov navzájom alebo jednotlivých obchodných prípadov navzájom.
2.5 V prípade, keď sa výrobky nedovážajú priamo z krajiny pôvodu, ale sa vyvážajú dovážajúcemu členovi zo sprostredkovateľskej krajiny, budú ceny, za ktoré sa výrobky predávajú z krajiny vývozu dovážajúcemu členovi, bežne porovnávané s porovnateľnou cenou v krajine vývozu. Porovnanie však možno urobiť s cenou v krajine pôvodu, ak sa napríklad výrobky iba prepravujú cez krajinu vývozu alebo také výrobky sa nevyrábajú v krajine vývozu, alebo v krajine vývozu neexistuje pre ne porovnateľná cena.
2.6 V celej tejto dohode bude výraz „obdobný výrobok" znamenať výrobok zhodný, t. j. rovnaký vo všetkých ohľadoch s posudzovaným výrobkom, alebo, ak taký výrobok nie je k dispozícii, iný výrobok, ktorý, hoci nie je rovnaký vo všetkých ohľadoch, má vlastnosti veľmi podobné vlastnostiam posudzovaného výrobku.
2.7 Tento článok sa nedotýka druhého Doplňujúceho ustanovenia k článku VI ods. 1 prílohy I GATT 1994.
Článok 3
Zistenie ujmy[9])
3.1 Zistenie ujmy na účely článku VI GATT 1994 bude založené na spoľahlivých dôkazoch a zahrnie objektívne preskúmavanie a) objemu dumpingových dovozov a vplyv dumpingových dovozov na ceny obdobných výrobkov na domácom trhu a b) následného dosahu týchto dovozov na domácich výrobcov týchto výrobkov.
3.2 Ak ide o objem dumpingových dovozov, úrady vykonávajúce prešetrenie posúdia, či nastalo významné zvýšenie dumpingových dovozov buď v absolútnych hodnotách, alebo v pomere k výrobe alebo spotrebe dovážajúceho člena. Pokiaľ ide o vplyv dumpingových dovozov na ceny, úrady vykonávajúce prešetrenie posúdia, či nastalo podstatné podhodnotenie cien tovaru na základe dumpingových dovozov v porovnaní s cenou obdobného výrobku dovážajúcej krajiny alebo či vplyv takých dovozov iným spôsobom pôsobí vo významnej miere na znižovanie cien alebo bráni zvyšovaniu cien, ku ktorému by inak došlo. Jeden z týchto činiteľov alebo niekoľko z nich nemôže poskytnúť rozhodujúce vodidlo.
3.3 V prípadoch, keď sú dovozy výrobku z viac ako jednej krajiny súčasne predmetom antidumpingového prešetrenia, úrady vykonávajúce prešetrenie môžu súhrnne vyhodnotiť účinky takých dovozov, ak určia, že a) dumpingové rozpätie určené v pomere k dovozom z každej krajiny je vyššie ako úroveň de minimis, ako je uvedené v článku 5 ods. 8, a že objem dovozov z každej krajiny nie je zanedbateľný a b) súhrnné vyhodnotenie účinkov dovozov je primerané s ohľadom na podmienky konkurencie medzi dovážanými výrobkami a na podmienky konkurencie medzi dovážanými výrobkami a obdobným domácim výrobkom.
3.4 Preskúmanie účinku dumpingových dovozov na domáce výrobné odvetvie bude zahŕňať vyhodnotenie všetkých príslušných ekonomických faktorov a ukazovateľov, ktoré majú vplyv na stav výrobného odvetvia vrátane skutočného a možného poklesu v predaji, ziskoch, výkonoch, podieloch na trhu, produktivite, návratnosti investícií alebo vo využití kapacity; faktory ovplyvňujúce domáce ceny; veľkosť dumpingového rozpätia; skutočné a možné záporné účinky na tok peňazí, zásoby, zamestnanosť, mzdy, rast, schopnosť získať kapitál alebo investície. Tento zoznam nie je vyčerpávajúci a jeden z týchto činiteľov alebo niekoľko z nich nemôžu poskytnúť rozhodujúce vodidlo.
3.5 Musí sa preukázať, že dumpingové dovozy spôsobujú dumpingovými účinkami, ako je ustanovené v odsekoch 2 a 4, ujmu podľa tejto dohody. Dokazovanie príčinnej súvislosti medzi dumpingovými dovozmi a ujmou domácemu výrobnému odvetviu bude založené na preskúmaní všetkých príslušných dôkazov, ktoré majú úrady k dispozícii. Úrady takisto preskúmajú všetky iné známe faktory než dumpingové dovozy, ktoré súčasne poškodzujú domáce výrobné odvetvie, pričom poškodenia spôsobené týmito ostatnými faktormi sa nesmú prisudzovať dumpingovým dovozom. Faktory, ktoré môžu byť v tejto súvislosti rozhodujúce, zahŕňajú okrem iného objem a ceny dovozov nepredaných za dumpingové ceny, zníženie dopytu alebo zmeny v štruktúre spotreby, praktiky obmedzujúce obchod a konkurenciu medzi zahraničnými a domácimi výrobcami, rozvoj v technológii a vývozné výkony a produktivitu domáceho výrobného odvetvia.

3.6 Účinok dumpingových dovozov sa vyhodnotí vo vzťahu k domácej výrobe obdobného výrobku, ak dostupné údaje umožnia samostatnú identifikáciu tejto výroby na základe takých kritérií, ako je výrobný proces, predaj a zisky výrobcov. Ak takúto samostatnú identifikáciu tejto výroby nemožno vykonať, účinky dumpingových dovozov sa vyhodnotia preskúmaním výroby najbližšej skupiny alebo kategórie výrobkov, ktorá zahŕňa obdobný výrobok, o ktorom sa môže potrebná informácia poskytnúť.
3.7 Zistenie hrozby podstatnej ujmy bude založené na faktoch, a nie iba na tvrdení, dohade alebo vzdialenej možnosti. Zmena okolností, ktoré by mohli vytvoriť situáciu, že by dumping zapríčinil ujmu, musí byť jasne predvídateľná a bezprostredná.[10]) Pri zisťovaní, či ide o hrozbu podstatnej ujmy, by úrady okrem iného mali brať do úvahy také faktory, ako:
(i) významné tempo rastu dumpingových dovozov na domáci trh naznačujúce pravdepodobnosť podstatne zvýšených dovozov,
(ii) dostatočnú, voľne použiteľnú kapacitu alebo bezprostredné a podstatné zvýšenie kapacity vývozcu naznačujúce pravdepodobnosť podstatne zvýšených dumpingových vývozov na trh dovážajúceho člena, berúc do úvahy schopnosť iných vývozných trhov prijať akékoľvek dodatočné vývozy;
(iii) dovozy, ak sa uskutočňujú za ceny, ktoré budú mať za následok významné zníženie domácich cien alebo zabránia vzostupu domácich cien a ktoré by pravdepodobne zvýšili dopyt po ďalších dovozoch, a
(iv) zásoby výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia.
Ani jeden z týchto faktorov nemôže byť sám osebe rozhodujúcim vodidlom, ale súhrn posudzovaných faktorov musí viesť k záveru, že ďalšie dumpingové dovozy bezprostredne hrozia a že ak sa neprijmú ochranné opatrenia, vznikla by podstatná ujma.
3.8 V prípadoch, keď dumpingové dovozy hrozia spôsobiť ujmu, bude sa uplatnenie antidumpingových opatrení posudzovať a rozhodovať o nich po dôslednom zvážení.
Článok 4
Definícia domáceho výrobného odvetvia
4.1 Na účely tejto dohody sa bude pojem „domáce výrobné odvetvie" vzťahovať na domácich výrobcov obdobných výrobkov ako celku, alebo na tých z nich, ktorých spoločná výroba výrobkov tvorí podstatnú časť z celkovej domácej výroby týchto výrobkov okrem prípadov, keď
(i) sú výrobcovia v spojení[11]) s vývozcami alebo dovozcami, alebo sú sami dovozcami údajne dumpingového výrobku, potom sa pojem „domáce výrobné odvetvie" môže vzťahovať na zvyšok výrobcov,
(ii) za výnimočných okolností možno územie člena v súvislosti s danou výrobou rozdeliť na dva alebo viaceré konkurenčné trhy a výrobcov vo vnútri každého trhu možno považovať za samostatné výrobné odvetvie, ak: a) výrobcovia vo vnútri takého trhu predávajú celú alebo takmer celú produkciu príslušného výrobku na tomto trhu a b) dopyt na tomto trhu v podstatnej miere neuspokojujú výrobcovia príslušného výrobku umiestnení niekde inde na tomto území. Za týchto okolností možno ujmu zistiť dokonca tam, kde prevažná časť celkového domáceho výrobného odvetvia nie je poškodená, za predpokladu, že dochádza ku koncentrácii dumpingových dovozov na tento izolovaný trh, a ďalej za predpokladu, že dumpingové dovozy spôsobujú ujmu výrobcom celej alebo takmer celej produkcie vo vnútri takého trhu.
4.2 Ak je domáce výrobné odvetvie ponímané tak, že sa vzťahuje na výrobcov v určitej oblasti, t. j. na trh vymedzený v odseku 1(ii), budú antidumpingové clá vymerané[12]) len na príslušné výrobky určené na konečnú spotrebu v tejto oblasti. Ak ústavný zákon dovážajúceho člena nedovoľuje vymerať antidumpingové clá na tomto základe, môže dovážajúci člen vymerať antidumpingové clá bez obmedzenia, len ak: a) vývozcom bola daná príležitosť zastaviť vyvážanie v dumpingových cenách do príslušnej oblasti, a ak sa tak nestalo, poskytnúť záruky v súlade s článkom 8, ak primerané záruky v tomto ohľade neboli poskytnuté okamžite, a b) takéto clá nemožno vymerať len na výrobky určitých výrobcov, ktorí zásobujú príslušnú oblasť.
4.3 Tam, kde dve alebo viaceré krajiny dosiahli podľa ustanovení článku XXIV ods. 8 písm. a) GATT 1994 takú úroveň integrácie, že majú povahu jednotného trhu, výrobné odvetvie na celom území integrácie sa bude považovať za domáce výrobné odvetvie podľa odseku 1.
4.4 Ustanovenia článku 3 ods. 6 sa budú uplatňovať na tento článok.
Článok 5
Iniciovanie a ďalší postup
5.1 Ak ustanovenia odseku 6 neustanovujú inak, prešetrenie na zistenie existencie, stupňa a vplyvu akéhokoľvek údajného dumpingu sa začne na základe písomnej žiadosti prostredníctvom domáceho výrobného odvetvia alebo v jeho mene.

5.2 Žiadosť podľa odseku 1 bude obsahovať dôkaz o a) dumpingu, b) ujme v zmysle článku VI GATT 1994, ako sa rozumie v tejto dohode, a c) príčinnej súvislosti medzi dumpingovými dovozmi a údajnou ujmou. Jednoduché tvrdenie nepodložené príslušnými dôkazmi sa nemôže považovať za dostatočné na to, aby spĺňalo ustanovenia tohto odseku. Žiadosť bude obsahovať také informácie, ktoré sú žiadateľovi dostupné a týkajú sa:
(i) totožnosti žiadateľa a uvedenia objemu a hodnoty domácej výroby obdobného výrobku žiadateľom. Tam, kde je písomná žiadosť podaná v mene domáceho výrobného odvetvia, v žiadosti sa označí odvetvie, v ktorého mene sa žiadosť podáva, formou zoznamu všetkých známych domácich výrobcov obdobného výrobku (alebo zväzov domácich výrobcov obdobného výrobku) a v možnom rozsahu s uvedením objemu a hodnoty domácej výroby obdobného výrobku, ktorý pripadá na týchto výrobcov,
(ii) úplného opisu údajne dumpingového výrobku, názvu príslušnej krajiny alebo krajín pôvodu alebo vývozu, totožnosti každého známeho vývozcu alebo zahraničného výrobcu a zoznamu známych osôb dovážajúcich príslušný výrobok,
(iii) informácií o cenách, za ktoré sa príslušný výrobok predáva, keď je určený na spotrebu na domácich trhoch krajiny alebo krajín pôvodu alebo vývozu (alebo, kde je to vhodné, informácií o cenách, za ktoré sa výrobok predáva z krajiny alebo krajín pôvodu alebo vývozu do tretej krajiny alebo krajín, alebo o stanovenej hodnote výrobku) a informácií o vývozných cenách alebo, kde je to vhodné, o cenách, za ktoré sa výrobok prvýkrát predá nezávislému kupujúcemu na území dovážajúceho člena,
(iv) informácií o vývoji objemu údajne dumpingových dovozov, o vplyve týchto dovozov na ceny obdobného výrobku na domácom trhu a nasledujúcom dosahu dovozov na domáce výrobné odvetvie, ako preukazujú príslušné faktory a ukazovatele vzťahujúce sa na stav domáceho výrobného odvetvia, ktoré sú uvedené v článku 3 ods. 2 a 4.
5.3 Úrady preskúmajú presnosť a úplnosť dôkazov uvedených v žiadosti na určenie, či existuje dostatočný dôkaz oprávňujúci začať prešetrenie.
5.4 Prešetrenie sa v súlade s odsekom 1 nezačne, ak úrady na základe preskúmania, do akej miery existuje podpora alebo nesúhlas so žiadosťou podľa vyjadrenia[13]) domácich výrobcov obdobného výrobku, nerozhodnú, že žiadosť bola podaná prostredníctvom alebo v mene domáceho výrobného odvetvia[14]). Žiadosť sa bude považovať za predloženú „prostredníctvom alebo v mene domáceho priemyslu", ak ju podporia tí domáci výrobcovia, ktorých súhrnná výroba tvorí viac ako 50 % z celkovej výroby obdobného výrobku tej časti domáceho výrobného odvetvia, ktoré vyjadruje svoju podporu alebo nesúhlas so žiadosťou. Prešetrenie sa však nezačne, ak domáci výrobcovia výslovne podporujúci žiadosť predstavujú menej ako 25 % z celkovej výroby obdobného výrobku vyrábaného domácim výrobným odvetvím.
5.5 Pokiaľ sa neprijalo rozhodnutie začať prešetrenie, úrady sa vyhnú akémukoľvek zverejňovaniu žiadosti na začatie prešetrenia. Po prijatí riadne doloženej žiadosti a pred začatím prešetrenia však úrady vyrozumejú vládu príslušného vyvážajúceho člena.
5.6 Ak sa za mimoriadnych okolností príslušné úrady rozhodnú začať prešetrenie bez toho, aby prijali písomnú žiadosť prostredníctvom domáceho výrobného odvetvia alebo v jeho mene na začatie takého prešetrenia, budú v ňom pokračovať, len ak majú dostatočné dôkazy o dumpingu, ujme a príčinnej súvislosti, ako je uvedené v odseku 2, odôvodňujúce začať prešetrenie.
5.7 Dôkazy o dumpingu a ujme sa budú posudzovať súčasne a) pri rozhodnutí, či začať prešetrenie, a b) následne v priebehu prešetrenia, najneskôr v prvý deň, keď v súlade s ustanoveniami tejto dohody možno uplatniť dočasné opatrenia.
5.8 Žiadosť v súlade s odsekom 1 sa zamietne a prešetrenie sa okamžite skončí, ihneď ako príslušné orgány budú mať uspokojivo doložené, že neexistujú dostatočné dôkazy buď o dumpingu, alebo o ujme, ktoré by oprávňovali pokračovať v tejto veci. Prešetrenie sa okamžite skončí vtedy, keď úrady zistia, že dumpingové rozpätie je na úrovni de minimis alebo že úroveň dumpingových dovozov, skutočných alebo možných, alebo ujma sú zanedbateľné. Dumpingové rozpätie sa bude považovať za de minimis, ak je rozpätie menšie ako 2 % vyjadrené ako percento z vývoznej ceny. Objem dumpingových dovozov sa bude bežne považovať za zanedbateľný, ak objem dumpingových dovozov z jednej krajiny predstavuje menej ako 3 % z dovozov obdobného výrobku dovážajúceho člena, ak krajiny, ktoré individuálne predstavujú menej ako 3 % z dovozov obdobného výrobku dovážajúceho člena, súhrnne nepredstavujú viac ako 7 % dovozov obdobného výrobku dovážajúceho člena.
5.9 Antidumpingové konanie nebude prekážkou preclenia.
5.10 Prešetrenie sa okrem mimoriadnych okolností skončí v priebehu jedného roka a v žiadnom prípade nebude trvať dlhšie ako 18 mesiacov od jeho začatia.

Článok 6
Dôkazy
6.1 Všetky strany zúčastnené na antidumpingovom prešetrení sa oboznámia s tým, aké informácie úrady požadujú a poskytne sa im dostatočná možnosť písomne predložiť všetky dôkazy, ktoré považujú v príslušnom konaní za závažné.
6.1.1 Vývozcom alebo zahraničným výrobcom, ktorí dostali dotazníky používané v antidumpingovom prešetrení, sa poskytne najmenej 30 dní na odpoveď[15]). Náležitá pozornosť by sa mala venovať každej žiadosti o predĺženie tridsaťdňovej lehoty a podľa okolností konkrétneho prípadu by sa takéto predĺženie malo poskytnúť, kedykoľvek je to možné.
6.1.2 V súlade s požiadavkou na ochranu dôverných informácií sa písomné dôkazy predložené jednou zúčastnenou stranou čo najskôr poskytnú ostatným zúčastneným stranám, účastníkom prešetrenia.
6.1.3 Ihneď po začatí prešetrenia úrady poskytnú úplný text písomnej žiadosti prijatej v súlade s článkom 5 ods. 1 známym vývozcom[16]) a úradom vyvážajúceho člena a na požiadanie ju poskytnú ďalším zúčastneným stranám. Náležitá pozornosť sa bude venovať požiadavke na ochranu dôverných informácií, ako je uvedené v odseku 5.
6.2 Počas celého antidumpingového prešetrenia budú mať všetky zúčastnené strany plnú možnosť na ochranu svojich záujmov. Na tento účel úrady na požiadanie poskytnú všetkým zúčastneným stranám možnosť stretnutia so stranami s opačnými záujmami tak, aby mohli predložiť protichodné názory a vyvrátiť poskytnuté argumenty. Pri poskytovaní takých možností sa musí brať do úvahy potreba ochrany dôverných informácií a prijateľnosti pre strany. Žiadna strana nebude povinná zúčastniť sa na stretnutí a jej neúčasť nebude na ujmu veci tejto strany. Zúčastnené strany budú mať takisto právo ústne predložiť iné informácie.
6.3 Úrady budú brať do úvahy ústne informácie poskytnuté v súlade s odsekom 2 len za predpokladu, že sa následne písomne predložia a dajú k dispozícii ostatným zúčastneným stranám, ako je uvedené v odseku 1.2.
6.4 Úrady včas poskytnú, kedykoľvek to bude možné, príležitosť všetkým zúčastneným stranám, aby sa zoznámili so všetkými informáciami, ktoré sú dôležité v ich prípadoch, ktoré nie sú dôverné podľa odseku 5 a ktoré použijú úrady v antidumpingovom prešetrení a aj na prípravu argumentov na základe týchto informácií.
6.5 S každou informáciou, ktorá je svojou povahou dôverná (napríklad pretože jej zverejnenie by mohlo byť významnou konkurenčnou výhodou pre konkurenčnú stranu alebo pretože jej zverejnenie by malo významne nepriaznivý účinok na osobu poskytujúcu informáciu alebo na osobu, od ktorej sa informácia získala) alebo ktorú poskytnú na dôvernom základe strany, účastníci prešetrenia, úrady ako s takou za predpokladu náležitého odôvodnenia naložia v tomto zmysle. Taká informácia sa nezverejní bez zvláštneho povolenia strany, ktorá ju predložila[17]).
6.5.1 Úrady budú vyžadovať od zúčastnených strán, ktoré poskytujú dôverné informácie, aby podali o tom nedôverné zhrnutia. Tieto zhrnutia budú dostatočne podrobné, aby umožňovali primerané pochopenie podstaty predložených informácií poskytnutých ako dôverné. Za výnimočných okolností príslušné strany môžu uviesť, že také informácie nie sú vhodné na spracovanie a zhrnutie. Za týchto výnimočných okolností sa musí podať zdôvodnenie o príčinách, prečo zhrnutie nemožno vykonať.
6.5.2 Ak úrady zistia, že požiadavka na dôvernosť je neoprávnená a ak poskytovateľ informácie nie je ochotný ju zverejniť alebo dať súhlas na jej zverejnenie vo všeobecnej alebo súhrnnej podobe, úrady nemusia takú informáciu brať do úvahy, ak im nemôžu vhodné zdroje uspokojivo doložiť, že informácia je správna[18]).
6.6 Úrady si s výnimkou okolností uvedených v odseku 8 budú počas prešetrenia overovať správnosť informácií poskytnutých zúčastnenými stranami, na ktorých sa zakladajú ich tvrdenia.
6.7 Na účely overenia poskytnutých informácií alebo získania ďalších podrobností úrady môžu vykonať prešetrenie na území iných členov za predpokladu, že získajú súhlas príslušných firiem, a za predpokladu, že vyrozumejú zástupcov vlády príslušného člena a tento člen proti prešetreniu nemá námietky. Postup uvedený v prílohe I sa uplatní pri prešetrení, ktoré sa vykonáva na území iných členov. S výnimkou záväzkov na ochranu dôverných informácií poskytnú úrady výsledky akéhokoľvek skúmania alebo ich zverejnia podľa odseku 9 firmám, ktorých sa týkajú, a tieto výsledky môžu poskytnúť žiadateľom.
6.8 V prípadoch, keď niektorá zúčastnená strana odmietne prístup k informáciám alebo iným spôsobom neposkytne nevyhnutné informácie počas primeraného obdobia, alebo významne zabraňuje prešetreniu, môžu sa predbežné a konečné zistenia, kladné alebo záporné, urobiť na

základe faktov, ktoré sú k dispozícii. Pri použití tohto odseku sa budú dodržiavať ustanovenia prílohy II.
6.9 Úrady budú pred vypracovaním konečného zistenia informovať všetky zúčastnené strany o tých podstatných posudzovaných skutočnostiach, ktoré vytvárajú základ rozhodnutia o uplatnení konečných opatrení. Také zistenia by sa mali dostatočne včas zverejniť, aby strany mohli brániť svoje záujmy.
6.10 Úrady budú spravidla určovať jednotlivé dumpingové rozpätie pre každého známeho príslušného vývozcu alebo výrobcu výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia. V prípadoch, keď je počet vývozcov, výrobcov, dovozcov alebo typov výrobkov tak veľký, že by nebolo možné urobiť také určenie, úrady môžu obmedziť ich preskúmanie buď na primeraný počet zúčastnených strán alebo výrobkov pri použití vzoriek, ktoré sú štatisticky overené na základe informácií dostupných úradom v čase výberu, alebo ich obmedziť na najväčšie percento objemu vývozov z príslušnej krajiny, ktoré možno primerane preskúmať.
6.10.1 Akýkoľvek výber vývozcov, výrobcov, dovozcov alebo typov výrobkov uskutočnený podľa tohto odseku sa prednostne zvolí po konzultáciách a so súhlasom príslušných vývozcov, výrobcov alebo dovozcov.
6.10.2 V prípadoch, keď úrady obmedzili ich preskúmanie na základe tohto odseku, určia aspoň jedno dumpingové rozpätie pre každého vývozcu alebo výrobcu, ktorý pôvodne nebol vybratý a ktorý včas predložil nevyhnutné informácie, aby sa mohli preskúmať počas prešetrenia, s výnimkou takých prípadov, keď je počet vývozcov alebo výrobcov tak veľký, že jednotlivé preskúmania by boli pre úrady príliš obťažné a zabraňovali by včasnému skončeniu prešetrenia. Dobrovoľné odpovede sa nebudú odmietať.
6.11 Na účely tejto dohody bude výraz "zúčastnené strany„ zahŕňať:
(i) vývozcu alebo zahraničného výrobcu, alebo dovozcu výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia, alebo obchodné alebo podnikateľské združenie, ktorého väčšinou členov sú výrobcovia, vývozcovia alebo dovozcovia takého výrobku;
(ii) vládu vyvážajúceho člena, a
(iii) výrobcov obdobného výrobku u dovážajúceho člena, prípadne obchodné alebo podnikateľské združenie, ktorého väčšina členov vyrába obdobný výrobok na území dovážajúceho člena.
Tento zoznam nebráni členom umožniť domácim alebo zahraničným stranám, okrem tých, ktoré sú uvedené vyššie, aby mohli byť považované za zúčastnené strany.
6.12 Úrady poskytnú príležitosť priemyselným užívateľom výrobku, ktorý je predmetom konania, a reprezentatívnym spotrebným organizáciám v prípadoch, keď sa výrobok bežne predáva v maloobchode, aby v súvislosti s prešetrením poskytli informácie týkajúce sa dumpingu, ujmy a príčinnej súvislosti.
6.13 Úrady náležite vezmú do úvahy ťažkosti zúčastnených strán, najmä malých podnikov, pri podávaní požadovaných informácií a poskytnú im akúkoľvek možnú pomoc.
6.14 Postupy uvedené vyššie nie sú určené na to, aby bránili úradom člena v rýchlom postupe, pokiaľ ide o začatie prešetrenia, dosiahnutie predbežných alebo konečných zistení, kladných alebo záporných, alebo o uplatnenie dočasných alebo konečných opatrení v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody.
Článok 7
Dočasné opatrenia
7.1 Dočasné opatrenia možno uplatňovať, len ak:
(i) prešetrenie sa začalo v súlade s ustanoveniami článku 5, na jeho základe sa vydalo verejné oznámenie a zúčastneným stranám sa primerane umožnilo predložiť informácie a vzniesť pripomienky,
(ii) uskutočnilo sa predbežné kladné rozhodnutie vo veci dumpingu a následnej ujmy domácemu výrobnému odvetviu a
(iii) príslušné úrady považujú také opatrenia za nevyhnutné na zabránenie ujmy vznikajúcej počas prešetrenia.
7.2 Dočasné opatrenia môžu nadobudnúť formu dočasného cla alebo, prednostne, záruky formou depozitu v hotovosti alebo záruky rovnajúcej sa sume dočasne odhadovaného antidumpingového cla, ktorá nie je väčšia ako dočasne odhadované dumpingové rozpätie. Pozastavenie colného odhadu je vhodným dočasným opatrením za predpokladu, že je uvedené bežné clo a odhadnutá suma antidumpingového cla a že pozastavenie colného odhadu je v súlade s tými istými podmienkami ako ostatné dočasné opatrenia.
7.3 Dočasné opatrenia sa nebudú uplatňovať skôr ako 60 dní od dátumu začatia prešetrenia.

7.4 Uplatňovanie dočasných opatrení sa obmedzí na čo najkratšiu lehotu nepresahujúcu štyri mesiace alebo, podľa rozhodnutia príslušných úradov, na žiadosť vývozcov predstavujúcich významné percento príslušného obchodu na lehotu nepresahujúcu šesť mesiacov. Ak úrady počas prešetrenia skúmajú, či by nižšie clo, ako je dumpingové rozpätie, bolo dostatočné na odstránenie ujmy, môžu byť tieto lehoty šesťmesačné, prípadne deväťmesačné.
7.5 Pri uplatňovaní dočasných opatrení sa bude postupovať podľa príslušných ustanovení článku 9.
Článok 8
Cenové záväzky
8.1 Prešetrenie sa môže[19]) zastaviť alebo skončiť bez zavedenia dočasných opatrení alebo antidumpingových ciel po prijatí uspokojivých dobrovoľných záväzkov vývozcov, že upravia svoje ceny alebo zastavia vývozy do príslušnej oblasti v dumpingových cenách tak, aby úrady boli presvedčené, že poškodzujúci účinok dumpingu je odstránený. Cenové zvýšenie podľa takých záväzkov nebude vyššie, ako je nevyhnutné na vyrovnanie dumpingového rozpätia. Je potrebné, aby cenové zvýšenie bolo nižšie než dumpingové rozpätie, ak by také zvýšenie bolo dostatočné na odstránenie ujmy domácemu výrobnému odvetviu.
8.2 Cenové záväzky sa nebudú vyžadovať alebo prijímať od vývozcov, ak úrady dovážajúceho člena neurobili predbežné potvrdzujúce zistenie dumpingu a ujmy spôsobenej týmto dumpingom.
8.3 Ponúknuté záväzky sa nemusia prijať, ak úrady považujú ich prijatie za nepoužiteľné, napríklad ak počet skutočných alebo možných vývozcov je príliš veľký, alebo pre iné príčiny vrátane príčin vyplývajúcich zo všeobecnej politiky. Ak taký prípad vznikne a ak to bude možné, úrady predložia vývozcovi dôvody, ktoré ich viedli k tomu, že prijatie záväzkov považujú za nevhodné a v možnej miere poskytnú vývozcovi príležitosť uplatniť k veci pripomienky.
8.4 Ak je záväzok prijatý, prešetrenie o dumpingu a ujme sa napriek tomu skončí, ak si to želá vývozca alebo ak tak rozhodli úrady. Záväzok automaticky zanikne, ak sa zistí, že k dumpingu alebo ujme nedošlo, s výnimkou prípadov, keď také zistenie z veľkej časti vzniklo v dôsledku existencie cenového záväzku. V takých prípadoch úrady môžu požadovať, aby záväzok zostal v platnosti počas primeranej lehoty, ktorá je v súlade s ustanoveniami tejto dohody. Ak sa zistí, že k dumpingu a ujme došlo, záväzok bude naďalej v platnosti podľa podmienok a ustanovení tejto dohody.
8.5 Cenové záväzky môžu navrhnúť úrady dovážajúceho člena, ale žiadny vývozca nemá povinnosť na také záväzky pristúpiť. Skutočnosť, že vývozcovia neponúkli také záväzky alebo že neprijali návrh, aby tak urobili, nebude v žiadnom prípade na škodu pri posudzovaní prípadu. Úrady však môžu rozhodnúť, že hrozba ujmy bude pravdepodobnejšia, ak dumpingové dovozy pokračujú.
8.6 Úrady dovážajúceho člena môžu vyžadovať od každého vývozcu, ktorého záväzok bol prijatý, aby pravidelne poskytoval informácie o plnení tohto záväzku a umožnil overenie príslušných údajov. V prípade porušenia záväzku úrady dovážajúceho člena môžu prijať podľa tejto dohody a v súlade s jej ustanoveniami rýchle opatrenia, ktoré môžu spočívať v okamžitom zavedení dočasných opatrení na základe najlepších dostupných informácií. V takých prípadoch možno konečné clá uložiť v súlade s touto dohodou na výrobky dovezené na spotrebu najviac 90 dní pred zavedením takýchto dočasných opatrení s výhradou, že takéto spätné vymeranie cla sa neuplatní na dovozy uskutočnené pred porušením záväzku.
Článok 9
Vymeriavanie a vyberanie antidumpingových ciel
9.1 Rozhodnutie o tom, či vymerať antidumpingové clo v prípadoch, keď sa všetky podmienky na vymeriavanie splnili, a rozhodnutie, či výška antidumpingového cla, ktoré sa má vymerať, bude zodpovedať celému dumpingovému rozpätiu alebo bude nižšia, prináleží úradom dovážajúceho člena. Je potrebné, aby vymeriavanie cla bolo prípustné na území všetkých členov a aby clo bolo nižšie ako rozpätie, ak toto nižšie clo bude dostatočné na odstránenie ujmy spôsobenej domácemu výrobnému odvetviu.
9.2 Ak je na akýkoľvek výrobok vymerané antidumpingové clo, bude sa toto antidumpingové clo vyberať v primeraných výškach, v každom prípade na nediskriminačnom základe, z dovozov tohto výrobku zo všetkých zdrojov, o ktorých sa zistilo, že sú dumpingové a spôsobujú ujmu, s výnimkou dovozov od tých zdrojov, od ktorých sa prijali cenové záväzky podľa podmienok tejto dohody. Úrady oznámia dodávateľa alebo dodávateľov príslušného výrobku. Ak je však dotknutých niekoľko dodávateľov z tej istej krajiny a ak nemožno vymenovať všetkých týchto dodávateľov, úrady môžu oznámiť príslušnú dodávateľskú krajinu. Ak bolo dotknutých niekoľko dodávateľov z viac ako jednej krajiny, úrady môžu oznámiť buď všetkých dotknutých dodávateľov, alebo, ak je to nemožné, všetky zainteresované dodávateľské krajiny.

9.3 Výška antidumpingového cla nepresiahne dumpingové rozpätie stanovené podľa článku 2.
9.3.1 Ak sa výška antidumpingového cla vymeria spätne, určenie konečného záväzku na zaplatenie antidumpingového cla sa uskutoční čo najskôr, obyčajne do 12 mesiacov, v žiadnom prípade však nie neskôr ako do 18 mesiacov po dátume, ku ktorému bola žiadosť o konečné určenie výšky antidumpingového cla predložená[20]). Akékoľvek vrátenie sa vykoná okamžite a obyčajne do 90 dní nasledujúcich po stanovení konečného záväzku určeného podľa tohto odseku. V každom prípade, keď sa vrátenie neuskutočnilo do 90 dní, úrady na požiadanie poskytnú vysvetlenie.
9.3.2 Ak sa výška antidumpingového cla vymeria na predpokladanom základe, na požiadanie sa zabezpečí opatrenie na okamžité vrátenie každého takého cla zaplateného nad dumpingové rozpätie. Vrátenie každého takého cla zaplateného nad skutočné dumpingové rozpätie sa obyčajne vykoná do 12 mesiacov a v žiadnom prípade neprekročí 18 mesiacov od dátumu, keď žiadosť na vrátenie, primerane podporenú dôkazom, predloží dovozca výrobku, ktorý podlieha antidumpingovému clu. Schválené vrátenie by sa malo obyčajne vykonať do 90 dní od uvedeného rozhodnutia.
9.3.3 Pri určení, či a do akej miery by sa malo vrátenie vykonať v prípade, ak je vývozná cena určená v súlade s článkom 2 ods. 3, úrady by mali brať do úvahy každú zmenu normálnej hodnoty, každú zmenu nákladov vzniknutých medzi dovozom a ďalším predajom a každú zmenu predajnej ceny, ktorá sa náležite premieta do ďalších predajných cien, a vývoznú cenu by mali po poskytnutí nezvratných dôkazov o týchto skutočnostiach určiť bez akejkoľvek zrážky za sumu zaplateného antidumpingového cla.
9.4 Ak úrady obmedzili svoje preskúmanie v súlade s článkom 6 ods. 10 druhou vetou, žiadne antidumpingové clo uplatňované na dovozy vývozcov alebo výrobcov, ktorí sú zahrnutí do preskúmania, nepresiahne:
(i) vážený priemer dumpingového rozpätia ustanoveného s ohľadom na vybraných vývozcov alebo výrobcov, alebo
(ii) ak sa záväzok na zaplatenie antidumpingových ciel vypočíta na základe očakávanej normálnej hodnoty, rozdiel medzi váženým priemerom normálnej hodnoty vybraných vývozcov alebo výrobcov a vývoznými cenami vývozcov alebo výrobcov, ktoré sa individuálne nepreskúmali,
za predpokladu, že úrady nebudú brať na vedomie žiadne nulové a de minimis rozpätie a rozpätia stanovené podľa okolností uvedených v článku 6 ods. 8. Úrady budú uplatňovať jednotlivé clá alebo normálne hodnoty dovozov od ktoréhokoľvek vývozcu alebo výrobcu, ktorý nie je zahrnutý do preskúmania a ktorý poskytol nevyhnutné informácie počas prešetrenia, ako je uvedené v článku 6 ods. 10.2.
9.5 Ak výrobok podlieha antidumpingovým clám v krajine dovážajúceho člena, úrady na účely zistenia jednotlivých dumpingových rozpätí u všetkých vývozcov alebo výrobcov v príslušnej vyvážajúcej krajine, ktorí nevyvážali výrobok do krajiny dovážajúceho člena počas prešetrenia, vykonajú bezodkladné preskúmanie za predpokladu, že títo vývozcovia alebo výrobcovia môžu preukázať, že nie sú v spojení so žiadnym z vývozcov alebo výrobcov vyvážajúcej krajiny podliehajúcich antidumpingovým clám na tento výrobok. Také preskúmanie sa začne a vykoná urýchlene v porovnaní so zaužívanými postupmi pri stanovení cla a preskúmaní v krajine dovážajúceho člena. Na dovozy týchto vývozcov alebo výrobcov sa v priebehu preskúmania nevymerajú žiadne antidumpingové clá. Úrady však môžu odmietnuť odhad ceny a/alebo žiadať záruky, aby zabezpečili, že v prípade, ak výsledkom takého preskúmania v súvislosti s týmito výrobcami alebo vývozcami bude kladné zistenie dumpingu, sa antidumpingové clá mohli vymerať so spätnou platnosťou od dátumu začatia prešetrenia.
Článok 10
Spätná účinnosť
10.1 Dočasné opatrenia a antidumpingové clá sa uplatnia len na výrobky dovezené na spotrebu po čase, keď rozhodnutie prijaté na základe článku 7 ods. 1, prípadne článku 9 ods. 1 nadobudne platnosť, ak tento článok neustanoví inak.
10.2 V prípadoch, keď sa vynieslo konečné zistenie o ujme (ale nie o jej hrozbe alebo o podstatnom spomalení zavádzania výrobného odvetvia), alebo v prípade konečného zistenia o hrozbe ujmy, keď by účinok dumpingových dovozov bez zavedenia dočasných opatrení viedol ku zisteniu ujmy, antidumpingové clá sa môžu vymerať so spätnou platnosťou za obdobie, na ktoré sa uplatňovali prípadné dočasné opatrenia.
10.3 Ak je konečné antidumpingové clo vyššie ako zaplatené alebo splatné dočasné clo alebo ako suma odhadnutá na účely záruky, rozdiel sa nebude vymáhať. Ak je konečné clo nižšie ako

zaplatené alebo splatné dočasné clo alebo ako suma odhadovaná na účely ručenia, rozdiel sa podľa okolností vráti, alebo clo sa znovu prepočíta.
10.4 Ak odsek 2 neustanovuje inak, môže sa v prípade, že sa nezistila hrozba ujmy alebo podstatné spomalenie (ale žiadna ujma sa ešte nevyskytla), konečné antidumpingové clo vymerať len od dátumu zistenia hrozby ujmy alebo podstatného spomalenia a akýkoľvek hotovostný vklad zložený počas uplatňovania dočasných opatrení sa urýchlene vráti a akékoľvek záruky sa urýchlene uvoľnia.
10.5 V prípadoch, keď je konečné zistenie záporné, akýkoľvek hotovostný vklad zložený počas uplatňovania dočasných opatrení sa vráti a akékoľvek záruky sa urýchlene uvoľnia.
10.6 Konečné antidumpingové clo sa môže vymerať na výrobky dovezené na spotrebu, najviac do 90 dní pred dátumom uplatnenia dočasných opatrení, keď úrady v súvislosti s príslušným dumpingovým výrobkom zistia, že:
(i) dumping spôsobujúci ujmu bol už zistený v minulosti, alebo dovozca vedel, alebo musel vedieť, že vývozca uskutočňuje dumping a že tento dumping môže spôsobiť ujmu, a
(ii) ujma je spôsobená hromadnými dovozmi dumpingového výrobku v pomerne krátkom čase, ktoré z časového a objemového hľadiska, ako aj za ostatných okolností (ako je rýchle vybudovanie skladov dovážaného výrobku) pravdepodobne vážne ohrozia nápravný účinok konečného antidumpingového cla, ktoré sa má uplatniť za predpokladu, že príslušným dovozcom sa poskytla možnosť uplatniť pripomienky.
10.7 Úrady môžu po začatí prešetrenia prijať také opatrenia, ako je prerušenie konania o colnej hodnote, ktoré umožňujú spätné vyberanie antidumpingových ciel podľa odseku 6, len čo majú dostatočné dôkazy, že podmienky ustanovené v tomto odseku sú splnené.
10.8 Žiadne clá sa v súlade s odsekom 6 nebudú vyberať so spätnou platnosťou z výrobkov, ktoré sú určené na spotrebu, pred dátumom začatia prešetrenia.
Článok 11
Trvanie a preskúmanie antidumpingových ciel a cenových záväzkov
11.1 Antidumpingové clo zostane v platnosti iba dovtedy a v takom rozsahu, ako je nevyhnutné na vyváženie dumpingu, ktorý spôsobuje ujmu.
11.2 Úrady v odôvodnených prípadoch preskúmajú potrebu zachovania vymeraného cla z vlastnej iniciatívy alebo, ak od vymerania konečného antidumpingového cla uplynulo primerané obdobie, na základe žiadosti ktorejkoľvek zúčastnenej strany, ktorá predloží spoľahlivé informácie odôvodňujúce potrebu preskúmania[21]). Zúčastnené strany budú mať právo požiadať úrady, aby preskúmali, či je zachovanie vymeraného cla nevyhnutné na vyrovnanie dumpingu, či by pravdepodobne opäť nevznikla alebo sa neobnovila ujma, ak by sa clo zrušilo alebo zmenilo. Ak ako výsledok previerky podľa tohto odseku úrady stanovia, že antidumpingové clo nie je ďalej opodstatnené, okamžite sa skončí jeho uplatňovanie.
11.3 Bez ohľadu na ustanovenia odsekov 1 a 2 sa každé konečné antidumpingové clo zruší najneskôr do piatich rokov odo dňa jeho vymerania (alebo od dátumu jeho posledného preskúmania podľa odseku 2, ak toto preskúmanie zahrnulo dumping aj ujmu, alebo podľa tohto odseku), ak úrady nezistia pri preskúmaní, ktoré začalo pred týmto dátumom na základe vlastnej iniciatívy alebo na základe dostatočne odôvodnenej žiadosti podanej prostredníctvom alebo v mene domáceho výrobného odvetvia v primeranej lehote pred týmto dátumom, že uplynutie platnosti cla by zrejme malo za následok pokračovanie alebo obnovenie dumpingu a ujmy[22]). Clo môže zostať v platnosti až do výsledku tohto preskúmania.
11.4 Ustanovenia článku 6 o dôkazoch a konaní sa použijú na akékoľvek preskúmanie vykonávané podľa tohto článku. Každé také preskúmanie sa uskutoční urýchlene a za normálnych okolností sa skončí v lehote do 12 mesiacov od dátumu začatia.
11.5 Ustanovenia tohto článku sa uplatnia mutatis mutandis na cenové záväzky prijaté podľa článku 8.
Článok 12
Informovanie verejnosti a výklad zistení
12.1 Ak sú úrady presvedčené, že existuje dostatočný dôvod na začatie antidumpingového prešetrenia podľa článku 5, oznámia to členovi alebo členom, ktorých výrobky sú predmetom tohto prešetrenia, alebo ostatným zúčastneným stranám, o ktorých je zainteresovaným úradom známe, že majú na veci záujem, a vydajú verejné oznámenie.
12.1.1 Verejné oznámenie o začatí prešetrenia bude obsahovať primerané informácie alebo oznámenie, že bola vydaná samostatná správa[23]) zahŕňajúca tieto údaje:
(i) názov vyvážajúcej krajiny alebo krajín a výrobok, ktorý je predmetom prešetrenia,
(ii) dátum začatia prešetrenia,

(iii) na akom základe je odôvodnená existencia dumpingu uvedená v žiadosti,
(iv) súhrn faktorov, na ktorých je založené tvrdenie o ujme,
(v) adresa, na ktorú sa majú zasielať pripomienky zúčastnených strán,
(vi) lehoty poskytnuté zúčastneným stranám na prezentáciu svojich stanovísk.
12.2 Verejné oznámenie sa vydá o každom predbežnom alebo konečnom kladnom alebo zápornom zistení, o každom rozhodnutí prijať záväzky podľa článku 8, o skončení takého záväzku a o zrušení konečného antidumpingového cla. Každé také oznámenie bude obsahovať alebo iným spôsobom v samostatnej správe dostatočne podrobne sprístupňovať závery o akýchkoľvek faktických alebo právnych otázkach, ktoré zainteresované úrady považujú za podstatné. Všetky také oznámenia a správy sa sprístupnia členovi alebo členom, ktorých výrobky sú predmetom takého zistenia alebo záväzku, a ostatným zúčastneným stranám, o ktorých je známe, že majú na veci záujem.
12.2.1 Verejné oznámenie o uložení dočasných opatrení bude obsahovať dostatočne podrobné vysvetlenie o predbežných zisteniach dumpingu a ujmy s odvolaním sa na faktické a právne skutočnosti, ktoré viedli k prijatiu alebo zamietnutiu argumentov, alebo že je k dispozícii v samostatnej správe. Také oznámenie alebo správa bude pri náležitom zohľadnení požiadavky na ochranu dôverných informácií obsahovať najmä:
(i) mená dodávateľov alebo, ak to nie je možné, príslušné dodávateľské krajiny,
(ii) opis výrobku, ktorý je dostatočný na colné účely,
(iii) ustanovené dumpingové rozpätie a úplné vysvetlenie dôvodov na výber metodiky použitej pri tvorbe a porovnávaní vývoznej ceny a normálnej hodnoty podľa článku 2,
(iv) posúdenia týkajúce sa zistenia ujmy podľa článku 3,
(v) hlavné dôvody vedúce k zisteniu.
12.2.2 Verejné oznámenie o skončení alebo zastavení prešetrenia bude v prípade kladného zistenia predpokladajúceho vymeranie konečného cla alebo prijatie cenového záväzku obsahovať alebo iným spôsobom sprístupňovať pomocou samostatnej správy všetky závažné informácie o faktických a právnych skutočnostiach a dôvodoch, ktoré viedli k uloženiu konečných opatrení alebo k prijatiu cenového záväzku pri náležitom zohľadnení požiadavky na ochranu dôverných informácií. Oznámenie alebo správa bude obsahovať najmä informácie uvedené v odseku 2.1, ako aj dôvody na prijatie alebo zamietnutie príslušných argumentov alebo tvrdení vývozcov alebo dovozcov a základ rozhodnutia vykonaného podľa článku 6 ods. 10.2.
12.2.3 Verejné oznámenie o skončení alebo zastavení prešetrenia o prijatí záväzku podľa článku 8 bude obsahovať alebo iným spôsobom sprístupňovať pomocou samostatnej správy nedôvernú časť tohto záväzku.
12.3 Ustanovenia tohto článku sa použijú mutatis mutandis pri začatí a skončení preskúmania podľa článku 11 a pri rozhodnutiach o vymeraní ciel so spätnou platnosťou podľa článku 10.
Článok 13
Súdne preskúmanie
Každý člen, ktorého domáca legislatíva obsahuje ustanovenia o antidumpingových opatreniach, bude udržiavať súdy a súdne, rozhodcovské alebo správne konanie na účely, okrem iného, okamžitého preskúmania správnych opatrení vzťahujúcich sa na konečné zistenia a preskúmania zistení podľa článku 11. Tieto súdy alebo konania budú nezávislé od úradov zodpovedných za príslušné zistenia alebo preskúmania.
Článok 14
Antidumpingové konanie v prospech tretej krajiny
14.1 Žiadosť o antidumpingové konanie v prospech tretej krajiny predložia úrady tretej krajiny, ktorá konanie požaduje.
14.2 Táto žiadosť sa doloží informáciami o cenách, ktoré dokazujú, že dovozy sú dumpingové, a podrobnými informáciami, ktoré dokazujú, že údajný dumping spôsobuje ujmu príslušnému domácemu výrobnému odvetviu v tretej krajine. Vláda tretej krajiny poskytne všetku pomoc úradom dovážajúcej krajiny pri získavaní ďalších informácií, ktoré by mohli považovať za nevyhnutné.
14.3 Úrady dovážajúcej krajiny pri zvažovaní tejto žiadosti prihliadnu na účinky údajného dumpingu na príslušné výrobné odvetvie ako celok v tretej krajine; to znamená, že ujma sa neodhadne len vo vzťahu k účinkom údajného dumpingu na vývoz tohto výrobného odvetvia do dovážajúcej krajiny alebo k celkovým vývozom tohto výrobného odvetvia.
14.4 Dovážajúca krajina sa rozhodne, či bude pokračovať v prípade. Ak sa dovážajúca krajina rozhodne, že je pripravená prijať opatrenia, musí si sama vyžiadať súhlas Rady pre obchod s tovarom.
Článok 15

Rozvojové členské krajiny
Uznáva sa, že pri posudzovaní žiadosti, či uplatniť antidumpingové opatrenia podľa tejto dohody, vyspelé členské krajiny musia venovať osobitnú pozornosť mimoriadnej situácii rozvojových členských krajín. Možnosti konštruktívnych riešení umožnených touto dohodou sa preskúmajú pred použitím antidumpingových ciel, ktoré by mohli postihnúť podstatné záujmy rozvojových členských krajín.
ČASŤ II
Článok 16
Výbor pre antidumping
16.1 Týmto sa zriaďuje Výbor pre antidumping (ďalej len „Výbor"), zložený zo zástupcov každého člena. Výbor si zvolí svojho predsedu a bude zasadať najmenej dvakrát do roka alebo na požiadanie ktoréhokoľvek člena podľa príslušných ustanovení tejto dohody. Výbor bude vykonávať právomoci ustanovené touto dohodou alebo členmi a umožní členom konzultovať akékoľvek záležitosti vzťahujúce sa na uplatňovanie tejto dohody alebo plnenie jej cieľov. Sekretariát WTO bude plniť funkciu sekretariátu Výboru.
16.2 Výbor môže podľa potreby zriaďovať pomocné orgány.
16.3 Pri vykonávaní svojich funkcií Výbor a jeho pomocné orgány môžu konzultovať a vyhľadávať informácie z ktoréhokoľvek zdroja, ktorý považujú za vhodný. Predtým však, ako Výbor alebo jeho pomocný orgán požiada o také informácie zo zdroja, ktorý patrí do právomoci niektorého člena, bude o tom tohto člena informovať. Musí získať súhlas člena a ktorejkoľvek firmy, s ktorou konzultuje.
16.4 Členovia okamžite podajú Výboru správy o všetkých prijatých predbežných alebo konečných antidumpingových opatreniach. Tieto správy budú dostupné na Sekretariáte, aby sa umožnila kontrola ostatným členom. Členovia budú takisto predkladať polročné správy o všetkých antidumpingových opatreniach prijatých počas predchádzajúcich šiestich mesiacov. Tieto polročné správy sa predložia v ustálenej odsúhlasenej podobe.
16.5 Každý člen oznámi Výboru, a) ktoré z jeho úradov sú oprávnené začať a vykonávať prešetrenie uvedené v článku 5 a b) aké sú jeho domáce predpisy, podľa ktorých sa začne a vykonáva prešetrenie.
Článok 17
Konzultácie a urovnávanie sporov
17.1 Ak táto dohoda neustanovuje inak, na konzultácie a urovnávanie sporov sa podľa tejto dohody uplatňuje Dohovor o urovnávaní sporov.
17.2 Každý člen s porozumením posúdi a poskytne primeranú možnosť konzultácie v súvislosti s podaniami ďalších členov vzťahujúcimi sa na ktorúkoľvek otázku ovplyvňujúcu účinnosť tejto dohody.
17.3 Ak sa člen domnieva, že akákoľvek výhoda vyplývajúca pre neho priamo alebo nepriamo z tejto dohody je zrušená alebo zmenšená, alebo že dosiahnutie ľubovoľného zámeru obmedzuje iný člen alebo členovia, môže v záujme dosiahnutia uspokojivého riešenia záležitosti písomne požiadať o konzultácie s príslušným členom alebo príslušnými členmi. Každý člen bude s porozumením posudzovať každú žiadosť iného člena o konzultácie.
17.4 Ak sa člen, ktorý požiadal o konzultácie, domnieva, že sa na konzultáciách podľa odseku 3 nedosiahli vzájomne prijateľné riešenia a príslušné úrady dovážajúceho člena prijali konečné opatrenia s cieľom vymerať konečné antidumpingové clá alebo prijať cenové záväzky, môže tento člen záležitosť predložiť Orgánu na urovnávanie sporov („DSB"*). Ak má dočasné opatrenie významný vplyv a člen, ktorý požiadal o konzultácie, sa domnieva, že opatrenie sa prijalo v rozpore s ustanoveniami článku 7 ods. 1 tejto dohody, môže tento člen takisto predložiť túto záležitosť DSB.
17.5 Na žiadosť žalujúcej strany DSB zostaví porotu s cieľom preskúmať záležitosť na základe:
(i) písomného vyhlásenia, v ktorom žiadajúci člen uvedie, ako boli výhody vyplývajúce pre neho priamo alebo nepriamo z tejto dohody zrušené alebo zhoršené, alebo ako bolo obmedzené dosiahnutie cieľov dohody, a
(ii) skutočností sprístupnených v súlade s príslušnými domácimi postupmi úradom dovážajúceho člena.
17.6 Pri preskúmavaní záležitosti podľa odseku 5:
(i) pri prehodnocovaní faktov celej záležitosti porota určí, či úrady oprávnene uznali fakty a či hodnotenie týchto faktov bolo nestranné a objektívne. Ak sú tieto fakty uznané za oprávnené a hodnotenie bolo nestranné a objektívne, hodnotenie sa nespochybní, aj keď porota dospela k rozdielnemu záveru,

(ii) porota podá výklad príslušných ustanovení dohody v súlade so zaužívanými pravidlami výkladu medzinárodného verejného práva. Tam, kde porota zistí, že príslušné ustanovenie dohody pripúšťa viac ako jeden prijateľný výklad, porota bude považovať opatrenie úradov za opatrenie v súlade s dohodou, ak sa opiera o jeden z prípustných výkladov.
17.7 Dôverné informácie poskytnuté porote sa nezverejnia bez formálneho splnomocnenia osobou, organizáciou alebo úradom, ktoré také informácie poskytli. V prípade, že si porota vyžiada také informácie, ale na ich zverejnenie nemá splnomocnenie, poskytne sa nedôverné zhrnutie informácií autorizované osobou, organizáciou alebo úradom, ktoré informácie poskytli.
ČASŤ III
Článok 18
Záverečné ustanovenia
18.1 Žiadne špecifické opatrenie proti dumpingovým vývozom zo strany iného člena nemožno prijať okrem toho, ktoré je v súlade s ustanoveniami GATT 1994, ako je uvedené v tejto dohode.[24])
18.2 K žiadnemu ustanoveniu tejto dohody nemožno uplatniť výhrady bez súhlasu ostatných členov.
18.3 Ak odseky 3.1 a 3.2 neustanovujú inak, budú sa ustanovenia tejto dohody vzťahovať na prešetrenie a skúmanie existujúcich opatrení prijatých na základe žiadostí, ktoré boli predložené v deň alebo po dni, keď pre člena nadobudla platnosť Dohoda WTO.
18.3.1 Čo sa týka výpočtu dumpingového rozpätia v súvislosti s vrátením úhrady podľa článku 9 ods. 3, uplatnia sa pravidlá, ktoré sa použili pri poslednom predchádzajúcom zistení alebo skúmaní dumpingu.
18.3.2 Na účely článku 11 ods. 3 sa existujúce antidumpingové opatrenia budú považovať za uložené najneskôr v deň, keď pre člena nadobudla platnosť Dohoda WTO, s výnimkou prípadov, v ktorých platná domáca legislatíva člena už v tom čase obsahovala dodatok typu uvedeného v tomto odseku.
18.4 Každý člen prijme všetky nevyhnutné opatrenia všeobecného alebo čiastkového charakteru s cieľom zabezpečiť, aby najneskôr v deň, keď pre neho nadobudla platnosť Dohoda WTO, bol jeho právny poriadok a administratívne postupy v súlade s ustanoveniami tejto dohody tak, aby sa mohla naň uplatniť.
18.5 Každý člen bude informovať Výbor o akýchkoľvek zmenách v jeho zákonoch a nariadeniach týkajúcich sa tejto dohody a o vykonávaní jeho právneho poriadku.
18.6 Výbor každoročne preskúma uplatňovanie a účinnosť tejto dohody, berúc do úvahy jej ciele. Výbor bude každoročne informovať Radu pre obchod s tovarom o vývoji počas obdobia, za ktoré je toto preskúmanie spracované.
18.7 Prílohy k tejto dohode tvoria jej neoddeliteľnú súčasť.
PRÍLOHA I
POSTUPY PREŠETRENIA NA MIESTE PODĽA ČLÁNKU 6 ODS. 7
1. Po začatí prešetrenia by úrady vyvážajúceho člena a firmy, ktorých sa to týka, mali byť informované o zámere vykonať prešetrenie na mieste.
2. Ak je za výnimočných okolností zámerom zahrnúť do skupiny vykonávajúcej prešetrenie mimovládnych expertov, firmy a úrady vyvážajúceho člena by mali byť o tom informované. V prípade porušenia požiadaviek dôvernosti by mimovládni experti mali podliehať účinným sankciám.
3. Zaužívaným postupom by malo byť získavanie súhlasu príslušných firiem vyvážajúceho člena skôr, ako sa návšteva definitívne naplánuje.
4. Po dosiahnutí súhlasu príslušných firiem by mali úrady, v ktorých právomoci je prešetrenie, okamžite oboznámiť úrady vyvážajúceho člena s názvami a adresami firiem, ktoré sa majú navštíviť, ako aj so schválenými termínmi návštev.
5. Príslušným firmám by sa malo s dostatočným predstihom oznámiť, kedy sa návšteva uskutoční.
6. Návštevy z dôvodu vysvetlenia dotazníka by sa mali uskutočniť len na žiadosť vyvážajúcej firmy. Taká návšteva sa môže uskutočniť, len ak a) úrady dovážajúceho člena o tom vyrozumejú zástupcov vlády dotknutého člena a b) tí nemajú námietky proti návšteve.
7. Pretože hlavným účelom prešetrenia na mieste je overiť poskytnuté informácie alebo získať ďalšie podrobnosti, malo by sa vykonať po získaní odpovedí na dotazník, ak firma nesúhlasí s opačným postupom a ak vláda vyvážajúceho člena bola informovaná úradmi, v ktorých právomoci je prešetrenie, o predpokladanej návšteve a nenamieta proti nej; ďalej by malo byť zaužívaným postupom pred návštevou oboznámiť príslušné firmy so všeobecným charakterom informácií, ktoré sa budú overovať, a s ďalšími informáciami, ktoré je potrebné poskytnúť, čo by však nemalo brániť možnosti požiadať na mieste o ďalšie podrobnosti v nadväznosti na už získané informácie.

8. Žiadosti o informácie alebo otázky kladené úradmi alebo firmami vyvážajúcich členov, ktoré sú nevyhnutné na úspešné prešetrenie na mieste, by mali byť zodpovedané, kedykoľvek je to možné, ešte pred uskutočnením návštevy.

PRÍLOHA II

NAJDOSTUPNEJŠIE INFORMÁCIE PODĽA PODMIENOK ČLÁNKU 6 ODS. 8

1. Čo najskôr po začatí prešetrenia by mali prešetrujúce úrady, v ktorých právomoci je prešetrenie, podrobne vymedziť informácie požadované od ktorejkoľvek zúčastnenej strany a spôsob, akým by tieto informácie mali byť štruktúrované v odpovedi zúčastnenej strany. Úrady by mali tiež zabezpečiť, aby si bola strana vedomá, že ak sa informácia neposkytne v primeranom čase, úrady budú môcť rozhodnúť na základe skutočností, ktoré majú k dispozícii, vrátane tých, ktoré sú obsiahnuté v žiadosti o začatie prešetrenia predloženej domácim výrobným odvetvím.

2. Úrady môžu tiež požadovať, aby zúčastnená strana poskytla svoju odpoveď na určitom médiu (napr. počítačovej diskete) alebo v určitom počítačovom jazyku. Tam, kde je stanovená táto požiadavka, úrady by mali zvážiť primeranú schopnosť zúčastnenej strany použiť na svoju odpoveď médium alebo počítačový jazyk, ktorý sa považuje za najvhodnejší, a nemali by žiadať, aby strana na svoju odpoveď používala iný počítačový systém ako ten, ktorý sama používa. Úrad by nemal trvať na požiadavke spracovania odpovedí na médiu alebo v určitom počítačovom jazyku, ak zúčastnená strana nevedie účtovníctvo na tomto médiu alebo v tomto počítačovom jazyku a ak by predloženie požadovanej odpovede spôsobilo neprimerané dodatočné náklady a problémy.

3. Všetky informácie, ktoré sú overiteľné a riadne predložené, takže ich možno použiť bez podstatných ťažkostí v prešetrení, a ktoré sú predložené včas, prípadne dodané na médiu alebo v počítačovom jazyku požadovanom úradmi, by sa mali zohľadniť v procese rozhodovania. Ak strana neodpovedá na požadovanom médiu alebo v počítačovom jazyku, ale úrady zistia, že podmienky stanovené v odseku 2 boli splnené, nemalo by sa to považovať za vážnu prekážku prešetrenia.

4. Tam, kde úrady nie sú schopné spracovať informácie poskytnuté na zvláštnom médiu (napr. počítačovej diskete), informácie by sa mali dodať vo forme písomného materiálu alebo v inej forme prijateľnej pre úrady.

5. Aj keby poskytnuté informácie neboli vo všetkých smeroch bezchybné, nebude to oprávňovať úrady, aby ich nebrali na vedomie, za predpokladu, že zúčastnená strana konala podľa svojich najlepších schopností.

6. Ak dôkaz alebo informácia nie sú prijaté, dodávajúca strana by mala byť ihneď informovaná o dôvodoch odmietnutia a mala by mať možnosť poskytnúť dodatočné vysvetlenia v primeranom období, berúc do úvahy lehoty na prešetrenie. Ak úrady považujú vysvetlenia za neuspokojivé, príčiny zamietnutia takého dôkazu alebo informácie by mali byť uvedené v akýchkoľvek zverejnených zisteniach.

7. Ak úrady musia vo svojich zisteniach a aj tých, ktoré sa týkajú normálnej hodnoty, vychádzať z informácií z druhého zdroja vrátane informácií obsiahnutých v žiadosti o začatie prešetrenia, mali by tomu venovať mimoriadnu pozornosť. V takých prípadoch by úrady mali, ak je to možné, overiť informácie z iných nezávislých zdrojov, ktoré majú k dispozícii, ako sú publikované cenníky, oficiálne dovozné štatistiky a colné výkazy, a z informácií získaných počas prešetrenia od iných zúčastnených strán. Je však zrejmé, že ak zúčastnená strana nespolupracuje, a tým vzniká závažné zatajovanie informácií pred úradmi, môže taká situácia viesť k výsledku, ktorý je menej výhodný pre stranu, ako keby účinne spolupracovala.

DOHODA

o uplatňovaní článku VII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

VŠEOBECNÝ ÚVODNÝ KOMENTÁR

1. Základom colnej hodnoty podľa tejto dohody je prevodná hodnota definovaná v článku 1. Článok 1 treba čítať spolu s článkom 8, ktorý ustanovuje okrem iného úpravy ceny skutočne platenej alebo ceny, ktorá sa má zaplatiť v prípadoch, keď určité osobitné prvky, ktoré sa považujú za súčasť hodnoty na colné účely, pripadajú na ťarchu kupujúceho, ale nie sú zahrnuté do ceny skutočne platenej alebo do ceny, ktorá sa má zaplatiť za dovážaný tovar. Článok 8 tiež stanovuje, aby sa do prevodnej hodnoty zahrnuli určité plnenia kupujúceho v prospech predávajúceho, ktoré majú skôr povahu tovaru alebo služieb než formu peňazí. Články 2 až 7 ustanovujú metódy určenia colnej hodnoty, ak ju nemožno určiť podľa ustanovení článku 1.

2. Ak colnú hodnotu nemožno určiť podľa ustanovení článku 1, mala by nasledovať konzultácia medzi colnou správou a dovozcom, aby sa dospelo k základu na určenie hodnoty podľa ustanovení článku 2 alebo článku 3. Môže sa napríklad stať, že dovozca má informácie o colnej hodnote rovnakého alebo obdobného tovaru, ktoré colná správa v mieste dovozu v danom čase práve nemá. Alebo naopak, colná správa môže mať informácie o colnej hodnote rovnakého alebo obdobného

tovaru, ku ktorým dovozca nemá ľahký prístup. Konzultácia medzi oboma stranami umožní výmenu informácií pri dodržaní požiadaviek obchodného tajomstva na určenie vhodného základu hodnoty na colné účely.
3. Články 5 a 6 poskytujú dve základne na určenie colnej hodnoty, ak ju nemožno určiť na základe prevodnej hodnoty dovážaného tovaru alebo rovnakého, alebo obdobného dovážaného tovaru. Podľa článku 5 ods. 1 sa colná hodnota určuje na základe ceny, za ktorú sa tovar predáva kupujúcemu, ktorý nie je v spojení s predávajúcim v krajine dovozu, v stave, v akom bol dovezený. Dovozca má tiež právo, ak o to požiada, aby sa ustanovenia článku 5 použili na určenie hodnoty tovaru, ktorý bol po dovoze predmetom spracovania. Podľa článku 6 sa colná hodnota určuje na základe vypočítanej hodnoty. Obe tieto metódy sú spojené s určitými ťažkosťami, a preto má dovozca v zmysle ustanovení článku 4 právo vybrať si poradie použitia týchto dvoch metód.
4. Článok 7 vysvetľuje, ako sa má určovať colná hodnota v prípadoch, keď sa nedá zistiť podľa žiadneho z predchádzajúcich článkov.
Členovia,
majúc na zreteli mnohostranné obchodné rokovania,
želajúc si podporovať ciele GATT 1994 a zabezpečiť ďalšie výhody pre medzinárodný obchod rozvojových krajín,
uznávajúc dôležitosť ustanovení článku VII GATT 1994 a želajúc si vypracovať pravidlá ich uplatňovania v záujme zabezpečovania väčšej jednotnosti a jednoznačnosti v ich vykonávaní,
uznávajúc potrebu spravodlivého, jednotného a nestranného systému na určovanie hodnoty tovarov na colné účely, ktorý vylučuje použitie svojvoľných alebo fiktívnych colných hodnôt,
uznávajúc, že základom na hodnotenie tovaru na colné účely by mala byť podľa možnosti prevodná hodnota tovaru, ktorý sa má hodnotiť,
uznávajúc, že by sa colná hodnota mala určovať podľa jednoduchých a spravodlivých kritérií zlučiteľných s obchodnou praxou a že hodnotiace konanie by sa malo používať všeobecne, bez rozdielu medzi zdrojmi dodávok,
uznávajúc, že konanie na určenie hodnoty sa nemá používať na potláčanie dumpingu,
dohodli sa takto:
ČASŤ 1
PRAVIDLÁ NA URČENIE COLNEJ HODNOTY
Článok 1
1. Colnou hodnotou dovážaného tovaru bude prevodná hodnota, t. j. cena skutočne platená alebo cena, ktorá sa má zaplatiť za tovar, ktorý bol predaný na vývoz do krajiny dovozu, upravená v súlade s ustanoveniami článku 8, za predpokladu, že
a) neexistujú žiadne obmedzenia, ak ide o určenie alebo o použitie tovaru kupujúcim, s výnimkou obmedzení, ktoré
i) sú uložené alebo požadované zákonom alebo úradmi krajiny dovozu,
ii) obmedzujú zemepisnú oblasť, v ktorej sa tovar môže ďalej predávať, alebo
iii) podstatne neovplyvňujú hodnotu tovaru;
b) predaj alebo cena nepodliehajú niektorým podmienkam alebo plneniam, ktorých hodnota sa nedá zistiť vo vzťahu k tovaru, ktorý sa má hodnotiť;
c) žiadna časť príjmov akéhokoľvek neskoršieho predaja, postúpenia alebo použitia tovaru kupujúcim nepripadne priamo alebo nepriamo predávajúcemu, ak sa nemôže vykonať primeraná úprava podľa ustanovení článku 8;
d) kupujúci a predávajúci nie sú v spojení, alebo ak kupujúci a predávajúci sú v spojení, prevodná hodnota je prijateľná na colné účely podľa ustanovení odseku 2.
2. a) Pri určovaní, či je prevodná hodnota prijateľná na účely odseku 1, skutočnosť, že kupujúci a predávajúci sú v spojení podľa článku 15, nebude sama osebe dôvodom na to, aby sa prevodná hodnota považovala za neprijateľnú. V takom prípade sa preskúmajú zvláštne okolnosti, ktoré sa týkajú predaja, a prevodná hodnota bude prijatá, ak spojenie neovplyvnilo cenu. Ak colná správa na základe informácií poskytnutých dovozcom alebo inak získaných má dôvody domnievať sa, že spojenie ovplyvnilo cenu, oznámi svoje dôvody dovozcovi a poskytne mu primeranú možnosť na odpoveď. Ak to dovozca požaduje, dôvody sa oznámia písomne.
b) Pri predaji medzi osobami, ktoré sú v spojení, bude prevodná hodnota prijatá a tovar ohodnotený podľa ustanovení odseku 1, ak dovozca dokáže, že takáto hodnota je veľmi blízka niektorej z týchto hodnôt z rovnakého alebo z približne rovnakého obdobia:
i) prevodnej hodnote v predajoch rovnakého alebo obdobného tovaru kupujúcim, ktorí nie sú vo vzájomnom spojení, na export do tej istej krajiny dovozu,
ii) colnej hodnote rovnakého alebo obdobného tovaru určenej podľa ustanovení článku 5,

iii) colnej hodnote rovnakého alebo obdobného tovaru určenej podľa ustanovení článku 6.
Pri použití predchádzajúcich kritérií treba náležite prihliadnuť na preukázané rozdiely v obchodných úrovniach, v množstvách, v prvkoch uvedených v článku 8 a v nákladoch pripadajúcich na predávajúceho v predajoch, v ktorých on a kupujúci nie sú v spojení a ktoré na predávajúceho nepripadajú z predajov, pri ktorých on a kupujúci sú v spojení.
c) Kritériá uvedené v odseku 2b) sa majú použiť na návrh dovozcu a iba na porovnávacie účely. Náhradné hodnoty nemožno určiť podľa ustanovenia odseku 2b).
Článok 2
1. a) Ak colnú hodnotu dovážaného tovaru nemožno určiť podľa ustanovení článku 1, bude colnou hodnotou prevodná hodnota rovnakého tovaru predávaného na vývoz do rovnakej krajiny dovozu a vyvážaného v rovnakom alebo v približne rovnakom čase ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť.
b) Pri uplatňovaní tohto článku sa colná hodnota určí podľa prevodnej hodnoty rovnakého tovaru predaného na rovnakej obchodnej úrovni a v podstate v rovnakom množstve ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť. Ak sa takýto predaj nezistí, použije sa prevodná hodnota rovnakého tovaru predaného na rozdielnej obchodnej úrovni alebo v rozdielnom množstve upravená so zreteľom na rozdiely vyplývajúce z obchodnej úrovne alebo z množstva; ak takéto úpravy vedú k zvýšeniu alebo k zníženiu hodnoty, môžu sa urobiť na základe predložených dôkazov, ktoré jasne potvrdzujú opodstatnenosť a správnosť úpravy.
2. Ak sú v prevodnej hodnote zahrnuté náklady a výdavky uvedené v článku 8 ods. 2, táto hodnota sa upraví tak, aby sa prihliadalo na významné rozdiely medzi nákladmi a výdavkami za dovezený tovar na jednej strane a za skúmaný rovnaký tovar na druhej strane, ktoré vyplývajú z rozdielov vo vzdialenostiach a v spôsoboch dopravy.
3. Ak sa pri uplatňovaní tohto článku zistí viac ako jedna prevodná hodnota rovnakého tovaru, použije sa na určenie colnej hodnoty dovezeného tovaru najnižšia prevodná hodnota.
Článok 3
1. a) Ak colnú hodnotu dovážaného tovaru nemožno určiť podľa ustanovení článkov 1 a 2, bude colnou hodnotou prevodná hodnota obdobného tovaru predávaného na vývoz do rovnakej krajiny dovozu a vyvážaného v rovnakom alebo v približne rovnakom čase ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť.
b) Pri uplatňovaní tohto článku sa na určenie colnej hodnoty použije prevodná hodnota obdobného tovaru predaného na rovnakej obchodnej úrovni a v podstate v rovnakom množstve ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť. Ak sa takýto predaj nezistí, použije sa prevodná hodnota obdobného tovaru predaného na odlišnej obchodnej úrovni alebo v odlišnom množstve upravená so zreteľom na rozdiely vyplývajúce z obchodnej úrovne alebo z množstva, ak sa takéto úpravy môžu urobiť na základe predložených dôkazov, ktoré jasne potvrdzujú opodstatnenosť a správnosť úpravy, či už úprava vedie k zvýšeniu alebo k zníženiu hodnoty.
2. Ak sú v prevodnej hodnote zahrnuté náklady a výdavky uvedené v článku 8 ods. 2, táto hodnota sa upraví tak, aby sa prihliadlo na významné rozdiely medzi nákladmi a výdavkami za dovezený tovar na jednej strane a za skúmaný obdobný tovar na druhej strane, ktoré vyplývajú z rozdielov vo vzdialenostiach a v spôsoboch dopravy.
3. Ak sa pri uplatňovaní tohto článku zistí viac ako jedna prevodná hodnota obdobného tovaru, použije sa na určenie colnej hodnoty dovezeného tovaru najnižšia prevodná hodnota.
Článok 4
Ak colnú hodnotu dovážaného tovaru nemožno určiť podľa ustanovení článkov 1, 2 a 3, určí sa podľa ustanovení článku 5, alebo ak colnú hodnotu nebude možné určiť ani podľa tohto článku, určí sa podľa článku 6; s výnimkou toho, že na žiadosť dovozcu môže byť poradie uplatnenia článkov 5 a 6 opačné.
Článok 5
1. a) Ak sa dovážaný tovar alebo rovnaký, alebo obdobný dovážaný tovar predáva v krajine dovozu v stave, v akom bol dovezený, bude sa colná hodnota dovážaného tovaru podľa ustanovenia tohto článku zakladať na jednotkovej cene, za ktorú sa dovážaný tovar alebo rovnaký, alebo obdobný dovážaný tovar predáva v najväčšom úhrnnom množstve osobám, ktoré nie sú v spojení s osobami, od ktorých takýto tovar kupujú, v čase dovozu hodnoteného tovaru alebo v takmer rovnakom čase, s výnimkou zrážok, ktoré sa týkajú
i) buď všeobecne platených alebo dohodnutých provízií, alebo všeobecne používaných prirážok za zisk a všeobecných výdavkov v súvislosti s predajom dovážaného tovaru rovnakej kategórie alebo druhu v tejto krajine,
ii) obvyklých dopravných a poisťovacích výdavkov a s tým súvisiacich výdavkov, ktoré vznikli v krajine dovozu,

iii) prípadne nákladov a výdavkov uvedených v článku 8 ods. 2,
iv) ciel a ostatných štátnych daní, ktoré sa majú zaplatiť v krajine dovozu pri dovoze alebo pri predaji tovaru.
b) Ak sa nepredáva dovážaný tovar ani rovnaký, ani obdobný dovážaný tovar, ktorý sa má ohodnotiť, v čase dovozu tovaru ani v takmer rovnakom čase, bude sa colná hodnota zakladať, ak ustanovenia odseku 1a) nestanovia inak, na jednotkovej cene, za ktorú sa dovážaný tovar alebo rovnaký, alebo obdobný dovážaný tovar predáva v krajine dovozu v stave, v akom bol dovezený k najbližšiemu dátumu dovozu hodnoteného tovaru, najneskôr však pred uplynutím 90 dní od takéhoto dovozu.
2. Ak sa dovážaný tovar ani rovnaký, ani obdobný dovážaný tovar nepredáva v krajine dovozu v stave, v akom bol dovezený, bude sa colná hodnota, ak to dovozca požaduje, zakladať na jednotkovej cene zodpovedajúcej predajom dovážaného tovaru v najväčšom úhrnnom množstve po ďalšom spracovaní v krajine dovozu osobám, ktoré nie sú v spojení s osobami, od ktorých kupujú takýto tovar, s náležitým prihliadnutím na pridanú hodnotu v dôsledku tohto spracovania a po zrážkach uvedených v odseku 1a).
Článok 6
1. Colná hodnota dovážaného tovaru určená podľa ustanovení tohto článku bude sa zakladať na vypočítanej hodnote. Vypočítaná hodnota bude pozostávať zo súčtu
a) ceny alebo hodnoty materiálu a zhotovenia alebo iného pracovného postupu na výrobu dovážaného tovaru;
b) sumy pre zisk a všeobecných výdavkov vo výške obvykle zahŕňanej do predaja tovaru rovnakej kategórie alebo druhu, ako je ohodnocovaný tovar, ktorú uplatňujú výrobcovia v krajine vývozu na vývoz do krajiny dovozu;
c) ceny alebo hodnoty všetkých ostatných výdavkov, na ktoré musí každý člen prihliadať pri voľbe spôsobu hodnotenia podľa článku 8 ods. 2.
2. Žiadny člen nemôže žiadať ani donútiť inú osobu, ktorá nesídli na jeho území, aby predložila na preskúmanie alebo dovolila prístup k akémukoľvek účtu alebo záznamu na účely určenia vypočítanej hodnoty. Avšak informácie dodané výrobcom tovaru na určenie colnej hodnoty podľa ustanovení tohto článku môžu overiť v inej krajine orgány krajiny dovozu so súhlasom výrobcu a za podmienky, že vláda príslušnej krajiny je vopred vyrozumená a nemá námietky proti zisťovaniu.
Článok 7
1. Ak colnú hodnotu dovážaného tovaru nemožno určiť podľa ustanovení článkov 1 až 6, určí sa s použitím primeraných prostriedkov, ktoré sú v súlade s princípmi a všeobecnými ustanoveniami tejto dohody a článku VII GATT 1994, a na základe údajov, ktoré sú k dispozícii v krajine dovozu.
2. Colná hodnota sa podľa ustanovení tohto článku nebude zakladať na
a) predajnej cene v krajine dovozu týkajúcej sa tovaru vyrábaného v tejto krajine;
b) systéme, ktorý predpokladá prijímanie vyššej hodnoty z dvoch možných hodnôt na colné účely;
c) cene tovaru na domácom trhu v krajine vývozu;
d) iných výrobných nákladoch než na vypočítaných hodnotách, ktoré boli určené pre rovnaký alebo pre obdobný tovar v súlade s ustanoveniami článku 6;
e) cene tovaru na vývoz do inej krajiny než do krajiny dovozu;
f) minimálnych colných hodnotách;
g) ľubovoľných alebo fiktívnych hodnotách.
3. Ak o to dovozca požiada, bude písomne informovaný o colnej hodnote určenej podľa ustanovení tohto článku a o metóde použitej na určenie tejto hodnoty.
Článok 8
1. Pri určovaní colnej hodnoty podľa ustanovení článku 1 sa k cene skutočne platenej alebo k cene, ktorá sa má za dovezený tovar zaplatiť, pripočítajú
a) nasledujúce zložky, ak ich uhrádza kupujúci a ak nie sú zahrnuté v cene skutočne platenej alebo v cene, ktorá sa má zaplatiť:
i) provízie a odmeny za sprostredkovanie s výnimkou nákupných provízií,
ii) cena kontajnerov, ktoré na colné účely tvoria jednotu s tovarom,
iii) cena obalov zahŕňajúca prácu i materiál;
b) vhodným spôsobom rozvrhnutá hodnota ďalej uvedeného tovaru a služieb, ak ich kupujúci poskytuje priamo alebo nepriamo zdarma alebo za zníženú cenu na použitie pri výrobe alebo pri predaji na vývoz dovážaného tovaru, ak táto hodnota nebola zahrnutá do ceny skutočne platenej alebo do ceny, ktorá sa má zaplatiť:
i) materiálov, súčiastok, dielcov a podobných položiek zahrnutých do dovážaného tovaru,
ii) náradia, matríc, foriem a podobných predmetov použitých na výrobu dovážaného tovaru,

iii) materiálov spotrebovaných na výrobu dovážaného tovaru,
iv) techniky, vývoja, umeleckej práce, dizajnu, plánov a nákresov vyhotovených inde než v krajine dovozu a potrebných na výrobu dovezeného tovaru;
c) poplatky za používanie patentov a licenčné poplatky týkajúce sa ohodnocovaného tovaru, ktoré musí platiť kupujúci, či už priamo alebo nepriamo, ako podmienku predaja ohodnocovaného tovaru, ak tieto poplatky nie sú zahrnuté v cene skutočne platenej alebo v cene, ktorá sa má zaplatiť;
d) hodnota akejkoľvek časti výnosu z ďalšieho predaja, postúpenia alebo z neskoršieho použitia dovezeného tovaru, ktorá priamo alebo nepriamo pripadne predávajúcemu.
2. Pri vypracúvaní svojich právnych predpisov každý člen zabezpečí, aby do colnej hodnoty boli celkom alebo čiastočne zahrnuté alebo z nej vylúčené tieto prvky:
a) náklady na dopravu dovážaného tovaru do prístavu alebo do miesta dovozu;
b) nakladacie, vykladacie a manipulačné poplatky spojené s prepravou dovážaného tovaru do prístavu alebo do miesta dovozu;
c) náklady na poistenie.
3. Každý prvok, ktorý sa bude pripočítavať na základe tohto článku k cene skutočne platenej alebo k cene, ktorá by sa mala zaplatiť, bude sa zakladať len na údajoch, ktoré sú objektívne a vyčísliteľné.
4. K cene skutočne platenej alebo k cene, ktorá by sa mala zaplatiť, budú pri určovaní colnej hodnoty pripočítané len prvky, ktoré sú uvedené v tomto článku.
Článok 9
1. Ak je na určenie colnej hodnoty potrebný prepočet meny, použije sa výmenný kurz, ktorý riadne uverejnia kompetentné úrady príslušnej krajiny dovozu a ktorý čo najpresnejšie vyjadruje skutočnú bežnú hodnotu tejto meny v obchodných operáciách vyjadrenú v mene krajiny dovozu na obdobie, na ktoré platí toto oznámenie.
2. Použije sa výmenný kurz, ktorý platí v čase vývozu alebo v čase dovozu, podľa rozhodnutia každého člena.
Článok 10
Každú informáciu, ktorá je svojou povahou dôverná alebo ktorá bola poskytnutá dôverným spôsobom na účely určenia colnej hodnoty, budú príslušné úrady považovať za prísne dôvernú a nebudú ju ďalej oznamovať bez výslovného povolenia osoby alebo vlády, ktorá ju poskytla, ak by ju nebolo potrebné oznámiť v rámci súdneho konania.
Článok 11
1. Právny poriadok každého člena poskytne v súvislosti s určovaním colnej hodnoty dovozcovi alebo ktorejkoľvek inej osobe, ktorá je povinná zaplatiť clo, možnosť odvolania sa bez pokuty.
2. Prvé právo odvolania sa bez pokuty možno poskytnúť v rámci colnej správy alebo nezávislého orgánu, ale legislatíva každého člena zabezpečí právo odvolania sa bez pokuty na súdnu inštanciu.
3. Sťažovateľ bude upovedomený o vybavení odvolania a dôvody rozhodnutia mu budú poskytnuté písomne. Bude taktiež poučený o svojich prípadných právach na ďalšie odvolanie.
Článok 12
Zákony, nariadenia, súdne rozhodnutia a správne rozhodnutia všeobecnej platnosti, ktorými sa uplatňuje táto dohoda, uverejní krajina dovozu v súlade s článkom X GATT 1994.
Článok 13
Ak v priebehu určovania colnej hodnoty dovážaného tovaru bude treba odložiť konečné rozhodnutie o určení tejto colnej hodnoty, môže si dovozca napriek tomu vyzdvihnúť tovar z colnice, ak na požiadanie zloží dostatočnú záruku vo forme zábezpeky, vkladu alebo iným vhodným spôsobom kryjúcim zaplatenie cla, ktorým môže byť tovar zaťažený. Právny poriadok každého člena bude pamätať na takéto prípady príslušnými ustanoveniami.
Článok 14
Poznámky uvedené v prílohe I k tejto dohode sú neoddeliteľnou súčasťou tejto dohody a články tejto dohody sa majú interpretovať a uplatňovať spolu s príslušnými poznámkami. Prílohy II a III tvoria neoddeliteľnú súčasť tejto dohody.
Článok 15
1. V tejto dohode
a) „colná hodnota dovážaného tovaru" znamená hodnotu tovaru na účely vyberania hodnotových ciel z dovážaného tovaru;
b) „krajina dovozu" znamená krajinu alebo colné územie dovozu;
c) „vyrobené" zahŕňa vypestované, vyprodukované a vydolované.
2. V tejto dohode

a) „rovnaký tovar" znamená tovar, ktorý je rovnaký vo všetkých ohľadoch vrátane typických znakov, akosti a mena. Menšie rozdiely vo vzhľade nevylučujú, aby sa tovar, ktorý inak zodpovedá definícii, považoval za rovnaký;
b) „obdobný tovar" znamená tovar, ktorý hoci nie je rovnaký vo všetkých ohľadoch, má podobné znaky a podobné zloženie, čo umožňuje, aby plnil rovnakú funkciu a bol obchodne zameniteľný. Kvalita tovaru, jeho dobré meno a existencia výrobnej alebo obchodnej známky patria medzi činitele, ktoré treba vziať do úvahy pri posudzovaní, či ide o obdobný tovar;
c) pojmy „rovnaký tovar" a „obdobný tovar" sa neuplatňujú na tovar, ktorý obsahuje alebo odráža prípadnú techniku, vývoj, umeleckú prax, dizajn, konštrukčnú prácu, projekty a náčrtky, pre ktoré žiadna úprava nebola uskutočnená podľa článku 8 ods. 1b) iv), pretože tieto práce sa uskutočnili v krajine dovozu;
d) tovar sa nebude posudzovať ako „rovnaký tovar" alebo „obdobný tovar", ak nie je vyrobený v tej istej krajine ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť;
e) tovar vyrobený inou osobou možno vziať do úvahy iba vtedy, ak neexistuje rovnaký tovar alebo obdobný tovar vyrobený tou istou osobou ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť.
3. V tejto dohode „tovar rovnakej kategórie alebo druhu" znamená tovar, ktorý patrí do jednej skupiny alebo do jedného radu tovarov vyrobených osobitným odvetvím výroby alebo osobitným úsekom výrobného odvetvia a zahŕňa rovnaký alebo obdobný tovar.
4. Na účely tejto dohody sa bude predpokladať, že osoby sú v spojení, iba ak
a) jedna z nich je členom riaditeľstva alebo správnej rady podniku druhej a naopak;
b) sú právne uznanými spoločníkmi;
c) sú zamestnávateľom a zamestnancom;
d) akákoľvek osoba priamo alebo nepriamo vlastní, kontroluje alebo má v držbe päť percent alebo viac akcií alebo podielov s hlasovacím právom jednej i druhej osoby;
e) jedna z nich priamo alebo nepriamo kontroluje druhú;
f) obe priamo alebo nepriamo kontroluje tretia osoba;
g) obe spoločne priamo alebo nepriamo kontrolujú tretiu osobu;
h) sú členmi jednej rodiny.
5. Osoby, ktoré sú vzájomne združené v obchode tým, že jedna je výhradným zástupcom, výhradným distribútorom alebo výhradným koncesionárom druhej osoby, budú sa na účely tejto dohody považovať za osoby, ktoré sú v spojení, ak sa na ne vzťahujú ustanovenia odseku 4.

Článok 16

Dovozca má právo, aby mu colná správa krajiny dovozu na písomnú žiadosť písomne oznámila, akým spôsobom bola určená colná hodnota dovážaného tovaru.

Článok 17

Žiadne ustanovenie tejto dohody sa nebude vysvetľovať tak, aby obmedzovalo alebo spochybňovalo práva colnej správy overovať pravdivosť alebo presnosť akéhokoľvek tvrdenia, listiny alebo vyhlásenia predloženého na účely určenia colnej hodnoty.

ČASŤ II

VYKONÁVANIE DOHODY, KONZULTÁCIE A UROVNÁVANIE SPOROV

Článok 18

Inštitúcie

1. Týmto sa zriaďuje Výbor na určenie colnej hodnoty (ďalej v tejto dohode len „Výbor") zložený zo zástupcov všetkých členov. Výbor zvolí svojho predsedu a bude sa obvykle schádzať raz do roka alebo inak, ak to stanovujú ustanovenia tejto dohody, aby umožnil členom konzultovať otázky týkajúce sa vykonávania systému určovania colnej hodnoty s ktorýmkoľvek členom, pokiaľ by to mohlo ovplyvniť pôsobenie tejto dohody alebo uskutočňovanie jej cieľov, a aby vykonával iné úlohy, ktorými ho môžu členovia poveriť. Sekretariát WTO bude pôsobiť ako Sekretariát Výboru.
2. Bude zriadený Technický výbor na určenie colnej hodnoty (ďalej v tejto dohode len „Technický výbor") pod záštitou Rady pre colnú spoluprácu (ďalej v tejto dohode len „CCC"), ktorý bude plniť úlohy uvedené v prílohe II k tejto dohode a bude postupovať podľa rokovacích pravidiel obsiahnutých v nej.

Článok 19

Konzultácie a urovnávanie sporov

1. Ak ustanovenia tejto dohody nestanovia inak, použije sa na konzultácie a urovnávanie sporov podľa tejto dohody Dohovor o urovnávaní sporov.
2. Ak sa niektorý člen domnieva, že výhoda, ktorá pre neho priamo alebo nepriamo vyplýva z tejto dohody, je zrušená alebo zmenšená, prípadne dosiahnutie určitého cieľa tejto dohody je ohrozené opatreniami iného člena alebo členov, môže na dosiahnutie vzájomne uspokojivého riešenia tejto

záležitosti požiadať príslušného člena alebo členov o konzultácie. Každý člen posúdi s porozumením každú žiadosť iného člena o konzultácie.
3. Technický výbor poskytne na žiadosť radu a pomoc členom, ktorí začali konzultácie.
4. Na žiadosť ktorejkoľvek strany sporu alebo z vlastnej iniciatívy môže porota na skúmanie sporu vzťahujúceho sa na ustanovenia tejto dohody požiadať Technický výbor, aby preskúmal akékoľvek otázky vyžadujúce technické posúdenie. V súvislosti s príslušným sporom porota vymedzí Technickému výboru splnomocnenie a stanoví mu časové obdobie na vypracovanie správy. Porota správu Technického výboru vezme do úvahy. V prípade, že Technický výbor nedosiahne zhodu v záležitosti, ktorá mu bola zverená podľa tohto odseku, porota poskytne zainteresovaným stranám príležitosť predniesť svoje názory na záležitosť priamo porote.
5. Dôverné informácie poskytnuté porote sa nebudú zverejňovať bez oficiálneho súhlasu osoby, organizácie alebo orgánu, ktoré poskytli takéto informácie. Ak sa takéto informácie od poroty požadujú, ale na ich zverejnenie nie je porota splnomocnená, bude so súhlasom osoby, organizácie alebo orgánu zabezpečené nedôverné zhrnutie týchto informácií.

ČASŤ III

OSOBITNÉ A ODLIŠNÉ ZAOBCHÁDZANIE

Článok 20

1. Rozvojové členské krajiny, ktoré nie sú stranami Dohody o uplatňovaní článku VII Všeobecnej dohody o clách a obchode z 12. apríla 1979, môžu odložiť uplatňovanie ustanovení tejto dohody na obdobie nepresahujúce päť rokov odo dňa nadobudnutia platnosti Dohody WTO pre tieto krajiny. Rozvojové členské krajiny, ktoré sa rozhodnú pre odklad uplatňovania tejto dohody, to oznámia generálnemu riaditeľovi WTO.
2. Okrem ustanovení odseku 1 môžu rozvojové členské krajiny, ktoré nie sú stranami Dohody o uplatňovaní článku VII Všeobecnej dohody o clách a obchode z 12. apríla 1979, odložiť uplatňovanie článku 1 ods. 2b) iii) a článku 6 na obdobie nepresahujúce tri roky po uplatnení všetkých ostatných ustanovení tejto dohody. Rozvojové členské krajiny, ktoré sa rozhodnú pre odklad uplatňovania ustanovení uvedených v tomto odseku, oznámia svoje rozhodnutie generálnemu riaditeľovi WTO.
3. Vyspelé členské krajiny poskytnú vzájomne dohodnutým spôsobom technickú pomoc rozvojovým členským krajinám, ktoré o to požiadajú. Na tomto základe vyspelé členské krajiny vypracujú programy technickej pomoci, ktoré môžu zahŕňať okrem iného školenie personálu, pomoc pri príprave vykonávacích opatrení, prístup k zdrojom informácií o metodike určovania colnej hodnoty a rady o uplatňovaní ustanovení tejto dohody.

ČASŤ IV

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 21

Výhrady

Na žiadne z ustanovení tejto dohody nemožno uplatňovať výhrady bez súhlasu ostatných členov.

Článok 22

Národné zákonodarstvo

1. Každý člen zabezpečí najneskôr dňom nadobudnutia platnosti tejto dohody zhodnosť svojich zákonov, nariadení a správnych predpisov s ustanoveniami tejto dohody.
2. Každý člen bude informovať Výbor o všetkých zmenách vo svojich zákonoch a nariadeniach, ktoré sa týkajú ustanovení tejto dohody, a o uplatňovaní takýchto zákonov a nariadení.

Článok 23

Preskúmavanie

Výbor každoročne preskúma pôsobenie a uplatňovanie tejto dohody s prihliadnutím na jej ciele. Výbor bude každoročne informovať Radu pre obchod s tovarom o vývoji v období, ktorého sa preskúmanie týka.

Článok 24

Sekretariát

Túto dohodu bude zabezpečovať Sekretariát WTO s výnimkou okruhu pôsobnosti špecificky patriacej Technickému výboru, pre ktorý bude služby Sekretariátu zabezpečovať Sekretariát CCC.

PRÍLOHA I

VYSVETĽUJÚCE POZNÁMKY

Všeobecné poznámky

Postupné uplatňovanie metód hodnotenia

1. Články 1 až 7 vymedzujú, ako sa má určovať colná hodnota dovážaného tovaru podľa ustanovení tejto dohody. Metódy hodnotenia sú uvedené v poradí, v akom sa majú uplatňovať.

Základná metóda na určenie colnej hodnoty je vymedzená v článku 1 a dovezený tovar sa má hodnotiť podľa ustanovení tohto článku vždy, keď sú stanovené podmienky splnené.
2. Ak colnú hodnotu nemožno určiť podľa ustanovení článku 1, treba postupne prejsť k ďalším článkom až k takému z nich, podľa ktorého možno určiť colnú hodnotu. S výnimkou ustanovenia článku 4 možno použiť ustanovenia ďalšieho článku iba vtedy, ak colnú hodnotu nemožno určiť podľa ustanovení predchádzajúceho článku.
3. Ak dovozca nežiada, aby bolo opačné poradie článkov 5 a 6, dodrží sa normálne poradie. Ak dovozca túto žiadosť uplatní, ale potom sa ukáže, že colnú hodnotu nemožno určiť podľa ustanovení článku 6, colná hodnota sa určí podľa ustanovení článku 5, ak ju možno takto určiť.
4. Ak sa colná hodnota nedá určiť podľa ustanovení článkov 1 až 6, určí sa podľa ustanovení článku 7.
Použitie všeobecne prijatých účtovníckych zásad
1. „Všeobecne prijaté účtovnícke zásady" sú zásady, ktoré sa v určitej krajine a v určitý čas všeobecne uznávajú alebo ktoré majú podstatnú podporu úradných miest a ktoré určujú, aké ekonomické zdroje a záväzky sa majú zaznamenať ako aktíva a pasíva, aké zmeny v aktívach a pasívach by sa mali zaznamenávať, ako by sa mali aktíva a pasíva a zmeny v nich merať, aké informácie a ako sa môžu zverejňovať a aké finančné výkazy sa majú pripravovať. Tieto normy môžu pozostávať zo smerníc všeobecného použitia, ako aj z podrobných pravidiel a praktík.
2. Na účely tejto dohody bude colná správa každého člena používať informácie pripravené spôsobom zhodným so všeobecne prijatými účtovníckymi zásadami v krajine, na ktorú sa príslušný článok vzťahuje. Napríklad obvyklý zisk a všeobecné výdavky podľa ustanovení článku 5 sa určia s použitím informácií pripravených spôsobom zhodným so všeobecne prijatými účtovníckymi zásadami krajiny dovozu. Naproti tomu obvyklý zisk a všeobecné výdavky podľa ustanovení článku 6 sa určia s použitím informácií pripravených spôsobom zhodným so všeobecne prijatými účtovníckymi zásadami krajiny výroby. Iný príklad: na určenie prvku uvedeného v článku 8 ods. 1b) ii) a vyhotoveného v krajine dovozu sa použijú informácie spôsobom zodpovedajúcim všeobecne prijatým zásadám účtovníctva tejto krajiny.
Poznámky k článku 1
Cena skutočne platená alebo cena, ktorá sa má zaplatiť
1. Cena skutočne platená alebo cena, ktorá sa má zaplatiť, je celková platená cena alebo cena, ktorú má zaplatiť kupujúci predávajúcemu alebo na jeho prospech za dovezený tovar. Platba nemusí nevyhnutne nadobudnúť podobu platby v hotovosti. Môže sa uskutočniť akreditívom alebo cennými papiermi. Platba sa môže uskutočniť priamo alebo nepriamo. Príkladom nepriamej platby môže byť úplné alebo čiastočné vyrovnanie dlhu predávajúceho kupujúcim.
2. Činnosť kupujúceho na vlastný účet iná, než aká sa predpokladá úpravou podľa článku 8, sa nepovažuje za nepriamu platbu predávajúcemu, aj keď možno predpokladať, že predávajúci má z nej prospech. Preto sa úhrada za takúto činnosť nepripočíta pri určovaní colnej hodnoty k cene skutočne platenej alebo k cene, ktorá sa má zaplatiť.
3. Colná hodnota nebude zahŕňať tieto výdavky alebo náklady za predpokladu, že sú odlíšené od ceny skutočne platenej alebo od ceny, ktorá sa má zaplatiť za dovezený tovar:
a) výdavky za konštrukčné práce, postavenie, montáž, údržbu alebo za technickú pomoc vykonané na dovezenom tovare, ako sú investičné celky, stroje alebo zariadenia, po dovoze;
b) prepravné náklady po dovoze;
c) dane a poplatky v krajine dovozu.
4. Cena skutočne platená alebo cena, ktorá sa má zaplatiť, sa týka ceny dovezeného tovaru. Preto prevod dividend alebo iných platieb kupujúcim na predávajúceho, ktoré sa nevzťahujú na dovezený tovar, netvorí súčasť colnej hodnoty.
Odsek 1a) iii)
K obmedzeniam, ktoré by cenu skutočne platenú alebo cenu, ktorá sa má zaplatiť, urobili neprijateľnou, patria obmedzenia, ktoré podstatne neovplyvňujú hodnotu tovaru. Príkladom takýchto obmedzení by bol prípad, keď predávajúci automobilov požaduje, aby ich kupujúci nepredával ani nevystavoval pred určitým dátumom, ktorý je začiatkom modelového roka.
Odsek 1b)
1. Ak sa predaj alebo cena urobia závislými od podmienky alebo od úvahy, pre ktorú nie je možné určiť cenu vo vzťahu k hodnotenému tovaru, prevodná hodnota nie je prijateľná na colné účely. Môže ísť napríklad o tieto prípady:
a) predávajúci stanoví cenu dovážaného tovaru s podmienkou, že kupujúci kúpi aj iný tovar v určitom množstve;

b) cena dovážaného tovaru je závislá od ceny alebo od cien, za ktoré kupujúci dovážaného tovaru predáva iný tovar predávajúcemu dovážaného tovaru;
c) cena je stanovená na základe spôsobu platenia, ktorý nemá vzťah k dovážanému tovaru, ako keď je dovážaný tovar polotovarom, ktorý predávajúci dodal za podmienky, že dostane určité množstvo hotových výrobkov.
2. Podmienky alebo úvahy, ktoré sa týkajú výroby alebo spôsobu predaja dovážaného tovaru, nebudú však dôvodom odmietnutia prevodnej hodnoty. Napríklad skutočnosť, že kupujúci obstará predávajúcemu inžinierske práce alebo plány v krajine dovozu, nebude dôvodom na odmietnutie prevodnej hodnoty na účely článku 1. Podobne ak kupujúci na vlastný účet podnikne, hoci aj po dohode s predávajúcim, činnosť týkajúcu sa spôsobu predaja dovážaného tovaru, netvorí hodnota tejto činnosti súčasť colnej hodnoty a táto činnosť nie je ani dôvodom na odmietnutie prevodnej hodnoty.
Odsek 2
1. Odseky 2a) a 2b) stanovujú odlišné prostriedky na zistenie prijateľnosti prevodnej hodnoty.
2. Odsek 2a) stanovuje, že v prípadoch, keď kupujúci a predávajúci sú v spojení, majú sa okolnosti súvisiace s predajom preskúmať a prevodná hodnota bude prijatá ako colná hodnota za predpokladu, že spojenie neovplyvnilo cenu. Nie je potrebné, aby sa okolnosti preskúmavali vo všetkých prípadoch, keď kupujúci a predávajúci sú v spojení. Takéto preskúmania sa budú požadovať len vtedy, keď sa vyskytnú pochybnosti o prijateľnosti ceny. Ak colná správa nemá pochybnosti o prijateľnosti ceny, mala by byť prijatá bez požadovania ďalších informácií od dovozcu. Napríklad colná správa mohla už skôr preskúmať spojenie alebo už môže mať podrobné informácie týkajúce sa kupujúceho a predávajúceho a z tohto preskúmania alebo z informácií sa už mohla presvedčiť o tom, že spojenie neovplyvnilo cenu.
3. Ak colná správa nemôže prijať prevodnú hodnotu bez ďalšieho zisťovania, mala by poskytnúť dovozcovi možnosť predložiť ďalšie podrobné informácie, ktoré môžu byť potrebné na preskúmanie okolností súvisiacich s predajom. V tejto súvislosti by colná správa mala byť pripravená preskúmať príslušné stránky obchodu vrátane spôsobu, ako kupujúci a predávajúci organizujú svoje obchodné vzťahy, a spôsobu, ako sa dospelo ku konkrétnej cene, aby sa rozhodlo, či spojenie ovplyvnilo cenu. Ak sa ukáže, že kupujúci a predávajúci, hoci sú v spojení podľa ustanovení článku 15, kupujú a predávajú jeden druhému, ako keby neboli v spojení, je to dôkaz, že cena nebola ovplyvnená spojením. Napríklad ak sa cena dohodla spôsobom zhodným s bežnými cenovými praktikami v konkrétnom výrobnom odvetví alebo spôsobom, ktorým predávajúci dojednáva svoje predajné ceny s kupujúcimi, ktorí s ním nie sú v spojení, je to dôkaz, že cena nebola ovplyvnená spojením. Ďalej ak sa ukáže, že cena je primeraná na zabezpečenie úhrady všetkých nákladov a zisk zodpovedá celkovému zisku firmy dosiahnutému za reprezentatívne časové obdobie (napr. za ročné obdobie) pri predajoch tovaru rovnakej kategórie alebo druhu, je to dôkaz, že cena nebola ovplyvnená.
4. Odsek 2b) poskytuje dovozcovi možnosť, aby preukázal, že prevodná hodnota je veľmi blízka hodnote „testovanej", ktorú predtým prijala colná správa, a preto je prijateľná podľa ustanovení článku 1. Ak test zodpovedá niektorému z kritérií uvedených v odseku 2b), netreba skúmať otázku ovplyvnenia podľa odseku 2a). Ak už má colná správa dostatok informácií, aby sa bez ďalších podrobných zisťovaní ubezpečila, že niektoré z testov uvedených v odseku 2b) boli splnené, nie je dôvod, aby požadovala od dovozcu dôkaz, že test môže byť splnený. V odseku 2b) výraz „kupujúci, ktorí nie sú v spojení" znamená kupujúcich, ktorí nie sú v spojení s predávajúcim v žiadnom konkrétnom prípade.
Odsek 2b)
Na to, aby sa rozhodlo, či nejaká hodnota je „veľmi blízka" druhej, treba vziať do úvahy množstvo faktorov. Tieto faktory zahŕňajú povahu dovážaného tovaru, povahu konkrétneho výrobného odvetvia, obdobie, v ktorom sa tovar dováža, a to, či rozdiel v hodnotách je podstatný z obchodného hľadiska. Pretože sa tieto faktory môžu z prípadu na prípad líšiť, nemožno na každý prípad použiť jednotnú normu, napríklad pevnú percentuálnu sadzbu. Napríklad malý rozdiel v hodnote v prípade, ktorý zahŕňa jeden druh tovaru, môže byť neprijateľný, zatiaľ čo veľký rozdiel v prípade zhŕňajúcom iný druh tovaru môže byť prijateľný na rozhodovanie, či prevodná hodnota je veľmi blízka „testovým" hodnotám uvedeným v článku 1 ods. 2b).
Poznámky k článku 2
1. Pri uplatňovaní článku 2 bude colná správa používať podľa možnosti predaj rovnakého tovaru uskutočnený na rovnakej obchodnej úrovni a v podstate v rovnakom množstve ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť. Ak sa takýto predaj nezistí, môže sa použiť predaj rovnakého tovaru, ktorý sa uskutoční na základe jednej z týchto troch situácií:

a) predaj na rovnakej obchodnej úrovni, ale v odlišných množstvách;
b) predaj na odlišnej obchodnej úrovni, ale v podstate v rovnakých množstvách; alebo
c) predaj na odlišnej obchodnej úrovni a v odlišných množstvách.
2. Ak sa predaj zistí podľa jednej z týchto troch situácií, urobia sa úpravy, berúc podľa okolností do úvahy
a) len faktory množstva;
b) len faktory obchodnej úrovne; alebo
c) faktory obchodnej úrovne i faktory množstva.
3. Výraz „alebo" pripúšťa možnosť použiť predaje a urobiť potrebné úpravy v každej z uvedených troch podmienok.
4. Na účely článku 2 prevodná hodnota rovnakého dovezeného tovaru znamená colnú hodnotu upravenú podľa ustanovení odsekov 1b) a 2 tohto článku, ktorá už bola prijatá podľa článku 1.
5. Podmienkou na úpravu odôvodnenú odlišnou obchodnou úrovňou alebo odlišným množstvom je, že sa takáto úprava, či už vedie k zvýšeniu alebo k zníženiu hodnoty, vykoná iba na základe dôkazov, ktoré jasne stanovujú opodstatnenosť a presnosť úprav, napríklad platných cenníkov, ktoré obsahujú ceny týkajúce sa rôznych úrovní alebo rôznych množstiev. Napríklad ak dovážaný tovar, ktorý sa má ohodnotiť, pozostáva zo zásielky 10 jednotiek a jediný rovnaký tovar, pre ktorý existuje prevodná hodnota, sa predal v množstve 500 jednotiek a ak sa zistí, že predávajúci poskytuje kvantitatívne zľavy, môže sa potrebná úprava urobiť s použitím cenníka a ceny platnej pre 10 jednotiek. Nie je potrebné, aby sa predaj 10 jednotiek uskutočnil, ak sa podľa predajov iných množstiev zistí, že cenník je skutočný a vierohodný. Ak však nie je takéto objektívne meradlo, nie je vhodné určiť colnú hodnotu podľa ustanovení článku 2.
Poznámky k článku 3
1. Pri uplatňovaní článku 3 použije colná správa, ak je to možné, predaj obdobného tovaru uskutočnený na rovnakej obchodnej úrovni a v podstate v rovnakom množstve ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť. Ak sa takýto predaj nezistí, môže sa použiť predaj obdobného tovaru, ktorý sa uskutoční podľa jednej z týchto troch situácií:
a) predaj na rovnakej obchodnej úrovni, ale v odlišných množstvách;
b) predaj na odlišnej obchodnej úrovni, ale v podstate v rovnakých množstvách; alebo
c) predaj na odlišnej obchodnej úrovni a v odlišných množstvách.
2. Ak sa predaj zistí podľa jednej z týchto troch situácií, urobia sa úpravy, berúc podľa okolností do úvahy
a) len faktory množstva;
b) len faktory obchodnej úrovne; alebo
c) faktory obchodnej úrovne i faktory množstva.
3. Výraz „alebo" pripúšťa možnosť použiť predaje a urobiť potrebné úpravy v každej z uvedených troch situácií.
4. Na účely článku 3 prevodná hodnota obdobného dovezeného tovaru znamená colnú hodnotu upravenú podľa ustanovení odsekov 1b) a 2 tohto článku, ktorá už bola prijatá podľa článku 1.
5. Podmienkou na úpravu odôvodnenú odlišnou obchodnou úrovňou alebo odlišným množstvom je, že sa takáto úprava, či už vedie k zvýšeniu alebo k zníženiu hodnoty, vykoná iba na základe dôkazov, ktoré jasne stanovujú opodstatnenosť a presnosť úprav, napríklad platných cenníkov, ktoré obsahujú ceny týkajúce sa rôznych úrovní alebo rôznych množstiev. Napríklad ak dovážaný tovar, ktorý sa má ohodnotiť, pozostáva zo zásielky 10 jednotiek a jediný obdobný dovezený tovar, pre ktorý existuje prevodná hodnota, sa predal v množstve 500 jednotiek a zistilo sa, že predávajúci poskytuje zľavy podľa množstva, môže sa potrebná úprava urobiť s použitím cenníka a ceny platnej pre 10 jednotiek. Nie je potrebné, aby sa predaj 10 jednotiek uskutočnil, ak sa podľa predajov iných množstiev zistí, že cenník je skutočný a vierohodný. Ak však nie je takéto objektívne meradlo, nie je vhodné určiť colnú hodnotu podľa ustanovení článku 3.
Poznámky k článku 5
1. „Jednotková cena, za ktorú... sa tovar predáva v najväčšom úhrnnom množstve" znamená cenu, za ktorú sa predáva najväčší počet jednotiek v predajoch osobám, ktoré nie sú v spojení s osobami, od ktorých takýto tovar kupujú na prvej obchodnej úrovni, na akej sa takéto predaje po dovoze uskutočňujú.
2. Napríklad tovar sa predáva podľa cenníka, ktorý poskytuje výhodné jednotkové ceny na nákupy uskutočňované vo väčších množstvách:

Predané množstvo	Jednotková cena	Počet predajov	Celkové množstvo predané za každú cenu
1 - 10 jednotiek	100	10 predajov po 5 jednotkách	65
		5 predajov po 3 jednotkách	
11 - 25 jednotiek	95	5 predajov po 11 jednotkách	55
nad 25 jednotiek	90	1 predaj 30 jednotiek	80
		1 predaj 50 jednotiek	

Najväčší počet jednotiek predaných za jednu cenu je 80; jednotková cena za najväčšie úhrnné množstvo je 90.
3. Podľa iného príkladu dochádza k dvom predajom. V prvom predaji sa predáva 500 jednotiek za cenu 95 menových jednotiek za kus. V druhom predaji sa predáva 400 jednotiek za cenu 90 menových jednotiek za kus. V tomto príklade najväčší počet predaných jednotiek je 500; jednotková cena najväčšieho úhrnného množstva je 95.
4. Tretím príkladom by bola situácia, keď sa rôzne množstvá predávajú za rôzne ceny.
a) Predaje

Predané množstvo	Jednotková cena
40 jednotiek	100
30 jednotiek	90
15 jednotiek	100
50 jednotiek	95
25 jednotiek	105
35 jednotiek	90
5 jednotiek	100

b) Spolu

Predané množstvo spolu	Jednotková cena
65	90
50	95
60	100
25	105

V tomto prípade najväčší počet jednotiek predaných za určitú cenu je 65; jednotková cena najväčšieho úhrnného množstva je 90.
5. Predaj v krajine dovozu, ako je uvedený v odseku 1, osobe, ktorá dodáva priamo alebo nepriamo zadarmo alebo za zníženú cenu na použitie v súvislosti s výrobou a predajom dovážaného tovaru na vývoz niektorých z prvkov uvedených v článku 8 ods. 1b), nemožno brať do úvahy pri tvorbe jednotkovej ceny na účely článku 5.
6. Treba si uvedomiť, že „zisk a všeobecné výdavky" uvedené v článku 5 ods. 1 treba brať ako celok. Číselné údaje na účely tohto odpočtu by sa mali určiť na základe informácií poskytnutých dovozcom alebo v jeho mene, ak jeho údaje nie sú v rozpore s tými, ktoré sa získali z predajov dovezeného tovaru rovnakej kategórie alebo druhu v krajine dovozu. Ak sú číselné údaje v rozpore s týmito číselnými údajmi, môže sa suma pre zisk a všeobecné výdavky zakladať na iných platných informáciách poskytnutých dovozcom alebo v jeho mene.
7. „Všeobecné výdavky" zahŕňajú priame a nepriame náklady na predajnosť príslušného tovaru.
8. Miestne poplatky, ktoré treba platiť z dôvodu predaja tovaru a ktoré nemôžu byť odpočítané podľa ustanovení článku 5 ods. 1a) iv), sa odpočítajú podľa ustanovení článku 5 ods. 1a) i).

9. Pri určovaní provízií alebo obvyklých ziskov a všeobecných výdavkov podľa ustanovení článku 5 ods. 1 musí sa otázka, či určitý tovar je „rovnakej kategórie alebo druhu", rozhodnúť z prípadu na prípad so zreteľom na dané okolnosti. Treba skúmať predaje najužšej skupiny alebo triedy dovezeného tovaru rovnakej kategórie alebo druhu v krajine dovozu, ktorá zahŕňa tovar, ktorý sa má ohodnotiť a pre ktorý možno zaobstarať potrebné informácie. Na účely článku 5 „tovar rovnakej kategórie alebo druhu" zahŕňa tovar dovezený z rovnakej krajiny ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť, ako aj tovar dovezený z iných krajín.
10. Na účely článku 5 ods. 1b) bude „najbližším časom" čas, v ktorom sa uskutoční predaj dovezeného tovaru alebo rovnakého, alebo obdobného dovážaného tovaru v dostatočnom množstve, aby mohla byť zistená jednotková cena.
11. Ak sa použije metóda podľa článku 5 ods. 2, budú sa odpočty za hodnotu pridanú ďalším spracovaním zakladať na objektívnych a vyčísliteľných údajoch týkajúcich sa nákladov na takúto prácu. Výpočty sa urobia na podklade vzorcov, návodov, výpočtových metód a iných praktík prijatých v tomto odvetví.
12. Uznáva sa, že metóda hodnotenia uvedená v článku 5 ods. 2 by spravidla nebola použiteľná, ak tovar stratí v dôsledku ďalšieho spracovania svoju totožnosť. Môžu sa však vyskytnúť prípady, keď dovážané tovary síce stratia svoju totožnosť, ale hodnota pridaná spracovaním sa dá zistiť bez veľkých ťažkostí. Na druhej strane môžu sa vyskytnúť aj prípady, keď si dovezený tovar zachová svoju totožnosť, ale tvorí taký malý prvok v tovare predávanom v krajine dovozu, že použitie tejto hodnotiacej metódy by bolo neodôvodnené. Vzhľadom na to treba každú situáciu tohto druhu posudzovať podľa toho, o aký prípad ide.
Poznámky k článku 6
1. Ako všeobecné pravidlo platí, že colná hodnota sa určuje podľa tejto dohody na základe informácií ľahko dostupných v krajine dovozu. Aby sa však určila vypočítaná hodnota, bude možno potrebné preskúmať náklady na výrobu tovaru, ktorý sa má ohodnotiť, alebo iné informácie, ktoré sa musia získať mimo krajiny dovozu. Okrem toho vo väčšine prípadov výrobca tovaru nebude podliehať právomoci úradov krajiny dovozu. Použitie metódy vypočítanej hodnoty bude všeobecne obmedzené na prípady, keď kupujúci a predávajúci sú v spojení a predávajúci je ochotný dodať úradom krajiny dovozu potrebné podklady o nákladoch a v prípade potreby poskytnúť im možnosť neskoršieho overenia.
2. „Cena alebo hodnota" uvedená v článku 6 ods. 1a) sa určí na základe informácií týkajúcich sa výroby tovaru, ktoré budú predložené výrobcom alebo v jeho mene. Bude založená na obchodných účtoch výrobcu, ak sú tieto účty v zhode so všeobecne prijatými účtovníckymi zásadami používanými v krajine, kde bol tovar vyrobený.
3. „Cena alebo hodnota" zahrnie cenu prvkov uvedených v článku 8 ods. 1a) ii) a iii). Taktiež bude zahŕňať hodnotu každého prvku uvedeného v článku 8 ods. 1b), ktorý priamo alebo nepriamo dodal kupujúci na použitie v spojitosti s výrobou dovezeného tovaru, a to v primeranom pomere podľa ustanovenia príslušnej poznámky k článku 8. Hodnota prvkov uvedených v článku 8 ods. 1b) iv), ktoré boli vyhotovené v krajine dovozu, bude zahrnutá len vtedy, keď tieto prvky pripadajú na ťarchu výrobcu. Rozumie sa, že žiadna cena alebo hodnota prvkov uvedených v tomto odseku nesmie byť pri určovaní vypočítanej hodnoty započítaná dva razy.
4. „Suma pre zisk a všeobecné výdavky" uvedená v článku 6 ods.1b) sa určuje na základe informácií predložených výrobcom alebo v jeho mene, iba ak jeho číselné údaje nie sú v rozpore s číslami, ktoré sa obvykle objavujú v predajoch tovaru rovnakej kategórie alebo druhu ako hodnotený tovar uskutočňovaných výrobcom v krajine vývozu pre vývoz do krajiny dovozu.
5. V tejto súvislosti treba poznamenať, že „sumu pre zisk a všeobecné výdavky" treba brať ako celok. Z toho vyplýva, že ak v niektorom prípade je výška zisku výrobcu nízka a všeobecné výdavky sú vysoké, jeho zisk a všeobecné výdavky, vzaté dohromady ako celok, môžu napriek tomu byť v súlade so sumami, ktoré sa obvykle vyskytujú v predajoch tovaru rovnakej kategórie alebo druhu. Takáto situácia sa môže vyskytnúť napríklad vtedy, ak výrobok bol uvedený do predaja v krajine dovozu a výrobca sa uspokojil s nízkym alebo nulovým ziskom, aby vyrovnal vysoké všeobecné náklady spojené s uvádzaním. Ak výrobca môže preukázať, že sa uspokojuje s nízkym ziskom z predajov dovážaného tovaru z určitých obchodných dôvodov, treba vziať do úvahy jeho skutočný objem zisku, ak má na to platné obchodné dôvody a jeho cenová politika zodpovedá obvyklej cenovej politike v príslušnom výrobnom odvetví. Taká situácia sa môže vyskytnúť napríklad vtedy, ak výrobcovia boli nútení dočasne znížiť ceny v dôsledku nepredvídateľného poklesu dopytu alebo ak predávajú tovar na doplnenie rozsahu druhov tovaru vyrábaného v krajine dovozu a uspokojujú sa s nízkym ziskom na udržanie konkurencieschopnosti. Ak výrobcom poskytnutá suma pre zisk a všeobecné výdavky nie sú v súlade s tými, ktoré sa obyčajne vyskytujú v predajoch tovaru

rovnakej kategórie alebo druhu ako hodnotený tovar vyrábaný výrobcom v krajine vývozu pre vývoz do krajiny dovozu, suma pre zisk a všeobecné výdavky sa môžu zakladať na iných vhodných informáciách ako na tých, ktoré sú poskytnuté výrobcom tovaru alebo v jeho mene.
6. Ak sa používajú iné informácie ako tie, ktoré boli predložené prostredníctvom výrobcu alebo v jeho mene na účely stanovenia vypočítanej hodnoty, úrady krajiny dovozu budú informovať dovozcu na jeho žiadosť o zdroji týchto informácií, o použitých údajoch a o výpočtoch založených na týchto údajoch s výnimkou ustanovení článku 10.
7. „Všeobecné výdavky" uvedené v článku 6 ods. 1b) zahŕňajú priame a nepriame náklady na výrobu a predaj tovaru na vývoz, ktoré nie sú zahrnuté podľa článku 6 ods. 1a).
8. Pri rozhodovaní, či niektorý tovar je „rovnakej kategórie alebo druhu", treba postupovať z prípadu na prípad s prihliadnutím na dané okolnosti. Pri určovaní obvyklých ziskov a všeobecných výdavkov podľa ustanovení článku 6 treba skúmať predaje na vývoz do krajiny dovozu v čo najužšej skupine alebo v čo najužšom rade tovaru, ktoré zahŕňajú hodnotený tovar, o ktorom možno získať potrebné informácie. Na účely článku 6 musí byť „tovar rovnakej kategórie alebo druhu" z rovnakej krajiny ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť.
Poznámky k článku 7
1. Colné hodnoty určované podľa ustanovení článku 7 by mali byť založené v najväčšej možnej miere na predtým určených colných hodnotách.
2. Metódami hodnotenia používanými podľa článku 7 by mali byť metódy, ktoré sú stanovené v článkoch 1 až 6, ale primeraná pružnosť pri použití takýchto metód bude v súlade s cieľmi a ustanoveniami článku 7.
3. Niekoľko príkladov primeranej pružnosti:
a) Rovnaký tovar – požiadavku, aby sa rovnaký tovar vyvážal v rovnakom alebo v približne rovnakom čase ako tovar, ktorý sa hodnotí, možno vysvetľovať pružne; rovnaký dovážaný tovar vyrobený v inej krajine než v krajine vývozu tovaru, ktorý sa hodnotí, môže byť podkladom na colné hodnotenie; možno použiť colné hodnoty rovnakého dovezeného tovaru, ktoré už boli určené podľa ustanovení článkov 5 a 6.
b) Obdobný tovar – požiadavku, aby sa obdobný tovar vyvážal v rovnakom alebo v približne rovnakom čase ako tovar, ktorý sa hodnotí, možno vysvetľovať pružne; obdobný dovážaný tovar vyrobený v inej krajine než v krajine vývozu tovaru, ktorý sa hodnotí, môže byť podkladom na colné hodnotenie; možno použiť colné hodnoty obdobného dovezeného tovaru, ktoré už boli určené podľa ustanovení článkov 5 a 6.
c) Odvodzujúcu metódu – požiadavku, aby sa tovar predával v „stave ako dovezený", ktorá je obsiahnutá v článku 5 ods. 1a), možno vysvetľovať pružne; lehota „90 dní" sa môže uplatňovať pružne.
Poznámky k článku 8
Odsek 1a) i)
„Nákupnou províziou" sa rozumejú poplatky, ktoré platí dovozca svojmu zástupcovi za zastupiteľské služby v zahraničí pri nákupe tovaru, ktorý sa má ohodnotiť.
Odsek 1b) ii)
1. Pri pripočítaní prvkov uvedených v článku 8 ods. 1b) ii) k dovezenému tovaru prichádzajú do úvahy dva faktory – hodnota prvku a spôsob, akým sa táto hodnota pripočíta k dovezenému tovaru. Pripočítanie týchto prvkov by sa malo vykonať príslušným spôsobom primeraným okolnostiam a v súlade so všeobecne prijatými účtovníckymi zásadami.
2. Pokiaľ ide o hodnotu prvku, ak dovozca nadobudne prvok za určitú cenu od predávajúceho, ktorý s ním nie je v spojení, hodnotou prvku je táto cena. Ak prvok zhotovil dovozca alebo osoba, ktorá je s ním v spojení, jeho hodnotou budú náklady na jeho zhotovenie. Ak prvok predtým používal dovozca bez ohľadu na to, či ho sám nadobudol alebo zhotovil, bude treba pôvodnú cenu nadobudnutia alebo zhotovenia znížiť primerane jeho používaniu, aby sa dospelo k hodnote tohto prvku.
3. Okamžite po stanovení hodnoty prvku je nevyhnutné túto hodnotu pripočítať k dovážanému tovaru. Sú tu rôzne možnosti. Napríklad hodnota sa môže pripočítať k prvej zásielke, ak si dovozca želá zaplatiť clo za celú hodnotu naraz. Iný príklad: dovozca môže požiadať, aby hodnota bola pripočítaná k počtu vyrobených jednotiek do času prvej zásielky. Ďalší príklad: dovozca môže požiadať, aby hodnota bola pripočítaná k celej predpokladanej výrobe, ak existujú kontrakty alebo pevné záväzky na túto výrobu. Používaná metóda pripočítania bude závisieť od dokumentácie poskytnutej dovozcom.
4. Na ilustráciu: dovozca dodá výrobcovi formu na použitie pri výrobe dovážaného tovaru a dohodne s ním kontrakt na nákup 10 000 jednotiek. V čase dovozu prvej zásielky 1 000 jednotiek

mal už výrobca vyrobených 4 000 jednotiek. Dovozca môže colnú správu požiadať, aby pripočítala hodnotu formy k 1 000 jednotkám, 4 000 jednotkám alebo k 10 000 jednotkám.
Odsek 1b) iv)
1. Hodnoty na pripočítanie za prvky uvedené v článku 8 ods. 1b) iv) sa majú zakladať na objektívnych a vyčísliteľných údajoch. Aby sa minimalizovali náklady tak pre dovozcu, ako aj pre colnú správu pri určovaní hodnôt, ktoré sa majú pripočítať, mali by sa podľa možností použiť bežne dostupné údaje z obchodných písomností kupujúceho.
2. Pri prvkoch, ktoré dodal kupujúci a ktoré si kupujúci zakúpil alebo prenajal, bude hodnotou na pripočítanie kúpna cena alebo nájomné. Za prvky, ktoré sú verejne prístupné, sa pripočítajú iba náklady na zaobstaranie kópií.
3. Ľahkosť výpočtu hodnôt, ktoré sa majú pripočítať, bude závisieť od štruktúry daného podniku, spôsobu jeho praxe riadenia a od jeho účtovných metód.
4. Napríklad je možné, že firma, ktorá dováža rôzne výrobky pochádzajúce z rôznych krajín, vedie účtovníctvo svojho návrhárskeho strediska mimo krajiny dovozu, aby sa presne ukázali náklady pripočítateľné k danému produktu. V takýchto prípadoch sa môže príslušná úprava urobiť priamo podľa ustanovení článku 8.
5. V inom prípade môže firma preniesť náklady na návrhárske stredisko, umiestnené mimo krajiny dovozu, do všeobecných výdavkov bez toho, že by ich pripočítala k jednotlivým výrobkom. V takomto prípade možno urobiť príslušnú úpravu podľa ustanovení článku 8 s prihliadnutím na dovážaný tovar tým, že sa celkové náklady na návrhárske stredisko pripočítajú k celej výrobe, ktorá služby tohto strediska používa, a takto pripočítané náklady sa pripočítajú k hodnote dovozu podľa počtu jednotiek.
6. Zmeny v uvedených skutočnostiach budú, samozrejme, vyžadovať, aby sa pri určovaní primeranej metódy pripočítania vzali do úvahy rozličné faktory.
7. V prípade, že zhotovenie príslušného prvku zahŕňa množstvo krajín a dlhšie časové obdobie, úprava by sa mala obmedziť na hodnotu skutočne pridanú k tomuto prvku mimo krajiny dovozu.
Odsek 1c)
1. Poplatky za používanie patentov a licenčné poplatky uvedené v článku 8 ods. 1c) môžu zahŕňať okrem iného platby týkajúce sa patentov, obchodných známok a autorských práv. Avšak poplatky za právo reprodukovať dovážaný tovar v krajine dovozu sa pri určovaní colnej hodnoty nebudú pripočítavať k cene, ktorá bola za dovážaný tovar skutočne platená alebo sa má zaplatiť.
2. Platby uskutočnené kupujúcim za právo distribuovať alebo opätovne predávať dovážaný tovar sa nepripočítajú k cene, ktorá bola za dovážaný tovar skutočne platená alebo sa má zaplatiť, ak nie sú podmienkou predaja dovážaného tovaru na vývoz do krajiny dovozu.
Odsek 3
Ak neexistujú objektívne a vyčísliteľné údaje týkajúce sa prirážok, ktoré sa majú pripočítať podľa ustanovení článku 8, prevodnú hodnotu nemožno určiť podľa ustanovení článku 1. Napríklad poplatok za použitie patentu na základe predajnej ceny litra určitého výrobku v krajine dovozu, ktorý bol dovezený v kilogramoch a po dovoze bol upravený na roztok. Ak sa poplatok za použitie patentu zakladá čiastočne na dovezenom tovare a čiastočne na iných faktoroch, ktoré nijako nesúvisia s dovážaným tovarom (ak sa napríklad zmieša dovezený tovar s domácimi prísadami a nedá sa už samostatne určiť alebo ak sa poplatky za použitie patentu nedajú odlíšiť od osobitných finančných dohovorov medzi kupujúcim a predávajúcim), bolo by nevhodné pokúšať sa pripočítať prvok zodpovedajúci tomuto poplatku za použitie patentu. Ak sa však poplatok za použitie tohto patentu zakladá iba na dovážanom tovare a možno ho ľahko vyčísliť, môže sa tento prvok pripočítať k cene skutočne platenej alebo k cene, ktorá sa má zaplatiť.
Poznámka k článku 9
Na účely článku 9 môže byť „čas dovozu" zhodný s okamihom predloženia colného vyhlásenia.
Poznámky k článku 11
1. Článok 11 poskytuje dovozcovi právo odvolať sa proti rozhodnutiu colnej správy, ktorým bola určená colná hodnota tovaru, ktorý je hodnotený. Odvolanie sa môže najprv podať na vyšší orgán colnej správy, ale dovozca bude mať právo odvolať sa v konečnej inštancii na súd.
2. „Bez pokuty" znamená, že dovozca nedostane pokutu alebo mu nehrozí pokuta len preto, že sa rozhodol uplatniť svoje právo na odvolanie. Obvyklé súdne trovy a honoráre právnym zástupcom sa nepovažujú za pokuty.
3. Žiadne ustanovenie článku 11 však nebráni členovi, aby požadoval plné zaplatenie vyrubených ciel pred podaním odvolania.
Poznámky k článku 15
Odsek 4

Na účely článku 15 výraz „osoby" zahŕňa aj právnické osoby.
Odsek 4c)
Na účely tejto dohody je osoba v postavení, že kontroluje druhú, ak je právne alebo skutočne v situácii, že ju môže obmedzovať alebo riadiť.
PRÍLOHA II
TECHNICKÝ VÝBOR NA URČOVANIE COLNEJ HODNOTY
1. V súlade s článkom 18 tejto dohody bude pod záštitou CCC zriadený Technický výbor, aby po technickej stránke zabezpečoval jednotnosť výkladu a uplatňovania tejto dohody.
2. Právomoci Technického výboru budú:
a) preskúmavať špecifické technické problémy vznikajúce v každodennej administratíve systému colného hodnotenia členov a vydávať poradné posudky o vhodných riešeniach na základe predložených skutočností;
b) na požiadanie študovať zákony, predpisy a praktiky o hodnotení, pokiaľ sa týkajú tejto dohody, a pripravovať správy o výsledkoch týchto štúdií;
c) pripravovať a vydávať ročné správy o technickej stránke vykonávania a stave tejto dohody;
d) sústreďovať takéto informácie a poskytovať rady a posudky v akýchkoľvek otázkach týkajúcich sa colného hodnotenia dovážaného tovaru, ktoré si môže vyžiadať ktorýkoľvek člen alebo Výbor. Tieto informácie a posudky môžu nadobudnúť formu poradných odporúčaní, komentárov alebo vysvetliviek;
e) na požiadanie uľahčiť technickú pomoc členom v záujme podpory medzinárodného prijatia tejto dohody;
f) preskúmavať záležitosti, ktoré mu predložila porota podľa ustanovení článku 19 tejto dohody;
g) vykonávať iné úlohy, ktorými ho môže poveriť Výbor.
Všeobecne
3. Technický výbor sa vynasnaží skončiť v primerane krátkom čase prácu na špecifických záležitostiach, osobitne na tých, ktorými ho poverili členovia, Výbor alebo porota. Ako je uvedené v článku 19 ods. 4, porota určí špecifické časové obdobie, v ktorom má dostať správu od Technického výboru a ten správu počas tohto obdobia predloží.
4. Sekretariát CCC bude Technický výbor v jeho činnosti vhodným spôsobom podporovať.
Zastúpenie
5. Každý člen má právo byť zastúpený v Technickom výbore. Každý člen môže vymenovať jedného delegáta a viacerých náhradníkov za svojich zástupcov v Technickom výbore. Člen zastúpený v Technickom výbore sa potom uvádza ako „člen Technického výboru". Zástupcom členov Technického výboru môžu byť nápomocní poradcovia. Sekretariát WTO sa môže zúčastňovať na takýchto zasadaniach Technického výboru v postavení pozorovateľa.
6. Členov CCC, ktorí nie sú členmi WTO, môže zastupovať na zasadaniach Technického výboru jeden delegát a jeden alebo viacerí náhradníci. Títo zástupcovia sa budú zúčastňovať na zasadaniach Technického výboru ako pozorovatelia.
7. So schválením predsedu Technického výboru môže generálny tajomník CCC (ďalej len „generálny tajomník") pozvať zástupcov vlád krajín, ktoré nie sú ani členmi WTO, ani členmi CCC, ako aj zástupcov medzinárodných vládnych a obchodných organizácií, aby sa zúčastnili na zasadaní Technického výboru ako pozorovatelia.
8. Vymenovanie delegátov, náhradníkov a poradcov na zasadania Technického výboru sa oznamuje generálnemu tajomníkovi.
Zasadania Technického výboru
9. Technický výbor sa bude schádzať podľa potreby, najmenej však dva razy do roka. Dátum každého stretnutia stanoví Technický výbor na svojom predchádzajúcom zasadaní. Dátum zasadania sa môže zmeniť na žiadosť ktoréhokoľvek člena Technického výboru schválenú jednoduchou väčšinou členov Technického výboru alebo v naliehavých prípadoch na žiadosť predsedu. Napriek ustanoveniu uvedenému v prvej vete tohto odseku Technický výbor sa môže schádzať aj vtedy, ak je to nevyhnutné na posúdenie záležitostí predložených porotou podľa ustanovení článku 19 tejto dohody.
10. Zasadania Technického výboru sa budú konať v sídle CCC, ak nebude rozhodnuté inak.
11. S výnimkou súrnych prípadov generálny tajomník oznámi dátum začatia každého zasadania Technického výboru všetkým členom Technického výboru a účastníkom uvedeným v odsekoch 6 a 7 najmenej 30 dní vopred.
Rokovací poriadok
12. Generálny tajomník navrhne predbežný program každého zasadania a zašle ho členom Technického výboru a tým, ktorí sú uvedení v odsekoch 6 a 7, najmenej 30 dní pred zasadaním s

výnimkou súrnych prípadov. Tento program bude obsahovať všetky body, ktorých zaradenie schválil Technický výbor na predchádzajúcom zasadaní, všetky body, ktoré zaradil predseda z vlastnej iniciatívy, a všetky body, o ktorých zaradenie požiadal generálny tajomník, Výbor alebo ktorýkoľvek člen Technického výboru.
13. Technický výbor schváli program rokovania na začiatku každého zasadania. Počas zasadania môže Technický výbor program kedykoľvek zmeniť.
Funkcionári a rokovací poriadok
14. Technický výbor zvolí z delegátov svojich členov predsedu a jedného alebo viacerých podpredsedov. Predseda a podpredseda budú vykonávať svoju funkciu jeden rok. Odstupujúci predseda a podpredseda môžu byť znovu zvolení. Predseda alebo podpredseda, ktorý prestáva byť zástupcom člena Technického výboru, automaticky stráca svoj mandát.
15. Ak je predseda na niektorom zasadaní alebo na jeho časti neprítomný, bude predsedať podpredseda. V tom prípade bude mať všetky práva a povinnosti ako predseda.
16. Predseda zasadania sa zúčastní na rokovaniach Technického výboru ako predseda, a nie ako zástupca člena Technického výboru.
17. Okrem výkonu iných právomocí, ktoré sú predsedovi zverené inými ustanoveniami týchto pravidiel, bude predseda otvárať a ukončovať každé zasadanie, bude viesť diskusiu, udeľovať slovo a viesť rokovanie podľa týchto pravidiel. Predseda môže tiež vyzvať rečníka na zodpovednosť, ak sú jeho poznámky nemiestne.
18. Pri prerokúvaní akejkoľvek záležitosti môže každá delegácia podať návrh k programu. V tom prípade predseda rozhodne ihneď. Ak sú proti tomuto rozhodnutiu vznesené námietky, predloží ich predseda zasadania na hlasovanie. Rozhodnutie zostane v platnosti, ak nebolo prehlasované.
19. Generálny tajomník alebo funkcionári Sekretariátu CCC, ktorých určí, budú vykonávať funkciu Sekretariátu na zasadaniach Technického výboru.
Rozhodujúca väčšina a hlasovanie
20. Zástupcovia jednoduchej väčšiny členov Technického výboru budú tvoriť rozhodujúcu väčšinu.
21. Každý člen Technického výboru bude mať jeden hlas. Každé rozhodnutie Technického výboru musí schváliť najmenej dvojtretinová väčšina prítomných členov. Bez ohľadu na výsledok hlasovania o určitej otázke Technický výbor môže predložiť úplnú správu Výboru a CCC a uviesť rôzne názory, ktoré boli prednesené v rámci diskusie. Bez ohľadu na uvedené ustanovenia tohto odseku v záležitostiach, ktoré predložila porota, Technický výbor prijme rozhodnutie jednomyseľne. Ak sa v Technickom výbore nedosiahne dohoda v predmetnej otázke, ktorú predložila porota, Technický výbor predloží správu, ktorá podrobne obsahuje fakty, a uvedie názory členov.
Jazyky a dokumenty
22. Úradným jazykom Technického výboru bude anglický, francúzsky a španielsky jazyk. Prejavy alebo vyhlásenia v niektorom z týchto troch jazykov budú ihneď preložené do ostatných úradných jazykov, nebudú sa prekladať, iba ak by sa všetky delegácie prekladu vzdali. Prejavy alebo vyhlásenia v inom jazyku budú preložené do anglického, francúzskeho a španielskeho jazyka za rovnakých podmienok, ale v tomto prípade príslušná delegácia zabezpečí preklad do anglického, francúzskeho alebo španielskeho jazyka. Úradné dokumenty Technického výboru budú výlučne v anglickom, francúzskom a španielskom jazyku. Memorandá a korešpondencia na rokovanie Technického výboru sa musia predložiť v jednom z úradných jazykov.
23. Technický výbor vyhotoví správu zo všetkých svojich zasadaní, a ak to predseda považuje za potrebné, aj zápisnice alebo súhrnné správy zo svojich zasadaní. Predseda alebo osoba ním poverená predloží správu o činnosti Technického výboru na každom zasadaní Výboru a na každom zasadaní CCC.
PRÍLOHA III
1. Päťročné obdobie na uplatňovanie ustanovení tejto dohody podľa článku 20 ods. 1 rozvojovými členskými krajinami môže byť v praxi pre určité rozvojové členské krajiny nedostatočné. V takom prípade môže rozvojová členská krajina pred uplynutím obdobia uvedeného v článku 20 ods. 1 požiadať o predĺženie tohto obdobia, pričom sa rozumie, že členovia posúdia takúto žiadosť s porozumením, ak príslušná rozvojová členská krajina môže svoju žiadosť náležite odôvodniť.
2. Rozvojové krajiny, ktoré dosiaľ hodnotia tovar na základe úradne stanovených minimálnych hodnôt, môžu požiadať o výnimku, ktorá im umožní prechodne a na obmedzenom základe zachovať takéto hodnoty podľa podmienok dohodnutých členmi.
3. Rozvojové krajiny, ktoré sa domnievajú, že opačné poradie na žiadosť dovozcu podľa článku 4 tejto dohody môže vyvolať ťažkosti, môžu požiadať o udelenie výnimky z článku 4 takto:
„Vláda... si vyhradzuje právo rozhodnúť, že príslušné ustanovenia článku 4 dohody budú platiť, iba ak colné orgány súhlasia so žiadosťou o opačné poradie uplatňovania článkov 5 a 6."

Ak rozvojové krajiny takúto výnimku uplatnia, vyslovia s ňou členovia súhlas podľa článku 21 tejto dohody.
4. Rozvojové krajiny môžu požiadať o výnimku, pokiaľ ide o článok 5 ods. 2 tejto dohody, takto:
„Vláda... si vyhradzuje právo rozhodnúť, že článok 5 ods. 2 dohody sa bude uplatňovať podľa ustanovení príslušných poznámok k nemu, či už o to dovozca požiada, alebo nie."
Ak rozvojové krajiny takúto výnimku uplatnia, vyslovia s ňou členovia súhlas podľa článku 21 tejto dohody.
5. Určité rozvojové krajiny môžu mať problémy s uplatňovaním článku 1 tejto dohody, pokiaľ ide o dovozy výhradnými zástupcami, distribútormi a sprostredkovateľmi do ich krajín. Ak takéto problémy vzniknú v praxi členov rozvojových krajín uplatňujúcich dohodu, táto otázka sa na požiadanie týchto členov preskúma, aby sa našlo vhodné riešenie.
6. Článok 17 uznáva, že pri uplatňovaní tejto dohody môže vzniknúť colným správam potreba preskúmať pravdivosť alebo presnosť akýchkoľvek tvrdení, listín alebo vyhlásení, ktoré im boli predložené na účely určenia colnej hodnoty. Tento článok tiež pripúšťa, že možno začať skúmať, napríklad na účely overenia, či prvky hodnoty vyhlásenej alebo predloženej colným úradom v súvislosti s určením colnej hodnoty sú úplné a správne. Členovia majú právo s výnimkou svojich vnútorných zákonov a predpisov očakávať pri týchto skúmaniach plnú spoluprácu dovozcov.
7. Cena skutočne platená alebo cena, ktorá sa má zaplatiť, zahŕňa všetky platby uskutočnené, alebo ktoré sa majú uskutočniť, ako podmienku predaja dovážaného tovaru kupujúcim predávajúcemu alebo kupujúcim tretej strane na účely plnenia záväzku predávajúceho.
DOHODA
o kontrole pred odoslaním
Členovia,
berúc na vedomie, že sa ministri 20. septembra 1986 dohodli, že cieľom Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní bude „uskutočniť ďalšiu liberalizáciu a rozšírenie svetového obchodu", „posilniť úlohu GATT" a „zvýšiť schopnosť systému GATT prispôsobiť sa vývoju medzinárodného ekonomického prostredia",
berúc na vedomie, že mnohé rozvojové členské krajiny uplatňujú kontrolu pred odoslaním,
uznávajúc potrebu rozvojových krajín takto konať dovtedy, pokiaľ bude nevyhnutné overovať kvalitu, množstvo alebo cenu dovážaného tovaru,
pamätajúc na to, že takéto programy sa musia vykonať bez zbytočného predlžovania alebo bez nerovnakého zaobchádzania,
majúc na zreteli, že kontrola sa v súlade s definíciou vykonáva na území vyvážajúcich členov,
uznávajúc potrebu vytvoriť odsúhlasený medzinárodný rámec práv a povinností ako členov užívateľov, tak aj vyvážajúcich členov,
uznávajúc, že sa princípy a záväzky podľa GATT 1994 vzťahujú na tie činnosti orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním, ktoré sú nariadené vládami, ktoré sú členmi WTO,
uznávajúc, že je žiaduce zabezpečovať prehľadnosť činností orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním a právnych predpisov týkajúcich sa kontroly pred odoslaním,
želajúc si urýchlené, účinné a spravodlivé vyriešenie sporov medzi vývozcami a orgánmi vykonávajúcimi kontrolu pred odoslaním vyplývajúcich z tejto dohody,
dohodli sa takto:
Článok 1
Rozsah pôsobnosti – definície
1. Táto dohoda sa bude vzťahovať na všetky činnosti spojené s kontrolou pred odoslaním, vykonávané na území členov bez ohľadu na to, či sa takéto činnosti uskutočňujú na základe zmluvy alebo z poverenia vlády alebo ľubovoľného vládneho orgánu člena.
2. Výraz „člen užívateľ" sa vzťahuje na člena, ktorého vláda alebo ľubovoľný vládny orgán uzavrie zmluvu alebo splnomocní na vykonávanie kontroly pred odoslaním.
3. Činnosti spojené s kontrolou pred odoslaním sú všetky činnosti vzťahujúce sa na overovanie kvality, množstva, ceny vrátane devízového kurzu a platobných podmienok a/alebo colnej klasifikácie tovaru, ktorý sa má vyvážať na územie člena užívateľa.
4. Výraz „orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním" sa vzťahuje na akýkoľvek orgán alebo na organizáciu, s ktorou člen dohodne zmluvu alebo ktorá je splnomocnená členom na výkon činností spojených s kontrolou pred odoslaním.[1])
Článok 2
Povinnosti členov užívateľov
Nediskriminácia

1. Členovia užívatelia zabezpečia, aby sa činnosti spojené s kontrolou pred odoslaním vykonávali nediskriminačným spôsobom a aby postupy a kritériá používané pri výkone týchto činností boli objektívne a uplatňovali sa rovnakým spôsobom voči všetkým vývozcom, ktorých sa táto činnosť týka. Zabezpečia jednotné vykonávanie kontroly všetkými kontrolórmi orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním, s ktorými o tom uzavreli zmluvu alebo ktoré na to splnomocnili.

Vládne predpisy

2. Členovia užívatelia zabezpečia, aby sa v priebehu činností spojených s kontrolou pred odoslaním dodržiavali vo vzťahu k ich zákonom, nariadeniam a požiadavkám ustanovenia článku III ods. 4 GATT 1994 v príslušnom rozsahu.

Miesto kontroly

3. Členovia užívatelia zabezpečia, aby sa všetky činnosti spojené s kontrolou pred odoslaním vrátane vyhotovenia čistej správy o náleze alebo záznamu o jej nevyhotovení vykonali na colnom území, z ktorého sa tovar vyváža, alebo ak sa kontrola nemôže vykonať na tomto colnom území vzhľadom na celkovú povahu daného tovaru, alebo ak obidve strany súhlasia, na colnom území, na ktorom je tovar vyrobený.

Normy

4. Členovia užívatelia zabezpečia, aby sa kontrola množstva a kvality vykonávala v súlade s normami dohodnutými predávajúcim a kupujúcim v kúpnej zmluve a aby v prípade absencie takýchto noriem platili príslušné medzinárodné normy.[2])

Prehľadnosť

5. Členovia užívatelia zabezpečia, aby sa činnosti spojené s kontrolou pred odoslaním uskutočňovali prehľadne.

6. Členovia užívatelia zabezpečia, aby pri prvom kontakte s vývozcami orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním poskytli vývozcom všetky informácie, ktoré sú potrebné na splnenie kontrolných predpisov. Orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním poskytnú vývozcom aktuálne informácie, ak ich budú požadovať. Tieto informácie budú zahŕňať odkazy na právne predpisy členov užívateľov týkajúce sa kontrolnej činnosti pred odoslaním a budú ďalej zahŕňať postupy a kritériá používané pri kontrole a na účely overenia cien a výmenných kurzov, práva vývozcov voči kontrolným orgánom a odvolacie konanie stanovené podľa odseku 21. Dodatočné procedurálne predpisy alebo zmeny v existujúcich predpisoch nebudú uplatnené na zásielku, ak príslušný vývozca nebude informovaný o týchto zmenách v čase, keď je dohodnutý termín kontroly. Avšak v naliehavých situáciách uvedených v článkoch XX a XXI GATT 1994 takéto dodatočné predpisy alebo zmeny sa môžu uplatňovať na zásielku skôr, ako bol vývozca informovaný. Táto skutočnosť však nezbavuje vývozcov ich povinnosti dodržiavať dovozné predpisy členov užívateľov.

7. Členovia užívatelia zabezpečia, aby boli informácie uvedené v odseku 6 vhodným spôsobom dostupné vývozcom a aby kontrolné úrady orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním slúžili ako informačné strediská, v ktorých tieto informácie budú dostupné.

8. Členovia užívatelia ihneď zverejnia všetky príslušné právne predpisy týkajúce sa činností spojených s kontrolou pred odoslaním takým spôsobom, aby umožnili ostatným vládam a obchodníkom oboznámiť sa s nimi.

Ochrana dôverných obchodných informácií

9. Členovia užívatelia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním zaobchádzali so všetkými informáciami, ktoré získajú počas kontroly pred odoslaním, ako s dôvernými obchodnými informáciami, ak ešte neboli zverejnené, všeobecne dostupné tretím stranám alebo iným spôsobom prístupné verejnosti. Členovia užívatelia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním dodržali tento postup.

10. Členovia užívatelia poskytnú na požiadanie informácie o opatreniach, ktoré podnikajú na dodržiavanie ustanovení odseku 9. Ustanovenia tohto odseku nebudú požadovať od žiadneho člena zverejnenie dôverných informácií, ktoré by ohrozilo účinnosť programov kontroly pred odoslaním alebo by poškodilo oprávnený obchodný záujem verejných alebo súkromných podnikov.

11. Členovia užívatelia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním nevydali dôverné obchodné informácie žiadnej tretej strane s výnimkou toho, ak by sa orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním podieľali na týchto informáciách s vládnymi orgánmi, ktoré s nimi uzavreli dohodu alebo ich splnomocnili na túto činnosť. Členovia užívatelia zabezpečia, aby dôverné obchodné informácie, ktoré získali od orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním, s ktorými uzavreli dohodu alebo ich splnomocnili na túto činnosť, boli primerane chránené. Orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním sa môžu deliť o tieto informácie s vládami, ktoré s nimi

uzavreli dohodu alebo ich splnomocnili, len pokiaľ ide o informácie bežne požadované pre akreditívy alebo iné formy platby, alebo na účely colnej, licenčnej alebo devízovej kontroly.
12. Členovia užívatelia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním nepožadovali od vývozcov poskytovanie informácií týkajúcich sa
a) výrobných údajov o patentových, licenčných alebo o nezverejnených postupoch alebo o postupoch, pri ktorých bola podaná žiadosť o udelenie patentu;
b) nezverejnených technických údajov iných, ako sú údaje nevyhnutné na preukázanie, že boli dodržané technické predpisy alebo normy;
c) vnútorných cien vrátane výrobných nákladov;
d) úrovní zisku;
e) podmienok kontraktov medzi vývozcami a ich dodávateľmi, pokiaľ by inak nebolo možné, aby orgány vykonali príslušnú kontrolu. V takom prípade orgán požiada len o informácie nevyhnutné na tento účel.
13. Informácie uvedené v odseku 12, ktoré orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním nebudú inak žiadať, môže poskytnúť vývozca dobrovoľne na dokreslenie určitého prípadu.
Konflikt záujmov
14. Členovia užívatelia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním brali taktiež do úvahy ustanovenia o ochrane dôverných obchodných informácií uvedené v odsekoch 9 až 13 alebo postupy na zamedzenie konfliktu záujmov
a) medzi orgánmi vykonávajúcimi kontrolu pred odoslaním a ktorýmikoľvek subjektmi, ktoré sú v spojení s danými orgánmi vykonávajúcimi kontrolu pred odoslaním, vrátane akýchkoľvek subjektov, kde posledne menovaný má finančný alebo obchodný záujem, alebo korýmikoľvek subjektmi, ktoré majú finančný záujem v orgánoch vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním a ktorým orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním majú vykonať kontrolu;
b) medzi orgánmi vykonávajúcimi kontrolu pred odoslaním a ktorýmikoľvek inými subjektmi vrátane tých, ktoré sú predmetom kontroly pred odoslaním, s výnimkou vládnych orgánov, ktoré uzavierajú dohody alebo ich splnomocňujú na vykonávanie kontroly;
c) medzi útvarmi orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním zaoberajúcimi sa aj inými činnosťami ako tými, ktoré sa vyžadujú pri vykonávaní kontroly.
Omeškania
15. Členovia užívatelia zabezpečia, aby sa orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním vyhýbali bezdôvodným omeškaniam pri kontrole zásielok. Členovia užívatelia zabezpečia, aby v prípade, ak sa orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním a vývozca dohodnú na termíne kontroly, orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním vykonal kontrolu k tomuto termínu, ak nie je zmenený vzájomnou dohodou medzi vývozcom a orgánom vykonávajúcim kontrolu pred odoslaním, alebo je orgánu vykonávajúcemu kontrolu pred odoslaním zabraňované tak urobiť vývozcom alebo vyššou mocou.[3])
16. Členovia užívatelia zabezpečia, aby po prijatí konečných dokumentov a po skončení kontroly orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním v priebehu piatich pracovných dní buď vyhotovili čistú správu o náleze, alebo poskytli podrobné písomné vysvetlenie uvádzajúce dôvody na jej nevyhotovenie. Členovia užívatelia zabezpečia, aby v druhom prípade orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním poskytli vývozcom možnosť predložiť ich písomné stanoviská, a ak to vývozcovia požadujú, zariadili opätovnú kontrolu v najbližšom vzájomne prijateľnom termíne.
17. Členovia užívatelia zabezpečia, aby na požiadanie vývozcov orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním uskutočnili pred termínom fyzickej kontroly predbežné overenie ceny, a ak je to možné, aj výmenného kurzu na základe kontraktu medzi vývozcom a dovozcom, predbežnej faktúry, a ak je to možné, i žiadosti o povolenie dovozu. Členovia užívatelia zabezpečia, aby cena alebo výmenný kurz, ktoré prijal orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním, na základe takéhoto predbežného overenia neboli odvolané za predpokladu, že tovar súhlasí s dovoznou dokumentáciou a/alebo dovoznou licenciou. Zabezpečia, aby po vykonaní predbežného overenia orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním okamžite písomne informovali vývozcov buď o prijatí, alebo o podrobných dôvodoch neprijatia ceny a/alebo výmenného kurzu.
18. Členovia užívatelia zabezpečia, aby na účely zamedzenia oneskoreného platenia orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním zaslali vývozcom alebo splnomocneným zástupcom vývozcov čistú správu o náleze tak rýchlo, ako je to možné.
19. Členovia užívatelia zabezpečia, aby v prípade písomnej chyby v čistej správe o náleze orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním opravili chybu a opravenú informáciu čo najrýchlejšie zaslali príslušným stranám.
Overovanie ceny

20. Členovia užívatelia v snahe zabrániť nadfakturácii, podfakturácii a podvodu zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním overili cenu[4]) podľa týchto zásad:
a) orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním odmietnu kontrahovanú cenu medzi vývozcom a dovozcom len vtedy, ak môžu dokázať, že ich nález o nepresvedčivosti ceny je založený na overovacom procese, ktorý je v súlade s kritériami uvedenými v písmenách b) až e);
b) orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním založia svoje cenové porovnanie na overenie vývoznej ceny na cene (cenách) rovnakého alebo podobného tovaru ponúkaného na vývoz z tej istej krajiny vývozu v rovnakom alebo v približne rovnakom čase, za konkurenčných a porovnateľných podmienok predaja, v súlade s obvyklými obchodnými praktikami, ktorá je očistená od akýchkoľvek použiteľných bežných zliav. Takéto porovnanie bude založené na nasledujúcom:
i) použijú sa len ceny poskytujúce platnú porovnateľnú základňu, berúc do úvahy zodpovedajúce ekonomické faktory týkajúce sa krajiny dovozu a krajiny alebo krajín použitých na porovnanie cien,
ii) orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním sa nebude spoliehať na cenu tovaru ponúkaného na vývoz do rôznych krajín dovozu, aby ľubovoľne stanovil najnižšiu cenu zásielky,
iii) orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním vezme do úvahy špecifické prvky uvedené v písmene c),
iv) v ktoromkoľvek štádiu postupu uvedenom vyššie poskytne orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním vývozcovi možnosť na vysvetlenie ceny;
c) pri overovaní ceny budú orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním brať primeraný ohľad na podmienky predajnej zmluvy a všeobecne používané faktory ovplyvňujúce obchodný prípad; tieto faktory zahŕňajú, ale nebudú sa obmedzovať na obchodnú úroveň a množstvo predaja, dodacie lehoty a podmienky, cenové doložky, špecifikácie kvality, špeciálne vlastnosti vzorov, špeciálne špecifikácie dopravy alebo balenia, veľkosť objednávky, promptný predaj, sezónne vplyvy, poplatky za licencie alebo iné poplatky z titulu duševného vlastníctva a služby poskytované ako súčasť kontraktu, ak nie sú obvykle účtované osobitne; budú zahŕňať aj určité prvky týkajúce sa cien stanovených vývozcom, ako napríklad zmluvný vzťah medzi vývozcom a dovozcom;
d) overovanie dopravných sadzieb sa bude týkať len ceny zodpovedajúcej použitému spôsobu dopravy v krajine vývozu v súlade s tým, ako je dohodnuté v kúpnej zmluve;
e) na účely overovania cien nebudú použité tieto prvky:
i) predajná cena tovaru v krajine dovozu vyrábaného v tejto krajine,
ii) cena tovaru na vývoz z inej krajiny, ako je krajina vývozu,
iii) výrobné náklady,
iv) ľubovoľné alebo fiktívne ceny alebo hodnoty.

Odvolacie konanie

21. Členovia užívatelia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním stanovili postupy na prijímanie, posudzovanie a vydávanie rozhodnutí o sťažnostiach vývozcov a aby informácie týkajúce sa týchto postupov boli prístupné vývozcom v súlade s ustanoveniami odsekov 6 a 7. Členovia užívatelia zabezpečia, aby sa postupy vypracovali a dodržiavali v súlade s týmito zásadami:
a) orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním určia jedného alebo viacerých úradníkov, ktorí budú k dispozícii počas normálnych úradných hodín v každom meste alebo v prístave, v ktorom je administratívny úrad na kontrolu pred odoslaním, ktorý bude prijímať, posudzovať a vydávať rozhodnutia o odvolaniach alebo o sťažnostiach vývozcov;
b) vývozcovia písomne poskytnú určeným úradníkom údaje týkajúce sa konkrétneho obchodného prípadu, povahy sťažnosti a navrhovaného riešenia;
c) určený úradník alebo určení úradníci budú s porozumením posudzovať sťažnosti vývozcov a rozhodnú pokiaľ možno čo najskôr po prijatí dokumentácie uvedenej v písmene b).

Porušenie

22. Pri porušení ustanovení článku 2 členovia užívatelia zabezpečia, aby sa s výnimkou čiastkových zásielok nekontrolovali zásielky, ktorých hodnota je menšia ako minimálna hodnota používaná pre takéto zásielky, určená členom užívateľom, s výnimkou výnimočných okolností. Táto minimálna hodnota bude tvoriť súčasť informácií poskytnutých vývozcom podľa ustanovení odseku 6.

Článok 3

Povinnosti vyvážajúcich členov

Nediskriminácia

1. Vyvážajúci členovia zabezpečia, aby sa ich právne predpisy týkajúce sa činností spojených s kontrolou pred odoslaním uplatňovali nediskriminačne.

Prehľadnosť
2. Vyvážajúci členovia v čo najkratšom čase zverejnia všetky právne predpisy týkajúce sa činností spojených s kontrolou pred odoslaním takým spôsobom, ktorý umožní, aby sa s nimi oboznámili iné vlády a obchodníci.
Technická pomoc
3. Vyvážajúci členovia ponúknu členom užívateľom, ak o to požiadajú, technickú pomoc zameranú na dosiahnutie cieľov tejto dohody na základe vzájomne dohodnutých podmienok.[5])
Článok 4
Nezávislé preskúmavacie konania
Členovia budú podporovať orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním a vývozcov, aby navzájom riešili svoje spory. Ktorákoľvek strana však môže do dvoch pracovných dní po predložení sťažnosti v súlade s ustanoveniami článku 2 ods. 21 predložiť spor na nezávislé preskúmanie. Členovia prijmú všetky primerané opatrenia, ktoré majú k dispozícii, aby zabezpečili, že budú stanovené a dodržiavané tieto postupy:
a) tieto konania bude zabezpečovať nezávislý orgán ustanovený spoločne organizáciou zastupujúcou orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním a organizáciou zastupujúcou vývozcov na účely tejto dohody;
b) nezávislý orgán uvedený v písmene a) zostaví zoznam expertov obsahujúci
i) skupinu členov vymenovaných organizáciou zastupujúcou orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním,
ii) skupinu členov vymenovaných organizáciou zastupujúcou vývozcov,
iii) skupinu nezávislých obchodných expertov vymenovaných nezávislou organizáciou uvedenou v písmene a).
Geografické zloženie expertov v tomto zozname bude také, aby umožňovalo urýchlené riešenie akýchkoľvek sporov predpokladaných podľa týchto konaní. Tento zoznam bude zostavený v priebehu dvoch mesiacov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a bude sa každoročne aktualizovať. Zoznam bude verejne dostupný. Bude oznámený Sekretariátu a rozoslaný všetkým členom;
c) vývozca alebo orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním, ktorý si praje iniciovať spor, sa skontaktuje s nezávislým orgánom uvedeným v písmene a) a požiada o ustanovenie poroty. Za ustanovenie poroty bude zodpovedný nezávislý orgán. Táto porota bude bude pozostávať z troch členov. Členovia poroty budú vybraní tak, aby sa zabránilo zbytočným nákladom a omeškaniam. Prvý člen bude vybraný zo skupiny i) uvedeného zoznamu príslušným orgánom vykonávajúcim kontrolu pred odoslaním pod podmienkou, že tento člen nemá vzťah k tomuto orgánu. Druhý člen bude vybraný zo skupiny ii) uvedeného zoznamu príslušným vývozcom pod podmienkou, že tento člen nemá vzťah k tomuto vývozcovi. Tretí člen bude vybraný zo skupiny iii) uvedeného zoznamu nezávislým orgánom uvedeným v písmene a). Proti akémukoľvek nezávislému obchodnému expertovi vybranému zo skupiny iii) uvedeného zoznamu nebudú vznesené žiadne námietky;
d) nezávislý obchodný expert vybraný zo skupiny iii) uvedeného zoznamu bude predsedom poroty. Nezávislý obchodný expert prijme nevyhnutné rozhodnutia na zabezpečenie rýchleho urovnania sporu porotou napríklad o tom, či si skutočnosti daného prípadu vyžadujú, aby sa členovia poroty zišli, a ak sa tak má stať, kde sa toto stretnutie uskutoční vzhľadom na miesto prerokúvanej kontroly;
e) ak sa tak sporné strany dohodnú, bude musieť nezávislý orgán uvedený v písmene a) vybrať zo skupiny iii) uvedeného zoznamu jedného nezávislého obchodného experta, aby preskúmal daný spor. Tento expert prijme nevyhnutné rozhodnutia na zabezpečenie rýchleho urovnania sporu, prihliadajúc napríklad na miesto prerokúvanej kontroly;
f) predmetom preskúmania bude zistiť, či v priebehu prerokúvanej kontroly postupovali sporné strany podľa ustanovení tejto dohody. Konanie sa uskutoční urýchlene a poskytne príležitosť obidvom stranám, aby predložili svoje stanoviská osobne alebo písomne;
g) rozhodnutia trojčlennej poroty budú prijímané väčšinovým hlasovaním. Rozhodnutie o spore sa uskutoční do ôsmich pracovných dní od podania žiadosti o nezávislé preskúmanie a zašle sa účastníkom sporu. Táto lehota by sa mohla predĺžiť po dohode účastníkov sporu. Porota alebo nezávislý obchodný expert rozdelí náklady podľa povahy prípadu;
h) rozhodnutie poroty bude záväzné pre orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním a pre vývozcu, ktorí sú účastníkmi sporu.
Článok 5
Oznámenie

Členovia predložia Sekretariátu kópie zákonov a nariadení, ktorými uvádzajú túto dohodu do platnosti, ako aj kópie akýchkoľvek iných právnych predpisov týkajúcich sa kontroly pred odoslaním, len čo Dohoda WTO nadobudne pre príslušného člena platnosť. Žiadne zmeny v zákonoch a nariadeniach vzťahujúcich sa na kontrolu pred odoslaním sa nebudú uplatňovať skôr, ako budú oficiálne zverejnené. Ihneď po ich zverejnení budú oznámené Sekretariátu, ktorý bude informovať členov o dostupnosti týchto zmien.

Článok 6

Revízia

Na konci druhého roka od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a potom každé tri roky preskúma Konferencia ministrov ustanovenia, realizáciu a pôsobenie tejto dohody, berúc do úvahy jej ciele a skúsenosti získané počas jej pôsobenia. Ako výsledok tohto preskúmania môže Konferencia ministrov zmeniť ustanovenia dohody.

Článok 7

Konzultácie

Členovia budú na požiadanie konzultovať s ostatnými členmi akúkoľvek záležitosť ovplyvňujúcu uplatňovanie tejto dohody. V takých prípadoch sa pre túto dohodu použijú ustanovenia článku XXII GATT 1994 tak, ako sú vypracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov.

Článok 8

Urovnávanie sporov

Akýkoľvek spor medzi členmi týkajúci sa uplatňovania tejto dohody bude sa riadiť ustanoveniami článku XXIII GATT 1994 tak, ako sú vypracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov.

Článok 9

Záverečné ustanovenia

1. Členovia prijmú nevyhnutné opatrenia na uplatňovanie tejto dohody.

2. Členovia zabezpečia, aby ich právne predpisy neboli v rozpore s ustanoveniami tejto dohody.

DOHODA

o pravidlách pôvodu

Členovia,

berúc na vedomie, že sa ministri 20. septembra 1986 dohodli, že cieľom Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní bude „uskutočniť ďalšiu liberalizáciu a rozšírenie svetového obchodu", „posilniť úlohu GATT" a „zvýšiť schopnosť systému GATT prispôsobiť sa vývoju medzinárodného ekonomického prostredia",

želajúc si podporovať ciele GATT 1994,

uznávajúc, že jasné a vopred známe pravidlá pôvodu a ich uplatňovanie uľahčujú pohyb v medzinárodnom obchode,

želajúc si zabezpečiť, aby samotné pravidlá pôvodu nevytvárali zbytočné prekážky v obchode,

želajúc si zabezpečiť, aby pravidlá pôvodu nezbavili účinnosti alebo neporušili práva členov podľa GATT 1994,

uznávajúc, že je žiaduce zabezpečiť prehľadnosť právnych predpisov a postupov týkajúcich sa pravidiel pôvodu,

želajúc si zabezpečiť, aby sa pravidlá pôvodu pripravovali a uplatňovali nestranným, prehľadným, vopred známym, dôsledným a neutrálnym spôsobom,

uznávajúc existenciu mechanizmu konzultácií a postupov na rýchle, účinné a spravodlivé rozhodovanie sporov, ktoré môžu vyplynúť z tejto dohody,

želajúc si harmonizovať a objasniť pravidlá pôvodu,

dohodli sa takto:

ČASŤ I

DEFINÍCIE A ROZSAH

Článok 1

Pravidlá pôvodu

1. Na účely častí I až IV tejto dohody sa pravidlá pôvodu definujú ako všeobecne záväzné právne predpisy, nariadenia a správne rozhodnutia uplatňované ktorýmkoľvek členom na určenie krajiny pôvodu tovaru za predpokladu, že tieto pravidlá pôvodu sa netýkajú zmluvného alebo autonómneho obchodného režimu smerujúceho k poskytovaniu colných preferencií presahujúcich uplatňovanie článku I ods. 1 GATT 1994.

2. Pravidlá pôvodu uvedené v odseku 1 zahŕňajú všetky pravidlá pôvodu používané ako súčasť nepreferenčných nástrojov obchodnej politiky, ako je uplatňovanie zaobchádzania na základe doložky najvyšších výhod podľa článkov I, II, III, XI a XIII GATT 1994, antidumpingových a vyrovnávacích ciel podľa článku VI GATT 1994, ochranných opatrení podľa článku XIX GATT

1994, predpisov o označovaní pôvodu podľa článku IX GATT 1994 a akýchkoľvek diskriminačných kvantitatívnych obmedzení alebo colných kvót. Zahŕňajú aj pravidlá pôvodu používané na účely vládnych zákaziek a obchodnej štatistiky.[1])

ČASŤ II

PRAVIDLÁ NA ZABEZPEČENIE UPLATŇOVANIA PRAVIDIEL PÔVODU

Článok 2

Pravidlá počas prechodného obdobia

Až do skončenia pracovného programu harmonizácie pravidiel pôvodu, uvedeného v časti IV, členovia zabezpečia, aby

a) vo vydaných všeobecne záväzných správnych rozhodnutiach boli jasne určené podmienky, ktoré treba splniť. Predovšetkým

i) v prípadoch použitia kritéria zmeny colného zaradenia musí toto pravidlo pôvodu a akékoľvek výnimky z neho jasne určiť položky a čísla colnej nomenklatúry, na ktoré sa pravidlo vzťahuje,

ii) v prípadoch použitia hodnotového percentuálneho kritéria ad valorem musí byť v pravidlách pôvodu uvedená metóda percentuálneho výpočtu,

iii) v prípadoch použitia kritéria opracovania alebo spracovania musí byť presne vymedzená operácia, ktorá postačuje na získanie pôvodu daného tovaru,

b) napriek opatreniam alebo nástrojom obchodnej politiky, na ktoré sa vzťahujú, pravidlá pôvodu sa nepoužívali ako nástroje sledujúce priamo alebo nepriamo obchodné ciele;

c) samotné pravidlá pôvodu nevytvárali obmedzujúce, rušivé alebo deštruktívne účinky na medzinárodný obchod. Nebudú obsahovať neprimerane prísne požiadavky alebo vyžadovať splnenie určitých podmienok, ktoré nesúvisia s opracovaním alebo so spracovaním, ako predpoklad na určenie krajiny pôvodu. Náklady, ktoré nesúvisia priamo s opracovaním alebo so spracovaním, však môžu byť zahrnuté na účely použitia hodnotového percentuálneho kritéria ad valorem podľa písmena a);

d) pravidlá pôvodu uplatňované na dovozy a vývozy neboli prísnejšie ako pravidlá pôvodu uplatňované na určenie, či ide o tuzemský tovar, a aby nediskriminovali ostatných členov bez ohľadu na to, či sú s výrobcami predmetného tovaru v spojení[2]);

e) pravidlá pôvodu sa spravovali dôsledným, jednotným, nestranným a primeraným spôsobom;

f) pravidlá pôvodu boli založené na pozitívnom štandarde. Pravidlá pôvodu určujúce, čo neudeľuje pôvod (negatívny štandard), bude možné použiť ako súčasť objasnenia pozitívneho štandardu alebo v osobitných prípadoch, keď pozitívne určenie pôvodu nie je nevyhnutné;

g) všeobecne záväzné právne predpisy a nariadenia, súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa pravidiel pôvodu boli zverejnené v súlade s ustanoveniami článku X ods. 1 GATT 1994;

h) na žiadosť vývozcu, dovozcu alebo akejkoľvek oprávnenej osoby, ktorá má na to dôvod, sa osvedčenie o pôvode tovaru vydalo čo najskôr, najneskôr však do 150 dní[3]) od podania žiadosti o takéto osvedčenie, za predpokladu, že sa predložili všetky nevyhnutné podklady. Žiadosti o takéto osvedčenia sa budú prijímať pred uskutočnením obchodu s príslušným tovarom a možno ich prijať kedykoľvek neskôr. Takéto osvedčenie bude platné počas troch rokov za predpokladu, že skutočnosti a podmienky vrátane pravidiel pôvodu, na ktorých základe bolo vydané, zostanú porovnateľné. Za predpokladu, že zainteresované strany budú vopred informované, takéto osvedčenie nebude ďalej platné, ak sa v rámci preskúmania podľa písmena j) prijalo rozhodnutie, ktoré je opačné. Takéto osvedčenie bude verejne dostupné pri dodržaní ustanovení písmena k);

i) zavedené zmeny pravidiel pôvodu alebo nové pravidlá pôvodu sa neuplatňovali so spätnou platnosťou, ako ich ustanovujú právne predpisy, a to bez porušenia týchto právnych predpisov;

j) akékoľvek administratívne opatrenie, ktoré sa prijme v súvislosti s určením pôvodu, bolo okamžite preskúmateľné súdmi alebo v rámci súdnych, rozhodcovských alebo správnych konaní, ktoré nie sú závislé od úradov vydávajúcich rozhodnutia a ktoré môžu realizovať zmenu alebo zrušenie rozhodnutia;

k) všetky informácie, ktoré sú svojou povahou dôverné alebo sú ako dôverné predkladané na účely uplatňovania pravidiel pôvodu, boli pre príslušné orgány prísne dôverné tak, aby tieto informácie neboli zverejnené bez osobitného povolenia osoby alebo vlády, ktorá ich poskytla, len ak by ich zverejnenie bolo potrebné v súvislosti so súdnym konaním.

Článok 3

Pravidlá po skončení prechodného obdobia

Berúc do úvahy, že cieľom všetkých členov je dosiahnuť vytvorenie harmonizovaných pravidiel pôvodu ako výsledok pracovného programu harmonizácie, uvedeného v časti IV, členovia zabezpečia, aby po zavedení výsledkov procesu harmonizácie

a) sa uplatňovali pravidlá pôvodu rovnako na všetky účely uvedené v článku 1;

b) podľa pravidiel pôvodu bola krajinou pôvodu príslušného tovaru buď krajina, v ktorej sa tovar úplne získal, alebo ak sa na výrobe tovaru podieľa viac krajín, tá krajina, v ktorej sa uskutočnilo posledné podstatné opracovanie alebo spracovanie;
c) pravidlá pôvodu uplatňované na dovozy a vývozy neboli prísnejšie, ako sú pravidlá pôvodu uplatňované pri určení, či je tovar tuzemský, a aby nediskriminovali ostatných členov bez ohľadu na to, či sú s výrobcami predmetného tovaru v spojení;
d) pravidlá pôvodu sa spravovali dôsledným, jednotným, nestranným a primeraným spôsobom;
e) všeobecne záväzné právne predpisy, nariadenia, súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa pravidiel pôvodu boli zverejnené v súlade s ustanoveniami článku X ods. 1 GATT 1994;
f) na žiadosť vývozcu, dovozcu alebo akejkoľvek oprávnenej osoby, ktorá má na to dôvod, sa osvedčenie o pôvode tovaru vydalo čo najskôr, najneskôr však do 150 dní od podania žiadosti o takéto osvedčenie, za predpokladu, že sa predložili všetky nevyhnutné podklady. Žiadosti o takéto osvedčenia sa budú prijímať pred uskutočnením obchodu s príslušným tovarom a môžu sa prijať kedykoľvek neskôr. Takéto osvedčenie zostane v platnosti počas troch rokov za predpokladu, že skutočnosti a podmienky vrátane pravidiel pôvodu, na ktorých základe bolo vydané, zostanú porovnateľné. Za predpokladu, že zainteresované strany budú vopred informované, takéto osvedčenie nebude ďalej platné, ak sa v rámci preskúmania v zmysle písmena h) prijalo rozhodnutie, ktoré je opačné. Takéto osvedčenie bude verejne dostupné podľa ustanovení písmena i);
g) zavedené zmeny pravidiel pôvodu alebo nové pravidlá pôvodu sa neuplatňovali so spätnou platnosťou, ako ich ustanovujú právne predpisy, a to bez porušenia týchto právnych predpisov;
h) akékoľvek administratívne opatrenie, ktoré sa prijme v súvislosti s určením pôvodu, bolo okamžite preskúmateľné súdmi alebo v rámci súdnych, rozhodcovských alebo správnych konaní, ktoré nie sú závislé od úradov vydávajúcich rozhodnutia a ktoré môžu realizovať zmenu alebo zrušenie rozhodnutia;
i) so všetkými informáciami, ktoré sú svojou povahou dôverné alebo sú ako dôverné predkladané na účely uplatňovania pravidiel pôvodu, príslušné orgány zaobchádzali ako s prísne dôvernými tak, aby neboli zverejnené bez osobitného povolenia osoby alebo vlády, ktorá ich poskytla, len ak by ich zverejnenie bolo potrebné v súvislosti so súdnym konaním.

ČASŤ III

PROCEDURÁLNE USTANOVENIA TÝKAJÚCE SA OZNAMOVANIA, PRESKÚMANIA, KONZULTÁCIÍ A UROVNÁVANIA SPOROV

Článok 4

Inštitúcie

1. Týmto sa ustanovuje Výbor pre pravidlá pôvodu (ďalej v tejto dohode len „Výbor") zložený zo zástupcov všetkých členov. Výbor si zvolí svojho predsedu a bude sa schádzať podľa potreby, najmenej raz ročne, s cieľom poskytnúť členom možnosť konzultovať záležitosti týkajúce sa uplatňovania častí I, II, III a IV dohody alebo uskutočňovania cieľov stanovených v týchto častiach a vykonávať ďalšie právomoci, ktoré mu boli pridelené na základe tejto dohody alebo Radou pre obchod s tovarom. Podľa potreby Výbor požiada Technický výbor uvedený v odseku 2 o informácie a stanoviská k záležitostiam týkajúcim sa tejto dohody. Výbor môže požiadať Technický výbor aj o iné práce, ktoré sú potrebné na realizáciu uvedených cieľov tejto dohody. Sekretariát WTO bude súčasne pôsobiť aj ako Sekretariát Výboru.
2. Zriadi sa Technický výbor pre pravidlá pôvodu (ďalej v tejto dohode len „Technický výbor") pod záštitou Rady pre colnú spoluprácu (ďalej len „CCC") uvedený v prílohe I. Technický výbor bude zabezpečovať technické činnosti uvedené v časti IV a vymenované v prílohe I k tejto dohode. Podľa potreby Technický výbor požiada Výbor o informácie a stanoviská k záležitostiam týkajúcim sa tejto dohody. Technický výbor môže požiadať Výbor aj o iné práce, ktoré sú potrebné na realizáciu uvedených cieľov tejto dohody. Sekretariát CCC bude súčasne pôsobiť aj ako Sekretariát Technického výboru.

Článok 5

Informácie a postupy týkajúce sa zmien a zavádzania nových pravidiel pôvodu

1. Každý člen poskytne Sekretariátu najneskôr do 90 dní po nadobudnutí platnosti Dohody WTO svoje pravidlá pôvodu a všeobecne záväzné súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa pravidiel pôvodu, platné k tomuto dátumu. Ak by niektoré pravidlo pôvodu nebolo v dôsledku nepozornosti poskytnuté, príslušný člen ho okamžite predloží po zistení tejto skutočnosti. Zoznamy s informáciami, ktoré Sekretariát dostal a má k dispozícii, rozošle ostatným členom.
2. Počas obdobia uvedeného v článku 2 je povinnosťou členov zavádzajúcich úpravy svojich pravidiel pôvodu iné ako de minimis alebo nové pravidlá pôvodu, ktoré na účely tohto článku

zahŕňajú akékoľvek pravidlo pôvodu uvedené v odseku 1, a neposkytnuté Sekretariátu, zverejniť oznámenie o tom najmenej 60 dní pred nadobudnutím platnosti upraveného alebo nového pravidla takým spôsobom, aby umožnili zúčastneným stranám oboznámiť sa so zámerom upraviť pravidlá pôvodu alebo zaviesť nové pravidlá pôvodu, pokiaľ pre člena nevzniknú alebo nehrozia vzniknúť výnimočné okolnosti. V takýchto výnimočných prípadoch člen zverejní upravené alebo nové pravidlo čo najskôr.

Článok 6

Preskúmanie

1. Výbor každoročne preskúma uplatňovanie a pôsobenie častí II a III tejto dohody z hľadiska ich cieľov. Výbor bude každoročne informovať Radu pre obchod s tovarom o vývoji za obdobie, na ktoré sa preskúmanie vzťahuje.

2. Výbor preskúma ustanovenia častí I, II a III a navrhne nevyhnutné zmeny s prihliadnutím na výsledky programu harmonizácie.

3. Výbor v spolupráci s Technickým výborom vytvorí mechanizmus posudzovania a navrhovania zmien podľa výsledkov pracovného programu harmonizácie, berúc do úvahy ciele a zásady stanovené v článku 9. Môže sa to týkať prípadov, keď je potrebné vytvoriť účinnejšie pravidlá alebo ich upraviť vzhľadom na nové výrobné procesy vyplývajúce z technologických zmien.

Článok 7

Konzultácie

Ustanovenia článku XXII GATT 1994 tak, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, sa budú uplatňovať na túto dohodu.

Článok 8

Urovnávanie sporov

Ustanovenia článku XXIII GATT 1994 tak, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, sa budú uplatňovať na túto dohodu.

ČASŤ IV

HARMONIZÁCIA PRAVIDIEL PÔVODU

Článok 9

Ciele a zásady

1. S cieľom harmonizovať pravidlá pôvodu a okrem iného poskytnúť viac istoty pri uskutočňovaní svetového obchodu Konferencia ministrov v spolupráci s CCC uskutoční pracovný program založený na týchto zásadách:

a) pravidlá pôvodu sa budú uplatňovať na všetky účely uvedené v článku 1;

b) pravidlá pôvodu stanovia ako krajinu pôvodu určitého tovaru buď krajinu, v ktorej sa tovar úplne získal, alebo ak sa na výrobe tovaru podieľa viac krajín, tú krajinu, v ktorej sa uskutočnilo posledné podstatné opracovanie alebo spracovanie;

c) pravidlá pôvodu majú byť objektívne, zrozumiteľné a vopred známe;

d) napriek opatreniu alebo nástroju, s ktorým sú nejakým spôsobom spojené, pravidlá pôvodu by sa nemali používať ako nástroj sledujúci priamo alebo nepriamo obchodné ciele. Samotné pravidlá pôvodu by nemali vytvárať obmedzujúce, rušivé alebo deštruktívne účinky na medzinárodný obchod. Nemali by obsahovať neúmerne prísne požiadavky ani vyžadovať splnenie určitých podmienok, ktoré nesúvisia s opracovaním alebo so spracovaním, ako predpoklad na určenie krajiny pôvodu. Avšak náklady, ktoré nesúvisia priamo s opracovaním alebo so spracovaním, možno zahrnúť na účely použitia hodnotového percentuálneho kritéria ad valorem;

e) pravidlá pôvodu by sa mali dôsledne realizovať jednotným, nestranným a primeraným spôsobom;

f) pravidlá pôvodu by mali byť dôsledné;

g) pravidlá pôvodu by mali vychádzať z pozitívneho štandardu. Negatívny štandard možno použiť na objasnenie pozitívneho štandardu.

Pracovný program

2. a) Pracovný program sa začne čo najskôr po nadobudnutí platnosti Dohody WTO a skončí sa do troch rokov od jeho začatia.

b) Výbor a Technický výbor uvedené v článku 4 sú príslušné orgány na uskutočňovanie týchto úloh.

c) Na zabezpečenie podrobných vstupných údajov zo strany CCC Výbor požiada Technický výbor o vysvetlenie a zaujatie stanoviska na základe zásad uvedených v odseku 1 tohto článku k výsledkom úloh uvedených nižšie. V záujme zabezpečenia včasného skončenia pracovného programu harmonizácie táto činnosť sa bude vykonávať podľa jednotlivých skupín výrobkov

reprezentovaných rôznymi kapitolami alebo triedami nomenklatúry Harmonizovaného systému (ďalej len „HS").
i) Úplne získaný tovar a minimálne opracovanie alebo spracovanie
Technický výbor vypracuje harmonizované definície
- tovaru, ktorý sa posudzuje ako úplne získaný v určitej krajine; táto definícia musí byť čo najpodrobnejšia,
- minimálneho opracovania alebo spracovania, ktoré samo osebe neudeľuje pôvod tovaru.
Technický výbor predloží výsledky tejto úlohy Výboru do troch mesiacov od prijatia žiadosti Výboru.
ii) Podstatné opracovanie alebo spracovanie – zmena colného zaradenia
- Technický výbor posúdi a na základe kritéria podstatného opracovania alebo spracovania vypracuje možnosť použitia zmeny tarifnej položky alebo čísla pri spracovaní pravidiel pôvodu pre určité výrobky alebo pre skupiny výrobkov, a ak je to účelné, koncept minimálnej zmeny v rámci nomenklatúry, ktorá spĺňa toto kritérium.
- Technický výbor rozdelí uvedené práce podľa výrobkov s ohľadom na kapitoly a triedy nomenklatúry HS tak, aby predkladal výsledky týchto prác Výboru minimálne štvrťročne.
Technický výbor skončí uvedené práce do jedného roka a troch mesiacov od prijatia požiadaviek Výboru.
iii) Podstatné opracovanie alebo spracovanie – doplnkové pravidlá
Po dokončení úloh uvedených v písmene ii) pre každú skupinu výrobkov alebo pre určitú kategóriu výrobkov, ktorým výhradné použitie nomenklatúry HS nepostačuje na vyjadrenie podstatného spracovania, Technický výbor
- posúdi na základe kritéria podstatného opracovania alebo spracovania a podrobne vypracuje možnosť použitia iných kritérií doplnkovým alebo výhradným spôsobom vrátane hodnotového percentuálneho kritéria ad valorem[4]) a/alebo opracovania alebo spracovania[5]) pri vytváraní pravidiel pôvodu pre určité výrobky alebo pre skupiny výrobkov,
- môže predložiť vysvetlenia súvisiace s jeho návrhmi,
- rozdelí uvedené práce podľa výrobkov s ohľadom na kapitoly a triedy nomenklatúry HS tak, aby predkladal výsledky týchto prác Výboru minimálne štvrťročne. Technický výbor dokončí uvedené práce do dvoch rokov a troch mesiacov od prijatia požiadaviek Výboru.
Úloha výboru
3. Na základe zásad uvedených v odseku 1
a) Výbor bude pravidelne posudzovať vysvetlenia a stanoviská Technického výboru v súlade s časovým harmonogramom stanoveným v odseku 2c) i), ii) a iii) s cieľom potvrdiť ich správnosť. Výbor môže požiadať Technický výbor o podrobnejšie rozpracovanie a prehĺbenie jeho práce alebo o vypracovanie nových prístupov. V záujme pomoci Technickému výboru Výbor by mal oznámiť dôvody svojich požiadaviek na dodatočné práce, a ak to bude vhodné, navrhnúť im alternatívny prístup;
b) po dokončení všetkých prác stanovených v odseku 2c) i), ii) a iii) Výbor posúdi výsledky z hľadiska ich vzájomných súvislostí.
Výsledky pracovného programu harmonizácie a ďalší postup
4. Konferencia ministrov prevezme výsledky pracovného programu harmonizácie do prílohy, ktorá bude tvoriť neoddeliteľnú súčasť tejto dohody.[6]) Konferencia ministrov určí časový rámec nadobudnutia platnosti tejto prílohy.
PRÍLOHA 1
TECHNICKÝ VÝBOR PRE PRAVIDLÁ PÔVODU
Záväzky
1. Technický výbor bude mať tieto stále právomoci:
a) na požiadanie ktoréhokoľvek člena Technického výboru posúdiť špecifické technické problémy vyplývajúce z každodenného uplatňovania pravidiel pôvodu členov a poskytovať na základe predložených skutočností poradenské posudky o vhodnom riešení;
b) na požadanie ktoréhokoľvek člena alebo Výboru poskytovať informácie a rady o akejkoľvek záležitosti týkajúcej sa určenia pôvodu tovaru;
c) spracúvať a rozposielať pravidelné správy o technických aspektoch pôsobenia a o stave tejto dohody a
d) každoročne preverovať technické aspekty uplatňovania a vykonávania častí II a III.
2. Technický výbor bude vykonávať aj iné právomoci, o ktorých výkon ho Výbor môže požiadať.
3. Technický výbor sa vynasnaží dokončiť v primerane krátkom čase svoju prácu na špecifických úlohách, najmä na tých, ktoré mu predložili členovia alebo Výbor.

Zastúpenie
4. Každý člen má právo byť zastúpený v Technickom výbore. Každý člen môže vymenovať jedného zástupcu a jedného alebo viacerých náhradníkov, ktorí ho budú zastupovať v Technickom výbore. Člen takto zastúpený v Technickom výbore sa ďalej uvádza ako „člen" Technického výboru. Zástupcovia členov Technického výboru si môžu na zasadnutia Technického výboru prizvať poradcov. Sekretariát WTO sa môže tiež zúčastňovať na takýchto zasadnutiach, a to so štatútom pozorovateľa.
5. Členovia CCC, ktorí nie sú členmi WTO, môžu sa zúčastňovať na zasadnutiach Technického výboru jedným zástupcom a jedným alebo viacerými náhradníkmi. Títo zástupcovia sa budú zúčastňovať na zasadnutiach Technického výboru ako pozorovatelia.
6. S výhradou schválenia predsedom Technického výboru môže generálny tajomník CCC (ďalej v tejto prílohe len „generálny tajomník") prizvať na zasadnutia Technického výboru ako pozorovateľov predstaviteľov vlád krajín, ktorí nie sú členmi ani WTO, ani CCC, ako aj predstaviteľov medzinárodných vládnych a obchodných organizácií.
7. Mená zástupcov, náhradníkov a poradcov, ktorí boli určení zúčastňovať sa na zasadnutiach Technického výboru, budú oznámené generálnemu tajomníkovi.
Zasadnutia
8. Technický výbor sa bude schádzať podľa potreby, najmenej však raz ročne.
Postupy
9. Technický výbor si volí vlastného predsedu a stanoví vlastné postupy.
PRÍLOHA II
SPOLOČNÁ DEKLARÁCIA TÝKAJÚCA SA PREFERENČNÝCH PRAVIDIEL PÔVODU
1. Uznávajúc, že niektorí členovia uplatňujú preferenčné pravidlá pôvodu, odlišné od nepreferenčných pravidiel pôvodu, členovia sa dohodli takto.
2. Na účely tejto spoločnej deklarácie sa pod pojmom „preferenčné pravidlá pôvodu" rozumejú všeobecne záväzné právne predpisy, nariadenia a správne rozhodnutia, ktoré používa ktorýkoľvek člen na určenie, či tovar podlieha preferenčnému zaobchádzaniu v rámci zmluvných alebo autonómnych obchodných režimov vedúcich k priznaniu colných preferencií, ktoré presahujú uplatňovanie článku I ods. 1 GATT 1994.
3. Členovia sa dohodli, že zabezpečia, aby
a) pri vydávaní všeobecne záväzných správnych rozhodnutí boli jasne stanovené podmienky, ktoré treba splniť. Predovšetkým
i) v prípadoch použitia kritéria zmeny colného zaradenia bude toto preferenčné pravidlo pôvodu a akékoľvek výnimky z neho jasne určovať položky a čísla colnej nomenklatúry, na ktoré sa pravidlo vzťahuje,
ii) v prípadoch použitia hodnotového percentuálneho kritéria ad valorem bude v preferenčných pravidlách pôvodu uvedená aj metóda percentuálneho výpočtu,
iii) v prípadoch použitia kritéria opracovania alebo spracovania bude presne vymedzená operácia, ktorá postačuje na získanie preferenčného pôvodu daného tovaru;
b) preferenčné pravidlá pôvodu boli založené na pozitívnom štandarde. Preferenčné pravidlá pôvodu určujúce, čo neudeľuje preferenčný pôvod (negatívny štandard), bude možné použiť ako súčasť objasnenia pozitívneho štandardu alebo v ojedinelých prípadoch, keď pozitívne určenie preferenčného pôvodu nebude nutné;
c) všeobecne záväzné právne predpisy, nariadenia, súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa preferečných pravidiel pôvodu boli zverejnené v súlade s ustanoveniami článku X ods. 1 GATT 1994;
d) na žiadosť vývozcu, dovozcu alebo ktorejkoľvek oprávnenej osoby, ktorá má na to dôvod, sa osvedčenie o preferečnom pôvode tovaru vydalo čo najskôr, najneskôr však do 150 dní[7]) od podania žiadosti o takéto osvedčenie, za predpokladu, že sa predložili všetky nevyhnutné podklady. Žiadosti o takéto osvedčenia sa budú prijímať pred uskutočnením obchodu s príslušným tovarom a možno ich prijať kedykoľvek neskôr. Takéto osvedčenia zostanú v platnosti počas troch rokov za predpokladu, že skutočnosti a podmienky vrátane preferenčných pravidiel pôvodu, na ktorých základe boli vydané, zostanú porovnateľné. Za predpokladu, že sú zainteresované strany vopred informované, takéto osvedčenia nebudú ďalej platné, ak sa v rámci preskúmania podľa písmena f) prijalo opačné rozhodnutie. Takéto osvedčenia budú verejne dostupné podľa ustanovení písmena g);
e) zavedené zmeny preferenčných pravidiel pôvodu alebo nové preferenčné pravidlá pôvodu sa neuplatňovali so spätnou platnosťou, ako ich ustanovujú právne predpisy, a to bez porušenia týchto právnych predpisov;

f) akékoľvek administratívne opatrenie, ktoré sa prijme v súvislosti s určením preferenčného pôvodu, bolo okamžite preskúmateľné súdmi alebo v rámci súdnych, rozhodcovských alebo správnych konaní, ktoré nie sú závislé od orgánov vydávajúcich rozhodnutia a ktoré môžu realizovať zmenu alebo zrušenie rozhodnutia;
g) všetky informácie, ktoré sú svojím charakterom dôverné alebo sú ako dôverné poskytované na účely uplatňovania preferenčných pravidiel pôvodu, boli pre príslušné orgány prísne dôverné tak, aby tieto informácie neboli zverejnené bez osobitného povolenia osoby alebo vlády, ktorá ich poskytla, len ak by ich zverejnenie bolo potrebné v súvislosti so súdnym konaním.
4. Členovia sa dohodli, že okamžite poskytnú Sekretariátu svoje preferenčné pravidlá pôvodu vrátane zoznamu preferenčných dohovorov, podľa ktorých sa uplatňujú všeobecne záväzné súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa preferenčných pravidiel pôvodu, ktoré sú platné v deň, keď pre tohto člena nadobudla platnosť Dohoda WTO. Členovia sa ďalej dohodli, že Sekretariátu poskytnú čo najskôr akúkoľvek úpravu svojich preferenčných pravidiel pôvodu alebo nových preferenčných pravidiel pôvodu. Zoznamy získaných informácií, ktoré sú k dispozícii, Sekretariát rozošle členom.

DOHODA
o dovoznom licenčnom konaní

Členovia,
majúc na zreteli mnohostranné obchodné rokovania,
želajúc si podporovať ciele GATT 1994,
berúc do úvahy zvláštne obchodné, rozvojové a finančné potreby rozvojových členských krajín,
uznávajúc užitočnosť automatických dovozných licencií na určité účely a skutočnosť, že by sa tieto licencie nemali využívať na obmedzovanie obchodu,
uznávajúc, že dovozné licencie sa môžu využiť na zabezpečenie tých opatrení, ktoré boli prijaté v súlade s príslušnými ustanoveniami GATT 1994,
uznávajúc ustanovenia GATT 1994 vzťahujúce sa na dovozné licenčné konanie,
želajúc si zabezpečiť, aby sa dovozné licenčné konanie nevyužívalo spôsobom, ktorý by bol v rozpore s princípmi a záväzkami GATT 1994,
uznávajúc, že nevhodné použitie dovozného licenčného konania môže byť na prekážku medzinárodnému obchodu,
presvedčení, že vydávanie dovozných licencií, predovšetkým neautomatických dovozných licencií, by sa malo uplatňovať prehľadným a predvídateľným spôsobom,
uznávajúc, že neautomatické dovozné licenčné konanie by nemalo byť administratívne náročnejšie, ako je nevyhnutné na uskutočnenie príslušného opatrenia,
želajúc si zjednodušiť a sprehľadniť administratívne postupy a praktiky používané v medzinárodnom obchode a zabezpečiť nestranné a spravodlivé uplatňovanie a zabezpečovanie takýchto postupov a praktík,
želajúc si zaviesť konzultačný mechanizmus a rýchle, účinné a spravodlivé riešenie sporov vychádzajúcich z tejto dohody,
dohodli sa takto:

Článok 1
Všeobecné ustanovenia

1. Na účely tejto dohody sa vydávaním dovozných licencií rozumie správne konanie[1]) používané na uplatňovanie dovozných licenčných režimov vyžadujúcich predloženie žiadosti alebo inej dokumentácie (inej, ako sa požaduje na colné účely) príslušnému správnemu orgánu ako prvotná podmienka, ktorá predchádza dovozu do colného územia dovážajúceho člena.
2. Členovia zabezpečia, aby správne konanie, ktoré sa používa pri uplatňovaní dovozných licenčných režimov, bolo v súlade s príslušnými ustanoveniami GATT 1994 vrátane jej príloh a protokolov, v súlade s výkladom tejto dohody, s cieľom zabrániť narušeniu obchodu, ktoré môže vzniknúť v dôsledku nesprávneho výkonu správneho konania, s ohľadom na účely hospodárskeho rozvoja a finančné a obchodné potreby rozvojových členských krajín.[2])
3. Pravidlá pre dovozné licenčné konanie sa budú uplatňovať neutrálne a používať nestranne a spravodlivo.
4. a) Pravidlá a všetky informácie týkajúce sa postupov pri predkladaní žiadostí o licencie vrátane spôsobilosti osôb, firiem a inštitúcií predkladať takéto žiadosti príslušnému správnemu orgánu, ako aj zoznamy výrobkov podliehajúcich licenčnému konaniu budú zverejnené v publikácii, ktorá bude oznámená Výboru pre dovozné licencie (ďalej len „výbor") zriadenému v súlade s článkom 4 takým spôsobom, ktorý umožní vládam[3]) a obchodníkom, aby sa s nimi zoznámili. Toto zverejnenie sa uskutoční, ak to bude možné, 21 dní pred dňom nadobudnutia platnosti tohto predpisu, ale v každom prípade najneskôr v deň nadobudnutia jeho platnosti. Akékoľvek výnimky, odchýlky alebo

zmeny pravidiel týkajúcich sa licenčného konania alebo zoznamu výrobkov podliehajúcich dovoznému licenčnému konaniu budú takisto zverejnené rovnakým spôsobom a v rámci už uvedených lehôt. Kópie takýchto publikácií sa poskytnú aj Sekretariátu.
b) Členom, ktorí si želajú vzniesť písomné pripomienky, sa poskytne možnosť ich na požiadanie prediskutovať. Príslušný člen vezme tieto pripomienky a výsledky rokovania náležite do úvahy.
5. Formuláre žiadosti o licencie, prípadne formuláre na ich predĺženie budú čo najjednoduchšie. K týmto žiadostiam možno požadovať len také dokumenty a informácie, ktoré sa považujú za nevyhnutné na riadny výkon licenčných režimov.
6. Postupy na vydanie, prípadne na predĺženie licencie budú čo najjednoduchšie. Žiadateľom sa poskytne primeraná lehota na predloženie žiadostí o licencie. Ak je stanovený dátum uzávierky, táto lehota by mala byť najmenej 21-dňová s možnosťou predĺženia v prípadoch, ak v priebehu tejto lehoty neprišiel dostatočný počet žiadostí. Žiadatelia sa v súvislosti so žiadosťami o licencie budú obracať iba na jeden správny orgán. Ak je však nevyhnutné obracať sa na viac ako jeden správny orgán, ich počet sa obmedzí na tri.
7. Žiadna žiadosť o licenciu sa nezamietne pre malé chyby v dokumentoch, ktoré nemenia základné údaje v žiadosti. Pokuta sa nebude ukladať väčšia, ako je nevyhnutné, a bude slúžiť len ako upozornenie na pozabudnutie alebo chybu v dokumentoch, alebo v postupoch, ktoré sa stali bez podvodného úmyslu alebo z hrubej nedbanlivosti.
8. Dovozy, ktoré podliehajú licenčnému konaniu, sa nezamietnu pre malé odchýlky v hodnote, množstve alebo v hmotnosti v porovnaní s údajmi uvedenými v dovoznej licencii, ktoré vznikli počas dopravy alebo ich spôsobilo voľné uloženie nákladu, a pre ostatné nepatrné rozdiely, ktoré sú bežné v normálnej obchodnej praxi.
9. Devízové prostriedky potrebné na zaplatenie dovozov uskutočnených na základe licencie sa budú poskytovať držiteľom licencie na rovnakom základe ako dovozcom tovaru, ktorý nevyžaduje dovozné licencie.
10. Pokiaľ ide o bezpečnostné výnimky, budú sa uplatňovať ustanovenia článku XXI GATT 1994.
11. Ustanovenia tejto dohody nevyžadujú od žiadneho člena zverejnenie dôverných informácií, ktoré by bránili uplatneniu zákona alebo by inak boli v rozpore s verejným záujmom, alebo by mohli poškodiť oprávnené obchodné záujmy jednotlivých verejných alebo súkromných podnikov.

Článok 2

Automatické dovozné licencie[4])

1. Ako automatické dovozné licencie sú definované dovozné licencie, ktoré sa udeľujú vo všetkých prípadoch po predložení žiadosti a v súlade s ustanoveniami odseku 2 a).
2. Na automatické dovozné licenčné konanie sa budú okrem ustanovení článku 1 ods. 1 až 11 a odseku 1 tohto článku uplatňovať tieto ustanovenia:[5])
a) Automatické licenčné konanie sa nebude viesť takým spôsobom, ktorý by mal obmedzujúce účinky na dovozy podliehajúce automatickým licenciám. Automatické licenčné konanie sa považuje za také, ktoré má obmedzujúce účinky na obchod, ak okrem iného neplatí, že
i) ktorákoľvek osoba, firma alebo inštitúcia, ktorá spĺňa zákonné požiadavky dovážajúceho člena na dovozy výrobkov podliehajúcich automatickým licenciám, je rovnako oprávnená žiadať a získať dovozné licencie,
ii) žiadosti o licencie možno predložiť v ktorýkoľvek pracovný deň pred colným odbavením tovaru,
iii) žiadosti o licencie, pokiaľ sú predložené v predpísanej a kompletnej forme, sa schvaľujú okamžite po prijatí v rámci administratívnych možností alebo maximálne do 10 pracovných dní.
b) Členovia uznávajú, že automatické dovozné licencie môžu byť nutné, ak neexistujú iné vhodné postupy. Automatické dovozné licencie možno uplatňovať tak dlho, kým existujú okolnosti, na ktorých základe sa zaviedli, a pokiaľ ich základné administratívne účely nemožno dosiahnuť vhodnejším spôsobom.

Článok 3

Neautomatické dovozné licencie

1. Na neautomatické dovozné licenčné konanie sa budú okrem ustanovení článku 1 ods. 1 až 11 uplatňovať nasledujúce ustanovenia. Neautomatickými dovoznými licenčnými konaniami sú dovozné licencie, ktoré nespadajú pod definíciu obsiahnutú v článku 2 ods. 1.
2. Neautomatické licencie nebudú mať ďalšie obmedzujúce alebo narušujúce obchodné účinky na dovozy okrem tých, ktoré sú zapríčinené uloženými obmedzeniami. Neautomatické dovozné licenčné konania budú zodpovedať rozsahom a trvaním opatreniu, na ktorého realizácii sa uplatňujú, a nebudú administratívne náročnejšie, ako je nevyhnutné na realizáciu tohto opatrenia.

3. V prípade licenčných náležitostí slúžiacich na iné účely, ako je zavedenie kvantitatívnych obmedzení, členovia zverejnia dostatočné informácie pre ostatných členov a obchodníkov, aby sa oboznámili so zásadami na poskytovanie a/alebo pomerné rozdeľovanie licencií.
4. Ak člen poskytuje možnosť osobám, firmám alebo inštitúciám žiadať o výnimky alebo o odchýlky od licenčných náležitostí, uvedie túto skutočnosť do informácie zverejnenej podľa článku 1 ods. 4 a uvedie, ako takúto žiadosť predložiť, a ak je to možné, aj okolnosti, podľa ktorých sa bude žiadosť posudzovať.
5. a) Členovia poskytnú na požiadanie ktoréhokoľvek člena, ktorý má záujem o obchod s príslušným výrobkom, všetky potrebné informácie, ktoré sa týkajú
i) uskutočňovania obmedzení,
ii) dovozných licencií udelených v nedávnom období,
iii) rozdelenia takýchto licencií medzi dodávateľské krajiny,
iv) v prípade, že to bude možné, dovoznej štatistiky (t. j. v hodnote a/alebo v množstve) pri výrobkoch podliehajúcich dovozným licenciám. Od rozvojových členských krajín sa neočakáva, že by z tohto dôvodu brali na seba dodatočné administratívne alebo finančné zaťaženie.
b) Členovia, ktorí používajú dovozné licencie na uplatňovanie kvót, zverejnia v rámci časových lehôt uvedených v článku 1 ods. 4 celkovú výšku kvót, o ktorú bude možné požiadať, uvedenú v množstve a/alebo v hodnote, dátum začatia a skončenia udeľovania kvót a všetky zmeny s tým spojené takým spôsobom, aby umožnili vládam a obchodníkom sa s nimi oboznámiť.
c) V prípade rozdelenia kvót medzi dodávateľské krajiny bude člen uplatňujúci obmedzenia okamžite informovať všetkých ostatných členov, ktorí majú záujem dodávať príslušný výrobok, o pridelených podieloch v rámci kvóty v množstve alebo v hodnote rôznym dodávateľským krajinám a zverejní túto informáciu v rámci časových lehôt uvedených v článku 1 ods. 4 takým spôsobom, aby umožnil vládam a obchodníkom sa s nimi oboznámiť.
d) Ak vznikne situácia, keď je nevyhnutné vopred vyhlásiť dátum sprístupnenia kvót, informácie uvedené v článku 1 ods. 4 sa zverejnia v rámci časových lehôt uvedených v článku 1 ods. 4 takým spôsobom, aby umožnil vládam a obchodníkom sa s nimi oboznámiť.
e) Ktorákoľvek osoba, firma alebo inštitúcia, ktorá spĺňa právne a administratívne požiadavky dovážajúceho člena, bude oprávnená žiadať o licenciu a bude sa rovnocenne posudzovať pri jej vydávaní. Ak sa žiadosť o licenciu neschváli, žiadateľovi sa na požiadanie uvedie dôvod neschválenia a bude mať právo na odvolanie alebo na preskúmanie záležitosti v súlade s domácim právnym poriadkom alebo postupmi dovážajúceho člena.
f) Obdobie na spracovanie žiadostí nebude s výnimkou dôvodov, ktoré sú nezávislé od vôle člena, dlhšie ako 30 dní, ak sa žiadosti posudzujú podľa dátumu ich prijatia, t. j. na základe toho, že žiadosť, ktorá prišla skôr, sa aj skôr posudzuje, nie však dlhšie ako 60 dní, ak sa všetky žiadosti posudzujú súčasne. V druhom prípade sa obdobie na spracovávanie žiadostí začne odo dňa, ktorý nasleduje po dni uzatvárajúcom obdobie vyhlásené na podanie žiadostí.
g) Obdobie platnosti licencie bude primerane dlhé a nebude také krátke, aby vopred zabraňovalo dovozom. Obdobie platnosti licencie nebude zabraňovať dovozom zo vzdialených zdrojov s výnimkou špeciálnych prípadov, keď je potrebné, aby dovozy uspokojili nepredvídané krátkodobé potreby.
h) Pri uplatňovaní kvót nebudú členovia brániť dovozom uskutočňovaným v súlade s vydanými licenciami a nebudú ani odrádzať od plného využitia kvót.
i) Pri vydávaní licencií budú brať členovia do úvahy možnosť vydávania licencií na výrobky v ekonomických množstvách.
j) Pri udeľovaní licencií vezme člen do úvahy predchádzajúce dovozy žiadateľa. V tomto ohľade treba posúdiť, či sa licencie vydané žiadateľom v minulosti počas posledného reprezentatívneho obdobia úplne využili. V prípadoch, keď sa licencie plne nevyužili, člen preskúma príčiny nevyužitia a zohľadní ich pri udeľovaní nových licencií. Pozornosť sa bude venovať aj zabezpečeniu primeraného rozdelenia licencií novým dovozcom, pričom sa vezme do úvahy potreba vydávania licencií na výrobky v ekonomických množstvách. V tomto prípade sa bude venovať zvláštna pozornosť tým dovozcom dovážajúcim výrobky pochádzajúce z rozvojových členských krajín, predovšetkým z najmenej rozvinutých členských krajín.
k) V prípade kvót uplatňovaných prostredníctvom licencií, ktoré nie sú rozdelené medzi dodávateľské krajiny, si držitelia licencie[6]) môžu voľne vybrať zdroje dovozov. V prípade kvót pridelených medzi dodávateľské krajiny licencia jasne určí krajinu alebo krajiny dovozu.
l) Pri uplatňovaní ustanovení podľa článku 1 ods. 8 sa môžu pri budúcom rozdelení licencií urobiť kompenzačné úpravy, ak dovozy prekročili úroveň predchádzajúcej licencie.
Článok 4

Inštitúcie
Týmto sa zriaďuje Výbor pre dovozné licencie zložený zo zástupcov všetkých členov. Výbor si zvolí predsedu a podpredsedu a bude sa stretávať podľa potreby, aby poskytoval členom možnosť konzultovať všetky záležitosti týkajúce sa vykonávania tejto dohody alebo uskutočňovania jej cieľov.
Článok 5
Oznamovanie
1. Členovia, ktorí zavádzajú licenčné konanie alebo uvádzajú zmeny pri týchto postupoch, oznámia túto skutočnosť výboru do 60 dní od ich zverejnenia.
2. Oznámenia o zavedení dovozného licenčného konania budú zahŕňať tieto informácie:
a) zoznam výrobkov podliehajúcich licenčnému konaniu,
b) kontaktné miesto na poskytovanie informácií o podmienkach spôsobilosti žiadateľov,
c) správny(e) orgán(y) na predkladanie žiadostí,
d) dátum a názov publikácie, kde je licenčné konanie zverejnené,
e) určenie, či licenčné konanie je automatické alebo neautomatické, podľa definícií obsiahnutých v článkoch 2 a 3,
f) v prípade automatických dovozných licenčných konaní ich administratívny účel,
g) v prípade neautomatických dovozných licenčných konaní oznámenie opatrenia, ktoré sa uplatňuje prostredníctvom licenčného konania, a
h) predpokladané trvanie licenčného konania, ak to možno s určitou pravdepodobnosťou odhadnúť a ak nie, dôvod, prečo nie je možné takúto informáciu poskytnúť.
3. Oznámenia o zmenách v dovozných licenčných konaniach budú obsahovať vyššie uvedené skutočnosti, ak sa v nich uskutočnili zmeny.
4. Členovia oznámia výboru publikácie, v ktorých sa informácie požadované podľa článku 1 ods. 4 budú zverejňovať.
5. Ktorýkoľvek zainteresovaný člen, ktorý sa domnieva, že iný člen neoznámil zavedenie licenčného konania alebo jeho zmeny v súlade s ustanoveniami odsekov 1 až 3, môže na túto skutočnosť upozorniť tohto iného člena. Ak okamžite nato neuskutoční oznámenie o zavedení licenčného konania, zainteresovaný člen môže sám oznámiť, že sa zaviedlo licenčné konanie alebo zmeny v ňom vrátane všetkých závažných a dostupných informácií.
Článok 6
Konzultácie a urovnávanie sporov
Konzultácie a urovnávanie sporov vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa vykonávania tejto dohody budú podliehať ustanoveniam článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov.
Článok 7
Preskúmanie
1. Výbor podľa potreby, ale najmenej raz za dva roky, preskúma uplatňovanie a fungovanie tejto dohody, berúc do úvahy v nej obsiahnuté ciele, práva a povinnosti.
2. Ako podklad na preskúmanie výborom Sekretariát pripraví faktologickú správu založenú na informáciách podľa článku 5, odpovediach uvedených v ročnom dotazníku o dovoznom licenčnom konaní[7]) a v ostatných príslušných a spoľahlivých informáciách, ktoré má k dispozícii. Táto správa poskytne stručný prehľad už uvedených informácií, predovšetkým so zameraním na akékoľvek zmeny alebo na vývoj počas skúmaného obdobia, a zhrnie ostatné informácie, ktoré výbor odsúhlasil.
3. Členovia sa zaväzujú vyplniť ročný dotazník o dovoznom licenčnom konaní ihneď a kompletne.
4. Výbor bude informovať Radu pre obchod s tovarom o vývoji počas obdobia, na ktoré sa preskúmanie vzťahuje.
Článok 8
Záverečné ustanovenia
Výhrady
1. K žiadnemu ustanoveniu tejto dohody nie je možné uplatňovať výhrady bez súhlasu ostatných členov.
Domáca legislatíva
2. a) Každý člen zabezpečí najneskôr v deň, keď pre neho nadobudne Dohoda WTO platnosť, súlad svojich právnych predpisov, nariadení a správnych postupov s ustanoveniami tejto dohody.
b) Každý člen bude informovať výbor o akýchkoľvek zmenách svojich právnych predpisov a nariadení súvisiacich s touto dohodou a o zmenách v ich uplatňovaní.
DOHODA

o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach
Členovia sa dohodli takto:
ČASŤ I
VŠEOBECNÉ USTANOVENIA
Článok 1
Definícia subvencie
1.1 Na účely tejto dohody sa bude subvencia pokladať za existujúcu, ak
a) 1) sa vyskytuje finančný príspevok vlády alebo akejkoľvek verejnej právnej inštitúcie na území člena (ďalej len „vláda"), t. j. v prípadoch, keď
i) činnosť vlády zahŕňa priame prevody zdrojov (napr. dary, pôžičky a účasti na základnom kapitáli), potenciálne priame prevody peňažných prostriedkov alebo záväzkov (napr. záruky na pôžičky),
ii) vládne príjmy, ktoré sa odpúšťajú alebo sa nevyberajú, hoci sú inak splatné (napr. fiškálne podnety, ako sú daňové zápočty),[1])
iii) vláda dodáva tovar alebo iné služby, ako je všeobecná infraštruktúra, alebo nakupuje tovar,
iv) vláda vykonáva platby do finančného mechanizmu alebo poveruje, či usmerňuje súkromnú inštitúciu na vykonávanie jedného typu alebo viacerých typov funkcií uvedených v i) až iii), ktoré by inak boli zverené vláde a ktorých vykonávanie sa v žiadnom zmysle nelíši od praxe obvykle vykonávanou vládou,
alebo
a) 2) sa vyskytuje ľubovoľná forma príjmovej alebo cenovej podpory v zmysle článku XVI GATT 1994,
a
b) je tak poskytnutá výhoda.
1.2 Subvencia definovaná v odseku 1 podlieha ustanoveniam časti II alebo ustanoveniam časti III, alebo V len vtedy, ak je takáto subvencia špecifická v súlade s ustanoveniami článku 2.
Článok 2
Špecifickosť
2.1 Pri určení, či je subvencia tak, ako bola definovaná v článku 1 ods. 1, špecifická pre podnik alebo pre výrobné odvetvie, alebo pre skupinu podnikov alebo výrobných odvetví (ďalej len „určité podniky") v rámci právomoci orgánu poskytujúceho subvenciu, sa uplatnia tieto princípy:
a) V prípadoch, keď orgán poskytujúci subvenciu alebo právne predpisy, na ktorých základe tento orgán pôsobí, výslovne obmedzí prístup k subvencii len pre určité podniky, bude takáto subvencia špecifická.
b) V prípadoch, keď orgán poskytujúci subvenciu alebo právne predpisy, na ktorých základe tento orgán pôsobí, stanoví objektívne kritériá alebo podmienky[2]) pre uplatniteľnosť rozsahu subvencie a jej čiastky, nebude špecifickosť platiť, ak automatická uplatniteľnosť a také kritériá a podmienky sa budú prísne dodržiavať. Kritériá alebo podmienky musia byť jasne vyjadrené v zákone, vo všeobecne záväznom právnom predpise alebo v inom oficiálnom dokumente tak, aby sa dali overiť.
c) Ak napriek zrejmej nešpecifickosti vyplývajúcej z uplatnenia princípov obsiahnutých v písmenách a) a b) sú dôvody domnievať sa, že subvencia môže byť v skutočnosti špecifická, môžu sa vziať do úvahy iné faktory. Také faktory sú: využívanie subvenčného programu obmedzeným počtom určitých podnikov, prevládajúce využívanie určitými podnikmi, poskytovanie neproporcionálne veľkého rozsahu subvencií určitým podnikom a spôsob, akým podľa svojho uváženia postupoval poskytujúci subvencie pri rozhodovaní o udelení subvencie.[3]) Pri uplatňovaní tohto odseku sa zohľadní rozsah diverzifikácie ekonomických aktivít v rámci pôsobnosti orgánu poskytujúceho subvenciu, ako aj dĺžka časového obdobia, počas ktorého subvenčný program pôsobil.
2.2 Subvencia obmedzená na určité podniky umiestnené v určenom geografickom regióne v rámci pôsobnosti orgánu poskytujúceho subvenciu je špecifická. Rozumie sa tým, že stanovenie alebo zmena všeobecne uplatňovaných daňových sadzieb na všetkých vládnych úrovniach, ktoré majú na to oprávnenie, sa nebude považovať za špecifickú subvenciu na účely tejto dohody.
2.3 Každá subvencia podľa ustanovení článku 3 sa bude považovať za špecifickú.
2.4 Každé určenie špecifickosti na základe ustanovení tohto článku sa musí jasne zdôvodniť spoľahlivými dôkazmi.
ČASŤ II
ZAKÁZANÉ SUBVENCIE
Článok 3
Zákaz

3.1 S výnimkou tých, ktorých sa týkajú ustanovenia Dohody o poľnohospodárstve, sú v zmysle článku 1 zakázané tieto subvencie:
a) subvencie závislé právne alebo fakticky,[4]) či už samotné, alebo ako jedna z niekoľkých ďalších podmienok, od výsledkov vývozu vrátane tých, ktoré sú uvedené v prílohe I,[5])
b) subvencie závislé, či už samotné, alebo ako jedna z niekoľkých ďalších podmienok, od prednostného použitia domáceho tovaru pred dovážaným tovarom.
3.2 Člen nesmie poskytovať ani udržiavať subvencie uvedené v odseku 1.
Článok 4
Nápravné opatrenia
4.1 Kedykoľvek má člen dôvod domnievať sa, že iný člen poskytuje alebo udržiava zakázanú subvenciu, tento člen môže požiadať o konzultácie s takýmto iným členom.
4.2 Žiadosť o konzultácie podľa odseku 1 musí obsahovať vyhlásenie o dôkazoch, ktoré sú k dispozícii a týkajú sa existencie a povahy príslušnej subvencie.
4.3 V nadväznosti na žiadosť o konzultácie podľa odseku 1 je člen, o ktorom sa predpokladá, že poskytuje alebo udržiava subvenciu, povinný na takéto konzultácie čo najskôr pristúpiť. Cieľom konzultácií je objasniť skutočnosti danej situácie a dosiahnuť vzájomne prijateľné riešenie.
4.4 Ak sa do 30 dní[6]) od podania žiadosti o konzultácie nedosiahlo vzájomne prijateľné riešenie, môže ľubovoľný člen zúčastňujúci sa takýchto konzultácií predložiť záležitosť Orgánu na urovnávanie sporov (ďalej len „DSB"*) na okamžité ustanovenie poroty, kým sa DSB jednomyseľne nerozhodne porotu ustanoviť.
4.5 Po svojom ustanovení môže porota požiadať o pomoc Stálu skupinu expertov[7]) (ďalej len „PGE"**) pri posúdení, či príslušné opatrenie je zakázanou subvenciou. Ak sa taká žiadosť predloží, PGE okamžite preskúma dôkazy z hľadiska existencie a povahy príslušného opatrenia a poskytne členovi uplatňujúcemu alebo udržujúcemu takéto opatrenie príležitosť preukázať, že príslušné opatrenie nie je zakázanou subvenciou. PGE správu o svojich záveroch predloží v časovom limite stanovenom porotou. Závery PGE k otázke, či príslušné opatrenie je, alebo nie je zakázanou subvenciou, musí porota prijať bez zmeny.
4.6 Porota predloží svoju záverečnú správu sporným stranám. Správa sa rozošle všetkým členom do 90 dní od dátumu, keď bola porota zriadená a boli jej dané podmienky na pôsobnosť.
4.7 Ak sa dokáže, že príslušné opatrenie je zakázaná subvencia, porota odporučí, aby ju člen, ktorý poskytuje subvenciu, bezodkladne zrušil. Porota preto vo svojom odporúčaní určí lehotu, počas ktorej sa musí opatrenie zrušiť.
4.8 Do 30 dní od rozoslania správy skupiny expertov všetkým členom DSB prijme správu, kým jedna zo strán zúčastnená v spore oficiálne neoznámi DSB svoje rozhodnutie odvolať sa, alebo DSB jednomyseľne rozhodne správu neprijať.
4.9 V prípade odvolania proti správe poroty vydá Odvolací orgán svoje rozhodnutie do 30 dní odo dňa, keď sporná strana oficiálne oznámila úmysel odvolať sa. Ak Odvolací orgán usúdi, že nemôže vydať svoju správu do 30 dní, bude písomne informovať DSB o dôvodoch odkladu spolu s odhadom lehoty, v rámci ktorej svoju správu predloží. V žiadnom prípade však toto konanie nesmie prekročiť 60 dní. Odvolaciu správu musí schváliť DSB a bezpodmienečne ju musia prijať sporné strany, ak DSB jednomyseľne nerozhodne do 20 dní od jej zaslania členom,[8]) že odvolaciu správu neprijme.
4.10 V prípade, že sa odporúčanie DSB nesplní v lehote stanovenej porotou, ktorá začína plynúť od dátumu schválenia správy poroty alebo správy Odvolacieho orgánu, DSB umožní sťažujúcemu sa členovi právo vykonať primerané[9]) protiopatrenia, ak sa DSB jednomyseľne nerozhodol žiadosť zamietnuť.
4.11 V prípade, že sporná strana požiada o rozhodcovské konanie podľa článku 22 ods. 6 Dohovoru o urovnávaní sporov, rozhodca určí, či protiopatrenia sú primerané.[10])
4.12 Na účely sporov vedených podľa tohto článku, s výnimkou lehôt výslovne stanovených v tomto článku, sa lehoty uplatňované podľa Dohovoru o urovnávaní sporov pre vedenie takýchto sporov skrátia o polovicu.
ČASŤ III
NAPADNUTEĽNÉ SUBVENCIE
Článok 5
Nepriaznivé účinky
Žiaden člen použitím akejkoľvek subvencie uvedenej v článku 1 ods. 1 a 2 by nemal spôsobiť nepriaznivé účinky záujmom iných členov, t. j.
a) ujmu domácemu výrobnému odvetviu iného člena,[11])

b) zrušenie alebo zníženie výhod získaných priamo alebo nepriamo iným členom podľa GATT 1994, predovšetkým výhod z koncesií viazaných podľa článku II GATT 1994,[12])
c) vážnu ujmu na záujmoch iného člena.[13])
Tento článok sa nevzťahuje na subvencie udržiavané na poľnohospodárske výrobky podľa ustanovení článku 13 Dohody o poľnohospodárstve.
Článok 6
Vážna ujma
6.1 Vážna ujma podľa článku 5 písm. c) bude existovať v prípade, ak
a) celkové subvencovanie výrobku ad valorem[14]) presiahne 5 percent,[15])
b) subvencie pokrývajú prevádzkové straty, ktoré vznikli vo výrobnom odvetví,
c) subvencie pokrývajú prevádzkové straty, ktoré vznikli vo výrobnom podniku, okrem jednorazových opatrení, ktoré nie sú trvalé a nemôžu sa pre tento podnik opakovať a ktoré sa prijímajú iba na poskytnutie času na vypracovanie dlhodobých riešení a na zabránenie akútnych sociálnych problémov,
d) ide o priame odpustenie dlhu, t. j. o odpustenie vládneho úveru a darov na pokrytie splácania dlhu.[16])
6.2 Napriek ustanoveniam odseku 1 nebude sa za vážnu ujmu pokladať, ak subvencujúci člen preukáže, že príslušná subvencia nespôsobila účinky uvedené v odseku 3.
6.3 Vážna ujma v zmysle článku 5 písm. c) môže vzniknúť vždy, keď nastane jeden prípad alebo niekoľko z týchto prípadov:
a) účinkom subvencie je zabránenie alebo sťaženie dovozu obdobného výrobku iného člena na trh subvencujúceho člena,
b) účinkom subvencie je zabránenie alebo sťaženie vývozu obdobného výrobku iného člena z trhu tretej krajiny,
c) účinkom subvencie je podstatné podhodnotenie ceny subvencovaných výrobkov v porovnaní s cenou obdobného výrobku iného člena na rovnakom trhu alebo podstatné stlačenie cien, cenový pokles alebo strata predajov na rovnakom trhu,
d) účinkom subvencie je zvýšenie podielu subvencujúceho člena na svetovom trhu s príslušným základným výrobkom alebo tovarom[17]) v porovnaní s priemerným podielom počas uplynulých 3 rokov, pričom má toto zvýšenie povahu trvalého trendu počas obdobia poskytovania subvencie.
6.4 Na účely odseku 3 b) zabránenie alebo sťaženie vývozu zahŕňa akýkoľvek prípad, keď sa s výnimkou odseku 7 preukázalo, že nastala zmena pomerných podielov na trhu v neprospech nesubvencovaného obdobného výrobku (počas primerane reprezentatívneho časového úseku dostatočného na preukázanie jasných trendov vo vývoji na trhu príslušného výrobku, ktorým za obvyklých podmienok bude čas trvania aspoň jeden rok). „Zmena relatívnych podielov na trhu" zahŕňa ktorúkoľvek z týchto situácií: a) zvýši sa podiel subvencovaného výrobku na trhu, b) podiel subvencovaného výrobku na trhu zostáva nezmenený za podmienok, pri ktorých by sa bez subvencie znížil, c) podiel subvencovaného výrobku na trhu klesne, ale pomalším tempom, ako by tomu bolo bez poskytnutia subvencie.
6.5 Na účely odseku 3 c) podhodnotenie ceny zahŕňa akýkoľvek prípad, v ktorom sa toto podhodnotenie ceny preukázalo prostredníctvom porovnania cien subvencovaného výrobku s cenami nesubvencovaného obdobného výrobku dodávaného na rovnaký trh. Porovnanie sa vykoná na rovnakej obchodnej úrovni a v porovnateľnom čase, pri náležitom zohľadnení akéhokoľvek ďalšieho faktora ovplyvňujúceho porovnateľnosť cien. Ak však také priame porovnanie nie je možné, existencia podhodnotenia ceny sa môže preukázať na základe jednotkových hodnôt vývozu.
6.6 Každý člen, u ktorého na trhu nastala údajne vážna ujma s výnimkou ustanovení prílohy V ods. 3, poskytne stranám v spore vzniknutom podľa článku 7 a porote ustanovenej v súlade s článkom 7 ods. 4 všetky príslušné informácie, ktoré možno získať, pokiaľ ide o zmeny podielov na trhu sporných strán, ako aj o zodpovedajúce ceny príslušných výrobkov.
6.7 Zabránenie alebo sťaženie spôsobujúce vážnu ujmu podľa odseku 3 nevznikne, ak počas príslušného obdobia existuje ktorákoľvek z týchto okolností:[18])
a) zákaz alebo obmedzenie vývozu obdobného výrobku sťažujúceho si člena alebo dovozu od sťažujúceho si člena na príslušné trhy tretích krajín,
b) rozhodnutie dovážajúcej vlády prevádzkujúcej obchodný monopol alebo štátny obchod s príslušným výrobkom nahradiť z neobchodných dôvodov dovoz sťažujúceho si člena dovozmi inej krajiny alebo krajín,
c) prírodné katastrofy, štrajky, dopravné poruchy alebo iné prípady vyššej moci podstatne ovplyvňujúce výrobu, kvalitu, množstvo alebo ceny výrobku, ktorý má sťažujúci si člen na vývoz,
d) existencia dohovorov obmedzujúcich vývoz sťažujúceho si člena,

e) dobrovoľné zníženie množstva príslušného výrobku na vývoz od sťažujúceho si člena (vrátane, medziiným, situácie, keď firmy sťažujúceho si člena samy presunuli vývozy tohto výrobku na nové trhy),
f) nedodržiavanie noriem alebo iných regulačných opatrení v dovážajúcej krajine.
6.8 Ak nenastali okolnosti uvedené v odseku 7, existencia vážneho poškodenia by sa mala určiť na základe informácií predložených alebo získaných od poroty vrátane informácií predložených podľa ustanovení prílohy V.
6.9 Tento článok sa nevzťahuje na udržiavané subvencie pre poľnohospodárske výrobky, ako to ustanovuje článok 13 Dohody o poľnohospodárstve.
Článok 7
Opravné opatrenia
7.1 Pokiaľ nie je v ustanovení článok 13 Dohody o poľnohospodárstve ustanovené inak, kedykoľvek má člen dôvod domnievať sa, že akákoľvek subvencia uvedená v článku 1, udeľovaná alebo udržiavaná iným členom vyvoláva poškodenie jeho domáceho výrobného odvetvia, zrušenie alebo oslabenie výhod, alebo vážnu ujmu, tento člen môže požiadať o konzultácie s týmto druhým členom.
7.2 Žiadosť o konzultácie podľa odseku 1 bude obsahovať dostupné dôkazy týkajúce sa a) existencie a povahy príslušnej subvencie a b) poškodenia spôsobeného domácemu výrobnému odvetviu alebo zrušenia, alebo oslabenia výhod alebo vážnej ujmy,[19]) ak ide o záujmy člena požadujúceho konzultácie.
7.3 Na základe žiadosti o konzultácie podľa odseku 1 je člen, o ktorom sa druhý člen domnieva, že poskytuje alebo udržuje príslušné subvencie, povinný pristúpiť na také konzultácie čo najrýchlejšie. Cieľom konzultácií je objasniť fakty a dosiahnuť vzájomne prijateľné riešenie.
7.4 Ak konzultácie nevedú k vzájomne prijateľnému riešeniu do 60[20]) dní, ktorýkoľvek člen, ktorý je stranou v týchto konzultáciách, môže predložiť záležitosť DSB na zriadenie poroty, ak DSB jednomyseľne nerozhodne porotu nezriadiť. Zloženie poroty a jej právomoc budú stanovené do 15 dní od jej zriadenia.
7.5 Porota záležitosť preskúma a predloží sporným stranám záverečnú správu. Správa sa musí rozposlať všetkým členom do 120 dní od dátumu, keď bolo rozhodnuté o zložení poroty a stanovení jej právomoci.
7.6 Do 30 dní od vydania správy poroty všetkým členom bude správa prijatá v DSB,[21]) ak jedna zo sporných strán oficiálne neoznámi DSB svoje rozhodnutie odvolať sa alebo ak DSB jednomyseľne nerozhodne, že správu neprijme.
7.7 V prípade odvolania sa proti správe poroty vydá Odvolací orgán svoje rozhodnutie do 60 dní odo dňa, keď sporná strana formálne oznámila svoj úmysel odvolať sa. Ak Odvolací orgán usúdi, že nemôže vydať svoju správu do 60 dní, bude písomne informovať DSB o dôvodoch odkladu spolu s odhadom lehoty, v rámci ktorej predloží svoju správu. V žiadnom prípade však nesmie tento postup prekročiť 90 dní. Správu o odvolaní schváli DSB a bezpodmienečne ju prijmú sporné strany, pokiaľ DSB jednomyseľne nerozhodne do 20 dní od jej vydania členom,[22]) že správu o odvolaní neprijíma.
7.8 Keď je správa poroty alebo správa Odvolacieho orgánu prijatá a je v nej ustanovené, že akákoľvek subvencia vyvolala nepriaznivé účinky na oblasť záujmov iného člena v zmysle článku 5 tejto dohody, člen poskytujúci alebo udržujúci takú subvenciu podnikne príslušné kroky vedúce k odstráneniu nepriaznivých účinkov, prípadne k zrušeniu subvencie.
7.9 V prípade, že člen nepodnikne príslušné kroky vedúce k odstráneniu nepriaznivých účinkov subvencie alebo k zrušeniu subvencie do 6 mesiacov odo dňa, keď DSB prijal správu poroty alebo správu Odvolacieho orgánu, a pokiaľ nedošlo k dohode o kompenzácii, DSB poskytne sťažujúcemu sa členovi právo prijať protiopatrenia úmerné stupňu a povahe zistených nepriaznivých účinkov, ak DSB jednomyseľne nerozhodne o odmietnutí žiadosti.
7.10 V prípade, že sporná strana požiada o rozhodcovské konanie podľa článku 22 ods. 6 Dohovoru o urovnávaní sporov, rozhodca určí, či protiopatrenia sú úmerné stupňu a povahe zistených nepriaznivých účinkov.
ČASŤ IV
NENAPADNUTEĽNÉ SUBVENCIE
Článok 8
Určenie nenapadnuteľných subvencií
8.1 Za nenapadnuteľné subvencie sa považujú tieto subvencie:[23])
a) subvencie, ktoré nie sú špecifické v zmysle článku 2,

b) subvencie, ktoré sú špecifické v zmysle článku 2, ale ktoré spĺňajú všetky podmienky ustanovené v odsekoch 2 a), 2 b) alebo 2 c).
8.2 Bez ohľadu na ustanovenia častí III a V sú nenapadnuteľné tieto subvencie:
a) pomoc na výskumné činnosti vykonávané firmami alebo inštitúciami ďalšieho vzdelávania alebo výskumu na zmluvnom základe s organizáciami, ak:[24]),[25]),[26])
pomoc kryje[27]) najviac 75 % nákladov na priemyselný výskum[28])
alebo 50 % nákladov na predkonkurenčnú rozvojovú činnosť,[29]),[30])
a za predpokladu, že taká pomoc je obmedzená výlučne na
i) osobné náklady (výskumní pracovníci, technici a ďalší pomocný personál zamestnaný výlučne vo výskumnej činnosti),
ii) náklady na prístroje, zariadenia, pozemky a budovy používané výlučne a trvale na výskumnú činnosť (okrem tých, ktoré sa poskytujú na obchodnom základe),
iii) náklady na konzultácie a im zodpovedajúce služby používané výlučne na výskumnú činnosť vrátane výskumu, technických poznatkov, patentov atď. zakúpených z vonkajších zdrojov,
iv) dodatočné režijné náklady, ktoré vznikli priamo v dôsledku výskumnej činnosti,
v) ostatné bežné náklady (ako sú náklady na materiál, dodávky a podobne), ktoré vznikli priamo v dôsledku výskumnej činnosti,
b) pomoc znevýhodneným regiónom na území člena, ak je súčasťou všeobecného rámca regionálneho rozvoja[31]) a je nešpecifická (v zmysle článku 2) v regiónoch, ktoré majú na ňu právo, za predpokladu, že
i) každý znevýhodnený región musí byť jasne označený ako súvislá geografická oblasť, ktorá je hospodársky a administratívne vymedzená,
ii) región sa považuje za znevýhodnený na základe neutrálnych a objektívnych kritérií[32]) ukazujúcich, že ťažkosti regiónu vznikajú z viac než dočasných okolností; tieto kritériá musia byť jasne vyjadrené v právnom predpise, nariadení alebo v inom oficiálnom dokumente tak, aby ich bolo možné overiť,
iii) kritériá budú zahŕňať mieru hospodárskeho rozvoja, ktorá bude založená na najmenej jednom z týchto ukazovateľov:
- buď na príjme na hlavu, alebo na príjme domácnosti na hlavu, alebo hrubom domácom produkte na hlavu, ktorý nesmie prekročiť 85 % priemeru na danom území,
- miere nezamestnanosti, ktorá musí byť najmenej 110 % priemeru na danom území, meraných za trojročné obdobie; také meranie však môže byť súhrnné a môže obsahovať iné faktory,
c) pomoc na podporu úpravy existujúcich zariadení[33]) podľa nových ekologických požiadaviek ustanovených zákonom alebo právnym predpisom, ktoré vyvolávajú väčšie ťažkosti a finančnú záťaž pre firmy, za predpokladu, že táto pomoc
i) je jednorazovým neopakovaným opatrením,
ii) je obmedzená na 20 % nákladov na úpravu,
iii) nepokryje náklady na výmenu a fungovanie podporovanej investície, ktoré musí v plnej miere hradiť firma,
iv) priamo a primerane súvisí s obmedzením nečistôt a znečisťovania, ktoré firma plánuje, a nepokryje hocijaké úspory výrobných nákladov, ktoré možno dosiahnuť,
v) je dostupná všetkým firmám, ktoré si môžu osvojiť nové zariadenia a/alebo výrobné procesy.
8.3 Subvenčný program, ktorého sa týkajú ustanovenia odseku 2, sa pred realizáciou oznámi výboru v súlade s ustanoveniami časti VII. Ktorékoľvek také oznámenie bude dostatočne presné, aby dávalo ostatným členom možnosť zhodnotiť, či program zodpovedá podmienkam a kritériám ustanoveným v príslušných ustanoveniach odseku 2. Členovia ďalej poskytnú výboru každoročne aktualizáciu týchto oznámení predovšetkým dodaním informácií o celkových výdavkoch na každý program a o každej úprave programu. Ostatní členovia majú právo požadovať informácie o jednotlivých prípadoch subvencovania v rámci oznámeného programu.[34])
8.4 Sekretariát na žiadosť člena preskúma oznámenie podané podľa odseku 3, a ak je to nutné, môže od subvencujúceho člena požadovať dodatočné informácie týkajúce sa príslušného oznámeného programu. Sekretariát predloží správu o svojich nálezoch výboru. Výbor potom na žiadosť bezodkladne preskúma nález Sekretariátu (alebo ak Sekretariát preskúmanie nevyžiadal, samotné oznámenie) s cieľom zistiť, či podmienky a kritériá ustanovené v odseku 2 sa splnili. Postup ustanovený v tomto odseku sa skončí najneskôr na prvom riadnom zasadnutí výboru nasledujúcom po oznámení subvenčného programu, ak uplynuli najmenej dva mesiace medzi týmto oznámením a riadnym rozhodnutím výboru. Postup pri preskúmaní uvedený v tomto odseku sa bude na žiadosť uplatňovať na zásadné úpravy programu oznámeného v ročných aktualizáciách uvedených v odseku 3.

8.5 Zistenie výboru uvedené v odseku 4 alebo skutočnosť, že výbor nedospel k spracovaniu takéhoto zistenia, alebo v jednotlivých prípadoch nedodržanie podmienok stanovených v oznámenom programe, sa na žiadosť člena predloží na záväzné rozhodcovské konanie. Rozhodcovský orgán predloží svoje závery členom do 120 dní odo dňa, keď mu bola vec postúpená. Ak nie je v tomto odseku ustanovené inak, bude sa na rozhodcovské konanie vedené podľa tohto odseku vzťahovať Dohovor o urovnávaní sporov.

Článok 9

Konzultácie a oprávnené opravné prostriedky

9.1 Ak sa má v priebehu uskutočňovania programu uvedeného v článku 8 ods. 2 niektorý člen dôvody domnievať, že tento program napriek tomu, že zodpovedá kritériám podľa článku 8 ods. 2, viedol k vážnym nepriaznivým účinkom na domáce výrobné odvetvie tohto člena, ako je spôsobenie škody, ktorú by bolo ťažko napraviť, môže tento člen požiadať o konzultácie s členom, ktorý poskytuje alebo udržuje subvenciu.

9.2 Ak bola podaná žiadosť o konzultácie podľa odseku 1, vstúpi člen poskytujúci alebo udržiavajúci príslušný subvenčný program do týchto konzultácií čo najskôr. Cieľom konzultácií bude objasnenie faktov o situácii a dosiahnutie vzájomne prijateľného riešenia.

9.3 Ak sa do 60 dní odo dňa žiadosti o konzultácie nedosiahne pri konzultáciách podľa odseku 2 vzájomne prijateľné riešenie, žiadajúci člen môže predložiť záležitosť výboru.

9.4 V prípade, že sa záležitosť predloží výboru, výbor okamžite preskúma uvedené fakty a dôkazy o účinkoch uvedených v odseku 1. Ak výbor zistí, že také účinky existujú, môže odporučiť subvencujúcemu členovi, aby pozmenil tento program tak, aby sa tieto účinky odstránili. Výbor predloží svoje závery do 120 dní odo dňa, keď mu bola záležitosť predložená podľa odseku 3. V prípade, že odporúčanie nie je splnené do 6 mesiacov, výbor splnomocní žiadajúceho člena prijať primerané protiopatrenia zodpovedajúce povahe a stupňu zistených účinkov.

ČASŤ V

VYROVNÁVACIE OPATRENIA

Článok 10

Uplatňovanie článku VI GATT 1994[35])

Členovia podniknú všetky nevyhnutné kroky, aby zabezpečili, že uplatnenie vyrovnávacieho cla[36]) na ľubovoľný výrobok pochádzajúci z územia jedného člena a dovážaný na územie iného člena je v súlade s ustanoveniami článku VI GATT 1994 a s podmienkami tejto dohody. Vyrovnávacie clá sa môžu uplatniť len na základe začatých[37]) prešetrení a spravovať v súlade s ustanoveniami tejto dohody a Dohody o poľnohospodárstve.

Článok 11

Začatie a ďalší postup prešetrenia

11.1 Ak ustanovenia uvedené v článku 11 ods. 6 neustanovia inak, prešetrenie na zistenie existencie, stupňa a účinku každej údajnej subvencie sa začne na základe písomnej žiadosti predloženej domácim výrobným odvetvím alebo v jeho mene.

11.2 Žiadosť podľa odseku 1 bude zahŕňať dostatočný dôkaz o existencii a) subvencie, a ak to bude možné, jej sumu, b) ujmy v zmysle článku VI GATT 1994 podľa interpretácie tejto dohody a c) príčinnej súvislosti medzi subvencovanými dovozmi a údajnou ujmou. Jednoduché tvrdenie nepodložené príslušným dôkazom nemožno považovať za dostatočné na to, aby vyhovelo ustanoveniam tohto odseku. Žiadosť bude obsahovať tieto žiadateľovi dostupné informácie:

i) totožnosť žiadateľa a uvedenie objemu a hodnoty domácej výroby obdobného výrobku predloženého žiadateľom. Ak sa písomná žiadosť podáva v mene domáceho výrobného odvetvia, žiadosť určí výrobné odvetvie, v ktorého mene sa žiadosť podáva, zoznam všetkých známych domácich výrobcov obdobného výrobku (alebo zväzu domácich výrobcov obdobného výrobku) a v možnom rozsahu uvedenie objemu a hodnoty domácej výroby obdobného výrobku pripadajúcich na týchto výrobcov,

ii) úplný opis údajne subvencovaného výrobku, názov príslušnej krajiny alebo krajín pôvodu alebo vývozu, totožnosť každého známeho vývozcu alebo zahraničného výrobcu a zoznam známych osôb dovážajúcich príslušný výrobok,

iii) dôkaz týkajúci sa existencie, sumy a povahy príslušnej subvencie,

iv) dôkaz o tom, že údajnú ujmu domácemu výrobnému odvetviu spôsobili subvencované dovozy prostredníctvom účinkov subvencie. Tento dôkaz zahŕňa informácie o vývoji objemu údajne subvencovaných dovozov, o vplyve týchto dovozov na ceny obdobného výrobku na domácom trhu a z toho vyplývajúci vplyv týchto dovozov na domáce výrobné odvetvie preukázaný príslušnými činiteľmi a ukazovateľmi, ktoré sú uvedené v článku 15 ods. 2 a 4 vzťahujúcimi sa na stav domáceho výrobného odvetvia.

11.3 Úrady preskúmajú správnosť a úplnosť dôkazu uvedeného v žiadosti o určenie, či je dôkaz dostatočný na odôvodnenie prešetrenia.
11.4 Prešetrenie sa podľa odseku 1 nesmie začať, kým úrady na základe preskúmania, do akej miery existuje podpora alebo nesúhlas so žiadosťou podľa vyjadrenia[38]) domácich výrobcov obdobného výrobku, neurčia, že žiadosť bola predložená domácim výrobným odvetvím alebo v jeho mene.[39]) Žiadosť sa bude považovať za predloženú domácim výrobným odvetvím alebo v jeho mene, ak ju podporujú tí domáci výrobcovia, ktorých súhrnná výroba tvorí viac ako 50 % celkovej výroby obdobného výrobku tej časti domáceho výrobného odvetvia, ktorá vyjadruje svoju podporu alebo nesúhlas so žiadosťou. Prešetrenie sa však nezačne, ak domáci výrobcovia výslovne podporujúci žiadosť predstavujú menej ako 25 % z celkovej výroby obdobného výrobku vyrábaného domácim výrobným odvetvím.
11.5 Ak sa neprijalo rozhodnutie začať prešetrenie, úrady vylúčia akékoľvek zverejnenie žiadosti na začatie prešetrenia.
11.6 Ak za zvláštnych okolností príslušné úrady rozhodnú začať konanie bez toho, aby dostali písomnú žiadosť od domáceho výrobného odvetvia alebo v jeho mene, budú takto postupovať len vtedy, ak majú dostatočný dôkaz o existencii subvencie, ujmy a príčinnej súvislosti, ako to uvádza odsek 2 odôvodňujúci začatie prešetrenia.
11.7 Dôkaz o subvencii aj o ujme sa musí posudzovať súčasne a) pri rozhodnutí, či začať prešetrenie, a b) následne v priebehu prešetrenia, a to najneskôr prvý deň, keď sa môžu v súlade s ustanoveniami tejto dohody uplatniť dočasné opatrenia.
11.8 V prípadoch, keď sa výrobky nedovážajú priamo z krajiny pôvodu, ale sa vyvážajú dovážajúcemu členovi cez sprostredkujúcu krajinu, ustanovenia tejto dohody platia v plnom rozsahu a transakcia alebo transakcie na účely tejto dohody sa musia posudzovať tak, ako keby sa uskutočnili medzi krajinou pôvodu a krajinou dovozu.
11.9 Žiadosť podľa odseku 1 sa zamietne a prešetrenie sa okamžite skončí, len čo príslušné orgány majú uspokojivo doložené, že neexistuje dostatočný dôkaz o subvencovaní alebo o ujme, ktoré by ich oprávňovali konať v tejto veci. Okamžite bude skončené konanie v prípadoch, kde suma subvencie je de minimis alebo kde je objem subvencovaného dovozu, skutočného alebo možného, alebo rozsah ujmy zanedbateľný. Na účely tohto odseku sa suma subvencie bude považovať za de minimis, ak je subvencia nižšia ako 1 % ad valorem.
11.10 Prešetrenie nesmie prekážať procedúre colného odbavenia.
11.11 Prešetrenie bude okrem zvláštnych okolností skončené v priebehu jedného roka po jeho začatí a v žiadnom prípadne nesmie trvať dlhšie ako 18 mesiacov.

Článok 12

Dôkaz

12.1 Zúčastnení členovia a všetky strany, ktoré sa zúčastňujú prešetrenia o vyrovnávacom cle, budú oboznámení s tým, aké informácie úrady požadujú, a poskytne sa im rozsiahla možnosť predložiť písomne všetky dôkazy, ktoré považujú v príslušnom prešetrení za dôležité.
12.1.1 Vývozcom, zahraničným výrobcom alebo zúčastneným členom po prijatí dotazníka, ktorý sa používa v prešetrení o vyrovnávacom cle, sa povolí najmenej 30-dňová lehota na odpoveď.[40]) Akákoľvek žiadosť na predĺženie 30-dňovej lehoty by sa mala primerane posúdiť a podľa okolností prípadu by sa také predĺženie malo povoliť, kedykoľvek to len bude možné.
12.1.2 S výnimkou záväzkov o ochrane dôverných informácií bude písomný dôkaz predložený jedným zúčastneným členom alebo zúčastnenou stranou okamžite sprístupnený ostatným zúčastneným členom alebo stranám zúčastňujúcich sa na prešetrení.
12.1.3 Úrady ihneď po začatí prešetrenia poskytnú plný text písomnej žiadosti, ktorú dostali podľa článku 11 ods. 1, známym vývozcom[41]) a úradom vyvážajúceho člena a na požiadanie ho dajú k dispozícii iným zúčastneným stranám. Primeraná pozornosť sa bude venovať ochrane dôverných informácií, ako je to uvedené v odseku 4.
12.2 Zúčastnení členovia a zúčastnené strany budú mať po zdôvodnení tiež právo predložiť informácie ústne. Keď sa také informácie poskytnú ústne, od zúčastnených členov a zúčastnených strán sa bude požadovať, aby ich predložili v písomnej podobe. Akékoľvek rozhodnutie prešetrujúcich úradov sa môže zakladať iba na takých informáciách a argumentoch, ktoré sú v spisoch tohto úradu a ktoré boli dostupné zúčastneným členom a zúčastneným stranám zúčastňujúcich sa na prešetrení s primeraným ohľadom na potrebu chrániť dôverné informácie.
12.3 Úrady poskytnú vždy, ak je to možné, včas všetkým zúčastneným členom a zúčastneným stranám príležitosť zoznámiť sa so všetkými informáciami významnými pre uplatnenie ich veci, ktoré nie sú dôverné podľa odseku 4 a ktoré úrady používajú pri prešetrení o vyrovnávacom cle, ako aj na prípravu argumentácie na základe týchto informácií.

12.4 S každou informáciou, ktorá je svojou povahou dôverná (napríklad preto, že jej zverejnenie by poskytlo významnú konkurenčnú výhodu pre konkurenta alebo jej zverejnenie by malo významné nepriaznivé účinky pre osobu poskytujúcu informáciu alebo pre osobu, od ktorej táto osoba informáciu získala) alebo ktorú na dôvernom základe poskytli strany zúčastňujúce sa prešetrenia, sa bude po preukázaní náležitého odôvodnenia úradmi ako s takou zaobchádzať. Taká informácia nebude zverejnená bez zvláštneho povolenia strany, ktorá ju predložila.[42])
12.4.1 Úrady požiadajú zúčastnených členov alebo zúčastnené strany poskytujúce dôverné informácie, aby poskytli z nich zhrnutie, ktoré nemá dôvernú povahu. Toto zhrnutie bude dostatočne podrobné, aby umožnilo primerané pochopenie podstaty informácie, ktorá je poskytnutá ako dôverná. Za výnimočných okolností môžu títo členovia alebo strany oznámiť, že taká informácia nie je vhodná na vypracovanie zhrnutia. Za týchto výnimočných okolností sa musí poskytnúť vyhlásenie o dôvodoch, prečo nie je možné zhrnutie vypracovať.
12.4.2 Ak však úrady zistia, že žiadosť o dôverné zaobchádzanie nie je oprávnená, a ak poskytovateľ informácií nie je ochotný ju zverejniť alebo dať súhlas na jej zverejnenie v zovšeobecnenej alebo v súhrnnej podobe, úrady nemusia túto informáciu vziať do úvahy, kým sa z vhodných zdrojov nepresvedčia, že informácia je správna.[43])
12.5 S výnimkou okolností uvedených v odseku 7 sa úrady v priebehu prešetrenia presvedčia o presnosti informácií poskytnutých zúčastnenými členmi alebo zúčastnenými stranami, na ktorých základe sa ich tvrdenia zakladajú.
12.6 Úrady vykonávajúce prešetrenia môžu, ak to bude nutné, uskutočniť prešetrenie na území ostatných členov, ak to dostatočne včas oznámili príslušnému členovi a ak tento člen proti tomu neprotestuje. Ďalej môžu úrady vykonávajúce prešetrenie uskutočniť prešetrenie v priestoroch firmy a môžu skúmať spisy firmy, ak a) s tým firma súhlasí a b) príslušný člen je o tom vyrozumený a nemá námietky. Postupy ustanovené v prílohe VI sa vzťahujú na prešetrenie v priestoroch firmy. S výnimkou záväzkov o ochrane dôverných informácií úrady sprístupnia výsledky akéhoľkovek prešetrenia alebo ich podľa odseku 8 zverejnia firmám, ktorých sa týkajú, a môžu ich poskytnúť aj žiadateľom.
12.7 V prípadoch, keď hociktorý zúčastnený člen alebo zúčastnená strana odmietne prístup k nutnej informácii alebo ju inak neposkytne v rámci primeraného obdobia, alebo výrazne bráni prešetreniu, možno na základe dostupných faktov uskutočniť predbežné alebo konečné, kladné alebo záporné rozhodnutia.
12.8 Úrady budú pred vypracovaním konečného rozhodnutia informovať všetkých zúčastnených členov alebo zúčastnené strany o podstatných posudzovaných skutočnostiach, ktoré tvoria základ pre rozhodnutie, či uplatniť konečné opatrenia. Toto zverejnenie by sa malo uskutočniť v dostatočnom časovom predstihu, aby si strany mohli brániť vlastné záujmy.
12.9 Na účely tejto dohody bude výraz „zúčastnené strany" zahŕňať
i) vývozcu alebo zahraničného výrobcu, alebo dovozcu výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia, alebo obchodný či podnikateľský zväz, v ktorom je väčšina členov výrobcami, vývozcami alebo dovozcami tohto výrobku,
ii) výrobcu obdobného výrobku dovážajúceho člena alebo obchodný a podnikateľský zväz, ktorého väčšina členov vyrába obdobný výrobok na území dovážajúceho člena. Tento zoznam nebráni členom, aby umožnili iným ako uvedeným domácim a zahraničným stranám, aby ich považovali za zúčastnené strany.
12.10 Úrady poskytnú príležitosť priemyselným užívateľom výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia, a reprezentatívnym spotrebným organizáciám v prípadoch, keď sa tento výrobok bežne predáva v maloobchodnej sieti, aby poskytli informácie vzťahujúce sa na prešetrenie, ak ide o subvencovanie, ujmu a príčinnú súvislosť.
12.11 Úrady zoberú náležite do úvahy ťažkosti, ktoré zaznamenali zúčastnené strany, predovšetkým malé podniky, pri predkladaní požadovaných informácií, a poskytnú im akúkoľvek dostupnú pomoc.
12.12 Uvedené postupy nie sú zamýšľané tak, aby bránili úradom člena v rýchlom postupe, ak ide o začatie prešetrenia, dosiahnutie predbežných alebo konečných, kladných alebo záporných rozhodnutí, alebo o uplatnenie dočasných alebo konečných opatrení v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody.
Článok 13
Konzultácie
13.1 Čo najskôr po prijatí žiadosti podľa článku 11 a v každom prípade pred začatím každého prešetrenia budú členovia, ktorých výrobky môžu byť predmetom tohto prešetrenia, pozvaní na

konzultácie s cieľom objasniť situáciu, ak ide o záležitosti uvedené v článku 11 ods. 2, a dosiahnuť vzájomne dohodnuté riešenie.
13.2 Ďalej v priebehu prešetrenia bude členom, ktorých výrobky sú predmetom tohto prešetrenia, poskytnutá primeraná príležitosť pokračovať v konzultáciách, aby sa tak mohla objasniť skutočná situácia a dosiahnuť vzájomne dohodnuté riešenie.[44])
13.3 Bez toho, aby sa to dotklo povinnosti poskytnúť primeranú príležitosť na konzultácie, nemajú viesť tieto ustanovenia týkajúce sa konzultácií k tomu, aby bránili úradom člena prirýchlo postupovať, ak ide o začatie prešetrenia, dosiahnutie predbežných alebo konečných, kladných alebo záporných rozhodnutí, alebo o uplatnenie dočasných alebo konečných opatrení v súlade s ustanoveniami tejto dohody.
13.4 Člen, ktorý má v úmysle začať ľubovoľné prešetrenie alebo ktorý vykonáva také prešetrenie, umožní na požiadanie člena alebo členov, ktorých výrobky sú predmetom tohto prešetrenia, prístup k nedôvernému dôkazu vrátane nedôverného zhrnutia dôverných údajov, ktoré sa použijú na začatie alebo na vykonávanie prešetrenia.
Článok 14
Výpočet výšky subvencie v podobe výhody pre príjemcu
Každá metóda použitá na účely časti V úradom vykonávajúcim prešetrenie na výpočet výhody pre príjemcu, poskytnutej podľa článku 1 ods. 1 bude ustanovená v národnej legislatíve alebo vo vykonávacích právnych predpisoch príslušného člena a jej uplatnenie v každom konkrétnom prípade bude prehľadné a náležite vysvetlené. Každá taká metóda musí ďalej vyhovovať týmto zásadám:
a) poskytnutie základného kapitálu vládou sa nebude považovať za poskytnutie výhody, ak investičné rozhodnutie nemožno považovať za nezlučiteľné s bežnou investičnou praxou (vrátane poskytnutia rizikového kapitálu) súkromných investorov na území tohto člena,
b) vládna pôžička sa nebude považovať za poskytnutie výhody, ak neexistuje rozdiel medzi sumou, ktorú firma získavajúca pôžičku platí za vládnu pôžičku, a sumou, ktorú by firma platila za porovnateľnú obchodnú pôžičku, ktorú by mohla skutočne získať na trhu. V tomto prípade bude výhoda predstavovať rozdiel medzi týmito dvoma sumami,
c) vládna záruka pôžičky sa nebude považovať za poskytnutie výhody, ak neexistuje rozdiel medzi sumou, ktorú firma získavajúca záruku platí za pôžičku garantovanú vládou, a sumou, ktorú by firma zaplatila za porovnateľnú obchodnú pôžičku bez vládnej garancie. V tomto prípade bude výhoda predstavovať rozdiel medzi týmito dvoma sumami upravenými o rozdiely v poplatkoch,
d) dodávka tovaru alebo služieb alebo nákup tovaru vládou sa nebude považovať za poskytnutie výhody, ak sa dodávka neuskutoční za menej ako primeranú odmenu alebo ak sa nákup uskutoční za vyššiu ako primeranú odmenu. Primeranosť odmeny sa určí v pomere k prevládajúcim trhovým podmienkam pre príslušný tovar alebo pre službu v krajine dodávky alebo nákupu (vrátane ceny, kvality, dostupnosti, schopnosti umiestniť sa na trhu, dopravy a iných podmienok nákupu alebo predaja).
Článok 15
Zisťovanie ujmy[45])
15.1 Zisťovanie ujmy na účely článku VI GATT 1994 sa bude zakladať na skutočných dôkazoch a bude zahŕňať objektívne preskúmanie tak a) objemu subvencovaných dovozov a účinkov subvencovaných dovozov na ceny na domácom trhu s obdobnými výrobkami,[46]) ako b) nasledujúceho vplyvu týchto dovozov na domácich výrobcov týchto výrobkov.
15.2 Ak ide o objem subvencovaných dovozov, úrady vykonávajúce prešetrenie posúdia, či nastal významný nárast subvencovaných dovozov buď v absolútnych hodnotách, alebo v pomere k výrobe alebo k spotrebe dovážajúceho člena. Z hľadiska účinku subvencovaných dovozov na ceny úrady vykonávajúce prešetrenia posúdia, či subvencovanými dovozmi nastalo významné podhodnotenie cien v porovnaní s cenou obdobného výrobku dovážajúceho člena alebo či účinok týchto dovozov pôsobí inak významnou mierou, znižuje ceny alebo zabraňuje nárastu cien, ktorý by inak nastal vo významnej miere. Žiaden z týchto faktorov alebo niekoľko z nich nemôže byť bezpodmienečne rozhodujúci.
15.3 V prípadoch, keď sú súčasne predmetom prešetrení o vyrovnávacom cle dovozy výrobkov z viac ako z jednej krajiny, môžu úrady vykonávajúce prešetrenie úhrnne vyhodnotiť účinky týchto dovozov, iba ak zistia, že a) veľkosť subvencie stanovenej v pomere k dovozom z každej krajiny je vyššia ako úroveň de minimis, ako je to ustanovené v článku 11 ods. 9, a že objem dovozov z každej krajiny nie je zanedbateľný a b) súhrnné vyhodnotenie účinkov týchto dovozov je primerané z hľadiska podmienok konkurencie medzi dovážanými výrobkami a podmienkami konkurencie medzi dovážanými výrobkami a obdobným domácim výrobkom.

15.4 Preskúmanie účinku subvencovaných dovozov na domáce výrobné odvetvie bude zahŕňať vyhodnotenie všetkých príslušných ekonomických faktorov a ukazovateľov, ktoré majú vplyv na stav výrobného odvetvia vrátane skutočného a možného poklesu výroby, predajov, podielu na trhu, ziskov, produktivity, návratnosti investícií alebo využitia kapacity, faktorov ovplyvňujúcich domáce ceny, skutočných alebo možných záporných účinkov na tok peňazí, zásob, zamestnanosti, miezd, rastu, schopnosti zvýšiť kapitál alebo investície a v prípade poľnohospodárstva tiež, či sa zvýšili náklady vládnych podporných programov. Tento zoznam nie je vyčerpávajúci a ani jeden faktor, ani niekoľko z týchto faktorov nemôže byť rozhodujúci.
15.5 Musí sa dokázať, že subvencované dovozy spôsobujú prostredníctvom účinkov[47]) subvencií ujmu v zmysle tejto dohody. Dôkaz o príčinnej súvislosti medzi subvencovanými dovozmi a ujmou domácemu výrobnému odvetviu sa zakladá na preskúmaní všetkých príslušných dôkazov, ktoré úrady majú. Úrady takisto preskúmajú všetky známe faktory, iné, ako sú subvencované dovozy, ktoré súčasne poškodzujú domáce výrobné odvetvie, pričom ujmy spôsobené tými inými faktormi sa nesmú pripisovať subvencovaným dovozom. Faktory, ktoré môžu byť v tomto ohľade závažné, zahŕňajú okrem iného objem a ceny nesubvencovaných dovozov príslušného výrobku, zníženie dopytu alebo zmeny v štruktúre spotreby, obmedzujúce obchodné praktiky a konkurenciu medzi zahraničnými a domácimi výrobcami, rozvoj technológie a vývoznej výkonnosti a produktivitu domáceho výrobného odvetvia.
15.6 Účinok subvencovaných dovozov sa vyhodnotí vo vzťahu k domácej výrobe obdobného výrobku, ak dostupné údaje dovoľujú samostatnú identifikáciu tejto výroby na základe takých kritérií, ako je výrobný proces, predaje a zisky výrobcov. Ak taká samostatná identifikácia výroby nie je možná, účinky subvencovaných dovozov sa vyhodnotia preskúmaním výroby najbližšej skupiny alebo kategórie výrobkov, ktorá zahŕňa obdobný výrobok, na ktorý možno poskytnúť nevyhnutné informácie.
15.7 Zisťovanie hrozby podstatnej ujmy bude založené na faktoch a nie iba na tvrdeniach, dohadoch alebo na vzdialených možnostiach. Zmena okolností, ktorá by vytvorila situáciu, v ktorej by subvencia spôsobila ujmu, sa musí predvídať a musí byť bezprostredná. Pri určovaní, či ide o hrozbu podstatnej ujmy, by mali úrady posúdiť okrem iného tieto faktory:
i) povahu príslušnej subvencie alebo subvencií a účinky na obchod, ktoré pravdepodobne z toho vyplynú,
ii) významnú mieru nárastu subvencovaných dovozov na domácom trhu, ktorá naznačuje pravdepodobnosť podstatne zvýšených dovozov,
iii) dostatočnú voľne použiteľnú kapacitu alebo bezprostredné a podstatné zvýšenie kapacity vývozcu naznačujúce pravdepodobnosť podstatne zvýšených subvencovaných vývozov na trh dovážajúceho člena, pričom sa berie do úvahy schopnosť iných vývozných trhov absorbovať akékoľvek ďalšie vývozy,
iv) dovozy uskutočnené v cenách, ktoré budú mať za následok významné zníženie domácich cien alebo zamedzenie významného vzostupu domácich cien a ktoré by pravdepodobne zvýšili dopyt po ďalších dovozoch,
v) zásoby výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia.
Ani jeden z týchto faktorov nemôže byť sám osebe rozhodujúci, ale súhrny posudzovaných faktorov musia viesť k záveru, že bezprostredne hrozia ďalšie subvencované vývozy a že ak sa neprijme ochranné opatrenie, dôjde k podstatnej ujme.
15.8 V prípadoch, keď hrozí, že subvencované dovozy spôsobia ujmu, bude sa uplatnenie vyrovnávacích opatrení posudzovať so zvláštnou starostlivosťou a takisto sa o ňom bude rozhodovať.
Článok 16
Definícia domáceho výrobného odvetvia
16.1 Na účely tejto dohody sa bude výraz „domáce výrobné odvetvie" až na výnimku uvedenú v odseku 2 vykladať tak, že sa vzťahuje na domácich výrobcov obdobného výrobku ako na celok alebo na tých z nich, ktorých spoločná výroba tvorí väčší podiel celkovej domácej výroby týchto výrobkov s výnimkou prípadov, keď sú výrobcovia v spojení[48]) s vývozcami alebo s dovozcami alebo sú sami dovozcovia údajne subvencovaného výrobku alebo obdobného výrobku z iných krajín; výraz "domáce výrobné odvetvie„ sa môže vykladať tak, že sa vzťahuje na zvyšok výrobcov.
16.2 Za výnimočných okolností môže byť územie člena v súvislosti s príslušnou výrobou rozdelené na dva konkurenčné trhy alebo na viac konkurenčných trhov a výrobcov v rámci každého trhu možno považovať za samostatné výrobné odvetvie, ak a) výrobcovia vo vnútri takého trhu predávajú celú alebo takmer celú svoju výrobu príslušného výrobku na tomto trhu a b) dopyt na tomto trhu nie je v podstatnej miere uspokojený výrobcami príslušného výrobku, ktorí majú sídlo

na inom mieste tohto územia. Za týchto okolností možno zistiť ujmu aj tam, kde nie je väčšia časť celkového domáceho priemyselného odvetvia poškodená, za predpokladu, že sa subvencované dovozy sústreďujú na takýto izolovaný trh, a ďalej za predpokladu, že subvencované dovozy spôsobujú ujmu výrobcom celej alebo takmer celej výroby v rámci tohto trhu.
16.3 Keď sa domáce výrobné odvetvie vykladalo tak, že sa vzťahuje na výrobcov v určitej oblasti, t. j. na trh, ako je vymedzený v odseku 2, vyrovnávacie clá sa vyrubia iba na príslušné výrobky určené na konečnú spotrebu v tejto oblasti. Ak ústavný zákon dovážajúceho člena nepovoľuje vyrubenie vyrovnávacích ciel na tomto základe, môže dovážajúci člen vyrubiť vyrovnávacie clá bez obmedzenia iba vtedy, ak a) vývozcovia mali možnosť prestať vyvážať za subvencované ceny do danej oblasti alebo mali predložiť záruky podľa článku 18, ale príslušné záruky im v tomto ohľade urýchlene neposkytli, a b) takéto clá nemožno vyrubiť len na výrobky určitých výrobcov, ktorí zásobujú danú oblasť.
16.4 V prípadoch, kde dve krajiny alebo viaceré krajiny dosiahli podľa ustanovení článku XXIV ods. 8 a) GATT 1994 takú úroveň integrácie, že majú povahu jednotného spoločného trhu, výrobné odvetvie v celej integrovanej oblasti sa bude považovať za domáce výrobné odvetvie uvedené v odsekoch 1 a 2.
16.5 Na tento článok sa vzťahujú ustanovenia článku 15 ods. 6.
Článok 17
Dočasné opatrenia
17.1 Dočasné opatrenia sa môžu uplatňovať iba vtedy, ak
a) sa prešetrenie začalo v súlade s ustanoveniami článku 11, v tomto zmysle bolo vydané verejné oznámenie a zúčastneným členom a zúčastneným stranám sa príslušným spôsobom umožnilo predložiť informácie a pripomienky,
b) sa uskutočnilo predbežné kladné zisťovanie, že existuje subvencia a ujma domácemu výrobnému odvetviu spôsobená subvencovanými dovozmi,
c) príslušné úrady považujú takéto opatrenia za nevyhnutné na zabránenie ujmy, ktorá by mohla byť spôsobená počas prešetrovania.
17.2 Dočasné opatrenia môžu mať formu dočasných vyrovnávacích ciel zaručených hotovostnými vkladmi alebo obligáciami rovnajúcimi sa výške predbežne vypočítanej sume subvencovania.
17.3 Dočasné opatrenia sa nebudú uplatňovať skôr ako 60 dní od začiatku prešetrenia.
17.4 Uplatňovanie dočasných opatrení sa obmedzí na čo najkratšie obdobie nepresahujúce štyri mesiace.
17.5 Pri uplatňovaní dočasných opatrení sa bude postupovať podľa príslušných ustanovení článku 19.
Článok 18
Záväzky
18.1 Prešetrenie sa môže[49]) prerušiť alebo skončiť bez uloženia dočasných opatrení alebo vyrovnávacích ciel, ak sa prijmú uspokojivé dobrovoľné záväzky, podľa ktorých
i) vláda vyvážajúceho člena súhlasí so zrušením alebo s obmedzením subvencie alebo prijme iné opatrenia, ktoré sa týkajú jej účinkov, alebo
ii) vývozca súhlasí s úpravou svojich cien tak, aby úrady vykonávajúce prešetrenie sa presvedčili, že poškodzujúci účinok subvencie je odstránený. Zvýšenie cien podľa takýchto záväzkov nebude vyššie, ako je nevyhnutné na vyrovnanie výšky subvencie. Je žiaduce, aby zvýšenie cien bolo nižšie, ako je výška subvencie, ak by toto zvýšenie bolo dostatočné na odstránenie ujmy domácemu výrobnému odvetviu.
18.2 Záväzky sa nesmú vyžadovať ani prijímať, ak úrady dovážajúceho člena neuskutočnili predbežné kladné zistenie o subvencii a ujme spôsobenej takouto subvenciou a ak v prípade záväzkov zo strany vývozov sa nezískal súhlas vyvážajúceho člena.
18.3 Ponúknuté záväzky sa nemusia prijať, ak úrady dovážajúceho člena považujú ich prijatie za nepraktické, napríklad ak je počet skutočných alebo možných vývozcov príliš vysoký alebo z iných dôvodov vrátane dôvodov všeobecnej politiky. Ak takýto prípad nastane a ak to bude možné, úrady uvedú vývozcovi dôvody, ktoré ich viedli k tomu, že považujú prijatie záväzkov za nevhodné, a poskytnú mu v čo najširšej možnej miere príležitosť mať k veci pripomienky.
18.4 Aj ak je záväzok prijatý, bude prešetrenie o subvencii a ujme napriek tomu skončené, ak si to želá vyvážajúci člen alebo sa tak rozhodne dovážajúci člen. Ak sa zistí, že nedošlo k subvencii alebo k ujme, záväzok automaticky zanikne s výnimkou prípadov, kde sa také zistenie z veľkej časti uskutočnilo v dôsledku existencie záväzku. V takých prípadoch môžu príslušné úrady vyžadovať, aby záväzok zostal v platnosti počas primeraného obdobia v súlade s ustanoveniami

tejto dohody. Pokiaľ však bolo pozitívne preukázané, že došlo k subvencii a ujme, záväzok bude naďalej platiť v súlade s jeho podmienkami a ustanoveniami tejto dohody.
18.5 Úrady dovážajúceho člena môžu navrhnúť cenové záväzky, ale žiaden vývozca nebude nútený také záväzky prijať. Skutočnosť, že vlády alebo vývozcovia neponúkali také záväzky alebo neprijali návrh, aby tak urobili, nesmie žiadnym spôsobom ovplyvniť posudzovanie prípadu. Úrady však môžu rozhodnúť, že pravdepodobne hrozí ujma, ak subvencované dovozy budú pokračovať.
18.6 Úrady dovážajúceho člena môžu požiadať ktorúkoľvek vládu alebo vývozcu, ktorého záväzok bol prijatý, aby pravidelne poskytovali informácie o plnení takého záväzku a umožnili overovanie príslušných údajov. V prípade porušenia záväzku môžu úrady dovážajúceho člena prijať urýchlené opatrenia v súlade s ustanoveniami tejto dohody, ktoré môžu pozostávať z okamžitého zavedenia dočasných opatrení na základe najlepších dostupných informácií. V takých prípadoch možno uplatniť konečné clá v súlade s touto dohodou na výrobky, ktoré sú dovezené na spotrebu, najviac 90 dní pred zavedením takých dočasných opatrení s výhradou, že sa žiadne také uplatnenie cla nebude spätne uplatňovať pri dovozoch uskutočnených pred porušením záväzku.
Článok 19
Vymeriavanie a vyberanie vyrovnávacích ciel
19.1 Ak po vynaložení primeraného úsilia na dokončenie konzultácií člen prijme konečné rozhodnutie o existencii a výške subvencie a o tom, že prostredníctvom účinkov subvencie subvencované dovozy spôsobujú ujmu, môže vymerať vyrovnávacie clo v súlade s ustanoveniami tohto článku, ak subvencia alebo subvencie nie sú zrušené.
19.2 Rozhodnutie o tom, či vymerať alebo nevymerať vyrovnávacie clo v prípadoch, keď všetky podmienky na jeho vymeranie sa splnili, a rozhodnutie o tom, či výška vyrovnávacieho cla, ktorá má byť vymeraná, má zodpovedať celej sume subvencie alebo má byť nižšia, sú rozhodnutia, ktoré patria do pôsobnosti úradov dovážajúceho člena. Je žiaduce, aby vymeranie cla bolo prípustné na území všetkých členov, aby clo bolo nižšie ako celková suma subvencie, ak toto nižšie clo bude stačiť na odstránenie ujmy spôsobenej domácemu výrobnému odvetviu, a aby sa zaviedli postupy umožňujúce príslušným úradom vziať do úvahy pripomienky predložené domácimi zúčastnenými stranami,[50]) ktorých záujmy môžu byť nepriaznivo postihnuté zavedením vyrovnávacieho cla.
19.3 Ak je vyrovnávacie clo vymeriavané na akýkoľvek výrobok, bude toto clo, ktorého výška bude v každom prípade primeraná rozsahu, vymeriavané na nediskriminačnom základe z dovozov tohto výrobku zo všetkých zdrojov, o ktorých sa zistilo, že sú subvencované a spôsobujú ujmu, okrem dovozov z tých zdrojov, ktoré sa zriekli príslušných subvencií alebo od ktorých sa prijali záväzky na základe podmienok tejto dohody. Akýkoľvek vývozca, ktorého vývozy sú predmetom konečného vyrovnávacieho cla, ale ktorý nebol skutočne do prešetrenia zapojený z iných dôvodov, ako je jeho odmietnutie spolupracovať, má právo na urýchlené preskúmanie, aby úrady vykonávajúce prešetrenie okamžite stanovili samostatnú vyrovnávaciu colnú sadzbu pre tohto vývozcu.
19.4 Na dovážaný výrobok sa nebude vymeriavať[51]) vyrovnávacie clo presahujúce sumu zistenej subvencie, vypočítanú ako subvencovanie na jednotku subvencovaného a vyvážaného výrobku.
Článok 20
Spätná účinnosť
20.1 Dočasné opatrenia a vyrovnávacie clá sa budú uplatňovať iba na výrobky, ktoré sa doviezli na spotrebu potom, ako nadobudli platnosť rozhodnutia podľa článku 17 ods. 1 a prípadne podľa článku 19 ods. 1, ak tento článok neustanoví inak.
20.2 V prípadoch, keď sa uskutočnilo konečné zistenie ujmy (nie však jej hrozby alebo podstatného spomalenia zavádzania výrobného odvetvia), alebo v prípadoch konečného zistenia hrozby ujmy, kde by účinok subvencovaných dovozov bez zavedenia dočasných opatrení viedol k zisteniu ujmy, vyrovnávacie clá možno vyberať spätne za obdobie, počas ktorého sa uplatňovali prípadné dočasné opatrenia.
20.3 Ak je konečné vyrovnávacie clo vyššie ako suma zaručená hotovostným vkladom alebo obligáciou, rozdiel sa nebude vyberať. Ak je konečné clo nižšie ako suma zaručená hotovostným vkladom alebo obligáciou, prebytok sa urýchlene vráti alebo obligácia sa uvoľní.
20.4 Ak ustanovenia v odseku 2 neustanovia inak, môže byť v prípade, že existovala hrozba ujmy alebo podstatného spomalenia (ale ujma ešte nebola spôsobená), vymerané konečné vyrovnávacie clo výlučne od času zistenia hrozby ujmy alebo podstatného spomalenia a akýkoľvek hotovostný vklad zložený v čase uplatňovania dočasných opatrení sa urýchlene vráti a akékoľvek záruky sa urýchlene uvoľnia.
20.5 V prípade, ak je konečné zistenie záporné, sa akýkoľvek hotovostný vklad zložený v čase uplatňovania dočasných opatrení urýchlene vráti a akékoľvek záruky sa urýchlene uvoľnia.

20.6 Za kritických okolností, ak úrady pri subvencovanom výrobku zistia, že ťažko napraviteľnú ujmu spôsobili hromadné a v pomerne krátkom období uskutočnené dovozy výrobku majúce výhody z platených alebo z poskytovaných subvencií v rozpore s ustanoveniami GATT 1994 a tejto dohody a že na to, aby sa zabránilo obnoveniu takejto ujmy, sa javí nevyhnutné vymeriavať vyrovnávacie clá na tieto dovozy spätne, možno konečné vyrovnávacie clá zaviesť na dovozy určené na spotrebu najviac 90 dní pred dátumom uplatnenia dočasných opatrení.

Článok 21

Trvanie a preskúmanie vyrovnávacích ciel a záväzkov

21.1 Vyrovnávacie clo zostane v platnosti iba v čase a v rozsahu nevyhnutnom na vyváženie subvencovania, ktoré spôsobuje ujmu.

21.2 Úrady v odôvodnených prípadoch preskúmajú potrebu zachovať vymerané clo, a to z vlastnej iniciatívy alebo ak uplynulo primerané obdobie od vymerania konečného vyrovnávacieho cla, na žiadosť ktorejkoľvek zúčastnenej strany, ktorá predloží spoľahlivé informácie odôvodňujúce potrebu preskúmania. Zúčastnené strany majú právo požiadať úrady o preskúmanie, či je ponechanie vymeraného cla nevyhnutné na vyrovnanie subvencovania alebo či by ujma naďalej pravdepodobne pretrvávala, alebo by sa obnovila, ak by sa clo zrušilo alebo zmenilo, alebo oboje. Ak úrady v dôsledku skúmania podľa tohto odseku určia, že vyrovnávacie clo už nie je odôvodnené, bude okamžite zrušené.

21.3 Napriek ustanoveniam odsekov 1 a 2 každé vyrovnávacie clo sa zruší najneskôr do piatich rokov od jeho vymerania (alebo od dátumu jeho posledného preskúmania podľa odseku 2, ak také preskúmanie pokrývalo subvencovanie a ujmu, alebo podľa tohto odseku), ak úrady neurčia pri preskúmaní začatom pred týmto dátumom z ich iniciatívy alebo na základe náležite odôvodnenej žiadosti podanej domácim výrobným odvetvím alebo v jeho mene v primeranom období pred týmto dátumom, že uplynutie platnosti cla by pravdepodobne viedlo k pokračovaniu alebo k obnoveniu subvencovania a k ujme.[52]) Clo môže zostať v platnosti až do výsledku tohto preskúmania.

21.4 Ustanovenia článku 12 o dôkazoch a postupe sa použijú pri ktoromkoľvek preskúmaní vykonávanom podľa tohto článku. Také preskúmanie sa vykoná pohotovo a obyčajne sa skončí do 12 mesiacov odo dňa začatia konania.

21.5 Ustanovenia tohto článku sa použijú mutatis mutandis na záväzky prijaté podľa článku 18.

Článok 22

Verejné oznámenie a vysvetlenie zistenia

22.1 Ak sú úrady presvedčené, že dôkazy dostatočne odôvodňujú začatie prešetrenia podľa článku 11, oznámia to členovi alebo členom, ktorých výrobky sú predmetom tohto prešetrenia, a iným zúčastneným stranám, o ktorých je úradom vykonávajúcim prešetrenie známe, že sa o vec zaujímajú, a vydá sa verejné oznámenie.

22.2 Verejné oznámenie o začatí prešetrenia bude obsahovať príslušné informácie alebo oznámenie, že bola vydaná samostatná správa,[53]) ktorá obsahuje príslušné informácie zahŕňajúce tieto údaje:

i) názov vyvážajúcej krajiny alebo krajín a výrobok, ktorý je predmetom prešetrenia,

ii) dátum začatia prešetrenia,

iii) opis subvenčnej praktiky alebo praktík, ktoré majú byť predmetom prešetrenia,

iv) súhrn faktorov, na ktorých je založené tvrdenie o ujme,

v) adresa, na ktorú sa majú zasielať pripomienky zúčastnených strán,

vi) lehoty, v ktorých zúčastnení členovia a zúčastnené strany môžu oznámiť svoje stanoviská.

22.3 Verejné oznámenie sa vydá o každom predbežnom alebo konečnom, kladnom alebo zápornom zistení, o prijatí záväzku podľa článku 18, o skončení tohto záväzku a o zrušení konečného vyrovnávacieho cla. Každé také oznámenie bude obsahovať dostatočne podrobné nálezy a závery ku všetkým faktickým a právnym otázkam, ktoré úrady vykonávajúce prešetrenie považujú za podstatné, alebo bude toto oznámenie obsahovať informáciu, že o nich bola vydaná dostatočne podrobná správa. Všetky tieto oznámenia a správy sa oznámia členovi alebo členom, ktorých výrobky sú predmetom takého zistenia alebo záväzku, a ostatným zúčastneným stranám, o ktorých je známe, že sa o vec zaujímajú.

22.4 Verejné oznámenie o uložení dočasných opatrení bude obsahovať dostatočne podrobné vysvetlenie o predbežných zisteniach subvencie a ujmy s odvolaním sa na faktické a právne skutočnosti, ktoré viedli k prijatiu alebo k zamietnutiu argumentov, alebo bude toto oznámenie obsahovať informáciu, že o nich bola vydaná dostatočne podrobná samostatná správa. Také oznámenie alebo správa bude pri náležitom zohľadnení požiadavky na ochranu dôverných informácií predovšetkým obsahovať

i) mená dodávateľov, alebo ak to nie je možné, príslušné dodávateľské krajiny,

ii) opis výrobku, ktorý je dostatočný na colné účely,
iii) sumu poskytovanej subvencie a na základe čoho sa zistila existencia subvencie,
iv) posúdenie týkajúce sa zistenia ujmy podľa článku 15,
v) hlavné dôvody vedúce k zisteniu.
22.5 Verejné oznámenie o skončení alebo o pozastavení prešetrenia bude v prípade kladného zistenia predpokladajúceho vymeranie konečného cla alebo prijatia záväzku obsahovať všetky príslušné informácie o faktických a právnych skutočnostiach, o dôvodoch, ktoré viedli k uloženiu konečných opatrení alebo k prijatiu záväzku, alebo bude obsahovať informáciu, že o nich bola vydaná samostatná správa, pri náležitom zohľadnení požiadavky na ochranu dôverných informácií. Oznámenie alebo správa bude obsahovať predovšetkým informácie uvedené v odseku 4, ako aj dôvody prijatia alebo zamietnutia príslušných argumentov alebo tvrdení, ktoré predložili zúčastnení členovia, vývozcovia a dovozcovia.
22.6 Verejné oznámenie o skončení alebo o zastavení prešetrenia v dôsledku prijatia záväzku podľa článku 18 bude zahŕňať nedôvernú časť tohto záväzku alebo bude obsahovať informáciu, že bola vydaná samostatná správa, ktorá zahŕňa túto časť.
22.7 Ustanovenia tohto článku sa uplatnia mutatis mutandis na začatie a skončenie skúmania podľa článku 21 a na rozhodnutie uplatniť clá spätne podľa článku 20.
Článok 23
Súdne preskúmanie
Každý člen, ktorého právny poriadok obsahuje ustanovenia o opatreniach na zavedenie vyrovnávacích ciel, bude dodržiavať súdne, rozhodcovské alebo správne konanie alebo postupy s cieľom, okrem iného, okamžite preskúmať správne opatrenia týkajúce sa konečných zistení a preskúmania zistení v zmysle článku 21. Tieto súdy alebo konania budú nezávislé od úradov zodpovedných za príslušné zistenia alebo preskúmania a poskytnú všetkým zúčastneným stranám, ktoré sú účastníkmi právneho konania a ktoré sú priamo a jednotlivo správnymi opatreniami dotknuté, prístup k preskúmaniu.
ČASŤ VI
INŠTITÚCIE
Článok 24
Výbor pre subvencie a vyrovnávacie opatrenia a pomocné orgány
24.1 Týmto sa zriaďuje Výbor pre subvencie a vyrovnávacie opatrenia zložený zo zástupcov všetkých členov. Výbor si zvolí predsedu a bude sa schádzať najmenej dvakrát do roka a na žiadosť ktoréhokoľvek člena v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody. Výbor bude vykonávať právomoc, ktorú mu ukladá táto dohoda alebo členovia, a poskytne členom príležitosť na konzultácie o všetkých otázkach týkajúcich sa pôsobenia dohody alebo napĺňania jej cieľov. Sekretariát WTO bude plniť funkciu Sekretariátu výboru.
24.2 Výbor môže ustanoviť pomocné orgány podľa potreby.
24.3 Výbor zriadi Stálu skupinu expertov zloženú z piatich nezávislých osôb, ktoré sú vysoko kvalifikované v otázkach subvencií a obchodných vzťahov. Expertov zvolí výbor a jeden z nich sa bude striedať každý rok. PGE možno požiadať, aby poskytla pomoc porote podľa ustanovení článku 4 ods. 5. Výbor môže rovnako požiadať o poradné stanovisko k existencii a podstate akejkoľvek subvencie.
24.4 PGE môže konzultovať s akýmkoľvek členom a poskytnúť poradné stanoviská o povahe akejkoľvek subvencie, ktorú navrhuje zaviesť alebo ktorú momentálne udržiava tento člen. Tieto poradné stanoviská budú dôverné a nemôžu sa použiť v konaniach podľa článku 7.
24.5 Pri vykonávaní svojich funkcií môže výbor a jeho pomocné orgány konzultovať a usilovať sa získať informácie z akéhokoľvek zdroja, ktorý pokladajú za vhodný. Predtým ako výbor alebo pomocný orgán požiada o informácie zo zdroja v rámci právneho poriadku člena, bude o tom informovať príslušného člena.
ČASŤ VII
OZNÁMENIE A DOHĽAD
Článok 25
Oznámenia
25.1 Členovia sa dohodli, že bez ujmy na ustanoveniach článku XVI ods. 1 GATT 1994 budú svoje oznámenia o subvenciách predkladať najneskôr 30. júna každého roku, pričom budú v súlade s ustanoveniami odsekov 2 až 6.
25.2 Členovia oznámia akúkoľvek subvenciu vymedzenú v článku 1 ods. 1, ktorá je špecifická v zmysle článku 2 a poskytuje sa alebo udržiava na ich území.

25.3 Obsah oznámení by mal byť dostatočne presný, aby umožnil ostatným členom zhodnotiť účinky na obchod a pochopiť pôsobenie oznámených subvenčných programov. V tejto súvislosti a bez obmedzenia obsahu a formy dotazníka o subvenciách[54]) členovia zabezpečia, aby ich oznámenia obsahovali tieto informácie:
i) formu subvencie (t. j., či ide o dar, pôžičku, daňovú úľavu atď.),
ii) subvenciu na jednotku alebo v prípade, ak to nie je možné, na celkovú sumu alebo na ročnú rozpočtovanú sumu pre túto subvenciu (ukazujúcu podľa možnosti priemernú subvenciu na jednotku v predchádzajúcom roku),
iii) cieľ danej politiky a/alebo účel subvencie,
iv) dĺžku trvania subvencie a/alebo akúkoľvek inú lehotu, ktorá sa na ňu vzťahuje,
v) štatistické údaje umožňujúce zhodnotenie účinkov subvencie na obchod.
25.4 Ak v oznámení neboli uvedené určité body podľa odseku 3, vysvetlenie sa musí poskytnúť v oznámení.
25.5 Ak sa subvencie poskytujú na konkrétne výrobky alebo pre sektory, oznámenia by sa mali členiť podľa výrobkov alebo podľa sektorov.
25.6 Členovia, ktorí sa domnievajú, že v ich krajinách neexistujú opatrenia vyžadujúce oznámenie podľa článku XVI ods. 1 GATT 1994 a tejto dohody, budú písomne o tom informovať Sekretariát.
25.7 Členovia uznávajú, že oznámenie o opatrení vopred neurčuje jeho právnu povahu podľa GATT 1994 a tejto dohody, jeho účinky podľa tejto dohody ani povahu samotného opatrenia.
25.8 Každý člen môže kedykoľvek písomne požiadať o informácie o povahe a rozsahu každej subvencie poskytovanej alebo udržiavanej iným členom (vrátane akejkoľvek subvencie uvedenej v časti IV) alebo o vysvetlenie dôvodov, prečo sa nepovažovalo za nutné špecifické opatrenie oznámiť.
25.9 Členovia, ktorých takto požiadali o informácie, ich poskytnú čo najskôr vyčerpávajúcim spôsobom a budú pripravení na požiadanie poskytnúť požadujúcemu členovi aj dodatočné informácie. Predovšetkým poskytnú dostatočné podrobnosti, aby tak umožnili druhému členovi posúdiť, či sú v súlade s podmienkami tejto dohody. Každý člen, ktorý sa domnieva, že sa mu také informácie neposkytli, môže na to upozorniť výbor.
25.10 Každý člen, ktorý sa domnieva, že opatrenie iného člena, ktoré má subvenčné účinky, sa neoznámilo podľa ustanovení článku XVI ods. 1 GATT 1994 a tohto článku, môže tohto iného člena na túto vec upozorniť. Ak sa údajná subvencia potom bezodkladne oznámi, môže tento člen sám oznámiť túto údajnú subvenciu výboru.
25.11 Členovia bezodkladne oznámia výboru všetky predbežné alebo konečné opatrenia uskutočnené v súvislosti s vyrovnávacími clami. Tieto správy budú sprístupnené na Sekretariáte pre iných členov. Členovia taktiež predložia polročnú správu o opatreniach súvisiacich s vyrovnávacími clami prijatými počas predchádzajúcich šiestich mesiacov. Polročné správy sa predložia v dohodnutej jednotnej forme.
25.12 Každý člen oznámi výboru, a) ktoré jeho úrady sú kompetentné na začatie a vedenie prešetrenia uvedeného v článku 11, a b) svoje domáce postupy uplatňované na začatie a vedenie takých prešetrení.

Článok 26

Dohľad

26.1 Výbor posúdi nové a úplné oznámenia predložené na základe článku XVI ods. 1 GATT 1994 a článku 25 ods. 1 tejto dohody na zvláštnych zasadnutiach konaných každý tretí rok. Oznámenia predložené v medziobdobí (aktualizujúce oznámenia) sa preskúmajú na každej pravidelnej schôdzi výboru.
26.2 Výbor posúdi správy predložené podľa článku 25 ods. 11 na každom svojom riadnom zasadnutí.

ČASŤ VIII

ROZVOJOVÉ ČLENSKÉ KRAJINY

Článok 27

Zvláštne a rozdielne zaobchádzanie s rozvojovými členskými krajinami

27.1 Členovia uznávajú, že subvencie môžu hrať významnú úlohu v programoch ekonomického rozvoja rozvojových členských krajín.
27.2 Zákaz uvedený v článku 3 ods. 1 a) sa nebude vzťahovať na
a) rozvojové členské krajiny uvedené v prílohe VII,
b) iné rozvojové členské krajiny počas ôsmich rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO pri dodržiavaní ustanovení odseku 4.

27.3 Zákaz uvedený v článku 3 ods. 1 b) sa nebude vzťahovať na rozvojové členské krajiny počas piatich rokov a na najmenej rozvinuté členské krajiny počas ôsmich rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO.
27.4 Každá rozvojová členská krajina uvedená v odseku 2 b) postupne odstráni svoje vývozné subvencie v rámci osemročného obdobia pokiaľ možno vzostupným spôsobom. Rozvojová členská krajina však nezvýši úroveň svojich vývozných subvencií[55]) a zruší ich v kratšom období, ako je uvedené v tomto ustanovení, ak je použitie týchto vývozných subvencií v rozpore s jej potrebami rozvoja. Ak rozvojová členská krajina považuje za nevyhnutné uplatňovať tieto subvencie aj po osemročnom období, začne najneskôr jeden rok pred uplynutím tohto obdobia konzultovať s výborom, ktorý po posúdení všetkých príslušných ekonomických, finančných a rozvojových potrieb tejto rozvojovej členskej krajiny rozhodne, či je predĺženie tohto obdobia odôvodnené. Ak výbor rozhodne, že predĺženie je odôvodnené, bude táto rozvojová členská krajina uskutočňovať každoročné konzultácie s výborom s cieľom rozhodnúť, či je nevyhnutné subvencie udržiavať. Ak výbor takto nerozhodne, rozvojová členská krajina postupne odstráni zostávajúce vývozné subvencie do dvoch rokov od skončenia posledného povoleného obdobia.
27.5 Rozvojová členská krajina, ktorá dosiahla konkurenčnú schopnosť vo vývoze akéhokoľvek daného výrobku, postupne odstráni svoje vývozné subvencie na tento výrobok (tieto výrobky) počas dvojročného obdobia. Rozvojová členská krajina, ktorá je uvedená v prílohe VII a ktorá dosiahla konkurenčnú schopnosť vo vývoze pri jednom výrobku alebo pri viacerých výrobkoch, však postupne odstráni vývozné subvencie na také výrobky počas osemročného obdobia.
27.6 Vývozná konkurenčná schopnosť pri výrobku existuje vtedy, ak vývoz tohto výrobku z rozvojovej členskej krajiny dosiahol podiel najmenej 3,25 % svetového obchodu tohto výrobku počas dvoch po sebe idúcich kalendárnych rokov. Vývozná konkurenčná schopnosť bude existovať buď a) na základe oznámenia rozvojovej členskej krajiny, že dosiahla vývoznú konkurenčnú schopnosť, alebo b) na základe výpočtu Sekretariátu na žiadosť ktoréhokoľvek člena. Na účely tohto odseku je výrobok definovaný ako položka nomenklatúry Harmonizovaného systému. Výbor bude skúmať pôsobenie tohto ustanovenia po piatich rokoch odo dňa nadobudnutia platnosti Dohody WTO.
27.7 Ustanovenia článku 4 sa nebudú vzťahovať na rozvojovú členskú krajinu v prípade, ak sú vývozné subvencie v súlade s ustanoveniami odsekov 2 až 5. Príslušnými ustanoveniami budú v takomto prípade ustanovenia článku 7.
27.8 Subvencia poskytnutá rozvojovou členskou krajinou sa nebude považovať v zmysle článku 6 ods. 1 za subvenciu spôsobujúcu vážnu ujmu definovanú v tejto dohode. Existencia vážnej ujmy za okolností uvedených v odseku 9 sa musí doložiť spoľahlivými dôkazmi v súlade s ustanoveniami článku 6 ods. 3 až 8.
27.9 V prípade napadnuteľných subvencií poskytovaných alebo udržiavaných členskou rozvojou krajinou, okrem subvencií uvedených v článku 6 ods. 1, nemôže byť schválené alebo prijaté opatrenie podľa článku 7, ak sa v dôsledku takej subvencie nezistí, že sa zrušili alebo zmenšili colné koncesie alebo iné záväzky podľa GATT 1994 spôsobom, ktorý nahrádza dovoz obdobného výrobku iného člena na trh subvencujúcej rozvojovej členskej krajiny, alebo mu bráni, alebo že nedochádza k ujme domáceho výrobného odvetvia na trhu dovážajúceho člena.
27.10 Akékoľvek prešetrenie vo veci vyrovnávacieho cla na výrobok pochádzajúci z rozvojovej členskej krajiny sa skončí, len čo príslušné úrady určia, že
a) celková úroveň poskytnutých subvencií na výrobok pochádzajúci z rozvojovej členskej krajiny neprekračuje 2 % jeho hodnoty vypočítanej na jednotkovej báze alebo
b) objem subvencovaných dovozov predstavuje menej ako 4 % celkových dovozov obdobného výrobku dovážajúceho člena, ak dovozy z rozvojových členských krajín, ktorých samostatné podiely na celkovom dovoze predstavujú menej ako 4 %, spoločne nepredstavujú viac ako 9 % z celkového dovozu obdobného výrobku pri dovážajúcom členovi.
27.11 Pre rozvojové členské krajiny uvedené v odseku 2 b), ktoré odstránili vývozné subvencie skôr, ako uplynulo osemročné obdobie od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, a pre tie rozvojové členské krajiny, ktoré sú uvedené v prílohe VII, bude číslo uvedené v odseku 10 a) predstavovať 3 % a nie 2 %. Toto ustanovenie sa bude uplatňovať odo dňa, keď sa toto odstránenie vývozných subvencií oznámi výboru, a taký čas, kým sa vývozné subvencie neposkytujú oznamujúcou rozvojovou členskou krajinou. Toto ustanovenie vyprší po ôsmich rokoch od nadobudnutia platnosti Dohody WTO.
27.12 Ustanovenia odsekov 10 a 11 budú upravovať každé zistenie o subvencii de minimis podľa článku 15 ods. 3.

27.13 Ustanovenia časti III sa nevzťahujú na priame odpustenie dlhov, subvencií určených na pokrytie sociálnych nákladov v akejkoľvek forme vrátane upustenia od vládnych príjmov a iných prevodov záväzkov, ak sa tieto subvencie poskytujú v priamej väzbe na privatizačný program rozvojovej členskej krajiny, ak sa tento program aj subvencie poskytujú na obmedzené obdobie a oznamujú výboru a ak tento program nakoniec vedie k privatizácii príslušného podniku.
27.14 Výbor na žiadosť zúčastneného člena preskúma konkrétny spôsob poskytovania vývoznej subvencie rozvojovej členskej krajiny, aby posúdil, či je tento spôsob v súlade s jej rozvojovými potrebami.
27.15 Výbor na žiadosť zúčastnenej rozvojovej členskej krajiny preskúma konkrétne vyrovnávacie opatrenie, aby posúdil, či je v súlade s ustanoveniami odsekov 10 a 11 tak, ako sa uplatňujú na príslušnú rozvojovú členskú krajinu.

ČASŤ IX

PRECHODNÉ ÚPRAVY

Článok 28

Existujúce programy

28.1 Subvenčné programy, ktoré sa zaviedli na území ktoréhokoľvek člena pred dátumom, keď tento člen podpísal Dohodu WTO, a ktoré nie sú v súlade s ustanoveniami tejto dohody, budú
a) oznámené výboru najneskôr 90 dní po dni, keď pre tohto člena Dohoda WTO nadobudne platnosť,
b) zosúladené s ustanoveniami tejto dohody do troch rokov odo dňa, keď pre tohto člena Dohoda WTO nadobudne platnosť, a dovtedy sa naňho nebudú vzťahovať ustanovenia časti II.
28.2 Žiaden člen nerozšíri rozsah takéhoto programu ani ho neobnoví po jeho uplynutí.

Článok 29

Prechod na trhovú ekonomiku

29.1 Členovia, ktorí sú v procese prechodu z centrálne plánovanej ekonomiky na trhovú ekonomiku so slobodným podnikaním, môžu uplatňovať programy a opatrenia potrebné na tento prechod.
29.2 V prípade týchto členov budú subvenčné programy spadajúce pod článok 3 a oznámené podľa odseku 3 postupne zrušené alebo zosúladené s článkom 3 počas sedemročného obdobia odo dňa nadobudnutia platnosti Dohody WTO. V takom prípade sa nebude uplatňovať článok 4. Navyše počas tohto obdobia
a) subvenčné programy spadajúce pod článok 6 ods. 1 d) nebudú napadnuteľné podľa článku 7,
b) na iné napadnuteľné subvencie sa budú uplatňovať ustanovenia článku 27 ods. 9.
29.3 Subvenčné programy spadajúce pod článok 3 sa oznámia výboru čo najskôr po nadobudnutí platnosti Dohody WTO. Ďalšie oznámenia o takých subvenciách možno vypracovať do dvoch rokov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.
29.4 Za výnimočných okolností môže výbor umožniť členom, ktorých sa týka odsek 1, odchýliť sa od ich oznámených programov a opatrení a od ich časového rozvrhu, ak sa také odchýlky považujú za nevyhnutné pre proces prechodu.

ČASŤ X

UROVNÁVANIE SPOROV

Článok 30

Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, sa budú uplatňovať pri konzultáciách a pri urovnávaní sporov podľa tejto dohody, ak v nej nie je výslovne ustanovené inak.

ČASŤ XI

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 31

Dočasná platnosť

Ustanovenia článku 6 ods. 1 a ustanovenia článkov 8 a 9 sa budú uplatňovať počas piatich rokov odo dňa nadobudnutia platnosti Dohody WTO. Najneskôr 180 dní pred skončením tohto obdobia výbor preskúma pôsobenie týchto ustanovení s cieľom stanoviť, či predĺžiť ich uplatňovanie v súčasnej alebo v pozmenenej podobe na ďalšie obdobie.

Článok 32

Iné záverečné ustanovenia

32.1 Proti subvenciám iného člena nemožno podniknúť žiadne opatrenia okrem tých, ktoré sú v súlade s ustanoveniami GATT 1994, ako sú uvedené v tejto dohode.[56])
32.2 Proti žiadnym ustanoveniam tejto dohody nemožno uplatniť výhrady bez súhlasu ostatných členov.

32.3 S výnimkou odseku 4 sa ustanovenia tejto dohody budú uplatňovať pri prešetrení a preskúmaní existujúcich opatrení začatých na základe žiadostí, ktoré boli predložené v deň alebo po dni, keď pre člena nadobudla platnosť Dohoda WTO.
32.4 Na účely článku 21 ods. 3 sa budú existujúce vyrovnávacie opatrenia považovať za zavedené ku dňu nie neskoršiemu, ako je deň, keď pre člena nadobudla Dohoda WTO platnosť okrem prípadov, keď národná legislatíva člena platná k tomuto dňu už zahŕňala ustanovenia podobné tomu, ktoré je uvedené v zmienenom odseku.
32.5 Každý člen uskutoční všetky nevyhnutné opatrenia všeobecného alebo osobitného charakteru, aby zaistil najneskôr ku dňu, keď pre neho nadobudne Dohoda WTO platnosť, súlad svojich právnych predpisov a správnych postupov s ustanoveniami tejto dohody v takom rozsahu, aby ich mohol uplatniť voči príslušnému členovi.
32.6 Každý člen bude informovať výbor o akýchkoľvek zmenách svojich právnych predpisov súvisiacich s touto dohodou a o zmenách v ich uplatňovaní.
32.7 Výbor každoročne preskúma uplatňovanie a pôsobenie tejto dohody, pričom bude mať na pamäti jej ciele. Výbor bude každoročne informovať Radu pre obchod s tovarom o vývoji počas obdobia, na ktoré sa toto preskúmanie vzťahuje.
32.8 Prílohy k tejto dohode tvoria jej neoddeliteľnú súčasť.

PRÍLOHA I

ZOZNAM PRÍKLADOV VÝVOZNÝCH SUBVENCIÍ

a) Vládne poskytovanie priamych subvencií firme alebo výrobnému odvetviu vo väzbe na výsledky vývozu.
b) Systémy devízovej ponukovej povinnosti alebo iné podobné praktiky, ktoré zahŕňajú príplatok pri vývoze.
c) Poplatky na vnútroštátnu dopravu a prepravné poplatky vývozných dodávok poskytované alebo nariadené vládou za priaznivejších podmienok ako pri domácich dodávkach.
d) Vládou alebo jej orgánmi buď priamo, alebo prostredníctvom vládou vyhlásených programov uskutočňované dodávky dovážaných či domácich výrobkov alebo služieb na použitie vo výrobe vyvážaného tovaru za podmienok výhodnejších ako pri dodávaní obdobných alebo priamo konkurenčných výrobkov alebo služieb použitých pri výrobe tovaru na domácu spotrebu, ak (v prípade výrobkov) sú také podmienky výhodnejšie ako tie, ktoré sú obchodne dostupné[57]) týmto vývozcom na svetových trhoch.
e) Úplné alebo čiastočné oslobodenie, úľava alebo odklad priamych daní[58]) s konkrétnou väzbou na vývoz alebo poplatkov na sociálne zabezpečenie platených alebo splatných priemyselnými alebo obchodnými podnikmi.[59])
f) Priznanie zvláštnych odpočtov súvisiacich priamo s vývozom alebo s vývoznou činnosťou, presahujúcich odpočty poskytnuté v tomto ohľade výrobe určenej pre domácu spotrebu pri výpočte základu, z ktorého sa priame dane vypočítavajú.
g) Oslobodenie alebo úľava pri nepriamych daniach,[58]) pri výrobe a distribúcii vyvážaných výrobkov prevyšujúcich rámec tých, ktoré sa vymeriavajú pri výrobe alebo pri distribúcii obdobných výrobkov predávaných pre domácu spotrebu.
h) Oslobodenie, úľava alebo odklad kumulatívnych nepriamych daní[58]) z predchádzajúceho stupňa spracovania na tovar alebo na služby použité pri výrobe výrobkov určených na vývoz výrobkov presahujúcich rámec oslobodenia, úľav alebo odkladu pre obdobné kumulatívne nepriame dane z predchádzajúceho stupňa spracovania na tovary a služby použité pri výrobe obdobných výrobkov predávaných pre domácu spotrebu; pravdaže za predpokladu, že kumulatívne nepriame dane z predchádzajúceho stupňa spracovania sa môžu odpustiť, znížiť alebo odložiť na vyvážané výrobky aj vtedy, keď nie sú odpustené, znížené alebo odložené na obdobné výrobky predávané pre domácu spotrebu, ak sú kumulatívne nepriame dane vymeriavané na vstupy, ktoré sú spotrebované pri výrobe výrobkov určených na vývoz (zahŕňajúc bežný odpočet za odpad).[60]) Tento bod sa bude interpretovať v súlade so smernicami o spotrebe vstupov vo výrobnom procese, ktoré sú obsiahnuté v prílohe II.
i) Úľava alebo spätné navrátenie dovozných poplatkov[58]) presahujúcich tie poplatky, ktoré sú vymeriavané na dovážané vstupy na ich spotrebu pri výrobe výrobkov určených na vývoz (zahŕňajúc bežný odpočet za odpad); ale za predpokladu, že v zvláštnych prípadoch môže firma použiť množstvo domácich vstupov z domáceho trhu rovnajúce sa pri tej istej kvalite a povahe dovážaným vstupom ako náhradu za ne, aby z toho mohla vzísť výhoda, ak sa dovozy a zodpovedajúce vývozy uskutočňujú v rámci primeraného časového obdobia nepresahujúceho dva roky. Toto písmeno sa bude interpretovať v súlade so smernicami o spotrebe vstupov vo výrobnom

procese obsiahnutými v prílohe II a so smernicami na určenie systému spätných úhrad náhradných vstupov ako vývozných subvencií obsiahnutých v prílohe III.

j) Programy pre vývozné úverové záruky alebo poistné programy, poistenia alebo záruky proti zvýšeniu nákladov na vyvážané výrobky, alebo programy eliminácie kurzových rizík poskytované vládnymi (alebo zvláštnymi inštitúciami kontrolovanými vládami) za zvýhodnené sadzby, ktoré nie sú primerané na pokrytie dlhodobých prevádzkových nákladov a strát týchto opatrení.

k) Vývozné úvery poskytnuté vládami (alebo zvláštnymi inštitúciami kontrolovanými a/alebo riadenými vládami) pri nižších sadzbách, ako sú tie, ktoré musia v skutočnosti platiť za takto získané prostriedky (alebo by museli platiť, ak by si ich požičali na medzinárodných kapitálových trhoch v záujme získania finančných prostriedkov s rovnakou lehotou splatnosti a inými úverovými podmienkami a v rovnakej mene ako vývozný úver), alebo nimi uskutočnené platby za všetky časti alebo za časť nákladov vynaložených vývozcami alebo finančnými inštitúciami na získanie úverov, ak sa použili na zabezpečenie podstatnej výhody v oblasti podmienok vývozných úverov.

Ak je však člen stranou medzinárodného záväzku týkajúceho sa oficiálnych vývozných úverov, ktorého stranami je od 1. januára 1979 najmenej 12 pôvodných členov tejto dohody (alebo nástupníckeho záväzku, ktorý prijali títo pôvodní členovia), alebo ak člen uplatňuje v praxi stanovené úrokové miery podľa ustanovení tohto záväzku, potom vývozná úverová prax, ktorá je v súlade s týmito ustanoveniami, sa nebude považovať za vývoznú subvenciu, ktorú táto dohoda zakazuje.

l) Každá iná úhrada z verejných prostriedkov predstavuje vývoznú subvenciu v zmysle článku XVI GATT 1994.

PRÍLOHA II

SMERNICE O SPOTREBE VSTUPOV VO VÝROBNOM PROCESE[61])

I

1. Systémy zníženia nepriamych daní môžu umožniť oslobodenie, úľavu alebo odklad kumulatívnych nepriamych daní z predchádzajúceho stupňa spracovania, vymerané na vstupy, ktoré sa spotrebujú pri výrobe výrobku určeného na vývoz (zahŕňajúc bežný odpočet za odpad). Podobné systémy spätných úhrad môžu umožniť úľavy alebo spätné úhrady dovozných poplatkov vyrubených za vstupy, ktoré sú spotrebované vo výrobe vyvážaného výrobku (zahŕňajúc bežný odpočet za odpad).

2. Zoznam príkladov vývozných subvencií v prílohe I tejto dohody sa odvoláva v písmenách h) a i) na výraz „vstupy, ktoré sú spotrebované pri výrobe výrobku určeného na vývoz". Podľa písmena h) môžu systémy zníženia nepriamych daní predstavovať vývoznú subvenciu, ak povedú k oslobodeniu, zmierneniu alebo k odkladu kumulatívnych nepriamych daní z predchádzajúceho stupňa spracovania presahujúcich rámec sumy týchto daní skutočne vyrubených za vstupy, ktoré sa spotrebujú vo výrobe vyvážaného výrobku. Podľa písmena i) môžu systémy spätných úhrad predstavovať vývoznú subvenciu, ak povedú k úľavám alebo k spätným úhradám dovozných poplatkov presahujúcich rámec tých, ktoré boli skutočne vyrubené za vstupy, ktoré sa spotrebujú pri výrobe výrobku určeného na vývoz. Obidve písmená stanovujú, že v zisteniach o spotrebe vstupov pri výrobe výrobku určeného na vývoz musí byť zahrnutý primeraný odpad. Písmeno i) obsahuje aj ustanovenie o náhrade výrobku tam, kde je to výhodné.

II

Pri skúmaní, či sa vstupy spotrebujú vo výrobe vyvážaného výrobku, by v rámci prešetrenia o vyrovnávacích clách podľa tejto dohody mali kompetentné úrady postupovať takto:

1. V prípade podozrenia, že systém zníženia nepriamych daní alebo systém spätných úhrad zahŕňa subvenciu z dôvodu nadmerného zníženia alebo prílišnej spätnej úhrady nepriamych daní alebo dovozných poplatkov za vstupy spotrebované vo výrobe vyvážaného výrobku, by mali kompetentné úrady najprv určiť, či vláda vyvážajúceho člena má a uplatňuje systém alebo postupy na preukázanie, ktoré vstupy sa spotrebúvajú pri výrobe výrobku určeného na vývoz a v akom množstve. Ak sa zistí, že sa taký systém alebo postup uplatňuje, kompetentné úrady by ich mali preskúmať, aby zistili, či sú rozumné, účinné, pokiaľ ide o zamýšľaný účel, a či sú založené na všeobecne prijatých obchodných postupoch v krajine vývozu. Úrady vykonávajúce prešetrenie môžu považovať za nevyhnutné uskutočniť v súlade s článkom 12 ods. 6 určité praktické skúšky s cieľom overiť si informácie alebo ubezpečiť sa, že sa systém alebo postup účinne uplatňuje.

2. Ak taký systém alebo postup neexistuje, ak je nerozumný alebo zavedený a považovaný za primeraný, ale sa neuplatňuje alebo sa neuplatňuje účinne, treba vykonať zo strany vyvážajúceho člena ďalšie prešetrenie založené na skutočných príslušných vstupoch v súvislosti so zistením, či

nedošlo k nadbytočným platbám. Ak to kompetentné úrady vykonávajúce prešetrenie budú považovať za nevyhnutné, možno vykonať ďalšie prešetrenia podľa odseku 1.
3. Úrady vykonávajúce prešetrenie by mali považovať vstupy za fyzicky vložené, ak sa použijú vo výrobnom procese a sú fyzicky prítomné vo vyvážanom výrobku. Členovia zaznamenávajú, že vstup nemusí byť prítomný v konečnom výrobku v rovnakej podobe, v akej vstúpil do výrobného procesu.
4. Pri stanovení množstva určitého vstupu, ktorý sa spotrebúva vo výrobe vyvážaného výrobku, by sa mal zohľadniť „primeraný odpad", ktorý by sa považoval za spotrebovaný vo výrobnom procese výrobku určeného na vývoz. Výraz „odpad" sa vzťahuje na tú časť daného vstupu, ktorá nemá nezávislú funkciu vo výrobnom procese, nie je spotrebovaná pri výrobe výrobku určeného na vývoz (z takých príčin, ako je neefektívnosť), ten istý výrobca ju neobnovil, nepoužil, ani nepredal.
5. Zistenie úradu, ktorý vykonáva prešetrenie, či je uvádzaný odpad „primeraný", by mal brať do úvahy podľa situácie výrobný proces, primeranú skúsenosť výrobného odvetvia v krajine vývozu a prípadné iné technické faktory. Úrad vykonávajúci prešetrenie by mal pamätať na to, že dôležitou otázkou je, či úrady vyvážajúceho člena vypočítali primerané množstvo odpadu, ak sa toto množstvo má zahrnúť do daňového alebo do colného zníženia alebo do zľavy.

PRÍLOHA III

SMERNICA NA URČENIE SYSTÉMOV SPÄTNÝCH ÚHRAD NÁHRADNÝCH VSTUPOV AKO VÝVOZNÝCH SUBVENCIÍ

I

Systémy spätných úhrad môžu umožniť splatenie alebo spätnú úhradu dovozných poplatkov za vstupy, ktoré sa spotrebúvajú vo výrobnom procese iného výrobku, ak vývoz tohto iného výrobku obsahuje domáce vstupy s rovnakou kvalitou a vlastnosťami, ako sú tie, ktoré nahradili dovážané vstupy. Podľa písmena i) Zoznamu príkladov vývozných subvencií v prílohe I môžu systémy spätných úhrad náhradných vstupov predstavovať vývoznú subvenciu, ak povedú k nadbytočným spätným úhradám dovozných poplatkov vyrubených pôvodne za dovážané vstupy, za ktoré sa požaduje spätná úhrada.

II

Pri skúmaní systému spätných úhrad náhradných vstupov ako súčasti prešetrenia o vyrovnávacích clách podľa tejto dohody by mali úrady vykonávajúce prešetrenie postupovať takto:
1. Písmeno i) Zoznamu príkladov vývozných subvencií ustanovuje, že vstupy z domáceho trhu môžu nahradiť dovážané vstupy pri výrobe výrobku určeného na vývoz, ak sú také vstupy rovnako veľké a majú rovnakú kvalitu a vlastnosti ako nahrádzané dovážané vstupy. Existencia overovacieho systému alebo postupu je dôležitá, pretože umožňuje vláde vyvážajúceho člena zabezpečiť a preukázať, že množstvo vstupov, na ktoré sa požaduje spätná úhrada, nepresahuje v akejkoľvek podobe množstvo obdobného vyvážaného výrobku a že neexistuje spätná úhrada dovozných poplatkov nad rámec tých, ktoré boli pôvodne vyrubené na príslušné dovážané vstupy.
2. Ak existuje podozrenie, že systém spätných úhrad náhradných vstupov zahŕňa subvenciu, mali by úrady vykonávajúce prešetrenie najskôr určiť, či vláda vyvážajúceho člena zaviedla a uplatňuje overovací systém alebo postup. Ak sa uzná, že taký systém alebo postup sa uplatňuje, úrady vykonávajúce prešetrenie by mali následne prešetriť overovacie postupy, aby sa presvedčili, že sú primerané, účinné pre navrhovaný účel a že sú založené na všeobecne prijatých obchodných praktikách v krajine vývozu. Ak sa uzná, že postupy vyhovujú týmto kritériám a že sa účinne uplatňujú, nemožno predpokladať existenciu subvencie. Úrady vykonávajúce prešetrenie môžu považovať za potrebné uskutočniť v súlade s článkom 12 ods. 6 určité praktické skúšky, aby si overili informácie alebo sa presvedčili, že overovacie postupy sa účinne uplatňujú.
3. Ak overovacie postupy neexistujú alebo nie sú primerané, alebo kde sú tieto postupy stanovené a považujú sa za primerané, ale sa zistí, že v skutočnosti sa neuplatňujú alebo sa uplatňujú neúčinne, môže ísť o subvenciu. V takých prípadoch by mohlo byť nutné ďalšie skúmanie vykonané zo strany vyvážajúceho člena, opierajúce sa o skutočne dotknuté transakcie, aby bolo možné určiť, či nešlo o nadmernú platbu. Ak by to kompetentné úrady považovali za nevyhnutné, malo by sa vykonať ďalšie prešetrenie podľa odseku 2.
4. Existencia ustanovení o spätných úhradách náhradných vstupov, na ktorej základe vývozcovia majú možnosť zvoliť si určité dovozné dodávky, z ktorých sa požaduje spätná úhrada, by nemala byť sama osebe považovaná, že zahŕňa subvenciu.
5. Nadbytočná spätná platba dovozných poplatkov v zmysle písmena i) sa považuje za existujúcu tam, kde vlády platili úrok z akýchkoľvek peňažných prostriedkov vrátených na základe vlastných systémov spätných úhrad v rozsahu skutočne zaplateného alebo splatného úroku.

PRÍLOHA IV

VÝPOČET CELKOVÉHO SUBVENCOVANIA AD VALOREM [ČLÁNOK 6 ODS. 1 a)[62]]

1. Výpočet výšky subvencie na účely článku 6 ods. 1 a) sa vykoná na základe nákladov pre poskytujúcu vládu.
2. Okrem prípadov uvedených v odsekoch 3 až 5 bude pri zisťovaní, či celková miera subvencovania prevyšuje 5 % hodnoty výrobku, vypočítaná hodnota výrobku ako celková hodnota predajov prijímajúcej firmy[63]) v posledných 12 mesiacoch, za ktoré sú dostupné údaje, ktoré predchádzajú obdobiu, v ktorom sa subvencia[64]) poskytovala.
3. Ak je subvencia viazaná na výrobu alebo na predaj daného výrobku, hodnota výrobku sa vypočíta ako celková hodnota predajov tohto výrobku prijímajúcou firmou v posledných 12 mesiacoch, za ktoré sú dostupné údaje, ktoré predchádzajú obdobiu, v ktorom sa subvencia poskytovala.
4. Ak prijímajúca firma len začína činnosť, bude sa vážna ujma považovať za existujúcu, ak celková miera subvencovania prekročí 15 % celkových investovaných prostriedkov. Na účely tohto odseku nepresahuje počiatočné obdobie prvý rok výroby.[65])
5. Ak sa prijímajúca firma nachádza v krajine s inflačnou ekonomikou, hodnota výrobku sa vypočíta ako celkový predaj prijímajúcej firmy (alebo predaje príslušného výrobku, ak je subvencia viazaná) v predchádzajúcom kalendárnom roku, upravená o mieru inflácie za 12 mesiacov predchádzajúcich mesiacu, v ktorom sa má subvencia poskytnúť.
6. Pri zisťovaní celkovej miery subvencovania v danom roku sa subvencie poskytnuté na základe rôznych programov a rôznymi úradmi na území člena zrátajú.
7. Subvencie poskytnuté pred dátumom nadobudnutia platnosti Dohody WTO, ktorých prínos je určený pre budúcu výrobu, sa zahrnú do celkovej miery subvencovania.
8. Subvencie, ktoré sú nenapadnuteľné na základe príslušných ustanovení tejto dohody, sa nezahrnú do výpočtu sumy subvencie na účely článku 6 ods. 1 a).

PRÍLOHA V

POSTUPY PRI ZÍSKAVANÍ INFORMÁCIÍ TÝKAJÚCICH SA VÁŽNEJ UJMY

1. Každý člen bude spolupracovať pri získavaní dôkazov, ktoré sa majú preskúmať výborom alebo jeho pomocnými orgánmi, podľa článku 7 ods. 4 až 6. Len čo budú ustanovenia článku 7 ods. 4 uplatnené, sporné strany a každá príslušná členská krajina oznámia DSB organizáciu zodpovednú za výkon týchto ustanovení na svojom území, ktoré sa majú použiť v prípade žiadostí o informácie.
2. V prípadoch, keď sú záležitosti predložené DSB na základe článku 7 ods. 4, je DSB povinné na požiadanie iniciovať konanie na získanie takých informácií od vlády subvencujúceho člena, ktoré sú potrebné na určenie existencie, a čiastky subvencovania, hodnoty celkového predaja subvencovaných firiem, ako aj informácií potrebných na analýzu nepriaznivých účinkov spôsobených subvencovaným výrobkom.[66]) Tento proces môže, ak je to vhodné, zahrňovať predkladanie otázok vláde subvencujúceho člena a sťažujúceho sa člena, aby sa zhromaždili informácie, ako aj objasnili a upresnili informácie dostupné sporným stranám prostredníctvom oznamovacích postupov stanovených v časti VII.[67])
3. V prípade, ak sa prejavia účinky na trhoch tretích krajín, môže sporná strana zhromaždiť informácie kladením otázok vláde tretej členskej krajiny, ktoré sú nutné na analýzu nepriaznivých účinkov a ktoré nemožno bežne získať od sťažujúceho sa člena alebo subvencujúceho člena. Táto požiadavka by sa mala uplatňovať takým spôsobom, aby nespôsobovala neprimerané náklady tretej členskej krajine. Od takého člena sa neočakáva vykonanie analýzy trhu alebo cien špeciálne na tieto účely. Informácia, ktorá má byť poskytnutá, má byť už k dispozícii alebo by mala byť ľahko dostupná členovi (napríklad aktuálne posledné štatistické údaje, ktoré už zhromaždili príslušné štatistické služby, ale ktoré sa ešte nepublikovali, colné údaje o dovozoch a deklarovaných hodnotách daného výrobku atď.). Ak sporná strana vykonáva podrobnú analýzu trhu na svoje náklady, úhrady tretej členskej krajiny budú uľahčovať plnenie úloh osobe alebo firme vykonávajúcej túto analýzu a tejto osobe alebo firme bude umožnený prístup ku všetkým informáciám, ktoré vláda zvyčajne nepovažuje za dôverné.
4. DSB vymenuje zástupcu, ktorý bude napomáhať proces zhromažďovania informácií. Výlučným poslaním zástupcu bude zabezpečovať včasné zhromažďovanie informácií nevyhnutných na uľahčenie urýchleného následného vypracovania mnohostranného prehľadu o spore. Zástupca môže predovšetkým navrhnúť spôsoby, ako najúčinnejšie vyžiadať nevyhnutné informácie, ako aj podporovať spoluprácu strán.
5. Proces zhromažďovania informácií vymedzený v odsekoch 2 až 4 sa skončí do 60 dní odo dňa, keď sa záležitosť postúpi DSB podľa článku 7 ods. 4. Informácie získané počas tohto procesu sa predložia porote zriadenej DSB v súlade s ustanoveniami časti X. Tieto informácie by mali okrem iného obsahovať údaje týkajúce sa sumy subvencie (a tam, kde je to vhodné, hodnotu celkového predaja zo subvencovaných firiem), ceny subvencovaného výrobku, ceny nesubvencovaného

výrobku, ceny iných dodávateľov na trhu, zmeny v ponuke subvencovaného výrobku na príslušnom trhu a zmeny podielov na trhu. Mali by tiež obsahovať vyvracajúce dôkazy, ako aj dodatočné informácie, ktoré považuje skupina odborníkov za dôležité v procese spracovania svojich záverov.
6. Ak subvencujúci člen a/alebo tretia členská krajina nespolupracuje v procese zhromažďovania informácií, sťažujúci sa člen predloží svoj prípad vážnej ujmy podložený pre neho dostupnými dôkazmi spolu s faktmi a okolnosťami dokazujúcimi nespoluprácu subvencujúceho člena a/alebo tretej členskej krajiny. Ak informácie nemožno získať v dôsledku zlyhania spolupráce subvencujúceho člena a/alebo tretej členskej krajiny, porota môže doplniť spis podľa potreby na základe všetkých, iným spôsobom dostupných informácií.
7. V procese rozhodovania by mala porota vyvodiť nepriaznivé závery z prípadov zlyhania spolupráce ľubovoľnej strany zapojenej do procesu zhromažďovania informácií.
8. Pri zisťovaní, či boli použité najlepšie dostupné informácie, alebo pri vyvodzovaní nepriaznivých záverov porota prihliadne na stanovisko zástupcu DSB menovaného podľa odseku 4, ak ide o opodstatnenosť žiadostí o informácie a o úsilie strán splniť tieto požiadavky v rámci spolupráce a v stanovenom termíne.
9. V procese zhromažďovania informácií sa ničím neobmedzí schopnosť poroty získať také ďalšie informácie, ktoré považuje za podstatné pre správne vyriešenie sporu a ktoré sa adekvátne nevyžiadali alebo nezhromaždili počas tohto procesu. Porota by však zvyčajne nemala vyžadovať dodatočné informácie na doplnenie správy v prípade, keď tieto informácie podporili stanovisko jednej strany a keď neexistencia týchto informácií v správe je výsledkom bezdôvodného zlyhania spolupráce tejto strany v procese zhromažďovania informácií.

PRÍLOHA VI

POSTUPY PRI PREŠETROVANÍ NA MIESTE PODĽA ČLÁNKU 12 ODS. 6

1. Po začatí prešetrovania by mali byť úrady vyvážajúceho člena a firmy, o ktorých je známe, že sa ich to týka, informované o úmysle vykonať prešetrovanie na mieste.
2. Ak je úmyslom v mimoriadnych prípadoch zahrnúť mimovládnych expertov do skupiny, ktorá vykonáva prešetrovanie, mali by byť o tom informované firmy a úrady vyvážajúceho člena. Mimovládni experti by mali podliehať účinným sankciám, ak nedodržia dôverný charakter informácií.
3. Získanie výslovného súhlasu príslušných firiem vyvážajúceho člena prv, než sa definitívne stanoví termín návštevy, by malo byť bežným postupom.
4. Okamžite po získaní súhlasu príslušných firiem by mali úrady vykonávajúce prešetrovanie oznámiť úradom vyvážajúceho člena mená a adresy firiem, ktoré sa majú navštíviť, a dohodnuté termíny.
5. Príslušným firmám by sa malo s dostatočným predstihom oznámiť, kedy sa návšteva uskutoční.
6. Návštevy zamerané na vysvetlenie dotazníkov by sa mali uskutočniť iba na žiadosť vyvážajúcej firmy. Táto návšteva sa môže uskutočniť iba vtedy, ak a) úrady dovážajúceho člena o tom informovali zástupcov vlády príslušného člena a b) títo voči návšteve nemajú námietky.
7. Vzhľadom na to, že hlavným účelom prešetrovania na mieste je overenie poskytnutých informácií alebo získanie ďalších podrobností, malo by to byť vykonané po získaní odpovede na dotazník, ak firma nesúhlasí s opačným postupom a ak vláda vyvážajúceho člena bola informovaná úradmi vykonávajúcimi prešetrovanie o predpokladanej návšteve a nemá námietky voči nej; ďalej by malo byť bežným postupom upozorniť príslušné firmy pred návštevou na celkovú povahu informácií, ktoré majú byť overené, a na akúkoľvek ďalšiu informáciu, ktorú treba poskytnúť, čo by však nemalo brániť vyžiadaniu ďalších podrobností na mieste s prihliadnutím na už získané informácie.
8. Žiadosti o informácie alebo otázky, ktoré položili úrady alebo firmy vyvážajúcich členov a sú podstatné pre úspešné prešetrovanie na mieste, by mali byť vybavené, kedykoľvek je to možné, ale ešte pred vykonaním návštevy.

PRÍLOHA VII

ROZVOJOVÉ ČLENSKÉ KRAJINY UVEDENÉ V ČLÁNKU 27 ODS. 2a)

Rozvojové členské krajiny, na ktoré sa nevzťahujú ustanovenia článku 3 ods. 1a), na základe článku 27 ods. 2a) sú:

a) najmenej rozvinuté krajiny určené Organizáciou Spojených národov, ktoré sú členmi WTO,

b) každá z nasledujúcich rozvojových krajín, ktorá je členom WTO, bude podliehať ustanoveniam, ktoré sa vzťahujú na iné rozvojové členské krajiny podľa článku 27 ods. 2b), keď v krajine hrubý národný produkt na hlavu ročne dosiahne 1 000 USD[68]): Bolívia, Kamerun, Kongo, Pobrežie

slonoviny, Dominikánska republika, Egypt, Ghana, Guatemala, Guyana, India, Indonézia, Keňa, Maroko, Nikaragua, Nigéria, Pakistan, Filipíny, Senegal, Srí Lanka a Zimbabwe.

DOHODA

o ochranných opatreniach

Členovia,

majúc na pamäti cieľ členov zlepšiť a posilniť medzinárodný obchodný systém založený na GATT 1994,

uznávajúc potrebu objasniť a posilniť disciplínu GATT 1994, hlavne článok XIX (núdzové opatrenia pri dovoze niektorých výrobkov), a obnoviť mnohostrannú kontrolu nad ochrannými opatreniami a odstrániť opatrenia vymykajúce sa tejto kontrole,

uznávajúc dôležitosť štrukturálnych zmien a potrebu skôr zvýšiť, ako obmedziť konkurenciu na medzinárodných trhoch, a

uznávajúc ďalej, že na tieto účely je nutná všeobecná dohoda vzťahujúca sa na všetkých členov a založená na základných zásadách GATT 1994,

dohodli sa takto:

Článok 1

Všeobecné ustanovenia

Táto dohoda ustanovuje pravidlá na uplatňovanie ochranných opatrení, ktorými sa rozumejú tie opatrenia, ktoré ustanovuje článok XIX GATT 1994.

Článok 2

Podmienky

1. Člen[1]) môže uplatniť ochranné opatrenie na výrobok len vtedy, ak tento člen v súlade s uvedenými ustanoveniami ďalej určil, že sa tento výrobok dováža na jeho územie v takých zvýšených množstvách, absolútnych alebo relatívnych vo vzťahu k domácej výrobe, a za takých podmienok, že spôsobuje alebo hrozí spôsobiť vážnu ujmu domácemu výrobnému odvetviu, ktoré vyrába obdobné alebo priamo konkurenčné výrobky.

2. Ochranné opatrenia sa uplatnia na dovážaný výrobok bez ohľadu na jeho zdroj.

Článok 3

Prešetrovanie

1. Člen môže uplatniť ochranné opatrenie len vtedy, keď príslušné úrady tohto člena uskutočnia prešetrovanie podľa postupov, ktoré boli predtým prijaté a zverejnené v súlade s článkom X GATT 1994. Takéto prešetrovanie zahrnie odôvodnené verejné oznámenie všetkým zúčastneným stranám a verejné vypočutie alebo iné vhodné prostriedky, ktorých pomocou by dovozcovia, vývozcovia a iné zúčastnené strany mohli predkladať dôkazy a svoje stanoviská vrátane príležitosti odpovedať na návrhy iných strán, a predložiť svoje stanoviská okrem iného k tomu, či by bolo uplatnenie ochranného opatrenia vo verejnom záujme. Príslušné úrady zverejnia správu, ktorá objasní ich nálezy, a odôvodnené závery dosiahnuté vo vzťahu ku všetkým podstatným vecným a právnym otázkam.

2. S akoukoľvek informáciou, ktorá je svojou povahou dôverná alebo ktorú poskytli na dôvernom základe, budú príslušné úrady pri uvedení dôvodov zaobchádzať ako s dôvernou. Takáto informácia sa nezverejní bez povolenia strany, ktorá ju poskytla. Strany poskytujúce dôvernú informáciu môžu byť požiadané, aby z nej predložili nedôverné zhrnutie, alebo ak tieto strany uvedú, že takúto informáciu nemôžu zahrnúť, uvedú dôvody, prečo zhrnutie nemôžu poskytnúť. Ak príslušné úrady zistia, že požiadavka na zachovanie dôvernosti nie je oprávnená, a ak príslušná strana nie je ochotná zverejniť takúto informáciu alebo povoliť jej zverejnenie vo všeobecnej alebo súhrnnej forme, úrady nemusia brať takúto informáciu do úvahy, ak príslušné zdroje nemôžu uspokojivo preukázať, že informácia je správna.

Článok 4

Určenie vážnej ujmy a jej hrozby

1. Na účely tejto dohody

a) pod pojmom „vážna ujma" sa rozumie závažné celkové poškodenie pozície domáceho výrobného odvetvia,

b) pod pojmom „hrozba vážnej ujmy" sa rozumie vážne poškodenie, ktoré bezprostredne hrozí v súlade s ustanoveniami odseku 2. Určenie existencie hrozby vážnej ujmy bude založené na skutočnostiach, a nie iba na tvrdení, dohade alebo na vzdialenej možnosti, a

c) pri určovaní ujmy alebo jej hrozby pod pojmom „domáce výrobné odvetvie" sa rozumejú domáci výrobcovia obdobných alebo priamo konkurenčných výrobkov, ktorí pôsobia na území člena ako celok, alebo výrobcovia, ktorých spoločná výroba obdobných alebo priamo konkurenčných výrobkov tvorí väčšiu časť celkovej domácej výroby týchto výrobkov.

2. a) V rámci prešetrovania s cieľom určiť, či zvýšené dovozy spôsobili alebo hrozia spôsobiť vážnu ujmu domácemu výrobnému odvetviu podľa ustanovení tejto dohody, príslušné úrady zhodnotia všetky podstatné činitele objektívnej a merateľnej povahy, ktoré majú vzťah k situácii v tomto výrobnom odvetví, predovšetkým však tempo a objem nárastu dovozu príslušného výrobku v absolútnom a relatívnom vyjadrení, podiel zvýšených dovozov na domácom trhu, zmeny na úrovni predaja, výroby, produktivity, využití kapacity, v ziskoch a stratách a v zamestnanosti.
b) Určenie vzťahujúce sa k písmenu a) sa neuskutoční, ak toto prešetrovanie na základe objektívnych dôkazov nepreukáže existenciu príčinného vzťahu medzi zvýšenými dovozmi daného výrobku a vážnou ujmou alebo jej hrozbou. Ak súčasne aj iné činitele než zvýšené dovozy zapríčiňujú ujmu domácemu výrobnému odvetviu, takáto ujma sa nebude prisudzovať zvýšeným dovozom.
c) Príslušné úrady v súlade s ustanoveniami článku 3 okamžite zverejnia podrobný rozbor prípadu, ktorý je v štádiu prešetrovania, ako aj odôvodnenie závažnosti skúmaných činiteľov.

Článok 5

Uplatnenie ochranných opatrení

1. Člen uplatní ochranné opatrenia len v rozsahu nutnom na zabránenie alebo na nápravu vážnej ujmy a na uľahčenie prispôsobenia sa. Ak sa použije kvantitatívne obmedzenie, takéto opatrenie nezníži množstvo dovozov pod úroveň nedávneho obdobia, ktorým bude priemer dovozov za posledné tri reprezentatívne roky, pre ktoré sú k dispozícii štatistiky, ak sa jasne nepreukáže, že na zabránenie alebo na nápravu vážnej ujmy je potrebná iná úroveň. Členovia by mali zvoliť opatrenia, ktoré sú najvhodnejšie na dosiahnutie týchto cieľov.
2. a) V prípadoch, keď sa kvóta rozdelí medzi dodávateľské krajiny, môže sa člen uplatňujúci obmedzenia usilovať o dohodu týkajúcu sa rozdelenia podielov na kvóte so všetkými ostatnými členmi, ktorí majú podstatný záujem na dodávke daného výrobku. V prípadoch, keď túto metódu nemožno odôvodnene realizovať, príslušný člen rozdelí členom, ktorí majú podstatný záujem na dodávke výrobku, podiely, vychádzajúc z podielov dodaných týmito členmi počas predchádzajúceho reprezentatívneho obdobia, z celkového množstva alebo z hodnoty dovozu výrobku, pričom sa berú do úvahy akékoľvek osobitné činitele, ktoré mohli ovplyvniť alebo môžu ovplyvňovať obchodovanie s výrobkom.
b) Člen sa môže odchýliť od ustanovení odseku a) za predpokladu, že konzultácie podľa článku 12 ods. 3 prebiehajú pod záštitou Výboru pre ochranné opatrenia ustanoveného podľa článku 13 ods. 1 a že sa poskytne výboru jasný dôkaz o tom, že
i) dovozy od určitých členov vzrástli neprimeraným percentom vo vzťahu k celkovému zvýšeniu dovozov daného výrobku v reprezentatívnom období,
ii) dôvody odchýlenia od ustanovení odseku a) sú oprávnené a
iii) podmienky takéhoto odchýlenia sú rovnaké voči všetkým dodávateľom daného výrobku. Trvanie každého takéhoto opatrenia nepresiahne pôvodnú dĺžku obdobia podľa článku 7 ods. 1. V prípade hrozby vážnej ujmy sa uvedené odchýlenie nepovolí.

Článok 6

Dočasné ochranné opatrenia

Za kritických okolností, keby omeškanie spôsobilo škodu, ktorú by bolo ťažko napraviť, môže člen na základe predbežného určenia, keďže existuje jasný dôkaz, že zvýšené dovozy zapríčinili alebo hrozia zapríčiniť vážnu ujmu, prijať dočasné ochranné opatrenie. Trvanie dočasného opatrenia nepresiahne 200 dní, počas ktorých budú splnené príslušné ustanovenia článkov 2 až 7 a článku 12. Takéto opatrenia by mali nadobudnúť formu zvýšenia ciel, ktoré bude okamžite spätne preplatené, ak následné prešetrovanie vzťahujúce sa k článku 4 ods. 2 nedokáže, že zvýšené dovozy spôsobili alebo hrozili spôsobiť vážnu ujmu domácemu výrobnému odvetviu. Trvanie každého takého dočasného opatrenia sa započíta ako súčasť počiatočného obdobia a akéhokoľvek predĺženia podľa článku 7 ods. 1, 2 a 3.

Článok 7

Trvanie a revízia ochranných opatrení

1. Člen uplatní ochranné opatrenia len počas časového obdobia, ktoré je nevyhnutné na zabránenie alebo na nápravu vážnej ujmy alebo na uľahčenie prispôsobenia sa. Obdobie nepresiahne štyri roky, ak nie je predĺžené podľa odseku 2.
2. Obdobie uvedené v odseku 1 sa môže predĺžiť za predpokladu, že príslušné úrady dovážajúceho člena rozhodli v súlade s postupmi ustanovenými v článkoch 2, 3, 4 a 5, že ochranné opatrenie je naďalej nevyhnutné na zabránenie alebo na nápravu vážnej ujmy a že je doložené, že sa výrobné odvetvie prispôsobuje, a to za predpokladu, že sa dodržiavajú príslušné ustanovenia článkov 8 a 12.

3. Celkové obdobie uplatnenia ochranného opatrenia vrátane obdobia uplatnenia akéhokoľvek dočasného opatrenia, obdobie počiatočného uplatnenia a akékoľvek jeho predĺženie nepresiahne osem rokov.
4. Aby sa uľahčilo prispôsobenie sa v situácii, keď sa predpokladá, že trvanie ochranného opatrenia oznámeného podľa ustanovenia článku 12 ods. 1 bude dlhšie ako jeden rok, člen uplatňujúci toto opatrenie ho bude postupne liberalizovať v pravidelných intervaloch v priebehu obdobia jeho uplatňovania. Ak trvanie opatrenia presiahne tri roky, člen uplatňujúci takéto opatrenie preskúma situáciu najneskôr v polovici dĺžky trvania opatrenia, a ak je to vhodné, odvolá ho alebo zvýši tempo liberalizácie. Opatrenie predĺžené podľa odseku 2 nebude obmedzujúce viac, ako bolo na konci počiatočného obdobia, a malo by sa pokračovať v jeho liberalizácii.
5. Žiadne ochranné opatrenie sa nebude uplatňovať znova na dovoz výrobku, ktorý už bol predmetom takého opatrenia prijatého po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, po časovom období, ktoré sa svojou dĺžkou rovná obdobiu, počas ktorého sa takéto opatrenie predtým uplatňovalo, za predpokladu, že obdobie neuplatňovania je najmenej dva roky.
6. Napriek ustanoveniam odseku 5 sa môže ochranné opatrenie trvajúce 180 dní alebo menej opäť uplatňovať na dovoz výrobku, ak
a) uplynul najmenej jeden rok od dátumu zavedenia ochranného opatrenia na dovoz tohto výrobku,
b) takéto ochranné opatrenie nebolo uplatnené na ten istý výrobok viac ako dvakrát v päťročnom období, ktoré bezprostredne predchádzalo dátumu zavedenia opatrenia.

Článok 8

Úroveň koncesií a iných záväzkov

1. Člen navrhujúci uplatniť ochranné opatrenie alebo usilujúci sa o predĺženie ochranného opatrenia sa bude snažiť zachovať v podstate rovnocennú úroveň koncesií a iných záväzkov existujúcich podľa GATT 1994 medzi ním a vyvážajúcimi členmi, ktorí by boli dotknutí takýmto opatrením v súlade s ustanoveniami článku 12 ods. 3. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu príslušní členovia dohodnúť na akýchkoľvek primeraných spôsoboch obchodného vyrovnania nepriaznivých účinkov daného opatrenia na ich obchod.
2. Ak sa v konzultáciách podľa článku 12 ods. 3 nedosiahne do 30 dní žiadna dohoda, potom môžu dotknutí vyvážajúci členovia najneskôr do 90 dní po uplatnení opatrenia po uplynutí 30 dní odo dňa, keď Rada pre obchod s tovarom prijala písomné oznámenie o pozastavení, pozastaviť uplatňovanie v podstate rovnocenných koncesií alebo iných záväzkov podľa GATT 1994 na obchod člena uplatňujúceho ochranné opatrenie, ak s týmto pozastavením Rada pre obchod s tovarom nevysloví nesúhlas.
3. Právo pozastavenia uvedené v odseku 2 sa neuplatňuje počas prvých troch rokov účinnosti ochranného opatrenia za predpokladu, že toto ochranné opatrenie sa prijalo v dôsledku absolútneho zvýšenia dovozov a že takéto opatrenie sa zhoduje s ustanoveniami tejto dohody.

Článok 9

Rozvojové členské krajiny

1. Ochranné opatrenie sa neuplatní na výrobok pochádzajúci z rozvojovej členskej krajiny, ak podiel dovozov daného výrobku dovážajúceho člena nepresiahne 3 % za predpokladu, že členovia z rozvojových krajín s menej ako 3 %-ným podielom dovozu spoločne nepredstavujú viac ako 9 % z celkového dovozu daného výrobku.[2])
2. Rozvojová členská krajina bude mať právo predĺžiť obdobie uplatňovania ochranného opatrenia na obdobie najviac dvoch rokov nad maximálne obdobie stanovené v článku 7 ods. 3. Napriek ustanoveniam článku 7 ods. 5 rozvojová členská krajina bude mať právo opätovne uplatniť ochranné opatrenie na dovoz výrobku, ktorý bol predmetom takéhoto opatrenia prijatého po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, a to po období, ktoré sa rovná polovici obdobia, počas ktorého sa takéto opatrenie predtým uplatňovalo za predpokladu, že obdobie neuplatňovania je najmenej dva roky.

Článok 10

Skôr existujúce opatrenia podľa článku XIX

Členovia skončia uplatňovanie všetkých ochranných opatrení prijatých v súlade s článkom XIX GATT 1947, ktoré existovali v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO, najneskôr osem rokov po dni, keď boli po prvýkrát uplatnené, alebo päť rokov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, a to podľa toho, ktorá z týchto lehôt uplynie neskôr.

Článok 11

Zákaz a odstránenie určitých opatrení

1. a) Člen neprijme alebo sa nebude usilovať uplatniť žiadne núdzové opatrenie na dovoz určitých výrobkov uvedených v článku XIX GATT 1994, ak sa takýto postup nezhoduje s ustanoveniami tohto článku uplatňovaného v súlade s touto dohodou.
b) Okrem toho sa člen nebude usilovať uplatniť, prijímať alebo udržiavať akékoľvek dobrovoľné vývozné obmedzenia, marketingové dohovory alebo akékoľvek iné podobné opatrenia v oblasti vývozov alebo dovozov.[3]),[4]) Tieto opatrenia zahŕňajú opatrenia prijaté jednotlivým členom, ako aj opatrenia podľa dohôd a dohovorov uzavretých medzi dvoma alebo viacerými členmi. Akékoľvek takéto opatrenie, účinné v čase nadobudnutia platnosti Dohody WTO, bude uvedené do súladu s touto dohodou alebo postupne skončené podľa odseku 2.
c) Táto dohoda sa nevzťahuje na opatrenia, o ktoré sa usiluje, ktoré prijal alebo udržuje člen na základe iných ustanovení GATT 1994, ako je článok XIX, a na základe mnostranných obchodných dohôd uvedených v prílohe 1A a iných, ako je táto dohoda, alebo na základe protokolov a dohôd alebo dohovorov uzavretých v rámci GATT 1994.
2. Postupné skončenie uplatňovania opatrení uvedených v odseku 1b) sa uskutoční podľa časových harmonogramov, ktoré príslušní členovia predložia Výboru pre ochranné opatrenia, najneskôr 180 dní po nadobudnutí platnosti Dohody WTO. Tieto časové harmonogramy umožnia, aby sa všetky opatrenia uvedené v odseku 1 postupne skončili alebo uviedli do súladu s touto dohodou v lehote, ktorá nepresahuje štyri roky od nadobudnutia platnosti Dohody WTO s podmienkou, že sa pripúšťa najviac jedno špecifické opatrenie na dovážajúceho člena,[5]) ktorého trvanie nepresiahne 31. december 1999.
Akákoľvek takáto výnimka sa musí vzájomne odsúhlasiť medzi členmi, ktorých sa priamo týka, a oznámiť Výboru pre ochranné opatrenia účel jej preskúmania a prijatia v priebehu 90 dní od nadobudnutia platnosti Dohody WTO. Príloha k tejto dohode obsahuje opatrenie, o ktorom sa dohodlo, že spadá pod túto výnimku.
3. Členovia nebudú napomáhať alebo podporovať, aby verejné alebo súkromné podniky prijímali alebo udržiavali mimovládne opatrenia rovnocenné s opatreniami uvedenými v odseku 1.
Článok 12
Oznámenie a konzultácie
1. Člen okamžite oznámi Výboru pre ochranné opatrenia
a) začiatok prešetrovania, ktoré sa vzťahuje k vážnej ujme alebo k jej hrozbe, a jeho dôvody,
b) zistenie vážnej ujmy alebo jej hrozby spôsobenej zvýšenými dovozmi a
c) prijatie rozhodnutia o uplatnení alebo o rozšírení ochranného opatrenia.
2. Pri oznámeniach vzťahujúcich sa k odsekom 1b) a c) člen navrhujúci uplatniť alebo rozšíriť ochranné opatrenie poskytne Výboru pre ochranné opatrenia všetky príslušné informácie, ktoré budú obsahovať dôkaz o vážnej ujme alebo o jej hrozbe spôsobenej zvýšenými dovozmi, presný opis daného výrobku a navrhovaného opatrenia, navrhovaný dátum zavedenia opatrenia, predpokladané trvanie a časový harmonogram postupnej liberalizácie. V prípade predĺženia opatrenia bude taktiež poskytnutý dôkaz, že v príslušnom výrobnom odvetví prebieha proces prispôsobovania sa. Rada pre obchod s tovarom alebo Výbor pre ochranné opatrenia môžu požadovať také dodatočné informácie od člena navrhujúceho rozšíriť alebo predĺžiť opatrenia, ktoré považujú za potrebné.
3. Člen navrhujúci uplatniť alebo predĺžiť ochranné opatrenie poskytne primeranú príležitosť na konzultácie s tými členmi, ktorí majú podstatný záujem ako vývozcovia daného výrobku, s cieľom okrem iného preskúmať informácie poskytnuté podľa odseku 2, vymeniť si názory na opatrenie a dosiahnuť dohody o spôsoboch dosiahnutia cieľa vytýčeného v článku 8 ods. 1.
4. Člen zašle oznámenie Výboru pre ochranné opatrenia pred prijatím dočasného ochranného opatrenia podľa článku 6. Konzultácie sa začnú okamžite po prijatí opatrenia.
5. Výsledky konzultácií uvedených v tomto článku, ako aj výsledky strednodobých preskúmaní uvedených v článku 7 ods. 4, akúkoľvek formu vyrovnania uvedenú v článku 8 ods. 1 a navrhované pozastavenie koncesií a iných záväzkov uvedených v článku 8 ods. 2 príslušní členovia okamžite oznámia Rade pre obchod s tovarom.
6. Členovia okamžite oznámia Výboru pre ochranné opatrenia svoje právne predpisy, nariadenia a postupy správneho konania vzťahujúce sa na ochranné opatrenia, ako aj na akúkoľvek ich úpravu.
7. Členovia udržujúci opatrenia opísané v článku 10 a v článku 11 ods. 1, ktoré existujú v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO, oznámia takéto opatrenie Výboru pre ochranné opatrenia najneskôr 60 dní po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.

8. Každý člen môže oznámiť Výboru pre ochranné opatrenia všetky právne predpisy, nariadenia, správne konania a akékoľvek opatrenia alebo činnosti, ktoré táto dohoda obsahuje, ktoré neoznámili iní členovia, od ktorých sa podľa tejto dohody vyžaduje urobiť takéto oznámenie.
9. Každý člen môže oznámiť Výboru pre ochranné opatrenia akékoľvek mimovládne opatrenie vzťahujúce sa k článku 11 ods. 3.
10. Všetky oznámenia určené Rade pre obchod s tovarom uvedené v tejto dohode sa jej budú zasielať prostredníctvom Výboru pre ochranné opatrenia.
11. Ustanovenia o oznamovaní v tejto dohode nevyžadujú od žiadneho člena, aby zverejnil dôverné informácie, ktorých zverejnenie by bránilo uplatnenie práva alebo iným spôsobom by bolo v rozpore s verejným záujmom, alebo by poškodzovalo oprávnené obchodné záujmy jednotlivých verejných alebo súkromných podnikov.

Článok 13

Dohľad

1. Pod právomocou Rady pre obchod s tovarom sa týmto zriaďuje Výbor pre ochranné opatrenia, v ktorom sa umožní účasť každému členovi, ktorý prejaví želanie byť jeho členom. Výbor bude vykonávať tieto funkcie:
a) sledovať všeobecné uplatňovanie tejto dohody, podávať o tom každoročne správu Rade pre obchod s tovarom a predkladať odporúčania na jej zlepšenie,
b) overovať na požiadanie postihnutého člena, či sa vyhovelo procedurálnym pravidlám tejto dohody v súvislosti s ochranným opatrením, a podávať správu o svojich nálezoch Rade pre obchod s tovarom,
c) pomáhať členom, ak o to požiadajú, pri ich konzultáciách podľa ustanovení tejto dohody,
d) skúmať opatrenia uvedené v článku 10 a v článku 11 ods. 1, sledovať postupné odstraňovanie týchto opatrení a podávať podľa potreby správy Rade pre obchod s tovarom,
e) na požiadanie člena, ktorý prijal ochranné opatrenie, skúmať, či návrhy pozastaviť koncesie alebo iné záväzky sú „podstatne rovnocenné", a podávať v prípade potreby o tom správu Rade pre obchod s tovarom,
f) prijímať a preskúmať všetky oznámenia podľa tejto dohody a podávať v prípade potreby o tom správu Rade pre obchod s tovarom,
g) vykonávať akúkoľvek inú činnosť spojenú s touto dohodou, ktorú Rada pre obchod s tovarom môže určiť.
2. Na účel pomoci výboru pri vykonávaní dohľadu pripraví sekretariát každoročne faktologickú správu o plnení tejto dohody opierajúcu sa o oznámenia a iné spoľahlivé informácie, ktoré má k dispozícii.

Článok 14

Urovnávanie sporov

Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ďalej rozpracované a uplatňované v Dohovore o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov, sa budú vzťahovať na konzultácie a urovnávanie sporov vznikajúcich podľa tejto dohody.

PRÍLOHA

VÝNIMKA VZŤAHUJÚCA SA K ČLÁNKU 11 ODS. 2

Členovia	Výrobok	Skončenie
EU /Japonsko	Osobné autá, terénne vozidlá, ľahké úžitkové vozidlá, ľahké nákladné vozidlá (do 5 ton) a tie isté vozidlá v úplne rozobranom stave (CKD)	31. 12. 1999

PRÍLOHA 1B

VŠEOBECNÁ DOHODA O OBCHODE SO SLUŽBAMI

ČASŤ I PÔSOBNOSŤ A DEFINÍCIE

Článok I Pôsobnosť a definície

ČASŤ II VŠEOBECNÉ POVINNOSTI A PRAVIDLÁ

Článok II Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod

Článok III Transparentnosť

Článok III bis Zverejnenie dôverných informácií

Článok IV Zvýšenie účasti rozvojových krajín

Článok V Hospodárska integrácia

Článok V bis Dohody o integrácii trhov pracovných síl

Článok VI Domáca regulácia

Článok VII Uznávanie
Článok VIII Monopoly a výhradní dodávatelia služieb
Článok IX Obchodné praktiky
Článok X Núdzové ochranné opatrenia
Článok XI Platby a prevody
Článok XII Obmedzenia na ochranu platobnej bilancie
Článok XIII Vládne obstarávanie
Článok XIV Všeobecné výnimky
Článok XIV bis Bezpečnostné výnimky
Článok XV Subvencie
ČASŤ III ŠPECIFICKÉ ZÁVÄZKY
Článok XVI Prístup na trh
Článok XVII Národné zaobchádzanie
Článok XVIII Dodatočné záväzky
ČASŤ IV POSTUPNÁ LIBERALIZÁCIA
Článok XIX Rokovania o špecifických záväzkoch
Článok XX Listiny špecifických záväzkov
Článok XXI Modifikácia listín
ČASŤ VINŠTITUCIONÁLNE USTANOVENIA
Článok XXII Konzultácie
Článok XXIII Urovnávanie sporov a výkon rozhodnutí
Článok XXIV Rada pre obchod so službami
Článok XXV Technická spolupráca
Článok XXVI Vzťah k iným medzinárodným organizáciám
ČASŤ VI ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA
Článok XXVII Zamietnutie výhod
Článok XXVIII Definície
Článok XXIX Prílohy
Príloha týkajúca sa článku II Výnimky
Príloha týkajúca sa pohybu fyzických osôb poskytujúcich služby podľa dohody
Príloha týkajúca sa služieb v leteckej doprave
Príloha týkajúca sa finančných služieb
Druhá príloha týkajúca sa finančných služieb
Príloha týkajúca sa služieb v námornej doprave
Príloha týkajúca sa telekomunikácií
Príloha týkajúca sa rokovaní o základných telekomunikáciách

VŠEOBECNÁ DOHODA
o obchode so službami

Členovia,

uznávajúc rastúci význam obchodu so službami pre rast a rozvoj svetového hospodárstva,

želajúc si vytvoriť mnohostranný rámec zásad a pravidiel pre obchod so službami s cieľom rozšíriť tento obchod pod podmienkou dodržania transparentnosti a postupnej liberalizácie a ako prostriedok podpory hospodárskeho rastu všetkých obchodných partnerov a vývoja rozvojových krajín,

želajúc si skoré dosiahnutie postupne vyšších úrovní liberalizácie obchodu so službami prostredníctvom následných kôl mnohostranných rokovaní zameraných na podporu záujmov všetkých účastníkov na vzájomne výhodnom základe a pri zabezpečení celkovej vyváženosti práv a záväzkov pri súčasnom náležitom rešpektovaní zámerov štátnej politiky,

uznávajúc právo členov riadiť a zavádzať nové úpravy poskytovania služieb na svojom území na účel splnenia cieľov štátnej politiky a špecifickú potrebu rozvojových krajín vykonávať toto právo vzhľadom na nesúmernosti, ktoré existujú na stupni rozvoja právnej úpravy služieb v rôznych krajinách,

želajúc si uľahčiť zvýšenú účasť rozvojových krajín na obchode so službami vrátane rozšírenia vývozu ich služieb, okrem iného posilnením ich schopnosti poskytovať služby a ich účinnosť a konkurencieschopnosť,

zvlášť zohľadňujúc vážne problémy najmenej rozvinutých krajín so zreteľom na ich špecifickú hospodársku situáciu a ich potreby v oblasti rozvoja, obchodu a financií,

dohodli sa takto:

ČASŤ I

PÔSOBNOSŤ A DEFINÍCIE
Článok I
Pôsobnosť a definície
1. Táto dohoda sa vzťahuje na opatrenia členov pôsobiacich v obchode so službami.
2. Na účely tejto dohody sa obchodom so službami rozumie poskytovanie služby
a) z územia jedného člena na územie ktoréhokoľvek iného člena,
b) na území jedného člena pre spotrebiteľa služby ktoréhokoľvek iného člena,
c) dodávateľom služby jedného člena prostredníctvom obchodnej prítomnosti na území ktoréhokoľvek iného člena,
d) dodávateľom služby jedného člena prostredníctvom prítomnosti fyzických osôb člena na území ktoréhokoľvek iného člena.
3. Na účely tejto dohody pojem
a) „opatrenia členov" znamená opatrenia prijaté
i) vládami a ústrednými, regionálnymi alebo miestnymi úradmi,
ii) mimovládnymi orgánmi pri výkone právomocí delegovaných vládami alebo ústrednými, regionálnymi alebo miestnymi úradmi.
Pri plnení záväzkov podľa tejto dohody musí každý člen v rámci svojich právomocí prijať také primerané opatrenia, aby zabezpečil ich dodržiavanie vládami, regionálnymi a miestnymi úradmi, ako aj mimovládnymi inštitúciami na svojom území,
b) „služby" zahŕňa ľubovoľnú službu v ktoromkoľvek sektore okrem služieb poskytovaných pri výkone vládnej moci,
c) „služba poskytovaná pri výkone vládnej moci" znamená ľubovoľnú službu, ktorá nie je poskytovaná ani na komerčnom základe ani v rámci konkurencie jedného dodávateľa alebo viacerých dodávateľov služieb.
ČASŤ II
VŠEOBECNÉ POVINNOSTI A PRAVIDLÁ
Článok II
Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod
1. Vzhľadom na opatrenia zahrnuté v tejto dohode poskytne každý člen okamžite a bezpodmienečne službám a dodávateľom služieb ľubovoľného druhého člena zaobchádzanie nie menej priaznivé, než aké poskytuje obdobným službám a dodávateľom služieb ktorejkoľvek inej krajiny.
2. Člen môže udržiavať opatrenie nezlučiteľné s odsekom 1 za predpokladu, že takéto opatrenie spĺňa podmienky a je uvedené v prílohe týkajúcej sa článku II Výnimky.
3. Ustanovenia tejto dohody sa nesmú interpretovať tak, aby bránili ktorémukoľvek členovi udeliť alebo poskytnúť výhody susediacim krajinám na uľahčenie výmeny služieb obmedzených na priľahlé pohraničné zóny, pričom sa tieto služby produkujú aj spotrebúvajú na miestnej úrovni.
Článok III
Transparentnosť
1. Každý člen bezodkladne zverejní všetky všeobecne záväzné opatrenia, ktoré sa týkajú tejto dohody alebo ktoré sú zamerané na jej pôsobenie s výnimkou mimoriadnych situácií, ak sa tak urobí najneskôr v čase nadobudnutia ich platnosti. Zverejnené budú aj medzinárodné dohody, ktorých člen je signatárom, týkajúce sa obchodu so službami alebo ovplyvňujúce tento obchod.
2. V prípadoch, keď zverejnenie podľa odseku 1 nie je možné, takéto informácie budú sprístupnené iným spôsobom.
3. Každý člen musí bezodkladne aspoň jedenkrát ročne informovať Radu pre obchod so službami o zavedení akýchkoľvek nových právnych predpisov, nariadení alebo správnych opatrení, alebo o akýchkoľvek zmenách v existujúcich právnych predpisoch, nariadeniach alebo správnych opatreniach, ktoré významným spôsobom ovplyvňujú obchod so službami, u ktorých prijal člen špecifické záväzky obsiahnuté v tejto dohode.
4. Každý člen bezodkladne odpovie na všetky požiadavky ktoréhokoľvek iného člena týkajúce sa špecifických informácií, ktorýchkoľvek všeobecne záväzných opatrení alebo o medzinárodných dohôd v zmysle odseku 1. Každý člen zriadi jednu informačnú kanceláriu alebo viac informačných kancelárií, ktoré budú na požiadanie poskytovať špecifické informácie iným členom o všetkých týchto otázkach, ako aj o tých, ktoré podliehajú oznamovacím povinnostiam podľa odseku 3. Tieto informačné kancelárie budú zriadené do dvoch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody o Svetovej obchodnej organizácii (ďalej len „Dohoda WTO"). Pre jednotlivé rozvojové členské krajiny môžu byť dohodnuté vhodné pružné podmienky, ak ide o lehoty, v ktorých sa majú takéto

informačné kancelárie vytvoriť. Informačné kancelárie nemusia byť depozitármi právnych predpisov.
5. Ktorýkoľvek člen môže oznámiť Rade pre obchod so službami opatrenie prijaté ktorýmkoľvek iným členom, ktoré sa podľa jeho úvahy dotýka uplatňovania tejto dohody.
Článok III bis
Zverejnenie dôverných informácií
Táto dohoda nevyžaduje od žiadneho člena, aby poskytol dôverné informácie, ktorých zverejnenie by bránilo uplatneniu zákonov alebo by bolo inak v rozpore s verejným záujmom, alebo by nepriaznivo ovplyvnilo oprávnené obchodné záujmy jednotlivých verejných alebo súkromných podnikov.
Článok IV
Zvýšenie účasti rozvojových krajín
1. Zvýšenú účasť rozvojových členských krajín na svetovom obchode uľahčia iní členovia prostredníctvom dohodnutých špecifických záväzkov podľa častí III a IV tejto dohody, ktoré sa vzťahujú na
a) posilnenie ich schopnosti poskytovať domáce služby, ako aj ich účinnosti a konkurencieschopnosti, okrem iného prístupom k technológiám na komerčnom základe,
b) zlepšenie ich prístupu k distribučným kanálom a informačným sieťam a
c) liberalizáciu prístupu na trh v sektoroch a spôsoboch dodania, ktoré sú ich vývozným záujmom.
2. Vyspelé členské krajiny a v medziach možností aj iní členovia vytvoria kontaktné kancelárie do dvoch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO na uľahčenie prístupu dodávateľov služieb z rozvojových členských krajín k informáciám vzťahujúcim sa na ich príslušné trhy, ktoré sa týkajú
a) obchodných a technických aspektov dodávky služieb,
b) registrácie, uznania a získania profesionálnej kvalifikácie,
c) dostupnosti technológií služieb.
3. Najmenej rozvinutým členským krajinám sa poskytne osobitné uprednostnenie pri realizácii odsekov 1 a 2. Predovšetkým sa zohľadnia vážne problémy najmenej rozvinutých krajín, ktoré majú pri prijímaní dohodnutých špecifických záväzkov s prihliadnutím na ich mimoriadnu hospodársku situáciu, ako aj na ich rozvojové, obchodné a finančné potreby.
Článok V
Hospodárska integrácia
1. Táto dohoda nebude brániť ktorémukoľvek z jej členov, aby bol stranou dohody alebo uzavrel dohodu, ktorá liberalizuje obchod so službami medzi dvoma alebo viacerými stranami takejto dohody za predpokladu, že takáto dohoda
a) obsahuje podstatné sektorové[1]) krytie a
b) zabezpečuje neuplatňovanie alebo odstránenie v podstate každej diskriminácie podľa článku XVII medzi dvoma alebo viacerými členmi v sektoroch, ktoré sú zahrnuté v písmene a), a to
i) odstránením existujúcich diskriminačných opatrení, a/alebo
ii) zákazom prijatia nových alebo väčšmi diskriminujúcich opatrení,
buď pri nadobudnutí platnosti takejto dohody, alebo na základe primeraného časového rozvrhu okrem opatrení, ktoré sú povolené podľa článkov XI, XII, XIV a XIV bis.
2. Pri hodnotení, či sa splnili podmienky podľa odseku 1b), možno zvážiť vzťah dohody k širšiemu procesu hospodárskej integrácie alebo liberalizácie obchodu medzi zúčastnenými krajinami.
3. a) V prípadoch, keď sú rozvojové krajiny stranami dohody podľa odseku 1, bude sa postupovať, ak ide o podmienky stanovené v odseku 1, najmä v písmene b), pružne v súlade s úrovňou rozvoja zúčastnených krajín, a to celkovo, ako aj v jednotlivých sektoroch a podsektoroch.
b) Nehľadiac na ustanovenia odseku 6, možno v prípade dohody typu uvedeného v odseku 1, ktorá zahrňuje iba rozvojové krajiny, poskytnúť výhodnejšie zaobchádzanie právnickým osobám, ktoré sú kontrolované fyzickými osobami strán takejto dohody alebo sú v ich vlastníctve.
4. Akákoľvek dohoda v zmysle odseku 1 sa musí určiť tak, aby uľahčovala obchod medzi zmluvnými stranami a aby vo vzťahu ku ktorémukoľvek členovi, ktorý stojí mimo takejto dohody, nezvyšovala celkovú úroveň prekážok obchodu so službami v príslušných sektoroch alebo podsektoroch v porovnaní s úrovňou uplatňovanou pred uzavretím takej dohody.
5. Ak pri uzavretí, rozšírení alebo pri významnej úprave akejkoľvek dohody podľa odseku 1 je člen rozhodnutý zrušiť alebo upraviť špecifický záväzok spôsobom nezlučiteľným s podmienkami a so záväzkami stanovenými v jeho listine, oznámi takúto úpravu alebo zrušenie najmenej 90 dní vopred a uplatnia sa postupy uvedené v článku XXI ods. 2, 3 a 4.
6. Dodávateľ služieb ktoréhokoľvek člena, ktorý je právnickou osobou ustanovenou podľa právnych predpisov strany dohody uvedenej v odseku 1, bude mať právo na zaobchádzanie poskytované

podľa takej dohody za predpokladu, že sa podieľa na podstatných obchodných operáciách na území strán takej dohody.
7. a) Členovia, ktorí sú stranami dohody uvedenej v odseku 1, okamžite oznámia takúto dohodu a akékoľvek rozšírenie alebo akúkoľvek významnú úpravu Rade pre obchod so službami. Taktiež poskytnú rade také informácie, ktoré od nich môže požadovať. Rada môže vytvoriť pracovnú skupinu, aby preskúmala takúto dohodu alebo rozšírenie, alebo úpravu takejto dohody a podala správu rade o jej zlučiteľnosti s týmto článkom.
b) Členovia, ktorí sú stranami dohody uvedenej v odseku 1, ktorá sa realizuje na základe časového harmonogramu, budú pravidelne informovať Radu pre obchod so službami o jej realizácii. Rada môže vytvoriť pracovnú skupinu na preskúmanie takýchto správ, ak to považuje za nevyhnutné.
c) Na základe správ pracovných skupín uvedených v písmenách a) a b) môže rada vydať odporúčania stranám, ak to považuje za vhodné.
8. Člen, ktorý je stranou dohody uvedenej v odseku 1, nemôže požadovať náhradu za obchodné výhody, ktoré môžu plynúť z takejto dohody ktorémukoľvek inému členovi.

Článok V bis

Dohody o integrácii trhov pracovných síl

Táto dohoda nebude brániť žiadnemu z jej členov, aby bol stranou dohody vytvárajúcej plnú integráciu[2]) trhov pracovných síl medzi dvoma alebo viacerými stranami takejto dohody za predpokladu, že takáto dohoda
a) oslobodí občanov krajín, ktoré sú stranami dohody, od požiadaviek týkajúcich sa pobytových a pracovných povolení,
b) bude oznámená Rade pre obchod so službami.

Článok VI

Domáca regulácia

1. Každý člen v sektoroch, v ktorých boli prijaté špecifické záväzky, zabezpečí, aby sa všetky opatrenia všeobecnej pôsobnosti týkajúce sa obchodu so službami vykonávali rozumným, objektívnym a nestranným spôsobom.
2. a) Každý člen bude udržovať alebo ustanoví, akonáhle to bude možné, súdy a súdne, rozhodcovské alebo správne konania, ktoré umožnia na žiadosť príslušného dodávateľa služieb vykonať okamžité preskúmanie, a tam, kde je to opodstatnené, prijať vhodné opravné prostriedky na nápravu správnych rozhodnutí postihujúcich obchod so službami. V prípadoch, keď tieto konania nie sú nezávislé od orgánu povereného príslušným správnym rozhodnutím, musí člen zabezpečiť, aby toto konanie skutočne poskytlo možnosť objektívneho a nestranného posúdenia.
b) Ustanovenia písmena a) sa nebudú interpretovať tak, že vyžadujú od člena vytvorenie takých súdov alebo súdnych konaní, ktoré by boli v rozpore s jeho ústavou alebo s jeho právnym systémom.
3. V prípadoch, keď sa vyžaduje povolenie na poskytnutie služby, na ktorú bol prijatý špecifický záväzok, budú príslušné úrady člena v primeranom časovom období po predložení kompletnej žiadosti posudzovanej podľa domáceho právneho poriadku informovať žiadateľa o rozhodnutí v súvislosti so žiadosťou. Na požiadanie žiadateľa poskytnú príslušné úrady člena bez zbytočného odkladu informácie týkajúce sa stavu žiadosti.
4. S cieľom zabezpečiť, aby opatrenia vzťahujúce sa na kvalifikačné požiadavky a konanie, technické normy a licenčné požiadavky nevytvárali zbytočné prekážky v obchode so službami, stanoví Rada pre obchod so službami prostredníctvom príslušných orgánov, ktoré môže založiť, akékoľvek potrebné pravidlá. Tieto pravidlá majú za cieľ zabezpečiť, aby takéto požiadavky okrem iného
a) vychádzali z objektívnych a transparentných kritérií, ako je oprávnenosť a schopnosť poskytovať služby,
b) neboli náročnejšie, ako je nevyhnutné na zabezpečenie kvality služby,
c) neboli v prípade licenčného konania samy osebe obmedzeniami pri poskytovaní služby.
5. a) V sektoroch, v ktorých člen prijal špecifické záväzky až po nadobudnutí platnosti pravidiel stanovených v týchto sektoroch podľa odseku 4, nesmie člen uplatniť licenčné a kvalifikačné požiadavky a technické normy, ktoré rušia alebo poškodzujú takéto špecifické záväzky spôsobom, ktorý
i) odporuje kritériám uvedeným v odseku 4 a), b) alebo c),
ii) by nemohol byť odôvodnene očakávaný od člena v čase, keď boli záväzky v týchto sektoroch prijaté.
b) Pri posudzovaní, či je člen v súlade so záväzkom podľa odseku 5a), treba vziať do úvahy medzinárodné normy príslušných medzinárodných organizácií[3]) uplatňované týmto členom.

6. V sektoroch, v ktorých sú prijaté špecifické záväzky týkajúce sa profesionálnych služieb, každý člen zabezpečí primerané postupy na overenie oprávnenosti a schopnosti odborníkov ktoréhokoľvek iného člena.

Článok VII

Uznávanie

1. Na účely úplného alebo čiastočného splnenia noriem alebo kritérií na udelenie povolení, licencií alebo osvedčení dodávateľom služieb a v zmysle požiadaviek uvedených v odseku 3 môže člen uznať získané vzdelanie alebo skúsenosti, splnenie požiadavky alebo udelenú licenciu alebo osvedčenia v určitej krajine. Takéto uznanie, ktoré možno dosiahnuť prostredníctvom harmonizácie alebo aj inak, sa môže opierať o dohodu alebo o dohovor s danou krajinou, alebo môže byť udelené nezávisle.

2. Člen, ktorý je stranou dohody alebo dohovoru typu uvedeného v odseku 1, ktorý už existuje alebo ešte len vznikne, poskytne primeranú príležitosť iným zainteresovaným členom rokovať o ich prístupe k takýmto dohodám alebo dohovorom, alebo rokovať s nimi o porovnateľných dohodách a dohovoroch v prípade, keď člen poskytne uznávanie nezávisle, poskytne inému členovi primeranú príležitosť preukázať, že získané vzdelanie, skúsenosti, licencie alebo osvedčenia by mali byť uznané alebo požiadavky splnené na území tohto iného člena.

3. Člen neposkytne uznávanie spôsobom, ktorý by vytvoril prostriedok diskriminácie medzi krajinami pri uplatňovaní jeho noriem alebo kritérií pri udeľovaní povolení, licencií alebo osvedčení dodávateľom služieb alebo skryté obmedzenie obchodu so službami.

4. Každý člen

a) do 12 mesiacov od nadobudnutia platnosti Dohoda WTO bude informovať Radu pre obchod so službami o existujúcich opatreniach týkajúcich sa uznávania a uvedie, či sa takéto opatrenia opierajú o dohody alebo o dohovory typu uvedeného v odseku 1,

b) neodkladne bude informovať Radu pre obchod so službami podľa možnosti s čo najväčším predstihom o začatí rokovaní o dohodách alebo o dohovoroch typu uvedeného v odseku 1, aby sa poskytla primeraná príležitosť ktorémukoľvek členovi prejaviť svoj záujem o účasť na rokovaniach skôr, ako vstúpia do konečnej fázy,

c) okamžite bude informovať Radu pre obchod so službami v prípade, že prijme nové opatrenia na uznávanie alebo významne pozmení existujúce opatrenia a oznámi, či opatrenia vyplývajú z dohôd alebo z dohovorov typu uvedeného v odseku 1.

5. Kedykoľvek je to vhodné, uznávanie by malo byť založené na mnohostranne dohodnutých kritériách. Vo vhodných prípadoch budú členovia spolupracovať s príslušnými vládnymi a mimovládnymi organizáciami na vytváraní a prijímaní spoločných medzinárodných noriem a kritérií na uznávanie a spoločných medzinárodných noriem na výkon príslušných činností a profesií v oblasti služieb.

Článok VIII

Monopoly a výhradní dodávatelia služieb

1. Každý člen zabezpečí, aby žiadny monopolný dodávateľ služby na jeho území nekonal pri dodávke monopolnej služby na príslušnom trhu spôsobom, ktorý sa nezlučuje so záväzkami tohto člena podľa článku II a so špecifickými záväzkami.

2. V prípadoch, keď monopolný dodávateľ člena konkuruje priamo alebo prostredníctvom pridruženej spoločnosti v dodávke služby mimo rozsahu svojich monopolných práv a dodávka podlieha špecifickým záväzkom tohto člena, člen zabezpečí, aby tento dodávateľ nezneužil svoje monopolné postavenie na jeho území na konanie nezlučiteľné s takýmito záväzkami.

3. Rada pre obchod so službami môže na požiadanie člena, ktorý má dôvod veriť, že monopolný dodávateľ služby akéhokoľvek iného člena koná spôsobom nezlučiteľným s odsekom 1 alebo 2, požiadať člena, ktorý zriaďuje, podporuje alebo poveruje takého dodávateľa, aby poskytol špecifické informácie týkajúce sa príslušných operácií.

4. Ak po nadobudnutí platnosti Dohody WTO udelí člen monopolné práva týkajúce sa dodávky služby, ktorá je obsiahnutá v jeho špecifických záväzkoch, tento člen zašle príslušné oznámenie Rade pre obchod so službami najneskôr tri mesiace pred zamýšľaným udelením monopolných práv, pričom sa použijú ustanovenia článku XXI ods. 2, 3 a 4.

5. Ustanovenia tohto článku sa budú rovnako uplatňovať aj v prípadoch výhradných dodávateľov služieb, keď člen právne alebo fakticky a) poverí alebo zriadi malý počet dodávateľov služieb a b) podstatným spôsobom bráni súťaži medzi týmito dodávateľmi na svojom území.

Článok IX

Obchodné praktiky

1. Členovia uznávajú, že určité obchodné praktiky dodávateľov služieb okrem tých, ktoré obsahuje článok VIII, môžu obmedzovať súťaž, a tým aj obchod so službami.
2. Každý člen na žiadosť ktoréhokoľvek iného člena začne konzultácie s cieľom odstrániť praktiky uvedené v odseku 1. Oslovený člen v plnej miere a s pochopením posúdi takúto žiadosť a bude spolupracovať tak, že poskytne verejne prístupné nedôverné informácie podstatné v danej veci. Oslovený člen taktiež poskytne ďalšie dostupné informácie žiadajúcemu členovi za predpokladu, že to umožňuje jeho domáci právny poriadok a že sa uzavrie uspokojivá dohoda o ochrane dôverného charakteru informácií so žiadajúcim členom.

Článok X

Núdzové ochranné opatrenia

1. Uskutočnia sa mnohostranné rokovania o otázke núdzových ochranných opatrení založených na zásade nediskriminácie. Výsledky týchto rokovaní nadobudnú účinnosť najneskôr tri roky po tom, ako Dohoda WTO nadobudne platnosť.
2. V období pred nadobudnutím platnosti výsledkov rokovaní podľa odseku 1 môže ktorýkoľvek člen, nehľadiac na ustanovenia článku XXI ods. 1, oznámiť Rade pre obchod so službami svoj zámer upraviť alebo odvolať špecifický záväzok po uplynutí jedného roku po tom, čo záväzok nadobudne platnosť, s podmienkou, že tento člen preukáže Rade príčinu, pre ktorú sa úprava alebo odvolanie nemôže uskutočniť po uplynutí trojročného obdobia, ktoré umožňuje článok XXI ods. 1.
3. Ustanovenia odseku 2 sa prestanú uplatňovať tri roky po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.

Článok XI

Platby a prevody

1. Člen nebude uplatňovať obmedzenia medzinárodných prevodov a platieb na bežné transakcie vzťahujúce sa na jeho špecifické záväzky s výnimkou okolností uvedených v článku XII.
2. Žiadne ustanovenia tejto dohody sa nedotknú práv a záväzkov členov Medzinárodného menového fondu podľa článkov Dohody o fonde zahŕňajúcich použitie výmenných operácií, ktoré sú v súlade s článkami dohody za predpokladu, že člen neuvalí obmedzenia na akékoľvek kapitálové prevody spôsobom nezlučiteľným s jeho špecifickými záväzkami, pokiaľ ide o tieto operácie, okrem obmedzení, ktoré sú uvedené v článku XII, alebo na požiadanie fondu.

Článok XII

Obmedzenia na ochranu platobnej bilancie

1. V prípade vážnych problémov alebo ich hrozby v oblasti platobnej bilancie a vonkajšej finančnej situácie môže člen prijať alebo udržiavať obmedzenia obchodu so službami, na ktoré prijal špecifické záväzky, vrátane platieb alebo prevodov pre transakcie vzťahujúce sa na takéto záväzky. Uznáva sa, že mimoriadne tlaky na platobnú bilanciu člena, ktorý sa nachádza v procese hospodárskeho rozvoja alebo hospodárskeho prechodu, môžu vyžadovať použitie obmedzení, aby sa okrem iného zabezpečilo udržanie úrovne finančných rezerv dostačujúcich na realizáciu jeho programu hospodárskeho rozvoja alebo hospodárskeho prechodu.
2. Obmedzenia uvedené v odseku 1
a) nebudú diskriminačné medzi členmi,
b) budú v súlade s článkami Dohody o Medzinárodnom menovom fonde,
c) predídu nepotrebnému poškodeniu obchodných, hospodárskych a finančných záujmov ostatných členov,
d) neprekročia mieru nevyhnutnú na vyriešenie okolností uvedených v odseku 1,
e) budú dočasné a postupne sa odstránia ihneď po zlepšení situácie uvedenej v odseku 1.
3. Pri určovaní účinku týchto obmedzení môžu členovia dať prednosť dodávke služieb, ktorá je nevyhnutnejšia pre ich hospodárske a rozvojové programy. Takéto obmedzenia sa však nemôžu prijať alebo ponechať na účely ochrany príslušného sektora služieb.
4. Akékoľvek obmedzenia, ktoré sa prijali alebo ponechali na základe odseku 1, alebo akékoľvek zmeny sa okamžite oznámia Generálnej rade.
5. a) Členovia uplatňujúci ustanovenia tohto článku budú okamžite konzultovať s Výborom pre obmedzenia v platobnej bilancii o obmedzeniach prijatých podľa tohto článku,
b) Ministerská konferencia stanoví postupy[4]) na pravidelné konzultácie, aby sa príslušnému členovi umožnilo predkladať také odporúčania, ktoré pokladá za vhodné,
c) takéto konzultácie zhodnotia situáciu príslušného člena v oblasti platobnej bilancie, ako aj obmedzenia prijaté alebo ponechané podľa tohto článku, berúc do úvahy okrem iného také činitele, ako sú
i) povaha a rozsah problémov v oblasti platobnej bilancie a vonkajšia finančná situácia,
ii) vonkajšie hospodárske a obchodné prostredie konzultujúceho člena,

iii) alternatívne opatrenia na nápravu, ktoré sa môžu použiť,
d) konzultácie sa musia zamerať na zladenie akýchkoľvek obmedzení s odsekom 2, osobitne na postupné odstraňovanie obmedzení podľa odseku 2e),
e) pri takýchto konzultáciách budú akceptované všetky štatistické a iné údaje predložené Medzinárodným menovým fondom vzťahujúce sa na devízy, peňažné rezervy a platobnú bilanciu, pričom závery sa budú opierať o zhodnotenie platobnej bilancie a vonkajšej finančnej situácie konzultujúceho člena uskutočnené fondom.
6. Ak si člen, ktorý nie je členom Medzinárodného menového fondu, želá uplatniť ustanovenia tohto článku, Ministerská konferencia stanoví po preskúmaní ďalšie nevyhnutné postupy.
Článok XIII
Vládne obstarávanie
1. Články II, XVI a XVII sa nevzťahujú na právne predpisy, ktorými sa riadi obstarávanie služieb vládnymi orgánmi nakupovaných na vládne účely, ani na ďalšie obchodné predaje alebo na ich použitie pri dodávkach služieb na obchodný predaj.
2. Do dvoch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO sa v rámci tejto dohody uskutočnia mnohostranné rokovania o vládnom obstarávaní v službách.
Článok XIV
Všeobecné výnimky
Pod podmienkou, že takéto opatrenia sa neuplatňujú spôsobom, ktorý by vytváral nástroje akejkoľvek neoprávnenej diskriminácie medzi krajinami, kde prevládajú podobné podmienky alebo skryté obmedzenia v obchode so službami, žiadne ustanovenie v tejto dohode sa nebude vykladať tak, aby zabránilo ktorémukoľvek členovi prijať alebo uplatniť opatrenia
a) nevyhnutné na ochranu verejnej morálky a udržanie verejného poriadku,[5])
b) nevyhnutné na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín,
c) nevyhnutné na zabezpečenie súladu s právnymi predpismi, ktoré nie sú nezlučiteľné s ustanoveniami tejto dohody vrátane ustanovení vzťahujúcich sa na
i) zabránenie falošným a podvodným praktikám alebo na riešenie dôsledkov neplnenia záväzkov z dohôd o službách,
ii) ochranu súkromia jednotlivých osôb vo vzťahu k spracovaniu a rozširovaniu osobných údajov a na ochranu dôverných záznamov a účtov jednotlivých osôb,
iii) bezpečnosť,
d) nezlučiteľné s článkom XVII pod podmienkou, že rozdielnosť v zaobchádzaní má za cieľ zabezpečiť spravodlivé alebo účinné[6]) daňové zaťaženie alebo vyberanie priamych daní vo vzťahu k službám alebo k dodávateľom služieb iných členov,
e) nezlučiteľné s článkom II za predpokladu, že rozdielnosť v zaobchádzaní vyplýva z dohody o zamedzení dvojitého zdanenia na základe inej medzinárodnej dohody, ktorou je člen viazaný.
Daňové výrazy alebo pojmy v článku XIV písm. d) a v tejto poznámke sú určené podľa daňových definícií a pojmov alebo podľa rovnocenných alebo podobných definícií a pojmov na základe domáceho právneho poriadku člena, ktorý prijíma opatrenia.
Článok XIV bis
Bezpečnostné výnimky
1. Žiadne ustanovenie tejto dohody sa nebude interpretovať tak, aby
a) vyžadovalo od ktoréhokoľvek člena podávať informáciu, ktorej zverejnenie považuje za rozpor s jeho základnými bezpečnostnými záujmami, alebo
b) bránilo ktorémukoľvek členovi podniknúť opatrenie, ktoré považuje za nevyhnutné na ochranu svojich základných bezpečnostných záujmov
i) vzťahujúcich sa na dodávku priamych alebo nepriamych služieb na účely zásobovania vojenských síl,
ii) vzťahujúcich sa na štiepne a termonukleárne materiály alebo materiály, ktoré slúžia na ich výrobu,
iii) prijatých v čase vojny alebo prijatých počas inej mimoriadnej situácie v medzinárodných vzťahoch, alebo
c) bránilo ktorémukoľvek členovi prijať opatrenie pri plnení jeho záväzkov podľa Charty Organizácie Spojených národov o udržovaní medzinárodného mieru a bezpečnosti.
2. Rada pre obchod so službami bude v najväčšom možnom rozsahu informovaná o opatreniach prijatých podľa odseku 1b) a c) a o skončení ich platnosti.
Článok XV
Subvencie

1. Členovia uznávajú, že za určitých okolností subvencie môžu mať rušivé účinky na obchod so službami. Členovia začnú rokovania s cieľom vypracovať potrebné mnohostranné pravidlá, aby sa predišlo takýmto rušivým účinkom na obchod.[7]) Rokovania budú zamerané na vhodné vyrovnávacie postupy. Takéto rokovania zohľadnia úlohu subvencií vo vzťahu k programom rozvoja rozvojových krajín a vezmú do úvahy potreby členov, najmä rozvojových členských krajín, na uplatnenie pružnosti v tejto oblasti. Na účely týchto rokovaní si členovia vymenia informácie o všetkých subvenciách týkajúcich sa obchodu so službami, ktoré poskytujú svojim domácim dodávateľom služieb.
2. Ktorýkoľvek člen, ak sa domnieva, že sa ho nepriaznivo dotýkajú subvencie iného člena, môže o týchto záležitostiach požadovať konzultácie s týmto členom. Takéto požiadavky budú posúdené s porozumením.

ČASŤ III

ŠPECIFICKÉ ZÁVÄZKY

Článok XVI

Prístup na trh

1. Ak ide o prístup na trh prostredníctvom spôsobov dodávok uvedených v článku I, každý člen poskytne službám a dodávateľom služieb ktoréhokoľvek iného člena zaobchádzanie, ktoré nie je menej výhodné ako zaobchádzanie poskytované v zmysle záväzkov obmedzení a podmienok dohodnutých a špecifikovaných v jeho listine.[8])
2. V sektoroch, v ktorých sú prijaté záväzky týkajúce sa prístupu na trh, sú opatrenia, ktoré člen nebude udržiavať alebo ich prijímať buď v rámci regionálneho rozdelenia, alebo na celom svojom území, a ak nie je v jeho listine stanovené inak, sú vymedzené ako
a) obmedzenia týkajúce sa počtu dodávateľov služieb, či už formou číselných kvót, monopolov, výhradných dodávateľov služieb alebo požiadavkami na testy ekonomickej potrebnosti,
b) obmedzenia celkovej hodnoty transakcií v službách alebo aktív vyjadrených číselnými kvótami alebo požiadavkou na testy ekonomickej potrebnosti,
c) obmedzenia celkového počtu operácií v službách alebo celkového množstva produkcie a výkonov v oblasti služieb vyjadrených číselnými jednotkami vo forme kvót alebo požiadaviek na testy ekonomickej potrebnosti,[9])
d) obmedzenia celkového počtu fyzických osôb, ktoré môžu byť zamestnané v príslušnom sektore služieb alebo ktoré môže dodávateľ služieb zamestnávať, potrebné, resp. priamo sa vzťahujúce na dodávku špecifickej služby vyjadrenej číselnými kvótami alebo požiadavkou na testy ekonomickej potrebnosti,
e) opatrenia, ktoré obmedzujú alebo vyžadujú špecifické typy právneho subjektu alebo spoločného podnikania, ktorých prostredníctvom môže dodávateľ služieb dodávať službu, a
f) obmedzenia účasti zahraničného kapitálu vo forme maximálneho obmedzenia držby akcií zahraničnými akcionármi alebo celkovej hodnoty jednotlivých alebo úhrnných zahraničných investícií v percentách.

Článok XVII

Národné zaobchádzanie

1. Každý člen poskytne službám a dodávateľom služieb ktoréhokoľvek iného člena vo vzťahu ku všetkým opatreniam týkajúcim sa dodávky služieb zaobchádzanie, ktoré nie je menej výhodné ako to, ktoré poskytuje svojim obdobným službám a dodávateľom služieb[10]) v sektoroch zapísaných v jeho listine špecifických záväzkov a pri dodržaní akýchkoľvek v nej stanovených podmienok a obmedzení.
2. Člen môže splniť požiadavku odseku 1 tak, že poskytne službám a dodávateľom služieb ktoréhokoľvek člena buď formálne rovnaké zaobchádzanie, alebo formálne odlišné zaobchádzanie, než poskytuje svojim obdobným službám a dodávateľom služieb.
3. Formálne rovnaké alebo formálne odlišné zaobchádzanie sa bude považovať za menej výhodné, ak člen zmení podmienky súťaže v prospech služieb alebo dodávateľov služieb v porovnaní s obdobnými službami alebo dodávateľmi služieb ktoréhokoľvek iného člena.

Článok XVIII

Dodatočné záväzky

Členovia môžu rokovať o záväzkoch z pohľadu opatrení majúcich vplyv na obchod so službami, ktoré nepodliehajú zápisu do listiny podľa článku XVI alebo XVII, vrátane opatrení, ktoré sa týkajú kvalifikácie, noriem alebo licenčných záležitostí. Takéto záväzky sa zapíšu do Listiny člena.

ČASŤ IV

POSTUPNÁ LIBERALIZÁCIA

Článok XIX

Rokovania o špecifických záväzkoch
1. V súlade s cieľmi tejto dohody členovia začnú ďalšie kolá rokovaní najneskôr päť rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a potom pravidelne s cieľom dosiahnuť postupne vyššiu úroveň liberalizácie. Tieto rokovania budú smerovať k zníženiu alebo k odstráneniu nepriaznivých účinkov opatrení na obchod so službami ako prostriedku na zaistenie účinného prístupu na trh. Tento proces sa uskutoční s cieľom podporiť záujmy všetkých účastníkov na vzájomne výhodnom základe a na zabezpečenie celkovej rovnováhy práv a záväzkov.
2. Proces liberalizácie sa uskutoční s náležitým rešpektovaním cieľov národnej politiky a úrovne rozvoja jednotlivých členov, a to tak komplexne, ako aj v jednotlivých sektoroch. Pre jednotlivé rozvojové členské krajiny sa uplatní primeraná pružnosť, a to prostredníctvom otvárania na ich strane menšieho počtu sektorov, liberalizovania menšieho počtu typov transakcií, progresívneho rozširovania prístupu na trh v súlade s ich situáciou v oblasti rozvoja, a tým, že poskytnú prístup na ich trhy zahraničným dodávateľom služieb prostredníctvom väzby na takéto podmienky prístupu, ktoré sú zamerané na dosiahnutie cieľov uvedených v článku IV.
3. Pre každé kolo rokovaní sa stanovia smernice a postupy. Na účely vydania takýchto smerníc Rada pre obchod so službami zhodnotí obchod so službami na základe celkových podmienok a sektorov so zreteľom na ciele tejto dohody vrátane tých, ktoré sú špecifikované v článku IV ods. 1. Smernice ustanovia spôsoby prístupu k liberalizácii prijaté autonómne členmi po predchádzajúcich rokovaniach, ako aj spôsoby osobitného zaobchádzania vo vzťahu k najmenej rozvinutým členským krajinám podľa ustanovení článku IV ods. 3.
4. Proces postupnej liberalizácie v každom takomto kole bude sprevádzaný dvojstrannými, viacstrannými alebo mnohostrannými rokovaniami zameranými na zvýšenie všeobecnej úrovne špecifických záväzkov prijatých členmi v zmysle tejto dohody.
Článok XX
Listiny špecifických záväzkov
1. Každý člen uvedie v listine špecifické záväzky, ktoré prijíma na základe časti III tejto dohody. S prihliadnutím na sektory, kde sú prijaté takéto záväzky, každá listina stanoví
a) záväzky, obmedzenia a podmienky prístupu na trh,
b) podmienky a obmedzenia pri národnom zaobchádzaní,
c) záväzky vzťahujúce sa na dodatočné záväzky,
d) podľa vhodnosti časový rámec na vykonanie týchto záväzkov a
e) dátum nadobudnutia platnosti týchto záväzkov.
2. Opatrenia, ktoré sú v rozpore s článkami XVI a XVII, budú zapísané v stĺpci, ktorý sa vzťahuje na článok XVI. V tomto prípade sa predpokladá, že zápis stanoví podmienku alebo obmedzenie článku XVII.
3. Listiny špecifických záväzkov budú pripojené k tejto dohode a budú tvoriť jej neoddeliteľnú súčasť.
Článok XXI
Modifikácia listín
1. a) Člen môže kedykoľvek po uplynutí troch rokov od nadobudnutia platnosti záväzku upraviť alebo zrušiť akýkoľvek záväzok (ďalej len „upravujúci člen"), ktorý je zahrnutý v jeho listine v súlade s ustanoveniami tohto článku.
b) Upravujúci člen oznámi svoj zámer upraviť alebo zrušiť záväzok v súlade s týmto článkom Rade pre obchod so službami najneskôr tri mesiace pred uvažovaným dátumom zavedenia zmeny alebo zrušenia.
2. a) Na požiadanie ktoréhokoľvek člena, ktorého záujmy v zmysle tejto dohody môžu byť dotknuté (ďalej len „dotknutý člen") navrhovanou úpravou alebo odvolaním oznámeným podľa odseku 1b), začne upravujúci člen rokovania s cieľom dosiahnuť dohodu o akomkoľvek nevyhnutnom kompenzačnom vyrovnaní. V týchto rokovaniach a dohode zúčastnení členovia sa budú usilovať udržať všeobecnú úroveň vzájomne výhodných záväzkov nie menej výhodných pre obchod ako tých, ktoré boli poskytnuté v listinách špecifických záväzkov pred týmito rokovaniami.
b) Kompenzačné vyrovnanie sa uskutoční na základe doložky najvyšších výhod.
3. a) V prípade, že sa nedosiahne dohoda medzi upravujúcim členom a dotknutým členom pred koncom obdobia určeného na rokovania, dotknutý člen sa môže obrátiť so záležitosťou na rozhodcovské konanie. Dotknutý člen, ktorý si želá uplatniť právo týkajúce sa kompenzácie, musí sa zúčastniť na rozhodcovskom konaní.
b) Ak žiadny dotknutý člen nepožaduje rozhodcovské konanie, upravujúci člen môže zaviesť navrhovanú úpravu alebo odvolanie záväzku.

4. a) Upravujúci člen nemôže upraviť ani zrušiť svoj záväzok, kým nepristúpi ku kompenzačným vyrovnaniam v súlade so zisteniami rozhodcovského konania.
b) Ak upravujúci člen uskutoční navrhovanú úpravu alebo zrušenie záväzku a nevyhovie zisteniam rozhodcovského konania, ktorýkoľvek dotknutý člen, ktorý sa zúčastnil na rozhodcovskom konaní, môže upraviť alebo zrušiť v podstate rovnocenné výhody v súlade s takýmito nálezmi. Napriek článku II táto úprava alebo zrušenie sa môže uskutočniť len vo vzťahu k upravujúcemu členovi.
5. Rada pre obchod so službami stanoví postupy na opravu alebo zmeny v listinách záväzkov. Ktorýkoľvek člen, ktorý upravil alebo zrušil v listine podpísané záväzky podľa tohto článku, upraví svoju listinu podľa týchto postupov.

ČASŤ V

INŠTITUCIONÁLNE USTANOVENIA

Článok XXII

Konzultácia

1. Každý člen bude s porozumením skúmať námietky, ktoré predloží iný člen v akejkoľvek záležitosti, ktorá sa dotýka vykonávania tejto dohody, a poskytne primeranú príležitosť na konzultácie o týchto námietkach. Pri týchto konzultáciách sa použije Dohovor o urovnávaní sporov [ďalej len „DSU"*)].
2. Rada pre obchod so službami alebo Orgán na urovnávanie sporov môže na žiadosť člena konzultovať s ktorýmkoľvek členom alebo s členmi o akejkoľvek záležitosti, pre ktorú nebolo možné dosiahnuť uspokojivé riešenie na základe konzultácií podľa odseku 1.
3. Člen sa nemôže odvolať na článok XVII, či už podľa tohto článku alebo podľa článku XXIII, pokiaľ ide o opatrenie iného člena, ktoré podlieha medzinárodnej dohode medzi nimi vzťahujúcej sa na zamedzenie dvojitého zdanenia. V prípade nezhody medzi členmi v otázke, či opatrenie patrí do pôsobnosti takejto dohody medzi nimi, umožní sa ktorémukoľvek členovi, aby predložil túto záležitosť Rade pre obchod so službami.[11]) Rada postúpi túto vec rozhodcovskému konaniu. Rozhodnutie rozhodcov bude pre členov konečné a záväzné.

Článok XXIII

Urovnávanie sporov a výkon rozhodnutí

1. Ak by člen dospel k názoru, že ktorýkoľvek iný člen si neplní povinnosti alebo špecifické záväzky podľa tejto dohody, môže s prihliadnutím na dosiahnutie vzájomne uspokojivého riešenia predložiť záležitosť Orgánu na urovnávanie sporov.
2. Ak Orgán na urovnávanie sporov usúdi, že okolnosti sú dostatočne vážne na to, aby oprávňovali na také opatrenie, môže poveriť člena alebo členov, aby suspendovali uplatňovanie povinností alebo špecifických záväzkov v súlade s článkom 22 DSU voči ktorémukoľvek inému členovi alebo členom.
3. Ak ktorýkoľvek člen usúdi, že akákoľvek výhoda, ktorá by mohla podľa opodstatneného očakávania vzniknúť na základe špecifického záväzku iného člena podľa časti III tejto dohody, je zrušená alebo zmenšená ako výsledok uplatňovania akéhokoľvek opatrenia, ktoré nie je v rozpore s ustanoveniami tejto dohody, môže sa odvolať na DSU. Ak Orgán na urovnávanie sporov určí, že opatrenie zrušilo alebo zmenšilo takúto výhodu, bude postihnutý člen oprávnený na vzájomne uspokojivé vyrovnanie na základe článku XXI ods. 2, ktoré môže zahŕňať úpravu alebo zrušenie opatrenia. V prípade, že medzi zúčastnenými členmi sa nemôže dosiahnuť dohoda, uplatní sa článok 22 DSU.

Článok XXIV

Rada pre obchod so službami

1. Rada pre obchod so službami bude vykonávať také funkcie, ktoré jej môžu byť zverené, aby sa uľahčilo uplatnenie dohody a podpora jej zámerov. Rada môže zriadiť také pomocné orgány, ktoré považuje za vhodné na účinné plnenie svojich funkcií.
2. Účasť v rade, a ak rada nerozhodne inak, aj v jej pomocných orgánoch bude otvorená zástupcom všetkých členov.
3. Predseda rady bude volený členmi.

Článok XXV

Technická spolupráca

1. Dodávatelia služieb členov, ktorí potrebujú takúto pomoc, budú mať prístup k službám informačných kancelárií uvedených v článku IV ods. 2.
2. Technickú pomoc rozvojovým krajinám bude poskytovať na mnohostrannej úrovni sekretariát a bude o nej rozhodovať Rada pre obchod so službami.

Článok XXVI

Vzťahy k iným medzinárodným organizáciám

Generálna rada urobí vhodné opatrenia pre konzultácie a spoluprácu s Organizáciou Spojených národov a s odbornými organizáciami OSN, ako aj s inými medzivládnymi organizáciami, ktoré sa zaoberajú službami.

ČASŤ VI

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok XXVII

Zamietnutie výhod

Člen nemusí uznať výhody vyplývajúce z tejto dohody

a) pre dodávku služby, ak zistí, že služba pochádza z územia krajiny, ktorá nie je členom tejto dohody, alebo z územia člena, voči ktorému neuplatňuje popierajúci člen Dohodu WTO, a

b) v prípade dodávky služby v námornej doprave, ak sa zistí, že služba sa dodáva

i) plavidlom registrovaným podľa zákonov krajiny, ktorá nie je členom Dohody WTO alebo voči ktorej popierajúci člen neuplatňuje Dohodu WTO, a

ii) osobou, ktorá prevádzkuje alebo používa plavidlo ako celok alebo čiastočne, ale ktorá pochádza z nečlenskej krajiny alebo z krajiny člena, voči ktorej popierajúci člen neuplatňuje Dohodu WTO,

c) pre dodávateľa služby, ktorý je právnickou osobou, ak zistí, že nie je dodávateľom služby z krajiny iného člena alebo že dodávateľ je z krajiny člena, voči ktorému popierajúci člen neuplatňuje Dohodu WTO.

Článok XXVIII

Definície

Na účely tejto dohody pojem

a) „opatrenie" znamená akékoľvek opatrenie člena, či už formou právneho predpisu, pravidla, smernice, rozhodnutia, správneho opatrenia alebo akoukoľvek inou formou,

b) „dodávka služby" zahŕňa výrobu, distribúciu, marketing, predaj a dodávku služby,

c) „opatrenia členov, ktoré majú vplyv na obchod so službami" zahŕňa opatrenia týkajúce sa

i) nákupu, platenia alebo využitia služby,

ii) prístupu k službám a využívania služieb v spojení s ich dodávkou, pri ktorých to členovia požadujú, aby sa všeobecne poskytli verejnosti,

iii) prítomnosti vrátane obchodnej prítomnosti osôb člena na účely dodávky služby na územie iného člena,

d) „obchodná prítomnosť" znamená akýkoľvek typ obchodnej firmy alebo firmy poskytujúcej tzv. profesionálne služby vrátane formy

i) ustanovenia, získania alebo udržiavania právnickej osoby alebo

ii) vytvorenia alebo udržiavania filiálky alebo zastupiteľského úradu

na území člena na účely dodania služby,

e) „sektor" služby znamená

i) s odvolaním sa na špecifický záväzok jeden podsektor alebo viac podsektorov alebo všetky podsektory tejto služby, ako je to vymedzené v Listine člena,

ii) v ostatných prípadoch celý sektor tejto služby vrátane všetkých jeho podsektorov,

f) „služba iného člen" znamená službu, ktorú dodávajú

i) z územia alebo na územie tohto iného člena alebo v prípade námornej dopravy plavidlom registrovaným podľa zákonov tohto iného člena, alebo osobou tohto iného člena, ktorý dodáva službu prostredníctvom prevádzkovania plavidla a/alebo jeho celkového alebo čiastočného použitia, alebo

ii) v prípade dodávky služby prostredníctvom obchodnej prítomnosti alebo prostredníctvom prítomnosti fyzických osôb dodávateľom služby tohto iného člena,

g) „dodávateľ služby" znamená akúkoľvek osobu, ktorá službu dodáva,[12])

h) „monopolný dodávateľ služby" znamená akúkoľvek verejnú alebo súkromnú osobu, ktorá na príslušnom trhu na území člena je oprávnená alebo je týmto členom formálne alebo fakticky zriadená ako jediný dodávateľ tejto služby,

i) „spotrebiteľ služby" znamená akúkoľvek osobu, ktorá prijíma alebo využíva službu,

j) „osoba" znamená buď fyzickú osobu, alebo právnickú osobu,

k) „fyzická osoba iného člena" znamená fyzickú osobu, ktorá má bydlisko na území tohto iného člena alebo akéhokoľvek iného člena a ktorá podľa zákonov tohto iného člena

i) je štátnym príslušníkom tohto iného člena, alebo

ii) má právo na trvalý pobyt u tohto iného člena v prípade člena, ktorý

1. nemá štátnych príslušníkov alebo

2. poskytuje podstatne rovnaké zaobchádzanie svojim stálym rezidentom ako svojim štátnym príslušníkom, ak ide o opatrenia týkajúce sa obchodu so službami, ako sa oznámilo pri jeho prijatí

Dohody WTO alebo pri jeho prístupe k tejto dohode pod podmienkou, že žiadny člen nie je zaviazaný poskytnúť týmto stálym rezidentom priaznivejšie zaobchádzanie, ako by im poskytoval tento iný člen. Takéto oznámenie bude obsahovať ubezpečenie, že vo vzťahu k týmto stálym rezidentom v súlade s jeho právnym poriadkom prevezme rovnakú zodpovednosť, akú má tento iný člen voči svojim štátnym príslušníkom,
l) „právnická osoba" znamená akýkoľvek právny subjekt ustanovený alebo inak organizovaný podľa platných zákonov na ziskové alebo iné účely v súkromnom alebo štátnom vlastníctve, zahrňujúc akúkoľvek korporáciu, trust, spoločné podnikanie, joint venture, individuálne vlastníctvo alebo združenie,
m) „právnická osoba iného člena" znamená právnickú osobu, ktorá je buď
i) ustanovená alebo inak organizovaná podľa práva tohto iného člena a výrazným spôsobom sa podieľa na podnikateľskej činnosti na území tohto člena alebo ktoréhokoľvek iného člena, alebo
ii) v prípade dodávky služby prostredníctvom formy obchodnej prítomnosti je vlastnená alebo kontrolovaná
1. fyzickými osobami tohto člena, alebo
2. právnickými osobami tohto iného člena uvedenými v písmene i),
n) právnická osoba je
i) „vlastnená" osobami člena, ak viac ako 50 % základného imania v nej vlastnia osoby tohto člena,
ii) „kontrolovaná" osobami člena, ak takéto osoby majú právomoc vymenúvať väčšiu časť jej riaditeľov alebo inak zo zákona riadiť jej činnosť,
iii) „spojená" s inou osobou, ak ju kontroluje alebo je kontrolovaná touto inou osobou alebo ak ju spolu s inou osobou kontroluje tá istá osoba,
o) „priame dane" pozostávajú zo všetkých daní z celkového príjmu, z celkového kapitálu alebo z prvkov príjmu alebo kapitálu vrátane daní z výnosov, z prevodu vlastníctva, daní z nehnuteľností, dedičstva a darov a daní z celkového objemu miezd a platov platených podnikmi, ako aj z daní zo zvýšenia hodnoty kapitálu.

Článok XXIX

Prílohy

Prílohy k tejto dohode sú neoddeliteľnou súčasťou tejto dohody.

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA ČLÁNKU II VÝNIMKY

Pôsobnosť

1. Táto príloha špecifikuje podmienky, za ktorých je člen pri nadobudnutí platnosti tejto dohody oslobodený od svojich záväzkov v zmysle článku II ods. 1.
2. O akýchkoľvek nových výnimkách, o ktoré sa požiadalo po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, sa bude rokovať podľa článku IX ods. 3 uvedenej dohody.

Preskúmanie

3. Rada pre obchod so službami preskúma všetky výnimky udelené na obdobie dlhšie ako päť rokov. Prvé takéto preskúmanie sa uskutoční najneskôr do piatich rokov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.
4. Rada pre obchod so službami pri previerke
a) preskúma, či ešte stále existujú podmienky, ktoré vyvolali potrebu výnimky, a
b) určí dátum ľubovoľného ďalšieho preskúmania.

Skončenie

5. Výnimka člena z povinností v zmysle článku II ods. 1 dohody vo vzťahu k určitému opatreniu sa skončí ku dňu, ktorý je uvedený vo výnimke.
6. V zásade by takéto výnimky nemali prekročiť obdobie desiatich rokov. V každom prípade budú predmetom rokovaní v ďalších kolách o liberalizácii obchodu.
7. Člen oznámi Rade pre obchod so službami skončenie obdobia výnimky, keď odporujúce opatrenie sa zosúladilo s článkom II ods. 1 tejto dohody.

Zoznamy výnimiek podľa článku II

(Odsúhlasené zoznamy výnimiek podľa článku II ods. 2 sa priložia k výtlačku Dohody WTO.)

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA POHYBU FYZICKÝCH OSÔB POSKYTUJÚCICH SLUŽBY PODĽA DOHODY

1. Táto príloha sa vzťahuje na opatrenia týkajúce sa fyzických osôb, ktoré sú dodávateľmi služieb člena, a na fyzické osoby člena, ktoré zamestnáva dodávateľ služby člena, s prihliadnutím na dodávku služby.
2. Dohoda sa nevzťahuje na opatrenia týkajúce sa fyzických osôb, ktoré sa usilujú o prístup na trh pracovných síl člena, ani na opatrenia v súvislosti s občianstvom, trvalým pobytom alebo zamestnanosťou na trvalom základe.

3. V súlade s časťami III a IV dohody môžu členovia rokovať o špecifických záväzkoch vzťahujúcich sa na pohyb všetkých kategórií fyzických osôb poskytujúcich služby na základe dohody. Fyzickým osobám, na ktoré sa vzťahujú špecifické záväzky, sa umožní poskytnutie služieb v súlade s podmienkami tohto záväzku.
4. Dohoda nebráni členovi, aby na svojom území uplatňoval opatrenia na regulovanie vstupu fyzických osôb na územie a ich dočasného pobytu na tomto území vrátane opatrení nevyhnutných na ochranu celistvosti hraníc a zaistenia systematického pohybu fyzických osôb cez jeho hranice za predpokladu, že sa takéto opatrenia neuplatňujú takým spôsobom, ktorý ruší alebo okliešťuje výhody vyplývajúce ktorémukoľvek členovi z podmienok špecifického záväzku.[13])

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA SLUŽIEB V LETECKEJ DOPRAVE

1. Táto príloha sa vzťahuje na opatrenia ovplyvňujúce obchod so službami v leteckej preprave, v listinách ako zapísané alebo nezapísané opatrenia, a vedľajšie služby. Potvrdzuje sa, že akýkoľvek špecifický záväzok alebo povinnosť, prevzatá podľa tejto dohody, nezníži alebo neovplyvní záväzky člena podľa dvojstranných alebo mnohostranných dohôd, ktoré sú platné v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO.
2. Dohoda vrátane jej postupov na urovnávanie sporov sa nebude uplatňovať pri opatreniach týkajúcich sa
a) dopravných práv akokoľvek udelených alebo
b) služieb priamo sa vzťahujúcich na výkon dopravných práv s výnimkou uvedenou v odseku 3 tejto prílohy.
3. Dohoda sa vzťahuje na opatrenia týkajúce sa
a) služieb v oblasti opráv a údržby leteckého parku,
b) predaja leteckých dopravných služieb alebo obchodovania s nimi,
c) služieb v oblasti počítačového rezervačného systému.
4. Postupy na urovnávanie sporov podľa tejto dohody sa môžu použiť, iba ak povinnosti alebo špecifické záväzky prevzal príslušný člen a ak sa vyčerpali postupy na urovnanie sporov obsiahnuté v dvojstranných alebo v iných mnohostranných dohodách alebo rokovaniach.
5. Rada pre obchod so službami preskúma pravidelne, aspoň raz za päť rokov, vývoj v leteckej doprave a pôsobenie tejto prílohy s cieľom zvážiť ďalšie možné uplatňovanie dohody v tomto sektore.
6. Definície:
a) Výraz „služby v oblasti opráv a údržby leteckého parku" znamená také aktivity, ktoré sa vykonávajú na lietadle alebo na jeho časti v čase, keď je stiahnuté z prevádzky, a nezahŕňa tzv. bežnú údržbu.
b) Výraz „predaj leteckých dopravných služieb a obchodovanie s nimi" znamená možnosť pre príslušného leteckého dopravcu predávať a voľne ponúkať svoje služby v leteckej preprave vrátane všetkých aspektov obchodovania, ako je prieskum trhu, inzercia a distribúcia. Tieto činnosti neobsahujú tvorbu cien leteckých dopravných služieb ani príslušných podmienok.
c) Výraz „služby v oblasti počítačového rezervačného systému" znamená služby poskytované prostredníctvom počítačových systémov, ktoré obsahujú informácie o letových poriadkoch leteckých dopravcov, o dostupnosti sedadiel, o tarifách a pravidlách, ktorých prostredníctvom možno rezervovať alebo vystavovať letenky.
d) Výraz „dopravné práva" znamená právo poskytovať pravidelné a nepravidelné služby a/alebo takto prepravovať cestujúcich, náklad a poštu za odmenu, alebo prenajímať z územia člena na územie člena alebo cez územie člena vrátane miest, v ktorých sa majú poskytnúť služby, tratí, ktoré sa majú prevádzkovať, typov prepravy, ktoré sa majú uskutočniť, kapacít, ktoré sa majú poskytnúť, taríf, ktoré sa majú vyrubovať, a ich podmienok a kritérií na označenie leteckých liniek vrátane takých kritérií, ako je počet, vlastníctvo a kontrola.

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA FINANČNÝCH SLUŽIEB

1. Rozsah a definície
a) Táto príloha sa vzťahuje na opatrenia týkajúce sa poskytovania finančných služieb. Odvolávka na dodávku finančnej služby v tejto prílohe znamená dodávku služby podľa definície v článku I ods. 2 dohody.
b) Na účely článku I ods. 3 písm. b) dohody výraz „služby poskytované pri výkone vládnej moci" znamená
i) aktivity riadené ústrednou bankou alebo menovým úradom, alebo ľubovoľným iným verejnoprávnym subjektom pri vykonávaní menovej alebo kurzovej politiky,
ii) aktivity tvoriace časť zákonom stanoveného systému sociálneho zabezpečenia alebo systému verejného dôchodkového zabezpečenia a

iii) iné aktivity riadené verejnoprávnym subjektom na účet alebo s ručením alebo využitím finančných zdrojov vlády.
c) Na účely článku I ods. 3 písm. b) dohody, ak člen dovolí svojim dodávateľom finančných služieb v konkurencii s verejnoprávnym subjektom alebo dodávateľom finančných služieb, aby uskutočňovali ľubovoľné činnosti uvádzané v písmene b) ii) alebo v písmene b) iii), výraz „služby" bude takéto činnosti zahŕňať.
d) Článok I ods. 3 písm. c) dohody sa nevzťahuje na služby, ktoré upravuje táto príloha.
2. Domáca regulácia
a) Nehľadiac na ľubovoľné iné ustanovenia dohody, členovi sa nebude brániť, aby prijímal opatrenia z dôvodov obozretnosti vrátane opatrení na ochranu investorov, vkladateľov, poistencov alebo osôb, ktorým je dodávateľ finančných služieb viazaný dôverou, alebo aby zabezpečil celistvosť a stabilitu finančného systému. V prípadoch, keď takéto opatrenia nie sú v súlade s ustanoveniami dohody, člen ich nepoužije ako prostriedok na vyhýbanie sa záväzkom alebo povinnostiam člena v zmysle dohody.
b) Nič sa v tejto dohode nesmie vysvetľovať tak, aby sa od člena vyžadovalo zverejnenie informácií, ktoré sa týkajú záležitostí a účtov jednotlivých zákazníkov, alebo akýchkoľvek dôverných alebo majetkových informácií vo vlastníctve verejnoprávnych subjektov.
3. Uznávanie
a) Člen môže uznať opatrenia uplatňované z dôvodu obozretnosti ľubovoľnej inej krajiny pri určovaní spôsobu uplatnenia opatrení člena vzťahujúcich sa na finančné služby. Takéto uznanie, aké sa môže dosiahnuť pomocou harmonizácie alebo inak, môže sa opierať o dohodu alebo o dohovor so zainteresovanou krajinou, alebo sa môže poskytnúť autonómne.
b) Člen, ktorý je stranou takejto dohody alebo takého dohovoru podľa písmena a), či už budúceho alebo existujúceho, poskytne adekvátnu príležitosť ostatným zainteresovaným členom rokovať o ich prístupe k takýmto dohodám alebo dohovorom alebo rokovať s ním o porovnateľnej dohode za predpokladu, že by existovala ekvivalentná regulácia a nasledujúca implementácia takejto regulácie, a ak je to vhodné, o postupoch týkajúcich sa výmeny informácií medzi stranami dohody alebo dohovoru. V prípade, keď člen poskytuje uznanie autonómne, poskytne ktorémukoľvek inému členovi primeranú príležitosť na preukázanie, že takéto okolnosti existujú.
c) V prípadoch, keď člen z dôvodu obozretnosti zvažuje uznať opatrenia uplatňované ľubovoľnou inou krajinou, článok VII ods. 4 písm. b) dohody sa nepoužije.
4. Urovnávanie sporov
Skupiny odborníkov pre otázky obozretnosti a iné finančné záležitosti budú mať potrebné odborné znalosti týkajúce sa danej finančnej služby, ktorá je predmetom sporu.
5. Definície
Na účely tejto prílohy pojem
a) „finančná služba" je ľubovoľná služba finančného charakteru ponúknutá dodávateľom finančných služieb určitého člena. Finančné služby zahŕňajú všetky poistenia a služby súvisiace s poistením a všetky bankové a iné finančné služby (s vylúčením poistenia). Finančné služby zahŕňajú tieto aktivity:
Poistenie a služby súvisiace s poistením
i) Priame poistenie (vrátane podielového poistenia):
A. životné,
B. iné než životné.
ii) Opätovné poistenie a odstúpenie.
iii) Sprostredkovanie poistenia, ako je maklérstvo a zastúpenie.
iv) Pomocné služby pri poistení, ako sú: služby poradenské, poistné štatistiky, zhodnotenia rizika a služby pri riešení poistného nároku.
Bankové a iné finančné služby (s výnimkou poistenia)
v) Prijímanie vkladov a iných splatných zdrojov od verejnosti.
vi) Všetky druhy pôžičiek vrátane spotrebiteľského úveru, hypotéky, factoringu a financovania obchodných transakcií.
vii) Finančný leasing.
viii) Všetky služby pri platbách a peňažných prevodoch vrátane úveru, kreditných kariet, cestovných šekov a bankových zmeniek.
ix) Záruky a záväzky.
x) Obchodovanie na vlastný účet a účet zákazníkov buď na burze, na voľnom trhu za hotové, alebo inak
A. nástrojmi peňažného trhu (zahŕňajúcimi šeky, zmenky, vkladové certifikáty),

B. devízami,
C. odvodenými produktmi vrátane napríklad termínovaných a opčných obchodov,
D. nástrojmi výmenného kurzu a úrokovej miery vrátane operácií, ako sú výmenné obchody (swapy) a dohody
o termínových kurzoch,
E. prevoditeľnými cennými papiermi,
F. inými obchodovateľnými nástrojmi a finančnými aktivitami vrátane drahých kovov.
xi) Účasť na vydávaní všetkých druhov cenných papierov vrátane ich upisovania a umiestnenia ako zástupca (buď verejne, alebo súkromne) a zabezpečenie služieb, ktoré sa vzťahujú na takéto vydávanie.
xii) Peňažné maklérstvo.
xiii) Správa aktív, ako je správa hotovosti alebo portfólia, všetky formy kolektívnej správy investícií, správa penzijného fondu, opatrovnícke, depozitné a poverenícke služby.
xiv) Platobné a clearingové služby týkajúce sa finančných aktivít vrátane cenných papierov, odvodených produktov a iných obchodovateľných nástrojov.
xv) Poskytovanie a prevod finančných informácií a spracovanie finančných údajov a súvisiaceho softwaru dodávateľmi iných finančných služieb.
xvi) Poradenské, sprostredkovateľské a iné pomocné finančné služby pri všetkých aktivitách uvedených v písmenách v) až xv) vrátane úverových referencií a analýz, výskumu a poradenstva v oblasti investícií a portfólia, informácií o akvizíciách a o reštrukturalizácii podnikov a stratégie;
b) „dodávateľ finančných služieb" znamená ľubovoľnú fyzickú osobu alebo právnickú osobu člena, ktorá chce poskytovať alebo poskytuje finančné služby, ale výraz „dodávateľ finančných služieb" nezahŕňa verejnoprávny subjekt;
c) „verejnoprávny subjekt" znamená
i) vládu, ústrednú banku alebo menový úrad člena alebo subjekt, ktorý je vo vlastníctve alebo pod kontrolou člena, ktorý sa v princípe zaoberá vykonávaním vládnych funkcií alebo aktivitami na vládne účely; nezahŕňa však subjekt zaoberajúci sa hlavne poskytovaním finančných služieb za obchodných podmienok alebo
ii) súkromný subjekt, ktorý zabezpečuje funkcie zvyčajne vykonávané ústrednou bankou alebo menovým úradom, ak tieto funkcie vykonáva.

DRUHÁ PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA FINANČNÝCH SLUŽIEB

1. Napriek článku II Dohody a odsekov 1 a 2 prílohy týkajúcej sa článku II Výnimky člen môže počas 60 dní, začínajúc štvrtým mesiacom po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, zapísať do tejto prílohy opatrenia vzťahujúce sa na finančné služby, ktoré nie sú v súlade s článkom II ods. 1 dohody.
2. Napriek článku XXI dohody člen môže počas 60 dní, začínajúc štvrtým mesiacom po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, zlepšiť, upraviť alebo zrušiť všetky špecifické záväzky vo finančných službách zapísaných v jeho listine alebo ich časť.
3. Rada pre obchod so službami určí akékoľvek nevyhnutné postupy na uplatňovanie odsekov 1 a 2.

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA SLUŽIEB V NÁMORNEJ DOPRAVE

1. Článok II a príloha týkajúca sa článku II Výnimky vrátane záväzku zapísať do prílohy akékoľvek opatrenia, ktoré nie sú v súlade so zaobchádzaním podľa doložky najvyšších výhod, ktoré člen bude udržiavať, nadobudnú platnosť pre medzinárodnú námornú dopravu, pomocné služby, prístup k prístavom a prístavným zariadeniam a ich používanie
a) v deň, ktorý bude určený podľa odseku 4 Ministerského rozhodnutia o negociáciách o námorných dopravných službách, alebo
b) v prípade, že rokovania nebudú úspešné k dátumu záverečnej správy Negociačnej skupiny pre služby námornej dopravy stanovenému v tomto rozhodnutí.
2. Odsek 1 sa nevzťahuje na žiadny špecifický záväzok o službách v námornej doprave, ktorý je zapísaný v Listine člena.
3. Zo záverov rokovaní uvedených v odseku 1 a pred dátumom nadobudnutia platnosti môže člen napriek ustanoveniam článku XXI zlepšiť, upraviť alebo zrušiť všetky záväzky alebo časť svojich špecifických záväzkov v tomto sektore bez poskytnutia kompenzácií.

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA TELEKOMUNIKÁCIÍ

1. Ciele

Uznávajúc špecifiká sektora telekomunikačných služieb a najmä jeho dvojitú úlohu ako dôležitého sektora hospodárskej činnosti a ako základného prenosového prostriedku pre ostatné hospodárske činnosti, členovia sa dohodli na tejto prílohe s cieľom prepracovať ustanovenia dohody, pokiaľ ide o

opatrenia, ktoré sa týkajú prístupu a využitia verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb. V súlade s tým poskytuje táto príloha poznámky a doplňujúce ustanovenia k dohode.
2. Rozsah
a) Táto príloha sa bude uplatňovať na všetky opatrenia člena, ktoré sa týkajú prístupu a využitia verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb.[14])
b) Táto príloha sa nebude uplatňovať na opatrenia, ktoré sa týkajú šírenia káblových programov a vysielania rozhlasových alebo televíznych staníc.
c) Žiadne ustanovenie v tejto dohode sa nebude vykladať tak, aby
i) sa od člena vyžadovalo, aby povolil dodávateľovi služby ktoréhokoľvek iného člena zriadiť, vybudovať, získať, prenajať, prevádzkovať alebo dodávať telekomunikačné prenosové siete alebo služby iným spôsobom, ako je uvedené v jeho listine; alebo
ii) sa od člena vyžadovalo (alebo sa od člena vyžadovalo, aby zaviazal dodávateľov služieb podliehajúcich jeho jurisdikcii), aby zriadil, vybudoval, získal, prenajal, prevádzkoval alebo dodal telekomunikačné prenosové siete alebo služby, ktoré nie sú vo všeobecnosti verejnosti ponúkané.
3. Definície
Na účely tejto prílohy:
a) Výraz „telekomunikácie" znamená vysielanie a príjem signálov ľubovoľným elektromagnetickým prostriedkom.
b) Výraz „verejná telekomunikačná prenosová služba" znamená ľubovoľnú telekomunikačnú prenosovú službu, od ktorej člen výslovne alebo fakticky vyžaduje, aby sa všeobecne ponúkala verejnosti. Takéto služby môžu okrem iného zahŕňať telegraf, telefón, telex a prenos dát bežne pozostávajúci z prenosu informácií dodaných zákazníkom v reálnom čase medzi dvoma alebo niekoľkými bodmi bez zmeny formy alebo obsahu zákazníkovej informácie medzi koncovými terminálmi.
c) Výraz „verejná telekomunikačná prenosová sieť" znamená verejnú telekomunikačnú infraštruktúru, ktorá umožňuje telekomunikáciu medzi dvoma alebo niekoľkými stanovenými koncovými bodmi siete.
d) Výraz „interná podniková komunikácia" (alebo „vnútropodnikové spoje") znamená telekomunikácie, ktorých prostredníctvom komunikuje spoločnosť v rámci spoločnosti alebo so svojimi dcérskymi spoločnosťami a pobočkami alebo medzi nimi navzájom a v prípade, že to domáci právny poriadok povoľuje, aj s pridruženými spoločnosťami. Na tieto účely musí každý člen vymedziť pojmy „dcérske spoločnosti", „pobočky", prípadne „pridružené spoločnosti". „Interná podniková komunikácia" v tejto prílohe vylučuje komerčné a nekomerčné služby, ktoré sú poskytované spoločnostiam, ktoré nie sú zviazané s dcérskymi spoločnosťami, pobočkami alebo pridruženými spoločnosťami alebo ktoré sú ponúknuté zákazníkom alebo možným zákazníkom.
e) Akákoľvek odvolávka na odsek alebo na písmeno tejto prílohy zahŕňa všetky jeho vedľajšie delenia.
4. Transparentnosť
Pri uplatňovaní článku III dohody každý člen zabezpečí, aby boli príslušné informácie o podmienkach, ktoré ovplyvňujú prístup a využitie verejnej telekomunikačnej prenosovej siete a služieb, verejne dostupné vrátane taríf a iných termínov a podmienok prevádzky, špecifikácií technických rozhraní týchto sietí a služieb, informácií o orgánoch zodpovedných za prípravu a prijatie noriem týkajúcich sa takého prístupu a využitia, podmienok vzťahujúcich sa na pripojenie terminálu alebo iného zariadenia, ako aj oznamovanie, registrácia alebo licenčné požiadavky, ak existujú.
5. Prístup a využitie verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb
a) Každý člen zabezpečí, aby ktorýkoľvek dodávateľ služieb iného člena získal prístup a mal možnosť využiť verejnú telekomunikačnú prenosovú sieť a služby v rámci primeraných a nediskriminačných podmienok s cieľom zabezpečiť dodávky služieb zahrnutých v jeho listine. Tento záväzok sa bude uplatňovať okrem iného na základe písmen b) až f).[15])
b) Každý člen zabezpečí, aby dodávatelia služieb ktoréhokoľvek iného člena mali prístup a možnosť využiť ľubovoľnú verejnú telekomunikačnú sieť alebo služby ponúkané v rámci hraníc alebo mimo hraníc tohto člena vrátane súkromne prenajatých okruhov, a ak písmená e) a f) neustanovujú inak, na tento účel zabezpečí, aby sa týmto dodávateľom povolilo
i) nakúpiť alebo prenajať a pripojiť koncové alebo iné zariadenie, ktoré je spojené so sieťou a ktoré je nevyhnutné na poskytnutie služieb dodávateľa,
ii) vzájomne prepojiť súkromne prenajaté okruhy alebo okruhy v súkromnom vlastníctve s verejnými telekomunikačnými prenosovými sieťami a službami alebo s okruhmi prenajatými alebo vlastnenými iným dodávateľom služby, a

iii) používať prevádzkové protokoly podľa voľby dodávateľa služieb pri dodávke ľubovoľnej služby okrem tých, ktoré sú nutné na zabezpečenie dostupnosti telekomunikačných prenosových sietí a služieb pre širokú verejnosť.
c) Každý člen zabezpečí, aby mohli dodávatelia služieb ktoréhokoľvek iného člena používať verejné telekomunikačné prenosové siete a služby na prenos informácií v rámci hraníc alebo cez hranice vrátane vnútropodnikovej komunikácie takých dodávateľov služieb a prístupu k informáciám uloženým v databázach alebo inak uchovávaných v strojovo čitateľnej forme na území ľubovoľného člena. Akékoľvek nové alebo pozmenené opatrenia člena, ktoré majú výrazný vplyv na takéto využitie, sa oznámia a budú sa konzultovať v súlade s príslušnými ustanoveniami dohody.
d) Bez ohľadu na predchádzajúci odsek môže člen prijať také opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na zaistenie bezpečnosti a dôvernosti správ, v súlade s požiadavkou, aby sa také opatrenia neuplatnili spôsobom, ktorý by mohol vytvoriť prostriedok ľubovoľnej alebo neoprávnenej diskriminácie alebo skrytého obmedzenia obchodu so službami.
e) Každý člen zabezpečí, aby sa pri využití verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb a pri prístupe k nim nekládli žiadne podmienky, ktoré nie sú nevyhnutné
i) na zabezpečenie zodpovednosti za verejné služby dodávateľov verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb, najmä ich spôsobilosť vo všeobecnosti sprístupniť svoje siete a služby verejnosti,
ii) na ochranu technickej celistvosti verejných telekomunikačných prenosových sietí alebo služieb,
iii) na zabezpečenie, aby dodávatelia služieb ktoréhokoľvek iného člena neposkytovali služby, ak im to nebolo povolené podľa záväzkov v listine člena.
f) Za predpokladu, že vyhovejú kritériám ustanoveným pod písmenom e), podmienky na prístup a využitie verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb môžu zahŕňať
i) obmedzenia ďalšieho predaja alebo spoločného využitia takýchto služieb,
ii) požiadavku používať presne stanovené technické rozhrania vrátane protokolov o nich na prepojenie s takýmito sieťami a službami,
iii) požiadavky podľa potreby na vnútornú prevádzkovateľnosť takých služieb a na podporu dosiahnutia cieľov ustanovených v odseku 7 písm. a),
iv) typové schválenia koncových alebo iných zariadení pripojených k sieti a technické požiadavky v súvislosti s pripojením tohto zariadenia k sieti,
v) obmedzenia vzťahujúce sa na vzájomné prepojenie súkromne prenajatých okruhov alebo okruhov vo vlastníctve súkromných osôb s takými sieťami alebo službami alebo s okruhmi prenajatými alebo vo vlastníctve iných dodávateľov služieb alebo
vi) oznamovanie, registrácia a udelenie licencie.
g) Bez ohľadu na predchádzajúce odseky tejto sekcie môže rozvojová členská krajina v súlade s jej úrovňou rozvoja klásť primerané podmienky prístupu a využívania verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb nevyhnutných na posilnenie jej domácej telekomunikačnej infraštruktúry a kapacity služieb a na zvýšenie jej účasti v medzinárodnom obchode s telekomunikačnými službami. Takéto podmienky sa musia presne vymedziť v Listine člena.
6. Technická spolupráca
a) Členovia uznávajú, že účinná, rozvinutá telekomunikačná infraštruktúra v krajinách, najmä rozvojových, je základom na rozšírenie ich obchodu so službami. Na tento účel členovia schvaľujú a podporujú čo najširšiu účasť rozvojových krajín a ich dodávateľov verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb a iných subjektov v rozvojových programoch medzinárodných a regionálnych organizácií vrátane Medzinárodnej telekomunikačnej únie, rozvojového programu Organizácie Spojených národov a Medzinárodnej banky pre obnovu a rozvoj.
b) Členovia budú podnecovať a podporovať spoluprácu v oblasti telekomunikácií medzi rozvojovými krajinami na medzinárodnej, regionálnej a subregionálnej úrovni.
c) V spolupráci s príslušnými medzinárodnými organizáciami členovia sprístupnia, ak to bude možné, rozvojovým krajinám dostupné informácie o telekomunikačných službách a vývoji v telekomunikáciách a o informačnej technológii s cieľom pomôcť pri posilňovaní ich domáceho sektora telekomunikačných služieb.
d) Členovia budú venovať osobitnú pozornosť možnosti podporovať v prospech najmenej rozvinutých krajín zahraničných dodávateľov telekomunikačných služieb, aby pomáhali pri prenose technológie, rekvalifikácii a pri iných aktivitách, ktoré podporujú rozvoj ich telekomunikačných infraštruktúr a rozšírenie ich obchodu s telekomunikačnými službami.
7. Vzťah k medzinárodným organizáciám a dohodám
a) Členovia uznávajú dôležitosť medzinárodných noriem pre globálnu zlučiteľnosť a vnútornú prevádzkovateľnosť telekomunikačných sietí a služieb a zaväzujú sa podporovať takéto normy

prostredníctvom činností príslušných medzinárodných orgánov vrátane Medzinárodnej telekomunikačnej únie a Medzinárodnej organizácie pre normalizáciu.
b) Členovia uznávajú úlohu, ktorú zohrajú medzivládne a nevládne organizácie a dohody pri zabezpečovaní účinnej prevádzky vnútroštátnych a globálnych telekomunikačných služieb, predovšetkým Medzinárodná telekomunikačná únia. Členovia v prípade potreby vytvoria príslušné opatrenia na konzultáciu s takými organizáciami o otázkach vyplývajúcich z realizácie tejto prílohy.
PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA ROKOVANÍ O ZÁKLADNÝCH TELEKOMUNIKÁCIÁCH
1. Článok II a príloha týkajúca sa článku II Výnimky vrátane záväzku zapísať do prílohy akékoľvek opatrenia, ktoré nie sú v súlade so zaobchádzaním podľa doložky najvyšších výhod, ktorú bude člen udržiavať, nadobudnú platnosť pre základné telekomunikácie
a) dňom, ktorý bude určený podľa odseku 5 Ministerského rozhodnutia o negociáciách týkajúcich sa základných telekomunikácií, alebo
b) v prípade, ak rokovania nebudú úspešné, k dátumu záverečnej správy Negociačnej skupiny pre základné telekomunikácie uvedenom v tomto rozhodnutí.
2. Odsek 1 sa nevzťahuje na žiadny špecifický záväzok o základných telekomunikáciách, ktorý je zapísaný v Listine člena.
PRÍLOHA 1C
DOHODA O OBCHODNÝCH ASPEKTOCH PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA
ČASŤ I VŠEOBECNÉ USTANOVENIA A ZÁKLADNÉ ZÁSADY
ČASŤ II NORMY TÝKAJÚCE SA DOSTUPNOSTI, ROZSAHU A VYUŽITIA PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA
1. Autorské práva a práva príbuzné autorskému právu
2. Ochranné známky
3. Zemepisné označenia
4. Priemyselné vzory
5. Patenty
6. Topografia (Layout-Designs) integrovaných obvodov
7. Ochrana nezverejnených informácií
8. Kontrola protikonkurenčných praktík v zmluvných licenciách
ČASŤ III PROSTRIEDKY NA DODRŽIAVANIE PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA
1. Všeobecné záväzky
2. Občianskoprávne a správne konania a nápravné opatrenia
3. Dočasné opatrenia
4. Osobitné požiadavky týkajúce sa opatrení na hraniciach
5. Trestné konanie
ČASŤ IV ZÍSKANIE A ZACHOVANIE PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA A S TÝM SÚVISIACE POSTUPY INTER PARTES
ČASŤ V PREDCHÁDZANIE A UROVNÁVANIE SPOROV
ČASŤ VI PRECHODNÉ USTANOVENIA
ČASŤ VII INŠTITUCIONÁLNE A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA
DOHODA
o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva
Členovia,
želajúc si zníženie deformácií a prekážok v medzinárodnom obchode a zohľadňujúc nevyhnutnosť podporovať efektívnu a primeranú ochranu práv duševného vlastníctva a zabezpečiť, aby sa opatrenia a postupy dodržiavania práv duševného vlastníctva samy osebe nestali prekážkami oprávneného obchodu,
uznávajúc na tento účel potrebu nových pravidiel a podmienok týkajúcich sa
a) použiteľnosti základných zásad GATT 1994 a príslušných medzinárodných dohôd alebo dohovorov o duševnom vlastníctve,
b) zabezpečenia primeraných noriem a zásad vzťahujúcich sa na dostupnosť, rozsah a použitie práv duševného vlastníctva súvisiacich s obchodom,
c) zabezpečenia účinných a primeraných prostriedkov na uplatňovanie práv duševného vlastníctva súvisiacich s obchodom s prihliadnutím na rozdiely v národných právnych systémoch,
d) zabezpečenia účinných a urýchlených postupov pre mnohostranné predchádzanie a urovnávanie sporov medzi vládami, a
e) prechodných opatrení zameraných na plnú účasť na výsledkoch rokovaní,

uznávajúc potrebu mnohostranného rámca zásad, pravidiel a predpisov zaoberajúcich sa medzinárodným obchodom s falšovaným tovarom,
uznávajúc, že práva duševného vlastníctva sú súkromnými právami,
uznávajúc zásadné ciele verejnej politiky národných systémov na ochranu duševného vlastníctva vrátane rozvojových a technických cieľov,
uznávajúc tiež osobitné potreby najmenej rozvinutých členských krajín, pokiaľ ide o maximálnu pružnosť pri zavádzaní ich vnútorných právnych predpisov tak, aby sa im umožnilo vytvárať zdravú a životaschopnú technickú základňu,
zdôrazňujúc význam zmierňovania napätia dosiahnutím posilnenia záväzkov na vyriešenie sporov týkajúcich sa otázok obchodných aspektov duševného vlastníctva prostredníctvom mnohostranných postupov,
želajúc si vytvoriť vzájomne výhodný vzťah medzi Svetovou obchodnou organizáciou a Svetovou organizáciou pre duševné vlastníctvo [ďalej len „WIPO"*)], ako aj s ostatnými príslušnými medzinárodnými organizáciami,
dohodli sa takto:

ČASŤ I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA A ZÁKLADNÉ ZÁSADY

Článok 1

Povaha a rozsah záväzkov

1. Členovia uplatnia ustanovenia tejto dohody. Členovia môžu, ale nie sú viazaní uplatňovať vo svojom právnom systéme rozsiahlejšiu ochranu, než požaduje táto dohoda, za predpokladu, že takáto ochrana nie je v rozpore s ustanoveniami tejto dohody. Členovia podľa vlastného uváženia určia vhodný spôsob uplatnenia ustanovení tejto dohody v rámci svojho právneho systému a praxe.
2. Na účely tejto dohody sa výraz „duševné vlastníctvo" vzťahuje na všetky kategórie duševného vlastníctva, ktoré podliehajú ustanoveniam sekcií 1 až 7 časti II.
3. Členovia poskytnú občanom ostatných členov zaobchádzanie ustanovené v tejto dohode.[1]) Pokiaľ ide o príslušné právo duševného vlastníctva, budú sa za občanov ostatných členov považovať tie fyzické osoby a právnické osoby, ktoré spĺňajú kritériá spôsobilosti na ochranu ustanovené v Parížskom dohovore (1967), Bernskom dohovore (1971), Rímskom dohovore a Zmluve o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom, akoby všetci členovia WTO boli členmi týchto dohovorov.[2]) Každý člen využívajúci možnosti ustanovené v článku 5 ods. 3 alebo v článku 6 ods. 2 Rímskeho dohovoru predloží v zmysle týchto ustanovení oznámenie Rade pre obchodné aspekty práv duševného vlastníctva [ďalej len „Rada pre TRIPS"*)].

Článok 2

Dohovory o duševnom vlastníctve

1. Pokiaľ ide o časti II, III a IV tejto dohody, členovia budú dodržiavať ustanovenia článkov 1 až 12 a článok 19 Parížskeho dohovoru (1967).
2. Žiadne ustanovenia častí I až IV tejto dohody sa nedotknú existujúcich povinností, ktoré môžu mať členovia navzájom v zmysle Parížskeho dohovoru, Bernského dohovoru, Rímskeho dohovoru a Zmluvy o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom.

Článok 3

Národné zaobchádzanie

1. Každý člen poskytne občanom ostatných členov rovnako výhodné zaobchádzanie, ako poskytuje svojim občanom, týkajúce sa ochrany[3]) duševného vlastníctva, s výnimkami už poskytnutými v Parížskom dohovore (1967), Bernskom dohovore (1971), Rímskom dohovore alebo Zmluve o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom. Pokiaľ ide o výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a rozhlasových a televíznych vysielateľov, táto povinnosť sa vzťahuje iba na práva stanovené v tejto dohode. Akýkoľvek člen využívajúci možnosti poskytnuté v článku 6 Bernského dohovoru (1971) alebo v článku 16 ods. 1 písm. b) Rímskeho dohovoru predloží oznámenie v zmysle týchto ustanovení Rade pre TRIPS.
2. Členovia môžu využiť výnimky povolené podľa odseku 1 vo vzťahu k súdnym a správnym postupom vrátane výberu adresy pre doručovanie alebo menovania zástupcu v rámci právomoci člena tam, kde sú takéto výnimky nevyhnutné na zabezpečenie súladu s právnymi predpismi, ktoré nie sú nezlučiteľné s ustanoveniami tejto dohody, a kde sa takéto postupy neuplatňujú spôsobom, ktorý by vytváral skryté obmedzenie obchodu.

Článok 4

Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod

V súvislosti s ochranou duševného vlastníctva akákoľvek výhoda, prednosť, výsada alebo úľava, ktorá je priznaná členom občanom ľubovoľnej inej krajiny, sa okamžite a bezpodmienečne poskytne občanom všetkých ostatných členov. Z tejto povinnosti sú vyňaté akékoľvek výhody, prednosti, výsady alebo úľavy poskytnuté členom,
a) vyplývajúce z medzinárodných dohôd o právnej pomoci alebo o výkone práva všeobecnej povahy a neobmedzujúce sa len na ochranu duševného vlastníctva,
b) udelené v súlade s ustanoveniami Bernského dohovoru (1971) alebo Rímskeho dohovoru, ktoré oprávňujú, aby poskytnuté zaobchádzanie nebolo záležitosťou národného zaobchádzania, ale zaobchádzania poskytnutého v inej krajine,
c) týkajúce sa práv výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a rozhlasových a televíznych vysielateľov, ktoré nie sú poskytnuté v tejto dohode,
d) vyplývajúce z medzinárodných dohôd vzťahujúcich sa na ochranu duševného vlastníctva, ktoré nadobudli platnosť pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO, za predpokladu, že takéto dohody sú oznámené Rade pre TRIPS a nevytvárajú svojvoľnú alebo neoprávnenú diskrimináciu voči občanom ostatných členov.

Článok 5

Mnohostranné dohody o získaní alebo zachovaní ochrany

Povinnosti podľa článkov 3 a 4 sa neuplatňujú na postupy ustanovené v mnohostranných dohodách uzavretých pod záštitou WIPO vzťahujúcich sa na získanie alebo zachovanie práv duševného vlastníctva.

Článok 6

Vyčerpanie práva

Na účely urovnávania sporov podľa tejto dohody s výnimkou ustanovení článkov 3 a 4 nebude nič v tejto dohode použité na riešenie otázky vyčerpania práv duševného vlastníctva.

Článok 7

Ciele

Ochrana a dodržiavanie práv duševného vlastníctva by mali prispieť k podpore technických inovácií a k prevodu a rozširovaniu technológie, k vzájomným výhodám výrobcov a užívateľov technických znalostí spôsobom, ktorý prispeje k sociálnemu a ekonomickému blahobytu a k rovnováhe práv a záväzkov.

Článok 8

Zásady

1. Členovia môžu pri príprave alebo pri zmenách národných právnych predpisov prijímať opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na ochranu verejného zdravia a výživy obyvateľstva a na podporu verejných záujmov v oblastiach životného významu svojho sociálno-ekonomického a technického rozvoja, za predpokladu, že takéto opatrenia sú v súlade s ustanoveniami tejto dohody.
2. Primerané opatrenia za predpokladu, že sú v súlade s ustanoveniami tejto dohody, sa môžu prijať na predchádzanie zneužitia práv duševného vlastníctva zo strany majiteľov práv alebo na uchyľovanie sa k praktikám, ktoré nevhodne obmedzujú obchod alebo nepriaznivo ovplyvňujú medzinárodný prevod technológií.

ČASŤ II

NORMY TÝKAJÚCE SA DOSTUPNOSTI, ROZSAHU A VYUŽITIA PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

SEKCIA 1: AUTORSKÉ PRÁVA A PRÁVA PRÍBUZNÉ AUTORSKÉMU PRÁVU

Článok 9

Vzťah k Bernskému dohovoru

1. Členovia budú dodržiavať ustanovenia článkov 1 až 21 Bernského dohovoru (1971) a jeho príloh. Členovia však nebudú mať práva alebo záväzky podľa tejto dohody, pokiaľ ide o práva udelené podľa článku 6 bis tohto dohovoru alebo o práva z tohto článku odvodené.
2. Ochrana autorských práv sa bude vzťahovať na vyjadrenie, a nie na myšlienky, postupy, metódy činnosti alebo matematické pojmy ako také.

Článok 10

Počítačové programy a súbor dát

1. Počítačové programy, či už v zdrojovom alebo v strojovom kóde, budú chránené ako literárne diela podľa Bernského dohovoru (1971).
2. Súbor dát alebo iného materiálu, či už schopné spracovania počítačom alebo v inej forme, ktoré z dôvodu výberu alebo usporiadania svojho obsahu predstavujú duševné výtvory, budú chránené ako také. Táto ochrana, ktorá sa nevzťahuje na dáta alebo materiál, sa nebude týkať žiadneho autorského práva uplatneného na dáta alebo materiál.

Článok 11

Nájomné práva
Členovia poskytnú, aspoň pokiaľ ide o počítačové programy a kinematografické diela, autorom a ich zákonným nástupcom právo povoliť alebo zakázať obchodné prenajímanie originálov alebo kópií svojich diel chránených autorským právom. Člen nemá tento záväzok vo vzťahu ku kinematografickým dielam za predpokladu, že takéto prenajímanie neviedlo k rozsiahlemu vytváraniu kópií týchto diel, čo zásadným spôsobom poškodzuje výhradné právo udeľovať súhlas na rozmnoženie diela poskytnuté u tohto člena autorom a ich zákonným nástupcom. Pokiaľ ide o počítačové programy, táto povinnosť sa nevzťahuje na prenájmy, pri ktorých sám program nie je podstatným predmetom prenájmu.
Článok 12
Ochranná doba
Ak je ochranná doba diela iného, ako je fotografické dielo alebo dielo z oblasti úžitkového umenia, počítaná na inom základe, ako je život fyzickej osoby, nebude táto doba kratšia ako 50 rokov od konca kalendárneho roku oprávneného zverejnenia, a ak chýba takéto oprávnené zverejnenie v priebehu 50 rokov od vytvorenia diela, nebude táto doba kratšia ako 50 rokov od konca kalendárneho roku vytvorenia diela.
Článok 13
Obmedzenia a výnimky
Členovia obmedzia obmedzenia a výnimky z výlučných práv na tie špeciálne prípady, ktoré nie sú v rozpore s bežným využívaním diela a neopodstatnene nepoškodzujú oprávnené záujmy majiteľa práva.
Článok 14
Ochrana výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a rozhlasových a televíznych vysielateľov
1. Výkonní umelci budú mať, pokiaľ ide o záznam z ich vystúpenia na zvukovej nahrávke, možnosť zabrániť konaniam, ak k nim došlo bez ich súhlasu, ako je záznam ich ešte nezaznamenaných vystúpení a rozmnožovanie týchto záznamov. Výkonní umelci budú mať taktiež možnosť zabrániť konaniam, ak k nim došlo bez ich súhlasu, ako je vysielanie prostredníctvom bezdrôtového šírenia a verejný prenos ich živých vystúpení.
2. Výrobcom zvukových záznamov bude poskytnuté právo povoliť alebo zakázať priame alebo nepriame rozmnožovanie ich zvukových záznamov.
3. Rozhlasoví a televízni vysielatelia budú mať právo zakázať ďalšie konania, ku ktorým došlo bez ich súhlasu, ako je záznam, rozmnožovanie záznamov a opakované vysielanie bezdrôtovým spôsobom, ako aj verejný prenos televíznych programov. Ak členovia neposkytnú rozhlasovým a televíznym vysielateľom takéto práva, zabezpečia vlastníkom autorských práv v oblasti vysielania možnosť zabrániť už uvedeným konaniam v súlade s ustanoveniami Bernského dohovoru (1971).
4. Ustanovenia článku 11 týkajúce sa počítačových programov sa budú vzťahovať mutatis mutandis na výrobcov zvukových nahrávok a iných nositeľov práv na zvukové nahrávky ustanovených podľa právneho poriadku člena. Ak bude 15. apríla 1994 u člena platný systém spravodlivého odmeňovania nositeľov práv týkajúci sa prenajímania zvukových nahrávok, môže člen tento systém zachovať za predpokladu, že obchodné prenajímanie zvukových nahrávok nespôsobuje výrazné poškodenie výlučných práv nositeľov práv udeliť súhlas na rozmnoženie diela.
5. Ochranná doba bude podľa tejto dohody pre výkonných umelcov a výrobcov zvukových nahrávok trvať najmenej 50 rokov od konca kalendárneho roku, v ktorom bol vyrobený záznam alebo sa vystúpenie uskutočnilo. Ochranná doba ustanovená v súlade s odsekom 3 bude trvať aspoň 20 rokov od konca kalendárneho roku, v ktorom sa vysielanie uskutočnilo.
6. Ktorýkoľvek člen môže vo vzťahu k právam udeleným podľa odsekov 1, 2 a 3 stanoviť podmienky, obmedzenia, výnimky a výhrady v rozsahu, ktorý pripúšťa Rímsky dohovor. Na práva výkonných umelcov a výrobcov zvukových nahrávok v oblasti zvukových nahrávok sa však budú vzťahovať mutatis mutandis aj ustanovenia článku 18 Bernského dohovoru (1971).
SEKCIA 2: OCHRANNÉ ZNÁMKY
Článok 15
Predmet ochrany
1. Akékoľvek označenie alebo akákoľvek kombinácia označení, ktorá je spôsobilá rozlíšiť tovary alebo služby jedného podniku od tovarov alebo služieb iných podnikov, bude schopná tvoriť ochrannú známku. Takéto označenia, predovšetkým slová zahŕňajúce osobné mená, písmená, číslovky, obrazové prvky a kombinácie farieb, ako aj akákoľvek kombinácia takýchto označení, budú spôsobilé na registráciu ako ochranné známky. Tam, kde v zásade nemožno pomocou

znakov rozlíšiť jednotlivé tovary alebo služby, členovia môžu podmieniť registračnú spôsobilosť rozlišovacou schopnosťou získanou použitím. Členovia môžu požadovať ako podmienku registrácie vizuálnu rozoznateľnosť znakov.
2. Odsek 1 sa nebude rozumieť tak, aby zabraňoval členovi odmietnutie registrácie ochrannej známky na základe iných dôvodov za predpokladu, že sa neodchyľujú od ustanovení Parížskeho dohovoru (1967).
3. Členovia môžu podmieniť registračnú spôsobilosť použitím. Skutočné používanie ochrannej známky však nebude podmienkou na predloženie prihlášky na registráciu. Prihláška sa nezamietne len z toho dôvodu, že sa zamýšľané použitie neuskutočnilo pred uplynutím obdobia troch rokov od dňa podania prihlášky.
4. Povaha tovarov a služieb, na ktoré sa má ochranná známka vzťahovať, nebude v žiadnom prípadne predstavovať prekážku registrácie tejto ochrannej známky.
5. Členovia zverejnia každú ochrannú známku buď pred jej registráciou, alebo okamžite po jej zaregistrovaní a poskytnú primeranú možnosť na podanie žiadosti na výmaz registrácie. Okrem toho môžu členovia poskytnúť možnosť na uplatnenie námietok proti zápisu ochrannej známky.
Článok 16
Udelené práva
1. Majiteľ zaregistrovanej ochrannej známky bude mať výlučné právo zabrániť všetkým tretím stranám, ktoré nemajú súhlas majiteľa, používať pri obchodnej činnosti rovnaké alebo podobné označenie pre tovary alebo služby, ktoré sú rovnaké alebo podobné tým, pre ktoré je ochranná známka registrovaná, a kde by takéto používanie malo za následok pravdepodobnosť zámeny. V prípade používania rovnakého označenia pre rovnaké tovary alebo služby sa bude pravdepodobnosť zámeny predpokladať. Už uvedené práva nebudú obmedzovať žiadne predchádzajúce práva, ani nebudú mať vplyv na možnosť členov, aby poskytovali práva na základe používania.
2. Článok 6 bis Parížskeho dohovoru (1967) sa použije mutatis mutandis na služby. Pri určovaní, či je ochranná známka všeobecne známa, bude člen zohľadňovať, či je ochranná známka známa v príslušnom okruhu verejnosti vrátane znalostí príslušného člena, ktoré získal ako dôsledok propagácie tejto ochrannej známky.
3. Článok 6 bis Parížskeho dohovoru (1967) sa použije mutatis mutandis na tovary alebo služby, ktoré nie sú podobné tým, pre ktoré sa ochranná známka zaregistrovala, za predpokladu, že používanie tejto ochrannej známky vo vzťahu k týmto tovarom alebo k službám by ukazovalo na vzťah medzi týmito tovarmi alebo službami a majiteľom zaregistrovanej ochrannej známky, a za predpokladu, že záujmy majiteľa zaregistrovanej ochrannej známky by mohli byť týmto používaním poškodené.
Článok 17
Výnimky
Členovia môžu poskytovať obmedzené výnimky z práv udelených ochrannou známkou, ako je správne použitie opisných výrazov, za predpokladu, že takéto výnimky budú zohľadňovať oprávnené záujmy majiteľa ochrannej známky a tretích strán.
Článok 18
Doba ochrany
Počiatočná registrácia a každé obnovenie registrácie ochrannej známky bude platiť najmenej sedem rokov. Registrácia ochrannej známky bude obnoviteľná neobmedzene.
Článok 19
Požiadavka používania
1. Ak sa vyžaduje používanie na zachovanie registrácie, môže byť ochranná známka vymazaná len pre nepoužívanie počas neprerušeného obdobia v trvaní aspoň troch rokov, ak majiteľ ochrannej známky nepreukáže uvedené oprávnené dôvody opierajúce sa o existenciu prekážok takéhoto používania. Okolnosti vznikajúce nezávisle od vôle majiteľa ochrannej známky, ktoré tvoria prekážku používania ochrannej známky, ako je napríklad dovozné obmedzenie alebo iné vládne požiadavky na tovary alebo služby chránené ochrannou známkou, sa budú uznávať ako oprávnené dôvody jej nepoužívania.
2. Ak sa tak deje so súhlasom majiteľa ochrannej známky, bude sa používanie inou osobou uznávať ako používanie ochrannej známky na účel zachovania registrácie.
Článok 20
Iné požiadavky
Používanie ochrannej známky pri obchodnej činnosti nebude neodôvodnene zaťažované osobitnými požiadavkami, ako je používanie s inou ochrannou známkou, používanie osobitným spôsobom

alebo používanie spôsobom, ktorý by poškodil jej schopnosť rozlíšiť tovary alebo služby jedného podniku od tovaru a služieb iných podnikov. Tým sa nevylučuje požiadavka stanovujúca používanie ochrannej známky, ktorá identifikuje podnik vyrábajúci tovary alebo poskytujúci služby súčasne, ale bez vzájomnej väzby s ochrannou známkou rozlišujúcou príslušné špecifické tovary alebo služby tohto podniku.

Článok 21

Licencie a prevod

Členovia môžu stanoviť podmienky poskytovania licencií a prevodu ochranných známok pod podmienkou, že nútené licencie na ochranné známky nebudú povolené a že majiteľ zaregistrovanej ochrannej známky bude mať právo prevodu ochrannej známky, pričom by sa nemusel nevyhnutne previesť predmet činnosti, ku ktorému ochranná známka prináleží.

SEKCIA 3: ZEMEPISNÉ OZNAČENIA

Článok 22

Ochrana zemepisného označenia

1. Zemepisnými označeniami sa na účely tejto dohody rozumejú označenia, ktoré označujú tovar ako pochádzajúci z územia člena alebo z oblasti, alebo z lokality na tomto území, ak danú kvalitu, povesť a iné charakteristické znaky tovaru možno v podstate pripísať jeho zemepisnému pôvodu.

2. Pokiaľ ide o zemepisné označenie, členovia zabezpečia zainteresovaným stranám právne prostriedky na zabránenie

a) použitia akéhokoľvek spôsobu označovania alebo prezentácie tovaru, ktorý uvádza alebo naznačuje, že príslušný tovar pochádza z inej zemepisnej oblasti, ako je skutočné miesto jeho pôvodu, spôsobom, ktorý uvádza verejnosť do omylu, pokiaľ ide o zemepisný pôvod tovaru,

b) akéhokoľvek používania, ktoré predstavuje akt nekalej súťaže v zmysle článku 10 bis Parížskeho dohovoru (1967).

3. Člen z úradnej moci, ak to jeho právny poriadok povoľuje, alebo na požiadanie zainteresovanej strany odmietne regitráciu alebo vymaže ochrannú známku, ktorá pozostáva zo zemepisného označenia vzťahujúceho sa na tovary nepochádzajúce z uvedeného územia, ak používanie označenia v ochrannej známke pre takéto tovary u príslušného člena je takej povahy, že by uvádzalo verejnosť do omylu v súvislosti so skutočným miestom pôvodu.

4. Ochrana podľa odsekov 1, 2 a 3 sa bude vzťahovať na zemepisné označenie, ktoré aj keď je doslova pravdivé z hľadiska územia, oblasti alebo lokality, z ktorej tovary pochádzajú, nepravdivo vzbudzuje vo verejnosti predstavu, že tovary pochádzajú z iného územia.

Článok 23

Dodatočná ochrana zemepisného označenia vín a liehovín

1. Každý člen zabezpečí zainteresovaným stranám právne prostriedky na zabránenie používania zemepisného označenia označujúceho pôvod vína pre vína, ktoré nepochádzajú z miesta uvedeného v príslušnom zemepisnom označení, alebo označujúceho liehoviny pre liehoviny, ktoré nepochádzajú z miesta uvedeného v príslušnom zemepisnom označení, aj v prípadoch, keď sa skutočný pôvod výrobkov uvádza, alebo sa použije zemepisné označenie v preklade, alebo je sprevádzané výrazmi, ako sú „druh", „typ", „štýl", „kópia" alebo podobne.[4])

2. Registrácia ochrannej známky pre vína, ktorá pozostáva zo zemepisného označenia identifikujúceho vína, alebo pre liehoviny, ktorá pozostáva zo zemepisného označenia identifikujúceho liehoviny, bude odmietnutá alebo ochranná známka vymazaná, a to z úradnej moci, ak to právne predpisy člena pripúšťajú, alebo na požiadanie zainteresovanej strany vo vzťahu k takým vínam alebo k liehovinám, ktoré nemajú tento pôvod.

3. V prípade rovnako znejúcich zemepisných označení vín bude ochrana poskytnutá každému označeniu s výnimkou ustanovení článku 22 ods. 4. Každý člen ustanoví praktické podmienky, na ktorých základe budú príslušné rovnako znejúce označenia navzájom odlíšené od iných, a zohľadní potrebu, aby bolo zabezpečené spravodlivé zaobchádzanie so zainteresovanými výrobcami a aby spotrebitelia neboli uvedení do omylu.

4. V záujme uľahčenia ochrany zemepisných označní vín Rada pre TRIPS uskutoční rokovania týkajúce sa vytvorenia mnohostranného systému oznamovania a registrácie zemepisných označení vín spôsobilých chrániť tých členov, ktorí sa podieľajú na systéme.

Článok 24

Medzinárodné rokovania, výnimky

1. Členovia súhlasia, že začnú rokovania zamerané na zvýšenie ochrany jednotlivých zemepisných označení podľa článku 23. Ustanovenia odsekov 4 až 8 člen nepoužije, aby odmietol viesť rokovanie alebo uzatvárať dvojstranné alebo mnohostranné dohody. V súvislosti s týmito

rokovaniami budú členovia ochotní posúdiť ďalšie uplatňovanie týchto ustanovení na jednotlivé zemepisné označenia, ktorých použitie bolo predmetom týchto rokovaní.
2. Rada pre TRIPS preskúma uplatňovanie ustanovení tejto sekcie; prvé také preskúmanie sa uskutoční do dvoch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO. Akákoľvek záležitosť ovplyvňujúca dodržiavanie povinností podľa týchto ustanovení môže byť prednesená rade, ktorá na požiadanie člena bude konzultovať s ktorýmkoľvek členom alebo s členmi v súvislosti s takou záležitosťou, pri ktorej nebolo možné nájsť uspokojivé riešenie prostredníctvom dvojstranných alebo mnohostranných konzultácií medzi príslušnými členmi. Rada podnikne také opatrenia, ktoré môžu byť dohodnuté na uľahčenie pôsobenia a podpory cieľov tejto sekcie.
3. Pri zavádzaní tejto sekcie člen nezníži ochranu zemepisných označení, ktoré existovali u tohto člena bezprostredne pred dátumom nadobudnutia platnosti Dohody WTO.
4. Žiadne ustanovenie tejto sekcie nebude vyžadovať od člena, aby zabránil pokračujúcemu a podobnému používaniu určitého zemepisného označenia iného člena označujúceho vína alebo liehoviny v súvislosti s tovarmi alebo so službami dodávanými ktorýmkoľvek jeho občanom alebo osobou, ktorá má uňho sídlo a ktorá používa toto zemepisné označenie nepretržite v súvislosti s rovnakými alebo príbuznými tovarmi alebo službami na území tohto člena buď a) aspoň počas 10 rokov pred 15. aprílom 1994, alebo b) v dobrej viere pred týmto dátumom.
5. Ak bola ochranná známka prihlásená alebo zaregistrovaná v dobrej viere alebo ak boli práva na ochrannú známku získané prostredníctvom užívania v dobrej viere buď
(a) pred dátumom uplatňovania týchto ustanovení u tohto člena, ako je to ustanovené v časti VI, alebo
(b) predtým, ako je zemepisné označenie chránené vo svojej krajine pôvodu,
opatrenia prijaté na uplatňovanie tejto sekcie nebudú na úkor registračnej spôsobilosti alebo platnosti registrácie ochrannej známky, alebo práva používať ochrannú známku na základe toho, že táto ochranná známka je zhodná so zemepisným označením alebo mu je podobná.
6. Žiadne ustanovenie tejto sekcie nebude vyžadovať, aby člen uplatňoval jej ustanovenia na zemepisné označenie ľubovoľného iného člena pri tovaroch alebo službách, pre ktoré je príslušné označenie zhodné so zaužívaným výrazom v bežnej reči ako bežným názvom pre tieto tovary alebo služby na území tohto člena. Žiadne ustanovenie tejto sekcie nebude vyžadovať, aby člen uplatňoval jej ustanovenia na zemepisné označenie ľubovoľného iného člena týkajúceho sa výrobkov z vinnej révy, pre ktoré je príslušné zemepisné označenie zhodné so zaužívaným názvom odrody hrozna, ktorá rastie na území tohto člena k dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO.
7. Člen môže stanoviť, že akákoľvek žiadosť uskutočnená na základe tejto sekcie v súvislosti s používaním alebo registráciou ochrannej známky musí byť predložená do piatich rokov po tom, ako sa zneužívanie chráneného označenia stalo všeobecne známym u tohto člena, alebo po dátume registrácie ochrannej známky u tohto člena za predpokladu, že ochranná známka bola k tomuto dátumu zverejnená, ak je tento dátum skorší ako dátum, ktorým sa zneužívanie u tohto člena stalo všeobecne známym za predpokladu, že zemepisné označenie sa nepoužije alebo neregistruje so zlým úmyslom.
8. Ustanovenia tejto sekcie nebudú nijakým spôsobom na úkor práva akejkoľvek osoby používať počas obchodnej činnosti svoje meno alebo meno svojho predchodcu v podnikaní okrem prípadov, keď sa také meno použije spôsobom, ktorý uvádza verejnosť do omylu.
9. Podľa tejto dohody nevznikne povinnosť chrániť zemepisné označenia, ktoré nie sú alebo prestali byť chránené vo svojich krajinách pôvodu alebo ktoré sa prestali v tejto krajine používať.

SEKCIA 4: PRIEMYSELNÉ VZORY

Článok 25

Požiadavky na ochranu

1. Členovia poskytnú ochranu nezávisle vytvoreným priemyselným vzorom, ktoré sú nové alebo pôvodné. Členovia môžu stanoviť, že vzory nie sú nové alebo pôvodné, ak sa podstatne neodlišujú od známych vzorov alebo kombinácií znakov známych vzorov. Členovia môžu stanoviť, že takáto ochrana sa nebude vzťahovať na vzory určované na základe technických alebo funkčných hľadísk.
2. Každý člen zabezpečí, aby požiadavky na zabezpečenie ochrany textilných vzorov, najmä pokiaľ ide o náklady, skúšky alebo zverejnenia, nezhoršili neprimerane možnosť požadovať a získať takúto ochranu. Členovia môžu splniť túto povinnosť prostredníctvom právnej úpravy priemyselných vzorov alebo autorských práv.

Článok 26

Ochrana

1. Majiteľ chráneného priemyselného vzoru bude mať právo zabrániť tretím stranám, ktoré nemajú jeho súhlas, vyrábať, predávať alebo dovážať výrobky, ktoré zahŕňajú alebo obsahujú vzor, ktorý je

kópiou alebo v podstate kópiou chráneného vzoru, ak sa také činnosti uskutočňujú na obchodné účely.
2. Členovia môžu poskytovať obmedzené výnimky týkajúce sa ochrany priemyselných vzorov za predpokladu, že takéto výnimky nebudú neprimerane v rozpore s bežným využívaním chránených priemyselných vzorov a nebudú neprimerane na úkor oprávnených záujmov majiteľa chráneného vzoru, zohľadňujúc oprávnené záujmy tretích strán.
3. Doba platnosti možnej ochrany bude najmenej 10 rokov.
SEKCIA 5: PATENTY
Článok 27
Patentovateľný predmet
1. S výnimkou ustanovení odsekov 2 a 3 sa môžu udeliť patenty na akékoľvek vynálezy bez ohľadu na to, či ide o výrobky alebo výrobné postupy vo všetkých oblastiach techniky, za predpokladu, že sú nové, obsahujú tvorivú činnosť a sú priemyselne využiteľné.[5]) S výnimkou článku 65 ods. 4, článku 70 ods. 8 a odseku 3 tohto článku budú patenty dostupné a patentové práva uplatniteľné bez diskriminácie, pokiaľ ide o miesto vynálezu, technickú oblasť alebo o skutočnosť, či ide o výrobky dovážané alebo vyrábané na mieste.
2. Členovia môžu vylúčiť z patentovateľnosti vynálezy, ktorých obchodnému využitiu na ich území treba zabrániť s cieľom ochrániť verejný poriadok alebo morálku vrátane ochrany života, zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, alebo s cieľom vážne poškodiť životné prostredie za predpokladu, že takéto vylúčenie sa neuskutočňuje iba preto, že využitie je zakázané podľa zákona.
3. Členovia môžu z patentovateľnosti vylúčiť aj
a) diagnostické, terapeutické a chirurgické metódy liečby ľudí alebo zvierat,
b) rastliny a zvieratá iné ako mikroorganizmy a v podstate biologické postupy na pestovanie rastlín alebo zvierat iné ako nebiologické a mikrobiologické postupy. Členovia však poskytnú ochranu odrodám rastlín buď patentmi, alebo účinným systémom sui generis, alebo ich kombináciou. Ustanovenia tohto odseku sa opätovne preskúmajú po štyroch rokoch po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.
Článok 28
Udelené práva
1. Patent bude poskytovať jeho majiteľovi tieto výlučné práva:
a) v prípade, ak je predmetom patentu výrobok, zabrániť tretím stranám, ktoré nemajú jeho súhlas v týchto činnostiach, vyrábať, používať, ponúkať na predaj, predávať alebo dovážať[6]) na tieto účely tento výrobok,
b) v prípade, ak je predmetom patentu výrobný postup, zabrániť tretím stranám, ktoré nemajú jeho súhlas používať výrobný postup, používať, ponúkať na predaj, predávať alebo dovážať na tieto účely prinajmenšom výrobok priamo získaný týmto výrobným postupom.
2. Majitelia patentov budú mať tiež právo previesť alebo postúpiť patent sukcesiou a uzatvárať licenčné zmluvy.
Článok 29
Podmienky pre prihlasovateľov patentu
1. Členovia budú požadovať, aby prihlasovateľ patentu objasnil vynález dostatočne jasným a úplným spôsobom, aby odborník mohol realizovať tento vynález, a môžu požadovať, aby prihlasovateľ uviedol najlepší spôsob realizácie vynálezu tak, ako je vynálezcovi známy ku dňu podania prihlášky, alebo v prípade, keď sa uplatňuje priorita, ku dňu priority prihlášky.
2. Členovia môžu požadovať od prihlasovateľa patentu poskytnutie informácií o príslušných zahraničných prihláškach, ktoré predložil, a o patentoch, ktoré boli v zahraničí udelené.
Článok 30
Výnimky z udelených práv
Členovia môžu poskytnúť obmedzené výnimky z výlučných práv udelených patentom za predpokladu, že takéto výnimky nebudú neprimerane v rozpore s bežným využívaním patentu a že nebudú neprimerane na úkor oprávnených záujmov majiteľa patentu s tým, že budú zohľadňovať oprávnené záujmy tretích strán.
Článok 31
Iné použitie bez súhlasu nositeľa práva
Ak právny poriadok člena povoľuje iné použitie[7]) predmetu patentu bez súhlasu nositeľa práva vrátane použitia vládou alebo tretími stranami na základe súhlasu vlády, budú rešpektované tieto ustanovenia:
a) súhlas k takémuto použitiu sa udelí na základe okolností jednotlivého prípadu,

b) takéto použitie sa môže povoliť, iba ak sa pred takýmto použitím navrhovaný užívateľ usiloval získať súhlas od majiteľa práva za primeraných obchodných podmienok a termínov a ak sa toto úsilie skončilo v primeranom čase bez úspechu. Člen sa môže zrieknuť takejto požiadavky v prípade výnimočného stavu alebo za iných mimoriadne naliehavých okolností, alebo v prípadoch verejného neobchodného použitia. V situáciách výnimočného stavu alebo za iných mimoriadne naliehavých okolností však bude majiteľ práva upovedomený, len čo sa to bude dať rozumne uskutočniť. Ak v prípade verejného neobchodného použitia vláda alebo zmluvná strana bez uskutočnenia patentového prieskumu vedia alebo majú preukazateľné dôvody vedieť, že platný patent je alebo bude použitý vládou alebo pre vládu, držiteľ patentu bude informovaný okamžite,
c) rozsah a trvanie takéhoto použitia budú obmedzené na účel, na ktorý bol vydaný súhlas, a v prípade polovodičovej technológie bude udelený len na verejné neobchodné použitie alebo na zabránenie praktikám, o ktorých sa v súdnom alebo v správnom konaní rozhodlo, že sú protikonkurenčné,
d) takéto použitie bude nevýlučné,
e) takéto použitie bude neprevoditeľné okrem tej časti podniku alebo klientely, ktorá disponuje takýmto použitím,
f) na akékoľvek takéto použitie bude daný súhlas hlavne na zásobovanie domáceho trhu člena, ktorý na takéto použitie dá súhlas,
g) súhlas s takýmto použitím sa bude dať vypovedať s výnimkou primeranej ochrany oprávnených záujmov osôb, ktoré súhlas získali, a pokiaľ okolnosti, ktoré k tomu viedli, prestali existovať a zrejme sa nebudú opakovať. Príslušný orgán bude mať na základe odôvodnenej žiadosti právo preskúmať pretrvávanie týchto okolností,
h) majiteľovi práva bude vyplatená primeraná náhrada podľa okolností každého prípadu, berúc do úvahy ekonomickú hodnotu súhlasu,
i) právoplatnosť akéhokoľvek rozhodnutia týkajúceho sa súhlasu s takýmto použitím bude podliehať súdnemu preskúmaniu alebo inému nezávislému preskúmaniu odlišným vyšším orgánom tohto člena,
j) akékoľvek rozhodnutie týkajúce sa náhrady poskytnutej v prípade takéhoto použitia bude podliehať súdnemu preskúmaniu alebo inému nezávislému preskúmaniu odlišným vyšším orgánom príslušného člena,
k) členovia nemajú povinnosť uplatňovať podmienky ustanovené v písmenách b) a f), ak je takéto použitie povolené na účel nápravy konania, o ktorom sa v súdnom alebo v správnom konaní rozhodlo, že je protikonkurenčné. V týchto prípadoch sa pri určení výšky náhrady môže zohľadniť nutnosť napraviť protikonkurenčné konanie. Príslušné orgány budú mať právo odmietnuť vypovedanie súhlasu, ak sa okolnosti, ktoré k takémuto súhlasu viedli, môžu opakovať,
l) ak bude daný súhlas s takýmto použitím s cieľom umožniť použitie patentu („druhý patent"), ktorý nemôže byť použitý bez porušenia iného patentu („prvý patent"), budú platiť tieto ďalšie podmienky:
i) vynález, na ktorý sa uplatňuje nárok v druhom patente, predstavuje dôležitý technický pokrok značného ekonomického významu vo vzťahu k vynálezu, na ktorý sa uplatňuje nárok v prvom patente,
ii) majiteľ prvého patentu bude oprávnený na vzájomnú krížovú licenciu za primeraných podmienok na využitie vynálezu, na ktorý sa uplatňuje nárok v druhom patente, a
iii) súhlas na použitie prvého patentu nebude prevoditeľný okrem prípadu s prevodom druhého patentu.

Článok 32

Zrušenie/Odňatie

Akékoľvek rozhodnutia o zrušení alebo o odňatí patentu bude môcť preskúmať súd.

Článok 33

Ochranná doba

Platná ochranná doba sa neskončí pred uplynutím obdobia dvadsiatich rokov počítaných odo dňa podania prihlášky.[8])

Článok 34

Patenty na výrobný postup: dôkazné bremeno

1. Na účel občianskoprávnych konaní v súvislosti s porušovaním práv majiteľa uvedených v článku 28 ods. 1 písm. b), ak je predmetom patentu postup na získanie výrobku, budú mať súdne orgány právomoc nariadiť žalovanému, aby dokázal, že postup na získanie zhodného výrobku sa líši od patentovaného postupu. Z tohto dôvodu členovia stanovia, že v prípade aspoň jednej z nasledujúcich okolností sa bude akýkoľvek zhodný výrobok, ktorý je vyrábaný bez súhlasu

majiteľa patentu, považovať, ak neexistuje dôkaz o opaku, za výrobok získaný patentovaným postupom,
a) ak výrobok získaný patentovaným postupom je nový,
b) ak je podstatná pravdepodobnosť, že zhodný výrobok bol vyrobený týmto postupom a majiteľ patentu nebol schopný primeraným úsilím určiť skutočne použitý výrobný postup.
2. Akýkoľvek člen bude môcť stanoviť, aby dôkazné bremeno uvedené v odseku 1 spočívalo na údajnom porušovateľovi, iba ak bude splnená podmienka uvedená v písmene a) alebo ak bude splnená podmienka uvedená v písmene b).
3. Pri predložení dôkazu o opaku budú zohľadnené oprávnené záujmy žalovaného na ochranu jeho výrobných a obchodných tajomstiev.

SEKCIA 6: TOPOGRAFIA (LAYOUT-DESIGNS) INTEGROVANÝCH OBVODOV

Článok 35

Vzťah k Zmluve IPIC

Členovia súhlasia, že poskytnú ochranu topografií integrovaných obvodov (ďalej len „topografia") v súlade s článkami 2 až 7 [okrem článku 6 ods. 3, článku 12 a článku 16 ods. 3 Zmluvy o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom (IPIC)] a navyše budú dodržiavať ďalej uvedené ustanovenia.

Článok 36

Rozsah ochrany

S výnimkou ustanovení článku 37 ods. 1 budú členovia považovať za nezákonné nasledujúce činnosti, ak sú vykonávané bez povolenia nositeľa práva:[9]) dovoz, predaj alebo iná distribúcia na obchodné účely chránenej topografie, integrovaného obvodu, v ktorom je chránená topografia zahrnutá, alebo výrobku obsahujúceho integrovaný obvod iba dovtedy, kým aj naďalej obsahuje nezákonne reprodukované topografie.

Článok 37

Postup nevyžadujúci súhlas nositeľa práva

1. Napriek ustanoveniam článku 36 žiaden člen nebude považovať za nezákonné uskutočňovanie akejkoľvek činnosti uvedenej v tomto článku vo vzťahu k integrovanému obvodu obsahujúcemu nezákonne reprodukovanú topografiu alebo k ľubovoľnému predmetu, ktorý obsahuje takýto integrovaný obvod, ak osoba vykonávajúca alebo prikazujúca takéto činnosti nevedela a nemala dostatočný dôvod vedieť pri získavaní integrovaného obvodu alebo predmetu obsahujúceho takýto integrovaný obvod, že obsahuje nezákonne reprodukovanú topografiu. Členovia stanovia, že po období, keď táto osoba získala dostatočné oznámenie, že topografia bola nezákonne reprodukovaná, môže táto osoba uskutočniť akékoľvek činnosti týkajúce sa zásob, ktoré sú k dispozícii, alebo zásob objednaných pred týmto obdobím, ale bude povinná zaplatiť nositeľovi práva sumu zodpovedajúcu primeranému licenčnému poplatku, ktorý by sa inak platil pri slobodne dohodnutej licencii na takúto topografiu.
2. Podmienky ustanovené v článku 31 písm. a) až k) sa budú uplatňovať mutatis mutandis v prípade akéhokoľvek nedobrovoľného udelenia licencie na topografiu alebo jej použitia vládou alebo pre vládu bez súhlasu nositeľa práva.

Článok 38

Ochranná doba

1. U členov vyžadujúcich registráciu ako podmienku ochrany sa neskončí ochranná doba topografie pred uplynutím 10 rokov odo dňa podania žiadosti o registráciu alebo od prvého obchodného využitia uskutočneného kdekoľvek na svete.
2. U členov nevyžadujúcich registráciu ako podmienku ochrany budú topografie chránené počas obdobia minimálne 10 rokov odo dňa prvého obchodného využitia uskutočneného kdekoľvek na svete.
3. Napriek odsekom 1 a 2 môže člen stanoviť, že ochrana zanikne 15 rokov po vytvorení topografie.

SEKCIA 7: OCHRANA NEZVEREJNENÝCH INFORMÁCIÍ

Článok 39

1. Pri zabezpečovaní efektívnej ochrany proti nekalej súťaži ustanovenej v článku 10 bis Parížskeho dohovoru (1967) členovia budú ochraňovať nezverejnené informácie v súlade s odsekom 2 a údaje predložené vládam alebo vládnym inštitúciám v súlade s odsekom 3.
2. Fyzické osoby a právnické osoby budú mať možnosť zabrániť, aby informácie, ktoré majú právoplatne vo svojej držbe, boli zverejnené, získané alebo použité inými osobami bez ich súhlasu spôsobom, ktorý je v rozpore s čestnou obchodnou praxou,[10]) ak takéto informácie

a) sú tajné v tom zmysle, že nie sú ako celok alebo presná zostava a súhrn jej častí všeobecne známe alebo bežne prístupné osobám v kruhoch, ktoré sa bežne zaoberajú príslušným druhom informácií,
b) majú obchodnú hodnotu z dôvodu svojho utajenia a
c) osoby, ktoré ich majú právoplatne vo svojej držbe, uskutočnili za daných okolností primerané kroky, aby ich udržali v tajnosti.
3. Členovia, ktorí budú požadovať ako podmienku na vydanie povolenia na obchodovanie s farmaceutickými alebo poľnohospodárskymi chemickými výrobkami, ktoré využívajú nové chemické látky, predloženie nezverejnených výsledkov skúšok alebo iných údajov, ktorých vznik vyžaduje výrazné úsilie, budú chrániť takéto údaje pred nekalým obchodným použitím. Navyše členovia budú chrániť takéto údaje pred zverejnením s výnimkou prípadov, ak je nevyhnutné chrániť verejnosť alebo ak sa nepodnikli kroky na zabezpečenie ochrany údajov pred nekalým obchodným použitím.
SEKCIA 8: KONTROLA PROTIKONKURENČNÝCH PRAKTÍK V ZMLUVNÝCH LICENCIÁCH
Článok 40
1. Členovia súhlasia s tým, že niektoré licenčné praktiky alebo podmienky vzťahujúce sa na práva duševného vlastníctva, ktoré obmedzujú hospodársku súťaž, môžu mať nepriaznivé účinky na obchod a môžu prekážať pri prevode alebo rozšírení technológií.
2. Žiadne ustanovenie v tejto dohode nebude brániť členom, aby vo svojom právnom poriadku stanovili licenčné praktiky alebo podmienky, ktoré môžu v špecifických prípadoch predstavovať zneužitie práv duševného vlastníctva, ktoré má nepriaznivý účinok na hospodársku súťaž na príslušnom trhu. Na základe už uvedeného člen môže prijať v súlade s ostatnými ustanoveniami tejto dohody primerané opatrenia na zabránenie alebo kontrolu takých praktík, ktoré môžu zahŕňať napríklad výlučne podmienky spätného prevodu, podmienky zabraňujúce spochybneniam platnosti a vynútené súhrnné licencie s prihliadnutím na príslušné zákony a predpisy.
3. Každý člen uskutoční na požiadanie konzultácie s ktorýmkoľvek iným členom, ktorý sa odôvodnene domnieva, že majiteľ práva duševného vlastníctva, ktorý je občanom člena alebo má uňho sídlo, ktorý bol požiadaný o konzultácie, uskutočňuje praktiky, ktoré porušujú zákony člena, ktorý predložil žiadosť v záležitosti, na ktorú sa vzťahuje táto sekcia, a ktorý požaduje, aby sa zabezpečilo dodržiavanie týchto právnych predpisov, nepoškodiac nijaké postupy, ktoré by mohol akýkoľvek člen uskutočniť v súlade s právom, a svojou plnou voľnosťou prijať konečné rozhodnutie. Oslovený člen poskytne celkové a objektívne posúdenie žiadosti a zabezpečí primeranú príležitosť na konzultácie s požadujúcim členom a bude spolupracovať poskytovaním verejne dostupných nedôverných informácií, podstatných v predmetnej záležitosti, a iných informácií, ktoré má člen k dispozícii s výnimkou domácej legislatívy a uzatvorenia vzájomne výhodných dohôd, ktoré sa týkajú ochrany ich dôvernej povahy zo strany požadujúceho člena.
4. Členovi, proti ktorého občanom alebo osobám majúcim uňho sídlo vedie iný člen konanie, ktoré sa týka údajného porušovania právnych predpisov tohto iného člena vzťahujúcich sa na predmet tejto sekcie, bude na požiadanie tohto iného člena poskytnutá možnosť konzultácií za rovnakých podmienok, ako sú podmienky ustanovené v odseku 3.
ČASŤ III
PROSTRIEDKY NA DODRŽIAVANIE PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA
SEKCIA 1: VŠEOBECNÉ ZÁVÄZKY
Článok 41
1. Členovia zabezpečia, aby ich právny poriadok zahŕňal postupy na dodržiavanie práv uvedené v tejto časti spôsobom umožňujúcim účinné kroky voči akémukoľvek porušovaniu práv duševného vlastníctva, upravených touto dohodou, vrátane urýchlených nápravných opatrení, ktoré zabránia porušovaniu a budú predstavovať výstrahu pred ďalším porušovaním. Tieto postupy sa budú uplatňovať takým spôsobom, ktorý vylúči vytváranie prekážok proti oprávnenému obchodu a poskytne ochranu proti ich zneužitiu.
2. Postupy, ktoré sa týkajú dodržiavania práv duševného vlastníctva, budú spravodlivé a nestranné. Nebudú zbytočne zložité a nákladné a nebudú obsahovať neprimerané časové limity, alebo nebudú mať za následok bezdôvodné zdržanie.
3. Rozhodnutia vo veci budú prednostne v písomnej forme a budú odôvodnené. Budú sprístupnené bez neprimeraného zdržania aspoň stranám zúčastneným v spore. Rozhodnutia vo veci budú založené výhradne na dôkazoch, ku ktorým sa stranám ponúkne príležitosť, aby boli vypočuté.
4. Účastníci konania budú mať možnosť požiadať súdny orgán, aby preskúmal konečné správne rozhodnutia podľa právnych predpisov člena týkajúcich sa dôležitosti prípadu a preskúmal

prinajmenšom právne aspekty počiatočných súdnych rozhodnutí vo veci. Člen nie je viazaný poskytnúť možnosť preskúmania otázky oslobodenia v trestných prípadoch.
5. Rozumie sa, že ustanovenia tejto časti netvoria záväzok zriadiť súdny systém na dodržiavanie práv duševného vlastníctva odlišný od systému na dodržiavanie právnych predpisov všeobecne a neovplyvňujú oprávnenie členov uplatňovať svoje právne predpisy všeobecne. Žiadne ustanovenie tejto časti netvorí záväzok vzťahujúci sa na rozdelenie zdrojov na prostriedky na dodržiavanie práv duševného vlastníctva a na prostriedky na dodržiavanie právnych predpisov všeobecne.

SEKCIA 2: OBČIANSKOPRÁVNE A SPRÁVNE KONANIA A NÁPRAVNÉ OPATRENIA

Článok 42

Spravodlivé a nestranné postupy

Členovia umožnia, aby nositelia práv[11]) mali k dispozícii občianskoprávne súdne konania, ktoré sa týkajú dodržiavania akéhokoľvek práva duševného vlastníctva obsiahnutého v tejto dohode. Odporcovia budú mať právo na včasné písomné oznámenie, ktoré bude obsahovať dostatočné podrobnosti vrátane základu nárokov. Strany budú mať možnosť byť zastúpené nezávislým právnym poradcom a konanie nebude ukladať nadmerne národné požiadavky týkajúce sa povinnej osobnej účasti. Všetky strany takéhoto konania budú mať riadne právo zdôvodniť svoje nároky a predložiť všetky príslušné dôkazy. Konanie bude obsahovať prostriedky na vymedzenie a ochranu dôverných informácií tak, aby to nebolo v rozpore s existujúcimi ústavnými predpismi.

Článok 43

Dôkazy

1. Ak strana predložila primerane dostupné dôkazy postačujúce na to, aby mohla odôvodniť svoje nároky, a uviedla dôkazy vzťahujúce sa na opodstatnenie svojich nárokov, ktoré spadajú pod kontrolu protistrany, súdne orgány budú mať právomoc nariadiť protistrane, aby tento dôkaz predložila pri dodržaní podmienok na ochranu dôverných informácií v odôvodnených prípadoch.
2. V prípadoch, keď strana v konaní úmyselne a bez udania objektívneho dôvodu odmietne prístup alebo iným spôsobom neposkytuje nevyhnutné informácie v rámci primeraného obdobia, alebo výrazne narušuje konanie týkajúce sa dodržiavania práv, môže člen poskytnúť súdnym orgánom právomoc, aby sa uskutočnili predbežné a konečné kladné alebo záporné rozhodnutia na základe informácií, ktoré im boli predložené, vrátane sťažnosti alebo obvinenia predloženého stranou, ktorá je poškodená odmietnutím prístupu k informáciám, za predpokladu, že sa stranám poskytne príležitosť, aby boli vypočuté vo veci obvinení alebo dôkazov.

Článok 44

Súdne zákazy

1. Súdne orgány budú mať právomoc nariadiť strane, aby upustila od porušovania, okrem iného aby sa zabránilo prepusteniu dovážaného tovaru, ktorý zahŕňa porušovanie práv duševného vlastníctva, do obchodnej siete, okamžite po preclení tohto tovaru. Členovia nie sú povinní udeliť takúto právomoc v súvislosti s chráneným predmetom získaným alebo objednaným osobou pred tým, ako sa dozvedela alebo mala opodstatnené dôvody vedieť, že obchodovanie s takýmto predmetom by malo za následok porušovanie práv duševného vlastníctva.
2. Napriek ostatným ustanoveniam tejto časti a za predpokladu, že spoločné ustanovenia časti II výslovne upravujú použitie vládami alebo tretími stranami so súhlasom vlády, bez súhlasu nositeľa práva, môžu členovia obmedziť nápravné opatrenia proti takémuto použitiu na zaplatenie náhrady v súlade s článkom 31 písm. h). V ostatných prípadoch sa uplatnia nápravné opatrenia v zmysle tejto časti alebo tam, kde nie sú tieto opatrenia v súlade s právom člena, budú sa môcť využiť vyhlásené rozsudky a primerané náhrady.

Článok 45

Náhrada škody

1. Súdne orgány budú mať právomoc nariadiť porušiteľovi, aby uhradil nositeľovi práva primeranú náhradu škody ako kompenzáciu za škodu, ktorú majiteľ práva utrpel v dôsledku porušenia svojich práv duševného vlastníctva porušiteľom, ktorý vedel alebo mal dostatočné dôvody vedieť, že sa dopustil porušenia.
2. Súdne orgány budú mať tiež právomoc nariadiť porušiteľovi, aby uhradil majiteľovi práva výdavky, ktoré môžu zahŕňať príslušné advokátske poplatky. V odôvodnených prípadoch môžu členovia poveriť súdne orgány, aby nariadili vymáhanie ziskov a/alebo zaplatenie vopred stanovených náhrad škôd aj tam, kde porušiteľ nevedel alebo nemal žiadne dostatočné dôvody vedieť, že sa dopustil porušenia.

Článok 46

Iné nápravné opatrenia

V záujme vytvorenia účinného odstrašujúceho prostriedku proti porušovaniu budú mať súdne orgány právomoc nariadiť, aby výrobky, ktoré uznali za porušujúce, boli bez akejkoľvek náhrady odstránené z obchodnej siete takým spôsobom, aby sa predišlo akémukoľvek poškodeniu nositeľa práva, alebo pokiaľ by to nebolo v rozpore s existujúcimi ústavnými predpismi, boli zničené. Súdne orgány budú mať taktiež právomoc nariadiť, aby materiály a nástroje, ktoré sa používali prevažne na výrobu porušujúcich výrobkov, boli bez akejkoľvek náhrady odstránené z obchodnej siete takým spôsobom, aby sa minimalizovalo riziko ďalšieho porušovania. Pri posudzovaní takýchto žiadostí sa zohľadní primeranosť medzi závažnosťou porušenia a nariadenými nápravnými opatreniami, ako aj záujmy tretích strán. Pokiaľ ide o výrobky s falšovanou ochrannou známkou, nebude odstránenie nezákonne pripevnenej ochrannej známky postačovať v iných ako vo výnimočných prípadoch na uvoľnenie výrobkov do obchodnej siete.

Článok 47

Právo na informácie

Členovia môžu stanoviť, že súdne orgány budú mať právomoc nariadiť porušiteľovi, aby oznámil nositeľovi práv totožnosť tretích osôb zúčastnených na výrobe alebo na distribúcii porušujúceho tovaru alebo služieb, ako aj informácie o ich distribučnej sieti, ak by to nebolo v nepomere k závažnosti porušenia.

Článok 48

Odškodnenie odporcu

1. Súdne orgány budú mať právomoc nariadiť strane, na ktorej žiadosť sa opatrenia prijali a ktorá zneužila konanie na dodržiavanie práv, aby poskytla strane, ktorej bolo nesprávne uložené konať alebo nekonať, primeranú náhradu škody, ktorá vznikla v dôsledku takéhoto zneužitia. Súdne orgány budú mať tiež právomoc nariadiť žiadateľovi uhradiť odporcovi výdavky, ktoré môžu zahŕňať aj príslušný advokátsky poplatok.

2. Pokiaľ ide o vykonávanie akéhokoľvek zákona, ktorý sa týka ochrany alebo dodržiavania práv duševného vlastníctva, členovia vylúčia verejné orgány a úradníkov zo zodpovednosti za príslušné nápravné opatrenia len vtedy, keď v rámci vykonávania takého zákona konajú alebo majú úmysel konať.

Článok 49

Správne konanie

V rozsahu, v akom možno nariadiť akékoľvek občianskoprávne nápravné opatrenie ako výsledok správneho konania vo veci, bude takéto konanie v súlade so zásadami v podstate sa rovnajúcimi zásadám uvedeným v tejto sekcii.

SEKCIA 3: DOČASNÉ OPATRENIA

Článok 50

1. Súdne orgány budú mať právomoc nariadiť okamžité a účinné dočasné opatrenia s cieľom

a) zabrániť, aby nedošlo k porušovaniu akéhokoľvek práva duševného vlastníctva, a najmä zabrániť prepusteniu tovaru do obchodnej siete vrátane dovezeného tovaru okamžite po preclení;

b) zabezpečiť dôkazový materiál o údajnom porušení.

2. Súdne orgány budú mať právomoc prijať, ak to bude nutné, dočasné opatrenia bez vypočutia druhej strany predovšetkým tam, kde je pravdepodobné, že akékoľvek oneskorenie spôsobí nenapraviteľné poškodenie nositeľovi práva alebo kde hrozí preukázateľné nebezpečenstvo zničenia dôkazov.

3. Súdne orgány budú mať právomoc vyzvať žiadateľa, aby predložil akékoľvek primerane dostupné dôkazy s cieľom nadobudnúť dostatočnú istotu, že žiadateľ je nositeľom práva a že jeho právo je porušované alebo že takéto porušenie bezprostredne hrozí a nariadiť žiadateľovi, aby poskytol záruku alebo zodpovedajúcu istotu, ktorá by postačovala na ochranu odporcu a zabránila zneužitiu.

4. Ak sa prijali dočasné opatrenia bez vypočutia druhej strany, budú sa príslušné strany o tom informovať okamžite, najneskôr po vykonaní opatrení. Preskúmanie, vrátane práva byť vypočutý, sa uskutoční na žiadosť odporcu s cieľom rozhodnúť v rámci primeraného obdobia po oznámení opatrení, či sa tieto opatrenia pozmenia, zrušia alebo potvrdia.

5. Žiadateľa môžu požiadať, aby predložil ďalšie informácie, ktoré sú potrebné na určenie totožnosti príslušného tovaru zo strany orgánu, ktorý bude vykonávať dočasné opatrenia.

6. Bez poškodenia ustanovení odseku 4 sa dočasné opatrenia prijaté podľa odsekov 1 a 2 na žiadosť odporcu zrušia alebo sa iným spôsobom ukončí ich platnosť, ak sa konanie vedúce k rozhodnutiu vo veci nezačne v rámci primeraného obdobia, ktoré má stanoviť súdny orgán nariaďujúci tieto opatrenia vtedy, keď to právo člena pripúšťa, alebo ak sa takéto obdobie

nestanovilo, najneskôr do 20 pracovných alebo 31 kalendárnych dní, podľa toho, ktorá lehota je dlhšia.
7. V prípadoch, keď sa prechodné opatrenia zrušili, alebo ak zanikla ich platnosť v dôsledku jednania alebo zanedbania zo strany žiadateľa, alebo keď sa následne zistí, že nedošlo k žiadnemu porušeniu alebo k hrozbe porušenia práva duševného vlastníctva, budú mať súdne orgány právomoc nariadiť žiadateľovi, na požiadanie odporcu, poskytnúť odporcovi primeranú náhradu za každú škodu spôsobenú týmito opatreniami.
8. V rozsahu, v akom možno nariadiť akékoľvek dočasné opatrenie ako výsledok správneho konania, bude takéto konanie v súlade so zásadami v podstate sa rovnajúcimi zásadám uvedeným v tejto sekcii.

SEKCIA 4: ZVLÁŠTNE POŽIADAVKY TÝKAJÚCE SA OPATRENÍ NA HRANICIACH[12])

Článok 51

Pozastavenie konania o prepustení colnými orgánmi

V súlade s nižšie uvedenými ustanoveniami členovia upravia konanie[13]) umožňujúce majiteľovi práva, ktorý má oprávnené dôvody na podozrenie, že dochádza k dovozu tovaru s falšovanou ochrannou známkou alebo tovaru porušujúceho autorské práva,[14]) podať písomnú žiadosť príslušným správnym či súdnym orgánom na pozastavenie prepustenia tohto tovaru do voľného obehu zo strany colných orgánov. Členovia umožnia predloženie žiadosti v súvislosti s tovarom, pri ktorom ide o iné porušenie práv duševného vlastníctva za predpokladu, že sú splnené požiadavky tejto sekcie. Členovia tiež môžu upraviť príslušné konanie, na ktorého základe by colné orgány pozastavili prepustenie tovaru porušujúceho práva určeného na vývoz z ich územia.

Článok 52

Žiadosť

Každý nositeľ práva, ktorý začína konanie podľa článku 51, sa požiada, aby príslušným orgánom predložil dostatočný dôkaz o tom, že podľa zákonov dovážajúcej krajiny dochádza k zrejmému porušovaniu jeho práva duševného vlastníctva a aby predložil dostatočne podrobný popis tovaru tak, aby bol ľahko rozlíšiteľný colnými orgánmi. Kompetentné orgány budú v primeranom období informovať žiadateľa, či prijali žiadosť a ak o tom kompetentné orgány rozhodli, aj o období, počas ktorého budú colné orgány podnikať opatrenia.

Článok 53

Kaucia alebo rovnocenná záruka

1. Príslušné orgány budú mať právomoc požadovať od žiadateľa zloženie kaucie alebo rovnocennej záruky dostatočnej na ochranu odporcu a príslušných orgánov, ako aj na zabránenie pred zneužitím. Takáto kaucia alebo rovnocenná záruka nebude v neprimeranej miere brániť uplatneniu týchto postupov.
2. V prípadoch, keď v dôsledku žiadosti predloženej podľa tejto sekcie colné orgány pozastavili konanie o prepustení tovarov obsahujúcich priemyselné vzory, patenty, topografie integrovaných obvodov alebo nezverejnené informácie do voľného obehu na základe rozhodnutia iného než súdneho orgánu alebo iného nezávislého orgánu a obdobie stanovené v článku 55 uplynulo bez poskytnutia predbežného uvoľnenia za predpokladu, že všetky ostatné podmienky pre dovoz sa splnili, bude mať majiteľ, dovozca alebo príjemca tohto tovaru právo na jeho prepustenie po zložení kaucie v rozsahu dostatočnom na ochranu nositeľa práva proti akémukoľvek porušovaniu jeho práva. Zaplatenie takejto kaucie nebude na úkor akéhokoľvek iného opravného prostriedku dostupného nositeľovi práva, pričom sa rozumie, že kaucia sa uvoľní, ak nositeľ práva v primeranej lehote nevyužije svoje právo podať žalobu.

Článok 54

Oznámenie o pozastavení konania

Dovozcovi a žiadateľovi sa okamžite oznámi pozastavenie konania o prepustení podľa článku 51.

Článok 55

Dĺžka pozastavenia konania

Ak v lehote nepresahujúcej desať pracovných dní po prevzatí oznámenia o pozastavení konania žiadateľom neboli colné orgány informované o tom, že konanie vedúce k rozhodnutiu vo veci neiniciovala iná strana ako odporca alebo že oprávnený orgán prijal dočasné opatrenia predlžujúce pozastavenie konania o prepustení tovaru, bude tovar prepustený za predpokladu, že sa splnili všetky ostatné podmienky pre dovoz alebo vývoz; v odôvodnených prípadoch sa môže tento časový limit predĺžiť o ďalších desať pracovných dní. Ak sa začalo konanie vedúce k rozhodnutiu vo veci, uskutoční sa na žiadosť odporcu preskúmanie zahrňujúce právo byť vypočutý s tým, aby bolo v primeranom období rozhodnuté, či budú tieto opatrenia zmenené, zrušené alebo potvrdené.

Napriek uvedenému v prípade, keď pozastavenie prepustenia tovaru sa uplatní alebo pretrváva v súlade s dočasným súdnym opatrením, budú sa uplatňovať ustanovenia článku 50 ods. 6.

Článok 56

Odškodnenie dovozcu a majiteľa tovaru

Príslušné orgány sú oprávnené nariadiť žiadateľovi, aby zaplatil dovozcovi, príjemcovi a majiteľovi tovaru primeranú náhradu za každú škodu, ktorú im spôsobil neoprávneným zadržaním tovaru alebo zadržaním tovaru prepusteného podľa článku 55.

Článok 57

Právo na kontrolu a informácie

Bez porušenia ochrany dôverných informácií poskytnú členovia príslušným orgánom právo dať nositeľovi práva dostatočnú príležitosť na prehliadku každého tovaru zadržaného colnými orgánmi s cieľom zdôvodniť jeho nároky. Príslušné orgány budú mať tiež právomoc poskytnúť dovozcovi rovnakú príležitosť na prehliadku akéhokoľvek takéhoto tovaru. V prípadoch, keď sa vynieslo kladné rozhodnutie vo veci, môžu členovia poskytnúť príslušným orgánom právo informovať oprávneného nositeľa práva o menách a adresách odosielateľa, dovozcu a príjemcu a o množstve dodaného tovaru.

Článok 58

Postupy z úradnej moci

V prípade, keď členovia požadujú, aby príslušné orgány konali na základe vlastnej iniciatívy a pozastavili konanie o prepustení tovaru na základe toho, že získali predbežný dôkaz o porušovaní práva duševného vlastníctva

a) príslušné orgány môžu od oprávneného nositeľa práva kedykoľvek požadovať ľubovoľnú informáciu, ktorá im môže pomôcť pri výkone týchto práv;

b) príslušné orgány budú okamžite informovať dovozcu a nositeľa práva o pozastavení konania. Ak dovozca podal príslušným orgánom odvolanie voči pozastaveniu konania, bude odvolanie podliehať mutatis mutandis podmienkam ustanoveným v článku 55;

c) člen môže zbaviť štátne orgány a úradníkov zodpovednosti za príslušné nápravné opatrenia, ak sa tieto opatrenia podnikli alebo plánovali s dobrým úmyslom.

Článok 59

Nápravné opatrenia

Neobmedzujúc ostatné práva na postupy oprávneného nositeľa práva a s výhradou práva odporcu žiadať o preskúmanie súdnymi orgánmi budú mať príslušné orgány právomoc nariadiť likvidáciu alebo odstránenie tovaru porušujúceho práva v súlade so zásadami uvedenými v článku 46. Čo sa týka tovaru s falšovanou ochrannou známkou, úrady nepovolia reexport tovaru porušujúceho práva v nezmenenom stave ani jeho podrobenie odlišnému colnému konaniu, iba ak by k tomu viedli výnimočné okolnosti.

Článok 60

Dovoz v minimálnych množstvách

Členovia môžu odstúpiť od uplatňovania vyššie uvedených ustanovení pri dovoze tovaru neobchodnej povahy v malom množstve, ktorý sa nachádza v osobnej cestovnej batožine alebo sa zasiela v malých zásielkach.

SEKCIA 5: TRESTNÉ KONANIE

Článok 61

Členovia zabezpečia, aby aspoň v prípadoch úmyselného falšovania ochranných známok alebo porušenia autorských práv v obchodnej oblasti bolo zavedené trestné konanie a tresty. Nápravné opatrenia budú zahŕňať trest odňatia slobody a/alebo peňažné pokuty, dostatočne vysoké na odradenie od podobného konania a budú zodpovedať výške trestov za podobné závažné trestné činy. Vo vhodných prípadoch budú nápravné opatrenia zahŕňať tiež zabavenie, konfiškáciu a zničenie porušujúceho tovaru a všetkých materiálov a nástrojov, ktoré sa využívali pri páchaní trestného činu. Člen môže zaviesť trestné konanie a tresty aj v iných prípadoch porušenia práv duševného vlastníctva, najmä vtedy, keď sú spáchané úmyselne a v obchodnej oblasti.

ČASŤ IV

ZÍSKANIE A ZACHOVANIE PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA A S TÝM SÚVISIACE INTER-PARTES POSTUPY

Článok 62

1. Členovia môžu žiadať ako podmienku na získanie a zachovanie práv duševného vlastníctva stanovených v sekciách 2 až 6 časti II dodržiavanie primeraných postupov a formalít. Takéto postupy a formality budú v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

2. V prípadoch, keď je získanie práva duševného vlastníctva podmienené udelením alebo zápisom práva, členovia zabezpečia, aby konanie týkajúce sa udelenia alebo zápisu, ak sú splnené základné podmienky pre nadobudnutie práva, umožnilo udelenie alebo zápis práva v primeranej lehote tak, aby sa zabránilo neoprávnenému skráteniu ochrannej lehoty.
3. Článok 4 Parížskej konvencie (1967) sa uplatňuje mutatis mutandis na ochranné známky služieb.
4. Konanie týkajúce sa získania alebo zachovania práv duševného vlastníctva a správne konanie o zrušení a inter-partes postupy ako napríklad námietka, zrušenie a výmaz v prípadoch, keď národná legislatíva člena ustanovuje takéto konanie, sa budú riadiť všeobecnými zásadami uvedenými v článku 41 ods. 2 a 3.
5. Konečné správne rozhodnutie v ktoromkoľvek konaní uvedenom v odseku 4 bude podliehať preskúmaniu súdnym alebo obdobným orgánom. Nebude však existovať žiaden záväzok poskytnúť možnosť takto preskúmať rozhodnutie v prípadoch neúspešnej námietky alebo správneho zrušenia za predpokladu, že dôvody pre takéto konanie môžu byť predmetom konania o neplatnosti.

ČASŤ V

PREDCHÁDZANIE A UROVNÁVANIE SPOROV

Článok 63

Transparentnosť

1. Všeobecne záväzné právne predpisy a konečné súdne a správne rozhodnutia prijaté ľubovoľným členom a upravujúce otázky týkajúce sa predmetu tejto dohody (dostupnosť, rozsah, získavanie, dodržiavanie a predchádzanie zneužitia práv duševného vlastníctva) budú publikované alebo inak uverejnené v národnom jazyku takým spôsobom, ktorý umožní vládam a oprávneným nositeľom práv zoznámiť sa s nimi. Ďalej sa zverejnenia platné dohody týkajúce sa otázok, ktoré sú predmetom tejto dohody, uzavreté medzi vládou alebo vládnou organizáciou ľubovoľného člena a vládou alebo vládnou organizáciou ľubovoľného druhého člena.
2. Členovia oznámia právne predpisy uvedené v odseku 1 Rade pre TRIPS s cieľom pomôcť Rade pri preskúmaní uplatňovania tejto dohody. Rada sa pokúsi minimalizovať zaťažovanie členov pri plnení tejto povinnosti a môže sa rozhodnúť zrušiť povinnosť oznamovať tieto právne predpisy priamo Rade, v prípade úspešných konzultácií s WIPO o vytvorení spoločného registra, ktorý bude obsahovať tieto právne predpisy. V tejto súvislosti Rada tiež posúdi potrebné kroky týkajúce sa oznamovania v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z tejto dohody v nadväznosti na ustanovenia článku 6 Parížskeho dohovoru (1967).
3. Každý člen bude na základe písomnej žiadosti druhého člena pripravený poskytnúť informácie uvedené v odseku 1. Člen, ktorý má dôvod domnievať sa, že špecifické súdne alebo správne rozhodnutie alebo dvojstranná dohoda z oblasti práv duševného vlastníctva sa dotýka jeho práva podľa tejto dohody, môže taktiež písomne požiadať o prístup k takýmto špecifickým súdnym alebo správnym rozhodnutiam alebo dvojstranným dohodám alebo o nich byť dostatočne podrobne informovaný.
4. Ustanovenia odsekov 1, 2 a 3 nevyžadujú, aby člen zverejnil dôverné informácie, ktoré by mohli ovplyvniť prebiehajúce vyšetrovanie a súdne konanie alebo boli iným spôsobom v rozpore s verejným záujmom, alebo by boli na úkor oprávnených obchodných záujmov jednotlivých štátnych či súkromných podnikov.

Článok 64

Urovnávanie sporov

1. Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994 tak, ako sú uvedené a uplatňované v ujednaní o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov, sa budú uplatňovať pri konzultáciách a urovnávaní sporov podľa tejto dohody, ak nie je v tejto dohode výslovne stanovené inak.
2. Odseky 1 b) a 1 c) článku XXIII GATT 1994 sa nebudú uplatňovať pri urovnávaní sporov podľa tejto dohody počas piatich rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO.
3. Počas obdobia uvedeného v odseku 2 Rada pre TRIPS posúdi rozsah a formy typov sťažností uvedených v odsekoch 1 b) a 1 c) článku XXIII GATT 1994 podaných podľa tejto dohody a predloží svoje odporúčania Konferencii ministrov na schválenie. Akékoľvek rozhodnutia Konferencie ministrov týkajúce sa schválenia príslušných odporúčaní alebo predĺženia obdobia uvedeného v odseku 2 sa môžu uskutočniť len dohodou a schválené odporúčania nadobudnú účinnosť pre všetkých členov bez ďalšieho formálneho schvaľovacieho procesu.

ČASŤ VI

PRECHODNÉ USTANOVENIA

Článok 65

Prechodné ustanovenia

1. S výhradou ustanovení odsekov 2, 3 a 4 nebude žiaden člen povinný uplatňovať ustanovenia tejto dohody pred skončením všeobecného obdobia jedného roku nasledujúceho po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.
2. Rozvojová členská krajina má právo predĺžiť o ďalšie obdobie štyroch rokov termín uplatňovania ustanovenia tejto dohody uvedený v odseku 1 s výnimkou článkov 3, 4 a 5.
3. Ktorýkoľvek iný člen, ktorý je v procese transformácie z centrálne plánovanej ekonomiky na trhovú ekonomiku slobodnej súťaže a ktorý uskutočňuje štrukturálnu reformu svojho systému duševného vlastníctva a rieši špeciálne problémy pri príprave a uplatňovaní právnych predpisov o duševnom vlastníctve môže taktiež využiť lehotu odkladu uvedenú v odseku 2.
4. V rozsahu, v akom je rozvojová členská krajina podľa tejto dohody povinná rozšíriť patentovú ochranu výrobkov na oblasti technológií, ktoré na jej území nepodliehajú takejto ochrane v deň všeobecného uplatnenia tejto dohody pre tohto člena podľa odseku 2, môže odložiť uplatňovanie ustanovení týkajúcich sa patentov na výrobky podľa sekcie 5 časti II na tieto oblasti technológií o dodatočné obdobie piatich rokov.
5. Člen využívajúci prechodné obdobia podľa odsekov 1, 2, 3 alebo 4 zabezpečí, aby sa akékoľvek zmeny v jeho právnych predpisoch a praxi uskutočnené počas tohto prechodného obdobia neodchyľovali od ustanovení tejto dohody.

Článok 66

Najmenej rozvinuté členské krajiny

1. S ohľadom na špecifické potreby a požiadavky najmenej rozvinutých členských krajín, na ich ekonomické, finančné a administratívne ťažkosti a ich potreby pre pružné vytváranie životaschopnej technickej základne, sa od týchto členov nebude vyžadovať uplatňovanie ustanovení tejto dohody okrem článkov 3, 4 a 5 počas desiatich rokov odo dňa začatia jej uplatňovania podľa článku 65 ods. 1. Rada pre TRIPS na základe primerane zdôvodnenej žiadosti najmenej rozvinutej členskej krajiny túto lehotu predĺži.
2. Rozvinuté členské krajiny budú stimulovať podniky a inštitúcie na svojom území s cieľom podporovať a povzbudzovať prevod technológií do najmenej rozvinutých členských krajín, a tak týmto krajinám umožniť vytvorenie zdravej a rozvojaschopnej technologickej základne.

Článok 67

Technická spolupráca

V záujme uľahčenia uplatňovania tejto dohody poskytnú na požiadanie a po vzájomne dohodnutých podmienkach rozvinuté členské krajiny technickú a finančnú spoluprácu rozvojovým a najmenej rozvinutým členským krajinám. Takáto spolupráca bude zahŕňať pomoc pri príprave domácich právnych predpisov o ochrane a dodržiavaní práv duševného vlastníctva a o predchádzaní ich zneužívaniu a podporu týkajúcu sa vytvorenia alebo posilnenia domácich úradov a orgánov príslušných pre tieto záležitosti vrátane odborného výcviku pracovníkov.

ČASŤ VII

INŠTITUCIONÁLNE A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 68

Rada pre obchodné aspekty práv duševného vlastníctva (Rada pre TRIPS)

Rada pre TRIPS bude sledovať vykonávanie tejto dohody a predovšetkým dodržiavanie záväzkov vyplývajúcich členom z tejto dohody a poskytne členom príležitosť konzultovať záležitosti vzťahujúce sa na obchodné aspekty práv duševného vlastníctva. Bude vykonávať rôzne iné úlohy, ktorými ju poveria členovia, a predovšetkým poskytne akúkoľvek pomoc, o ktorú ju požiadajú v súvislosti s konaním pri urovnávaní sporov. Pri vykonávaní svojich funkcií môže Rada pre TRIPS konzultovať a požadovať informácie z akéhokoľvek zdroja, ktorý považuje za vhodný. Pri konzultáciách s WIPO sa bude Rada pre TRIPS usilovať do jedného roka od svojho prvého zasadania vytvoriť príslušné dohovory o spolupráci s orgánmi tejto organizácie.

Článok 69

Medzinárodná spolupráca

Členovia súhlasia so vzájomnou spoluprácou s cieľom odstrániť medzinárodný obchod s tovarom porušujúcim práva duševného vlastníctva. Na tento účel vytvoria a oznámia kontaktné miesta vo svojej štátnej správe a budú pripravení na vzájomnú výmenu informácií o obchode s tovarom porušujúcim práva. Predovšetkým podporia vzájomnú výmenu informácií a spoluprácu medzi colnými úradmi v oblasti obchodu s tovarom s falšovanými ochrannými známkami a tovarom porušujúcim autorské práva.

Článok 70

Ochrana existujúcich predmetov

1. Z tejto dohody nevyplývajú záväzky vo vzťahu k skutkom, ktoré nastali pred dňom uplatňovania tejto dohody pre daného člena.
2. Ak v tejto dohode nie je stanovené inak, vznikajú podľa tejto dohody záväzky vzťahujúce sa na všetky predmety ochrany existujúce v deň uplatnenia tejto dohody pre daného člena, ktoré sú týmto členom v uvedený deň chránené alebo ktoré spĺňajú, alebo následne budú spĺňať podmienky na ochranu na základe podmienok tejto dohody. Vo vzťahu k tomu odseku a k odsekom 3 a 4 sa budú záväzky z autorských práv týkajúce sa už vyhotovených diel určovať výhradne podľa článku 18 Bernského dohovoru (1971) a záväzky vzťahujúce sa na práva výrobcov zvukových záznamov a výkonných umelcov k existujúcim zvukovým záznamom určovať výhradne podľa článku 18 Bernského dohovoru (1971), ktorý sa uplatňuje podľa článku 14 ods. 6 tejto dohody.
3. Nevznikne povinnosť na obnovenie ochrany predmetu, ktorý v deň uplatňovania tejto dohody pre príslušného člena už bol verejným vlastníctvom.
4. Ak ide o akúkoľvek činnosť vzťahujúcu sa na objekty obsahujúce predmety ochrany, ktoré sa podľa právnych predpisov v súlade s touto dohodou stali porušujúcimi práva duševného vlastníctva a ktorá sa začala alebo do ktorej sa investovali významné prostriedky pred dňom prijatia Dohody WTO členom, môže člen stanoviť obmedzenia nápravných opatrení dostupných nositeľovi práva z dôvodu pokračovania tejto činnosti po dni povinného uplatňovania tejto dohody členom. V týchto prípadoch však člen zabezpečí zaplatenie primeranej náhrady.
5. Člen nie je povinný uplatňovať ustanovenia článku 11 a článku 14 ods. 4 vo vzťahu k originálom alebo ku kópiám zakúpeným pred dňom uplatňovania tejto dohody príslušným členom.
6. Od členov sa nebude vyžadovať, aby uplatňovali článok 31 alebo požiadavku článku 27 ods. 1, podľa ktorej budú patentové práva použiteľné vo všetkých oblastiach technológie bez diskriminácie, na využitie práva bez súhlasu nositeľa práva, ak súhlas na takéto použitie poskytla vláda pred dňom, keď táto dohoda nadobudla platnosť.
7. V prípade práv duševného vlastníctva, ktorých ochrana je podmienená registráciou, bude možné, aby žiadosti o ochranu, ktorých prihlášky sa prejednávajú v deň nadobudnutia platnosti tejto dohody pre daného člena, bolo možné upraviť tak, aby sa mohla požadovať akákoľvek zvýšený ochrana podľa ustanovení tejto dohody. Takéto úpravy nebudú obsahovať nový predmet ochrany.
8. V prípadoch, keď člen neposkytuje ku dňu nadobudnutia platnosti dohody WTO patentovú ochranu pre farmaceutické výrobky a poľnohospodárske chemické výrobky v súlade s jeho záväzkami podľa článku 27, tento člen
a) zabezpečí, napriek ustanoveniam časti VI, aby k dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO bolo možno podávať prihlášky o patenty na takéto vynálezy;
b) uplatní ku dňu nadobudnutia platnosti tejto dohody v týchto prihláškach požiadavky na patentovateľnosť v súlade s touto dohodou, ako keby boli tieto požiadavky uplatňované týmto členom v deň podania prihlášky alebo v prípade priority, ktorá je požadovaná, ku dňu priority prihlášky;
c) poskytne v súlade s touto dohodou patentovú ochranu odo dňa udelenia patentu a počas ďalšej lehoty platnosti patentu počítanej odo dňa podania prihlášky v súlade s článkom 33 tejto dohody pre tie z týchto prihlášok, ktoré zodpovedajú požiadavkám na ochranu podľa písmena b).
9. V prípadoch, keď je u člena predmetom prihlášky patentu výrobok v súlade s odsekom 8 a), budú bez ohľadu na ustanovenia časti VI udelené výlučné obchodné práva na obdobie piatich rokov po získaní súhlasu na možnosť obchodovania u tohto člena alebo kým sa neudelil alebo neodmietol patent na výrobok u tohto člena, podľa toho, ktoré obdobie je kratšie, za predpokladu, že po nadobudnutí platnosti Dohody WTO sa podala prihláška o udelenie patentu a patent pre tento výrobok sa udelil inému členovi a získal sa súhlas na obchodovanie u tohto iného člena.

Článok 71

Preskúmanie a dodatky

1. Rada pre TRIPS preskúma uplatňovanie tejto dohody po uplynutí prechodného obdobia uvedeného v článku 65 ods. 2. Berúc do úvahy skúsenosti získané pri jej uplatňovaní ju Rada pre TRIPS preskúma dva roky po tomto dátume a následne v rovnakých časových intervaloch. Rada pre TRIPS môže tiež pristúpiť k preskúmaniu v súvislosti s každou závažnou zmenou vo vývoji, ktorá by zdôvodňovala zmenu alebo doplnenie tejto dohody.
2. Dodatky, ktoré slúžia iba pre potreby prispôsobenia vyšším úrovniam ochrany práv duševného vlastníctva dosiahnutých a platných v iných mnohostranných dohodách prijatých všetkými členmi WTO, sa môžu postúpiť Ministerskej konferencii na prijatie opatrení v súlade s článkom X ods. 6 Dohody WTO na základe návrhu jednomyselne (konsenzuálne) schváleného Radou pre TRIPS.

Článok 72

Výhrady
Na žiadne ustanovenie tejto dohody sa nemôžu uplatniť výhrady bez súhlasu ostatných členov.
Článok 73
Bezpečnostné výnimky
Žiadne ustanovenie tejto dohody nebude
a) požadovať od ktoréhokoľvek člena poskytnutie akýchkoľvek informácií, ktorých zverejnenie považuje za rozporné so svojimi základnými bezpečnostnými záujmami; alebo
b) zabraňovať ktorémukoľvek členovi vykonať ľubovoľné opatrenie, ktoré považuje za potrebné na ochranu svojich základných bezpečnostných záujmov;
i) vzťahujúce sa na štiepne materiály alebo na materiály, ktoré slúžia na ich výrobu,
ii) vzťahujúce sa na obchodovanie so zbraňami, muníciou a vojenskými zariadeniami a na obchodovanie s inými tovarmi a materiálmi, ktoré slúžia priamo alebo nepriamo pre potreby zásobovania vojenského zariadenia,
iii) prijaté v čase vojny alebo iného núdzového stavu v medzinárodných vzťahoch, alebo
c) brániť ktorémukoľvek členovi prijať ľubovoľné opatrenie v súlade s jeho záväzkami podľa Charty OSN o udržiavaní medzinárodného mieru a bezpečnosti.

PRÍLOHA 2

D O H O V O R

o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov

Členovia sa dohodli takto:

Článok 1

Rozsah a uplatňovanie

1. Pravidlá a postupy tohto dohovoru sa budú uplatňovať na spory predložené na základe ustanovení týkajúcich sa konzultácií a ustanovení o urovnávaní sporov podľa dohôd uvedených v Dodatku 1 tohto dohovoru (ďalej len „uvedené dohody"). Pravidlá a postupy tohto dohovoru sa budú taktiež uplatňovať na konzultácie a urovnávanie sporov medzi členmi, ktoré sa týkajú ich práv a povinností podľa ustanovení Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „Dohoda WTO") a tohto dohovoru, posudzovanými samostatne alebo spoločne s inou uvedenou dohodou.

2. Pravidlá a postupy tohto dohovoru sa budú uplatňovať v nadväznosti na špecifické alebo dodatkové pravidlá a postupy o urovnávaní sporov obsiahnuté v uvedených dohodách a stanovených v Dodatku 2 tohto dohovoru. V prípade, že existuje rozdiel medzi pravidlami a postupmi podľa tohto dohovoru a špecifickými alebo dodatkovými pravidlami a postupmi stanovenými v Dodatku 2, použijú sa špecifické alebo dodatkové pravidlá a postupy stanovené v Dodatku 2. V sporoch zahŕňajúcich pravidlá a postupy podľa viac ako jednej z uvedených dohôd, v prípade rozporu medzi špecifickými alebo dodatkovými pravidlami a postupmi podľa dohôd, ktoré sa preskúmavajú a sporné strany sa nemôžu dohodnúť na pravidlách a postupoch počas 20 dní od vytvorenia poroty, predseda Orgánu na urovnávanie sporov (ďalej len „DSB") ustanoveného podľa článku 2 ods. 1 určí po konzultácii so spornými stranami v lehote 10 dní od podania žiadosti ktoréhokoľvek člena pravidlá a postupy, ktoré sa použijú. Predseda sa bude riadiť zásadou, podľa ktorej špecifické alebo dodatkové pravidlá a postupy by mali byť používať tam, kde je to možné, a pravidlá a postupy stanovené v tomto dohovore by sa mali používať do takej miery, aká je nevyhnutná na predchádzanie rozporom.

Článok 2

Vykonávanie

1. Na vykonávanie pravidiel a postupov, ako aj ustanovení o konzultáciách a urovnávaní sporov podľa uvedených dohôd, ak nie je v uvedených dohodách stanovené inak sa zriaďuje Orgán na urovnávanie sporov. Následne DSB bude mať oprávnenie zriaďovať poroty, prijímať správy od poroty a Odvolacieho orgánu, zabezpečovať dohľad nad vykonávaním rozhodnutí a odporúčaní a schvaľovať pozastavenie koncesií a iných záväzkov podľa uvedených dohôd. Ak ide o spory týkajúce sa uvedenej dohody, ktorou je viacstranná obchodná dohoda, výraz „člen" používaný v tomto dohovore sa bude vzťahovať len na tých členov, ktorí sú stranami príslušnej viacstrannej obchodnej dohody. V prípade, ak DSB postupuje podľa ustanovení o urovnávaní sporov z viacstrannej obchodnej dohody, sú iba členovia, ktorí sú stranami takejto dohody, oprávnení zúčastňovať sa na rozhodnutiach alebo opatreniach prijatých DSB týkajúcich sa tohto sporu.

2. DSB bude informovať príslušné rady a výbory WTO o vývoji v sporoch vzťahujúcich sa na ustanovenia príslušných uvedených dohôd.

3. DSB sa bude schádzať tak často, ako bude nevyhnutné na vykonávanie jeho funkcií v lehotách stanovených v tomto dohovore.

4. Tam, kde pravidlá a postupy tohto dohovoru predpokladajú, že DSB prijme rozhodnutie, urobí sa tak na základe jednomyseľnosti.[1])

Článok 3

Všeobecné ustanovenia

1. Členovia potvrdzujú svoju oddanosť princípom urovnávania sporov doposiaľ uplatňovaných podľa článkov XXII a XXIII GATT 1947 a podľa pravidiel a postupov ďalej rozpracovaných a upravených v tomto dohovore.

2. Systém urovnávania sporov v rámci WTO je základným článkom v zabezpečovaní ochrany a transparentnosti mnohostranného obchodného systému. Členovia uznávajú, že slúži na zabezpečenie ochrany práv a záväzkov členov podľa uvedených dohôd a na vyjasnenie existujúcich ustanovení týchto dohôd v súlade s obyčajovými

[1]) Rozhodnutie DSB sa bude považovať za jednomyseľné v záležitosti, ktorá mu bola predložená na posúdenie vtedy, ak žiadny člen prítomný na zasadaní, na ktorom sa rozhodnutie prijalo, formálne nenamieta voči navrhnutému rozhodnutiu.

pravidlami výkladu medzinárodného práva verejného. Odporúčania a rozhodnutia DSB nemôžu rozšíriť alebo zmenšiť práva a záväzky poskytnuté uvedenými dohodami.

3. Urýchlené urovnávanie akejkoľvek situácie, o ktorej sa člen domnieva, že výhoda vyplývajúca mu priamo alebo nepriamo z uvedených dohôd je zmenšená v dôsledku opatrení prijatých iným členom, je neodmysliteľné na účinné fungovanie WTO a na udržanie spravodlivej rovnováhy medzi právami a povinnosťami členov.

4. Odporúčania alebo rozhodnutia prijaté DSB budú zamerané na úspešné urovnanie záležitostí v súlade s právami a povinnosťami vyplývajúcimi z tohto dohovoru a podľa uvedených dohôd.

5. Všetky riešenia záležitostí formálne vznesených podľa ustanovení uvedených dohôd, týkajúcich sa konzultácií a urovnávania sporov vrátane rozhodnutia rozhodcovského konania, budú v súlade s týmito dohodami a nebudú rušiť alebo zmenšovať výhody vyplývajúce ktorémukoľvek z členov podľa týchto dohôd, ani nebudú prekážať v dosiahnutí akéhokoľvek cieľa týchto dohôd.

6. Vzájomne dohodnuté riešenia záležitostí formálne vznesených v súlade s ustanoveniami o konzultáciách a urovnávaní sporov podľa uvedených sa oznámia DSB a príslušným radám a výborom, pred ktorými môžu všetci členovia vzniesť v tejto záležitosti akúkoľvek otázku.

7. Pred podaním sťažnosti člen preskúma, či opatrenia podľa týchto postupov budú účelné. Cieľom mechanizmu na urovnávanie sporov je zabezpečiť pozitívne urovnanie sporu. Riešenie, ktoré je pre sporné strany prijateľné a je v zhode s uvedenými dohodami, bude vedome uprednostnené. V prípade, že nedôjde k vzájomne prijateľnému riešeniu, je obyčajne prvým cieľom mechanizmu na urovnávanie sporov zabezpečiť, aby boli príslušné opatrenia v prípade, ak sa zistí, že tieto nie sú v zhode s ustanoveniami ktorejkoľvek z uvedených dohôd, odstránené. K ustanoveniu o vyrovnaní by sa malo prikročiť len v prípade, ak okamžité odstránenie opatrenia je neuskutočniteľné a len ako k dočasnému opatreniu na obdobie, dokiaľ nebude opatrenie, ktoré je nezlučiteľné s uvedenou dohodou, odstránené. Posledným krokom, ktorý tento dohovor poskytuje členovi sporu odvolávajúcemu sa na postupy urovnávania sporov, je možnosť pozastavenia uplatňovania koncesií alebo iných záväzkov podľa uvedených dohôd na nediskriminačnom základe voči iným členom za predpokladu, že DSB dá na to súhlas.

8. V prípadoch, kde došlo k porušeniu záväzkov podľa uvedenej dohody, predbežne sa predpokladá, že toto opatrenie spôsobuje zrušenie alebo zmenšenie výhod. To znamená, že sa obyčajne predpokladá, že porušenie pravidiel má nepriaznivý účinok na iných členov strany uvedenej dohody a v takýchto prípadoch bude záležať na členovi, proti ktorému bola sťažnosť vznesená, aby ju vyvrátil.

9. Ustanovenia tohto dohovoru sa nedotýkajú práv členov žiadať oficiálny výklad ustanovení uvedenej dohody prostredníctvom prijatia rozhodnutia podľa Dohody WTO alebo uvedenej dohody, ktorou je viacstranná obchodná dohoda.

10. Rozumie sa, že žiadosti o zmierovacie konanie a použitie postupov na urovnávanie sporov by nemali byť zamýšľané alebo považované za nepriateľský akt, ale v prípade vzniku sporu sa všetci členovia budú zaoberať týmito postupmi v dobrej viere o jeho vyriešenie. Sťažnosti a protisťažnosti týkajúce sa odlišných záležitostí by sa nemali spájať.

11. Tento dohovor sa použije len v prípadoch nových žiadostí o konzultácie podľa ustanovení o konzultáciách uvedených dohôd predložených v deň alebo po dni nadobudnutia platnosti Dohody WTO. Čo sa týka sporov, pre ktoré žiadosť o konzultácie bola podaná podľa GATT 1947 alebo podľa ktorejkoľvek inej predchádzajúcej dohody pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO, zostanú uplatňované[2]) príslušné pravidlá a postupy, ktoré sú v platnosti bezprostredne pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO.

12. Bez ohľadu na odsek 11, ak je sťažnosť založená na niektorej z uvedených dohôd vznesená rozvojovou členskou krajinou proti rozvinutej členskej krajine, žalujúca strana bude mať právo dovolávať sa, namiesto voľby k ustanoveniam obsiahnutých v odsekoch 4, 5, 6 a 12 tohto dohovoru, na zodpovedajúce ustanovenia Rozhodnutia z 5. apríla 1966 (BISD 14S/18), okrem tých prípadov, keď porota zváži, že časový rámec stanovený v odseku 7 Rozhodnutia je nedostatočný na predloženie jej správy a so súhlasom žalujúcej strany môže byť táto lehota predĺžená. V prípade, že sú rozdiely medzi pravidlami a postupmi odsekov 4, 5, 6 a 12 a zodpovedajúcimi pravidlami a postupmi Rozhodnutia, budú rozhodovať posledne uvedené.

Článok 4

Konzultácie

1. Členovia potvrdzujú svoje rozhodnutie posilňovať a zlepšovať účinnosť konzultačných postupov používaných členmi.

2. Každý člen sa zaväzuje s porozumením posudzovať všetky pripomienky, ktoré mu budú zaslané akýmkoľvek iným členom v súvislosti s príslušnými opatreniami, ktoré sa týkajú pôsobenia akejkoľvej uvedenej dohody prijatej na jeho území a zabezpečiť primerané možnosti na konzultácie o týchto pripomienkach.[3])

---

[2]) Tento odsek sa tiež uplatnení na spory, pre ktoré sa správy porôt neschválili alebo plne nevykonali.

[3]) Tam, kde ustanovenia akejkoľvek inej uvedenej dohody týkajúcej sa opatrení prijatých vládami alebo regionálnymi alebo miestnymi orgánmi na území člena, sú rozdielne od ustanovení tohto odseku, budú ustanovenia tejto dohody rozhodné.

3. Ak je žiadosť o konzultácie predložená na základe uvedenej dohody, člen, ktorému je žiadosť adresovaná, ak nie je vzájomne inak dohodnuté, na ňu odpovie v lehote do 10 dní od jej obdržania a v dobrej miere začne konzultácie v lehote, ktorá neprekročí 30 dní odo dňa prijatia žiadosti, s cieľom dosiahnuť vzájomne uspokojivé riešenie. Ak člen neodpovie v priebehu desiatich dní po dátume obdržania žiadosti, alebo nezačne konzultácie v lehote neprekračujúcej 30 dní, alebo v lehote inak vzájomne dohodnutej po dátume prijatia žiadosti, potom člen, ktorý požiadal o začatie konzultácie, môže priamo požiadať o ustanovenie poroty.

4. Všetky takéto žiadosti o konzultácie člen požadujúci konzultácie oznámi DSB a príslušným radám a výborom. Každá žiadosť o konzultácie bude predložená písomne a bude obsahovať odôvodnenie žiadosti vrátane uvedenia sporných opatrení, ktoré sa navrhujú, a právneho odôvodnenia žaloby.

5. V priebehu konzultácií, uskutočňovaných v súlade s ustanoveniami uvedenej dohody, a predtým, než budú prijaté ďalšie opatrenia podľa tohto dohovoru, členovia by sa mali pokúsiť o uspokojivé usporiadanie záležitosti.

6. Konzultácie budú dôverné a nebudú na ujmu práv žiadneho člena v akomkoľvek prípadnom ďalšom pokračovaní procesu.

7. Ak konzultácie nevedú k urovnaniu sporu v priebehu 60 dní od dátumu prijatia žiadosti o konzultácie, môže žalujúca strana požadovať ustanovenie poroty. Túto žiadosť môže predložiť v lehote 60 dní, ak konzultujúce strany spoločne prídu k záveru, že prostredníctvom konzultácií sa nepodarilo urovnať spor.

8. V naliehavých prípadoch, vrátane tých, ktoré sa týkajú tovaru podliehajúceho skaze, členovia začnú konzultácie v lehote nepresahujúcej 10 dní od dátumu prijatia žiadosti. Ak na konzultáciách nedošlo k urovnaniu sporu do 20 dní od dátumu prijatia žiadosti, môže žalujúca strana požadovať ustanovenie poroty.

9. V naliehavých prípadoch, vrátane tých, ktoré sa týkajú tovaru podliehajúceho skaze, vynaložia sporné strany, porota alebo odvolací orgán všetko úsilie na urýchlenie procesu v najväčšej možnej miere.

10. Počas konzultácií by členovia mali venovať zvláštnu pozornosť problémom a záujmom rozvojových členských krajín.

11. Vždy, keď sa člen iný ako členovia zúčastňujúci sa konzultácií domnieva, že má podstatný obchodný záujem o účasť na konzultáciách vedených podľa článku XXII 1 ods. 1 GATT 1994, článku XXII ods. 1 GATS alebo podľa zodpovedajúcich ustanovení iných uvedených dohôd,[4]) môže oznámiť konzultujúcim členom a DSB v priebehu desiatich dní od podania žiadosti o konzultácie podľa zmieneného článku svoje želanie zúčastňovať sa konzultácií. Takýto člen bude zapojený do konzultácií za predpokladu, že ten člen, ktorému žiadosť o konzultácie bola predložená, súhlasí s tým, že záujem je opodstatnený. V takomto prípade budú členovia informovať DSB. Ak žiadosť o zapojenie do konzultácií nie je prijatá, žiadajúci člen bude môcť požadovať konzultácie podľa článku XXII ods. 1 alebo článku XXIII 1 ods. 1 GATT 1994, článku XXII ods. 1 alebo článku XXIII ods. 1 GATS, alebo podľa zodpovedajúcich ustanovení iných uvedených dohôd.

Článok 5

Dobré služby, zmierovacie konanie a sprostredkovanie

1. Dobré služby, zmierovacie konanie a sprostredkovanie sú postupy, ktoré sú uskutočňované dobrovoľne, ak sa sporné strany tak dohodnú.

2. Postupy zahrňujúce dobré služby, zmierovacie konanie a sprostredkovanie, a predovšetkým stanoviská prijaté spornými stranami počas týchto procesov, budú dôverné a nepoškodia práva ktorejkoľvek strany v prípadnom ďalšom pokračovaní procesu podľa týchto postupov.

3. Dobré služby, zmierovacie konanie a sprostredkovanie môžu byť požadované kedykoľvek každou spornou stranou. Tieto postupy sa môžu začať kedykoľvek a taktiež môžu byť skončené kedykoľvek. Ihneď po skončení dobrých služieb, zmierovacieho konania a sprostredkovania môže žalujúca strana požiadať o ustanovenie poroty.

4. Ak budú dobré služby, zmierovacie konanie alebo sprostredkovanie začaté počas 60 dní od dátumu prijatia žiadosti o konzultácie, musí žalujúca strana pred požiadaním o ustanovenia poroty vyčkať uplynutie lehoty 60 dní od dátumu prijatia žiadosti o konzultácie. Žalujúca strana môže požiadať o ustanovenie poroty v priebehu šesťdesiatdňovej lehoty, ak sporné strany spoločne usúdia, že dobré služby, zmierovacie konanie alebo sprostredkovanie pri urovnávaní sporu neboli úspešné.

---

[4]) Zodpovedajúce ustanovenia o konzultáciách v uvedených dohodách sú uvedené v týchto dohodách: Dohoda o poľnohospodárstve, článok 19; Dohoda o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení, článok 11 ods. 1; Dohoda o textile a odevoch, článok 8 ods. 4; Dohoda o technických prekážkach v obchode, článok 14 ods. 1; Dohoda o obchodných aspektoch investičných opatrení, článok 8; Dohoda o uplatňovaní článku VI GATT 1994, článok 17 ods. 2; Dohoda o uplatňovaní článku VII GATT 1994, článok 19 ods. 2; Dohoda o inšpekcii pred nalodením, článok 7; Dohoda o pravidlách pôvodu tovaru, článok 7; Dohoda o dovoznom licenčnom konaní, článok 6; Dohoda o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach, článok 30; Dohoda o ochranných opatreniach, článok 14; Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva, článok 64.1 a všetky ostatné zodpovedajúce ustanovenia viacstranných obchodných dohôd týkajúce sa konzultácií tak, ako sú určené príslušnými orgánmi každej dohody a ako je oznámené DSB.

5. Ak sa tak sporné strany dohodnú, postupy v rámci dobrých služieb, zmierovacieho konania a sprostredkovania môžu pokračovať súbežne s konaním poroty.

6. Generálny riaditeľ môže z titulu svojej funkcie (ex officio) ponúknuť dobré služby, zmierovacie konanie alebo sprostredkovanie s úmyslom pomôcť členom urovnať spor.

Článok 6

Ustanovenie poroty

1. Ak o to žalujúca strana požiada, bude porota ustanovená najneskôr na zasadnutí DSB bezprostredne nasledujúcom po tom, keď sa žiadosť po prvýkrát objavila ako bod programu rokovania DSB, pokiaľ na tomto stretnutí DSB nebude jednomyseľne rozhodnuté, že porota ustanovená nebude.[5])

2. Žiadosť o ustanovenie poroty bude podaná písomne. V žiadosti bude uvedené, či sa konali konzultácie, bude obsahovať popis sporných opatrení a bude poskytovať krátky súhrn právnych dôvodov žaloby postačujúcich na jasné uvedenie problému. V prípade, že žiadajúca strana požiada o ustanovenie poroty s iným ako štandardným zmocnením, bude jej písomná žiadosť obsahovať navrhované špeciálne zmocnenie.

Článok 7

Zmocnenie poroty

1. Poroty budú mať, ak sa sporné strany nedohodnú inak v lehote 20 dní od jej ustanovenia, tieto zmocnenia:

„Preskúmať vo svetle príslušných ustanovení (názov dohody/dohôd citovanej/ných stranami sporu) záležitosť predloženú DSB prostredníctvom strany (meno strany) v dokumente ... a učiniť taký nález, ktorý napomôže DSB pri vypracovávaní odporúčaní alebo rozhodnutí podľa tejto/týchto dohody/dohôd."

2. Poroty preskúmajú príslušné ustanovenia uvedenej dohody alebo dohôd citovaných stranami sporu.

3. Pri ustanovení poroty môže DSB zmocniť svojho predsedu, aby formuloval zmocnenie poroty po konzultácii so spornými stranami podľa ustanovení odseku 1. Takto vymedzené zmocnenie bude oznámené všetkým členom. Ak bude prijaté iné ako štandardné zmocnenie, môže ktorýkoľvek člen položiť v tejto súvislosti DSB akúkoľvek otázku.

Článok 8

Zloženie poroty

1. Poroty budú zložené z kvalifikovaných vládnych alebo nevládnych jednotlivcov vrátane osôb, ktoré boli členmi poroty alebo predložili prípad porote, ktoré zastupovali člena alebo zmluvnú stranu GATT 1947, alebo boli zástupcami člena v Rade alebo Výbore niektorej z uvedených dohôd, alebo ktoré pôsobili v Sekretariáte, alebo ktoré vyučovali alebo publikovali v oblasti medzinárodného práva alebo politiky, alebo pôsobili vo funkcii vyššieho štátneho úradníka pre oblasť obchodnej politiky v členskej krajine.

2. Členovia skupín odborníkov by mali byť vyberaní tak, aby bola zabezpečená ich nezávislosť, dostatočne rozdielny pôvod a vzdelanie a široká škála skúseností.

3. Občania členských krajín, ktorých vlády[6]) sú spornými stranami alebo tretími stranami daného sporu, podľa článku 10 ods. 2 nebudú plniť úlohy v porote týkajúce sa tohto sporu, iba ak by sa sporné strany dohodli inak.

4. S cieľom napomôcť pri výbere osôb sekretariát bude viesť indikatívny zoznam osôb, ktoré majú alebo nemajú vzťah k vládnym orgánom a sú kvalifikovaní podľa odseku 1, spomedzi ktorých môžu byť navrhnutí vhodní členovia poroty. Tento indikatívny zoznam bude zahŕňať prehľad členov porôt bez vzťahu k vláde, ktorý bol zostavený zmluvnými stranami GATT 30. novembra 1984 (BISD 31S/9) a ďalšie súpisy a indikatívne zoznamy zostavené na základe akejkoľvek z uvedených dohôd a bude evidovať mená osôb z týchto súpisov a indikatívnych zoznamov v čase nadobudnutai platnosti Dohody WTO. Členovia môžu pravidelne navrhovať vládnych alebo mimovládnych jednotlivcov na zaradenie do indikatívnych zoznamov s uvedením potrebných informácií o ich znalostiach medzinárodného obchodu a častí alebo obsahových tém súvisiacich s uvedenými dohodami a tí budú pridaní do zoznamu po schválení DSB. Pre každého jednotlivca budú v zozname vyznačené špecifické oblasti ich skúseností alebo odbornej znalosti jednotlivých častí alebo obsahových tém uvedených dohôd.

5. Porota bude zložená z troch členov, ak sa sporné strany nedohodnú v lehote 10 dní od jej ustanovenia, že sa porota bude skladať z piatich členov. Členovia budú ihneď oboznámení o zložení poroty.

---

[5]) Ak o to žalujúca strana požiada, zasadnutie DSB bude na tento účel zvolané do 15 dní od podania žiadosti za predpokladu, že zasadnutie bude oznámené najmenej desať dní vopred.

[6]) V prípadoch, kde spornými stranami je colná únia alebo spoločný trh, budú sa tieto ustanovenia vzťahovať na občanov všetkých členských krajín colnej únie alebo spoločného trhu.

6. Sekretariát navrhne sporným stranám osoby, ktoré budú určené za členov poroty. Sporné strany môžu s týmto návrhom nesúhlasiť zo závažných dôvodov.

7. Ak dohoda o členoch poroty nebude dosiahnutá v lehote 20 dní od dátumu jej zriadenia, určí generálny riaditeľ na žiadosť ktorejkoľvek strany, po konzultácii s predseom DSB a predsedom príslušného výboru alebo rady, zloženie poroty menovaním jej členov, ktorých generálny riaditeľ považuje za najvhodnejších v súlade so všetkými príslušnými špecifickými alebo dodatkovými pravidlami alebo postupmi stanovenými v uvedených dohodách, ktoré sa uplatňujú vo veci daného sporu, na základe predchádzajúcej konzultácie so spornými stranami. Predseda DSB oboznámi členov so zložením takto vytvorenej poroty najneskôr do desiatich dní odo dňa prijatia takejto žiadosti.

8. Ako všeobecné pravidlo platí záväzok členov, že umožnia svojim úradníkom plniť úlohy členov porôt.

9. Členovia porôt budú pôsobiť ako súkromné osoby a nie ako zástupcova vlády ani ako zástupcovia akejkoľvek organizácie. Členovia im preto nebudú dávať inštrukcie, ani sa nebudú snažiť ich ovplyvniť ako jednotlivcov v záležitostiach týkajúcich sa poroty.

10. Ak dôjde k sporu medzi rozvojovou členskou krajinou a rozvinutou členskou krajinou, členom poroty bude, ak o to rozvojová členská krajina požiada, i osoba z rozvojovej členskej krajiny.

11. Náklady členov poroty vrátane cestovných nákladov a odlučného budú hradené z rozpočtu WTO v súlade s kritériami prijatými generálnou radou WTO na základe odporúčaní Výboru pre rozpočet, financie a správu.

Článok 9

Postup pri viacstranných žalobách

1. Tam, kde ustanovenie poroty vzťahujúcej sa k tej istej záležitosti požaduje viac ako jeden člen, môže na preskúmanie týchto sťažností byť ustanovená len jedna porota, berúc pritom do úvahy práva všetkých prislušných členov. Jedna porota na preskúmanie viacstranných žalôb by mala byť zriadená kedykoľvek to bude možné.

2. Jediná porota bude skúmať záležitosť a predkladať svoje nálezy DSB tak, aby práva, ktoré by sporným stranám patrili pred samostatnými porotami, neboli v žiadnom prípade porušené. Ak o to jedna zo sporných strán požiada, predloží porota samostatnú správu o príslušnom spore. Písomne predložené návrhy každej zo žalujúcich strán budú k dispozícii ostatným žalujúcim stranám a každá bude mať právo byť prítomná, ak niektorá z ostatných žalujúcich strán predloží porote svoje stanovisko.

3. Ak je na riešenie žalôb k tej istej veci ustanovených viac ako jedna porota, budú podľa možnosti vykonávať funkciu člena poroty tie isté osoby v každej zo samostatných porôt a časový rozvrh zasadnutí porôt v takýchto sporoch bude zosúladený.

Článok 10

Tretie strany

1. Počas rokovania poroty budú záujmy sporných strán a ostatných členov uvedenej dohody, ktorej sa spor týka, v maximálnej miere brané do úvahy.

2. Ktorýkoľvek člen, ktorý má podstatný záujem v záležitosti prerokovávanej pred porotou a ktorý oznámi svoj záujem DSB (ďalej len „tretia strana“), bude mať príležitosť vypovedať pred porotou a predkladať jej písomné stanoviská. Tieto písomné stanoviská budú zároveň poskytnuté sporným stranám a budú brané do úvahy v správe poroty.

3. Tretie strany dostanú písomné stanoviská sporných strán pre prvé zasadnutie poroty.

4. Ak tretia strana usúdi, že opatrenia, ktoré sú predmetom jednania poroty, rušia alebo zmenšujú výhody vyplývajúce pre ňu z uvedenej dohody, môže tento člen využiť bežné postupy na urovnávanie sporov podľa tohto dohovoru. Tento spor sa začne, ak je to možné, pred samostatnou porotou.

Článok 11

Funkcie porôt

Funkciou porôt je napomáhať DSB pri plnení jeho povinností vyplývajúcich z tohto dohovoru a uvedených dohôd. V tejto súvislosti by mala porota objektívne posúdiť predmetné záležitosti vrátane objektívneho hodnotenia faktov daného prípadu, použiteľnosti a súladu s príslušnými uvedenými dohodami a formulovať také nálezy, ktoré napomôžu DSB pri tvorbe odporúčaní alebo rozhodnutí v súlade s uvedenými dohodami. Porota bude pravidelne viesť konzultácie so spornými stranami a poskytne im primerané možnosti na dosiahnutie vzájomne uspokojivého riešenia.

Článok 12

Postupy porôt

1. Poroty budú postupovať podľa pracovných postupov uvedených v dodatku 3, ak porota nerozhodne po konzultácii so spornými stranami inak.

2. Postupy porôt by mali byť natoľko pružné, aby zabezpečili vysokú kvalitu správ porôt, pričom nebudú neodôvodnene predlžovať konanie.

3. Po konzultáciách so spornými stranami členovia poroty určia, ihneď ako to bude uskutočniteľné a kedykoľvek to bude možné, v priebehu jedného týždňa od dátumu odsúhlasenia zloženia poroty a jej právomocí, časový harmonogram pre postup poroty, berúc do úvahy ustanovenia článku 4 ods. 9, ak sa vzťahuje na daný spor.

4. Pri zostavovaní časového harmonogramu postupu poroty porota poskytne dostatočný časový priestor sporným stranám, aby pripravili svoje stanoviská.

5. Poroty by mali stanoviť presné lehoty odovzdania písomných stanovísk strán a strany by ich mali dodržiavať.

6. Každý sporná strana uloží svoje písomné stanovisko na sekretariáte tak, aby ho bolo možné okamžite odovzdať porote a ďalšej spornej strane alebo stranám. Žalujúca strana predloží svoje prvé stanovisko pred predložením prvého stanoviska odporujúcej strany, ak porota pri stanovovaní časového harmonogramu uvedeného v odseku 3 a po konzultácii so spornými stranami nerozhodne, že by strany mali predložiť svoje prvé stanoviská súčasne. Ak sa predpokladá, že prvé stanoviská budú uložené postupne, porota stanoví pevnú lehotu na predloženie stanoviska odporujúcej strany. Všetky nasledujúce písomné stanoviská budú predkladané súčasne.

7. V prípade, ak sporné strany nenájdu vzájomne uspokojivé riešenie, porota predloží svoje nálezy v písomnej forme DSB. V takýchto prípadoch bude správa poroty obsahovať nálezy vo veci, uplatniteľnosť príslušných ustanovení a základné odôvodnenie nálezov, rozhodnutí a odporúčaní. V prípade, ak dôjde k urovnaniu záležitosti medzi spornými stranami, správa poroty bude obmedzená na krátky opis prípadu a na konštatovanie, že sa dosiahlo riešenie.

8. S cieľom dosiahnuť vyššiu účinnosť postupov platí všeobecné pravidlo, že lehota, počas ktorej bude porota vykonávať svoje skúmania, od okamihu odsúhlasenia zloženia poroty a jej právomocí až do okamihu predloženia záverečnej správy sporným stranám, nebude trvať dlhšie ako šesť mesiacov. V naliehavých prípadoch, vrátane tých, ktoré sa týkajú tovaru rýchlo podliehajúceho skaze, sa porota bude usilovať predložiť svoju správu sporným stranám v lehote troch mesiacov.

9. Ak porota usúdi, že nemôže poskytnúť svoju správu v priebehu šiestich mesiacov alebo v naliehavých prípadoch troch mesiacov, podá písomnú správu DSB o dôvodoch omeškania spolu s predpokladanou lehotou, v ktorej svoju správu predloží. V žiadnom prípade by nemala lehota od ustanovenia poroty po predloženie správy členom presiahnuť deväť mesiacov.

10. V prípade konzultácií o opatreniach prijatých rozvojovou členskou krajinou môžu sa strany dohodnúť o predĺžení lehoty stanovenej v článku 4 ods. 7 a 8. Ak po uplynutí príslušnej lehoty nemôžu konzultujúce strany odsúhlasiť ukončenie konzultácií, predseda DSB rozhodne, na základe konzultácie so stranami, či sa predĺži príslušné obdobie a ak áno, na akú dobu. Okrem toho pri skúmaní žaloby proti členovi z rozvojovej krajiny porota poskytne dostatočný čas rozvojovej členskej krajine na prípravu a predloženie svojich odôvodnení. Ustanovenia článku 20 ods. 1 a článku 21 ods. 4 sa netýkajú žiadnych postupov ustanovených týmto odsekom.

11. V prípade, ak jedna strana alebo viac strán sú rozvojovou členskou krajinou, porota v správe jednoznačne označí spôsob, akým boli vzaté do úvahy príslušné ustanovenia uvedených dohôd o rozdielnom a výhodnejšom zaobchádzaní s rozvojovými členskými krajinami, ktoré sú zmluvnými stranami uvedených dohôd a ktorých sa rozvojová členská krajina dovolávala v priebehu postupu na urovnanie sporu.

12. Porota môže kedykoľvek prerušiť svoju činnosť na žiadosť jednej zo sporných strán na obdobie kratšie ako 12 mesiacov. V prípade takéhoto prerušenia časový rámec stanovený v odsekoch 8 a 9 tohto článku, v článku 20 ods. 1 a článku 21 v ods. 4 bude predĺžený o obdobie rovnajúce sa prerušenému časovému obdobiu. Ak bola práca poroty prerušená na obdobie dlhšie ako 12 mesiacov, právomoci na ustanovenie poroty prepadnú.

Článok 13

Právo požadovať informácie

1. Každá porota bude mať právo požadovať informácie a technické rady od ktorejkoľvek fyzickej osoby alebo organizácie, ktorú považuje za vhodnú. Predtým však, než porota požiada o takéto informácie alebo radu osobu alebo organizáciu v právomoci člena, bude o tom orgány tohto člena informovať. Člen by mal odpovedať ihneď a v plnej miere na akúkoľvek žiadosť poroty o informáciu, ktorú porota považuje za nevyhnutnú a vhodnú. Poskytnuté dôverné informácie nebudú zverejnené bez formálneho splnomocnenia fyzickej osoby, organizácie alebo orgánom člena, ktorý ich poskytol.

2. Poroty môžu požadovať informácie z akéhokoľvek vhodného zdroja a konzultovať s expertmi s cieľom získať

názor na niektorý aspekt záležitosti. Čo a týka vecného problému vedeckej alebo inej technickej povahy, vzneseného jednou zo sporných strán, porota môže požadovať písomnú poradenskú správu od konzultačnej skupiny expertov. Pravidlá na ustanovenie tejto skupiny a jej postupy sú stanovené v dodatku 4.

Článok 14

Utajenie

1. Rokovania porôt budú dôverné.

2. Správy porôt sa budú spracovávať bez prítomnosti sporných strán s ohľadom na poskytnuté informácie a vykonané vyhlásenia.

3. Názory jednotlivých členov poroty vyjadrené v správe budú anonymné.

Článok 15

Fáza dočasného preskúmania

1. Po preskúmaní písomných a ústnych výpovedí a argumentov obsahujúcich námietky oznámi porota sporným stranám popisné (faktické a argumentačné) časti svojho návrhu správy. Strany oznámia svoje písomné pripomienky v lehote stanovenej porotou.

2. Po uplynutí lehoty stanovenej na prijatie pripomienok sporných strán poskytne porota stranám predbežnú správu obsahujúcu popisnú časť ako i nálezy a závery. Počas lehoty stanovenej porotou strana môže predložiť porote písomnú žiadosť o preskúmanie určitých aspektov jej predbežnej správy pred tým, než rozošle členom záverečnú správu. Na požiadanie strany porota uskutoční ďalšie stretnutie so stranami k otázkam uvedeným v písomných pripomienkach. Ak počas stanovenej lehoty nie sú doručené žiadne pripomienky od žiadnej strany, bude predbežná správa považovaná za záverečnú správu poroty a bude ihneď rozoslaná členom.

3. Nálezy uvedené v záverečnej správe poroty budú zahŕňať i argumenty vznesené v priebehu fázy dočasného preskúmania. Fáza dočasného preskúmania sa uskutoční v priebehu časového obdobia stanoveného v odseku 8 článku 12.

Článok 16

Prijatie správy poroty

1. S cieľom poskytnúť členom dostatočné časové obdobie na posúdenie správ porôt budú správy predložené DSB na preskúmanie až po uplynutí 20 dní od ich rozoslania členom.

2. Členovia, ktorí majú pripomienky k správe poroty, uvedú písomné dôvody na ich uplatnenie tak, aby ich bolo možno rozoslať najmenej 10 dní pred stretnutím DSB, na ktorom bude správa poroty posudzovaná.

3. Sporné strany budú mať právo zúčastniť sa na posudzovaní správy poroty DSB a ich názory budú náležite zaznamenané.

4. V priebehu lehoty 60 dní od dátumu rozoslania správy poroty členom bude správa prijatá na rokovaní DSB,[7]) ak jedna zo sporných strán formálne neoznámi DSB svoje rozhodnutie odvolať sa alebo DSB jednomyseľne rozhodne o neprijatí správy. Ak strana oznámila svoj úmysel odvolať sa, správa poroty nebude z hľadiska jej schválenia DSB preskúmavaná až do skončenia odvolacieho konania. Tento schvaľovací postup nepoškodzuje právo členov na vyjadrenie názorov k správe poroty.

Článok 17

Preskúmanie odvolania

Stály Odvolací orgán

1. Stály Odvolací orgán bude zriadený pri DSB. Odvolací orgán bude skúmať odvolania v prípadoch riešených porotami. Bude zložený zo siedmich osôb, z ktorých tri sa budú zaoberať každým jednotlivým prípadom. Osoby pôsobiace v Odvolacom orgáne budú pracovať na princípe rotácie. Táto rotácia bude určená v pracovnom poriadku Odvolacieho orgánu.

2. DSB určí osoby, ktoré budú pôsobiť v Odvolacom orgáne počas obdobia štyroch rokov, pričom každá osoba môže byť znovu vymenovaná iba raz. Menovanie troch osôb zo siedmich určených bezprostredne po nadobudnutí platnosti Dohody WTO však vyprší po uplynutí dvoch rokov. Uvoľnené miesta budú obsadzované tak, ako budú vznikať. Osoba, ktorá má nahradiť osobu, ktorej termín služby nevypršal, bude plniť úlohy do konca termínu svojho predchodcu.

[7]) Ak nie je stanovené zasadnutie DSB v priebehu časového obdobia podľa článku 16 ods. 1 a 4 DSB, rokovanie sa za týmto účelom uskutoční.

3. Odvolací orgán bude zložený z osôb, ktorých autorita je uznávaná, s preukázateľnou odbornou znalosťou práva, medzinárodného obchodu a všeobecnej znalosti obsahových tém uvedených dohôd. Tieto osoby nebudú mať akýkoľvek vzťah k žiadnej vláde. Zloženie Odvolacieho orgánu bude v zásade odzrkadľovať členskú základňu DSB. Všetky osoby pôsobiace v Odvolacom orgáne budú zastihnuteľné v každom čase a v krátkej lehote a budú sa priebežne informovať o činnostiach súvisiacich s urovnávaním sporov a ďalších súvisiacich aktivitách WTO. Nebudú sa zúčastňovať posudzovania akéhokoľvek sporu, ktorý by mohol spôsobiť priamy či nepriamy konflikt záujmov.

4. Proti rozhodnutiu poroty sa môžu odvolať len sporné strany, nie tretie strany. Tretie strany, ktoré upovedomili DSB, že majú podstatný záujem vo veci, podľa článku 10 ods. 2 môžu predložiť svoje písomné stanoviská Odvolaciemu orgánu a môžu byť vypočuté.

5. Vo všeobecnosti platí, že dĺžka pojednávania nepresiahne 60 dní odo dňa, keď sporná strana formálne oznámi svoje rozhodnutie odvolať sa do dňa, v ktorom Odvolací orgán rozošle svoje rozhodnutie. Pri stanovovaní svojho časového harmonogramu Odvolací orgán vezme podľa potreby do úvahy ustanovenia článku 4 ods. 9. Ak Odvolací orgán uváži, že nemôže poskytnúť svoju správu do 60 dní, bude písomne informovať DSB o dôvodoch omeškania spolu s odhadom časovej lehoty, v priebehu ktorej predloží svoju správu. V žiadnom prípade však pojednávanie nepresiahne obdobie 90 dní.

6. Odvolanie sa obmedzí na právne otázky uvedené v správe poroty a ich právny výklad.

7. Odvolaciemu orgánu sa poskytne administratívna a právna podpora, ktorú bude požadovať.

8. Náklady osôb pôsobiacich v Odvolacom orgán vrátane cestovného a príplatkov na odlučné sa budú hradiť z rozpočtu WTO v súlade s kritériami, ktoré budú schválené Generálnou radou na základe odporúčaní Výboru pre rozpočet, financie a správu.

Konanie o odvolaní

9. Odvolací orgán po konzultácii s predsedom DSB a generálnym riaditeľom vypracuje pracovné postupy, ktoré sa poskytnú členom.

10. Konania pred Odvolacím orgánom budú dôverné. Správy Odvolacieho orgánu budú pripravené bez prítomnosti sporných strán na základe poskytnutých informácií a získaných výpovedí.

11. Názory osôb pôsobiacich v Odvolacom orgáne, vyjadrené v jeho správe budú anonymné.

12. Odvolací orgán preskúma počas odvolacieho konania každú otázku nastolenú v súlade s ustanovením odseku 6 tohto článku.

13. Odvolací orgán môže potvrdiť, zmeniť alebo zamietnuť nálezy a právne závery poroty.

Schvaľovanie správ odvolacieho orgánu

14. Správa Odvolacieho orgánu bude schválená DSB a bezpodmienečne prijatá spornými stranami, ak DSB jednomyseľne nerozhodne o jej neschválení v priebehu 30 dní nasledujúcich po jej rozoslaní členom.[8]) Tento schvaľovací postup nepoškodzuje právo členov na vyjadrenie ich názorov k správe Odvolacieho orgánu.

Článok 18

Vzťahy s porotou alebo Odvolacím orgánom

1. Rokovania ex parte s porotou alebo Odvolacím orgánom týkajúce sa záležitostí prerokovávaných porotou alebo Odvolacím orgánom sa nepripúšťajú.

2. Stanoviská písomne predložené porote alebo Odvolaciemu orgánu sa budú považovať za dôverné, ale budú prístupné sporným stranám. Žiadne ustanovenie v tejto dohode nebude brániť spornej strane, aby zverejnila svoje vlastné stanovisko. Členovia budú považovať informácie predložené iným členom poroty alebo Odvolaciemu orgánu za dôverné, ak ich tento člen za dôverné označil. Sporná strana tiež poskytne na požiadanie člena nedôverný súhrn informácií obsiahnutých vo svojich písomne predložených stanoviskách, ktorý bude môcť byť zverejnený.

Článok 19

Odporúčania poroty a Odvolacieho orgánu

1. V prípade, ak porota alebo Odvolací orgán dospeje k záveru, že opatrenie je nezlučiteľné s uvedenou dohodou, odporučí dotknutému členovi,[9]) aby uviedol opatrenie do súladu s touto dohodou.[10]) Okrem týchto odporúčaní

[8]) Ak nie je stanovené zasadnutie DSB v priebehu tejto časovej lehoty, DSB takéto rokovanie za týmto účelom uskutoční.
[9]) „Dotknutý člen" je sporná strana, ktorej sú určené odporúčania poroty alebo Odvolacieho orgánu.
[10]) Ak ide o odporúčania v prípadoch, keď nedošlo k porušeniu GATT 1994 alebo inej uvedenej dohody, uplatní sa článok 26.

porota alebo Odvolací orgán môže navrhnúť spôsoby, ktorých prostredníctvom by príslušný člen mohol odporúčania uskutočniť.

2. V súlade s ustanovením článku 3 ods. 2 porota alebo Odvolací orgán nemôže vo svojich nálezoch a odporúčaniach rozšíriť alebo obmedziť práva alebo záväzky vyplývajúce z uvedených dohôd.

Článok 20

Lehoty pre rozhodnutia DSB

Ak nie je dohodnuté spornými stranami inak, neprekročí lehota od dátumu, keď DSB vytvorí poroty, do dátumu, keď DSB preskúma správu poroty alebo Odvolacieho orgánu z hľadiska jej prijatia, deväť mesiacov v prípade, že nedošlo k odvolaniu alebo 12 mesiacov, ak bolo vznesené odvolanie. Ak porota alebo Odvolací orgán rozhodne podľa článku 12 ods. 9 alebo podľa článku 17 ods. 5 o predĺžení lehoty na vydanie správy, bude táto dodatočná lehota bude pripočítaná k uvedeným lehotám.

Článok 21

Dohľad nad vykonávaním odporúčaní alebo rozhodnutí

1. Z dôvodu zabezpečenia účinného urovnávania sporov v záujme všetkých členov je nevyhnutné urýchlené splnenie odporúčaní alebo rozhodnutí stanovených DSB.

2. Zvláštna pozornosť by sa mala venovať otázkam, ktoré sa dotýkajú záujmov rozvojových členských krajín, v súvislosti s opatreniami, ktoré boli predmetom konania na urovnanie sporu.

3. Na zasadnutí DSB, ktoré sa uskutoční v lehote 30 dní[11]) od schválenia správy poroty alebo Odvolacieho orgánu, oboznámi príslušný člen DSB o svojich úmysloch, týkajúcich sa uskutočnenia jeho odporúčaní alebo rozhodnutí. Ak nie je možné ihneď postupovať podľa odporúčaní a rozhodnutí, bude dotknutému členovi poskytnutá primeraná lehota, v ktorej priebehu tak urobí. Primeranou lehotou sa bude rozumieť

a) lehota navrhnutá príslušným členom za predpokladu, že bude schválená DSB; alebo ak takéto schválenie nebude vydané;
b) lehota vzájomne dohodnutá spornými stranami v rozsahu 45 dní nasledujúcich po schválení odporúčaní alebo rozhodnutí; alebo ak nebude táto dohoda dosiahnutá;
c) lehota určená záväzným rozhodcovským konaním v rozmedzí 90 dní nasledujúcich po dni schválenia odporúčaní alebo rozhodnutí.[12]) V rozhodcovskom konaní sa bude rozhodca[13]) riadiť zásadou, že primeraná lehota na vykonanie odporúčaní poroty alebo Odvolacieho orgánu nepresiahne 15 mesiacov od dátumu schválenia správy poroty alebo správy Odvolacieho orgánu. Táto lehota však môže byť v závislosti od daných okolností kratšia alebo dlhšia.

4. S výnimkou prípadov, keď porota alebo Odvolací orgán v súlade s článkom 12 ods. 9 alebo s článkom 17 ods. 5 predĺži lehotu na poskytnutie svojej správy, neprekročí však táto lehota od dátumu ustanovenia poroty DSB do dátumu určenia primeranej lehoty 15 mesiacov, ak sa sporné strany nedohodnú inak. Ak porota alebo Odvolací orgán prikročí k predĺženiu lehoty na poskytnutie správy, bude dodatočná lehota pripočítaná k 15-mesačnému obdobiu; za predpokladu, že sa sporné strany nedohodli, že existujú výnimočné okolnosti, celkový čas však neprekročí 18 mesiacov.

5. V prípade, ak sa vyskytnú nezhody týkajúce sa existencie alebo zlučiteľnosti opatrení prijatých na základe odporúčaní alebo nariadení s ustanoveniami uvedenej dohody, takýto spor sa bude riadiť podľa týchto pravidiel o urovnávaní sporov s postúpením veci pôvodnej porote vždy, keď to bude možné. Porota rozošle svoju správu v lehote 90 dní od dátumu, keď jej bola záležitosť postúpená. Ak sa porota domnieva, že nemôže vydať svoju správu v tejto lehote, bude písomne informovať DSB o dôvodoch oneskorenia spoločne s odhadom lehoty, v priebehu ktorej svoju správu predloží.

6. DSB bude dohliadať na vykonávanie schválených odporúčaní alebo rozhodnutí. Otázka vykonávania odporúčaní alebo rozhodnutí môže byť predložená DSB ktorýmkoľvek členom v ktoromkoľvek čase po ich schválení. Ak DSB nerozhodne inak, otázka vykonávania odporúčaní alebo rozhodnutí bude zaradená na program zasadnutia DSB po šiestich mesiacoch nasledujúcich po dátume stanovenia primeranej lehoty podľa odseku 3 tohto článku a zostane na programe DSB, ak nebude táto záležitosť vyriešená. Najmenej desať dní pred každým takýmto zasadnutím DSB predloží dotknutý člen písomnú správu o situácii o postupe vo vykonávaní odporúčaní alebo rozhodnutí.

7. Ak pôjde o záležitosť, ktorá je predložená rozvojovou členskou krajinou, DSB zváži, aké ďalšie okolnostiam primerané opatrenie by mohlo byť prijaté.

---

[11]) Ak nie je stanovené zasadnutie DSB v priebehu tejto časovej lehoty, DSB takéto rokovanie za týmto účelom uskutoční.
[12]) Ak sa strany nemôžu dohodnúť o rozhodcovi v priebehu desiatich dní po predložení záležitosti rozhodcovskému konaniu, generálny riaditeľ po konzultácii so stranami určí rozhodcu v lehote do desiatich dní.
[13]) Výraz „rozhodca“ môže byť interpretovaný vo vzťahu k jednotlivcovi alebo skupine.

8. DSB v prípade, ak pôjde o žalobu predloženú rozvojovou členskou krajinou, vezme do úvahy pri zvažovaní vhodnosti postupu, ktorý by mal byť prijatý, nielen obchodnú stránku opatrení, na ktoré sa predmetné opatrenie vzťahuje, ale aj ich dôsledky na hospodárstvo príslušnej rozvojovej členskej krajiny.

Článok 22

Vyrovnanie a pozastavenie koncesií

1. Vyrovnanie a pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov sú dočasné opatrenia, ktoré je možné použiť v prípade, keď odporúčania alebo rozhodnutia nie sú vykonané počas primeranej lehoty. Ani vyrovnanie ani pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov nie sú uprednostňované pred úplným vykonaním odporúčaní slúžiacich na uvedenie patrení do súladu s uvedenými dohodami. Vyrovnanie je dobrovoľné a ak je tak dohodnuté, bude v súlade s uvedenými dohodami.

2. Ak dotknutý člen nebude schopný uviesť opatrenia považované za nezlučiteľné s uvedenou dohodou do súladu s touto dohodou alebo iným spôsobom nedodrží odporúčania alebo rozhodnutia počas primeranej lehoty určenej podľa článku 21 ods. 3, takýto člen, ak je o to požiadaný, vstúpi v priebehu primeranej lehoty do rokovaní s akoukoľvek stranou uplatňujúcou postupy na urovnávanie sporov s cieľom dosiahnuť vzájomne prijateľné vyrovnanie. Ak nebolo uspokojivé vyrovnanie dohodnuté do 20 dní od uplynutia primeranej lehoty, môže ktorákoľvek strana odvolávajúca sa na postupy urovnávania sporov požiadať DSB o oprávnenie na pozastavenie poskytovania koncesií alebo iných záväzkov dotknutému členovi v zmysle uvedených dohôd.

3. Pri zvažovaní, ktoré koncesie alebo iné záväzky budú pozastavené, sa bude žalujúca strana riadiť týmito zásadami a postupmi:

a) všeobecne platí, že žalujúca strana by sa mala najskôr usilovať o pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov týkajúcich sa rovnakého sektoru/sektorov, ako je ten/sú tie, v ktorých porota alebo Odvolací orgán zistili porušenie alebo iné zrušenie, alebo zmenšenie výhod;

b) ak táto strana usúdi, že nie je praktické alebo účinné pozastaviť koncesie alebo iné záväzky v tom istom sektore/sektoroch, môže sa usilovať o pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov v iných sektoroch podľa tej istej dohody;

c) ak táto strana usúdi, že nie je praktické alebo účinné pozastaviť koncesie alebo iné záväzky v iných sektoroch podľa tej istej dohody a že okolnosti sú dostatočne závažné, môže sa usilovať o pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov podľa inej uvedenej dohody;

d) pri uplatnení uvedených princípov táto strana vezme do úvahy
   i) obchodovanie v sektore alebo podľa dohody, na ktorej základe porota alebo Odvolací orgán zistili porušenie alebo iné zrušenie, alebo zmenšenie výhod a dôležitosť tohto obchodovania pre danú stranu;
   ii) širšie ekonomické elementy vzťahujúce sa na zrušenie alebo zmenšenie výhod a širšie ekonomické dôsledky pozastavenia koncesií alebo iných záväzkov;

e) ak sa takáto strana rozhodne požiadať o oprávnenie na pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov podľa odseku b) alebo c), uvedie vo svojej žiadosti príslušné dôvody. Súčasne s doručením žiadosti DSB sa žiadosť doručí aj príslušným radám a taktiež, v prípade žiadosti podľa odseku b), príslušným sektorovým orgánom;

f) pre potreby tohto odseku sa výrazom „sektor“ rozumie
   i) čo sa týka tovaru, každý tovar;
   ii) čo sa týka služieb, základný sektor tak, ako je popísaný v platnom Klasifikačnom zozname sektorov služieb, ktorý zahŕňa tento sektor;[14])
   iii) čo sa týka obchodných aspektov práv duševného vlastníctva, každá z kategórií práv duševného vlastníctva uvedený v sekcii 1 alebo sekcii 2, alebo sekcii 3, alebo sekcii 4, alebo sekcii 5, alebo sekcii 6, alebo sekcii 7 časti II, alebo záväzky vyplývajúce z časti III, alebo z časti IV Dohody TRIPS;

g) pre potreby tohto odseku sa za „dohody“ považujú
   i) čo sa týka tovaru, dohody uvedené v prílohe 1A Dohody WTO chápané ako celok, ako aj viacstranné obchodné dohody do tej miery, do akej sú príslušné sporné strany stranami týchto dohôd;
   ii) čo sa týka služieb, GATS;
   iii) čo sa týka práv k duševnému vlastníctvu, Dohoda TRIPS.

4. Úroveň pozastavenia koncesií alebo iných záväzkov schválená DSB bude zodpovedať úrovni zrušenia alebo zmenšenia výhod.

5. DSB neschváli pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov, ak uvedená dohoda takéto pozastavenie zakazuje.

6. Ak nastane situácia uvedená v odseku 2, schváli DSB na požiadanie pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov do 30 dní od uplynutia primeranej lehoty, ak DSB jednomyseľne nerozhodne o zamietnutí žiadosti. V prípade, že dotknutý člen má námietky k navrhnutej úrovni pozastavenia alebo tvrdí, že zásady a postupy stanovené v odseku 3 neboli dodržané tam, kde žalujúca strana požadovala oprávnenie pozastaviť koncesie alebo

[14]) Zoznam, ktorý je v dokumente MTN.GNS/W/120, rozoznáva jedenásť sektorov.

iné záväzky v súlade s odsekom 3b) alebo 3c), bude záležitosť predložená rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovské konanie vykoná pôvodná porota za predpokladu, že sú jej členovia dosažiteľní alebo rozhodca[15]) určený generálnym riaditeľom a konanie sa skončí v priebehu 60 dní od uplynutia primeranej lehoty. Koncesie alebo iné záväzky sa v priebehu rozhodcovského konania nepozastavia.

7. Rozhodca,[16]) postupujúc podľa odseku 6, nebude skúmať povahu koncesií alebo iných záväzkov, ktoré majú byť pozastavené, ale určí, či je úroveň pozastavenia zodpovedajúca úrovni zrušenia alebo zmenšenia výhod. Rozhodca môže taktiež určiť, či navrhnuté pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov je povolené podľa uvedenej dohody. V prípade, že záležitosť predložená rozhodcovskému konaniu zahŕňa tvrdenie, že zásady a postupy uvedené v odseku 3 sa nedodržali, rozhodca toto tvrdenie preskúma. V prípade, že rozhodca určí, že tieto zásady a postupy sa nedodržali, bude ich žalujúca strana uplatňovať v súlade s odsekom 3. Strany prijmú rozhodnutie rozhodcu ako konečné a príslušné strany nebudú usilovať o druhé rozhodcovské konanie. DSB musí byť urýchlene oboznámený o takomto rozhodnutí a na požiadanie poskytne oprávnenie na pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov v prípade, že je žiadosť v súlade s rozhodnutím rozhodcu, ak DSB jednomyseľne nerozhodne o zamietnutí žiadosti.

8. Pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov bude dočasné a uplatňované len dovtedy, kým bude opatrenie, o ktorom sa zistilo, že nie je v súlade s uvedenou dohodou odstránené, alebo dovtedy, kým člen, ktorý musí vykonať odporúčania alebo rozhodnutia, nezabezpečí riešenie týkajúce sa zrušenia alebo zmenšenia výhod, alebo sa dosiahne vzájomne uspokojujúce riešenie. V súlade s článkom 21 ods. 6 bude DSB naďalej dohliadať na vykonávanie schválených odporúčaní alebo rozhodnutí vrátane tých prípadov, keď sa poskytlo vyrovnanie alebo sa pozastavili koncesie alebo iné záväzky, ale odporúčania na uvedenie opatrení do súladu s uvedenými dohodami sa nevykonali.

9. Na ustanovenia o urovnávaní sporov uvedených dohôd je možné sa odvolať v súvislosti s opatreniami týkajúcimi sa ich dodržiavania prijatými vládami alebo regionálnymi, alebo miestnymi orgánmi na území člena. Ak DSB rozhodne, že ustanovenie uvedenej dohody nebolo dodržané, príslušný člen podnikne primerané opatrenia s cieľom zabezpečiť jeho dodržanie. Ustanovenia uvedených dohôd a tohto dohovoru týkajúce sa vyrovnania a pozastavenia koncesií alebo iných záväzkov sa uplatnia v prípadoch, keď nebolo možno zabezpečiť príslušné dodržiavanie.[17])

Článok 23

Posilnenie mnohostranného systému

1. Ak sa členovia usilujú o nápravu v prípade porušenia záväzkov alebo zrušenia alebo zmenšenia výhod vyplývajúcich z uvedených dohôd, alebo v prípade prekážok pri dosahovaní akéhokoľvek cieľa týchto dohôd, budú postupovať v súlade s pravidlami a postupmi podľa tohto dohovoru.

2. V takýchto prípadoch členovia

a) nerozhodnú, že došlo k porušeniu spôsobujúcemu, že výhody boli zrušené alebo zmenšené, alebo že uskutočňovanie cieľov uvedených dohôd bolo porušené, inak ako prostredníctvom urovnania sporu v súlade s pravidlami a postupmi podľa tohto dohovoru, a každé takéto rozhodnutie v súlade s nálezom obsiahnutým v správe poroty alebo Odvolacieho orgánu prijatým DSB alebo rozhodnutím rozhodcovského konania v zmysle tohto dohovoru;

b) budú dodržiavať postupy podľa článku 21 na určenie primeranej lehoty príslušnému členovi na vykonanie odporúčaní a rozhodnutí; a

c) budú dodržiavať postupy podľa článku 22 na určenie úrovne pozastavenia koncesií alebo iných záväzkov a získanie súhlasu DSB v súlade s týmito postupmi pred pozastavením koncesií alebo iných záväzkov vyplývajúcich z uvedených dohôd ako dôsledok toho, že príslušný člen nevykonal odporúčania alebo rozhodnutia počas primeranej lehoty.

Článok 24

Zvláštne konanie týkajúce sa najmenej rozvinutých členských krajín

1. V akejkoľvek fáze posudzovania príčin sporu a postupov na urovnávanie sporu týkajúceho sa najmenej rozvinutej členskej krajiny bude zvláštna pozornosť venovaná špecifickej situácii najmenej rozvinutých členských krajín. Z tohto hľadiska budú členovia postupovať umiernene pri nastoľovaní záležitostí podľa týchto postupov, ktoré sa týkajú najmenej rozvinutej členskej krajiny. Ak je zrušenie alebo zmenšenie výhod zistené ako výsledok

[15]) Výraz „rozhodca" sa bude interpretovať vo vzťahu k jednotlivcovi alebo k skupine.

[16]) Výraz „rozhodca" sa bude interpretovať vo vzťahu k jednotlivcovi alebo k skupine, alebo i ako člen pôvodnej skupiny odborníkov, ak pôsobí ako rozhodca.

[17]) V prípade, že ustanovenia niektorej z uvedených dohôd týkajúce sa opatrení prijatých vládami alebo regionálnymi alebo miestnymi orgánmi na území člena obsahujú ustanovenia odlišné od ustanovení tohto odseku, ustanovenia takejto uvedenej dohody budú rozhodujúce.

opatrenia prijatého najmenej rozvinutou členskou krajinou, budú žalujúce strany postupovať umiernene pri požadovaní vyrovnania alebo súhlasu na pozastavenie uplatňovania koncesií alebo iných záväzkov podľa týchto postupov.

2. V prípadoch urovnávania sporov týkajúcich sa najmenej rozvinutej členskej krajiny, keď v priebehu konzultácií nebolo nájdené uspokojivé riešenie, generálny riaditeľ alebo predseda DSB na požiadanie najmenej rozvinutej členskej krajiny ponúkne svoje dobré služby, zmier a sprostredkovanie s cieľom napomôcť stranám urovnať spor skôr, ako je požiadané o ustanovenie poroty. Generálny riaditeľ alebo predseda DSB môže pri poskytovaní takejto pomoci konzultovať s akýmkoľvek zdrojom, ktorý považuje za vhodný.

Článok 25

Rozhodcovské konanie

1. Rýchle rozhodcovské konanie v rámci WTO ako jeden z možných prostriedkov pri urovnávaní sporov môže uľahčiť riešenie určitých sporov, ktoré s týkajú problémov jasne vymedzených obidvoma stranami.

2. Ak nie je v tomto dohovore stanovené inak, rozhodcovské konanie je možné i v prípade, že sa na tom vzájomne strany dohodnú a dohodnú zároveň dodržiavanie príslušných postupov, ktorými sa budú riadiť. Dohoda o rozhodcovskom konaní bude oznámená všetkým členom v dostatočnom predstihu pred skutočným začatím rozhodcovského konania.

3. Ostatní členovia sa môžu stať stranami rozhodcovského konania len po dohode so stranami, ktoré sa na rozhodcovskom konaní dohodli. Strany zúčastnené na konaní sa dohodnú, že sa podriadia rozhodnutiu. Rozhodnutia budú oznámené DSB a rade alebo výboru každej príslušnej dohody, v rámci ktorých môže ktorýkoľvek člen nastoliť akúkoľvek otázku k nej sa vzťahujúcu.

4. Články 21 a 22 tohto dohovoru sa použijú mutatis mutandis na rozhodnutia rozhodcovského konania.

Článok 26

1. Žaloby typu opísaného v článku XXIII ods. 1b) GATT 1994

Ak sú na uvedenú dohodu uplatniteľné ustanovenia článku XXIII ods. 1b) GATT 1994, môže porota alebo Odvolací orgán vydať rozhodnutia alebo odporúčania len v tých prípadoch, keď sporná strana usúdi, že výhoda vyplývajúca jej priamo alebo nepriamo z príslušnej uvedenej dohody bola zrušená alebo zmenšená, alebo že dosiahnutie akéhokoľvek cieľa dohody je ohrozené na základe uplatnenia niektorého opatrenia členom, ktoré je alebo nie je v rozpore s ustanoveniami dohody. Ak táto strana usúdi a porota alebo Odvolací orgán určí, že prípad sa týka opatrenia, ktoré nie je v rozpore s ustanoveniami uvedenej dohody, ku ktorej sú ustanovenia článku XXIII ods. 1b) GATT 1994 uplatniteľné, postupy stanovené v tomto dohovore sa použijú s týmito podmienkami:

a) žalujúca strana predloží podrobné odôvodnenie na podporu akejkoľvek žaloby vzťahujúcej sa k opatreniu, ktoré nie je v rozpore s príslušnou uvedenou dohodou;

b) ak bolo zistené, že opatrenie ruší alebo zmenšuje výhody vyplývajúce z uvedenej dohody alebo porušuje dosiahnutie cieľov takejto dohody bez jej porušenia, nie je povinnosť zrušiť toto opatrenie. V takýchto prípadoch však porota alebo Odvolací orgán odporučí dotknutému členovi vykonať vzájomne uspokojivú úpravu;

c) bez ohľadu na ustanovenia článku 21 bude môcť rozhodcovské konanie podľa článku 21 ods. 3 na požiadanie ktorejkoľvek strany zahŕňať i rozhodnutie o úrovni výhod, ktoré boli zrušené alebo zmenšené, a môže taktiež navrhnúť spôsoby a prostriedky na dosiahnutie vzájomne uspokojivej úpravy. Takéto návrhy nebudú záväzné pre sporné strany;

d) bez ohľadu na ustanovenia článku 22 ods. 1 môže byť vyrovnanie súčasťou vzájomne uspokojivej úpravy, ktorá spor definitívne vyrieši.

2. Žaloby typu opísaného v článku XXIII ods. 1c) GATT 1994

Ak sú na uvedenú dohodu uplatniteľné ustanovenia článku XXIII ods. 1c) GATT 1994, porota môže urobiť rozhodnutia alebo odporúčania len v prípade, ak strana usúdi, že akákoľvek výhoda vyplývajúca jej priamo alebo nepriamo z príslušnej uvedenej dohody bola zrušená alebo zmenšená, alebo že dosiahnutie akéhokoľvek cieľa dohody bolo porušené ako dôsledok existencie situácie, okrem takej, na ktorú je možné uplatniť ustanovenia článku XIII ods. 1a) a 1b) GATT 1994. Ak táto strana usúdi a porota určí, že ide o záležitosť podľa tohto odseku, postupy uvedené v tomto dohovore sa budú uplatňovať len po fázu konania vrátane tejto fázy, ku ktorej správa poroty bola poskytnutá členom. Pravidlá a postupy na urovnávanie sporov obsiahnuté v Rozhodnutí z 12. apríla 1989 (BISD 36S/61-67) sa budú uplatňovať na správu z hľadiska jej schvaľovania a na dohľad a vykonávanie odporúčaní a rozhodnutí. Zároveň sa použijú tieto ustanovenia:

a) žalujúca strana predloží podrobné odôvodnenie na podporu všetkých argumentov použitých v súvislosti s otázkami nastolenými podľa tohto odseku;

b) ak v prípadoch, ktoré sa týkajú záležitostí nastolených podľa tohto odseku porota zistí, že záležitosť zasahuje

do otázok urovnávania sporov iných než podľa tohto odseku, odošle porota DSB správu o týchto otázkach a samostatnú správu o záležitostiach týkajúcich sa tohto odseku.

Článok 27

Zodpovednosť sekretariátu

1. Sekretariát bude poverený napomáhať porotám, najmä ak ide o právne, historické a procedurálne aspekty prerokovávaných záležitostí, a poskytovať administratívne a technické služby.

2. Aj keď sekretariát napomáha členom pri urovnávaní sporov na ich žiadosť, môže byť potrebné, aby poskytoval dodatočnú právnu pomoc a poradenstvo pri urovnávaní sporov rozvojovým členským krajinám. Na tento účel poskytne sekretariát na požiadanie ktorejkoľvek rozvojovej členskej krajine kvalifikovaného právneho experta v rámci technickej spolupráce WTO. Tento expert bude napomáhať rozvojovej členskej krajine tak, aby bola zabezpečená nestrannosť sekretariátu.

3. Pre členov, ktorí o to prejavia záujem, bude sekretariát organizovať odborné výukové kurzy týkajúce sa postupov a praktík na urovnávanie sporov s cieľom umožniť expertom členov lepšie sa oboznámiť s touto problematikou.

DODATOK 1

DOHODY, NA KTORÉ SA VZŤAHUJE TENTO DOHOVOR

A) Dohoda o založení Svetovej obchodnej organizácie

B) Mnohostranné obchodné dohody

Príloha 1A: Mnohostranné dohody o obchode s tovarom

Príloha 1B: Všeobecná dohoda o obchode so službami

Príloha 1C: Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva

Príloha 2: Dohovor o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov

C) Viacstranné obchodné dohody

Príloha 4: Dohoda o obchode v civilnom letectve
Dohoda o vládnom obstarávaní
Medzinárodná dohoda o obchode s mliečnymi výrobkami
Medzinárodná dohoda o obchode s hovädzím mäsom

Uplatniteľnosť tohto dohovoru na viacstranné obchodné dohody bude závisieť od toho, či signatárske krajiny každej z dohôd prijmú rozhodnutie o podmienkach uplatnenia dohovoru na tieto dohody, zahrňujúc akékoľvek špecifické alebo dodatkové pravidlá a postupy uvedené v dodatku 2 tak, ako sú oznámené Orgánu pre urovnávanie sporov.

DODATOK 2

ŠPECIFICKÉ A DODATKOVÉ PRAVIDLÁ A POSTUPY OBSIAHNUTÉ V UVEDENÝCH DOHODÁCH

Dohoda	Pravidlá a postupy
Dohoda o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení	11.2
Dohoda o textile a odevoch	2.14, 2.21, 4.4, 5.2, 5.4, 5.6, 6.9, 6.10, 6.11, 8.1 až 8.12
Dohoda o technických prekážkach v obchode	14.2 až 14.4, príloha 2
Dohoda o uplatňovaní článku VI GATT 1994	17.4 až 17.7
Dohoda o uplatňovaní článku VII GATT 1994	19.3 až 19.5, príloha II.2(f), 3, 9, 21
Dohoda o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach	4.2 až 4.12, 6.6, 7.2 až 7.10, 8.5, poznámka 35, 24.4, 27.7, príloha V
Všeobecná dohoda o obchode so službami	XXII:3, XXIII:3

Príloha o finančných službách	4
Príloha o leteckých dopravných službách	4
Rozhodnutie o určitých postupoch pri urovnávaní sporov z Všeobecnej dohody o obchode so službami	1 až 5

Zoznam pravidiel a postupov v tejto prílohe zahŕňa ustanovenia, pre ktoré len časť ustanovenia môže byť v tejto súvislosti príslušná.

Akékoľvek špecifické alebo dodatkové pravidlá alebo postupy vo viacstranných obchodných dohodách určia príslušné orgány pre každú dohodu a oznámia ich Orgánu na urovnávanie sporov.

DODATOK 3

PRACOVNÉ POSTUPY

1. Porota bude pri svojej práci postupovať podľa príslušných ustanovení tohto dohovoru. Okrem toho bude používať nasledujúce pracovné postupy.

2. Porota sa bude schádzať na uzavretom zasadnutí. Sporné strany a iné dotknuté strany sa zasadnutí zúčastnia len v prípade, že budú pozvané.

3. Uznesenia poroty a k nim predložené dokumenty budú dôverné. Žiadne ustanovenie v tomto dohovore nebude brániť spornej strane, aby zverejnila svoje vlastné stanoviská. Členovia budú považovať informácie predložené porote iným členom za dôverné, ak ich tento člen za dôverné označil. Ak sporná strana predloží porote dôvernú verziu svojho písomného stanoviska, vypracuje zároveň na požiadanie člena nedôverný súhrn informácií obsiahnutý v jeho stanovisku, ktorý bude môcť byť zverejnený.

4. Pred prvým veci sa týkajúcim zasadnutím poroty so stranami predložia sporné strany porote písomné vysvetlenia, v ktorých uvedú fakty o prípade a príslušné argumenty.

5. Na svojom prvom zasadnutí so stranami požiada porota stranu, ktorá vzniesla žalobu, aby uviedla svoj prípad. Následne na tomto zasadnutí bude strana, proti ktorej bola žaloba vznesená, požiadaná, aby vyjadrila svoj názor.

6. Všetky tretie strany, ktoré oznámili DSB svoj záujem na veci, budú písomne prizvané, aby vyjadrili svoje názory počas prvého, veci sa týkajúceho zasadnutia poroty v časti, ktorá tomu bude venovaná. Tejto časti zasadnutia sa budú môcť zúčastniť všetky takéto tretie strany.

7. Formálne námietky sa uplatnia počas druhého, veci sa týkajúceho zasadnutia poroty. Žalovaná strana bude mať právo ujať sa slova pred stranou žalujúcou. Pred týmto zasadnutím predložia strany porote svoje námietky písomne.

8. Porota môže stranám kedykoľvek položiť otázky a požiadať ich o objasnenie buď v priebehu zasadnutia so stranami, alebo písomne.

9. Sporné strany a všetky tretie strany, ktoré boli prizvané, aby vyjadrili svoj názor v súlade s článkom 10, poskytnú porote písomnú verziu svojich ústnych stanovísk.

10. V záujme úplnej prehľadnosti budú predložené stanoviská, námietky a výpovede vzťahujúce sa k odsekom 5 až 9 vykonané v prítomnosti obidvoch strán. Okrem toho, písomné predloženie každej strany vrátane akýchkoľvek pripomienok k popisnej časti správy a odpovedí na otázky položené porotou bude dostupné druhej strane.

11. Akékoľvek špecifické dodatkové postupy poroty sú prípustné.

12. Navrhnutý časový harmonogram práce poroty

a) prijatie prvých písomných stanovísk strán	
1) žalujúca strana	3 – 6 týždňov,
2) žalovaná strana	2 – 3 týždne,
b) dátum, hodina a miesto prvého, veci sa týkajúceho zasadnutia so stranami, rokovanie s tretími stranami	1 – 2 týždne,
c) prijatie písomných námietok strán	2 – 3 týždne,
d) dátum, hodina a miesto druhého, veci sa týkajúceho zasadnutia so stranami	1 – 2 týždne,
e) predloženie popisnej časti správy stranám	2 – 4 týždne,
f) prijatie pripomienok strán k popisnej časti správy	2 týždne,
g) predloženie dočasnej správy vrátane nálezu a záverov stranám	2 – 4 týždne,
h) konečný termín pre strany na predloženie návrhu k preskúmaniu časti/častí správy	1 týždeň,

i) lehota na preskúmanie správy porotou vrátane možného dodatočného stretnutia so stranami 2 týždne,
j) predloženie záverečnej správy sporným stranám 2 týždne,
k) rozoslanie záverečnej správy členom 3 týždne.

Tento program sa môže zmeniť v prípade nepredvídaného vývoja. Dodatočné zasadnutia so stranami sa budú organizovať v prípade potreby.

DODATOK 4

KONZULTAČNÉ SKUPINY EXPERTOV

Nasledujúce pravidlá a postupy sa budú uplatňovať v konzultačných skupinách expertov vytvorených v súlade s ustanoveniami článku 13 ods. 2.

1. Konzultačné skupiny expertov sú podriadené porote. Ich právomoci a podrobné pracovné postupy stanoví porota, ktorej podajú správu.

2. Účasť v konzultačných skupinách expertov bude podmienená profesionálnymi schopnosťami a skúsenosťami v príslušnej oblasti.

3. Žiadny občan spornej strany nemôže byť členom konzultačnej skupiny expertov bez spoločnej dohody sporných strán s výnimkou neobyčajných okolností, keď porota usúdi, že vedecký odborný posudok sa nemôže splniť iným spôsobom. Vládni úradníci sporných strán nemôžu byť členmi konzultačnej skupiny expertov. Členovia konzultačnej skupiny expertov v nej pôsobia osobne a nie ako zástupcovia vlády alebo organizácie. Vlády alebo organizácie im preto nebudú dávať inštrukcie týkajúce sa záležitostí, ktorými sa zaoberá konzultačná skupina expertov.

4. Konzultačné skupiny expertov môžu konzultovať a vyhľadávať informácie a technické rady z akéhokoľvek primeraného zdroja. Predtým, ako si takéto informácie alebo technické rady vyžiadajú od príslušného zdroja v právomoci niektorého z členov, oboznámia o tom vládu tohto člena. Ktorýkoľvek člen urýchlene a úplne odpovie na všetky žiadosti konzultačnej skupiny expertov o také údaje, ktoré skupina považuje za nutné a vhodné.

5. Sporné strany budú mať prístup ku všetkým príslušným informáciám poskytnutým konzultačnej skupine expertov, ak nemajú dôverný charakter. Dôverné údaje poskytnuté konzultačnej skupine expertov nebudú zverejnené bez formálneho súhlasu vlády, organizácie alebo osoby, ktorá ich poskytla. V prípade, že takéto informácie požaduje konzultačná skupina expertov, ale ich zverejnenie sa nepovolilo, vláda, organizácia alebo osoba, ktorá informácie poskytla, vypracuje ich nedôverný súhrn.

6. Konzultačná skupina expertov predloží návrh správy sporným stranám s cieľom získať pripomienky a zohľadniť ich, ak je to účelné, v záverečnej správe, ktorá bude taktiež poskytnutá sporným stranám, ale až pri jej predložení porote. Záverečná správa konzultačnej skupiny expertov má len poradnú povahu.

PRÍLOHA 2
DOHOVOR
o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov
Členovia sa dohodli takto:
Článok 1
Rozsah a uplatňovanie
1. Pravidlá a postupy tohto dohovoru sa budú uplatňovať na spory predložené na základe ustanovení týkajúcich sa konzultácií a ustanovení o urovnávaní sporov podľa dohôd uvedených v Dodatku 1 tohto dohovoru (ďalej len „uvedené dohody“). Pravidlá a postupy tohto dohovoru sa budú taktiež uplatňovať na konzultácie a urovnávanie sporov medzi členmi, ktoré sa týkajú ich práv a povinností podľa ustanovení Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „Dohoda WTO“) a tohto dohovoru, posudzovanými samostatne alebo spoločne s inou uvedenou dohodou.
2. Pravidlá a postupy tohto dohovoru sa budú uplatňovať v nadväznosti na špecifické alebo dodatkové pravidlá a postupy o urovnávaní sporov obsiahnuté v uvedených dohodách a stanovených v Dodatku 2 tohto dohovoru. V prípade, že existuje rozdiel medzi pravidlami a postupmi podľa tohto dohovoru a špecifickými alebo dodatkovými pravidlami a postupmi stanovenými v Dodatku 2, použijú sa špecifické alebo dodatkové pravidlá a postupy stanovené v Dodatku 2. V sporoch zahŕňajúcich pravidlá a postupy podľa viac ako jednej z uvedených dohôd, v prípade rozporu medzi špecifickými alebo dodatkovými pravidlami a postupmi podľa dohôd, ktoré sa preskúmavajú a sporné strany sa nemôžu dohodnúť na pravidlách a postupoch počas 20 dní od vytvorenia poroty, predseda Orgánu na urovnávanie sporov (ďalej len „DSB“) ustanoveného podľa článku 2 ods. 1 určí po konzultácii so spornými stranami v lehote 10 dní od podania žiadosti ktoréhokoľvek člena pravidlá a postupy, ktoré sa použijú. Predseda sa bude riadiť zásadou, podľa ktorej špecifické alebo dodatkové pravidlá a postupy by mali byť používať tam, kde je to možné, a pravidlá a postupy stanovené v tomto dohovore by sa mali používať do takej miery, aká je nevyhnutná na predchádzanie rozporom.
Článok 2
Vykonávanie
1. Na vykonávanie pravidiel a postupov, ako aj ustanovení o konzultáciách a urovnávaní sporov podľa uvedených dohôd, ak nie je v uvedených dohodách stanovené inak sa zriaďuje Orgán na urovnávanie sporov. Následne DSB bude mať oprávnenie zriaďovať poroty, prijímať správy od poroty a Odvolacieho orgánu, zabezpečovať dohľad nad vykonávaním rozhodnutí a odporúčaní a schvaľovať pozastavenie koncesií a iných záväzkov podľa uvedených dohôd. Ak ide o spory týkajúce sa uvedenej dohody, ktorou je viacstranná obchodná dohoda, výraz „člen“ používaný v tomto dohovore sa bude vzťahovať len na tých členov, ktorí sú stranami príslušnej viacstrannej obchodnej dohody. V prípade, ak DSB postupuje podľa ustanovení o urovnávaní sporov z viacstrannej obchodnej dohody, sú iba členovia, ktorí sú stranami takejto dohody, oprávnení zúčastňovať sa na rozhodnutiach alebo opatreniach prijatých DSB týkajúcich sa tohto sporu.
2. DSB bude informovať príslušné rady a výbory WTO o vývoji v sporoch vzťahujúcich sa na ustanovenia príslušných uvedených dohôd.
3. DSB sa bude schádzať tak často, ako bude nevyhnutné na vykonávanie jeho funkcií v lehotách stanovených v tomto dohovore.
4. Tam, kde pravidlá a postupy tohto dohovoru predpokladajú, že DSB prijme rozhodnutie, urobí sa tak na základe jednomyseľnosti.[1])
Článok 3
Všeobecné ustanovenia
1. Členovia potvrdzujú svoju oddanosť princípom urovnávania sporov doposiaľ uplatňovaných podľa článkov XXII a XXIII GATT 1947 a podľa pravidiel a postupov ďalej rozpracovaných a upravených v tomto dohovore.
2. Systém urovnávania sporov v rámci WTO je základným článkom v zabezpečovaní ochrany a transparentnosti mnohostranného obchodného systému. Členovia uznávajú, že slúži na zabezpečenie ochrany práv a záväzkov členov podľa uvedených dohôd a na vyjasnenie existujúcich ustanovení týchto dohôd v súlade s obyčajovými pravidlami výkladu medzinárodného práva verejného. Odporúčania a rozhodnutia DSB nemôžu rozšíriť alebo zmenšiť práva a záväzky poskytnuté uvedenými dohodami.
3. Urýchlené urovnávanie akejkoľvek situácie, o ktorej sa člen domnieva, že výhoda vyplývajúca mu priamo alebo nepriamo z uvedených dohôd je zmenšená v dôsledku opatrení prijatých iným

členom, je neodmysliteľné na účinné fungovanie WTO a na udržanie spravodlivej rovnováhy medzi právami a povinnosťami členov.
4. Odporúčania alebo rozhodnutia prijaté DSB budú zamerané na úspešné urovnanie záležitostí v súlade s právami a povinnosťami vyplývajúcimi z tohto dohovoru a podľa uvedených dohôd.
5. Všetky riešenia záležitostí formálne vznesených podľa ustanovení uvedených dohôd, týkajúcich sa konzultácií a urovnávania sporov vrátane rozhodnutia rozhodcovského konania, budú v súlade s týmito dohodami a nebudú rušiť alebo zmenšovať výhody vyplývajúce ktorémukoľvek z členov podľa týchto dohôd, ani nebudú prekážať v dosiahnutí akéhokoľvek cieľa týchto dohôd.
6. Vzájomne dohodnuté riešenia záležitostí formálne vznesených v súlade s ustanoveniami o konzultáciách a urovnávaní sporov podľa uvedených sa oznámia DSB a príslušným radám a výborom, pred ktorými môžu všetci členovia vzniesť v tejto záležitosti akúkoľvek otázku.
7. Pred podaním sťažnosti člen preskúma, či opatrenia podľa týchto postupov budú účelné. Cieľom mechanizmu na urovnávanie sporov je zabezpečiť pozitívne urovnanie sporu. Riešenie, ktoré je pre sporné strany prijateľné a je v zhode s uvedenými dohodami, bude vedome uprednostnené. V prípade, že nedôjde k vzájomne prijateľnému riešeniu, je obyčajne prvým cieľom mechanizmu na urovnávanie sporov zabezpečiť, aby boli príslušné opatrenia v prípade, ak sa zistí, že tieto nie sú v zhode s ustanoveniami ktorejkoľvek z uvedených dohôd, odstránené. K ustanoveniu o vyrovnaní by sa malo prikročiť len v prípade, ak okamžité odstránenie opatrenia je neuskutočniteľné a len ako k dočasnému opatreniu na obdobie, dokiaľ nebude opatrenie, ktoré je nezlučiteľné s uvedenou dohodou, odstránené. Posledným krokom, ktorý tento dohovor poskytuje členovi sporu odvolávajúcemu sa na postupy urovnávania sporov, je možnosť pozastavenia uplatňovania koncesií alebo iných záväzkov podľa uvedených dohôd na nediskriminačnom základe voči iným členom za predpokladu, že DSB dá na to súhlas.
8. V prípadoch, kde došlo k porušeniu záväzkov podľa uvedenej dohody, predbežne sa predpokladá, že toto opatrenie spôsobuje zrušenie alebo zmenšenie výhod. To znamená, že sa obyčajne predpokladá, že porušenie pravidiel má nepriaznivý účinok na iných členov strany uvedenej dohody a v takýchto prípadoch bude záležať na členovi, proti ktorému bola sťažnosť vznesená, aby ju vyvrátil.
9. Ustanovenia tohto dohovoru sa nedotýkajú práv členov žiadať oficiálny výklad ustanovení uvedenej dohody prostredníctvom prijatia rozhodnutia podľa Dohody WTO alebo uvedenej dohody, ktorou je viacstranná obchodná dohoda.
10. Rozumie sa, že žiadosti o zmierovacie konanie a použitie postupov na urovnávanie sporov by nemali byť zamýšľané alebo považované za nepriateľský akt, ale v prípade vzniku sporu sa všetci členovia budú zaoberať týmito postupmi v dobrej viere o jeho vyriešenie. Sťažnosti a protisťažnosti týkajúce sa odlišných záležitostí by sa nemali spájať.
11. Tento dohovor sa použije len v prípadoch nových žiadostí o konzultácie podľa ustanovení o konzultáciách uvedených dohôd predložených v deň alebo po dni nadobudnutia platnosti Dohody WTO. Čo sa týka sporov, pre ktoré žiadosť o konzultácie bola podaná podľa GATT 1947 alebo podľa ktorejkoľvek inej predchádzajúcej dohody pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO, zostanú uplatňované[2]) príslušné pravidlá a postupy, ktoré sú v platnosti bezprostredne pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO.
12. Bez ohľadu na odsek 11, ak je sťažnosť založená na niektorej z uvedených dohôd vznesená rozvojovou členskou krajinou proti rozvinutej členskej krajine, žalujúca strana bude mať právo dovolávať sa, namiesto voľby k ustanoveniam obsiahnutých v odsekoch 4, 5, 6 a 12 tohto dohovoru, na zodpovedajúce ustanovenia Rozhodnutia z 5. apríla 1966 (BISD 14S/18), okrem tých prípadov, keď porota zváži, že časový rámec stanovený v odseku 7 Rozhodnutia je nedostatočný na predloženie jej správy a so súhlasom žalujúcej strany môže byť táto lehota predĺžená. V prípade, že sú rozdiely medzi pravidlami a postupmi odsekov 4, 5, 6 a 12 a zodpovedajúcimi pravidlami a postupmi Rozhodnutia, budú rozhodovať posledne uvedené.

Článok 4

Konzultácie

1. Členovia potvrdzujú svoje rozhodnutie posilňovať a zlepšovať účinnosť konzultačných postupov používaných členmi.
2. Každý člen sa zaväzuje s porozumením posudzovať všetky pripomienky, ktoré mu budú zaslané akýmkoľvek iným členom v súvislosti s príslušnými opatreniami, ktoré sa týkajú pôsobenia akejkoľvej uvedenej dohody prijatej na jeho území a zabezpečiť primerané možnosti na konzultácie o týchto pripomienkach.[3])
3. Ak je žiadosť o konzultácie predložená na základe uvedenej dohody, člen, ktorému je žiadosť adresovaná, ak nie je vzájomne inak dohodnuté, na ňu odpovie v lehote do 10 dní od jej obdržania

a v dobrej miere začne konzultácie v lehote, ktorá neprekročí 30 dní odo dňa prijatia žiadosti, s cieľom dosiahnuť vzájomne uspokojivé riešenie. Ak člen neodpovie v priebehu desiatich dní po dátume obdržania žiadosti, alebo nezačne konzultácie v lehote neprekračujúcej 30 dní, alebo v lehote inak vzájomne dohodnutej po dátume prijatia žiadosti, potom člen, ktorý požiadal o začatie konzultácie, môže priamo požiadať o ustanovenie poroty.
4. Všetky takéto žiadosti o konzultácie člen požadujúci konzultácie oznámi DSB a príslušným radám a výborom. Každá žiadosť o konzultácie bude predložená písomne a bude obsahovať odôvodnenie žiadosti vrátane uvedenia sporných opatrení, ktoré sa navrhujú, a právneho odôvodnenia žaloby.
5. V priebehu konzultácií, uskutočňovaných v súlade s ustanoveniami uvedenej dohody, a predtým, než budú prijaté ďalšie opatrenia podľa tohto dohovoru, členovia by sa mali pokúsiť o uspokojivé usporiadanie záležitosti.
6. Konzultácie budú dôverné a nebudú na ujmu práv žiadneho člena v akomkoľvek prípadnom ďalšom pokračovaní procesu.
7. Ak konzultácie nevedú k urovnaniu sporu v priebehu 60 dní od dátumu prijatia žiadosti o konzultácie, môže žalujúca strana požadovať ustanovenie poroty. Túto žiadosť môže predložiť v lehote 60 dní, ak konzultujúce strany spoločne prídu k záveru, že prostredníctvom konzultácií sa nepodarilo urovnať spor.
8. V naliehavých prípadoch, vrátane tých, ktoré sa týkajú tovaru podliehajúceho skaze, členovia začnú konzultácie v lehote nepresahujúcej 10 dní od dátumu prijatia žiadosti. Ak na konzultáciách nedošlo k urovnaniu sporu do 20 dní od dátumu prijatia žiadosti, môže žalujúca strana požadovať ustanovenie poroty.
9. V naliehavých prípadoch, vrátane tých, ktoré sa týkajú tovaru podliehajúceho skaze, vynaložia sporné strany, porota alebo odvolací orgán všetko úsilie na urýchlenie procesu v najväčšej možnej miere.
10. Počas konzultácií by členovia mali venovať zvláštnu pozornosť problémom a záujmom rozvojových členských krajín.
11. Vždy, keď sa člen iný ako členovia zúčastňujúci sa konzultácií domnieva, že má podstatný obchodný záujem o účasť na konzultáciách vedených podľa článku XXII 1 ods. 1 GATT 1994, článku XXII ods. 1 GATS alebo podľa zodpovedajúcich ustanovení iných uvedených dohôd,[4]) môže oznámiť konzultujúcim členom a DSB v priebehu desiatich dní od podania žiadosti o konzultácie podľa zmieneného článku svoje želanie zúčastňovať sa konzultácií. Takýto člen bude zapojený do konzultácií za predpokladu, že ten člen, ktorému žiadosť o konzultácie bola predložená, súhlasí s tým, že záujem je opodstatnený. V takomto prípade budú členovia informovať DSB. Ak žiadosť o zapojenie do konzultácií nie je prijatá, žiadajúci člen bude môcť požadovať konzultácie podľa článku XXII ods. 1 alebo článku XXIII 1 ods. 1 GATT 1994, článku XXII ods. 1 alebo článku XXIII ods. 1 GATS, alebo podľa zodpovedajúcich ustanovení iných uvedených dohôd.

Článok 5

Dobré služby, zmierovacie konanie a sprostredkovanie

1. Dobré služby, zmierovacie konanie a sprostredkovanie sú postupy, ktoré sú uskutočňované dobrovoľne, ak sa sporné strany tak dohodnú.
2. Postupy zahrňujúce dobré služby, zmierovacie konanie a sprostredkovanie, a predovšetkým stanoviská prijaté spornými stranami počas týchto procesov, budú dôverné a nepoškodia práva ktorejkoľvek strany v prípadnom ďalšom pokračovaní procesu podľa týchto postupov.
3. Dobré služby, zmierovacie konanie a sprostredkovanie môžu byť požadované kedykoľvek každou spornou stranou. Tieto postupy sa môžu začať kedykoľvek a taktiež môžu byť skončené kedykoľvek. Ihneď po skončení dobrých služieb, zmierovacieho konania a sprostredkovania môže žalujúca strana požiadať o ustanovenie poroty.
4. Ak budú dobré služby, zmierovacie konanie alebo sprostredkovanie začaté počas 60 dní od dátumu prijatia žiadosti o konzultácie, musí žalujúca strana pred požiadaním o ustanovenia poroty vyčkať uplynutie lehoty 60 dní od dátumu prijatia žiadosti o konzultácie. Žalujúca strana môže požiadať o ustanovenie poroty v priebehu šesťdesiatdňovej lehoty, ak sporné strany spoločne usúdia, že dobré služby, zmierovacie konanie alebo sprostredkovanie pri urovnávaní sporu neboli úspešné.
5. Ak sa tak sporné strany dohodnú, postupy v rámci dobrých služieb, zmierovacieho konania a sprostredkovania môžu pokračovať súbežne s konaním poroty.
6. Generálny riaditeľ môže z titulu svojej funkcie (ex officio) ponúknuť dobré služby, zmierovacie konanie alebo sprostredkovanie s úmyslom pomôcť členom urovnať spor.

Článok 6

Ustanovenie poroty
1. Ak o to žalujúca strana požiada, bude porota ustanovená najneskôr na zasadnutí DSB bezprostredne nasledujúcom po tom, keď sa žiadosť po prvýkrát objavila ako bod programu rokovania DSB, pokiaľ na tomto stretnutí DSB nebude jednomyseľne rozhodnuté, že porota ustanovená nebude.[5])
2. Žiadosť o ustanovenie poroty bude podaná písomne. V žiadosti bude uvedené, či sa konali konzultácie, bude obsahovať popis sporných opatrení a bude poskytovať krátky súhrn právnych dôvodov žaloby postačujúcich na jasné uvedenie problému. V prípade, že žiadajúca strana požiada o ustanovenie poroty s iným ako štandardným zmocnením, bude jej písomná žiadosť obsahovať navrhované špeciálne zmocnenie.
Článok 7
Zmocnenie poroty
1. Poroty budú mať, ak sa sporné strany nedohodnú inak v lehote 20 dní od jej ustanovenia, tieto zmocnenia:
„Preskúmať vo svetle príslušných ustanovení (názov dohody/dohôd citovanej/ných stranami sporu) záležitosť predloženú DSB prostredníctvom strany (meno strany) v dokumente ... a učiniť taký nález, ktorý napomôže DSB pri vypracovávaní odporúčaní alebo rozhodnutí podľa tejto/týchto dohody/dohôd."
2. Poroty preskúmajú príslušné ustanovenia uvedenej dohody alebo dohôd citovaných stranami sporu.
3. Pri ustanovení poroty môže DSB zmocniť svojho predsedu, aby formuloval zmocnenie poroty po konzultácii so spornými stranami podľa ustanovení odseku 1. Takto vymedzené zmocnenie bude oznámené všetkým členom. Ak bude prijaté iné ako štandardné zmocnenie, môže ktorýkoľvek člen položiť v tejto súvislosti DSB akúkoľvek otázku.
Článok 8
Zloženie poroty
1. Poroty budú zložené z kvalifikovaných vládnych alebo nevládnych jednotlivcov vrátane osôb, ktoré boli členmi poroty alebo predložili prípad porote, ktoré zastupovali člena alebo zmluvnú stranu GATT 1947, alebo boli zástupcami člena v Rade alebo Výbore niektorej z uvedených dohôd, alebo ktoré pôsobili v Sekretariáte, alebo ktoré vyučovali alebo publikovali v oblasti medzinárodného práva alebo politiky, alebo pôsobili vo funkcii vyššieho štátneho úradníka pre oblasť obchodnej politiky v členskej krajine.
2. Členovia skupín odborníkov by mali byť vyberaní tak, aby bola zabezpečená ich nezávislosť, dostatočne rozdielny pôvod a vzdelanie a široká škála skúseností.
3. Občania členských krajín, ktorých vlády[6]) sú spornými stranami alebo tretími stranami daného sporu, podľa článku 10 ods. 2 nebudú plniť úlohy v porote týkajúce sa tohto sporu, iba ak by sa sporné strany dohodli inak.
4. S cieľom napomôcť pri výbere osôb sekretariát bude viesť indikatívny zoznam osôb, ktoré majú alebo nemajú vzťah k vládnym orgánom a sú kvalifikovaní podľa odseku 1, spomedzi ktorých môžu byť navrhnutí vhodní členovia poroty. Tento indikatívny zoznam bude zahŕňať prehľad členov porôt bez vzťahu k vláde, ktorý bol zostavený zmluvnými stranami GATT 30. novembra 1984 (BISD 31S/9) a ďalšie súpisy a indikatívne zoznamy zostavené na základe akejkoľvek z uvedených dohôd a bude evidovať mená osôb z týchto súpisov a indikatívnych zoznamov v čase nadobudnutai platnosti Dohody WTO. Členovia môžu pravidelne navrhovať vládnych alebo mimovládnych jednotlivcov na zaradenie do indikatívnych zoznamov s uvedením potrebných informácií o ich znalostiach medzinárodného obchodu a častí alebo obsahových tém súvisiacich s uvedenými dohodami a tí budú pridaní do zoznamu po schválení DSB. Pre každého jednotlivca budú v zozname vyznačené špecifické oblasti ich skúseností alebo odbornej znalosti jednotlivých častí alebo obsahových tém uvedených dohôd.
5. Porota bude zložená z troch členov, ak sa sporné strany nedohodnú v lehote 10 dní od jej ustanovenia, že sa porota bude skladať z piatich členov. Členovia budú ihneď oboznámení o zložení poroty.
6. Sekretariát navrhne sporným stranám osoby, ktoré budú určené za členov poroty. Sporné strany môžu s týmto návrhom nesúhlasiť zo závažných dôvodov.
7. Ak dohoda o členoch poroty nebude dosiahnutá v lehote 20 dní od dátumu jej zriadenia, určí generálny riaditeľ na žiadosť ktorejkoľvek strany, po konzultácii s predseom DSB a predsedom príslušného výboru alebo rady, zloženie poroty menovaním jej členov, ktorých generálny riaditeľ považuje za najvhodnejších v súlade so všetkými príslušnými špecifickými alebo dodatkovými pravidlami alebo postupmi stanovenými v uvedených dohodách, ktoré sa uplatňujú vo veci daného

sporu, na základe predchádzajúcej konzultácie so spornými stranami. Predseda DSB oboznámi členov so zložením takto vytvorenej poroty najneskôr do desiatich dní odo dňa prijatia takejto žiadosti.
8. Ako všeobecné pravidlo platí záväzok členov, že umožnia svojim úradníkom plniť úlohy členov porôt.
9. Členovia porôt budú pôsobiť ako súkromné osoby a nie ako zástupcova vlády ani ako zástupcovia akejkoľvek organizácie. Členovia im preto nebudú dávať inštrukcie, ani sa nebudú snažiť ich ovplyvniť ako jednotlivcov v záležitostiach týkajúcich sa poroty.
10. Ak dôjde k sporu medzi rozvojovou členskou krajinou a rozvinutou členskou krajinou, členom poroty bude, ak o to rozvojová členská krajina požiada, i osoba z rozvojovej členskej krajiny.
11. Náklady členov poroty vrátane cestovných nákladov a odlučného budú hradené z rozpočtu WTO v súlade s kritériami prijatými generálnou radou WTO na základe odporúčaní Výboru pre rozpočet, financie a správu.
Článok 9
Postup pri viacstranných žalobách
1. Tam, kde ustanovenie poroty vzťahujúcej sa k tej istej záležitosti požaduje viac ako jeden člen, môže na preskúmanie týchto sťažností byť ustanovená len jedna porota, berúc pritom do úvahy práva všetkých príslušných členov. Jedna porota na preskúmanie viacstranných žalôb by mala byť zriadená kedykoľvek to bude možné.
2. Jediná porota bude skúmať záležitosť a predkladať svoje nálezy DSB tak, aby práva, ktoré by sporným stranám patrili pred samostatnými porotami, neboli v žiadnom prípade porušené. Ak o to jedna zo sporných strán požiada, predloží porota samostatnú správu o príslušnom spore. Písomne predložené návrhy každej zo žalujúcich strán budú k dispozícii ostatným žalujúcim stranám a každá bude mať právo byť prítomná, ak niektorá z ostatných žalujúcich strán predloží porote svoje stanovisko.
3. Ak je na riešenie žalôb k tej istej veci ustanovených viac ako jedna porota, budú podľa možnosti vykonávať funkciu člena poroty tie isté osoby v každej zo samostatných porôt a časový rozvrh zasadnutí porôt v takýchto sporoch bude zosúladený.
Článok 10
Tretie strany
1. Počas rokovania poroty budú záujmy sporných strán a ostatných členov uvedenej dohody, ktorej sa spor týka, v maximálnej miere brané do úvahy.
2. Ktorýkoľvek člen, ktorý má podstatný záujem v záležitosti prerokovávanej pred porotou a ktorý oznámi svoj záujem DSB (ďalej len „tretia strana“), bude mať príležitosť vypovedať pred porotou a predkladať jej písomné stanoviská. Tieto písomné stanoviská budú zároveň poskytnuté sporným stranám a budú brané do úvahy v správe poroty.
3. Tretie strany dostanú písomné stanoviská sporných strán pre prvé zasadnutie poroty.
4. Ak tretia strana usúdi, že opatrenia, ktoré sú predmetom jednania poroty, rušia alebo zmenšujú výhody vyplývajúce pre ňu z uvedenej dohody, môže tento člen využiť bežné postupy na urovnávanie sporov podľa tohto dohovoru. Tento spor sa začne, ak je to možné, pred samostatnou porotou.
Článok 11
Funkcie porôt
Funkciou porôt je napomáhať DSB pri plnení jeho povinností vyplývajúcich z tohto dohovoru a uvedených dohôd. V tejto súvislosti by mala porota objektívne posúdiť predmetné záležitosti vrátane objektívneho hodnotenia faktov daného prípadu, použiteľnosti a súladu s príslušnými uvedenými dohodami a formulovať také nálezy, ktoré napomôžu DSB pri tvorbe odporúčaní alebo rozhodnutí v súlade s uvedenými dohodami. Porota bude pravidelne viesť konzultácie so spornými stranami a poskytne im primerané možnosti na dosiahnutie vzájomne uspokojivého riešenia.
Článok 12
Postupy porôt
1. Poroty budú postupovať podľa pracovných postupov uvedených v dodatku 3, ak porota nerozhodne po konzultácii so spornými stranami inak.
2. Postupy porôt by mali byť natoľko pružné, aby zabezpečili vysokú kvalitu správ porôt, pričom nebudú neodôvodnene predlžovať konanie.
3. Po konzultáciách so spornými stranami členovia poroty určia, ihneď ako to bude uskutočniteľné a kedykoľvek to bude možné, v priebehu jedného týždňa od dátumu odsúhlasenia zloženia poroty a jej právomocí, časový harmonogram pre postup poroty, berúc do úvahy ustanovenia článku 4 ods. 9, ak sa vzťahuje na daný spor.

4. Pri zostavovaní časového harmonogramu postupu poroty porota poskytne dostatočný časový priestor sporným stranám, aby pripravili svoje stanoviská.
5. Poroty by mali stanoviť presné lehoty odovzdania písomných stanovísk strán a strany by ich mali dodržiavať.
6. Každý sporná strana uloží svoje písomné stanovisko na sekretariáte tak, aby ho bolo možné okamžite odovzdať porote a ďalšej spornej strane alebo stranám. Žalujúca strana predloží svoje prvé stanovisko pred predložením prvého stanoviska odporujúcej strany, ak porota pri stanovovaní časového harmonogramu uvedeného v odseku 3 a po konzultácii so spornými stranami nerozhodne, že by strany mali predložiť svoje prvé stanoviská súčasne. Ak sa predpokladá, že prvé stanoviská budú uložené postupne, porota stanoví pevnú lehotu na predloženie stanoviska odporujúcej strany. Všetky nasledujúce písomné stanoviská budú predkladané súčasne.
7. V prípade, ak sporné strany nenájdu vzájomne uspokojivé riešenie, porota predloží svoje nálezy v písomnej forme DSB. V takýchto prípadoch bude správa poroty obsahovať nálezy vo veci, uplatniteľnosť príslušných ustanovení a základné odôvodnenie nálezov, rozhodnutí a odporúčaní. V prípade, ak dôjde k urovnaniu záležitosti medzi spornými stranami, správa poroty bude obmedzená na krátky opis prípadu a na konštatovanie, že sa dosiahlo riešenie.
8. S cieľom dosiahnuť vyššiu účinnosť postupov platí všeobecné pravidlo, že lehota, počas ktorej bude porota vykonávať svoje skúmania, od okamihu odsúhlasenia zloženia poroty a jej právomocí až do okamihu predloženia záverečnej správy sporným stranám, nebude trvať dlhšie ako šesť mesiacov. V naliehavých prípadoch, vrátane tých, ktoré sa týkajú tovaru rýchlo podliehajúceho skaze, sa porota bude usilovať predložiť svoju správu sporným stranám v lehote troch mesiacov.
9. Ak porota usúdi, že nemôže poskytnúť svoju správu v priebehu šiestich mesiacov alebo v naliehavých prípadoch troch mesiacov, podá písomnú správu DSB o dôvodoch omeškania spolu s predpokladanou lehotou, v ktorej svoju správu predloží. V žiadnom prípade by nemala lehota od ustanovenia poroty po predloženie správy členom presiahnuť deväť mesiacov.
10. V prípade konzultácií o opatreniach prijatých rozvojovou členskou krajinou môžu sa strany dohodnúť o predĺžení lehoty stanovenej v článku 4 ods. 7 a 8. Ak po uplynutí príslušnej lehoty nemôžu konzultujúce strany odsúhlasiť ukončenie konzultácií, predseda DSB rozhodne, na základe konzultácie so stranami, či sa predĺži príslušné obdobie a ak áno, na akú dobu. Okrem toho pri skúmaní žaloby proti členovi z rozvojovej krajiny porota poskytne dostatočný čas rozvojovej členskej krajine na prípravu a predloženie svojich odôvodnení. Ustanovenia článku 20 ods. 1 a článku 21 ods. 4 sa netýkajú žiadnych postupov ustanovených týmto odsekom.
11. V prípade, ak jedna strana alebo viac strán sú rozvojovou členskou krajinou, porota v správe jednoznačne označí spôsob, akým boli vzaté do úvahy príslušné ustanovenia uvedených dohôd o rozdielnom a výhodnejšom zaobchádzaní s rozvojovými členskými krajinami, ktoré sú zmluvnými stranami uvedených dohôd a ktorých sa rozvojová členská krajina dovolávala v priebehu postupu na urovnanie sporu.
12. Porota môže kedykoľvek prerušiť svoju činnosť na žiadosť jednej zo sporných strán na obdobie kratšie ako 12 mesiacov. V prípade takéhoto prerušenia časový rámec stanovený v odsekoch 8 a 9 tohto článku, v článku 20 ods. 1 a článku 21 v ods. 4 bude predĺžený o obdobie rovnajúce sa prerušenému časovému obdobiu. Ak bola práca poroty prerušená na obdobie dlhšie ako 12 mesiacov, právomoci na ustanovenie poroty prepadnú.

Článok 13

Právo požadovať informácie

1. Každá porota bude mať právo požadovať informácie a technické rady od ktorejkoľvek fyzickej osoby alebo organizácie, ktorú považuje za vhodnú. Predtým však, než porota požiada o takéto informácie alebo radu osobu alebo organizáciu v právomoci člena, bude o tom orgány tohto člena informovať. Člen by mal odpovedať ihneď a v plnej miere na akúkoľvek žiadosť poroty o informáciu, ktorú porota považuje za nevyhnutnú a vhodnú. Poskytnuté dôverné informácie nebudú zverejnené bez formálneho splnomocnenia fyzickej osoby, organizácie alebo orgánom člena, ktorý ich poskytol.
2. Poroty môžu požadovať informácie z akéhokoľvek vhodného zdroja a konzultovať s expertmi s cieľom získať názor na niektorý aspekt záležitosti. Čo a týka vecného problému vedeckej alebo inej technickej povahy, vzneseného jednou zo sporných strán, porota môže požadovať písomnú poradenskú správu od konzultačnej skupiny expertov. Pravidlá na ustanovenie tejto skupiny a jej postupy sú stanovené v dodatku 4.

Článok 14

Utajenie

1. Rokovania porôt budú dôverné.

2. Správy porôt sa budú spracovávať bez prítomnosti sporných strán s ohľadom na poskytnuté informácie a vykonané vyhlásenia.
3. Názory jednotlivých členov poroty vyjadrené v správe budú anonymné.

Článok 15

Fáza dočasného preskúmania

1. Po preskúmaní písomných a ústnych výpovedí a argumentov obsahujúcich námietky oznámi porota sporným stranám popisné (faktické a argumentačné) časti svojho návrhu správy. Strany oznámia svoje písomné pripomienky v lehote stanovenej porotou.
2. Po uplynutí lehoty stanovenej na prijatie pripomienok sporných strán poskytne porota stranám predbežnú správu obsahujúcu popisnú časť ako i nálezy a závery. Počas lehoty stanovenej porotou strana môže predložiť porote písomnú žiadosť o preskúmanie určitých aspektov jej predbežnej správy pred tým, než rozošle členom záverečnú správu. Na požiadanie strany porota uskutoční ďalšie stretnutie so stranami k otázkam uvedeným v písomných pripomienkach. Ak počas stanovenej lehoty nie sú doručené žiadne pripomienky od žiadnej strany, bude predbežná správa považovaná za záverečnú správu poroty a bude ihneď rozoslaná členom.
3. Nálezy uvedené v záverečnej správe poroty budú zahŕňať i argumenty vznesené v priebehu fázy dočasného preskúmania. Fáza dočasného preskúmania sa uskutoční v priebehu časového obdobia stanoveného v odseku 8 článku 12.

Článok 16

Prijatie správy poroty

1. S cieľom poskytnúť členom dostatočné časové obdobie na posúdenie správ porôt budú správy predložené DSB na preskúmanie až po uplynutí 20 dní od ich rozoslania členom.
2. Členovia, ktorí majú pripomienky k správe poroty, uvedú písomné dôvody na ich uplatnenie tak, aby ich bolo možno rozoslať najmenej 10 dní pred stretnutím DSB, na ktorom bude správa poroty posudzovaná.
3. Sporné strany budú mať právo zúčastniť sa na posudzovaní správy poroty DSB a ich názory budú náležite zaznamenané.
4. V priebehu lehoty 60 dní od dátumu rozoslania správy poroty členom bude správa prijatá na rokovaní DSB,[7]) ak jedna zo sporných strán formálne neoznámi DSB svoje rozhodnutie odvolať sa alebo DSB jednomyseľne rozhodne o neprijatí správy. Ak strana oznámila svoj úmysel odvolať sa, správa poroty nebude z hľadiska jej schválenia DSB preskúmavaná až do skončenia odvolacieho konania. Tento schvaľovací postup nepoškodzuje právo členov na vyjadrenie názorov k správe poroty.

Článok 17

Preskúmanie odvolania

Stály Odvolací orgán

1. Stály Odvolací orgán bude zriadený pri DSB. Odvolací orgán bude skúmať odvolania v prípadoch riešených porotami. Bude zložený zo siedmich osôb, z ktorých tri sa budú zaoberať každým jednotlivým prípadom. Osoby pôsobiace v Odvolacom orgáne budú pracovať na princípe rotácie. Táto rotácia bude určená v pracovnom poriadku Odvolacieho orgánu.
2. DSB určí osoby, ktoré budú pôsobiť v Odvolacom orgáne počas obdobia štyroch rokov, pričom každá osoba môže byť znovu vymenovaná iba raz. Menovanie troch osôb zo siedmich určených bezprostredne po nadobudnutí platnosti Dohody WTO však vyprší po uplynutí dvoch rokov. Uvoľnené miesta budú obsadzované tak, ako budú vznikať. Osoba, ktorá má nahradiť osobu, ktorej termín služby nevypršal, bude plniť úlohy do konca termínu svojho predchodcu.
3. Odvolací orgán bude zložený z osôb, ktorých autorita je uznávaná, s preukázateľnou odbornou znalosťou práva, medzinárodného obchodu a všeobecnej znalosti obsahových tém uvedených dohôd. Tieto osoby nebudú mať akýkoľvek vzťah k žiadnej vláde. Zloženie Odvolacieho orgánu bude v zásade odzrkadľovať členskú základňu DSB. Všetky osoby pôsobiace v Odvolacom orgáne budú zastihnuteľné v každom čase a v krátkej lehote a budú sa priebežne informovať o činnostiach súvisiacich s urovnávaním sporov a ďalších súvisiacich aktivitách WTO. Nebudú sa zúčastňovať posudzovania akéhokoľvek sporu, ktorý by mohol spôsobiť priamy či nepriamy konflikt záujmov.
4. Proti rozhodnutiu poroty sa môžu odvolať len sporné strany, nie tretie strany. Tretie strany, ktoré upovedomili DSB, že majú podstatný záujem vo veci, podľa článku 10 ods. 2 môžu predložiť svoje písomné stanoviská Odvolaciemu orgánu a môžu byť vypočuté.
5. Vo všeobecnosti platí, že dĺžka pojednávania nepresiahne 60 dní odo dňa, keď sporná strana formálne oznámi svoje rozhodnutie odvolať sa do dňa, v ktorom Odvolací orgán rozošle svoje rozhodnutie. Pri stanovovaní svojho časového harmonogramu Odvolací orgán vezme podľa potreby do úvahy ustanovenia článku 4 ods. 9. Ak Odvolací orgán uváži, že nemôže poskytnúť svoju

správu do 60 dní, bude písomne informovať DSB o dôvodoch omeškania spolu s odhadom časovej lehoty, v priebehu ktorej predloží svoju správu. V žiadnom prípade však pojednávanie nepresiahne obdobie 90 dní.
6. Odvolanie sa obmedzí na právne otázky uvedené v správe poroty a ich právny výklad.
7. Odvolaciemu orgánu sa poskytne administratívna a právna podpora, ktorú bude požadovať.
8. Náklady osôb pôsobiacich v Odvolacom orgán vrátane cestovného a príplatkov na odlučné sa budú hradiť z rozpočtu WTO v súlade s kritériami, ktoré budú schválené Generálnou radou na základe odporúčaní Výboru pre rozpočet, financie a správu.
Konanie o odvolaní
9. Odvolací orgán po konzultácii s predsedom DSB a generálnym riaditeľom vypracuje pracovné postupy, ktoré sa poskytnú členom.
10. Konania pred Odvolacím orgánom budú dôverné. Správy Odvolacieho orgánu budú pripravené bez prítomnosti sporných strán na základe poskytnutých informácií a získaných výpovedí.
11. Názory osôb pôsobiacich v Odvolacom orgáne, vyjadrené v jeho správe budú anonymné.
12. Odvolací orgán preskúma počas odvolacieho konania každú otázku nastolenú v súlade s ustanovením odseku 6 tohto článku.
13. Odvolací orgán môže potvrdiť, zmeniť alebo zamietnuť nálezy a právne závery poroty.
Schvaľovanie správ odvolacieho orgánu
14. Správa Odvolacieho orgánu bude schválená DSB a bezpodmienečne prijatá spornými stranami, ak DSB jednomyseľne nerozhodne o jej neschválení v priebehu 30 dní nasledujúcich po jej rozoslaní členom.[8]) Tento schvaľovací postup nepoškodzuje právo členov na vyjadrenie ich názorov k správe Odvolacieho orgánu.
Článok 18
Vzťahy s porotou alebo Odvolacím orgánom
1. Rokovania ex parte s porotou alebo Odvolacím orgánom týkajúce sa záležitostí prerokovávaných porotou alebo Odvolacím orgánom sa nepripúšťajú.
2. Stanoviská písomne predložené porote alebo Odvolaciemu orgánu sa budú považovať za dôverné, ale budú prístupné sporným stranám. Žiadne ustanovenie v tejto dohode nebude brániť spornej strane, aby zverejnila svoje vlastné stanovisko. Členovia budú považovať informácie predložené iným členom poroty alebo Odvolaciemu orgánu za dôverné, ak ich tento člen za dôverné označil. Sporná strana tiež poskytne na požiadanie člena nedôverný súhrn informácií obsiahnutých vo svojich písomne predložených stanoviskách, ktorý bude môcť byť zverejnený.
Článok 19
Odporúčania poroty a Odvolacieho orgánu
1. V prípade, ak porota alebo Odvolací orgán dospeje k záveru, že opatrenie je nezlučiteľné s uvedenou dohodou, odporučí dotknutému členovi,[9]) aby uviedol opatrenie do súladu s touto dohodou.[10]) Okrem týchto odporúčaní porota alebo Odvolací orgán môže navrhnúť spôsoby, ktorých prostredníctvom by príslušný člen mohol odporúčania uskutočniť.
2. V súlade s ustanovením článku 3 ods. 2 porota alebo Odvolací orgán nemôže vo svojich nálezoch a odporúčaniach rozšíriť alebo obmedziť práva alebo záväzky vyplývajúce z uvedených dohôd.
Článok 20
Lehoty pre rozhodnutia DSB
Ak nie je dohodnuté spornými stranami inak, neprekročí lehota od dátumu, keď DSB vytvorí poroty, do dátumu, keď DSB preskúma správu poroty alebo Odvolacieho orgánu z hľadiska jej prijatia, deväť mesiacov v prípade, že nedošlo k odvolaniu alebo 12 mesiacov, ak bolo vznesené odvolanie. Ak porota alebo Odvolací orgán rozhodne podľa článku 12 ods. 9 alebo podľa článku 17 ods. 5 o predĺžení lehoty na vydanie správy, bude táto dodatočná lehota bude pripočítaná k uvedeným lehotám.
Článok 21
Dohľad nad vykonávaním odporúčaní alebo rozhodnutí
1. Z dôvodu zabezpečenia účinného urovnávania sporov v záujme všetkých členov je nevyhnutné urýchlené splnenie odporúčaní alebo rozhodnutí stanovených DSB.
2. Zvláštna pozornosť by sa mala venovať otázkam, ktoré sa dotýkajú záujmov rozvojových členských krajín, v súvislosti s opatreniami, ktoré boli predmetom konania na urovnanie sporu.
3. Na zasadnutí DSB, ktoré sa uskutoční v lehote 30 dní[11]) od schválenia správy poroty alebo Odvolacieho orgánu, oboznámi príslušný člen DSB o svojich úmysloch, týkajúcich sa uskutočnenia jeho odporúčaní alebo rozhodnutí. Ak nie je možné ihneď postupovať podľa

odporúčaní a rozhodnutí, bude dotknutému členovi poskytnutá primeraná lehota, v ktorej priebehu tak urobí. Primeranou lehotou sa bude rozumieť
a) lehota navrhnutá príslušným členom za predpokladu, že bude schválená DSB; alebo ak takéto schválenie nebude vydané;
b) lehota vzájomne dohodnutá spornými stranami v rozsahu 45 dní nasledujúcich po schválení odporúčaní alebo rozhodnutí; alebo ak nebude táto dohoda dosiahnutá;
c) lehota určená záväzným rozhodcovským konaním v rozmedzí 90 dní nasledujúcich po dni schválenia odporúčaní alebo rozhodnutí.[12]) V rozhodcovskom konaní sa bude rozhodca[13]) riadiť zásadou, že primeraná lehota na vykonanie odporúčaní poroty alebo Odvolacieho orgánu nepresiahne 15 mesiacov od dátumu schválenia správy poroty alebo správy Odvolacieho orgánu. Táto lehota však môže byť v závislosti od daných okolností kratšia alebo dlhšia.
4. S výnimkou prípadov, keď porota alebo Odvolací orgán v súlade s článkom 12 ods. 9 alebo s článkom 17 ods. 5 predĺži lehotu na poskytnutie svojej správy, neprekročí však táto lehota od dátumu ustanovenia poroty DSB do dátumu určenia primeranej lehoty 15 mesiacov, ak sa sporné strany nedohodnú inak. Ak porota alebo Odvolací orgán prikročí k predĺženiu lehoty na poskytnutie správy, bude dodatočná lehota pripočítaná k 15-mesačnému obdobiu; za predpokladu, že sa sporné strany nedohodli, že existujú výnimočné okolnosti, celkový čas však neprekročí 18 mesiacov.
5. V prípade, ak sa vyskytnú nezhody týkajúce sa existencie alebo zlučiteľnosti opatrení prijatých na základe odporúčaní alebo nariadení s ustanoveniami uvedenej dohody, takýto spor sa bude riadiť podľa týchto pravidiel o urovnávaní sporov s postúpením veci pôvodnej porote vždy, keď to bude možné. Porota rozošle svoju správu v lehote 90 dní od dátumu, keď jej bola záležitosť postúpená. Ak sa porota domnieva, že nemôže vydať svoju správu v tejto lehote, bude písomne informovať DSB o dôvodoch oneskorenia spoločne s odhadom lehoty, v priebehu ktorej svoju správu predloží.
6. DSB bude dohliadať na vykonávanie schválených odporúčaní alebo rozhodnutí. Otázka vykonávania odporúčaní alebo rozhodnutí môže byť predložená DSB ktorýmkoľvek členom v ktoromkoľvek čase po ich schválení. Ak DSB nerozhodne inak, otázka vykonávania odporúčaní alebo rozhodnutí bude zaradená na program zasadnutia DSB po šiestich mesiacoch nasledujúcich po dátume stanovenia primeranej lehoty podľa odseku 3 tohto článku a zostane na programe DSB, ak nebude táto záležitosť vyriešená. Najmenej desať dní pred každým takýmto zasadnutím DSB predloží dotknutý člen písomnú správu o situácii o postupe vo vykonávaní odporúčaní alebo rozhodnutí.
7. Ak pôjde o záležitosť, ktorá je predložená rozvojovou členskou krajinou, DSB zváži, aké ďalšie okolnostiam primerané opatrenie by mohlo byť prijaté.
8. DSB v prípade, ak pôjde o žalobu predloženú rozvojovou členskou krajinou, vezme do úvahy pri zvažovaní vhodnosti postupu, ktorý by mal byť prijatý, nielen obchodnú stránku opatrení, na ktoré sa predmetné opatrenie vzťahuje, ale aj ich dôsledky na hospodárstvo príslušnej rozvojovej členskej krajiny.

Článok 22

Vyrovnanie a pozastavenie koncesií

1. Vyrovnanie a pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov sú dočasné opatrenia, ktoré je možné použiť v prípade, keď odporúčania alebo rozhodnutia nie sú vykonané počas primeranej lehoty. Ani vyrovnanie ani pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov nie sú uprednostňované pred úplným vykonaním odporúčaní slúžiacich na uvedenie patrení do súladu s uvedenými dohodami. Vyrovnanie je dobrovoľné a ak je tak dohodnuté, bude v súlade s uvedenými dohodami.
2. Ak dotknutý člen nebude schopný uviesť opatrenia považované za nezlučiteľné s uvedenou dohodou do súladu s touto dohodou alebo iným spôsobom nedodrží odporúčania alebo rozhodnutia počas primeranej lehoty určenej podľa článku 21 ods. 3, takýto člen, ak je o to požiadaný, vstúpi v priebehu primeranej lehoty do rokovaní s akoukoľvek stranou uplatňujúcou postupy na urovnávanie sporov s cieľom dosiahnuť vzájomne prijateľné vyrovnanie. Ak nebolo uspokojivé vyrovnanie dohodnuté do 20 dní od uplynutia primeranej lehoty, môže ktorákoľvek strana odvolávajúca sa na postupy urovnávania sporov požiadať DSB o oprávnenie na pozastavenie poskytovania koncesií alebo iných záväzkov dotknutému členovi v zmysle uvedených dohôd.
3. Pri zvažovaní, ktoré koncesie alebo iné záväzky budú pozastavené, sa bude žalujúca strana riadiť týmito zásadami a postupmi:

a) všeobecne platí, že žalujúca strana by sa mala najskôr usilovať o pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov týkajúcich sa rovnakého sektoru/sektorov, ako je ten/sú tie, v ktorých porota alebo Odvolací orgán zistili porušenie alebo iné zrušenie, alebo zmenšenie výhod;
b) ak táto strana usúdi, že nie je praktické alebo účinné pozastaviť koncesie alebo iné záväzky v tom istom sektore/sektoroch, môže sa usilovať o pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov v iných sektoroch podľa tej istej dohody;
c) ak táto strana usúdi, že nie je praktické alebo účinné pozastaviť koncesie alebo iné záväzky v iných sektoroch podľa tej istej dohody a že okolnosti sú dostatočne závažné, môže sa usilovať o pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov podľa inej uvedenej dohody;
d) pri uplatnení uvedených princípov táto strana vezme do úvahy
i) obchodovanie v sektore alebo podľa dohody, na ktorej základe porota alebo Odvolací orgán zistili porušenie alebo iné zrušenie, alebo zmenšenie výhod a dôležitosť tohto obchodovania pre danú stranu;
ii) širšie ekonomické elementy vzťahujúce sa na zrušenie alebo zmenšenie výhod a širšie ekonomické dôsledky pozastavenia koncesií alebo iných záväzkov;
e) ak sa takáto strana rozhodne požiadať o oprávnenie na pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov podľa odseku b) alebo c), uvedie vo svojej žiadosti príslušné dôvody. Súčasne s doručením žiadosti DSB sa žiadosť doručí aj príslušným radám a taktiež, v prípade žiadosti podľa odseku b), príslušným sektorovým orgánom;
f) pre potreby tohto odseku sa výrazom „sektor“ rozumie
i) čo sa týka tovaru, každý tovar;
ii) čo sa týka služieb, základný sektor tak, ako je popísaný v platnom Klasifikačnom zozname sektorov služieb, ktorý zahŕňa tento sektor;[14])
iii) čo sa týka obchodných aspektov práv duševného vlastníctva, každá z kategórií práv duševného vlastníctva uvedený v sekcii 1 alebo sekcii 2, alebo sekcii 3, alebo sekcii 4, alebo sekcii 5, alebo sekcii 6, alebo sekcii 7 časti II, alebo záväzky vyplývajúce z časti III, alebo z časti IV Dohody TRIPS;
g) pre potreby tohto odseku sa za „dohody“ považujú
i) čo sa týka tovaru, dohody uvedené v prílohe 1A Dohody WTO chápané ako celok, ako aj viacstranné obchodné dohody do tej miery, do akej sú príslušné sporné strany stranami týchto dohôd;
ii) čo sa týka služieb, GATS;
iii) čo sa týka práv k duševnému vlastníctvu, Dohoda TRIPS.
4. Úroveň pozastavenia koncesií alebo iných záväzkov schválená DSB bude zodpovedať úrovni zrušenia alebo zmenšenia výhod.
5. DSB neschváli pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov, ak uvedená dohoda takéto pozastavenie zakazuje.
6. Ak nastane situácia uvedená v odseku 2, schváli DSB na požiadanie pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov do 30 dní od uplynutia primeranej lehoty, ak DSB jednomyseľne nerozhodne o zamietnutí žiadosti. V prípade, že dotknutý člen má námietky k navrhnutej úrovni pozastavenia alebo tvrdí, že zásady a postupy stanovené v odseku 3 neboli dodržané tam, kde žalujúca strana požadovala oprávnenie pozastaviť koncesie alebo iné záväzky v súlade s odsekom 3b) alebo 3c), bude záležitosť predložená rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovské konanie vykoná pôvodná porota za predpokladu, že sú jej členovia dosažiteľní alebo rozhodca[15]) určený generálnym riaditeľom a konanie sa skončí v priebehu 60 dní od uplynutia primeranej lehoty. Koncesie alebo iné záväzky sa v priebehu rozhodcovského konania nepozastavia.
7. Rozhodca,[16]) postupujúc podľa odseku 6, nebude skúmať povahu koncesií alebo iných záväzkov, ktoré majú byť pozastavené, ale určí, či je úroveň pozastavenia zodpovedajúca úrovni zrušenia alebo zmenšenia výhod. Rozhodca môže taktiež určiť, či navrhnuté pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov je povolené podľa uvedenej dohody. V prípade, že záležitosť predložená rozhodcovskému konaniu zahŕňa tvrdenie, že zásady a postupy uvedené v odseku 3 sa nedodržali, rozhodca toto tvrdenie preskúma. V prípade, že rozhodca určí, že tieto zásady a postupy sa nedodržali, bude ich žalujúca strana uplatňovať v súlade s odsekom 3. Strany prijmú rozhodnutie rozhodcu ako konečné a príslušné strany nebudú usilovať o druhé rozhodcovské konanie. DSB musí byť urýchlene oboznámený o takomto rozhodnutí a na požiadanie poskytne oprávnenie na pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov v prípade, že je žiadosť v súlade s rozhodnutím rozhodcu, ak DSB jednomyseľne nerozhodne o zamietnutí žiadosti.
8. Pozastavenie koncesií alebo iných záväzkov bude dočasné a uplatňované len dovtedy, kým bude opatrenie, o ktorom sa zistilo, že nie je v súlade s uvedenou dohodou odstránené, alebo dovtedy, kým člen, ktorý musí vykonať odporúčania alebo rozhodnutia, nezabezpečí riešenie týkajúce sa

zrušenia alebo zmenšenia výhod, alebo sa dosiahne vzájomne uspokojujúce riešenie. V súlade s článkom 21 ods. 6 bude DSB naďalej dohliadať na vykonávanie schválených odporúčaní alebo rozhodnutí vrátane tých prípadov, keď sa poskytlo vyrovnanie alebo sa pozastavili koncesie alebo iné záväzky, ale odporúčania na uvedenie opatrení do súladu s uvedenými dohodami sa nevykonali.
9. Na ustanovenia o urovnávaní sporov uvedených dohôd je možné sa odvolať v súvislosti s opatreniami týkajúcimi sa ich dodržiavania prijatými vládami alebo regionálnymi, alebo miestnymi orgánmi na území člena. Ak DSB rozhodne, že ustanovenie uvedenej dohody nebolo dodržané, príslušný člen podnikne primerané opatrenia s cieľom zabezpečiť jeho dodržanie. Ustanovenia uvedených dohôd a tohto dohovoru týkajúce sa vyrovnania a pozastavenia koncesií alebo iných záväzkov sa uplatnia v prípadoch, keď nebolo možno zabezpečiť príslušné dodržiavanie.[17])

Článok 23

Posilnenie mnohostranného systému

1. Ak sa členovia usilujú o nápravu v prípade porušenia záväzkov alebo zrušenia alebo zmenšenia výhod vyplývajúcich z uvedených dohôd, alebo v prípade prekážok pri dosahovaní akéhokoľvek cieľa týchto dohôd, budú postupovať v súlade s pravidlami a postupmi podľa tohto dohovoru.
2. V takýchto prípadoch členovia
a) nerozhodnú, že došlo k porušeniu spôsobujúcemu, že výhody boli zrušené alebo zmenšené, alebo že uskutočňovanie cieľov uvedených dohôd bolo porušené, inak ako prostredníctvom urovnania sporu v súlade s pravidlami a postupmi podľa tohto dohovoru, a každé takéto rozhodnutie v súlade s nálezom obsiahnutým v správe poroty alebo Odvolacieho orgánu prijatým DSB alebo rozhodnutím rozhodcovského konania v zmysle tohto dohovoru;
b) budú dodržiavať postupy podľa článku 21 na určenie primeranej lehoty príslušnému členovi na vykonanie odporúčaní a rozhodnutí; a
c) budú dodržiavať postupy podľa článku 22 na určenie úrovne pozastavenia koncesií alebo iných záväzkov a získanie súhlasu DSB v súlade s týmito postupmi pred pozastavením koncesií alebo iných záväzkov vyplývajúcich z uvedených dohôd ako dôsledok toho, že príslušný člen nevykonal odporúčania alebo rozhodnutia počas primeranej lehoty.

Článok 24

Zvláštne konanie týkajúce sa najmenej rozvinutých členských krajín

1. V akejkoľvek fáze posudzovania príčin sporu a postupov na urovnávanie sporu týkajúceho sa najmenej rozvinutej členskej krajiny bude zvláštna pozornosť venovaná špecifickej situácii najmenej rozvinutých členských krajín. Z tohto hľadiska budú členovia postupovať umiernene pri nastoľovaní záležitostí podľa týchto postupov, ktoré sa týkajú najmenej rozvinutej členskej krajiny. Ak je zrušenie alebo zmenšenie výhod zistené ako výsledok opatrenia prijatého najmenej rozvinutou členskou krajinou, budú žalujúce strany postupovať umiernene pri požadovaní vyrovnania alebo súhlasu na pozastavenie uplatňovania koncesií alebo iných záväzkov podľa týchto postupov.
2. V prípadoch urovnávania sporov týkajúcich sa najmenej rozvinutej členskej krajiny, keď v priebehu konzultácií nebolo nájdené uspokojivé riešenie, generálny riaditeľ alebo predseda DSB na požiadanie najmenej rozvinutej členskej krajiny ponúkne svoje dobré služby, zmier a sprostredkovanie s cieľom napomôcť stranám urovnať spor skôr, ako je požiadané o ustanovenie poroty. Generálny riaditeľ alebo predseda DSB môže pri poskytovaní takejto pomoci konzultovať s akýmkoľvek zdrojom, ktorý považuje za vhodný.

Článok 25

Rozhodcovské konanie

1. Rýchle rozhodcovské konanie v rámci WTO ako jeden z možných prostriedkov pri urovnávaní sporov môže uľahčiť riešenie určitých sporov, ktoré s týkajú problémov jasne vymedzených obidvoma stranami.
2. Ak nie je v tomto dohovore stanovené inak, rozhodcovské konanie je možné i v prípade, že sa na tom vzájomne strany dohodnú a dohodnú zároveň dodržiavanie príslušných postupov, ktorými sa budú riadiť. Dohoda o rozhodcovskom konaní bude oznámená všetkým členom v dostatočnom predstihu pred skutočným začatím rozhodcovského konania.
3. Ostatní členovia sa môžu stať stranami rozhodcovského konania len po dohode so stranami, ktoré sa na rozhodcovskom konaní dohodli. Strany zúčastnené na konaní sa dohodnú, že sa podriadia rozhodnutiu. Rozhodnutia budú oznámené DSB a rade alebo výboru každej príslušnej dohody, v rámci ktorých môže ktorýkoľvek člen nastoliť akúkoľvek otázku k nej sa vzťahujúcu.
4. Články 21 a 22 tohto dohovoru sa použijú mutatis mutandis na rozhodnutia rozhodcovského konania.

Článok 26
1. Žaloby typu opísaného v článku XXIII ods. 1b) GATT 1994
Ak sú na uvedenú dohodu uplatniteľné ustanovenia článku XXIII ods. 1b) GATT 1994, môže porota alebo Odvolací orgán vydať rozhodnutia alebo odporúčania len v tých prípadoch, keď sporná strana usúdi, že výhoda vyplývajúca jej priamo alebo nepriamo z príslušnej uvedenej dohody bola zrušená alebo zmenšená, alebo že dosiahnutie akéhokoľvek cieľa dohody je ohrozené na základe uplatnenia niektorého opatrenia členom, ktoré je alebo nie je v rozpore s ustanoveniami dohody. Ak táto strana usúdi a porota alebo Odvolací orgán určí, že prípad sa týka opatrenia, ktoré nie je v rozpore s ustanoveniami uvedenej dohody, ku ktorej sú ustanovenia článku XXIII ods. 1b) GATT 1994 uplatniteľné, postupy stanovené v tomto dohovore sa použijú s týmito podmienkami:
a) žalujúca strana predloží podrobné odôvodnenie na podporu akejkoľvek žaloby vzťahujúcej sa k opatreniu, ktoré nie je v rozpore s príslušnou uvedenou dohodou;
b) ak bolo zistené, že opatrenie ruší alebo zmenšuje výhody vyplývajúce z uvedenej dohody alebo porušuje dosiahnutie cieľov takejto dohody bez jej porušenia, nie je povinnosť zrušiť toto opatrenie. V takýchto prípadoch však porota alebo Odvolací orgán odporučí dotknutému členovi vykonať vzájomne uspokojivú úpravu;
c) bez ohľadu na ustanovenia článku 21 bude môcť rozhodcovské konanie podľa článku 21 ods. 3 na požiadanie ktorejkoľvek strany zahŕňať i rozhodnutie o úrovni výhod, ktoré boli zrušené alebo zmenšené, a môže taktiež navrhnúť spôsoby a prostriedky na dosiahnutie vzájomne uspokojivej úpravy. Takéto návrhy nebudú záväzné pre sporné strany;
d) bez ohľadu na ustanovenia článku 22 ods. 1 môže byť vyrovnanie súčasťou vzájomne uspokojivej úpravy, ktorá spor definitívne vyrieši.
2. Žaloby typu opísaného v článku XXIII ods. 1c) GATT 1994
Ak sú na uvedenú dohodu uplatniteľné ustanovenia článku XXIII ods. 1c) GATT 1994, porota môže urobiť rozhodnutia alebo odporúčania len v prípade, ak strana usúdi, že akákoľvek výhoda vyplývajúca jej priamo alebo nepriamo z príslušnej uvedenej dohody bola zrušená alebo zmenšená, alebo že dosiahnutie akéhokoľvek cieľa dohody bolo porušené ako dôsledok existencie situácie, okrem takej, na ktorú je možné uplatniť ustanovenia článku XIII ods. 1a) a 1b) GATT 1994. Ak táto strana usúdi a porota určí, že ide o záležitosť podľa tohto odseku, postupy uvedené v tomto dohovore sa budú uplatňovať len po fázu konania vrátane tejto fázy, ku ktorej správa poroty bola poskytnutá členom. Pravidlá a postupy na urovnávanie sporov obsiahnuté v Rozhodnutí z 12. apríla 1989 (BISD 36S/61-67) sa budú uplatňovať na správu z hľadiska jej schvaľovania a na dohľad a vykonávanie odporúčaní a rozhodnutí. Zároveň sa použijú tieto ustanovenia:
a) žalujúca strana predloží podrobné odôvodnenie na podporu všetkých argumentov použitých v súvislosti s otázkami nastolenými podľa tohto odseku;
b) ak v prípadoch, ktoré sa týkajú záležitostí nastolených podľa tohto odseku porota zistí, že záležitosť zasahuje do otázok urovnávania sporov iných než podľa tohto odseku, odošle porota DSB správu o týchto otázkach a samostatnú správu o záležitostiach týkajúcich sa tohto odseku.
Článok 27
Zodpovednosť sekretariátu
1. Sekretariát bude poverený napomáhať porotám, najmä ak ide o právne, historické a procedurálne aspekty prerokovávaných záležitostí, a poskytovať administratívne a technické služby.
2. Aj keď sekretariát napomáha členom pri urovnávaní sporov na ich žiadosť, môže byť potrebné, aby poskytoval dodatočnú právnu pomoc a poradenstvo pri urovnávaní sporov rozvojovým členským krajinám. Na tento účel poskytne sekretariát na požiadanie ktorejkoľvek rozvojovej členskej krajine kvalifikovaného právneho experta v rámci technickej spolupráce WTO. Tento expert bude napomáhať rozvojovej členskej krajine tak, aby bola zabezpečená nestrannosť sekretariátu.
3. Pre členov, ktorí o to prejavia záujem, bude sekretariát organizovať odborné výukové kurzy týkajúce sa postupov a praktík na urovnávanie sporov s cieľom umožniť expertom členov lepšie sa oboznámiť s touto problematikou.
DODATOK 1
DOHODY, NA KTORÉ SA VZŤAHUJE TENTO DOHOVOR
A) Dohoda o založení Svetovej obchodnej organizácie
B) Mnohostranné obchodné dohody
Príloha 1A: Mnohostranné dohody o obchode s tovarom
Príloha 1B: Všeobecná dohoda o obchode so službami

Príloha 1C: Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva
Príloha 2: Dohovor o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov
C) Viacstranné obchodné dohody

Príloha 4:	Dohoda o obchode v civilnom letectve
	Dohoda o vládnom obstarávaní
	Medzinárodná dohoda o obchode s mliečnymi výrobkami
	Medzinárodná dohoda o obchode s hovädzím mäsom

Uplatniteľnosť tohto dohovoru na viacstranné obchodné dohody bude závisieť od toho, či signatárske krajiny každej z dohôd prijmú rozhodnutie o podmienkach uplatnenia dohovoru na tieto dohody, zahrňujúc akékoľvek špecifické alebo dodatkové pravidlá a postupy uvedené v dodatku 2 tak, ako sú oznámené Orgánu pre urovnávanie sporov.
DODATOK 2
ŠPECIFICKÉ A DODATKOVÉ PRAVIDLÁ A POSTUPY OBSIAHNUTÉ V UVEDENÝCH DOHODÁCH
Dohoda Pravidlá a postupy
Dohoda o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení 11.2
Dohoda o textile a odevoch 2.14, 2.21, 4.4, 5.2, 5.4, 5.6, 6.9, 6.10, 6.11, 8.1 až 8.12
Dohoda o technických prekážkach v obchode 14.2 až 14.4, príloha 2
Dohoda o uplatňovaní článku VI GATT 1994 17.4 až 17.7
Dohoda o uplatňovaní článku VII GATT 1994 19.3 až 19.5, príloha II.2(f), 3, 9, 21
Dohoda o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach 4.2 až 4.12, 6.6, 7.2 až 7.10, 8.5, poznámka 35, 24.4, 27.7, príloha V
Všeobecná dohoda o obchode so službami XXII:3, XXIII:3
Príloha o finančných službách 4
Príloha o leteckých dopravných službách 4
Rozhodnutie o určitých postupoch pri urovnávaní sporov z Všeobecnej dohody o obchode so službami 1 až 5
Zoznam pravidiel a postupov v tejto prílohe zahŕňa ustanovenia, pre ktoré len časť ustanovenia môže byť v tejto súvislosti príslušná.
Akékoľvek špecifické alebo dodatkové pravidlá alebo postupy vo viacstranných obchodných dohodách určia príslušné orgány pre každú dohodu a oznámia ich Orgánu na urovnávanie sporov.
DODATOK 3
PRACOVNÉ POSTUPY
1. Porota bude pri svojej práci postupovať podľa príslušných ustanovení tohto dohovoru. Okrem toho bude používať nasledujúce pracovné postupy.
2. Porota sa bude schádzať na uzavretom zasadnutí. Sporné strany a iné dotknuté strany sa zasadnutí zúčastnia len v prípade, že budú pozvané.
3. Uznesenia poroty a k nim predložené dokumenty budú dôverné. Žiadne ustanovenie v tomto dohovore nebude brániť spornej strane, aby zverejnila svoje vlastné stanoviská. Členovia budú považovať informácie predložené porote iným členom za dôverné, ak ich tento člen za dôverné označil. Ak sporná strana predloží porote dôvernú verziu svojho písomného stanoviska, vypracuje zároveň na požiadanie člena nedôverný súhrn informácií obsiahnutý v jeho stanovisku, ktorý bude môcť byť zverejnený.
4. Pred prvým veci sa týkajúcim zasadnutím poroty so stranami predložia sporné strany porote písomné vysvetlenia, v ktorých uvedú fakty o prípade a príslušné argumenty.
5. Na svojom prvom zasadnutí so stranami požiada porota stranu, ktorá vzniesla žalobu, aby uviedla svoj prípad. Následne na tomto zasadnutí bude strana, proti ktorej bola žaloba vznesená, požiadaná, aby vyjadrila svoj názor.
6. Všetky tretie strany, ktoré oznámili DSB svoj záujem na veci, budú písomne prizvané, aby vyjadrili svoje názory počas prvého, veci sa týkajúceho zasadnutia poroty v časti, ktorá tomu bude venovaná. Tejto časti zasadnutia sa budú môcť zúčastniť všetky takéto tretie strany.
7. Formálne námietky sa uplatnia počas druhého, veci sa týkajúceho zasadnutia poroty. Žalovaná strana bude mať právo ujať sa slova pred stranou žalujúcou. Pred týmto zasadnutím predložia strany porote svoje námietky písomne.
8. Porota môže stranám kedykoľvek položiť otázky a požiadať ich o objasnenie buď v priebehu zasadnutia so stranami, alebo písomne.
9. Sporné strany a všetky tretie strany, ktoré boli prizvané, aby vyjadrili svoj názor v súlade s článkom 10, poskytnú porote písomnú verziu svojich ústnych stanovísk.

10. V záujme úplnej prehľadnosti budú predložené stanoviská, námietky a výpovede vzťahujúce sa k odsekom 5 až 9 vykonané v prítomnosti obidvoch strán. Okrem toho, písomné predloženie každej strany vrátane akýchkoľvek pripomienok k popisnej časti správy a odpovedí na otázky položené porotou bude dostupné druhej strane.
11. Akékoľvek špecifické dodatkové postupy poroty sú prípustné.
12. Navrhnutý časový harmonogram práce poroty
a) prijatie prvých písomných stanovísk strán
1) žalujúca strana 3 – 6 týždňov,
2) žalovaná strana 2 – 3 týždne,
b) dátum, hodina a miesto prvého, veci sa týkajúceho zasadnutia
so stranami, rokovanie s tretími stranami 1 – 2 týždne,
c) prijatie písomných námietok strán 2 – 3 týždne,
d) dátum, hodina a miesto druhého, veci sa týkajúceho zasadnutia so stranami 1 – 2 týždne,
e) predloženie popisnej časti správy stranám 2 – 4 týždne,
f) prijatie pripomienok strán k popisnej časti správy 2 týždne,
g) predloženie dočasnej správy vrátane nálezu a záverov stranám 2 – 4 týždne,
h) konečný termín pre strany na predloženie návrhu k preskúmaniu časti/častí správy 1 týždeň,
i) lehota na preskúmanie správy porotou vrátane možného
dodatočného stretnutia so stranami 2 týždne,
j) predloženie záverečnej správy sporným stranám 2 týždne,
k) rozoslanie záverečnej správy členom 3 týždne.
Tento program sa môže zmeniť v prípade nepredvídaného vývoja. Dodatočné zasadnutia so stranami sa budú organizovať v prípade potreby.

DODATOK 4

KONZULTAČNÉ SKUPINY EXPERTOV

Nasledujúce pravidlá a postupy sa budú uplatňovať v konzultačných skupinách expertov vytvorených v súlade s ustanoveniami článku 13 ods. 2.
1. Konzultačné skupiny expertov sú podriadené porote. Ich právomoci a podrobné pracovné postupy stanoví porota, ktorej podajú správu.
2. Účasť v konzultačných skupinách expertov bude podmienená profesionálnymi schopnosťami a skúsenosťami v príslušnej oblasti.
3. Žiadny občan spornej strany nemôže byť členom konzultačnej skupiny expertov bez spoločnej dohody sporných strán s výnimkou neobyčajných okolností, keď porota usúdi, že vedecký odborný posudok sa nemôže splniť iným spôsobom. Vládni úradníci sporných strán nemôžu byť členmi konzultačnej skupiny expertov. Členovia konzultačnej skupiny expertov v nej pôsobia osobne a nie ako zástupcovia vlády alebo organizácie. Vlády alebo organizácie im preto nebudú dávať inštrukcie týkajúce sa záležitostí, ktorými sa zaoberá konzultačná skupina expertov.
4. Konzultačné skupiny expertov môžu konzultovať a vyhľadávať informácie a technické rady z akéhokoľvek primeraného zdroja. Predtým, ako si takéto informácie alebo technické rady vyžiadajú od príslušného zdroja v právomoci niektorého z členov, oboznámia o tom vládu tohto člena. Ktorýkoľvek člen urýchlene a úplne odpovie na všetky žiadosti konzultačnej skupiny expertov o také údaje, ktoré skupina považuje za nutné a vhodné.
5. Sporné strany budú mať prístup ku všetkým príslušným informáciám poskytnutým konzultačnej skupine expertov, ak nemajú dôverný charakter. Dôverné údaje poskytnuté konzultačnej skupine expertov nebudú zverejnené bez formálneho súhlasu vlády, organizácie alebo osoby, ktorá ich poskytla. V prípade, že takéto informácie požaduje konzultačná skupina expertov, ale ich zverejnenie sa nepovolilo, vláda, organizácia alebo osoba, ktorá informácie poskytla, vypracuje ich nedôverný súhrn.
6. Konzultačná skupina expertov predloží návrh správy sporným stranám s cieľom získať pripomienky a zohľadniť ich, ak je to účelné, v záverečnej správe, ktorá bude taktiež poskytnutá sporným stranám, ale až pri jej predložení porote. Záverečná správa konzultačnej skupiny expertov má len poradnú povahu.

PRÍLOHA 3

MECHANIZMUS PRESKÚMAVANIA OBCHODNEJ POLITIKY

Členovia sa dohodli takto:

A. Ciele

i) Cieľom Mechanizmu preskúmavania obchodnej politiky (ďalej len „TPRM“)*) je prispieť k zlepšeniu dodržiavania pravidiel, smerníc a záväzkov prijatých na základe mnohostranných obchodných dohôd, prípadne viacstranných obchodných dohôd, a tak uľahčiť pôsobenie mnohostranného obchodného systému, čím sa dosiahne väčšia transparentnosť a porozumenie obchodných politík a praktík členov. Mechanizmus prehľadov tak umožňuje pravidelné súhrnné ocenenie a ohodnotenie celého spektra obchodných politík a obchodných praktík jednotlivých členov a ich dopad na pôsobenie mnohostranného obchodného systému. Nie je však úmyslom, aby slúžil ako základ dodržiavania špecifických záväzkov vyplývajúcich z dohôd alebo pre postupy na urovnávanie sporov, alebo na uloženie nových záväzkov členom v oblasti obchodnej politiky.

ii) Posúdenie obchodnej politiky vykonávané podľa TPRM v príslušnom rozsahu sa bude realizovať z hľadiska širších ekonomických a rozvojových potrieb, politík a cieľov príslušného člena a tiež v súvislosti s jeho vonkajším prostredím. Funkciou TPRM je však preskúmať dopad obchodnej politiky a obchodných praktík člena na mnohostranný obchodný systém.

B. Domáca transparentnosť

Členovia uznávajú význam domácej transparentnosti pri prijímaní vládnych rozhodnutí o záležitostiach obchodnej politiky pre ekonomiky členov, ako aj pre mnohostranný obchodný systém a súhlasia s povzbudzovaním a podporou väčšej transparentnosti vnútri svojich vlastných systémov, uznávajúc, že uskutočňovanie domácej transparentnosti musí byť dobrovoľné a musí brať ohľad na právne a politické systémy každého člena.

C. Postupy pri vykonávaní prehľadov

i) Na preskúmavanie obchodnej politiky sa týmto ustanovuje Orgán na preskúmavanie obchodnej politiky (ďalej len „TPRB“).**)

ii) Obchodná politika a obchodné praktiky všetkých členov budú podliehať pravidelnému preskúmavaniu. Vplyv jednotlivých členov na fungovanie mnohostranného obchodného systému určený ich podielom na svetovom obchode za uplynulé reprezentatívne obdobie bude rozhodujúcim faktorom pri určovaní frekvencie preskúmavania. Prvé štyri takto určené obchodné subjekty (počítajúc Európske spoločenstvá ako jeden subjekt) budú podliehať preskúmavaniu každé dva roky. Ďalších 16 subjektov sa bude preskúmavať každé štyri roky. Ostatní členovia sa budú preskúmavať každých šesť rokov, s výnimkou najmenej rozvinutých členských krajín, pre ktoré sa môže stanoviť dlhšie časové obdobie. Preskúmavanie subjektov, ktoré majú spoločnú zahraničnú obchodnú politiku, ktorá s týka viac ako jedného člena, bude zahŕňať všetky zložky obchodnej politiky ovplyvňujúcej obchod vrátane súvisiacej obchodnej politiky a obchodných praktík jednotlivých členov. Výnimočne, v prípade zmien v obchodnej politike alebo v obchodných praktikách niektorého z členov, ktoré môžu mať významný dopad na jeho obchodných partnerov, môže TPRB na základe predošlej konzultácie požiadať dotyčného člena, aby urýchlil predloženie svojho nového prehľadu.

iii) Rokovania na zasadnutiach TPRB sa budú riadiť cieľmi stanovenými v odseku A. Zameranie týchto diskusií sa bude sústreďovať na obchodnú politiku a obchodné praktiky člena, ktoré sú predmetom hodnotenia podľa mechanizmu preskúmavania.

iv) TPRB vytvorí základný plán na vykonávanie preskúmavania. Môže taktiež prerokovávať a brať do úvahy aktualizované správy členov. TPRB zostaví po konzultácii s členmi, ktorých sa to týka, program preskúmavania na každý rok. Po konzultácii s preskúmavaným členom alebo s členmi môže predseda vybrať hovorcov, ktorí otvoria prejednávanie v rámci TPRB.

v) TPRB sa bude riadiť touto dokumentáciou:

a) kompletnou správou podľa odseku D preloženou preskúmavaným členom alebo členmi;

b) správou, koncipovanou sekretariátom na jeho vlastnú zodpovednosť, založenou na dostupných informáciách a na ďalších informáciách poskytnutých príslušným členom alebo členmi. Sekretariát by sa mal usilovať o objasnenie obchodných politík a obchodných praktík príslušných členov.

*) Trade Policy Review Mechanism.
**) Trade Policy Review Body.

vi) Správy preskúmavaných členov a správa sekretariátu spolu so záznamom z príslušného zasadnutia TPRB sa budú publikovať okamžite po skončení preskúmavania.

vii) Tieto dokumenty sa postúpia Ministerskej konferencii, ktorá ich zoberie na vedomie.

D. Podávanie správ

S cieľom dosiahnuť čo najvyšší stupeň transparentnosti bude každý člen pravidelne TPRB podávať správy. Úplné správy budú obsahovať opis obchodnej politiky a obchodných praktík uplatňovaných príslušným členom alebo príslušnými členmi podľa odsúhlaseného vzoru schváleného TPRB. Tento vzor sa bude spočiatku opierať o Vzorovú správu členských krajín stanovenú Rozhodnutím z 19. júla 1989 (BISD 36S/406-409) podľa potreby doplnenú tak, aby pokryla všetky aspekty obchodnej politiky pokrytej mnohostrannými obchodnými dohodami podľa Prílohy 1, prípadne viacstrannými obchodnými dohodami. Na základe skúseností môže TPRB tento vzor upraviť. V období medzi preskúmavaním členovia poskytnú krátke správy, ak sa vyskytnú významné zmeny v ich obchodných politikách; aktuálne ročné štatistické informácie sa budú poskytovať v dohodnutej forme. Mimoriadna pozornosť sa bude venovať ťažkostiam najmenej rozvinutých členských krajín pri zostavovaní ich správ. Sekretariát poskytne na žiadosť rozvojových členských krajín a predovšetkým najmenej rozvinutých členských krajín technickú pomoc. Informácie obsiahnuté v správach by sa mali v čo najväčšom rozsahu koordinovať s oznámeniami podľa ustanovení mnohostranných obchodných dohôd prípadne viacstranných obchodných dohôd.

E. Vzťah k ustanoveniam GATT 1994 a GATS o platobnej bilancii

Členovia uznávajú potrebu čo najviac znížiť zaťaženie vlád, ktoré vyplýva z vyčerpávajúcich konzultácií pri uplatňovaní ustanovení o platobnej bilancii podľa GATT 1994 alebo podľa GATS. V tomto zmysle predseda TPRB na základe predošlej konzultácie s príslušným členom alebo s členmi a s predsedom Výboru pre platobné bilancie vypracuje administratívne opatrenia, ktoré by zosúladili rytmus predkladania prehľadov obchodnej politiky s časovým rozvrhom konzultácií o platobnej bilancii a tak, aby nedochádzalo k odkladom prehľadov obchodnej politiky o viac ako 12 mesiacov.

F. Hodnotenie mechanizmu

TPRB vykoná vyhodnotenie pôsobenia TPRM najneskôr do piatich rokov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO. Výsledky hodnotenia sa predložia Ministerskej konferencii. Tá môže následne vykonať hodnotenie TPRM v intervaloch, ktoré určí alebo ako bude Ministerská konferencia požadovať.

G. Prehľad o vývoji v medzinárodnom obchodnom prostredí

TPRB bude taktiež pravidelne zhotovovať každoročný prehľad o vývoji v medzinárodnom obchodnom prostredí, ktorý má vplyv na mnohostranný obchodný systém. Prehľad bude pomáhať pri zostavovaní ročnej správy generálneho riaditeľa o hlavných činnostiach WTO a zvýrazňovať významné otázky, ktoré majú vplyv na obchodný systém.

PRÍLOHA 3
MECHANIZMUS PRESKÚMAVANIA OBCHODNEJ POLITIKY
Členovia sa dohodli takto:
A. Ciele
i) Cieľom Mechanizmu preskúmavania obchodnej politiky (ďalej len „TPRM“)*) je prispieť k zlepšeniu dodržiavania pravidiel, smerníc a záväzkov prijatých na základe mnohostranných obchodných dohôd, prípadne viacstranných obchodných dohôd, a tak uľahčiť pôsobenie mnohostranného obchodného systému, čím sa dosiahne väčšia transparentnosť a porozumenie obchodných politík a praktík členov. Mechanizmus prehľadov tak umožňuje pravidelné súhrnné ocenenie a ohodnotenie celého spektra obchodných politík a obchodných praktík jednotlivých členov a ich dopad na pôsobenie mnohostranného obchodného systému. Nie je však úmyslom, aby slúžil ako základ dodržiavania špecifických záväzkov vyplývajúcich z dohôd alebo pre postupy na urovnávanie sporov, alebo na uloženie nových záväzkov členom v oblasti obchodnej politiky.
ii) Posúdenie obchodnej politiky vykonávané podľa TPRM v príslušnom rozsahu sa bude realizovať z hľadiska širších ekonomických a rozvojových potrieb, politík a cieľov príslušného člena a tiež v súvislosti s jeho vonkajším prostredím. Funkciou TPRM je však preskúmať dopad obchodnej politiky a obchodných praktík člena na mnohostranný obchodný systém.
B. Domáca transparentnosť
Členovia uznávajú význam domácej transparentnosti pri prijímaní vládnych rozhodnutí o záležitostiach obchodnej politiky pre ekonomiky členov, ako aj pre mnohostranný obchodný systém a súhlasia s povzbudzovaním a podporou väčšej transparentnosti vnútri svojich vlastných systémov, uznávajúc, že uskutočňovanie domácej transparentnosti musí byť dobrovoľné a musí brať ohľad na právne a politické systémy každého člena.
C. Postupy pri vykonávaní prehľadov
i) Na preskúmavanie obchodnej politiky sa týmto ustanovuje Orgán na preskúmavanie obchodnej politiky (ďalej len „TPRB“).**)
ii) Obchodná politika a obchodné praktiky všetkých členov budú podliehať pravidelnému preskúmavaniu. Vplyv jednotlivých členov na fungovanie mnohostranného obchodného systému určený ich podielom na svetovom obchode za uplynulé reprezentatívne obdobie bude rozhodujúcim faktorom pri určovaní frekvencie preskúmavania. Prvé štyri takto určené obchodné subjekty (počítajúc Európske spoločenstvá ako jeden subjekt) budú podliehať preskúmavaniu každé dva roky. Ďalších 16 subjektov sa bude preskúmavať každé štyri roky. Ostatní členovia sa budú preskúmavať každých šesť rokov, s výnimkou najmenej rozvinutých členských krajín, pre ktoré sa môže stanoviť dlhšie časové obdobie. Preskúmavanie subjektov, ktoré majú spoločnú zahraničnú obchodnú politiku, ktorá s týka viac ako jedného člena, bude zahŕňať všetky zložky obchodnej politiky ovplyvňujúcej obchod vrátane súvisiacej obchodnej politiky a obchodných praktík jednotlivých členov. Výnimočne, v prípade zmien v obchodnej politike alebo v obchodných praktikách niektorého z členov, ktoré môžu mať významný dopad na jeho obchodných partnerov, môže TPRB na základe predošlej konzultácie požiadať dotyčného člena, aby urýchlil predloženie svojho nového prehľadu.
iii) Rokovania na zasadnutiach TPRB sa budú riadiť cieľmi stanovenými v odseku A. Zameranie týchto diskusií sa bude sústreďovať na obchodnú politiku a obchodné praktiky člena, ktoré sú predmetom hodnotenia podľa mechanizmu preskúmavania.
iv) TPRB vytvorí základný plán na vykonávanie preskúmavania. Môže taktiež prerokovávať a brať do úvahy aktualizované správy členov. TPRB zostaví po konzultácii s členmi, ktorých sa to týka, program preskúmavania na každý rok. Po konzultácii s preskúmavaným členom alebo s členmi môže predseda vybrať hovorcov, ktorí otvoria prejednávanie v rámci TPRB.
v) TPRB sa bude riadiť touto dokumentáciou:
a) kompletnou správou podľa odseku D preloženou preskúmavaným členom alebo členmi;
b) správou, koncipovanou sekretariátom na jeho vlastnú zodpovednosť, založenou na dostupných informáciách a na ďalších informáciách poskytnutých príslušným členom alebo členmi. Sekretariát by sa mal usilovať o objasnenie obchodných politík a obchodných praktík príslušných členov.
vi) Správy preskúmavaných členov a správa sekretariátu spolu so záznamom z príslušného zasadnutia TPRB sa budú publikovať okamžite po skončení preskúmavania.
vii) Tieto dokumenty sa postúpia Ministerskej konferencii, ktorá ich zoberie na vedomie.
D. Podávanie správ
S cieľom dosiahnuť čo najvyšší stupeň transparentnosti bude každý člen pravidelne TPRB podávať správy. Úplné správy budú obsahovať opis obchodnej politiky a obchodných praktík

uplatňovaných príslušným členom alebo príslušnými členmi podľa odsúhlaseného vzoru schváleného TPRB. Tento vzor sa bude spočiatku opierať o Vzorovú správu členských krajín stanovenú Rozhodnutím z 19. júla 1989 (BISD 36S/406-409) podľa potreby doplnenú tak, aby pokryla všetky aspekty obchodnej politiky pokrytej mnohostrannými obchodnými dohodami podľa Prílohy 1, prípadne viacstrannými obchodnými dohodami. Na základe skúseností môže TPRB tento vzor upraviť. V období medzi preskúmavaním členovia poskytnú krátke správy, ak sa vyskytnú významné zmeny v ich obchodných politikách; aktuálne ročné štatistické informácie sa budú poskytovať v dohodnutej forme. Mimoriadna pozornosť sa bude venovať ťažkostiam najmenej rozvinutých členských krajín pri zostavovaní ich správ. Sekretariát poskytne na žiadosť rozvojových členských krajín a predovšetkým najmenej rozvinutých členských krajín technickú pomoc. Informácie obsiahnuté v správach by sa mali v čo najväčšom rozsahu koordinovať s oznámeniami podľa ustanovení mnohostranných obchodných dohôd prípadne viacstranných obchodných dohôd.

E. Vzťah k ustanoveniam GATT 1994 a GATS o platobnej bilancii

Členovia uznávajú potrebu čo najviac znížiť zaťaženie vlád, ktoré vyplýva z vyčerpávajúcich konzultácií pri uplatňovaní ustanovení o platobnej bilancii podľa GATT 1994 alebo podľa GATS. V tomto zmysle predseda TPRB na základe predošlej konzultácie s príslušným členom alebo s členmi a s predsedom Výboru pre platobné bilancie vypracuje administratívne opatrenia, ktoré by zosúladili rytmus predkladania prehľadov obchodnej politiky s časovým rozvrhom konzultácií o platobnej bilancii a tak, aby nedochádzalo k odkladom prehľadov obchodnej politiky o viac ako 12 mesiacov.

F. Hodnotenie mechanizmu

TPRB vykoná vyhodnotenie pôsobenia TPRM najneskôr do piatich rokov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO. Výsledky hodnotenia sa predložia Ministerskej konferencii. Tá môže následne vykonať hodnotenie TPRM v intervaloch, ktoré určí alebo ako bude Ministerská konferencia požadovať.

G. Prehľad o vývoji v medzinárodnom obchodnom prostredí

TPRB bude taktiež pravidelne zhotovovať každoročný prehľad o vývoji v medzinárodnom obchodnom prostredí, ktorý má vplyv na mnohostranný obchodný systém. Prehľad bude pomáhať pri zostavovaní ročnej správy generálneho riaditeľa o hlavných činnostiach WTO a zvýrazňovať významné otázky, ktoré majú vplyv na obchodný systém.

PRÍLOHA 4

VIACSTRANNÉ OBCHODNÉ DOHODY

DOHODA O OBCHODE S CIVILNÝMI LIETADLAMI

Dohoda o obchode s civilnými lietadlami podpísaná v Ženeve 12. apríla 1979 (BISD 26S/162) v znení zmien, úprav alebo dodatkov.

DOHODA O VLÁDNOM OBSTARÁVANÍ

Dohoda o vládnom obstarávaní podpísaná v Marrákeši 15. apríla 1994.

MEDZINÁRODNÁ DOHODA O OBCHODE S MLIEČNYMI VÝROBKAMI

Medzinárodná dohoda obchode s mliečnymi výrobkami podpísaná v Marrákeši 15. apríla 1994.

MEDZINÁRODNÁ DOHODA O OBCHODE S HOVÄDZÍM MÄSOM

Medzinárodná dohoda o obchode s hovädzím mäsom podpísaná v Marrákeši 15. apríla 1994.

MINISTERSKÉ ROZHODNUTIA A DEKLARÁCIE

Čiastka 65 Zbierka zákonov č. **152**/2000 Strana 1965

ROZHODNUTIE

o opatreniach v prospech najmenej rozvinutých krajín

Ministri,

uvedomujúc si vážnosť situácie najmenej rozvinutých krajín a potrebu zabezpečiť ich efektívnu účasť vo svetovom obchodnom systéme a prijať ďalšie opatrenia na zlepšenie ich obchodných príležitostí;

uznávajúc špecifické potreby najmenej rozvinutých krajín v oblasti prístupu na trh, kde pokračujúci preferenčný prístup zostáva základným prostriedkom na zlepšenie ich obchodných príležitostí;

znovu potvrdzujúc svoj záväzok v plnej miere dodržiavať ustanovenia týkajúce sa najmenej rozvinutých krajín obsiahnuté v odsekoch 2d), 6 a 8 Rozhodnutia z 28. novembra 1979 o rozdielnom a preferenčnom zaobchádzaní, reciprocite a väčšej účasti rozvojových krajín;

majúc na zreteli záväzky účastníkov, ako sú stanovené v sekcii B vii) časti I Deklarácie z Punta del Este;

1. Rozhodli, že ak už tak nie je stanovené v nástrojoch dohodnutých v priebehu Uruguajského kola a bez ohľadu na to, či boli tieto nástroje nimi prijaté, budú najmenej rozvinuté krajiny tak dlho, kým zostanú v tejto kategórii a budú plniť všeobecné pravidlá stanovené v už spomenutých nástrojoch, žiadané prijať záväzky a koncesie iba v rozsahu, ktorý je v súlade s ich indvidiálnym rozvojom, s finančnými a obchodnými potrebami alebo s ich administratívnymi a inštitucionálnymi schopnosťami. Najmenej rozvinutým krajinám sa poskytne dodatočná lehota jedného roka od 15. apríla 1994 na predloženie ich listín koncesií, ako to vyžaduje článok XI Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie.

2. Súhlasia, že:

i) Urýchlené uplatňovanie všetkých zvláštnych a rozdielnych opatrení prijatých v prospech najmenej rozvinutých krajín, vrátane tých, ktoré sa prijali v súvislosti s Uruguajským kolom, sa zabezpečí, okrem iného, prostredníctvom pravidelných preskúmavaní.

ii) Koncesie na clá a netarifné opatrenia dohodnuté v Uruguajskom kole na výrobky vývozného záujmu najmenej rozvinutých krajín, môžu byť v možnej miere uskutočňované autonómne, v predstihu a bezodkladne. Bude zvážené ďalšie zlepšenie Všeobecného systému preferencií a ďalších schém na výrobky zvláštneho vývozného záujmu najmenej rozvinutých krajín.

iii) Pravidlá stanovené v rôznych dohodách a nástrojoch a prechodné ustanovenia dohodnuté v rámci Uruguajského kola by sa mali pre najmenej rozvinuté krajiny uplatňovať pružným a podporujúcim spôsobom. Bude sa preto venovať náležitá pozornosť špecifickým a odôvodneným obavám najmenej rozvinutých krajín v príslušných výboroch a radách.

iv) Pri uplatňovaní úľav v dovozných opatreniach a iných opatrení uvedených v článku XXXVII ods. 3c) GATT 1947 a v príslušných ustanoveniach GATT 1994 sa bude zvláštna pozornosť venovať vývozným záujmom najmenej rozvinutých krajín.

v) Najmenej rozvinutým krajinám sa bude poskytovať podstatne zvýšená technická pomoc pri rozvoji, upevňovaní a diverzifikácii ich výroby a vývozných základní vrátane služieb, ako i na podporu obchodu s cieľom umožniť im dosiahnuť čo najväčší úžitok z liberalizovaného prístupu na trhy.

3. Súhlasia s preskúmavaním špecifických potrieb najmenej rozvinutých krajín a budú pokračovať v úsilí o prijatie pozitívnych opatrení, ktoré uľahčia rozšírenie obchodných príležitostí v prospech týchto krajín.

Strana 1966 Zbierka zákonov č. **152**/2000 Čiastka 65

D E K L A R Á C I A

o prínose Svetovej obchodnej organizácie na dosiahnutie väčšej prepojenosti pri tvorbe globálnej ekonomickej politiky

1. Ministri uznávajú, že globalizácia svetovej ekonomiky viedla k stále narastajúcej vzájomnej závislosti medzi ekonomickými politikami uskutočňovanými jednotlivými krajinami vrátane vzájomnej závislosti medzi štrukturálnymi, makroekonomickými, obchodnými, finančnými a rozvojovými aspektmi vytváranej ekonomickej politiky. Úloha dosiahnuť súlad medzi týmito politikami sa týka v prvom rade vlád na národnej úrovni, ale ich medzinárodné prepojenie je dôležitý a hodnotný prvok pri zvyšovaní účinnosti týchto politík na národnej úrovni. Dohody dosiahnuté v Uruguajskom kole ukazujú, že všetky zúčastnené vlády uznávajú, že liberálne obchodné politiky môžu prispieť k zdravému rastu a rozvoju ich vlastných ekonomík a svetovej ekonomiky ako celku.

2. Úspešná spolupráca v každej oblasti ekonomickej politiky prispieva k pokroku aj v iných oblastiach. Väčšia stabilita devízového kurzu založená na pravidelnejšej podpore ekonomických a finančných podmienok by mala prispievať k rozvoju obchodu, k trvalému rastu a rozvoju a k úprave vonkajších nerovnováh. Tiež je potrebné zabezpečiť primeraný a včasný prílev zvýhodnených i neznevýhodnených finančných a reálnych investičných zdrojov do rozvojových krajín a zvýšiť úsilie s cieľom vyriešiť problémy zadlženosti a napomáhať tak zabezpečiť ekonomický rast a rozvoj. Liberalizácia obchodu tvorí stále dôležitejšiu zložku úspechu regulačných programov, ktoré mnohé krajiny prijímajú, často zahrňujúc značné prechodné sociálne výdavky. V tejto súvislosti si ministri uvedomujú úlohu Svetovej banky a Medzinárodného menového fondu pri podpore liberalizácie obchodu vrátane podpory rozvojovým krajinám úplne závislým na dovoze potravín, ktoré čelia krátkodobým cenovým nákladom vznikajúcim pri poľnohospodárskych obchodných reformách.

3. Pozitívny výsledok Uruguajského kola je hlavným prínosom k viac prepojeným a vzájomne sa doplňujúcim medzinárodným ekonomickým politikám. Závery Uruguajského kola zabezpečujú rozšírenie prístupu na trhy v prospech všetkých krajín, rovnako ako rámec posilnených mnohostranných obchodných disciplín. Garantujú tiež, že obchodná politika sa bude uskutočňovať transparentnejším spôsobom a s väčším úžitkom z otvoreného obchodného prostredia pre domácu konkurencieschopnosť. Posilnený mnohostranný obchodný systém vyplývajúci z Uruguajského kola je schopný zabezpečiť zlepšenú základňu pre liberalizáciu, prispieť k efektívnejšiemu dohľadu a k zabezpečeniu prísneho dodržiavania mnohostranne dohodnutých pravidiel a disciplín. Tieto zlepšenia znamenajú, že obchodná politika môže v budúcnosti zohrávať dôležitejšiu úlohu pri zabezpečovaní prepojenosti pri vytváraní globálnej ekonomickej politiky.

4. Ministri ale uznávajú, že ťažkosti, ktorých pôvod nie je v obchode, sa nemôžu napravené prostredníctvom opatrení prijatých iba v oblasti obchodu. To zdôrazňuje dôležitosť úsilia zlepšiť ostatné prvky pri vytváraní globálnej ekonomickej politiky na doplnenie účinného vykonávania výsledkov dosiahnutých v Uruguajskom kole.

5. Prepojenie medzi jednotlivými aspektmi ekonomickej politiky vyžaduje, aby medzinárodné inštitúcie zodpovedné za každú z týchto oblastí uskutočňovali súdržné a vzájomne sa podporujúce politiky. WTO by mala preto presadzovať a rozvíjať spoluprácu s medzinárodnými organizáciami zodpovednými za menové a finančné záležitosti pri rešpektovaní právomoci, predpisov o utajení a nevyhnutnej samostatnosti každej inštitúcie v procese rozhodovania a pri zamedzení ukladania vzájomnej podmienenosti a dodatočných podmienok na vlády. Ministri ďalej vyzývajú generálneho riaditeľa WTO, aby s výkonným riaditeľom Medzinárodného menového fondu a s prezidentom Svetovej banky preskúmal dôsledky zodpovednosti WTO za spoluprácu s Bretton Woodskými inštitúciami, ako aj možnej formy takejto spolupráce s cieľom dosiahnuť väčšiu prepojenosť pri vytváraní globálnej ekonomickej politiky.

ROZHODNUTIE

o oznamovacích postupoch

Ministri rozhodli odporučť Ministerskej konferencii prijatie rozhodnutia na zlepšenie a prehľadnosť uvedených oznamovacích postupov.

Členovia,

želajúc si zlepšiť fungovanie oznamovacích postupov podľa Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „Dohoda WTO") a tým prispieť k transparentnosti obchodných politík členov a k efektívnosti opatrení prijatých na účely dohľadu;

pripomínajúc si záväzky podľa Dohody WTO, ako i záväzky prijaté podľa podmienok konkrétnych protokolov o pristúpení, zverejňovať a oznamovať výnimky a iné dohody, ku ktorým členovia pristúpili;

dohodli sa takto:

I. Všeobecná oznamovacia povinnosť

Členovia potvrdzujú svoj záväzok k povinnostiam vyplývajúcim z mnohostraných obchodných dohôd, prípadne z viacstranných obchodných dohôd týkajúcich sa zverejňovania a oznamovania.

Členovia pripomínajú svoje záväzky stanovené v Dohovore o oznamovaní, konzultáciách, urovnávaní sporov a dohľade, ktorý bol prijatý 28. novembra 1979 (BISD 26S/210). V súlade so záväzkom oznámiť v najväčšej možnej miere nimi prijaté obchodné opatrenia ovplyvňujúce uplatňovanie GATT 1994, pričom samotné oznámenie nebude predurčovať názory na súlad týchto opatrení alebo ich vzťah k právam a povinnostiam podľa mnohostranných obchodných dohôd, prípadne viacstranných obchodných dohôd, členovia súhlasia, že sa budú riadiť, ak to bude vhodné, priloženým zoznamom opatrení. Členovia sa preto dohodli, že zavedenie alebo zmena týchto opatrení je predmetom oznamovacích povinností podľa dohovoru z roku 1979.

II. Ústredný register oznámení

Bude zriadený ústredný register oznámení, za ktorý bude zodpovedať Sekretariát. Zatiaľ čo členovia budú postupovať podľa existujúcich oznamovacích postupov, Sekretariát zabezpečí, aby ústredný register zaznamenal také časti informácie poskytnuté o opatreniach príslušných členov, akými sú dôvod, obchodný rozsah a ustanovenie, podľa ktorého bolo opatrenie oznámené. Ústredný register bude posudzovať väzby medzi svojimi záznamami o oznámeniach člena a záväzkami.

Ústredný register bude každoročne informovať každého člena o pravidelných oznamovacích povinnostiach, ku ktorým sa člen bude musieť vyjadriť v priebehu nasledujúceho roka.

Ústredný register bude upozorňovať jednotlivých členov na nesplnené pravidelné oznamovacie povinnosti.

Informácia zaznamenaná v ústrednom registri týkajúca sa jednotlivých oznámení sa bude poskytovať na vyžiadanie ktorémukoľvek členovi oprávnenému prijať príslušné oznámenie.

III. Preskúmanie oznamovacích povinností a postupov

Rada pre obchod s tovarom uskutoční preskúmanie oznamovacích povinností a postupov podľa dohôd v Prílohe 1A Dohody WTO. Preskúmanie uskutoční pracovná skupina, v ktorej je členstvo otvorené pre všetkých členov. Skupina sa ustanoví ihneď po vstupe Dohody WTO do platnosti.

Náplňou činnosti pracovnej skupiny bude
- uskutočňovať dôkladné preskúmanie všetkých existujúcich oznamovacích povinností členov vyplývajúcich z dohôd v Prílohe 1A Dohody WTO s cieľom zjednodušiť, normalizovať a konsolidovať tieto povinnosti v najväčšej možnej miere, ako aj zlepšiť ich plnenie nezabúdajúc na cieľ zlepšiť transparentnosť obchodných politík členov a účinnosť opatrení prijatých s cieľom dohľadu, a tiež nezabúdajúc na možnú potrebu niektorých rozvojových členských krajín získať pomoc pri plnení ich oznamovacích povinností;
- predkladať odporúčania Rade pre obchod s tovarom najneskôr dva roky po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.

PRÍLOHA

ZOZNAM[1]) PRÍKLADOV OPATRENÍ PODLIEHAJÚCICH OZNÁMENIU

Clá (vrátane rozsahu a úrovne viazania, ustanovení Všeobecného systému preferencií, sadzieb uplatňovaných voči členom zón voľného obchodu/colných únií, iných preferencií).

Colné kvóty a prirážky

Kvantitatívne obmedzenia vrátane dobrovoľných vývozných obmedzení a obvyklých trhových úprav ovplyvňujúcich dovozy

Iné netarifné opatrenia, ako je udeľovanie licencií a zmiešané opatrenia; variabilné dávky

Colná hodnota

Pravidlá pôvodu tovaru

Vládne obstarávanie

Technické prekážky

Ochranné opatrenia

Antidumpingové opatrenia

Vyrovnávacie opatrenia

Vývozné dane

Vývozné subvencie, oslobodenie od dane a výhodné financovanie vývozu

Zóny voľného obchodu vrátane spracovania nepreclených tovaru

Vývozné obmedzenia vrátane dobrovoľných vývozných obmedzení a obvyklých trhových dohovorov

Ďalšia pomoc vlády vrátane subvencií, oslobodenie od daní

Úloha štátnych obchodných podnikov

Devízová kontrola dovozu a vývozu

Vládou prikázaný výmenný obchod

Akékoľvek iné opatrenia uvedené v mnohostranných obchodných dohodách v Prílohe 1A Dohody WTO

[1]) Tento zoznam nemení existujúce oznamovacie povinnosti uvedené v mnohostranných obchodných dohodách v Prílohe 1A Dohody WTO, prípadne vo viacstranných dohodách v Prílohe 4 Dohody WTO.

D E K L A R Á C I A

o vzťahu Svetovej obchodnej organizácie k Medzinárodnému menovému fondu

Ministri,

berúc na vedomie úzke vzťahy medzi zmluvnými stranami GATT 1947 a Medzinárodným menovým fondom a ustanoveniami GATT 1947 upravujúcimi tieto vzťahy, najmä článok XV GATT 1947;

uznávajúc želanie účastníkov založiť vzťahy Svetovej obchodnej organizácie k Medzinárodnému menovému fondu so zreteľom na oblasti, na ktoré sa vzťahujú mnohostranné obchodné dohody v Prílohe 1A Dohody WTO, na ustanovenia, ktoré určovali vzťahy zmluvných strán GATT 1947 k Medzinárodnému menovému fondu;

týmto znovu potvrdzujú, že ak nebude ustanovené v Záverečnom akte inak, vzťah Svetovej obchodnej organizácie s Medzinárodným menovým fondom, so zreteľom na oblasti zahrnuté v mnohostranných obchodných dohodách v Prílohe 1A Dohoda WTO, sa bude zakladať na ustanoveniach, ktoré určovali vzťahy zmluvných strán GATT 1947 s Medzinárodným menovým fondom.

ROZHODNUTIE

o opatreniach týkajúcich sa možných negatívnych vplyvov reformného programu na najmenej rozvinuté krajiny a rozvojové krajiny úplne závislé od dovozu potravín

1. Ministri uznávajú, že postupné uplatňovanie výsledkov Uruguajského kola ako celku bude vytvárať zvýšené možnosti pre rozvoj obchodu a ekonomický rast, ktorý bude užitočný pre všetkých zúčastnených.

2. Ministri uznávajú, že počas reformného programu smerujúceho k väčšej liberalizácii obchodu v poľnohospodárstve môžu najmenej rozvinuté krajiny a krajiny úplne závislé na dovoze potravín zaznamenať negatívne vplyvy, pokiaľ ide o dostupnosť primeraných dodávok základných potravín z vonkajších zdrojov v prijateľných termínoch a podmienkach vrátane krátkodobých ťažkostí pri financovaní normálnych úrovní obchodných dovozov základných potravín.

3. Ministri súčasne súhlasia so zriadením vhodného mechanizmu na zabezpečenie toho, aby uplatňovanie výsledkov Uruguajského kola týkajúce sa obchodu v poľnohospodárstve negatívne neovplyvnilo dostupnosť potravinovej pomoci na úrovni, ktorá je dostatočná na pokračovanie v poskytovaní pomoci na zabezpečenie potravinových potrieb rozvojových krajín, najmä však najmenej rozvinutých a rozvojových krajín úplne závislých na dovoze potravín. Preto sa ministri dohodli

i) pravidelne preskúmavať úroveň potravinovej pomoci, ktorá je stanovená Výborom pre potravinovú pomoc podľa Dohovoru o potravinovej pomoci z roku 1986 a iniciovať rokovania na primeranom fóre s cieľom stanoviť úroveň záväzkov pre potravinovú pomoc, ktorá by bola dostatočná na pokrytie oprávnených potrieb rozvojových krajín počas programu reformy;

ii) prijať smernice na zabezpečenie zvýšenia podielu základných potravín poskytovaných najmenej rozvinutým krajinám a rozvojovým krajinám úplne závislým na dovoze potravín vo forme daru a/alebo v rámci primerane výhodných podmienok v súlade s článkom IV Dohovoru o potravinovej pomoci z roku 1986;

iii) plne zvážiť, v kontexte svojich programov pomoci, žiadosti o poskytnutie technickej a finančnej pomoci najmenej rozvinutým krajinám a rozvojovým krajinám úplne závislým na dovoze potravín na zlepšenie ich poľnohospodárskej produktivity a infraštruktúry.

4. Ministri sa ďalej dohodli zabezpečiť, aby akákoľvek dohoda týkajúca sa úveru na vývoz poľnohospodárskych výrobkov obsahovala príslušné ustanovenie o rozdielnom zaobchádzaní v prospech najmenej rozvinutých krajín a rozvojových krajín úplne závislých na dovoze potravín.

5. Ministri uznávajú, že ako výsledok Uruguajského kola môžu mať niektoré rozvojové krajiny krátkodobé ťažkosti s financovaním normálnej úrovne obchodných dovozov, a že týmto krajinám sa môže umožniť čerpať zdroje medzinárodných finančných inštitúcií na základe už existujúcich možností alebo sa môžu tieto príležitosti vytvoriť v súlade s regulačnými programami, s cieľom čeliť týmto finančným ťažkostiam. Z tohto hľadiska berú ministri do úvahy odsek 37 správy generálneho riaditeľa zmluvných strán GATT 1947 o jeho konzultáciách s výkonným riaditeľom Medzinárodného menového fondu a s prezidentom Svetovej banky (MTN.GNG/NG14/W/35).

6. Ustanovenia tohto rozhodnutia budú predmetom pravidelného skúmania Ministerská konferencia a sledovanie tohto rozhodnutia sa bude v prípade potreby monitorovať Výborom pre poľnohospodárstvo.

R O Z H O D N U T I E

o oznámení prvej integrácie podľa článku 2.6 Dohody o textile a odevoch

Ministri sa dohodli, že účastníci udržiavajúci obmedzenia podľa článku 2 ods. 1 Dohody o textile a odevoch oznámia všetky podrobnosti o opatreniach prijatých podľa článku 2 ods. 6 tejto dohody sekretariátu GATT najneskôr do 1. októbra 1994. Sekretariát GATT urýchlene rozpošle tieto oznámenia ostatným účastníkom ako informáciu. Oznámenia budú dostupné Orgánu pre kontrolu nad textilom, keď bude tento zriadený, ako sa uvádza v článku 2 ods. 21 Dohody o textile a odevoch.

R O Z H O D N U T I E

o navrhovanom Dohovore o informačnom systéme noriem WTO-ISO

Ministri rozhodli odporučiť, aby sekretariát Svetovej obchodnej organizácie (WTO) dosiahol dohodu s Medzinárodnou organizáciou pre normalizáciu (ISO) o založení informačného systému podľa ktorého

1. členovia ISONET budú odosielať do Informačného centra ISO/IEC v Ženeve oznámenia uvedené v odsekoch C a J Kódexu správnej praxe pre prípravu, prijímanie a uplatňovanie noriem podľa Prílohy č. 3 k Dohode o technických prekážkach obchodu, a to vyznačeným spôsobom;

2. nasledujúce (abecedné) číselné systémy klasifikácie sa budú používať v pracovných programoch podľa odseku J:

a) klasifikačný systém noriem, ktorý by umožnil normalizačným orgánom prideliť každej norme uvedenej v pracovnom programe (abecedné) číselné označenie predmetnej záležitosti;

b) stupňovitý kódovací systém, ktorý by umožnil normalizačným orgánom prisúdiť každej norme uvedenej v pracovnom programe (abecedné) číselné označenie fázy vývoja normy; z tohto dôvodu by sa malo rozlišovať aspoň päť fáz vývoja: 1. fáza, v ktorej sa prijalo rozhodnutie vyvinúť normu, ale s technickým spracovaním sa ešte nezačalo; 2. fáza, v ktorej sa začalo s technickým spracovaním, ale lehota na podanie pripomienok sa ešte nezačala; 3. fáza, v ktorej lehota na podanie pripomienok sa už začala, ale nie je ešte uzavretá; 4. fáza, v ktorej lehota na podávanie pripomienok už skončila, ale norma ešte nie je prijatá; 5. fáza, v ktorej sa norma prijala;

c) identifikačný systém zahrňujúci všetky medzinárodné normy, ktorý by umožnil normalizačným orgánom prideliť každej norme uvedenej v pracovnom programe abecedné) číselné označenie medzinárodnej normy/noriem použitých ako základ;

3. Informačné centrum ISO/IEC bude sekretariátu ihneď doručovať kópie všetkých oznámení podľa odseku C Kódexu správnej praxe;

4. Informačné centrum ISO/IEC bude pravidelne publikovať informácie sprostredkované oznámeniami podľa odsekov C a J Kódexu správnej praxe; tieto publikácie, za ktoré možno požadovať primeraný poplatok, budú dostupné členom ISONET-u a prostredníctvom sekretariátu členom WTO.

R O Z H O D N U T I E

o prehľade publikácií Informačného centra ISO/IEC

Ministri rozhodli, že Výbor pre technické prekážky obchodu v súlade s článkom 13 ods. 1 Dohody o technických prekážkach v obchode uvedenej v Prílohe 1A Dohody WTO, podľa ktorej je zriadený, aspoň raz za rok preskúma publikáciu Informačného centra ISO/IEC o informáciách získaných podľa Kódexu správnej praxe na prípravu, prijímanie a uplatňovanie noriem podľa Prílohy č. 3 k tejto Dohode, s cieľom poskytnúť členom príležitosť na diskusiu o akýchkoľvek záležitostiach, vo vzťahu k pôsobeniu tohto kódexu a to bez porušenia ustanovení o konzultáciách a urovnávaní sporov.

Na uľahčenie diskusie poskytne sekretariát členom zoznam všetkých normalizačných orgánov, ktoré kódex prijali, ako aj zoznam tých normalizačných orgánov, ktoré od predchádzajúceho preskúmania kódex prijali alebo od neho dostúpili.

Sekretariát urýchlene rozošle členom kópie oznámení, ktoré prijme od Informačného centra ISO/IEC.

R O Z H O D N U T I E

o obchádzaní antidumpingových opatrení

Ministri,

berúc na vedomie, že aj keď problém obchádzania antidumpingových opatrení predstavoval časť rokovaní, ktoré predchádzali Dohode o uplatňovaní článku VI GATT 1994, rokujúce strany sa nedokázali dohodnúť na špecifickom texte,

pamätajúc, že je žiaduce uplatňovanie jednotných pravidiel v tejto oblasti čo najskôr,

rozhodli sa, že postúpia túto záležitosť na riešenie Výboru pre otázky antidumpingu založeného v rámci tejto dohody.

Čiastka 65 Zbierka zákonov č. **152**/2000 Strana 1975

R O Z H O D N U T I E

o preskúmaní článku 17.6 Dohody o uplatňovaní článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Ministri rozhodli takto:

Spôsob preskúmavania uvedený v článku 17 ods. 6 Dohody o uplatňovaní článku VI GATT 1994 sa preskúma po uplynutí troch rokov s cieľom posúdiť otázku, či je spôsobilý na všeobecné uplatňovanie.

D E K L A R Á C I A

o urovnávaní sporov podľa Dohody o uplatňovaní článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994 alebo časti V Dohody o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach

Ministri uznávajú, ak ide o urovnávanie sporov podľa Dohody o uplatňovaní článku VI GATT 1994 alebo časti V Dohody o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach, potrebu dôsledného riešenia sporov vyplývajúcich z antidumpingových a vyrovnávacích opatrení.

ROZHODNUTIE

týkajúce sa prípadov, keď má colná správa dôvody pochybovať o pravdivosti alebo o presnosti deklarovanej hodnoty

Ministri vyzývajú Výbor na určovanie colnej hodnoty zriadený podľa Dohody o uplatňovaní článku VII GATT 1994, aby prijal toto rozhodnutie:

Výbor pre určovanie colnej hodnoty,

potvrdzujúc, že prevodná hodnota je podľa Dohody o uplatňovaní článku VII GATT 1994 (ďalej len „Dohoda“) prvotným základom na určovanie colnej hodnoty;

uznávajúc, že colná správa môže určiť prípady, v ktorých má dôvody pochybovať o pravdivosti alebo o presnosti informácií alebo dokumentov predložených obchodníkmi na podporu deklarovanej hodnoty;

zdôrazňujúc, že pri vykonávaní tohto by colná správa nemala spôsobiť ujmu oprávneným obchodným záujmom obchodníkov;

berúc do úvahy ustanovenia článku 17 ods. 6 Prílohy III Dohody a príslušné rozhodnutia Technického výboru pre colné hodnotenie;

rozhodol takto:

1. Keď bolo predložené prehlásenie a colná správa má dôvody pochybovať o pravdivosti alebo o presnosti informácií alebo dokumentov predložených v prospech tohto prehlásenia, môže colná správa od dovozcu požadovať, aby predložil doplňujúce vysvetlenie vrátane dokumentov alebo iných dôkazov osvedčujúcich, že deklarovaná hodnota zodpovedá celkovej sume skutočne zaplatenej alebo splatnej za dovezený tovar upravenej v súlade s ustanoveniami článku 8. Ak po prijatí doplňujúceho vysvetlenia alebo pri absencii odpovede má colná správa stále dôvodné pochybnosti o pravdivosti alebo o presnosti deklarovanej hodnoty, môže sa s prihliadnutím na ustanovenia článku 11 domnievať, že colná hodnota sa nemôže určovať podľa ustanovení článku 1. Pred prijatím konečného rozhodnutia, oznámi colná správa dovozcovi, na požiadanie aj písomnou formou, svoje dôvody, ktoré ju vedú k pochybnostiam o pravdivosti alebo o presnosti predložených informácií alebo dokumentov, a poskytne dovozcovi primeranú možnosť na odpoveď. Keď sa prijme konečné rozhodnutie, colná správa o ňom písomne upovedomí dovozcu a uvedie dôvody, ktoré ju k tomu viedli.

2. Je vhodné, aby pri uplatňovaní tejto Dohody jeden člen pomáhal inému členovi na základe vzájomne dohodnutých podmienok.

Strana 1978 Zbierka zákonov č. **152**/2000 Čiastka 65

ROZHODNUTIE

o textoch týkajúcich sa minimálnych hodnôt a dovozu výhradnými zástupcami, výhradnými distribútormi a výhradnými sprostredkovateľmi

Ministri rozhodli predložiť Výboru na určovanie colnej hodnoty, ktorý vznikol na základe Dohody o uplatňovaní článku VII GATT 1947, aby prijal tento text:

I

V prípadoch, keď rozvojová členská krajina uskutoční výhradu na zachovanie úradne stanovených minimálnych hodnôt za podmienok odseku 2 Prílohy III a preukáže, že tak robí plným právom, výbor s pochopením preskúma žiadosť o výhradu, ktorá mu bude na tento účel predložená.

Keď je výhrada prijatá, ustanovenia a podmienky podľa odseku 2 Prílohy III plne prihliadnu na rozvojové, finančné a obchodné potreby príslušnej rozvojovej krajiny.

II

1. Niekoľko rozvojových krajín vyjadrilo znepokojenie, že môžu vzniknúť problémy pri ohodnotení dovozov uskutočňovaných výhradnými zástupcami, výhradnými distribútormi a výhradnými sprostredkovateľmi. Podľa článku 20 ods. 1 môžu rozvojové členské krajiny odložiť uplatňovanie ustanovení tejto Dohody na obdobie nepresahujúce päť rokov. V tejto súvislosti môžu rozvojové členské krajiny, ktoré použijú tieto ustanovenia, toto obdobie využiť na vypracovanie príslušných štúdií a prijať ďalšie opatrenia na uľahčenie jej uplatňovania.

2. Vzhľadom na to výbor doporučuje, aby Rada pre colnú spoluprácu pomohla rozvojovým členským krajinám podľa ustanovení Prílohy II pri vypracovaní a uskutočňovaní štúdií v oblastiach, o ktorých sa zistí, že sú problematické vrátane tých, ktoré súvisia s dovozmi výhradných zástupcov, výhradných distribútorov a výhradných sprostredkovateľov.

Čiastka 65 Zbierka zákonov č. **152**/2000 Strana 1979

ROZHODNUTIE

o inštitucionálnych dohovoroch k Všeobecnej dohode o obchode so službami

Ministri rozhodli odporučiť, aby Rada pre obchod so službami na svojom prvom zasadnutí prijala toto rozhodnutie o pomocných orgánoch:

Rada pre obchod so službami,

konajúca v súlade s článkom XXIV s cieľom uľahčiť pôsobenie a podporiť ciele Všeobecnej dohody o obchode so službami,

rozhodla takto:

1. ktorýkoľvek pomocný orgán, ktorý môže rada ustanoviť, bude každoročne, alebo podľa potreby aj častejšie, podávať rade správy. Každý takýto orgán si vytvorí vlastné rokovacie pravidlá a môže ustanoviť, ak je to vhodné, svoje vlastné pomocné orgány.

2. Ktorýkoľvek sektorový výbor bude vykonávať povinnosti, ktoré mu rada pridelila a poskytne členom príležitosť na prekonzultovanie akýchkoľvek záležitostí súvisiacich s obchodom so službami v príslušnom sektore a pôsobenia sektorovej prílohy, ktorej sa to môže týkať. Takéto povinnosti zahrnú:

a) vykonávanie neustáleho preskúmavania a dohľad nad uplatňovaním dohody vo vzťahu k príslušnému sektoru;
b) spracovávanie návrhov alebo odporúčaní, ktoré má rada posúdiť v súvislosti s akoukoľvek záležitosťou súvisiacou s obchodom v príslušnom sektore;
c) posudzovanie návrhov na zmeny sektorovej prílohy, ak príloha vzťahujúca sa na sektor existuje, a podávať rade príslušné odporúčania;
d) poskytovanie priestoru na technické diskusie, vedenie štúdií o opatreniach členov a skúmanie akýchkoľvek iných technických záležitostí ovplyvňujúcich obchod so službami v príslušnom sektore;
e) poskytovanie technickej pomoci rozvojovým členským krajinám a rozvojovým krajinám rokujúcim o prístupe k Dohode WTO, ak ide o uplatňovanie záväzkov alebo iných záležitostí ovplyvňujúcich obchod so službami v príslušnom sektore; a
f) spoluprácu so všetkými ďalšími pomocnými orgánmi zriadenými podľa Všeobecnej dohody o obchode so službami alebo akýmikoľvek medzinárodnými organizáciami pôsobiacimi v ktoromkoľvek príslušnom sektore.

3. Týmto sa zriaďuje Výbor pre obchod s finančnými službami, ktorý bude mať povinnosti uvedené v odseku 2.

R O Z H O D N U T I E

o niektorých postupoch pri urovnávaní sporov zo Všeobecnej dohody o obchode so službami

Ministri rozhodli odporučiť, aby Rada pre obchod so službami na svojom prvom zasadnutí prijala toto rozhodnutie:

Rada pre obchod so službami,

berúc do úvahy špecifickú povahu povinností a špecifické záväzky vyplývajúce z dohody a obchodu so službami vo vzťahu k urovnávanie sporov podľa článkov XXII a XXIII,

rozhodla takto:

1. Bude vytvorený zoznam členov poroty, ktorý bude pomôckou pri ich výbere.

2. Na tento účel môžu členovia navrhnúť mená jednotlivcov, ktorí majú kvalifikáciu uvedenú v odseku 3, s tým, aby boli zahrnutí do zoznamu, a poskytnú ich životopis s prehľadom ich kvalifikácie a ak je to potrebné, s uvedením odborných znalostí v príslušnom sektore.

3. Poroty sa budú skladať z veľmi kvalifikovaných osôb bez ohľadu na to, či majú vzťah k vládnym orgánom alebo nie, ktoré majú skúsenosti v otázkach vzťahujúcich sa na Všeobecnú dohodu o obchode so službami a/alebo na obchod so službami vrátane súvisiacich otázok regulácie. Členovia poroty budú v nej pôsobiť ako súkromné osoby a nie ako zástupcovia vlády alebo organizácie.

4. Poroty pre spory týkajúce sa sektorových záležitostí budú mať potrebné odborné znalosti nevyhnutné pre špecifické sektory služieb, ktorých sa spor týka.

5. Sekretariát bude disponovať zoznamom členov a po konzultácii s predsedom rady vypracuje postupy pre jeho vedenie.

R O Z H O D N U T I E

o obchode so službami a životnom prostredí

Ministri sa rozhodli odporučiť, aby Rada pre obchod so službami na svojom prvom zasadnutí prijala toto rozhodnutie:

Rada pre obchod so službami,

uznávajúc, že opatrenia nevyhnutné na ochranu životného prostredia môžu byť v rozpore s ustanoveniami Dohody; a

berúc na vedomie skutočnosť, že aj keď opatrenia nevyhnutné na ochranu životného prostredia majú obyčajne za cieľ ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat a rastlín, nie je jasné, či existuje potreba zabezpečiť viac, ako je obsiahnuté v článku XIV ods. b);

rozhodla takto:

1. Na určenie, či s ohľadom na takéto opatrenia je potrebná akákoľvek zmena článku XIV Dohody, Výbor pre obchod a životné prostredie sa požiada, aby preskúmal vzťah medzi obchodom so službami a životným prostredím vrátane otázky udržateľného rozvoja a podal o tom správu s odporúčaniami, ak k nim dospeje. Výbor taktiež preskúma význam medzivládnych dohôd o životnom prostredí a ich vzťah k Dohode.

2. Výbor podá správu o výsledkoch svojej práce na prvom zasadnutí Ministerskej konferencie konanom každé dva roky po nadobudnutí platnosti Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie.

Strana 1982 Zbierka zákonov č. **152**/2000 Čiastka 65

R O Z H O D N U T I E

o negociáciách o pohybe fyzických osôb

Ministri,

berúc na vedomie záväzky vyplývajúce z rokovaní Uruguajského kola o pohybe fyzických osôb s cieľom zabezpečiť služby;

dbajúc na ciele Všeobecnej dohody o obchode so službami vrátane narastajúcej účasti rozvojových krajín v obchode so službami a rozšírenia vývozu ich služieb;

uznávajúc dôležitosť dosiahnutia vyšších úrovní záväzkov o pohybe fyzických osôb s cieľom umožniť rovnováhu výhod podľa Všeobecnej dohody o obchode so službami;

rozhodli takto:

1. Rokovania o ďalšej liberalizácii pohybu fyzických osôb na účely poskytnutia služieb budú pokračovať aj po skončení Uruguajského kola s cieľom umožniť, aby účastníci dosiahli vyššie úrovne záväzkov podľa Všeobecnej dohody o obchode so službami.

2. Zriaďuje sa Negociačná skupina o pohybe fyzických osôb, ktorá rokovania uskutoční. Skupina si stanoví vlastný rokovací poriadok a bude pravidelne podávať správy Rade pre obchod so službami.

3. Negociačná skupina uskutoční svoje prvé zasadnutie najneskôr do 16. mája 1994. Najneskôr šesť mesiacov po nadobudnutí platnosti Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie skončí rokovania a vypracuje záverečnú správu.

4. Záväzky vyplývajúce z týchto rokovaní sa zapíšu do listín špecifických záväzkov členov.

ROZHODNUTIE
o finančných službách

Ministri,

berúc na vedomie, že záväzky k finančným službám zapísané účastníkmi v Listinách pri skončení Uruguajského kola nabodudnú platnosť na základe najvyšších výhod v rovnakom čase ako Dohoda o založení Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „Dohoda WTO),

rozhodli takto:

1. Na konci obdobia končiaceho sa najneskôr šesť mesiacov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO členovia budú môcť zlepšiť, upraviť alebo odvolať všetky časti alebo časť svojich záväzkov v tomto sektore bez toho, aby ponúkli vyrovnanie, bez ohľadu na ustanovenia článku XXI Všeobecnej dohody o obchode so službami. Súčasne členovia dokončia spracovávanie svojich stanovísk vzťahujúcich sa na výnimky zo zaobchádzania podľa najvyšších výhod v tomto sektore bez ohľadu na ustanovenia Prílohy o výnimkách zo záväzkov podľa článku II. Od dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO až do konca uvedeného obdobia sa výnimky uvedené v Prílohe o výnimkách zo záväzkov podľa článku II, ktoré sú podmienené úrovňou záväzkov prijatých inými účastníkmi alebo výnimkami iných účastníkov, nebudú uplatňovať.

2. Výbor pre obchod s finančnými službami bude sledovať postup akýchkoľvek rokovaní uskutočnených podľa podmienok tohto rozhodnutia a podá o nich správu Rade pre obchod so službami najneskôr štyri mesiace po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.

R O Z H O D N U T I E

o negociáciách o námorných dopravných službách

Ministri,

berúc na vedomie, že záväzky o námorných dopravných službách zapísané účastníkmi v listinách pri skončení Uruguajského kola nadobudnú platnosť na základe najvyšších výhod v tom istom čase ako Dohoda o založení Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „Dohoda WTO“),

rozhodli takto:

1. V rámci Všeobecnej dohody o obchode so službami sa na základe dobrovoľnosti začnú rokovania v sektore námorných dopravných služieb. Rokovania budú v svojom rozsahu komplexné, zamerané na záväzky v medzinárodnej lodnej doprave, v pomocných službách a na prístup k prístavným zariadeniam a ich využívaniu a ich cieľom bude odstránenie obmedzení v rámci pevného časového harmonogramu.

2. Zriaďuje sa Negociačná skupina o námorných dopravných službách (ďalej len „Negociačná skupina“), aby plnila výkon tohto mandátu. Negociačná skupina bude pravidelne podávať správy o postupe týchto rokovaní.

3. Rokovania v Negociačnej skupine budú otvorené pre všetky vlády a pre štáty Európskej únie, ktoré oznámia svoj zámer sa na nich zúčastniť. K tomuto dňu oznámili svoj zámer zúčastniť sa na rokovaniach vlády týchto krajín:

Argentína, Kanada, Európske spoločenstvá a ich členské štáty, Fínsko, Hongkong, Island, Indonézia, Kórea, Malajzia, Mexiko, Nový Zéland, Nórsko, Filipíny, Poľsko, Rumunsko, Singapur, Švédsko, Švajčiarsko, Thajsko, Turecko, Spojené štáty americké.

Ďalšie oznámenia o zámere zúčastniť sa na rokovaniach sa zašlú depozitárovi Dohody WTO.

4. Negociačná skupina uskutoční svoje prvé negociačné zasadanie najneskôr 16. mája 1994. Tieto rokovania uzavrie a vyhotoví záverečnú správu najneskôr v júni 1996. Záverečná správa Negociačnej skupiny bude obsahovať termín na uskutočnenie výsledkov týchto rokovaní.

5. Do skončenia rokovaní sa ruší uplatňovanie článku II a odseky 1 a 2 Prílohy o výnimkách zo záväzkov podľa článku II pre tento sektor. Nie je potrebné zapisovať výnimky zo zaobchádzania podľa najvyšších výhod. Pri skončení rokovaní budú môcť členovia doplniť, pozmeniť alebo odvolať akékoľvek záväzky prijaté v tomto sektore počas Uruguajského kola bez kompenzácií, bez ohľadu na ustanovenie článku XXI Dohody. Súčasne členovia dokončia vypracovávanie svojich stanovísk vzťahujúcich sa na výnimky zo zaobchádzania podľa najvyšších výhod v tomto sektore bez ohľadu na ustanovenie Prílohy o výnimkách zo záväzkov podľa článku II. Ak by rokovania boli neúspešné, Rada pre obchod so službami rozhodne, či rokovania budú pokračovať v súlade s týmto mandátom.

6. Akékoľvek záväzky vyplývajúce z týchto rokovaní vrátane termínu ich nadobudnutia platnosti sa zapíšu do Listín priložených k Všeobecnej dohode o obchode so službami a budú podliehať všetkým ustanoveniam Dohody.

7. Rozumie sa, že okamžite a potom k termínu, ktorý bude stanovený podľa odseku 4, neuplatnia účastníci žiadne opatrenia týkajúce sa obchodu s námornými dopravnými službami s výnimkou opatrení reagujúcich na opatrenia uplatňované inými krajinami s cieľom udržať alebo zlepšiť voľnosť v poskytovaní námorných dopravných služieb, ani nepoužijú taký spôsob, ktorý by zvýhodnil ich negociačné postavenie a vplyv.

8. Uplatňovanie odseku 7 bude predmetom dohľadu Negociačnej skupiny. Ktorýkoľvek účastník môže upozorniť Negociačnú skupinu na akékoľvek opatrenie alebo na zanedbanie, ktoré považuje za závažné pre splnenie odseku 7. Také oznámenia sa budú považovať za predložené Negociačnej skupine ich prijatím na Sekretariáte.

Čiastka 65 Zbierka zákonov č. **152**/2000 Strana 1985

ROZHODNUTIE

o negociáciách o základných telekomunikáciách

Ministri rozhodli takto:

1. Začnú sa rokovania, na ktorých bude účasť dobrovoľná, s cieľom postupne liberalizovať obchod v telekomunikačných prepravných sieťach a službách (ďalej len „základné telekomunikácie“) v rámci Všeobecnej dohody o obchode so službami.

2. Bez ujmy na ich výsledkoch budú rokovania svojím rozsahom súhrnné a žiadne základné telekomunikácie z nich nebudú a priori vylúčené.

3. Zriaďuje sa Negociačná skupina pre základné telekomunikácie (ďalej len „Negociačná skupina“), aby plnila tento mandát. Negociačná skupina bude pravidelne podávať správy o postupe týchto rokovaní.

4. Rokovania v Negociačnej skupine budú otvorené pre všetky vlády a Európske spoločenstvá a pre vlády, ktoré oznámia svoj zámer zúčastniť sa na nich. K tomuto dňu oznámili zámer zúčastniť sa na rokovaniach vlády týchto krajín:

Austrália, Chile, Európske spoločenstvá a ich členské štáty, Kanada, Fínsko, Hongkong, Maďarsko, Japonsko, Kórea, Cyprus, Mexiko, Nový Zéland, Rakúsko, Nórsko, Slovenská republika, Švédsko, Švajčiarsko, Spojené štáty americké, Turecko.

Ďalšie oznámenia o zámere zúčastniť sa na rokovaniach sa zašlú depozitárovi Dohody WTO.

5. Negociačná skupina uskutoční svoje prvé negociačné rokovanie najneskôr 16. mája 1994. Sériu rokovaní uzavrie a vyhotoví záverečnú správu najneskôr do 30. apríla 1996. Záverečná správa Negociačnej skupiny bude obsahovať termín na realizáciu výsledkov týchto rokovaní.

6. Akékoľvek záväzky vyplývajúce z rokovaní vrátane termínu nadobudnutia ich platnosti sa zapíšu do Listín priložených k Všeobecnej dohode o obchode so službami a budú podliehať všetkým ustanoveniam Dohody.

7. Rozumie sa, že okamžite a potom až do dátumu stanovenému podľa odseku 5 žiaden účastník neuplatní opatrenia týkajúce sa obchodu so základnými telekomunikáciami takým spôsobom, ktorý by mohol zlepšiť jeho postavenie a vplyv. Rozumie sa, že tieto ustanovenia nebudú brániť uzatváraniu podnikových a vládnych dohovorov týkajúcich sa poskytovania základných telekomunikačných služieb.

8. Uplatňovanie odseku 7 bude predmetom dohľadu Negociačnej skupiny. Ktorýkoľvek účastník môže upozorniť Negociačnú skupinu na akékoľvek opatrenie alebo na zanedbanie, ktoré považuje za závažné na splnenie odseku 7. Také oznámenia sa budú považovať za predložené Negociačnej skupine ich prijatím na Sekretariáte.

R O Z H O D N U T I E

o profesionálnych službách

Ministri sa rozhodli odporučiť, aby Rada pre obchod so službami prijala na svojom prvom zasadnutí toto rozhodnutie:

Rada pre obchod so službami,

uznávajúc dosah regulačných opatrení súvisiacich s profesionálnou kvalifikáciou, technickými normami a udeľovaním licencií na rozvoj obchodu s profesionálnymi službami;

želajúc si zaviesť mnohostranné pravidlá a postupy s cieľom zabezpečiť, aby pri prijatí špecifických záväzkov takéto regulačné opatrenia nevytvárali zbytočné prekážky pri poskytovaní profesionálnych služieb;

rozhodla takto:

1. Pracovný program uvedený v článku VI ods. 4 o domácej regulácii by mal okamžite nadobudnúť platnosť. Na tento účel sa zriadi Pracovná skupina pre profesionálne služby, aby preskúmala a podala správu s odporúčaniami o pravidlách a postupoch nevyhnutných na zabezpečenie toho, aby opatrenia súvisiace s postupmi a požiadavkami na kvalifikáciu, technickými normami a požiadavkami na udelenie licencií v oblasti profesionálnych služieb, nevytvárali zbytočné prekážky v obchode.

2. Pracovná skupina ako záležitosť prednostného významu predloží odporúčania na vypracovanie mnohostranných pravidiel a postupov v sektore účtovníctva, aby špecifické záväzky mohli byť skutočne účinné. Pri spracovávaní týchto odporúčaní sa pracovná skupina sústredí na

a) vypracovanie mnohostranných pravidiel a postupov vzťahujúcich sa na prístup na trh, aby sa zaistilo, že domáce regulačné predpisy
   i) sa opierajú o objektívne a transparentné kritériá, ako je kompetencia a spôsobilosť dodávať službu;
   ii) nie sú ťažšie, ako je nevyhnutné na zabezpečenie kvality služby, čím sa uľahčí účinná liberalizácia účtovníckych služieb;
b) používanie medzinárodných noriem a tým podporí spoluprácu s príslušnými medzinárodnými organizáciami vymedzenými v článku VI ods. 5b) tak, aby sa stal odsek 5 článku VII úplne účinný;
c) uľahčenie účinného uplatňovania článku VI ods. 6 Dohody stanovením smerníc pre uznanie kvalifikácií.

Pri vypracovávaní týchto pravidiel a postupov bude Pracovná skupina brať do úvahy dôležitosť vládnych a mimovládnych orgánov regulujúcich profesionálne služby.

Čiastka 65 Zbierka zákonov č. **152**/2000 Strana 1987

ROZHODNUTIE

o pristúpení k Dohode o vládnom obstarávaní

1. Ministri vyzývajú Výbor pre vládne obstarávanie ustanovený v súlade s Dohodou o vládnom obstarávaní podľa prílohy 4b) Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie, aby upresnili nasledujúce:

a) člen, ktorý má záujem o pristúpenie podľa článku XXIV ods. 2 Dohody o vládnom obstarávaní, bude o tom informovať generálneho riaditeľa WTO a predloží príslušné informácie vrátane rozsahu ponuky na začlenenie do Prílohy I s ohľadom na príslušné ustanovenia Dohody, najmä článok I, a ak je to vhodné, článok V;

b) oznámenie sa rozošle všetkým členom Dohody;

c) člen, ktorý má záujem o pristúpenie, uskutoční konzultácie so zúčastnenými členmi o podmienkach prístupu k Dohode;

d) Výbor pre vládne obstarávanie s cieľom uľahčiť pristúpenie zriadi Pracovnú skupinu, ak o to príslušný člen alebo ktorákoľvek strana Dohody požiada. Pracovná skupina by mala preskúmať
   i) rozsah ponuky predloženej žiadajúcim členom a
   ii) príslušnú informáciu týkajúcu sa vývozných príležitostí na trhoch zúčastnených členov, berúc do úvahy existujúce a potenciálne vývozné schopnosti žiadajúceho člena a vývozné príležitosti pre zúčastnených členov na trhu žiadajúceho člena;

e) ak sa Výbor pre vládne obstarávanie rozhodne schváliť podmienky pristúpenia vrátane zoznamov pristupujúceho člena, uloží tento člen u generálneho riaditeľa WTO listinu o pristúpení, ktorá obsahuje takto dohodnuté podmienky. Zoznamy pristupujúceho člena v anglickom, francúzskom a španielskom jazyku budú prílohou dohody;

f) pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO sa uvedené postupy použijú mutatis mutandis k zmluvným stranám GATT 1947, ktoré majú záujem o pristúpenie, a úlohy určené generálnemu riaditeľovi WTO vykoná generálny riaditeľ zmluvných strán GATT 1947.

2. Berie sa na vedomie, že rozhodnutie Výboru pre vládne obstarávanie sa prijíma na základe jednomyseľnosti. Rovnako sa berie na vedomie, že doložka o neuplatňovaní článku XXIV ods. 11 platí pre ktorúkoľvek zúčastnenú stranu.

Strana 1988 Zbierka zákonov č. **152**/2000 Čiastka 65

R O Z H O D N U T I E

o uplatňovaní a preskúmaní Dohovoru o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov

Ministri,

odvolávajúc sa na rozhodnutie z 22. februára 1994, podľa ktorého existujúce pravidlá a postupy GATT 1947 v oblasti urovnávania sporov ostanú v platnosti do dňa nadobudnutia platnosti Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie;

vyzývajú príslušné Rady a Výbory, aby pokračovali v činnosti súvisiacej s urovnávaním sporov s cieľom prerokovávať akékoľvek spory, na ktoré bola prednesená žiadosť o konzultácie pred týmto dátumom;

vyzývajú Ministerskú konferenciu, aby skončila preskúmanie všetkých pravidiel a postupov pri urovnávaní sporov v rámci Svetovej obchodnej organizácie v priebehu štyroch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a aby na svojom prvom zasadnutí po skončení preskúmania rozhodla, či sa bude pokračovať v uplatňovaní týchto pravidiel a postupov na urovnávanie sporov alebo sa zmenia, alebo sa skončí ich platnosť.

Čiastka 65 Zbierka zákonov č. **152**/2000 Strana 1989

D O H O V O R

o záväzkoch vo finančných službách

Účastníkom Uruguajského kola sa umožnilo prevziať špecifické záväzky vo finačných službách podľa Všeobecnej dohody o obchode so službami (ďalej len „Dohoda“) na základe postupu, ktorý je rozdielny od postupu uvedeného v ustanoveniach časti III Dohody. Dohodlo sa, že tento postup sa môže použiť, ak sa budú uplatňovať tieto ustanovenia:

i) nie je v rozpore s ustanoveniami Dohody;
ii) nepoškodí právo žiadneho člena zapísať do listiny svoje špecifické záväzky v súlade s postupom podľa časti III Dohody;
iii) z nej vyplývajúce špecifické záväzky sa budú uplatňovať na základe najvyšších výhod;
iv) nevytvára žiaden predpoklad o stupni libealizácie, ku ktorému sa člen zaväzuje podľa Dohody.

Zainteresovaní členovia na základe rokovaní a s výhradou podmienok a obmedzení v prípadoch, ak sú vymedzené, zapísali do svojich listín špecifické záväzky v súlade s uvedeným prístupom.

A. Zachovanie existujúceho stavu

Akékoľvek podmienky a obmedzenia záväzkov uvedené ďalej sa obmedzia na existujúce nevyhovujúce opatrenia.

B. Prístup na trh

Monopolné práva

1. Dodatkom k článku VIII Dohody sa budú používať tieto ustanovenia:

Každý člen zapíše do svojej listiny, ktorá sa týka finančných služieb, existujúce monopolné práva a bude sa snažiť ich odstrániť alebo znížiť ich rozsah. Napriek odseku 1b) Prílohy o finančných službách sa tento odsek uplatní na činnosti, ktoré sú uvedené v odseku 1b) iii) Prílohy.

Finančné služby zabezpečované verejnoprávnymi subjektmi

2. Napriek článku XIII Dohody každý člen zabezpečí, aby sa dodávateľom finančných služieb ktoréhokoľvek ďalšieho člena založeným na jeho území poskytlo zaobchádzanie podľa najvyšších výhod a národné zaobchádzanie pri nákupe alebo získaní finančných služieb verejnoprávnymi subjektmi člena na jeho území.

Zahraničný obchod

3. Každý člen povolí dodávateľom finančných služieb bez trvalého sídla, aby ako hlavní dodávatelia dodávali cez sprostredkovateľa alebo ako sprostredkovateľ a podľa záväzkov a podmienok, ktoré umožňujú národné zaobchádzanie, tieto služby:

a) poistenie rizík súvisiacich
   i) s námornou dopravou a komerčnou leteckou dopravou, s kozmickým štartom a dopravou takto uskutočnenou (vrátane satelitov) a týmto poistením pokrývať časť alebo celok týchto elementov: prepravovaný tovar, vozidlá prepravujúce tovar a všetky záväzky z toho vyplývajúce; a
   ii) s tovarom v medzinárodnom tranzite;
b) pripoistenie, spätné odstúpenie a pomocné poisťovacie služby uvedené v odseku 5 a) iv) Prílohy;
c) poskytovanie a prevod finančných informácií a spracovanie finančných dát uvedených v odseku 5 a) xv) Prílohy a poradenské a iné pomocné služby okrem sprostredkovania vzťahujúcemu sa k bankovníctvu a k ostatným finančným službám podľa odseku 5 a) xvi) Prílohy.

4. Každý člen povolí svojim občanom kupovať na území ktoréhokoľvek iného člena finančné služby uvedené v

a) odseku 3 a);
b) odseku 3 b) a
c) odsekoch 5 a) v) až xvi) Prílohy.

Komerčná prítomnosť

5. Každý člen poskytne dodávateľom finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena právo založiť alebo rozšíriť na jeho území komerčnú prítomnosť vrátane cestou získania existujúcich podnikov.

6. Člen môže stanoviť podmienky a postupy na povolenie založenia alebo rozšírenia komerčnej prítomnosti, ak tieto podmienky a postupy neobchádzajú záväzky člena podľa odseku 5 a sú zlučiteľné s ostatnými povinnosťami uvedenými v Dohode.

Nové finančné služby

7. Člen povolí dodávateľom finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena založeným na jeho území ponúkať na jeho území akúkoľvek novú finančnú službu.

Prenos informácií a spracovanie informácií

8. Žiaden člen neprijme opatrenia, ktoré by bránili prevodu informácií alebo spracovaniu finančných informácií vrátane prenosu dát elektronickými prostriedkami, alebo opatrenia, ktoré za podmienky, že pravidlá dovozu sú zlučiteľné s medzinárodnými dohodami, bránia prevodu zariadení v prípadoch, keď sú takéto prevody informácií, spracovanie finančných informácií alebo prevod zariadení nevyhnutné na vedenie bežného obchodu dodávateľom finančných služieb. Nič v tomto odseku neobmedzuje právo člena chrániť osobné údaje, osobné súkromie a dôvernosť jednotlivých záznamov a účtov, ak sa takéto právo nepoužije na obchádzanie ustanovení tejto Dohody.

Dočasný vstup personálu

9. a) Každý člen povolí dočasný vstup na svoje územie uvedenému personálu dodávateľa finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena, ktorý zakladá alebo už založil komerčnú prítomnosť na území člena:
   i) vedúcemu riadiacemu personálu, ktorý vlastní zákonom chránené informácie potrebné na riadenie, kontrolu a výkon služieb dodávateľa finančných služieb a
   ii) prevádzkovým odborníkom dodávateľa finančných služieb.

b) Každý člen povolí, s výnimkou dostupnosti kvalifikovaného personálu na svojom území, dočasný vstup na svoje územie uvedenému personálu, ktorý je spojený s komerčnou prítomnosťou dodávateľa finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena:
   i) odborníkom v oblasti počítačových služieb, telekomunikačných služieb a účtovníctva dodávateľa finančnej služby a
   ii) odborníkom v oblasti poistnej matematiky a práva.

Nediskriminačné opatrenia

10. Každý člen sa bude usilovať odstrániť alebo obmedziť akékoľvek významné nepriaznivé vplyvy na dodávateľov finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena, ktoré sa týkajú

a) nediskriminačných opatrení, ktoré bránia dodávateľom finančných služieb ponúkať na území člena formou stanovenou členom, všetky finančné služby povolené členom;

b) nediskriminačných opatrení, ktoré obmedzujú rozšírenie aktivít dodávateľov finančných služieb na celé územie člena;

c) opatrenia člena, keď takýto člen uplatňuje tie isté opatrenia na dodávky ako bankových služieb, tak i služieb v oblasti cenných papierov a dodávateľ finančnej služby ktoréhokoľvek iného člena sústreďuje svoju činnosť na poskytovanie služieb v oblasti cenných papierov a

d) iných opatrení, ktoré, aj keď rešpektujú ustanovenia Dohody, nepriaznivo ovplyvňujú schopnosť dodávateľov finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena, aby pracovali, súťažili alebo vstupovali na trh člena;

za predpokladu, že by akékoľvek opatrenie prijaté podľa tohto odseku nespravodlivo diskriminovalo dodávateľa finančných služieb člena, ktorý takéto opatrenie prijíma.

11. Ak ide o nediskriminačné opatrenia podľa odsekov 10 a) a b), bude sa člen snažiť neobmedziť alebo nelimitovať súčasný stupeň trhových príležitostí a výhod, ktoré už na území člena majú dodávatelia finančných služieb všetkých ostatných členov ako skupina za predpokladu, že tento záväzok nebude mať za následok nespravodlivú diskrimináciu dodávateľov finančných služieb člena uplatňujúceho takéto opatrenia.

C. Národné zaobchádzanie

1. Podľa podmienok, ktoré poskytujú národné zaobchádzanie, poskytne každý člen dodávateľom finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena založeným na jeho území prístup k platobným a zúčtovacím systémom prevádzkovaným verejnoprávnymi subjektmi a k oficiálnymi finančnými a refinančnými zariadeniami, ktoré sú dostupné pri normálnom spôsobe bežného obchodovania. Tento odsek nie je myslený tak, aby poskytoval prístup k požičiavateľovi poslednej inštancie člena.

2. Ak členstvo, účasť alebo prístup k akémukoľvek samoregulujúcemu orgánu, burze, alebo trhu cenných papierov, alebo výmene termínovaných obchodov, k zúčtovacej agentúre, alebo k akejkoľvek inej asociácii alebo organizácii je potrebné na to, aby dodávatelia finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena dodávali finančné služby na rovnakom základe ako dodávatelia finančných služieb člena, alebo ak člen priamo alebo nepriamo poskytuje takýmto subjektom výsady alebo výhody pri dodávaní finančných služieb, člen zabezpečí, aby takéto subjekty poskytli národné zaobchádzanie dodávateľom finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena majúceho sídlo na území člena.

D. Definície

Pre potreby tohto postupu:

1. Dodávateľ finančných služieb – nerezident – je dodávateľom finančnej služby, ktorý dodáva finančnú službu na územie iného člena z podniku umiestneného na území iného člena, bez ohľadu na to, či takýto dodávateľ finančných služieb má alebo nemá komerčnú prítomnosť na území člena, na ktoré je finančná služba dodávaná.

2. Výraz „komerčná prítomnosť" znamená podnik na území člena, ktorý poskytuje finančné služby a zahŕňa úplne alebo čiastočne vlastnené dcérske spoločnosti, spoločné podniky, partnerstvo, individuálne vlastníctvo, franchising, pobočky podniku, zastupiteľské kancelárie alebo iné organizácie.

3. Nová finančná služba je služba finančnej povahy vrátane služieb súvisiacich s existujúcimi alebo novými produktmi alebo so spôsobom dodávania produktov, akými sa produkty dodávajú, ktorú neposkytuje žiaden dodávateľ finančných služieb na území určitého člena, ale ktorá sa poskytuje na území iného člena.

PRÍLOHA 4
VIACSTRANNÉ OBCHODNÉ DOHODY
DOHODA O OBCHODE S CIVILNÝMI LIETADLAMI
Dohoda o obchode s civilnými lietadlami podpísaná v Ženeve 12. apríla 1979 (BISD 26S/162) v znení zmien, úprav alebo dodatkov.
DOHODA O VLÁDNOM OBSTARÁVANÍ
Dohoda o vládnom obstarávaní podpísaná v Marrákeši 15. apríla 1994.
MEDZINÁRODNÁ DOHODA O OBCHODE S MLIEČNYMI VÝROBKAMI
Medzinárodná dohoda obchode s mliečnymi výrobkami podpísaná v Marrákeši 15. apríla 1994.
MEDZINÁRODNÁ DOHODA O OBCHODE S HOVÄDZÍM MÄSOM
Medzinárodná dohoda o obchode s hovädzím mäsom podpísaná v Marrákeši 15. apríla 1994.
MINISTERSKÉ ROZHODNUTIA A DEKLARÁCIE
ROZHODNUTIE
o opatreniach v prospech najmenej rozvinutých krajín
Ministri,
uvedomujúc si vážnosť situácie najmenej rozvinutých krajín a potrebu zabezpečiť ich efektívnu účasť vo svetovom obchodnom systéme a prijať ďalšie opatrenia na zlepšenie ich obchodných príležitostí;
uznávajúc špecifické potreby najmenej rozvinutých krajín v oblasti prístupu na trh, kde pokračujúci preferenčný prístup zostáva základným prostriedkom na zlepšenie ich obchodných príležitostí;
znovu potvrdzujúc svoj záväzok v plnej miere dodržiavať ustanovenia týkajúce sa najmenej rozvinutých krajín obsiahnuté v odsekoch 2d), 6 a 8 Rozhodnutia z 28. novembra 1979 o rozdielnom a preferenčnom zaobchádzaní, reciprocite a väčšej účasti rozvojových krajín;
majúc na zreteli záväzky účastníkov, ako sú stanovené v sekcii B vii) časti I Deklarácie z Punta del Este;
1. Rozhodli, že ak už tak nie je stanovené v nástrojoch dohodnutých v priebehu Uruguajského kola a bez ohľadu na to, či boli tieto nástroje nimi prijaté, budú najmenej rozvinuté krajiny tak dlho, kým zostanú v tejto kategórii a budú plniť všeobecné pravidlá stanovené v už spomenutých nástrojoch, žiadané prijať záväzky a koncesie iba v rozsahu, ktorý je v súlade s ich indvidiálnym rozvojom, s finančnými a obchodnými potrebami alebo s ich administratívnymi a inštitucionálnymi schopnosťami. Najmenej rozvinutým krajinám sa poskytne dodatočná lehota jedného roka od 15. apríla 1994 na predloženie ich listín koncesií, ako to vyžaduje článok XI Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie.
2. Súhlasia, že:
i) Urýchlené uplatňovanie všetkých zvláštnych a rozdielnych opatrení prijatých v prospech najmenej rozvinutých krajín, vrátane tých, ktoré sa prijali v súvislosti s Uruguajským kolom, sa zabezpečí, okrem iného, prostredníctvom pravidelných preskúmavaní.
ii) Koncesie na clá a netarifné opatrenia dohodnuté v Uruguajskom kole na výrobky vývozného záujmu najmenej rozvinutých krajín, môžu byť v možnej miere uskutočňované autonómne, v predstihu a bezodkladne. Bude zvážené ďalšie zlepšenie Všeobecného systému preferencií a ďalších schém na výrobky zvláštneho vývozného záujmu najmenej rozvinutých krajín.
iii) Pravidlá stanovené v rôznych dohodách a nástrojoch a prechodné ustanovenia dohodnuté v rámci Uruguajského kola by sa mali pre najmenej rozvinuté krajiny uplatňovať pružným a podporujúcim spôsobom. Bude sa preto venovať náležitá pozornosť špecifickým a odôvodneným obavám najmenej rozvinutých krajín v príslušných výboroch a radách.
iv) Pri uplatňovaní úľav v dovozných opatreniach a iných opatrení uvedených v článku XXXVII ods. 3c) GATT 1947 a v príslušných ustanoveniach GATT 1994 sa bude zvláštna pozornosť venovať vývozným záujmom najmenej rozvinutých krajín.
v) Najmenej rozvinutým krajinám sa bude poskytovať podstatne zvýšená technická pomoc pri rozvoji, upevňovaní a diverzifikácii ich výroby a vývozných základní vrátane služieb, ako i na podporu obchodu s cieľom umožniť im dosiahnuť čo najväčší úžitok z liberalizovaného prístupu na trhy.
3. Súhlasia s preskúmavaním špecifických potrieb najmenej rozvinutých krajín a budú pokračovať v úsilí o prijatie pozitívnych opatrení, ktoré uľahčia rozšírenie obchodných príležitostí v prospech týchto krajín.
DEKLARÁCIA
o prínose Svetovej obchodnej organizácie na dosiahnutie väčšej prepojenosti pri tvorbe globálnej ekonomickej politiky

1. Ministri uznávajú, že globalizácia svetovej ekonomiky viedla k stále narastajúcej vzájomnej závislosti medzi ekonomickými politikami uskutočňovanými jednotlivými krajinami vrátane vzájomnej závislosti medzi štrukturálnymi, makroekonomickými, obchodnými, finančnými a rozvojovými aspektmi vytváranej ekonomickej politiky. Úloha dosiahnuť súlad medzi týmito politikami sa týka v prvom rade vlád na národnej úrovni, ale ich medzinárodné prepojenie je dôležitý a hodnotný prvok pri zvyšovaní účinnosti týchto politík na národnej úrovni. Dohody dosiahnuté v Uruguajskom kole ukazujú, že všetky zúčastnené vlády uznávajú, že liberálne obchodné politiky môžu prispieť k zdravému rastu a rozvoju ich vlastných ekonomík a svetovej ekonomiky ako celku.
2. Úspešná spolupráca v každej oblasti ekonomickej politiky prispieva k pokroku aj v iných oblastiach. Väčšia stabilita devízového kurzu založená na pravidelnejšej podpore ekonomických a finančných podmienok by mala prispievať k rozvoju obchodu, k trvalému rastu a rozvoju a k úprave vonkajších nerovnováh. Tiež je potrebné zabezpečiť primeraný a včasný prílev zvýhodnených i neznevýhodnených finančných a reálnych investičných zdrojov do rozvojových krajín a zvýšiť úsilie s cieľom vyriešiť problémy zadĺženosti a napomáhať tak zabezpečiť ekonomický rast a rozvoj. Liberalizácia obchodu tvorí stále dôležitejšiu zložku úspechu regulačných programov, ktoré mnohé krajiny prijímajú, často zahrňujúc značné prechodné sociálne výdavky. V tejto súvislosti si ministri uvedomujú úlohu Svetovej banky a Medzinárodného menového fondu pri podpore liberalizácie obchodu vrátane podpory rozvojovým krajinám úplne závislým na dovoze potravín, ktoré čelia krátkodobým cenovým nákladom vznikajúcim pri poľnohospodárskych obchodných reformách.
3. Pozitívny výsledok Uruguajského kola je hlavným prínosom k viac prepojeným a vzájomne sa doplňujúcim medzinárodným ekonomickým politikám. Závery Uruguajského kola zabezpečujú rozšírenie prístupu na trhy v prospech všetkých krajín, rovnako ako rámec posilnených mnohostranných obchodných disciplín. Garantujú tiež, že obchodná politika sa bude uskutočňovať transparentnejším spôsobom a s väčším úžitkom z otvoreného obchodného prostredia pre domácu konkurencieschopnosť. Posilnený mnohostranný obchodný systém vyplývajúci z Uruguajského kola je schopný zabezpečiť zlepšenú základňu pre liberalizáciu, prispieť k efektívnejšiemu dohľadu a k zabezpečeniu prísneho dodržiavania mnohostranne dohodnutých pravidiel a disciplín. Tieto zlepšenia znamenajú, že obchodná politika môže v budúcnosti zohrávať dôležitejšiu úlohu pri zabezpečovaní prepojenosti pri vytváraní globálnej ekonomickej politiky.
4. Ministri ale uznávajú, že ťažkosti, ktorých pôvod nie je v obchode, sa nemôžu napravené prostredníctvom opatrení prijatých iba v oblasti obchodu. To zdôrazňuje dôležitosť úsilia zlepšiť ostatné prvky pri vytváraní globálnej ekonomickej politiky na doplnenie účinného vykonávania výsledkov dosiahnutých v Uruguajskom kole.
5. Prepojenie medzi jednotlivými aspektmi ekonomickej politiky vyžaduje, aby medzinárodné inštitúcie zodpovedné za každú z týchto oblastí uskutočňovali súdržné a vzájomne sa podporujúce politiky. WTO by mala preto presadzovať a rozvíjať spoluprácu s medzinárodnými organizáciami zodpovednými za menové a finančné záležitosti pri rešpektovaní právomoci, predpisov o utajení a nevyhnutnej samostatnosti každej inštitúcie v procese rozhodovania a pri zamedzení ukladania vzájomnej podmienenosti a dodatočných podmienok na vlády. Ministri ďalej vyzývajú generálneho riaditeľa WTO, aby s výkonným riaditeľom Medzinárodného menového fondu a s prezidentom Svetovej banky preskúmal dôsledky zodpovednosti WTO za spoluprácu s Bretton Woodskými inštitúciami, ako aj možnej formy takejto spolupráce s cieľom dosiahnuť väčšiu prepojenosť pri vytváraní globálnej ekonomickej politiky.

ROZHODNUTIE
o oznamovacích postupoch

Ministri rozhodli odporučť Ministerskej konferencii prijatie rozhodnutia na zlepšenie a prehľadnosť uvedených oznamovacích postupov.

Členovia,

želajúc si zlepšiť fungovanie oznamovacích postupov podľa Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „Dohoda WTO“) a tým prispieť k transparentnosti obchodných politík členov a k efektívnosti opatrení prijatých na účely dohľadu;

pripomínajúc si záväzky podľa Dohody WTO, ako i záväzky prijaté podľa podmienok konkrétnych protokolov o pristúpení, zverejňovať a oznamovať výnimky a iné dohody, ku ktorým členovia pristúpili;

dohodli sa takto:

I. Všeobecná oznamovacia povinnosť

Členovia potvrdzujú svoj záväzok k povinnostiam vyplývajúcim z mnohostranných obchodných dohôd, prípadne z viacstranných obchodných dohôd týkajúcich sa zverejňovania a oznamovania.
Členovia pripomínajú svoje záväzky stanovené v Dohovore o oznamovaní, konzultáciách, urovnávaní sporov a dohľade, ktorý bol prijatý 28. novembra 1979 (BISD 26S/210). V súlade so záväzkom oznámiť v najväčšej možnej miere nimi prijaté obchodné opatrenia ovplyvňujúce uplatňovanie GATT 1994, pričom samotné oznámenie nebude predurčovať názory na súlad týchto opatrení alebo ich vzťah k právam a povinnostiam podľa mnohostranných obchodných dohôd, prípadne viacstranných obchodných dohôd, členovia súhlasia, že sa budú riadiť, ak to bude vhodné, priloženým zoznamom opatrení. Členovia sa preto dohodli, že zavedenie alebo zmena týchto opatrení je predmetom oznamovacích povinností podľa dohovoru z roku 1979.
II. Ústredný register oznámení
Bude zriadený ústredný register oznámení, za ktorý bude zodpovedať Sekretariát. Zatiaľ čo členovia budú postupovať podľa existujúcich oznamovacích postupov, Sekretariát zabezpečí, aby ústredný register zaznamenal také časti informácie poskytnuté o opatreniach príslušných členov, akými sú dôvod, obchodný rozsah a ustanovenie, podľa ktorého bolo opatrenie oznámené. Ústredný register bude posudzovať väzby medzi svojimi záznamami o oznámeniach člena a záväzkami.
Ústredný register bude každoročne informovať každého člena o pravidelných oznamovacích povinnostiach, ku ktorým sa člen bude musieť vyjadriť v priebehu nasledujúceho roka.
Ústredný register bude upozorňovať jednotlivých členov na nesplnené pravidelné oznamovacie povinnosti.
Informácia zaznamenaná v ústrednom registri týkajúca sa jednotlivých oznámení sa bude poskytovať na vyžiadanie ktorémukoľvek členovi oprávnenému prijať príslušné oznámenie.
III. Preskúmanie oznamovacích povinností a postupov
Rada pre obchod s tovarom uskutoční preskúmanie oznamovacích povinností a postupov podľa dohôd v Prílohe 1A Dohody WTO. Preskúmanie uskutoční pracovná skupina, v ktorej je členstvo otvorené pre všetkých členov. Skupina sa ustanoví ihneď po vstupe Dohody WTO do platnosti.
Náplňou činnosti pracovnej skupiny bude
- uskutočňovať dôkladné preskúmanie všetkých existujúcich oznamovacích povinností členov vyplývajúcich z dohôd v Prílohe 1A Dohody WTO s cieľom zjednodušiť, normalizovať a konsolidovať tieto povinnosti v najväčšej možnej miere, ako aj zlepšiť ich plnenie nezabúdajúc na cieľ zlepšiť transparentnosť obchodných politík členov a účinnosť opatrení prijatých s cieľom dohľadu, a tiež nezabúdajúc na možnú potrebu niektorých rozvojových členských krajín získať pomoc pri plnení ich oznamovacích povinností;
- predkladať odporúčania Rade pre obchod s tovarom najneskôr dva roky po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.
PRÍLOHA
ZOZNAM[1]) PRÍKLADOV OPATRENÍ PODLIEHAJÚCICH OZNÁMENIU
Clá (vrátane rozsahu a úrovne viazania, ustanovení Všeobecného systému preferencií, sadzieb uplatňovaných voči členom zón voľného obchodu/colných únií, iných preferencií).
Colné kvóty a prirážky
Kvantitatívne obmedzenia vrátane dobrovoľných vývozných obmedzení a obvyklých trhových úprav ovplyvňujúcich dovozy
Iné netarifné opatrenia, ako je udeľovanie licencií a zmiešané opatrenia; variabilné dávky
Colná hodnota
Pravidlá pôvodu tovaru
Vládne obstarávanie
Technické prekážky
Ochranné opatrenia
Antidumpingové opatrenia
Vyrovnávacie opatrenia
Vývozné dane
Vývozné subvencie, oslobodenie od dane a výhodné financovanie vývozu
Zóny voľného obchodu vrátane spracovania nepreclených tovaru
Vývozné obmedzenia vrátane dobrovoľných vývozných obmedzení a obvyklých trhových dohovorov
Ďalšia pomoc vlády vrátane subvencií, oslobodenie od daní
Úloha štátnych obchodných podnikov
Devízová kontrola dovozu a vývozu
Vládou prikázaný výmenný obchod

Akékoľvek iné opatrenia uvedené v mnohostranných obchodných dohodách v Prílohe 1A Dohody WTO

DEKLARÁCIA

o vzťahu Svetovej obchodnej organizácie k Medzinárodnému menovému fondu

Ministri,

berúc na vedomie úzke vzťahy medzi zmluvnými stranami GATT 1947 a Medzinárodným menovým fondom a ustanoveniami GATT 1947 upravujúcimi tieto vzťahy, najmä článok XV GATT 1947;

uznávajúc želanie účastníkov založiť vzťahy Svetovej obchodnej organizácie k Medzinárodnému menovému fondu so zreteľom na oblasti, na ktoré sa vzťahujú mnohostranné obchodné dohody v Prílohe 1A Dohody WTO, na ustanovenia, ktoré určovali vzťahy zmluvných strán GATT 1947 k Medzinárodnému menovému fondu;

týmto znovu potvrdzujú, že ak nebude ustanovené v Záverečnom akte inak, vzťah Svetovej obchodnej organizácie s Medzinárodným menovým fondom, so zreteľom na oblasti zahrnuté v mnohostranných obchodných dohodách v Prílohe 1A Dohoda WTO, sa bude zakladať na ustanoveniach, ktoré určovali vzťahy zmluvných strán GATT 1947 s Medzinárodným menovým fondom.

ROZHODNUTIE

o opatreniach týkajúcich sa možných negatívnych vplyvov reformného programu na najmenej rozvinuté krajiny a rozvojové krajiny úplne závislé od dovozu potravín

1. Ministri uznávajú, že postupné uplatňovanie výsledkov Uruguajského kola ako celku bude vytvárať zvýšené možnosti pre rozvoj obchodu a ekonomický rast, ktorý bude užitočný pre všetkých zúčastnených.

2. Ministri uznávajú, že počas reformného programu smerujúceho k väčšej liberalizácii obchodu v poľnohospodárstve môžu najmenej rozvinuté krajiny a krajiny úplne závislé na dovoze potravín zaznamenať negatívne vplyvy, pokiaľ ide o dostupnosť primeraných dodávok základných potravín z vonkajších zdrojov v prijateľných termínoch a podmienkach vrátane krátkodobých ťažkostí pri financovaní normálnych úrovní obchodných dovozov základných potravín.

3. Ministri súčasne súhlasia so zriadením vhodného mechanizmu na zabezpečenie toho, aby uplatňovanie výsledkov Uruguajského kola týkajúce sa obchodu v poľnohospodárstve negatívne neovplyvnilo dostupnosť potravinovej pomoci na úrovni, ktorá je dostatočná na pokračovanie v poskytovaní pomoci na zabezpečenie potravinových potrieb rozvojových krajín, najmä však najmenej rozvinutých a rozvojových krajín úplne závislých na dovoze potravín. Preto sa ministri dohodli

i) pravidelne preskúmavať úroveň potravinovej pomoci, ktorá je stanovená Výborom pre potravinovú pomoc podľa Dohovoru o potravinovej pomoci z roku 1986 a iniciovať rokovania na primeranom fóre s cieľom stanoviť úroveň záväzkov pre potravinovú pomoc, ktorá by bola dostatočná na pokrytie oprávnených potrieb rozvojových krajín počas programu reformy;

ii) prijať smernice na zabezpečenie zvýšenia podielu základných potravín poskytovaných najmenej rozvinutým krajinám a rozvojovým krajinám úplne závislým na dovoze potravín vo forme daru a/alebo v rámci primerane výhodných podmienok v súlade s článkom IV Dohovoru o potravinovej pomoci z roku 1986;

iii) plne zvážiť, v kontexte svojich programov pomoci, žiadosti o poskytnutie technickej a finančnej pomoci najmenej rozvinutým krajinám a rozvojovým krajinám úplne závislým na dovoze potravín na zlepšenie ich poľnohospodárskej produktivity a infraštruktúry.

4. Ministri sa ďalej dohodli zabezpečiť, aby akákoľvek dohoda týkajúca sa úveru na vývoz poľnohospodárskych výrobkov obsahovala príslušné ustanovenie o rozdielnom zaobchádzaní v prospech najmenej rozvinutých krajín a rozvojových krajín úplne závislých na dovoze potravín.

5. Ministri uznávajú, že ako výsledok Uruguajského kola môžu mať niektoré rozvojové krajiny krátkodobé ťažkosti s financovaním normálnej úrovne obchodných dovozov, a že týmto krajinám sa môže umožniť čerpať zdroje medzinárodných finančných inštitúcií na základe už existujúcich možností alebo sa môžu tieto príležitosti vytvoriť v súlade s regulačnými programami, s cieľom čeliť týmto finančným ťažkostiam. Z tohto hľadiska berú ministri do úvahy odsek 37 správy generálneho riaditeľa zmluvných strán GATT 1947 o jeho konzultáciách s výkonným riaditeľom Medzinárodného menového fondu a s prezidentom Svetovej banky (MTN.GNG/NG14/W/35).

6. Ustanovenia tohto rozhodnutia budú predmetom pravidelného skúmania Ministerská konferencia a sledovanie tohto rozhodnutia sa bude v prípade potreby monitorovať Výborom pre poľnohospodárstvo.

ROZHODNUTIE

o oznámení prvej integrácie podľa článku 2.6 Dohody o textile a odevoch

Ministri sa dohodli, že účastníci udržiavajúci obmedzenia podľa článku 2 ods. 1 Dohody o textile a odevoch oznámia všetky podrobnosti o opatreniach prijatých podľa článku 2 ods. 6 tejto dohody sekretariátu GATT najneskôr do 1. októbra 1994. Sekretariát GATT urýchlene rozpošle tieto oznámenia ostatným účastníkom ako informáciu. Oznámenia budú dostupné Orgánu pre kontrolu nad textilom, keď bude tento zriadený, ako sa uvádza v článku 2 ods. 21 Dohody o textile a odevoch.

ROZHODNUTIE

o navrhovanom Dohovore o informačnom systéme noriem WTO-ISO

Ministri rozhodli odporučiť, aby sekretariát Svetovej obchodnej organizácie (WTO) dosiahol dohodu s Medzinárodnou organizáciou pre normalizáciu (ISO) o založení informačného systému podľa ktorého

1. členovia ISONET budú odosielať do Informačného centra ISO/IEC v Ženeve oznámenia uvedené v odsekoch C a J Kódexu správnej praxe pre prípravu, prijímanie a uplatňovanie noriem podľa Prílohy č. 3 k Dohode o technických prekážkach obchodu, a to vyznačeným spôsobom;
2. nasledujúce (abecedné) číselné systémy klasifikácie sa budú používať v pracovných programoch podľa odseku J:

a) klasifikačný systém noriem, ktorý by umožnil normalizačným orgánom prideliť každej norme uvedenej v pracovnom programe (abecedné) číselné označenie predmetnej záležitosti;

b) stupňovitý kódovací systém, ktorý by umožnil normalizačným orgánom prisúdiť každej norme uvedenej v pracovnom programe (abecedné) číselné označenie fázy vývoja normy; z tohto dôvodu by sa malo rozlišovať aspoň päť fáz vývoja: 1. fáza, v ktorej sa prijalo rozhodnutie vyvinúť normu, ale s technickým spracovaním sa ešte nezačalo; 2. fáza, v ktorej sa začalo s technickým spracovaním, ale lehota na podanie pripomienok sa ešte nezačala; 3. fáza, v ktorej lehota na podanie pripomienok sa už začala, ale nie je ešte uzavretá; 4. fáza, v ktorej lehota na podávanie pripomienok už skončila, ale norma ešte nie je prijatá; 5. fáza, v ktorej sa norma prijala;

c) identifikačný systém zahrňujúci všetky medzinárodné normy, ktorý by umožnil normalizačným orgánom prideliť každej norme uvedenej v pracovnom programe abecedné) číselné označenie medzinárodnej normy/noriem použitých ako základ;

3. Informačné centrum ISO/IEC bude sekretariátu ihneď doručovať kópie všetkých oznámení podľa odseku C Kódexu správnej praxe;
4. Informačné centrum ISO/IEC bude pravidelne publikovať informácie sprostredkované oznámeniami podľa odsekov C a J Kódexu správnej praxe; tieto publikácie, za ktoré možno požadovať primeraný poplatok, budú dostupné členom ISONET-u a prostredníctvom sekretariátu členom WTO.

ROZHODNUTIE

o prehľade publikácií Informačného centra ISO/IEC

Ministri rozhodli, že Výbor pre technické prekážky obchodu v súlade s článkom 13 ods. 1 Dohody o technických prekážkach v obchode uvedenej v Prílohe 1A Dohody WTO, podľa ktorej je zriadený, aspoň raz za rok preskúma publikáciu Informačného centra ISO/IEC o informáciách získaných podľa Kódexu správnej praxe na prípravu, prijímanie a uplatňovanie noriem podľa Prílohy č. 3 k tejto Dohode, s cieľom poskytnúť členom príležitosť na diskusiu o akýchkoľvek záležitostiach, vo vzťahu k pôsobeniu tohto kódexu a to bez porušenia ustanovení o konzultáciách a urovnávaní sporov.

Na uľahčenie diskusie poskytne sekretariát členom zoznam všetkých normalizačných orgánov, ktoré kódex prijali, ako aj zoznam tých normalizačných orgánov, ktoré od predchádzajúceho preskúmania kódex prijali alebo od neho dostúpili.

Sekretariát urýchlene rozošle členom kópie oznámení, ktoré prijme od Informačného centra ISO/IEC.

ROZHODNUTIE

o obchádzaní antidumpingových opatrení

Ministri,

berúc na vedomie, že aj keď problém obchádzania antidumpingových opatrení predstavoval časť rokovaní, ktoré predchádzali Dohode o uplatňovaní článku VI GATT 1994, rokujúce strany sa nedokázali dohodnúť na špecifickom texte,

pamätajúc, že je žiaduce uplatňovanie jednotných pravidiel v tejto oblasti čo najskôr,

rozhodli sa, že postúpia túto záležitosť na riešenie Výboru pre otázky antidumpingu založeného v rámci tejto dohody.

ROZHODNUTIE

o preskúmaní článku 17.6 Dohody o uplatňovaní článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994
Ministri rozhodli takto:
Spôsob preskúmavania uvedený v článku 17 ods. 6 Dohody o uplatňovaní článku VI GATT 1994 sa preskúma po uplynutí troch rokov s cieľom posúdiť otázku, či je spôsobilý na všeobecné uplatňovanie.
DEKLARÁCIA
o urovnávaní sporov podľa Dohody o uplatňovaní článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994 alebo časti V Dohody o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach
Ministri uznávajú, ak ide o urovnávanie sporov podľa Dohody o uplatňovaní článku VI GATT 1994 alebo časti V Dohody o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach, potrebu dôsledného riešenia sporov vyplývajúcich z antidumpingových a vyrovnávacích opatrení.
ROZHODNUTIE
týkajúce sa prípadov, keď má colná správa dôvody pochybovať o pravdivosti alebo o presnosti deklarovanej hodnoty
Ministri vyzývajú Výbor na určovanie colnej hodnoty zriadený podľa Dohody o uplatňovaní článku VII GATT 1994, aby prijal toto rozhodnutie:
Výbor pre určovanie colnej hodnoty,
potvrdzujúc, že prevodná hodnota je podľa Dohody o uplatňovaní článku VII GATT 1994 (ďalej len „Dohoda“) prvotným základom na určovanie colnej hodnoty;
uznávajúc, že colná správa môže určiť prípady, v ktorých má dôvody pochybovať o pravdivosti alebo o presnosti informácií alebo dokumentov predložených obchodníkmi na podporu deklarovanej hodnoty;
zdôrazňujúc, že pri vykonávaní tohto by colná správa nemala spôsobiť ujmu oprávneným obchodným záujmom obchodníkov;
berúc do úvahy ustanovenia článku 17 ods. 6 Prílohy III Dohody a príslušné rozhodnutia Technického výboru pre colné hodnotenie;
rozhodol takto:
1. Keď bolo predložené prehlásenie a colná správa má dôvody pochybovať o pravdivosti alebo o presnosti informácií alebo dokumentov predložených v prospech tohto prehlásenia, môže colná správa od dovozcu požadovať, aby predložil doplňujúce vysvetlenie vrátane dokumentov alebo iných dôkazov osvedčujúcich, že deklarovaná hodnota zodpovedá celkovej sume skutočne zaplatenej alebo splatnej za dovezený tovar upravenej v súlade s ustanoveniami článku 8. Ak po prijatí doplňujúceho vysvetlenia alebo pri absencii odpovede má colná správa stále dôvodné pochybnosti o pravdivosti alebo o presnosti deklarovanej hodnoty, môže sa s prihliadnutím na ustanovenia článku 11 domnievať, že colná hodnota sa nemôže určovať podľa ustanovení článku 1. Pred prijatím konečného rozhodnutia, oznámi colná správa dovozcovi, na požiadanie aj písomnou formou, svoje dôvody, ktoré ju vedú k pochybnostiam o pravdivosti alebo o presnosti predložených informácií alebo dokumentov, a poskytne dovozcovi primeranú možnosť na odpoveď. Keď sa prijme konečné rozhodnutie, colná správa o ňom písomne upovedomí dovozcu a uvedie dôvody, ktoré ju k tomu viedli.
2. Je vhodné, aby pri uplatňovaní tejto Dohody jeden člen pomáhal inému členovi na základe vzájomne dohodnutých podmienok.
ROZHODNUTIE
o textoch týkajúcich sa minimálnych hodnôt a dovozu výhradnými zástupcami, výhradnými distribútormi a výhradnými sprostredkovateľmi
Ministri rozhodli predložiť Výboru na určovanie colnej hodnoty, ktorý vznikol na základe Dohody o uplatňovaní článku VII GATT 1947, aby prijal tento text:
I
V prípadoch, keď rozvojová členská krajina uskutoční výhradu na zachovanie úradne stanovených minimálnych hodnôt za podmienok odseku 2 Prílohy III a preukáže, že tak robí plným právom, výbor s pochopením preskúma žiadosť o výhradu, ktorá mu bude na tento účel predložená.
Keď je výhrada prijatá, ustanovenia a podmienky podľa odseku 2 Prílohy III plne prihliadnu na rozvojové, finančné a obchodné potreby príslušnej rozvojovej krajiny.
II
1. Niekoľko rozvojových krajín vyjadrilo znepokojenie, že môžu vzniknúť problémy pri ohodnotení dovozov uskutočňovaných výhradnými zástupcami, výhradnými distribútormi a výhradnými sprostredkovateľmi. Podľa článku 20 ods. 1 môžu rozvojové členské krajiny odložiť uplatňovanie ustanovení tejto Dohody na obdobie nepresahujúce päť rokov. V tejto súvislosti môžu rozvojové

členské krajiny, ktoré použijú tieto ustanovenia, toto obdobie využiť na vypracovanie príslušných štúdií a prijať ďalšie opatrenia na uľahčenie jej uplatňovania.
2. Vzhľadom na to výbor doporučuje, aby Rada pre colnú spoluprácu pomohla rozvojovým členským krajinám podľa ustanovení Prílohy II pri vypracovaní a uskutočňovaní štúdií v oblastiach, o ktorých sa zistí, že sú problematické vrátane tých, ktoré súvisia s dovozmi výhradných zástupcov, výhradných distribútorov a výhradných sprostredkovateľov.

ROZHODNUTIE
o inštitucionálnych dohovoroch k Všeobecnej dohode o obchode so službami

Ministri rozhodli odporučiť, aby Rada pre obchod so službami na svojom prvom zasadnutí prijala toto rozhodnutie o pomocných orgánoch:
Rada pre obchod so službami,
konajúca v súlade s článkom XXIV s cieľom uľahčiť pôsobenie a podporiť ciele Všeobecnej dohody o obchode so službami,
rozhodla takto:
1. ktorýkoľvej pomocný orgán, ktorý môže rada ustanoviť, bude každoročne, alebo podľa potreby aj častejšie, podávať rade správy. Každý takýto orgán si vytvorí vlastné rokovacie pravidlá a môže ustanoviť, ak je to vhodné, svoje vlastné pomocné orgány.
2. Ktorýkoľvek sektorový výbor bude vykonávať povinnosti, ktoré mu rada pridelila a poskytne členom príležitosť na prekonzultovanie akýchkoľvek záležitostí súvisiacich s obchodom so službami v príslušnom sektore a pôsobenia sektorovej prílohy, ktorej sa to môže týkať. Takéto povinnosti zahrnú:
a) vykonávanie neustáleho preskúmavania a dohľad nad uplatňovaním dohody vo vzťahu k príslušnému sektoru;
b) spracovávanie návrhov alebo odporúčaní, ktoré má rada posúdiť v súvislosti s akoukoľvek záležitosťou súvisiacou s obchodom v príslušnom sektore;
c) posudzovanie návrhov na zmeny sektorovej prílohy, ak príloha vzťahujúca sa na sektor existuje, a podávať rade príslušné odporúčania;
d) poskytovanie priestoru na technické diskusie, vedenie štúdií o opatreniach členov a skúmanie akýchkoľvek iných technických záležitostí ovplyvňujúcich obchod so službami v príslušnom sektore;
e) poskytovanie technickej pomoci rozvojovým členským krajinám a rozvojovým krajinám rokujúcim o prístupe k Dohode WTO, ak ide o uplatňovanie záväzkov alebo iných záležitostí ovplyvňujúcich obchod so službami v príslušnom sektore; a
f) spoluprácu so všetkými ďalšími pomocnými orgánmi zriadenými podľa Všeobecnej dohody o obchode so službami alebo akýmikoľvek medzinárodnými organizáciami pôsobiacimi v ktoromkoľvek príslušnom sektore.
3. Týmto sa zriaďuje Výbor pre obchod s finančnými službami, ktorý bude mať povinnosti uvedené v odseku 2.

ROZHODNUTIE
o niektorých postupoch pri urovnávaní sporov zo Všeobecnej dohody o obchode so službami

Ministri rozhodli odporučiť, aby Rada pre obchod so službami na svojom prvom zasadnutí prijala toto rozhodnutie:
Rada pre obchod so službami,
berúc do úvahy špecifickú povahu povinností a špecifické záväzky vyplývajúce z dohody a obchodu so službami vo vzťahu k urovnávanie sporov podľa článkov XXII a XXIII,
rozhodla takto:
1. Bude vytvorený zoznam členov poroty, ktorý bude pomôckou pri ich výbere.
2. Na tento účel môžu členovia navrhnúť mená jednotlivcov, ktorí majú kvalifikáciu uvedenú v odseku 3, s tým, aby boli zahrnutí do zoznamu, a poskytnú ich životopis s prehľadom ich kvalifikácie a ak je to potrebné, s uvedením odborných znalostí v príslušnom sektore.
3. Poroty sa budú skladať z veľmi kvalifikovaných osôb bez ohľadu na to, či majú vzťah k vládnym orgánom alebo nie, ktoré majú skúsenosti v otázkach vzťahujúcich sa na Všeobecnú dohodu o obchode so službami a/alebo na obchod so službami vrátane súvisiacich otázok regulácie. Členovia poroty budú v nej pôsobiť ako súkromné osoby a nie ako zástupcovia vlády alebo organizácie.
4. Poroty pre spory týkajúce sa sektorových záležitostí budú mať potrebné odborné znalosti nevyhnutné pre špecifické sektory služieb, ktorých sa spor týka.
5. Sekretariát bude disponovať zoznamom členov a po konzultácii s predsedom rady vypracuje postupy pre jeho vedenie.

ROZHODNUTIE
o obchode so službami a životnom prostredí
Ministri sa rozhodli odporučiť, aby Rada pre obchod so službami na svojom prvom zasadnutí prijala toto rozhodnutie:
Rada pre obchod so službami,
uznávajúc, že opatrenia nevyhnutné na ochranu životného prostredia môžu byť v rozpore s ustanoveniami Dohody; a
berúc na vedomie skutočnosť, že aj keď opatrenia nevyhnutné na ochranu životného prostredia majú obyčajne za cieľ ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat a rastlín, nie je jasné, či existuje potreba zabezpečiť viac, ako je obsiahnuté v článku XIV ods. b);
rozhodla takto:
1. Na určenie, či s ohľadom na takéto opatrenia je potrebná akákoľvek zmena článku XIV Dohody, Výbor pre obchod a životné prostredie sa požiada, aby preskúmal vzťah medzi obchodom so službami a životným prostredím vrátane otázky udržateľného rozvoja a podal o tom správu s odporúčaniami, ak k nim dospeje. Výbor taktiež preskúma význam medzivládnych dohôd o životnom prostredí a ich vzťah k Dohode.
2. Výbor podá správu o výsledkoch svojej práce na prvom zasadnutí Ministerskej konferencie konanom každé dva roky po nadobudnutí platnosti Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie.
ROZHODNUTIE
o negociáciách o pohybe fyzických osôb
Ministri,
berúc na vedomie záväzky vyplývajúce z rokovaní Uruguajského kola o pohybe fyzických osôb s cieľom zabezpečiť služby;
dbajúc na ciele Všeobecnej dohody o obchode so službami vrátane narastajúcej účasti rozvojových krajín v obchode so službami a rozšírenia vývozu ich služieb;
uznávajúc dôležitosť dosiahnutia vyšších úrovní záväzkov o pohybe fyzických osôb s cieľom umožniť rovnováhu výhod podľa Všeobecnej dohody o obchode so službami;
rozhodli takto:
1. Rokovania o ďalšej liberalizácii pohybu fyzických osôb na účely poskytnutia služieb budú pokračovať aj po skončení Uruguajského kola s cieľom umožniť, aby účastníci dosiahli vyššie úrovne záväzkov podľa Všeobecnej dohody o obchode so službami.
2. Zriaďuje sa Negociačná skupina o pohybe fyzických osôb, ktorá rokovania uskutoční. Skupina si stanoví vlastný rokovací poriadok a bude pravidelne podávať správy Rade pre obchod so službami.
3. Negociačná skupina uskutoční svoje prvé zasadnutie najneskôr do 16. mája 1994. Najneskôr šesť mesiacov po nadobudnutí platnosti Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie skončí rokovania a vypracuje záverečnú správu.
4. Záväzky vyplývajúce z týchto rokovaní sa zapíšu do listín špecifických záväzkov členov.
ROZHODNUTIE
o finančných službách
Ministri,
berúc na vedomie, že záväzky k finančným službám zapísané účastníkmi v Listinách pri skončení Uruguajského kola nabodudnú platnosť na základe najvyšších výhod v rovnakom čase ako Dohoda o založení Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „Dohoda WTO),
rozhodli takto:
1. Na konci obdobia končiaceho sa najneskôr šesť mesiacov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO členovia budú môcť zlepšiť, upraviť alebo odvolať všetky časti alebo časť svojich záväzkov v tomto sektore bez toho, aby ponúkli vyrovnanie, bez ohľadu na ustanovenia článku XXI Všeobecnej dohody o obchode so službami. Súčasne členovia dokončia spracovávanie svojich stanovísk vzťahujúcich sa na výnimky zo zaobchádzania podľa najvyšších výhod v tomto sektore bez ohľadu na ustanovenia Prílohy o výnimkách zo záväzkov podľa článku II. Od dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO až do konca uvedeného obdobia sa výnimky uvedené v Prílohe o výnimkách zo záväzkov podľa článku II, ktoré sú podmienené úrovňou záväzkov prijatých inými účastníkmi alebo výnimkami iných účastníkov, nebudú uplatňovať.
2. Výbor pre obchod s finančnými službami bude sledovať postup akýchkoľvek rokovaní uskutočnených podľa podmienok tohto rozhodnutia a podá o nich správu Rade pre obchod so službami najneskôr štyri mesiace po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.
ROZHODNUTIE

o negociáciách o námorných dopravných službách
Ministri,
berúc na vedomie, že záväzky o námorných dopravných službách zapísané účastníkmi v listinách pri skončení Uruguajského kola nadobudnú platnosť na základe najvyšších výhod v tom istom čase ako Dohoda o založení Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „Dohoda WTO"),
rozhodli takto:
1. V rámci Všeobecnej dohody o obchode so službami sa na základe dobrovoľnosti začnú rokovania v sektore námorných dopravných služieb. Rokovania budú v svojom rozsahu komplexné, zamerané na záväzky v medzinárodnej lodnej doprave, v pomocných službách a na prístup k prístavným zariadeniam a ich využívaniu a ich cieľom bude odstránenie obmedzení v rámci pevného časového harmonogramu.
2. Zriaďuje sa Negociačná skupina o námorných dopravných službách (ďalej len „Negociačná skupina"), aby plnila výkon tohto mandátu. Negociačná skupina bude pravidelne podávať správy o postupe týchto rokovaní.
3. Rokovania v Negociačnej skupine budú otvorené pre všetky vlády a pre štáty Európskej únie, ktoré oznámia svoj zámer sa na nich zúčastniť. K tomuto dňu oznámili svoj zámer zúčastniť sa na rokovaniach vlády týchto krajín:
Argentína, Kanada, Európske spoločenstvá a ich členské štáty, Fínsko, Hongkong, Island, Indonézia, Kórea, Malajzia, Mexiko, Nový Zéland, Nórsko, Filipíny, Poľsko, Rumunsko, Singapur, Švédsko, Švajčiarsko, Thajsko, Turecko, Spojené štáty americké.
Ďalšie oznámenia o zámere zúčastniť sa na rokovaniach sa zašlú depozitárovi Dohody WTO.
4. Negociačná skupina uskutoční svoje prvé negociačné zasadanie najneskôr 16. mája 1994. Tieto rokovania uzavrie a vyhotoví záverečnú správu najneskôr v júni 1996. Záverečná správa Negociačnej skupiny bude obsahovať termín na uskutočnenie výsledkov týchto rokovaní.
5. Do skončenia rokovaní sa ruší uplatňovanie článku II a odseky 1 a 2 Prílohy o výnimkách zo záväzkov podľa článku II pre tento sektor. Nie je potrebné zapisovať výnimky zo zaobchádzania podľa najvyšších výhod. Pri skončení rokovaní budú môcť členovia doplniť, pozmeniť alebo odvolať akékoľvek záväzky prijaté v tomto sektore počas Uruguajského kola bez kompenzácií, bez ohľadu na ustanovenie článku XXI Dohody. Súčasne členovia dokončia vypracovávanie svojich stanovísk vzťahujúcich sa na výnimky zo zaobchádzania podľa najvyšších výhod v tomto sektore bez ohľadu na ustanovenie Prílohy o výnimkách zo záväzkov podľa článku II. Ak by rokovania boli neúspešné, Rada pre obchod so službami rozhodne, či rokovania budú pokračovať v súlade s týmto mandátom.
6. Akékoľvek záväzky vyplývajúce z týchto rokovaní vrátane termínu ich nadobudnutia platnosti sa zapíšu do Listín priložených k Všeobecnej dohode o obchode so službami a budú podliehať všetkým ustanoveniam Dohody.
7. Rozumie sa, že okamžite a potom k termínu, ktorý bude stanovený podľa odseku 4, neuplatnia účastníci žiadne opatrenia týkajúce sa obchodu s námornými dopravnými službami s výnimkou opatrení reagujúcich na opatrenia uplatňované inými krajinami s cieľom udržať alebo zlepšiť voľnosť v poskytovaní námorných dopravných služieb, ani nepoužijú taký spôsob, ktorý by zvýhodnil ich negociačné postavenie a vplyv.
8. Uplatňovanie odseku 7 bude predmetom dohľadu Negociačnej skupiny. Ktorýkoľvek účastník môže upozorniť Negociačnú skupinu na akékoľvek opatrenie alebo na zanedbanie, ktoré považuje za závažné pre splnenie odseku 7. Také oznámenia sa budú považovať za predložené Negociačnej skupine ich prijatím na Sekretariáte.
ROZHODNUTIE
o negociáciách o základných telekomunikáciách
Ministri rozhodli takto:
1. Začnú sa rokovania, na ktorých bude účasť dobrovoľná, s cieľom postupne liberalizovať obchod v telekomunikačných prepravných sieťach a službách (ďalej len „základné telekomunikácie") v rámci Všeobecnej dohody o obchode so službami.
2. Bez ujmy na ich výsledkoch budú rokovania svojím rozsahom súhrnné a žiadne základné telekomunikácie z nich nebudú a priori vylúčené.
3. Zriaďuje sa Negociačná skupina pre základné telekomunikácie (ďalej len „Negociačná skupina"), aby plnila tento mandát. Negociačná skupina bude pravidelne podávať správy o postupe týchto rokovaní.
4. Rokovania v Negociačnej skupine budú otvorené pre všetky vlády a Európske spoločenstvá a pre vlády, ktoré oznámia svoj zámer zúčastniť sa na nich. K tomuto dňu oznámili zámer zúčastniť sa na rokovaniach vlády týchto krajín:

Austrália, Chile, Európske spoločenstvá a ich členské štáty, Kanada, Fínsko, Hongkong, Maďarsko, Japonsko, Kórea, Cyprus, Mexiko, Nový Zéland, Rakúsko, Nórsko, Slovenská republika, Švédsko, Švajčiarsko, Spojené štáty americké, Turecko.
Ďalšie oznámenia o zámere zúčastniť sa na rokovaniach sa zašlú depozitárovi Dohody WTO.
5. Negociačná skupina uskutoční svoje prvé negociačné rokovanie najneskôr 16. mája 1994. Sériu rokovaní uzavrie a vyhotoví záverečnú správu najneskôr do 30. apríla 1996. Záverečná správa Negociačnej skupiny bude obsahovať termín na realizáciu výsledkov týchto rokovaní.
6. Akékoľvek záväzky vyplývajúce z rokovaní vrátane termínu nadobudnutia ich platnosti sa zapíšu do Listín priložených k Všeobecnej dohode o obchode so službami a budú podliehať všetkým ustanoveniam Dohody.
7. Rozumie sa, že okamžite a potom až do dátumu stanovenému podľa odseku 5 žiaden účastník neuplatní opatrenia týkajúce sa obchodu so základnými telekomunikáciami takým spôsobom, ktorý by mohol zlepšiť jeho postavenie a vplyv. Rozumie sa, že tieto ustanovenia nebudú brániť uzatváraniu podnikových a vládnych dohovorov týkajúcich sa poskytovania základných telekomunikačných služieb.
8. Uplatňovanie odseku 7 bude predmetom dohľadu Negociačnej skupiny. Ktorýkoľvek účastník môže upozorniť Negociačnú skupinu na akékoľvek opatrenie alebo na zanedbanie, ktoré považuje za závažné na splnenie odseku 7. Také oznámenia sa budú považovať za predložené Negociačnej skupine ich prijatím na Sekretariáte.
ROZHODNUTIE
o profesionálnych službách
Ministri sa rozhodli odporučiť, aby Rada pre obchod so službami prijala na svojom prvom zasadnutí toto rozhodnutie:
Rada pre obchod so službami,
uznávajúc dosah regulačných opatrení súvisiacich s profesionálnou kvalifikáciou, technickými normami a udeľovaním licencií na rozvoj obchodu s profesionálnymi službami;
želajúc si zaviesť mnohostranné pravidlá a postupy s cieľom zabezpečiť, aby pri prijatí špecifických záväzkov takéto regulačné opatrenia nevytvárali zbytočné prekážky pri poskytovaní profesionálnych služieb;
rozhodla takto:
1. Pracovný program uvedený v článku VI ods. 4 o domácej regulácii by mal okamžite nadobudnúť platnosť. Na tento účel sa zriadi Pracovná skupina pre profesionálne služby, aby preskúmala a podala správu s odporúčaniami o pravidlách a postupoch nevyhnutných na zabezpečenie toho, aby opatrenia súvisiace s postupmi a požiadavkami na kvalifikáciu, technickými normami a požiadavkami na udelenie licencií v oblasti profesionálnych služieb, nevytvárali zbytočné prekážky v obchode.
2. Pracovná skupina ako záležitosť prednostného významu predloží odporúčania na vypracovanie mnohostranných pravidiel a postupov v sektore účtovníctva, aby špecifické záväzky mohli byť skutočne účinné. Pri spracovávaní týchto odporúčaní sa pracovná skupina sústredí na
a) vypracovanie mnohostranných pravidiel a postupov vzťahujúcich sa na prístup na trh, aby sa zaistilo, že domáce regulačné predpisy
i) sa opierajú o objektívne a transparentné kritériá, ako je kompetencia a spôsobilosť dodávať službu;
ii) nie sú ťažšie, ako je nevyhnutné na zabezpečenie kvality služby, čím sa uľahčí účinná liberalizácia účtovníckych služieb;
b) používanie medzinárodných noriem a tým podporí spoluprácu s príslušnými medzinárodnými organizáciami vymedzenými v článku VI ods. 5b) tak, aby sa stal odsek 5 článku VII úplne účinný;
c) uľahčenie účinného uplatňovania článku VI ods. 6 Dohody stanovením smerníc pre uznanie kvalifikácií.
Pri vypracovávaní týchto pravidiel a postupov bude Pracovná skupina brať do úvahy dôležitosť vládnych a mimovládnych orgánov regulujúcich profesionálne služby.
ROZHODNUTIE
o pristúpení k Dohode o vládnom obstarávaní
1. Ministri vyzývajú Výbor pre vládne obstarávanie ustanovený v súlade s Dohodou o vládnom obstarávaní podľa prílohy 4b) Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie, aby upresnili nasledujúce:
a) člen, ktorý má záujem o pristúpenie podľa článku XXIV ods. 2 Dohody o vládnom obstarávaní, bude o tom informovať generálneho riaditeľa WTO a predloží príslušné informácie vrátane rozsahu

ponuky na začlenenie do Prílohy I s ohľadom na príslušné ustanovenia Dohody, najmä článok I, a ak je to vhodné, článok V;
b) oznámenie sa rozošle všetkým členom Dohody;
c) člen, ktorý má záujem o pristúpenie, uskutoční konzultácie so zúčastnenými členmi o podmienkach prístupu k Dohode;
d) Výbor pre vládne obstarávanie s cieľom uľahčiť pristúpenie zriadi Pracovnú skupinu, ak o to príslušný člen alebo ktorákoľvek strana Dohody požiada. Pracovná skupina by mala preskúmať
i) rozsah ponuky predloženej žiadajúcim členom a
ii) príslušnú informáciu týkajúcu sa vývozných príležitostí na trhoch zúčastnených členov, berúc do úvahy existujúce a potenciálne vývozné schopnosti žiadajúceho člena a vývozné príležitosti pre zúčastnených členov na trhu žiadajúceho člena;
e) ak sa Výbor pre vládne obstarávanie rozhodne schváliť podmienky pristúpenia vrátane zoznamov pristupujúceho člena, uloží tento člen u generálneho riaditeľa WTO listinu o pristúpení, ktorá obsahuje takto dohodnuté podmienky. Zoznamy pristupujúceho člena v anglickom, francúzskom a španielskom jazyku budú prílohou dohody;
f) pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO sa uvedené postupy použijú mutatis mutandis k zmluvným stranám GATT 1947, ktoré majú záujem o pristúpenie, a úlohy určené generálnemu riaditeľovi WTO vykoná generálny riaditeľ zmluvných strán GATT 1947.
2. Berie sa na vedomie, že rozhodnutie Výboru pre vládne obstarávanie sa prijíma na základe jednomyseľnosti. Rovnako sa berie na vedomie, že doložka o neuplatňovaní článku XXIV ods. 11 platí pre ktorúkoľvek zúčastnenú stranu.

ROZHODNUTIE
o uplatňovaní a preskúmaní Dohovoru o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov

Ministri,
odvolávajúc sa na rozhodnutie z 22. februára 1994, podľa ktorého existujúce pravidlá a postupy GATT 1947 v oblasti urovnávania sporov ostanú v platnosti do dňa nadobudnutia platnosti Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie;
vyzývajú príslušné Rady a Výbory, aby pokračovali v činnosti súvisiacej s urovnávaním sporov s cieľom prerokovávať akékoľvek spory, na ktoré bola prednesená žiadosť o konzultácie pred týmto dátumom;
vyzývajú Ministerskú konferenciu, aby skončila preskúmanie všetkých pravidiel a postupov pri urovnávaní sporov v rámci Svetovej obchodnej organizácie v priebehu štyroch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a aby na svojom prvom zasadnutí po skončení preskúmania rozhodla, či sa bude pokračovať v uplatňovaní týchto pravidiel a postupov na urovnávanie sporov alebo sa zmenia, alebo sa skončí ich platnosť.

DOHOVOR
o záväzkoch vo finančných službách

Účastníkom Uruguajského kola sa umožnilo prevziať špecifické záväzky vo finačných službách podľa Všeobecnej dohody o obchode so službami (ďalej len „Dohoda") na základe postupu, ktorý je rozdielny od postupu uvedeného v ustanoveniach časti III Dohody. Dohodlo sa, že tento postup sa môže použiť, ak sa budú uplatňovať tieto ustanovenia:
i) nie je v rozpore s ustanoveniami Dohody;
ii) nepoškodí právo žiadneho člena zapísať do listiny svoje špecifické záväzky v súlade s postupom podľa časti III Dohody;
iii) z nej vyplývajúce špecifické záväzky sa budú uplatňovať na základe najvyšších výhod;
iv) nevytvára žiaden predpoklad o stupni libealizácie, ku ktorému sa člen zaväzuje podľa Dohody.
Zainteresovaní členovia na základe rokovaní a s výhradou podmienok a obmedzení v prípadoch, ak sú vymedzené, zapísali do svojich listín špecifické záväzky v súlade s uvedeným prístupom.
A. Zachovanie existujúceho stavu
Akékoľvek podmienky a obmedzenia záväzkov uvedené ďalej sa obmedzia na existujúce nevyhovujúce opatrenia.
B. Prístup na trh
Monopolné práva
1. Dodatkom k článku VIII Dohody sa budú používať tieto ustanovenia:
Každý člen zapíše do svojej listiny, ktorá sa týka finančných služieb, existujúce monopolné práva a bude sa snažiť ich odstrániť alebo znížiť ich rozsah. Napriek odseku 1b) Prílohy o finančných službách sa tento odsek uplatní na činnosti, ktoré sú uvedené v odseku 1b) iii) Prílohy.
Finančné služby zabezpečované verejnoprávnymi subjektmi

2. Napriek článku XIII Dohody každý člen zabezpečí, aby sa dodávateľom finančných služieb ktoréhokoľvek ďalšieho člena založeným na jeho území poskytlo zaobchádzanie podľa najvyšších výhod a národné zaobchádzanie pri nákupe alebo získaní finančných služieb verejnoprávnymi subjektmi člena na jeho území.
Zahraničný obchod
3. Každý člen povolí dodávateľom finančných služieb bez trvalého sídla, aby ako hlavní dodávatelia dodávali cez sprostredkovateľa alebo ako sprostredkovateľ a podľa záväzkov a podmienok, ktoré umožňujú národné zaobchádzanie, tieto služby:
a) poistenie rizík súvisiacich
i) s námornou dopravou a komerčnou leteckou dopravou, s kozmickým štartom a dopravou takto uskutočnenou (vrátane satelitov) a týmto poistením pokrývať časť alebo celok týchto elementov: prepravovaný tovar, vozidlá prepravujúce tovar a všetky záväzky z toho vyplývajúce; a
ii) s tovarom v medzinárodnom tranzite;
b) pripoistenie, spätné odstúpenie a pomocné poisťovacie služby uvedené v odseku 5 a) iv) Prílohy;
c) poskytovanie a prevod finančných informácií a spracovanie finančných dát uvedených v odseku 5 a) xv) Prílohy a poradenské a iné pomocné služby okrem sprostredkovania vzťahujúcemu sa k bankovníctvu a k ostatným finančným službám podľa odseku 5 a) xvi) Prílohy.
4. Každý člen povolí svojim občanom kupovať na území ktoréhokoľvek iného člena finančné služby uvedené v
a) odseku 3 a);
b) odseku 3 b) a
c) odsekoch 5 a) v) až xvi) Prílohy.
Komerčná prítomnosť
5. Každý člen poskytne dodávateľom finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena právo založiť alebo rozšíriť na jeho území komerčnú prítomnosť vrátane cestou získania existujúcich podnikov.
6. Člen môže stanoviť podmienky a postupy na povolenie založenia alebo rozšírenia komerčnej prítomnosti, ak tieto podmienky a postupy neobchádzajú záväzky člena podľa odseku 5 a sú zlučiteľné s ostatnými povinnosťami uvedenými v Dohode.
Nové finančné služby
7. Člen povolí dodávateľom finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena založeným na jeho území ponúkať na jeho území akúkoľvek novú finančnú službu.
Prenos informácií a spracovanie informácií
8. Žiaden člen neprijme opatrenia, ktoré by bránili prevodu informácií alebo spracovaniu finančných informácií vrátane prenosu dát elektronickými prostriedkami, alebo opatrenia, ktoré za podmienky, že pravidlá dovozu sú zlučiteľné s medzinárodnými dohodami, bránia prevodu zariadení v prípadoch, keď sú takéto prevody informácií, spracovanie finančných informácií alebo prevod zariadení nevyhnutné na vedenie bežného obchodu dodávateľom finančných služieb. Nič v tomto odseku neobmedzuje právo člena chrániť osobné údaje, osobné súkromie a dôvernosť jednotlivých záznamov a účtov, ak sa takéto právo nepoužije na obchádzanie ustanovení tejto Dohody.
Dočasný vstup personálu
9. a) Každý člen povolí dočasný vstup na svoje územie uvedenému personálu dodávateľa finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena, ktorý zakladá alebo už založil komerčnú prítomnosť na území člena:
i) vedúcemu riadiacemu personálu, ktorý vlastní zákonom chránené informácie potrebné na riadenie, kontrolu a výkon služieb dodávateľa finančných služieb a
ii) prevádzkovým odborníkom dodávateľa finančných služieb.
b) Každý člen povolí, s výnimkou dostupnosti kvalifikovaného personálu na svojom území, dočasný vstup na svoje územie uvedenému personálu, ktorý je spojený s komerčnou prítomnosťou dodávateľa finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena:
i) odborníkom v oblasti počítačových služieb, telekomunikačných služieb a účtovníctva dodávateľa finančnej služby a
ii) odborníkom v oblasti poistnej matematiky a práva.
Nediskriminačné opatrenia
10. Každý člen sa bude usilovať odstrániť alebo obmedziť akékoľvek významné nepriaznivé vplyvy na dodávateľov finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena, ktoré sa týkajú
a) nediskriminačných opatrení, ktoré bránia dodávateľom finančných služieb ponúkať na území člena formou stanovenou členom, všetky finančné služby povolené členom;

b) nediskriminačných opatrení, ktoré obmedzujú rozšírenie aktivít dodávateľov finančných služieb na celé územie člena;
c) opatrenia člena, keď takýto člen uplatňuje tie isté opatrenia na dodávky ako bankových služieb, tak i služieb v oblasti cenných papierov a dodávateľ finančnej služby ktoréhokoľvek iného člena sústreďuje svoju činnosť na poskytovanie služieb v oblasti cenných papierov a
d) iných opatrení, ktoré, aj keď rešpektujú ustanovenia Dohody, nepriaznivo ovplyvňujú schopnosť dodávateľov finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena, aby pracovali, súťažili alebo vstupovali na trh člena;
za predpokladu, že by akékoľvek opatrenie prijaté podľa tohto odseku nespravodlivo diskriminovalo dodávateľa finančných služieb člena, ktorý takéto opatrenie prijíma.
11. Ak ide o nediskriminačné opatrenia podľa odsekov 10 a) a b), bude sa člen snažiť neobmedziť alebo nelimitovať súčasný stupeň trhových príležitostí a výhod, ktoré už na území člena majú dodávatelia finančných služieb všetkých ostatných členov ako skupina za predpokladu, že tento záväzok nebude mať za následok nespravodlivú diskrimináciu dodávateľov finančných služieb člena uplatňujúceho takéto opatrenia.
C. Národné zaobchádzanie
1. Podľa podmienok, ktoré poskytujú národné zaobchádzanie, poskytne každý člen dodávateľom finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena založeným na jeho území prístup k platobným a zúčtovacím systémom prevádzkovaným verejnoprávnymi subjektmi a k oficiálnymi finančnými a refinančnými zariadeniami, ktoré sú dostupné pri normálnom spôsobe bežného obchodovania. Tento odsek nie je myslený tak, aby poskytoval prístup k požičiavateľovi poslednej inštancie člena.
2. Ak členstvo, účasť alebo prístup k akémukoľvek samoregulujúcemu orgánu, burze, alebo trhu cenných papierov, alebo výmene termínovaných obchodov, k zúčtovacej agentúre, alebo k akejkoľvek inej asociácii alebo organizácii je potrebné na to, aby dodávatelia finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena dodávali finančné služby na rovnakom základe ako dodávatelia finančných služieb člena, alebo ak člen priamo alebo nepriamo poskytuje takýmto subjektom výsady alebo výhody pri dodávaní finančných služieb, člen zabezpečí, aby takéto subjekty poskytli národné zaobchádzanie dodávateľom finančných služieb ktoréhokoľvek iného člena majúceho sídlo na území člena.
D. Definície
Pre potreby tohto postupu:
1. Dodávateľ finančných služieb – nerezident – je dodávateľom finančnej služby, ktorý dodáva finančnú službu na územie iného člena z podniku umiestneného na území iného člena, bez ohľadu na to, či takýto dodávateľ finančných služieb má alebo nemá komerčnú prítomnosť na území člena, na ktoré je finančná služba dodávaná.
2. Výraz „komerčná prítomnosť" znamená podnik na území člena, ktorý poskytuje finančné služby a zahŕňa úplne alebo čiastočne vlastnené dcérske spoločnosti, spoločné podniky, partnerstvo, individuálne vlastníctvo, franchising, pobočky podniku, zastupiteľské kancelárie alebo iné organizácie.
3. Nová finančná služba je služba finančnej povahy vrátane služieb súvisiacich s existujúcimi alebo novými produktmi alebo so spôsobom dodávania produktov, akými sa produkty dodávajú, ktorú neposkytuje žiaden dodávateľ finančných služieb na území určitého člena, ale ktorá sa poskytuje na území iného člena.

Príloha k č. 152/2000 Z. z.

A G R E E M E N T

ESTABLISHING THE WORLD TRADE ORGANIZATION

TABLE OF CONTENTS

FINAL ACT EMBODYING THE RESULTS OF THE URUGUAY ROUND OF MULTILATERAL TRADE NEGOTIATIONS ... 1996
AGREEMENT ESTABLISHING THE WORLD TRADE ORGANIZATION ... 1997
ANNEX 1 ... 2005
ANNEX 1A: MULTILATERAL AGREEMENTS ON TRADE IN GOODS ... 2005
General Agreement on Tariffs and Trade 1994 ... 2006
Understanding on the Interpretation of Article II:l(b) of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 ... 2008
Understanding on the Interpretation of Article XVII of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 ... 2009
Understanding on the Balance-of-Payments Provisions of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 ... 2010
Understanding on the Interpretation of Article XXIV of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 ... 2013
Understanding in Respect of Waivers of Obligations under the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 ... 2015
Understanding on the Interpretation of Article XXVIII of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 ... 2016
Marrakesh Protocol to the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 ... 2017
Agreement on Agriculture ... 2018
Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures ... 2035
Agreement on Textiles and Clothing ... 2044
Agreement on Technical Barriers to Trade ... 2069
Agreement on Trade-Related Investment Measures ... 2084
Agreement on Implementation of Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 ... 2087
Agreement on Implementation of Article VII of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 ... 2102
Agreement on Preshipment Inspection ... 2121
Agreement on Rules of Origin ... 2127
Agreement on Import Licensing Procedures ... 2134
Agreement on Subsidies and Countervailing Measures ... 2139
Agreement on Safeguards ... 2169
ANNEX 1B: General Agreement on Trade in Services ... 2175
ANNEX 1C: Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights ... 2201
ANNEX 2: Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes ... 2222
ANNEX 3: Trade Policy Review Mechanism ... 2239
ANNEX 4: Plurilateral Trade Agreements ... 2241
Agreement on Trade in Civil Aircraft ... 2241
Agreement on Government Procurement ... 2241
International Dairy Agreement ... 2241
International Bovine Meat Agreement ... 2241

MINISTERIAL DECISIONS AND DECLARATIONS

Decision on Measures in Favour of Least-Developed Countries ... 2242
Declaration on the Contribution of the World Trade Organization to Achieving Greater Coherence in Global Economic Policymaking ... 2243
Decision on Notification Procedures ... 2244
Declaration on the Relationship of the World Trade Organization with the International Monetary Fund ... 2246
Decision on Measures Concerning the Possible Negative Effects of the Reform Programme on Least-Developed and Net Food-Importing Developing Countries ... 2247
Decision on Notification of First Integration under Article 2.6 of the Agreement on Textiles and Clothing ... 2248
Decision on Proposed Understanding on WTO-ISO Standards Information System ... 2249
Decision on Review of the ISO/IEC Information Centre Publication ... 2250

Decision on Anti-Circumvention 2251
Decision on Review of Article 17.6 of the Agreement on Implementation of Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 2252
Declaration on Dispute Settlement Pursuant to the Agreement on Implementation of Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 or Part V of the Agreement on Subsidies and Countervailing Measures 2253
Decision Regarding Cases where Customs Administrations Have Reasons to Doubt the Truth or Accuracy of the Declared Value 2254
Decision on Texts Relating to Minimum Values and Imports by Sole Agents, Sole Distributors and Sole Concessionaires 2255
Decision on Institutional Arrangements for the General Agreement on Trade in Services 2256
Decision on Certain Dispute Settlement Procedures for the General Agreement on Trade in Services 2257
Decision on Trade in Services and the Environment 2258
Decision on Negotiations on Movement of Natural Persons 2259
Decision on Financial Services 2260
Decision on Negotiations on Maritime Transport Services 2261
Decision on Negotiations on Basic Telecommunications 2262
Decision on Professional Services 2263
Decision on Accession to the Agreement on Government Procurement 2264
Decision on the Application and Review of the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes 2265

UNDERSTANDING ON COMMITMENTS IN FINANCIAL SERVICES 2266

LIST OF ABBREVIATIONS

AMS	Aggregate Measurement of Support (in Agreement on Agriculture)
BISD	Basic Instruments and Selected Documents (published by GATT)
CCC	Customs Co-operation Council
CCC Secretariat	Secretariat of the Customs Co-operation Council
Dispute Settlement Understanding/DSU	Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes
DSB	Dispute Settlement Body
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations
GATS	General Agreement on Trade in Services
GATT 1994	General Agreement on Tariffs and Trade 1994
HS	Harmonized Commodity Description and Coding System
IMF	International Monetary Fund
ISO	International Organization for Standardization
ISO/IEC	ISO/International Electrotechnical Commission
MFA	Arrangement Regarding International Trade in Textiles
PGE	Permanent Group of Experts (in Agreement on Subsidies and Countervailing Measures)
SCM	Subsidies and Countervailing Measures
Secretariat	Secretariat of the World Trade Organization
SSG	Special Safeguard (in Agreement on Agriculture)
ST	Special Treatment (in Annex 5, Agreement on Agriculture)
TMB	Textiles Monitoring Body
TPRB	Trade Policy Review Body
TPRM	Trade Policy Review Mechanism
TRIMs	Trade-Related Investment Measures
TRIPS	Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights
TSB	Textiles Surveillance Body
World Bank	International Bank for Reconstruction and Development
WTO	World Trade Organization
WTO Agreement	Agreement Establishing the World Trade Organization

FINAL ACT EMBODYING THE RESULTS OF THE URUGUAY ROUND OF MULTILATERAL TRADE NEGOTIATIONS

1. Having met in order to conclude the Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiations, representatives of the governments and of the European Communities, members of the Trade Negotiations Committee, *agree* that the Agreement Establishing the World Trade Organization (referred to in this Final Act as the „WTO Agreement"), the Ministerial Declarations and Decisions, and the Understanding on Commitments in Financial Services, as annexed hereto, embody the results of their negotiations and form an integral part of this Final Act.

2. By signing the present Final Act, the representatives *agree*

(a) to submit, as appropriate, the WTO Agreement for the consideration of their respective competent authorities with a view to seeking approval of the Agreement in accordance with their procedures; and

(b) to adopt the Ministerial Declarations and Decisions.

3. The representatives *agree* on the desirability of acceptance of the WTO Agreement by all participants in the Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiations (hereinafter referred to as „participants") with a view to its entry into force by 1 January 1995, or as early as possible thereafter. Not later than late 1994, Ministers will meet, in accordance with the final paragraph of the Punta del Este Ministerial Declaration, to decide on the international implementation of the results, including the timing of their entry into force.

4. The representatives *agree* that the WTO Agreement shall be open for acceptance as a whole, by signature or otherwise, by all participants pursuant to Article XIV thereof. The acceptance and entry into force of a Plurilateral Trade Agreement included in Annex 4 of the WTO Agreement shall be governed by the provisions of that Plurilateral Trade Agreement.

5. Before accepting the WTO Agreement, participants which are not contracting parties to the General Agreement on Tariffs and Trade must first have concluded negotiations for their accession to the General Agreement and become contracting parties thereto. For participants which are not contracting parties to the General Agreement as of the date of the Final Act, the Schedules are not definitive and shall be subsequently completed for the purpose of their accession to the General Agreement and acceptance of the WTO Agreement.

6. This Final Act and the texts annexed hereto shall be deposited with the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the General Agreement on Tariffs and Trade who shall promptly furnish to each participant a certified copy thereof.

DONE at Marrakesh this fifteenth day of April one thousand nine hundred and ninety-four, in a single copy, in the English, French and Spanish languages, each text being authentic.

[List of signatures to be included in the treaty copy of the Final Act for signature.]

AGREEMENT ESTABLISHING THE
WORLD TRADE ORGANIZATION

The *Parties* to this Agreement,

Recognizing that their relations in the field of trade and economic endeavour should be conducted with a view to raising standards of living, ensuring full employment and a large and steadily growing volume of real income and effective demand, and expanding the production of and trade in goods and services, while allowing for the optimal use of the world's resources in accordance with the objective of sustainable development, seeking both to protect and preserve the environment and to enhance the means for doing so in a manner consistent with their respective needs and concerns at different levels of economic development,

Recognizing further that there is need for positive efforts designed to ensure that developing countries, and especially the least developed among them, secure a share in the growth in international trade commensurate with the needs of their economic development,

Being desirous of contributing to these objectives by entering into reciprocal and mutually advantageous arrangements directed to the substantial reduction of tariffs and other barriers to trade and to the elimination of discriminatory treatment in international trade relations,

Resolved, therefore, to develop an integrated, more viable and durable multilateral trading system encompassing the General Agreement on Tariffs and Trade, the results of past trade liberalization efforts, and all of the results of the Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiations,

Determined to preserve the basic principles and to further the objectives underlying this multilateral trading system,

Agree as follows:

Article I

Establishment of the Organization

The World Trade Organization (hereinafter referred to as „the WTO") is hereby established.

Article II

Scope of the WTO

1. The WTO shall provide the common institutional framework for the conduct of trade relations among its Members in matters related to the agreements and associated legal instruments included in the Annexes to this Agreement.

2. The agreements and associated legal instruments included in Annexes 1, 2 and 3 (hereinafter referred to as „Multilateral Trade Agreements") are integral parts of this Agreement, binding on all Members.

3. The agreements and associated legal instruments included in Annex 4 (hereinafter referred to as „Plurilateral Trade Agreements") are also part of this Agreement for those Members that have accepted them, and are binding on those Members. The Plurilateral Trade Agreements do not create either obligations or rights for Members that have not accepted them.

4. The General Agreement on Tariffs and Trade 1994 as specified in Annex 1A (hereinafter referred to as „GATT 1994") is legally distinct from the General Agreement on Tariffs and Trade, dated 30 October 1947, annexed to the Final Act Adopted at the Conclusion of the Second Session of the Preparatory Committee of the United Nations Conference on Trade and Employment, as subsequently rectified, amended or modified (hereinafter referred to as „GATT 1947";).

Article III

Functions of the WTO

1. The WTO shall facilitate the implementation, administration and operation, and further the objectives, of this Agreement and of the Multilateral Trade Agreements, and shall also provide the framework for the implementation, administration and operation of the Plurilateral Trade Agreements.

2. The WTO shall provide the forum for negotiations among its Members concerning their multilateral trade relations in matters dealt with under the agreements in the Annexes to this Agreement. The WTO may also provide a forum for further negotiations among its Members concerning their multilateral trade relations, and a framework for the implementation of the results of such negotiations, as may be decided by the Ministerial Conference.

3. The WTO shall administer the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes (hereinafter referred to as the „Dispute Settlement Understanding" or „DSU") in Annex 2 to this Agreement.

4. The WTO shall administer the Trade Policy Review Mechanism (hereinafter referred to as the „TPRM“) provided for in Annex 3 to this Agreement.

5. With a view to achieving greater coherence in global economic policy-making, the WTO shall cooperate, as appropriate, with the International Monetary Fund and with the International Bank for Reconstruction and Development and its affiliated agencies.

Article IV

Structure of the WTO

1. There shall be a Ministerial Conference composed of representatives of all the Members, which shall meet at least once every two years. The Ministerial Conference shall carry out the functions of the WTO and take actions necessary to this effect. The Ministerial Conference shall have the authority to take decisions on all matters under any of the Multilateral Trade Agreements, if so requested by a Member, in accordance with the specific requirements for decision-making in this Agreement and in the relevant Multilateral Trade Agreement.

2. There shall be a General Council composed of representatives of all the Members, which shall meet as appropriate. In the intervals between meetings of the Ministerial Conference, its functions shall be conducted by the General Council. The General Council shall also carry out the functions assigned to it by this Agreement. The General Council shall establish its rules of procedure and approve the rules of procedure for the Committees provided for in paragraph 7.

3. The General Council shall convene as appropriate to discharge the responsibilities of the Dispute Settlement Body provided for in the Dispute Settlement Understanding. The Dispute Settlement Body may have its own chairman and shall establish such rules of procedure as it deems necessary for the fulfilment of those responsibilities.

4. The General Council shall convene as appropriate to discharge the responsibilities of the Trade Policy Review Body provided for in the TPRM. The Trade Policy Review Body may have its own chairman and shall establish such rules of procedure as it deems necessary for the fulfilment of those responsibilities.

5. There shall be a Council for Trade in Goods, a Council for Trade in Services and a Council for Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (hereinafter referred to as the „Council for TRIPS“), which shall operate under the general guidance of the General Council. The Council for Trade in Goods shall oversee the functioning of the Multilateral Trade Agreements in Annex 1A. The Council for Trade in Services shall oversee the functioning of the General Agreement on Trade in Services (hereinafter referred to as „GATS“). The Council for TRIPS shall oversee the functioning of the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (hereinafter referred to as the „Agreement on TRIPS“). These Councils shall carry out the functions assigned to them by their respective agreements and by the General Council. They shall establish their respective rules of procedure subject to the approval of the General Council. Membership in these Councils shall be open to representatives of all Members. These Councils shall meet as necessary to carry out their functions.

6. The Council for Trade in Goods, the Council for Trade in Services and the Council for TRIPS shall establish subsidiary bodies as required. These subsidiary bodies shall establish their respective rules of procedure subject to the approval of their respective Councils.

7. The Ministerial Conference shall establish a Committee on Trade and Development, a Committee on Balance-of-Payments Restrictions and a Committee on Budget, Finance and Administration, which shall carry out the functions assigned to them by this Agreement and by the Multilateral Trade Agreements, and any additional functions assigned to them by the General Council, and may establish such additional Committees with such functions as it may deem appropriate. As part of its functions, the Committee on Trade and Development shall periodically review the special provisions in the Multilateral Trade Agreements in favour of the least-developed country Members and report to the General Council for appropriate action. Membership in these Committees shall be open to representatives of all Members.

8. The bodies provided for under the Plurilateral Trade Agreements shall carry out the functions assigned to them under those Agreements and shall operate within the institutional framework of the WTO. These bodies shall keep the General Council informed of their activities on a regular basis.

Article V

Relations with Other Organizations

1. The General Council shall make appropriate arrangements for effective cooperation with other intergovernmental organizations that have responsibilities related to those of the WTO.

2. The General Council may make appropriate arrangements for consultation and cooperation with non-governmental organizations concerned with matters related to those of the WTO.

Article VI

The Secretariat

1. There shall be a Secretariat of the WTO (hereinafter referred to as „the Secretariat") headed by a Director-General.

2. The Ministerial Conference shall appoint the Director-General and adopt regulations setting out the powers, duties, conditions of service and term of office of the Director-General.

3. The Director-General shall appoint the members of the staff of the Secretariat and determine their duties and conditions of service in accordance with regulations adopted by the Ministerial Conference.

4. The responsibilities of the Director-General and of the staff of the Secretariat shall be exclusively international in character. In the discharge of their duties, the Director-General and the staff of the Secretariat shall not seek or accept instructions from any government or any other authority external to the WTO. They shall refrain from any action which might adversely reflect on their position as international officials. The Members of the WTO shall respect the international character of the responsibilities of the Director-General and of the staff of the Secretariat and shall not seek to influence them in the discharge of their duties.

Article VII

Budget and Contributions

1. The Director-General shall present to the Committee on Budget, Finance and Administration the annual budget estimate and financial statement of the WTO. The Committee on Budget, Finance and Administration shall review the annual budget estimate and the financial statement presented by the Director-General and make recommendations thereon to the General Council. The annual budget estimate shall be subject to approval by the General Council.

2. The Committee on Budget, Finance and Administration shall propose to the General Council financial regulations which shall include provisions setting out:

(a) the scale of contributions apportioning the expenses of the WTO among its Members; and

(b the measures to be taken in respect of Members in arrears.

The financial regulations shall be based, as far as practicable, on the regulations and practices of GATT 1947.

3. The General Council shall adopt the financial regulations and the annual budget estimate by a two-thirds majority comprising more than half of the Members of the WTO.

4. Each Member shall promptly contribute to the WTO its share in the expenses of the WTO in accordance with the financial regulations adopted by the General Council.

Article VIII

Status of the WTO

1. The WTO shall have legal personality, and shall be accorded by each of its Members such legal capacity as may be necessary for the exercise of its functions.

2. The WTO shall be accorded by each of its Members such privileges and immunities as are necessary for the exercise of its functions.

3. The officials of the WTO and the representatives of the Members shall similarly be accorded by each of its Members such privileges and immunities as are necessary for the independent exercise of their functions in connection with the WTO.

4. The privileges and immunities to be accorded by a Member to the WTO, its officials, and the representatives of its Members shall be similar to the privileges and immunities stipulated in the Convention on the Privileges and Immunities of the Specialized Agencies, approved by the General Assembly of the United Nations on 21 November 1947.

5. The WTO may conclude a headquarters agreement.

Article IX

Decision-Making

1. The WTO shall continue the practice of decision-making by consensus followed under GATT 1947.[1] Except as otherwise provided, where a decision cannot be arrived at by consensus, the matter at issue shall be decided

[1] The body concerned shall be deemed to have decided by concensus on a matter submitted for its consideration, if no Member, present at the meeting when the decision is taken, formally objects to the proposed decision.

by voting. At meetings of the Ministerial Conference and the General Council, each Member of the WTO shall have one vote. Where the European Communities exercise their right to vote, they shall have a number of votes equal to the number of their member States[2] which are Members of the WTO. Decisions of the Ministerial Conference and the General Council shall be taken by a majority of the votes cast, unless otherwise provided in this Agreement or in the relevant Multilateral Trade Agreement.[3]

2. The Ministerial Conference and the General Council shall have the exclusive authority to adopt interpretations of this Agreement and of the Multilateral Trade Agreements. In the case of an interpretation of a Multilateral Trade Agreement in Annex 1, they shall exercise their authority on the basis of a recommendation by the Council overseeing the functioning of that Agreement. The decision to adopt an interpretation shall be taken by a three-fourths majority of the Members. This paragraph shall not be used in a manner that would undermine the amendment provisions in Article X.

3. In exceptional circumstances, the Ministerial Conference may decide to waive an obligation imposed on a Member by this Agreement or any of the Multilateral Trade Agreements, provided that any such decision shall be taken by three fourths[4] of the Members unless otherwise provided for in this paragraph.

(a) A request for a waiver concerning this Agreement shall be submitted to the Ministerial Conference for consideration pursuant to the practice of decision-making by consensus. The Ministerial Conference shall establish a time-period, which shall not exceed 90 days, to consider the request. If consensus is not reached during the time-period, any decision to grant a waiver shall be taken by three fourths4 of the Members.

(b) A request for a waiver concerning the Multilateral Trade Agreements in Annexes 1A or 1B or 1C and their annexes shall be submitted initially to the Council for Trade in Goods, the Council for Trade in Services or the Council for TRIPS, respectively, for consideration during a time-period which shall not exceed 90 days. At the end of the time-period, the relevant Council shall submit a report to the Ministerial Conference.

4. A decision by the Ministerial Conference granting a waiver shall state the exceptional circumstances justifying the decision, the terms and conditions governing the application of the waiver, and the date on which the waiver shall terminate. Any waiver granted for a period of more than one year shall be reviewed by the Ministerial Conference not later than one year after it is granted, and thereafter annually until the waiver terminates. In each review, the Ministerial Conference shall examine whether the exceptional circumstances justifying the waiver still exist and whether the terms and conditions attached to the waiver have been met. The Ministerial Conference, on the basis of the annual review, may extend, modify or terminate the waiver.

5. Decisions under a Plurilateral Trade Agreement, including any decisions on interpretations and waivers, shall be governed by the provisions of that Agreement.

Article X

Amendments

1. Any Member of the WTO may initiate a proposal to amend the provisions of this Agreement or the Multilateral Trade Agreements in Annex 1 by submitting such proposal to the Ministerial Conference. The Councils listed in paragraph 5 of Article IV may also submit to the Ministerial Conference proposals to amend the provisions of the corresponding Multilateral Trade Agreements in Annex 1 the functioning of which they oversee. Unless the Ministerial Conference decides on a longer period, for a period of 90 days after the proposal has been tabled formally at the Ministerial Conference any decision by the Ministerial Conference to submit the proposed amendment to the Members for acceptance shall be taken by consensus. Unless the provisions of paragraphs 2, 5 or 6 apply, that decision shall specify whether the provisions of paragraphs 3 or 4 shall apply. If consensus is reached, the Ministerial Conference shall forthwith submit the proposed amendment to the Members for acceptance. If consensus is not reached at a meeting of the Ministerial Conference within the established period, the Ministerial Conference shall decide by a two-thirds majority of the Members whether to submit the proposed amendment to the Members for acceptance. Except as provided in paragraphs 2, 5 and 6, the provisions of paragraph 3 shall apply to the proposed amendment, unless the Ministerial Conference decides by a three-fourths majority of the Members that the provisions of paragraph 4 shall apply.

2. Amendments to the provisions of this Article and to the provisions of the following Articles shall take effect only upon acceptance by all Members:

Article IX of this Agreement;

Articles I and II of GATT 1994;

---

[2] The number of votes of the European Communities and their member States shall in no case exceed the number of the member States of the European Communities.

[3] Decisions by the general Council when convened as the Dispute Settlement Body shall be taken only in accordance with the provisions of paragraph 4 of Article 2 of the Dispute Settlement Understanding.

[4] A decision to grant a waiver in respect of any obligation subject to a transition period or a period for staged implementation that the requesting Member has not performed by the end of the relevant period shall be taken only by consensus.

Article II:1 of GATS;

Article 4 of the Agreement on TRIPS.

3. Amendments to provisions of this Agreement, or of the Multilateral Trade Agreements in Annexes 1A and 1C, other than those listed in paragraphs 2 and 6, of a nature that would alter the rights and obligations of the Members, shall take effect for the Members that have accepted them upon acceptance by two thirds of the Members and thereafter for each other Member upon acceptance by it. The Ministerial Conference may decide by a three-fourths majority of the Members that any amendment made effective under this paragraph is of such a nature that any Member which has not accepted it within a period specified by the Ministerial Conference in each case shall be free to withdraw from the WTO or to remain a Member with the consent of the Ministerial Conference.

4. Amendments to provisions of this Agreement or of the Multilateral Trade Agreements in Annexes 1A and 1C, other than those listed in paragraphs 2 and 6, of a nature that would not alter the rights and obligations of the Members, shall take effect for all Members upon acceptance by two thirds of the Members.

5. Except as provided in paragraph 2 above, amendments to Parts I, II and III of GATS and the respective annexes shall take effect for the Members that have accepted them upon acceptance by two thirds of the Members and thereafter for each Member upon acceptance by it. The Ministerial Conference may decide by a three-fourths majority of the Members that any amendment made effective under the preceding provision is of such a nature that any Member which has not accepted it within a period specified by the Ministerial Conference in each case shall be free to withdraw from the WTO or to remain a Member with the consent of the Ministerial Conference. Amendments to Parts IV, V and VI of GATS and the respective annexes shall take effect for all Members upon acceptance by two thirds of the Members.

6. Notwithstanding the other provisions of this Article, amendments to the Agreement on TRIPS meeting the requirements of paragraph 2 of Article 71 thereof may be adopted by the Ministerial Conference without further formal acceptance process.

7. Any Member accepting an amendment to this Agreement or to a Multilateral Trade Agreement in Annex 1 shall deposit an instrument of acceptance with the Director-General of the WTO within the period of acceptance specified by the Ministerial Conference.

8. Any Member of the WTO may initiate a proposal to amend the provisions of the Multilateral Trade Agreements in Annexes 2 and 3 by submitting such proposal to the Ministerial Conference. The decision to approve amendments to the Multilateral Trade Agreement in Annex 2 shall be made by consensus and these amendments shall take effect for all Members upon approval by the Ministerial Conference. Decisions to approve amendments to the Multilateral Trade Agreement in Annex 3 shall take effect for all Members upon approval by the Ministerial Conference.

9. The Ministerial Conference, upon the request of the Members parties to a trade agreement, may decide exclusively by consensus to add that agreement to Annex 4. The Ministerial Conference, upon the request of the Members parties to a Plurilateral Trade Agreement, may decide to delete that Agreement from Annex 4.

10. Amendments to a Plurilateral Trade Agreement shall be governed by the provisions of that Agreement.

Article XI

Original Membership

1. The contracting parties to GATT 1947 as of the date of entry into force of this Agreement, and the European Communities, which accept this Agreement and the Multilateral Trade Agreements and for which Schedules of Concessions and Commitments are annexed to GATT 1994 and for which Schedules of Specific Commitments are annexed to GATS shall become original Members of the WTO.

2. The least-developed countries recognized as such by the United Nations will only be required to undertake commitments and concessions to the extent consistent with their individual development, financial and trade needs or their administrative and institutional capabilities.

Article XII

Accession

1. Any State or separate customs territory possessing full autonomy in the conduct of its external commercial relations and of the other matters provided for in this Agreement and the Multilateral Trade Agreements may accede to this Agreement, on terms to be agreed between it and the WTO. Such accession shall apply to this Agreement and the Multilateral Trade Agreements annexed thereto.

2. Decisions on accession shall be taken by the Ministerial Conference. The Ministerial Conference shall approve the agreement on the terms of accession by a two-thirds majority of the Members of the WTO.

3. Accession to a Plurilateral Trade Agreement shall be governed by the provisions of that Agreement.

Article XIII

Non-Application of Multilateral Trade Agreements between Particular Members

1. This Agreement and the Multilateral Trade Agreements in Annexes 1 and 2 shall not apply as between any Member and any other Member if either of the Members, at the time either becomes a Member, does not consent to such application.

2. Paragraph 1 may be invoked between original Members of the WTO which were contracting parties to GATT 1947 only where Article XXXV of that Agreement had been invoked earlier and was effective as between those contracting parties at the time of entry into force for them of this Agreement.

3. Paragraph 1 shall apply between a Member and another Member which has acceded under Article XII only if the Member not consenting to the application has so notified the Ministerial Conference before the approval of the agreement on the terms of accession by the Ministerial Conference.

4. The Ministerial Conference may review the operation of this Article in particular cases at the request of any Member and make appropriate recommendations.

5. Non-application of a Plurilateral Trade Agreement between parties to that Agreement shall be governed by the provisions of that Agreement.

Article XIV

Acceptance, Entry into Force and Deposit

1. This Agreement shall be open for acceptance, by signature or otherwise, by contracting parties to GATT 1947, and the European Communities, which are eligible to become original Members of the WTO in accordance with Article XI of this Agreement. Such acceptance shall apply to this Agreement and the Multilateral Trade Agreements annexed hereto. This Agreement and the Multilateral Trade Agreements annexed hereto shall enter into force on the date determined by Ministers in accordance with paragraph 3 of the Final Act Embodying the Results of the Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiations and shall remain open for acceptance for a period of two years following that date unless the Ministers decide otherwise. An acceptance following the entry into force of this Agreement shall enter into force on the 30th day following the date of such acceptance.

2. A Member which accepts this Agreement after its entry into force shall implement those concessions and obligations in the Multilateral Trade Agreements that are to be implemented over a period of time starting with the entry into force of this Agreement as if it had accepted this Agreement on the date of its entry into force.

3. Until the entry into force of this Agreement, the text of this Agreement and the Multilateral Trade Agreements shall be deposited with the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to GATT 1947. The Director-General shall promptly furnish a certified true copy of this Agreement and the Multilateral Trade Agreements, and a notification of each acceptance thereof, to each government and the European Communities having accepted this Agreement. This Agreement and the Multilateral Trade Agreements, and any amendments thereto, shall, upon the entry into force of this Agreement, be deposited with the Director-General of the WTO.

4. The acceptance and entry into force of a Plurilateral Trade Agreement shall be governed by the provisions of that Agreement. Such Agreements shall be deposited with the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to GATT 1947. Upon the entry into force of this Agreement, such Agreements shall be deposited with the Director-General of the WTO.

Article XV

Withdrawal

1. Any Member may withdraw from this Agreement. Such withdrawal shall apply both to this Agreement and the Multilateral Trade Agreements and shall take effect upon the expiration of six months from the date on which written notice of withdrawal is received by the Director-General of the WTO.

2. Withdrawal from a Plurilateral Trade Agreement shall be governed by the provisions of that Agreement.

Article XVI

Miscellaneous Provisions

1. Except as otherwise provided under this Agreement or the Multilateral Trade Agreements, the WTO shall be guided by the decisions, procedures and customary practices followed by the CONTRACTING PARTIES to GATT 1947 and the bodies established in the framework of GATT 1947.

2. To the extent practicable, the Secretariat of GATT 1947 shall become the Secretariat of the WTO, and the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to GATT 1947, until such time as the Ministerial Conference has

appointed a Director-General in accordance with paragraph 2 of Article VI of this Agreement, shall serve as Director-General of the WTO.

3. In the event of a conflict between a provision of this Agreement and a provision of any of the Multilateral Trade Agreements, the provision of this Agreement shall prevail to the extent of the conflict.

4. Each Member shall ensure the conformity of its laws, regulations and administrative procedures with its obligations as provided in the annexed Agreements.

5. No reservations may be made in respect of any provision of this Agreement. Reservations in respect of any of the provisions of the Multilateral Trade Agreements may only be made to the extent provided for in those Agreements. Reservations in respect of a provision of a Plurilateral Trade Agreement shall be governed by the provisions of that Agreement.

6. This Agreement shall be registered in accordance with the provisions of Article 102 of the Charter of the United Nations.

DONE at Marrakesh this fifteenth day of April one thousand nine hundred and ninety-four, in a single copy, in the English, French and Spanish languages, each text being authentic.

Explanatory Notes:

The terms „country“ or „countries“ as used in this Agreement and the Multilateral Trade Agreements are to be understood to include any separate customs territory Member of the WTO.

In the case of a separate customs territory Member of the WTO, where an expression in this Agreement and the Multilateral Trade Agreements is qualified by the term „national“, such expression shall be read as pertaining to that customs territory, unless otherwise specified.

LIST OF ANNEXES

ANNEX 1

ANNEX 1A: Multilateral Agreements on Trade in Goods

General Agreement on Tariffs and Trade 1994
Agreement on Agriculture
Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures
Agreement on Textiles and Clothing
Agreement on Technical Barriers to Trade
Agreement on Trade-Related Investment Measures
Agreement on Implementation of Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994
Agreement on Implementation of Article VII of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994
Agreement on Preshipment Inspection
Agreement on Rules of Origin
Agreement on Import Licensing Procedures
Agreement on Subsidies and Countervailing Measures
Agreement on Safeguards

ANNEX 1B: General Agreement on Trade in Services

ANNEX 1C: Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights

ANNEX 2

Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes

ANNEX 3

Trade Policy Review Mechanism

ANNEX 4

Plurilateral Trade Agreements

Agreement on Trade in Civil Aircraft
Agreement on Government Procurement
International Dairy Agreement
International Bovine Meat Agreement

ANNEX 1

ANNEX 1A

MULTILATERAL AGREEMENTS ON TRADE IN GOODS

General interpretative note to Annex 1A:

In the event of conflict between a provision of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 and a provision of another agreement in Annex 1A to the Agreement Establishing the World Trade Organization (referred to in the agreements in Annex 1A as the „WTO Agreement"), the provision of the other agreement shall prevail to the extent of the conflict.

GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE 1994

1. The General Agreement on Tariffs and Trade 1994 („GATT 1994“) shall consist of:

(a) the provisions in the General Agreement on Tariffs and Trade, dated 30 October 1947, annexed to the Final Act Adopted at the Conclusion of the Second Session of the Preparatory Committee of the United Nations Conference on Trade and Employment (excluding the Protocol of Provisional Application), as rectified, amended or modified by the terms of legal instruments which have entered into force before the date of entry into force of the WTO Agreement;

(b) the provisions of the legal instruments set forth below that have entered into force under the GATT 1947 before the date of entry into force of the WTO Agreement:
(i) protocols and certifications relating to tariff concessions;
(ii) protocols of accession (excluding the provisions (*a*) concerning provisional application and withdrawal of provisional application and (*b*) providing that Part II of GATT 1947 shall be applied provisionally to the fullest extent not inconsistent with legislation existing on the date of the Protocol);
(iii) decisions on waivers granted under Article XXV of GATT 1947 and still in force on the date of entry into force of the WTO Agreement1;[1]
(iv) other decisions of the CONTRACTING PARTIES to GATT 1947;

(c) the Understandings set forth below:
(i) Understanding on the Interpretation of Article II:1(b) of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994;
(ii) Understanding on the Interpretation of Article XVII of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994;
(iii) Understanding on Balance-of-Payments Provisions of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994;
(iv) Understanding on the Interpretation of Article XXIV of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994;
(v) Understanding in Respect of Waivers of Obligations under the General Agreement on Tariffs and Trade 1994;
(vi) Understanding on the Interpretation of Article XXVIII of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994; and

(d) the Marrakesh Protocol to GATT 1994.

2. Explanatory Notes

(a) The references to „contracting party“ in the provisions of GATT 1994 shall be deemed to read „Member“. The references to „less-developed contracting party“ and „developed contracting party“ shall be deemed to read „developing country Member“ and „developed country Member“. The references to „Executive Secretary“ shall be deemed to read „Director-General of the WTO“.

(b) The references to the CONTRACTING PARTIES acting jointly in Articles XV:1, XV:2, XV:8, XXXVIII and the Notes *Ad* Article XII and XVIII; and in the provisions on special exchange agreements in Articles XV:2, XV:3, XV:6, XV:7 and XV:9 of GATT 1994 shall be deemed to be references to the WTO. The other functions that the provisions of GATT 1994 assign to the CONTRACTING PARTIES acting jointly shall be allocated by the Ministerial Conference.

(c) (i) The text of GATT 1994 shall be authentic in English, French and Spanish.
(ii) The text of GATT 1994 in the French language shall be subject to the rectifications of terms indicated in Annex A to document MTN.TNC/41.
(iii) The authentic text of GATT 1994 in the Spanish language shall be the text in Volume IV of the Basic Instruments and Selected Documents series, subject to the rectifications of terms indicated in Annex B to document MTN.TNC/41.

3. (a) The provisions of Part II of GATT 1994 shall not apply to measures taken by a Member under specific mandatory legislation, enacted by that Member before it became a contracting party to GATT 1947, that prohibits the use, sale or lease of foreign-built or foreign-reconstructed vessels in commercial applications between points in national waters or the waters of an exclusive economic zone. This exemption applies to: (*a*) the continuation or prompt renewal of a non-conforming provision of such legislation; and (*b*) the amendment to a non-conforming provision of such legislation to the extent that the amendment does not decrease the conformity of the provision with Part II of GATT 1947. This exemption is limited to measures taken under legislation described above that is notified and specified prior to the date of entry into force of the WTO Agreement. If such legislation is subsequently modified to decrease its conformity with Part II of GATT 1994, it will no longer qualify for coverage under this paragraph.

(b) The Ministerial Conference shall review this exemption not later than five years after the date of entry into force of the WTO Agreement and thereafter every two years for as long as the exemption is in force for the purpose of examining whether the conditions which created the need for the exemption still prevail.

[1] The waivers covered by this provision are listed in footnote 7 on pages 11 and 12 in Part II of document MTN/FA of 15 December 1993 and in MTN/FA/Corr.6 of 21 March 1994. The Ministerial Conference shall establish at its first session a revised list of waivers covered by this provision that adds any waivers granted under GATT 1947 after 15 December 1993 and before the date of entry into force of the WTO Agreement, and deletes the waivers which will have expired by that time.

(c) A Member whose measures are covered by this exemption shall annually submit a detailed statistical notification consisting of a five-year moving average of actual and expected deliveries of relevant vessels as well as additional information on the use, sale, lease or repair of relevant vessels covered by this exemption.

(d) A Member that considers that this exemption operates in such a manner as to justify a reciprocal and proportionate limitation on the use, sale, lease or repair of vessels constructed in the territory of the Member invoking the exemption shall be free to introduce such a limitation subject to prior notification to the Ministerial Conference.

(e) This exemption is without prejudice to solutions concerning specific aspects of the legislation covered by this exemption negotiated in sectoral agreements or in other fora.

UNDERSTANDING ON THE INTERPRETATION OF ARTICLE II:1(b)
OF THE GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE 1994

Members hereby *agree* as follows:

1. In order to ensure transparency of the legal rights and obligations deriving from paragraph 1(b) of Article II, the nature and level of any „other duties or charges" levied on bound tariff items, as referred to in that provision, shall be recorded in the Schedules of concessions annexed to GATT 1994 against the tariff item to which they apply. It is understood that such recording does not change the legal character of „other duties or charges".

2. The date as of which „other duties or charges" are bound, for the purposes of Article II, shall be 15 April 1994. „Other duties or charges" shall therefore be recorded in the Schedules at the levels applying on this date. At each subsequent renegotiation of a concession or negotiation of a new concession the applicable date for the tariff item in question shall become the date of the incorporation of the new concession in the appropriate Schedule. However, the date of the instrument by which a concession on any particular tariff item was first incorporated into GATT 1947 or GATT 1994 shall also continue to be recorded in column 6 of the Loose-Leaf Schedules.

3. „Other duties or charges" shall be recorded in respect of all tariff bindings.

4. Where a tariff item has previously been the subject of a concession, the level of „other duties or charges" recorded in the appropriate Schedule shall not be higher than the level obtaining at the time of the first incorporation of the concession in that Schedule. It will be open to any Member to challenge the existence of an „other duty or charge", on the ground that no such „other duty or charge" existed at the time of the original binding of the item in question, as well as the consistency of the recorded level of any „other duty or charge" with the previously bound level, for a period of three years after the date of entry into force of the WTO Agreement or three years after the date of deposit with the Director-General of the WTO of the instrument incorporating the Schedule in question into GATT 1994, if that is a later date.

5. The recording of „other duties or charges" in the Schedules is without prejudice to their consistency with rights and obligations under GATT 1994 other than those affected by paragraph 4. All Members retain the right to challenge, at any time, the consistency of any „other duty or charge" with such obligations.

6. For the purposes of this Understanding, the provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding shall apply.

7. „Other duties or charges" omitted from a Schedule at the time of deposit of the instrument incorporating the Schedule in question into GATT 1994 with, until the date of entry into force of the WTO Agreement, the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to GATT 1947 or, thereafter, with the Director-General of the WTO, shall not subsequently be added to it and any „other duty or charge" recorded at a level lower than that prevailing on the applicable date shall not be restored to that level unless such additions or changes are made within six months of the date of deposit of the instrument.

8. The decision in paragraph 2 regarding the date applicable to each concession for the purposes of paragraph 1(b) of Article II of GATT 1994 supersedes the decision regarding the applicable date taken on 26 March 1980 (BISD 27S/24).

UNDERSTANDING ON THE INTERPRETATION OF ARTICLE XVII
OF THE GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE 1994

Members,

Noting that Article XVII provides for obligations on Members in respect of the activities of the state trading enterprises referred to in paragraph 1 of Article XVII, which are required to be consistent with the general principles of non-discriminatory treatment prescribed in GATT 1994 for governmental measures affecting imports or exports by private traders;

Noting further that Members are subject to their GATT 1994 obligations in respect of those governmental measures affecting state trading enterprises;

Recognizing that this Understanding is without prejudice to the substantive disciplines prescribed in Article XVII;

Hereby *agree* as follows:

1. In order to ensure the transparency of the activities of state trading enterprises, Members shall notify such enterprises to the Council for Trade in Goods, for review by the working party to be set up under paragraph 5, in accordance with the following working definition:

> „Governmental and non-governmental enterprises, including marketing boards, which have been granted exclusive or special rights or privileges, including statutory or constitutional powers, in the exercise of which they influence through their purchases or sales the level or direction of imports or exports."

This notification requirement does not apply to imports of products for immediate or ultimate consumption in governmental use or in use by an enterprise as specified above and not otherwise for resale or use in the production of goods for sale.

2. Each Member shall conduct a review of its policy with regard to the submission of notifications on state trading enterprises to the Council for Trade in Goods, taking account of the provisions of this Understanding. In carrying out such a review, each Member should have regard to the need to ensure the maximum transparency possible in its notifications so as to permit a clear appreciation of the manner of operation of the enterprises notified and the effect of their operations on international trade.

3. Notifications shall be made in accordance with the questionnaire on state trading adopted on 24 May 1960 (BISD 9S/184-185), it being understood that Members shall notify the enterprises referred to in paragraph 1 whether or not imports or exports have in fact taken place.

4. Any Member which has reason to believe that another Member has not adequately met its notification obligation may raise the matter with the Member concerned. If the matter is not satisfactorily resolved it may make a counter-notification to the Council for Trade in Goods, for consideration by the working party set up under paragraph 5, simultaneously informing the Member concerned.

5. A working party shall be set up, on behalf of the Council for Trade in Goods, to review notifications and counter-notifications. In the light of this review and without prejudice to paragraph 4(c) of Article XVII, the Council for Trade in Goods may make recommendations with regard to the adequacy of notifications and the need for further information. The working party shall also review, in the light of the notifications received, the adequacy of the above-mentioned questionnaire on state trading and the coverage of state trading enterprises notified under paragraph 1. It shall also develop an illustrative list showing the kinds of relationships between governments and enterprises, and the kinds of activities, engaged in by these enterprises, which may be relevant for the purposes of Article XVII. It is understood that the Secretariat will provide a general background paper for the working party on the operations of state trading enterprises as they relate to international trade. Membership of the working party shall be open to all Members indicating their wish to serve on it. It shall meet within a year of the date of entry into force of the WTO Agreement and thereafter at least once a year. It shall report annually to the Council for Trade in Goods.[1]

[1] The activities of this working party shall be coordinated with those of the working group provided for in Section III of the Ministerial Decision on Notification Procedures adopted on 15 April 1994.

UNDERSTANDING ON THE BALANCE-OF-PAYMENTS PROVISIONS OF THE GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE 1994

Members,

Recognizing the provisions of Articles XII and XVIII:B of GATT 1994 and of the Declaration on Trade Measures Taken for Balance-of-Payments Purposes adopted on 28 November 1979 (BISD 26S/205-209, referred to in this Understanding as the „1979 Declaration") and in order to clarify such provisions;[1]

Hereby *agree* as follows:

Application of Measures

1. Members confirm their commitment to announce publicly, as soon as possible, time-schedules for the removal of restrictive import measures taken for balance-of-payments purposes. It is understood that such time-schedules may be modified as appropriate to take into account changes in the balance-of-payments situation. Whenever a time-schedule is not publicly announced by a Member, that Member shall provide justification as to the reasons therefor.

2. Members confirm their commitment to give preference to those measures which have the least disruptive effect on trade. Such measures (referred to in this Understanding as „price-based measures") shall be understood to include import surcharges, import deposit requirements or other equivalent trade measures with an impact on the price of imported goods. It is understood that, notwithstanding the provisions of Article II, price-based measures taken for balance-of-payments purposes may be applied by a Member in excess of the duties inscribed in the Schedule of that Member. Furthermore, that Member shall indicate the amount by which the price-based measure exceeds the bound duty clearly and separately under the notification procedures of this Understanding.

3. Members shall seek to avoid the imposition of new quantitative restrictions for balance-of-payments purposes unless, because of a critical balance-of-payments situation, price-based measures cannot arrest a sharp deterioration in the external payments position. In those cases in which a Member applies quantitative restrictions, it shall provide justification as to the reasons why price-based measures are not an adequate instrument to deal with the balance-of-payments situation. A Member maintaining quantitative restrictions shall indicate in successive consultations the progress made in significantly reducing the incidence and restrictive effect of such measures. It is understood that not more than one type of restrictive import measure taken for balance-of-payments purposes may be applied on the same product.

4. Members confirm that restrictive import measures taken for balance-of-payments purposes may only be applied to control the general level of imports and may not exceed what is necessary to address the balance-of-payments situation. In order to minimize any incidental protective effects, a Member shall administer restrictions in a transparent manner. The authorities of the importing Member shall provide adequate justification as to the criteria used to determine which products are subject to restriction. As provided in paragraph 3 of Article XII and paragraph 10 of Article XVIII, Members may, in the case of certain essential products, exclude or limit the application of surcharges applied across the board or other measures applied for balance-of-payments purposes. The term „essential products" shall be understood to mean products which meet basic consumption needs or which contribute to the Member's effort to improve its balance-of-payments situation, such as capital goods or inputs needed for production. In the administration of quantitative restrictions, a Member shall use discretionary licensing only when unavoidable and shall phase it out progressively. Appropriate justification shall be provided as to the criteria used to determine allowable import quantities or values.

Procedures for Balance-of-Payments Consultations

5. The Committee on Balance-of-Payments Restrictions (referred to in this Understanding as the „Committee") shall carry out consultations in order to review all restrictive import measures taken for balance-of-payments purposes. The membership of the Committee is open to all Members indicating their wish to serve on it. The Committee shall follow the procedures for consultations on balance-of-payments restrictions approved on 28 April 1970 (BISD 18S/48-53, referred to in this Understanding as „full consultation procedures"), subject to the provisions set out below.

6. A Member applying new restrictions or raising the general level of its existing restrictions by a substantial intensification of the measures shall enter into consultations with the Committee within four months of the adoption of such measures. The Member adopting such measures may request that a consultation be held under paragraph 4(a) of Article XII or paragraph 12(a) of Article XVIII as appropriate. If no such request has been made,

[1] Nothing in this Understanding is intended to modify the rights and obligations of Members under Articles XII or XVIII:B of GATT 1994. The provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding may be invoked with respect to any matters arising from the application of restrictive import measures taken for balance-of-payments purposes.

the Chairman of the Committee shall invite the Member to hold such a consultation. Factors that may be examined in the consultation would include, *inter alia*, the introduction of new types of restrictive measures for balance-of-payments purposes, or an increase in the level or product coverage of restrictions.

7. All restrictions applied for balance-of-payments purposes shall be subject to periodic review in the Committee under paragraph 4(b) of Article XII or under paragraph 12(b) of Article XVIII, subject to the possibility of altering the periodicity of consultations in agreement with the consulting Member or pursuant to any specific review procedure that may be recommended by the General Council.

8. Consultations may be held under the simplified procedures approved on 19 December 1972 (BISD 20S/47-49, referred to in this Understanding as „simplified consultation procedures") in the case of least-developed country Members or in the case of developing country Members which are pursuing liberalization efforts in conformity with the schedule presented to the Committee in previous consultations. Simplified consultation procedures may also be used when the Trade Policy Review of a developing country Member is scheduled for the same calendar year as the date fixed for the consultations. In such cases the decision as to whether full consultation procedures should be used will be made on the basis of the factors enumerated in paragraph 8 of the 1979 Declaration. Except in the case of least-developed country Members, no more than two successive consultations may be held under simplified consultation procedures.

Notification and Documentation

9. A Member shall notify to the General Council the introduction of or any changes in the application of restrictive import measures taken for balance-of-payments purposes, as well as any modifications in time-schedules for the removal of such measures as announced under paragraph 1. Significant changes shall be notified to the General Council prior to or not later than 30 days after their announcement. On a yearly basis, each Member shall make available to the Secretariat a consolidated notification, including all changes in laws, regulations, policy statements or public notices, for examination by Members. Notifications shall include full information, as far as possible, at the tariff-line level, on the type of measures applied, the criteria used for their administration, product coverage and trade flows affected.

10. At the request of any Member, notifications may be reviewed by the Committee. Such reviews would be limited to the clarification of specific issues raised by a notification or examination of whether a consultation under paragraph 4(a) of Article XII or paragraph 12(a) of Article XVIII is required. Members which have reasons to believe that a restrictive import measure applied by another Member was taken for balance-of-payments purposes may bring the matter to the attention of the Committee. The Chairman of the Committee shall request information on the measure and make it available to all Members. Without prejudice to the right of any member of the Committee to seek appropriate clarifications in the course of consultations, questions may be submitted in advance for consideration by the consulting Member.

11. The consulting Member shall prepare a Basic Document for the consultations which, in addition to any other information considered to be relevant, should include: *(a)* an overview of the balance-of-payments situation and prospects, including a consideration of the internal and external factors having a bearing on the balance-of-payments situation and the domestic policy measures taken in order to restore equilibrium on a sound and lasting basis; *(b)* a full description of the restrictions applied for balance-of-payments purposes, their legal basis and steps taken to reduce incidental protective effects; *(c)* measures taken since the last consultation to liberalize import restrictions, in the light of the conclusions of the Committee; *(d)* a plan for the elimination and progressive relaxation of remaining restrictions. References may be made, when relevant, to the information provided in other notifications or reports made to the WTO. Under simplified consultation procedures, the consulting Member shall submit a written statement containing essential information on the elements covered by the Basic Document.

12. The Secretariat shall, with a view to facilitating the consultations in the Committee, prepare a factual background paper dealing with the different aspects of the plan for consultations. In the case of developing country Members, the Secretariat document shall include relevant background and analytical material on the incidence of the external trading environment on the balance-of-payments situation and prospects of the consulting Member. The technical assistance services of the Secretariat shall, at the request of a developing country Member, assist in preparing the documentation for the consultations.

Conclusions of Balance-of-Payments Consultations

13. The Committee shall report on its consultations to the General Council. When full consultation procedures have been used, the report should indicate the Committee's conclusions on the different elements of the plan for consultations, as well as the facts and reasons on which they are based. The Committee shall endeavour to include in its conclusions proposals for recommendations aimed at promoting the implementation of Articles XII and XVIII:B, the 1979 Declaration and this Understanding. In those cases in which a time-schedule has been presented for the removal of restrictive measures taken for balance-of-payments purposes, the General Council may recommend that, in adhering to such a time-schedule, a Member shall be deemed to be in compliance with its

GATT 1994 obligations. Whenever the General Council has made specific recommendations, the rights and obligations of Members shall be assessed in the light of such recommendations. In the absence of specific proposals for recommendations by the General Council, the Committee's conclusions should record the different views expressed in the Committee. When simplified consultation procedures have been used, the report shall include a summary of the main elements discussed in the Committee and a decision on whether full consultation procedures are required.

UNDERSTANDING ON THE INTERPRETATION OF ARTICLE XXIV OF THE GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE 1994

Members,

Having regard to the provisions of Article XXIV of GATT 1994;

Recognizing that customs unions and free trade areas have greatly increased in number and importance since the establishment of GATT 1947 and today cover a significant proportion of world trade;

Recognizing the contribution to the expansion of world trade that may be made by closer integration between the economies of the parties to such agreements;

Recognizing also that such contribution is increased if the elimination between the constituent territories of duties and other restrictive regulations of commerce extends to all trade, and diminished if any major sector of trade is excluded;

Reaffirming that the purpose of such agreements should be to facilitate trade between the constituent territories and not to raise barriers to the trade of other Members with such territories; and that in their formation or enlargement the parties to them should to the greatest possible extent avoid creating adverse effects on the trade of other Members;

Convinced also of the need to reinforce the effectiveness of the role of the Council for Trade in Goods in reviewing agreements notified under Article XXIV, by clarifying the criteria and procedures for the assessment of new or enlarged agreements, and improving the transparency of all Article XXIV agreements;

Recognizing the need for a common understanding of the obligations of Members under paragraph 12 of Article XXIV;

Hereby *agree* as follows:

1. Customs unions, free-trade areas, and interim agreements leading to the formation of a customs union or free-trade area, to be consistent with Article XXIV, must satisfy, *inter alia*, the provisions of paragraphs 5, 6, 7 and 8 of that Article.

Article XXIV:5

2. The evaluation under paragraph 5(a) of Article XXIV of the general incidence of the duties and other regulations of commerce applicable before and after the formation of a customs union shall in respect of duties and charges be based upon an overall assessment of weighted average tariff rates and of customs duties collected. This assessment shall be based on import statistics for a previous representative period to be supplied by the customs union, on a tariff-line basis and in values and quantities, broken down by WTO country of origin. The Secretariat shall compute the weighted average tariff rates and customs duties collected in accordance with the methodology used in the assessment of tariff offers in the Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiations. For this purpose, the duties and charges to be taken into consideration shall be the applied rates of duty. It is recognized that for the purpose of the overall assessment of the incidence of other regulations of commerce for which quantification and aggregation are difficult, the examination of individual measures, regulations, products covered and trade flows affected may be required.

3. The „reasonable length of time“ referred to in paragraph 5(c) of Article XXIV should exceed 10 years only in exceptional cases. In cases where Members parties to an interim agreement believe that 10 years would be insufficient they shall provide a full explanation to the Council for Trade in Goods of the need for a longer period.

Article XXIV:6

4. Paragraph 6 of Article XXIV establishes the procedure to be followed when a Member forming a customs union proposes to increase a bound rate of duty. In this regard Members reaffirm that the procedure set forth in Article XXVIII, as elaborated in the guidelines adopted on 10 November 1980 (BISD 27S/26-28) and in the Understanding on the Interpretation of Article XXVIII of GATT 1994, must be commenced before tariff concessions are modified or withdrawn upon the formation of a customs union or an interim agreement leading to the formation of a customs union.

5. These negotiations will be entered into in good faith with a view to achieving mutually satisfactory compensatory adjustment. In such negotiations, as required by paragraph 6 of Article XXIV, due account shall be taken of reductions of duties on the same tariff line made by other constituents of the customs union upon its formation. Should such reductions not be sufficient to provide the necessary compensatory adjustment, the customs union would offer compensation, which may take the form of reductions of duties on other tariff lines. Such an offer shall be taken into consideration by the Members having negotiating rights in the binding being modified or withdrawn. Should the compensatory adjustment remain unacceptable, negotiations should be continued. Where, despite such efforts, agreement in negotiations on compensatory adjustment under

Article XXVIII as elaborated by the Understanding on the Interpretation of Article XXVIII of GATT 1994 cannot be reached within a reasonable period from the initiation of negotiations, the customs union shall, nevertheless, be free to modify or withdraw the concessions; affected Members shall then be free to withdraw substantially equivalent concessions in accordance with Article XXVIII.

6. GATT 1994 imposes no obligation on Members benefiting from a reduction of duties consequent upon the formation of a customs union, or an interim agreement leading to the formation of a customs union, to provide compensatory adjustment to its constituents.

Review of Customs Unions and Free-Trade Areas

7. All notifications made under paragraph 7(a) of Article XXIV shall be examined by a working party in the light of the relevant provisions of GATT 1994 and of paragraph 1 of this Understanding. The working party shall submit a report to the Council for Trade in Goods on its findings in this regard. The Council for Trade in Goods may make such recommendations to Members as it deems appropriate.

8. In regard to interim agreements, the working party may in its report make appropriate recommendations on the proposed time-frame and on measures required to complete the formation of the customs union or free-trade area. It may if necessary provide for further review of the agreement.

9. Members parties to an interim agreement shall notify substantial changes in the plan and schedule included in that agreement to the Council for Trade in Goods and, if so requested, the Council shall examine the changes.

10. Should an interim agreement notified under paragraph 7(a) of Article XXIV not include a plan and schedule, contrary to paragraph 5(c) of Article XXIV, the working party shall in its report recommend such a plan and schedule. The parties shall not maintain or put into force, as the case may be, such agreement if they are not prepared to modify it in accordance with these recommendations. Provision shall be made for subsequent review of the implementation of the recommendations.

11. Customs unions and constituents of free-trade areas shall report periodically to the Council for Trade in Goods, as envisaged by the CONTRACTING PARTIES to GATT 1947 in their instruction to the GATT 1947 Council concerning reports on regional agreements (BISD 18S/38), on the operation of the relevant agreement. Any significant changes and/or developments in the agreements should be reported as they occur.

Dispute Settlement

12. The provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding may be invoked with respect to any matters arising from the application of those provisions of Article XXIV relating to customs unions, free-trade areas or interim agreements leading to the formation of a customs union or free-trade area.

Article XXIV:12

13. Each Member is fully responsible under GATT 1994 for the observance of all provisions of GATT 1994, and shall take such reasonable measures as may be available to it to ensure such observance by regional and local governments and authorities within its territory.

14. The provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding may be invoked in respect of measures affecting its observance taken by regional or local governments or authorities within the territory of a Member. When the Dispute Settlement Body has ruled that a provision of GATT 1994 has not been observed, the responsible Member shall take such reasonable measures as may be available to it to ensure its observance. The provisions relating to compensation and suspension of concessions or other obligations apply in cases where it has not been possible to secure such observance.

15. Each Member undertakes to accord sympathetic consideration to and afford adequate opportunity for consultation regarding any representations made by another Member concerning measures affecting the operation of GATT 1994 taken within the territory of the former.

UNDERSTANDING IN RESPECT OF WAIVERS OF OBLIGATIONS
UNDER THE GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE 1994

Members hereby *agree* as follows:

1. A request for a waiver or for an extension of an existing waiver shall describe the measures which the Member proposes to take, the specific policy objectives which the Member seeks to pursue and the reasons which prevent the Member from achieving its policy objectives by measures consistent with its obligations under GATT 1994.

2. Any waiver in effect on the date of entry into force of the WTO Agreement shall terminate, unless extended in accordance with the procedures above and those of Article IX of the WTO Agreement, on the date of its expiry or two years from the date of entry into force of the WTO Agreement, whichever is earlier.

3. Any Member considering that a benefit accruing to it under GATT 1994 is being nullified or impaired as a result of:

(a) the failure of the Member to whom a waiver was granted to observe the terms or conditions of the waiver, or

(b) the application of a measure consistent with the terms and conditions of the waiver

may invoke the provisions of Article XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding.

UNDERSTANDING ON THE INTERPRETATION OF ARTICLE XXVIII
OF THE GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE 1994

Members hereby *agree* as follows:

1. For the purposes of modification or withdrawal of a concession, the Member which has the highest ratio of exports affected by the concession (i.e. exports of the product to the market of the Member modifying or withdrawing the concession) to its total exports shall be deemed to have a principal supplying interest if it does not already have an initial negotiating right or a principal supplying interest as provided for in paragraph 1 of Article XXVIII. It is however agreed that this paragraph will be reviewed by the Council for Trade in Goods five years from the date of entry into force of the WTO Agreement with a view to deciding whether this criterion has worked satisfactorily in securing a redistribution of negotiating rights in favour of small and medium-sized exporting Members. If this is not the case, consideration will be given to possible improvements, including, in the light of the availability of adequate data, the adoption of a criterion based on the ratio of exports affected by the concession to exports to all markets of the product in question.

2. Where a Member considers that it has a principal supplying interest in terms of paragraph 1, it should communicate its claim in writing, with supporting evidence, to the Member proposing to modify or withdraw a concession, and at the same time inform the Secretariat. Paragraph 4 of the „Procedures for Negotiations under Article XXVIII" adopted on 10 November 1980 (BISD 27S/26-28) shall apply in these cases.

3. In the determination of which Members have a principal supplying interest (whether as provided for in paragraph 1 above or in paragraph 1 of Article XXVIII) or substantial interest, only trade in the affected product which has taken place on an MFN basis shall be taken into consideration. However, trade in the affected product which has taken place under non-contractual preferences shall also be taken into account if the trade in question has ceased to benefit from such preferential treatment, thus becoming MFN trade, at the time of the negotiation for the modification or withdrawal of the concession, or will do so by the conclusion of that negotiation.

4. When a tariff concession is modified or withdrawn on a new product (i.e. a product for which three years' trade statistics are not available) the Member possessing initial negotiating rights on the tariff line where the product is or was formerly classified shall be deemed to have an initial negotiating right in the concession in question. The determination of principal supplying and substantial interests and the calculation of compensation shall take into account, *inter alia,* production capacity and investment in the affected product in the exporting Member and estimates of export growth, as well as forecasts of demand for the product in the importing Member. For the purposes of this paragraph, „new product" is understood to include a tariff item created by means of a breakout from an existing tariff line.

5. Where a Member considers that it has a principal supplying or a substantial interest in terms of paragraph 4, it should communicate its claim in writing, with supporting evidence, to the Member proposing to modify or withdraw a concession, and at the same time inform the Secretariat. Paragraph 4 of the above-mentioned „Procedures for Negotiations under Article XXVIII" shall apply in these cases.

6. When an unlimited tariff concession is replaced by a tariff rate quota, the amount of compensation provided should exceed the amount of the trade actually affected by the modification of the concession. The basis for the calculation of compensation should be the amount by which future trade prospects exceed the level of the quota. It is understood that the calculation of future trade prospects should be based on the greater of:

(a) the average annual trade in the most recent representative three-year period, increased by the average annual growth rate of imports in that same period, or by 10 per cent, whichever is the greater; or

(b) trade in the most recent year increased by 10 per cent.

In no case shall a Member's liability for compensation exceed that which would be entailed by complete withdrawal of the concession.

7. Any Member having a principal supplying interest, whether as provided for in paragraph 1 above or in paragraph 1 of Article XXVIII, in a concession which is modified or withdrawn shall be accorded an initial negotiating right in the compensatory concessions, unless another form of compensation is agreed by the Members concerned.

MARRAKESH PROTOCOL TO THE
GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE 1994

Members,

Having carried out negotiations within the framework of GATT 1947, pursuant to the Ministerial Declaration on the Uruguay Round,

Hereby *agree* as follows:

1. The schedule annexed to this Protocol relating to a Member shall become a Schedule to GATT 1994 relating to that Member on the day on which the WTO Agreement enters into force for that Member. Any schedule submitted in accordance with the Ministerial Decision on measures in favour of least-developed countries shall be deemed to be annexed to this Protocol.

2. The tariff reductions agreed upon by each Member shall be implemented in five equal rate reductions, except as may be otherwise specified in a Member's Schedule. The first such reduction shall be made effective on the date of entry into force of the WTO Agreement, each successive reduction shall be made effective on 1 January of each of the following years, and the final rate shall become effective no later than the date four years after the date of entry into force of the WTO Agreement, except as may be otherwise specified in that Member's Schedule. Unless otherwise specified in its Schedule, a Member that accepts the WTO Agreement after its entry into force shall, on the date that Agreement enters into force for it, make effective all rate reductions that have already taken place together with the reductions which it would under the preceding sentence have been obligated to make effective on 1 January of the year following, and shall make effective all remaining rate reductions on the schedule specified in the previous sentence. The reduced rate should in each stage be rounded off to the first decimal. For agricultural products, as defined in Article 2 of the Agreement on Agriculture, the staging of reductions shall be implemented as specified in the relevant parts of the schedules.

3. The implementation of the concessions and commitments contained in the schedules annexed to this Protocol shall, upon request, be subject to multilateral examination by the Members. This would be without prejudice to the rights and obligations of Members under Agreements in Annex 1A of the WTO Agreement.

4. After the schedule annexed to this Protocol relating to a Member has become a Schedule to GATT 1994 pursuant to the provisions of paragraph 1, such Member shall be free at any time to withhold or to withdraw in whole or in part the concession in such Schedule with respect to any product for which the principal supplier is any other Uruguay Round participant the schedule of which has not yet become a Schedule to GATT 1994. Such action can, however, only be taken after written notice of any such withholding or withdrawal of a concession has been given to the Council for Trade in Goods and after consultations have been held, upon request, with any Member, the relevant schedule relating to which has become a Schedule to GATT 1994 and which has a substantial interest in the product involved. Any concessions so withheld or withdrawn shall be applied on and after the day on which the schedule of the Member which has the principal supplying interest becomes a Schedule to GATT 1994.

5. (a) Without prejudice to the provisions of paragraph 2 of Article 4 of the Agreement on Agriculture, for the purpose of the reference in paragraphs 1:(b) and 1(c) of Article II of GATT 1994 to the date of that Agreement, the applicable date in respect of each product which is the subject of a concession provided for in a schedule of concessions annexed to this Protocol shall be the date of this Protocol.

(b) For the purpose of the reference in paragraph 6(a) of Article II of GATT 1994 to the date of that Agreement, the applicable date in respect of a schedule of concessions annexed to this Protocol shall be the date of this Protocol.

6. In cases of modification or withdrawal of concessions relating to non-tariff measures as contained in Part III of the schedules, the provisions of Article XXVIII of GATT 1994 and the „Procedures for Negotiations under Article XXVIII" adopted on 10 November 1980 (BISD 27S/26-28) shall apply. This would be without prejudice to the rights and obligations of Members under GATT 1994.

7. In each case in which a schedule annexed to this Protocol results for any product in treatment less favourable than was provided for such product in the Schedules of GATT 1947 prior to the entry into force of the WTO Agreement, the Member to whom the schedule relates shall be deemed to have taken appropriate action as would have been otherwise necessary under the relevant provisions of Article XXVIII of GATT 1947 or 1994. The provisions of this paragraph shall apply only to Egypt, Peru, South Africa and Uruguay.

8. The Schedules annexed hereto are authentic in the English, French or Spanish language as specified in each Schedule.

9. The date of this Protocol is 15 April 1994.

[The agreed schedules of participants will be annexed to the Marrakesh Protocol in the treaty copy of the WTO Agreement.]

AGREEMENT ON AGRICULTURE

Members,

Having decided to establish a basis for initiating a process of reform of trade in agriculture in line with the objectives of the negotiations as set out in the Punta del Este Declaration;

Recalling that their long-term objective as agreed at the Mid-Term Review of the Uruguay Round „is to establish a fair and market-oriented agricultural trading system and that a reform process should be initiated through the negotiation of commitments on support and protection and through the establishment of strengthened and more operationally effective GATT rules and disciplines";

Recalling further that „the above-mentioned long-term objective is to provide for substantial progressive reductions in agricultural support and protection sustained over an agreed period of time, resulting in correcting and preventing restrictions and distortions in world agricultural markets";

Committed to achieving specific binding commitments in each of the following areas: market access; domestic support; export competition; and to reaching an agreement on sanitary and phytosanitary issues;

Having agreed that in implementing their commitments on market access, developed country Members would take fully into account the particular needs and conditions of developing country Members by providing for a greater improvement of opportunities and terms of access for agricultural products of particular interest to these Members, including the fullest liberalization of trade in tropical agricultural products as agreed at the Mid-Term Review, and for products of particular importance to the diversification of production from the growing of illicit narcotic crops;

Noting that commitments under the reform programme should be made in an equitable way among all Members, having regard to non-trade concerns, including food security and the need to protect the environment; having regard to the agreement that special and differential treatment for developing countries is an integral element of the negotiations, and taking into account the possible negative effects of the implementation of the reform programme on least-developed and net food-importing developing countries;

Hereby *agree* as follows:

Part I

Article 1

Definition of Terms

In this Agreement, unless the context otherwise requires:

(a) „Aggregate Measurement of Support" and „AMS" mean the annual level of support, expressed in monetary terms, provided for an agricultural product in favour of the producers of the basic agricultural product or non-product-specific support provided in favour of agricultural producers in general, other than support provided under programmes that qualify as exempt from reduction under Annex 2 to this Agreement, which is:
   (i) with respect to support provided during the base period, specified in the relevant tables of supporting material incorporated by reference in Part IV of a Member's Schedule; and
   (ii) with respect to support provided during any year of the implementation period and thereafter, calculated in accordance with the provisions of Annex 3 of this Agreement and taking into account the constituent data and methodology used in the tables of supporting material incorporated by reference in Part IV of the Member's Schedule;

(b) „basic agricultural product" in relation to domestic support commitments is defined as the product as close as practicable to the point of first sale as specified in a Member's Schedule and in the related supporting material;

(c) „budgetary outlays" or „outlays" includes revenue foregone;

(d) „Equivalent Measurement of Support" means the annual level of support, expressed in monetary terms, provided to producers of a basic agricultural product through the application of one or more measures, the calculation of which in accordance with the AMS methodology is impracticable, other than support provided under programmes that qualify as exempt from reduction under Annex 2 to this Agreement, and which is:
   (i) with respect to support provided during the base period, specified in the relevant tables of supporting material incorporated by reference in Part IV of a Member's Schedule; and
   (ii) with respect to support provided during any year of the implementation period and thereafter, calculated in accordance with the provisions of Annex 4 of this Agreement and taking into account the constituent data and

methodology used in the tables of supporting material incorporated by reference in Part IV of the Member's Schedule;

(e) „export subsidies" refers to subsidies contingent upon export performance, including the export subsidies listed in Article 9 of this Agreement;

(f) „implementation period" means the six-year period commencing in the year 1995, except that, for the purposes of Article 13, it means the nine-year period commencing in 1995;

(g) „market access concessions" includes all market access commitments undertaken pursuant to this Agreement;

(h) „Total Aggregate Measurement of Support" and „Total AMS" mean the sum of all domestic support provided in favour of agricultural producers, calculated as the sum of all aggregate measurements of support for basic agricultural products, all non-product-specific aggregate measurements of support and all equivalent measurements of support for agricultural products, and which is:

(i) with respect to support provided during the base period (i.e. the „Base Total AMS") and the maximum support permitted to be provided during any year of the implementation period or thereafter (i.e. the „Annual and Final Bound Commitment Levels"), as specified in Part IV of a Member's Schedule; and

(ii) with respect to the level of support actually provided during any year of the implementation period and thereafter (i.e. the „Current Total AMS"), calculated in accordance with the provisions of this Agreement, including Article 6, and with the constituent data and methodology used in the tables of supporting material incorporated by reference in Part IV of the Member's Schedule;

(i) „year" in paragraph (f) above and in relation to the specific commitments of a Member refers to the calendar, financial or marketing year specified in the Schedule relating to that Member.

Article 2

Product Coverage

This Agreement applies to the products listed in Annex 1 to this Agreement, hereinafter referred to as agricultural products.

Part II

Article 3

Incorporation of Concessions and Commitments

1. The domestic support and export subsidy commitments in Part IV of each Member's Schedule constitute commitments limiting subsidization and are hereby made an integral part of GATT 1994.

2. Subject to the provisions of Article 6, a Member shall not provide support in favour of domestic producers in excess of the commitment levels specified in Section I of Part IV of its Schedule.

3. Subject to the provisions of paragraphs 2(b) and 4 of Article 9, a Member shall not provide export subsidies listed in paragraph 1 of Article 9 in respect of the agricultural products or groups of products specified in Section II of Part IV of its Schedule in excess of the budgetary outlay and quantity commitment levels specified therein and shall not provide such subsidies in respect of any agricultural product not specified in that Section of its Schedule.

Part III

Article 4

Market Access

1. Market access concessions contained in Schedules relate to bindings and reductions of tariffs, and to other market access commitments as specified therein.

2. Members shall not maintain, resort to, or revert to any measures of the kind which have been required to be converted into ordinary customs duties,[1] except as otherwise provided for in Article 5 and Annex 5.

Article 5

Special Safeguard Provisions

1. Notwithstanding the provisions of paragraph 1(b) of Article II of GATT 1994, any Member may take recourse

[1] These measures include quantitative import restrictions, variable import levies, minimum import prices, discretionary import licensing, non-tariff measures maintained through state-trading enterprises, voluntary export restraints, and similar border measures other than ordinary customs duties, whether or not the measures are maintained under country-specific derogations from the provisions of GATT 1947, but not measures maintained under balance-of-payments provisions or under other general, non-agriculture-specific provisions of GATT 1994 or of the other Multilateral Trade Agreements in Annex 1A to the WTO Agreement.

to the provisions of paragraphs 4 and 5 below in connection with the importation of an agricultural product, in respect of which measures referred to in paragraph 2 of Article 4 of this Agreement have been converted into an ordinary customs duty and which is designated in its Schedule with the symbol „SSG" as being the subject of a concession in respect of which the provisions of this Article may be invoked, if:

(a) the volume of imports of that product entering the customs territory of the Member granting the concession during any year exceeds a trigger level which relates to the existing market access opportunity as set out in paragraph 4; or, but not concurrently:

(b) the price at which imports of that product may enter the customs territory of the Member granting the concession, as determined on the basis of the c.i.f. import price of the shipment concerned expressed in terms of its domestic currency, falls below a trigger price equal to the average 1986 to 1988 reference price[2] for the product concerned.

2. Imports under current and minimum access commitments established as part of a concession referred to in paragraph 1 above shall be counted for the purpose of determining the volume of imports required for invoking the provisions of subparagraph 1(a) and paragraph 4, but imports under such commitments shall not be affected by any additional duty imposed under either subparagraph 1(a) and paragraph 4 or subparagraph 1(b) and paragraph 5 below.

3. Any supplies of the product in question which were *en route* on the basis of a contract settled before the additional duty is imposed under subparagraph 1(a) and paragraph 4 shall be exempted from any such additional duty, provided that they may be counted in the volume of imports of the product in question during the following year for the purposes of triggering the provisions of subparagraph 1(a) in that year.

4. Any additional duty imposed under subparagraph 1(a) shall only be maintained until the end of the year in which it has been imposed, and may only be levied at a level which shall not exceed one third of the level of the ordinary customs duty in effect in the year in which the action is taken. The trigger level shall be set according to the following schedule based on market access opportunities defined as imports as a percentage of the corresponding domestic consumption[3] during the three preceding years for which data are available:

(a) where such market access opportunities for a product are less than or equal to 10 per cent, the base trigger level shall equal 125 per cent;

(b) where such market access opportunities for a product are greater than 10 per cent but less than or equal to 30 per cent, the base trigger level shall equal 110 per cent;

(c) where such market access opportunities for a product are greater than 30 per cent, the base trigger level shall equal 105 per cent.

In all cases the additional duty may be imposed in any year where the absolute volume of imports of the product concerned entering the customs territory of the Member granting the concession exceeds the sum of (*x*) the base trigger level set out above multiplied by the average quantity of imports during the three preceding years for which data are available and (*y*) the absolute volume change in domestic consumption of the product concerned in the most recent year for which data are available compared to the preceding year, provided that the trigger level shall not be less than 105 per cent of the average quantity of imports in (*x*) above.

5. The additional duty imposed under subparagraph 1(b) shall be set according to the following schedule:

(a) if the difference between the c.i.f. import price of the shipment expressed in terms of the domestic currency (hereinafter referred to as the „import price") and the trigger price as defined under that subparagraph is less than or equal to 10 per cent of the trigger price, no additional duty shall be imposed;

(b) if the difference between the import price and the trigger price (hereinafter referred to as the „difference") is greater than 10 per cent but less than or equal to 40 per cent of the trigger price, the additional duty shall equal 30 per cent of the amount by which the difference exceeds 10 per cent;

(c) if the difference is greater than 40 per cent but less than or equal to 60 per cent of the trigger price, the additional duty shall equal 50 per cent of the amount by which the difference exceeds 40 per cent, plus the additional duty allowed under (b);

(d) if the difference is greater than 60 per cent but less than or equal to 75 per cent, the additional duty shall equal 70 per cent of the amount by which the difference exceeds 60 per cent of the trigger price, plus the additional duties allowed under (b) and (c);

(e) if the difference is greater than 75 per cent of the trigger price, the additional duty shall equal 90 per cent of the amount by which the difference exceeds 75 per cent, plus the additional duties allowed under (b), (c) and (d).

6. For perishable and seasonal products, the conditions set out above shall be applied in such a manner as to take account of the specific characteristics of such products. In particular, shorter time periods under

[2] The reference price used to invoke the provisions of this subparagraph shall, in general, be the average c.i.f. unit value of the product concerned, or otherwise shall be an appropriate price in terms of the quality of the product and its stage of processing. It shall, following its initial use, be publicly specified and available to the extent necessary to allow other Members to assess the additional duty that may be levied.

[3] Where domestic consumption is not taken into account, the base trigger level under subparagraph 4(a) shall apply.

subparagraph 1(a) and paragraph 4 may be used in reference to the corresponding periods in the base period and different reference prices for different periods may be used under subparagraph 1(b).

7. The operation of the special safeguard shall be carried out in a transparent manner. Any Member taking action under subparagraph 1(a) above shall give notice in writing, including relevant data, to the Committee on Agriculture as far in advance as may be practicable and in any event within 10 days of the implementation of such action. In cases where changes in consumption volumes must be allocated to individual tariff lines subject to action under paragraph 4, relevant data shall include the information and methods used to allocate these changes. A Member taking action under paragraph 4 shall afford any interested Members the opportunity to consult with it in respect of the conditions of application of such action. Any Member taking action under subparagraph 1(b) above shall give notice in writing, including relevant data, to the Committee on Agriculture within 10 days of the implementation of the first such action or, for perishable and seasonal products, the first action in any period. Members undertake, as far as practicable, not to take recourse to the provisions of subparagraph 1(b) where the volume of imports of the products concerned are declining. In either case a Member taking such action shall afford any interested Members the opportunity to consult with it in respect of the conditions of application of such action.

8. Where measures are taken in conformity with paragraphs 1 through 7 above, Members undertake not to have recourse, in respect of such measures, to the provisions of paragraphs 1(a) and 3 of Article XIX of GATT 1994 or paragraph 2 of Article 8 of the Agreement on Safeguards.

9. The provisions of this Article shall remain in force for the duration of the reform process as determined under Article 20.

Part IV

Article 6

Domestic Support Commitments

1. The domestic support reduction commitments of each Member contained in Part IV of its Schedule shall apply to all of its domestic support measures in favour of agricultural producers with the exception of domestic measures which are not subject to reduction in terms of the criteria set out in this Article and in Annex 2 to this Agreement. The commitments are expressed in terms of Total Aggregate Measurement of Support and „Annual and Final Bound Commitment Levels“.

2. In accordance with the Mid-Term Review Agreement that government measures of assistance, whether direct or indirect, to encourage agricultural and rural development are an integral part of the development programmes of developing countries, investment subsidies which are generally available to agriculture in developing country Members and agricultural input subsidies generally available to low-income or resource-poor producers in developing country Members shall be exempt from domestic support reduction commitments that would otherwise be applicable to such measures, as shall domestic support to producers in developing country Members to encourage diversification from growing illicit narcotic crops. Domestic support meeting the criteria of this paragraph shall not be required to be included in a Member's calculation of its Current Total AMS.

3. A Member shall be considered to be in compliance with its domestic support reduction commitments in any year in which its domestic support in favour of agricultural producers expressed in terms of Current Total AMS does not exceed the corresponding annual or final bound commitment level specified in Part IV of the Member's Schedule.

4. (a) A Member shall not be required to include in the calculation of its Current Total AMS and shall not be required to reduce:

(i) product-specific domestic support which would otherwise be required to be included in a Member's calculation of its Current AMS where such support does not exceed 5 per cent of that Member's total value of production of a basic agricultural product during the relevant year; and

(ii) non-product-specific domestic support which would otherwise be required to be included in a Member's calculation of its Current AMS where such support does not exceed 5 per cent of the value of that Member's total agricultural production.

(b) For developing country Members, the *de minimis* percentage under this paragraph shall be 10 per cent.

5. (a) Direct payments under production-limiting programmes shall not be subject to the commitment to reduce domestic support if:

(i) such payments are based on fixed area and yields; or

(ii) such payments are made on 85 per cent or less of the base level of production; or

(iii) livestock payments are made on a fixed number of head.

(b) The exemption from the reduction commitment for direct payments meeting the above criteria shall be reflected by the exclusion of the value of those direct payments in a Member's calculation of its Current Total AMS.

Article 7

General Disciplines on Domestic Support

1. Each Member shall ensure that any domestic support measures in favour of agricultural producers which are not subject to reduction commitments because they qualify under the criteria set out in Annex 2 to this Agreement are maintained in conformity therewith.

2. (a) Any domestic support measure in favour of agricultural producers, including any modification to such measure, and any measure that is subsequently introduced that cannot be shown to satisfy the criteria in Annex 2 to this Agreement or to be exempt from reduction by reason of any other provision of this Agreement shall be included in the Member's calculation of its Current Total AMS.

(b) Where no Total AMS commitment exists in Part IV of a Member's Schedule, the Member shall not provide support to agricultural producers in excess of the relevant *de minimis* level set out in paragraph 4 of Article 6.

Part V

Article 8

Export Competition Commitments

Each Member undertakes not to provide export subsidies otherwise than in conformity with this Agreement and with the commitments as specified in that Member's Schedule.

Article 9

Export Subsidy Commitments

1. The following export subsidies are subject to reduction commitments under this Agreement:

(a) the provision by governments or their agencies of direct subsidies, including payments-in-kind, to a firm, to an industry, to producers of an agricultural product, to a cooperative or other association of such producers, or to a marketing board, contingent on export performance;

(b) the sale or disposal for export by governments or their agencies of non-commercial stocks of agricultural products at a price lower than the comparable price charged for the like product to buyers in the domestic market;

(c) payments on the export of an agricultural product that are financed by virtue of governmental action, whether or not a charge on the public account is involved, including payments that are financed from the proceeds of a levy imposed on the agricultural product concerned or on an agricultural product from which the exported product is derived;

(d) the provision of subsidies to reduce the costs of marketing exports of agricultural products (other than widely available export promotion and advisory services) including handling, upgrading and other processing costs, and the costs of international transport and freight;

(e) internal transport and freight charges on export shipments, provided or mandated by governments, on terms more favourable than for domestic shipments;

(f) subsidies on agricultural products contingent on their incorporation in exported products.

2. (a) Except as provided in subparagraph (b), the export subsidy commitment levels for each year of the implementation period, as specified in a Member's Schedule, represent with respect to the export subsidies listed in paragraph 1 of this Article:

(i) in the case of budgetary outlay reduction commitments, the maximum level of expenditure for such subsidies that may be allocated or incurred in that year in respect of the agricultural product, or group of products, concerned; and

(ii) in the case of export quantity reduction commitments, the maximum quantity of an agricultural product, or group of products, in respect of which such export subsidies may be granted in that year.

(b) In any of the second through fifth years of the implementation period, a Member may provide export subsidies listed in paragraph 1 above in a given year in excess of the corresponding annual commitment levels in respect of the products or groups of products specified in Part IV of the Member's Schedule, provided that:

(i) the cumulative amounts of budgetary outlays for such subsidies, from the beginning of the implementation period through the year in question, does not exceed the cumulative amounts that would have resulted from full compliance with the relevant annual outlay commitment levels specified in the Member's Schedule by more than 3 per cent of the base period level of such budgetary outlays;

(ii) the cumulative quantities exported with the benefit of such export subsidies, from the beginning of the implementation period through the year in question, does not exceed the cumulative quantities that would

have resulted from full compliance with the relevant annual quantity commitment levels specified in the Member's Schedule by more than 1.75 per cent of the base period quantities;

(iii) the total cumulative amounts of budgetary outlays for such export subsidies and the quantities benefiting from such export subsidies over the entire implementation period are no greater than the totals that would have resulted from full compliance with the relevant annual commitment levels specified in the Member's Schedule; and

(iv) the Member's budgetary outlays for export subsidies and the quantities benefiting from such subsidies, at the conclusion of the implementation period, are no greater than 64 per cent and 79 per cent of the 1986-1990 base period levels, respectively. For developing country Members these percentages shall be 76 and 86 per cent, respectively.

3. Commitments relating to limitations on the extension of the scope of export subsidization are as specified in Schedules.

4. During the implementation period, developing country Members shall not be required to undertake commitments in respect of the export subsidies listed in subparagraphs (d) and (e) of paragraph 1 above, provided that these are not applied in a manner that would circumvent reduction commitments.

Article 10

Prevention of Circumvention of Export Subsidy Commitments

1. Export subsidies not listed in paragraph 1 of Article 9 shall not be applied in a manner which results in, or which threatens to lead to, circumvention of export subsidy commitments; nor shall non-commercial transactions be used to circumvent such commitments.

2. Members undertake to work toward the development of internationally agreed disciplines to govern the provision of export credits, export credit guarantees or insurance programmes and, after agreement on such disciplines, to provide export credits, export credit guarantees or insurance programmes only in conformity therewith.

3. Any Member which claims that any quantity exported in excess of a reduction commitment level is not subsidized must establish that no export subsidy, whether listed in Article 9 or not, has been granted in respect of the quantity of exports in question.

4. Members donors of international food aid shall ensure:

(a) that the provision of international food aid is not tied directly or indirectly to commercial exports of agricultural products to recipient countries;

(b) that international food aid transactions, including bilateral food aid which is monetized, shall be carried out in accordance with the FAO „Principles of Surplus Disposal and Consultative Obligations", including, where appropriate, the system of Usual Marketing Requirements (UMRs); and

(c) that such aid shall be provided to the extent possible in fully grant form or on terms no less concessional than those provided for in Article IV of the Food Aid Convention 1986.

Article 11

Incorporated Products

In no case may the per-unit subsidy paid on an incorporated agricultural primary product exceed the per-unit export subsidy that would be payable on exports of the primary product as such.

Part VI

Article 12

Disciplines on Export Prohibitions and Restrictions

1. Where any Member institutes any new export prohibition or restriction on foodstuffs in accordance with paragraph 2(a) of Article XI of GATT 1994, the Member shall observe the following provisions:

(a) the Member instituting the export prohibition or restriction shall give due consideration to the effects of such prohibition or restriction on importing Members' food security;

(b) before any Member institutes an export prohibition or restriction, it shall give notice in writing, as far in advance as practicable, to the Committee on Agriculture comprising such information as the nature and the duration of such measure, and shall consult, upon request, with any other Member having a substantial interest as an importer with respect to any matter related to the measure in question. The Member instituting such export prohibition or restriction shall provide, upon request, such a Member with necessary information.

2. The provisions of this Article shall not apply to any developing country Member, unless the measure is taken by a developing country Member which is a net-food exporter of the specific foodstuff concerned.

Part VII

Article 13

Due Restraint

During the implementation period, notwithstanding the provisions of GATT 1994 and the Agreement on Subsidies and Countervailing Measures (referred to in this Article as the „Subsidies Agreement"):

(a) domestic support measures that conform fully to the provisions of Annex 2 to this Agreement shall be:
  (i) non-actionable subsidies for purposes of countervailing duties;[4]
  (ii) exempt from actions based on Article XVI of GATT 1994 and Part III of the Subsidies Agreement; and
  (iii) exempt from actions based on non-violation nullification or impairment of the benefits of tariff concessions accruing to another Member under Article II of GATT 1994, in the sense of paragraph 1(b) of Article XXIII of GATT 1994;

(b) domestic support measures that conform fully to the provisions of Article 6 of this Agreement including direct payments that conform to the requirements of paragraph 5 thereof, as reflected in each Member's Schedule, as well as domestic support within *de minimis* levels and in conformity with paragraph 2 of Article 6, shall be:
  (i) exempt from the imposition of countervailing duties unless a determination of injury or threat thereof is made in accordance with Article VI of GATT 1994 and Part V of the Subsidies Agreement, and due restraint shall be shown in initiating any countervailing duty investigations;
  (ii) exempt from actions based on paragraph 1 of Article XVI of GATT 1994 or Articles 5 and 6 of the Subsidies Agreement, provided that such measures do not grant support to a specific commodity in excess of that decided during the 1992 marketing year; and
  (iii) exempt from actions based on non-violation nullification or impairment of the benefits of tariff concessions accruing to another Member under Article II of GATT 1994, in the sense of paragraph 1(b) of Article XXIII of GATT 1994, provided that such measures do not grant support to a specific commodity in excess of that decided during the 1992 marketing year;

(c) export subsidies that conform fully to the provisions of Part V of this Agreement, as reflected in each Member's Schedule, shall be:
  (i) subject to countervailing duties only upon a determination of injury or threat thereof based on volume, effect on prices, or consequent impact in accordance with Article VI of GATT 1994 and Part V of the Subsidies Agreement, and due restraint shall be shown in initiating any countervailing duty investigations; and
  (ii) exempt from actions based on Article XVI of GATT 1994 or Articles 3, 5 and 6 of the Subsidies Agreement.

Part VIII

Article 14

Sanitary and Phytosanitary Measures

Members agree to give effect to the Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures.

Part IX

Article 15

Special and Differential Treatment

1. In keeping with the recognition that differential and more favourable treatment for developing country Members is an integral part of the negotiation, special and differential treatment in respect of commitments shall be provided as set out in the relevant provisions of this Agreement and embodied in the Schedules of concessions and commitments.

2. Developing country Members shall have the flexibility to implement reduction commitments over a period of up to 10 years. Least-developed country Members shall not be required to undertake reduction commitments.

[4] „Countervailing duties" where referred to in this Article are those covered by Article VI of GATT 1994 and Part V of the Agreement on Subsidies and Countervailing Measures.

Part X

Article 16

Least-Developed and Net Food-Importing Developing Countries

1. Developed country Members shall take such action as is provided for within the framework of the Decision on Measures Concerning the Possible Negative Effects of the Reform Programme on Least-Developed and Net Food-Importing Developing Countries.

2. The Committee on Agriculture shall monitor, as appropriate, the follow-up to this Decision.

Part XI

Article 17

Committee on Agriculture

A Committee on Agriculture is hereby established.

Article 18

Review of the Implementation of Commitments

1. Progress in the implementation of commitments negotiated under the Uruguay Round reform programme shall be reviewed by the Committee on Agriculture.

2. The review process shall be undertaken on the basis of notifications submitted by Members in relation to such matters and at such intervals as shall be determined, as well as on the basis of such documentation as the Secretariat may be requested to prepare in order to facilitate the review process.

3. In addition to the notifications to be submitted under paragraph 2, any new domestic support measure, or modification of an existing measure, for which exemption from reduction is claimed shall be notified promptly. This notification shall contain details of the new or modified measure and its conformity with the agreed criteria as set out either in Article 6 or in Annex 2.

4. In the review process Members shall give due consideration to the influence of excessive rates of inflation on the ability of any Member to abide by its domestic support commitments.

5. Members agree to consult annually in the Committee on Agriculture with respect to their participation in the normal growth of world trade in agricultural products within the framework of the commitments on export subsidies under this Agreement.

6. The review process shall provide an opportunity for Members to raise any matter relevant to the implementation of commitments under the reform programme as set out in this Agreement.

7. Any Member may bring to the attention of the Committee on Agriculture any measure which it considers ought to have been notified by another Member.

Article 19

Consultation and Dispute Settlement

The provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994, as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding, shall apply to consultations and the settlement of disputes under this Agreement.

Part XII

Article 20

Continuation of the Reform Process

Recognizing that the long-term objective of substantial progressive reductions in support and protection resulting in fundamental reform is an ongoing process, Members agree that negotiations for continuing the process will be initiated one year before the end of the implementation period, taking into account:

(a) the experience to that date from implementing the reduction commitments;

(b) the effects of the reduction commitments on world trade in agriculture;

(c) non-trade concerns, special and differential treatment to developing country Members, and the objective to establish a fair and market-oriented agricultural trading system, and the other objectives and concerns mentioned in the preamble to this Agreement; and

(d) what further commitments are necessary to achieve the above mentioned long-term objectives.

Part XIII

Article 21

Final Provisions

1. The provisions of GATT 1994 and of other Multilateral Trade Agreements in Annex 1A to the WTO Agreement shall apply subject to the provisions of this Agreement.

2. The Annexes to this Agreement are hereby made an integral part of this Agreement.

ANNEX 1

PRODUCT COVERAGE

1. This Agreement shall cover the following products:

(i)	HS Chapters 1 to 24 less fish and fish products, plus*		
(ii)	HS Code	2905.43	(mannitol)
	HS Code	2905.44	(sorbitol)
	HS Heading	33.01	(essential oils)
	HS Headings	35.01 to 35.05	(albuminoidal substances, modified starches, glues)
	HS Code	3809.10	(finishing agents)
	HS Code	3823.60	(sorbitol n.e.p.)
	HS Headings	41.01 to 41.03	(hides and skins)
	HS Heading	43.01	(raw furskins)
	HS Headings	50.01 to 50.03	(raw silk and silk waste)
	HS Headings	51.01 to 51.03	(wool and animal hair)
	HS Headings	52.01 to 52.03	(raw cotton, waste and cotton carded or combed)
	HS Heading	53.01	(raw flax)
	HS Heading	53.02	(raw hemp)

2. The foregoing shall not limit the product coverage of the Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures.

* The product descriptions in round brackets are not necessarily exhaustive.

ANNEX 2

DOMESTIC SUPPORT: THE BASIS FOR EXEMPTION FROM THE REDUCTION COMMITMENTS

1. Domestic support measures for which exemption from the reduction commitments is claimed shall meet the fundamental requirement that they have no, or at most minimal, trade-distorting effects or effects on production. Accordingly, all measures for which exemption is claimed shall conform to the following basic criteria:

(a) the support in question shall be provided through a publicly-funded government programme (including government revenue foregone) not involving transfers from consumers; and,

(b) the support in question shall not have the effect of providing price support to producers;

plus policy-specific criteria and conditions as set out below.

Government Service Programmes

2. General services

Policies in this category involve expenditures (or revenue foregone) in relation to programmes which provide services or benefits to agriculture or the rural community. They shall not involve direct payments to producers or processors. Such programmes, which include but are not restricted to the following list, shall meet the general criteria in paragraph 1 above and policy-specific conditions where set out below:

(a) research, including general research, research in connection with environmental programmes, and research programmes relating to particular products;

(b) pest and disease control, including general and product-specific pest and disease control measures, such as early-warning systems, quarantine and eradication;

(c) training services, including both general and specialist training facilities;

(d) extension and advisory services, including the provision of means to facilitate the transfer of information and the results of research to producers and consumers;

(e) inspection services, including general inspection services and the inspection of particular products for health, safety, grading or standardization purposes;

(f) marketing and promotion services, including market information, advice and promotion relating to particular products but excluding expenditure for unspecified purposes that could be used by sellers to reduce their selling price or confer a direct economic benefit to purchasers; and

(g) infrastructural services, including: electricity reticulation, roads and other means of transport, market and port facilities, water supply facilities, dams and drainage schemes, and infrastructural works associated with environmental programmes. In all cases the expenditure shall be directed to the provision or construction of capital works only, and shall exclude the subsidized provision of on-farm facilities other than for the reticulation of generally available public utilities. It shall not include subsidies to inputs or operating costs, or preferential user charges.

3. Public stockholding for food security purposes[5]

Expenditures (or revenue foregone) in relation to the accumulation and holding of stocks of products which form an integral part of a food security programme identified in national legislation. This may include government aid to private storage of products as part of such a programme.

The volume and accumulation of such stocks shall correspond to predetermined targets related solely to food security. The process of stock accumulation and disposal shall be financially transparent. Food purchases by the government shall be made at current market prices and sales from food security stocks shall be made at no less than the current domestic market price for the product and quality in question.

4. Domestic food aid[6]

Expenditures (or revenue foregone) in relation to the provision of domestic food aid to sections of the population in need.

[5] For the purposes of paragraph 3 of this Annex, governmental stockholding programmes for food security purposes in developing countries whose operation is transparent and conducted in accordance with officially published objective criteria or guidelines shall be considered to be in conformity with the provisions of this paragraph, including programmes under which stocks of foodstuffs for food security purposes are acquired and released at administered prices, provided that the difference between the acquisition price and the external reference price is accounted for in the AMS.

[5 & 6] For the purposes of paragraphs 3 and 4 of this Annex, the provision of foodstuffs at subsidized prices with the objective of meeting food requirements of urban and rural poor in developing countries on a regular basis at reasonable prices shall be considered to be in conformity with the provisions of this paragraph.

Eligibility to receive the food aid shall be subject to clearly-defined criteria related to nutritional objectives. Such aid shall be in the form of direct provision of food to those concerned or the provision of means to allow eligible recipients to buy food either at market or at subsidized prices. Food purchases by the government shall be made at current market prices and the financing and administration of the aid shall be transparent.

5. Direct payments to producers

Support provided through direct payments (or revenue foregone, including payments in kind) to producers for which exemption from reduction commitments is claimed shall meet the basic criteria set out in paragraph 1 above, plus specific criteria applying to individual types of direct payment as set out in paragraphs 6 through 13 below. Where exemption from reduction is claimed for any existing or new type of direct payment other than those specified in paragraphs 6 through 13, it shall conform to criteria (b) through (e) in paragraph 6, in addition to the general criteria set out in paragraph 1.

6. Decoupled income support

(a) Eligibility for such payments shall be determined by clearly-defined criteria such as income, status as a producer or landowner, factor use or production level in a defined and fixed base period.

(b) The amount of such payments in any given year shall not be related to, or based on, the type or volume of production (including livestock units) undertaken by the producer in any year after the base period.

(c) The amount of such payments in any given year shall not be related to, or based on, the prices, domestic or international, applying to any production undertaken in any year after the base period.

(d) The amount of such payments in any given year shall not be related to, or based on, the factors of production employed in any year after the base period.

(e) No production shall be required in order to receive such payments.

7. Government financial participation in income insurance and income safety-net programmes

(a) Eligibility for such payments shall be determined by an income loss, taking into account only income derived from agriculture, which exceeds 30 per cent of average gross income or the equivalent in net income terms (excluding any payments from the same or similar schemes) in the preceding three-year period or a three-year average based on the preceding five-year period, excluding the highest and the lowest entry. Any producer meeting this condition shall be eligible to receive the payments.

(b) The amount of such payments shall compensate for less than 70 per cent of the producer's income loss in the year the producer becomes eligible to receive this assistance.

(c) The amount of any such payments shall relate solely to income; it shall not relate to the type or volume of production (including livestock units) undertaken by the producer; or to the prices, domestic or international, applying to such production; or to the factors of production employed.

(d) Where a producer receives in the same year payments under this paragraph and under paragraph 8 (relief from natural disasters), the total of such payments shall be less than 100 per cent of the producer's total loss.

8. Payments (made either directly or by way of government financial participation in crop insurance schemes) for relief from natural disasters

(a) Eligibility for such payments shall arise only following a formal recognition by government authorities that a natural or like disaster (including disease outbreaks, pest infestations, nuclear accidents, and war on the territory of the Member concerned) has occurred or is occurring; and shall be determined by a production loss which exceeds 30 per cent of the average of production in the preceding three-year period or a three-year average based on the preceding five-year period, excluding the highest and the lowest entry.

(b) Payments made following a disaster shall be applied only in respect of losses of income, livestock (including payments in connection with the veterinary treatment of animals), land or other production factors due to the natural disaster in question.

(c) Payments shall compensate for not more than the total cost of replacing such losses and shall not require or specify the type or quantity of future production.

(d) Payments made during a disaster shall not exceed the level required to prevent or alleviate further loss as defined in criterion (b) above.

(e) Where a producer receives in the same year payments under this paragraph and under paragraph 7 (income insurance and income safety-net programmes), the total of such payments shall be less than 100 per cent of the producer's total loss.

9. Structural adjustment assistance provided through producer retirement programmes

(a) Eligibility for such payments shall be determined by reference to clearly defined criteria in programmes designed to facilitate the retirement of persons engaged in marketable agricultural production, or their movement to non-agricultural activities.

(b) Payments shall be conditional upon the total and permanent retirement of the recipients from marketable agricultural production.

10. Structural adjustment assistance provided through resource retirement programmes

(a) Eligibility for such payments shall be determined by reference to clearly defined criteria in programmes designed to remove land or other resources, including livestock, from marketable agricultural production.

(b) Payments shall be conditional upon the retirement of land from marketable agricultural production for a minimum of three years, and in the case of livestock on its slaughter or definitive permanent disposal.

(c) Payments shall not require or specify any alternative use for such land or other resources which involves the production of marketable agricultural products.

(d) Payments shall not be related to either the type or quantity of production or to the prices, domestic or international, applying to production undertaken using the land or other resources remaining in production.

11. Structural adjustment assistance provided through investment aids

(a) Eligibility for such payments shall be determined by reference to clearly-defined criteria in government programmes designed to assist the financial or physical restructuring of a producer's operations in response to objectively demonstrated structural disadvantages. Eligibility for such programmes may also be based on a clearly-defined government programme for the reprivatization of agricultural land.

(b) The amount of such payments in any given year shall not be related to, or based on, the type or volume of production (including livestock units) undertaken by the producer in any year after the base period other than as provided for under criterion (e) below.

(c) The amount of such payments in any given year shall not be related to, or based on, the prices, domestic or international, applying to any production undertaken in any year after the base period.

(d) The payments shall be given only for the period of time necessary for the realization of the investment in respect of which they are provided.

(e) The payments shall not mandate or in any way designate the agricultural products to be produced by the recipients except to require them not to produce a particular product.

(f) The payments shall be limited to the amount required to compensate for the structural disadvantage.

12. Payments under environmental programmes

(a) Eligibility for such payments shall be determined as part of a clearly-defined government environmental or conservation programme and be dependent on the fulfilment of specific conditions under the government programme, including conditions related to production methods or inputs.

(b) The amount of payment shall be limited to the extra costs or loss of income involved in complying with the government programme.

13. Payments under regional assistance programmes

(a) Eligibility for such payments shall be limited to producers in disadvantaged regions. Each such region must be a clearly designated contiguous geographical area with a definable economic and administrative identity, considered as disadvantaged on the basis of neutral and objective criteria clearly spelt out in law or regulation and indicating that the region's difficulties arise out of more than temporary circumstances.

(b) The amount of such payments in any given year shall not be related to, or based on, the type or volume of production (including livestock units) undertaken by the producer in any year after the base period other than to reduce that production.

(c) The amount of such payments in any given year shall not be related to, or based on, the prices, domestic or international, applying to any production undertaken in any year after the base period.

(d) Payments shall be available only to producers in eligible regions, but generally available to all producers within such regions.

(e) Where related to production factors, payments shall be made at a degressive rate above a threshold level of the factor concerned.

(f) The payments shall be limited to the extra costs or loss of income involved in undertaking agricultural production in the prescribed area.

ANNEX 3

DOMESTIC SUPPORT:
CALCULATION OF AGGREGATE MEASUREMENT OF SUPPORT

1. Subject to the provisions of Article 6, an Aggregate Measurement of Support (AMS) shall be calculated on a product-specific basis for each basic agricultural product receiving market price support, non-exempt direct payments, or any other subsidy not exempted from the reduction commitment („other non-exempt policies"). Support which is non-product specific shall be totalled into one non-product-specific AMS in total monetary terms.

2. Subsidies under paragraph 1 shall include both budgetary outlays and revenue foregone by governments or their agents.

3. Support at both the national and sub-national level shall be included.

4. Specific agricultural levies or fees paid by producers shall be deducted from the AMS.

5. The AMS calculated as outlined below for the base period shall constitute the base level for the implementation of the reduction commitment on domestic support.

6. For each basic agricultural product, a specific AMS shall be established, expressed in total monetary value terms.

7. The AMS shall be calculated as close as practicable to the point of first sale of the basic agricultural product concerned. Measures directed at agricultural processors shall be included to the extent that such measures benefit the producers of the basic agricultural products.

8. Market price support: market price support shall be calculated using the gap between a fixed external reference price and the applied administered price multiplied by the quantity of production eligible to receive the applied administered price. Budgetary payments made to maintain this gap, such as buying-in or storage costs, shall not be included in the AMS.

9. The fixed external reference price shall be based on the years 1986 to 1988 and shall generally be the average f.o.b. unit value for the basic agricultural product concerned in a net exporting country and the average c.i.f. unit value for the basic agricultural product concerned in a net importing country in the base period. The fixed reference price may be adjusted for quality differences as necessary.

10. Non-exempt direct payments: non-exempt direct payments which are dependent on a price gap shall be calculated either using the gap between the fixed reference price and the applied administered price multiplied by the quantity of production eligible to receive the administered price, or using budgetary outlays.

11. The fixed reference price shall be based on the years 1986 to 1988 and shall generally be the actual price used for determining payment rates.

12. Non-exempt direct payments which are based on factors other than price shall be measured using budgetary outlays.

13. Other non-exempt measures, including input subsidies and other measures such as marketing-cost reduction measures: the value of such measures shall be measured using government budgetary outlays or, where the use of budgetary outlays does not reflect the full extent of the subsidy concerned, the basis for calculating the subsidy shall be the gap between the price of the subsidized good or service and a representative market price for a similar good or service multiplied by the quantity of the good or service.

ANNEX 4

DOMESTIC SUPPORT:
CALCULATION OF EQUIVALENT MEASUREMENT OF SUPPORT

1. Subject to the provisions of Article 6, equivalent measurements of support shall be calculated in respect of all basic agricultural products where market price support as defined in Annex 3 exists but for which calculation of this component of the AMS is not practicable. For such products the base level for implementation of the domestic support reduction commitments shall consist of a market price support component expressed in terms of equivalent measurements of support under paragraph 2 below, as well as any non-exempt direct payments and other non-exempt support, which shall be evaluated as provided for under paragraph 3 below. Support at both national and sub-national level shall be included.

2. The equivalent measurements of support provided for in paragraph 1 shall be calculated on a product-specific basis for all basic agricultural products as close as practicable to the point of first sale receiving market price support and for which the calculation of the market price support component of the AMS is not practicable. For those basic agricultural products, equivalent measurements of market price support shall be made using the applied administered price and the quantity of production eligible to receive that price or, where this is not practicable, on budgetary outlays used to maintain the producer price.

3. Where basic agricultural products falling under paragraph 1 are the subject of non-exempt direct payments or any other product-specific subsidy not exempted from the reduction commitment, the basis for equivalent measurements of support concerning these measures shall be calculations as for the corresponding AMS components (specified in paragraphs 10 through 13 of Annex 3).

4. Equivalent measurements of support shall be calculated on the amount of subsidy as close as practicable to the point of first sale of the basic agricultural product concerned. Measures directed at agricultural processors shall be included to the extent that such measures benefit the producers of the basic agricultural products. Specific agricultural levies or fees paid by producers shall reduce the equivalent measurements of support by a corresponding amount.

ANNEX 5

SPECIAL TREATMENT WITH RESPECT TO PARAGRAPH 2 OF ARTICLE 4

Section A

1. The provisions of paragraph 2 of Article 4 shall not apply with effect from the entry into force of the WTO Agreement to any primary agricultural product and its worked and/or prepared products („designated products") in respect of which the following conditions are complied with (hereinafter referred to as „special treatment"):

(a) imports of the designated products comprised less than 3 per cent of corresponding domestic consumption in the base period 1986-1988 („the base period");

(b) no export subsidies have been provided since the beginning of the base period for the designated products;

(c) effective production-restricting measures are applied to the primary agricultural product;

(d) such products are designated with the symbol „ST-Annex 5" in Section I-B of Part I of a Member's Schedule annexed to the Marrakesh Protocol, as being subject to special treatment reflecting factors of non-trade concerns, such as food security and environmental protection; and

(e) minimum access opportunities in respect of the designated products correspond, as specified in Section I-B of Part I of the Schedule of the Member concerned, to 4 per cent of base period domestic consumption of the designated products from the beginning of the first year of the implementation period and, thereafter, are increased by 0.8 per cent of corresponding domestic consumption in the base period per year for the remainder of the implementation period.

2. At the beginning of any year of the implementation period a Member may cease to apply special treatment in respect of the designated products by complying with the provisions of paragraph 6. In such a case, the Member concerned shall maintain the minimum access opportunities already in effect at such time and increase the minimum access opportunities by 0.4 per cent of corresponding domestic consumption in the base period per year for the remainder of the implementation period. Thereafter, the level of minimum access opportunities resulting from this formula in the final year of the implementation period shall be maintained in the Schedule of the Member concerned.

3. Any negotiation on the question of whether there can be a continuation of the special treatment as set out in paragraph 1 after the end of the implementation period shall be completed within the time-frame of the implementation period itself as a part of the negotiations set out in Article 20 of this Agreement, taking into account the factors of non-trade concerns.

4. If it is agreed as a result of the negotiation referred to in paragraph 3 that a Member may continue to apply the special treatment, such Member shall confer additional and acceptable concessions as determined in that negotiation.

5. Where the special treatment is not to be continued at the end of the implementation period, the Member concerned shall implement the provisions of paragraph 6. In such a case, after the end of the implementation period the minimum access opportunities for the designated products shall be maintained at the level of 8 per cent of corresponding domestic consumption in the base period in the Schedule of the Member concerned.

6. Border measures other than ordinary customs duties maintained in respect of the designated products shall become subject to the provisions of paragraph 2 of Article 4 with effect from the beginning of the year in which the special treatment ceases to apply. Such products shall be subject to ordinary customs duties, which shall be bound in the Schedule of the Member concerned and applied, from the beginning of the year in which special treatment ceases and thereafter, at such rates as would have been applicable had a reduction of at least 15 per cent been implemented over the implementation period in equal annual instalments. These duties shall be established on the basis of tariff equivalents to be calculated in accordance with the guidelines prescribed in the attachment hereto.

Section B

7. The provisions of paragraph 2 of Article 4 shall also not apply with effect from the entry into force of the WTO Agreement to a primary agricultural product that is the predominant staple in the traditional diet of a developing country Member and in respect of which the following conditions, in addition to those specified in paragraph 1(a) through 1(d), as they apply to the products concerned, are complied with:

(a) minimum access opportunities in respect of the products concerned, as specified in Section I-B of Part I of the Schedule of the developing country Member concerned, correspond to 1 per cent of base period domestic consumption of the products concerned from the beginning of the first year of the implementation period and are increased in equal annual instalments to 2 per cent of corresponding domestic consumption in the base period at the beginning of the fifth year of the implementation period. From the beginning of the sixth year of the implementation period, minimum access opportunities in respect of the products concerned correspond

to 2 per cent of corresponding domestic consumption in the base period and are increased in equal annual instalments to 4 per cent of corresponding domestic consumption in the base period until the beginning of the 10th year. Thereafter, the level of minimum access opportunities resulting from this formula in the 10th year shall be maintained in the Schedule of the developing country Member concerned;

(b) appropriate market access opportunities have been provided for in other products under this Agreement.

8. Any negotiation on the question of whether there can be a continuation of the special treatment as set out in paragraph 7 after the end of the 10th year following the beginning of the implementation period shall be initiated and completed within the time-frame of the 10th year itself following the beginning of the implementation period.

9. If it is agreed as a result of the negotiation referred to in paragraph 8 that a Member may continue to apply the special treatment, such Member shall confer additional and acceptable concessions as determined in that negotiation.

10. In the event that special treatment under paragraph 7 is not to be continued beyond the 10th year following the beginning of the implementation period, the products concerned shall be subject to ordinary customs duties, established on the basis of a tariff equivalent to be calculated in accordance with the guidelines prescribed in the attachment hereto, which shall be bound in the Schedule of the Member concerned. In other respects, the provisions of paragraph 6 shall apply as modified by the relevant special and differential treatment accorded to developing country Members under this Agreement.

Attachment to Annex 5

Guidelines for the Calculation of Tariff
Equivalents for the Specific Purpose Specified in
Paragraphs 6 and 10 of this Annex

1. The calculation of the tariff equivalents, whether expressed as *ad valorem* or specific rates, shall be made using the actual difference between internal and external prices in a transparent manner. Data used shall be for the years 1986 to 1988. Tariff equivalents:

(a) shall primarily be established at the four-digit level of the HS;

(b) shall be established at the six-digit or a more detailed level of the HS wherever appropriate;

(c) shall generally be established for worked and/or prepared products by multiplying the specific tariff equivalent(s) for the primary agricultural product(s) by the proportion(s) in value terms or in physical terms as appropriate of the primary agricultural product(s) in the worked and/or prepared products, and take account, where necessary, of any additional elements currently providing protection to industry.

2. External prices shall be, in general, actual average c.i.f. unit values for the importing country. Where average c.i.f. unit values are not available or appropriate, external prices shall be either:

(a) appropriate average c.i.f. unit values of a near country; or

(b) estimated from average f.o.b. unit values of (an) appropriate major exporter(s) adjusted by adding an estimate of insurance, freight and other relevant costs to the importing country.

3. The external prices shall generally be converted to domestic currencies using the annual average market exchange rate for the same period as the price data.

4. The internal price shall generally be a representative wholesale price ruling in the domestic market or an estimate of that price where adequate data is not available.

5. The initial tariff equivalents may be adjusted, where necessary, to take account of differences in quality or variety using an appropriate coefficient.

6. Where a tariff equivalent resulting from these guidelines is negative or lower than the current bound rate, the initial tariff equivalent may be established at the current bound rate or on the basis of national offers for that product.

7. Where an adjustment is made to the level of a tariff equivalent which would have resulted from the above guidelines, the Member concerned shall afford, on request, full opportunities for consultation with a view to negotiating appropriate solutions.

AGREEMENT ON THE APPLICATION OF SANITARY AND PHYTOSANITARY MEASURES

Members,

Reaffirming that no Member should be prevented from adopting or enforcing measures necessary to protect human, animal or plant life or health, subject to the requirement that these measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between Members where the same conditions prevail or a disguised restriction on international trade;

Desiring to improve the human health, animal health and phytosanitary situation in all Members;

Noting that sanitary and phytosanitary measures are often applied on the basis of bilateral agreements or protocols;

Desiring the establishment of a multilateral framework of rules and disciplines to guide the development, adoption and enforcement of sanitary and phytosanitary measures in order to minimize their negative effects on trade;

Recognizing the important contribution that international standards, guidelines and recommendations can make in this regard;

Desiring to further the use of harmonized sanitary and phytosanitary measures between Members, on the basis of international standards, guidelines and recommendations developed by the relevant international organizations, including the Codex Alimentarius Commission, the International Office of Epizootics, and the relevant international and regional organizations operating within the framework of the International Plant Protection Convention, without requiring Members to change their appropriate level of protection of human, animal or plant life or health;

Recognizing that developing country Members may encounter special difficulties in complying with the sanitary or phytosanitary measures of importing Members, and as a consequence in access to markets, and also in the formulation and application of sanitary or phytosanitary measures in their own territories, and desiring to assist them in their endeavours in this regard;

Desiring therefore to elaborate rules for the application of the provisions of GATT 1994 which relate to the use of sanitary or phytosanitary measures, in particular the provisions of Article XX(b);[1]

Hereby agree as follows:

Article 1

General Provisions

1. This Agreement applies to all sanitary and phytosanitary measures which may, directly or indirectly, affect international trade. Such measures shall be developed and applied in accordance with the provisions of this Agreement.

2. For the purposes of this Agreement, the definitions provided in Annex A shall apply.

3. The annexes are an integral part of this Agreement.

4. Nothing in this Agreement shall affect the rights of Members under the Agreement on Technical Barriers to Trade with respect to measures not within the scope of this Agreement.

Article 2

Basic Rights and Obligations

1. Members have the right to take sanitary and phytosanitary measures necessary for the protection of human, animal or plant life or health, provided that such measures are not inconsistent with the provisions of this Agreement.

2. Members shall ensure that any sanitary or phytosanitary measure is applied only to the extent necessary to protect human, animal or plant life or health, is based on scientific principles and is not maintained without sufficient scientific evidence, except as provided for in paragraph 7 of Article 5.

3. Members shall ensure that their sanitary and phytosanitary measures do not arbitrarily or unjustifiably discriminate between Members where identical or similar conditions prevail, including between their own territory and that of other Members. Sanitary and phytosanitary measures shall not be applied in a manner which would constitute a disguised restriction on international trade.

[1] In this Agreement, reference to Article XX(b) includes also the chapeau of that Article.

4. Sanitary or phytosanitary measures which conform to the relevant provisions of this Agreement shall be presumed to be in accordance with the obligations of the Members under the provisions of GATT 1994 which relate to the use of sanitary or phytosanitary measures, in particular the provisions of Article XX(b).

Article 3

Harmonization

1. To harmonize sanitary and phytosanitary measures on as wide a basis as possible, Members shall base their sanitary or phytosanitary measures on international standards, guidelines or recommendations, where they exist, except as otherwise provided for in this Agreement, and in particular in paragraph 3.

2. Sanitary or phytosanitary measures which conform to international standards, guidelines or recommendations shall be deemed to be necessary to protect human, animal or plant life or health, and presumed to be consistent with the relevant provisions of this Agreement and of GATT 1994.

3. Members may introduce or maintain sanitary or phytosanitary measures which result in a higher level of sanitary or phytosanitary protection than would be achieved by measures based on the relevant international standards, guidelines or recommendations, if there is a scientific justification, or as a consequence of the level of sanitary or phytosanitary protection a Member determines to be appropriate in accordance with the relevant provisions of paragraphs 1 through 8 of Article 5.[2] Notwithstanding the above, all measures which result in a level of sanitary or phytosanitary protection different from that which would be achieved by measures based on international standards, guidelines or recommendations shall not be inconsistent with any other provision of this Agreement.

4. Members shall play a full part, within the limits of their resources, in the relevant international organizations and their subsidiary bodies, in particular the Codex Alimentarius Commission, the International Office of Epizootics, and the international and regional organizations operating within the framework of the International Plant Protection Convention, to promote within these organizations the development and periodic review of standards, guidelines and recommendations with respect to all aspects of sanitary and phytosanitary measures.

5. The Committee on Sanitary and Phytosanitary Measures provided for in paragraphs 1 and 4 of Article 12 (referred to in this Agreement as the „Committee") shall develop a procedure to monitor the process of international harmonization and coordinate efforts in this regard with the relevant international organizations.

Article 4

Equivalence

1. Members shall accept the sanitary or phytosanitary measures of other Members as equivalent, even if these measures differ from their own or from those used by other Members trading in the same product, if the exporting Member objectively demonstrates to the importing Member that its measures achieve the importing Member's appropriate level of sanitary or phytosanitary protection. For this purpose, reasonable access shall be given, upon request, to the importing Member for inspection, testing and other relevant procedures.

2. Members shall, upon request, enter into consultations with the aim of achieving bilateral and multilateral agreements on recognition of the equivalence of specified sanitary or phytosanitary measures.

Article 5

Assessment of Risk and Determination of the Appropriate Level of Sanitary or Phytosanitary Protection

1. Members shall ensure that their sanitary or phytosanitary measures are based on an assessment, as appropriate to the circumstances, of the risks to human, animal or plant life or health, taking into account risk assessment techniques developed by the relevant international organizations.

2. In the assessment of risks, Members shall take into account available scientific evidence; relevant processes and production methods; relevant inspection, sampling and testing methods; prevalence of specific diseases or pests; existence of pest- or disease-free areas; relevant ecological and environmental conditions; and quarantine or other treatment.

3. In assessing the risk to animal or plant life or health and determining the measure to be applied for achieving the appropriate level of sanitary or phytosanitary protection from such risk, Members shall take into account as relevant economic factors: the potential damage in terms of loss of production or sales in the event of the entry,

[2] For the purposes of paragraph 3 of Article 3, there is a scientific justification if, on the basis of an examination and evaluation of available scientific information in conformity with the relevant provisions of this Agreement, a Member determines that the relevant international standards, guidelines or recommendations are not sufficient to achieve its appropriate level of sanitary or phytosanitary protection.

establishment or spread of a pest or disease; the costs of control or eradication in the territory of the importing Member; and the relative cost-effectiveness of alternative approaches to limiting risks.

4. Members should, when determining the appropriate level of sanitary or phytosanitary protection, take into account the objective of minimizing negative trade effects.

5. With the objective of achieving consistency in the application of the concept of appropriate level of sanitary or phytosanitary protection against risks to human life or health, or to animal and plant life or health, each Member shall avoid arbitrary or unjustifiable distinctions in the levels it considers to be appropriate in different situations, if such distinctions result in discrimination or a disguised restriction on international trade. Members shall cooperate in the Committee, in accordance with paragraphs 1, 2 and 3 of Article 12, to develop guidelines to further the practical implementation of this provision. In developing the guidelines, the Committee shall take into account all relevant factors, including the exceptional character of human health risks to which people voluntarily expose themselves.

6. Without prejudice to paragraph 2 of Article 3, when establishing or maintaining sanitary or phytosanitary measures to achieve the appropriate level of sanitary or phytosanitary protection, Members shall ensure that such measures are not more trade-restrictive than required to achieve their appropriate level of sanitary or phytosanitary protection, taking into account technical and economic feasibility.[3]

7. In cases where relevant scientific evidence is insufficient, a Member may provisionally adopt sanitary or phytosanitary measures on the basis of available pertinent information, including that from the relevant international organizations as well as from sanitary or phytosanitary measures applied by other Members. In such circumstances, Members shall seek to obtain the additional information necessary for a more objective assessment of risk and review the sanitary or phytosanitary measure accordingly within a reasonable period of time.

8. When a Member has reason to believe that a specific sanitary or phytosanitary measure introduced or maintained by another Member is constraining, or has the potential to constrain, its exports and the measure is not based on the relevant international standards, guidelines or recommendations, or such standards, guidelines or recommendations do not exist, an explanation of the reasons for such sanitary or phytosanitary measure may be requested and shall be provided by the Member maintaining the measure.

Article 6

Adaptation to Regional Conditions, Including Pest- or Disease-Free Areas and Areas of Low Pest or Disease Prevalence

1. Members shall ensure that their sanitary or phytosanitary measures are adapted to the sanitary or phytosanitary characteristics of the area - whether all of a country, part of a country, or all or parts of several countries - from which the product originated and to which the product is destined. In assessing the sanitary or phytosanitary characteristics of a region, Members shall take into account, *inter alia*, the level of prevalence of specific diseases or pests, the existence of eradication or control programmes, and appropriate criteria or guidelines which may be developed by the relevant international organizations.

2. Members shall, in particular, recognize the concepts of pest- or disease-free areas and areas of low pest or disease prevalence. Determination of such areas shall be based on factors such as geography, ecosystems, epidemiological surveillance, and the effectiveness of sanitary or phytosanitary controls.

3. Exporting Members claiming that areas within their territories are pest- or disease-free areas or areas of low pest or disease prevalence shall provide the necessary evidence thereof in order to objectively demonstrate to the importing Member that such areas are, and are likely to remain, pest- or disease-free areas or areas of low pest or disease prevalence, respectively. For this purpose, reasonable access shall be given, upon request, to the importing Member for inspection, testing and other relevant procedures.

Article 7

Transparency

Members shall notify changes in their sanitary or phytosanitary measures and shall provide information on their sanitary or phytosanitary measures in accordance with the provisions of Annex B.

Article 8

Control, Inspection and Approval Procedures

Members shall observe the provisions of Annex C in the operation of control, inspection and approval

[3] For purposes of paragraph 6 of Article 5, a measure is not more trade-restrictive than required unless there is another measure, reasonably available taking into account technical and economic feasibility, that achieves the appropriate level of sanitary or phytosanitary protection and is significantly less restrictive to trade.

procedures, including national systems for approving the use of additives or for establishing tolerances for contaminants in foods, beverages or feedstuffs, and otherwise ensure that their procedures are not inconsistent with the provisions of this Agreement.

Article 9

Technical Assistance

1. Members agree to facilitate the provision of technical assistance to other Members, especially developing country Members, either bilaterally or through the appropriate international organizations. Such assistance may be, *inter alia*, in the areas of processing technologies, research and infrastructure, including in the establishment of national regulatory bodies, and may take the form of advice, credits, donations and grants, including for the purpose of seeking technical expertise, training and equipment to allow such countries to adjust to, and comply with, sanitary or phytosanitary measures necessary to achieve the appropriate level of sanitary or phytosanitary protection in their export markets.

2. Where substantial investments are required in order for an exporting developing country Member to fulfil the sanitary or phytosanitary requirements of an importing Member, the latter shall consider providing such technical assistance as will permit the developing country Member to maintain and expand its market access opportunities for the product involved.

Article 10

Special and Differential Treatment

1. In the preparation and application of sanitary or phytosanitary measures, Members shall take account of the special needs of developing country Members, and in particular of the least-developed country Members.

2. Where the appropriate level of sanitary or phytosanitary protection allows scope for the phased introduction of new sanitary or phytosanitary measures, longer time-frames for compliance should be accorded on products of interest to developing country Members so as to maintain opportunities for their exports.

3. With a view to ensuring that developing country Members are able to comply with the provisions of this Agreement, the Committee is enabled to grant to such countries, upon request, specified, time-limited exceptions in whole or in part from obligations under this Agreement, taking into account their financial, trade and development needs.

4. Members should encourage and facilitate the active participation of developing country Members in the relevant international organizations.

Article 11

Consultations and Dispute Settlement

1. The provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding shall apply to consultations and the settlement of disputes under this Agreement, except as otherwise specifically provided herein.

2. In a dispute under this Agreement involving scientific or technical issues, a panel should seek advice from experts chosen by the panel in consultation with the parties to the dispute. To this end, the panel may, when it deems it appropriate, establish an advisory technical experts group, or consult the relevant international organizations, at the request of either party to the dispute or on its own initiative.

3. Nothing in this Agreement shall impair the rights of Members under other international agreements, including the right to resort to the good offices or dispute settlement mechanisms of other international organizations or established under any international agreement.

Article 12

Administration

1. A Committee on Sanitary and Phytosanitary Measures is hereby established to provide a regular forum for consultations. It shall carry out the functions necessary to implement the provisions of this Agreement and the furtherance of its objectives, in particular with respect to harmonization. The Committee shall reach its decisions by consensus.

2. The Committee shall encourage and facilitate ad hoc consultations or negotiations among Members on specific sanitary or phytosanitary issues. The Committee shall encourage the use of international standards, guidelines or recommendations by all Members and, in this regard, shall sponsor technical consultation and study with the objective of increasing coordination and integration between international and national systems and

approaches for approving the use of food additives or for establishing tolerances for contaminants in foods, beverages or feedstuffs.

3. The Committee shall maintain close contact with the relevant international organizations in the field of sanitary and phytosanitary protection, especially with the Codex Alimentarius Commission, the International Office of Epizootics, and the Secretariat of the International Plant Protection Convention, with the objective of securing the best available scientific and technical advice for the administration of this Agreement and in order to ensure that unnecessary duplication of effort is avoided.

4. The Committee shall develop a procedure to monitor the process of international harmonization and the use of international standards, guidelines or recommendations. For this purpose, the Committee should, in conjunction with the relevant international organizations, establish a list of international standards, guidelines or recommendations relating to sanitary or phytosanitary measures which the Committee determines to have a major trade impact. The list should include an indication by Members of those international standards, guidelines or recommendations which they apply as conditions for import or on the basis of which imported products conforming to these standards can enjoy access to their markets. For those cases in which a Member does not apply an international standard, guideline or recommendation as a condition for import, the Member should provide an indication of the reason therefor, and, in particular, whether it considers that the standard is not stringent enough to provide the appropriate level of sanitary or phytosanitary protection. If a Member revises its position, following its indication of the use of a standard, guideline or recommendation as a condition for import, it should provide an explanation for its change and so inform the Secretariat as well as the relevant international organizations, unless such notification and explanation is given according to the procedures of Annex B.

5. In order to avoid unnecessary duplication, the Committee may decide, as appropriate, to use the information generated by the procedures, particularly for notification, which are in operation in the relevant international organizations.

6. The Committee may, on the basis of an initiative from one of the Members, through appropriate channels invite the relevant international organizations or their subsidiary bodies to examine specific matters with respect to a particular standard, guideline or recommendation, including the basis of explanations for non-use given according to paragraph 4.

7. The Committee shall review the operation and implementation of this Agreement three years after the date of entry into force of the WTO Agreement, and thereafter as the need arises. Where appropriate, the Committee may submit to the Council for Trade in Goods proposals to amend the text of this Agreement having regard, *inter alia*, to the experience gained in its implementation.

Article 13

Implementation

Members are fully responsible under this Agreement for the observance of all obligations set forth herein. Members shall formulate and implement positive measures and mechanisms in support of the observance of the provisions of this Agreement by other than central government bodies. Members shall take such reasonable measures as may be available to them to ensure that non-governmental entities within their territories, as well as regional bodies in which relevant entities within their territories are members, comply with the relevant provisions of this Agreement. In addition, Members shall not take measures which have the effect of, directly or indirectly, requiring or encouraging such regional or non-governmental entities, or local governmental bodies, to act in a manner inconsistent with the provisions of this Agreement. Members shall ensure that they rely on the services of non-governmental entities for implementing sanitary or phytosanitary measures only if these entities comply with the provisions of this Agreement.

Article 14

Final Provisions

The least-developed country Members may delay application of the provisions of this Agreement for a period of five years following the date of entry into force of the WTO Agreement with respect to their sanitary or phytosanitary measures affecting importation or imported products. Other developing country Members may delay application of the provisions of this Agreement, other than paragraph 8 of Article 5 and Article 7, for two years following the date of entry into force of the WTO Agreement with respect to their existing sanitary or phytosanitary measures affecting importation or imported products, where such application is prevented by a lack of technical expertise, technical infrastructure or resources.

ANNEX A

DEFINITIONS[4]

1. *Sanitary or phytosanitary measure* - Any measure applied:

(a) to protect animal or plant life or health within the territory of the Member from risks arising from the entry, establishment or spread of pests, diseases, disease-carrying organisms or disease-causing organisms;

(b) to protect human or animal life or health within the territory of the Member from risks arising from additives, contaminants, toxins or disease-causing organisms in foods, beverages or feedstuffs;

(c) to protect human life or health within the territory of the Member from risks arising from diseases carried by animals, plants or products thereof, or from the entry, establishment or spread of pests; or

(d) to prevent or limit other damage within the territory of the Member from the entry, establishment or spread of pests.

Sanitary or phytosanitary measures include all relevant laws, decrees, regulations, requirements and procedures including, *inter alia*, end product criteria; processes and production methods; testing, inspection, certification and approval procedures; quarantine treatments including relevant requirements associated with the transport of animals or plants, or with the materials necessary for their survival during transport; provisions on relevant statistical methods, sampling procedures and methods of risk assessment; and packaging and labelling requirements directly related to food safety.

2. *Harmonization* - The establishment, recognition and application of common sanitary and phytosanitary measures by different Members.

3. *International standards, guidelines and recommendations*

(a) for food safety, the standards, guidelines and recommendations established by the Codex Alimentarius Commission relating to food additives, veterinary drug and pesticide residues, contaminants, methods of analysis and sampling, and codes and guidelines of hygienic practice;

(b) for animal health and zoonoses, the standards, guidelines and recommendations developed under the auspices of the International Office of Epizootics;

(c) for plant health, the international standards, guidelines and recommendations developed under the auspices of the Secretariat of the International Plant Protection Convention in cooperation with regional organizations operating within the framework of the International Plant Protection Convention; and

(d) for matters not covered by the above organizations, appropriate standards, guidelines and recommendations promulgated by other relevant international organizations open for membership to all Members, as identified by the Committee.

4. *Risk assessment* - The evaluation of the likelihood of entry, establishment or spread of a pest or disease within the territory of an importing Member according to the sanitary or phytosanitary measures which might be applied, and of the associated potential biological and economic consequences; or the evaluation of the potential for adverse effects on human or animal health arising from the presence of additives, contaminants, toxins or disease-causing organisms in food, beverages or feedstuffs.

5. *Appropriate level of sanitary or phytosanitary protection* - The level of protection deemed appropriate by the Member establishing a sanitary or phytosanitary measure to protect human, animal or plant life or health within its territory.

NOTE: Many Members otherwise refer to this concept as the „acceptable level of risk".

6. *Pest- or disease-free area* - An area, whether all of a country, part of a country, or all or parts of several countries, as identified by the competent authorities, in which a specific pest or disease does not occur.

NOTE: A pest- or disease-free area may surround, be surrounded by, or be adjacent to an area - whether within part of a country or in a geographic region which includes parts of or all of several countries -in which a specific pest or disease is known to occur but is subject to regional control measures such as the establishment of protection, surveillance and buffer zones which will confine or eradicate the pest or disease in question.

7. *Area of low pest or disease prevalence* - An area, whether all of a country, part of a country, or all or parts of several countries, as identified by the competent authorities, in which a specific pest or disease occurs at low levels and which is subject to effective surveillance, control or eradication measures.

[4] For the purpose of these definitions, „animal" includes fish and wild fauna; „plant" includes forests and wild flora; „pests" include weeds; and „contaminants" include pesticide and veterinary drug residues and extraneous matter.

ANNEX B

TRANSPARENCY OF SANITARY AND PHYTOSANITARY REGULATIONS

Publication of regulations

1. Members shall ensure that all sanitary and phytosanitary regulations[5] which have been adopted are published promptly in such a manner as to enable interested Members to become acquainted with them.

2. Except in urgent circumstances, Members shall allow a reasonable interval between the publication of a sanitary or phytosanitary regulation and its entry into force in order to allow time for producers in exporting Members, and particularly in developing country Members, to adapt their products and methods of production to the requirements of the importing Member.

Enquiry points

3. Each Member shall ensure that one enquiry point exists which is responsible for the provision of answers to all reasonable questions from interested Members as well as for the provision of relevant documents regarding:

(a) any sanitary or phytosanitary regulations adopted or proposed within its territory;

(b) any control and inspection procedures, production and quarantine treatment, pesticide tolerance and food additive approval procedures, which are operated within its territory;

(c) risk assessment procedures, factors taken into consideration, as well as the determination of the appropriate level of sanitary or phytosanitary protection;

(d) the membership and participation of the Member, or of relevant bodies within its territory, in international and regional sanitary and phytosanitary organizations and systems, as well as in bilateral and multilateral agreements and arrangements within the scope of this Agreement, and the texts of such agreements and arrangements.

4. Members shall ensure that where copies of documents are requested by interested Members, they are supplied at the same price (if any), apart from the cost of delivery, as to the nationals[6] of the Member concerned.

Notification procedures

5. Whenever an international standard, guideline or recommendation does not exist or the content of a proposed sanitary or phytosanitary regulation is not substantially the same as the content of an international standard, guideline or recommendation, and if the regulation may have a significant effect on trade of other Members, Members shall:

(a) publish a notice at an early stage in such a manner as to enable interested Members to become acquainted with the proposal to introduce a particular regulation;

(b) notify other Members, through the Secretariat, of the products to be covered by the regulation together with a brief indication of the objective and rationale of the proposed regulation. Such notifications shall take place at an early stage, when amendments can still be introduced and comments taken into account;

(c) provide upon request to other Members copies of the proposed regulation and, whenever possible, identify the parts which in substance deviate from international standards, guidelines or recommendations;

(d) without discrimination, allow reasonable time for other Members to make comments in writing, discuss these comments upon request, and take the comments and the results of the discussions into account.

6. However, where urgent problems of health protection arise or threaten to arise for a Member, that Member may omit such of the steps enumerated in paragraph 5 of this Annex as it finds necessary, provided that the Member:

(a) immediately notifies other Members, through the Secretariat, of the particular regulation and the products covered, with a brief indication of the objective and the rationale of the regulation, including the nature of the urgent problem(s);

(b) provides, upon request, copies of the regulation to other Members;

(c) allows other Members to make comments in writing, discusses these comments upon request, and takes the comments and the results of the discussions into account.

7. Notifications to the Secretariat shall be in English, French or Spanish.

8. Developed country Members shall, if requested by other Members, provide copies of the documents or, in

[5] Sanitary and phytosanitary measures such as laws, decrees or ordinances which are applicable generally.

[6] When „nationals" are referred to in this Agreement, the term shall be deemed, in the case of a separate customs territory Member of the WTO, to mean persons, natural or legal, who are domiciled or who have a real and effective industrial or commercial establishment in that customs territory.

case of voluminous documents, summaries of the documents covered by a specific notification in English, French or Spanish.

9. The Secretariat shall promptly circulate copies of the notification to all Members and interested international organizations and draw the attention of developing country Members to any notifications relating to products of particular interest to them.

10. Members shall designate a single central government authority as responsible for the implementation, on the national level, of the provisions concerning notification procedures according to paragraphs 5, 6, 7 and 8 of this Annex.

General reservations

11. Nothing in this Agreement shall be construed as requiring:

(a) the provision of particulars or copies of drafts or the publication of texts other than in the language of the Member except as stated in paragraph 8 of this Annex; or

(b) Members to disclose confidential information which would impede enforcement of sanitary or phytosanitary legislation or which would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises.

ANNEX C

CONTROL, INSPECTION AND APPROVAL PROCEDURES[7]

1. Members shall ensure, with respect to any procedure to check and ensure the fulfilment of sanitary or phytosanitary measures, that:

(a) such procedures are undertaken and completed without undue delay and in no less favourable manner for imported products than for like domestic products;

(b) the standard processing period of each procedure is published or that the anticipated processing period is communicated to the applicant upon request; when receiving an application, the competent body promptly examines the completeness of the documentation and informs the applicant in a precise and complete manner of all deficiencies; the competent body transmits as soon as possible the results of the procedure in a precise and complete manner to the applicant so that corrective action may be taken if necessary; even when the application has deficiencies, the competent body proceeds as far as practicable with the procedure if the applicant so requests; and that upon request, the applicant is informed of the stage of the procedure, with any delay being explained;

(c) information requirements are limited to what is necessary for appropriate control, inspection and approval procedures, including for approval of the use of additives or for the establishment of tolerances for contaminants in food, beverages or feedstuffs;

(d) the confidentiality of information about imported products arising from or supplied in connection with control, inspection and approval is respected in a way no less favourable than for domestic products and in such a manner that legitimate commercial interests are protected;

(e) any requirements for control, inspection and approval of individual specimens of a product are limited to what is reasonable and necessary;

(f) any fees imposed for the procedures on imported products are equitable in relation to any fees charged on like domestic products or products originating in any other Member and should be no higher than the actual cost of the service;

(g) the same criteria should be used in the siting of facilities used in the procedures and the selection of samples of imported products as for domestic products so as to minimize the inconvenience to applicants, importers, exporters or their agents;

(h) whenever specifications of a product are changed subsequent to its control and inspection in light of the applicable regulations, the procedure for the modified product is limited to what is necessary to determine whether adequate confidence exists that the product still meets the regulations concerned; and

(i) a procedure exists to review complaints concerning the operation of such procedures and to take corrective action when a complaint is justified.

Where an importing Member operates a system for the approval of the use of food additives or for the establishment of tolerances for contaminants in food, beverages or feedstuffs which prohibits or restricts access to its domestic markets for products based on the absence of an approval, the importing Member shall consider the use of a relevant international standard as the basis for access until a final determination is made.

2. Where a sanitary or phytosanitary measure specifies control at the level of production, the Member in whose territory the production takes place shall provide the necessary assistance to facilitate such control and the work of the controlling authorities.

3. Nothing in this Agreement shall prevent Members from carrying out reasonable inspection within their own territories.

[7] Control, inspection and approval procedures include, *inter alia*, procedures for sampling, testing and certification.

AGREEMENT ON TEXTILES AND CLOTHING

Members,

Recalling that Ministers agreed at Punta del Este that „negotiations in the area of textiles and clothing shall aim to formulate modalities that would permit the eventual integration of this sector into GATT on the basis of strengthened GATT rules and disciplines, thereby also contributing to the objective of further liberalization of trade";

Recalling also that in the April 1989 Decision of the Trade Negotiations Committee it was agreed that the process of integration should commence following the conclusion of the Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiations and should be progressive in character;

Recalling further that it was agreed that special treatment should be accorded to the least-developed country Members;

Hereby *agree* as follows:

Article 1

1. This Agreement sets out provisions to be applied by Members during a transition period for the integration of the textiles and clothing sector into GATT 1994.

2. Members agree to use the provisions of paragraph 18 of Article 2 and paragraph 6(b) of Article 6 in such a way as to permit meaningful increases in access possibilities for small suppliers and the development of commercially significant trading opportunities for new entrants in the field of textiles and clothing trade.[1]

3. Members shall have due regard to the situation of those Members which have not accepted the Protocols extending the Arrangement Regarding International Trade in Textiles (referred to in this Agreement as the „MFA") since 1986 and, to the extent possible, shall afford them special treatment in applying the provisions of this Agreement.

4. Members agree that the particular interests of the cotton-producing exporting Members should, in consultation with them, be reflected in the implementation of the provisions of this Agreement.

5. In order to facilitate the integration of the textiles and clothing sector into GATT 1994, Members should allow for continuous autonomous industrial adjustment and increased competition in their markets.

6. Unless otherwise provided in this Agreement, its provisions shall not affect the rights and obligations of Members under the provisions of the WTO Agreement and the Multilateral Trade Agreements.

7. The textile and clothing products to which this Agreement applies are set out in the Annex.

Article 2

1. All quantitative restrictions within bilateral agreements maintained under Article 4 or notified under Article 7 or 8 of the MFA in force on the day before the entry into force of the WTO Agreement shall, within 60 days following such entry into force, be notified in detail, including the restraint levels, growth rates and flexibility provisions, by the Members maintaining such restrictions to the Textiles Monitoring Body provided for in Article 8 (referred to in this Agreement as the „TMB"). Members agree that as of the date of entry into force of the WTO Agreement, all such restrictions maintained between GATT 1947 contracting parties, and in place on the day before such entry into force, shall be governed by the provisions of this Agreement.

2. The TMB shall circulate these notifications to all Members for their information. It is open to any Member to bring to the attention of the TMB, within 60 days of the circulation of the notifications, any observations it deems appropriate with regard to such notifications. Such observations shall be circulated to the other Members for their information. The TMB may make recommendations, as appropriate, to the Members concerned.

3. When the 12-month period of restrictions to be notified under paragraph 1 does not coincide with the 12-month period immediately preceding the date of entry into force of the WTO Agreement, the Members concerned should mutually agree on arrangements to bring the period of restrictions into line with the agreement year[2], and to establish notional base levels of such restrictions in order to implement the provisions of this Article. Concerned Members agree to enter into consultations promptly upon request with a view to reaching such mutual agreement. Any such arrangements shall take into account, *inter alia*, seasonal patterns of shipments in recent years. The results of these consultations shall be notified to the TMB, which shall make such recommendations as it deems appropriate to the Members concerned.

[1] To the extent possible, exports from a least-developed country Member may also benefit from this provision.
[2] The „agreement year" is defined to mean a 12-month period beginning from the date of entry into force of the WTO Agreement and at the subsequent 12-month intervals.

4. The restrictions notified under paragraph 1 shall be deemed to constitute the totality of such restrictions applied by the respective Members on the day before the entry into force of the WTO Agreement. No new restrictions in terms of products or Members shall be introduced except under the provisions of this Agreement or relevant GATT 1994 provisions.[3] Restrictions not notified within 60 days of the date of entry into force of the WTO Agreement shall be terminated forthwith.

5. Any unilateral measure taken under Article 3 of the MFA prior to the date of entry into force of the WTO Agreement may remain in effect for the duration specified therein, but not exceeding 12 months, if it has been reviewed by the Textiles Surveillance Body (referred to in this Agreement as the „TSB") established under the MFA. Should the TSB not have had the opportunity to review any such unilateral measure, it shall be reviewed by the TMB in accordance with the rules and procedures governing Article 3 measures under the MFA. Any measure applied under an MFA Article 4 agreement prior to the date of entry into force of the WTO Agreement that is the subject of a dispute which the TSB has not had the opportunity to review shall also be reviewed by the TMB in accordance with the MFA rules and procedures applicable for such a review.

6. On the date of entry into force of the WTO Agreement, each Member shall integrate into GATT 1994 products which accounted for not less than 16 per cent of the total volume of the Member's 1990 imports of the products in the Annex, in terms of HS lines or categories. The products to be integrated shall encompass products from each of the following four groups: tops and yarns, fabrics, made-up textile products, and clothing.

7. Full details of the actions to be taken pursuant to paragraph 6 shall be notified by the Members concerned according to the following:

(a) Members maintaining restrictions falling under paragraph 1 undertake, notwithstanding the date of entry into force of the WTO Agreement, to notify such details to the GATT Secretariat not later than the date determined by the Ministerial Decision of 15 April 1994. The GATT Secretariat shall promptly circulate these notifications to the other participants for information. These notifications will be made available to the TMB, when established, for the purposes of paragraph 21;

(b) Members which have, pursuant to paragraph 1 of Article 6, retained the right to use the provisions of Article 6, shall notify such details to the TMB not later than 60 days following the date of entry into force of the WTO Agreement, or, in the case of those Members covered by paragraph 3 of Article 1, not later than at the end of the 12th month that the WTO Agreement is in effect. The TMB shall circulate these notifications to the other Members for information and review them as provided in paragraph 21.

8. The remaining products, i.e. the products not integrated into GATT 1994 under paragraph 6, shall be integrated, in terms of HS lines or categories, in three stages, as follows:

(a) on the first day of the 37th month that the WTO Agreement is in effect, products which accounted for not less than 17 per cent of the total volume of the Member's 1990 imports of the products in the Annex. The products to be integrated by the Members shall encompass products from each of the following four groups: tops and yarns, fabrics, made-up textile products, and clothing;

(b) on the first day of the 85th month that the WTO Agreement is in effect, products which accounted for not less than 18 per cent of the total volume of the Member's 1990 imports of the products in the Annex. The products to be integrated by the Members shall encompass products from each of the following four groups: tops and yarns, fabrics, made-up textile products, and clothing;

(c) on the first day of the 121st month that the WTO Agreement is in effect, the textiles and clothing sector shall stand integrated into GATT 1994, all restrictions under this Agreement having been eliminated.

9. Members which have notified, pursuant to paragraph 1 of Article 6, their intention not to retain the right to use the provisions of Article 6 shall, for the purposes of this Agreement, be deemed to have integrated their textiles and clothing products into GATT 1994. Such Members shall, therefore, be exempted from complying with the provisions of paragraphs 6 to 8 and 11.

10. Nothing in this Agreement shall prevent a Member which has submitted an integration programme pursuant to paragraph 6 or 8 from integrating products into GATT 1994 earlier than provided for in such a programme. However, any such integration of products shall take effect at the beginning of an agreement year, and details shall be notified to the TMB at least three months prior thereto for circulation to all Members.

11. The respective programmes of integration, in pursuance of paragraph 8, shall be notified in detail to the TMB at least 12 months before their coming into effect, and circulated by the TMB to all Members.

12. The base levels of the restrictions on the remaining products, mentioned in paragraph 8, shall be the restraint levels referred to in paragraph 1.

13. During Stage 1 of this Agreement (from the date of entry into force of the WTO Agreement to the 36th month that it is in effect, inclusive) the level of each restriction under MFA bilateral agreements in force for the 12-month

[3] The relevant GATT 1994 provisions shall not include Article XIX in respect of products not yet integrated into GATT 1994, except as specifically provided in paragraph 3 of the Annex.

period prior to the date of entry into force of the WTO Agreement shall be increased annually by not less than the growth rate established for the respective restrictions, increased by 16 per cent.

14. Except where the Council for Trade in Goods or the Dispute Settlement Body decides otherwise under paragraph 12 of Article 8, the level of each remaining restriction shall be increased annually during subsequent stages of this Agreement by not less than the following:

(a) for Stage 2 (from the 37th to the 84th month that the WTO Agreement is in effect, inclusive), the growth rate for the respective restrictions during Stage 1, increased by 25 per cent;

(b) for Stage 3 (from the 85th to the 120th month that the WTO Agreement is in effect, inclusive), the growth rate for the respective restrictions during Stage 2, increased by 27 per cent.

15. Nothing in this Agreement shall prevent a Member from eliminating any restriction maintained pursuant to this Article, effective at the beginning of any agreement year during the transition period, provided the exporting Member concerned and the TMB are notified at least three months prior to the elimination coming into effect. The period for prior notification may be shortened to 30 days with the agreement of the restrained Member. The TMB shall circulate such notifications to all Members. In considering the elimination of restrictions as envisaged in this paragraph, the Members concerned shall take into account the treatment of similar exports from other Members.

16. Flexibility provisions, i.e. swing, carryover and carry forward, applicable to all restrictions maintained pursuant to this Article, shall be the same as those provided for in MFA bilateral agreements for the 12-month period prior to the entry into force of the WTO Agreement. No quantitative limits shall be placed or maintained on the combined use of swing, carryover and carry forward.

17. Administrative arrangements, as deemed necessary in relation to the implementation of any provision of this Article, shall be a matter for agreement between the Members concerned. Any such arrangements shall be notified to the TMB.

18. As regards those Members whose exports are subject to restrictions on the day before the entry into force of the WTO Agreement and whose restrictions represent 1.2 per cent or less of the total volume of the restrictions applied by an importing Member as of 31 December 1991 and notified under this Article, meaningful improvement in access for their exports shall be provided, at the entry into force of the WTO Agreement and for the duration of this Agreement, through advancement by one stage of the growth rates set out in paragraphs 13 and 14, or through at least equivalent changes as may be mutually agreed with respect to a different mix of base levels, growth and flexibility provisions. Such improvements shall be notified to the TMB.

19. In any case, during the duration of this Agreement, in which a safeguard measure is initiated by a Member under Article XIX of GATT 1994 in respect of a particular product during a period of one year immediately following the integration of that product into GATT 1994 in accordance with the provisions of this Article, the provisions of Article XIX, as interpreted by the Agreement on Safeguards, will apply, save as set out in paragraph 20.

20. Where such a measure is applied using non-tariff means, the importing Member concerned shall apply the measure in a manner as set forth in paragraph 2(d) of Article XIII of GATT 1994 at the request of any exporting Member whose exports of such products were subject to restrictions under this Agreement at any time in the one-year period immediately prior to the initiation of the safeguard measure. The exporting Member concerned shall administer such a measure. The applicable level shall not reduce the relevant exports below the level of a recent representative period, which shall normally be the average of exports from the Member concerned in the last three representative years for which statistics are available. Furthermore, when the safeguard measure is applied for more than one year, the applicable level shall be progressively liberalized at regular intervals during the period of application. In such cases the exporting Member concerned shall not exercise the right of suspending substantially equivalent concessions or other obligations under paragraph 3(a) of Article XIX of GATT 1994.

21. The TMB shall keep under review the implementation of this Article. It shall, at the request of any Member, review any particular matter with reference to the implementation of the provisions of this Article. It shall make appropriate recommendations or findings within 30 days to the Member or Members concerned, after inviting the participation of such Members.

Article 3

1. Within 60 days following the date of entry into force of the WTO Agreement, Members maintaining restrictions[4] on textile and clothing products (other than restrictions maintained under the MFA and covered by the provisions of Article 2), whether consistent with GATT 1994 or not, shall (*a*) notify them in detail to the TMB, or (*b*) provide to the TMB notifications with respect to them which have been submitted to any other WTO body. The notifications should, wherever applicable, provide information with respect to any GATT 1994 justification for the restrictions, including GATT 1994 provisions on which they are based.

[4] Restrictions denote all unilateral quantitative restrictions, bilateral arrangements and other measures having a similar effect.

2. Members maintaining restrictions falling under paragraph 1, except those justified under a GATT 1994 provision, shall either:

(a) bring them into conformity with GATT 1994 within one year following the entry into force of the WTO Agreement, and notify this action to the TMB for its information; or

(b) phase them out progressively according to a programme to be presented to the TMB by the Member maintaining the restrictions not later than six months after the date of entry into force of the WTO Agreement. This programme shall provide for all restrictions to be phased out within a period not exceeding the duration of this Agreement. The TMB may make recommendations to the Member concerned with respect to such a programme.

3. During the duration of this Agreement, Members shall provide to the TMB, for its information, notifications submitted to any other WTO bodies with respect to any new restrictions or changes in existing restrictions on textile and clothing products, taken under any GATT 1994 provision, within 60 days of their coming into effect.

4. It shall be open to any Member to make reverse notifications to the TMB, for its information, in regard to the GATT 1994 justification, or in regard to any restrictions that may not have been notified under the provisions of this Article. Actions with respect to such notifications may be pursued by any Member under relevant GATT 1994 provisions or procedures in the appropriate WTO body.

5. The TMB shall circulate the notifications made pursuant to this Article to all Members for their information.

Article 4

1. Restrictions referred to in Article 2, and those applied under Article 6, shall be administered by the exporting Members. Importing Members shall not be obliged to accept shipments in excess of the restrictions notified under Article 2, or of restrictions applied pursuant to Article 6.

2. Members agree that the introduction of changes, such as changes in practices, rules, procedures and categorization of textile and clothing products, including those changes relating to the Harmonized System, in the implementation or administration of those restrictions notified or applied under this Agreement should not: upset the balance of rights and obligations between the Members concerned under this Agreement; adversely affect the access available to a Member; impede the full utilization of such access; or disrupt trade under this Agreement.

3. If a product which constitutes only part of a restriction is notified for integration pursuant to the provisions of Article 2, Members agree that any change in the level of that restriction shall not upset the balance of rights and obligations between the Members concerned under this Agreement.

4. When changes mentioned in paragraphs 2 and 3 are necessary, however, Members agree that the Member initiating such changes shall inform and, wherever possible, initiate consultations with the affected Member or Members prior to the implementation of such changes, with a view to reaching a mutually acceptable solution regarding appropriate and equitable adjustment. Members further agree that where consultation prior to implementation is not feasible, the Member initiating such changes will, at the request of the affected Member, consult, within 60 days if possible, with the Members concerned with a view to reaching a mutually satisfactory solution regarding appropriate and equitable adjustments. If a mutually satisfactory solution is not reached, any Member involved may refer the matter to the TMB for recommendations as provided in Article 8. Should the TSB not have had the opportunity to review a dispute concerning such changes introduced prior to the entry into force of the WTO Agreement, it shall be reviewed by the TMB in accordance with the rules and procedures of the MFA applicable for such a review.

Article 5

1. Members agree that circumvention by transshipment, re-routing, false declaration concerning country or place of origin, and falsification of official documents, frustrates the implementation of this Agreement to integrate the textiles and clothing sector into GATT 1994. Accordingly, Members should establish the necessary legal provisions and/or administrative procedures to address and take action against such circumvention. Members further agree that, consistent with their domestic laws and procedures, they will cooperate fully to address problems arising from circumvention.

2. Should any Member believe that this Agreement is being circumvented by transshipment, re-routing, false declaration concerning country or place of origin, or falsification of official documents, and that no, or inadequate, measures are being applied to address and/or to take action against such circumvention, that Member should consult with the Member or Members concerned with a view to seeking a mutually satisfactory solution. Such consultations should be held promptly, and within 30 days when possible. If a mutually satisfactory solution is not reached, the matter may be referred by any Member involved to the TMB for recommendations.

3. Members agree to take necessary action, consistent with their domestic laws and procedures, to prevent, to investigate and, where appropriate, to take legal and/or administrative action against circumvention practices within their territory. Members agree to cooperate fully, consistent with their domestic laws and procedures, in instances of circumvention or alleged circumvention of this Agreement, to establish the relevant facts in the places

of import, export and, where applicable, transshipment. It is agreed that such cooperation, consistent with domestic laws and procedures, will include: investigation of circumvention practices which increase restrained exports to the Member maintaining such restraints; exchange of documents, correspondence, reports and other relevant information to the extent available; and facilitation of plant visits and contacts, upon request and on a case-by-case basis. Members should endeavour to clarify the circumstances of any such instances of circumvention or alleged circumvention, including the respective roles of the exporters or importers involved.

4. Where, as a result of investigation, there is sufficient evidence that circumvention has occurred (e.g. where evidence is available concerning the country or place of true origin, and the circumstances of such circumvention), Members agree that appropriate action, to the extent necessary to address the problem, should be taken. Such action may include the denial of entry of goods or, where goods have entered, having due regard to the actual circumstances and the involvement of the country or place of true origin, the adjustment of charges to restraint levels to reflect the true country or place of origin. Also, where there is evidence of the involvement of the territories of the Members through which the goods have been transshipped, such action may include the introduction of restraints with respect to such Members. Any such actions, together with their timing and scope, may be taken after consultations held with a view to arriving at a mutually satisfactory solution between the concerned Members and shall be notified to the TMB with full justification. The Members concerned may agree on other remedies in consultation. Any such agreement shall also be notified to the TMB, and the TMB may make such recommendations to the Members concerned as it deems appropriate. If a mutually satisfactory solution is not reached, any Member concerned may refer the matter to the TMB for prompt review and recommendations.

5. Members note that some cases of circumvention may involve shipments transiting through countries or places with no changes or alterations made to the goods contained in such shipments in the places of transit. They note that it may not be generally practicable for such places of transit to exercise control over such shipments.

6. Members agree that false declaration concerning fibre content, quantities, description or classification of merchandise also frustrates the objective of this Agreement. Where there is evidence that any such false declaration has been made for purposes of circumvention, Members agree that appropriate measures, consistent with domestic laws and procedures, should be taken against the exporters or importers involved. Should any Member believe that this Agreement is being circumvented by such false declaration and that no, or inadequate, administrative measures are being applied to address and/or to take action against such circumvention, that Member should consult promptly with the Member involved with a view to seeking a mutually satisfactory solution. If such a solution is not reached, the matter may be referred by any Member involved to the TMB for recommendations. This provision is not intended to prevent Members from making technical adjustments when inadvertent errors in declarations have been made.

Article 6

1. Members recognize that during the transition period it may be necessary to apply a specific transitional safeguard mechanism (referred to in this Agreement as „transitional safeguard“). The transitional safeguard may be applied by any Member to products covered by the Annex, except those integrated into GATT 1994 under the provisions of Article 2. Members not maintaining restrictions falling under Article 2 shall notify the TMB within 60 days following the date of entry into force of the WTO Agreement, as to whether or not they wish to retain the right to use the provisions of this Article. Members which have not accepted the Protocols extending the MFA since 1986 shall make such notification within 6 months following the entry into force of the WTO Agreement. The transitional safeguard should be applied as sparingly as possible, consistently with the provisions of this Article and the effective implementation of the integration process under this Agreement.

2. Safeguard action may be taken under this Article when, on the basis of a determination by a Member[5], it is demonstrated that a particular product is being imported into its territory in such increased quantities as to cause serious damage, or actual threat thereof, to the domestic industry producing like and/or directly competitive products. Serious damage or actual threat thereof must demonstrably be caused by such increased quantities in total imports of that product and not by such other factors as technological changes or changes in consumer preference.

3. In making a determination of serious damage, or actual threat thereof, as referred to in paragraph 2, the Member shall examine the effect of those imports on the state of the particular industry, as reflected in changes in such relevant economic variables as output, productivity, utilization of capacity, inventories, market share, exports, wages, employment, domestic prices, profits and investment; none of which, either alone or combined with other factors, can necessarily give decisive guidance.

[5] A customs union may apply a safeguard measure as a single unit or on behalf of a member State. When a customs union applies a safeguard measure as a single unit, all the requirements for the determination of serious damage or actual threat thereof under this Agreement shall be based on the conditions existing in the customs union as a whole. When a safeguard measure is applied on behalf of a member State, all the requirements for the determination of serious damage, or actual threat thereof, shall be based on the conditions existing in that member State and the measure shall be limited to that member State.

4. Any measure invoked pursuant to the provisions of this Article shall be applied on a Member-by-Member basis. The Member or Members to whom serious damage, or actual threat thereof, referred to in paragraphs 2 and 3, is attributed, shall be determined on the basis of a sharp and substantial increase in imports, actual or imminent[6], from such a Member or Members individually, and on the basis of the level of imports as compared with imports from other sources, market share, and import and domestic prices at a comparable stage of commercial transaction; none of these factors, either alone or combined with other factors, can necessarily give decisive guidance. Such safeguard measure shall not be applied to the exports of any Member whose exports of the particular product are already under restraint under this Agreement.

5. The period of validity of a determination of serious damage or actual threat thereof for the purpose of invoking safeguard action shall not exceed 90 days from the date of initial notification as set forth in paragraph 7.

6. In the application of the transitional safeguard, particular account shall be taken of the interests of exporting Members as set out below:

(a) least-developed country Members shall be accorded treatment significantly more favourable than that provided to the other groups of Members referred to in this paragraph, preferably in all its elements but, at least, on overall terms;

(b) Members whose total volume of textile and clothing exports is small in comparison with the total volume of exports of other Members and who account for only a small percentage of total imports of that product into the importing Member shall be accorded differential and more favourable treatment in the fixing of the economic terms provided in paragraphs 8, 13 and 14. For those suppliers, due account will be taken, pursuant to paragraphs 2 and 3 of Article 1, of the future possibilities for the development of their trade and the need to allow commercial quantities of imports from them;

(c) with respect to wool products from wool-producing developing country Members whose economy and textiles and clothing trade are dependent on the wool sector, whose total textile and clothing exports consist almost exclusively of wool products, and whose volume of textiles and clothing trade is comparatively small in the markets of the importing Members, special consideration shall be given to the export needs of such Members when considering quota levels, growth rates and flexibility;

(d) more favourable treatment shall be accorded to re-imports by a Member of textile and clothing products which that Member has exported to another Member for processing and subsequent reimportation, as defined by the laws and practices of the importing Member, and subject to satisfactory control and certification procedures, when these products are imported from a Member for which this type of trade represents a significant proportion of its total exports of textiles and clothing.

7. The Member proposing to take safeguard action shall seek consultations with the Member or Members which would be affected by such action. The request for consultations shall be accompanied by specific and relevant factual information, as up-to-date as possible, particularly in regard to: (*a*) the factors, referred to in paragraph 3, on which the Member invoking the action has based its determination of the existence of serious damage or actual threat thereof; and (*b*) the factors, referred to in paragraph 4, on the basis of which it proposes to invoke the safeguard action with respect to the Member or Members concerned. In respect of requests made under this paragraph, the information shall be related, as closely as possible, to identifiable segments of production and to the reference period set out in paragraph 8. The Member invoking the action shall also indicate the specific level at which imports of the product in question from the Member or Members concerned are proposed to be restrained; such level shall not be lower than the level referred to in paragraph 8. The Member seeking consultations shall, at the same time, communicate to the Chairman of the TMB the request for consultations, including all the relevant factual data outlined in paragraphs 3 and 4, together with the proposed restraint level. The Chairman shall inform the members of the TMB of the request for consultations, indicating the requesting Member, the product in question and the Member having received the request. The Member or Members concerned shall respond to this request promptly and the consultations shall be held without delay and normally be completed within 60 days of the date on which the request was received.

8. If, in the consultations, there is mutual understanding that the situation calls for restraint on the exports of the particular product from the Member or Members concerned, the level of such restraint shall be fixed at a level not lower than the actual level of exports or imports from the Member concerned during the 12-month period terminating two months preceding the month in which the request for consultation was made.

9. Details of the agreed restraint measure shall be communicated to the TMB within 60 days from the date of conclusion of the agreement. The TMB shall determine whether the agreement is justified in accordance with the provisions of this Article. In order to make its determination, the TMB shall have available to it the factual data provided to the Chairman of the TMB, referred to in paragraph 7, as well as any other relevant information provided by the Members concerned. The TMB may make such recommendations as it deems appropriate to the Members concerned.

[6] Such an imminent increase shall be a measurable one and shall not be determined to exist on the basis of allegation, conjecture or mere possibility arising, for example, from the existence of production capacity in the exporting Members.

10. If, however, after the expiry of the period of 60 days from the date on which the request for consultations was received, there has been no agreement between the Members, the Member which proposed to take safeguard action may apply the restraint by date of import or date of export, in accordance with the provisions of this Article, within 30 days following the 60-day period for consultations, and at the same time refer the matter to the TMB. It shall be open to either Member to refer the matter to the TMB before the expiry of the period of 60 days. In either case, the TMB shall promptly conduct an examination of the matter, including the determination of serious damage, or actual threat thereof, and its causes, and make appropriate recommendations to the Members concerned within 30 days. In order to conduct such examination, the TMB shall have available to it the factual data provided to the Chairman of the TMB, referred to in paragraph 7, as well as any other relevant information provided by the Members concerned.

11. In highly unusual and critical circumstances, where delay would cause damage which would be difficult to repair, action under paragraph 10 may be taken provisionally on the condition that the request for consultations and notification to the TMB shall be effected within no more than five working days after taking the action. In the case that consultations do not produce agreement, the TMB shall be notified at the conclusion of consultations, but in any case no later than 60 days from the date of the implementation of the action. The TMB shall promptly conduct an examination of the matter, and make appropriate recommendations to the Members concerned within 30 days. In the case that consultations do produce agreement, Members shall notify the TMB upon conclusion but, in any case, no later than 90 days from the date of the implementation of the action. The TMB may make such recommendations as it deems appropriate to the Members concerned.

12. A Member may maintain measures invoked pursuant to the provisions of this Article: (*a*) for up to three years without extension, or (*b*) until the product is integrated into GATT 1994, whichever comes first.

13. Should the restraint measure remain in force for a period exceeding one year, the level for subsequent years shall be the level specified for the first year increased by a growth rate of not less than 6 per cent per annum, unless otherwise justified to the TMB. The restraint level for the product concerned may be exceeded in either year of any two subsequent years by carry forward and/or carryover of 10 per cent of which carry forward shall not represent more than 5 per cent. No quantitative limits shall be placed on the combined use of carryover, carry forward and the provision of paragraph 14.

14. When more than one product from another Member is placed under restraint under this Article by a Member, the level of restraint agreed, pursuant to the provisions of this Article, for each of these products may be exceeded by 7 per cent, provided that the total exports subject to restraint do not exceed the total of the levels for all products so restrained under this Article, on the basis of agreed common units. Where the periods of application of restraints of these products do not coincide with each other, this provision shall be applied to any overlapping period on a *pro rata* basis.

15. If a safeguard action is applied under this Article to a product for which a restraint was previously in place under the MFA during the 12-month period prior to the entry into force of the WTO Agreement, or pursuant to the provisions of Article 2 or 6, the level of the new restraint shall be the level provided for in paragraph 8 unless the new restraint comes into force within one year of:

(a) the date of notification referred to in paragraph 15 of Article 2 for the elimination of the previous restraint; or

(b) the date of removal of the previous restraint put in place pursuant to the provisions of this Article or of the MFA

in which case the level shall not be less than the higher of (*i*) the level of restraint for the last 12-month period during which the product was under restraint, or (*ii*) the level of restraint provided for in paragraph 8.

16. When a Member which is not maintaining a restraint under Article 2 decides to apply a restraint pursuant to the provisions of this Article, it shall establish appropriate arrangements which: (*a*) take full account of such factors as established tariff classification and quantitative units based on normal commercial practices in export and import transactions, both as regards fibre composition and in terms of competing for the same segment of its domestic market, and (*b*) avoid over-categorization. The request for consultations referred to in paragraphs 7 or 11 shall include full information on such arrangements.

Article 7

1. As part of the integration process and with reference to the specific commitments undertaken by the Members as a result of the Uruguay Round, all Members shall take such actions as may be necessary to abide by GATT 1994 rules and disciplines so as to:

(a) achieve improved access to markets for textile and clothing products through such measures as tariff reductions and bindings, reduction or elimination of non-tariff barriers, and facilitation of customs, administrative and licensing formalities;

(b) ensure the application of policies relating to fair and equitable trading conditions as regards textiles and clothing in such areas as dumping and anti-dumping rules and procedures, subsidies and countervailing measures, and protection of intellectual property rights; and

(c) avoid discrimination against imports in the textiles and clothing sector when taking measures for general trade policy reasons.

Such actions shall be without prejudice to the rights and obligations of Members under GATT 1994.

2. Members shall notify to the TMB the actions referred to in paragraph 1 which have a bearing on the implementation of this Agreement. To the extent that these have been notified to other WTO bodies, a summary, with reference to the original notification, shall be sufficient to fulfil the requirements under this paragraph. It shall be open to any Member to make reverse notifications to the TMB.

3. Where any Member considers that another Member has not taken the actions referred to in paragraph 1, and that the balance of rights and obligations under this Agreement has been upset, that Member may bring the matter before the relevant WTO bodies and inform the TMB. Any subsequent findings or conclusions by the WTO bodies concerned shall form a part of the TMB's comprehensive report.

Article 8

1. In order to supervise the implementation of this Agreement, to examine all measures taken under this Agreement and their conformity therewith, and to take the actions specifically required of it by this Agreement, the Textiles Monitoring Body („TMB") is hereby established. The TMB shall consist of a Chairman and 10 members. Its membership shall be balanced and broadly representative of the Members and shall provide for rotation of its members at appropriate intervals. The members shall be appointed by Members designated by the Council for Trade in Goods to serve on the TMB, discharging their function on an *ad personam* basis.

2. The TMB shall develop its own working procedures. It is understood, however, that consensus within the TMB does not require the assent or concurrence of members appointed by Members involved in an unresolved issue under review by the TMB.

3. The TMB shall be considered as a standing body and shall meet as necessary to carry out the functions required of it under this Agreement. It shall rely on notifications and information supplied by the Members under the relevant Articles of this Agreement, supplemented by any additional information or necessary details they may submit or it may decide to seek from them. It may also rely on notifications to and reports from other WTO bodies and from such other sources as it may deem appropriate.

4. Members shall afford to each other adequate opportunity for consultations with respect to any matters affecting the operation of this Agreement.

5. In the absence of any mutually agreed solution in the bilateral consultations provided for in this Agreement, the TMB shall, at the request of either Member, and following a thorough and prompt consideration of the matter, make recommendations to the Members concerned.

6. At the request of any Member, the TMB shall review promptly any particular matter which that Member considers to be detrimental to its interests under this Agreement and where consultations between it and the Member or Members concerned have failed to produce a mutually satisfactory solution. On such matters, the TMB may make such observations as it deems appropriate to the Members concerned and for the purposes of the review provided for in paragraph 11.

7. Before formulating its recommendations or observations, the TMB shall invite participation of such Members as may be directly affected by the matter in question.

8. Whenever the TMB is called upon to make recommendations or findings, it shall do so, preferably within a period of 30 days, unless a different time period is specified in this Agreement. All such recommendations or findings shall be communicated to the Members directly concerned. All such recommendations or findings shall also be communicated to the Council for Trade in Goods for its information.

9. The Members shall endeavour to accept in full the recommendations of the TMB, which shall exercise proper surveillance of the implementation of such recommendations.

10. If a Member considers itself unable to conform with the recommendations of the TMB, it shall provide the TMB with the reasons therefor not later than one month after receipt of such recommendations. Following thorough consideration of the reasons given, the TMB shall issue any further recommendations it considers appropriate forthwith. If, after such further recommendations, the matter remains unresolved, either Member may bring the matter before the Dispute Settlement Body and invoke paragraph 2 of Article XXIII of GATT 1994 and the relevant provisions of the Dispute Settlement Understanding.

11. In order to oversee the implementation of this Agreement, the Council for Trade in Goods shall conduct a major review before the end of each stage of the integration process. To assist in this review, the TMB shall, at least five months before the end of each stage, transmit to the Council for Trade in Goods a comprehensive report on the implementation of this Agreement during the stage under review, in particular in matters with regard to the integration process, the application of the transitional safeguard mechanism, and relating to the application

of GATT 1994 rules and disciplines as defined in Articles 2, 3, 6 and 7 respectively. The TMB's comprehensive report may include any recommendation as deemed appropriate by the TMB to the Council for Trade in Goods.

12. In the light of its review the Council for Trade in Goods shall by consensus take such decisions as it deems appropriate to ensure that the balance of rights and obligations embodied in this Agreement is not being impaired. For the resolution of any disputes that may arise with respect to matters referred to in Article 7, the Dispute Settlement Body may authorize, without prejudice to the final date set out under Article 9, an adjustment to paragraph 14 of Article 2, for the stage subsequent to the review, with respect to any Member found not to be complying with its obligations under this Agreement.

Article 9

This Agreement and all restrictions thereunder shall stand terminated on the first day of the 121st month that the WTO Agreement is in effect, on which date the textiles and clothing sector shall be fully integrated into GATT 1994. There shall be no extension of this Agreement.

ANNEX

LIST OF PRODUCTS COVERED BY THIS AGREEMENT

1. This Annex lists textile and clothing products defined by Harmonized Commodity Description and Coding System (HS) codes at the six-digit level.

2. Actions under the safeguard provisions in Article 6 will be taken with respect to particular textile and clothing products and not on the basis of the HS lines *per se*.

3. Actions under the safeguard provisions in Article 6 of this Agreement shall not apply to:

(a) developing country Members' exports of handloom fabrics of the cottage industry, or hand-made cottage industry products made of such handloom fabrics, or traditional folklore handicraft textile and clothing products, provided that such products are properly certified under arrangements established between the Members concerned;

(b) historically traded textile products which were internationally traded in commercially significant quantities prior to 1982, such as bags, sacks, carpetbacking, cordage, luggage, mats, mattings and carpets typically made from fibres such as jute, coir, sisal, abaca, maguey and henequen;

(c) products made of pure silk.

For such products, the provisions of Article XIX of GATT 1994, as interpreted by the Agreement on Safeguards, shall be applicable.

Products within Section XI (Textiles and Textile Articles) of the Harmonized Commodity Description and Coding System (HS) Nomenclature

HS No.	Product Description
Ch. 50 Silk	
5004.00	Silk yarn (other than yarn spun from silk waste) not put up for retail sale
5005.00	Yarn spun from silk waste, not put up for retail sale
5006.00	Silk yarn&yarn spun from silk waste, put up f retail sale; silk-worm gut
5007.10	Woven fabrics of noil silk
5007.20	Woven fabrics of silk/silk waste, other than noil silk, 85 %/more of such fibres
5007.90	Woven fabrics of silk, nes
Ch. 51 Wool, fine/coarse animal hair, horsehair yarn & fabric	
5105.10	Carded wool
5105.21	Combed wool in fragments
5105.29	Wool tops and other combed wool, other than combed wool in fragments
5105.30	Fine animal hair, carded or combed
5106.10	Yarn of carded wool,>/=85 % by weight of wool, nt put up for retail sale
5106.20	Yarn of carded, wool,<85 % by weight of wool, not put up for retail sale
5107.10	Yarn of combed wool,>/=85 % by weight of wool, not put up for retail sale
5107.20	Yarn of combed wool,<85 % by weight of wool, not put up for retail sale
5108.10	Yarn of carded fine animal hair, not put up for retail sale
5108.20	Yarn of combed fine animal hair, not put up for retail sale
5109.10	Yarn of wool/of fine animal hair,>/=85 % by weight of such fibres, put up
5109.90	Yarn of wool/of fine animal hair,<85 % by weight of such fibres, put up
5110.00	Yarn of coarse animal hair or of horsehair
5111.11	Woven fabrics of carded wool/fine animal hair,>/=85 % by weight,</=300 g/m^{2W1}
5111.19	Woven fabrics of carded wool/fine animal hair,>/=85 % by weight,>300 g/m^{2W1}
5111.20	Woven fabric of carded wool/fine animal hair,>/=85 % by wt, mixd w m-m fi
5111.30	Woven fabric of carded wool/fine animal hair,>/=85 % by wt, mixd w m-m fib
5111.90	Woven fabrics of carded wool/fine animal hair,>/= 85 % by weight, nes
5112.11	Woven fabric of combed wool/fine animal hair,>/=85 % by weight,</=200 g/m^{2W1}
5112.19	Woven fabrics of combed wool/fine animal hair,>/=85 % by weight,>200 g/m^{2W1}
5112.20	Woven fabrics of combed wool/fine animal hair,<85 % by wt, mixd w m-m fil
5112.30	Woven fabrics of combed wool/fine animal hair,<85 % by wt, mixd w m-m fib
5112.90	Woven fabrics of combed wool/fine animal hair, <85 % by weight, nes
5113.00	Woven fabrics of coarse animal hair or of horsehair
Ch. 52 Cotton	
5204.11	Cotton sewing thread >/=85 % by weight of cotton, not put up for retail sale
5204.19	Cotton sewing thread,<85 % by weight of cotton, not put up for retail sale
5204.20	Cotton sewing thread, put up for retail sale
5205.11	Cotton yarn,>/=85 %,single, uncombed,>/=714.29 dtex, nt put up
5205.12	Cotton yarn,>/=85 %,single, uncombed, 714.29 >dtex>/=232.56, not put up
5205.13	Cotton yarn,>/=85 %,single, uncombed, 232.56>dtex>/=192.31, not put up
5205.14	Cotton yarn,>/=85 %,single, uncombed, 192.31 >dtex>/=125, not put up
5205.15	Cotton yarn,>/=85 %,single, uncombed,<125 dtex, nt put up f retail sale
5205.21	Cotton yarn,>/=85 %, single, combed,>/=714.29, not put up
5205.22	Cotton yarn,>/=85 %,single, combed, 714.29 >dtex>/=232.56, not put up
5205.23	Cotton yarn,>/=85 %, single, combed, 232.56 >dtex>/=192.31, not put up
5205.24	Cotton yarn,>/=85 %, single, combed, 192.31 >dtex>/=125, not put up
5205.25	Cotton yarn,>/=85 %,single, combed,<125 dtex, not put up for retail sale
5205.31	Cotton yarn,>/=85 %, multi, uncombed,>/=714.29 dtex, not put up, nes
5205.32	Cotton yarn,>/=85 %,multi, uncombed, 714.29 >dtex>/=232.56, not put up, nes
5205.33	Cotton yarn,>/=85 %,multi, uncombed, 232.56 >dtex>/=192.31, not put up, nes
5205.34	Cotton yarn,>/=85 %,multi, uncombed, 192.31 >dtex>/=125, nt put up, nes
5205.35	Cotton yarn,>/=85 %,multi, uncombed, <125 dtex, not put up, nes

5205.41	Cotton yarn,>/=85 %, multiple, combed,>/=714.29 dtex, not put up, nes
5205.42	Cotton yarn,>/=85 %,multi, combed, 714.29 >dtex>/=232.56, nt put up, nes
5205.43	Cotton yarn,>/=85 %,multi, combed, 232.56 >dtex>/=192.31, nt put up, nes
5205.44	Cotton yarn,>/=85 %,multiple, combed, 192.31 >dtex>/=125, not put up, nes
5205.45	Cotton yarn,>/=85 %, multiple, combed, <125 dtex, not put up, nes
5206.11	Cotton yarn, <85 %, single, uncombed,>/=714.29, not put up
5206.12	Cotton yarn, <85 %, single, uncombed, 714.29 >dtex>/=232.56, nt put up
5206.13	Cotton yarn, <85 %, single, uncombed, 232.56 >dtex>/=192.31, not put up
5206.14	Cotton yarn, <85 %, single, uncombed, 192.31 >dtex>/=125, nt put up
5206.15	Cotton yarn,<85 %,single, uncombed,<125 dtex, not put up for retail sale
5206.21	Cotton yarn, <85 %, single, combed,>/=714.29 dtex, nt put up
5206.22	Cotton yarn, <85 %, single, combed, 714.29 >dtex>/=232.56, not put up
5206.23	Cotton yarn, <85 %, single, combed, 232.56 >dtex>/=192.31, not put up
5206.24	Cotton yarn, <85 %, single, combed, 192.31 >dtex>/=125, not put up
5206.25	Cotton yarn,<85 %,single, combed,<125 dtex, not put up for retail sale
5206.31	Cotton yarn, <85 %, multiple, uncombed,>/=714.29, not put up, nes
5206.32	Cotton yarn,<85 %,multiple, uncombed, 714.29 >dtex>/=232.56, nt put up, nes
5206.33	Cotton yarn,<85 %,multiple, uncombed, 232.56 >dex>/=192.31, nt put up, nes
5206.34	Cotton yarn,<85 %,multiple, uncombed, 192.31 >dtex>/=125, nt put up, nes
5206.35	Cotton yarn, <85 %, multiple, uncombed, <125 dtex, not put up, nes
5206.41	Cotton yarn, <85 %, multiple, combed,>/=714.29, nt put up, nes
5206.42	Cotton yarn,<85 %,multiple, combed, 714.29 >dtex>/=232.56, nt put up, nes
5206.43	Cotton yarn,<85 %,multiple, combed, 232.56 >dtex>/=192.31, nt put up, nes
5206.44	Cotton yarn,<85 %,multiple, combed, 192.31 >dtex>/=125, nt put up, nes
5206.45	Cotton yarn, <85 %, multiple, combed, <125 dtex, not put up, nes
5207.10	Cotton yarn (other than sewing thread)>/=85 % by weight of cotton, put up
5207.90	Cotton yarn (other than sewg thread) <85 % by wt of cotton, put up f retl sale
5208.11	Plain weave cotton fabric,>/=85 %, not more than 100 g/m$^{2W1, unbleached}$
5208.12	Plain weave cotton fabric,>/=85 %, >100 g/m$^{2W1 to 200 g/m2W1, unbleached}$
5208.13	Twill weave cotton fabric,>/=85 %, not more than 200 g/m$^{2W1, unbleached}$
5208.19	Woven fabrics of cotton,>/=85 %, not more than 200 g/m$^{2W1, unbleached, nes}$
5208.21	Plain weave cotton fabrics,>/=85 %, not more than 100 g/m$^{2W1, bleached}$
5208.22	Plain weave cotton fabric,>/=85 %, >100 g/m$^{2W1 to 200 g/m2W1, bleached}$
5208.23	Twill weave cotton fabric,>/=85 %, not more than 200 g/m$^{2W1, bleached}$
5208.29	Woven fabrics of cotton,>/=85 %, nt more than 200 g/m$^{2W1, bleached, nes}$
5208.31	Plain weave cotton fabric,>/=85 %, not more than 100 g/m$^{2W1, dyed}$
5208.32	Plain weave cotton fabric,>/=85 %,>100g/m= to 200g/m=, dyed
5208.33	Twill weave cotton fabrics,>/=85 %, not more than 200 g/m$^{2W1, dyed}$
5208.39	Woven fabrics of cotton,>/=85 %, not more than 200 g/m$^{2W1, dyed, nes}$
5208.41	Plain weave cotton fabric,>/=85 %, not more than 100 g/m$^{2W1, yarn dyed}$
5208.42	Plain weave cotton fabrics,>/=85 %, >100 g/m$^{2W1 to 200 g/m2W1, yarn dyed}$
5208.43	Twill weave cotton fabric,>/=85 %, not more than 200 g/m$^{2W1, yarn dyed}$
5208.49	Woven fabrics of cotton,>/=85 %,nt more than 200 g/m$^{2W1, yarn dyed, nes}$
5208.51	Plain weave cotton fabrics,>/=85 %, not more than 100 g/m$^{2W1, printed}$
5208.52	Plain weave cotton fabric,>/=85 %, >100 g/m$^{2W1 to 200 g/m2W1, printed}$
5208.53	Twill weave cotton fabric,>/=85 %, not more than 200 g/m$^{2W1, printed}$
5208.59	Woven fabrics of cotton,>/=85 %, not more than 200 g/m$^{2W1, printed, nes}$
5209.11	Plain weave cotton fabric,>/=85 %, more than 200 g/m$^{2W1, unbleached}$
5209.12	Twill weave cotton fabric,>/=85 %, more than 200 g/m$^{2W1, unbleached}$
5209.19	Woven fabrics of cotton,>/=85 %,more than 200 g/m$^{2W1, unbleached, nes}$
5209.21	Plain weave cotton fabric,>/=85 %, more than 200 g/m$^{2W1, bleached}$
5209.22	Twill weave cotton fabrics,>/=85 %, more than 200 g/m$^{2W1, bleached}$
5209.29	Woven fabrics of cotton,>/=85 %, more than 200 g/m$^{2W1, bleached, nes}$
5209.31	Plain weave cotton fabrics,>/=85 %, more than 200 g/m$^{2W1, dyed}$
5209.32	Twill weave cotton fabrics,>/=85 %, more than 200 g/m$^{2W1, dyed}$
5209.39	Woven fabrics of cotton,>/=85 %, more than 200 g/m$^{2W1, dyed, nes}$
5209.41	Plain weave cotton fabrics,>/=85 %, more than 200 g/m$^{2W1, yarn dyed}$
5209.42	Denim fabrics of cotton,>/=85 %, more than 200 g/m^{2W1}

5209.43 Twill weave cotton fab, other than denim,>/=85 %,more than 200 g/m2W1, yarn dyed
5209.49 Woven fabrics of cotton,>/=85 %, more than 200 g/m2W1, yarn dyed, nes
5209.51 Plain weave cotton fabrics,>/=85 %, more than 200 g/m2W1, printed
5209.52 Twill weave cotton fabrics,>/=85 %, more than 200 g/m2W1, printed
5209.59 Woven fabrics of cotton,>/=85 %, more than 200 g/m2W1, printed, nes
5210.11 Plain weave cotton fab,<85 % mixd w m-m fib, not more than 200 g/m2W1, unbl
5210.12 Twill weave cotton fab,<85 % mixd w m-m fib, not more than 200 g/m2W1, unbl
5210.19 Woven fab of cotton,<85 % mixd with m-m fib,</=200 g/m2W1, unbl, nes
5210.21 Plain weave cotton fab,<85 % mixd w m-m fib, not more than 200 g/m2W1, bl
5210.22 Twill weave cotton fab,<85 % mixd w m-m fib, not more than 200 g/m2W1, bl
5210.29 Woven fabrics of cotton,<85 % mixd with m-m fib,</=200 g/m2W1, bl, nes
5210.31 Plain weave cotton fab,<85 % mixd w m-m fib, not more than 200 g/m2W1, dyd
5210.32 Twill weave cotton fab,<85 % mixd w m-m fib, not more than 200 g/m2W1, dyd
5210.39 Woven fabrics of cotton,<85 % mixd with m-m fib,</=200 g/m2W1, dyed, nes
5210.41 Plain weave cotton fab,<85 % mixd w m-m fib, nt mor thn 200g/m2W1, yarn dyd
5210.42 Twill weave cotton fab,<85 % mixd w m-m fib, nt mor thn 200g/m2W1, yarn dyd
5210.49 Woven fabrics of cotton,<85 % mixed w m-m fib,</=200g/m2W1, yarn dyed, nes
5210.51 Plain weave cotton fab,<85 % mixd w m-m fib, nt more thn 200 g/m2W1, printd
5210.52 Twill weave cotton fab,<85 % mixd w m-m fib, nt more thn 200g/m2W1, printd
5210.59 Woven fabrics of cotton,<85 % mixed with m-m fib,</=200g/m2W1, printed, nes
5211.11 Plain weave cotton fab,<85 % mixd w m-m fib, more thn 200 g/m2W1, unbleachd
5211.12 Twill weave cotton fab,<85 % mixed with m-m fib, more than 200 g/m2W1, unbl
5211.19 Woven fabrics of cotton,<85 % mixd w m-m fib, more thn 200g/m2W1, unbl, nes
5211.21 Plain weave cotton fab,<85 % mixd w m-m fib, more than 200 g/m2W1, bleachd
5211.22 Twill weave cotton fab,<85 % mixd w m-m fib, more than 200 g/m2W1, bleachd
5211.29 Woven fabrics of cotton,<85 % mixd w m-m fib, more than 200 g/m2W1, bl, nes
5211.31 Plain weave cotton fab,<85 % mixed with m-m fib, more than 200 g/m2W1, dyed
5211.32 Twill weave cotton fab,<85 % mixed with m-m fib, more than 200 g/m2W1, dyed
5211.39 Woven fabrics of cotton,<85 % mixd w m-m fib, more than 200 g/m2W1, dyd, nes
5211.41 Plain weave cotton fab,<85 % mixd w m-m fib, more than 200 g/m2W1, yarn dyd
5211.42 Denim fabrics of cotton, <85 % mixed with m-m fib, more than 200 g/m2W1
5211.43 Twill weave cotton fab, other than denim,<85 % mixd w m-m fib,>200g/m2W1, yarn dyd
5211.49 Woven fabrics of cotton,<85 % mixd with m-m fib,>200 g/m2W1, yarn dyed, nes
5211.51 Plain weave cotton fab,<85 % mixd w m-m fib, more than 200 g/m2W1, printd
5211.52 Twill weave cotton fab,<85 % mixd w m-m fib, more than 200 g/m2W1, printd
5211.59 Woven fabrics of cotton,<85 % mixd w m-m fib, mor thn 200g/m2W1, printd, nes
5212.11 Woven fabrics of cotton, weighing not more than 200 g/m2W1, unbleached, nes
5212.12 Woven fabrics of cotton, weighing not more than 200 g/m2W1, bleached, nes
5212.13 Woven fabrics of cotton, weighing not more than 200 g/m2W1, dyed, nes
5212.14 Woven fabrics of cotton,</=200g/m2W1, of yarns of different colours, nes
5212.15 Woven fabrics of cotton, weighing not more than 200 g/m2W1, printed, nes
5212.21 Woven fabrics of cotton, weighing more than 200 g/m2W1, unbleached, nes
5212.22 Woven fabrics of cotton, weighing more than 200 g/m2W1, bleached, nes
5212.23 Woven fabrics of cotton, weighing more than 200 g/m2W1, dyed, nes
5212.24 Woven fabrics of cotton, >200 g/m2W1, of yarns of different colours, nes
5212.25 Woven fabrics of cotton, weighing more than 200 g/m2W1, printed, nes

Ch. 53 Other vegetable textile fibres; paper yarn & woven fab

5306.10 Flax yarn, single
5306.20 Flax yarn, multile (folded) or cabled
5307.10 Yarn of jute or of other textile bast fibres, single
5307.20 Yarn of jute or of oth textile bast fibres, multiple (folded) or cabled
5308.20 True hemp yarn
5308.90 Yarn of other vegetable textile fibres
5309.11 Woven fabrics, containg 85 % or more by weight of flax, unbleached or bl
5309.19 Woven fabrics, containing 85 % or more by weight of flax, other than unbl or bl
5309.21 Woven fabrics of flax, containg <85 % by weight of flax, unbleached or bl
5309.29 Woven fabrics of flax, containing <85 % by weight of flax, other than unbl or bl

5310.10	Woven fabrics of jute or of other textile bast fibres, unbleached
5310.90	Woven fabrics of jute or of other textile bast fibres, other than unbleached
5311.00	Woven fabrics of oth vegetable textile fibres; woven fab of paper yarn

Ch. 54 Man-made filaments

5401.10	Sewing thread of synthetic filaments
5401.20	Sewing thread of artificial filaments
5402.10	High tenacity yarn (other than sewg thread),nylon/oth polyamides fi, nt put up
5402.20	High tenacity yarn (other than sewg thread),of polyester filaments, not put up
5402.31	Texturd yarn nes, of nylon/oth polyamides fi,</=50tex/s.y.,not put up
5402.32	Texturd yarn nes, of nylon/oth polyamides fi,>50 tex/s.y.,not put up
5402.33	Textured yarn nes, of polyester filaments, not put up for retail sale
5402.39	Textured yarn of synthetic filaments, nes, not put up
5402.41	Yarn of nylon or other polyamides fi, single, untwisted, nes, not put up
5402.42	Yarn of polyester filaments, partially oriented, single, nes, not put up
5402.43	Yarn of polyester filaments, single, untwisted, nes, not put up
5402.49	Yarn of synthetic filaments, single, untwisted, nes, not put up
5402.51	Yarn of nylon or other polyamides fi, single, >50 turns/m, not put up
5402.52	Yarn of polyester filaments, single, >50 turns per metre, not put up
5402.59	Yarn of synthetic filaments, single,>50 turns per metre, nes, not put up
5402.61	Yarn of nylon or other polyamides fi, multiple, nes, not put up
5402.62	Yarn of polyester filaments, multiple, nes, not put up
5402.69	Yarn of synthetic filaments, multiple, nes, not put up
5403.10	High tenacity yarn (other than sewg thread),of viscose rayon filamt, nt put up
5403.20	Textured yarn nes, of artificial filaments, not put up for retail sale
5403.31	Yarn of viscose rayon filaments, single, untwisted, nes, not put up
5403.32	Yarn of viscose rayon filaments, single,>120 turns per m, nes, nt put up
5403.33	Yarn of cellulose acetate filaments, single, nes, not put up
5403.39	Yarn of artificial filaments, single, nes, not put up
5403.41	Yarn of viscose rayon filaments, multiple, nes, not put up
5403.42	Yarn of cellulose acetate filaments, multiple, nes, not put up
5403.49	Yarn of artificial filaments, multiple, nes, not put up
5404.10	Synthetic mono,>/=67dtex, no cross sectional dimension exceeds 1 mm
5404.90	Strip&the like of syn tex material of an apparent width nt exceedg 5mm
5405.00	Artificial mono, 67 dtex, cross-sect >1mm; strip of arti tex mat w </=5mm
5406.10	Yarn of synthetic filament (other than sewing thread), put up for retail sale
5406.20	Yarn of artificial filament (other than sewing thread),put up for retail sale
5407.10	Woven fab of high tenacity fi yarns of nylon oth polyamides/polyesters
5407.20	Woven fab obtaind from strip/the like of synthetic textile materials
5407.30	Fabrics specif in Note 9 Section XI (layers of parallel syn tex yarn)
5407.41	Woven fab,>/=85 % of nylon/other polyamides filaments, unbl or bl, nes
5407.42	Woven fabrics,>/=85 % of nylon/other polyamides filaments, dyed, nes
5407.43	Woven fab,>/=85 % of nylon/other polyamides filaments, yarn dyed, nes
5407.44	Woven fabrics,>/=85 % of nylon/other polyamides filaments, printed, nes
5407.51	Woven fabrics,>/=85 % of textured polyester filaments, unbl or bl, nes
5407.52	Woven fabrics,>/=85 % of textured polyester filaments, dyed, nes
5407.53	Woven fabrics,>/=85 % of textured polyester filaments, yarn dyed, nes
5407.54	Woven fabrics,>/=85 % of textured polyester filaments, printed, nes
5407.60	Woven fabrics,>/=85 % of non-textured polyester filaments, nes
5407.71	Woven fab,>/=85 % of synthetic filaments, unbleached or bleached, nes
5407.72	Woven fabrics,>/=85 % of synthetic filaments, dyed, nes
5407.73	Woven fabrics,>/=85 % of synthetic filaments, yarn dyed, nes
5407.74	Woven fabrics,>/=85 % of synthetic filaments, printed, nes
5407.81	Woven fabrics of synthetic filaments,<85 % mixd w cotton, unbl o bl, nes
5407.82	Woven fabrics of synthetic filaments,<85 % mixed with cotton, dyed, nes
5407.83	Woven fabrics of synthetic filaments,<85 % mixd w cotton, yarn dyd, nes
5407.84	Woven fabrics of synthetic filaments,<85 % mixd with cotton, printed, nes
5407.91	Woven fabrics of synthetic filaments, unbleached or bleached, nes

5407.92	Woven fabrics of synthetic filaments, dyed, nes
5407.93	Woven fabrics of synthetic filaments, yarn dyed, nes
5407.94	Woven fabrics of synthetic filaments, printed, nes
5408.10	Woven fabrics of high tenacity filament yarns of viscose rayon
5408.21	Woven fab,>/=85 % of artificial fi o strip of art tex mat, unbl/bl, nes
5408.22	Woven fab,>/=85 % of artificial fi or strip of art tex mat, dyed, nes
5408.23	Woven fab,>/=85 % of artificial fi or strip of art tex mat, y dyed, nes
5408.24	Woven fab,>/=85 % of artificial fi or strip of art tex mat, printd, nes
5408.31	Woven fabrics of artificial filaments, unbleached or bleached, nes
5408.32	Woven fabrics of artificial filaments, dyed, nes
5408.33	Woven fabrics of artificial filaments, yarn dyed, nes
5408.34	Woven fabrics of artificial filaments, printed, nes

Ch. 55 Man-made staple fibres

5501.10	Filament tow of nylon or other polyamides
5501.20	Filament tow of polyesters
5501.30	Filament tow of acrylic or modacrylic
5501.90	Synthetic filament tow, nes
5502.00	Artificial filament tow
5503.10	Staple fibres of nylon or other polyamides, not carded or combed
5503.20	Staple fibres of polyesters, not carded or combed
5503.30	Staple fibres of acrylic or modacrylic, not carded or combed
5503.40	Staple fibres of polypropylene, not carded or combed
5503.90	Synthetic staple fibres, not carded or combed, nes
5504.10	Staple fibres of viscose, not carded or combed
5504.90	Artificial staple fibres, other than viscose, not carded or combed
5505.10	Waste of synthetic fibres
5505.20	Waste of artificial fibres
5506.10	Staple fibres of nylon or other polyamides, carded or combed
5506.20	Staple fibres of polyesters, carded or combed
5506.30	Staple fibres of acrylic or modacrylic, carded or combed
5506.90	Synthetic staple fibres, carded or combed, nes
5507.00	Artificial staple fibres, carded or combed
5508.10	Sewing thread of synthetic staple fibres
5508.20	Sewing thread of artificial staple fibres
5509.11	Yarn,>/=85 % nylon or other polyamides staple fibres, single, not put up
5509.12	Yarn,>/=85 % nylon o oth polyamides staple fibres, multi, not put up, nes
5509.21	Yarn,>/=85 % of polyester staple fibres, single, not put up
5509.22	Yarn,>/=85 % of polyester staple fibres, multiple, not put up, nes
5509.31	Yarn,>/=85 % of acrylic or modacrylic staple fibres, single, not put up
5509.32	Yarn,>/=85 % acrylic/modacrylic staple fibres, multiple, not put up, nes
5509.41	Yarn,>/=85 % of other synthetic staple fibres, single, not put up
5509.42	Yarn,>/=85 % of other synthetic staple fibres, multiple, not put up, nes
5509.51	Yarn of polyester staple fibres mixd w/ arti staple fib, not put up, nes
5509.52	Yarn of polyester staple fib mixd w wool/fine animal hair, nt put up, nes
5509.53	Yarn of polyester staple fibres mixed with cotton, not put up, nes
5509.59	Yarn of polyester staple fibres, not put up, nes
5509.61	Yarn of acrylic staple fib mixd w wool/fine animal hair, not put up, nes
5509.62	Yarn of acrylic staple fibres mixed with cotton, not put up, nes
5509.69	Yarn of acrylic staple fibres, not put up, nes
5509.91	Yarn of oth synthetic staple fibres mixed w/wool/fine animal hair, nes
5509.92	Yarn of other synthetic staple fibres mixed with cotton, not put up, nes
5509.99	Yarn of other synthetic staple fibres, not put up, nes
5510.11	Yarn,>/=85 % of artificial staple fibres, single, not put up
5510.12	Yarn,>/=85 % of artificial staple fibres, multiple, not put up, nes
5510.20	Yarn of artificl staple fib mixd w wool/fine animal hair, not put up, nes
5510.30	Yarn of artificial staple fibres mixed with cotton, not put up, nes
5510.90	Yarn of artificial staple fibres, not put up, nes

5511.10	Yarn,>/=85 % of synthetic staple fibres, other than sewing thread, put up
5511.20	Yarn, <85 % of synthetic staple fibres, put up for retail sale, nes
5511.30	Yarn of artificial fibres (other than sewing thread), put up for retail sale
5512.11	Woven fabrics, containing>/=85 % of polyester staple fibres, unbl or bl
5512.19	Woven fabrics, containg>/=85 % of polyester staple fibres, other than unbl or bl
5512.21	Woven fabrics, containg>/=85 % of acrylic staple fibres, unbleached or bl
5512.29	Woven fabrics, containing>/=85 % of acrylic staple fibres, other than unbl or bl
5512.91	Woven fabrics, containing>/=85 % of oth synthetic staple fibres, unbl/bl
5512.99	Woven fabrics, containg>/=85 % of other synthetic staple fib, other than unbl/bl
5513.11	Plain weave polyest stapl fib fab,<85 %,mixd w/cottn,</=170g/$m^{2W1, unbl/bl}$
5513.12	Twill weave polyest stapl fib fab,<85 %,mixd w/cottn,</=170g/$m^{2W1, unbl/bl}$
5513.13	Woven fab of polyest staple fib,<85 % mixd w/cot,</=170g/$m^{2W1, unbl/bl, nes}$
5513.19	Woven fabrics of oth syn staple fib,<85 %,mixd w/cot,</=170g/$m^{2W1, unbl/bl}$
5513.21	Plain weave polyester staple fib fab,<85 %,mixd w/cotton,</=170g/$m^{2W1, dyd}$
5513.22	Twill weave polyest staple fib fab,<85 %,mixd w/cotton,</=170g/$m^{2W1, dyd}$
5513.23	Woven fab of polyester staple fib,<85 %,mixd w/cot,</=170 g/$m^{2W1, dyd, nes}$
5513.29	Woven fabrics of oth syn staple fib,<85 % mixd w/cotton,</=170g/$m^{2W1, dyed}$
5513.31	Plain weave polyest stapl fib fab,<85 % mixd w/cot,</=170g/$m^{2W1, yarn dyd}$
5513.32	Twill weave polyest stapl fib fab,<85 % mixd w/cot,</=170g/$m^{2W1, yarn dyd}$
5513.33	Woven fab of polyest staple fib,<85 % mixd w/cot,</=170 g/$m^{2W1, dyd nes}$
5513.39	Woven fab of oth syn staple fib,<85 % mixd w/cot,</=170g/$m^{2W1, yarn dyd}$
5513.41	Plain weave polyester stapl fib fab,<85 %,mixd w/cot,</=170g/$m^{2W1, printd}$
5513.42	Twill weave polyest staple fib fab,<85 %,mixd w/cot,<=/170g/$m^{2W1, printd}$
5513.43	Woven fab of polyester staple fib,<85 %,mixd w/cot,</=170g/$m^{2W1, ptd, nes}$
5513.49	Woven fab of oth syn staple fib,<85 %,mixed w/cot,</=170g/$m^{2W1, printed}$
5514.11	Plain weave polyest staple fib fab,<85 %,mixd w/cotton,>170g/$m^{2W1, unbl/bl}$
5514.12	Twill weave polyest stapl fib fab,<85 %,mixd w/cotton,>170g/$m^{2W1, unbl/bl}$
5514.13	Woven fab of polyester staple fib,<85 % mixd w/cot,>170g/$m^{2W1, unbl/bl, nes}$
5514.19	Woven fabrics of oth syn staple fib,<85 %,mixed w/cot,>170 g/$m^{2W1, unbl/bl}$
5514.21	Plain weave polyester staple fibre fab,<85 %,mixd w/cotton,>170g/$m^{2W1, dyd}$
5514.22	Twill weave polyester staple fibre fab,<85 %,mixd w/cotton,>170g/$m^{2W1, dyd}$
5514.23	Woven fabrics of polyester staple fib,<85 %,mixed w/cot,>170 g/$m^{2W1, dyed}$
5514.29	Woven fabrics of oth synthetic staple fib,<85 %,mixd w/cot,>170g/$m^{2W1, dyd}$
5514.31	Plain weave polyester staple fib fab,<85 % mixd w/cot,>170g/$m^{2W1, yarn dyd}$
5514.32	Twill weave polyester staple fib fab,<85 % mixd w/cot,>170g/$m^{2W1, yarn dyd}$
5514.33	Woven fab of polyester stapl fib,<85 % mixd w/cot,>170g/$m^{2W1, yarn dyd nes}$
5514.39	Woven fabrics of oth syn staple fib,<85 % mixd w/cot,>170 g/$m^{2W1, yarn dyd}$
5514.41	Plain weave polyester staple fibre fab,<85 %,mixd w/cot,>170g/$m^{2W1, printd}$
5514.42	Twill weave polyester staple fibre fab,<85 %,mixd w/cot,>170g/$m^{2W1, printd}$
5514.43	Woven fab of polyester staple fibres <85 %,mixd w/cot,>170g/$m^{2W1, ptd, nes}$
5514.49	Woven fabrics of oth syn staple fib,<85 %,mixed w/cot,>170 g/$m^{2W1, printed}$
5515.11	Woven fab of polyester staple fib mixd w viscose rayon staple fib, nes
5515.12	Woven fabrics of polyester staple fibres mixd w man-made filaments, nes
5515.13	Woven fab of polyester staple fibres mixd w/wool/fine animal hair, nes
5515.19	Woven fabrics of polyester staple fibres, nes
5515.21	Woven fabrics of acrylic staple fibres, mixd w man-made filaments, nes
5515.22	Woven fab of acrylic staple fibres, mixd w/wool/fine animal hair, nes
5515.29	Woven fabrics of acrylic or modacrylic staple fibres, nes
5515.91	Woven fabrics of oth syn staple fib, mixed with man-made filaments, nes
5515.92	Woven fabrics of oth syn staple fib, mixd w/wool o fine animal hair, nes
5515.99	Woven fabrics of synthetic staple fibres, nes
5516.11	Woven fabrics, containg>/=85 % of artificial staple fibres, unbleached/bl
5516.12	Woven fabrics, containing>/=85 % of artificial staple fibres, dyed
5516.13	Woven fabrics, containing>/=85 % of artificial staple fib, yarn dyed
5516.14	Woven fabrics, containing>/=85 % of artificial staple fibres, printed
5516.21	Woven fabrics of artificial staple fib,<85 %,mixd w man-made fi, unbl/bl
5516.22	Woven fabrics of artificial staple fib,<85 %,mixd with man-made fi, dyd
5516.23	Woven fabrics of artificial staple fib,<85 %,mixd with m-m fi, yarn dyd

5516.24 Woven fabrics of artificial staple fib,<85 %,mixd w man-made fi, printd
5516.31 Woven fab of arti staple fib,<85 % mixd w/wool/fine animal hair, unbl/bl
5516.32 Woven fabrics of arti staple fib,<85 % mixd w/wool/fine animal hair, dyd
5516.33 Woven fab of arti staple fib,<85 % mixd w/wool/fine animal hair, yarn dyd
5516.34 Woven fab of arti staple fib,<85 % mixd w/wool/fine animal hair, printd
5516.41 Woven fabrics of artificial staple fib,<85 % mixd with cotton, unbl o bl
5516.42 Woven fabrics of artificial staple fib, <85 % mixed with cotton, dyed
5516.43 Woven fabrics of artificial staple fib,<85 % mixd with cotton, yarn dyd
5516.44 Woven fabrics of artificial staple fib,<85 % mixed with cotton, printed
5516.91 Woven fabrics of artificial staple fibres, unbleached or bleached, nes
5516.92 Woven fabrics of artificial staple fibres, dyed, nes
5516.93 Woven fabrics of artificial staple fibres, yarn dyed, nes
5516.94 Woven fabrics of artificial staple fibres, printed, nes

Ch. 56 Wadding, felt & nonwoven; yarns; twine, cordage, etc.
5601.10 Sanitary articles of waddg of textile mat i.e. sanitary towels, tampons
5601.21 Wadding of cotton and articles thereof, other than sanitary articles
5601.22 Wadding of man-made fibres and articles thereof, other than sanitary articles
5601.29 Waddg of oth textile materials&articles thereof, other than sanitary articles
5601.30 Textile flock and dust and mill neps
5602.10 Needleloom felt and stitch-bonded fibre fabrics
5602.21 Felt other than needleloom, of wool or fine animal hair, not impreg, ctd, cov etc
5602.29 Felt other than needleloom, of other textile materials, not impreg, ctd, cov etc
5602.90 Felt of textile materials, nes
5603.00 Nonwovens, whether or not impregnated, coated, covered or laminated
5604.10 Rubber thread and cord, textile covered
5604.20 High tenacity yarn of polyest, nylon oth polyamid, viscose rayon, ctd etc
5604.90 Textile yarn, strips&the like, impreg ctd/cov with rubber o plastics, nes
5605.00 Metallisd yarn, beg textile yarn combind w metal thread, strip/powder
5606.00 Gimped yarn nes; chenille yarn; loop wale-yarn
5607.10 Twine, cordage, ropes and cables, of jute or other textile bast fibres
5607.21 Binder o baler twine, of sisal o oth textile fibres of the genus Agave
5607.29 Twine nes, cordage, ropes and cables, of sisal textile fibres
5607.30 Twine, cordage, ropes and cables, of abaca or other hard (leaf) fibres
5607.41 Binder or baler twine, of polyethylene or polypropylene
5607.49 Twine nes, cordage, ropes and cables, of polyethylene or polypropylene
5607.50 Twine, cordage, ropes and cables, of other synthetic fibres
5607.90 Twine, cordage, ropes and cables, of other materials
5608.11 Made up fishing nets, of man-made textile materials
5608.19 Knottd nettg of twine/cordage/rope, and oth made up nets of m-m tex mat
5608.90 Knottd nettg of twine/cordage/rope, nes, and made up nets of oth tex mat
5609.00 Articles of yarn, strip, twine, cordage, rope and cables, nes

Ch. 57 Carpets and other textile floor coverings
5701.10 Carpets of wool or fine animal hair, knotted
5701.90 Carpets of other textile materials, knotted
5702.10 Kelem, Schumacks, Karamanie and similar textile hand-woven rugs
5702.20 Floor coverings of coconut fibres (coir)
5702.31 Carpets of wool/fine animl hair, of wovn pile constructn, nt made up nes
5702.32 Carpets of man-made textile mat, of wovn pile construct, nt made up, nes
5702.39 Carpets of oth textile mat, of woven pile constructn, nt made up, nes
5702.41 Carpets of wool/fine animal hair, of wovn pile construction, made up, nes
5702.42 Carpets of man-made textile mat, of woven pile construction, made up, nes
5702.49 Carpets of oth textile materials, of wovn pile construction, made up, nes
5702.51 Carpets of wool or fine animal hair, woven, not made up, nes
5702.52 Carpets of man-made textile materials, woven, not made up, nes
5702.59 Carpets of other textile materials, woven, not made up, nes
5702.91 Carpets of wool or fine animal hair, woven, made up, nes

5702.92 Carpets of man-made textile materials, woven, made up, nes
5702.99 Carpets of other textile materials, woven, made up, nes
5703.10 Carpets of wool or fine animal hair, tufted
5703.20 Carpets of nylon or other polyamides, tufted
5703.30 Carpets of other man-made textile materials, tufted
5703.90 Carpets of other textile materials, tufted
5704.10 Tiles of felt of textile materials, havg a max surface area of 0.3 m^{2W1}
5704.90 Carpets of felt of textile materials, nes
5705.00 Carpets and other textile floor coverings, nes

Ch. 58 Special woven fab; tufted tex fab; lace; tapestries etc.
5801.10 Woven pile fabrics of wool/fine animal hair, other than terry&narrow fabrics
5801.21 Woven uncut weft pile fabrics of cotton, other than terry and narrow fabrics
5801.22 Cut corduroy fabrics of cotton, other than narrow fabrics
5801.23 Woven weft pile fabrics of cotton, nes
5801.24 Woven warp pile fab of cotton, pingl (uncut),other than terry&narrow fab
5801.25 Woven warp pile fabrics of cotton, cut, other than terry and narrow fabrics
5801.26 Chenille fabrics of cotton, other than narrow fabrics
5801.31 Woven uncut weft pile fabrics of manmade fibres, other than terry&narrow fab.
5801.32 Cut corduroy fabrics of man-made fibres, other than narrow fabrics
5801.33 Woven weft pile fabrics of man-made fibres, nes
5801.34 Woven warp pile fab of man-made fib, pingl (uncut),other than terry&nar fab
5801.35 Woven warp pile fabrics of man-made fib, cut, other than terry & narrow fabrics
5801.36 Chenille fabrics of man-made fibres, other than narrow fabrics
5801.90 Woven pile fab&chenille fab of other tex mat, other than terry&narrow fabrics
5802.11 Terry towellg & similar woven terry fab of cotton, other than narrow fab, unbl
5802.19 Terry towellg&similar woven terry fab of cotton, other than unbl&other than nar fab
5802.20 Terry towellg&sim woven terry fab of oth tex mat, other than narrow fabrics
5802.30 Tufted textile fabrics, other than products of heading No 57.03
5803.10 Gauze of cotton, other than narrow fabrics
5803.90 Gauze of other textile material, other than narrow fabrics
5804.10 Tulles & other net fabrics, not incl woven, knitted or crocheted fabrics
5804.21 Mechanically made lace of man-made fib, in the piece, in strips/motifs
5804.29 Mechanically made lace of oth tex mat, in the piece, in strips/in motifs
5804.30 Hand-made lace, in the piece, in strips or in motifs
5805.00 Hand-woven tapestries&needle-worked tapestries, whether or not made up
5806.10 Narrow woven pile fabrics and narrow chenille fabrics
5806.20 Narrow woven fab, cntg by wt>/=5 % elastomeric yarn/rubber thread nes
5806.31 Narrow woven fabrics of cotton, nes
5806.32 Narrow woven fabrics of man-made fibres, nes
5806.39 Narrow woven fabrics of other textile materials, nes
5806.40 Fabrics consisting of warp w/o weft assembled by means of an adhesive
5807.10 Labels, badges and similar woven articles of textile materials
5807.90 Labels, badges and similar articles, not woven, of textile materials, nes
5808.10 Braids in the piece
5808.90 Ornamental trimmings in the piece, other than knit; tassels, pompons&similar art
5809.00 Woven fabrics of metal thread/of metallisd yarn, for apparel, etc, nes
5810.10 Embroidery without visible ground, in the piece, in strips or in motifs
5810.91 Embroidery of cotton, in the piece, in strips or in motifs, nes
5810.92 Embroidery of man-made fibres, in the piece, in strips or in motifs, nes
5810.99 Embroidery of oth textile materials, in the piece, in strips/motifs, nes
5811.00 Quilted textile products in the piece

Ch. 59 Impregnated, coated, cover/laminated textile fabric etc.
5901.10 Textile fabrics coatd with gum, of a kind usd for outer covers of books
5901.90 Tracg cloth; prepared paintg canvas; stiffened textile fab; for hats etc
5902.10 Tire cord fabric made of nylon or other polyamides high tenacity yarns
5902.20 Tire cord fabric made of polyester high tenacity yarns

5902.90	Tire cord fabric made of viscose rayon high tenacity yarns
5903.10	Textile fab impregnatd, ctd, cov, or laminatd w polyvinyl chloride, nes
5903.20	Textile fabrics impregnated, ctd, cov, or laminated with polyurethane, nes
5903.90	Textile fabrics impregnated, ctd, cov, or laminated with plastics, nes
5904.10	Lineoleum, whether or not cut to shape
5904.91	Floor coverings, other than linoleum, with a base of needleloom felt/nonwovens
5904.92	Floor coverings, other than linoleum, with other textile base
5905.00	Textile wall coverings
5906.10	Rubberised textile adhesive tape of a width not exceeding 20 cm
5906.91	Rubberised textile knitted or crocheted fabrics, nes
5906.99	Rubberised textile fabrics, nes
5907.00	Textile fab impreg, ctd, cov nes; paintd canvas (e.g.threatrical scenery)
5908.00	Textile wicks f lamps, stoves, etc; gas mantles&knittd gas mantle fabric
5909.00	Textile hosepiping and similar textile tubing
5910.00	Transmission or conveyor belts or belting of textile material
5911.10	Textile fabrics usd f card clothing, and sim fabric f technical uses
5911.20	Textile bolting cloth, whether or not made up
5911.31	Textile fabrics used in paper-making or similar machines, <650 g/m^{2W1}
5911.32	Textile fabrics usd in paper-makg or similar mach, weighg >/=650 g/m^{2W1}
5911.40	Textile straing cloth usd in oil presses o the like, incl of human hair
5911.90	Textile products and articles for technical uses, nes

Ch. 60 Knitted or crocheted fabrics

6001.10	Long pile knitted or crocheted textile fabrics
6001.21	Looped pile knitted or crocheted fabrics, of cotton
6001.22	Looped pile knitted or crocheted fabrics, of man-made fibres
6001.29	Looped pile knitted or crocheted fabrics, of other textile materials
6001.91	Pile knitted or crocheted fabrics, of cotton, nes
6001.92	Pile knitted or crocheted fabrics, of man-made fibres, nes
6001.99	Pile knitted or crocheted fabrics, of other textile materials, nes
6002.10	Knittd or crochetd tex fab, w</=30 cm,>/=5 % of elastomeric/rubber, nes
6002.20	Knitted or crocheted textile fabrics, of a width not exceedg 30 cm, nes
6002.30	Knittd/crochetd tex fab, width > 30 cm,>/=5 % of elastomeric/rubber, nes
6002.41	Warp knitted fabrics, of wool or fine animal hair, nes
6002.42	Warp knitted fabrics, of cotton, nes
6002.43	Warp knitted fabrics, of man-made fibres, nes
6002.49	Warp knitted fabrics, of other materials, nes
6002.91	Knitted or crocheted fabrics, of wool or of fine animal hair, nes
6002.92	Knitted or crocheted fabrics, of cotton, nes
6002.93	Knitted or crocheted fabrics, of manmade fibres, nes
6002.99	Knitted or crocheted fabrics, of other materials, nes

Ch. 61 Art of apparel & clothing access, knitted or crocheted

6101.10	Mens/boys overcoats, anoraks etc, of wool or fine animal hair, knitted
6101.20	Mens/boys overcoats, anoraks etc, of cotton, knitted
6101.30	Mens/boys overcoats, anoraks etc, of man-made fibres, knitted
6101.90	Mens/boys overcoats, anoraks etc, of other textile materials, knitted
6102.10	Womens/girls overcoats, anoraks etc, of wool or fine animal hair, knitted
6102.20	Womens/girls overcoats, anoraks etc, of cotton, knitted
6102.30	Womens/girls overcoats, anoraks etc, of man-made fibres, knitted
6102.90	Womens/girls overcoats, anoraks etc, of other textile materials, knitted
6103.11	Mens/boys suits, of wool or fine animal hair, knitted
6103.12	Mens/boys suits, of synthetic fibres, knitted
6103.19	Mens/boys suits, of other textile materials, knitted
6103.21	Mens/boys ensembles, of wool or fine animal hair, knitted
6103.22	Mens/boys ensembles, of cotton, knitted
6103.23	Mens/boys ensembles, of synthetic fibres, knitted
6103.29	Mens/boys ensembles, of other textile materials, knitted

6103.31	Mens/boys jackets and blazers, of wool or fine animal hair, knitted
6103.32	Mens/boys jackets and blazers, of cotton, knitted
6103.33	Mens/boys jackets and blazers, of synthetic fibres, knitted
6103.39	Mens/boys jackets and blazers, of other textile materials, knitted
6103.41	Mens/boys trousers and shorts, of wool or fine animal hair, knitted
6103.42	Mens/boys trousers and shorts, of cotton, knitted
6103.43	Mens/boys trousers and shorts, of synthetic fibres, knitted
6103.49	Mens/boys trousers and shorts, of other textile materials, knitted
6104.11	Womens/girls suits, of wool or fine animal hair, knitted
6104.12	Womens/girls suits, of cotton, knitted
6104.13	Womens/girls suits, of synthetic fibres, knitted
6104.19	Womens/girls suits, of other textile materials, knitted
6104.21	Womens/girls ensembles, of wool or fine animal hair, knitted
6104.22	Womens/girls ensembles, of cotton, knitted
6104.23	Womens/girls ensembles, of synthetic fibres, knitted
6104.29	Womens/girls ensembles, of other textile materials, knitted
6104.31	Womens/girls jackets, of wool or fine animal hair, knitted
6104.32	Womens/girls jackets, of cotton, knitted
6104.33	Womens/girls jackets, of synthetic fibres, knitted
6104.39	Womens/girls jackets, of other textile materials, knitted
6104.41	Womens/girls dresses, of wool or fine animal hair, knitted
6104.42	Womens/girls dresses, of cotton, knitted
6104.43	Womens/girls dresses, of synthetic fibres, knitted
6104.44	Womens/girls dresses, of artificial fibres, knitted
6104.49	Womens/girls dresses, of other textile materials, knitted
6104.51	Womens/girls skirts, of wool or fine animal hair, knitted
6104.52	Womens/girls skirts, of cotton, knitted
6104.53	Womens/girls skirts, of synthetic fibres, knitted
6104.59	Womens/girls skirts, of other textile materials, knitted
6104.61	Womens/girls trousers and shorts, of wool or fine animal hair, knitted
6104.62	Womens/girls trousers and shorts, of cotton, knitted
6104.63	Womens/girls trousers and shorts, of synthetic fibres, knitted
6104.69	Womens/girls trousers and shorts, of other textile materials, knitted
6105.10	Mens/boys shirts, of cotton, knitted
6105.20	Mens/boys shirts, of man-made fibres, knitted
6105.90	Mens/boys shirts, of other textile materials, knitted
6106.10	Womens/girls blouses and shirts, of cotton, knitted
6106.20	Womens/girls blouses and shirts, of man-made fibres, knitted
6106.90	Womens/girls blouses and shirts, of other materials, knitted
6107.11	Mens/boys underpants and briefs, of cotton, knitted
6107.12	Mens/boys underpants and briefs, of man-made fibres, knitted
6107.19	Mens/boys underpants and briefs, of other textile materials, knitted
6107.21	Mens/boys nightshirts and pyjamas, of cotton, knitted
6107.22	Mens/boys nightshirts and pyjamas, of man-made fibres, knitted
6107.29	Mens/boys nightshirts and pyjamas, of other textile materials, knitted
6107.91	Mens/boys bathrobes, dressing gowns etc of cotton, knitted
6107.92	Mens/boys bathrobes, dressing gowns, etc of man-made fibres, knitted
6107.99	Mens/boys bathrobes, dressg gowns, etc of oth textile materials, knitted
6108.11	Womens/girls slips and petticoats, of man-made fibres, knitted
6108.19	Womens/girls slips and petticoats, of other textile materials, knitted
6108.21	Womens/girls briefs and panties, of cotton, knitted
6108.22	Womens/girls briefs and panties, of man-made fibres, knitted
6108.29	Womens/girls briefs and panties, of other textile materials, knitted
6108.31	Womens/girls nightdresses and pyjamas, of cotton, knitted
6108.32	Womens/girls nightdresses and pyjamas, of man-made fibres, knitted
6108.39	Womens/girls nightdresses & pyjamas, of other textile materials, knitted
6108.91	Womens/girls bathrobes, dressing gowns, etc, of cotton, knitted
6108.92	Womens/girls bathrobes, dressing gowns, etc, of man-made fibres, knitted

6108.99	Women/girls bathrobes, dressg gowns, etc, of oth textile materials, knittd
6109.10	T-shirts, singlets and other vests, of cotton, knitted
6109.90	T-shirts, singlets and other vests, of other textile materials, knitted
6110.10	Pullovers, cardigans&similar article of wool or fine animal hair, knittd
6110.20	Pullovers, cardigans and similar articles of cotton, knitted
6110.30	Pullovers, cardigans and similar articles of man-made fibres, knitted
6110.90	Pullovers, cardigans&similar articles of oth textile materials, knittd
6111.10	Babies garments&clothg accessories of wool or fine animal hair, knitted
6111.20	Babies garments and clothing accessories of cotton, knitted
6111.30	Babies garments and clothing accessories of synthetic fibres, knitted
6111.90	Babies garments&clothg accessories of other textile materials, knitted
6112.11	Track suits, of cotton, knitted
6112.12	Track suits, of synthetic fibres, knitted
6112.19	Track suits, of other textile materials, knitted
6112.20	Ski suits, of textile materials, knitted
6112.31	Mens/boys swimwear, of synthetic fibres, knitted
6112.39	Mens/boys swimwear, of other textile materials, knitted
6112.41	Womens/girls swimwear, of synthetic fibres, knitted
6112.49	Womens/girls swimwear, of other textile materials, knitted
6113.00	Garments made up of impreg, coatd, coverd or laminatd textile knittd fab
6114.10	Garments nes, of wool or fine animal hair, knitted
6114.20	Garments nes, of cotton, knitted
6114.30	Garments nes, of man-made fibres, knitted
6114.90	Garments nes, of other textile materials, knitted
6115.11	Panty hose&tights, of synthetic fibre yarns <67 dtex/single yarn knittd
6115.12	Panty hose&tights, of synthetic fib yarns >/=67 dtex/single yarn knittd
6115.19	Panty hose and tights, of other textile materials, knitted
6115.20	Women full-l/knee-l hosiery, of textile yarn<67 dtex/single yarn knittd
6115.91	Hosiery nes, of wool or fine animal hair, knitted
6115.92	Hosiery nes, of cotton, knitted
6115.93	Hosiery nes, of synthetic fibres, knitted
6115.99	Hosiery nes, of other textile materials, knitted
6116.10	Gloves impregnated, coated or covered with plastics or rubber, knitted
6116.91	Gloves, mittens and mitts, nes, of wool or fine animal hair, knitted
6116.92	Gloves, mittens and mitts, nes, of cotton, knitted
6116.93	Gloves, mittens and mitts, nes, of synthetic fibres, knitted
6116.99	Gloves, mittens and mitts, nes, of other textile materials, knitted
6117.10	Shawls, scarves, veils and the like, of textile materials, knitted
6117.20	Ties, bow ties and cravats, of textile materials, knitted
6117.80	Clothing accessories nes, of textile materials, knitted
6117.90	Parts of garments/of clothg accessories, of textile materials, knittd

Ch. 62 Art of apparel & clothing access, not knitted/crocheted

6201.11	Mens/boys overcoats&similar articles of wool/fine animal hair, not knit
6201.12	Mens/boys overcoats and similar articles of cotton, not knitted
6201.13	Mens/boys overcoats & similar articles of man-made fibres, not knitted
6201.19	Mens/boys overcoats&sim articles of oth textile materials, not knittd
6201.91	Mens/boys anoraks&similar articles, of wool/fine animal hair, not knittd
6201.92	Mens/boys anoraks and similar articles, of cotton, not knitted
6201.93	Mens/boys anoraks and similar articles, of man-made fibres, not knitted
6201.99	Mens/boys anoraks&similar articles, of oth textile materials, not knittd
6202.11	Womens/girls overcoats&sim articles of wool/fine animal hair nt knit
6202.12	Womens/girls overcoats and similar articles of cotton, not knitted
6202.13	Womens/girls overcoats&sim articles of man-made fibres, not knittd
6202.19	Womens/girls overcoats&similar articles of other textile mat, not knit
6202.91	Womens/girls anoraks&similar article of wool/fine animal hair, not knit
6202.92	Womens/girls anoraks and similar article of cotton, not knitted
6202.93	Womens/girls anoraks & similar article of man-made fibres, not knitted

6202.99	Womens/girls anoraks&similar article of oth textile materials, not knit
6203.11	Mens/boys suits, of wool or fine animal hair, not knitted
6203.12	Mens/boys suits, of synthetic fibres, not knitted
6203.19	Mens/boys suits, of other textile materials, not knitted
6203.21	Mens/boys ensembles, of wool or fine animal hair, not knitted
6203.22	Mens/boys ensembles, of cotton, not knitted
6203.23	Mens/boys ensembles, of synthetic fibres, not knitted
6203.29	Mens/boys ensembles, of other textile materials, not knitted
6203.31	Mens/boys jackets and blazers, of wool or fine animal hair, not knitted
6203.32	Mens/boys jackets and blazers, of cotton, not knitted
6203.33	Mens/boys jackets and blazers, of synthetic fibres, not knitted
6203.39	Mens/boys jackets and blazers, of other textile materials, not knitted
6203.41	Mens/boys trousers and shorts, of wool or fine animal hair, not knitted
6203.42	Mens/boys trousers and shorts, of cotton, not knitted
6203.43	Mens/boys trousers and shorts, of synthetic fibres, not knitted
6203.49	Mens/boys trousers and shorts, of other textile materials, not knitted
6204.11	Womens/girls suits, of wool or fine animal hair, not knitted
6204.12	Womens/girls suits, of cotton, not knitted
6204.13	Womens/girls suits, of synthetic fibres, not knitted
6204.19	Womens/girls suits, of other textile materials, not knitted
6204.21	Womens/girls ensembles, of wool or fine animal hair, not knitted
6204.22	Womens/girls ensembles, of cotton, not knitted
6204.23	Womens/girls ensembles, of synthetic fibres, not knitted
6204.29	Womens/girls ensembles, of other textile materials, not knitted
6204.31	Womens/girls jackets, of wool or fine animal hair, not knitted
6204.32	Womens/girls jackets, of cotton, not knitted
6204.33	Womens/girls jackets, of synthetic fibres, not knitted
6204.39	Womens/girls jackets, of other textile materials, not knitted
6204.41	Womens/girls dresses, of wool or fine animal hair, not knitted
6204.42	Womens/girls dresses, of cotton, not knitted
6204.43	Womens/girls dresses, of synthetic fibres, not knitted
6204.44	Womens/girls dresses, of artificial fibres, not knitted
6204.49	Womens/girls dresses, of other textile materials, not knitted
6204.51	Womens/girls skirts, of wool or fine animal hair, not knitted
6204.52	Womens/girls skirts, of cotton, not knitted
6204.53	Womens/girls skirts, of synthetic fibres, not knitted
6204.59	Womens/girls skirts, of other textile materials, not knitted
6204.61	Womens/girls trousers & shorts, of wool or fine animal hair, not knitted
6204.62	Womens/girls trousers and shorts, of cotton, not knitted
6204.63	Womens/girls trousers and shorts, of synthetic fibres, not knitted
6204.69	Womens/girls trousers & shorts, of other textile materials, not knitted
6205.10	Mens/boys shirts, of wool or fine animal hair, not knitted
6205.20	Mens/boys shirts, of cotton, not knitted
6205.30	Mens/boys shirts, of man-made fibres, not knitted
6205.90	Mens/boys shirts, of other textile materials, not knitted
6206.10	Womens/girls blouses and shirts, of silk or silk waste, not knitted
6206.20	Womens/girls blouses & shirts, of wool or fine animal hair, not knitted
6206.30	Womens/girls blouses and shirts, of cotton, not knitted
6206.40	Womens/girls blouses and shirts, of man-made fibres, not knitted
6206.90	Womens/girls blouses and shirts, of other textile materials, not knitted
6207.11	Mens/boys underpants and briefs, of cotton, not knitted
6207.19	Mens/boys underpants and briefs, of other textile materials, not knitted
6207.21	Mens/boys nightshirts and pyjamas, of cotton, not knitted
6207.22	Mens/boys nightshirts and pyjamas, of man-made fibres, not knitted
6207.29	Mens/boys nightshirts & pyjamas, of other textile materials, not knitted
6207.91	Mens/boys bathrobes, dressing gowns, etc of cotton, not knitted
6207.92	Mens/boys bathrobes, dressing gowns, etc of man-made fibres, not knitted
6207.99	Mens/boys bathrobes, dressg gowns, etc of oth textile materials, not knit

6208.11	Womens/girls slips and petticoats, of man-made fibres, not knitted
6208.19	Womens/girls slips & petticoats, of other textile materials, not knitted
6208.21	Womens/girls nightdresses and pyjamas, of cotton, not knitted
6208.22	Womens/girls nightdresses and pyjamas, of man-made fibres, not knitted
6208.29	Womens/girls nightdresses&pyjamas, of oth textile materials, not knitted
6208.91	Womens/girls panties, bathrobes, etc, of cotton, not knitted
6208.92	Womens/girls panties, bathrobes, etc, of man-made fibres, not knitted
6208.99	Womens/girls panties, bathrobes, etc, of oth textile materials, not knittd
6209.10	Babies garments&clothg accessories of wool o fine animal hair, not knit
6209.20	Babies garments and clothing accessories of cotton, not knitted
6209.30	Babies garments & clothing accessories of synthetic fibres, not knitted
6209.90	Babies garments&clothg accessories of oth textile materials, not knittd
6210.10	Garments made up of textile felts and of nonwoven textile fabrics
6210.20	Mens/boys overcoats&similar articles of impreg, ctd, cov etc, tex wov fab
6210.30	Womens/girls overcoats&sim articles, of impreg, ctd, etc, tex wov fab
6210.40	Mens/boys garments nes, made up of impreg, ctd, cov, etc, textile woven fab
6210.50	Womens/girls garments nes, of impregnatd, ctd, cov, etc, textile woven fab
6211.11	Mens/boys swimwear, of textile materials not knitted
6211.12	Womens/girls swimwear, of textile materials, not knitted
6211.20	Ski suits, of textile materials, not knitted
6211.31	Mens/boys garments nes, of wool or fine animal hair, not knitted
6211.32	Mens/boys garments nes, of cotton, not knitted
6211.33	Mens/boys garments nes, of man-made fibres, not knitted
6211.39	Mens/boys garments nes, of other textile materials, not knitted
6211.41	Womens/girls garments nes, of wool or fine animal hair, not knitted
6211.42	Womens/girls garments nes, of cotton, not knitted
6211.43	Womens/girls garments nes, of man-made fibres, not knitted
6211.49	Womens/girls garments nes, of other textile materials, not knitted
6212.10	Brassieres and parts thereof, of textile materials
6212.20	Girdles, panty girdles and parts thereof, of textile materials
6212.30	Corselettes and parts thereof, of textile materials
6212.90	Corsets, braces & similar articles & parts thereof, of textile materials
6213.10	Handkerchiefs, of silk or silk waste, not knitted
6213.20	Handkerchiefs, of cotton, not knitted
6213.90	Handkerchiefs, of other textile materials, not knitted
6214.10	Shawls, scarves, veils and the like, of silk or silk waste, not knitted
6214.20	Shawls, scarves, veils&the like, of wool or fine animal hair, not knitted
6214.30	Shawls, scarves, veils and the like, of synthetic fibres, not knitted
6214.40	Shawls, scarves, veils and the like, of artificial fibres, not knitted
6214.90	Shawls, scarves, veils & the like, of other textile materials, not knitted
6215.10	Ties, bow ties and cravats, of silk or silk waste, not knitted
6215.20	Ties, bow ties and cravats, of man-made fibres, not knitted
6215.90	Ties, bow ties and cravats, of other textile materials, not knitted
6216.00	Gloves, mittens and mitts, of textile materials, not knitted
6217.10	Clothing accessories nes, of textile materials, not knitted
6217.90	Parts of garments or of clothg accessories nes, of tex mat, not knittd.

Ch. 63 Other made up textile articles; sets; worn clothing etc.

6301.10	Electric blankets, of textile materials
6301.20	Blankets (other than electric) & travelling rugs, of wool or fine animal hair
6301.30	Blankets (other than electric) and travelling rugs, of cotton
6301.40	Blankets (other than electric) and travelling rugs, of synthetic fibres
6301.90	Blankets (other than electric) and travelling rugs, of other textile materials
6302.10	Bed linen, of textile knitted or crocheted materials
6302.21	Bed linen, of cotton, printed, not knitted
6302.22	Bed linen, of man-made fibres, printed, not knitted
6302.29	Bed linen, of other textile materials, printed, not knitted
6302.31	Bed linen, of cotton, nes

6302.32	Bed linen, of man-made fibres, nes
6302.39	Bed linen, of other textile materials, nes
6302.40	Table linen, of textile knitted or crocheted materials
6302.51	Table linen, of cotton, not knitted
6302.52	Table linen, of flax, not knitted
6302.53	Table linen, of man-made fibres, not knitted
6302.59	Table linen, of other textile materials, not knitted
6302.60	Toilet&kitchen linen, of terry towellg or similar terry fab, of cotton
6302.91	Toilet and kitchen linen, of cotton, nes
6302.92	Toilet and kitchen linen, of flax
6302.93	Toilet and kitchen linen, of man-made fibres
6302.99	Toilet and kitchen linen, of other textile materials
6303.11	Curtains, drapes, interior blinds&curtain or bed valances, of cotton, knit
6303.12	Curtains, drapes, interior blinds&curtain/bd valances, of syn fib, knittd
6303.19	Curtains, drapes, interior blinds&curtain/bd valances, oth tex mat, knit
6303.91	Curtains/drapes/interior blinds&curtain/bd valances, of cotton, not knit
6303.92	Curtains/drapes/interior blinds curtain/bd valances, of syn fib, nt knit
6303.99	Curtain/drape/interior blind curtain/bd valance, of oth tex mat, nt knit
6304.11	Bedspreads of textile materials, nes, knitted or crocheted
6304.19	Bedspreads of textile materials, nes, not knitted or crocheted
6304.91	Furnishing articles nes, of textile materials, knitted or crocheted
6304.92	Furnishing articles nes, of cotton, not knitted or crocheted
6304.93	Furnishing articles nes, of synthetic fibres, not knitted or crocheted
6304.99	Furnishg articles nes, of oth textile materials, not knittd o crochetd
6305.10	Sacks&bags, for packg of goods, of jute or of other textile bast fibres
6305.20	Sacks and bags, for packing of goods, of cotton
6305.31	Sacks&bags, for packg of goods, of polyethylene or polypropylene strips
6305.39	Sacks & bags, for packing of goods, of other man-made textile materials
6305.90	Sacks and bags, for packing of goods, of other textile materials
6306.11	Tarpaulins, awnings and sunblinds, of cotton
6306.12	Tarpaulins, awnings and sunblinds, of synthetic fibres
6306.19	Tarpaulins, awnings and sunblinds, of other textile materials
6306.21	Tents, of cotton
6306.22	Tents, of synthetic fibres
6306.29	Tents, of other textile materials
6306.31	Sails, of synthetic fibres
6306.39	Sails, of other textile materials
6306.41	Pneumatic mattresses, of cotton
6306.49	Pneumatic mattresses, of other textile materials
6306.91	Camping goods nes, of cotton
6306.99	Camping goods nes, of other textile materials
6307.10	Floor-cloths, dish-cloths, dusters & similar cleaning cloths, of tex mat
6307.20	Life jackets and life belts, of textile materials
6307.90	Made up articles, of textile materials, nes, including dress patterns
6308.00	Sets consistg of woven fab & yarn, for makg up into rugs, tapestries etc
6309.00	Worn clothing and other worn articles

Textile and clothing products in Chapters 30-49, 64-96

HS No.	**Product Description**
3005.90	Wadding, gauze, bandages and the like
ex 3921.12}	{
ex 3921.13}	{ Woven, knitted or non-woven fabrics coated, covered or laminated with plastics
ex 3921.90}	{
ex 4202.12}	{
ex 4202.22}	{Luggage, handbags and flatgoods with an outer surface {predominantly of textile materials

ex 4202.32} {	
ex 4202.92} {	
ex 6405.20	Footwear with soles and uppers of wool felt
ex 6406.10	Footwear uppers of which 50 % or more of the external surface area is textile material
ex 6406.99	Leg warmers and gaiters of textile material
6501.00	Hat-forms, hat bodies and hoods of felt; plateaux and manchons of felt
6502.00	Hat-shapes, plaited or made by assembling strips of any material
6503.00	Felt hats and other felt headgear
6504.00	Hats & other headgear, plaited or made by assembling strips of any material
6505.90	Hats & other headgear, knitted or made up from lace, or other textile material
6601.10	Umbrellas and sun umbrellas, garden type
6601.91	Other umbrella types, telescopic shaft
6601.99	Other umbrellas
ex 7019.10	Yarns of fibre glass
ex 7019.20	Woven fabrics of fibre glass
8708.21	Safety seat belts for motor vehicles
8804.00	Parachutes; their parts and accessories
9113.90	Watch straps, bands and bracelets of textile materials
ex 9404.90	Pillow and cushions of cotton; quilts; eiderdowns; comforters and similar articles of textile materials
9502.91	Garments for dolls
ex 9612.10	Woven ribbons, of man-made fibres, other than those measuring less than 30 mm in width and permanently put up in cartridges

AGREEMENT ON TECHNICAL BARRIERS TO TRADE

Members,

Having regard to the Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiations;

Desiring to further the objectives of GATT 1994;

Recognizing the important contribution that international standards and conformity assessment systems can make in this regard by improving efficiency of production and facilitating the conduct of international trade;

Desiring therefore to encourage the development of such international standards and conformity assessment systems;

Desiring however to ensure that technical regulations and standards, including packaging, marking and labelling requirements, and procedures for assessment of conformity with technical regulations and standards do not create unnecessary obstacles to international trade;

Recognizing that no country should be prevented from taking measures necessary to ensure the quality of its exports, or for the protection of human, animal or plant life or health, of the environment, or for the prevention of deceptive practices, at the levels it considers appropriate, subject to the requirement that they are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between countries where the same conditions prevail or a disguised restriction on international trade, and are otherwise in accordance with the provisions of this Agreement;

Recognizing that no country should be prevented from taking measures necessary for the protection of its essential security interest;

Recognizing the contribution which international standardization can make to the transfer of technology from developed to developing countries;

Recognizing that developing countries may encounter special difficulties in the formulation and application of technical regulations and standards and procedures for assessment of conformity with technical regulations and standards, and desiring to assist them in their endeavours in this regard;

Hereby *agree* as follows:

Article 1

General Provisions

1.1 General terms for standardization and procedures for assessment of conformity shall normally have the meaning given to them by definitions adopted within the United Nations system and by international standardizing bodies taking into account their context and in the light of the object and purpose of this Agreement.

1.2 However, for the purposes of this Agreement the meaning of the terms given in Annex 1 applies.

1.3 All products, including industrial and agricultural products, shall be subject to the provisions of this Agreement.

1.4 Purchasing specifications prepared by governmental bodies for production or consumption requirements of governmental bodies are not subject to the provisions of this Agreement but are addressed in the Agreement on Government Procurement, according to its coverage.

1.5 The provisions of this Agreement do not apply to sanitary and phytosanitary measures as defined in Annex A of the Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures.

1.6 All references in this Agreement to technical regulations, standards and conformity assessment procedures shall be construed to include any amendments thereto and any additions to the rules or the product coverage thereof, except amendments and additions of an insignificant nature.

TECHNICAL REGULATIONS AND STANDARDS

Article 2

Preparation, Adoption and Application of Technical Regulations by Central Government Bodies

With respect to their central government bodies:

2.1 Members shall ensure that in respect of technical regulations, products imported from the territory of any Member shall be accorded treatment no less favourable than that accorded to like products of national origin and to like products originating in any other country.

2.2 Members shall ensure that technical regulations are not prepared, adopted or applied with a view to or with the effect of creating unnecessary obstacles to international trade. For this purpose, technical regulations shall not be more trade-restrictive than necessary to fulfil a legitimate objective, taking account of the risks non-fulfilment would create. Such legitimate objectives are, *inter alia:* national security requirements; the prevention of deceptive practices; protection of human health or safety, animal or plant life or health, or the environment. In assessing such risks, relevant elements of consideration are, *inter alia:* available scientific and technical information, related processing technology or intended end-uses of products.

2.3 Technical regulations shall not be maintained if the circumstances or objectives giving rise to their adoption no longer exist or if the changed circumstances or objectives can be addressed in a less trade-restrictive manner.

2.4 Where technical regulations are required and relevant international standards exist or their completion is imminent, Members shall use them, or the relevant parts of them, as a basis for their technical regulations except when such international standards or relevant parts would be an ineffective or inappropriate means for the fulfilment of the legitimate objectives pursued, for instance because of fundamental climatic or geographical factors or fundamental technological problems.

2.5 A Member preparing, adopting or applying a technical regulation which may have a significant effect on trade of other Members shall, upon the request of another Member, explain the justification for that technical regulation in terms of the provisions of paragraphs 2 to 4. Whenever a technical regulation is prepared, adopted or applied for one of the legitimate objectives explicitly mentioned in paragraph 2, and is in accordance with relevant international standards, it shall be rebuttably presumed not to create an unnecessary obstacle to international trade.

2.6 With a view to harmonizing technical regulations on as wide a basis as possible, Members shall play a full part, within the limits of their resources, in the preparation by appropriate international standardizing bodies of international standards for products for which they either have adopted, or expect to adopt, technical regulations.

2.7 Members shall give positive consideration to accepting as equivalent technical regulations of other Members, even if these regulations differ from their own, provided they are satisfied that these regulations adequately fulfil the objectives of their own regulations.

2.8 Wherever appropriate, Members shall specify technical regulations based on product requirements in terms of performance rather than design or descriptive characteristics.

2.9 Whenever a relevant international standard does not exist or the technical content of a proposed technical regulation is not in accordance with the technical content of relevant international standards, and if the technical regulation may have a significant effect on trade of other Members, Members shall:

2.9.1 publish a notice in a publication at an early appropriate stage, in such a manner as to enable interested parties in other Members to become acquainted with it, that they propose to introduce a particular technical regulation;

2.9.2 notify other Members through the Secretariat of the products to be covered by the proposed technical regulation, together with a brief indication of its objective and rationale. Such notifications shall take place at an early appropriate stage, when amendments can still be introduced and comments taken into account;

2.9.3 upon request, provide to other Members particulars or copies of the proposed technical regulation and, whenever possible, identify the parts which in substance deviate from relevant international standards;

2.9.4 without discrimination, allow reasonable time for other Members to make comments in writing, discuss these comments upon request, and take these written comments and the results of these discussions into account.

2.10 Subject to the provisions in the lead-in to paragraph 9, where urgent problems of safety, health, environmental protection or national security arise or threaten to arise for a Member, that Member may omit such of the steps enumerated in paragraph 9 as it finds necessary, provided that the Member, upon adoption of a technical regulation, shall:

2.10.1 notify immediately other Members through the Secretariat of the particular technical regulation and the products covered, with a brief indication of the objective and the rationale of the technical regulation, including the nature of the urgent problems;

2.10.2 upon request, provide other Members with copies of the technical regulation;

2.10.3 without discrimination, allow other Members to present their comments in writing, discuss these comments upon request, and take these written comments and the results of these discussions into account.

2.11 Members shall ensure that all technical regulations which have been adopted are published promptly or otherwise made available in such a manner as to enable interested parties in other Members to become acquainted with them.

2.12 Except in those urgent circumstances referred to in paragraph 10, Members shall allow a reasonable

interval between the publication of technical regulations and their entry into force in order to allow time for producers in exporting Members, and particularly in developing country Members, to adapt their products or methods of production to the requirements of the importing Member.

Article 3

Preparation, Adoption and Application of Technical Regulations by Local Government Bodies and Non-Governmental Bodies

With respect to their local government and non-governmental bodies within their territories:

3.1 Members shall take such reasonable measures as may be available to them to ensure compliance by such bodies with the provisions of Article 2, with the exception of the obligation to notify as referred to in paragraphs 9.2 and 10.1 of Article 2.

3.2 Members shall ensure that the technical regulations of local governments on the level directly below that of the central government in Members are notified in accordance with the provisions of paragraphs 9.2 and 10.1 of Article 2, noting that notification shall not be required for technical regulations the technical content of which is substantially the same as that of previously notified technical regulations of central government bodies of the Member concerned.

3.3 Members may require contact with other Members, including the notifications, provision of information, comments and discussions referred to in paragraphs 9 and 10 of Article 2, to take place through the central government.

3.4 Members shall not take measures which require or encourage local government bodies or non-governmental bodies within their territories to act in a manner inconsistent with the provisions of Article 2.

3.5 Members are fully responsible under this Agreement for the observance of all provisions of Article 2. Members shall formulate and implement positive measures and mechanisms in support of the observance of the provisions of Article 2 by other than central government bodies.

Article 4

Preparation, Adoption and Application of Standards

4.1 Members shall ensure that their central government standardizing bodies accept and comply with the Code of Good Practice for the Preparation, Adoption and Application of Standards in Annex 3 to this Agreement (referred to in this Agreement as the ţCode of Good Practice„). They shall take such reasonable measures as may be available to them to ensure that local government and non-governmental standardizing bodies within their territories, as well as regional standardizing bodies of which they or one or more bodies within their territories are members, accept and comply with this Code of Good Practice. In addition, Members shall not take measures which have the effect of, directly or indirectly, requiring or encouraging such standardizing bodies to act in a manner inconsistent with the Code of Good Practice. The obligations of Members with respect to compliance of standardizing bodies with the provisions of the Code of Good Practice shall apply irrespective of whether or not a standardizing body has accepted the Code of Good Practice.

4.2 Standardizing bodies that have accepted and are complying with the Code of Good Practice shall be acknowledged by the Members as complying with the principles of this Agreement.

CONFORMITY WITH TECHNICAL REGULATIONS AND STANDARDS

Article 5

Procedures for Assessment of Conformity by Central Government Bodies

5.1 Members shall ensure that, in cases where a positive assurance of conformity with technical regulations or standards is required, their central government bodies apply the following provisions to products originating in the territories of other Members:

5.1.1 conformity assessment procedures are prepared, adopted and applied so as to grant access for suppliers of like products originating in the territories of other Members under conditions no less favourable than those accorded to suppliers of like products of national origin or originating in any other country, in a comparable situation; access entails suppliers' right to an assessment of conformity under the rules of the procedure, including, when foreseen by this procedure, the possibility to have conformity assessment activities undertaken at the site of facilities and to receive the mark of the system;

5.1.2 conformity assessment procedures are not prepared, adopted or applied with a view to or with the effect of creating unnecessary obstacles to international trade. This means, *inter alia*, that conformity assessment procedures shall not be more strict or be applied more strictly than is necessary to give the importing

Member adequate confidence that products conform with the applicable technical regulations or standards, taking account of the risks non-conformity would create.

5.2 When implementing the provisions of paragraph 1, Members shall ensure that:

5.2.1 conformity assessment procedures are undertaken and completed as expeditiously as possible and in a no less favourable order for products originating in the territories of other Members than for like domestic products;

5.2.2 the standard processing period of each conformity assessment procedure is published or that the anticipated processing period is communicated to the applicant upon request; when receiving an application, the competent body promptly examines the completeness of the documentation and informs the applicant in a precise and complete manner of all deficiencies; the competent body transmits as soon as possible the results of the assessment in a precise and complete manner to the applicant so that corrective action may be taken if necessary; even when the application has deficiencies, the competent body proceeds as far as practicable with the conformity assessment if the applicant so requests; and that, upon request, the applicant is informed of the stage of the procedure, with any delay being explained;

5.2.3 information requirements are limited to what is necessary to assess conformity and determine fees;

5.2.4 the confidentiality of information about products originating in the territories of other Members arising from or supplied in connection with such conformity assessment procedures is respected in the same way as for domestic products and in such a manner that legitimate commercial interests are protected;

5.2.5 any fees imposed for assessing the conformity of products originating in the territories of other Members are equitable in relation to any fees chargeable for assessing the conformity of like products of national origin or originating in any other country, taking into account communication, transportation and other costs arising from differences between location of facilities of the applicant and the conformity assessment body;

5.2.6 the siting of facilities used in conformity assessment procedures and the selection of samples are not such as to cause unnecessary inconvenience to applicants or their agents;

5.2.7 whenever specifications of a product are changed subsequent to the determination of its conformity to the applicable technical regulations or standards, the conformity assessment procedure for the modified product is limited to what is necessary to determine whether adequate confidence exists that the product still meets the technical regulations or standards concerned;

5.2.8 a procedure exists to review complaints concerning the operation of a conformity assessment procedure and to take corrective action when a complaint is justified.

5.3 Nothing in paragraphs 1 and 2 shall prevent Members from carrying out reasonable spot checks within their territories.

5.4 In cases where a positive assurance is required that products conform with technical regulations or standards, and relevant guides or recommendations issued by international standardizing bodies exist or their completion is imminent, Members shall ensure that central government bodies use them, or the relevant parts of them, as a basis for their conformity assessment procedures, except where, as duly explained upon request, such guides or recommendations or relevant parts are inappropriate for the Members concerned, for, *inter alia*, such reasons as: national security requirements; the prevention of deceptive practices; protection of human health or safety, animal or plant life or health, or the environment; fundamental climatic or other geographical factors; fundamental technological or infrastructural problems.

5.5 With a view to harmonizing conformity assessment procedures on as wide a basis as possible, Members shall play a full part, within the limits of their resources, in the preparation by appropriate international standardizing bodies of guides and recommendations for conformity assessment procedures.

5.6 Whenever a relevant guide or recommendation issued by an international standardizing body does not exist or the technical content of a proposed conformity assessment procedure is not in accordance with relevant guides and recommendations issued by international standardizing bodies, and if the conformity assessment procedure may have a significant effect on trade of other Members, Members shall:

5.6.1 publish a notice in a publication at an early appropriate stage, in such a manner as to enable interested parties in other Members to become acquainted with it, that they propose to introduce a particular conformity assessment procedure;

5.6.2 notify other Members through the Secretariat of the products to be covered by the proposed conformity assessment procedure, together with a brief indication of its objective and rationale. Such notifications shall take place at an early appropriate stage, when amendments can still be introduced and comments taken into account;

5.6.3 upon request, provide to other Members particulars or copies of the proposed procedure and, whenever possible, identify the parts which in substance deviate from relevant guides or recommendations issued by international standardizing bodies;

5.6.4 without discrimination, allow reasonable time for other Members to make comments in writing, discuss these comments upon request, and take these written comments and the results of these discussions into account.

5.7 Subject to the provisions in the lead-in to paragraph 6, where urgent problems of safety, health, environmental protection or national security arise or threaten to arise for a Member, that Member may omit such of the steps enumerated in paragraph 6 as it finds necessary, provided that the Member, upon adoption of the procedure, shall:

5.7.1 notify immediately other Members through the Secretariat of the particular procedure and the products covered, with a brief indication of the objective and the rationale of the procedure, including the nature of the urgent problems;

5.7.2 upon request, provide other Members with copies of the rules of the procedure;

5.7.3 without discrimination, allow other Members to present their comments in writing, discuss these comments upon request, and take these written comments and the results of these discussions into account.

5.8 Members shall ensure that all conformity assessment procedures which have been adopted are published promptly or otherwise made available in such a manner as to enable interested parties in other Members to become acquainted with them.

5.9 Except in those urgent circumstances referred to in paragraph 7, Members shall allow a reasonable interval between the publication of requirements concerning conformity assessment procedures and their entry into force in order to allow time for producers in exporting Members, and particularly in developing country Members, to adapt their products or methods of production to the requirements of the importing Member.

Article 6

Recognition of Conformity Assessment by Central Government Bodies

With respect to their central government bodies:

6.1 Without prejudice to the provisions of paragraphs 3 and 4, Members shall ensure, whenever possible, that results of conformity assessment procedures in other Members are accepted, even when those procedures differ from their own, provided they are satisfied that those procedures offer an assurance of conformity with applicable technical regulations or standards equivalent to their own procedures. It is recognized that prior consultations may be necessary in order to arrive at a mutually satisfactory understanding regarding, in particular:

6.1.1 adequate and enduring technical competence of the relevant conformity assessment bodies in the exporting Member, so that confidence in the continued reliability of their conformity assessment results can exist; in this regard, verified compliance, for instance through accreditation, with relevant guides or recommendations issued by international standardizing bodies shall be taken into account as an indication of adequate technical competence;

6.1.2 limitation of the acceptance of conformity assessment results to those produced by designated bodies in the exporting Member.

6.2 Members shall ensure that their conformity assessment procedures permit, as far as practicable, the implementation of the provisions in paragraph 1.

6.3 Members are encouraged, at the request of other Members, to be willing to enter into negotiations for the conclusion of agreements for the mutual recognition of results of each other's conformity assessment procedures. Members may require that such agreements fulfil the criteria of paragraph 1 and give mutual satisfaction regarding their potential for facilitating trade in the products concerned.

6.4 Members are encouraged to permit participation of conformity assessment bodies located in the territories of other Members in their conformity assessment procedures under conditions no less favourable than those accorded to bodies located within their territory or the territory of any other country.

Article 7

Procedures for Assessment of Conformity by Local Government Bodies

With respect to their local government bodies within their territories:

7.1 Members shall take such reasonable measures as may be available to them to ensure compliance by such bodies with the provisions of Articles 5 and 6, with the exception of the obligation to notify as referred to in paragraphs 6.2 and 7.1 of Article 5.

7.2 Members shall ensure that the conformity assessment procedures of local governments on the level directly below that of the central government in Members are notified in accordance with the provisions of paragraphs 6.2 and 7.1 of Article 5, noting that notifications shall not be required for conformity assessment procedures the technical content of which is substantially the same as that of previously notified conformity assessment procedures of central government bodies of the Members concerned.

7.3 Members may require contact with other Members, including the notifications, provision of information, comments and discussions referred to in paragraphs 6 and 7 of Article 5, to take place through the central government.

7.4 Members shall not take measures which require or encourage local government bodies within their territories to act in a manner inconsistent with the provisions of Articles 5 and 6.

7.5 Members are fully responsible under this Agreement for the observance of all provisions of Articles 5 and 6. Members shall formulate and implement positive measures and mechanisms in support of the observance of the provisions of Articles 5 and 6 by other than central government bodies.

Article 8

Procedures for Assessment of Conformity by Non-Governmental Bodies

8.1 Members shall take such reasonable measures as may be available to them to ensure that non-governmental bodies within their territories which operate conformity assessment procedures comply with the provisions of Articles 5 and 6, with the exception of the obligation to notify proposed conformity assessment procedures. In addition, Members shall not take measures which have the effect of, directly or indirectly, requiring or encouraging such bodies to act in a manner inconsistent with the provisions of Articles 5 and 6.

8.2 Members shall ensure that their central government bodies rely on conformity assessment procedures operated by non-governmental bodies only if these latter bodies comply with the provisions of Articles 5 and 6, with the exception of the obligation to notify proposed conformity assessment procedures.

Article 9

International and Regional Systems

9.1 Where a positive assurance of conformity with a technical regulation or standard is required, Members shall, wherever practicable, formulate and adopt international systems for conformity assessment and become members thereof or participate therein.

9.2 Members shall take such reasonable measures as may be available to them to ensure that international and regional systems for conformity assessment in which relevant bodies within their territories are members or participants comply with the provisions of Articles 5 and 6. In addition, Members shall not take any measures which have the effect of, directly or indirectly, requiring or encouraging such systems to act in a manner inconsistent with any of the provisions of Articles 5 and 6.

9.3 Members shall ensure that their central government bodies rely on international or regional conformity assessment systems only to the extent that these systems comply with the provisions of Articles 5 and 6, as applicable.

INFORMATION AND ASSISTANCE

Article 10

Information About Technical Regulations, Standards and Conformity Assessment Procedures

10.1 Each Member shall ensure that an enquiry point exists which is able to answer all reasonable enquiries from other Members and interested parties in other Members as well as to provide the relevant documents regarding:

10.1.1 any technical regulations adopted or proposed within its territory by central or local government bodies, by non-governmental bodies which have legal power to enforce a technical regulation, or by regional standardizing bodies of which such bodies are members or participants;

10.1.2 any standards adopted or proposed within its territory by central or local government bodies, or by regional standardizing bodies of which such bodies are members or participants;

10.1.3 any conformity assessment procedures, or proposed conformity assessment procedures, which are operated within its territory by central or local government bodies, or by non-governmental bodies which have legal power to enforce a technical regulation, or by regional bodies of which such bodies are members or participants;

10.1.4 the membership and participation of the Member, or of relevant central or local government bodies within its territory, in international and regional standardizing bodies and conformity assessment systems, as well as in bilateral and multilateral arrangements within the scope of this Agreement; it shall also be able to provide reasonable information on the provisions of such systems and arrangements;

10.1.5 the location of notices published pursuant to this Agreement, or the provision of information as to where such information can be obtained; and

10.1.6 the location of the enquiry points mentioned in paragraph 3.

10.2 If, however, for legal or administrative reasons more than one enquiry point is established by a Member, that Member shall provide to the other Members complete and unambiguous information on the scope of

responsibility of each of these enquiry points. In addition, that Member shall ensure that any enquiries addressed to an incorrect enquiry point shall promptly be conveyed to the correct enquiry point.

10.3 Each Member shall take such reasonable measures as may be available to it to ensure that one or more enquiry points exist which are able to answer all reasonable enquiries from other Members and interested parties in other Members as well as to provide the relevant documents or information as to where they can be obtained regarding:

10.3.1 any standards adopted or proposed within its territory by non-governmental standardizing bodies, or by regional standardizing bodies of which such bodies are members or participants; and

10.3.2 any conformity assessment procedures, or proposed conformity assessment procedures, which are operated within its territory by non-governmental bodies, or by regional bodies of which such bodies are members or participants;

10.3.3 the membership and participation of relevant non-governmental bodies within its territory in international and regional standardizing bodies and conformity assessment systems, as well as in bilateral and multilateral arrangements within the scope of this Agreement; they shall also be able to provide reasonable information on the provisions of such systems and arrangements.

10.4 Members shall take such reasonable measures as may be available to them to ensure that where copies of documents are requested by other Members or by interested parties in other Members, in accordance with the provisions of this Agreement, they are supplied at an equitable price (if any) which shall, apart from the real cost of delivery, be the same for the nationals[1] of the Member concerned or of any other Member.

10.5 Developed country Members shall, if requested by other Members, provide, in English, French or Spanish, translations of the documents covered by a specific notification or, in case of voluminous documents, of summaries of such documents.

10.6 The Secretariat shall, when it receives notifications in accordance with the provisions of this Agreement, circulate copies of the notifications to all Members and interested international standardizing and conformity assessment bodies, and draw the attention of developing country Members to any notifications relating to products of particular interest to them.

10.7 Whenever a Member has reached an agreement with any other country or countries on issues related to technical regulations, standards or conformity assessment procedures which may have a significant effect on trade, at least one Member party to the agreement shall notify other Members through the Secretariat of the products to be covered by the agreement and include a brief description of the agreement. Members concerned are encouraged to enter, upon request, into consultations with other Members for the purposes of concluding similar agreements or of arranging for their participation in such agreements.

10.8 Nothing in this Agreement shall be construed as requiring:

10.8.1 the publication of texts other than in the language of the Member;

10.8.2 the provision of particulars or copies of drafts other than in the language of the Member except as stated in paragraph 5; or

10.8.3 Members to furnish any information, the disclosure of which they consider contrary to their essential security interests.

10.9 Notifications to the Secretariat shall be in English, French or Spanish.

10.10 Members shall designate a single central government authority that is responsible for the implementation on the national level of the provisions concerning notification procedures under this Agreement except those included in Annex 3.

10.11 If, however, for legal or administrative reasons the responsibility for notification procedures is divided among two or more central government authorities, the Member concerned shall provide to the other Members complete and unambiguous information on the scope of responsibility of each of these authorities.

Article 11

Technical Assistance to Other Members

11.1 Members shall, if requested, advise other Members, especially the developing country Members, on the preparation of technical regulations.

11.2 Members shall, if requested, advise other Members, especially the developing country Members, and shall grant them technical assistance on mutually agreed terms and conditions regarding the establishment of national standardizing bodies, and participation in the international standardizing bodies, and shall encourage their national standardizing bodies to do likewise.

[1] „Nationals“ here shall be deemed, in the case of a separate customs territory Member of the WTO, to mean persons, natural or legal, who are domiciled or who have a real and effective industrial or commercial establishment in that customs territory.

11.3 Members shall, if requested, take such reasonable measures as may be available to them to arrange for the regulatory bodies within their territories to advise other Members, especially the developing country Members, and shall grant them technical assistance on mutually agreed terms and conditions regarding:

11.3.1 the establishment of regulatory bodies, or bodies for the assessment of conformity with technical regulations; and

11.3.2 the methods by which their technical regulations can best be met.

11.4 Members shall, if requested, take such reasonable measures as may be available to them to arrange for advice to be given to other Members, especially the developing country Members, and shall grant them technical assistance on mutually agreed terms and conditions regarding the establishment of bodies for the assessment of conformity with standards adopted within the territory of the requesting Member.

11.5 Members shall, if requested, advise other Members, especially the developing country Members, and shall grant them technical assistance on mutually agreed terms and conditions regarding the steps that should be taken by their producers if they wish to have access to systems for conformity assessment operated by governmental or non-governmental bodies within the territory of the Member receiving the request.

11.6 Members which are members or participants of international or regional systems for conformity assessment shall, if requested, advise other Members, especially the developing country Members, and shall grant them technical assistance on mutually agreed terms and conditions regarding the establishment of the institutions and legal framework which would enable them to fulfil the obligations of membership or participation in such systems.

11.7 Members shall, if so requested, encourage bodies within their territories which are members or participants of international or regional systems for conformity assessment to advise other Members, especially the developing country Members, and should consider requests for technical assistance from them regarding the establishment of the institutions which would enable the relevant bodies within their territories to fulfil the obligations of membership or participation.

11.8 In providing advice and technical assistance to other Members in terms of paragraphs 1 to 7, Members shall give priority to the needs of the least-developed country Members.

Article 12

Special and Differential Treatment of Developing Country Members

12.1 Members shall provide differential and more favourable treatment to developing country Members to this Agreement, through the following provisions as well as through the relevant provisions of other Articles of this Agreement.

12.2 Members shall give particular attention to the provisions of this Agreement concerning developing country Members' rights and obligations and shall take into account the special development, financial and trade needs of developing country Members in the implementation of this Agreement, both nationally and in the operation of this Agreement's institutional arrangements.

12.3 Members shall, in the preparation and application of technical regulations, standards and conformity assessment procedures, take account of the special development, financial and trade needs of developing country Members, with a view to ensuring that such technical regulations, standards and conformity assessment procedures do not create unnecessary obstacles to exports from developing country Members.

12.4 Members recognize that, although international standards, guides or recommendations may exist, in their particular technological and socio-economic conditions, developing country Members adopt certain technical regulations, standards or conformity assessment procedures aimed at preserving indigenous technology and production methods and processes compatible with their development needs. Members therefore recognize that developing country Members should not be expected to use international standards as a basis for their technical regulations or standards, including test methods, which are not appropriate to their development, financial and trade needs.

12.5 Members shall take such reasonable measures as may be available to them to ensure that international standardizing bodies and international systems for conformity assessment are organized and operated in a way which facilitates active and representative participation of relevant bodies in all Members, taking into account the special problems of developing country Members.

12.6 Members shall take such reasonable measures as may be available to them to ensure that international standardizing bodies, upon request of developing country Members, examine the possibility of, and, if practicable, prepare international standards concerning products of special interest to developing country Members.

12.7 Members shall, in accordance with the provisions of Article 11, provide technical assistance to developing country Members to ensure that the preparation and application of technical regulations, standards and conformity

assessment procedures do not create unnecessary obstacles to the expansion and diversification of exports from developing country Members. In determining the terms and conditions of the technical assistance, account shall be taken of the stage of development of the requesting Members and in particular of the least-developed country Members.

12.8 It is recognized that developing country Members may face special problems, including institutional and infrastructural problems, in the field of preparation and application of technical regulations, standards and conformity assessment procedures. It is further recognized that the special development and trade needs of developing country Members, as well as their stage of technological development, may hinder their ability to discharge fully their obligations under this Agreement. Members, therefore, shall take this fact fully into account. Accordingly, with a view to ensuring that developing country Members are able to comply with this Agreement, the Committee on Technical Barriers to Trade provided for in Article 13 (referred to in this Agreement as the „Committee") is enabled to grant, upon request, specified, time-limited exceptions in whole or in part from obligations under this Agreement. When considering such requests the Committee shall take into account the special problems, in the field of preparation and application of technical regulations, standards and conformity assessment procedures, and the special development and trade needs of the developing country Member, as well as its stage of technological development, which may hinder its ability to discharge fully its obligations under this Agreement. The Committee shall, in particular, take into account the special problems of the least-developed country Members.

12.9 During consultations, developed country Members shall bear in mind the special difficulties experienced by developing country Members in formulating and implementing standards and technical regulations and conformity assessment procedures, and in their desire to assist developing country Members with their efforts in this direction, developed country Members shall take account of the special needs of the former in regard to financing, trade and development.

12.10 The Committee shall examine periodically the special and differential treatment, as laid down in this Agreement, granted to developing country Members on national and international levels.

INSTITUTIONS, CONSULTATION AND DISPUTE SETTLEMENT

Article 13

The Committee on Technical Barriers to Trade

13.1 A Committee on Technical Barriers to Trade is hereby established, and shall be composed of representatives from each of the Members. The Committee shall elect its own Chairman and shall meet as necessary, but no less than once a year, for the purpose of affording Members the opportunity of consulting on any matters relating to the operation of this Agreement or the furtherance of its objectives, and shall carry out such responsibilities as assigned to it under this Agreement or by the Members.

13.2 The Committee shall establish working parties or other bodies as may be appropriate, which shall carry out such responsibilities as may be assigned to them by the Committee in accordance with the relevant provisions of this Agreement.

13.3 It is understood that unnecessary duplication should be avoided between the work under this Agreement and that of governments in other technical bodies. The Committee shall examine this problem with a view to minimizing such duplication.

Article 14

Consultation and Dispute Settlement

14.1 Consultations and the settlement of disputes with respect to any matter affecting the operation of this Agreement shall take place under the auspices of the Dispute Settlement Body and shall follow, *mutatis mutandis*, the provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994, as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding.

14.2 At the request of a party to a dispute, or at its own initiative, a panel may establish a technical expert group to assist in questions of a technical nature, requiring detailed consideration by experts.

14.3 Technical expert groups shall be governed by the procedures of Annex 2.

14.4 The dispute settlement provisions set out above can be invoked in cases where a Member considers that another Member has not achieved satisfactory results under Articles 3, 4, 7, 8 and 9 and its trade interests are

significantly affected. In this respect, such results shall be equivalent to those as if the body in question were a Member.

FINAL PROVISIONS

Article 15

Final Provisions

Reservations

15.1 Reservations may not be entered in respect of any of the provisions of this Agreement without the consent of the other Members.

Review

15.2 Each Member shall, promptly after the date on which the WTO Agreement enters into force for it, inform the Committee of measures in existence or taken to ensure the implementation and administration of this Agreement. Any changes of such measures thereafter shall also be notified to the Committee.

15.3 The Committee shall review annually the implementation and operation of this Agreement taking into account the objectives thereof.

15.4 Not later than the end of the third year from the date of entry into force of the WTO Agreement and at the end of each three-year period thereafter, the Committee shall review the operation and implementation of this Agreement, including the provisions relating to transparency, with a view to recommending an adjustment of the rights and obligations of this Agreement where necessary to ensure mutual economic advantage and balance of rights and obligations, without prejudice to the provisions of Article 12. Having regard, *inter alia,* to the experience gained in the implementation of the Agreement, the Committee shall, where appropriate, submit proposals for amendments to the text of this Agreement to the Council for Trade in Goods.

Annexes

15.5 The annexes to this Agreement constitute an integral part thereof.

ANNEX 1

TERMS AND THEIR DEFINITIONS FOR THE PURPOSE OF THIS AGREEMENT

The terms presented in the sixth edition of the ISO/IEC Guide 2: 1991, General Terms and Their Definitions Concerning Standardization and Related Activities, shall, when used in this Agreement, have the same meaning as given in the definitions in the said Guide taking into account that services are excluded from the coverage of this Agreement.

For the purpose of this Agreement, however, the following definitions shall apply:

1. *Technical regulation*

Document which lays down product characteristics or their related processes and production methods, including the applicable administrative provisions, with which compliance is mandatory. It may also include or deal exclusively with terminology, symbols, packaging, marking or labelling requirements as they apply to a product, process or production method.

Explanatory note

The definition in ISO/IEC Guide 2 is not self-contained, but based on the so-called „building block" system.

2. *Standard*

Document approved by a recognized body, that provides, for common and repeated use, rules, guidelines or characteristics for products or related processes and production methods, with which compliance is not mandatory. It may also include or deal exclusively with terminology, symbols, packaging, marking or labelling requirements as they apply to a product, process or production method.

Explanatory note

The terms as defined in ISO/IEC Guide 2 cover products, processes and services. This Agreement deals only with technical regulations, standards and conformity assessment procedures related to products or processes and production methods. Standards as defined by ISO/IEC Guide 2 may be mandatory or voluntary. For the purpose of this Agreement standards are defined as voluntary and technical regulations as mandatory documents. Standards prepared by the international standardization community are based on consensus. This Agreement covers also documents that are not based on consensus.

3. *Conformity assessment procedures*

Any procedure used, directly or indirectly, to determine that relevant requirements in technical regulations or standards are fulfilled.

Explanatory note

Conformity assessment procedures include, *inter alia*, procedures for sampling, testing and inspection; evaluation, verification and assurance of conformity; registration, accreditation and approval as well as their combinations.

4. *International body or system*

Body or system whose membership is open to the relevant bodies of at least all Members.

5. *Regional body or system*

Body or system whose membership is open to the relevant bodies of only some of the Members.

6. *Central government body*

Central government, its ministries and departments or any body subject to the control of the central government in respect of the activity in question.

Explanatory note:

In the case of the European Communities the provisions governing central government bodies apply. However, regional bodies or conformity assessment systems may be established within the European Communities, and in such cases would be subject to the provisions of this Agreement on regional bodies or conformity assessment systems.

7. *Local government body*

Government other than a central government (e.g. states, provinces, Länder, cantons, municipalities, etc.), its ministries or departments or any body subject to the control of such a government in respect of the activity in question.

8. *Non-governmental body*

Body other than a central government body or a local government body, including a non-governmental body which has legal power to enforce a technical regulation.

ANNEX 2

TECHNICAL EXPERT GROUPS

The following procedures shall apply to technical expert groups established in accordance with the provisions of Article 14.

1. Technical expert groups are under the panel's authority. Their terms of reference and detailed working procedures shall be decided by the panel, and they shall report to the panel.

2. Participation in technical expert groups shall be restricted to persons of professional standing and experience in the field in question.

3. Citizens of parties to the dispute shall not serve on a technical expert group without the joint agreement of the parties to the dispute, except in exceptional circumstances when the panel considers that the need for specialized scientific expertise cannot be fulfilled otherwise. Government officials of parties to the dispute shall not serve on a technical expert group. Members of technical expert groups shall serve in their individual capacities and not as government representatives, nor as representatives of any organization. Governments or organizations shall therefore not give them instructions with regard to matters before a technical expert group.

4. Technical expert groups may consult and seek information and technical advice from any source they deem appropriate. Before a technical expert group seeks such information or advice from a source within the jurisdiction of a Member, it shall inform the government of that Member. Any Member shall respond promptly and fully to any request by a technical expert group for such information as the technical expert group considers necessary and appropriate.

5. The parties to a dispute shall have access to all relevant information provided to a technical expert group, unless it is of a confidential nature. Confidential information provided to the technical expert group shall not be released without formal authorization from the government, organization or person providing the information. Where such information is requested from the technical expert group but release of such information by the technical expert group is not authorized, a non-confidential summary of the information will be provided by the government, organization or person supplying the information.

6. The technical expert group shall submit a draft report to the Members concerned with a view to obtaining their comments, and taking them into account, as appropriate, in the final report, which shall also be circulated to the Members concerned when it is submitted to the panel.

ANNEX 3

CODE OF GOOD PRACTICE FOR THE PREPARATION, ADOPTION AND APPLICATION OF STANDARDS

General Provisions

A. For the purposes of this Code the definitions in Annex 1 of this Agreement shall apply.

B. This Code is open to acceptance by any standardizing body within the territory of a Member of the WTO, whether a central government body, a local government body, or a non-governmental body; to any governmental regional standardizing body one or more members of which are Members of the WTO; and to any non-governmental regional standardizing body one or more members of which are situated within the territory of a Member of the WTO (referred to in this Code collectively as „standardizing bodies" and individually as „the standardizing body").

C. Standardizing bodies that have accepted or withdrawn from this Code shall notify this fact to the ISO/IEC Information Centre in Geneva. The notification shall include the name and address of the body concerned and the scope of its current and expected standardization activities. The notification may be sent either directly to the ISO/IEC Information Centre, or through the national member body of ISO/IEC or, preferably, through the relevant national member or international affiliate of ISONET, as appropriate.

SUBSTANTIVE PROVISIONS

D. In respect of standards, the standardizing body shall accord treatment to products originating in the territory of any other Member of the WTO no less favourable than that accorded to like products of national origin and to like products originating in any other country.

E. The standardizing body shall ensure that standards are not prepared, adopted or applied with a view to, or with the effect of, creating unnecessary obstacles to international trade.

F. Where international standards exist or their completion is imminent, the standardizing body shall use them, or the relevant parts of them, as a basis for the standards it develops, except where such international standards or relevant parts would be ineffective or inappropriate, for instance, because of an insufficient level of protection or fundamental climatic or geographical factors or fundamental technological problems.

G. With a view to harmonizing standards on as wide a basis as possible, the standardizing body shall, in an appropriate way, play a full part, within the limits of its resources, in the preparation by relevant international standardizing bodies of international standards regarding subject matter for which it either has adopted, or expects to adopt, standards. For standardizing bodies within the territory of a Member, participation in a particular international standardization activity shall, whenever possible, take place through one delegation representing all standardizing bodies in the territory that have adopted, or expect to adopt, standards for the subject matter to which the international standardization activity relates.

H. The standardizing body within the territory of a Member shall make every effort to avoid duplication of, or overlap with, the work of other standardizing bodies in the national territory or with the work of relevant international or regional standardizing bodies. They shall also make every effort to achieve a national consensus on the standards they develop. Likewise the regional standardizing body shall make every effort to avoid duplication of, or overlap with, the work of relevant international standardizing bodies.

I. Wherever appropriate, the standardizing body shall specify standards based on product requirements in terms of performance rather than design or descriptive characteristics.

J. At least once every six months, the standardizing body shall publish a work programme containing its name and address, the standards it is currently preparing and the standards which it has adopted in the preceding period. A standard is under preparation from the moment a decision has been taken to develop a standard until that standard has been adopted. The titles of specific draft standards shall, upon request, be provided in English, French or Spanish. A notice of the existence of the work programme shall be published in a national or, as the case may be, regional publication of standardization activities.

The work programme shall for each standard indicate, in accordance with any ISONET rules, the classification relevant to the subject matter, the stage attained in the standard's development, and the references of any international standards taken as a basis. No later than at the time of publication of its work programme, the standardizing body shall notify the existence thereof to the ISO/IEC Information Centre in Geneva.

The notification shall contain the name and address of the standardizing body, the name and issue of the publication in which the work programme is published, the period to which the work programme applies, its price (if any), and how and where it can be obtained. The notification may be sent directly to the ISO/IEC Information Centre, or, preferably, through the relevant national member or international affiliate of ISONET, as appropriate.

K. The national member of ISO/IEC shall make every effort to become a member of ISONET or to appoint another body to become a member as well as to acquire the most advanced membership type possible for the

ISONET member. Other standardizing bodies shall make every effort to associate themselves with the ISONET member.

L. Before adopting a standard, the standardizing body shall allow a period of at least 60 days for the submission of comments on the draft standard by interested parties within the territory of a Member of the WTO. This period may, however, be shortened in cases where urgent problems of safety, health or environment arise or threaten to arise. No later than at the start of the comment period, the standardizing body shall publish a notice announcing the period for commenting in the publication referred to in paragraph J. Such notification shall include, as far as practicable, whether the draft standard deviates from relevant international standards.

M. On the request of any interested party within the territory of a Member of the WTO, the standardizing body shall promptly provide, or arrange to provide, a copy of a draft standard which it has submitted for comments. Any fees charged for this service shall, apart from the real cost of delivery, be the same for foreign and domestic parties.

N. The standardizing body shall take into account, in the further processing of the standard, the comments received during the period for commenting. Comments received through standardizing bodies that have accepted this Code of Good Practice shall, if so requested, be replied to as promptly as possible. The reply shall include an explanation why a deviation from relevant international standards is necessary.

O. Once the standard has been adopted, it shall be promptly published.

P. On the request of any interested party within the territory of a Member of the WTO, the standardizing body shall promptly provide, or arrange to provide, a copy of its most recent work programme or of a standard which it produced. Any fees charged for this service shall, apart from the real cost of delivery, be the same for foreign and domestic parties.

Q. The standardizing body shall afford sympathetic consideration to, and adequate opportunity for, consultation regarding representations with respect to the operation of this Code presented by standardizing bodies that have accepted this Code of Good Practice. It shall make an objective effort to solve any complaints.

AGREEMENT ON TRADE-RELATED INVESTMENT MEASURES

Members,

Considering that Ministers agreed in the Punta del Este Declaration that „Following an examination of the operation of GATT Articles related to the trade restrictive and distorting effects of investment measures, negotiations should elaborate, as appropriate, further provisions that may be necessary to avoid such adverse effects on trade“;

Desiring to promote the expansion and progressive liberalisation of world trade and to facilitate investment across international frontiers so as to increase the economic growth of all trading partners, particularly developing country Members, while ensuring free competition;

Taking into account the particular trade, development and financial needs of developing country Members, particularly those of the least-developed country Members;

Recognizing that certain investment measures can cause trade-restrictive and distorting effects;

Hereby *agree* as follows:

Article 1

Coverage

This Agreement applies to investment measures related to trade in goods only (referred to in this Agreement as „TRIMs“).

Article 2

National Treatment and Quantitative Restrictions

1. Without prejudice to other rights and obligations under GATT 1994, no Member shall apply any TRIM that is inconsistent with the provisions of Article III or Article XI of GATT 1994.

2. An illustrative list of TRIMs that are inconsistent with the obligation of national treatment provided for in paragraph 4 of Article III of GATT 1994 and the obligation of general elimination of quantitative restrictions provided for in paragraph 1 of Article XI of GATT 1994 is contained in the Annex to this Agreement.

Article 3

Exceptions

All exceptions under GATT 1994 shall apply, as appropriate, to the provisions of this Agreement.

Article 4

Developing Country Members

A developing country Member shall be free to deviate temporarily from the provisions of Article 2 to the extent and in such a manner as Article XVIII of GATT 1994, the Understanding on the Balance-of-Payments Provisions of GATT 1994, and the Declaration on Trade Measures Taken for Balance-of-Payments Purposes adopted on 28 November 1979 (BISD 26S/205-209) permit the Member to deviate from the provisions of Articles III and XI of GATT 1994.

Article 5

Notification and Transitional Arrangements

1. Members, within 90 days of the date of entry into force of the WTO Agreement, shall notify the Council for Trade in Goods of all TRIMs they are applying that are not in conformity with the provisions of this Agreement. Such TRIMs of general or specific application shall be notified, along with their principal features.[1]

2. Each Member shall eliminate all TRIMs which are notified under paragraph 1 within two years of the date of entry into force of the WTO Agreement in the case of a developed country Member, within five years in the case of a developing country Member, and within seven years in the case of a least-developed country Member.

3. On request, the Council for Trade in Goods may extend the transition period for the elimination of TRIMs

[1] In the case of TRIMs applied under discretionary authority, each specific application shall be notified. Information that would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises need not be disclosed.

notified under paragraph 1 for a developing country Member, including a least-developed country Member, which demonstrates particular difficulties in implementing the provisions of this Agreement. In considering such a request, the Council for Trade in Goods shall take into account the individual development, financial and trade needs of the Member in question.

4. During the transition period, a Member shall not modify the terms of any TRIM which it notifies under paragraph 1 from those prevailing at the date of entry into force of the WTO Agreement so as to increase the degree of inconsistency with the provisions of Article 2. TRIMs introduced less than 180 days before the date of entry into force of the WTO Agreement shall not benefit from the transitional arrangements provided in paragraph 2.

5. Notwithstanding the provisions of Article 2, a Member, in order not to disadvantage established enterprises which are subject to a TRIM notified under paragraph 1, may apply during the transition period the same TRIM to a new investment (*i*) where the products of such investment are like products to those of the established enterprises, and (*ii*) where necessary to avoid distorting the conditions of competition between the new investment and the established enterprises. Any TRIM so applied to a new investment shall be notified to the Council for Trade in Goods. The terms of such a TRIM shall be equivalent in their competitive effect to those applicable to the established enterprises, and it shall be terminated at the same time.

Article 6

Transparency

1. Members reaffirm, with respect to TRIMs, their commitment to obligations on transparency and notification in Article X of GATT 1994, in the undertaking on ţNotification„ contained in the Understanding Regarding Notification, Consultation, Dispute Settlement and Surveillance adopted on 28 November 1979 and in the Ministerial Decision on Notification Procedures adopted on 15 April 1994.

2. Each Member shall notify the Secretariat of the publications in which TRIMs may be found, including those applied by regional and local governments and authorities within their territories.

3. Each Member shall accord sympathetic consideration to requests for information, and afford adequate opportunity for consultation, on any matter arising from this Agreement raised by another Member. In conformity with Article X of GATT 1994 no Member is required to disclose information the disclosure of which would impede law enforcement or otherwise be contrary to the public interest or would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises, public or private.

Article 7

Committee on Trade-Related Investment Measures

1. A Committee on Trade-Related Investment Measures (referred to in this Agreement as the „Committee“) is hereby established, and shall be open to all Members. The Committee shall elect its own Chairman and Vice-Chairman, and shall meet not less than once a year and otherwise at the request of any Member.

2. The Committee shall carry out responsibilities assigned to it by the Council for Trade in Goods and shall afford Members the opportunity to consult on any matters relating to the operation and implementation of this Agreement.

3. The Committee shall monitor the operation and implementation of this Agreement and shall report thereon annually to the Council for Trade in Goods.

Article 8

Consultation and Dispute Settlement

The provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994, as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding, shall apply to consultations and the settlement of disputes under this Agreement.

Article 9

Review by the Council for Trade in Goods

Not later than five years after the date of entry into force of the WTO Agreement, the Council for Trade in Goods shall review the operation of this Agreement and, as appropriate, propose to the Ministerial Conference amendments to its text. In the course of this review, the Council for Trade in Goods shall consider whether the Agreement should be complemented with provisions on investment policy and competition policy.

ANNEX

Illustrative List

1. TRIMs that are inconsistent with the obligation of national treatment provided for in paragraph 4 of Article III of GATT 1994 include those which are mandatory or enforceable under domestic law or under administrative rulings, or compliance with which is necessary to obtain an advantage, and which require:

(a) the purchase or use by an enterprise of products of domestic origin or from any domestic source, whether specified in terms of particular products, in terms of volume or value of products, or in terms of a proportion of volume or value of its local production; or

(b) that an enterprise's purchases or use of imported products be limited to an amount related to the volume or value of local products that it exports.

2. TRIMs that are inconsistent with the obligation of general elimination of quantitative restrictions provided for in paragraph 1 of Article XI of GATT 1994 include those which are mandatory or enforceable under domestic law or under administrative rulings, or compliance with which is necessary to obtain an advantage, and which restrict:

(a) the importation by an enterprise of products used in or related to its local production, generally or to an amount related to the volume or value of local production that it exports;

(b) the importation by an enterprise of products used in or related to its local production by restricting its access to foreign exchange to an amount related to the foreign exchange inflows attributable to the enterprise; or

(c) the exportation or sale for export by an enterprise of products, whether specified in terms of particular products, in terms of volume or value of products, or in terms of a proportion of volume or value of its local production.

AGREEMENT ON IMPLEMENTATION OF ARTICLE VI OF THE GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE 1994

Members hereby *agree* as follows:

PART I

Article 1

Principles

An anti-dumping measure shall be applied only under the circumstances provided for in Article VI of GATT 1994 and pursuant to investigations initiated[1] and conducted in accordance with the provisions of this Agreement. The following provisions govern the application of Article VI of GATT 1994 in so far as action is taken under anti-dumping legislation or regulations.

Article 2

Determination of Dumping

2.1 For the purpose of this Agreement, a product is to be considered as being dumped, i.e. introduced into the commerce of another country at less than its normal value, if the export price of the product exported from one country to another is less than the comparable price, in the ordinary course of trade, for the like product when destined for consumption in the exporting country.

2.2 When there are no sales of the like product in the ordinary course of trade in the domestic market of the exporting country or when, because of the particular market situation or the low volume of the sales in the domestic market of the exporting country[2], such sales do not permit a proper comparison, the margin of dumping shall be determined by comparison with a comparable price of the like product when exported to an appropriate third country, provided that this price is representative, or with the cost of production in the country of origin plus a reasonable amount for administrative, selling and general costs and for profits.

2.2.1 Sales of the like product in the domestic market of the exporting country or sales to a third country at prices below per unit (fixed and variable) costs of production plus administrative, selling and general costs may be treated as not being in the ordinary course of trade by reason of price and may be disregarded in determining normal value only if the authorities[3] determine that such sales are made within an extended period of time[4] in substantial quantities[5] and are at prices which do not provide for the recovery of all costs within a reasonable period of time. If prices which are below per unit costs at the time of sale are above weighted average per unit costs for the period of investigation, such prices shall be considered to provide for recovery of costs within a reasonable period of time.

2.2.1.1 For the purpose of paragraph 2, costs shall normally be calculated on the basis of records kept by the exporter or producer under investigation, provided that such records are in accordance with the generally accepted accounting principles of the exporting country and reasonably reflect the costs associated with the production and sale of the product under consideration. Authorities shall consider all available evidence on the proper allocation of costs, including that which is made available by the exporter or producer in the course of the investigation provided that such allocations have been historically utilized by the exporter or producer, in particular in relation to establishing appropriate amortization and depreciation periods and allowances for capital expenditures and other development costs. Unless already reflected in the cost allocations under this sub-paragraph, costs shall be adjusted appropriately for those non-recurring items of cost which benefit future and/or current production, or for circumstances in which costs during the period of investigation are affected by start-up operations.[6]

2.2.2 For the purpose of paragraph 2, the amounts for administrative, selling and general costs and for profits shall be based on actual data pertaining to production and sales in the ordinary course of trade of the like

[1] The term „initiated“ as used in this Agreement means the procedural action by which a Member formally commences an investigation as provided in Article 5.

[2] Sales of the like product destined for consumption in the domestic market of the exporting country shall normally be considered a sufficient quantity for the determination of the normal value if such sales constitute 5 per cent or more of the sales of the product under consideration to the importing Member, provided that a lower ratio should be acceptable where the evidence demonstrates that domestic sales at such lower ratio are nonetheless of sufficient magnitude to provide for a proper comparison.

[3] When in this Agreement the term „authorities“ is used, it shall be interpreted as meaning authorities at an appropriate senior level.

[4] The extended period of time should normally be one year but shall in no case be less than six months.

[5] Sales below per unit costs are made in substantial quantities when the authorities establish that the weighted average selling price of the transactions under consideration for the determination of the normal value is below the weighted average per unit costs, or that the volume of sales below per unit costs represents not less than 20 per cent of the volume sold in transactions under consideration for the determination of the normal value.

[6] The adjustment made for start-up operations shall reflect the costs at the end of the start-up period or, if that period extends beyond the period of investigation, the most recent costs which can reasonably be taken into account by the authorities during the investigation.

product by the exporter or producer under investigation. When such amounts cannot be determined on this basis, the amounts may be determined on the basis of:

(i) the actual amounts incurred and realized by the exporter or producer in question in respect of production and sales in the domestic market of the country of origin of the same general category of products;

(ii) the weighted average of the actual amounts incurred and realized by other exporters or producers subject to investigation in respect of production and sales of the like product in the domestic market of the country of origin;

(iii) any other reasonable method, provided that the amount for profit so established shall not exceed the profit normally realized by other exporters or producers on sales of products of the same general category in the domestic market of the country of origin.

2.3 In cases where there is no export price or where it appears to the authorities concerned that the export price is unreliable because of association or a compensatory arrangement between the exporter and the importer or a third party, the export price may be constructed on the basis of the price at which the imported products are first resold to an independent buyer, or if the products are not resold to an independent buyer, or not resold in the condition as imported, on such reasonable basis as the authorities may determine.

2.4 A fair comparison shall be made between the export price and the normal value. This comparison shall be made at the same level of trade, normally at the ex-factory level, and in respect of sales made at as nearly as possible the same time. Due allowance shall be made in each case, on its merits, for differences which affect price comparability, including differences in conditions and terms of sale, taxation, levels of trade, quantities, physical characteristics, and any other differences which are also demonstrated to affect price comparability.[7] In the cases referred to in paragraph 3, allowances for costs, including duties and taxes, incurred between importation and resale, and for profits accruing, should also be made. If in these cases price comparability has been affected, the authorities shall establish the normal value at a level of trade equivalent to the level of trade of the constructed export price, or shall make due allowance as warranted under this paragraph. The authorities shall indicate to the parties in question what information is necessary to ensure a fair comparison and shall not impose an unreasonable burden of proof on those parties.

2.4.1 When the comparison under paragraph 4 requires a conversion of currencies, such conversion should be made using the rate of exchange on the date of sale, provided that when a sale[8] of foreign currency on forward markets is directly linked to the export sale involved, the rate of exchange in the forward sale shall be used. Fluctuations in exchange rates shall be ignored and in an investigation the authorities shall allow exporters at least 60 days to have adjusted their export prices to reflect sustained movements in exchange rates during the period of investigation.

2.4.2 Subject to the provisions governing fair comparison in paragraph 4, the existence of margins of dumping during the investigation phase shall normally be established on the basis of a comparison of a weighted average normal value with a weighted average of prices of all comparable export transactions or by a comparison of normal value and export prices on a transaction-to-transaction basis. A normal value established on a weighted average basis may be compared to prices of individual export transactions if the authorities find a pattern of export prices which differ significantly among different purchasers, regions or time periods, and if an explanation is provided as to why such differences cannot be taken into account appropriately by the use of a weighted average-to-weighted average or transaction-to-transaction comparison.

2.5 In the case where products are not imported directly from the country of origin but are exported to the importing Member from an intermediate country, the price at which the products are sold from the country of export to the importing Member shall normally be compared with the comparable price in the country of export. However, comparison may be made with the price in the country of origin, if, for example, the products are merely transshipped through the country of export, or such products are not produced in the country of export, or there is no comparable price for them in the country of export.

2.6 Throughout this Agreement the term „like product“ („produit similaire“) shall be interpreted to mean a product which is identical, i.e. alike in all respects to the product under consideration, or in the absence of such a product, another product which, although not alike in all respects, has characteristics closely resembling those of the product under consideration.

2.7 This Article is without prejudice to the second Supplementary Provision to paragraph 1 of Article VI in Annex I to GATT 1994.

---

[7] It is understood that some of the above factors may overlap, and authorities shall ensure that they do not duplicate adjustments that have been already made under this provision.

[8] Normally, the date of sale would be the date of contract, purchase order, order confirmation, or invoice, whichever establishes the material terms of sale.

Article 3

Determination of Injury[9]

3.1 A determination of injury for purposes of Article VI of GATT 1994 shall be based on positive evidence and involve an objective examination of both *(a)* the volume of the dumped imports and the effect of the dumped imports on prices in the domestic market for like products, and *(b)* the consequent impact of these imports on domestic producers of such products.

3.2 With regard to the volume of the dumped imports, the investigating authorities shall consider whether there has been a significant increase in dumped imports, either in absolute terms or relative to production or consumption in the importing Member. With regard to the effect of the dumped imports on prices, the investigating authorities shall consider whether there has been a significant price undercutting by the dumped imports as compared with the price of a like product of the importing Member, or whether the effect of such imports is otherwise to depress prices to a significant degree or prevent price increases, which otherwise would have occurred, to a significant degree. No one or several of these factors can necessarily give decisive guidance.

3.3 Where imports of a product from more than one country are simultaneously subject to anti-dumping investigations, the investigating authorities may cumulatively assess the effects of such imports only if they determine that *(a)* the margin of dumping established in relation to the imports from each country is more than *de minimis* as defined in paragraph 8 of Article 5 and the volume of imports from each country is not negligible and *(b)* a cumulative assessment of the effects of the imports is appropriate in light of the conditions of competition between the imported products and the conditions of competition between the imported products and the like domestic product.

3.4 The examination of the impact of the dumped imports on the domestic industry concerned shall include an evaluation of all relevant economic factors and indices having a bearing on the state of the industry, including actual and potential decline in sales, profits, output, market share, productivity, return on investments, or utilization of capacity; factors affecting domestic prices; the magnitude of the margin of dumping; actual and potential negative effects on cash flow, inventories, employment, wages, growth, ability to raise capital or investments. This list is not exhaustive, nor can one or several of these factors necessarily give decisive guidance.

3.5 It must be demonstrated that the dumped imports are, through the effects of dumping, as set forth in paragraphs 2 and 4, causing injury within the meaning of this Agreement. The demonstration of a causal relationship between the dumped imports and the injury to the domestic industry shall be based on an examination of all relevant evidence before the authorities. The authorities shall also examine any known factors other than the dumped imports which at the same time are injuring the domestic industry, and the injuries caused by these other factors must not be attributed to the dumped imports. Factors which may be relevant in this respect include, *inter alia*, the volume and prices of imports not sold at dumping prices, contraction in demand or changes in the patterns of consumption, trade restrictive practices of and competition between the foreign and domestic producers, developments in technology and the export performance and productivity of the domestic industry.

3.6 The effect of the dumped imports shall be assessed in relation to the domestic production of the like product when available data permit the separate identification of that production on the basis of such criteria as the production process, producers' sales and profits. If such separate identification of that production is not possible, the effects of the dumped imports shall be assessed by the examination of the production of the narrowest group or range of products, which includes the like product, for which the necessary information can be provided.

3.7 A determination of a threat of material injury shall be based on facts and not merely on allegation, conjecture or remote possibility. The change in circumstances which would create a situation in which the dumping would cause injury must be clearly foreseen and imminent.[10] In making a determination regarding the existence of a threat of material injury, the authorities should consider, *inter alia*, such factors as:

(i) a significant rate of increase of dumped imports into the domestic market indicating the likelihood of substantially increased importation;
(ii) sufficient freely disposable, or an imminent, substantial increase in, capacity of the exporter indicating the likelihood of substantially increased dumped exports to the importing Member's market, taking into account the availability of other export markets to absorb any additional exports;
(iii) whether imports are entering at prices that will have a significant depressing or suppressing effect on domestic prices, and would likely increase demand for further imports; and
(iv) inventories of the product being investigated.

No one of these factors by itself can necessarily give decisive guidance but the totality of the factors considered

[9] Under this Agreement the term „injury" shall, unless otherwise specified, be taken to mean material injury to a domestic industry, threat of material injury to a domestic industry or material retardation of the establishment of such an industry and shall be interpreted in accordance with the provisions of this Article.

[10] One example, though not an exclusive one, is that there is convincing reason to believe that there will be, in the near future, substantially increased importation of the product at dumped prices.

must lead to the conclusion that further dumped exports are imminent and that, unless protective action is taken, material injury would occur.

3.8 With respect to cases where injury is threatened by dumped imports, the application of anti-dumping measures shall be considered and decided with special care.

Article 4

Definition of Domestic Industry

4.1 For the purposes of this Agreement, the term „domestic industry" shall be interpreted as referring to the domestic producers as a whole of the like products or to those of them whose collective output of the products constitutes a major proportion of the total domestic production of those products, except that:

(i) when producers are related[11] to the exporters or importers or are themselves importers of the allegedly dumped product, the term „domestic industry" may be interpreted as referring to the rest of the producers;

(ii) in exceptional circumstances the territory of a Member may, for the production in question, be divided into two or more competitive markets and the producers within each market may be regarded as a separate industry if *(a)* the producers within such market sell all or almost all of their production of the product in question in that market, and *(b)* the demand in that market is not to any substantial degree supplied by producers of the product in question located elsewhere in the territory. In such circumstances, injury may be found to exist even where a major portion of the total domestic industry is not injured, provided there is a concentration of dumped imports into such an isolated market and provided further that the dumped imports are causing injury to the producers of all or almost all of the production within such market.

4.2 When the domestic industry has been interpreted as referring to the producers in a certain area, i.e. a market as defined in paragraph 1(ii), anti-dumping duties shall be levied[12] only on the products in question consigned for final consumption to that area. When the constitutional law of the importing Member does not permit the levying of anti-dumping duties on such a basis, the importing Member may levy the anti-dumping duties without limitation only if *(a)* the exporters shall have been given an opportunity to cease exporting at dumped prices to the area concerned or otherwise give assurances pursuant to Article 8 and adequate assurances in this regard have not been promptly given, and *(b)* such duties cannot be levied only on products of specific producers which supply the area in question.

4.3 Where two or more countries have reached under the provisions of paragraph 8(a) of Article XXIV of GATT 1994 such a level of integration that they have the characteristics of a single, unified market, the industry in the entire area of integration shall be taken to be the domestic industry referred to in paragraph 1.

4.4 The provisions of paragraph 6 of Article 3 shall be applicable to this Article.

Article 5

Initiation and Subsequent Investigation

5.1 Except as provided for in paragraph 6, an investigation to determine the existence, degree and effect of any alleged dumping shall be initiated upon a written application by or on behalf of the domestic industry.

5.2 An application under paragraph 1 shall include evidence of *(a)* dumping, *(b)* injury within the meaning of Article VI of GATT 1994 as interpreted by this Agreement and *(c)* a causal link between the dumped imports and the alleged injury. Simple assertion, unsubstantiated by relevant evidence, cannot be considered sufficient to meet the requirements of this paragraph. The application shall contain such information as is reasonably available to the applicant on the following:

(i) the identity of the applicant and a description of the volume and value of the domestic production of the like product by the applicant. Where a written application is made on behalf of the domestic industry, the application shall identify the industry on behalf of which the application is made by a list of all known domestic producers of the like product (or associations of domestic producers of the like product) and, to the extent possible, a description of the volume and value of domestic production of the like product accounted for by such producers;

(ii) a complete description of the allegedly dumped product, the names of the country or countries of origin

[11] For the purpose of this paragraph, producers shall be deemed to be related to exporters or importers only if *(a)* one of them directly or indirectly controls the other; or *(b)* both of them are directly or indirectly controlled by a third person; or *(c)* together they directly or indirectly control a third person, provided that there are grounds for believing or suspecting that the effect of the relationship is such as to cause the producer concerned to behave differently from non-related producers. For the purpose of this paragraph, one shall be deemed to control another when the former is legally or operationally in a position to exercise restraint or direction over the latter.

[12] As used in this Agreement „levy" shall mean the definitive or final legal assessment or collection of a duty or tax.

or export in question, the identity of each known exporter or foreign producer and a list of known persons importing the product in question;

(iii) information on prices at which the product in question is sold when destined for consumption in the domestic markets of the country or countries of origin or export (or, where appropriate, information on the prices at which the product is sold from the country or countries of origin or export to a third country or countries, or on the constructed value of the product) and information on export prices or, where appropriate, on the prices at which the product is first resold to an independent buyer in the territory of the importing Member;

(iv) information on the evolution of the volume of the allegedly dumped imports, the effect of these imports on prices of the like product in the domestic market and the consequent impact of the imports on the domestic industry, as demonstrated by relevant factors and indices having a bearing on the state of the domestic industry, such as those listed in paragraphs 2 and 4 of Article 3.

5.3 The authorities shall examine the accuracy and adequacy of the evidence provided in the application to determine whether there is sufficient evidence to justify the initiation of an investigation.

5.4 An investigation shall not be initiated pursuant to paragraph 1 unless the authorities have determined, on the basis of an examination of the degree of support for, or opposition to, the application expressed[13] by domestic producers of the like product, that the application has been made by or on behalf of the domestic industry.[14] The application shall be considered to have been made ţby or on behalf of the domestic industry„ if it is supported by those domestic producers whose collective output constitutes more than 50 per cent of the total production of the like product produced by that portion of the domestic industry expressing either support for or opposition to the application. However, no investigation shall be initiated when domestic producers expressly supporting the application account for less than 25 per cent of total production of the like product produced by the domestic industry.

5.5 The authorities shall avoid, unless a decision has been made to initiate an investigation, any publicizing of the application for the initiation of an investigation. However, after receipt of a properly documented application and before proceeding to initiate an investigation, the authorities shall notify the government of the exporting Member concerned.

5.6 If, in special circumstances, the authorities concerned decide to initiate an investigation without having received a written application by or on behalf of a domestic industry for the initiation of such investigation, they shall proceed only if they have sufficient evidence of dumping, injury and a causal link, as described in paragraph 2, to justify the initiation of an investigation.

5.7 The evidence of both dumping and injury shall be considered simultaneously *(a)* in the decision whether or not to initiate an investigation, and *(b)* thereafter, during the course of the investigation, starting on a date not later than the earliest date on which in accordance with the provisions of this Agreement provisional measures may be applied.

5.8 An application under paragraph 1 shall be rejected and an investigation shall be terminated promptly as soon as the authorities concerned are satisfied that there is not sufficient evidence of either dumping or of injury to justify proceeding with the case. There shall be immediate termination in cases where the authorities determine that the margin of dumping is *de minimis*, or that the volume of dumped imports, actual or potential, or the injury, is negligible. The margin of dumping shall be considered to be *de minimis* if this margin is less than 2 per cent, expressed as a percentage of the export price. The volume of dumped imports shall normally be regarded as negligible if the volume of dumped imports from a particular country is found to account for less than 3 per cent of imports of the like product in the importing Member, unless countries which individually account for less than 3 per cent of the imports of the like product in the importing Member collectively account for more than 7 per cent of imports of the like product in the importing Member.

5.9 An anti-dumping proceeding shall not hinder the procedures of customs clearance.

5.10 Investigations shall, except in special circumstances, be concluded within one year, and in no case more than 18 months, after their initiation.

Article 6

Evidence

6.1 All interested parties in an anti-dumping investigation shall be given notice of the information which the authorities require and ample opportunity to present in writing all evidence which they consider relevant in respect of the investigation in question.

[13] In the case of fragmented industries involving an exceptionally large number of producers, authorities may determine support and opposition by using statistically valid sampling techniques.

[14] Members are aware that in the territory of certain Members employees of domestic producers of the like product or representatives of those employees may make or support an application for an investigation under paragraph 1.

6.1.1 Exporters or foreign producers receiving questionnaires used in an anti-dumping investigation shall be given at least 30 days for reply.[15] Due consideration should be given to any request for an extension of the 30-day period and, upon cause shown, such an extension should be granted whenever practicable.

6.1.2 Subject to the requirement to protect confidential information, evidence presented in writing by one interested party shall be made available promptly to other interested parties participating in the investigation.

6.1.3 As soon as an investigation has been initiated, the authorities shall provide the full text of the written application received under paragraph 1 of Article 5 to the known exporters[16] and to the authorities of the exporting Member and shall make it available, upon request, to other interested parties involved. Due regard shall be paid to the requirement for the protection of confidential information, as provided for in paragraph 5.

6.2 Throughout the anti-dumping investigation all interested parties shall have a full opportunity for the defence of their interests. To this end, the authorities shall, on request, provide opportunities for all interested parties to meet those parties with adverse interests, so that opposing views may be presented and rebuttal arguments offered. Provision of such opportunities must take account of the need to preserve confidentiality and of the convenience to the parties. There shall be no obligation on any party to attend a meeting, and failure to do so shall not be prejudicial to that party's case. Interested parties shall also have the right, on justification, to present other information orally.

6.3 Oral information provided under paragraph 2 shall be taken into account by the authorities only in so far as it is subsequently reproduced in writing and made available to other interested parties, as provided for in subparagraph 1.2.

6.4 The authorities shall whenever practicable provide timely opportunities for all interested parties to see all information that is relevant to the presentation of their cases, that is not confidential as defined in paragraph 5, and that is used by the authorities in an anti-dumping investigation, and to prepare presentations on the basis of this information.

6.5 Any information which is by nature confidential (for example, because its disclosure would be of significant competitive advantage to a competitor or because its disclosure would have a significantly adverse effect upon a person supplying the information or upon a person from whom that person acquired the information), or which is provided on a confidential basis by parties to an investigation shall, upon good cause shown, be treated as such by the authorities. Such information shall not be disclosed without specific permission of the party submitting it.[17]

6.5.1 The authorities shall require interested parties providing confidential information to furnish non-confidential summaries thereof. These summaries shall be in sufficient detail to permit a reasonable understanding of the substance of the information submitted in confidence. In exceptional circumstances, such parties may indicate that such information is not susceptible of summary. In such exceptional circumstances, a statement of the reasons why summarization is not possible must be provided.

6.5.2 If the authorities find that a request for confidentiality is not warranted and if the supplier of the information is either unwilling to make the information public or to authorize its disclosure in generalized or summary form, the authorities may disregard such information unless it can be demonstrated to their satisfaction from appropriate sources that the information is correct.[18]

6.6 Except in circumstances provided for in paragraph 8, the authorities shall during the course of an investigation satisfy themselves as to the accuracy of the information supplied by interested parties upon which their findings are based.

6.7 In order to verify information provided or to obtain further details, the authorities may carry out investigations in the territory of other Members as required, provided they obtain the agreement of the firms concerned and notify the representatives of the government of the Member in question, and unless that Member objects to the investigation. The procedures described in Annex I shall apply to investigations carried out in the territory of other Members. Subject to the requirement to protect confidential information, the authorities shall make the results of any such investigations available, or shall provide disclosure thereof pursuant to paragraph 9, to the firms to which they pertain and may make such results available to the applicants.

[15] As a general rule, the time-limit for exporters shall be counted from the date of receipt of the questionnaire, which for this purpose shall be deemed to have been received one week from the date on which it was sent to the respondent or transmitted to the appropriate diplomatic representative of the exporting Member or, in the case of a separate customs territory Member of the WTO, an official representative of the exporting territory.

[16] It being understood that, where the number of exporters involved is particularly high, the full text of the written application should instead be provided only to the authorities of the exporting Member or to the relevant trade association.

[17] Members are aware that in the territory of certain Members disclosure pursuant to a narrowly-drawn protective order may be required.

[18] Members agree that requests for confidentiality should not be arbitrarily rejected.

6.8 In cases in which any interested party refuses access to, or otherwise does not provide, necessary information within a reasonable period or significantly impedes the investigation, preliminary and final determinations, affirmative or negative, may be made on the basis of the facts available. The provisions of Annex II shall be observed in the application of this paragraph.

6.9 The authorities shall, before a final determination is made, inform all interested parties of the essential facts under consideration which form the basis for the decision whether to apply definitive measures. Such disclosure should take place in sufficient time for the parties to defend their interests.

6.10 The authorities shall, as a rule, determine an individual margin of dumping for each known exporter or producer concerned of the product under investigation. In cases where the number of exporters, producers, importers or types of products involved is so large as to make such a determination impracticable, the authorities may limit their examination either to a reasonable number of interested parties or products by using samples which are statistically valid on the basis of information available to the authorities at the time of the selection, or to the largest percentage of the volume of the exports from the country in question which can reasonably be investigated.

6.10.1 Any selection of exporters, producers, importers or types of products made under this paragraph shall preferably be chosen in consultation with and with the consent of the exporters, producers or importers concerned.

6.10.2 In cases where the authorities have limited their examination, as provided for in this paragraph, they shall nevertheless determine an individual margin of dumping for any exporter or producer not initially selected who submits the necessary information in time for that information to be considered during the course of the investigation, except where the number of exporters or producers is so large that individual examinations would be unduly burdensome to the authorities and prevent the timely completion of the investigation. Voluntary responses shall not be discouraged.

6.11 For the purposes of this Agreement, ţinterested parties„ shall include:

(i) an exporter or foreign producer or the importer of a product subject to investigation, or a trade or business association a majority of the members of which are producers, exporters or importers of such product;

(ii) the government of the exporting Member; and

(iii) a producer of the like product in the importing Member or a trade and business association a majority of the members of which produce the like product in the territory of the importing Member.

This list shall not preclude Members from allowing domestic or foreign parties other than those mentioned above to be included as interested parties.

6.12 The authorities shall provide opportunities for industrial users of the product under investigation, and for representative consumer organizations in cases where the product is commonly sold at the retail level, to provide information which is relevant to the investigation regarding dumping, injury and causality.

6.13 The authorities shall take due account of any difficulties experienced by interested parties, in particular small companies, in supplying information requested, and shall provide any assistance practicable.

6.14 The procedures set out above are not intended to prevent the authorities of a Member from proceeding expeditiously with regard to initiating an investigation, reaching preliminary or final determinations, whether affirmative or negative, or from applying provisional or final measures, in accordance with relevant provisions of this Agreement.

Article 7

Provisional Measures

7.1 Provisional measures may be applied only if:

(i) an investigation has been initiated in accordance with the provisions of Article 5, a public notice has been given to that effect and interested parties have been given adequate opportunities to submit information and make comments;

(ii) a preliminary affirmative determination has been made of dumping and consequent injury to a domestic industry; and

(iii) the authorities concerned judge such measures necessary to prevent injury being caused during the investigation.

7.2 Provisional measures may take the form of a provisional duty or, preferably, a security – by cash deposit or bond – equal to the amount of the anti-dumping duty provisionally estimated, being not greater than the provisionally estimated margin of dumping. Withholding of appraisement is an appropriate provisional measure, provided that the normal duty and the estimated amount of the anti-dumping duty be indicated and as long as the withholding of appraisement is subject to the same conditions as other provisional measures.

7.3 Provisional measures shall not be applied sooner than 60 days from the date of initiation of the investigation.

7.4 The application of provisional measures shall be limited to as short a period as possible, not exceeding four months or, on decision of the authorities concerned, upon request by exporters representing a significant percentage of the trade involved, to a period not exceeding six months. When authorities, in the course of an investigation, examine whether a duty lower than the margin of dumping would be sufficient to remove injury, these periods may be six and nine months, respectively.

7.5 The relevant provisions of Article 9 shall be followed in the application of provisional measures.

Article 8

Price Undertakings

8.1 Proceedings may[19] be suspended or terminated without the imposition of provisional measures or anti-dumping duties upon receipt of satisfactory voluntary undertakings from any exporter to revise its prices or to cease exports to the area in question at dumped prices so that the authorities are satisfied that the injurious effect of the dumping is eliminated. Price increases under such undertakings shall not be higher than necessary to eliminate the margin of dumping. It is desirable that the price increases be less than the margin of dumping if such increases would be adequate to remove the injury to the domestic industry.

8.2 Price undertakings shall not be sought or accepted from exporters unless the authorities of the importing Member have made a preliminary affirmative determination of dumping and injury caused by such dumping.

8.3 Undertakings offered need not be accepted if the authorities consider their acceptance impractical, for example, if the number of actual or potential exporters is too great, or for other reasons, including reasons of general policy. Should the case arise and where practicable, the authorities shall provide to the exporter the reasons which have led them to consider acceptance of an undertaking as inappropriate, and shall, to the extent possible, give the exporter an opportunity to make comments thereon.

8.4 If an undertaking is accepted, the investigation of dumping and injury shall nevertheless be completed if the exporter so desires or the authorities so decide. In such a case, if a negative determination of dumping or injury is made, the undertaking shall automatically lapse, except in cases where such a determination is due in large part to the existence of a price undertaking. In such cases, the authorities may require that an undertaking be maintained for a reasonable period consistent with the provisions of this Agreement. In the event that an affirmative determination of dumping and injury is made, the undertaking shall continue consistent with its terms and the provisions of this Agreement.

8.5 Price undertakings may be suggested by the authorities of the importing Member, but no exporter shall be forced to enter into such undertakings. The fact that exporters do not offer such undertakings, or do not accept an invitation to do so, shall in no way prejudice the consideration of the case. However, the authorities are free to determine that a threat of injury is more likely to be realized if the dumped imports continue.

8.6 Authorities of an importing Member may require any exporter from whom an undertaking has been accepted to provide periodically information relevant to the fulfilment of such an undertaking and to permit verification of pertinent data. In case of violation of an undertaking, the authorities of the importing Member may take, under this Agreement in conformity with its provisions, expeditious actions which may constitute immediate application of provisional measures using the best information available. In such cases, definitive duties may be levied in accordance with this Agreement on products entered for consumption not more than 90 days before the application of such provisional measures, except that any such retroactive assessment shall not apply to imports entered before the violation of the undertaking.

Article 9

Imposition and Collection of Anti-Dumping Duties

9.1 The decision whether or not to impose an anti-dumping duty in cases where all requirements for the imposition have been fulfilled, and the decision whether the amount of the anti-dumping duty to be imposed shall be the full margin of dumping or less, are decisions to be made by the authorities of the importing Member. It is desirable that the imposition be permissive in the territory of all Members, and that the duty be less than the margin if such lesser duty would be adequate to remove the injury to the domestic industry.

9.2 When an anti-dumping duty is imposed in respect of any product, such anti-dumping duty shall be collected in the appropriate amounts in each case, on a non-discriminatory basis on imports of such product from all sources found to be dumped and causing injury, except as to imports from those sources from which price undertakings

[19] The word „may" shall not be interpreted to allow the simultaneous continuation of proceedings with the implementation of price undertakings except as provided in paragraph 4.

under the terms of this Agreement have been accepted. The authorities shall name the supplier or suppliers of the product concerned. If, however, several suppliers from the same country are involved, and it is impracticable to name all these suppliers, the authorities may name the supplying country concerned. If several suppliers from more than one country are involved, the authorities may name either all the suppliers involved, or, if this is impracticable, all the supplying countries involved.

9.3 The amount of the anti-dumping duty shall not exceed the margin of dumping as established under Article 2.

9.3.1 When the amount of the anti-dumping duty is assessed on a retrospective basis, the determination of the final liability for payment of anti-dumping duties shall take place as soon as possible, normally within 12 months, and in no case more than 18 months, after the date on which a request for a final assessment of the amount of the anti-dumping duty has been made.[20] Any refund shall be made promptly and normally in not more than 90 days following the determination of final liability made pursuant to this sub-paragraph. In any case, where a refund is not made within 90 days, the authorities shall provide an explanation if so requested.

9.3.2 When the amount of the anti-dumping duty is assessed on a prospective basis, provision shall be made for a prompt refund, upon request, of any duty paid in excess of the margin of dumping. A refund of any such duty paid in excess of the actual margin of dumping shall normally take place within 12 months, and in no case more than 18 months, after the date on which a request for a refund, duly supported by evidence, has been made by an importer of the product subject to the anti-dumping duty. The refund authorized should normally be made within 90 days of the above-noted decision.

9.3.3 In determining whether and to what extent a reimbursement should be made when the export price is constructed in accordance with paragraph 3 of Article 2, authorities should take account of any change in normal value, any change in costs incurred between importation and resale, and any movement in the resale price which is duly reflected in subsequent selling prices, and should calculate the export price with no deduction for the amount of anti-dumping duties paid when conclusive evidence of the above is provided.

9.4 When the authorities have limited their examination in accordance with the second sentence of paragraph 10 of Article 6, any anti-dumping duty applied to imports from exporters or producers not included in the examination shall not exceed:

(i) the weighted average margin of dumping established with respect to the selected exporters or producers or,

(ii) where the liability for payment of anti-dumping duties is calculated on the basis of a prospective normal value, the difference between the weighted average normal value of the selected exporters or producers and the export prices of exporters or producers not individually examined,

provided that the authorities shall disregard for the purpose of this paragraph any zero and *de minimis* margins and margins established under the circumstances referred to in paragraph 8 of Article 6. The authorities shall apply individual duties or normal values to imports from any exporter or producer not included in the examination who has provided the necessary information during the course of the investigation, as provided for in subparagraph 10.2 of Article 6.

9.5 If a product is subject to anti-dumping duties in an importing Member, the authorities shall promptly carry out a review for the purpose of determining individual margins of dumping for any exporters or producers in the exporting country in question who have not exported the product to the importing Member during the period of investigation, provided that these exporters or producers can show that they are not related to any of the exporters or producers in the exporting country who are subject to the anti-dumping duties on the product. Such a review shall be initiated and carried out on an accelerated basis, compared to normal duty assessment and review proceedings in the importing Member. No anti-dumping duties shall be levied on imports from such exporters or producers while the review is being carried out. The authorities may, however, withhold appraisement and/or request guarantees to ensure that, should such a review result in a determination of dumping in respect of such producers or exporters, anti-dumping duties can be levied retroactively to the date of the initiation of the review.

Article 10

Retroactivity

10.1 Provisional measures and anti-dumping duties shall only be applied to products which enter for consumption after the time when the decision taken under paragraph 1 of Article 7 and paragraph 1 of Article 9, respectively, enters into force, subject to the exceptions set out in this Article.

10.2 Where a final determination of injury (but not of a threat thereof or of a material retardation of the establishment of an industry) is made or, in the case of a final determination of a threat of injury, where the effect

[20] It is understood that the observance of the time-limits mentioned in this subparagraph and in subparagraph 3.2 may not be possible where the product in question is subject to judicial review proceedings.

of the dumped imports would, in the absence of the provisional measures, have led to a determination of injury, anti-dumping duties may be levied retroactively for the period for which provisional measures, if any, have been applied.

10.3 If the definitive anti-dumping duty is higher than the provisional duty paid or payable, or the amount estimated for the purpose of the security, the difference shall not be collected. If the definitive duty is lower than the provisional duty paid or payable, or the amount estimated for the purpose of the security, the difference shall be reimbursed or the duty recalculated, as the case may be.

10.4 Except as provided in paragraph 2, where a determination of threat of injury or material retardation is made (but no injury has yet occurred) a definitive anti-dumping duty may be imposed only from the date of the determination of threat of injury or material retardation, and any cash deposit made during the period of the application of provisional measures shall be refunded and any bonds released in an expeditious manner.

10.5 Where a final determination is negative, any cash deposit made during the period of the application of provisional measures shall be refunded and any bonds released in an expeditious manner.

10.6 A definitive anti-dumping duty may be levied on products which were entered for consumption not more than 90 days prior to the date of application of provisional measures, when the authorities determine for the dumped product in question that:

(i) there is a history of dumping which caused injury or that the importer was, or should have been, aware that the exporter practises dumping and that such dumping would cause injury, and

(ii) the injury is caused by massive dumped imports of a product in a relatively short time which in light of the timing and the volume of the dumped imports and other circumstances (such as a rapid build-up of inventories of the imported product) is likely to seriously undermine the remedial effect of the definitive anti-dumping duty to be applied, provided that the importers concerned have been given an opportunity to comment.

10.7 The authorities may, after initiating an investigation, take such measures as the withholding of appraisement or assessment as may be necessary to collect anti-dumping duties retroactively, as provided for in paragraph 6, once they have sufficient evidence that the conditions set forth in that paragraph are satisfied.

10.8 No duties shall be levied retroactively pursuant to paragraph 6 on products entered for consumption prior to the date of initiation of the investigation.

Article 11

Duration and Review of Anti-Dumping Duties and Price Undertakings

11.1 An anti-dumping duty shall remain in force only as long as and to the extent necessary to counteract dumping which is causing injury.

11.2 The authorities shall review the need for the continued imposition of the duty, where warranted, on their own initiative or, provided that a reasonable period of time has elapsed since the imposition of the definitive anti-dumping duty, upon request by any interested party which submits positive information substantiating the need for a review.[21] Interested parties shall have the right to request the authorities to examine whether the continued imposition of the duty is necessary to offset dumping, whether the injury would be likely to continue or recur if the duty were removed or varied, or both. If, as a result of the review under this paragraph, the authorities determine that the anti-dumping duty is no longer warranted, it shall be terminated immediately.

11.3 Notwithstanding the provisions of paragraphs 1 and 2, any definitive anti-dumping duty shall be terminated on a date not later than five years from its imposition (or from the date of the most recent review under paragraph 2 if that review has covered both dumping and injury, or under this paragraph), unless the authorities determine, in a review initiated before that date on their own initiative or upon a duly substantiated request made by or on behalf of the domestic industry within a reasonable period

of time prior to that date, that the expiry of the duty would be likely to lead to continuation or recurrence of dumping and injury.[22] The duty may remain in force pending the outcome of such a review.

11.4 The provisions of Article 6 regarding evidence and procedure shall apply to any review carried out under this Article. Any such review shall be carried out expeditiously and shall normally be concluded within 12 months of the date of initiation of the review.

11.5 The provisions of this Article shall apply *mutatis mutandis* to price undertakings accepted under Article 8.

[21] A determination of final liability for payment of anti-dumping duties, as provided for in paragraph 3 of Article 9, does not by itself constitute a review within the meaning of this Article.

[22] When the amount of the anti-dumping duty is assessed on a retrospective basis, a finding in the most recent assessment proceeding under subparagraph 3.1 of Article 9 that no duty is to be levied shall not by itself require the authorities to terminate the definitive duty.

Article 12

Public Notice and Explanation of Determinations

12.1 When the authorities are satisfied that there is sufficient evidence to justify the initiation of an anti-dumping investigation pursuant to Article 5, the Member or Members the products of which are subject to such investigation and other interested parties known to the investigating authorities to have an interest therein shall be notified and a public notice shall be given.

12.1.1 A public notice of the initiation of an investigation shall contain, or otherwise make available through a separate report[23], adequate information on the following:
(i) the name of the exporting country or countries and the product involved;
(ii) the date of initiation of the investigation;
(iii) the basis on which dumping is alleged in the application;
(iv) a summary of the factors on which the allegation of injury is based;
(v) the address to which representations by interested parties should be directed;
(vi) the time-limits allowed to interested parties for making their views known.

12.2 Public notice shall be given of any preliminary or final determination, whether affirmative or negative, of any decision to accept an undertaking pursuant to Article 8, of the termination of such an undertaking, and of the termination of a definitive anti-dumping duty. Each such notice shall set forth, or otherwise make available through a separate report, in sufficient detail the findings and conclusions reached on all issues of fact and law considered material by the investigating authorities. All such notices and reports shall be forwarded to the Member or Members the products of which are subject to such determination or undertaking and to other interested parties known to have an interest therein.

12.2.1 A public notice of the imposition of provisional measures shall set forth, or otherwise make available through a separate report, sufficiently detailed explanations for the preliminary determinations on dumping and injury and shall refer to the matters of fact and law which have led to arguments being accepted or rejected. Such a notice or report shall, due regard being paid to the requirement for the protection of confidential information, contain in particular:
(i) the names of the suppliers, or when this is impracticable, the supplying countries involved;
(ii) a description of the product which is sufficient for customs purposes;
(iii) the margins of dumping established and a full explanation of the reasons for the methodology used in the establishment and comparison of the export price and the normal value under Article 2;
(iv) considerations relevant to the injury determination as set out in Article 3;
(v) the main reasons leading to the determination.

12.2.2 A public notice of conclusion or suspension of an investigation in the case of an affirmative determination providing for the imposition of a definitive duty or the acceptance of a price undertaking shall contain, or otherwise make available through a separate report, all relevant information on the matters of fact and law and reasons which have led to the imposition of final measures or the acceptance of a price undertaking, due regard being paid to the requirement for the protection of confidential information. In particular, the notice or report shall contain the information described in subparagraph 2.1, as well as the reasons for the acceptance or rejection of relevant arguments or claims made by the exporters and importers, and the basis for any decision made under subparagraph 10.2 of Article 6.

12.2.3 A public notice of the termination or suspension of an investigation following the acceptance of an undertaking pursuant to Article 8 shall include, or otherwise make available through a separate report, the non-confidential part of this undertaking.

12.3 The provisions of this Article shall apply *mutatis mutandis* to the initiation and completion of reviews pursuant to Article 11 and to decisions under Article 10 to apply duties retroactively.

Article 13

Judicial Review

Each Member whose national legislation contains provisions on anti-dumping measures shall maintain judicial, arbitral or administrative tribunals or procedures for the purpose, *inter alia*, of the prompt review of administrative actions relating to final determinations and reviews of determinations within the meaning of Article 11. Such tribunals or procedures shall be independent of the authorities responsible for the determination or review in question.

[23] Where authorities provide information and explanations under the provisions of this Article in a separate report, they shall ensure that such report is readily available to the public.

Article 14

Anti-Dumping Action on Behalf of a Third Country

14.1 An application for anti-dumping action on behalf of a third country shall be made by the authorities of the third country requesting action.

14.2 Such an application shall be supported by price information to show that the imports are being dumped and by detailed information to show that the alleged dumping is causing injury to the domestic industry concerned in the third country. The government of the third country shall afford all assistance to the authorities of the importing country to obtain any further information which the latter may require.

14.3 In considering such an application, the authorities of the importing country shall consider the effects of the alleged dumping on the industry concerned as a whole in the third country; that is to say, the injury shall not be assessed in relation only to the effect of the alleged dumping on the industry's exports to the importing country or even on the industry's total exports.

14.4 The decision whether or not to proceed with a case shall rest with the importing country. If the importing country decides that it is prepared to take action, the initiation of the approach to the Council for Trade in Goods seeking its approval for such action shall rest with the importing country.

Article 15

Developing Country Members

It is recognized that special regard must be given by developed country Members to the special situation of developing country Members when considering the application of anti-dumping measures under this Agreement. Possibilities of constructive remedies provided for by this Agreement shall be explored before applying anti-dumping duties where they would affect the essential interests of developing country Members.

PART II

Article 16

Committee on Anti-Dumping Practices

16.1 There is hereby established a Committee on Anti-Dumping Practices (referred to in this Agreement as the „Committee") composed of representatives from each of the Members. The Committee shall elect its own Chairman and shall meet not less than twice a year and otherwise as envisaged by relevant provisions of this Agreement at the request of any Member. The Committee shall carry out responsibilities as assigned to it under this Agreement or by the Members and it shall afford Members the opportunity of consulting on any matters relating to the operation of the Agreement or the furtherance of its objectives. The WTO Secretariat shall act as the secretariat to the Committee.

16.2 The Committee may set up subsidiary bodies as appropriate.

16.3 In carrying out their functions, the Committee and any subsidiary bodies may consult with and seek information from any source they deem appropriate. However, before the Committee or a subsidiary body seeks such information from a source within the jurisdiction of a Member, it shall inform the Member involved. It shall obtain the consent of the Member and any firm to be consulted.

16.4 Members shall report without delay to the Committee all preliminary or final anti-dumping actions taken. Such reports shall be available in the Secretariat for inspection by other Members. Members shall also submit, on a semi-annual basis, reports of any anti-dumping actions taken within the preceding six months. The semi-annual reports shall be submitted on an agreed standard form.

16.5 Each Member shall notify the Committee *(a)* which of its authorities are competent to initiate and conduct investigations referred to in Article 5 and *(b)* its domestic procedures governing the initiation and conduct of such investigations.

Article 17

Consultation and Dispute Settlement

17.1 Except as otherwise provided herein, the Dispute Settlement Understanding is applicable to consultations and the settlement of disputes under this Agreement.

17.2 Each Member shall afford sympathetic consideration to, and shall afford adequate opportunity for consultation regarding, representations made by another Member with respect to any matter affecting the operation of this Agreement.

17.3 If any Member considers that any benefit accruing to it, directly or indirectly, under this Agreement is

being nullified or impaired, or that the achievement of any objective is being impeded, by another Member or Members, it may, with a view to reaching a mutually satisfactory resolution of the matter, request in writing consultations with the Member or Members in question. Each Member shall afford sympathetic consideration to any request from another Member for consultation.

17.4 If the Member that requested consultations considers that the consultations pursuant to paragraph 3 have failed to achieve a mutually agreed solution, and if final action has been taken by the administering authorities of the importing Member to levy definitive anti-dumping duties or to accept price undertakings, it may refer the matter to the Dispute Settlement Body („DSB"). When a provisional measure has a significant impact and the Member that requested consultations considers that the measure was taken contrary to the provisions of paragraph 1 of Article 7, that Member may also refer such matter to the DSB.

17.5 The DSB shall, at the request of the complaining party, establish a panel to examine the matter based upon:

(i) a written statement of the Member making the request indicating how a benefit accruing to it, directly or indirectly, under this Agreement has been nullified or impaired, or that the achieving of the objectives of the Agreement is being impeded, and

(ii) the facts made available in conformity with appropriate domestic procedures to the authorities of the importing Member.

17.6 In examining the matter referred to in paragraph 5:

(i) in its assessment of the facts of the matter, the panel shall determine whether the authorities' establishment of the facts was proper and whether their evaluation of those facts was unbiased and objective. If the establishment of the facts was proper and the evaluation was unbiased and objective, even though the panel might have reached a different conclusion, the evaluation shall not be overturned;

(ii) the panel shall interpret the relevant provisions of the Agreement in accordance with customary rules of interpretation of public international law. Where the panel finds that a relevant provision of the Agreement admits of more than one permissible interpretation, the panel shall find the authorities' measure to be in conformity with the Agreement if it rests upon one of those permissible interpretations.

17.7 Confidential information provided to the panel shall not be disclosed without formal authorization from the person, body or authority providing such information. Where such information is requested from the panel but release of such information by the panel is not authorized, a non-confidential summary of the information, authorized by the person, body or authority providing the information, shall be provided.

PART III

Article 18

Final Provisions

18.1 No specific action against dumping of exports from another Member can be taken except in accordance with the provisions of GATT 1994, as interpreted by this Agreement.[24]

18.2 Reservations may not be entered in respect of any of the provisions of this Agreement without the consent of the other Members.

18.3 Subject to subparagraphs 3.1 and 3.2, the provisions of this Agreement shall apply to investigations, and reviews of existing measures, initiated pursuant to applications which have been made on or after the date of entry into force for a Member of the WTO Agreement.

18.3.1 With respect to the calculation of margins of dumping in refund procedures under paragraph 3 of Article 9, the rules used in the most recent determination or review of dumping shall apply.

18.3.2 For the purposes of paragraph 3 of Article 11, existing anti-dumping measures shall be deemed to be imposed on a date not later than the date of entry into force for a Member of the WTO Agreement, except in cases in which the domestic legislation of a Member in force on that date already included a clause of the type provided for in that paragraph.

18.4 Each Member shall take all necessary steps, of a general or particular character, to ensure, not later than the date of entry into force of the WTO Agreement for it, the conformity of its laws, regulations and administrative procedures with the provisions of this Agreement as they may apply for the Member in question.

18.5 Each Member shall inform the Committee of any changes in its laws and regulations relevant to this Agreement and in the administration of such laws and regulations.

18.6 The Committee shall review annually the implementation and operation of this Agreement taking into account the objectives thereof. The Committee shall inform annually the Council for Trade in Goods of developments during the period covered by such reviews.

18.7 The Annexes to this Agreement constitute an integral part thereof.

[24] This is not intended to preclude action under other relevant provisions of GATT 1994, as appropriate.

ANNEX I

PROCEDURES FOR ON-THE-SPOT INVESTIGATIONS PURSUANT TO PARAGRAPH 7 OF ARTICLE 6

1. Upon initiation of an investigation, the authorities of the exporting Member and the firms known to be concerned should be informed of the intention to carry out on-the-spot investigations.

2. If in exceptional circumstances it is intended to include non-governmental experts in the investigating team, the firms and the authorities of the exporting Member should be so informed. Such non-governmental experts should be subject to effective sanctions for breach of confidentiality requirements.

3. It should be standard practice to obtain explicit agreement of the firms concerned in the exporting Member before the visit is finally scheduled.

4. As soon as the agreement of the firms concerned has been obtained, the investigating authorities should notify the authorities of the exporting Member of the names and addresses of the firms to be visited and the dates agreed.

5. Sufficient advance notice should be given to the firms in question before the visit is made.

6. Visits to explain the questionnaire should only be made at the request of an exporting firm. Such a visit may only be made if *(a)* the authorities of the importing Member notify the representatives of the Member in question and *(b)* the latter do not object to the visit.

7. As the main purpose of the on-the-spot investigation is to verify information provided or to obtain further details, it should be carried out after the response to the questionnaire has been received unless the firm agrees to the contrary and the government of the exporting Member is informed by the investigating authorities of the anticipated visit and does not object to it; further, it should be standard practice prior to the visit to advise the firms concerned of the general nature of the information to be verified and of any further information which needs to be provided, though this should not preclude requests to be made on the spot for further details to be provided in the light of information obtained.

8. Enquiries or questions put by the authorities or firms of the exporting Members and essential to a successful on-the-spot investigation should, whenever possible, be answered before the visit is made.

ANNEX II

BEST INFORMATION AVAILABLE IN TERMS OF PARAGRAPH 8 OF ARTICLE 6

1. As soon as possible after the initiation of the investigation, the investigating authorities should specify in detail the information required from any interested party, and the manner in which that information should be structured by the interested party in its response. The authorities should also ensure that the party is aware that if information is not supplied within a reasonable time, the authorities will be free to make determinations on the basis of the facts available, including those contained in the application for the initiation of the investigation by the domestic industry.

2. The authorities may also request that an interested party provide its response in a particular medium (e.g. computer tape) or computer language. Where such a request is made, the authorities should consider the reasonable ability of the interested party to respond in the preferred medium or computer language, and should not request the party to use for its response a computer system other than that used by the party. The authority should not maintain a request for a computerized response if the interested party does not maintain computerized accounts and if presenting the response as requested would result in an unreasonable extra burden on the interested party, e.g. it would entail unreasonable additional cost and trouble. The authorities should not maintain a request for a response in a particular medium or computer language if the interested party does not maintain its computerized accounts in such medium or computer language and if presenting the response as requested would result in an unreasonable extra burden on the interested party, e.g. it would entail unreasonable additional cost and trouble.

3. All information which is verifiable, which is appropriately submitted so that it can be used in the investigation without undue difficulties, which is supplied in a timely fashion, and, where applicable, which is supplied in a medium or computer language requested by the authorities, should be taken into account when determinations are made. If a party does not respond in the preferred medium or computer language but the authorities find that the circumstances set out in paragraph 2 have been satisfied, the failure to respond in the preferred medium or computer language should not be considered to significantly impede the investigation.

4. Where the authorities do not have the ability to process information if provided in a particular medium (e.g. computer tape), the information should be supplied in the form of written material or any other form acceptable to the authorities.

5. Even though the information provided may not be ideal in all respects, this should not justify the authorities from disregarding it, provided the interested party has acted to the best of its ability.

6. If evidence or information is not accepted, the supplying party should be informed forthwith of the reasons therefor, and should have an opportunity to provide further explanations within a reasonable period, due account being taken of the time-limits of the investigation. If the explanations are considered by the authorities as not being satisfactory, the reasons for the rejection of such evidence or information should be given in any published determinations.

7. If the authorities have to base their findings, including those with respect to normal value, on information from a secondary source, including the information supplied in the application for the initiation of the investigation, they should do so with special circumspection. In such cases, the authorities should, where practicable, check the information from other independent sources at their disposal, such as published price lists, official import statistics and customs returns, and from the information obtained from other interested parties during the investigation. It is clear, however, that if an interested party does not cooperate and thus relevant information is being withheld from the authorities, this situation could lead to a result which is less favourable to the party than if the party did cooperate.

**AGREEMENT ON IMPLEMENTATION OF ARTICLE VII
OF THE GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE 1994**

GENERAL INTRODUCTORY COMMENTARY

1. The primary basis for customs value under this Agreement is „transaction value“ as defined in Article 1. Article 1 is to be read together with Article 8 which provides, *inter alia*, for adjustments to the price actually paid or payable in cases where certain specific elements which are considered to form a part of the value for customs purposes are incurred by the buyer but are not included in the price actually paid or payable for the imported goods. Article 8 also provides for the inclusion in the transaction value of certain considerations which may pass from the buyer to the seller in the form of specified goods or services rather than in the form of money. Articles 2 through 7 provide methods of determining the customs value whenever it cannot be determined under the provisions of Article 1.

2. Where the customs value cannot be determined under the provisions of Article 1 there should normally be a process of consultation between the customs administration and importer with a view to arriving at a basis of value under the provisions of Article 2 or 3. It may occur, for example, that the importer has information about the customs value of identical or similar imported goods which is not immediately available to the customs administration in the port of importation. On the other hand, the customs administration may have information about the customs value of identical or similar imported goods which is not readily available to the importer. A process of consultation between the two parties will enable information to be exchanged, subject to the requirements of commercial confidentiality, with a view to determining a proper basis of value for customs purposes.

3. Articles 5 and 6 provide two bases for determining the customs value where it cannot be determined on the basis of the transaction value of the imported goods or of identical or similar imported goods. Under paragraph 1 of Article 5 the customs value is determined on the basis of the price at which the goods are sold in the condition as imported to an unrelated buyer in the country of importation. The importer also has the right to have goods which are further processed after importation valued under the provisions of Article 5 if the importer so requests. Under Article 6 the customs value is determined on the basis of the computed value. Both these methods present certain difficulties and because of this the importer is given the right, under the provisions of Article 4, to choose the order of application of the two methods.

4. Article 7 sets out how to determine the customs value in cases where it cannot be determined under the provisions of any of the preceding Articles.

Members,

Having regard to the Multilateral Trade Negotiations;

Desiring to further the objectives of GATT 1994 and to secure additional benefits for the international trade of developing countries;

Recognizing the importance of the provisions of Article VII of GATT 1994 and desiring to elaborate rules for their application in order to provide greater uniformity and certainty in their implementation;

Recognizing the need for a fair, uniform and neutral system for the valuation of goods for customs purposes that precludes the use of arbitrary or fictitious customs values;

Recognizing that the basis for valuation of goods for customs purposes should, to the greatest extent possible, be the transaction value of the goods being valued;

Recognizing that customs value should be based on simple and equitable criteria consistent with commercial practices and that valuation procedures should be of general application without distinction between sources of supply;

Recognizing that valuation procedures should not be used to combat dumping;

Hereby *agree* as follows:

PART I

RULES ON CUSTOMS VALUATION

Article 1

1. The customs value of imported goods shall be the transaction value, that is the price actually paid or payable for the goods when sold for export to the country of importation adjusted in accordance with the provisions of Article 8, provided:

(a) that there are no restrictions as to the disposition or use of the goods by the buyer other than restrictions which:
  (i) are imposed or required by law or by the public authorities in the country of importation;
  (ii) limit the geographical area in which the goods may be resold; or
  (iii) do not substantially affect the value of the goods;

(b) that the sale or price is not subject to some condition or consideration for which a value cannot be determined with respect to the goods being valued;

(c) that no part of the proceeds of any subsequent resale, disposal or use of the goods by the buyer will accrue directly or indirectly to the seller, unless an appropriate adjustment can be made in accordance with the provisions of Article 8; and

(d) that the buyer and seller are not related, or where the buyer and seller are related, that the transaction value is acceptable for customs purposes under the provisions of paragraph 2.

2. (a) In determining whether the transaction value is acceptable for the purposes of paragraph 1, the fact that the buyer and the seller are related within the meaning of Article 15 shall not in itself be grounds for regarding the transaction value as unacceptable. In such case the circumstances surrounding the sale shall be examined and the transaction value shall be accepted provided that the relationship did not influence the price. If, in the light of information provided by the importer or otherwise, the customs administration has grounds for considering that the relationship influenced the price, it shall communicate its grounds to the importer and the importer shall be given a reasonable opportunity to respond. If the importer so requests, the communication of the grounds shall be in writing.

(b) In a sale between related persons, the transaction value shall be accepted and the goods valued in accordance with the provisions of paragraph 1 whenever the importer demonstrates that such value closely approximates to one of the following occurring at or about the same time:
  (i) the transaction value in sales to unrelated buyers of identical or similar goods for export to the same country of importation;
  (ii) the customs value of identical or similar goods as determined under the provisions of Article 5;
  (iii) the customs value of identical or similar goods as determined under the provisions of Article 6.

In applying the foregoing tests, due account shall be taken of demonstrated differences in commercial levels, quantity levels, the elements enumerated in Article 8 and costs incurred by the seller in sales in which the seller and the buyer are not related that are not incurred by the seller in sales in which the seller and the buyer are related.

(c) The tests set forth in paragraph 2(b) are to be used at the initiative of the importer and only for comparison purposes. Substitute values may not be established under the provisions of paragraph 2(b).

Article 2

1. (a) If the customs value of the imported goods cannot be determined under the provisions of Article 1, the customs value shall be the transaction value of identical goods sold for export to the same country of importation and exported at or about the same time as the goods being valued.

(b) In applying this Article, the transaction value of identical goods in a sale at the same commercial level and in substantially the same quantity as the goods being valued shall be used to determine the customs value. Where no such sale is found, the transaction value of identical goods sold at a different commercial level and/or in different quantities, adjusted to take account of differences attributable to commercial level and/or to quantity, shall be used, provided that such adjustments can be made on the basis of demonstrated evidence which clearly establishes the reasonableness and accuracy of the adjustment, whether the adjustment leads to an increase or a decrease in the value.

2. Where the costs and charges referred to in paragraph 2 of Article 8 are included in the transaction value, an adjustment shall be made to take account of significant differences in such costs and charges between the imported goods and the identical goods in question arising from differences in distances and modes of transport.

3. If, in applying this Article, more than one transaction value of identical goods is found, the lowest such value shall be used to determine the customs value of the imported goods.

Article 3

1. (a) If the customs value of the imported goods cannot be determined under the provisions of Articles 1 and 2, the customs value shall be the transaction value of similar goods sold for export to the same country of importation and exported at or about the same time as the goods being valued.

(b) In applying this Article, the transaction value of similar goods in a sale at the same commercial level and in substantially the same quantity as the goods being valued shall be used to determine the customs value. Where no such sale is found, the transaction value of similar goods sold at a different commercial level and/or in different quantities, adjusted to take account of differences attributable to commercial level and/or to quantity, shall be used, provided that such adjustments can be made on the basis of demonstrated evidence which clearly establishes the reasonableness and accuracy of the adjustment, whether the adjustment leads to an increase or a decrease in the value.

2. Where the costs and charges referred to in paragraph 2 of Article 8 are included in the transaction value, an adjustment shall be made to take account of significant differences in such costs and charges between the imported goods and the similar goods in question arising from differences in distances and modes of transport.

3. If, in applying this Article, more than one transaction value of similar goods is found, the lowest such value shall be used to determine the customs value of the imported goods.

Article 4

If the customs value of the imported goods cannot be determined under the provisions of Articles 1, 2 and 3, the customs value shall be determined under the provisions of Article 5 or, when the customs value cannot be determined under that Article, under the provisions of Article 6 except that, at the request of the importer, the order of application of Articles 5 and 6 shall be reversed.

Article 5

1. (a) If the imported goods or identical or similar imported goods are sold in the country of importation in the condition as imported, the customs value of the imported goods under the provisions of this Article shall be based on the unit price at which the imported goods or identical or similar imported goods are so sold in the greatest aggregate quantity, at or about the time of the importation of the goods being valued, to persons who are not related to the persons from whom they buy such goods, subject to deductions for the following:

(i) either the commissions usually paid or agreed to be paid or the additions usually made for profit and general expenses in connection with sales in such country of imported goods of the same class or kind;

(ii) the usual costs of transport and insurance and associated costs incurred within the country of importation;

(iii) where appropriate, the costs and charges referred to in paragraph 2 of Article 8; and

(iv) the customs duties and other national taxes payable in the country of importation by reason of the importation or sale of the goods.

(b) If neither the imported goods nor identical nor similar imported goods are sold at or about the time of importation of the goods being valued, the customs value shall, subject otherwise to the provisions of paragraph 1(a), be based on the unit price at which the imported goods or identical or similar imported goods are sold in the country of importation in the condition as imported at the earliest date after the importation of the goods being valued but before the expiration of 90 days after such importation.

2. If neither the imported goods nor identical nor similar imported goods are sold in the country of importation in the condition as imported, then, if the importer so requests, the customs value shall be based on the unit price at which the imported goods, after further processing, are sold in the greatest aggregate quantity to persons in the country of importation who are not related to the persons from whom they buy such goods, due allowance being made for the value added by such processing and the deductions provided for in paragraph 1(a).

Article 6

1. The customs value of imported goods under the provisions of this Article shall be based on a computed value. Computed value shall consist of the sum of:

(a) the cost or value of materials and fabrication or other processing employed in producing the imported goods;

(b) an amount for profit and general expenses equal to that usually reflected in sales of goods of the same class or kind as the goods being valued which are made by producers in the country of exportation for export to the country of importation;

(c) the cost or value of all other expenses necessary to reflect the valuation option chosen by the Member under paragraph 2 of Article 8.

2. No Member may require or compel any person not resident in its own territory to produce for examination, or to allow access to, any account or other record for the purposes of determining a computed value. However, information supplied by the producer of the goods for the purposes of determining the customs value under the provisions of this Article may be verified in another country by the authorities of the country of importation with the agreement of the producer and provided they give sufficient advance notice to the government of the country in question and the latter does not object to the investigation.

Article 7

1. If the customs value of the imported goods cannot be determined under the provisions of Articles 1 through 6, inclusive, the customs value shall be determined using reasonable means consistent with the principles and general provisions of this Agreement and of Article VII of GATT 1994 and on the basis of data available in the country of importation.

2. No customs value shall be determined under the provisions of this Article on the basis of:

(a) the selling price in the country of importation of goods produced in such country;

(b) a system which provides for the acceptance for customs purposes of the higher of two alternative values;

(c) the price of goods on the domestic market of the country of exportation;

(d) the cost of production other than computed values which have been determined for identical or similar goods in accordance with the provisions of Article 6;

(e) the price of the goods for export to a country other than the country of importation;

(f) minimum customs values; or

(g) arbitrary or fictitious values.

3. If the importer so requests, the importer shall be informed in writing of the customs value determined under the provisions of this Article and the method used to determine such value.

Article 8

1. In determining the customs value under the provisions of Article 1, there shall be added to the price actually paid or payable for the imported goods:

(a) the following, to the extent that they are incurred by the buyer but are not included in the price actually paid or payable for the goods:
  (i) commissions and brokerage, except buying commissions;
  (ii) the cost of containers which are treated as being one for customs purposes with the goods in question;
  (iii) the cost of packing whether for labour or materials;

(b) the value, apportioned as appropriate, of the following goods and services where supplied directly or indirectly by the buyer free of charge or at reduced cost for use in connection with the production and sale for export of the imported goods, to the extent that such value has not been included in the price actually paid or payable:
  (i) materials, components, parts and similar items incorporated in the imported goods;
  (ii) tools, dies, moulds and similar items used in the production of the imported goods;
  (iii) materials consumed in the production of the imported goods;
  (iv) engineering, development, artwork, design work, and plans and sketches undertaken elsewhere than in the country of importation and necessary for the production of the imported goods;

(c) royalties and licence fees related to the goods being valued that the buyer must pay, either directly or indirectly, as a condition of sale of the goods being valued, to the extent that such royalties and fees are not included in the price actually paid or payable;

(d) the value of any part of the proceeds of any subsequent resale, disposal or use of the imported goods that accrues directly or indirectly to the seller.

2. In framing its legislation, each Member shall provide for the inclusion in or the exclusion from the customs value, in whole or in part, of the following:

(a) the cost of transport of the imported goods to the port or place of importation;

(b) loading, unloading and handling charges associated with the transport of the imported goods to the port or place of importation; and

(c) the cost of insurance.

3. Additions to the price actually paid or payable shall be made under this Article only on the basis of objective and quantifiable data.

4. No additions shall be made to the price actually paid or payable in determining the customs value except as provided in this Article.

Article 9

1. Where the conversion of currency is necessary for the determination of the customs value, the rate of exchange to be used shall be that duly published by the competent authorities of the country of importation concerned and shall reflect as effectively as possible, in respect of the period covered by each such document of publication, the current value of such currency in commercial transactions in terms of the currency of the country of importation.

2. The conversion rate to be used shall be that in effect at the time of exportation or the time of importation, as provided by each Member.

Article 10

All information which is by nature confidential or which is provided on a confidential basis for the purposes of customs valuation shall be treated as strictly confidential by the authorities concerned who shall not disclose it without the specific permission of the person or government providing such information, except to the extent that it may be required to be disclosed in the context of judicial proceedings.

Article 11

1. The legislation of each Member shall provide in regard to a determination of customs value for the right of appeal, without penalty, by the importer or any other person liable for the payment of the duty.

2. An initial right of appeal without penalty may be to an authority within the customs administration or to an independent body, but the legislation of each Member shall provide for the right of appeal without penalty to a judicial authority.

3. Notice of the decision on appeal shall be given to the appellant and the reasons for such decision shall be provided in writing. The appellant shall also be informed of any rights of further appeal.

Article 12

Laws, regulations, judicial decisions and administrative rulings of general application giving effect to this Agreement shall be published in conformity with Article X of GATT 1994 by the country of importation concerned.

Article 13

If, in the course of determining the customs value of imported goods, it becomes necessary to delay the final determination of such customs value, the importer of the goods shall nevertheless be able to withdraw them from customs if, where so required, the importer provides sufficient guarantee in the form of a surety, a deposit or some other appropriate instrument, covering the ultimate payment of customs duties for which the goods may be liable. The legislation of each Member shall make provisions for such circumstances.

Article 14

The notes at Annex I to this Agreement form an integral part of this Agreement and the Articles of this Agreement are to be read and applied in conjunction with their respective notes. Annexes II and III also form an integral part of this Agreement.

Article 15

1. In this Agreement:

(a) „customs value of imported goods" means the value of goods for the purposes of levying ad valorem duties of customs on imported goods;

(b) „country of importation" means country or customs territory of importation; and

(c) „produced" includes grown, manufactured and mined.

2. In this Agreement:

(a) „identical goods" means goods which are the same in all respects, including physical characteristics, quality and reputation. Minor differences in appearance would not preclude goods otherwise conforming to the definition from being regarded as identical;

(b) „similar goods" means goods which, although not alike in all respects, have like characteristics and like component materials which enable them to perform the same functions and to be commercially interchangeable. The quality of the goods, their reputation and the existence of a trademark are among the factors to be considered in determining whether goods are similar;

(c) the terms „identical goods" and „similar goods" do not include, as the case may be, goods which incorporate or reflect engineering, development, artwork, design work, and plans and sketches for which no adjustment has been made under paragraph 1(b)(iv) of Article 8 because such elements were undertaken in the country of importation;

(d) goods shall not be regarded as „identical goods" or „similar goods" unless they were produced in the same country as the goods being valued;

(e) goods produced by a different person shall be taken into account only when there are no identical goods or similar goods, as the case may be, produced by the same person as the goods being valued.

3. In this Agreement „goods of the same class or kind" means goods which fall within a group or range of goods produced by a particular industry or industry sector, and includes identical or similar goods.

4. For the purposes of this Agreement, persons shall be deemed to be related only if:

(a) they are officers or directors of one another's businesses;

(b) they are legally recognized partners in business;

(c) they are employer and employee;

(d) any person directly or indirectly owns, controls or holds 5 per cent or more of the outstanding voting stock or shares of both of them;

(e) one of them directly or indirectly controls the other;

(f) both of them are directly or indirectly controlled by a third person;

(g) together they directly or indirectly control a third person; or

(h) they are members of the same family.

5. Persons who are associated in business with one another in that one is the sole agent, sole distributor or sole concessionaire, however described, of the other shall be deemed to be related for the purposes of this Agreement if they fall within the criteria of paragraph 4.

Article 16

Upon written request, the importer shall have the right to an explanation in writing from the customs administration of the country of importation as to how the customs value of the importer's goods was determined.

Article 17

Nothing in this Agreement shall be construed as restricting or calling into question the rights of customs administrations to satisfy themselves as to the truth or accuracy of any statement, document or declaration presented for customs valuation purposes.

PART II

ADMINISTRATION, CONSULTATIONS AND DISPUTE SETTLEMENT

Article 18

Institutions

1. There is hereby established a Committee on Customs Valuation (referred to in this Agreement as „the Committee") composed of representatives from each of the Members. The Committee shall elect its own Chairman and shall normally meet once a year, or as is otherwise envisaged by the relevant provisions of this Agreement, for the purpose of affording Members the opportunity to consult on matters relating to the administration of the

customs valuation system by any Member as it might affect the operation of this Agreement or the furtherance of its objectives and carrying out such other responsibilities as may be assigned to it by the Members. The WTO Secretariat shall act as the secretariat to the Committee.

2. There shall be established a Technical Committee on Customs Valuation (referred to in this Agreement as „the Technical Committee") under the auspices of the Customs Co-operation Council (referred to in this Agreement as „the CCC"), which shall carry out the responsibilities described in Annex II to this Agreement and shall operate in accordance with the rules of procedure contained therein.

Article 19

Consultations and Dispute Settlement

1. Except as otherwise provided herein, the Dispute Settlement Understanding is applicable to consultations and the settlement of disputes under this Agreement.

2. If any Member considers that any benefit accruing to it, directly or indirectly, under this Agreement is being nullified or impaired, or that the achievement of any objective of this Agreement is being impeded, as a result of the actions of another Member or of other Members, it may, with a view to reaching a mutually satisfactory solution of this matter, request consultations with the Member or Members in question. Each Member shall afford sympathetic consideration to any request from another Member for consultations.

3. The Technical Committee shall provide, upon request, advice and assistance to Members engaged in consultations.

4. At the request of a party to the dispute, or on its own initiative, a panel established to examine a dispute relating to the provisions of this Agreement may request the Technical Committee to carry out an examination of any questions requiring technical consideration. The panel shall determine the terms of reference of the Technical Committee for the particular dispute and set a time period for receipt of the report of the Technical Committee. The panel shall take into consideration the report of the Technical Committee. In the event that the Technical Committee is unable to reach consensus on a matter referred to it pursuant to this paragraph, the panel should afford the parties to the dispute an opportunity to present their views on the matter to the panel.

5. Confidential information provided to the panel shall not be disclosed without formal authorization from the person, body or authority providing such information. Where such information is requested from the panel but release of such information by the panel is not authorized, a non-confidential summary of this information, authorized by the person, body or authority providing the information, shall be provided.

PART III

SPECIAL AND DIFFERENTIAL TREATMENT

Article 20

1. Developing country Members not party to the Agreement on Implementation of Article VII of the General Agreement on Tariffs and Trade done on 12 April 1979 may delay application of the provisions of this Agreement for a period not exceeding five years from the date of entry into force of the WTO Agreement for such Members. Developing country Members who choose to delay application of this Agreement shall notify the Director-General of the WTO accordingly.

2. In addition to paragraph 1, developing country Members not party to the Agreement on Implementation of Article VII of the General Agreement on Tariffs and Trade done on 12 April 1979 may delay application of paragraph 2(b)(iii) of Article 1 and Article 6 for a period not exceeding three years following their application of all other provisions of this Agreement. Developing country Members that choose to delay application of the provisions specified in this paragraph shall notify the Director-General of the WTO accordingly.

3. Developed country Members shall furnish, on mutually agreed terms, technical assistance to developing country Members that so request. On this basis developed country Members shall draw up programmes of technical assistance which may include, *inter alia,* training of personnel, assistance in preparing implementation measures, access to sources of information regarding customs valuation methodology, and advice on the application of the provisions of this Agreement.

PART IV

FINAL PROVISIONS

Article 21

Reservations

Reservations may not be entered in respect of any of the provisions of this Agreement without the consent of the other Members.

Article 22

National Legislation

1. Each Member shall ensure, not later than the date of application of the provisions of this Agreement for it, the conformity of its laws, regulations and administrative procedures with the provisions of this Agreement.

2. Each Member shall inform the Committee of any changes in its laws and regulations relevant to this Agreement and in the administration of such laws and regulations.

Article 23

Review

The Committee shall review annually the implementation and operation of this Agreement taking into account the objectives thereof. The Committee shall annually inform the Council for Trade in Goods of developments during the period covered by such reviews.

Article 24

Secretariat

This Agreement shall be serviced by the WTO Secretariat except in regard to those responsibilities specifically assigned to the Technical Committee, which will be serviced by the CCC Secretariat.

ANNEX I

INTERPRETATIVE NOTES

General Note

Sequential Application of Valuation Methods

1. Articles 1 through 7 define how the customs value of imported goods is to be determined under the provisions of this Agreement. The methods of valuation are set out in a sequential order of application. The primary method for customs valuation is defined in Article 1 and imported goods are to be valued in accordance with the provisions of this Article whenever the conditions prescribed therein are fulfilled.

2. Where the customs value cannot be determined under the provisions of Article 1, it is to be determined by proceeding sequentially through the succeeding Articles to the first such Article under which the customs value can be determined. Except as provided in Article 4, it is only when the customs value cannot be determined under the provisions of a particular Article that the provisions of the next Article in the sequence can be used.

3. If the importer does not request that the order of Articles 5 and 6 be reversed, the normal order of the sequence is to be followed. If the importer does so request but it then proves impossible to determine the customs value under the provisions of Article 6, the customs value is to be determined under the provisions of Article 5, if it can be so determined.

4. Where the customs value cannot be determined under the provisions of Articles 1 through 6 it is to be determined under the provisions of Article 7.

Use of Generally Accepted Accounting Principles

1. „Generally accepted accounting principles“ refers to the recognized consensus or substantial authoritative support within a country at a particular time as to which economic resources and obligations should be recorded as assets and liabilities, which changes in assets and liabilities should be recorded, how the assets and liabilities and changes in them should be measured, what information should be disclosed and how it should be disclosed, and which financial statements should be prepared. These standards may be broad guidelines of general application as well as detailed practices and procedures.

2. For the purposes of this Agreement, the customs administration of each Member shall utilize information prepared in a manner consistent with generally accepted accounting principles in the country which is appropriate for the Article in question. For example, the determination of usual profit and general expenses under the provisions of Article 5 would be carried out utilizing information prepared in a manner consistent with generally accepted accounting principles of the country of importation. On the other hand, the determination of usual profit and general expenses under the provisions of Article 6 would be carried out utilizing information prepared in a manner consistent with generally accepted accounting principles of the country of production. As a further example, the determination of an element provided for in paragraph 1(b)(ii) of Article 8 undertaken in the country of importation would be carried out utilizing information in a manner consistent with the generally accepted accounting principles of that country.

Note to Article 1

Price Actually Paid or Payable

1. The price actually paid or payable is the total payment made or to be made by the buyer to or for the benefit of the seller for the imported goods. The payment need not necessarily take the form of a transfer of money. Payment may be made by way of letters of credit or negotiable instruments. Payment may be made directly or indirectly. An example of an indirect payment would be the settlement by the buyer, whether in whole or in part, of a debt owed by the seller.

2. Activities undertaken by the buyer on the buyer's own account, other than those for which an adjustment is provided in Article 8, are not considered to be an indirect payment to the seller, even though they might be regarded as of benefit to the seller. The costs of such activities shall not, therefore, be added to the price actually paid or payable in determining the customs value.

3. The customs value shall not include the following charges or costs, provided that they are distinguished from the price actually paid or payable for the imported goods:

(a) charges for construction, erection, assembly, maintenance or technical assistance, undertaken after importation on imported goods such as industrial plant, machinery or equipment;
(b) the cost of transport after importation;
(c) duties and taxes of the country of importation.

4. The price actually paid or payable refers to the price for the imported goods. Thus the flow of dividends or other payments from the buyer to the seller that do not relate to the imported goods are not part of the customs value.

Paragraph 1(a)(iii)

Among restrictions which would not render a price actually paid or payable unacceptable are restrictions which do not substantially affect the value of the goods. An example of such restrictions would be the case where a seller requires a buyer of automobiles not to sell or exhibit them prior to a fixed date which represents the beginning of a model year.

Paragraph 1(b)

1. If the sale or price is subject to some condition or consideration for which a value cannot be determined with respect to the goods being valued, the transaction value shall not be acceptable for customs purposes. Some examples of this include:

(a) the seller establishes the price of the imported goods on condition that the buyer will also buy other goods in specified quantities;

(b) the price of the imported goods is dependent upon the price or prices at which the buyer of the imported goods sells other goods to the seller of the imported goods;

(c) the price is established on the basis of a form of payment extraneous to the imported goods, such as where the imported goods are semi-finished goods which have been provided by the seller on condition that the seller will receive a specified quantity of the finished goods.

2. However, conditions or considerations relating to the production or marketing of the imported goods shall not result in rejection of the transaction value. For example, the fact that the buyer furnishes the seller with engineering and plans undertaken in the country of importation shall not result in rejection of the transaction value for the purposes of Article 1. Likewise, if the buyer undertakes on the buyer's own account, even though by agreement with the seller, activities relating to the marketing of the imported goods, the value of these activities is not part of the customs value nor shall such activities result in rejection of the transaction value.

Paragraph 2

1. Paragraphs 2(a) and 2(b) provide different means of establishing the acceptability of a transaction value.

2. Paragraph 2(a) provides that where the buyer and the seller are related, the circumstances surrounding the sale shall be examined and the transaction value shall be accepted as the customs value provided that the relationship did not influence the price. It is not intended that there should be an examination of the circumstances in all cases where the buyer and the seller are related. Such examination will only be required where there are doubts about the acceptability of the price. Where the customs administration have no doubts about the acceptability of the price, it should be accepted without requesting further information from the importer. For example, the customs administration may have previously examined the relationship, or it may already have detailed information concerning the buyer and the seller, and may already be satisfied from such examination or information that the relationship did not influence the price.

3. Where the customs administration is unable to accept the transaction value without further inquiry, it should give the importer an opportunity to supply such further detailed information as may be necessary to enable it to examine the circumstances surrounding the sale. In this context, the customs administration should be prepared to examine relevant aspects of the transaction, including the way in which the buyer and seller organize their commercial relations and the way in which the price in question was arrived at, in order to determine whether the relationship influenced the price. Where it can be shown that the buyer and seller, although related under the provisions of Article 15, buy from and sell to each other as if they were not related, this would demonstrate that the price had not been influenced by the relationship. As an example of this, if the price had been settled in a manner consistent with the normal pricing practices of the industry in question or with the way the seller settles prices for sales to buyers who are not related to the seller, this would demonstrate that the price had not been influenced by the relationship. As a further example, where it is shown that the price is adequate to ensure recovery of all costs plus a profit which is representative of the firm's overall profit realized over a representative period of time (e.g. on an annual basis) in sales of goods of the same class or kind, this would demonstrate that the price had not been influenced.

4. Paragraph 2(b) provides an opportunity for the importer to demonstrate that the transaction value closely approximates to a „test" value previously accepted by the customs administration and is therefore acceptable under the provisions of Article 1. Where a test under paragraph 2(b) is met, it is not necessary to examine the question of influence under paragraph 2(a). If the customs administration has already sufficient information to be satisfied, without further detailed inquiries, that one of the tests provided in paragraph 2(b) has been met, there is no reason for it to require the importer to demonstrate that the test can be met. In paragraph 2(b) the term „unrelated buyers" means buyers who are not related to the seller in any particular case.

Paragraph 2(b)

A number of factors must be taken into consideration in determining whether one value „closely approximates" to another value. These factors include the nature of the imported goods, the nature of the industry itself, the season in which the goods are imported, and, whether the difference in values is commercially significant. Since these factors may vary from case to case, it would be impossible to apply a uniform standard such as a fixed

percentage, in each case. For example, a small difference in value in a case involving one type of goods could be unacceptable while a large difference in a case involving another type of goods might be acceptable in determining whether the transaction value closely approximates to the „test" values set forth in paragraph 2(b) of Article 1.

Note to Article 2

1. In applying Article 2, the customs administration shall, wherever possible, use a sale of identical goods at the same commercial level and in substantially the same quantities as the goods being valued. Where no such sale is found, a sale of identical goods that takes place under any one of the following three conditions may be used:
(a) a sale at the same commercial level but in different quantities;
(b) a sale at a different commercial level but in substantially the same quantities; or
(c) a sale at a different commercial level and in different quantities.

2. Having found a sale under any one of these three conditions adjustments will then be made, as the case may be, for:
(a) quantity factors only;
(b) commercial level factors only; or
(c) both commercial level and quantity factors.

3. The expression „and/or" allows the flexibility to use the sales and make the necessary adjustments in any one of the three conditions described above.

4. For the purposes of Article 2, the transaction value of identical imported goods means a customs value, adjusted as provided for in paragraphs 1(b) and 2, which has already been accepted under Article 1.

5. A condition for adjustment because of different commercial levels or different quantities is that such adjustment, whether it leads to an increase or a decrease in the value, be made only on the basis of demonstrated evidence that clearly establishes the reasonableness and accuracy of the adjustments, e.g. valid price lists containing prices referring to different levels or different quantities. As an example of this, if the imported goods being valued consist of a shipment of 10 units and the only identical imported goods for which a transaction value exists involved a sale of 500 units, and it is recognized that the seller grants quantity discounts, the required adjustment may be accomplished by resorting to the seller's price list and using that price applicable to a sale of 10 units. This does not require that a sale had to have been made in quantities of 10 as long as the price list has been established as being bona fide through sales at other quantities. In the absence of such an objective measure, however, the determination of a customs value under the provisions of Article 2 is not appropriate.

Note to Article 3

1. In applying Article 3, the customs administration shall, wherever possible, use a sale of similar goods at the same commercial level and in substantially the same quantities as the goods being valued. Where no such sale is found, a sale of similar goods that takes place under any one of the following three conditions may be used:
(a) a sale at the same commercial level but in different quantities;
(b) a sale at a different commercial level but in substantially the same quantities; or
(c) a sale at a different commercial level and in different quantities.

2. Having found a sale under any one of these three conditions adjustments will then be made, as the case may be, for:
(a) quantity factors only;
(b) commercial level factors only; or
(c) both commercial level and quantity factors.

3. The expression „and/or" allows the flexibility to use the sales and make the necessary adjustments in any one of the three conditions described above.

4. For the purpose of Article 3, the transaction value of similar imported goods means a customs value, adjusted as provided for in paragraphs 1(b) and 2, which has already been accepted under Article 1.

5. A condition for adjustment because of different commercial levels or different quantities is that such adjustment, whether it leads to an increase or a decrease in the value, be made only on the basis of demonstrated evidence that clearly establishes the reasonableness and accuracy of the adjustment, e.g. valid price lists containing prices referring to different levels or different quantities. As an example of this, if the imported goods being valued consist of a shipment of 10 units and the only similar imported goods for which a transaction value exists involved a sale of 500 units, and it is recognized that the seller grants quantity discounts, the required adjustment may be accomplished by resorting to the seller's price list and using that price applicable to a sale of 10 units. This does not require that a sale had to have been made in quantities of 10 as long as the price list has been established as being bona fide through sales at other quantities. In the absence of such an objective measure, however, the determination of a customs value under the provisions of Article 3 is not appropriate.

Note to Article 5

1. The term „unit price at which ... goods are sold in the greatest aggregate quantity" means the price at which the greatest number of units is sold in sales to persons who are not related to the persons from whom they buy such goods at the first commercial level after importation at which such sales take place.

2. As an example of this, goods are sold from a price list which grants favourable unit prices for purchases made in larger quantities.

Sale quantity	*Unit price*	*Number of sales*	*Total quantity sold at each price*
1–10 units	100	10 sales of 5 units	65
		5 sales of 3 units	
11–25 units	95	5 sales of 11 units	55
over 25 units	90	1 sale of 30 units	80
		1 sale of 50 units	

The greatest number of units sold at a price is 80; therefore, the unit price in the greatest aggregate quantity is 90.

3. As another example of this, two sales occur. In the first sale 500 units are sold at a price of 95 currency units each. In the second sale 400 units are sold at a price of 90 currency units each. In this example, the greatest number of units sold at a particular price is 500; therefore, the unit price in the greatest aggregate quantity is 95.

4. A third example would be the following situation where various quantities are sold at various prices.

(a) Sales

Sale quantity	*Unit price*
40 units	100
30 units	90
15 units	100
50 units	95
25 units	105
35 units	90
5 units	100

(b) Totals

Total quantity sold	*Unit price*
65	90
50	95
60	100
25	105

In this example, the greatest number of units sold at a particular price is 65; therefore, the unit price in the greatest aggregate quantity is 90.

5. Any sale in the importing country, as described in paragraph 1 above, to a person who supplies directly or indirectly free of charge or at reduced cost for use in connection with the production and sale for export of the imported goods any of the elements specified in paragraph 1(b) of Article 8, should not be taken into account in establishing the unit price for the purposes of Article 5.

6. It should be noted that „profit and general expenses" referred to in paragraph 1 of Article 5 should be taken as a whole. The figure for the purposes of this deduction should be determined on the basis of information supplied by or on behalf of the importer unless the importer's figures are inconsistent with those obtained in sales in the country of importation of imported goods of the same class or kind. Where the importer's figures are inconsistent with such figures, the amount for profit and general expenses may be based upon relevant information other than that supplied by or on behalf of the importer.

7. The „general expenses" include the direct and indirect costs of marketing the goods in question.

8. Local taxes payable by reason of the sale of the goods for which a deduction is not made under the provisions of paragraph 1(a)(iv) of Article 5 shall be deducted under the provisions of paragraph 1(a)(i) of Article 5.

9. In determining either the commissions or the usual profits and general expenses under the provisions of paragraph 1 of Article 5, the question whether certain goods are „of the same class or kind" as other goods must be determined on a case-by-case basis by reference to the circumstances involved. Sales in the country of

importation of the narrowest group or range of imported goods of the same class or kind, which includes the goods being valued, for which the necessary information can be provided, should be examined. For the purposes of Article 5, „goods of the same class or kind" includes goods imported from the same country as the goods being valued as well as goods imported from other countries.

10. For the purposes of paragraph 1(b) of Article 5, the ţearliest date„ shall be the date by which sales of the imported goods or of identical or similar imported goods are made in sufficient quantity to establish the unit price.

11. Where the method in paragraph 2 of Article 5 is used, deductions made for the value added by further processing shall be based on objective and quantifiable data relating to the cost of such work. Accepted industry formulas, recipes, methods of construction, and other industry practices would form the basis of the calculations.

12. It is recognized that the method of valuation provided for in paragraph 2 of Article 5 would normally not be applicable when, as a result of the further processing, the imported goods lose their identity. However, there can be instances where, although the identity of the imported goods is lost, the value added by the processing can be determined accurately without unreasonable difficulty. On the other hand, there can also be instances where the imported goods maintain their identity but form such a minor element in the goods sold in the country of importation that the use of this valuation method would be unjustified. In view of the above, each situation of this type must be considered on a case-by-case basis.

Note to Article 6

1. As a general rule, customs value is determined under this Agreement on the basis of information readily available in the country of importation. In order to determine a computed value, however, it may be necessary to examine the costs of producing the goods being valued and other information which has to be obtained from outside the country of importation. Furthermore, in most cases the producer of the goods will be outside the jurisdiction of the authorities of the country of importation. The use of the computed value method will generally be limited to those cases where the buyer and seller are related, and the producer is prepared to supply to the authorities of the country of importation the necessary costings and to provide facilities for any subsequent verification which may be necessary.

2. The „cost or value" referred to in paragraph 1(a) of Article 6 is to be determined on the basis of information relating to the production of the goods being valued supplied by or on behalf of the producer. It is to be based upon the commercial accounts of the producer, provided that such accounts are consistent with the generally accepted accounting principles applied in the country where the goods are produced.

3. The „cost or value" shall include the cost of elements specified in paragraphs 1(a)(ii) and (iii) of Article 8. It shall also include the value, apportioned as appropriate under the provisions of the relevant note to Article 8, of any element specified in paragraph 1(b) of Article 8 which has been supplied directly or indirectly by the buyer for use in connection with the production of the imported goods. The value of the elements specified in paragraph 1(b)(iv) of Article 8 which are undertaken in the country of importation shall be included only to the extent that such elements are charged to the producer. It is to be understood that no cost or value of the elements referred to in this paragraph shall be counted twice in determining the computed value.

4. The „amount for profit and general expenses" referred to in paragraph 1(b) of Article 6 is to be determined on the basis of information supplied by or on behalf of the producer unless the producer's figures are inconsistent with those usually reflected in sales of goods of the same class or kind as the goods being valued which are made by producers in the country of exportation for export to the country of importation.

5. It should be noted in this context that the „amount for profit and general expenses" has to be taken as a whole. It follows that if, in any particular case, the producer's profit figure is low and the producer's general expenses are high, the producer's profit and general expenses taken together may nevertheless be consistent with that usually reflected in sales of goods of the same class or kind. Such a situation might occur, for example, if a product were being launched in the country of importation and the producer accepted a nil or low profit to offset high general expenses associated with the launch. Where the producer can demonstrate a low profit on sales of the imported goods because of particular commercial circumstances, the producer's actual profit figures should be taken into account provided that the producer has valid commercial reasons to justify them and the producer's pricing policy reflects usual pricing policies in the branch of industry concerned. Such a situation might occur, for example, where producers have been forced to lower prices temporarily because of an unforeseeable drop in demand, or where they sell goods to complement a range of goods being produced in the country of importation and accept a low profit to maintain competitivity. Where the producer's own figures for profit and general expenses are not consistent with those usually reflected in sales of goods of the same class or kind as the goods being valued which are made by producers in the country of exportation for export to the country of importation, the amount for profit and general expenses may be based upon relevant information other than that supplied by or on behalf of the producer of the goods.

6. Where information other than that supplied by or on behalf of the producer is used for the purposes of determining a computed value, the authorities of the importing country shall inform the importer, if the latter so

requests, of the source of such information, the data used and the calculations based upon such data, subject to the provisions of Article 10.

7. The „general expenses" referred to in paragraph 1(b) of Article 6 covers the direct and indirect costs of producing and selling the goods for export which are not included under paragraph 1(a) of Article 6.

8. Whether certain goods are „of the same class or kind" as other goods must be determined on a case-by-case basis with reference to the circumstances involved. In determining the usual profits and general expenses under the provisions of Article 6, sales for export to the country of importation of the narrowest group or range of goods, which includes the goods being valued, for which the necessary information can be provided, should be examined. For the purposes of Article 6, „goods of the same class or kind" must be from the same country as the goods being valued.

Note to Article 7

1. Customs values determined under the provisions of Article 7 should, to the greatest extent possible, be based on previously determined customs values.

2. The methods of valuation to be employed under Article 7 should be those laid down in Articles 1 through 6 but a reasonable flexibility in the application of such methods would be in conformity with the aims and provisions of Article 7.

3. Some examples of reasonable flexibility are as follows:

(a) *Identical goods* - the requirement that the identical goods should be exported at or about the same time as the goods being valued could be flexibly interpreted; identical imported goods produced in a country other than the country of exportation of the goods being valued could be the basis for customs valuation; customs values of identical imported goods already determined under the provisions of Articles 5 and 6 could be used.

(b) *Similar goods* - the requirement that the similar goods should be exported at or about the same time as the goods being valued could be flexibly interpreted; similar imported goods produced in a country other than the country of exportation of the goods being valued could be the basis for customs valuation; customs values of similar imported goods already determined under the provisions of Articles 5 and 6 could be used.

(c) *Deductive method* - the requirement that the goods shall have been sold in the „condition as imported" in paragraph 1(a) of Article 5 could be flexibly interpreted; the „90 days" requirement could be administered flexibly.

Note to Article 8

Paragraph 1(a)(i)

The term „buying commissions" means fees paid by an importer to the importer's agent for the service of representing the importer abroad in the purchase of the goods being valued.

Paragraph 1(b)(ii)

1. There are two factors involved in the apportionment of the elements specified in paragraph 1(b)(ii) of Article 8 to the imported goods - the value of the element itself and the way in which that value is to be apportioned to the imported goods. The apportionment of these elements should be made in a reasonable manner appropriate to the circumstances and in accordance with generally accepted accounting principles.

2. Concerning the value of the element, if the importer acquires the element from a seller not related to the importer at a given cost, the value of the element is that cost. If the element was produced by the importer or by a person related to the importer, its value would be the cost of producing it. If the element had been previously used by the importer, regardless of whether it had been acquired or produced by such importer, the original cost of acquisition or production would have to be adjusted downward to reflect its use in order to arrive at the value of the element.

3. Once a value has been determined for the element, it is necessary to apportion that value to the imported goods. Various possibilities exist. For example, the value might be apportioned to the first shipment if the importer wishes to pay duty on the entire value at one time. As another example, the importer may request that the value be apportioned over the number of units produced up to the time of the first shipment. As a further example, the importer may request that the value be apportioned over the entire anticipated production where contracts or firm commitments exist for that production. The method of apportionment used will depend upon the documentation provided by the importer.

4. As an illustration of the above, an importer provides the producer with a mould to be used in the production of the imported goods and contracts with the producer to buy 10,000 units. By the time of arrival of the first shipment of 1,000 units, the producer has already produced 4,000 units. The importer may request the customs administration to apportion the value of the mould over 1,000 units, 4,000 units or 10,000 units.

Paragraph 1(b)(iv)

1. Additions for the elements specified in paragraph 1(b)(iv) of Article 8 should be based on objective and quantifiable data. In order to minimize the burden for both the importer and customs administration in determining the values to be added, data readily available in the buyer's commercial record system should be used in so far as possible.

2. For those elements supplied by the buyer which were purchased or leased by the buyer, the addition would be the cost of the purchase or the lease. No addition shall be made for those elements available in the public domain, other than the cost of obtaining copies of them.

3. The ease with which it may be possible to calculate the values to be added will depend on a particular firm's structure and management practice, as well as its accounting methods.

4. For example, it is possible that a firm which imports a variety of products from several countries maintains the records of its design centre outside the country of importation in such a way as to show accurately the costs attributable to a given product. In such cases, a direct adjustment may appropriately be made under the provisions of Article 8.

5. In another case, a firm may carry the cost of the design centre outside the country of importation as a general overhead expense without allocation to specific products. In this instance, an appropriate adjustment could be made under the provisions of Article 8 with respect to the imported goods by apportioning total design centre costs over total production benefiting from the design centre and adding such apportioned cost on a unit basis to imports.

6. Variations in the above circumstances will, of course, require different factors to be considered in determining the proper method of allocation.

7. In cases where the production of the element in question involves a number of countries and over a period of time, the adjustment should be limited to the value actually added to that element outside the country of importation.

Paragraph 1(c)

1. The royalties and licence fees referred to in paragraph 1(c) of Article 8 may include, among other things, payments in respect to patents, trade marks and copyrights. However, the charges for the right to reproduce the imported goods in the country of importation shall not be added to the price actually paid or payable for the imported goods in determining the customs value.

2. Payments made by the buyer for the right to distribute or resell the imported goods shall not be added to the price actually paid or payable for the imported goods if such payments are not a condition of the sale for export to the country of importation of the imported goods.

Paragraph 3

Where objective and quantifiable data do not exist with regard to the additions required to be made under the provisions of Article 8, the transaction value cannot be determined under the provisions of Article 1. As an illustration of this, a royalty is paid on the basis of the price in a sale in the importing country of a litre of a particular product that was imported by the kilogram and made up into a solution after importation. If the royalty is based partially on the imported goods and partially on other factors which have nothing to do with the imported goods (such as when the imported goods are mixed with domestic ingredients and are no longer separately identifiable, or when the royalty cannot be distinguished from special financial arrangements between the buyer and the seller), it would be inappropriate to attempt to make an addition for the royalty. However, if the amount of this royalty is based only on the imported goods and can be readily quantified, an addition to the price actually paid or payable can be made.

Note to Article 9

For the purposes of Article 9, „time of importation" may include the time of entry for customs purposes.

Note to Article 11

1. Article 11 provides the importer with the right to appeal against a valuation determination made by the customs administration for the goods being valued. Appeal may first be to a higher level in the customs administration, but the importer shall have the right in the final instance to appeal to the judiciary.

2. „Without penalty" means that the importer shall not be subject to a fine or threat of fine merely because the importer chose to exercise the right of appeal. Payment of normal court costs and lawyers' fees shall not be considered to be a fine.

3. However, nothing in Article 11 shall prevent a Member from requiring full payment of assessed customs duties prior to an appeal.

Note to Article 15

Paragraph 4

For the purposes of Article 15, the term „persons“ includes a legal person, where appropriate.

Paragraph 4(e)

For the purposes of this Agreement, one person shall be deemed to control another when the former is legally or operationally in a position to exercise restraint or direction over the latter.

ANNEX II

TECHNICAL COMMITTEE ON CUSTOMS VALUATION

1. In accordance with Article 18 of this Agreement, the Technical Committee shall be established under the auspices of the CCC with a view to ensuring, at the technical level, uniformity in interpretation and application of this Agreement.

2. The responsibilities of the Technical Committee shall include the following:

(a) to examine specific technical problems arising in the day-to-day administration of the customs valuation system of Members and to give advisory opinions on appropriate solutions based upon the facts presented;

(b) to study, as requested, valuation laws, procedures and practices as they relate to this Agreement and to prepare reports on the results of such studies;

(c) to prepare and circulate annual reports on the technical aspects of the operation and status of this Agreement;

(d) to furnish such information and advice on any matters concerning the valuation of imported goods for customs purposes as may be requested by any Member or the Committee. Such information and advice may take the form of advisory opinions, commentaries or explanatory notes;

(e) to facilitate, as requested, technical assistance to Members with a view to furthering the international acceptance of this Agreement;

(f) to carry out an examination of a matter referred to it by a panel under Article 19 of this Agreement; and

(g) to exercise such other responsibilities as the Committee may assign to it.

General

3. The Technical Committee shall attempt to conclude its work on specific matters, especially those referred to it by Members, the Committee or a panel, in a reasonably short period of time. As provided in paragraph 4 of Article 19, a panel shall set a specific time period for receipt of a report of the Technical Committee and the Technical Committee shall provide its report within that period.

4. The Technical Committee shall be assisted as appropriate in its activities by the CCC Secretariat.

Representation

5. Each Member shall have the right to be represented on the Technical Committee. Each Member may nominate one delegate and one or more alternates to be its representatives on the Technical Committee. Such a Member so represented on the Technical Committee is referred to in this Annex as a „member of the Technical Committee“. Representatives of members of the Technical Committee may be assisted by advisers. The WTO Secretariat may also attend such meetings with observer status.

6. Members of the CCC which are not Members of the WTO may be represented at meetings of the Technical Committee by one delegate and one or more alternates. Such representatives shall attend meetings of the Technical Committee as observers.

7. Subject to the approval of the Chairman of the Technical Committee, the Secretary-General of the CCC (referred to in this Annex as „the Secretary-General“) may invite representatives of governments which are neither Members of the WTO nor members of the CCC and representatives of international governmental and trade organizations to attend meetings of the Technical Committee as observers.

8. Nominations of delegates, alternates and advisers to meetings of the Technical Committee shall be made to the Secretary-General.

Technical Committee Meetings

9. The Technical Committee shall meet as necessary but at least two times a year. The date of each meeting shall be fixed by the Technical Committee at its preceding session. The date of the meeting may be varied either at the request of any member of the Technical Committee concurred in by a simple majority of the members of the Technical Committee or, in cases requiring urgent attention, at the request of the Chairman. Notwithstanding the provisions in sentence 1 of this paragraph, the Technical Committee shall meet as necessary to consider matters referred to it by a panel under the provisions of Article 19 of this Agreement.

10. The meetings of the Technical Committee shall be held at the headquarters of the CCC unless otherwise decided.

11. The Secretary-General shall inform all members of the Technical Committee and those included under paragraphs 6 and 7 at least 30 days in advance, except in urgent cases, of the opening date of each session of the Technical Committee.

Agenda

12. A provisional agenda for each session shall be drawn up by the Secretary-General and circulated to the members of the Technical Committee and to those included under paragraphs 6 and 7 at least 30 days in advance

of the session, except in urgent cases. This agenda shall comprise all items whose inclusion has been approved by the Technical Committee during its preceding session, all items included by the Chairman on the Chairman's own initiative, and all items whose inclusion has been requested by the Secretary-General, by the Committee or by any member of the Technical Committee.

13. The Technical Committee shall determine its agenda at the opening of each session. During the session the agenda may be altered at any time by the Technical Committee.

Officers and Conduct of Business

14. The Technical Committee shall elect from among the delegates of its members a Chairman and one or more Vice-Chairmen. The Chairman and Vice-Chairmen shall each hold office for a period of one year. The retiring Chairman and Vice-Chairmen are eligible for re-election. The mandate of a Chairman or Vice-Chairman who no longer represents a member of the Technical Committee shall terminate automatically.

15. If the Chairman is absent from any meeting or part thereof, a Vice-Chairman shall preside. In that event, the latter shall have the same powers and duties as the Chairman.

16. The Chairman of the meeting shall participate in the proceedings of the Technical Committee as such and not as the representative of a member of the Technical Committee.

17. In addition to exercising the other powers conferred upon the Chairman by these rules, the Chairman shall declare the opening and closing of each meeting, direct the discussion, accord the right to speak, and, pursuant to these rules, have control of the proceedings. The Chairman may also call a speaker to order if the speaker's remarks are not relevant.

18. During discussion of any matter a delegation may raise a point of order. In this event, the Chairman shall immediately state a ruling. If this ruling is challenged, the Chairman shall submit it to the meeting for decision and it shall stand unless overruled.

19. The Secretary-General, or officers of the CCC Secretariat designated by the Secretary-General, shall perform the secretarial work of meetings of the Technical Committee.

Quorum and Voting

20. Representatives of a simple majority of the members of the Technical Committee shall constitute a quorum.

21. Each member of the Technical Committee shall have one vote. A decision of the Technical Committee shall be taken by a majority comprising at least two thirds of the members present. Regardless of the outcome of the vote on a particular matter, the Technical Committee shall be free to make a full report to the Committee and to the CCC on that matter indicating the different views expressed in the relevant discussions. Notwithstanding the above provisions of this paragraph, on matters referred to it by a panel, the Technical Committee shall take decisions by consensus. Where no agreement is reached in the Technical Committee on the question referred to it by a panel, the Technical Committee shall provide a report detailing the facts of the matter and indicating the views of the members.

Languages and Records

22. The official languages of the Technical Committee shall be English, French and Spanish. Speeches or statements made in any of these three languages shall be immediately translated into the other official languages unless all delegations agree to dispense with translation. Speeches or statements made in any other language shall be translated into English, French and Spanish, subject to the same conditions, but in that event the delegation concerned shall provide the translation into English, French or Spanish. Only English, French and Spanish shall be used for the official documents of the Technical Committee. Memoranda and correspondence for the consideration of the Technical Committee must be presented in one of the official languages.

23. The Technical Committee shall draw up a report of all its sessions and, if the Chairman considers it necessary, minutes or summary records of its meetings. The Chairman or a designee of the Chairman shall report on the work of the Technical Committee at each meeting of the Committee and at each meeting of the CCC.

ANNEX III

1. The five-year delay in the application of the provisions of the Agreement by developing country Members provided for in paragraph 1 of Article 20 may, in practice, be insufficient for certain developing country Members. In such cases a developing country Member may request before the end of the period referred to in paragraph 1 of Article 20 an extension of such period, it being understood that the Members will give sympathetic consideration to such a request in cases where the developing country Member in question can show good cause.

2. Developing countries which currently value goods on the basis of officially established minimum values may wish to make a reservation to enable them to retain such values on a limited and transitional basis under such terms and conditions as may be agreed to by the Members.

3. Developing countries which consider that the reversal of the sequential order at the request of the importer provided for in Article 4 of the Agreement may give rise to real difficulties for them may wish to make a reservation to Article 4 in the following terms:

„The Government of ..... reserves the right to provide that the relevant provision of Article 4 of the Agreement shall apply only when the customs authorities agree to the request to reverse the order of Articles 5 and 6."

If developing countries make such a reservation, the Members shall consent to it under Article 21 of the Agreement.

4. Developing countries may wish to make a reservation with respect to paragraph 2 of Article 5 of the Agreement in the following terms:

„The Government of ..... reserves the right to provide that paragraph 2 of Article 5 of the Agreement shall be applied in accordance with the provisions of the relevant note thereto whether or not the importer so requests."

If developing countries make such a reservation, the Members shall consent to it under Article 21 of the Agreement.

5. Certain developing countries may have problems in the implementation of Article 1 of the Agreement insofar as it relates to importations into their countries by sole agents, sole distributors and sole concessionaires. If such problems arise in practice in developing country Members applying the Agreement, a study of this question shall be made, at the request of such Members, with a view to finding appropriate solutions.

6. Article 17 recognizes that in applying the Agreement, customs administrations may need to make enquiries concerning the truth or accuracy of any statement, document or declaration presented to them for customs valuation purposes. The Article thus acknowledges that enquiries may be made which are, for example, aimed at verifying that the elements of value declared or presented to customs in connection with a determination of customs value are complete and correct. Members, subject to their national laws and procedures, have the right to expect the full cooperation of importers in these enquiries.

7. The price actually paid or payable includes all payments actually made or to be made as a condition of sale of the imported goods, by the buyer to the seller, or by the buyer to a third party to satisfy an obligation of the seller.

AGREEMENT ON PRESHIPMENT INSPECTION

Members,

Noting that Ministers on 20 September 1986 agreed that the Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiations shall aim to „bring about further liberalization and expansion of world trade", „strengthen the role of GATT" and „increase the responsiveness of the GATT system to the evolving international economic environment";

Noting that a number of developing country Members have recourse to preshipment inspection;

Recognizing the need of developing countries to do so for as long and in so far as it is necessary to verify the quality, quantity or price of imported goods;

Mindful that such programmes must be carried out without giving rise to unnecessary delays or unequal treatment;

Noting that this inspection is by definition carried out on the territory of exporter Members;

Recognizing the need to establish an agreed international framework of rights and obligations of both user Members and exporter Members;

Recognizing that the principles and obligations of GATT 1994 apply to those activities of preshipment inspection entities that are mandated by governments that are Members of the WTO;

Recognizing that it is desirable to provide transparency of the operation of preshipment inspection entities and of laws and regulations relating to preshipment inspection;

Desiring to provide for the speedy, effective and equitable resolution of disputes between exporters and preshipment inspection entities arising under this Agreement;

Hereby *agree* as follows:

Article 1

Coverage - Definitions

1. This Agreement shall apply to all preshipment inspection activities carried out on the territory of Members, whether such activities are contracted or mandated by the government, or any government body, of a Member.

2. The term „user Member" means a Member of which the government or any government body contracts for or mandates the use of preshipment inspection activities.

3. Preshipment inspection activities are all activities relating to the verification of the quality, the quantity, the price, including currency exchange rate and financial terms, and/or the customs classification of goods to be exported to the territory of the user Member.

4. The term „preshipment inspection entity" is any entity contracted or mandated by a Member to carry out preshipment inspection activities.[1]

Article 2

Obligations of User Members

Non-discrimination

1. User Members shall ensure that preshipment inspection activities are carried out in a non-discriminatory manner, and that the procedures and criteria employed in the conduct of these activities are objective and are applied on an equal basis to all exporters affected by such activities. They shall ensure uniform performance of inspection by all the inspectors of the preshipment inspection entities contracted or mandated by them.

Governmental Requirements

2. User Members shall ensure that in the course of preshipment inspection activities relating to their laws, regulations and requirements, the provisions of paragraph 4 of Article III of GATT 1994 are respected to the extent that these are relevant.

Site of Inspection

3. User Members shall ensure that all preshipment inspection activities, including the issuance of a Clean

[1] It is understood that this provision does not obligate Members to allow government entities of other Members to conduct preshipment inspection activities on their territory.

Report of Findings or a note of non-issuance, are performed in the customs territory from which the goods are exported or, if the inspection cannot be carried out in that customs territory given the complex nature of the products involved, or if both parties agree, in the customs territory in which the goods are manufactured.

Standards

4. User Members shall ensure that quantity and quality inspections are performed in accordance with the standards[2] defined by the seller and the buyer in the purchase agreement and that, in the absence of such standards, relevant international standards apply.

Transparency

5. User Members shall ensure that preshipment inspection activities are conducted in a transparent manner.

6. User Members shall ensure that, when initially contacted by exporters, preshipment inspection entities provide to the exporters a list of all the information which is necessary for the exporters to comply with inspection requirements. The preshipment inspection entities shall provide the actual information when so requested by exporters. This information shall include a reference to the laws and regulations of user Members relating to preshipment inspection activities, and shall also include the procedures and criteria used for inspection and for price and currency exchange-rate verification purposes, the exporters' rights vis-.-vis the inspection entities, and the appeals procedures set up under paragraph 21. Additional procedural requirements or changes in existing procedures shall not be applied to a shipment unless the exporter concerned is informed of these changes at the time the inspection date is arranged. However, in emergency situations of the types addressed by Articles XX and XXI of GATT 1994, such additional requirements or changes may be applied to a shipment before the exporter has been informed. This assistance shall not, however, relieve exporters from their obligations in respect of compliance with the import regulations of the user Members.

7. User Members shall ensure that the information referred to in paragraph 6 is made available to exporters in a convenient manner, and that the preshipment inspection offices maintained by preshipment inspection entities serve as information points where this information is available.

8. User Members shall publish promptly all applicable laws and regulations relating to preshipment inspection activities in such a manner as to enable other governments and traders to become acquainted with them.

Protection of Confidential Business Information

9. User Members shall ensure that preshipment inspection entities treat all information received in the course of the preshipment inspection as business confidential to the extent that such information is not already published, generally available to third parties, or otherwise in the public domain. User Members shall ensure that preshipment inspection entities maintain procedures to this end.

10. User Members shall provide information to Members on request on the measures they are taking to give effect to paragraph 9. The provisions of this paragraph shall not require any Member to disclose confidential information the disclosure of which would jeopardize the effectiveness of the preshipment inspection programmes or would prejudice the legitimate commercial interest of particular enterprises, public or private.

11. User Members shall ensure that preshipment inspection entities do not divulge confidential business information to any third party, except that preshipment inspection entities may share this information with the government entities that have contracted or mandated them. User Members shall ensure that confidential business information which they receive from preshipment inspection entities contracted or mandated by them is adequately safeguarded. Preshipment inspection entities shall share confidential business information with the governments contracting or mandating them only to the extent that such information is customarily required for letters of credit or other forms of payment or for customs, import licensing or exchange control purposes.

12. User Members shall ensure that preshipment inspection entities do not request exporters to provide information regarding:

(a) manufacturing data related to patented, licensed or undisclosed processes, or to processes for which a patent is pending;
(b) unpublished technical data other than data necessary to demonstrate compliance with technical regulations or standards;
(c) internal pricing, including manufacturing costs;
(d) profit levels;
(e) the terms of contracts between exporters and their suppliers unless it is not otherwise possible for the entity to conduct the inspection in question. In such cases, the entity shall only request the information necessary for this purpose.

13. The information referred to in paragraph 12, which preshipment inspection entities shall not otherwise request, may be released voluntarily by the exporter to illustrate a specific case.

[2] An international standard is a standard adopted by a governmental or non-governmental body whose membership is open to all Members, one of whose recognized activities is in the field of standardization.

Conflicts of Interest

14. User Members shall ensure that preshipment inspection entities, bearing in mind also the provisions on protection of confidential business information in paragraphs 9 through 13, maintain procedures to avoid conflicts of interest:

(a) between preshipment inspection entities and any related entities of the preshipment inspection entities in question, including any entities in which the latter have a financial or commercial interest or any entities which have a financial interest in the preshipment inspection entities in question, and whose shipments the preshipment inspection entities are to inspect;

(b) between preshipment inspection entities and any other entities, including other entities subject to preshipment inspection, with the exception of the government entities contracting or mandating the inspections;

(c) with divisions of preshipment inspection entities engaged in activities other than those required to carry out the inspection process.

Delays

15. User Members shall ensure that preshipment inspection entities avoid unreasonable delays in inspection of shipments. User Members shall ensure that, once a preshipment inspection entity and an exporter agree on an inspection date, the preshipment inspection entity conducts the inspection on that date unless it is rescheduled on a mutually agreed basis between the exporter and the preshipment inspection entity, or the preshipment inspection entity is prevented from doing so by the exporter or by *force majeure*.[3]

16. User Members shall ensure that, following receipt of the final documents and completion of the inspection, preshipment inspection entities, within five working days, either issue a Clean Report of Findings or provide a detailed written explanation specifying the reasons for non-issuance. User Members shall ensure that, in the latter case, preshipment inspection entities give exporters the opportunity to present their views in writing and, if exporters so request, arrange for re-inspection at the earliest mutually convenient date.

17. User Members shall ensure that, whenever so requested by the exporters, preshipment inspection entities undertake, prior to the date of physical inspection, a preliminary verification of price and, where applicable, of currency exchange rate, on the basis of the contract between exporter and importer, the *pro forma* invoice and, where applicable, the application for import authorization. User Members shall ensure that a price or currency exchange rate that has been accepted by a preshipment inspection entity on the basis of such preliminary verification is not withdrawn, providing the goods conform to the import documentation and/or import licence. They shall ensure that, after a preliminary verification has taken place, preshipment inspection entities immediately inform exporters in writing either of their acceptance or of their detailed reasons for non-acceptance of the price and/or currency exchange rate.

18. User Members shall ensure that, in order to avoid delays in payment, preshipment inspection entities send to exporters or to designated representatives of the exporters a Clean Report of Findings as expeditiously as possible.

19. User Members shall ensure that, in the event of a clerical error in the Clean Report of Findings, preshipment inspection entities correct the error and forward the corrected information to the appropriate parties as expeditiously as possible.

Price Verification

20. User Members shall ensure that, in order to prevent over- and under-invoicing and fraud, preshipment inspection entities conduct price verification according[4] to the following guidelines:

(a) preshipment inspection entities shall only reject a contract price agreed between an exporter and an importer if they can demonstrate that their findings of an unsatisfactory price are based on a verification process which is in conformity with the criteria set out in subparagraphs (b) through (e);

(b) the preshipment inspection entity shall base its price comparison for the verification of the export price on the price(s) of identical or similar goods offered for export from the same country of exportation at or about the same time, under competitive and comparable conditions of sale, in conformity with customary commercial practices and net of any applicable standard discounts. Such comparison shall be based on the following:
   (i) only prices providing a valid basis of comparison shall be used, taking into account the relevant economic factors pertaining to the country of importation and a country or countries used for price comparison;
   (ii) the preshipment inspection entity shall not rely upon the price of goods offered for export to different countries of importation to arbitrarily impose the lowest price upon the shipment;
   (iii) the preshipment inspection entity shall take into account the specific elements listed in subparagraph (c);

[3] It is understood that, for the purposes of this Agreement, „*force majeure*" shall mean „irresistible compulsion or coercion, unforeseeable course of events excusing from fulfilment of contract".

[4] The obligations of user Members with respect to the services of preshipment inspection entities in connection with customs valuation shall be the obligations which they have accepted in GATT 1994 and the other Multilateral Trade Agreements included in Annex 1A of the WTO Agreement.

(iv) at any stage in the process described above, the preshipment inspection entity shall provide the exporter with an opportunity to explain the price;

(c) when conducting price verification, preshipment inspection entities shall make appropriate allowances for the terms of the sales contract and generally applicable adjusting factors pertaining to the transaction; these factors shall include but not be limited to the commercial level and quantity of the sale, delivery periods and conditions, price escalation clauses, quality specifications, special design features, special shipping or packing specifications, order size, spot sales, seasonal influences, licence or other intellectual property fees, and services rendered as part of the contract if these are not customarily invoiced separately; they shall also include certain elements relating to the exporter's price, such as the contractual relationship between the exporter and importer;

(d) the verification of transportation charges shall relate only to the agreed price of the mode of transport in the country of exportation as indicated in the sales contract;

(e) the following shall not be used for price verification purposes:
(i) the selling price in the country of importation of goods produced in such country;
(ii) the price of goods for export from a country other than the country of exportation;
(iii) the cost of production;
(iv) arbitrary or fictitious prices or values.

Appeals Procedures

21. User Members shall ensure that preshipment inspection entities establish procedures to receive, consider and render decisions concerning grievances raised by exporters, and that information concerning such procedures is made available to exporters in accordance with the provisions of paragraphs 6 and 7. User Members shall ensure that the procedures are developed and maintained in accordance with the following guidelines:

(a) preshipment inspection entities shall designate one or more officials who shall be available during normal business hours in each city or port in which they maintain a preshipment inspection administrative office to receive, consider and render decisions on exporters' appeals or grievances;

(b) exporters shall provide in writing to the designated official(s) the facts concerning the specific transaction in question, the nature of the grievance and a suggested solution;

(c) the designated official(s) shall afford sympathetic consideration to exporters' grievances and shall render a decision as soon as possible after receipt of the documentation referred to in subparagraph (b).

Derogation

22. By derogation to the provisions of Article 2, user Members shall provide that, with the exception of part shipments, shipments whose value is less than a minimum value applicable to such shipments as defined by the user Member shall not be inspected, except in exceptional circumstances. This minimum value shall form part of the information furnished to exporters under the provisions of paragraph 6.

Article 3

Obligations of Exporter Members

Non-discrimination

1. Exporter Members shall ensure that their laws and regulations relating to preshipment inspection activities are applied in a non-discriminatory manner.

Transparency

2. Exporter Members shall publish promptly all applicable laws and regulations relating to preshipment inspection activities in such a manner as to enable other governments and traders to become acquainted with them.

Technical Assistance

3. Exporter Members shall offer to provide to user Members, if requested, technical assistance directed towards the achievement of the objectives of this Agreement on mutually agreed terms.[5]

Article 4

Independent Review Procedures

Members shall encourage preshipment inspection entities and exporters mutually to resolve their disputes. However, two working days after submission of the grievance in accordance with the provisions of paragraph 21 of Article 2, either party may refer the dispute to independent review. Members shall take such reasonable

[5] It is understood that such technical assistance may be given on a bilateral, plurilateral or multilateral basis.

measures as may be available to them to ensure that the following procedures are established and maintained to this end:

(a) these procedures shall be administered by an independent entity constituted jointly by an organization representing preshipment inspection entities and an organization representing exporters for the purposes of this Agreement;

(b) the independent entity referred to in subparagraph (a) shall establish a list of experts as follows:
   (i) a section of members nominated by an organization representing preshipment inspection entities;
   (ii) a section of members nominated by an organization representing exporters;
   (iii) a section of independent trade experts, nominated by the independent entity referred to in subparagraph (a).

The geographical distribution of the experts on this list shall be such as to enable any disputes raised under these procedures to be dealt with expeditiously. This list shall be drawn up within two months of the entry into force of the WTO Agreement and shall be updated annually. The list shall be publicly available. It shall be notified to the Secretariat and circulated to all Members;

(c) an exporter or preshipment inspection entity wishing to raise a dispute shall contact the independent entity referred to in subparagraph (a) and request the formation of a panel. The independent entity shall be responsible for establishing a panel. This panel shall consist of three members. The members of the panel shall be chosen so as to avoid unnecessary costs and delays. The first member shall be chosen from section (i) of the above list by the preshipment inspection entity concerned, provided that this member is not affiliated to that entity. The second member shall be chosen from section (ii) of the above list by the exporter concerned, provided that this member is not affiliated to that exporter. The third member shall be chosen from section (iii) of the above list by the independent entity referred to in subparagraph (a). No objections shall be made to any independent trade expert drawn from section (iii) of the above list;

(d) the independent trade expert drawn from section (iii) of the above list shall serve as the chairman of the panel. The independent trade expert shall take the necessary decisions to ensure an expeditious settlement of the dispute by the panel, for instance, whether the facts of the case require the panelists to meet and, if so, where such a meeting shall take place, taking into account the site of the inspection in question;

(e) if the parties to the dispute so agree, one independent trade expert could be selected from section (iii) of the above list by the independent entity referred to in subparagraph (a) to review the dispute in question. This expert shall take the necessary decisions to ensure an expeditious settlement of the dispute, for instance taking into account the site of the inspection in question;

(f) the object of the review shall be to establish whether, in the course of the inspection in dispute, the parties to the dispute have complied with the provisions of this Agreement. The procedures shall be expeditious and provide the opportunity for both parties to present their views in person or in writing;

(g) decisions by a three-member panel shall be taken by majority vote. The decision on the dispute shall be rendered within eight working days of the request for independent review and be communicated to the parties to the dispute. This time-limit could be extended upon agreement by the parties to the dispute. The panel or independent trade expert shall apportion the costs, based on the merits of the case;

(h) the decision of the panel shall be binding upon the preshipment inspection entity and the exporter which are parties to the dispute.

Article 5

Notification

Members shall submit to the Secretariat copies of the laws and regulations by which they put this Agreement into force, as well as copies of any other laws and regulations relating to preshipment inspection, when the WTO Agreement enters into force with respect to the Member concerned. No changes in the laws and regulations relating to preshipment inspection shall be enforced before such changes have been officially published. They shall be notified to the Secretariat immediately after their publication. The Secretariat shall inform the Members of the availability of this information.

Article 6

Review

At the end of the second year from the date of entry into force of the WTO Agreement and every three years thereafter, the Ministerial Conference shall review the provisions, implementation and operation of this Agreement, taking into account the objectives thereof and experience gained in its operation. As a result of such review, the Ministerial Conference may amend the provisions of the Agreement.

Article 7

Consultation

Members shall consult with other Members upon request with respect to any matter affecting the operation of this Agreement. In such cases, the provisions of Article XXII of GATT 1994, as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding, are applicable to this Agreement.

Article 8

Dispute Settlement

Any disputes among Members regarding the operation of this Agreement shall be subject to the provisions of Article XXIII of GATT 1994, as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding.

Article 9

Final Provisions

1. Members shall take the necessary measures for the implementation of the present Agreement.

2. Members shall ensure that their laws and regulations shall not be contrary to the provisions of this Agreement.

AGREEMENT ON RULES OF ORIGIN

Members,

Noting that Ministers on 20 September 1986 agreed that the Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiations shall aim to „bring about further liberalization and expansion of world trade", „strengthen the role of GATT" and „increase the responsiveness of the GATT system to the evolving international economic environment";

Desiring to further the objectives of GATT 1994;

Recognizing that clear and predictable rules of origin and their application facilitate the flow of international trade;

Desiring to ensure that rules of origin themselves do not create unnecessary obstacles to trade;

Desiring to ensure that rules of origin do not nullify or impair the rights of Members under GATT 1994;

Recognizing that it is desirable to provide transparency of laws, regulations, and practices regarding rules of origin;

Desiring to ensure that rules of origin are prepared and applied in an impartial, transparent, predictable, consistent and neutral manner;

Recognizing the availability of a consultation mechanism and procedures for the speedy, effective and equitable resolution of disputes arising under this Agreement;

Desiring to harmonize and clarify rules of origin;

Hereby *agree* as follows:

PART I

DEFINITIONS AND COVERAGE

Article 1

Rules of Origin

1. For the purposes of Parts I to IV of this Agreement, rules of origin shall be defined as those laws, regulations and administrative determinations of general application applied by any Member to determine the country of origin of goods provided such rules of origin are not related to contractual or autonomous trade regimes leading to the granting of tariff preferences going beyond the application of paragraph 1 of Article I of GATT 1994.

2. Rules of origin referred to in paragraph 1 shall include all rules of origin used in non-preferential commercial policy instruments, such as in the application of: most-favoured-nation treatment under Articles I, II, III, XI and XIII of GATT 1994; anti-dumping and countervailing duties under Article VI of GATT 1994; safeguard measures under Article XIX of GATT 1994; origin marking requirements under Article IX of GATT 1994; and any discriminatory quantitative restrictions or tariff quotas. They shall also include rules of origin used for government procurement and trade statistics.[1]

PART II

DISCIPLINES TO GOVERN THE APPLICATION OF RULES OF ORIGIN

Article 2

Disciplines During the Transition Period

Until the work programme for the harmonization of rules of origin set out in Part IV is completed, Members shall ensure that:

(a) when they issue administrative determinations of general application, the requirements to be fulfilled are clearly defined. In particular:

(i) in cases where the criterion of change of tariff classification is applied, such a rule of origin, and any exceptions to the rule, must clearly specify the subheadings or headings within the tariff nomenclature that are addressed by the rule;

[1] It is understood that this provision is without prejudice to those determinations made for purposes of defining „domestic industry" or „like products of domestic industry" or similar terms wherever they apply.

(ii) in cases where the ad valorem percentage criterion is applied, the method for calculating this percentage shall also be indicated in the rules of origin;

(iii) in cases where the criterion of manufacturing or processing operation is prescribed, the operation that confers origin on the good concerned shall be precisely specified;

(b) notwithstanding the measure or instrument of commercial policy to which they are linked, their rules of origin are not used as instruments to pursue trade objectives directly or indirectly;

(c) rules of origin shall not themselves create restrictive, distorting, or disruptive effects on international trade. They shall not pose unduly strict requirements or require the fulfilment of a certain condition not related to manufacturing or processing, as a prerequisite for the determination of the country of origin. However, costs not directly related to manufacturing or processing may be included for the purposes of the application of an ad valorem percentage criterion consistent with subparagraph (a);

(d) the rules of origin that they apply to imports and exports are not more stringent than the rules of origin they apply to determine whether or not a good is domestic and shall not discriminate between other Members, irrespective of the affiliation of the manufacturers of the good concerned;[2]

(e) their rules of origin are administered in a consistent, uniform, impartial and reasonable manner;

(f) their rules of origin are based on a positive standard. Rules of origin that state what does not confer origin (negative standard) are permissible as part of a clarification of a positive standard or in individual cases where a positive determination of origin is not necessary;

(g) their laws, regulations, judicial decisions and administrative rulings of general application relating to rules of origin are published as if they were subject to, and in accordance with, the provisions of paragraph 1 of Article X of GATT 1994;

(h) upon the request of an exporter, importer or any person with a justifiable cause, assessments of the origin they would accord to a good are issued as soon as possible but no later than 150 days[3] after a request for such an assessment provided that all necessary elements have been submitted. Requests for such assessments shall be accepted before trade in the good concerned begins and may be accepted at any later point in time. Such assessments shall remain valid for three years provided that the facts and conditions, including the rules of origin, under which they have been made remain comparable. Provided that the parties concerned are informed in advance, such assessments will no longer be valid when a decision contrary to the assessment is made in a review as referred to in subparagraph (j). Such assessments shall be made publicly available subject to the provisions of subparagraph (k);

(i) when introducing changes to their rules of origin or new rules of origin, they shall not apply such changes retroactively as defined in, and without prejudice to, their laws or regulations;

(j) any administrative action which they take in relation to the determination of origin is reviewable promptly by judicial, arbitral or administrative tribunals or procedures, independent of the authority issuing the determination, which can effect the modification or reversal of the determination;

(k) all information that is by nature confidential or that is provided on a confidential basis for the purpose of the application of rules of origin is treated as strictly confidential by the authorities concerned, which shall not disclose it without the specific permission of the person or government providing such information, except to the extent that it may be required to be disclosed in the context of judicial proceedings.

Article 3

Disciplines after the Transition Period

Taking into account the aim of all Members to achieve, as a result of the harmonization work programme set out in Part IV, the establishment of harmonized rules of origin, Members shall ensure, upon the implementation of the results of the harmonization work programme, that:

(a) they apply rules of origin equally for all purposes as set out in Article 1;

(b) under their rules of origin, the country to be determined as the origin of a particular good is either the country where the good has been wholly obtained or, when more than one country is concerned in the production of the good, the country where the last substantial transformation has been carried out;

(c) the rules of origin that they apply to imports and exports are not more stringent than the rules of origin they apply to determine whether or not a good is domestic and shall not discriminate between other Members, irrespective of the affiliation of the manufacturers of the good concerned;

(d) the rules of origin are administered in a consistent, uniform, impartial and reasonable manner;

(e) their laws, regulations, judicial decisions and administrative rulings of general application relating to rules of origin are published as if they were subject to, and in accordance with, the provisions of paragraph 1 of Article X of GATT 1994;

[2] With respect to rules of origin applied for the purposes of government procurement, this provision shall not create obligations additional to those already assumed by Members under GATT 1994.

[3] In respect of requests made during the first year from the date of entry into force of the WTO Agreement, Members shall only be required to issue these assessments as soon as possible.

(f) upon the request of an exporter, importer or any person with a justifiable cause, assessments of the origin they would accord to a good are issued as soon as possible but no later than 150 days after a request for such an assessment provided that all necessary elements have been submitted. Requests for such assessments shall be accepted before trade in the good concerned begins and may be accepted at any later point in time. Such assessments shall remain valid for three years provided that the facts and conditions, including the rules of origin, under which they have been made remain comparable. Provided that the parties concerned are informed in advance, such assessments will no longer be valid when a decision contrary to the assessment is made in a review as referred to in subparagraph (h). Such assessments shall be made publicly available subject to the provisions of subparagraph (i);

(g) when introducing changes to their rules of origin or new rules of origin, they shall not apply such changes retroactively as defined in, and without prejudice to, their laws or regulations;

(h) any administrative action which they take in relation to the determination of origin is reviewable promptly by judicial, arbitral or administrative tribunals or procedures, independent of the authority issuing the determination, which can effect the modification or reversal of the determination;

(i) all information which is by nature confidential or which is provided on a confidential basis for the purpose of the application of rules of origin is treated as strictly confidential by the authorities concerned, which shall not disclose it without the specific permission of the person or government providing such information, except to the extent that it may be required to be disclosed in the context of judicial proceedings.

PART III

PROCEDURAL ARRANGEMENTS ON NOTIFICATION, REVIEW, CONSULTATION AND DISPUTE SETTLEMENT

Article 4

Institutions

1. There is hereby established a Committee on Rules of Origin (referred to in this Agreement as „the Committee“) composed of the representatives from each of the Members. The Committee shall elect its own Chairman and shall meet as necessary, but not less than once a year, for the purpose of affording Members the opportunity to consult on matters relating to the operation of Parts I, II, III and IV or the furtherance of the objectives set out in these Parts and to carry out such other responsibilities assigned to it under this Agreement or by the Council for Trade in Goods. Where appropriate, the Committee shall request information and advice from the Technical Committee referred to in paragraph 2 on matters related to this Agreement. The Committee may also request such other work from the Technical Committee as it considers appropriate for the furtherance of the above-mentioned objectives of this Agreement. The WTO Secretariat shall act as the secretariat to the Committee.

2. There shall be established a Technical Committee on Rules of Origin (referred to in this Agreement as „the Technical Committee“) under the auspices of the Customs Co-operation Council (CCC) as set out in Annex I. The Technical Committee shall carry out the technical work called for in Part IV and prescribed in Annex I. Where appropriate, the Technical Committee shall request information and advice from the Committee on matters related to this Agreement. The Technical Committee may also request such other work from the Committee as it considers appropriate for the furtherance of the above-mentioned objectives of the Agreement. The CCC Secretariat shall act as the secretariat to the Technical Committee.

Article 5

Information and Procedures for Modification and Introduction of New Rules of Origin

1. Each Member shall provide to the Secretariat, within 90 days after the date of entry into force of the WTO Agreement for it, its rules of origin, judicial decisions, and administrative rulings of general application relating to rules of origin in effect on that date. If by inadvertence a rule of origin has not been provided, the Member concerned shall provide it immediately after this fact becomes known. Lists of information received and available with the Secretariat shall be circulated to the Members by the Secretariat.

2. During the period referred to in Article 2, Members introducing modifications, other than *de minimis* modifications, to their rules of origin or introducing new rules of origin, which, for the purpose of this Article, shall include any rule of origin referred to in paragraph 1 and not provided to the Secretariat, shall publish a notice to that effect at least 60 days before the entry into force of the modified or new rule in such a manner as to enable interested parties to become acquainted with the intention to modify a rule of origin or to introduce a new rule of origin, unless exceptional circumstances arise or threaten to arise for a Member. In these exceptional cases, the Member shall publish the modified or new rule as soon as possible.

Article 6

Review

1. The Committee shall review annually the implementation and operation of Parts II and III of this Agreement having regard to its objectives. The Committee shall annually inform the Council for Trade in Goods of developments during the period covered by such reviews.

2. The Committee shall review the provisions of Parts I, II and III and propose amendments as necessary to reflect the results of the harmonization work programme.

3. The Committee, in cooperation with the Technical Committee, shall set up a mechanism to consider and propose amendments to the results of the harmonization work programme, taking into account the objectives and principles set out in Article 9. This may include instances where the rules need to be made more operational or need to be updated to take into account new production processes as affected by any technological change.

Article 7

Consultation

The provisions of Article XXII of GATT 1994, as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding, are applicable to this Agreement.

Article 8

Dispute Settlement

The provisions of Article XXIII of GATT 1994, as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding, are applicable to this Agreement.

PART IV

HARMONIZATION OF RULES OF ORIGIN

Article 9

Objectives and Principles

1. With the objectives of harmonizing rules of origin and, *inter alia*, providing more certainty in the conduct of world trade, the Ministerial Conference shall undertake the work programme set out below in conjunction with the CCC, on the basis of the following principles:

(a) rules of origin should be applied equally for all purposes as set out in Article 1;

(b) rules of origin should provide for the country to be determined as the origin of a particular good to be either the country where the good has been wholly obtained or, when more than one country is concerned in the production of the good, the country where the last substantial transformation has been carried out;

(c) rules of origin should be objective, understandable and predictable;

(d) notwithstanding the measure or instrument to which they may be linked, rules of origin should not be used as instruments to pursue trade objectives directly or indirectly. They should not themselves create restrictive, distorting or disruptive effects on international trade. They should not pose unduly strict requirements or require the fulfilment of a certain condition not relating to manufacturing or processing as a prerequisite for the determination of the country of origin. However, costs not directly related to manufacturing or processing may be included for purposes of the application of an ad valorem percentage criterion;

(e) rules of origin should be administrable in a consistent, uniform, impartial and reasonable manner;

(f) rules of origin should be coherent;

(g) rules of origin should be based on a positive standard. Negative standards may be used to clarify a positive standard.

Work Programme

2. (a) The work programme shall be initiated as soon after the entry into force of the WTO Agreement as possible and will be completed within three years of initiation.

(b) The Committee and the Technical Committee provided for in Article 4 shall be the appropriate bodies to conduct this work.

(c) To provide for detailed input by the CCC, the Committee shall request the Technical Committee to provide its interpretations and opinions resulting from the work described below on the basis of the principles listed in paragraph 1. To ensure timely completion of the work programme for harmonization, such work shall be conducted on a product sector basis, as represented by various chapters or sections of the Harmonized System (HS) nomenclature.

(i) *Wholly Obtained and Minimal Operations or Processes*
The Technical Committee shall develop harmonized definitions of:
- the goods that are to be considered as being wholly obtained in one country. This work shall be as detailed as possible;
- minimal operations or processes that do not by themselves confer origin to a good.
The results of this work shall be submitted to the Committee within three months of receipt of the request from the Committee.
(ii) *Substantial Transformation - Change in Tariff Classification*
- The Technical Committee shall consider and elaborate upon, on the basis of the criterion of substantial transformation, the use of change in tariff subheading or heading when developing rules of origin for particular products or a product sector and, if appropriate, the minimum change within the nomenclature that meets this criterion.
- The Technical Committee shall divide the above work on a product basis taking into account the chapters or sections of the HS nomenclature, so as to submit results of its work to the Committee at least on a quarterly basis. The Technical Committee shall complete the above work within one year and three months from receipt of the request of the Committee.
(iii) *Substantial Transformation - Supplementary Criteria*
Upon completion of the work under subparagraph (ii) for each product sector or individual product category where the exclusive use of the HS nomenclature does not allow for the expression of substantial transformation, the Technical Committee:
- shall consider and elaborate upon, on the basis of the criterion of substantial transformation, the use, in a supplementary or exclusive manner, of other requirements, including ad valorem percentages[4] and/or manufacturing or processing operations[5], when developing rules of origin for particular products or a product sector;
- may provide explanations for its proposals;
- shall divide the above work on a product basis taking into account the chapters or sections of the HS nomenclature, so as to submit results of its work to the Committee at least on a quarterly basis. The Technical Committee shall complete the above work within two years and three months of receipt of the request from the Committee.

Role of the Committee

3. On the basis of the principles listed in paragraph 1:

(a) the Committee shall consider the interpretations and opinions of the Technical Committee periodically in accordance with the time-frames provided in subparagraphs (i), (ii) and (iii) of paragraph 2(c) with a view to endorsing such interpretations and opinions. The Committee may request the Technical Committee to refine or elaborate its work and/or to develop new approaches. To assist the Technical Committee, the Committee should provide its reasons for requests for additional work and, as appropriate, suggest alternative approaches;

(b) upon completion of all the work identified in subparagraphs (i), (ii) and (iii) of paragraph 2(c), the Committee shall consider the results in terms of their overall coherence.

Results of the Harmonization Work Programme and Subsequent Work

4. The Ministerial Conference shall establish the results of the harmonization work programme in an annex as an integral part of this Agreement.[6] The Ministerial Conference shall establish a time-frame for the entry into force of this annex.

[4] If the ad valorem criterion is prescribed, the method for calculating this percentage shall also be indicated in the rules of origin.
[5] If the criterion of manufacturing or processing operation is prescribed, the operation that confers origin on the product concerned shall be precisely specified.
[6] At the same time, consideration shall be given to arrangements concerning the settlement of disputes relating to customs classification.

ANNEX I

TECHNICAL COMMITTEE ON RULES OF ORIGIN

Responsibilities

1. The ongoing responsibilities of the Technical Committee shall include the following:

(a) at the request of any member of the Technical Committee, to examine specific technical problems arising in the day-to-day administration of the rules of origin of Members and to give advisory opinions on appropriate solutions based upon the facts presented;

(b) to furnish information and advice on any matters concerning the origin determination of goods as may be requested by any Member or the Committee;

(c) to prepare and circulate periodic reports on the technical aspects of the operation and status of this Agreement; and

(d) to review annually the technical aspects of the implementation and operation of Parts II and III.

2. The Technical Committee shall exercise such other responsibilities as the Committee may request of it.

3. The Technical Committee shall attempt to conclude its work on specific matters, especially those referred to it by Members or the Committee, in a reasonably short period of time.

Representation

4. Each Member shall have the right to be represented on the Technical Committee. Each Member may nominate one delegate and one or more alternates to be its representatives on the Technical Committee. Such a Member so represented on the Technical Committee is hereinafter referred to as a „member“ of the Technical Committee. Representatives of members of the Technical Committee may be assisted by advisers at meetings of the Technical Committee. The WTO Secretariat may also attend such meetings with observer status.

5. Members of the CCC which are not Members of the WTO may be represented at meetings of the Technical Committee by one delegate and one or more alternates. Such representatives shall attend meetings of the Technical Committee as observers.

6. Subject to the approval of the Chairman of the Technical Committee, the Secretary-General of the CCC (referred to in this Annex as „the Secretary-General“) may invite representatives of governments which are neither Members of the WTO nor members of the CCC and representatives of international governmental and trade organizations to attend meetings of the Technical Committee as observers.

7. Nominations of delegates, alternates and advisers to meetings of the Technical Committee shall be made to the Secretary-General.

Meetings

8. The Technical Committee shall meet as necessary, but not less than once a year.

Procedures

9. The Technical Committee shall elect its own Chairman and shall establish its own procedures.

ANNEX II

COMMON DECLARATION WITH REGARD TO PREFERENTIAL RULES OF ORIGIN

1. Recognizing that some Members apply preferential rules of origin, distinct from non-preferential rules of origin, the Members hereby *agree* as follows.

2. For the purposes of this Common Declaration, preferential rules of origin shall be defined as those laws, regulations and administrative determinations of general application applied by any Member to determine whether goods qualify for preferential treatment under contractual or autonomous trade regimes leading to the granting of tariff preferences going beyond the application of paragraph 1 of Article I of GATT 1994.

3. The Members *agree* to ensure that:

(a) when they issue administrative determinations of general application, the requirements to be fulfilled are clearly defined. In particular:
   (i) in cases where the criterion of change of tariff classification is applied, such a preferential rule of origin, and any exceptions to the rule, must clearly specify the subheadings or headings within the tariff nomenclature that are addressed by the rule;
   (ii) in cases where the ad valorem percentage criterion is applied, the method for calculating this percentage shall also be indicated in the preferential rules of origin;
   (iii) in cases where the criterion of manufacturing or processing operation is prescribed, the operation that confers preferential origin shall be precisely specified;

(b) their preferential rules of origin are based on a positive standard. Preferential rules of origin that state what does not confer preferential origin (negative standard) are permissible as part of a clarification of a positive standard or in individual cases where a positive determination of preferential origin is not necessary;

(c) their laws, regulations, judicial decisions and administrative rulings of general application relating to preferential rules of origin are published as if they were subject to, and in accordance with, the provisions of paragraph 1 of Article X of GATT 1994;

(d) upon request of an exporter, importer or any person with a justifiable cause, assessments of the preferential origin they would accord to a good are issued as soon as possible but no later than 150 days[7] after a request for such an assessment provided that all necessary elements have been submitted. Requests for such assessments shall be accepted before trade in the good concerned begins and may be accepted at any later point in time. Such assessments shall remain valid for three years provided that the facts and conditions, including the preferential rules of origin, under which they have been made remain comparable. Provided that the parties concerned are informed in advance, such assessments will no longer be valid when a decision contrary to the assessment is made in a review as referred to in subparagraph (f). Such assessments shall be made publicly available subject to the provisions of subparagraph (g);

(e) when introducing changes to their preferential rules of origin or new preferential rules of origin, they shall not apply such changes retroactively as defined in, and without prejudice to, their laws or regulations;

(f) any administrative action which they take in relation to the determination of preferential origin is reviewable promptly by judicial, arbitral or administrative tribunals or procedures, independent of the authority issuing the determination, which can effect the modification or reversal of the determination;

(g) all information that is by nature confidential or that is provided on a confidential basis for the purpose of the application of preferential rules of origin is treated as strictly confidential by the authorities concerned, which shall not disclose it without the specific permission of the person or government providing such information, except to the extent that it may be required to be disclosed in the context of judicial proceedings.

4. Members *agree* to provide to the Secretariat promptly their preferential rules of origin, including a listing of the preferential arrangements to which they apply, judicial decisions, and administrative rulings of general application relating to their preferential rules of origin in effect on the date of entry into force of the WTO Agreement for the Member concerned. Furthermore, Members agree to provide any modifications to their preferential rules of origin or new preferential rules of origin as soon as possible to the Secretariat. Lists of information received and available with the Secretariat shall be circulated to the Members by the Secretariat.

[7] In respect of requests made during the first year from entry into force of the WTO Agreement, Members shall only be required to issue these assessments as soon as possible.

AGREEMENT ON IMPORT LICENSING PROCEDURES

Members,

Having regard to the Multilateral Trade Negotiations;

Desiring to further the objectives of GATT 1994;

Taking into account the particular trade, development and financial needs of developing country Members;

Recognizing the usefulness of automatic import licensing for certain purposes and that such licensing should not be used to restrict trade;

Recognizing that import licensing may be employed to administer measures such as those adopted pursuant to the relevant provisions of GATT 1994;

Recognizing the provisions of GATT 1994 as they apply to import licensing procedures;

Desiring to ensure that import licensing procedures are not utilized in a manner contrary to the principles and obligations of GATT 1994;

Recognizing that the flow of international trade could be impeded by the inappropriate use of import licensing procedures;

Convinced that import licensing, particularly non-automatic import licensing, should be implemented in a transparent and predictable manner;

Recognizing that non-automatic licensing procedures should be no more administratively burdensome than absolutely necessary to administer the relevant measure;

Desiring to simplify, and bring transparency to, the administrative procedures and practices used in international trade, and to ensure the fair and equitable application and administration of such procedures and practices;

Desiring to provide for a consultative mechanism and the speedy, effective and equitable resolution of disputes arising under this Agreement;

Hereby *agree* as follows:

Article 1

General Provisions

1. For the purpose of this Agreement, import licensing is defined as administrative procedures[1] used for the operation of import licensing regimes requiring the submission of an application or other documentation (other than that required for customs purposes) to the relevant administrative body as a prior condition for importation into the customs territory of the importing Member.

2. Members shall ensure that the administrative procedures used to implement import licensing regimes are in conformity with the relevant provisions of GATT 1994 including its annexes and protocols, as interpreted by this Agreement, with a view to preventing trade distortions that may arise from an inappropriate operation of those procedures, taking into account the economic development purposes and financial and trade needs of developing country Members.[2]

3. The rules for import licensing procedures shall be neutral in application and administered in a fair and equitable manner.

4. (a) The rules and all information concerning procedures for the submission of applications, including the eligibility of persons, firms and institutions to make such applications, the administrative body(ies) to be approached, and the lists of products subject to the licensing requirement shall be published, in the sources notified to the Committee on Import Licensing provided for in Article 4 (referred to in this Agreement as „the Committee"), in such a manner as to enable governments[3] and traders to become acquainted with them. Such publication shall take place, whenever practicable, 21 days prior to the effective date of the requirement but in all events not later than such effective date. Any exception, derogations or changes in or from the rules concerning licensing procedures or the list of products subject to import licensing shall also be published in the same manner

[1] Those procedures referred to as „licensing" as well as other similar administrative procedures.
[2] Nothing in this Agreement shall be taken as implying that the basis, scope or duration of a measure being implemented by a licensing procedure is subject to question under this Agreement.
[3] For the purpose of this Agreement, the term „governments" is deemed to include the competent authorities of the European Communities.

and within the same time periods as specified above. Copies of these publications shall also be made available to the Secretariat.

(b) Members which wish to make comments in writing shall be provided the opportunity to discuss these comments upon request. The concerned Member shall give due consideration to these comments and results of discussion.

5. Application forms and, where applicable, renewal forms shall be as simple as possible. Such documents and information as are considered strictly necessary for the proper functioning of the licensing regime may be required on application.

6. Application procedures and, where applicable, renewal procedures shall be as simple as possible. Applicants shall be allowed a reasonable period for the submission of licence applications. Where there is a closing date, this period should be at least 21 days with provision for extension in circumstances where insufficient applications have been received within this period. Applicants shall have to approach only one administrative body in connection with an application. Where it is strictly indispensable to approach more than one administrative body, applicants shall not need to approach more than three administrative bodies.

7. No application shall be refused for minor documentation errors which do not alter basic data contained therein. No penalty greater than necessary to serve merely as a warning shall be imposed in respect of any omission or mistake in documentation or procedures which is obviously made without fraudulent intent or gross negligence.

8. Licensed imports shall not be refused for minor variations in value, quantity or weight from the amount designated on the licence due to differences occurring during shipment, differences incidental to bulk loading and other minor differences consistent with normal commercial practice.

9. The foreign exchange necessary to pay for licensed imports shall be made available to licence holders on the same basis as to importers of goods not requiring import licences.

10. With regard to security exceptions, the provisions of Article XXI of GATT 1994 apply.

11. The provisions of this Agreement shall not require any Member to disclose confidential information which would impede law enforcement or otherwise be contrary to the public interest or would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises, public or private.

Article 2

Automatic Import Licensing[4]

1. Automatic import licensing is defined as import licensing where approval of the application is granted in all cases, and which is in accordance with the requirements of paragraph 2(a).

2. The following provisions[5], in addition to those in paragraphs 1 through 11 of Article 1 and paragraph 1 of this Article, shall apply to automatic import licensing procedures:

(a) automatic licensing procedures shall not be administered in such a manner as to have restricting effects on imports subject to automatic licensing. Automatic licensing procedures shall be deemed to have trade-restricting effects unless, *inter alia*:
   (i) any person, firm or institution which fulfils the legal requirements of the importing Member for engaging in import operations involving products subject to automatic licensing is equally eligible to apply for and to obtain import licences;
   (ii) applications for licences may be submitted on any working day prior to the customs clearance of the goods;
   (iii) applications for licences when submitted in appropriate and complete form are approved immediately on receipt, to the extent administratively feasible, but within a maximum of 10 working days;

(b) Members recognize that automatic import licensing may be necessary whenever other appropriate procedures are not available. Automatic import licensing may be maintained as long as the circumstances which gave rise to its introduction prevail and as long as its underlying administrative purposes cannot be achieved in a more appropriate way.

Article 3

Non-Automatic Import Licensing

1. The following provisions, in addition to those in paragraphs 1 through 11 of Article 1, shall apply to non-automatic import licensing procedures. Non-automatic import licensing procedures are defined as import licensing not falling within the definition contained in paragraph 1 of Article 2.

[4] Those import licensing procedures requiring a security which have no restrictive effects on imports are to be considered as falling within the scope of paragraphs 1 and 2.

[5] A developing country Member, other than a developing country Member which was a Party to the Agreement on Import Licensing Procedures done on 12 April 1979, which has specific difficulties with the requirements of subparagraphs (a)(ii) and (a)(iii) may, upon notification to the Committee, delay the application of these subparagraphs by not more than two years from the date of entry into force of the WTO Agreement for such Member.

2. Non-automatic licensing shall not have trade-restrictive or -distortive effects on imports additional to those caused by the imposition of the restriction. Non-automatic licensing procedures shall correspond in scope and duration to the measure they are used to implement, and shall be no more administratively burdensome than absolutely necessary to administer the measure.

3. In the case of licensing requirements for purposes other than the implementation of quantitative restrictions, Members shall publish sufficient information for other Members and traders to know the basis for granting and/or allocating licences.

4. Where a Member provides the possibility for persons, firms or institutions to request exceptions or derogations from a licensing requirement, it shall include this fact in the information published under paragraph 4 of Article 1 as well as information on how to make such a request and, to the extent possible, an indication of the circumstances under which requests would be considered.

5. (a) Members shall provide, upon the request of any Member having an interest in the trade in the product concerned, all relevant information concerning:

(i) the administration of the restrictions;

(ii) the import licences granted over a recent period;

(iii) the distribution of such licences among supplying countries;

(iv) where practicable, import statistics (i.e. value and/or volume) with respect to the products subject to import licensing. Developing country Members would not be expected to take additional administrative or financial burdens on this account;

(b) Members administering quotas by means of licensing shall publish the overall amount of quotas to be applied by quantity and/or value, the opening and closing dates of quotas, and any change thereof, within the time periods specified in paragraph 4 of Article 1 and in such a manner as to enable governments and traders to become acquainted with them;

(c) in the case of quotas allocated among supplying countries, the Member applying the restrictions shall promptly inform all other Members having an interest in supplying the product concerned of the shares in the quota currently allocated, by quantity or value, to the various supplying countries and shall publish this information within the time periods specified in paragraph 4 of Article 1 and in such a manner as to enable governments and traders to become acquainted with them;

(d) where situations arise which make it necessary to provide for an early opening date of quotas, the information referred to in paragraph 4 of Article 1 should be published within the time-periods specified in paragraph 4 of Article 1 and in such a manner as to enable governments and traders to become acquainted with them;

(e) any person, firm or institution which fulfils the legal and administrative requirements of the importing Member shall be equally eligible to apply and to be considered for a licence. If the licence application is not approved, the applicant shall, on request, be given the reason therefor and shall have a right of appeal or review in accordance with the domestic legislation or procedures of the importing Member;

(f) the period for processing applications shall, except when not possible for reasons outside the control of the Member, not be longer than 30 days if applications are considered as and when received, i.e. on a first-come first-served basis, and no longer than 60 days if all applications are considered simultaneously. In the latter case, the period for processing applications shall be considered to begin on the day following the closing date of the announced application period;

(g) the period of licence validity shall be of reasonable duration and not be so short as to preclude imports. The period of licence validity shall not preclude imports from distant sources, except in special cases where imports are necessary to meet unforeseen short-term requirements;

(h) when administering quotas, Members shall not prevent importation from being effected in accordance with the issued licences, and shall not discourage the full utilization of quotas;

(i) when issuing licences, Members shall take into account the desirability of issuing licences for products in economic quantities;

(j) in allocating licences, the Member should consider the import performance of the applicant. In this regard, consideration should be given as to whether licences issued to applicants in the past have been fully utilized during a recent representative period. In cases where licences have not been fully utilized, the Member shall examine the reasons for this and take these reasons into consideration when allocating new licences. Consideration shall also be given to ensuring a reasonable distribution of licences to new importers, taking into account the desirability of issuing licences for products in economic quantities. In this regard, special consideration should be given to those importers importing products originating in developing country Members and, in particular, the least-developed country Members;

(k) in the case of quotas administered through licences which are not allocated among supplying countries, licence holders[6] shall be free to choose the sources of imports. In the case of quotas allocated among supplying countries, the licence shall clearly stipulate the country or countries;

[6] Sometimes referred to as „quota holders“.

(l) in applying paragraph 8 of Article 1, compensating adjustments may be made in future licence allocations where imports exceeded a previous licence level.

Article 4

Institutions

There is hereby established a Committee on Import Licensing composed of representatives from each of the Members. The Committee shall elect its own Chairman and Vice-Chairman and shall meet as necessary for the purpose of affording Members the opportunity of consulting on any matters relating to the operation of this Agreement or the furtherance of its objectives.

Article 5

Notification

1. Members which institute licensing procedures or changes in these procedures shall notify the Committee of such within 60 days of publication.

2. Notifications of the institution of import licensing procedures shall include the following information:

(a) list of products subject to licensing procedures;
(b) contact point for information on eligibility;
(c) administrative body(ies) for submission of applications;
(d) date and name of publication where licensing procedures are published;
(e) indication of whether the licensing procedure is automatic or non-automatic according to definitions contained in Articles 2 and 3;
(f) in the case of automatic import licensing procedures, their administrative purpose;
(g) in the case of non-automatic import licensing procedures, indication of the measure being implemented through the licensing procedure; and
(h) expected duration of the licensing procedure if this can be estimated with some probability, and if not, reason why this information cannot be provided.

3. Notifications of changes in import licensing procedures shall indicate the elements mentioned above, if changes in such occur.

4. Members shall notify the Committee of the publication(s) in which the information required in paragraph 4 of Article 1 will be published.

5. Any interested Member which considers that another Member has not notified the institution of a licensing procedure or changes therein in accordance with the provisions of paragraphs 1 through 3 may bring the matter to the attention of such other Member. If notification is not made promptly thereafter, such Member may itself notify the licensing procedure or changes therein, including all relevant and available information.

Article 6

Consultation and Dispute Settlement

Consultations and the settlement of disputes with respect to any matter affecting the operation of this Agreement shall be subject to the provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994, as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding.

Article 7

Review

1. The Committee shall review as necessary, but at least once every two years, the implementation and operation of this Agreement, taking into account the objectives thereof, and the rights and obligations contained therein.

2. As a basis for the Committee review, the Secretariat shall prepare a factual report based on information provided under Article 5, responses to the annual questionnaire on import licensing procedures[7] and other relevant reliable information which is available to it. This report shall provide a synopsis of the aforementioned information, in particular indicating any changes or developments during the period under review, and including any other information as agreed by the Committee.

3. Members undertake to complete the annual questionnaire on import licensing procedures promptly and in full.

[7] Originally circulated as GATT 1947 document L/3515 of 23 March 1971.

4. The Committee shall inform the Council for Trade in Goods of developments during the period covered by such reviews.

Article 8

Final Provisions

Reservations

1. Reservations may not be entered in respect of any of the provisions of this Agreement without the consent of the other Members.

Domestic Legislation

2. (a) Each Member shall inform the Committee of any changes in its laws and regulations relevant to this Agreement and in the administration of such laws and regulations.

(b) Each Member shall inform the Committee of any changes in its laws and regulations relevant to this Agreement and in the administration of such laws and regulations.

AGREEMENT ON SUBSIDIES AND COUNTERVAILING MEASURES

Members hereby *agree* as follows:

PART I: GENERAL PROVISIONS

Article 1

Definition of a Subsidy

1.1 For the purpose of this Agreement, a subsidy shall be deemed to exist if:

(a)(1) there is a financial contribution by a government or any public body within the territory of a Member (referred to in this Agreement as „government"), i.e. where:

(i) a government practice involves a direct transfer of funds (e.g. grants, loans, and equity infusion), potential direct transfers of funds or liabilities (e.g. loan guarantees);

(ii) government revenue that is otherwise due is foregone or not collected (e.g. fiscal incentives such as tax credits)[1];

(iii) a government provides goods or services other than general infrastructure, or purchases goods;

(iv) a government makes payments to a funding mechanism, or entrusts or directs a private body to carry out one or more of the type of functions illustrated in (i) to (iii) above which would normally be vested in the government and the practice, in no real sense, differs from practices normally followed by governments;

or

(a)(2) there is any form of income or price support in the sense of Article XVI of GATT 1994;

and

(b) a benefit is thereby conferred.

1.2 A subsidy as defined in paragraph 1 shall be subject to the provisions of Part II or shall be subject to the provisions of Part III or V only if such a subsidy is specific in accordance with the provisions of Article 2.

Article 2

Specificity

2.1 In order to determine whether a subsidy, as defined in paragraph 1 of Article 1, is specific to an enterprise or industry or group of enterprises or industries (referred to in this Agreement as „certain enterprises") within the jurisdiction of the granting authority, the following principles shall apply:

(a) Where the granting authority, or the legislation pursuant to which the granting authority operates, explicitly limits access to a subsidy to certain enterprises, such subsidy shall be specific.

(b) Where the granting authority, or the legislation pursuant to which the granting authority operates, establishes objective criteria or conditions[2] governing the eligibility for, and the amount of, a subsidy, specificity shall not exist, provided that the eligibility is automatic and that such criteria and conditions are strictly adhered to. The criteria or conditions must be clearly spelled out in law, regulation, or other official document, so as to be capable of verification.

(c) If, notwithstanding any appearance of non-specificity resulting from the application of the principles laid down in subparagraphs (a) and (b), there are reasons to believe that the subsidy may in fact be specific, other factors may be considered. Such factors are: use of a subsidy programme by a limited number of certain enterprises, predominant use by certain enterprises, the granting of disproportionately large amounts of subsidy to certain enterprises, and the manner in which discretion has been exercised by the granting authority in the decision to grant a subsidy.[3] In applying this subparagraph, account shall be taken of the extent of diversification of economic activities within the jurisdiction of the granting authority, as well as of the length of time during which the subsidy programme has been in operation.

2.2 A subsidy which is limited to certain enterprises located within a designated geographical region within

[1] In accordance with the provisions of Article XVI of GATT 1994 (Note to Article XVI) and the provisions of Annexes I through III of this Agreement, the exemption of an exported product from duties or taxes borne by the like product when destined for domestic consumption, or the remission of such duties or taxes in amounts not in excess of those which have accrued, shall not be deemed to be a subsidy.

[2] Objective criteria or conditions, as used herein, mean criteria or conditions which are neutral, which do not favour certain enterprises over others, and which are economic in nature and horizontal in application, such as number of employees or size of enterprise.

[3] In this regard, in particular, information on the frequency with which applications for a subsidy are refused or approved and the reasons for such decisions shall be considered.

the jurisdiction of the granting authority shall be specific. It is understood that the setting or change of generally applicable tax rates by all levels of government entitled to do so shall not be deemed to be a specific subsidy for the purposes of this Agreement.

2.3 Any subsidy falling under the provisions of Article 3 shall be deemed to be specific.

2.4 Any determination of specificity under the provisions of this Article shall be clearly substantiated on the basis of positive evidence.

PART II: PROHIBITED SUBSIDIES

Article 3

Prohibition

3.1 Except as provided in the Agreement on Agriculture, the following subsidies, within the meaning of Article 1, shall be prohibited:

(a) subsidies contingent, in law or in fact[4], whether solely or as one of several other conditions, upon export performance, including those illustrated in Annex I[5];

(b) subsidies contingent, whether solely or as one of several other conditions, upon the use of domestic over imported goods.

3.2 A Member shall neither grant nor maintain subsidies referred to in paragraph 1.

Article 4

Remedies

4.1 Whenever a Member has reason to believe that a prohibited subsidy is being granted or maintained by another Member, such Member may request consultations with such other Member.

4.2 A request for consultations under paragraph 1 shall include a statement of available evidence with regard to the existence and nature of the subsidy in question.

4.3 Upon request for consultations under paragraph 1, the Member believed to be granting or maintaining the subsidy in question shall enter into such consultations as quickly as possible. The purpose of the consultations shall be to clarify the facts of the situation and to arrive at a mutually agreed solution.

4.4 If no mutually agreed solution has been reached within 30 days[6] of the request for consultations, any Member party to such consultations may refer the matter to the Dispute Settlement Body („DSB“) for the immediate establishment of a panel, unless the DSB decides by consensus not to establish a panel.

4.5 Upon its establishment, the panel may request the assistance of the Permanent Group of Experts[7] (referred to in this Agreement as the „PGE“) with regard to whether the measure in question is a prohibited subsidy. If so requested, the PGE shall immediately review the evidence with regard to the existence and nature of the measure in question and shall provide an opportunity for the Member applying or maintaining the measure to demonstrate that the measure in question is not a prohibited subsidy. The PGE shall report its conclusions to the panel within a time-limit determined by the panel. The PGE's conclusions on the issue of whether or not the measure in question is a prohibited subsidy shall be accepted by the panel without modification.

4.6 The panel shall submit its final report to the parties to the dispute. The report shall be circulated to all Members within 90 days of the date of the composition and the establishment of the panel's terms of reference.

4.7 If the measure in question is found to be a prohibited subsidy, the panel shall recommend that the subsidizing Member withdraw the subsidy without delay. In this regard, the panel shall specify in its recommendation the time-period within which the measure must be withdrawn.

4.8 Within 30 days of the issuance of the panel's report to all Members, the report shall be adopted by the DSB unless one of the parties to the dispute formally notifies the DSB of its decision to appeal or the DSB decides by consensus not to adopt the report.

4.9 Where a panel report is appealed, the Appellate Body shall issue its decision within 30 days from the date when the party to the dispute formally notifies its intention to appeal. When the Appellate Body considers that it

[4] This standard is met when the facts demonstrate that the granting of a subsidy, without having been made legally contingent upon export performance, is in fact tied to actual or anticipated exportation or export earnings. The mere fact that a subsidy is granted to enterprises which export shall not for that reason alone be considered to be an export subsidy within the meaning of this provision.

[5] Measures referred to in Annex I as not constituting export subsidies shall not be prohibited under this or any other provision of this Agreement.

[6] Any time-periods mentioned in this Article may be extended by mutual agreement.

[7] As established in Article 24.

cannot provide its report within 30 days, it shall inform the DSB in writing of the reasons for the delay together with an estimate of the period within which it will submit its report. In no case shall the proceedings exceed 60 days. The appellate report shall be adopted by the DSB and unconditionally accepted by the parties to the dispute unless the DSB decides by consensus not to adopt the appellate report within 20 days following its issuance to the Members.[8]

4.10 In the event the recommendation of the DSB is not followed within the time-period specified by the panel, which shall commence from the date of adoption of the panel's report or the Appellate Body's report, the DSB shall grant authorization to the complaining Member to take appropriate[9] countermeasures, unless the DSB decides by consensus to reject the request.

4.11 In the event a party to the dispute requests arbitration under paragraph 6 of Article 22 of the Dispute Settlement Understanding („DSU"), the arbitrator shall determine whether the countermeasures are appropriate.[10]

4.12 For purposes of disputes conducted pursuant to this Article, except for time-periods specifically prescribed in this Article, time-periods applicable under the DSU for the conduct of such disputes shall be half the time prescribed therein.

PART III: ACTIONABLE SUBSIDIES

Article 5

Adverse Effects

No Member should cause, through the use of any subsidy referred to in paragraphs 1 and 2 of Article 1, adverse effects to the interests of other Members, i.e.:

(a) injury to the domestic industry of another Member[11];

(b) nullification or impairment of benefits accruing directly or indirectly to other Members under GATT 1994 in particular the benefits of concessions bound under Article II of GATT 1994[12];

(c) serious prejudice to the interests of another Member.[13]

This Article does not apply to subsidies maintained on agricultural products as provided in Article 13 of the Agreement on Agriculture.

Article 6

Serious Prejudice

6.1 Serious prejudice in the sense of paragraph (c) of Article 5 shall be deemed to exist in the case of:

(a) the total ad valorem subsidization[14] of a product exceeding 5 per cent[15];

(b) subsidies to cover operating losses sustained by an industry;

(c) subsidies to cover operating losses sustained by an enterprise, other than one-time measures which are non-recurrent and cannot be repeated for that enterprise and which are given merely to provide time for the development of long-term solutions and to avoid acute social problems;

(d) direct forgiveness of debt, i.e. forgiveness of government-held debt, and grants to cover debt repayment.[16]

6.2 Notwithstanding the provisions of paragraph 1, serious prejudice shall not be found if the subsidizing Member demonstrates that the subsidy in question has not resulted in any of the effects enumerated in paragraph 3.

6.3 Serious prejudice in the sense of paragraph (c) of Article 5 may arise in any case where one or several of the following apply:

[8] If a meeting of the DSB is not scheduled during this period, such a meeting shall be held for this purpose.

[9] This expression is not meant to allow countermeasures that are disproportionate in light of the fact that the subsidies dealt with under these provisions are prohibited.

[10] This expression is not meant to allow countermeasures that are disproportionate in light of the fact that the subsidies dealt with under these provisions are prohibited.

[11] The term „injury to the domestic industry" is used here in the same sense as it is used in Part V.

[12] The term „nullification or impairment" is used in this Agreement in the same sense as it is used in the relevant provisions of GATT 1994, and the existence of such nullification or impairment shall be established in accordance with the practice of application of these provisions.

[13] The term „serious prejudice to the interests of another Member" is used in this Agreement in the same sense as it is used in paragraph 1 of Article XVI of GATT 1994, and includes threat of serious prejudice.

[14] The total ad valorem subsidization shall be calculated in accordance with the provisions of Annex IV.

[15] Since it is anticipated that civil aircraft will be subject to specific multilateral rules, the threshold in this subparagraph does not apply to civil aircraft.

[16] Members recognize that where royalty-based financing for a civil aircraft programme is not being fully repaid due to the level of actual sales falling below the level of forecast sales, this does not in itself constitute serious prejudice for the purposes of this subparagraph.

(a) the effect of the subsidy is to displace or impede the imports of a like product of another Member into the market of the subsidizing Member;
(b) the effect of the subsidy is to displace or impede the exports of a like product of another Member from a third country market;
(c) the effect of the subsidy is a significant price undercutting by the subsidized product as compared with the price of a like product of another Member in the same market or significant price suppression, price depression or lost sales in the same market;
(d) the effect of the subsidy is an increase in the world market share of the subsidizing Member in a particular subsidized primary product or commodity[17] as compared to the average share it had during the previous period of three years and this increase follows a consistent trend over a period when subsidies have been granted.

6.4 For the purpose of paragraph 3(b), the displacement or impeding of exports shall include any case in which, subject to the provisions of paragraph 7, it has been demonstrated that there has been a change in relative shares of the market to the disadvantage of the non-subsidized like product (over an appropriately representative period sufficient to demonstrate clear trends in the development of the market for the product concerned, which, in normal circumstances, shall be at least one year). „Change in relative shares of the market" shall include any of the following situations: *(a)* there is an increase in the market share of the subsidized product; *(b)* the market share of the subsidized product remains constant in circumstances in which, in the absence of the subsidy, it would have declined; *(c)* the market share of the subsidized product declines, but at a slower rate than would have been the case in the absence of the subsidy.

6.5 For the purpose of paragraph 3(c), price undercutting shall include any case in which such price undercutting has been demonstrated through a comparison of prices of the subsidized product with prices of a non-subsidized like product supplied to the same market. The comparison shall be made at the same level of trade and at comparable times, due account being taken of any other factor affecting price comparability. However, if such a direct comparison is not possible, the existence of price undercutting may be demonstrated on the basis of export unit values.

6.6 Each Member in the market of which serious prejudice is alleged to have arisen shall, subject to the provisions of paragraph 3 of Annex V, make available to the parties to a dispute arising under Article 7, and to the panel established pursuant to paragraph 4 of Article 7, all relevant information that can be obtained as to the changes in market shares of the parties to the dispute as well as concerning prices of the products involved.

6.7 Displacement or impediment resulting in serious prejudice shall not arise under paragraph 3 where any of the following circumstances exist[18] during the relevant period:
(a) prohibition or restriction on exports of the like product from the complaining Member or on imports from the complaining Member into the third country market concerned;
(b) decision by an importing government operating a monopoly of trade or state trading in the product concerned to shift, for non-commercial reasons, imports from the complaining Member to another country or countries;
(c) natural disasters, strikes, transport disruptions or other *force majeure* substantially affecting production, qualities, quantities or prices of the product available for export from the complaining Member;
(d) existence of arrangements limiting exports from the complaining Member;
(e) voluntary decrease in the availability for export of the product concerned from the complaining Member (including, *inter alia*, a situation where firms in the complaining Member have been autonomously reallocating exports of this product to new markets);
(f) failure to conform to standards and other regulatory requirements in the importing country.

6.8 In the absence of circumstances referred to in paragraph 7, the existence of serious prejudice should be determined on the basis of the information submitted to or obtained by the panel, including information submitted in accordance with the provisions of Annex V.

6.9 This Article does not apply to subsidies maintained on agricultural products as provided in Article 13 of the Agreement on Agriculture.

Article 7

Remedies

7.1 Except as provided in Article 13 of the Agreement on Agriculture, whenever a Member has reason to believe that any subsidy referred to in Article 1, granted or maintained by another Member, results in injury to its domestic industry, nullification or impairment or serious prejudice, such Member may request consultations with such other Member.

[17] Unless other multilaterally agreed specific rules apply to the trade in the product or commodity in question.
[18] The fact that certain circumstances are referred to in this paragraph does not, in itself, confer upon them any legal status in terms of either GATT 1994 or this Agreement. These circumstances must not be isolated, sporadic or otherwise insignificant.

7.2 A request for consultations under paragraph 1 shall include a statement of available evidence with regard to *(a)* the existence and nature of the subsidy in question, and *(b)* the injury caused to the domestic industry, or the nullification or impairment, or serious prejudice[19] caused to the interests of the Member requesting consultations.

7.3 Upon request for consultations under paragraph 1, the Member believed to be granting or maintaining the subsidy practice in question shall enter into such consultations as quickly as possible. The purpose of the consultations shall be to clarify the facts of the situation and to arrive at a mutually agreed solution.

7.4 If consultations do not result in a mutually agreed solution within 60 days[20], any Member party to such consultations may refer the matter to the DSB for the establishment of a panel, unless the DSB decides by consensus not to establish a panel. The composition of the panel and its terms of reference shall be established within 15 days from the date when it is established.

7.5 The panel shall review the matter and shall submit its final report to the parties to the dispute. The report shall be circulated to all Members within 120 days of the date of the composition and establishment of the panel's terms of reference.

7.6 Within 30 days of the issuance of the panel's report to all Members, the report shall be adopted by the DSB unless one of the parties to the dispute formally notifies the DSB[21] of its decision to appeal or the DSB decides by consensus not to adopt the report.

7.7 Where a panel report is appealed, the Appellate Body shall issue its decision within 60 days from the date when the party to the dispute formally notifies its intention to appeal. When the Appellate Body considers that it cannot provide its report within 60 days, it shall inform the DSB in writing of the reasons for the delay together with an estimate of the period within which it will submit its report. In no case shall the proceedings exceed 90 days. The appellate report shall be adopted by the DSB and unconditionally accepted by the parties to the dispute unless the DSB decides by consensus not to adopt the appellate report within 20 days following its issuance to the Members.[22]

7.8 Where a panel report or an Appellate Body report is adopted in which it is determined that any subsidy has resulted in adverse effects to the interests of another Member within the meaning of Article 5, the Member granting or maintaining such subsidy shall take appropriate steps to remove the adverse effects or shall withdraw the subsidy.

7.9 In the event the Member has not taken appropriate steps to remove the adverse effects of the subsidy or withdraw the subsidy within six months from the date when the DSB adopts the panel report or the Appellate Body report, and in the absence of agreement on compensation, the DSB shall grant authorization to the complaining Member to take countermeasures, commensurate with the degree and nature of the adverse effects determined to exist, unless the DSB decides by consensus to reject the request.

7.10 In the event that a party to the dispute requests arbitration under paragraph 6 of Article 22 of the DSU, the arbitrator shall determine whether the countermeasures are commensurate with the degree and nature of the adverse effects determined to exist.

PART IV: NON-ACTIONABLE SUBSIDIES

Article 8

Identification of Non-Actionable Subsidies

8.1 The following subsidies shall be considered as non-actionable[23]:

(a) subsidies which are not specific within the meaning of Article 2;

(b) subsidies which are specific within the meaning of Article 2 but which meet all of the conditions provided for in paragraphs 2(a), 2(b) or 2(c) below.

8.2 Notwithstanding the provisions of Parts III and V, the following subsidies shall be non-actionable:

[19] In the event that the request relates to a subsidy deemed to result in serious prejudice in terms of paragraph 1 of Article 6, the available evidence of serious prejudice may be limited to the available evidence as to whether the conditions of paragraph 1 of Article 6 have been met or not.

[20] Any time-periods mentioned in this Article may be extended by mutual agreement.

[21] If a meeting of the DSB is not scheduled during this period, such a meeting shall be held for this purpose.

[22] If a meeting of the DSB is not scheduled during this period, such a meeting shall be held for this purpose.

[23] It is recognized that government assistance for various purposes is widely provided by Members and that the mere fact that such assistance may not qualify for non-actionable treatment under the provisions of this Article does not in itself restrict the ability of Members to provide such assistance.

(a) assistance for research activities conducted by firms or by higher education or research establishments on a contract basis with firms if:[24,25,26]

the assistance covers[27] not more than 75 per cent of the costs of industrial research[28] or 50 per cent of the costs of pre-competitive development activity[29,30] ;

and provided that such assistance is limited exclusively to:

(i) costs of personnel (researchers, technicians and other supporting staff employed exclusively in the research activity);

(ii) costs of instruments, equipment, land and buildings used exclusively and permanently (except when disposed of on a commercial basis) for the research activity;

(iii) costs of consultancy and equivalent services used exclusively for the research activity, including bought-in research, technical knowledge, patents, etc.;

(iv) additional overhead costs incurred directly as a result of the research activity;

(v) other running costs (such as those of materials, supplies and the like), incurred directly as a result of the research activity.

(b) assistance to disadvantaged regions within the territory of a Member given pursuant to a general framework of regional development[31] and non-specific (within the meaning of Article 2) within eligible regions provided that:

(i) each disadvantaged region must be a clearly designated contiguous geographical area with a definable economic and administrative identity;

(ii) the region is considered as disadvantaged on the basis of neutral and objective criteria[32], indicating that the region's difficulties arise out of more than temporary circumstances; such criteria must be clearly spelled out in law, regulation, or other official document, so as to be capable of verification;

(iii) the criteria shall include a measurement of economic development which shall be based on at least one of the following factors:
- one of either income per capita or household income per capita, or GDP per capita, which must not be above 85 per cent of the average for the territory concerned;
- unemployment rate, which must be at least 110 per cent of the average for the territory concerned;
as measured over a three-year period; such measurement, however, may be a composite one and may include other factors.

(c) assistance to promote adaptation of existing facilities[33] to new environmental requirements imposed by law

[24] Since it is anticipated that civil aircraft will be subject to specific multilateral rules, the provisions of this subparagraph do not apply to that product.

[25] Not later than 18 months after the date of entry into force of the WTO Agreement, the Committee on Subsidies and Countervailing Measures provided for in Article 24 (referred to in this Agreement as „the Committee") shall review the operation of the provisions of subparagraph 2(a) with a view to making all necessary modifications to improve the operation of these provisions. In its consideration of possible modifications, the Committee shall carefully review the definitions of the categories set forth in this subparagraph in the light of the experience of Members in the operation of research programmes and the work in other relevant international institutions.

[26] The provisions of this Agreement do not apply to fundamental research activities independently conducted by higher education or research establishments. The term „fundamental research" means an enlargement of general scientific and technical knowledge not linked to industrial or commercial objectives.

[27] The allowable levels of non-actionable assistance referred to in this subparagraph shall be established by reference to the total eligible costs incurred over the duration of an individual project.

[28] The term „industrial research" means planned search or critical investigation aimed at discovery of new knowledge, with the objective that such knowledge may be useful in developing new products, processes or services, or in bringing about a significant improvement to existing products, processes or services.

[29] The term „pre-competitive development activity" means the translation of industrial research findings into a plan, blueprint or design for new, modified or improved products, processes or services whether intended for sale or use, including the creation of a first prototype which would not be capable of commercial use. It may further include the conceptual formulation and design of products, processes or services alternatives and initial demonstration or pilot projects, provided that these same projects cannot be converted or used for industrial application or commercial exploitation. It does not include routine or periodic alterations to existing products, production lines, manufacturing processes, services, and other on-going operations even though those alterations may represent improvements.

[30] In the case of programmes which span industrial research and pre-competitive development activity, the allowable level of non-actionable assistance shall not exceed the simple average of the allowable levels of non-actionable assistance applicable to the above two categories, calculated on the basis of all eligible costs as set forth in items (i) to (v) of this subparagraph.

[31] A „general framework of regional development" means that regional subsidy programmes are part of an internally consistent and generally applicable regional development policy and that regional development subsidies are not granted in isolated geographical points having no, or virtually no, influence on the development of a region.

[32] „Neutral and objective criteria" means criteria which do not favour certain regions beyond what is appropriate for the elimination or reduction of regional disparities within the framework of the regional development policy. In this regard, regional subsidy programmes shall include ceilings on the amount of assistance which can be granted to each subsidized project. Such ceilings must be differentiated according to the different levels of development of assisted regions and must be expressed in terms of investment costs or cost of job creation. Within such ceilings, the distribution of assistance shall be sufficiently broad and even to avoid the predominant use of a subsidy by, or the granting of disproportionately large amounts of subsidy to, certain enterprises as provided for in Article 2.

[33] The term „existing facilities" means facilities which have been in operation for at least two years at the time when new environmental requirements are imposed.

and/or regulations which result in greater constraints and financial burden on firms, provided that the assistance:

(i) is a one-time non-recurring measure; and

(ii) is limited to 20 per cent of the cost of adaptation; and

(iii) does not cover the cost of replacing and operating the assisted investment, which must be fully borne by firms; and

(iv) is directly linked to and proportionate to a firm's planned reduction of nuisances and pollution, and does not cover any manufacturing cost savings which may be achieved; and

(v) is available to all firms which can adopt the new equipment and/or production processes.

8.3 A subsidy programme for which the provisions of paragraph 2 are invoked shall be notified in advance of its implementation to the Committee in accordance with the provisions of Part VII. Any such notification shall be sufficiently precise to enable other Members to evaluate the consistency of the programme with the conditions and criteria provided for in the relevant provisions of paragraph 2. Members shall also provide the Committee with yearly updates of such notifications, in particular by supplying information on global expenditure for each programme, and on any modification of the programme. Other Members shall have the right to request information about individual cases of subsidization under a notified programme.[34]

8.4 Upon request of a Member, the Secretariat shall review a notification made pursuant to paragraph 3 and, where necessary, may require additional information from the subsidizing Member concerning the notified programme under review. The Secretariat shall report its findings to the Committee. The Committee shall, upon request, promptly review the findings of the Secretariat (or, if a review by the Secretariat has not been requested, the notification itself), with a view to determining whether the conditions and criteria laid down in paragraph 2 have not been met. The procedure provided for in this paragraph shall be completed at the latest at the first regular meeting of the Committee following the notification of a subsidy programme, provided that at least two months have elapsed between such notification and the regular meeting of the Committee. The review procedure described in this paragraph shall also apply, upon request, to substantial modifications of a programme notified in the yearly updates referred to in paragraph 3.

8.5 Upon the request of a Member, the determination by the Committee referred to in paragraph 4, or a failure by the Committee to make such a determination, as well as the violation, in individual cases, of the conditions set out in a notified programme, shall be submitted to binding arbitration. The arbitration body shall present its conclusions to the Members within 120 days from the date when the matter was referred to the arbitration body. Except as otherwise provided in this paragraph, the DSU shall apply to arbitrations conducted under this paragraph.

Article 9

Consultations and Authorized Remedies

9.1 If, in the course of implementation of a programme referred to in paragraph 2 of Article 8, notwithstanding the fact that the programme is consistent with the criteria laid down in that paragraph, a Member has reasons to believe that this programme has resulted in serious adverse effects to the domestic industry of that Member, such as to cause damage which would be difficult to repair, such Member may request consultations with the Member granting or maintaining the subsidy.

9.2 Upon request for consultations under paragraph 1, the Member granting or maintaining the subsidy programme in question shall enter into such consultations as quickly as possible. The purpose of the consultations shall be to clarify the facts of the situation and to arrive at a mutually acceptable solution.

9.3 If no mutually acceptable solution has been reached in consultations under paragraph 2 within 60 days of the request for such consultations, the requesting Member may refer the matter to the Committee.

9.4 Where a matter is referred to the Committee, the Committee shall immediately review the facts involved and the evidence of the effects referred to in paragraph 1. If the Committee determines that such effects exist, it may recommend to the subsidizing Member to modify this programme in such a way as to remove these effects. The Committee shall present its conclusions within 120 days from the date when the matter is referred to it under paragraph 3. In the event the recommendation is not followed within six months, the Committee shall authorize the requesting Member to take appropriate countermeasures commensurate with the nature and degree of the effects determined to exist.

[34] It is recognized that nothing in this notification provision requires the provision of confidential information, including confidential business information.

PART V: COUNTERVAILING MEASURES

Article 10

Application of Article VI of GATT 1994[35]

Members shall take all necessary steps to ensure that the imposition of a countervailing duty[36] on any product of the territory of any Member imported into the territory of another Member is in accordance with the provisions of Article VI of GATT 1994 and the terms of this Agreement. Countervailing duties may only be imposed pursuant to investigations initiated[37] and conducted in accordance with the provisions of this Agreement and the Agreement on Agriculture.

Article 11

Initiation and Subsequent Investigation

11.1 Except as provided in paragraph 6, an investigation to determine the existence, degree and effect of any alleged subsidy shall be initiated upon a written application by or on behalf of the domestic industry.

11.2 An application under paragraph 1 shall include sufficient evidence of the existence of *(a)* a subsidy and, if possible, its amount, *(b)* injury within the meaning of Article VI of GATT 1994 as interpreted by this Agreement, and *(c)* a causal link between the subsidized imports and the alleged injury. Simple assertion, unsubstantiated by relevant evidence, cannot be considered sufficient to meet the requirements of this paragraph. The application shall contain such information as is reasonably available to the applicant on the following:

(i) the identity of the applicant and a description of the volume and value of the domestic production of the like product by the applicant. Where a written application is made on behalf of the domestic industry, the application shall identify the industry on behalf of which the application is made by a list of all known domestic producers of the like product (or associations of domestic producers of the like product) and, to the extent possible, a description of the volume and value of domestic production of the like product accounted for by such producers;

(ii) a complete description of the allegedly subsidized product, the names of the country or countries of origin or export in question, the identity of each known exporter or foreign producer and a list of known persons importing the product in question;

(iii) evidence with regard to the existence, amount and nature of the subsidy in question;

(iv) evidence that alleged injury to a domestic industry is caused by subsidized imports through the effects of the subsidies; this evidence includes information on the evolution of the volume of the allegedly subsidized imports, the effect of these imports on prices of the like product in the domestic market and the consequent impact of the imports on the domestic industry, as demonstrated by relevant factors and indices having a bearing on the state of the domestic industry, such as those listed in paragraphs 2 and 4 of Article 15.

11.3 The authorities shall review the accuracy and adequacy of the evidence provided in the application to determine whether the evidence is sufficient to justify the initiation of an investigation.

11.4 An investigation shall not be initiated pursuant to paragraph 1 unless the authorities have determined, on the basis of an examination of the degree of support for, or opposition to, the application expressed[38] by domestic producers of the like product, that the application has been made by or on behalf of the domestic industry.[39] The application shall be considered to have been made „by or on behalf of the domestic industry" if it is supported by those domestic producers whose collective output constitutes more than 50 per cent of the total production of the like product produced by that portion of the domestic industry expressing either support for or opposition to the application. However, no investigation shall be initiated when domestic producers expressly supporting the application account for less than 25 per cent of total production of the like product produced by the domestic industry.

[35] The provisions of Part II or III may be invoked in parallel with the provisions of Part V; however, with regard to the effects of a particular subsidy in the domestic market of the importing Member, only one form of relief (either a countervailing duty, if the requirements of Part V are met, or a countermeasure under Articles 4 or 7) shall be available. The provisions of Parts III and V shall not be invoked regarding measures considered non-actionable in accordance with the provisions of Part IV. However, measures referred to in paragraph 1(a) of Article 8 may be investigated in order to determine whether or not they are specific within the meaning of Article 2. In addition, in the case of a subsidy referred to in paragraph 2 of Article 8 conferred pursuant to a programme which has not been notified in accordance with paragraph 3 of Article 8, the provisions of Part III or V may be invoked, but such subsidy shall be treated as non-actionable if it is found to conform to the standards set forth in paragraph 2 of Article 8.

[36] The term „countervailing duty" shall be understood to mean a special duty levied for the purpose of offsetting any subsidy bestowed directly or indirectly upon the manufacture, production or export of any merchandise, as provided for in paragraph 3 of Article VI of GATT 1994.

[37] The term „initiated" as used hereinafter means procedural action by which a Member formally commences an investigation as provided in Article 11.

[38] In the case of fragmented industries involving an exceptionally large number of producers, authorities may determine support and opposition by using statistically valid sampling techniques.

[39] Members are aware that in the territory of certain Members employees of domestic producers of the like product or representatives of those employees may make or support an application for an investigation under paragraph 1.

11.5 The authorities shall avoid, unless a decision has been made to initiate an investigation, any publicizing of the application for the initiation of an investigation.

11.6 If, in special circumstances, the authorities concerned decide to initiate an investigation without having received a written application by or on behalf of a domestic industry for the initiation of such investigation, they shall proceed only if they have sufficient evidence of the existence of a subsidy, injury and causal link, as described in paragraph 2, to justify the initiation of an investigation.

11.7 The evidence of both subsidy and injury shall be considered simultaneously *(a)* in the decision whether or not to initiate an investigation and *(b)* thereafter, during the course of the investigation, starting on a date not later than the earliest date on which in accordance with the provisions of this Agreement provisional measures may be applied.

11.8 In cases where products are not imported directly from the country of origin but are exported to the importing Member from an intermediate country, the provisions of this Agreement shall be fully applicable and the transaction or transactions shall, for the purposes of this Agreement, be regarded as having taken place between the country of origin and the importing Member.

11.9 An application under paragraph 1 shall be rejected and an investigation shall be terminated promptly as soon as the authorities concerned are satisfied that there is not sufficient evidence of either subsidization or of injury to justify proceeding with the case. There shall be immediate termination in cases where the amount of a subsidy is *de minimis*, or where the volume of subsidized imports, actual or potential, or the injury, is negligible. For the purpose of this paragraph, the amount of the subsidy shall be considered to be *de minimis* if the subsidy is less than 1 per cent ad valorem.

11.10 An investigation shall not hinder the procedures of customs clearance.

11.11 Investigations shall, except in special circumstances, be concluded within one year, and in no case more than 18 months, after their initiation.

Article 12

Evidence

12.1 Interested Members and all interested parties in a countervailing duty investigation shall be given notice of the information which the authorities require and ample opportunity to present in writing all evidence which they consider relevant in respect of the investigation in question.

12.1.1 Exporters, foreign producers or interested Members receiving questionnaires used in a countervailing duty investigation shall be given at least 30 days for reply.[40] Due consideration should be given to any request for an extension of the 30-day period and, upon cause shown, such an extension should be granted whenever practicable.

12.1.2 Subject to the requirement to protect confidential information, evidence presented in writing by one interested Member or interested party shall be made available promptly to other interested Members or interested parties participating in the investigation.

12.1.3 As soon as an investigation has been initiated, the authorities shall provide the full text of the written application received under paragraph 1 of Article 11 to the known exporters[41] and to the authorities of the exporting Member and shall make it available, upon request, to other interested parties involved. Due regard shall be paid to the protection of confidential information, as provided for in paragraph 4.

12.2. Interested Members and interested parties also shall have the right, upon justification, to present information orally. Where such information is provided orally, the interested Members and interested parties subsequently shall be required to reduce such submissions to writing. Any decision of the investigating authorities can only be based on such information and arguments as were on the written record of this authority and which were available to interested Members and interested parties participating in the investigation, due account having been given to the need to protect confidential information.

12.3 The authorities shall whenever practicable provide timely opportunities for all interested Members and interested parties to see all information that is relevant to the presentation of their cases, that is not confidential as defined in paragraph 4, and that is used by the authorities in a countervailing duty investigation, and to prepare presentations on the basis of this information.

---

[40] As a general rule, the time-limit for exporters shall be counted from the date of receipt of the questionnaire, which for this purpose shall be deemed to have been received one week from the date on which it was sent to the respondent or transmitted to the appropriate diplomatic representatives of the exporting Member or, in the case of a separate customs territory Member of the WTO, an official representative of the exporting territory.

[41] It being understood that where the number of exporters involved is particularly high, the full text of the application should instead be provided only to the authorities of the exporting Member or to the relevant trade association who then should forward copies to the exporters concerned.

12.4 Any information which is by nature confidential (for example, because its disclosure would be of significant competitive advantage to a competitor or because its disclosure would have a significantly adverse effect upon a person supplying the information or upon a person from whom the supplier acquired the information), or which is provided on a confidential basis by parties to an investigation shall, upon good cause shown, be treated as such by the authorities. Such information shall not be disclosed without specific permission of the party submitting it.[42]

12.4.1 The authorities shall require interested Members or interested parties providing confidential information to furnish non-confidential summaries thereof. These summaries shall be in sufficient detail to permit a reasonable understanding of the substance of the information submitted in confidence. In exceptional circumstances, such Members or parties may indicate that such information is not susceptible of summary. In such exceptional circumstances, a statement of the reasons why summarization is not possible must be provided.

12.4.2 If the authorities find that a request for confidentiality is not warranted and if the supplier of the information is either unwilling to make the information public or to authorize its disclosure in generalized or summary form, the authorities may disregard such information unless it can be demonstrated to their satisfaction from appropriate sources that the information is correct.[43]

12.5 Except in circumstances provided for in paragraph 7, the authorities shall during the course of an investigation satisfy themselves as to the accuracy of the information supplied by interested Members or interested parties upon which their findings are based.

12.6 The investigating authorities may carry out investigations in the territory of other Members as required, provided that they have notified in good time the Member in question and unless that Member objects to the investigation. Further, the investigating authorities may carry out investigations on the premises of a firm and may examine the records of a firm if *(a)* the firm so agrees and *(b)* the Member in question is notified and does not object. The procedures set forth in Annex VI shall apply to investigations on the premises of a firm. Subject to the requirement to protect confidential information, the authorities shall make the results of any such investigations available, or shall provide disclosure thereof pursuant to paragraph 8, to the firms to which they pertain and may make such results available to the applicants.

12.7 In cases in which any interested Member or interested party refuses access to, or otherwise does not provide, necessary information within a reasonable period or significantly impedes the investigation, preliminary and final determinations, affirmative or negative, may be made on the basis of the facts available.

12.8 The authorities shall, before a final determination is made, inform all interested Members and interested parties of the essential facts under consideration which form the basis for the decision whether to apply definitive measures. Such disclosure should take place in sufficient time for the parties to defend their interests.

12.9 For the purposes of this Agreement, „interested parties" shall include:

(i) an exporter or foreign producer or the importer of a product subject to investigation, or a trade or business association a majority of the members of which are producers, exporters or importers of such product; and

(ii) a producer of the like product in the importing Member or a trade and business association a majority of the members of which produce the like product in the territory of the importing Member.

This list shall not preclude Members from allowing domestic or foreign parties other than those mentioned above to be included as interested parties.

12.10 The authorities shall provide opportunities for industrial users of the product under investigation, and for representative consumer organizations in cases where the product is commonly sold at the retail level, to provide information which is relevant to the investigation regarding subsidization, injury and causality.

12.11 The authorities shall take due account of any difficulties experienced by interested parties, in particular small companies, in supplying information requested, and shall provide any assistance practicable.

12.12 The procedures set out above are not intended to prevent the authorities of a Member from proceeding expeditiously with regard to initiating an investigation, reaching preliminary or final determinations, whether affirmative or negative, or from applying provisional or final measures, in accordance with relevant provisions of this Agreement.

Article 13

Consultations

13.1 As soon as possible after an application under Article 11 is accepted, and in any event before the initiation of any investigation, Members the products of which may be subject to such investigation shall be invited for

[42] Members are aware that in the territory of certain Members disclosure pursuant to a narrowly-drawn protective order may be required.

[43] Members agree that requests for confidentiality should not be arbitrarily rejected. Members further agree that the investigating authority may request the waiving of confidentiality only regarding information relevant to the proceedings.

consultations with the aim of clarifying the situation as to the matters referred to in paragraph 2 of Article 11 and arriving at a mutually agreed solution.

13.2 Furthermore, throughout the period of investigation, Members the products of which are the subject of the investigation shall be afforded a reasonable opportunity to continue consultations, with a view to clarifying the factual situation and to arriving at a mutually agreed solution.[44]

13.3 Without prejudice to the obligation to afford reasonable opportunity for consultation, these provisions regarding consultations are not intended to prevent the authorities of a Member from proceeding expeditiously with regard to initiating the investigation, reaching preliminary or final determinations, whether affirmative or negative, or from applying provisional or final measures, in accordance with the provisions of this Agreement.

13.4 The Member which intends to initiate any investigation or is conducting such an investigation shall permit, upon request, the Member or Members the products of which are subject to such investigation access to non-confidential evidence, including the non-confidential summary of confidential data being used for initiating or conducting the investigation.

Article 14

Calculation of the Amount of a Subsidy in Terms of the Benefit to the Recipient

For the purpose of Part V, any method used by the investigating authority to calculate the benefit to the recipient conferred pursuant to paragraph 1 of Article 1 shall be provided for in the national legislation or implementing regulations of the Member concerned and its application to each particular case shall be transparent and adequately explained. Furthermore, any such method shall be consistent with the following guidelines:

(a) government provision of equity capital shall not be considered as conferring a benefit, unless the investment decision can be regarded as inconsistent with the usual investment practice (including for the provision of risk capital) of private investors in the territory of that Member;

(b) a loan by a government shall not be considered as conferring a benefit, unless there is a difference between the amount that the firm receiving the loan pays on the government loan and the amount the firm would pay on a comparable commercial loan which the firm could actually obtain on the market. In this case the benefit shall be the difference between these two amounts;

(c) a loan guarantee by a government shall not be considered as conferring a benefit, unless there is a difference between the amount that the firm receiving the guarantee pays on a loan guaranteed by the government and the amount that the firm would pay on a comparable commercial loan absent the government guarantee. In this case the benefit shall be the difference between these two amounts adjusted for any differences in fees;

(d) the provision of goods or services or purchase of goods by a government shall not be considered as conferring a benefit unless the provision is made for less than adequate remuneration, or the purchase is made for more than adequate remuneration. The adequacy of remuneration shall be determined in relation to prevailing market conditions for the good or service in question in the country of provision or purchase (including price, quality, availability, marketability, transportation and other conditions of purchase or sale).

Article 15

Determination of Injury[45]

15.1 A determination of injury for purposes of Article VI of GATT 1994 shall be based on positive evidence and involve an objective examination of both *(a)* the volume of the subsidized imports and the effect of the subsidized imports on prices in the domestic market for like products[46] and *(b)* the consequent impact of these imports on the domestic producers of such products.

15.2 With regard to the volume of the subsidized imports, the investigating authorities shall consider whether there has been a significant increase in subsidized imports, either in absolute terms or relative to production or consumption in the importing Member. With regard to the effect of the subsidized imports on prices, the investigating authorities shall consider whether there has been a significant price undercutting by the subsidized

[44] It is particularly important, in accordance with the provisions of this paragraph, that no affirmative determination whether preliminary or final be made without reasonable opportunity for consultations having been given. Such consultations may establish the basis for proceeding under the provisions of Part II, III or X.

[45] Under this Agreement the term „injury" shall, unless otherwise specified, be taken to mean material injury to a domestic industry, threat of material injury to a domestic industry or material retardation of the establishment of such an industry and shall be interpreted in accordance with the provisions of this Article.

[46] Throughout this Agreement the term „like product" („produit similaire") shall be interpreted to mean a product which is identical, i.e. alike in all respects to the product under consideration, or in the absence of such a product, another product which, although not alike in all respects, has characteristics closely resembling those of the product under consideration.

imports as compared with the price of a like product of the importing Member, or whether the effect of such imports is otherwise to depress prices to a significant degree or to prevent price increases, which otherwise would have occurred, to a significant degree. No one or several of these factors can necessarily give decisive guidance.

15.3 Where imports of a product from more than one country are simultaneously subject to countervailing duty investigations, the investigating authorities may cumulatively assess the effects of such imports only if they determine that *(a)* the amount of subsidization established in relation to the imports from each country is more than *de minimis* as defined in paragraph 9 of Article 11 and the volume of imports from each country is not negligible and *(b)* a cumulative assessment of the effects of the imports is appropriate in light of the conditions of competition between the imported products and the conditions of competition between the imported products and the like domestic product.

15.4 The examination of the impact of the subsidized imports on the domestic industry shall include an evaluation of all relevant economic factors and indices having a bearing on the state of the industry, including actual and potential decline in output, sales, market share, profits, productivity, return on investments, or utilization of capacity; factors affecting domestic prices; actual and potential negative effects on cash flow, inventories, employment, wages, growth, ability to raise capital or investments and, in the case of agriculture, whether there has been an increased burden on government support programmes. This list is not exhaustive, nor can one or several of these factors necessarily give decisive guidance.

15.5 It must be demonstrated that the subsidized imports are, through the effects[47] of subsidies, causing injury within the meaning of this Agreement. The demonstration of a causal relationship between the subsidized imports and the injury to the domestic industry shall be based on an examination of all relevant evidence before the authorities. The authorities shall also examine any known factors other than the subsidized imports which at the same time are injuring the domestic industry, and the injuries caused by these other factors must not be attributed to the subsidized imports. Factors which may be relevant in this respect include, *inter alia*, the volumes and prices of non-subsidized imports of the product in question, contraction in demand or changes in the patterns of consumption, trade restrictive practices of and competition between the foreign and domestic producers, developments in technology and the export performance and productivity of the domestic industry.

15.6 The effect of the subsidized imports shall be assessed in relation to the domestic production of the like product when available data permit the separate identification of that production on the basis of such criteria as the production process, producers' sales and profits. If such separate identification of that production is not possible, the effects of the subsidized imports shall be assessed by the examination of the production of the narrowest group or range of products, which includes the like product, for which the necessary information can be provided.

15.7 A determination of a threat of material injury shall be based on facts and not merely on allegation, conjecture or remote possibility. The change in circumstances which would create a situation in which the subsidy would cause injury must be clearly foreseen and imminent. In making a determination regarding the existence of a threat of material injury, the investigating authorities should consider, *inter alia*, such factors as:

(i) nature of the subsidy or subsidies in question and the trade effects likely to arise therefrom;
(ii) a significant rate of increase of subsidized imports into the domestic market indicating the likelihood of substantially increased importation;
(iii) sufficient freely disposable, or an imminent, substantial increase in, capacity of the exporter indicating the likelihood of substantially increased subsidized exports to the importing Member's market, taking into account the availability of other export markets to absorb any additional exports;
(iv) whether imports are entering at prices that will have a significant depressing or suppressing effect on domestic prices, and would likely increase demand for further imports; and
(v) inventories of the product being investigated.

No one of these factors by itself can necessarily give decisive guidance but the totality of the factors considered must lead to the conclusion that further subsidized exports are imminent and that, unless protective action is taken, material injury would occur.

15.8 With respect to cases where injury is threatened by subsidized imports, the application of countervailing measures shall be considered and decided with special care.

Article 16

Definition of Domestic Industry

16.1 For the purposes of this Agreement, the term „domestic industry" shall, except as provided in paragraph 2, be interpreted as referring to the domestic producers as a whole of the like products or to those of them whose collective output of the products constitutes a major proportion of the total domestic production of those products,

[47] As set forth in paragraphs 2 and 4.

except that when producers are related[48] to the exporters or importers or are themselves importers of the allegedly subsidized product or a like product from other countries, the term „domestic industry" may be interpreted as referring to the rest of the producers.

16.2. In exceptional circumstances, the territory of a Member may, for the production in question, be divided into two or more competitive markets and the producers within each market may be regarded as a separate industry if *(a)* the producers within such market sell all or almost all of their production of the product in question in that market, and *(b)* the demand in that market is not to any substantial degree supplied by producers of the product in question located elsewhere in the territory. In such circumstances, injury may be found to exist even where a major portion of the total domestic industry is not injured, provided there is a concentration of subsidized imports into such an isolated market and provided further that the subsidized imports are causing injury to the producers of all or almost all of the production within such market.

16.3 When the domestic industry has been interpreted as referring to the producers in a certain area, i.e. a market as defined in paragraph 2, countervailing duties shall be levied only on the products in question consigned for final consumption to that area. When the constitutional law of the importing Member does not permit the levying of countervailing duties on such a basis, the importing Member may levy the countervailing duties without limitation only if *(a)* the exporters shall have been given an opportunity to cease exporting at subsidized prices to the area concerned or otherwise give assurances pursuant to Article 18, and adequate assurances in this regard have not been promptly given, and *(b)* such duties cannot be levied only on products of specific producers which supply the area in question.

16.4 Where two or more countries have reached under the provisions of paragraph 8(a) of Article XXIV of GATT 1994 such a level of integration that they have the characteristics of a single, unified market, the industry in the entire area of integration shall be taken to be the domestic industry referred to in paragraphs 1 and 2.

16.5 The provisions of paragraph 6 of Article 15 shall be applicable to this Article.

Article 17

Provisional Measures

17.1 Provisional measures may be applied only if:

(a) an investigation has been initiated in accordance with the provisions of Article 11, a public notice has been given to that effect and interested Members and interested parties have been given adequate opportunities to submit information and make comments;

(b) a preliminary affirmative determination has been made that a subsidy exists and that there is injury to a domestic industry caused by subsidized imports; and

(c) the authorities concerned judge such measures necessary to prevent injury being caused during the investigation.

17.2 Provisional measures may take the form of provisional countervailing duties guaranteed by cash deposits or bonds equal to the amount of the provisionally calculated amount of subsidization.

17.3 Provisional measures shall not be applied sooner than 60 days from the date of initiation of the investigation.

17.4 The application of provisional measures shall be limited to as short a period as possible, not exceeding four months.

17.5 The relevant provisions of Article 19 shall be followed in the application of provisional measures.

Article 18

Undertakings

18.1 Proceedings may[49] be suspended or terminated without the imposition of provisional measures or countervailing duties upon receipt of satisfactory voluntary undertakings under which:

(a) the government of the exporting Member agrees to eliminate or limit the subsidy or take other measures concerning its effects; or

(b) the exporter agrees to revise its prices so that the investigating authorities are satisfied that the injurious effect of the subsidy is eliminated. Price increases under such undertakings shall not be higher than necessary to

[48] For the purpose of this paragraph, producers shall be deemed to be related to exporters or importers only if *(a)* one of them directly or indirectly controls the other; or *(b)* both of them are directly or indirectly controlled by a third person; or *(c)* together they directly or indirectly control a third person, provided that there are grounds for believing or suspecting that the effect of the relationship is such as to cause the producer concerned to behave differently from non-related producers. For the purpose of this paragraph, one shall be deemed to control another when the former is legally or operationally in a position to exercise restraint or direction over the latter.

[49] The word „may" shall not be interpreted to allow the simultaneous continuation of proceedings with the implementation of undertakings, except as provided in paragraph 4.

eliminate the amount of the subsidy. It is desirable that the price increases be less than the amount of the subsidy if such increases would be adequate to remove the injury to the domestic industry.

18.2 Undertakings shall not be sought or accepted unless the authorities of the importing Member have made a preliminary affirmative determination of subsidization and injury caused by such subsidization and, in case of undertakings from exporters, have obtained the consent of the exporting Member.

18.3 Undertakings offered need not be accepted if the authorities of the importing Member consider their acceptance impractical, for example if the number of actual or potential exporters is too great, or for other reasons, including reasons of general policy. Should the case arise and where practicable, the authorities shall provide to the exporter the reasons which have led them to consider acceptance of an undertaking as inappropriate, and shall, to the extent possible, give the exporter an opportunity to make comments thereon.

18.4 If an undertaking is accepted, the investigation of subsidization and injury shall nevertheless be completed if the exporting Member so desires or the importing Member so decides. In such a case, if a negative determination of subsidization or injury is made, the undertaking shall automatically lapse, except in cases where such a determination is due in large part to the existence of an undertaking. In such cases, the authorities concerned may require that an undertaking be maintained for a reasonable period consistent with the provisions of this Agreement. In the event that an affirmative determination of subsidization and injury is made, the undertaking shall continue consistent with its terms and the provisions of this Agreement.

18.5 Price undertakings may be suggested by the authorities of the importing Member, but no exporter shall be forced to enter into such undertakings. The fact that governments or exporters do not offer such undertakings, or do not accept an invitation to do so, shall in no way prejudice the consideration of the case. However, the authorities are free to determine that a threat of injury is more likely to be realized if the subsidized imports continue.

18.6 Authorities of an importing Member may require any government or exporter from whom an undertaking has been accepted to provide periodically information relevant to the fulfilment of such an undertaking, and to permit verification of pertinent data. In case of violation of an undertaking, the authorities of the importing Member may take, under this Agreement in conformity with its provisions, expeditious actions which may constitute immediate application of provisional measures using the best information available. In such cases, definitive duties may be levied in accordance with this Agreement on products entered for consumption not more than 90 days before the application of such provisional measures, except that any such retroactive assessment shall not apply to imports entered before the violation of the undertaking.

Article 19

Imposition and Collection of Countervailing Duties

19.1 If, after reasonable efforts have been made to complete consultations, a Member makes a final determination of the existence and amount of the subsidy and that, through the effects of the subsidy, the subsidized imports are causing injury, it may impose a countervailing duty in accordance with the provisions of this Article unless the subsidy or subsidies are withdrawn.

19.2 The decision whether or not to impose a countervailing duty in cases where all requirements for the imposition have been fulfilled, and the decision whether the amount of the countervailing duty to be imposed shall be the full amount of the subsidy or less, are decisions to be made by the authorities of the importing Member. It is desirable that the imposition should be permissive in the territory of all Members, that the duty should be less than the total amount of the subsidy if such lesser duty would be adequate to remove the injury to the domestic industry, and that procedures should be established which would allow the authorities concerned to take due account of representations made by domestic interested parties[50] whose interests might be adversely affected by the imposition of a countervailing duty.

19.3 When a countervailing duty is imposed in respect of any product, such countervailing duty shall be levied, in the appropriate amounts in each case, on a non-discriminatory basis on imports of such product from all sources found to be subsidized and causing injury, except as to imports from those sources which have renounced any subsidies in question or from which undertakings under the terms of this Agreement have been accepted. Any exporter whose exports are subject to a definitive countervailing duty but who was not actually investigated for reasons other than a refusal to cooperate, shall be entitled to an expedited review in order that the investigating authorities promptly establish an individual countervailing duty rate for that exporter.

19.4 No countervailing duty shall be levied[51] on any imported product in excess of the amount of the subsidy found to exist, calculated in terms of subsidization per unit of the subsidized and exported product.

[50] For the purpose of this paragraph, the term „domestic interested parties“ shall include consumers and industrial users of the imported product subject to investigation.

[51] As used in this Agreement „levy“ shall mean the definitive or final legal assessment or collection of a duty or tax.

Article 20

Retroactivity

20.1 Provisional measures and countervailing duties shall only be applied to products which enter for consumption after the time when the decision under paragraph 1 of Article 17 and paragraph 1 of Article 19, respectively, enters into force, subject to the exceptions set out in this Article.

20.2 Where a final determination of injury (but not of a threat thereof or of a material retardation of the establishment of an industry) is made or, in the case of a final determination of a threat of injury, where the effect of the subsidized imports would, in the absence of the provisional measures, have led to a determination of injury, countervailing duties may be levied retroactively for the period for which provisional measures, if any, have been applied.

20.3 If the definitive countervailing duty is higher than the amount guaranteed by the cash deposit or bond, the difference shall not be collected. If the definitive duty is less than the amount guaranteed by the cash deposit or bond, the excess amount shall be reimbursed or the bond released in an expeditious manner.

20.4 Except as provided in paragraph 2, where a determination of threat of injury or material retardation is made (but no injury has yet occurred) a definitive countervailing duty may be imposed only from the date of the determination of threat of injury or material retardation, and any cash deposit made during the period of the application of provisional measures shall be refunded and any bonds released in an expeditious manner.

20.5 Where a final determination is negative, any cash deposit made during the period of the application of provisional measures shall be refunded and any bonds released in an expeditious manner.

20.6 In critical circumstances where for the subsidized product in question the authorities find that injury which is difficult to repair is caused by massive imports in a relatively short period of a product benefiting from subsidies paid or bestowed inconsistently with the provisions of GATT 1994 and of this Agreement and where it is deemed necessary, in order to preclude the recurrence of such injury, to assess countervailing duties retroactively on those imports, the definitive countervailing duties may be assessed on imports which were entered for consumption not more than 90 days prior to the date of application of provisional measures.

Article 21

Duration and Review of Countervailing Duties and Undertakings

21.1 A countervailing duty shall remain in force only as long as and to the extent necessary to counteract subsidization which is causing injury.

21.2 The authorities shall review the need for the continued imposition of the duty, where warranted, on their own initiative or, provided that a reasonable period of time has elapsed since the imposition of the definitive countervailing duty, upon request by any interested party which submits positive information substantiating the need for a review. Interested parties shall have the right to request the authorities to examine whether the continued imposition of the duty is necessary to offset subsidization, whether the injury would be likely to continue or recur if the duty were removed or varied, or both. If, as a result of the review under this paragraph, the authorities determine that the countervailing duty is no longer warranted, it shall be terminated immediately.

21.3 Notwithstanding the provisions of paragraphs 1 and 2, any definitive countervailing duty shall be terminated on a date not later than five years from its imposition (or from the date of the most recent review under paragraph 2 if that review has covered both subsidization and injury, or under this paragraph), unless the authorities determine, in a review initiated before that date on their own initiative or upon a duly substantiated request made by or on behalf of the domestic industry within a reasonable period of time prior to that date, that the expiry of the duty would be likely to lead to continuation or recurrence of subsidization and injury.[52] The duty may remain in force pending the outcome of such a review.

21.4 The provisions of Article 12 regarding evidence and procedure shall apply to any review carried out under this Article. Any such review shall be carried out expeditiously and shall normally be concluded within 12 months of the date of initiation of the review.

21.5 The provisions of this Article shall apply *mutatis mutandis* to undertakings accepted under Article 18.

[52] When the amount of the countervailing duty is assessed on a retrospective basis, a finding in the most recent assessment proceeding that no duty is to be levied shall not by itself require the authorities to terminate the definitive duty.

Article 22

Public Notice and Explanation of Determinations

22.1 When the authorities are satisfied that there is sufficient evidence to justify the initiation of an investigation pursuant to Article 11, the Member or Members the products of which are subject to such investigation and other interested parties known to the investigating authorities to have an interest therein shall be notified and a public notice shall be given.

22.2 A public notice of the initiation of an investigation shall contain, or otherwise make available through a separate report[53], adequate information on the following:

(i) the name of the exporting country or countries and the product involved;
(ii) the date of initiation of the investigation;
(iii) a description of the subsidy practice or practices to be investigated;
(iv) a summary of the factors on which the allegation of injury is based;
(v) the address to which representations by interested Members and interested parties should be directed; and
(vi) the time-limits allowed to interested Members and interested parties for making their views known.

22.3 Public notice shall be given of any preliminary or final determination, whether affirmative or negative, of any decision to accept an undertaking pursuant to Article 18, of the termination of such an undertaking, and of the termination of a definitive countervailing duty. Each such notice shall set forth, or otherwise make available through a separate report, in sufficient detail the findings and conclusions reached on all issues of fact and law considered material by the investigating authorities. All such notices and reports shall be forwarded to the Member or Members the products of which are subject to such determination or undertaking and to other interested parties known to have an interest therein.

22.4 A public notice of the imposition of provisional measures shall set forth, or otherwise make available through a separate report, sufficiently detailed explanations for the preliminary determinations on the existence of a subsidy and injury and shall refer to the matters of fact and law which have led to arguments being accepted or rejected. Such a notice or report shall, due regard being paid to the requirement for the protection of confidential information, contain in particular:

(i) the names of the suppliers or, when this is impracticable, the supplying countries involved;
(ii) a description of the product which is sufficient for customs purposes;
(iii) the amount of subsidy established and the basis on which the existence of a subsidy has been determined;
(iv) considerations relevant to the injury determination as set out in Article 15;
(v) the main reasons leading to the determination.

22.5 A public notice of conclusion or suspension of an investigation in the case of an affirmative determination providing for the imposition of a definitive duty or the acceptance of an undertaking shall contain, or otherwise make available through a separate report, all relevant information on the matters of fact and law and reasons which have led to the imposition of final measures or the acceptance of an undertaking, due regard being paid to the requirement for the protection of confidential information. In particular, the notice or report shall contain the information described in paragraph 4, as well as the reasons for the acceptance or rejection of relevant arguments or claims made by interested Members and by the exporters and importers.

22.6 A public notice of the termination or suspension of an investigation following the acceptance of an undertaking pursuant to Article 18 shall include, or otherwise make available through a separate report, the non-confidential part of this undertaking.

22.7 The provisions of this Article shall apply *mutatis mutandis* to the initiation and completion of reviews pursuant to Article 21 and to decisions under Article 20 to apply duties retroactively.

Article 23

Judicial Review

Each Member whose national legislation contains provisions on countervailing duty measures shall maintain judicial, arbitral or administrative tribunals or procedures for the purpose, *inter alia*, of the prompt review of administrative actions relating to final determinations and reviews of determinations within the meaning of Article 21. Such tribunals or procedures shall be independent of the authorities responsible for the determination or review in question, and shall provide all interested parties who participated in the administrative proceeding and are directly and individually affected by the administrative actions with access to review.

[53] Where authorities provide information and explanations under the provisions of this Article in a separate report, they shall ensure that such report is readily available to the public.

PART VI: INSTITUTIONS

Article 24

Committee on Subsidies and Countervailing Measures and Subsidiary Bodies

24.1 There is hereby established a Committee on Subsidies and Countervailing Measures composed of representatives from each of the Members. The Committee shall elect its own Chairman and shall meet not less than twice a year and otherwise as envisaged by relevant provisions of this Agreement at the request of any Member. The Committee shall carry out responsibilities as assigned to it under this Agreement or by the Members and it shall afford Members the opportunity of consulting on any matter relating to the operation of the Agreement or the furtherance of its objectives. The WTO Secretariat shall act as the secretariat to the Committee.

24.2 The Committee may set up subsidiary bodies as appropriate.

24.3 The Committee shall establish a Permanent Group of Experts composed of five independent persons, highly qualified in the fields of subsidies and trade relations. The experts will be elected by the Committee and one of them will be replaced every year. The PGE may be requested to assist a panel, as provided for in paragraph 5 of Article 4. The Committee may also seek an advisory opinion on the existence and nature of any subsidy.

24.4 The PGE may be consulted by any Member and may give advisory opinions on the nature of any subsidy proposed to be introduced or currently maintained by that Member. Such advisory opinions will be confidential and may not be invoked in proceedings under Article 7.

24.5 In carrying out their functions, the Committee and any subsidiary bodies may consult with and seek information from any source they deem appropriate. However, before the Committee or a subsidiary body seeks such information from a source within the jurisdiction of a Member, it shall inform the Member involved.

PART VII: NOTIFICATION AND SURVEILLANCE

Article 25

Notifications

25.1 Members agree that, without prejudice to the provisions of paragraph 1 of Article XVI of GATT 1994, their notifications of subsidies shall be submitted not later than 30 June of each year and shall conform to the provisions of paragraphs 2 through 6.

25.2 Members shall notify any subsidy as defined in paragraph 1 of Article 1, which is specific within the meaning of Article 2, granted or maintained within their territories.

25.3 The content of notifications should be sufficiently specific to enable other Members to evaluate the trade effects and to understand the operation of notified subsidy programmes. In this connection, and without prejudice to the contents and form of the questionnaire on subsidies[54], Members shall ensure that their notifications contain the following information:

(i) form of a subsidy (i.e. grant, loan, tax concession, etc.);
(ii) subsidy per unit or, in cases where this is not possible, the total amount or the annual amount budgeted for that subsidy (indicating, if possible, the average subsidy per unit in the previous year);
(iii) policy objective and/or purpose of a subsidy;
(iv) duration of a subsidy and/or any other time-limits attached to it;
(v) statistical data permitting an assessment of the trade effects of a subsidy.

25.4 Where specific points in paragraph 3 have not been addressed in a notification, an explanation shall be provided in the notification itself.

25.5 If subsidies are granted to specific products or sectors, the notifications should be organized by product or sector.

25.6 Members which consider that there are no measures in their territories requiring notification under paragraph 1 of Article XVI of GATT 1994 and this Agreement shall so inform the Secretariat in writing.

25.7 Members recognize that notification of a measure does not prejudge either its legal status under GATT 1994 and this Agreement, the effects under this Agreement, or the nature of the measure itself.

25.8 Any Member may, at any time, make a written request for information on the nature and extent of any subsidy granted or maintained by another Member (including any subsidy referred to in Part IV), or for an

[54] The Committee shall establish a Working Party to review the contents and form of the questionnaire as contained in BISD 9S/193-194.

explanation of the reasons for which a specific measure has been considered as not subject to the requirement of notification.

25.9 Members so requested shall provide such information as quickly as possible and in a comprehensive manner, and shall be ready, upon request, to provide additional information to the requesting Member. In particular, they shall provide sufficient details to enable the other Member to assess their compliance with the terms of this Agreement. Any Member which considers that such information has not been provided may bring the matter to the attention of the Committee.

25.10 Any Member which considers that any measure of another Member having the effects of a subsidy has not been notified in accordance with the provisions of paragraph 1 of Article XVI of GATT 1994 and this Article may bring the matter to the attention of such other Member. If the alleged subsidy is not thereafter notified promptly, such Member may itself bring the alleged subsidy in question to the notice of the Committee.

25.11 Members shall report without delay to the Committee all preliminary or final actions taken with respect to countervailing duties. Such reports shall be available in the Secretariat for inspection by other Members. Members shall also submit, on a semi-annual basis, reports on any countervailing duty actions taken within the preceding six months. The semi-annual reports shall be submitted on an agreed standard form.

25.12 Each Member shall notify the Committee *(a)* which of its authorities are competent to initiate and conduct investigations referred to in Article 11 and *(b)* its domestic procedures governing the initiation and conduct of such investigations.

Article 26

Surveillance

26.1 The Committee shall examine new and full notifications submitted under paragraph 1 of Article XVI of GATT 1994 and paragraph 1 of Article 25 of this Agreement at special sessions held every third year. Notifications submitted in the intervening years (updating notifications) shall be examined at each regular meeting of the Committee.

26.2 The Committee shall examine reports submitted under paragraph 11 of Article 25 at each regular meeting of the Committee.

PART VIII: DEVELOPING COUNTRY MEMBERS

Article 27

Special and Differential Treatment of Developing Country Members

27.1 Members recognize that subsidies may play an important role in economic development programmes of developing country Members.

27.2 The prohibition of paragraph 1(a) of Article 3 shall not apply to:

(a) developing country Members referred to in Annex VII,

(b) other developing country Members for a period of eight years from the date of entry into force of the WTO Agreement, subject to compliance with the provisions in paragraph 4.

27.3 The prohibition of paragraph 1(b) of Article 3 shall not apply to developing country Members for a period of five years, and shall not apply to least developed country Members for a period of eight years, from the date of entry into force of the WTO Agreement.

27.4 Any developing country Member referred to in paragraph 2(b) shall phase out its export subsidies within the eight-year period, preferably in a progressive manner. However, a developing country Member shall not increase the level of its export subsidies[55], and shall eliminate them within a period shorter than that provided for in this paragraph when the use of such export subsidies is inconsistent with its development needs. If a developing country Member deems it necessary to apply such subsidies beyond the 8-year period, it shall not later than one year before the expiry of this period enter into consultation with the Committee, which will determine whether an extension of this period is justified, after examining all the relevant economic, financial and development needs of the developing country Member in question. If the Committee determines that the extension is justified, the developing country Member concerned shall hold annual consultations with the Committee to determine the necessity of maintaining the subsidies. If no such determination is made by the Committee, the developing country Member shall phase out the remaining export subsidies within two years from the end of the last authorized period.

27.5 A developing country Member which has reached export competitiveness in any given product shall phase

[55] For a developing country Member not granting export subsidies as of the date of entry into force of the WTO Agreement, this paragraph shall apply on the basis of the level of export subsidies granted in 1986.

out its export subsidies for such product(s) over a period of two years. However, for a developing country Member which is referred to in Annex VII and which has reached export competitiveness in one or more products, export subsidies on such products shall be gradually phased out over a period of eight years.

27.6 Export competitiveness in a product exists if a developing country Member's exports of that product have reached a share of at least 3.25 per cent in world trade of that product for two consecutive calendar years. Export competitiveness shall exist either *(a)* on the basis of notification by the developing country Member having reached export competitiveness, or *(b)* on the basis of a computation undertaken by the Secretariat at the request of any Member. For the purpose of this paragraph, a product is defined as a section heading of the Harmonized System Nomenclature. The Committee shall review the operation of this provision five years from the date of the entry into force of the WTO Agreement.

27.7 The provisions of Article 4 shall not apply to a developing country Member in the case of export subsidies which are in conformity with the provisions of paragraphs 2 through 5. The relevant provisions in such a case shall be those of Article 7.

27.8 There shall be no presumption in terms of paragraph 1 of Article 6 that a subsidy granted by a developing country Member results in serious prejudice, as defined in this Agreement. Such serious prejudice, where applicable under the terms of paragraph 9, shall be demonstrated by positive evidence, in accordance with the provisions of paragraphs 3 through 8 of Article 6.

27.9 Regarding actionable subsidies granted or maintained by a developing country Member other than those referred to in paragraph 1 of Article 6, action may not be authorized or taken under Article 7 unless nullification or impairment of tariff concessions or other obligations under GATT 1994 is found to exist as a result of such a subsidy, in such a way as to displace or impede imports of a like product of another Member into the market of the subsidizing developing country Member or unless injury to a domestic industry in the market of an importing Member occurs.

27.10 Any countervailing duty investigation of a product originating in a developing country Member shall be terminated as soon as the authorities concerned determine that:

(a) the overall level of subsidies granted upon the product in question does not exceed 2 per cent of its value calculated on a per unit basis; or

(b) the volume of the subsidized imports represents less than 4 per cent of the total imports of the like product in the importing Member, unless imports from developing country Members whose individual shares of total imports represent less than 4 per cent collectively account for more than 9 per cent of the total imports of the like product in the importing Member.

27.11 For those developing country Members within the scope of paragraph 2(b) which have eliminated export subsidies prior to the expiry of the period of eight years from the date of entry into force of the WTO Agreement, and for those developing country Members referred to in Annex VII, the number in paragraph 10(a) shall be 3 per cent rather than 2 per cent. This provision shall apply from the date that the elimination of export subsidies is notified to the Committee, and for so long as export subsidies are not granted by the notifying developing country Member. This provision shall expire eight years from the date of entry into force of the WTO Agreement.

27.12 The provisions of paragraphs 10 and 11 shall govern any determination of *de minimis* under paragraph 3 of Article 15.

27.13 The provisions of Part III shall not apply to direct forgiveness of debts, subsidies to cover social costs, in whatever form, including relinquishment of government revenue and other transfer of liabilities when such subsidies are granted within and directly linked to a privatization programme of a developing country Member, provided that both such programme and the subsidies involved are granted for a limited period and notified to the Committee and that the programme results in eventual privatization of the enterprise concerned.

27.14 The Committee shall, upon request by an interested Member, undertake a review of a specific export subsidy practice of a developing country Member to examine whether the practice is in conformity with its development needs.

27.15 The Committee shall, upon request by an interested developing country Member, undertake a review of a specific countervailing measure to examine whether it is consistent with the provisions of paragraphs 10 and 11 as applicable to the developing country Member in question.

PART IX: TRANSITIONAL ARRANGEMENTS

Article 28

Existing Programmes

28.1 Subsidy programmes which have been established within the territory of any Member before the date on

which such a Member signed the WTO Agreement and which are inconsistent with the provisions of this Agreement shall be:

(a) notified to the Committee not later than 90 days after the date of entry into force of the WTO Agreement for such Member; and

(b) brought into conformity with the provisions of this Agreement within three years of the date of entry into force of the WTO Agreement for such Member and until then shall not be subject to Part II.

28.2 No Member shall extend the scope of any such programme, nor shall such a programme be renewed upon its expiry.

Article 29

Transformation into a Market Economy

29.1 Members in the process of transformation from a centrally-planned into a market, free-enterprise economy may apply programmes and measures necessary for such a transformation.

29.2 For such Members, subsidy programmes falling within the scope of Article 3, and notified according to paragraph 3, shall be phased out or brought into conformity with Article 3 within a period of seven years from the date of entry into force of the WTO Agreement. In such a case, Article 4 shall not apply. In addition during the same period:

(a) Subsidy programmes falling within the scope of paragraph 1(d) of Article 6 shall not be actionable under Article 7;

(b) With respect to other actionable subsidies, the provisions of paragraph 9 of Article 27 shall apply.

29.3 Subsidy programmes falling within the scope of Article 3 shall be notified to the Committee by the earliest practicable date after the date of entry into force of the WTO Agreement. Further notifications of such subsidies may be made up to two years after the date of entry into force of the WTO Agreement.

29.4 In exceptional circumstances Members referred to in paragraph 1 may be given departures from their notified programmes and measures and their time-frame by the Committee if such departures are deemed necessary for the process of transformation.

PART X: DISPUTE SETTLEMENT

Article 30

The provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding shall apply to consultations and the settlement of disputes under this Agreement, except as otherwise specifically provided herein.

PART XI: FINAL PROVISIONS

Article 31

Provisional Application

The provisions of paragraph 1 of Article 6 and the provisions of Article 8 and Article 9 shall apply for a period of five years, beginning with the date of entry into force of the WTO Agreement. Not later than 180 days before the end of this period, the Committee shall review the operation of those provisions, with a view to determining whether to extend their application, either as presently drafted or in a modified form, for a further period.

Article 32

Other Final Provisions

32.1 No specific action against a subsidy of another Member can be taken except in accordance with the provisions of GATT 1994, as interpreted by this Agreement.[56]

32.2 Reservations may not be entered in respect of any of the provisions of this Agreement without the consent of the other Members.

32.3 Subject to paragraph 4, the provisions of this Agreement shall apply to investigations, and reviews of existing measures, initiated pursuant to applications which have been made on or after the date of entry into force for a Member of the WTO Agreement.

[56] This paragraph is not intended to preclude action under other relevant provisions of GATT 1994, where appropriate.

32.4 For the purposes of paragraph 3 of Article 21, existing countervailing measures shall be deemed to be imposed on a date not later than the date of entry into force for a Member of the WTO Agreement, except in cases in which the domestic legislation of a Member in force at that date already included a clause of the type provided for in that paragraph.

32.5 Each Member shall take all necessary steps, of a general or particular character, to ensure, not later than the date of entry into force of the WTO Agreement for it, the conformity of its laws, regulations and administrative procedures with the provisions of this Agreement as they may apply to the Member in question.

32.6 Each Member shall inform the Committee of any changes in its laws and regulations relevant to this Agreement and in the administration of such laws and regulations.

32.7 The Committee shall review annually the implementation and operation of this Agreement, taking into account the objectives thereof. The Committee shall inform annually the Council for Trade in Goods of developments during the period covered by such reviews.

32.8 The Annexes to this Agreement constitute an integral part thereof.

ANNEX I

ILLUSTRATIVE LIST OF EXPORT SUBSIDIES

(a) The provision by governments of direct subsidies to a firm or an industry contingent upon export performance.

(b) Currency retention schemes or any similar practices which involve a bonus on exports.

(c) Internal transport and freight charges on export shipments, provided or mandated by governments, on terms more favourable than for domestic shipments.

(d) The provision by governments or their agencies either directly or indirectly through government-mandated schemes, of imported or domestic products or services for use in the production of exported goods, on terms or conditions more favourable than for provision of like or directly competitive products or services for use in the production of goods for domestic consumption, if (in the case of products) such terms or conditions are more favourable than those commercially available[57] on world markets to their exporters.

(e) The full or partial exemption remission, or deferral specifically related to exports, of direct taxes[58] or social welfare charges paid or payable by industrial or commercial enterprises.[59]

(f) The allowance of special deductions directly related to exports or export performance, over and above those granted in respect to production for domestic consumption, in the calculation of the base on which direct taxes are charged.

(g) The exemption or remission, in respect of the production and distribution of exported products, of indirect taxes 58 in excess of those levied in respect of the production and distribution of like products when sold for domestic consumption.

(h) The exemption, remission or deferral of prior-stage cumulative indirect taxes[58] on goods or services used in the production of exported products in excess of the exemption, remission or deferral of like prior-stage cumulative indirect taxes on goods or services used in the production of like products when sold for domestic consumption; provided, however, that prior-stage cumulative indirect taxes may be exempted, remitted or deferred on exported products even when not exempted, remitted or deferred on like products when sold for domestic consumption, if the prior-stage cumulative indirect taxes are levied on inputs that are consumed in the production of the exported product (making normal allowance for waste).[60] This item shall be interpreted in accordance with the guidelines on consumption of inputs in the production process contained in Annex II.

(i) The remission or drawback of import charges[58] in excess of those levied on imported inputs that are consumed in the production of the exported product (making normal allowance for waste); provided, however, that in particular cases a firm may use a quantity of home market inputs equal to, and having the same quality and characteristics as, the imported inputs as a substitute for them in order to benefit from this provision if the import and the corresponding export operations both occur within a reasonable time period, not to exceed two years. This item shall be interpreted in accordance with the guidelines on consumption of inputs in the production process contained in Annex II and the guidelines in the determination of substitution drawback systems as export subsidies contained in Annex III.

(j) The provision by governments (or special institutions controlled by governments) of export credit guarantee or insurance programmes, of insurance or guarantee programmes against increases in the cost of exported

[57] The term „commercially available“ means that the choice between domestic and imported products is unrestricted and depends only on commercial considerations.

[58] For the purpose of this Agreement:
The term „direct taxes“ shall mean taxes on wages, profits, interests, rents, royalties, and all other forms of income, and taxes on the ownership of real property;
The term „import charges“ shall mean tariffs, duties, and other fiscal charges not elsewhere enumerated in this note that are levied on imports;
The term „indirect taxes“ shall mean sales, excise, turnover, value added, franchise, stamp, transfer, inventory and equipment taxes, border taxes and all taxes other than direct taxes and import charges;
„Prior-stage“ indirect taxes are those levied on goods or services used directly or indirectly in making the product;
„Cumulative“ indirect taxes are multi-staged taxes levied where there is no mechanism for subsequent crediting of the tax if the goods or services subject to tax at one stage of production are used in a succeeding stage of production;
„Remission“ of taxes includes the refund or rebate of taxes;
„Remission or drawback“ includes the full or partial exemption or deferral of import charges.

[59] The Members recognize that deferral need not amount to an export subsidy where, for example, appropriate interest charges are collected. The Members reaffirm the principle that prices for goods in transactions between exporting enterprises and foreign buyers under their or under the same control should for tax purposes be the prices which would be charged between independent enterprises acting at arm's length. Any Member may draw the attention of another Member to administrative or other practices which may contravene this principle and which result in a significant saving of direct taxes in export transactions. In such circumstances the Members shall normally attempt to resolve their differences using the facilities of existing bilateral tax treaties or other specific international mechanisms, without prejudice to the rights and obligations of Members under GATT 1994, including the right of consultation created in the preceding sentence.
Paragraph (e) is not intended to limit a Member from taking measures to avoid the double taxation of foreign-source income earned by its enterprises or the enterprises of another Member.

[60] Paragraph (h) does not apply to value-added tax systems and border-tax adjustment in lieu thereof; the problem of the excessive remission of value-added taxes is exclusively covered by paragraph (g).

products or of exchange risk programmes, at premium rates which are inadequate to cover the long-term operating costs and losses of the programmes.

(k) The grant by governments (or special institutions controlled by and/or acting under the authority of governments) of export credits at rates below those which they actually have to pay for the funds so employed (or would have to pay if they borrowed on international capital markets in order to obtain funds of the same maturity and other credit terms and denominated in the same currency as the export credit), or the payment by them of all or part of the costs incurred by exporters or financial institutions in obtaining credits, in so far as they are used to secure a material advantage in the field of export credit terms.

Provided, however, that if a Member is a party to an international undertaking on official export credits to which at least twelve original Members to this Agreement are parties as of 1 January 1979 (or a successor undertaking which has been adopted by those original Members), or if in practice a Member applies the interest rates provisions of the relevant undertaking, an export credit practice which is in conformity with those provisions shall not be considered an export subsidy prohibited by this Agreement.

(l) Any other charge on the public account constituting an export subsidy in the sense of Article XVI of GATT 1994.

ANNEX II

GUIDELINES ON CONSUMPTION OF INPUTS IN THE PRODUCTION PROCESS[61]

I

1. Indirect tax rebate schemes can allow for exemption, remission or deferral of prior-stage cumulative indirect taxes levied on inputs that are consumed in the production of the exported product (making normal allowance for waste). Similarly, drawback schemes can allow for the remission or drawback of import charges levied on inputs that are consumed in the production of the exported product (making normal allowance for waste).

2. The Illustrative List of Export Subsidies in Annex I of this Agreement makes reference to the term „inputs that are consumed in the production of the exported product" in paragraphs (h) and (i). Pursuant to paragraph (h), indirect tax rebate schemes can constitute an export subsidy to the extent that they result in exemption, remission or deferral of prior-stage cumulative indirect taxes in excess of the amount of such taxes actually levied on inputs that are consumed in the production of the exported product. Pursuant to paragraph (i), drawback schemes can constitute an export subsidy to the extent that they result in a remission or drawback of import charges in excess of those actually levied on inputs that are consumed in the production of the exported product. Both paragraphs stipulate that normal allowance for waste must be made in findings regarding consumption of inputs in the production of the exported product. Paragraph (i) also provides for substitution, where appropriate.

II

In examining whether inputs are consumed in the production of the exported product, as part of a countervailing duty investigation pursuant to this Agreement, investigating authorities should proceed on the following basis:

1. Where it is alleged that an indirect tax rebate scheme, or a drawback scheme, conveys a subsidy by reason of over-rebate or excess drawback of indirect taxes or import charges on inputs consumed in the production of the exported product, the investigating authorities should first determine whether the government of the exporting Member has in place and applies a system or procedure to confirm which inputs are consumed in the production of the exported product and in what amounts. Where such a system or procedure is determined to be applied, the investigating authorities should then examine the system or procedure to see whether it is reasonable, effective for the purpose intended, and based on generally accepted commercial practices in the country of export. The investigating authorities may deem it necessary to carry out, in accordance with paragraph 6 of Article 12, certain practical tests in order to verify information or to satisfy themselves that the system or procedure is being effectively applied.

2. Where there is no such system or procedure, where it is not reasonable, or where it is instituted and considered reasonable but is found not to be applied or not to be applied effectively, a further examination by the exporting Member based on the actual inputs involved would need to be carried out in the context of determining whether an excess payment occurred. If the investigating authorities deemed it necessary, a further examination would be carried out in accordance with paragraph 1.

3. Investigating authorities should treat inputs as physically incorporated if such inputs are used in the production process and are physically present in the product exported. The Members note that an input need not be present in the final product in the same form in which it entered the production process.

4. In determining the amount of a particular input that is consumed in the production of the exported product, a „normal allowance for waste" should be taken into account, and such waste should be treated as consumed in the production of the exported product. The term „waste" refers to that portion of a given input which does not serve an independent function in the production process, is not consumed in the production of the exported product (for reasons such as inefficiencies) and is not recovered, used or sold by the same manufacturer.

5. The investigating authority's determination of whether the claimed allowance for waste is „normal" should take into account the production process, the average experience of the industry in the country of export, and other technical factors, as appropriate. The investigating authority should bear in mind that an important question is whether the authorities in the exporting Member have reasonably calculated the amount of waste, when such an amount is intended to be included in the tax or duty rebate or remission.

[61] Inputs consumed in the production process are inputs physically incorporated, energy, fuels and oil used in the production process and catalysts which are consumed in the course of their use to obtain the exported product.

ANNEX III

GUIDELINES IN THE DETERMINATION OF SUBSTITUTION DRAWBACK SYSTEMS AS EXPORT SUBSIDIES

I

Drawback systems can allow for the refund or drawback of import charges on inputs which are consumed in the production process of another product and where the export of this latter product contains domestic inputs having the same quality and characteristics as those substituted for the imported inputs. Pursuant to paragraph (i) of the Illustrative List of Export Subsidies in Annex I, substitution drawback systems can constitute an export subsidy to the extent that they result in an excess drawback of the import charges levied initially on the imported inputs for which drawback is being claimed.

II

In examining any substitution drawback system as part of a countervailing duty investigation pursuant to this Agreement, investigating authorities should proceed on the following basis:

1. Paragraph (i) of the Illustrative List stipulates that home market inputs may be substituted for imported inputs in the production of a product for export provided such inputs are equal in quantity to, and have the same quality and characteristics as, the imported inputs being substituted. The existence of a verification system or procedure is important because it enables the government of the exporting Member to ensure and demonstrate that the quantity of inputs for which drawback is claimed does not exceed the quantity of similar products exported, in whatever form, and that there is not drawback of import charges in excess of those originally levied on the imported inputs in question.

2. Where it is alleged that a substitution drawback system conveys a subsidy, the investigating authorities should first proceed to determine whether the government of the exporting Member has in place and applies a verification system or procedure. Where such a system or procedure is determined to be applied, the investigating authorities should then examine the verification procedures to see whether they are reasonable, effective for the purpose intended, and based on generally accepted commercial practices in the country of export. To the extent that the procedures are determined to meet this test and are effectively applied, no subsidy should be presumed to exist. It may be deemed necessary by the investigating authorities to carry out, in accordance with paragraph 6 of Article 12, certain practical tests in order to verify information or to satisfy themselves that the verification procedures are being effectively applied.

3. Where there are no verification procedures, where they are not reasonable, or where such procedures are instituted and considered reasonable but are found not to be actually applied or not applied effectively, there may be a subsidy. In such cases a further examination by the exporting Member based on the actual transactions involved would need to be carried out to determine whether an excess payment occurred. If the investigating authorities deemed it necessary, a further examination would be carried out in accordance with paragraph 2.

4. The existence of a substitution drawback provision under which exporters are allowed to select particular import shipments on which drawback is claimed should not of itself be considered to convey a subsidy.

5. An excess drawback of import charges in the sense of paragraph (i) would be deemed to exist where governments paid interest on any monies refunded under their drawback schemes, to the extent of the interest actually paid or payable.

ANNEX IV

CALCULATION OF THE TOTAL AD VALOREM SUBSIDIZATION
[PARAGRAPH 1(A) OF ARTICLE 6][62]

1. Any calculation of the amount of a subsidy for the purpose of paragraph 1(a) of Article 6 shall be done in terms of the cost to the granting government.

2. Except as provided in paragraphs 3 through 5, in determining whether the overall rate of subsidization exceeds 5 per cent of the value of the product, the value of the product shall be calculated as the total value of the recipient firm's[63] sales in the most recent 12-month period, for which sales data is available, preceding the period in which the subsidy is granted.[64]

3. Where the subsidy is tied to the production or sale of a given product, the value of the product shall be calculated as the total value of the recipient firm's sales of that product in the most recent 12-month period, for which sales data is available, preceding the period in which the subsidy is granted.

4. Where the recipient firm is in a start-up situation, serious prejudice shall be deemed to exist if the overall rate of subsidization exceeds 15 per cent of the total funds invested. For purposes of this paragraph, a start-up period will not extend beyond the first year of production.[65]

5. Where the recipient firm is located in an inflationary economy country, the value of the product shall be calculated as the recipient firm's total sales (or sales of the relevant product, if the subsidy is tied) in the preceding calendar year indexed by the rate of inflation experienced in the 12 months preceding the month in which the subsidy is to be given.

6. In determining the overall rate of subsidization in a given year, subsidies given under different programmes and by different authorities in the territory of a Member shall be aggregated.

7. Subsidies granted prior to the date of entry into force of the WTO Agreement, the benefits of which are allocated to future production, shall be included in the overall rate of subsidization.

8. Subsidies which are non-actionable under relevant provisions of this Agreement shall not be included in the calculation of the amount of a subsidy for the purpose of paragraph 1(a) of Article 6.

[62] An understanding among Members should be developed, as necessary, on matters which are not specified in this Annex or which need further clarification for the purposes of paragraph 1(a) of Article 6.
[63] The recipient firm is a firm in the territory of the subsidizing Member.
[64] In the case of tax-related subsidies the value of the product shall be calculated as the total value of the recipient firm's sales in the fiscal year in which the tax-related measure was earned.
[65] Start-up situations include instances where financial commitments for product development or construction of facilities to manufacture products benefiting from the subsidy have been made, even though production has not begun.

ANNEX V

PROCEDURES FOR DEVELOPING INFORMATION CONCERNING SERIOUS PREJUDICE

1. Every Member shall cooperate in the development of evidence to be examined by a panel in procedures under paragraphs 4 through 6 of Article 7. The parties to the dispute and any third-country Member concerned shall notify to the DSB, as soon as the provisions of paragraph 4 of Article 7 have been invoked, the organization responsible for administration of this provision within its territory and the procedures to be used to comply with requests for information.

2. In cases where matters are referred to the DSB under paragraph 4 of Article 7, the DSB shall, upon request, initiate the procedure to obtain such information from the government of the subsidizing Member as necessary to establish the existence and amount of subsidization, the value of total sales of the subsidized firms, as well as information necessary to analyze the adverse effects caused by the subsidized product.[66] This process may include, where appropriate, presentation of questions to the government of the subsidizing Member and of the complaining Member to collect information, as well as to clarify and obtain elaboration of information available to the parties to a dispute through the notification procedures set forth in Part VII.[67]

3. In the case of effects in third-country markets, a party to a dispute may collect information, including through the use of questions to the government of the third-country Member, necessary to analyse adverse effects, which is not otherwise reasonably available from the complaining Member or the subsidizing Member. This requirement should be administered in such a way as not to impose an unreasonable burden on the third-country Member. In particular, such a Member is not expected to make a market or price analysis specially for that purpose. The information to be supplied is that which is already available or can be readily obtained by this Member (e.g. most recent statistics which have already been gathered by relevant statistical services but which have not yet been published, customs data concerning imports and declared values of the products concerned, etc.). However, if a party to a dispute undertakes a detailed market analysis at its own expense, the task of the person or firm conducting such an analysis shall be facilitated by the authorities of the third-country Member and such a person or firm shall be given access to all information which is not normally maintained confidential by the government.

4. The DSB shall designate a representative to serve the function of facilitating the information-gathering process. The sole purpose of the representative shall be to ensure the timely development of the information necessary to facilitate expeditious subsequent multilateral review of the dispute. In particular, the representative may suggest ways to most efficiently solicit necessary information as well as encourage the cooperation of the parties.

5. The information-gathering process outlined in paragraphs 2 through 4 shall be completed within 60 days of the date on which the matter has been referred to the DSB under paragraph 4 of Article 7. The information obtained during this process shall be submitted to the panel established by the DSB in accordance with the provisions of Part X. This information should include, *inter alia*, data concerning the amount of the subsidy in question (and, where appropriate, the value of total sales of the subsidized firms), prices of the subsidized product, prices of the non-subsidized product, prices of other suppliers to the market, changes in the supply of the subsidized product to the market in question and changes in market shares. It should also include rebuttal evidence, as well as such supplemental information as the panel deems relevant in the course of reaching its conclusions.

6. If the subsidizing and/or third-country Member fail to cooperate in the information-gathering process, the complaining Member will present its case of serious prejudice, based on evidence available to it, together with facts and circumstances of the non-cooperation of the subsidizing and/or third-country Member. Where information is unavailable due to non-cooperation by the subsidizing and/or third-country Member, the panel may complete the record as necessary relying on best information otherwise available.

7. In making its determination, the panel should draw adverse inferences from instances of non- cooperation by any party involved in the information-gathering process.

8. In making a determination to use either best information available or adverse inferences, the panel shall consider the advice of the DSB representative nominated under paragraph 4 as to the reasonableness of any requests for information and the efforts made by parties to comply with these requests in a cooperative and timely manner.

9. Nothing in the information-gathering process shall limit the ability of the panel to seek such additional information it deems essential to a proper resolution to the dispute, and which was not adequately sought or developed during that process. However, ordinarily the panel should not request additional information to complete

[66] In cases where the existence of serious prejudice has to be demonstrated.

[67] The information-gathering process by the DSB shall take into account the need to protect information which is by nature confidential or which is provided on a confidential basis by any Member involved in this process.

the record where the information would support a particular party's position and the absence of that information in the record is the result of unreasonable non-cooperation by that party in the information-gathering process.

ANNEX VI

PROCEDURES FOR ON-THE-SPOT INVESTIGATIONS PURSUANT TO PARAGRAPH 6 OF ARTICLE 12

1. Upon initiation of an investigation, the authorities of the exporting Member and the firms known to be concerned should be informed of the intention to carry out on-the-spot investigations.

2. If in exceptional circumstances it is intended to include non-governmental experts in the investigating team, the firms and the authorities of the exporting Member should be so informed. Such non-governmental experts should be subject to effective sanctions for breach of confidentiality requirements.

3. It should be standard practice to obtain explicit agreement of the firms concerned in the exporting Member before the visit is finally scheduled.

4. As soon as the agreement of the firms concerned has been obtained, the investigating authorities should notify the authorities of the exporting Member of the names and addresses of the firms to be visited and the dates agreed.

5. Sufficient advance notice should be given to the firms in question before the visit is made.

6. Visits to explain the questionnaire should only be made at the request of an exporting firm. In case of such a request the investigating authorities may place themselves at the disposal of the firm; such a visit may only be made if *(a)* the authorities of the importing Member notify the representatives of the government of the Member in question and *(b)* the latter do not object to the visit.

7. As the main purpose of the on-the-spot investigation is to verify information provided or to obtain further details, it should be carried out after the response to the questionnaire has been received unless the firm agrees to the contrary and the government of the exporting Member is informed by the investigating authorities of the anticipated visit and does not object to it; further, it should be standard practice prior to the visit to advise the firms concerned of the general nature of the information to be verified and of any further information which needs to be provided, though this should not preclude requests to be made on the spot for further details to be provided in the light of information obtained.

8. Enquiries or questions put by the authorities or firms of the exporting Members and essential to a successful on-the-spot investigation should, whenever possible, be answered before the visit is made.

ANNEX VII

DEVELOPING COUNTRY MEMBERS REFERRED TO
IN PARAGRAPH 2(A) OF ARTICLE 27

The developing country Members not subject to the provisions of paragraph 1(a) of Article 3 under the terms of paragraph 2(a) of Article 27 are:

(a) Least-developed countries designated as such by the United Nations which are Members of the WTO.

(b) Each of the following developing countries which are Members of the WTO shall be subject to the provisions which are applicable to other developing country Members according to paragraph 2(b) of Article 27 when GNP per capita has reached $1,000 per annum:[68] Bolivia, Cameroon, Congo, Côte d'Ivoire, Dominican Republic, Egypt, Ghana, Guatemala, Guyana, India, Indonesia, Kenya, Morocco, Nicaragua, Nigeria, Pakistan, Philippines, Senegal, Sri Lanka and Zimbabwe.

[68] The inclusion of developing country Members in the list in paragraph (b) is based on the most recent data from the World Bank on GNP per capital.

AGREEMENT ON SAFEGUARDS

Members,

Having in mind the overall objective of the Members to improve and strengthen the international trading system based on GATT 1994;

Recognizing the need to clarify and reinforce the disciplines of GATT 1994, and specifically those of its Article XIX (Emergency Action on Imports of Particular Products), to re-establish multilateral control over safeguards and eliminate measures that escape such control;

Recognizing the importance of structural adjustment and the need to enhance rather than limit competition in international markets; and

Recognizing further that, for these purposes, a comprehensive agreement, applicable to all Members and based on the basic principles of GATT 1994, is called for;

Hereby *agree* as follows:

Article 1

General Provision

This Agreement establishes rules for the application of safeguard measures which shall be understood to mean those measures provided for in Article XIX of GATT 1994.

Article 2

Conditions

1. A Member[1] may apply a safeguard measure to a product only if that Member has determined, pursuant to the provisions set out below, that such product is being imported into its territory in such increased quantities, absolute or relative to domestic production, and under such conditions as to cause or threaten to cause serious injury to the domestic industry that produces like or directly competitive products.

2. Safeguard measures shall be applied to a product being imported irrespective of its source.

Article 3

Investigation

1. A Member may apply a safeguard measure only following an investigation by the competent authorities of that Member pursuant to procedures previously established and made public in consonance with Article X of GATT 1994. This investigation shall include reasonable public notice to all interested parties and public hearings or other appropriate means in which importers, exporters and other interested parties could present evidence and their views, including the opportunity to respond to the presentations of other parties and to submit their views, *inter alia*, as to whether or not the application of a safeguard measure would be in the public interest. The competent authorities shall publish a report setting forth their findings and reasoned conclusions reached on all pertinent issues of fact and law.

2. Any information which is by nature confidential or which is provided on a confidential basis shall, upon cause being shown, be treated as such by the competent authorities. Such information shall not be disclosed without permission of the party submitting it. Parties providing confidential information may be requested to furnish non-confidential summaries thereof or, if such parties indicate that such information cannot be summarized, the reasons why a summary cannot be provided. However, if the competent authorities find that a request for confidentiality is not warranted and if the party concerned is either unwilling to make the information public or to authorize its disclosure in generalized or summary form, the authorities may disregard such information unless it can be demonstrated to their satisfaction from appropriate sources that the information is correct.

1 A customs union may apply a safeguard measure as a single unit or on behalf of a member State. When a customs union applies a safeguard measure as a single unit, all requirements for the determination of serious injury or threat thereof under this Agreement shall be based on the conditions existing in the customs union as a whole. When a safeguard measure is applied on behalf of a member State, all the requirements for the determination of serious injury or threat thereof shall be based on the conditions existing in that member State and the measure shall be limited to that member State. Nothing in this Agreement prejudges the interpretation of the relationship between Article XIX and paragraph 8 of Article XXIV of GATT 1994.

Article 4

Determination of Serious Injury or Threat Thereof

1. For the purposes of this Agreement:

(a) „serious injury" shall be understood to mean a significant overall impairment in the position of a domestic industry;

(b) „threat of serious injury" shall be understood to mean serious injury that is clearly imminent, in accordance with the provisions of paragraph 2. A determination of the existence of a threat of serious injury shall be based on facts and not merely on allegation, conjecture or remote possibility; and

(c) in determining injury or threat thereof, a „domestic industry" shall be understood to mean the producers as a whole of the like or directly competitive products operating within the territory of a Member, or those whose collective output of the like or directly competitive products constitutes a major proportion of the total domestic production of those products.

2. (a) In the investigation to determine whether increased imports have caused or are threatening to cause serious injury to a domestic industry under the terms of this Agreement, the competent authorities shall evaluate all relevant factors of an objective and quantifiable nature having a bearing on the situation of that industry, in particular, the rate and amount of the increase in imports of the product concerned in absolute and relative terms, the share of the domestic market taken by increased imports, changes in the level of sales, production, productivity, capacity utilization, profits and losses, and employment.

(b) The determination referred to in subparagraph (a) shall not be made unless this investigation demonstrates, on the basis of objective evidence, the existence of the causal link between increased imports of the product concerned and serious injury or threat thereof. When factors other than increased imports are causing injury to the domestic industry at the same time, such injury shall not be attributed to increased imports.

(c) The competent authorities shall publish promptly, in accordance with the provisions of Article 3, a detailed analysis of the case under investigation as well as a demonstration of the relevance of the factors examined.

Article 5

Application of Safeguard Measures

1. A Member shall apply safeguard measures only to the extent necessary to prevent or remedy serious injury and to facilitate adjustment. If a quantitative restriction is used, such a measure shall not reduce the quantity of imports below the level of a recent period which shall be the average of imports in the last three representative years for which statistics are available, unless clear justification is given that a different level is necessary to prevent or remedy serious injury. Members should choose measures most suitable for the achievement of these objectives.

2. (a) In cases in which a quota is allocated among supplying countries, the Member applying the restrictions may seek agreement with respect to the allocation of shares in the quota with all other Members having a substantial interest in supplying the product concerned. In cases in which this method is not reasonably practicable, the Member concerned shall allot to Members having a substantial interest in supplying the product shares based upon the proportions, supplied by such Members during a previous representative period, of the total quantity or value of imports of the product, due account being taken of any special factors which may have affected or may be affecting the trade in the product.

(b) A Member may depart from the provisions in subparagraph (a) provided that consultations under paragraph 3 of Article 12 are conducted under the auspices of the Committee on Safeguards provided for in paragraph 1 of Article 13 and that clear demonstration is provided to the Committee that (*i*) imports from certain Members have increased in disproportionate percentage in relation to the total increase of imports of the product concerned in the representative period, (*ii*) the reasons for the departure from the provisions in subparagraph (a) are justified, and (*iii*) the conditions of such departure are equitable to all suppliers of the product concerned. The duration of any such measure shall not be extended beyond the initial period under paragraph 1 of Article 7. The departure referred to above shall not be permitted in the case of threat of serious injury.

Article 6

Provisional Safeguard Measures

In critical circumstances where delay would cause damage which it would be difficult to repair, a Member may take a provisional safeguard measure pursuant to a preliminary determination that there is clear evidence that increased imports have caused or are threatening to cause serious injury. The duration of the provisional measure shall not exceed 200 days, during which period the pertinent requirements of Articles 2 through 7 and 12 shall be met. Such measures should take the form of tariff increases to be promptly refunded if the subsequent investigation referred to in paragraph 2 of Article 4 does not determine that increased imports have caused or

threatened to cause serious injury to a domestic industry. The duration of any such provisional measure shall be counted as a part of the initial period and any extension referred to in paragraphs 1, 2 and 3 of Article 7.

Article 7

Duration and Review of Safeguard Measures

1. A Member shall apply safeguard measures only for such period of time as may be necessary to prevent or remedy serious injury and to facilitate adjustment. The period shall not exceed four years, unless it is extended under paragraph 2.

2. The period mentioned in paragraph 1 may be extended provided that the competent authorities of the importing Member have determined, in conformity with the procedures set out in Articles 2, 3, 4 and 5, that the safeguard measure continues to be necessary to prevent or remedy serious injury and that there is evidence that the industry is adjusting, and provided that the pertinent provisions of Articles 8 and 12 are observed.

3. The total period of application of a safeguard measure including the period of application of any provisional measure, the period of initial application and any extension thereof, shall not exceed eight years.

4. In order to facilitate adjustment in a situation where the expected duration of a safeguard measure as notified under the provisions of paragraph 1 of Article 12 is over one year, the Member applying the measure shall progressively liberalize it at regular intervals during the period of application. If the duration of the measure exceeds three years, the Member applying such a measure shall review the situation not later than the mid-term of the measure and, if appropriate, withdraw it or increase the pace of liberalization. A measure extended under paragraph 2 shall not be more restrictive than it was at the end of the initial period, and should continue to be liberalized.

5. No safeguard measure shall be applied again to the import of a product which has been subject to such a measure, taken after the date of entry into force of the WTO Agreement, for a period of time equal to that during which such measure had been previously applied, provided that the period of non-application is at least two years.

6. Notwithstanding the provisions of paragraph 5, a safeguard measure with a duration of 180 days or less may be applied again to the import of a product if:

(a) at least one year has elapsed since the date of introduction of a safeguard measure on the import of that product; and

(b) such a safeguard measure has not been applied on the same product more than twice in the five-year period immediately preceding the date of introduction of the measure.

Article 8

Level of Concessions and Other Obligations

1. A Member proposing to apply a safeguard measure or seeking an extension of a safeguard measure shall endeavour to maintain a substantially equivalent level of concessions and other obligations to that existing under GATT 1994 between it and the exporting Members which would be affected by such a measure, in accordance with the provisions of paragraph 3 of Article 12. To achieve this objective, the Members concerned may agree on any adequate means of trade compensation for the adverse effects of the measure on their trade.

2. If no agreement is reached within 30 days in the consultations under paragraph 3 of Article 12, then the affected exporting Members shall be free, not later than 90 days after the measure is applied, to suspend, upon the expiration of 30 days from the day on which written notice of such suspension is received by the Council for Trade in Goods, the application of substantially equivalent concessions or other obligations under GATT 1994, to the trade of the Member applying the safeguard measure, the suspension of which the Council for Trade in Goods does not disapprove.

3. The right of suspension referred to in paragraph 2 shall not be exercised for the first three years that a safeguard measure is in effect, provided that the safeguard measure has been taken as a result of an absolute increase in imports and that such a measure conforms to the provisions of this Agreement.

Article 9

Developing Country Members

1. Safeguard measures shall not be applied against a product originating in a developing country Member as long as its share of imports of the product concerned in the importing Member does not exceed 3 per cent, provided that developing country Members with less than 3 per cent import share collectively account for not more than 9 per cent of total imports of the product concerned.[2]

[2] A Member shall immediately notify an action taken under paragraph 1 of Article 9 to the Committee on Safeguards.

2. A developing country Member shall have the right to extend the period of application of a safeguard measure for a period of up to two years beyond the maximum period provided for in paragraph 3 of Article 7. Notwithstanding the provisions of paragraph 5 of Article 7, a developing country Member shall have the right to apply a safeguard measure again to the import of a product which has been subject to such a measure, taken after the date of entry into force of the WTO Agreement, after a period of time equal to half that during which such a measure has been previously applied, provided that the period of non-application is at least two years.

Article 10

Pre-existing Article XIX Measures

Members shall terminate all safeguard measures taken pursuant to Article XIX of GATT 1947 that were in existence on the date of entry into force of the WTO Agreement not later than eight years after the date on which they were first applied or five years after the date of entry into force of the WTO Agreement, whichever comes later.

Article 11

Prohibition and Elimination of Certain Measures

1. (a) A Member shall not take or seek any emergency action on imports of particular products as set forth in Article XIX of GATT 1994 unless such action conforms with the provisions of that Article applied in accordance with this Agreement.

(b) Furthermore, a Member shall not seek, take or maintain any voluntary export restraints, orderly marketing arrangements or any other similar measures on the export or the import side.[3,4] These include actions taken by a single Member as well as actions under agreements, arrangements and understandings entered into by two or more Members. Any such measure in effect on the date of entry into force of the WTO Agreement shall be brought into conformity with this Agreement or phased out in accordance with paragraph 2.

(c) This Agreement does not apply to measures sought, taken or maintained by a Member pursuant to provisions of GATT 1994 other than Article XIX, and Multilateral Trade Agreements in Annex 1A other than this Agreement, or pursuant to protocols and agreements or arrangements concluded within the framework of GATT 1994.

2. The phasing out of measures referred to in paragraph 1(b) shall be carried out according to timetables to be presented to the Committee on Safeguards by the Members concerned not later than 180 days after the date of entry into force of the WTO Agreement. These timetables shall provide for all measures referred to in paragraph 1 to be phased out or brought into conformity with this Agreement within a period not exceeding four years after the date of entry into force of the WTO Agreement, subject to not more than one specific measure per importing Member,[5] the duration of which shall not extend beyond 31 December 1999. Any such exception must be mutually agreed between the Members directly concerned and notified to the Committee on Safeguards for its review and acceptance within 90 days of the entry into force of the WTO Agreement. The Annex to this Agreement indicates a measure which has been agreed as falling under this exception.

3. Members shall not encourage or support the adoption or maintenance by public and private enterprises of non-governmental measures equivalent to those referred to in paragraph 1.

Article 12

Notification and Consultation

1. A Member shall immediately notify the Committee on Safeguards upon:

(a) initiating an investigatory process relating to serious injury or threat thereof and the reasons for it;

(b) making a finding of serious injury or threat thereof caused by increased imports; and

(c) taking a decision to apply or extend a safeguard measure.

2. In making the notifications referred to in paragraphs 1(b) and 1(c), the Member proposing to apply or extend a safeguard measure shall provide the Committee on Safeguards with all pertinent information, which shall include evidence of serious injury or threat thereof caused by increased imports, precise description of the product involved and the proposed measure, proposed date of introduction, expected duration and timetable for progressive liberalization. In the case of an extension of a measure, evidence that the industry concerned is adjusting shall also be provided. The Council for Trade in Goods or the Committee on Safeguards may request such additional information as they may consider necessary from the Member proposing to apply or extend the measure.

[3] An import quota applied as a safeguard measure in conformity with the relevant provisions of GATT 1994 and this Agreement may, by mutual agreement, be administered by the exporting Member.

[4] Examples of similar measures include export moderation, export-price or import-price monitoring systems, export or import surveillance, compulsory import cartels and discretionary export or import licensing schemes, any of which afford protection.

[5] The only such exception to which the European Communities is entitled is indicated in the Annex to this Agreement.

3. A Member proposing to apply or extend a safeguard measure shall provide adequate opportunity for prior consultations with those Members having a substantial interest as exporters of the product concerned, with a view to, *inter alia*, reviewing the information provided under paragraph 2, exchanging views on the measure and reaching an understanding on ways to achieve the objective set out in paragraph 1 of Article 8.

4. A Member shall make a notification to the Committee on Safeguards before taking a provisional safeguard measure referred to in Article 6. Consultations shall be initiated immediately after the measure is taken.

5. The results of the consultations referred to in this Article, as well as the results of mid-term reviews referred to in paragraph 4 of Article 7, any form of compensation referred to in paragraph 1 of Article 8, and proposed suspensions of concessions and other obligations referred to in paragraph 2 of Article 8, shall be notified immediately to the Council for Trade in Goods by the Members concerned.

6. Members shall notify promptly the Committee on Safeguards of their laws, regulations and administrative procedures relating to safeguard measures as well as any modifications made to them.

7. Members maintaining measures described in Article 10 and paragraph 1 of Article 11 which exist on the date of entry into force of the WTO Agreement shall notify such measures to the Committee on Safeguards not later than 60 days after the date of entry into force of the WTO Agreement.

8. Any Member may notify the Committee on Safeguards of all laws, regulations, administrative procedures and any measures or actions dealt with in this Agreement that have not been notified by other Members that are required by this Agreement to make such notifications.

9. Any Member may notify the Committee on Safeguards of any non-governmental measures referred to in paragraph 3 of Article 11.

10. All notifications to the Council for Trade in Goods referred to in this Agreement shall normally be made through the Committee on Safeguards.

11. The provisions on notification in this Agreement shall not require any Member to disclose confidential information the disclosure of which would impede law enforcement or otherwise be contrary to the public interest or would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises, public or private.

Article 13

Surveillance

1. A Committee on Safeguards is hereby established, under the authority of the Council for Trade in Goods, which shall be open to the participation of any Member indicating its wish to serve on it. The Committee will have the following functions:

(a) to monitor, and report annually to the Council for Trade in Goods on, the general implementation of this Agreement and make recommendations towards its improvement;

(b) to find, upon request of an affected Member, whether or not the procedural requirements of this Agreement have been complied with in connection with a safeguard measure, and report its findings to the Council for Trade in Goods;

(c) to assist Members, if they so request, in their consultations under the provisions of this Agreement;

(d) to examine measures covered by Article 10 and paragraph 1 of Article 11, monitor the phase-out of such measures and report as appropriate to the Council for Trade in Goods;

(e) to review, at the request of the Member taking a safeguard measure, whether proposals to suspend concessions or other obligations are „substantially equivalent“, and report as appropriate to the Council for Trade in Goods;

(f) to receive and review all notifications provided for in this Agreement and report as appropriate to the Council for Trade in Goods; and

(g) to perform any other function connected with this Agreement that the Council for Trade in Goods may determine.

2. To assist the Committee in carrying out its surveillance function, the Secretariat shall prepare annually a factual report on the operation of this Agreement based on notifications and other reliable information available to it.

Article 14

Dispute Settlement

The provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding shall apply to consultations and the settlement of disputes arising under this Agreement.

ANNEX

EXCEPTION REFERRED TO IN PARAGRAPH 2 OF ARTICLE 11

Members concerned	Product	Termination
EC/Japan	Passenger cars, off road vehicles, light commercial vehicles, light trucks (up to 5 tonnes), and the same vehicles in wholly knocked–down form (CKD sets).	31. December 1999

ANNEX 1B

GENERAL AGREEMENT ON TRADE IN SERVICES

PART I SCOPE AND DEFINITION
Article I Scope and Definition
PART II GENERAL OBLIGATIONS AND DISCIPLINES
Article II Most-Favoured-Nation Treatment
Article III Transparency
Article III *bis* Disclosure of Confidential Information
Article IV Increasing Participation of Developing Countries
Article V Economic Integration
Article V *bis* Labour Markets Integration Agreements
Article VI Domestic Regulation
Article VII Recognition
Article VIII Monopolies and Exclusive Service Suppliers
Article IX Business Practices
Article X Emergency Safeguard Measures
Article XI Payments and Transfers
Article XII Restrictions to Safeguard the Balance of Payments
Article XIII Government Procurement
Article XIV General Exceptions
Article XIV *bis* Security Exceptions
Article XV Subsidies
PART III SPECIFIC COMMITMENTS
Article XVI Market Access
Article XVII National Treatment
Article XVIII Additional Commitments
PART IV PROGRESSIVE LIBERALIZATION
Article XIX Negotiation of Specific Commitments
Article XX Schedules of Specific Commitments
Article XXI Modification of Schedules
PART V INSTITUTIONAL PROVISIONS
Article XXII Consultation
Article XXIII Dispute Settlement and Enforcement
Article XXIV Council for Trade in Services
Article XXV Technical Cooperation
Article XXVI Relationship with Other International Organizations
PART VI FINAL PROVISIONS
Article XXVII Denial of Benefits
Article XXVIII Definitions
Article XXIX Annexes
Annex on Article II Exemptions
Annex on Movement of Natural Persons Supplying Services under the Agreement
Annex on Air Transport Services
Annex on Financial Services
Second Annex on Financial Services

Annex on Negotiations on Maritime Transport Services
Annex on Telecommunications
Annex on Negotiations on Basic Telecommunications

GENERAL AGREEMENT ON TRADE IN SERVICES

Members,

Recognizing the growing importance of trade in services for the growth and development of the world economy;

Wishing to establish a multilateral framework of principles and rules for trade in services with a view to the expansion of such trade under conditions of transparency and progressive liberalization and as a means of promoting the economic growth of all trading partners and the development of developing countries;

Desiring the early achievement of progressively higher levels of liberalization of trade in services through successive rounds of multilateral negotiations aimed at promoting the interests of all participants on a mutually advantageous basis and at securing an overall balance of rights and obligations, while giving due respect to national policy objectives;

Recognizing the right of Members to regulate, and to introduce new regulations, on the supply of services within their territories in order to meet national policy objectives and, given asymmetries existing with respect to the degree of development of services regulations in different countries, the particular need of developing countries to exercise this right;

Desiring to facilitate the increasing participation of developing countries in trade in services and the expansion of their service exports including, *inter alia*, through the strengthening of their domestic services capacity and its efficiency and competitiveness;

Taking particular account of the serious difficulty of the least-developed countries in view of their special economic situation and their development, trade and financial needs;

Hereby *agree* as follows:

PART I

SCOPE AND DEFINITION

Article I

Scope and Definition

1. This Agreement applies to measures by Members affecting trade in services.

2. For the purposes of this Agreement, trade in services is defined as the supply of a service:

(a) from the territory of one Member into the territory of any other Member;

(b) in the territory of one Member to the service consumer of any other Member;

(c) by a service supplier of one Member, through commercial presence in the territory of any other Member;

(d) by a service supplier of one Member, through presence of natural persons of a Member in the territory of any other Member.

3. For the purposes of this Agreement:

(a) ţmeasures by Members„ means measures taken by:

(i) central, regional or local governments and authorities; and

(ii) non-governmental bodies in the exercise of powers delegated by central, regional or local governments or authorities;

In fulfilling its obligations and commitments under the Agreement, each Member shall take such reasonable measures as may be available to it to ensure their observance by regional and local governments and authorities and non-governmental bodies within its territory;

(b) „services“ includes any service in any sector except services supplied in the exercise of governmental authority;

(c) „a service supplied in the exercise of governmental authority“ means any service which is supplied neither on a commercial basis, nor in competition with one or more service suppliers.

PART II

GENERAL OBLIGATIONS AND DISCIPLINES

Article II

Most-Favoured-Nation Treatment

1. With respect to any measure covered by this Agreement, each Member shall accord immediately and

unconditionally to services and service suppliers of any other Member treatment no less favourable than that it accords to like services and service suppliers of any other country.

2. A Member may maintain a measure inconsistent with paragraph 1 provided that such a measure is listed in, and meets the conditions of, the Annex on Article II Exemptions.

3. The provisions of this Agreement shall not be so construed as to prevent any Member from conferring or according advantages to adjacent countries in order to facilitate exchanges limited to contiguous frontier zones of services that are both locally produced and consumed.

Article III

Transparency

1. Each Member shall publish promptly and, except in emergency situations, at the latest by the time of their entry into force, all relevant measures of general application which pertain to or affect the operation of this Agreement. International agreements pertaining to or affecting trade in services to which a Member is a signatory shall also be published.

2. Where publication as referred to in paragraph 1 is not practicable, such information shall be made otherwise publicly available.

3. Each Member shall promptly and at least annually inform the Council for Trade in Services of the introduction of any new, or any changes to existing, laws, regulations or administrative guidelines which significantly affect trade in services covered by its specific commitments under this Agreement.

4. Each Member shall respond promptly to all requests by any other Member for specific information on any of its measures of general application or international agreements within the meaning of paragraph 1. Each Member shall also establish one or more enquiry points to provide specific information to other Members, upon request, on all such matters as well as those subject to the notification requirement in paragraph 3. Such enquiry points shall be established within two years from the date of entry into force of the Agreement Establishing the WTO (referred to in this Agreement as the ţWTO Agreement„). Appropriate flexibility with respect to the time-limit within which such enquiry points are to be established may be agreed upon for individual developing country Members. Enquiry points need not be depositories of laws and regulations.

5. Any Member may notify to the Council for Trade in Services any measure, taken by any other Member, which it considers affects the operation of this Agreement.

Article III bis

Disclosure of Confidential Information

Nothing in this Agreement shall require any Member to provide confidential information, the disclosure of which would impede law enforcement, or otherwise be contrary to the public interest, or which would prejudice legitimate commercial interests of particular enterprises, public or private.

Article IV

Increasing Participation of Developing Countries

1. The increasing participation of developing country Members in world trade shall be facilitated through negotiated specific commitments, by different Members pursuant to Parts III and IV of this Agreement, relating to:

(a) the strengthening of their domestic services capacity and its efficiency and competitiveness, *inter alia* through access to technology on a commercial basis;

(b) the improvement of their access to distribution channels and information networks; and

(c) the liberalization of market access in sectors and modes of supply of export interest to them.

2. Developed country Members, and to the extent possible other Members, shall establish contact points within two years from the date of entry into force of the WTO Agreement to facilitate the access of developing country Members' service suppliers to information, related to their respective markets, concerning:

(a) commercial and technical aspects of the supply of services;

(b) registration, recognition and obtaining of professional qualifications; and

(c) the availability of services technology.

3. Special priority shall be given to the least-developed country Members in the implementation of paragraphs 1 and 2. Particular account shall be taken of the serious difficulty of the least-developed countries in accepting negotiated specific commitments in view of their special economic situation and their development, trade and financial needs.

Article V

Economic Integration

1. This Agreement shall not prevent any of its Members from being a party to or entering into an agreement liberalizing trade in services between or among the parties to such an agreement, provided that such an agreement:

(a) has substantial sectoral coverage[1], and

(b) provides for the absence or elimination of substantially all discrimination, in the sense of Article XVII, between or among the parties, in the sectors covered under subparagraph (a), through:

(i) elimination of existing discriminatory measures, and/or

(ii) prohibition of new or more discriminatory measures,

either at the entry into force of that agreement or on the basis of a reasonable time-frame, except for measures permitted under Articles XI, XII, XIV and XIV bis.

2. In evaluating whether the conditions under paragraph 1(b) are met, consideration may be given to the relationship of the agreement to a wider process of economic integration or trade liberalization among the countries concerned.

3. (a) Where developing countries are parties to an agreement of the type referred to in paragraph 1, flexibility shall be provided for regarding the conditions set out in paragraph 1, particularly with reference to subparagraph (b) thereof, in accordance with the level of development of the countries concerned, both overall and in individual sectors and subsectors.

(b) Notwithstanding paragraph 6, in the case of an agreement of the type referred to in paragraph 1 involving only developing countries, more favourable treatment may be granted to juridical persons owned or controlled by natural persons of the parties to such an agreement.

4. Any agreement referred to in paragraph 1 shall be designed to facilitate trade between the parties to the agreement and shall not in respect of any Member outside the agreement raise the overall level of barriers to trade in services within the respective sectors or subsectors compared to the level applicable prior to such an agreement.

5. If, in the conclusion, enlargement or any significant modification of any agreement under paragraph 1, a Member intends to withdraw or modify a specific commitment inconsistently with the terms and conditions set out in its Schedule, it shall provide at least 90 days advance notice of such modification or withdrawal and the procedure set forth in paragraphs 2, 3 and 4 of Article XXI shall apply.

6. A service supplier of any other Member that is a juridical person constituted under the laws of a party to an agreement referred to in paragraph 1 shall be entitled to treatment granted under such agreement, provided that it engages in substantive business operations in the territory of the parties to such agreement.

7. (a) Members which are parties to any agreement referred to in paragraph 1 shall promptly notify any such agreement and any enlargement or any significant modification of that agreement to the Council for Trade in Services. They shall also make available to the Council such relevant information as may be requested by it. The Council may establish a working party to examine such an agreement or enlargement or modification of that agreement and to report to the Council on its consistency with this Article.

(b) Members which are parties to any agreement referred to in paragraph 1 which is implemented on the basis of a time-frame shall report periodically to the Council for Trade in Services on its implementation. The Council may establish a working party to examine such reports if it deems such a working party necessary.

(c) Based on the reports of the working parties referred to in subparagraphs (a) and (b), the Council may make recommendations to the parties as it deems appropriate.

8. A Member which is a party to any agreement referred to in paragraph 1 may not seek compensation for trade benefits that may accrue to any other Member from such agreement.

Article V bis

Labour Markets Integration Agreements

This Agreement shall not prevent any of its Members from being a party to an agreement establishing full integration[2] of the labour markets between or among the parties to such an agreement, provided that such an agreement:

(a) exempts citizens of parties to the agreement from requirements concerning residency and work permits;

(b) is notified to the Council for Trade in Services.

---

[1] This condition is understood in terms of number of sectors, volume of trade affected and modes of supply. In order to meet this condition, agreements should not provide for the *a priori* exclusion of any mode of supply.

[2] Typically, such integration provides citizens of the parties concerned with a right of free entry to the employment markets of the parties and includes measures concerning conditions of pay, other conditions of employment and social benefits.

Article VI

Domestic Regulation

1. In sectors where specific commitments are undertaken, each Member shall ensure that all measures of general application affecting trade in services are administered in a reasonable, objective and impartial manner.

2. (a) Each Member shall maintain or institute as soon as practicable judicial, arbitral or administrative tribunals or procedures which provide, at the request of an affected service supplier, for the prompt review of, and where justified, appropriate remedies for, administrative decisions affecting trade in services. Where such procedures are not independent of the agency entrusted with the administrative decision concerned, the Member shall ensure that the procedures in fact provide for an objective and impartial review.

(b) The provisions of subparagraph (a) shall not be construed to require a Member to institute such tribunals or procedures where this would be inconsistent with its constitutional structure or the nature of its legal system.

3. Where authorization is required for the supply of a service on which a specific commitment has been made, the competent authorities of a Member shall, within a reasonable period of time after the submission of an application considered complete under domestic laws and regulations, inform the applicant of the decision concerning the application. At the request of the applicant, the competent authorities of the Member shall provide, without undue delay, information concerning the status of the application.

4. With a view to ensuring that measures relating to qualification requirements and procedures, technical standards and licensing requirements do not constitute unnecessary barriers to trade in services, the Council for Trade in Services shall, through appropriate bodies it may establish, develop any necessary disciplines. Such disciplines shall aim to ensure that such requirements are, *inter alia*:

(a) based on objective and transparent criteria, such as competence and the ability to supply the service;

(b) not more burdensome than necessary to ensure the quality of the service;

(c) in the case of licensing procedures, not in themselves a restriction on the supply of the service.

5. (a) In sectors in which a Member has undertaken specific commitments, pending the entry into force of disciplines developed in these sectors pursuant to paragraph 4, the Member shall not apply licensing and qualification requirements and technical standards that nullify or impair such specific commitments in a manner which:

(i) does not comply with the criteria outlined in subparagraphs 4(a), (b) or (c); and

(ii) could not reasonably have been expected of that Member at the time the specific commitments in those sectors were made.

(b) In determining whether a Member is in conformity with the obligation under paragraph 5(a), account shall be taken of international standards of relevant international organizations[3] applied by that Member.

6. In sectors where specific commitments regarding professional services are undertaken, each Member shall provide for adequate procedures to verify the competence of professionals of any other Member.

Article VII

Recognition

1. For the purposes of the fulfilment, in whole or in part, of its standards or criteria for the authorization, licensing or certification of services suppliers, and subject to the requirements of paragraph 3, a Member may recognize the education or experience obtained, requirements met, or licenses or certifications granted in a particular country. Such recognition, which may be achieved through harmonization or otherwise, may be based upon an agreement or arrangement with the country concerned or may be accorded autonomously.

2. A Member that is a party to an agreement or arrangement of the type referred to in paragraph 1, whether existing or future, shall afford adequate opportunity for other interested Members to negotiate their accession to such an agreement or arrangement or to negotiate comparable ones with it. Where a Member accords recognition autonomously, it shall afford adequate opportunity for any other Member to demonstrate that education, experience, licenses, or certifications obtained or requirements met in that other Member's territory should be recognized.

3. A Member shall not accord recognition in a manner which would constitute a means of discrimination between countries in the application of its standards or criteria for the authorization, licensing or certification of services suppliers, or a disguised restriction on trade in services.

4. Each Member shall:

(a) within 12 months from the date on which the WTO Agreement takes effect for it, inform the Council for Trade

[3] The term „relevant international organizations„ refers to international bodies whose membership is open to the relevant bodies of at least all Members of the WTO.

in Services of its existing recognition measures and state whether such measures are based on agreements or arrangements of the type referred to in paragraph 1;

(b) promptly inform the Council for Trade in Services as far in advance as possible of the opening of negotiations on an agreement or arrangement of the type referred to in paragraph 1 in order to provide adequate opportunity to any other Member to indicate their interest in participating in the negotiations before they enter a substantive phase;

(c) promptly inform the Council for Trade in Services when it adopts new recognition measures or significantly modifies existing ones and state whether the measures are based on an agreement or arrangement of the type referred to in paragraph 1.

5. Wherever appropriate, recognition should be based on multilaterally agreed criteria. In appropriate cases, Members shall work in cooperation with relevant intergovernmental and non-governmental organizations towards the establishment and adoption of common international standards and criteria for recognition and common international standards for the practice of relevant services trades and professions.

Article VIII

Monopolies and Exclusive Service Suppliers

1. Each Member shall ensure that any monopoly supplier of a service in its territory does not, in the supply of the monopoly service in the relevant market, act in a manner inconsistent with that Member's obligations under Article II and specific commitments.

2. Where a Member's monopoly supplier competes, either directly or through an affiliated company, in the supply of a service outside the scope of its monopoly rights and which is subject to that Member's specific commitments, the Member shall ensure that such a supplier does not abuse its monopoly position to act in its territory in a manner inconsistent with such commitments.

3. The Council for Trade in Services may, at the request of a Member which has a reason to believe that a monopoly supplier of a service of any other Member is acting in a manner inconsistent with paragraph 1 or 2, request the Member establishing, maintaining or authorizing such supplier to provide specific information concerning the relevant operations.

4. If, after the date of entry into force of the WTO Agreement, a Member grants monopoly rights regarding the supply of a service covered by its specific commitments, that Member shall notify the Council for Trade in Services no later than three months before the intended implementation of the grant of monopoly rights and the provisions of paragraphs 2, 3 and 4 of Article XXI shall apply.

5. The provisions of this Article shall also apply to cases of exclusive service suppliers, where a Member, formally or in effect, (*a*) authorizes or establishes a small number of service suppliers and (*b*) substantially prevents competition among those suppliers in its territory.

Article IX

Business Practices

1. Members recognize that certain business practices of service suppliers, other than those falling under Article VIII, may restrain competition and thereby restrict trade in services.

2. Each Member shall, at the request of any other Member, enter into consultations with a view to eliminating practices referred to in paragraph 1. The Member addressed shall accord full and sympathetic consideration to such a request and shall cooperate through the supply of publicly available non-confidential information of relevance to the matter in question. The Member addressed shall also provide other information available to the requesting Member, subject to its domestic law and to the conclusion of satisfactory agreement concerning the safeguarding of its confidentiality by the requesting Member.

Article X

Emergency Safeguard Measures

1. There shall be multilateral negotiations on the question of emergency safeguard measures based on the principle of non-discrimination. The results of such negotiations shall enter into effect on a date not later than three years from the date of entry into force of the WTO Agreement.

2. In the period before the entry into effect of the results of the negotiations referred to in paragraph 1, any Member may, notwithstanding the provisions of paragraph 1 of Article XXI, notify the Council on Trade in Services of its intention to modify or withdraw a specific commitment after a period of one year from the date on which the commitment enters into force; provided that the Member shows cause to the Council that the modification or withdrawal cannot await the lapse of the three-year period provided for in paragraph 1 of Article XXI.

3. The provisions of paragraph 2 shall cease to apply three years after the date of entry into force of the WTO Agreement.

Article XI

Payments and Transfers

1. Except under the circumstances envisaged in Article XII, a Member shall not apply restrictions on international transfers and payments for current transactions relating to its specific commitments.

2. Nothing in this Agreement shall affect the rights and obligations of the members of the International Monetary Fund under the Articles of Agreement of the Fund, including the use of exchange actions which are in conformity with the Articles of Agreement, provided that a Member shall not impose restrictions on any capital transactions inconsistently with its specific commitments regarding such transactions, except under Article XII or at the request of the Fund.

Article XII

Restrictions to Safeguard the Balance of Payments

1. In the event of serious balance-of-payments and external financial difficulties or threat thereof, a Member may adopt or maintain restrictions on trade in services on which it has undertaken specific commitments, including on payments or transfers for transactions related to such commitments. It is recognized that particular pressures on the balance of payments of a Member in the process of economic development or economic transition may necessitate the use of restrictions to ensure, *inter alia,* the maintenance of a level of financial reserves adequate for the implementation of its programme of economic development or economic transition.

2. The restrictions referred to in paragraph 1:

(a) shall not discriminate among Members;

(b) shall be consistent with the Articles of Agreement of the International Monetary Fund;

(c) shall avoid unnecessary damage to the commercial, economic and financial interests of any other Member;

(d) shall not exceed those necessary to deal with the circumstances described in paragraph 1;

(e) shall be temporary and be phased out progressively as the situation specified in paragraph 1 improves.

3. In determining the incidence of such restrictions, Members may give priority to the supply of services which are more essential to their economic or development programmes. However, such restrictions shall not be adopted or maintained for the purpose of protecting a particular service sector.

4. Any restrictions adopted or maintained under paragraph 1, or any changes therein, shall be promptly notified to the General Council.

5. (a) Members applying the provisions of this Article shall consult promptly with the Committee on Balance-of-Payments Restrictions on restrictions adopted under this Article.

(b) The Ministerial Conference shall establish procedures[4] for periodic consultations with the objective of enabling such recommendations to be made to the Member concerned as it may deem appropriate.

(c) Such consultations shall assess the balance-of-payment situation of the Member concerned and the restrictions adopted or maintained under this Article, taking into account, *inter alia,* such factors as:

(i) the nature and extent of the balance-of-payments and the external financial difficulties;

(ii) the external economic and trading environment of the consulting Member;

(iii) alternative corrective measures which may be available.

(d) The consultations shall address the compliance of any restrictions with paragraph 2, in particular the progressive phaseout of restrictions in accordance with paragraph 2(e).

(e) In such consultations, all findings of statistical and other facts presented by the International Monetary Fund relating to foreign exchange, monetary reserves and balance of payments, shall be accepted and conclusions shall be based on the assessment by the Fund of the balance-of-payments and the external financial situation of the consulting Member.

6. If a Member which is not a member of the International Monetary Fund wishes to apply the provisions of this Article, the Ministerial Conference shall establish a review procedure and any other procedures necessary.

Article XIII

Government Procurement

1. Articles II, XVI and XVII shall not apply to laws, regulations or requirements governing the procurement by

[4] It is understood that the procedures under paragraph 5 shall be the same as the GATT 1994 procedures.

governmental agencies of services purchased for governmental purposes and not with a view to commercial resale or with a view to use in the supply of services for commercial sale.

2. There shall be multilateral negotiations on government procurement in services under this Agreement within two years from the date of entry into force of the WTO Agreement.

Article XIV

General Exceptions

Subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between countries where like conditions prevail, or a disguised restriction on trade in services, nothing in this Agreement shall be construed to prevent the adoption or enforcement by any Member of measures:

(a) necessary to protect public morals or to maintain public order;[5]

(b) necessary to protect human, animal or plant life or health;

(c) necessary to secure compliance with laws or regulations which are not inconsistent with the provisions of this Agreement including those relating to:

(i) the prevention of deceptive and fraudulent practices or to deal with the effects of a default on services contracts;

(ii) the protection of the privacy of individuals in relation to the processing and dissemination of personal data and the protection of confidentiality of individual records and accounts;

(iii) safety;

(d) inconsistent with Article XVII, provided that the difference in treatment is aimed at ensuring the equitable or effective[6] imposition or collection of direct taxes in respect of services or service suppliers of other Members;

(e) inconsistent with Article II, provided that the difference in treatment is the result of an agreement on the avoidance of double taxation or provisions on the avoidance of double taxation in any other international agreement or arrangement by which the Member is bound.

Article XIV bis

Security Exceptions

1. Nothing in this Agreement shall be construed:

(a) to require any Member to furnish any information, the disclosure of which it considers contrary to its essential security interests; or

(b) to prevent any Member from taking any action which it considers necessary for the protection of its essential security interests:

(i) relating to the supply of services as carried out directly or indirectly for the purpose of provisioning a military establishment;

(ii) relating to fissionable and fusionable materials or the materials from which they are derived;

(iii) taken in time of war or other emergency in international relations; or

(c) to prevent any Member from taking any action in pursuance of its obligations under the United Nations Charter for the maintenance of international peace and security.

2. The Council for Trade in Services shall be informed to the fullest extent possible of measures taken under paragraphs 1(b) and (c) and of their termination.

---

[5] The public order exception may be invoked only where a genuine and sufficiently serious threat is posed to one of the fundamental interests of society.

[6] Measures that are aimed at ensuring the equitable or effective imposition or collection of direct taxes include measures taken by a Member under its taxation system which:

(i) apply to non-resident service suppliers in recognition of the fact that the tax obligation of non-residents is determined with respect to taxable items sourced or located in the Member's territory; or

(ii) apply to non-residents in order to ensure the imposition or collection of taxes in the Member's territory; or

(iii) apply to non-residents or residents in order to prevent the avoidance or evasion of taxes, including compliance measures; or

(iv) apply to consumers of services supplied in or from the territory of another Member in order to ensure the imposition or collection of taxes on such consumers derived from sources in the Member's territory; or

(v) distinguish service suppliers subject to tax on worldwide taxable items from other service suppliers, in recognition of the difference in the nature of the tax base between them; or

(vi) determine, allocate or apportion income, profit, gain, loss, deduction or credit of resident persons or branches, or between related persons or branches of the same person, in order to safeguard the Member's tax base.

Tax terms or concepts in paragraph (d) of Article XIV and in this footnote are determined according to tax definitions and concepts, or equivalent or similar definitions and concepts, under the domestic law of the Member taking the measure.

Article XV

Subsidies

1. Members recognize that, in certain circumstances, subsidies may have distortive effects on trade in services. Members shall enter into negotiations with a view to developing the necessary multilateral disciplines to avoid such trade-distortive effects.[7] The negotiations shall also address the appropriateness of countervailing procedures. Such negotiations shall recognize the role of subsidies in relation to the development programmes of developing countries and take into account the needs of Members, particularly developing country Members, for flexibility in this area. For the purpose of such negotiations, Members shall exchange information concerning all subsidies related to trade in services that they provide to their domestic service suppliers.

2. Any Member which considers that it is adversely affected by a subsidy of another Member may request consultations with that Member on such matters. Such requests shall be accorded sympathetic consideration.

PART III

SPECIFIC COMMITMENTS

Article XVI

Market Access

1. With respect to market access through the modes of supply identified in Article I, each Member shall accord services and service suppliers of any other Member treatment no less favourable than that provided for under the terms, limitations and conditions agreed and specified in its Schedule.[8]

2. In sectors where market-access commitments are undertaken, the measures which a Member shall not maintain or adopt either on the basis of a regional subdivision or on the basis of its entire territory, unless otherwise specified in its Schedule, are defined as:

(a) limitations on the number of service suppliers whether in the form of numerical quotas, monopolies, exclusive service suppliers or the requirements of an economic needs test;

(b) limitations on the total value of service transactions or assets in the form of numerical quotas or the requirement of an economic needs test;[9]

(c) limitations on the total number of service operations or on the total quantity of service output expressed in terms of designated numerical units in the form of quotas or the requirement of an economic needs test;

(d) limitations on the total number of natural persons that may be employed in a particular service sector or that a service supplier may employ and who are necessary for, and directly related to, the supply of a specific service in the form of numerical quotas or the requirement of an economic needs test;

(e) measures which restrict or require specific types of legal entity or joint venture through which a service supplier may supply a service; and

(f) limitations on the participation of foreign capital in terms of maximum percentage limit on foreign shareholding or the total value of individual or aggregate foreign investment.

Article XVII

National Treatment

1. In the sectors inscribed in its Schedule, and subject to any conditions and qualifications set out therein, each Member shall accord to services and service suppliers of any other Member, in respect of all measures affecting the supply of services, treatment no less favourable than that it accords to its own like services and service suppliers.[10]

2. A Member may meet the requirement of paragraph 1 by according to services and service suppliers of any other Member, either formally identical treatment or formally different treatment to that it accords to its own like services and service suppliers.

[7] A future work programme shall determine how, and in what time-frame, negotiations on such multilateral disciplines will be conducted.

[8] If a Member undertakes a market-access commitment in relation to the supply of a service through the mode of supply referred to in subparagraph 2(a) of Article I and if the cross-border movement of capital is an essential part of the service itself, that Member is thereby committed to allow such movement of capital. If a Member undertakes a market-access commitment in relation to the supply of a service through the mode of supply referred to in subparagraph 2(c) of Article I, it is thereby committed to allow related transfers of capital into its territory.

[9] Subparagraph 2(c) does not cover measures of a Member which limit inputs for the supply of services.

[10] Specific commitments assumed under this Article shall not be construed to require any Member to compensate for any inherent competitive disadvantages which result from the foreign character of the relevant services or service suppliers.

3. Formally identical or formally different treatment shall be considered to be less favourable if it modifies the conditions of competition in favour of services or service suppliers of the Member compared to like services or service suppliers of any other Member.

Article XVIII

Additional Commitments

Members may negotiate commitments with respect to measures affecting trade in services not subject to scheduling under Articles XVI or XVII, including those regarding qualifications, standards or licensing matters. Such commitments shall be inscribed in a Member's Schedule.

PART IV

PROGRESSIVE LIBERALIZATION

Article XIX

Negotiation of Specific Commitments

1. In pursuance of the objectives of this Agreement, Members shall enter into successive rounds of negotiations, beginning not later than five years from the date of entry into force of the WTO Agreement and periodically thereafter, with a view to achieving a progressively higher level of liberalization. Such negotiations shall be directed to the reduction or elimination of the adverse effects on trade in services of measures as a means of providing effective market access. This process shall take place with a view to promoting the interests of all participants on a mutually advantageous basis and to securing an overall balance of rights and obligations.

2. The process of liberalization shall take place with due respect for national policy objectives and the level of development of individual Members, both overall and in individual sectors. There shall be appropriate flexibility for individual developing country Members for opening fewer sectors, liberalizing fewer types of transactions, progressively extending market access in line with their development situation and, when making access to their markets available to foreign service suppliers, attaching to such access conditions aimed at achieving the objectives referred to in Article IV.

3. For each round, negotiating guidelines and procedures shall be established. For the purposes of establishing such guidelines, the Council for Trade in Services shall carry out an assessment of trade in services in overall terms and on a sectoral basis with reference to the objectives of this Agreement, including those set out in paragraph 1 of Article IV. Negotiating guidelines shall establish modalities for the treatment of liberalization undertaken autonomously by Members since previous negotiations, as well as for the special treatment for least-developed country Members under the provisions of paragraph 3 of Article IV.

4. The process of progressive liberalization shall be advanced in each such round through bilateral, plurilateral or multilateral negotiations directed towards increasing the general level of specific commitments undertaken by Members under this Agreement.

Article XX

Schedules of Specific Commitments

1. Each Member shall set out in a schedule the specific commitments it undertakes under Part III of this Agreement. With respect to sectors where such commitments are undertaken, each Schedule shall specify:

(a) terms, limitations and conditions on market access;

(b) conditions and qualifications on national treatment;

(c) undertakings relating to additional commitments;

(d) where appropriate the time-frame for implementation of such commitments; and

(e) the date of entry into force of such commitments.

2. Measures inconsistent with both Articles XVI and XVII shall be inscribed in the column relating to Article XVI. In this case the inscription will be considered to provide a condition or qualification to Article XVII as well.

3. Schedules of specific commitments shall be annexed to this Agreement and shall form an integral part thereof.

Article XXI

Modification of Schedules

1. (a) A Member (referred to in this Article as the „modifying Member") may modify or withdraw any commitment

in its Schedule, at any time after three years have elapsed from the date on which that commitment entered into force, in accordance with the provisions of this Article.

(b) A modifying Member shall notify its intent to modify or withdraw a commitment pursuant to this Article to the Council for Trade in Services no later than three months before the intended date of implementation of the modification or withdrawal.

2. (a) At the request of any Member the benefits of which under this Agreement may be affected (referred to in this Article as an „affected Member„) by a proposed modification or withdrawal notified under subparagraph 1(b), the modifying Member shall enter into negotiations with a view to reaching agreement on any necessary compensatory adjustment. In such negotiations and agreement, the Members concerned shall endeavour to maintain a general level of mutually advantageous commitments not less favourable to trade than that provided for in Schedules of specific commitments prior to such negotiations.

(b) Compensatory adjustments shall be made on a most-favoured-nation basis.

3. (a) If agreement is not reached between the modifying Member and any affected Member before the end of the period provided for negotiations, such affected Member may refer the matter to arbitration. Any affected Member that wishes to enforce a right that it may have to compensation must participate in the arbitration.

(b) If no affected Member has requested arbitration, the modifying Member shall be free to implement the proposed modification or withdrawal.

4. (a) The modifying Member may not modify or withdraw its commitment until it has made compensatory adjustments in conformity with the findings of the arbitration.

(b) If the modifying Member implements its proposed modification or withdrawal and does not comply with the findings of the arbitration, any affected Member that participated in the arbitration may modify or withdraw substantially equivalent benefits in conformity with those findings. Notwithstanding Article II, such a modification or withdrawal may be implemented solely with respect to the modifying Member.

5. The Council for Trade in Services shall establish procedures for rectification or modification of Schedules. Any Member which has modified or withdrawn scheduled commitments under this Article shall modify its Schedule according to such procedures.

PART V

INSTITUTIONAL PROVISIONS

Article XXII

Consultation

1. Each Member shall accord sympathetic consideration to, and shall afford adequate opportunity for, consultation regarding such representations as may be made by any other Member with respect to any matter affecting the operation of this Agreement. The Dispute Settlement Understanding (DSU) shall apply to such consultations.

2. The Council for Trade in Services or the Dispute Settlement Body (DSB) may, at the request of a Member, consult with any Member or Members in respect of any matter for which it has not been possible to find a satisfactory solution through consultation under paragraph 1.

3. A Member may not invoke Article XVII, either under this Article or Article XXIII, with respect to a measure of another Member that falls within the scope of an international agreement between them relating to the avoidance of double taxation. In case of disagreement between Members as to whether a measure falls within the scope of such an agreement between them, it shall be open to either Member to bring this matter before the Council for Trade in Services.[11] The Council shall refer the matter to arbitration. The decision of the arbitrator shall be final and binding on the Members.

Article XXIII

Dispute Settlement and Enforcement

1. If any Member should consider that any other Member fails to carry out its obligations or specific commitments under this Agreement, it may with a view to reaching a mutually satisfactory resolution of the matter have recourse to the DSU.

2. If the DSB considers that the circumstances are serious enough to justify such action, it may authorize a

[11] With respect to agreements on the avoidance of double taxation which exist on the date of entry into force of the WTO Agreement, such a matter may be brought before the Council for Trade in Services only with the consent of both parties to such an agreement.

Member or Members to suspend the application to any other Member or Members of obligations and specific commitments in accordance with Article 22 of the DSU.

3. If any Member considers that any benefit it could reasonably have expected to accrue to it under a specific commitment of another Member under Part III of this Agreement is being nullified or impaired as a result of the application of any measure which does not conflict with the provisions of this Agreement, it may have recourse to the DSU. If the measure is determined by the DSB to have nullified or impaired such a benefit, the Member affected shall be entitled to a mutually satisfactory adjustment on the basis of paragraph 2 of Article XXI, which may include the modification or withdrawal of the measure. In the event an agreement cannot be reached between the Members concerned, Article 22 of the DSU shall apply.

Article XXIV

Council for Trade in Services

1. The Council for Trade in Services shall carry out such functions as may be assigned to it to facilitate the operation of this Agreement and further its objectives. The Council may establish such subsidiary bodies as it considers appropriate for the effective discharge of its functions.

2. The Council and, unless the Council decides otherwise, its subsidiary bodies shall be open to participation by representatives of all Members.

3. The Chairman of the Council shall be elected by the Members.

Article XXV

Technical Cooperation

1. Service suppliers of Members which are in need of such assistance shall have access to the services of contact points referred to in paragraph 2 of Article IV.

2. Technical assistance to developing countries shall be provided at the multilateral level by the Secretariat and shall be decided upon by the Council for Trade in Services.

Article XXVI

Relationship with Other International Organizations

The General Council shall make appropriate arrangements for consultation and cooperation with the United Nations and its specialized agencies as well as with other intergovernmental organizations concerned with services.

PART VI

FINAL PROVISIONS

Article XXVII

Denial of Benefits

A Member may deny the benefits of this Agreement:

(a) to the supply of a service, if it establishes that the service is supplied from or in the territory of a non-Member or of a Member to which the denying Member does not apply the WTO Agreement;

(b) in the case of the supply of a maritime transport service, if it establishes that the service is supplied:

(i) by a vessel registered under the laws of a non-Member or of a Member to which the denying Member does not apply the WTO Agreement, and

(ii) by a person which operates and/or uses the vessel in whole or in part but which is of a non-Member or of a Member to which the denying Member does not apply the WTO Agreement;

(c) to a service supplier that is a juridical person, if it establishes that it is not a service supplier of another Member, or that it is a service supplier of a Member to which the denying Member does not apply the WTO Agreement.

Article XXVIII

Definitions

For the purpose of this Agreement:

(a) „measure“ means any measure by a Member, whether in the form of a law, regulation, rule, procedure, decision, administrative action, or any other form;

(b) „supply of a service“ includes the production, distribution, marketing, sale and delivery of a service;

(c) „measures by Members affecting trade in services“ include measures in respect of

(i) the purchase, payment or use of a service;
(ii) the access to and use of, in connection with the supply of a service, services which are required by those Members to be offered to the public generally;
(iii) the presence, including commercial presence, of persons of a Member for the supply of a service in the territory of another Member;

(d) „commercial presence" means any type of business or professional establishment, including through
(i) the constitution, acquisition or maintenance of a juridical person, or
(ii) the creation or maintenance of a branch or a representative office, within the territory of a Member for the purpose of supplying a service;

(e) „sector" of a service means,
(i) with reference to a specific commitment, one or more, or all, subsectors of that service, as specified in a Member's Schedule,
(ii) otherwise, the whole of that service sector, including all of its subsectors;

(f) „service of another Member" means a service which is supplied,
(i) from or in the territory of that other Member, or in the case of maritime transport, by a vessel registered under the laws of that other Member, or by a person of that other Member which supplies the service through the operation of a vessel and/or its use in whole or in part; or
(ii) in the case of the supply of a service through commercial presence or through the presence of natural persons, by a service supplier of that other Member;

(g) „service supplier" means any person that supplies a service;[12]

(h) ţmonopoly supplier of a service„ means any person, public or private, which in the relevant market of the territory of a Member is authorized or established formally or in effect by that Member as the sole supplier of that service;

(i) „service consumer" means any person that receives or uses a service;

(j) „person" means either a natural person or a juridical person;

(k) „natural person of another Member" means a natural person who resides in the territory of that other Member or any other Member, and who under the law of that other Member:
(i) is a national of that other Member; or
(ii) has the right of permanent residence in that other Member, in the case of a Member which:
1. does not have nationals; or
2. accords substantially the same treatment to its permanent residents as it does to its nationals in respect of measures affecting trade in services, as notified in its acceptance of or accession to the WTO Agreement, provided that no Member is obligated to accord to such permanent residents treatment more favourable than would be accorded by that other Member to such permanent residents. Such notification shall include the assurance to assume, with respect to those permanent residents, in accordance with its laws and regulations, the same responsibilities that other Member bears with respect to its nationals;

(l) „juridical person" means any legal entity duly constituted or otherwise organized under applicable law, whether for profit or otherwise, and whether privately-owned or governmentally-owned, including any corporation, trust, partnership, joint venture, sole proprietorship or association;

(m) „juridical person of another Member" means a juridical person which is either:

(i) constituted or otherwise organized under the law of that other Member, and is engaged in substantive business operations in the territory of that Member or any other Member; or
(ii) in the case of the supply of a service through commercial presence, owned or controlled by:
1. natural persons of that Member; or
2. juridical persons of that other Member identified under subparagraph (i);

(n) a juridical person is:
(i) „owned" by persons of a Member if more than 50 per cent of the equity interest in it is beneficially owned by persons of that Member;
(ii) „controlled" by persons of a Member if such persons have the power to name a majority of its directors or otherwise to legally direct its actions;
(iii) „affiliated" with another person when it controls, or is controlled by, that other person; or when it and the other person are both controlled by the same person;

(o) „direct taxes" comprise all taxes on total income, on total capital or on elements of income or of capital, including

[12] Where the service is not supplied directly by a juridical person but through other forms of commercial presence such as a branch or a representative office, the service supplier (i.e. the juridical person) shall, nonetheless, through such presence be accorded the treatment provided for service suppliers under the Agreement. Such treatment shall be extended to the presence through which the service is supplied and need not be extended to any other parts of the supplier located outside the territory where the service is supplied.

taxes on gains from the alienation of property, taxes on estates, inheritances and gifts, and taxes on the total amounts of wages or salaries paid by enterprises, as well as taxes on capital appreciation.

Article XXIX

Annexes

The Annexes to this Agreement are an integral part of this Agreement.

ANNEX ON ARTICLE II EXEMPTIONS

Scope

1. This Annex specifies the conditions under which a Member, at the entry into force of this Agreement, is exempted from its obligations under paragraph 1 of Article II.

2. Any new exemptions applied for after the date of entry into force of the WTO Agreement shall be dealt with under paragraph 3 of Article IX of that Agreement.

Review

3. The Council for Trade in Services shall review all exemptions granted for a period of more than 5 years. The first such review shall take place no more than 5 years after the entry into force of the WTO Agreement.

4. The Council for Trade in Services in a review shall:
(a) examine whether the conditions which created the need for the exemption still prevail; and
(b) determine the date of any further review.

Termination

5. The exemption of a Member from its obligations under paragraph 1 of Article II of the Agreement with respect to a particular measure terminates on the date provided for in the exemption.

6. In principle, such exemptions should not exceed a period of 10 years. In any event, they shall be subject to negotiation in subsequent trade liberalizing rounds.

7. A Member shall notify the Council for Trade in Services at the termination of the exemption period that the inconsistent measure has been brought into conformity with paragraph 1 of Article II of the Agreement.

Lists of Article II Exemptions

[The agreed lists of exemptions under paragraph 2 of Article II will be annexed here in the treaty copy of the WTO Agreement.]

ANNEX ON MOVEMENT OF NATURAL PERSONS
SUPPLYING SERVICES UNDER THE AGREEMENT

1. This Annex applies to measures affecting natural persons who are service suppliers of a Member, and natural persons of a Member who are employed by a service supplier of a Member, in respect of the supply of a service.

2. The Agreement shall not apply to measures affecting natural persons seeking access to the employment market of a Member, nor shall it apply to measures regarding citizenship, residence or employment on a permanent basis.

3. In accordance with Parts III and IV of the Agreement, Members may negotiate specific commitments applying to the movement of all categories of natural persons supplying services under the Agreement. Natural persons covered by a specific commitment shall be allowed to supply the service in accordance with the terms of that commitment.

4. The Agreement shall not prevent a Member from applying measures to regulate the entry of natural persons into, or their temporary stay in, its territory, including those measures necessary to protect the integrity of, and to ensure the orderly movement of natural persons across, its borders, provided that such measures are not applied in such a manner as to nullify or impair the benefits accruing to any Member under the terms of a specific commitment.[1]

[1] The sole fact of requiring a visa for natural persons of certain Members and not for those of others shall not be regarded as nullifying or impairing benefits under a specific commitment.

ANNEX ON AIR TRANSPORT SERVICES

1. This Annex applies to measures affecting trade in air transport services, whether scheduled or non-scheduled, and ancillary services. It is confirmed that any specific commitment or obligation assumed under this Agreement shall not reduce or affect a Member's obligations under bilateral or multilateral agreements that are in effect on the date of entry into force of the WTO Agreement.

2. The Agreement, including its dispute settlement procedures, shall not apply to measures affecting:

(a) traffic rights, however granted; or

(b) services directly related to the exercise of traffic rights, except as provided in paragraph 3 of this Annex.

3. The Agreement shall apply to measures affecting:

(a) aircraft repair and maintenance services;

(b) the selling and marketing of air transport services;

(c) computer reservation system (CRS) services.

4. The dispute settlement procedures of the Agreement may be invoked only where obligations or specific commitments have been assumed by the concerned Members and where dispute settlement procedures in bilateral and other multilateral agreements or arrangements have been exhausted.

5. The Council for Trade in Services shall review periodically, and at least every five years, developments in the air transport sector and the operation of this Annex with a view to considering the possible further application of the Agreement in this sector.

6. Definitions:

(a) „Aircraft repair and maintenance services" mean such activities when undertaken on an aircraft or a part thereof while it is withdrawn from service and do not include so-called line maintenance.

(b) „Selling and marketing of air transport services" mean opportunities for the air carrier concerned to sell and market freely its air transport services including all aspects of marketing such as market research, advertising and distribution. These activities do not include the pricing of air transport services nor the applicable conditions.

(c) „Computer reservation system (CRS) services" mean services provided by computerised systems that contain information about air carriers' schedules, availability, fares and fare rules, through which reservations can be made or tickets may be issued.

(d) „Traffic rights" mean the right for scheduled and non-scheduled services to operate and/or to carry passengers, cargo and mail for remuneration or hire from, to, within, or over the territory of a Member, including points to be served, routes to be operated, types of traffic to be carried, capacity to be provided, tariffs to be charged and their conditions, and criteria for designation of airlines, including such criteria as number, ownership, and control.

ANNEX ON FINANCIAL SERVICES

1. *Scope and Definition*

(a) This Annex applies to measures affecting the supply of financial services. Reference to the supply of a financial service in this Annex shall mean the supply of a service as defined in paragraph 2 of Article I of the Agreement.
(b) For the purposes of subparagraph 3(b) of Article I of the Agreement, „services supplied in the exercise of governmental authority" means the following:
  (i) activities conducted by a central bank or monetary authority or by any other public entity in pursuit of monetary or exchange rate policies;
  (ii) activities forming part of a statutory system of social security or public retirement plans; and
  (iii) other activities conducted by a public entity for the account or with the guarantee or using the financial resources of the Government.
(c) For the purposes of subparagraph 3(b) of Article I of the Agreement, if a Member allows any of the activities referred to in subparagraphs (b)(ii) or (b)(iii) of this paragraph to be conducted by its financial service suppliers in competition with a public entity or a financial service supplier, „services" shall include such activities.
(d) Subparagraph 3(c) of Article I of the Agreement shall not apply to services covered by this Annex.

2. *Domestic Regulation*

(a) Notwithstanding any other provisions of the Agreement, a Member shall not be prevented from taking measures for prudential reasons, including for the protection of investors, depositors, policy holders or persons to whom a fiduciary duty is owed by a financial service supplier, or to ensure the integrity and stability of the financial system. Where such measures do not conform with the provisions of the Agreement, they shall not be used as a means of avoiding the Member's commitments or obligations under the Agreement.
(b) Nothing in the Agreement shall be construed to require a Member to disclose information relating to the affairs and accounts of individual customers or any confidential or proprietary information in the possession of public entities.

3. *Recognition*

(a) A Member may recognize prudential measures of any other country in determining how the Member's measures relating to financial services shall be applied. Such recognition, which may be achieved through harmonization or otherwise, may be based upon an agreement or arrangement with the country concerned or may be accorded autonomously.
(b) A Member that is a party to such an agreement or arrangement referred to in subparagraph (a), whether future or existing, shall afford adequate opportunity for other interested Members to negotiate their accession to such agreements or arrangements, or to negotiate comparable ones with it, under circumstances in which there would be equivalent regulation, oversight, implementation of such regulation, and, if appropriate, procedures concerning the sharing of information between the parties to the agreement or arrangement. Where a Member accords recognition autonomously, it shall afford adequate opportunity for any other Member to demonstrate that such circumstances exist.
(c) Where a Member is contemplating according recognition to prudential measures of any other country, paragraph 4(b) of Article VII shall not apply.

4. *Dispute Settlement*

Panels for disputes on prudential issues and other financial matters shall have the necessary expertise relevant to the specific financial service under dispute.

5. *Definitions*

For the purposes of this Annex:
(a) A financial service is any service of a financial nature offered by a financial service supplier of a Member. Financial services include all insurance and insurance-related services, and all banking and other financial services (excluding insurance). Financial services include the following activities:

Insurance and insurance-related services
  (i) Direct insurance (including co-insurance):
    (A) life
    (B) non-life
  (ii) Reinsurance and retrocession;
  (iii) Insurance intermediation, such as brokerage and agency;
  (iv) Services auxiliary to insurance, such as consultancy, actuarial, risk assessment and claim settlement services.

Banking and other financial services (excluding insurance)

(v) Acceptance of deposits and other repayable funds from the public;

(vi) Lending of all types, including consumer credit, mortgage credit, factoring and financing of commercial transaction;

(vii) Financial leasing;

(viii) All payment and money transmission services, including credit, charge and debit cards, travellers cheques and bankers drafts;

(ix) Guarantees and commitments;

(x) Trading for own account or for account of customers, whether on an exchange, in an over-the-counter market or otherwise, the following:
(A) money market instruments (including cheques, bills, certificates of deposits);
(B) foreign exchange;
(C) derivative products including, but not limited to, futures and options;
(D) exchange rate and interest rate instruments, including products such as swaps, forward rate agreements;
(E) transferable securities;
(F) other negotiable instruments and financial assets, including bullion.

(xi) Participation in issues of all kinds of securities, including underwriting and placement as agent (whether publicly or privately) and provision of services related to such issues;

(xii) Money broking;

(xiii) Asset management, such as cash or portfolio management, all forms of collective investment management, pension fund management, custodial, depository and trust services;

(xiv) Settlement and clearing services for financial assets, including securities, derivative products, and other negotiable instruments;

(xv) Provision and transfer of financial information, and financial data processing and related software by suppliers of other financial services;

(xvi) Advisory, intermediation and other auxiliary financial services on all the activities listed in subparagraphs (v) through (xv), including credit reference and analysis, investment and portfolio research and advice, advice on acquisitions and on corporate restructuring and strategy.

(b) A financial service supplier means any natural or juridical person of a Member wishing to supply or supplying financial services but the term „financial service supplier" does not include a public entity.

(c) „Public entity" means:

(i) a government, a central bank or a monetary authority, of a Member, or an entity owned or controlled by a Member, that is principally engaged in carrying out governmental functions or activities for governmental purposes, not including an entity principally engaged in supplying financial services on commercial terms; or

(ii) a private entity, performing functions normally performed by a central bank or monetary authority, when exercising those functions.

SECOND ANNEX ON FINANCIAL SERVICES

1. Notwithstanding Article II of the Agreement and paragraphs 1 and 2 of the Annex on Article II Exemptions, a Member may, during a period of 60 days beginning four months after the date of entry into force of the WTO Agreement, list in that Annex measures relating to financial services which are inconsistent with paragraph 1 of Article II of the Agreement.

2. Notwithstanding Article XXI of the Agreement, a Member may, during a period of 60 days beginning four months after the date of entry into force of the WTO Agreement, improve, modify or withdraw all or part of the specific commitments on financial services inscribed in its Schedule.

3. The Council for Trade in Services shall establish any procedures necessary for the application of paragraphs 1 and 2.

ANNEX ON NEGOTIATIONS ON MARITIME TRANSPORT SERVICES

1. Article II and the Annex on Article II Exemptions, including the requirement to list in the Annex any measure inconsistent with most-favoured-nation treatment that a Member will maintain, shall enter into force for international shipping, auxiliary services and access to and use of port facilities only on:

(a) the implementation date to be determined under paragraph 4 of the Ministerial Decision on Negotiations on Maritime Transport Services; or,

(b) should the negotiations not succeed, the date of the final report of the Negotiating Group on Maritime Transport Services provided for in that Decision.

2. Paragraph 1 shall not apply to any specific commitment on maritime transport services which is inscribed in a Member's Schedule.

3. From the conclusion of the negotiations referred to in paragraph 1, and before the implementation date, a Member may improve, modify or withdraw all or part of its specific commitments in this sector without offering compensation, notwithstanding the provisions of Article XXI.

ANNEX ON TELECOMMUNICATIONS

1. *Objectives*

Recognizing the specificities of the telecommunications services sector and, in particular, its dual role as a distinct sector of economic activity and as the underlying transport means for other economic activities, the Members have agreed to the following Annex with the objective of elaborating upon the provisions of the Agreement with respect to measures affecting access to and use of public telecommunications transport networks and services. Accordingly, this Annex provides notes and supplementary provisions to the Agreement.

2. *Scope*

(a) This Annex shall apply to all measures of a Member that affect access to and use of public telecommunications transport networks and services.[1]
(b) This Annex shall not apply to measures affecting the cable or broadcast distribution of radio or television programming.
(c) Nothing in this Annex shall be construed:
  (i) to require a Member to authorize a service supplier of any other Member to establish, construct, acquire, lease, operate, or supply telecommunications transport networks or services, other than as provided for in its Schedule; or
  (ii) to require a Member (or to require a Member to oblige service suppliers under its jurisdiction) to establish, construct, acquire, lease, operate or supply telecommunications transport networks or services not offered to the public generally.

3. *Definitions*

For the purposes of this Annex:
(a) ţTelecommunications„ means the transmission and reception of signals by any electromagnetic means.
(b) ţPublic telecommunications transport service„ means any telecommunications transport service required, explicitly or in effect, by a Member to be offered to the public generally. Such services may include, *inter alia*, telegraph, telephone, telex, and data transmission typically involving the real-time transmission of customer-supplied information between two or more points without any end-to-end change in the form or content of the customer's information.
(c) ţPublic telecommunications transport network„ means the public telecommunications infrastructure which permits telecommunications between and among defined network termination points.
(d) ţIntra-corporate communications„ means telecommunications through which a company communicates within the company or with or among its subsidiaries, branches and, subject to a Member's domestic laws and regulations, affiliates. For these purposes, ţsubsidiaries„, ţbranches„ and, where applicable, ţaffiliates„ shall be as defined by each Member. ţIntra-corporate communications„ in this Annex excludes commercial or non-commercial services that are supplied to companies that are not related subsidiaries, branches or affiliates, or that are offered to customers or potential customers.
(e) Any reference to a paragraph or subparagraph of this Annex includes all subdivisions thereof.

4. *Transparency*

In the application of Article III of the Agreement, each Member shall ensure that relevant information on conditions affecting access to and use of public telecommunications transport networks and services is publicly available, including: tariffs and other terms and conditions of service; specifications of technical interfaces with such networks and services; information on bodies responsible for the preparation and adoption of standards affecting such access and use; conditions applying to attachment of terminal or other equipment; and notifications, registration or licensing requirements, if any.

5. *Access to and use of Public Telecommunications Transport Networks and Services*

(a) Each Member shall ensure that any service supplier of any other Member is accorded access to and use of public telecommunications transport networks and services on reasonable and non-discriminatory terms and conditions, for the supply of a service included in its Schedule. This obligation shall be applied, *inter alia*, through paragraphs (b) through (f).[2]

[1] This paragraph is understood to mean that each Member shall ensure that the obligations of this Annex are applied with respect to suppliers of public telecommunications transport networks and services by whatever measures are necessary.
[2] The term ţnon-discriminatory„ is understood to refer to most-favoured-nation and national treatment as defined in the Agreement, as well as to reflect sector-specific usage of the term to mean ţterms and conditions no less favourable than those accorded to any other user of like public telecommunications transport networks or services under like circumstances„.

(b) Each Member shall ensure that service suppliers of any other Member have access to and use of any public telecommunications transport network or service offered within or across the border of that Member, including private leased circuits, and to this end shall ensure, subject to paragraphs (e) and (f), that such suppliers are permitted:
  (i) to purchase or lease and attach terminal or other equipment which interfaces with the network and which is necessary to supply a supplier's services;
  (ii) to interconnect private leased or owned circuits with public telecommunications transport networks and services or with circuits leased or owned by another service supplier; and
  (iii) to use operating protocols of the service supplier's choice in the supply of any service, other than as necessary to ensure the availability of telecommunications transport networks and services to the public generally.

(c) Each Member shall ensure that service suppliers of any other Member may use public telecommunications transport networks and services for the movement of information within and across borders, including for intra-corporate communications of such service suppliers, and for access to information contained in data bases or otherwise stored in machine-readable form in the territory of any Member. Any new or amended measures of a Member significantly affecting such use shall be notified and shall be subject to consultation, in accordance with relevant provisions of the Agreement.

(d) Notwithstanding the preceding paragraph, a Member may take such measures as are necessary to ensure the security and confidentiality of messages, subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination or a disguised restriction on trade in services.

(e) Each Member shall ensure that no condition is imposed on access to and use of public telecommunications transport networks and services other than as necessary:
  (i) to safeguard the public service responsibilities of suppliers of public telecommunications transport networks and services, in particular their ability to make their networks or services available to the public generally;
  (ii) to protect the technical integrity of public telecommunications transport networks or services; or
  (iii) to ensure that service suppliers of any other Member do not supply services unless permitted pursuant to commitments in the Member's Schedule.

(f) Provided that they satisfy the criteria set out in paragraph (e), conditions for access to and use of public telecommunications transport networks and services may include:
  (i) restrictions on resale or shared use of such services;
  (ii) a requirement to use specified technical interfaces, including interface protocols, for inter-connection with such networks and services;
  (iii) requirements, where necessary, for the inter-operability of such services and to encourage the achievement of the goals set out in paragraph 7(a);
  (iv) type approval of terminal or other equipment which interfaces with the network and technical requirements relating to the attachment of such equipment to such networks;
  (v) restrictions on inter-connection of private leased or owned circuits with such networks or services or with circuits leased or owned by another service supplier; or
  (vi) notification, registration and licensing.

(g) Notwithstanding the preceding paragraphs of this section, a developing country Member may, consistent with its level of development, place reasonable conditions on access to and use of public telecommunications transport networks and services necessary to strengthen its domestic telecommunications infrastructure and service capacity and to increase its participation in international trade in telecommunications services. Such conditions shall be specified in the Member's Schedule.

6. *Technical Cooperation*

(a) Members recognize that an efficient, advanced telecommunications infrastructure in countries, particularly developing countries, is essential to the expansion of their trade in services. To this end, Members endorse and encourage the participation, to the fullest extent practicable, of developed and developing countries and their suppliers of public telecommunications transport networks and services and other entities in the development programmes of international and regional organizations, including the International Telecommunication Union, the United Nations Development Programme, and the International Bank for Reconstruction and Development.

(b) Members shall encourage and support telecommunications cooperation among developing countries at the international, regional and sub-regional levels.

(c) In cooperation with relevant international organizations, Members shall make available, where practicable, to developing countries information with respect to telecommunications services and developments in telecommunications and information technology to assist in strengthening their domestic telecommunications services sector.

(d) Members shall give special consideration to opportunities for the least-developed countries to encourage foreign

suppliers of telecommunications services to assist in the transfer of technology, training and other activities that support the development of their telecommunications infrastructure and expansion of their telecommunications services trade.

7. *Relation to International Organizations and Agreements*

(a) Members recognize the importance of international standards for global compatibility and inter-operability of telecommunication networks and services and undertake to promote such standards through the work of relevant international bodies, including the International Telecommunication Union and the International Organization for Standardization.

(b) Members recognize the role played by intergovernmental and non-governmental organizations and agreements in ensuring the efficient operation of domestic and global telecommunications services, in particular the International Telecommunication Union. Members shall make appropriate arrangements, where relevant, for consultation with such organizations on matters arising from the implementation of this Annex.

ANNEX ON NEGOTIATIONS ON BASIC TELECOMMUNICATIONS

1. Article II and the Annex on Article II Exemptions, including the requirement to list in the Annex any measure inconsistent with most-favoured-nation treatment that a Member will maintain, shall enter into force for basic telecommunications only on:

(a) the implementation date to be determined under paragraph 5 of the Ministerial Decision on Negotiations on Basic Telecommunications; or,

(b) should the negotiations not succeed, the date of the final report of the Negotiating Group on Basic Telecommunications provided for in that Decision.

2. Paragraph 1 shall not apply to any specific commitment on basic telecommunications which is inscribed in a Member's Schedule.

ANNEX 1C

AGREEMENT ON TRADE-RELATED ASPECTS OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

PART	I	GENERAL PROVISIONS AND BASIC PRINCIPLES
PART	II	STANDARDS CONCERNING THE AVAILABILITY, SCOPE AND USE OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS
	1.	Copyright and Related Rights
	2.	Trademarks
	3.	Geographical Indications
	4.	Industrial Designs
	5.	Patents
	6.	Layout-Designs (Topographies) of Integrated Circuits
	7.	Protection of Undisclosed Information
	8.	Control of Anti-Competitive Practices in Contractual Licences
PART	III	ENFORCEMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS
	1.	General Obligations
	2.	Civil and Administrative Procedures and Remedies
	3.	Provisional Measures
	4.	Special Requirements Related to Border Measures
	5.	Criminal Procedures
PART	IV	ACQUISITION AND MAINTENANCE OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS AND RELATED INTER-PARTES PROCEDURES
PART	V	DISPUTE PREVENTION AND SETTLEMENT
PART	VI	TRANSITIONAL ARRANGEMENTS
PART	VII	INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS; FINAL PROVISIONS

AGREEMENT ON TRADE-RELATED ASPECTS OF
INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

Members,

Desiring to reduce distortions and impediments to international trade, and taking into account the need to promote effective and adequate protection of intellectual property rights, and to ensure that measures and procedures to enforce intellectual property rights do not themselves become barriers to legitimate trade;

Recognizing, to this end, the need for new rules and disciplines concerning:

(a) the applicability of the basic principles of GATT 1994 and of relevant international intellectual property agreements or conventions;

(b) the provision of adequate standards and principles concerning the availability, scope and use of trade-related intellectual property rights;

(c) the provision of effective and appropriate means for the enforcement of trade-related intellectual property rights, taking into account differences in national legal systems;

(d) the provision of effective and expeditious procedures for the multilateral prevention and settlement of disputes between governments; and

(e) transitional arrangements aiming at the fullest participation in the results of the negotiations;

Recognizing the need for a multilateral framework of principles, rules and disciplines dealing with international trade in counterfeit goods;

Recognizing that intellectual property rights are private rights;

Recognizing the underlying public policy objectives of national systems for the protection of intellectual property, including developmental and technological objectives;

Recognizing also the special needs of the least-developed country Members in respect of maximum flexibility in the domestic implementation of laws and regulations in order to enable them to create a sound and viable technological base;

Emphasizing the importance of reducing tensions by reaching strengthened commitments to resolve disputes on trade-related intellectual property issues through multilateral procedures;

Desiring to establish a mutually supportive relationship between the WTO and the World Intellectual Property Organization (referred to in this Agreement as „WIPO“) as well as other relevant international organizations;

Hereby agree as follows:

PART I

GENERAL PROVISIONS AND BASIC PRINCIPLES

Article 1

Nature and Scope of Obligations

1. Members shall give effect to the provisions of this Agreement. Members may, but shall not be obliged to, implement in their law more extensive protection than is required by this Agreement, provided that such protection does not contravene the provisions of this Agreement. Members shall be free to determine the appropriate method of implementing the provisions of this Agreement within their own legal system and practice.

2. For the purposes of this Agreement, the term „intellectual property“ refers to all categories of intellectual property that are the subject of Sections 1 through 7 of Part II.

3. Members shall accord the treatment provided for in this Agreement to the nationals of other Members.[1] In respect of the relevant intellectual property right, the nationals of other Members shall be understood as those natural or legal persons that would meet the criteria for eligibility for protection provided for in the Paris Convention

[1] When „nationals“ are referred to in this Agreement, they shall be deemed, in the case of a separate customs territory Member of the WTO, to mean persons, natural or legal, who are domiciled or who have a real and effective industrial or commercial establishment in that customs territory.

(1967), the Berne Convention (1971), the Rome Convention and the Treaty on Intellectual Property in Respect of Integrated Circuits, were all Members of the WTO members of those conventions.[2] Any Member availing itself of the possibilities provided in paragraph 3 of Article 5 or paragraph 2 of Article 6 of the Rome Convention shall make a notification as foreseen in those provisions to the Council for Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (the „Council for TRIPS").

Article 2

Intellectual Property Conventions

1. In respect of Parts II, III and IV of this Agreement, Members shall comply with Articles 1 through 12, and Article 19, of the Paris Convention (1967).

2. Nothing in Parts I to IV of this Agreement shall derogate from existing obligations that Members may have to each other under the Paris Convention, the Berne Convention, the Rome Convention and the Treaty on Intellectual Property in Respect of Integrated Circuits.

Article 3

National Treatment

1. Each Member shall accord to the nationals of other Members treatment no less favourable than that it accords to its own nationals with regard to the protection[3] of intellectual property, subject to the exceptions already provided in, respectively, the Paris Convention (1967), the Berne Convention (1971), the Rome Convention or the Treaty on Intellectual Property in Respect of Integrated Circuits. In respect of performers, producers of phonograms and broadcasting organizations, this obligation only applies in respect of the rights provided under this Agreement. Any Member availing itself of the possibilities provided in Article 6 of the Berne Convention (1971) or paragraph 1(b) of Article 16 of the Rome Convention shall make a notification as foreseen in those provisions to the Council for TRIPS.

2. Members may avail themselves of the exceptions permitted under paragraph 1 in relation to judicial and administrative procedures, including the designation of an address for service or the appointment of an agent within the jurisdiction of a Member, only where such exceptions are necessary to secure compliance with laws and regulations which are not inconsistent with the provisions of this Agreement and where such practices are not applied in a manner which would constitute a disguised restriction on trade.

Article 4

Most-Favoured-Nation Treatment

With regard to the protection of intellectual property, any advantage, favour, privilege or immunity granted by a Member to the nationals of any other country shall be accorded immediately and unconditionally to the nationals of all other Members. Exempted from this obligation are any advantage, favour, privilege or immunity accorded by a Member:

(a) deriving from international agreements on judicial assistance or law enforcement of a general nature and not particularly confined to the protection of intellectual property;

(b) granted in accordance with the provisions of the Berne Convention (1971) or the Rome Convention authorizing that the treatment accorded be a function not of national treatment but of the treatment accorded in another country;

(c) in respect of the rights of performers, producers of phonograms and broadcasting organizations not provided under this Agreement;

(d) deriving from international agreements related to the protection of intellectual property which entered into force prior to the entry into force of the WTO Agreement, provided that such agreements are notified to the Council for TRIPS and do not constitute an arbitrary or unjustifiable discrimination against nationals of other Members.

---

[2] In this Agreement, „Paris Convention" refers to the Paris Convention for the Protection of Industrial Property; „Paris Convention (1967)" refers to the Stockholm Act of this Convention of 14 July 1967. „Berne Convention" refers to the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works; „Berne Convention (1971)" refers to the Paris Act of this Convention of 24 July 1971. „Rome Convention" refers to the International Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations, adopted at Rome on 26 October 1961. „Treaty on Intellectual Property in Respect of Integrated Circuits" (IPIC Treaty) refers to the Treaty on Intellectual Property in Respect of Integrated Circuits, adopted at Washington on 26 May 1989. „WTO Agreement" refers to the Agreement Establishing the WTO.

[3] For the purposes of Articles 3 and 4, „protection" shall include matters affecting the availability, acquisition, scope, maintenance and enforcement of intellectual property rights as well as those matters affecting the use of intellectual property rights specifically addressed in this Agreement.

Article 5

Multilateral Agreements on Acquisition or Maintenance of Protection

The obligations under Articles 3 and 4 do not apply to procedures provided in multilateral agreements concluded under the auspices of WIPO relating to the acquisition or maintenance of intellectual property rights.

Article 6

Exhaustion

For the purposes of dispute settlement under this Agreement, subject to the provisions of Articles 3 and 4 nothing in this Agreement shall be used to address the issue of the exhaustion of intellectual property rights.

Article 7

Objectives

The protection and enforcement of intellectual property rights should contribute to the promotion of technological innovation and to the transfer and dissemination of technology, to the mutual advantage of producers and users of technological knowledge and in a manner conducive to social and economic welfare, and to a balance of rights and obligations.

Article 8

Principles

1. Members may, in formulating or amending their laws and regulations, adopt measures necessary to protect public health and nutrition, and to promote the public interest in sectors of vital importance to their socio-economic and technological development, provided that such measures are consistent with the provisions of this Agreement.

2. Appropriate measures, provided that they are consistent with the provisions of this Agreement, may be needed to prevent the abuse of intellectual property rights by right holders or the resort to practices which unreasonably restrain trade or adversely affect the international transfer of technology.

PART II

STANDARDS CONCERNING THE AVAILABILITY, SCOPE AND USE OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

SECTION 1: COPYRIGHT AND RELATED RIGHTS

Article 9

Relation to the Berne Convention

1. Members shall comply with Articles 1 through 21 of the Berne Convention (1971) and the Appendix thereto. However, Members shall not have rights or obligations under this Agreement in respect of the rights conferred under Article 6*bis* of that Convention or of the rights derived therefrom.

2. Copyright protection shall extend to expressions and not to ideas, procedures, methods of operation or mathematical concepts as such.

Article 10

Computer Programs and Compilations of Data

1. Computer programs, whether in source or object code, shall be protected as literary works under the Berne Convention (1971).

2. Compilations of data or other material, whether in machine readable or other form, which by reason of the selection or arrangement of their contents constitute intellectual creations shall be protected as such. Such protection, which shall not extend to the data or material itself, shall be without prejudice to any copyright subsisting in the data or material itself.

Article 11

Rental Rights

In respect of at least computer programs and cinematographic works, a Member shall provide authors and their successors in title the right to authorize or to prohibit the commercial rental to the public of originals or copies of their copyright works. A Member shall be excepted from this obligation in respect of cinematographic works unless such rental has led to widespread copying of such works which is materially impairing the exclusive right of reproduction conferred in that Member on authors and their successors in title. In respect of computer programs, this obligation does not apply to rentals where the program itself is not the essential object of the rental.

Article 12

Term of Protection

Whenever the term of protection of a work, other than a photographic work or a work of applied art, is calculated on a basis other than the life of a natural person, such term shall be no less than 50 years from the end of the calendar year of authorized publication, or, failing such authorized publication within 50 years from the making of the work, 50 years from the end of the calendar year of making.

Article 13

Limitations and Exceptions

Members shall confine limitations or exceptions to exclusive rights to certain special cases which do not conflict with a normal exploitation of the work and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the right holder.

Article 14

Protection of Performers, Producers of Phonograms (Sound Recordings) and Broadcasting Organizations

1. In respect of a fixation of their performance on a phonogram, performers shall have the possibility of preventing the following acts when undertaken without their authorization: the fixation of their unfixed performance and the reproduction of such fixation. Performers shall also have the possibility of preventing the following acts when undertaken without their authorization: the broadcasting by wireless means and the communication to the public of their live performance.

2. Producers of phonograms shall enjoy the right to authorize or prohibit the direct or indirect reproduction of their phonograms.

3. Broadcasting organizations shall have the right to prohibit the following acts when undertaken without their authorization: the fixation, the reproduction of fixations, and the rebroadcasting by wireless means of broadcasts, as well as the communication to the public of television broadcasts of the same. Where Members do not grant such rights to broadcasting organizations, they shall provide owners of copyright in the subject matter of broadcasts with the possibility of preventing the above acts, subject to the provisions of the Berne Convention (1971).

4. The provisions of Article 11 in respect of computer programs shall apply *mutatis mutandis* to producers of phonograms and any other right holders in phonograms as determined in a Member's law. If on 15 April 1994 a Member has in force a system of equitable remuneration of right holders in respect of the rental of phonograms, it may maintain such system provided that the commercial rental of phonograms is not giving rise to the material impairment of the exclusive rights of reproduction of right holders.

5. The term of the protection available under this Agreement to performers and producers of phonograms shall last at least until the end of a period of 50 years computed from the end of the calendar year in which the fixation was made or the performance took place. The term of protection granted pursuant to paragraph 3 shall last for at least 20 years from the end of the calendar year in which the broadcast took place.

6. Any Member may, in relation to the rights conferred under paragraphs 1, 2 and 3, provide for conditions, limitations, exceptions and reservations to the extent permitted by the Rome Convention. However, the provisions of Article 18 of the Berne Convention (1971) shall also apply, *mutatis mutandis*, to the rights of performers and producers of phonograms in phonograms.

SECTION 2: TRADEMARKS

Article 15

Protectable Subject Matter

1. Any sign, or any combination of signs, capable of distinguishing the goods or services of one undertaking from those of other undertakings, shall be capable of constituting a trademark. Such signs, in particular words including personal names, letters, numerals, figurative elements and combinations of colours as well as any combination of such signs, shall be eligible for registration as trademarks. Where signs are not inherently capable of distinguishing the relevant goods or services, Members may make registrability depend on distinctiveness acquired through use. Members may require, as a condition of registration, that signs be visually perceptible.

2. Paragraph 1 shall not be understood to prevent a Member from denying registration of a trademark on other grounds, provided that they do not derogate from the provisions of the Paris Convention (1967).

3. Members may make registrability depend on use. However, actual use of a trademark shall not be a condition for filing an application for registration. An application shall not be refused solely on the ground that intended use has not taken place before the expiry of a period of three years from the date of application.

4. The nature of the goods or services to which a trademark is to be applied shall in no case form an obstacle to registration of the trademark.

5. Members shall publish each trademark either before it is registered or promptly after it is registered and shall afford a reasonable opportunity for petitions to cancel the registration. In addition, Members may afford an opportunity for the registration of a trademark to be opposed.

Article 16

Rights Conferred

1. The owner of a registered trademark shall have the exclusive right to prevent all third parties not having the owner's consent from using in the course of trade identical or similar signs for goods or services which are identical or similar to those in respect of which the trademark is registered where such use would result in a likelihood of confusion. In case of the use of an identical sign for identical goods or services, a likelihood of confusion shall be presumed. The rights described above shall not prejudice any existing prior rights, nor shall they affect the possibility of Members making rights available on the basis of use.

2. Article 6*bis* of the Paris Convention (1967) shall apply, *mutatis mutandis*, to services. In determining whether a trademark is well-known, Members shall take account of the knowledge of the trademark in the relevant sector of the public, including knowledge in the Member concerned which has been obtained as a result of the promotion of the trademark.

3. Article 6*bis* of the Paris Convention (1967) shall apply, *mutatis mutandis*, to goods or services which are not similar to those in respect of which a trademark is registered, provided that use of that trademark in relation to those goods or services would indicate a connection between those goods or services and the owner of the registered trademark and provided that the interests of the owner of the registered trademark are likely to be damaged by such use.

Article 17

Exceptions

Members may provide limited exceptions to the rights conferred by a trademark, such as fair use of descriptive terms, provided that such exceptions take account of the legitimate interests of the owner of the trademark and of third parties.

Article 18

Term of Protection

Initial registration, and each renewal of registration, of a trademark shall be for a term of no less than seven years. The registration of a trademark shall be renewable indefinitely.

Article 19

Requirement of Use

1. If use is required to maintain a registration, the registration may be cancelled only after an uninterrupted period of at least three years of non-use, unless valid reasons based on the existence of obstacles to such use are shown by the trademark owner. Circumstances arising independently of the will of the owner of the trademark

which constitute an obstacle to the use of the trademark, such as import restrictions on or other government requirements for goods or services protected by the trademark, shall be recognized as valid reasons for non-use.

2. When subject to the control of its owner, use of a trademark by another person shall be recognized as use of the trademark for the purpose of maintaining the registration.

Article 20

Other Requirements

The use of a trademark in the course of trade shall not be unjustifiably encumbered by special requirements, such as use with another trademark, use in a special form or use in a manner detrimental to its capability to distinguish the goods or services of one undertaking from those of other undertakings. This will not preclude a requirement prescribing the use of the trademark identifying the undertaking producing the goods or services along with, but without linking it to, the trademark distinguishing the specific goods or services in question of that undertaking.

Article 21

Licensing and Assignment

Members may determine conditions on the licensing and assignment of trademarks, it being understood that the compulsory licensing of trademarks shall not be permitted and that the owner of a registered trademark shall have the right to assign the trademark with or without the transfer of the business to which the trademark belongs.

SECTION 3: GEOGRAPHICAL INDICATIONS

Article 22

Protection of Geographical Indications

1. Geographical indications are, for the purposes of this Agreement, indications which identify a good as originating in the territory of a Member, or a region or locality in that territory, where a given quality, reputation or other characteristic of the good is essentially attributable to its geographical origin.

2. In respect of geographical indications, Members shall provide the legal means for interested parties to prevent:

(a) the use of any means in the designation or presentation of a good that indicates or suggests that the good in question originates in a geographical area other than the true place of origin in a manner which misleads the public as to the geographical origin of the good;

(b) any use which constitutes an act of unfair competition within the meaning of Article 10*bis* of the Paris Convention (1967).

3. A Member shall, *ex officio* if its legislation so permits or at the request of an interested party, refuse or invalidate the registration of a trademark which contains or consists of a geographical indication with respect to goods not originating in the territory indicated, if use of the indication in the trademark for such goods in that Member is of such a nature as to mislead the public as to the true place of origin.

4. The protection under paragraphs 1, 2 and 3 shall be applicable against a geographical indication which, although literally true as to the territory, region or locality in which the goods originate, falsely represents to the public that the goods originate in another territory.

Article 23

Additional Protection for Geographical Indications for Wines and Spirits

1. Each Member shall provide the legal means for interested parties to prevent use of a geographical indication identifying wines for wines not originating in the place indicated by the geographical indication in question or identifying spirits for spirits not originating in the place indicated by the geographical indication in question, even where the true origin of the goods is indicated or the geographical indication is used in translation or accompanied by expressions such as „kind“, „type“, „style“, „imitation“ or the like.[4]

2. The registration of a trademark for wines which contains or consists of a geographical indication identifying wines or for spirits which contains or consists of a geographical indication identifying spirits shall be refused or

[4] Notwithstanding the first sentence of Article 42, Members may, with respect to these obligations, instead provide for enforcement by administrative action.

invalidated, *ex officio* if a Member's legislation so permits or at the request of an interested party, with respect to such wines or spirits not having this origin.

3. In the case of homonymous geographical indications for wines, protection shall be accorded to each indication, subject to the provisions of paragraph 4 of Article 22. Each Member shall determine the practical conditions under which the homonymous indications in question will be differentiated from each other, taking into account the need to ensure equitable treatment of the producers concerned and that consumers are not misled.

4. In order to facilitate the protection of geographical indications for wines, negotiations shall be undertaken in the Council for TRIPS concerning the establishment of a multilateral system of notification and registration of geographical indications for wines eligible for protection in those Members participating in the system.

Article 24

International Negotiations; Exceptions

1. Members agree to enter into negotiations aimed at increasing the protection of individual geographical indications under Article 23. The provisions of paragraphs 4 through 8 below shall not be used by a Member to refuse to conduct negotiations or to conclude bilateral or multilateral agreements. In the context of such negotiations, Members shall be willing to consider the continued applicability of these provisions to individual geographical indications whose use was the subject of such negotiations.

2. The Council for TRIPS shall keep under review the application of the provisions of this Section; the first such review shall take place within two years of the entry into force of the WTO Agreement. Any matter affecting the compliance with the obligations under these provisions may be drawn to the attention of the Council, which, at the request of a Member, shall consult with any Member or Members in respect of such matter in respect of which it has not been possible to find a satisfactory solution through bilateral or plurilateral consultations between the Members concerned. The Council shall take such action as may be agreed to facilitate the operation and further the objectives of this Section.

3. In implementing this Section, a Member shall not diminish the protection of geographical indications that existed in that Member immediately prior to the date of entry into force of the WTO Agreement.

4. Nothing in this Section shall require a Member to prevent continued and similar use of a particular geographical indication of another Member identifying wines or spirits in connection with goods or services by any of its nationals or domiciliaries who have used that geographical indication in a continuous manner with regard to the same or related goods or services in the territory of that Member either (*a*) for at least 10 years preceding 15 April 1994 or (*b*) in good faith preceding that date.

5. Where a trademark has been applied for or registered in good faith, or where rights to a trademark have been acquired through use in good faith either:

(a) before the date of application of these provisions in that Member as defined in Part VI; or

(b) before the geographical indication is protected in its country of origin;

measures adopted to implement this Section shall not prejudice eligibility for or the validity of the registration of a trademark, or the right to use a trademark, on the basis that such a trademark is identical with, or similar to, a geographical indication.

6. Nothing in this Section shall require a Member to apply its provisions in respect of a geographical indication of any other Member with respect to goods or services for which the relevant indication is identical with the term customary in common language as the common name for such goods or services in the territory of that Member. Nothing in this Section shall require a Member to apply its provisions in respect of a geographical indication of any other Member with respect to products of the vine for which the relevant indication is identical with the customary name of a grape variety existing in the territory of that Member as of the date of entry into force of the WTO Agreement.

7. A Member may provide that any request made under this Section in connection with the use or registration of a trademark must be presented within five years after the adverse use of the protected indication has become generally known in that Member or after the date of registration of the trademark in that Member provided that the trademark has been published by that date, if such date is earlier than the date on which the adverse use became generally known in that Member, provided that the geographical indication is not used or registered in bad faith.

8. The provisions of this Section shall in no way prejudice the right of any person to use, in the course of trade, that person's name or the name of that person's predecessor in business, except where such name is used in such a manner as to mislead the public.

9. There shall be no obligation under this Agreement to protect geographical indications which are not or cease to be protected in their country of origin, or which have fallen into disuse in that country.

SECTION 4: INDUSTRIAL DESIGNS

Article 25

Requirements for Protection

1. Members shall provide for the protection of independently created industrial designs that are new or original. Members may provide that designs are not new or original if they do not significantly differ from known designs or combinations of known design features. Members may provide that such protection shall not extend to designs dictated essentially by technical or functional considerations.

2. Each Member shall ensure that requirements for securing protection for textile designs, in particular in regard to any cost, examination or publication, do not unreasonably impair the opportunity to seek and obtain such protection. Members shall be free to meet this obligation through industrial design law or through copyright law.

Article 26

Protection

1. The owner of a protected industrial design shall have the right to prevent third parties not having the owner's consent from making, selling or importing articles bearing or embodying a design which is a copy, or substantially a copy, of the protected design, when such acts are undertaken for commercial purposes.

2. Members may provide limited exceptions to the protection of industrial designs, provided that such exceptions do not unreasonably conflict with the normal exploitation of protected industrial designs and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the owner of the protected design, taking account of the legitimate interests of third parties.

3. The duration of protection available shall amount to at least 10 years.

SECTION 5: PATENTS

Article 27

Patentable Subject Matter

1. Subject to the provisions of paragraphs 2 and 3, patents shall be available for any inventions, whether products or processes, in all fields of technology, provided that they are new, involve an inventive step and are capable of industrial application.[5] Subject to paragraph 4 of Article 65, paragraph 8 of Article 70 and paragraph 3 of this Article, patents shall be available and patent rights enjoyable without discrimination as to the place of invention, the field of technology and whether products are imported or locally produced.

2. Members may exclude from patentability inventions, the prevention within their territory of the commercial exploitation of which is necessary to protect *ordre public* or morality, including to protect human, animal or plant life or health or to avoid serious prejudice to the environment, provided that such exclusion is not made merely because the exploitation is prohibited by their law.

3. Members may also exclude from patentability:

(a) diagnostic, therapeutic and surgical methods for the treatment of humans or animals;

(b) plants and animals other than micro-organisms, and essentially biological processes for the production of plants or animals other than non-biological and microbiological processes. However, Members shall provide for the protection of plant varieties either by patents or by an effective *sui generis* system or by any combination thereof. The provisions of this subparagraph shall be reviewed four years after the date of entry into force of the WTO Agreement.

Article 28

Rights Conferred

1. A patent shall confer on its owner the following exclusive rights:

(a) where the subject matter of a patent is a product, to prevent third parties not having the owner's consent from the acts of: making, using, offering for sale, selling, or importing[6] for these purposes that product;

(b) where the subject matter of a patent is a process, to prevent third parties not having the owner's consent from

[5] For the purposes of this Article, the terms „inventive step" and „capable of industrial application" may be deemed by a Member to be synonymous with the terms „non-obvious" and „useful" respectively.

[6] This right, like all other rights conferred under this Agreement in respect of the use, sale, importation or other distribution of goods, is subject to the provisions of Article 6.

the act of using the process, and from the acts of: using, offering for sale, selling, or importing for these purposes at least the product obtained directly by that process.

2. Patent owners shall also have the right to assign, or transfer by succession, the patent and to conclude licensing contracts.

Article 29

Conditions on Patent Applicants

1. Members shall require that an applicant for a patent shall disclose the invention in a manner sufficiently clear and complete for the invention to be carried out by a person skilled in the art and may require the applicant to indicate the best mode for carrying out the invention known to the inventor at the filing date or, where priority is claimed, at the priority date of the application.

2. Members may require an applicant for a patent to provide information concerning the applicant's corresponding foreign applications and grants.

Article 30

Exceptions to Rights Conferred

Members may provide limited exceptions to the exclusive rights conferred by a patent, provided that such exceptions do not unreasonably conflict with a normal exploitation of the patent and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the patent owner, taking account of the legitimate interests of third parties.

Article 31

Other Use Without Authorization of the Right Holder

Where the law of a Member allows for other use[7] of the subject matter of a patent without the authorization of the right holder, including use by the government or third parties authorized by the government, the following provisions shall be respected:

(a) authorization of such use shall be considered on its individual merits;

(b) such use may only be permitted if, prior to such use, the proposed user has made efforts to obtain authorization from the right holder on reasonable commercial terms and conditions and that such efforts have not been successful within a reasonable period of time. This requirement may be waived by a Member in the case of a national emergency or other circumstances of extreme urgency or in cases of public non-commercial use. In situations of national emergency or other circumstances of extreme urgency, the right holder shall, nevertheless, be notified as soon as reasonably practicable. In the case of public non-commercial use, where the government or contractor, without making a patent search, knows or has demonstrable grounds to know that a valid patent is or will be used by or for the government, the right holder shall be informed promptly;

(c) the scope and duration of such use shall be limited to the purpose for which it was authorized, and in the case of semi-conductor technology shall only be for public non-commercial use or to remedy a practice determined after judicial or administrative process to be anti-competitive;

(d) such use shall be non-exclusive;

(e) such use shall be non-assignable, except with that part of the enterprise or goodwill which enjoys such use;

(f) any such use shall be authorized predominantly for the supply of the domestic market of the Member authorizing such use;

(g) authorization for such use shall be liable, subject to adequate protection of the legitimate interests of the persons so authorized, to be terminated if and when the circumstances which led to it cease to exist and are unlikely to recur. The competent authority shall have the authority to review, upon motivated request, the continued existence of these circumstances;

(h) the right holder shall be paid adequate remuneration in the circumstances of each case, taking into account the economic value of the authorization;

(i) the legal validity of any decision relating to the authorization of such use shall be subject to judicial review or other independent review by a distinct higher authority in that Member;

(j) any decision relating to the remuneration provided in respect of such use shall be subject to judicial review or other independent review by a distinct higher authority in that Member;

(k) Members are not obliged to apply the conditions set forth in subparagraphs (b) and (f) where such use is permitted to remedy a practice determined after judicial or administrative process to be anti-competitive. The need to correct anti-competitive practices may be taken into account in determining the amount of

[7] „Other use" refers to use other than that allowed under Article 30.

remuneration in such cases. Competent authorities shall have the authority to refuse termination of authorization if and when the conditions which led to such authorization are likely to recur;

(l) where such use is authorized to permit the exploitation of a patent („the second patent") which cannot be exploited without infringing another patent („the first patent"), the following additional conditions shall apply:
   (i) the invention claimed in the second patent shall involve an important technical advance of considerable economic significance in relation to the invention claimed in the first patent;
   (ii) the owner of the first patent shall be entitled to a cross-licence on reasonable terms to use the invention claimed in the second patent; and
   (iii) the use authorized in respect of the first patent shall be non-assignable except with the assignment of the second patent.

Article 32

Revocation/Forfeiture

An opportunity for judicial review of any decision to revoke or forfeit a patent shall be available.

Article 33

Term of Protection

The term of protection available shall not end before the expiration of a period of twenty years counted from the filing date.[8]

Article 34

Process Patents: Burden of Proof

1. For the purposes of civil proceedings in respect of the infringement of the rights of the owner referred to in paragraph 1(b) of Article 28, if the subject matter of a patent is a process for obtaining a product, the judicial authorities shall have the authority to order the defendant to prove that the process to obtain an identical product is different from the patented process. Therefore, Members shall provide, in at least one of the following circumstances, that any identical product when produced without the consent of the patent owner shall, in the absence of proof to the contrary, be deemed to have been obtained by the patented process:

(a) if the product obtained by the patented process is new;

(b) if there is a substantial likelihood that the identical product was made by the process and the owner of the patent has been unable through reasonable efforts to determine the process actually used.

2. Any Member shall be free to provide that the burden of proof indicated in paragraph 1 shall be on the alleged infringer only if the condition referred to in subparagraph (a) is fulfilled or only if the condition referred to in subparagraph (b) is fulfilled.

3. In the adduction of proof to the contrary, the legitimate interests of defendants in protecting their manufacturing and business secrets shall be taken into account.

SECTION 6: LAYOUT-DESIGNS (TOPOGRAPHIES) OF INTEGRATED CIRCUITS

Article 35

Relation to the IPIC Treaty

Members agree to provide protection to the layout-designs (topographies) of integrated circuits (referred to in this Agreement as „layout-designs") in accordance with Articles 2 through 7 (other than paragraph 3 of Article 6), Article 12 and paragraph 3 of Article 16 of the Treaty on Intellectual Property in Respect of Integrated Circuits and, in addition, to comply with the following provisions.

Article 36

Scope of the Protection

Subject to the provisions of paragraph 1 of Article 37, Members shall consider unlawful the following acts if performed without the authorization of the right holder:[9] importing, selling, or otherwise distributing for commercial purposes a protected layout-design, an integrated circuit in which a protected layout-design is incorporated, or an article incorporating such an integrated circuit only in so far as it continues to contain an unlawfully reproduced layout-design.

[8] It is understood that those Members which do not have a system of original grant may provide that the term of protection shall be computed from the filing date in the system of original grant.

[9] The term „right holder" in this Section shall be understood as having the same meaning as the term „holder of the right" in the IPIC Treaty.

Article 37

Acts Not Requiring the Authorization of the Right Holder

1. Notwithstanding Article 36, no Member shall consider unlawful the performance of any of the acts referred to in that Article in respect of an integrated circuit incorporating an unlawfully reproduced layout-design or any article incorporating such an integrated circuit where the person performing or ordering such acts did not know and had no reasonable ground to know, when acquiring the integrated circuit or article incorporating such an integrated circuit, that it incorporated an unlawfully reproduced layout-design. Members shall provide that, after the time that such person has received sufficient notice that the layout-design was unlawfully reproduced, that person may perform any of the acts with respect to the stock on hand or ordered before such time, but shall be liable to pay to the right holder a sum equivalent to a reasonable royalty such as would be payable under a freely negotiated licence in respect of such a layout-design.

2. The conditions set out in subparagraphs (a) through (k) of Article 31 shall apply *mutatis mutandis* in the event of any non-voluntary licensing of a layout-design or of its use by or for the government without the authorization of the right holder.

Article 38

Term of Protection

1. In Members requiring registration as a condition of protection, the term of protection of layout-designs shall not end before the expiration of a period of 10 years counted from the date of filing an application for registration or from the first commercial exploitation wherever in the world it occurs.

2. In Members not requiring registration as a condition for protection, layout-designs shall be protected for a term of no less than 10 years from the date of the first commercial exploitation wherever in the world it occurs.

3. Notwithstanding paragraphs 1 and 2, a Member may provide that protection shall lapse 15 years after the creation of the layout-design.

SECTION 7: PROTECTION OF UNDISCLOSED INFORMATION

Article 39

1. In the course of ensuring effective protection against unfair competition as provided in Article 10*bis* of the Paris Convention (1967), Members shall protect undisclosed information in accordance with paragraph 2 and data submitted to governments or governmental agencies in accordance with paragraph 3.

2. Natural and legal persons shall have the possibility of preventing information lawfully within their control from being disclosed to, acquired by, or used by others without their consent in a manner contrary to honest commercial practices[10] so long as such information:

(a) is secret in the sense that it is not, as a body or in the precise configuration and assembly of its components, generally known among or readily accessible to persons within the circles that normally deal with the kind of information in question;

(b) has commercial value because it is secret; and

(c) has been subject to reasonable steps under the circumstances, by the person lawfully in control of the information, to keep it secret.

3. Members, when requiring, as a condition of approving the marketing of pharmaceutical or of agricultural chemical products which utilize new chemical entities, the submission of undisclosed test or other data, the origination of which involves a considerable effort, shall protect such data against unfair commercial use. In addition, Members shall protect such data against disclosure, except where necessary to protect the public, or unless steps are taken to ensure that the data are protected against unfair commercial use.

SECTION 8: CONTROL OF ANTI-COMPETITIVE PRACTICES IN CONTRACTUAL LICENCES

Article 40

1. Members agree that some licensing practices or conditions pertaining to intellectual property rights which restrain competition may have adverse effects on trade and may impede the transfer and dissemination of technology.

[10] For the purpose of this provision, „a manner contrary to honest commercial practices“ shall mean at least practices such as breach of contract, breach of confidence and inducement to breach, and includes the acquisition of undisclosed information by third parties who knew, or were grossly negligent in failing to know, that such practices were involved in the acquisition.

2. Nothing in this Agreement shall prevent Members from specifying in their legislation licensing practices or conditions that may in particular cases constitute an abuse of intellectual property rights having an adverse effect on competition in the relevant market. As provided above, a Member may adopt, consistently with the other provisions of this Agreement, appropriate measures to prevent or control such practices, which may include for example exclusive grantback conditions, conditions preventing challenges to validity and coercive package licensing, in the light of the relevant laws and regulations of that Member.

3. Each Member shall enter, upon request, into consultations with any other Member which has cause to believe that an intellectual property right owner that is a national or domiciliary of the Member to which the request for consultations has been addressed is undertaking practices in violation of the requesting Member's laws and regulations on the subject matter of this Section, and which wishes to secure compliance with such legislation, without prejudice to any action under the law and to the full freedom of an ultimate decision of either Member. The Member addressed shall accord full and sympathetic consideration to, and shall afford adequate opportunity for, consultations with the requesting Member, and shall cooperate through supply of publicly available non-confidential information of relevance to the matter in question and of other information available to the Member, subject to domestic law and to the conclusion of mutually satisfactory agreements concerning the safeguarding of its confidentiality by the requesting Member.

4. A Member whose nationals or domiciliaries are subject to proceedings in another Member concerning alleged violation of that other Member's laws and regulations on the subject matter of this Section shall, upon request, be granted an opportunity for consultations by the other Member under the same conditions as those foreseen in paragraph 3.

PART III

ENFORCEMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

SECTION 1: GENERAL OBLIGATIONS

Article 41

1. Members shall ensure that enforcement procedures as specified in this Part are available under their law so as to permit effective action against any act of infringement of intellectual property rights covered by this Agreement, including expeditious remedies to prevent infringements and remedies which constitute a deterrent to further infringements. These procedures shall be applied in such a manner as to avoid the creation of barriers to legitimate trade and to provide for safeguards against their abuse.

2. Procedures concerning the enforcement of intellectual property rights shall be fair and equitable. They shall not be unnecessarily complicated or costly, or entail unreasonable time-limits or unwarranted delays.

3. Decisions on the merits of a case shall preferably be in writing and reasoned. They shall be made available at least to the parties to the proceeding without undue delay. Decisions on the merits of a case shall be based only on evidence in respect of which parties were offered the opportunity to be heard.

4. Parties to a proceeding shall have an opportunity for review by a judicial authority of final administrative decisions and, subject to jurisdictional provisions in a Member's law concerning the importance of a case, of at least the legal aspects of initial judicial decisions on the merits of a case. However, there shall be no obligation to provide an opportunity for review of acquittals in criminal cases.

5. It is understood that this Part does not create any obligation to put in place a judicial system for the enforcement of intellectual property rights distinct from that for the enforcement of law in general, nor does it affect the capacity of Members to enforce their law in general. Nothing in this Part creates any obligation with respect to the distribution of resources as between enforcement of intellectual property rights and the enforcement of law in general.

SECTION 2: CIVIL AND ADMINISTRATIVE PROCEDURES AND REMEDIES

Article 42

Fair and Equitable Procedures

Members shall make available to right holders[11] civil judicial procedures concerning the enforcement of any intellectual property right covered by this Agreement. Defendants shall have the right to written notice which is timely and contains sufficient detail, including the basis of the claims. Parties shall be allowed to be represented by independent legal counsel, and procedures shall not impose overly burdensome requirements concerning

[11] For the purpose of this Part, the term „right holder" includes federations and associations having legal standing to assert such rights.

mandatory personal appearances. All parties to such procedures shall be duly entitled to substantiate their claims and to present all relevant evidence. The procedure shall provide a means to identify and protect confidential information, unless this would be contrary to existing constitutional requirements.

Article 43

Evidence

1. The judicial authorities shall have the authority, where a party has presented reasonably available evidence sufficient to support its claims and has specified evidence relevant to substantiation of its claims which lies in the control of the opposing party, to order that this evidence be produced by the opposing party, subject in appropriate cases to conditions which ensure the protection of confidential information.

2. In cases in which a party to a proceeding voluntarily and without good reason refuses access to, or otherwise does not provide necessary information within a reasonable period, or significantly impedes a procedure relating to an enforcement action, a Member may accord judicial authorities the authority to make preliminary and final determinations, affirmative or negative, on the basis of the information presented to them, including the complaint or the allegation presented by the party adversely affected by the denial of access to information, subject to providing the parties an opportunity to be heard on the allegations or evidence.

Article 44

Injunctions

1. The judicial authorities shall have the authority to order a party to desist from an infringement, *inter alia* to prevent the entry into the channels of commerce in their jurisdiction of imported goods that involve the infringement of an intellectual property right, immediately after customs clearance of such goods. Members are not obliged to accord such authority in respect of protected subject matter acquired or ordered by a person prior to knowing or having reasonable grounds to know that dealing in such subject matter would entail the infringement of an intellectual property right.

2. Notwithstanding the other provisions of this Part and provided that the provisions of Part II specifically addressing use by governments, or by third parties authorized by a government, without the authorization of the right holder are complied with, Members may limit the remedies available against such use to payment of remuneration in accordance with subparagraph (h) of Article 31. In other cases, the remedies under this Part shall apply or, where these remedies are inconsistent with a Member's law, declaratory judgments and adequate compensation shall be available.

Article 45

Damages

1. The judicial authorities shall have the authority to order the infringer to pay the right holder damages adequate to compensate for the injury the right holder has suffered because of an infringement of that person's intellectual property right by an infringer who knowingly, or with reasonable grounds to know, engaged in infringing activity.

2. The judicial authorities shall also have the authority to order the infringer to pay the right holder expenses, which may include appropriate attorney's fees. In appropriate cases, Members may authorize the judicial authorities to order recovery of profits and/or payment of pre-established damages even where the infringer did not knowingly, or with reasonable grounds to know, engage in infringing activity.

Article 46

Other Remedies

In order to create an effective deterrent to infringement, the judicial authorities shall have the authority to order that goods that they have found to be infringing be, without compensation of any sort, disposed of outside the channels of commerce in such a manner as to avoid any harm caused to the right holder, or, unless this would be contrary to existing constitutional requirements, destroyed. The judicial authorities shall also have the authority to order that materials and implements the predominant use of which has been in the creation of the infringing goods be, without compensation of any sort, disposed of outside the channels of commerce in such a manner as to minimize the risks of further infringements. In considering such requests, the need for proportionality between the seriousness of the infringement and the remedies ordered as well as the interests of third parties shall be taken into account. In regard to counterfeit trademark goods, the simple removal of the trademark unlawfully affixed shall not be sufficient, other than in exceptional cases, to permit release of the goods into the channels of commerce.

Article 47

Right of Information

Members may provide that the judicial authorities shall have the authority, unless this would be out of proportion to the seriousness of the infringement, to order the infringer to inform the right holder of the identity of third persons involved in the production and distribution of the infringing goods or services and of their channels of distribution.

Article 48

Indemnification of the Defendant

1. The judicial authorities shall have the authority to order a party at whose request measures were taken and who has abused enforcement procedures to provide to a party wrongfully enjoined or restrained adequate compensation for the injury suffered because of such abuse. The judicial authorities shall also have the authority to order the applicant to pay the defendant expenses, which may include appropriate attorney's fees.

2. In respect of the administration of any law pertaining to the protection or enforcement of intellectual property rights, Members shall only exempt both public authorities and officials from liability to appropriate remedial measures where actions are taken or intended in good faith in the course of the administration of that law.

Article 49

Administrative Procedures

To the extent that any civil remedy can be ordered as a result of administrative procedures on the merits of a case, such procedures shall conform to principles equivalent in substance to those set forth in this Section.

SECTION 3: PROVISIONAL MEASURES

Article 50

1. The judicial authorities shall have the authority to order prompt and effective provisional measures:

(a) to prevent an infringement of any intellectual property right from occurring, and in particular to prevent the entry into the channels of commerce in their jurisdiction of goods, including imported goods immediately after customs clearance;

(b) to preserve relevant evidence in regard to the alleged infringement.

2. The judicial authorities shall have the authority to adopt provisional measures *inaudita altera parte* where appropriate, in particular where any delay is likely to cause irreparable harm to the right holder, or where there is a demonstrable risk of evidence being destroyed.

3. The judicial authorities shall have the authority to require the applicant to provide any reasonably available evidence in order to satisfy themselves with a sufficient degree of certainty that the applicant is the right holder and that the applicant's right is being infringed or that such infringement is imminent, and to order the applicant to provide a security or equivalent assurance sufficient to protect the defendant and to prevent abuse.

4. Where provisional measures have been adopted *inaudita altera parte*, the parties affected shall be given notice, without delay after the execution of the measures at the latest. A review, including a right to be heard, shall take place upon request of the defendant with a view to deciding, within a reasonable period after the notification of the measures, whether these measures shall be modified, revoked or confirmed.

5. The applicant may be required to supply other information necessary for the identification of the goods concerned by the authority that will execute the provisional measures.

6. Without prejudice to paragraph 4, provisional measures taken on the basis of paragraphs 1 and 2 shall, upon request by the defendant, be revoked or otherwise cease to have effect, if proceedings leading to a decision on the merits of the case are not initiated within a reasonable period, to be determined by the judicial authority ordering the measures where a Member's law so permits or, in the absence of such a determination, not to exceed 20 working days or 31 calendar days, whichever is the longer.

7. Where the provisional measures are revoked or where they lapse due to any act or omission by the applicant, or where it is subsequently found that there has been no infringement or threat of infringement of an intellectual property right, the judicial authorities shall have the authority to order the applicant, upon request of the defendant, to provide the defendant appropriate compensation for any injury caused by these measures.

8. To the extent that any provisional measure can be ordered as a result of administrative procedures, such procedures shall conform to principles equivalent in substance to those set forth in this Section.

SECTION 4: SPECIAL REQUIREMENTS RELATED TO BORDER MEASURES[12]

Article 51

Suspension of Release by Customs Authorities

Members shall, in conformity with the provisions set out below, adopt procedures[13] to enable a right holder, who has valid grounds for suspecting that the importation of counterfeit trademark or pirated copyright goods[14] may take place, to lodge an application in writing with competent authorities, administrative or judicial, for the suspension by the customs authorities of the release into free circulation of such goods. Members may enable such an application to be made in respect of goods which involve other infringements of intellectual property rights, provided that the requirements of this Section are met. Members may also provide for corresponding procedures concerning the suspension by the customs authorities of the release of infringing goods destined for exportation from their territories.

Article 52

Application

Any right holder initiating the procedures under Article 51 shall be required to provide adequate evidence to satisfy the competent authorities that, under the laws of the country of importation, there is *prima facie* an infringement of the right holder's intellectual property right and to supply a sufficiently detailed description of the goods to make them readily recognizable by the customs authorities. The competent authorities shall inform the applicant within a reasonable period whether they have accepted the application and, where determined by the competent authorities, the period for which the customs authorities will take action.

Article 53

Security or Equivalent Assurance

1. The competent authorities shall have the authority to require an applicant to provide a security or equivalent assurance sufficient to protect the defendant and the competent authorities and to prevent abuse. Such security or equivalent assurance shall not unreasonably deter recourse to these procedures.

2. Where pursuant to an application under this Section the release of goods involving industrial designs, patents, layout-designs or undisclosed information into free circulation has been suspended by customs authorities on the basis of a decision other than by a judicial or other independent authority, and the period provided for in Article 55 has expired without the granting of provisional relief by the duly empowered authority, and provided that all other conditions for importation have been complied with, the owner, importer, or consignee of such goods shall be entitled to their release on the posting of a security in an amount sufficient to protect the right holder for any infringement. Payment of such security shall not prejudice any other remedy available to the right holder, it being understood that the security shall be released if the right holder fails to pursue the right of action within a reasonable period of time.

Article 54

Notice of Suspension

The importer and the applicant shall be promptly notified of the suspension of the release of goods according to Article 51.

Article 55

Duration of Suspension

If, within a period not exceeding 10 working days after the applicant has been served notice of the suspension, the customs authorities have not been informed that proceedings leading to a decision on the merits of the case

[12] Where a Member has dismantled substantially all controls over movement of goods across its border with another Member with which it forms part of a customs union, it shall not be required to apply the provisions of this Section at that border.

[13] It is understood that there shall be no obligation to apply such procedures to imports of goods put on the market in another country by or with the consent of the right holder, or to goods in transit.

[14] For the purposes of this Agreement:
(a) „counterfeit trademark goods" shall mean any goods, including packaging, bearing without authorization a trademark which is identical to the trademark validly registered in respect of such goods, or which cannot be distinguished in its essential aspects from such a trademark, and which thereby infringes the rights of the owner of the trademark in question under the law of the country of importation;
(b) „pirated copyright goods" shall mean any goods which are copies made without the consent of the right holder or person duly authorized by the right holder in the country of production and which are made directly or indirectly from an article where the making of that copy would have constituted an infringement of a copyright or a related right under the law of the country of importation.

have been initiated by a party other than the defendant, or that the duly empowered authority has taken provisional measures prolonging the suspension of the release of the goods, the goods shall be released, provided that all other conditions for importation or exportation have been complied with; in appropriate cases, this time-limit may be extended by another 10 working days. If proceedings leading to a decision on the merits of the case have been initiated, a review, including a right to be heard, shall take place upon request of the defendant with a view to deciding, within a reasonable period, whether these measures shall be modified, revoked or confirmed. Notwithstanding the above, where the suspension of the release of goods is carried out or continued in accordance with a provisional judicial measure, the provisions of paragraph 6 of Article 50 shall apply.

Article 56

Indemnification of the Importer and of the Owner of the Goods

Relevant authorities shall have the authority to order the applicant to pay the importer, the consignee and the owner of the goods appropriate compensation for any injury caused to them through the wrongful detention of goods or through the detention of goods released pursuant to Article 55.

Article 57

Right of Inspection and Information

Without prejudice to the protection of confidential information, Members shall provide the competent authorities the authority to give the right holder sufficient opportunity to have any goods detained by the customs authorities inspected in order to substantiate the right holder's claims. The competent authorities shall also have authority to give the importer an equivalent opportunity to have any such goods inspected. Where a positive determination has been made on the merits of a case, Members may provide the competent authorities the authority to inform the right holder of the names and addresses of the consignor, the importer and the consignee and of the quantity of the goods in question.

Article 58

Ex Officio Action

Where Members require competent authorities to act upon their own initiative and to suspend the release of goods in respect of which they have acquired *prima facie* evidence that an intellectual property right is being infringed:

(a) the competent authorities may at any time seek from the right holder any information that may assist them to exercise these powers;

(b) the importer and the right holder shall be promptly notified of the suspension. Where the importer has lodged an appeal against the suspension with the competent authorities, the suspension shall be subject to the conditions, *mutatis mutandis*, set out at Article 55;

(c) Members shall only exempt both public authorities and officials from liability to appropriate remedial measures where actions are taken or intended in good faith.

Article 59

Remedies

Without prejudice to other rights of action open to the right holder and subject to the right of the defendant to seek review by a judicial authority, competent authorities shall have the authority to order the destruction or disposal of infringing goods in accordance with the principles set out in Article 46. In regard to counterfeit trademark goods, the authorities shall not allow the re-exportation of the infringing goods in an unaltered state or subject them to a different customs procedure, other than in exceptional circumstances.

Article 60

De Minimis Imports

Members may exclude from the application of the above provisions small quantities of goods of a non-commercial nature contained in travellers' personal luggage or sent in small consignments.

SECTION 5: CRIMINAL PROCEDURES

Article 61

Members shall provide for criminal procedures and penalties to be applied at least in cases of wilful trademark

counterfeiting or copyright piracy on a commercial scale. Remedies available shall include imprisonment and/or monetary fines sufficient to provide a deterrent, consistently with the level of penalties applied for crimes of a corresponding gravity. In appropriate cases, remedies available shall also include the seizure, forfeiture and destruction of the infringing goods and of any materials and implements the predominant use of which has been in the commission of the offence. Members may provide for criminal procedures and penalties to be applied in other cases of infringement of intellectual property rights, in particular where they are committed wilfully and on a commercial scale.

PART IV

ACQUISITION AND MAINTENANCE OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS AND RELATED *INTER-PARTES* PROCEDURES

Article 62

1. Members may require, as a condition of the acquisition or maintenance of the intellectual property rights provided for under Sections 2 through 6 of Part II, compliance with reasonable procedures and formalities. Such procedures and formalities shall be consistent with the provisions of this Agreement.

2. Where the acquisition of an intellectual property right is subject to the right being granted or registered, Members shall ensure that the procedures for grant or registration, subject to compliance with the substantive conditions for acquisition of the right, permit the granting or registration of the right within a reasonable period of time so as to avoid unwarranted curtailment of the period of protection.

3. Article 4 of the Paris Convention (1967) shall apply *mutatis mutandis* to service marks.

4. Procedures concerning the acquisition or maintenance of intellectual property rights and, where a Member's law provides for such procedures, administrative revocation and *inter partes* procedures such as opposition, revocation and cancellation, shall be governed by the general principles set out in paragraphs 2 and 3 of Article 41.

5. Final administrative decisions in any of the procedures referred to under paragraph 4 shall be subject to review by a judicial or quasi-judicial authority. However, there shall be no obligation to provide an opportunity for such review of decisions in cases of unsuccessful opposition or administrative revocation, provided that the grounds for such procedures can be the subject of invalidation procedures.

PART V

DISPUTE PREVENTION AND SETTLEMENT

Article 63

Transparency

1. Laws and regulations, and final judicial decisions and administrative rulings of general application, made effective by a Member pertaining to the subject matter of this Agreement (the availability, scope, acquisition, enforcement and prevention of the abuse of intellectual property rights) shall be published, or where such publication is not practicable made publicly available, in a national language, in such a manner as to enable governments and right holders to become acquainted with them. Agreements concerning the subject matter of this Agreement which are in force between the government or a governmental agency of a Member and the government or a governmental agency of another Member shall also be published.

2. Members shall notify the laws and regulations referred to in paragraph 1 to the Council for TRIPS in order to assist that Council in its review of the operation of this Agreement. The Council shall attempt to minimize the burden on Members in carrying out this obligation and may decide to waive the obligation to notify such laws and regulations directly to the Council if consultations with WIPO on the establishment of a common register containing these laws and regulations are successful. The Council shall also consider in this connection any action required regarding notifications pursuant to the obligations under this Agreement stemming from the provisions of Article 6*ter* of the Paris Convention (1967).

3. Each Member shall be prepared to supply, in response to a written request from another Member, information of the sort referred to in paragraph 1. A Member, having reason to believe that a specific judicial decision or administrative ruling or bilateral agreement in the area of intellectual property rights affects its rights under this Agreement, may also request in writing to be given access to or be informed in sufficient detail of such specific judicial decisions or administrative rulings or bilateral agreements.

4. Nothing in paragraphs 1, 2 and 3 shall require Members to disclose confidential information which would impede law enforcement or otherwise be contrary to the public interest or would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises, public or private.

Article 64

Dispute Settlement

1. The provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding shall apply to consultations and the settlement of disputes under this Agreement except as otherwise specifically provided herein.

2. Subparagraphs 1(b) and 1(c) of Article XXIII of GATT 1994 shall not apply to the settlement of disputes under this Agreement for a period of five years from the date of entry into force of the WTO Agreement.

3. During the time period referred to in paragraph 2, the Council for TRIPS shall examine the scope and modalities for complaints of the type provided for under subparagraphs 1(b) and 1(c) of Article XXIII of GATT 1994 made pursuant to this Agreement, and submit its recommendations to the Ministerial Conference for approval. Any decision of the Ministerial Conference to approve such recommendations or to extend the period in paragraph 2 shall be made only by consensus, and approved recommendations shall be effective for all Members without further formal acceptance process.

PART VI

TRANSITIONAL ARRANGEMENTS

Article 65

Transitional Arrangements

1. Subject to the provisions of paragraphs 2, 3 and 4, no Member shall be obliged to apply the provisions of this Agreement before the expiry of a general period of one year following the date of entry into force of the WTO Agreement.

2. A developing country Member is entitled to delay for a further period of four years the date of application, as defined in paragraph 1, of the provisions of this Agreement other than Articles 3, 4 and 5.

3. Any other Member which is in the process of transformation from a centrally-planned into a market, free-enterprise economy and which is undertaking structural reform of its intellectual property system and facing special problems in the preparation and implementation of intellectual property laws and regulations, may also benefit from a period of delay as foreseen in paragraph 2.

4. To the extent that a developing country Member is obliged by this Agreement to extend product patent protection to areas of technology not so protectable in its territory on the general date of application of this Agreement for that Member, as defined in paragraph 2, it may delay the application of the provisions on product patents of Section 5 of Part II to such areas of technology for an additional period of five years.

5. A Member availing itself of a transitional period under paragraphs 1, 2, 3 or 4 shall ensure that any changes in its laws, regulations and practice made during that period do not result in a lesser degree of consistency with the provisions of this Agreement.

Article 66

Least-Developed Country Members

1. In view of the special needs and requirements of least-developed country Members, their economic, financial and administrative constraints, and their need for flexibility to create a viable technological base, such Members shall not be required to apply the provisions of this Agreement, other than Articles 3, 4 and 5, for a period of 10 years from the date of application as defined under paragraph 1 of Article 65. The Council for TRIPS shall, upon duly motivated request by a least-developed country Member, accord extensions of this period.

2. Developed country Members shall provide incentives to enterprises and institutions in their territories for the purpose of promoting and encouraging technology transfer to least-developed country Members in order to enable them to create a sound and viable technological base.

Article 67

Technical Cooperation

In order to facilitate the implementation of this Agreement, developed country Members shall provide, on request and on mutually agreed terms and conditions, technical and financial cooperation in favour of developing and least-developed country Members. Such cooperation shall include assistance in the preparation of laws and regulations on the protection and enforcement of intellectual property rights as well as on the prevention of their abuse, and shall include support regarding the establishment or reinforcement of domestic offices and agencies relevant to these matters, including the training of personnel.

PART VII

INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS; FINAL PROVISIONS

Article 68

Council for Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights

The Council for TRIPS shall monitor the operation of this Agreement and, in particular, Members' compliance with their obligations hereunder, and shall afford Members the opportunity of consulting on matters relating to the trade-related aspects of intellectual property rights. It shall carry out such other responsibilities as assigned to it by the Members, and it shall, in particular, provide any assistance requested by them in the context of dispute settlement procedures. In carrying out its functions, the Council for TRIPS may consult with and seek information from any source it deems appropriate. In consultation with WIPO, the Council shall seek to establish, within one year of its first meeting, appropriate arrangements for cooperation with bodies of that Organization.

Article 69

International Cooperation

Members agree to cooperate with each other with a view to eliminating international trade in goods infringing intellectual property rights. For this purpose, they shall establish and notify contact points in their administrations and be ready to exchange information on trade in infringing goods. They shall, in particular, promote the exchange of information and cooperation between customs authorities with regard to trade in counterfeit trademark goods and pirated copyright goods.

Article 70

Protection of Existing Subject Matter

1. This Agreement does not give rise to obligations in respect of acts which occurred before the date of application of the Agreement for the Member in question.

2. Except as otherwise provided for in this Agreement, this Agreement gives rise to obligations in respect of all subject matter existing at the date of application of this Agreement for the Member in question, and which is protected in that Member on the said date, or which meets or comes subsequently to meet the criteria for protection under the terms of this Agreement. In respect of this paragraph and paragraphs 3 and 4, copyright obligations with respect to existing works shall be solely determined under Article 18 of the Berne Convention (1971), and obligations with respect to the rights of producers of phonograms and performers in existing phonograms shall be determined solely under Article 18 of the Berne Convention (1971) as made applicable under paragraph 6 of Article 14 of this Agreement.

3. There shall be no obligation to restore protection to subject matter which on the date of application of this Agreement for the Member in question has fallen into the public domain.

4. In respect of any acts in respect of specific objects embodying protected subject matter which become infringing under the terms of legislation in conformity with this Agreement, and which were commenced, or in respect of which a significant investment was made, before the date of acceptance of the WTO Agreement by that Member, any Member may provide for a limitation of the remedies available to the right holder as to the continued performance of such acts after the date of application of this Agreement for that Member. In such cases the Member shall, however, at least provide for the payment of equitable remuneration.

5. A Member is not obliged to apply the provisions of Article 11 and of paragraph 4 of Article 14 with respect to originals or copies purchased prior to the date of application of this Agreement for that Member.

6. Members shall not be required to apply Article 31, or the requirement in paragraph 1 of Article 27 that patent rights shall be enjoyable without discrimination as to the field of technology, to use without the authorization of the right holder where authorization for such use was granted by the government before the date this Agreement became known.

7. In the case of intellectual property rights for which protection is conditional upon registration, applications for protection which are pending on the date of application of this Agreement for the Member in question shall be permitted to be amended to claim any enhanced protection provided under the provisions of this Agreement. Such amendments shall not include new matter.

8. Where a Member does not make available as of the date of entry into force of the WTO Agreement patent protection for pharmaceutical and agricultural chemical products commensurate with its obligations under Article 27, that Member shall:

(a) notwithstanding the provisions of Part VI, provide as from the date of entry into force of the WTO Agreement a means by which applications for patents for such inventions can be filed;
(b) apply to these applications, as of the date of application of this Agreement, the criteria for patentability as laid down in this Agreement as if those criteria were being applied on the date of filing in that Member or, where priority is available and claimed, the priority date of the application; and
(c) provide patent protection in accordance with this Agreement as from the grant of the patent and for the remainder of the patent term, counted from the filing date in accordance with Article 33 of this Agreement, for those of these applications that meet the criteria for protection referred to in subparagraph (b).

9. Where a product is the subject of a patent application in a Member in accordance with paragraph 8(a), exclusive marketing rights shall be granted, notwithstanding the provisions of Part VI, for a period of five years after obtaining marketing approval in that Member or until a product patent is granted or rejected in that Member, whichever period is shorter, provided that, subsequent to the entry into force of the WTO Agreement, a patent application has been filed and a patent granted for that product in another Member and marketing approval obtained in such other Member.

Article 71

Review and Amendment

1. The Council for TRIPS shall review the implementation of this Agreement after the expiration of the transitional period referred to in paragraph 2 of Article 65. The Council shall, having regard to the experience gained in its implementation, review it two years after that date, and at identical intervals thereafter. The Council may also undertake reviews in the light of any relevant new developments which might warrant modification or amendment of this Agreement.

2. Amendments merely serving the purpose of adjusting to higher levels of protection of intellectual property rights achieved, and in force, in other multilateral agreements and accepted under those agreements by all Members of the WTO may be referred to the Ministerial Conference for action in accordance with paragraph 6 of Article X of the WTO Agreement on the basis of a consensus proposal from the Council for TRIPS.

Article 72

Reservations

Reservations may not be entered in respect of any of the provisions of this Agreement without the consent of the other Members.

Article 73

Security Exceptions

Nothing in this Agreement shall be construed:
(a) to require a Member to furnish any information the disclosure of which it considers contrary to its essential security interests; or
(b) to prevent a Member from taking any action which it considers necessary for the protection of its essential security interests;
  (i) relating to fissionable materials or the materials from which they are derived;
  (ii) relating to the traffic in arms, ammunition and implements of war and to such traffic in other goods and materials as is carried on directly or indirectly for the purpose of supplying a military establishment;
  (iii) taken in time of war or other emergency in international relations; or
(c) to prevent a Member from taking any action in pursuance of its obligations under the United Nations Charter for the maintenance of international peace and security.

ANNEX 2

UNDERSTANDING ON RULES AND PROCEDURES GOVERNING THE SETTLEMENT OF DISPUTES

Members hereby *agree* as follows:

Article 1

Coverage and Application

1. The rules and procedures of this Understanding shall apply to disputes brought pursuant to the consultation and dispute settlement provisions of the agreements listed in Appendix 1 to this Understanding (referred to in this Understanding as the „covered agreements"). The rules and procedures of this Understanding shall also apply to consultations and the settlement of disputes between Members concerning their rights and obligations under the provisions of the Agreement Establishing the World Trade Organization (referred to in this Understanding as the „WTO Agreement") and of this Understanding taken in isolation or in combination with any other covered agreement.

2. The rules and procedures of this Understanding shall apply subject to such special or additional rules and procedures on dispute settlement contained in the covered agreements as are identified in Appendix 2 to this Understanding. To the extent that there is a difference between the rules and procedures of this Understanding and the special or additional rules and procedures set forth in Appendix 2, the special or additional rules and procedures in Appendix 2 shall prevail. In disputes involving rules and procedures under more than one covered agreement, if there is a conflict between special or additional rules and procedures of such agreements under review, and where the parties to the dispute cannot agree on rules and procedures within 20 days of the establishment of the panel, the Chairman of the Dispute Settlement Body provided for in paragraph 1 of Article 2 (referred to in this Understanding as the „DSB"), in consultation with the parties to the dispute, shall determine the rules and procedures to be followed within 10 days after a request by either Member. The Chairman shall be guided by the principle that special or additional rules and procedures should be used where possible, and the rules and procedures set out in this Understanding should be used to the extent necessary to avoid conflict.

Article 2

Administration

1. The Dispute Settlement Body is hereby established to administer these rules and procedures and, except as otherwise provided in a covered agreement, the consultation and dispute settlement provisions of the covered agreements. Accordingly, the DSB shall have the authority to establish panels, adopt panel and Appellate Body reports, maintain surveillance of implementation of rulings and recommendations, and authorize suspension of concessions and other obligations under the covered agreements. With respect to disputes arising under a covered agreement which is a Plurilateral Trade Agreement, the term „Member" as used herein shall refer only to those Members that are parties to the relevant Plurilateral Trade Agreement. Where the DSB administers the dispute settlement provisions of a Plurilateral Trade Agreement, only those Members that are parties to that Agreement may participate in decisions or actions taken by the DSB with respect to that dispute.

2. The DSB shall inform the relevant WTO Councils and Committees of any developments in disputes related to provisions of the respective covered agreements.

3. The DSB shall meet as often as necessary to carry out its functions within the time-frames provided in this Understanding.

4. Where the rules and procedures of this Understanding provide for the DSB to take a decision, it shall do so by consensus.[1]

Article 3

General Provisions

1. Members affirm their adherence to the principles for the management of disputes heretofore applied under Articles XXII and XXIII of GATT 1947, and the rules and procedures as further elaborated and modified herein.

2. The dispute settlement system of the WTO is a central element in providing security and predictability to the multilateral trading system. The Members recognize that it serves to preserve the rights and obligations of Members under the covered agreements, and to clarify the existing provisions of those agreements in accordance

[1] The DSB shall be deemed to have decided by consensus on a matter submitted for its consideration, if no Member, present at the meeting of the DSB when the decision is taken, formally objects to the proposed decision.

with customary rules of interpretation of public international law. Recommendations and rulings of the DSB cannot add to or diminish the rights and obligations provided in the covered agreements.

3. The prompt settlement of situations in which a Member considers that any benefits accruing to it directly or indirectly under the covered agreements are being impaired by measures taken by another Member is essential to the effective functioning of the WTO and the maintenance of a proper balance between the rights and obligations of Members.

4. Recommendations or rulings made by the DSB shall be aimed at achieving a satisfactory settlement of the matter in accordance with the rights and obligations under this Understanding and under the covered agreements.

5. All solutions to matters formally raised under the consultation and dispute settlement provisions of the covered agreements, including arbitration awards, shall be consistent with those agreements and shall not nullify or impair benefits accruing to any Member under those agreements, nor impede the attainment of any objective of those agreements.

6. Mutually agreed solutions to matters formally raised under the consultation and dispute settlement provisions of the covered agreements shall be notified to the DSB and the relevant Councils and Committees, where any Member may raise any point relating thereto.

7. Before bringing a case, a Member shall exercise its judgement as to whether action under these procedures would be fruitful. The aim of the dispute settlement mechanism is to secure a positive solution to a dispute. A solution mutually acceptable to the parties to a dispute and consistent with the covered agreements is clearly to be preferred. In the absence of a mutually agreed solution, the first objective of the dispute settlement mechanism is usually to secure the withdrawal of the measures concerned if these are found to be inconsistent with the provisions of any of the covered agreements. The provision of compensation should be resorted to only if the immediate withdrawal of the measure is impracticable and as a temporary measure pending the withdrawal of the measure which is inconsistent with a covered agreement. The last resort which this Understanding provides to the Member invoking the dispute settlement procedures is the possibility of suspending the application of concessions or other obligations under the covered agreements on a discriminatory basis vis-.-vis the other Member, subject to authorization by the DSB of such measures.

8. In cases where there is an infringement of the obligations assumed under a covered agreement, the action is considered *prima facie* to constitute a case of nullification or impairment. This means that there is normally a presumption that a breach of the rules has an adverse impact on other Members parties to that covered agreement, and in such cases, it shall be up to the Member against whom the complaint has been brought to rebut the charge.

9. The provisions of this Understanding are without prejudice to the rights of Members to seek authoritative interpretation of provisions of a covered agreement through decision-making under the WTO Agreement or a covered agreement which is a Plurilateral Trade Agreement.

10. It is understood that requests for conciliation and the use of the dispute settlement procedures should not be intended or considered as contentious acts and that, if a dispute arises, all Members will engage in these procedures in good faith in an effort to resolve the dispute. It is also understood that complaints and counter-complaints in regard to distinct matters should not be linked.

11. This Understanding shall be applied only with respect to new requests for consultations under the consultation provisions of the covered agreements made on or after the date of entry into force of the WTO Agreement. With respect to disputes for which the request for consultations was made under GATT 1947 or under any other predecessor agreement to the covered agreements before the date of entry into force of the WTO Agreement, the relevant dispute settlement rules and procedures in effect immediately prior to the date of entry into force of the WTO Agreement shall continue to apply.[2]

12. Notwithstanding paragraph 11, if a complaint based on any of the covered agreements is brought by a developing country Member against a developed country Member, the complaining party shall have the right to invoke, as an alternative to the provisions contained in Articles 4, 5, 6 and 12 of this Understanding, the corresponding provisions of the Decision of 5 April 1966 (BISD 14S/18), except that where the Panel considers that the time-frame provided for in paragraph 7 of that Decision is insufficient to provide its report and with the agreement of the complaining party, that time-frame may be extended. To the extent that there is a difference between the rules and procedures of Articles 4, 5, 6 and 12 and the corresponding rules and procedures of the Decision, the latter shall prevail.

Article 4

Consultations

1. Members affirm their resolve to strengthen and improve the effectiveness of the consultation procedures employed by Members.

[2] This paragraph shall also be applied to disputes on which panel reports have not been adopted or fully implemented.

2. Each Member undertakes to accord sympathetic consideration to and afford adequate opportunity for consultation regarding any representations made by another Member concerning measures affecting the operation of any covered agreement taken within the territory of the former.[3]

3. If a request for consultations is made pursuant to a covered agreement, the Member to which the request is made shall, unless otherwise mutually agreed, reply to the request within 10 days after the date of its receipt and shall enter into consultations in good faith within a period of no more than 30 days after the date of receipt of the request, with a view to reaching a mutually satisfactory solution. If the Member does not respond within 10 days after the date of receipt of the request, or does not enter into consultations within a period of no more than 30 days, or a period otherwise mutually agreed, after the date of receipt of the request, then the Member that requested the holding of consultations may proceed directly to request the establishment of a panel.

4. All such requests for consultations shall be notified to the DSB and the relevant Councils and Committees by the Member which requests consultations. Any request for consultations shall be submitted in writing and shall give the reasons for the request, including identification of the measures at issue and an indication of the legal basis for the complaint.

5. In the course of consultations in accordance with the provisions of a covered agreement, before resorting to further action under this Understanding, Members should attempt to obtain satisfactory adjustment of the matter.

6. Consultations shall be confidential, and without prejudice to the rights of any Member in any further proceedings.

7. If the consultations fail to settle a dispute within 60 days after the date of receipt of the request for consultations, the complaining party may request the establishment of a panel. The complaining party may request a panel during the 60-day period if the consulting parties jointly consider that consultations have failed to settle the dispute.

8. In cases of urgency, including those which concern perishable goods, Members shall enter into consultations within a period of no more than 10 days after the date of receipt of the request. If the consultations have failed to settle the dispute within a period of 20 days after the date of receipt of the request, the complaining party may request the establishment of a panel.

9. In cases of urgency, including those which concern perishable goods, the parties to the dispute, panels and the Appellate Body shall make every effort to accelerate the proceedings to the greatest extent possible.

10. During consultations Members should give special attention to the particular problems and interests of developing country Members.

11. Whenever a Member other than the consulting Members considers that it has a substantial trade interest in consultations being held pursuant to paragraph 1 of Article XXII of GATT 1994, paragraph 1 of Article XXII of GATS, or the corresponding provisions in other covered agreements,[4] such Member may notify the consulting Members and the DSB, within 10 days after the date of the circulation of the request for consultations under said Article, of its desire to be joined in the consultations. Such Member shall be joined in the consultations, provided that the Member to which the request for consultations was addressed agrees that the claim of substantial interest is well-founded. In that event they shall so inform the DSB. If the request to be joined in the consultations is not accepted, the applicant Member shall be free to request consultations under paragraph 1 of Article XXII or paragraph 1 of Article XXIII of GATT 1994, paragraph 1 of Article XXII or paragraph 1 of Article XXIII of GATS, or the corresponding provisions in other covered agreements.

Article 5

Good Offices, Conciliation and Mediation

1. Good offices, conciliation and mediation are procedures that are undertaken voluntarily if the parties to the dispute so agree.

2. Proceedings involving good offices, conciliation and mediation, and in particular positions taken by the

[3] Where the provisions of any other covered agreement concerning measures taken by regional or local governments or authorities within the territory of a Member contain provisions different from the provisions of this paragraph, the provisions of such other covered agreement shall prevail.

[4] The corresponding consultation provisions in the covered agreements are listed hereunder: Agreement on Agriculture, Article 19; Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures, paragraph 1 of Article 11; Agreement on Textiles and Clothing, paragraph 4 of Article 8; Agreement on Technical Barriers to Trade, paragraph 1 of Article 14; Agreement on Trade-Related Investment Measures, Article 8; Agreement on Implementation of Article VI of GATT 1994, paragraph 2 of Article 17; Agreement on Implementation of Article VII of GATT 1994, paragraph 2 of Article 19; Agreement on Preshipment Inspection, Article 7; Agreement on Rules of Origin, Article 7; Agreement on Import Licensing Procedures, Article 6; Agreement on Subsidies and Countervailing Measures, Article 30; Agreement on Safeguards, Article 14; Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, Article 64.1; and any corresponding consultation provisions in Plurilateral Trade Agreements as determined by the competent bodies of each Agreement and as notified to the DSB.

parties to the dispute during these proceedings, shall be confidential, and without prejudice to the rights of either party in any further proceedings under these procedures.

3. Good offices, conciliation or mediation may be requested at any time by any party to a dispute. They may begin at any time and be terminated at any time. Once procedures for good offices, conciliation or mediation are terminated, a complaining party may then proceed with a request for the establishment of a panel.

4. When good offices, conciliation or mediation are entered into within 60 days after the date of receipt of a request for consultations, the complaining party must allow a period of 60 days after the date of receipt of the request for consultations before requesting the establishment of a panel. The complaining party may request the establishment of a panel during the 60-day period if the parties to the dispute jointly consider that the good offices, conciliation or mediation process has failed to settle the dispute.

5. If the parties to a dispute agree, procedures for good offices, conciliation or mediation may continue while the panel process proceeds.

6. The Director-General may, acting in an *ex officio* capacity, offer good offices, conciliation or mediation with the view to assisting Members to settle a dispute.

Article 6

Establishment of Panels

1. If the complaining party so requests, a panel shall be established at the latest at the DSB meeting following that at which the request first appears as an item on the DSB's agenda, unless at that meeting the DSB decides by consensus not to establish a panel.[5]

2. The request for the establishment of a panel shall be made in writing. It shall indicate whether consultations were held, identify the specific measures at issue and provide a brief summary of the legal basis of the complaint sufficient to present the problem clearly. In case the applicant requests the establishment of a panel with other than standard terms of reference, the written request shall include the proposed text of special terms of reference.

Article 7

Terms of Reference of Panels

1. Panels shall have the following terms of reference unless the parties to the dispute agree otherwise within 20 days from the establishment of the panel:

„To examine, in the light of the relevant provisions in (name of the covered agreement(s) cited by the parties to the dispute), the matter referred to the DSB by (name of party) in document … and to make such findings as will assist the DSB in making the recommendations or in giving the rulings provided for in that/those agreement(s)."

2. Panels shall address the relevant provisions in any covered agreement or agreements cited by the parties to the dispute.

3. In establishing a panel, the DSB may authorize its Chairman to draw up the terms of reference of the panel in consultation with the parties to the dispute, subject to the provisions of paragraph 1. The terms of reference thus drawn up shall be circulated to all Members. If other than standard terms of reference are agreed upon, any Member may raise any point relating thereto in the DSB.

Article 8

Composition of Panels

1. Panels shall be composed of well-qualified governmental and/or non-governmental individuals, including persons who have served on or presented a case to a panel, served as a representative of a Member or of a contracting party to GATT 1947 or as a representative to the Council or Committee of any covered agreement or its predecessor agreement, or in the Secretariat, taught or published on international trade law or policy, or served as a senior trade policy official of a Member.

2. Panel members should be selected with a view to ensuring the independence of the members, a sufficiently diverse background and a wide spectrum of experience.

3. Citizens of Members whose governments[6] are parties to the dispute or third parties as defined in paragraph 2 of Article 10 shall not serve on a panel concerned with that dispute, unless the parties to the dispute agree otherwise.

---

[5] If the complaining party so requests, a meeting of the DSB shall be convened for this purpose within 15 days of the request, provided that at least 10 days' advance notice of the meeting is given.

[6] In the case where customs unions or common markets are parties to a dispute, this provision applies to citizens of all member countries of the customs unions or common markets.

4. To assist in the selection of panelists, the Secretariat shall maintain an indicative list of governmental and non-governmental individuals possessing the qualifications outlined in paragraph 1, from which panelists may be drawn as appropriate. That list shall include the roster of non-governmental panelists established on 30 November 1984 (BISD 31S/9), and other rosters and indicative lists established under any of the covered agreements, and shall retain the names of persons on those rosters and indicative lists at the time of entry into force of the WTO Agreement. Members may periodically suggest names of governmental and non-governmental individuals for inclusion on the indicative list, providing relevant information on their knowledge of international trade and of the sectors or subject matter of the covered agreements, and those names shall be added to the list upon approval by the DSB. For each of the individuals on the list, the list shall indicate specific areas of experience or expertise of the individuals in the sectors or subject matter of the covered agreements.

5. Panels shall be composed of three panelists unless the parties to the dispute agree, within 10 days from the establishment of the panel, to a panel composed of five panelists. Members shall be informed promptly of the composition of the panel.

6. The Secretariat shall propose nominations for the panel to the parties to the dispute. The parties to the dispute shall not oppose nominations except for compelling reasons.

7. If there is no agreement on the panelists within 20 days after the date of the establishment of a panel, at the request of either party, the Director-General, in consultation with the Chairman of the DSB and the Chairman of the relevant Council or Committee, shall determine the composition of the panel by appointing the panelists whom the Director-General considers most appropriate in accordance with any relevant special or additional rules or procedures of the covered agreement or covered agreements which are at issue in the dispute, after consulting with the parties to the dispute. The Chairman of the DSB shall inform the Members of the composition of the panel thus formed no later than 10 days after the date the Chairman receives such a request.

8. Members shall undertake, as a general rule, to permit their officials to serve as panelists.

9. Panelists shall serve in their individual capacities and not as government representatives, nor as representatives of any organization. Members shall therefore not give them instructions nor seek to influence them as individuals with regard to matters before a panel.

10. When a dispute is between a developing country Member and a developed country Member the panel shall, if the developing country Member so requests, include at least one panelist from a developing country Member.

11. Panelists' expenses, including travel and subsistence allowance, shall be met from the WTO budget in accordance with criteria to be adopted by the General Council, based on recommendations of the Committee on Budget, Finance and Administration.

Article 9

Procedures for Multiple Complainants

1. Where more than one Member requests the establishment of a panel related to the same matter, a single panel may be established to examine these complaints taking into account the rights of all Members concerned. A single panel should be established to examine such complaints whenever feasible.

2. The single panel shall organize its examination and present its findings to the DSB in such a manner that the rights which the parties to the dispute would have enjoyed had separate panels examined the complaints are in no way impaired. If one of the parties to the dispute so requests, the panel shall submit separate reports on the dispute concerned. The written submissions by each of the complainants shall be made available to the other complainants, and each complainant shall have the right to be present when any one of the other complainants presents its views to the panel.

3. If more than one panel is established to examine the complaints related to the same matter, to the greatest extent possible the same persons shall serve as panelists on each of the separate panels and the timetable for the panel process in such disputes shall be harmonized.

Article 10

Third Parties

1. The interests of the parties to a dispute and those of other Members under a covered agreement at issue in the dispute shall be fully taken into account during the panel process.

2. Any Member having a substantial interest in a matter before a panel and having notified its interest to the DSB (referred to in this Understanding as a „third party") shall have an opportunity to be heard by the panel and to make written submissions to the panel. These submissions shall also be given to the parties to the dispute and shall be reflected in the panel report.

3. Third parties shall receive the submissions of the parties to the dispute to the first meeting of the panel.

4. If a third party considers that a measure already the subject of a panel proceeding nullifies or impairs benefits accruing to it under any covered agreement, that Member may have recourse to normal dispute settlement procedures under this Understanding. Such a dispute shall be referred to the original panel wherever possible.

Article 11

Function of Panels

The function of panels is to assist the DSB in discharging its responsibilities under this Understanding and the covered agreements. Accordingly, a panel should make an objective assessment of the matter before it, including an objective assessment of the facts of the case and the applicability of and conformity with the relevant covered agreements, and make such other findings as will assist the DSB in making the recommendations or in giving the rulings provided for in the covered agreements. Panels should consult regularly with the parties to the dispute and give them adequate opportunity to develop a mutually satisfactory solution.

Article 12

Panel Procedures

1. Panels shall follow the Working Procedures in Appendix 3 unless the panel decides otherwise after consulting the parties to the dispute.

2. Panel procedures should provide sufficient flexibility so as to ensure high-quality panel reports, while not unduly delaying the panel process.

3. After consulting the parties to the dispute, the panelists shall, as soon as practicable and whenever possible within one week after the composition and terms of reference of the panel have been agreed upon, fix the timetable for the panel process, taking into account the provisions of paragraph 9 of Article 4, if relevant.

4. In determining the timetable for the panel process, the panel shall provide sufficient time for the parties to the dispute to prepare their submissions.

5. Panels should set precise deadlines for written submissions by the parties and the parties should respect those deadlines.

6. Each party to the dispute shall deposit its written submissions with the Secretariat for immediate transmission to the panel and to the other party or parties to the dispute. The complaining party shall submit its first submission in advance of the responding party's first submission unless the panel decides, in fixing the timetable referred to in paragraph 3 and after consultations with the parties to the dispute, that the parties should submit their first submissions simultaneously. When there are sequential arrangements for the deposit of first submissions, the panel shall establish a firm time-period for receipt of the responding party's submission. Any subsequent written submissions shall be submitted simultaneously.

7. Where the parties to the dispute have failed to develop a mutually satisfactory solution, the panel shall submit its findings in the form of a written report to the DSB. In such cases, the report of a panel shall set out the findings of fact, the applicability of relevant provisions and the basic rationale behind any findings and recommendations that it makes. Where a settlement of the matter among the parties to the dispute has been found, the report of the panel shall be confined to a brief description of the case and to reporting that a solution has been reached.

8. In order to make the procedures more efficient, the period in which the panel shall conduct its examination, from the date that the composition and terms of reference of the panel have been agreed upon until the date the final report is issued to the parties to the dispute, shall, as a general rule, not exceed six months. In cases of urgency, including those relating to perishable goods, the panel shall aim to issue its report to the parties to the dispute within three months.

9. When the panel considers that it cannot issue its report within six months, or within three months in cases of urgency, it shall inform the DSB in writing of the reasons for the delay together with an estimate of the period within which it will issue its report. In no case should the period from the establishment of the panel to the circulation of the report to the Members exceed nine months.

10. In the context of consultations involving a measure taken by a developing country Member, the parties may agree to extend the periods established in paragraphs 7 and 8 of Article 4. If, after the relevant period has elapsed, the consulting parties cannot agree that the consultations have concluded, the Chairman of the DSB shall decide, after consultation with the parties, whether to extend the relevant period and, if so, for how long. In addition, in examining a complaint against a developing country Member, the panel shall accord sufficient time for the developing country Member to prepare and present its argumentation. The provisions of paragraph 1 of Article 20 and paragraph 4 of Article 21 are not affected by any action pursuant to this paragraph.

11. Where one or more of the parties is a developing country Member, the panel's report shall explicitly indicate the form in which account has been taken of relevant provisions on differential and more-favourable treatment for developing country Members that form part of the covered agreements which have been raised by the developing country Member in the course of the dispute settlement procedures.

12. The panel may suspend its work at any time at the request of the complaining party for a period not to exceed 12 months. In the event of such a suspension, the time-frames set out in paragraphs 8 and 9 of this Article, paragraph 1 of Article 20, and paragraph 4 of Article 21 shall be extended by the amount of time that the work was suspended. If the work of the panel has been suspended for more than 12 months, the authority for establishment of the panel shall lapse.

Article 13

Right to Seek Information

1. Each panel shall have the right to seek information and technical advice from any individual or body which it deems appropriate. However, before a panel seeks such information or advice from any individual or body within the jurisdiction of a Member it shall inform the authorities of that Member. A Member should respond promptly and fully to any request by a panel for such information as the panel considers necessary and appropriate. Confidential information which is provided shall not be revealed without formal authorization from the individual, body, or authorities of the Member providing the information.

2. Panels may seek information from any relevant source and may consult experts to obtain their opinion on certain aspects of the matter. With respect to a factual issue concerning a scientific or other technical matter raised by a party to a dispute, a panel may request an advisory report in writing from an expert review group. Rules for the establishment of such a group and its procedures are set forth in Appendix 4.

Article 14

Confidentiality

1. Panel deliberations shall be confidential.

2. The reports of panels shall be drafted without the presence of the parties to the dispute in the light of the information provided and the statements made.

3. Opinions expressed in the panel report by individual panelists shall be anonymous.

Article 15

Interim Review Stage

1. Following the consideration of rebuttal submissions and oral arguments, the panel shall issue the descriptive (factual and argument) sections of its draft report to the parties to the dispute. Within a period of time set by the panel, the parties shall submit their comments in writing.

2. Following the expiration of the set period of time for receipt of comments from the parties to the dispute, the panel shall issue an interim report to the parties, including both the descriptive sections and the panel's findings and conclusions. Within a period of time set by the panel, a party may submit a written request for the panel to review precise aspects of the interim report prior to circulation of the final report to the Members. At the request of a party, the panel shall hold a further meeting with the parties on the issues identified in the written comments. If no comments are received from any party within the comment period, the interim report shall be considered the final panel report and circulated promptly to the Members.

3. The findings of the final panel report shall include a discussion of the arguments made at the interim review stage. The interim review stage shall be conducted within the time-period set out in paragraph 8 of Article 12.

Article 16

Adoption of Panel Reports

1. In order to provide sufficient time for the Members to consider panel reports, the reports shall not be considered for adoption by the DSB until 20 days after the date they have been circulated to the Members.

2. Members having objections to a panel report shall give written reasons to explain their objections for circulation at least 10 days prior to the DSB meeting at which the panel report will be considered.

3. The parties to a dispute shall have the right to participate fully in the consideration of the panel report by the DSB, and their views shall be fully recorded.

4. Within 60 days after the date of circulation of a panel report to the Members, the report shall be adopted at

a DSB meeting[7] unless a party to the dispute formally notifies the DSB of its decision to appeal or the DSB decides by consensus not to adopt the report. If a party has notified its decision to appeal, the report by the panel shall not be considered for adoption by the DSB until after completion of the appeal. This adoption procedure is without prejudice to the right of Members to express their views on a panel report.

Article 17

Appellate Review

Standing Appellate Body

1. A standing Appellate Body shall be established by the DSB. The Appellate Body shall hear appeals from panel cases. It shall be composed of seven persons, three of whom shall serve on any one case. Persons serving on the Appellate Body shall serve in rotation. Such rotation shall be determined in the working procedures of the Appellate Body.

2. The DSB shall appoint persons to serve on the Appellate Body for a four-year term, and each person may be reappointed once. However, the terms of three of the seven persons appointed immediately after the entry into force of the WTO Agreement shall expire at the end of two years, to be determined by lot. Vacancies shall be filled as they arise. A person appointed to replace a person whose term of office has not expired shall hold office for the remainder of the predecessor's term.

3. The Appellate Body shall comprise persons of recognized authority, with demonstrated expertise in law, international trade and the subject matter of the covered agreements generally. They shall be unaffiliated with any government. The Appellate Body membership shall be broadly representative of membership in the WTO. All persons serving on the Appellate Body shall be available at all times and on short notice, and shall stay abreast of dispute settlement activities and other relevant activities of the WTO. They shall not participate in the consideration of any disputes that would create a direct or indirect conflict of interest.

4. Only parties to the dispute, not third parties, may appeal a panel report. Third parties which have notified the DSB of a substantial interest in the matter pursuant to paragraph 2 of Article 10 may make written submissions to, and be given an opportunity to be heard by, the Appellate Body.

5. As a general rule, the proceedings shall not exceed 60 days from the date a party to the dispute formally notifies its decision to appeal to the date the Appellate Body circulates its report. In fixing its timetable the Appellate Body shall take into account the provisions of paragraph 9 of Article 4, if relevant. When the Appellate Body considers that it cannot provide its report within 60 days, it shall inform the DSB in writing of the reasons for the delay together with an estimate of the period within which it will submit its report. In no case shall the proceedings exceed 90 days.

6. An appeal shall be limited to issues of law covered in the panel report and legal interpretations developed by the panel.

7. The Appellate Body shall be provided with appropriate administrative and legal support as it requires.

8. The expenses of persons serving on the Appellate Body, including travel and subsistence allowance, shall be met from the WTO budget in accordance with criteria to be adopted by the General Council, based on recommendations of the Committee on Budget, Finance and Administration.

Procedures for Appellate Review

9. Working procedures shall be drawn up by the Appellate Body in consultation with the Chairman of the DSB and the Director-General, and communicated to the Members for their information.

10. The proceedings of the Appellate Body shall be confidential. The reports of the Appellate Body shall be drafted without the presence of the parties to the dispute and in the light of the information provided and the statements made.

11. Opinions expressed in the Appellate Body report by individuals serving on the Appellate Body shall be anonymous.

12. The Appellate Body shall address each of the issues raised in accordance with paragraph 6 during the appellate proceeding.

13. The Appellate Body may uphold, modify or reverse the legal findings and conclusions of the panel.

Adoption of Appellate Body Reports

14. An Appellate Body report shall be adopted by the DSB and unconditionally accepted by the parties to the dispute unless the DSB decides by consensus not to adopt the Appellate Body report within 30 days following its

[7] If a meeting of the DSB is not scheduled within this period at a time that enables the requirements of paragraphs 1 and 4 of Article 16 to be met, a meeting of the DSB shall be held for this purpose.

circulation to the Members[8]. This adoption procedure is without prejudice to the right of Members to express their views on an Appellate Body report.

Article 18

Communications with the Panel or Appellate Body

1. There shall be no *ex parte* communications with the panel or Appellate Body concerning matters under consideration by the panel or Appellate Body.

2. Written submissions to the panel or the Appellate Body shall be treated as confidential, but shall be made available to the parties to the dispute. Nothing in this Understanding shall preclude a party to a dispute from disclosing statements of its own positions to the public. Members shall treat as confidential information submitted by another Member to the panel or the Appellate Body which that Member has designated as confidential. A party to a dispute shall also, upon request of a Member, provide a non-confidential summary of the information contained in its written submissions that could be disclosed to the public.

Article 19

Panel and Appellate Body Recommendations

1. Where a panel or the Appellate Body concludes that a measure is inconsistent with a covered agreement, it shall recommend that the Member concerned[9] bring the measure into conformity with that agreement.[10] In addition to its recommendations, the panel or Appellate Body may suggest ways in which the Member concerned could implement the recommendations.

2. In accordance with paragraph 2 of Article 3, in their findings and recommendations, the panel and Appellate Body cannot add to or diminish the rights and obligations provided in the covered agreements.

Article 20

Time-frame for DSB Decisions

Unless otherwise agreed to by the parties to the dispute, the period from the date of establishment of the panel by the DSB until the date the DSB considers the panel or appellate report for adoption shall as a general rule not exceed nine months where the panel report is not appealed or 12 months where the report is appealed. Where either the panel or the Appellate Body has acted, pursuant to paragraph 9 of Article 12 or paragraph 5 of Article 17, to extend the time for providing its report, the additional time taken shall be added to the above periods.

Article 21

Surveillance of Implementation of Recommendations and Rulings

1. Prompt compliance with recommendations or rulings of the DSB is essential in order to ensure effective resolution of disputes to the benefit of all Members.

2. Particular attention should be paid to matters affecting the interests of developing country Members with respect to measures which have been subject to dispute settlement.

3. At a DSB meeting held within 30 days[11] after the date of adoption of the panel or Appellate Body report, the Member concerned shall inform the DSB of its intentions in respect of implementation of the recommendations and rulings of the DSB. If it is impracticable to comply immediately with the recommendations and rulings, the Member concerned shall have a reasonable period of time in which to do so. The reasonable period of time shall be:

(a) the period of time proposed by the Member concerned, provided that such period is approved by the DSB; or, in the absence of such approval,

(b) a period of time mutually agreed by the parties to the dispute within 45 days after the date of adoption of the recommendations and rulings; or, in the absence of such agreement,

(c) a period of time determined through binding arbitration within 90 days after the date of adoption of the recommendations and rulings.[12] In such arbitration, a guideline for the arbitrator[13] should be that the reasonable period of time to implement panel or Appellate Body recommendations should not exceed 15 months

[8] If a meeting of the DSB is not scheduled during this period, such a meeting of the DSB shall be held for this purpose.

[9] The „Member concerned" is the party to the dispute to which the panel or Appellate Body recommendations are directed.

[10] With respect to recommendations in cases not involving a violation of GATT 1994 or any other covered agreement, see Article 26.

[11] If a meeting of the DSB is not scheduled during this period, such a meeting of the DSB shall be held for this purpose.

[12] If the parties cannot agree on an arbitrator within ten days after referring the matter to arbitration, the arbitrator shall be appointed by the Director-General within ten days, after consulting the parties.

[13] The expression „arbitrator" shall be interpreted as referring either to an individual or a group.

from the date of adoption of a panel or Appellate Body report. However, that time may be shorter or longer, depending upon the particular circumstances.

4. Except where the panel or the Appellate Body has extended, pursuant to paragraph 9 of Article 12 or paragraph 5 of Article 17, the time of providing its report, the period from the date of establishment of the panel by the DSB until the date of determination of the reasonable period of time shall not exceed 15 months unless the parties to the dispute agree otherwise. Where either the panel or the Appellate Body has acted to extend the time of providing its report, the additional time taken shall be added to the 15-month period; provided that unless the parties to the dispute agree that there are exceptional circumstances, the total time shall not exceed 18 months.

5. Where there is disagreement as to the existence or consistency with a covered agreement of measures taken to comply with the recommendations and rulings such dispute shall be decided through recourse to these dispute settlement procedures, including wherever possible resort to the original panel. The panel shall circulate its report within 90 days after the date of referral of the matter to it. When the panel considers that it cannot provide its report within this time frame, it shall inform the DSB in writing of the reasons for the delay together with an estimate of the period within which it will submit its report.

6. The DSB shall keep under surveillance the implementation of adopted recommendations or rulings. The issue of implementation of the recommendations or rulings may be raised at the DSB by any Member at any time following their adoption. Unless the DSB decides otherwise, the issue of implementation of the recommendations or rulings shall be placed on the agenda of the DSB meeting after six months following the date of establishment of the reasonable period of time pursuant to paragraph 3 and shall remain on the DSB's agenda until the issue is resolved. At least 10 days prior to each such DSB meeting, the Member concerned shall provide the DSB with a status report in writing of its progress in the implementation of the recommendations or rulings.

7. If the matter is one which has been raised by a developing country Member, the DSB shall consider what further action it might take which would be appropriate to the circumstances.

8. If the case is one brought by a developing country Member, in considering what appropriate action might be taken, the DSB shall take into account not only the trade coverage of measures complained of, but also their impact on the economy of developing country Members concerned.

Article 22

Compensation and the Suspension of Concessions

1. Compensation and the suspension of concessions or other obligations are temporary measures available in the event that the recommendations and rulings are not implemented within a reasonable period of time. However, neither compensation nor the suspension of concessions or other obligations is preferred to full implementation of a recommendation to bring a measure into conformity with the covered agreements. Compensation is voluntary and, if granted, shall be consistent with the covered agreements.

2. If the Member concerned fails to bring the measure found to be inconsistent with a covered agreement into compliance therewith or otherwise comply with the recommendations and rulings within the reasonable period of time determined pursuant to paragraph 3 of Article 21, such Member shall, if so requested, and no later than the expiry of the reasonable period of time, enter into negotiations with any party having invoked the dispute settlement procedures, with a view to developing mutually acceptable compensation. If no satisfactory compensation has been agreed within 20 days after the date of expiry of the reasonable period of time, any party having invoked the dispute settlement procedures may request authorization from the DSB to suspend the application to the Member concerned of concessions or other obligations under the covered agreements.

3. In considering what concessions or other obligations to suspend, the complaining party shall apply the following principles and procedures:

(a) the general principle is that the complaining party should first seek to suspend concessions or other obligations with respect to the same sector(s) as that in which the panel or Appellate Body has found a violation or other nullification or impairment;

(b) if that party considers that it is not practicable or effective to suspend concessions or other obligations with respect to the same sector(s), it may seek to suspend concessions or other obligations in other sectors under the same agreement;

(c) if that party considers that it is not practicable or effective to suspend concessions or other obligations with respect to other sectors under the same agreement, and that the circumstances are serious enough, it may seek to suspend concessions or other obligations under another covered agreement;

(d) in applying the above principles, that party shall take into account:

(i) the trade in the sector or under the agreement under which the panel or Appellate Body has found a violation or other nullification or impairment, and the importance of such trade to that party;

(ii) the broader economic elements related to the nullification or impairment and the broader economic consequences of the suspension of concessions or other obligations;

(e) if that party decides to request authorization to suspend concessions or other obligations pursuant to subparagraphs (b) or (c), it shall state the reasons therefor in its request. At the same time as the request is forwarded to the DSB, it also shall be forwarded to the relevant Councils and also, in the case of a request pursuant to subparagraph (b), the relevant sectoral bodies;

(f) for purposes of this paragraph, „sector" means:
  (i) with respect to goods, all goods;
  (ii) with respect to services, a principal sector as identified in the current „Services Sectoral Classification List" which identifies such sectors;[14]
  (iii) with respect to trade-related intellectual property rights, each of the categories of intellectual property rights covered in Section 1, or Section 2, or Section 3, or Section 4, or Section 5, or Section 6, or Section 7 of Part II, or the obligations under Part III, or Part IV of the Agreement on TRIPS;

(g) for purposes of this paragraph, r„agreement" means:
  (i) with respect to goods, the agreements listed in Annex 1A of the WTO Agreement, taken as a whole as well as the Plurilateral Trade Agreements in so far as the relevant parties to the dispute are parties to these agreements;
  (ii) with respect to services, the GATS;
  (iii) with respect to intellectual property rights, the Agreement on TRIPS.

4. The level of the suspension of concessions or other obligations authorized by the DSB shall be equivalent to the level of the nullification or impairment.

5. The DSB shall not authorize suspension of concessions or other obligations if a covered agreement prohibits such suspension.

6. When the situation described in paragraph 2 occurs, the DSB, upon request, shall grant authorization to suspend concessions or other obligations within 30 days of the expiry of the reasonable period of time unless the DSB decides by consensus to reject the request. However, if the Member concerned objects to the level of suspension proposed, or claims that the principles and procedures set forth in paragraph 3 have not been followed where a complaining party has requested authorization to suspend concessions or other obligations pursuant to paragraph 3(b) or (c), the matter shall be referred to arbitration. Such arbitration shall be carried out by the original panel, if members are available, or by an arbitrator[15] appointed by the Director-General and shall be completed within 60 days after the date of expiry of the reasonable period of time. Concessions or other obligations shall not be suspended during the course of the arbitration.

7. The arbitrator[16] acting pursuant to paragraph 6 shall not examine the nature of the concessions or other obligations to be suspended but shall determine whether the level of such suspension is equivalent to the level of nullification or impairment. The arbitrator may also determine if the proposed suspension of concessions or other obligations is allowed under the covered agreement. However, if the matter referred to arbitration includes a claim that the principles and procedures set forth in paragraph 3 have not been followed, the arbitrator shall examine that claim. In the event the arbitrator determines that those principles and procedures have not been followed, the complaining party shall apply them consistent with paragraph 3. The parties shall accept the arbitrator's decision as final and the parties concerned shall not seek a second arbitration. The DSB shall be informed promptly of the decision of the arbitrator and shall upon request, grant authorization to suspend concessions or other obligations where the request is consistent with the decision of the arbitrator, unless the DSB decides by consensus to reject the request.

8. The suspension of concessions or other obligations shall be temporary and shall only be applied until such time as the measure found to be inconsistent with a covered agreement has been removed, or the Member that must implement recommendations or rulings provides a solution to the nullification or impairment of benefits, or a mutually satisfactory solution is reached. In accordance with paragraph 6 of Article 21, the DSB shall continue to keep under surveillance the implementation of adopted recommendations or rulings, including those cases where compensation has been provided or concessions or other obligations have been suspended but the recommendations to bring a measure into conformity with the covered agreements have not been implemented.

9. The dispute settlement provisions of the covered agreements may be invoked in respect of measures affecting their observance taken by regional or local governments or authorities within the territory of a Member. When the DSB has ruled that a provision of a covered agreement has not been observed, the responsible Member shall take such reasonable measures as may be available to it to ensure its observance. The provisions of the covered agreements and this Understanding relating to compensation and suspension of concessions or other obligations apply in cases where it has not been possible to secure such observance.[17]

---

[14] The list in document MTN.GNS/W/120 identifies eleven sectors.

[15] The expression „arbitrator" shall be interpreted as referring either to an individual or a group.

[16] The expression „arbitrator" shall be interpreted as referring either to an individual or a group or to the members of the original panel when serving in the capacity of arbitrator.

[17] Where the provisions of any covered agreement concerning measures taken by regional or local governments or authorities within the territory of a Member contain provisions different from the provisions of this paragraph, the provisions of such covered agreement shall prevail.

Article 23

Strengthening of the Multilateral System

1. When Members seek the redress of a violation of obligations or other nullification or impairment of benefits under the covered agreements or an impediment to the attainment of any objective of the covered agreements, they shall have recourse to, and abide by, the rules and procedures of this Understanding.

2. In such cases, Members shall:

(a) not make a determination to the effect that a violation has occurred, that benefits have been nullified or impaired or that the attainment of any objective of the covered agreements has been impeded, except through recourse to dispute settlement in accordance with the rules and procedures of this Understanding, and shall make any such determination consistent with the findings contained in the panel or Appellate Body report adopted by the DSB or an arbitration award rendered under this Understanding;

(b) follow the procedures set forth in Article 21 to determine the reasonable period of time for the Member concerned to implement the recommendations and rulings; and

(c) follow the procedures set forth in Article 22 to determine the level of suspension of concessions or other obligations and obtain DSB authorization in accordance with those procedures before suspending concessions or other obligations under the covered agreements in response to the failure of the Member concerned to implement the recommendations and rulings within that reasonable period of time.

Article 24

Special Procedures Involving Least-Developed Country Members

1. At all stages of the determination of the causes of a dispute and of dispute settlement procedures involving a least-developed country Member, particular consideration shall be given to the special situation of least-developed country Members. In this regard, Members shall exercise due restraint in raising matters under these procedures involving a least-developed country Member. If nullification or impairment is found to result from a measure taken by a least-developed country Member, complaining parties shall exercise due restraint in asking for compensation or seeking authorization to suspend the application of concessions or other obligations pursuant to these procedures.

2. In dispute settlement cases involving a least-developed country Member, where a satisfactory solution has not been found in the course of consultations the Director-General or the Chairman of the DSB shall, upon request by a least-developed country Member offer their good offices, conciliation and mediation with a view to assisting the parties to settle the dispute, before a request for a panel is made. The Director-General or the Chairman of the DSB, in providing the above assistance, may consult any source which either deems appropriate.

Article 25

Arbitration

1. Expeditious arbitration within the WTO as an alternative means of dispute settlement can facilitate the solution of certain disputes that concern issues that are clearly defined by both parties.

2. Except as otherwise provided in this Understanding, resort to arbitration shall be subject to mutual agreement of the parties which shall agree on the procedures to be followed. Agreements to resort to arbitration shall be notified to all Members sufficiently in advance of the actual commencement of the arbitration process.

3. Other Members may become party to an arbitration proceeding only upon the agreement of the parties which have agreed to have recourse to arbitration. The parties to the proceeding shall agree to abide by the arbitration award. Arbitration awards shall be notified to the DSB and the Council or Committee of any relevant agreement where any Member may raise any point relating thereto.

4. Articles 21 and 22 of this Understanding shall apply *mutatis mutandis* to arbitration awards.

Article 26

1. *Non-Violation Complaints of the Type Described in Paragraph 1(b) of Article XXIII of GATT 1994*

Where the provisions of paragraph 1(b) of Article XXIII of GATT 1994 are applicable to a covered agreement, a panel or the Appellate Body may only make rulings and recommendations where a party to the dispute considers that any benefit accruing to it directly or indirectly under the relevant covered agreement is being nullified or impaired or the attainment of any objective of that Agreement is being impeded as a result of the application by a Member of any measure, whether or not it conflicts with the provisions of that Agreement. Where and to the extent that such party considers and a panel or the Appellate Body determines that a case concerns a measure that does not conflict with the provisions of a covered agreement to which the provisions of paragraph 1(b) of Article XXIII of GATT 1994 are applicable, the procedures in this Understanding shall apply, subject to the following:

(a) the complaining party shall present a detailed justification in support of any complaint relating to a measure which does not conflict with the relevant covered agreement;
(b) where a measure has been found to nullify or impair benefits under, or impede the attainment of objectives, of the relevant covered agreement without violation thereof, there is no obligation to withdraw the measure. However, in such cases, the panel or the Appellate Body shall recommend that the Member concerned make a mutually satisfactory adjustment;
(c) notwithstanding the provisions of Article 21, the arbitration provided for in paragraph 3 of Article 21, upon request of either party, may include a determination of the level of benefits which have been nullified or impaired, and may also suggest ways and means of reaching a mutually satisfactory adjustment; such suggestions shall not be binding upon the parties to the dispute;
(d) notwithstanding the provisions of paragraph 1 of Article 22, compensation may be part of a mutually satisfactory adjustment as final settlement of the dispute.

2. *Complaints of the Type Described in Paragraph 1(c) of Article XXIII of GATT 1994*

Where the provisions of paragraph 1(c) of Article XXIII of GATT 1994 are applicable to a covered agreement, a panel may only make rulings and recommendations where a party considers that any benefit accruing to it directly or indirectly under the relevant covered agreement is being nullified or impaired or the attainment of any objective of that Agreement is being impeded as a result of the existence of any situation other than those to which the provisions of paragraphs 1(a) and 1(b) of Article XXIII of GATT 1994 are applicable. Where and to the extent that such party considers and a panel determines that the matter is covered by this paragraph, the procedures of this Understanding shall apply only up to and including the point in the proceedings where the panel report has been circulated to the Members. The dispute settlement rules and procedures contained in the Decision of 12 April 1989 (BISD 36S/61-67) shall apply to consideration for adoption, and surveillance and implementation of recommendations and rulings. The following shall also apply:
(a) the complaining party shall present a detailed justification in support of any argument made with respect to issues covered under this paragraph;
(b) in cases involving matters covered by this paragraph, if a panel finds that cases also involve dispute settlement matters other than those covered by this paragraph, the panel shall circulate a report to the DSB addressing any such matters and a separate report on matters falling under this paragraph.

Article 27

Responsibilities of the Secretariat

1. The Secretariat shall have the responsibility of assisting panels, especially on the legal, historical and procedural aspects of the matters dealt with, and of providing secretarial and technical support.

2. While the Secretariat assists Members in respect of dispute settlement at their request, there may also be a need to provide additional legal advice and assistance in respect of dispute settlement to developing country Members. To this end, the Secretariat shall make available a qualified legal expert from the WTO technical cooperation services to any developing country Member which so requests. This expert shall assist the developing country Member in a manner ensuring the continued impartiality of the Secretariat.

3. The Secretariat shall conduct special training courses for interested Members concerning these dispute settlement procedures and practices so as to enable Members' experts to be better informed in this regard.

APPENDIX 1

AGREEMENTS COVERED BY THE UNDERSTANDING

(A) Agreement Establishing the World Trade Organization

(B) Multilateral Trade Agreements

Annex 1A: Multilateral Agreements on Trade in Goods

Annex 1B: General Agreement on Trade in Services

Annex 1C: Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights

Annex 2: Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes

(C) Plurilateral Trade Agreements

Annex 4: Agreement on Trade in Civil Aircraft

Agreement on Government Procurement

International Dairy Agreement

International Bovine Meat Agreement

The applicability of this Understanding to the Plurilateral Trade Agreements shall be subject to the adoption of a decision by the parties to each agreement setting out the terms for the application of the Understanding to the individual agreement, including any special or additional rules or procedures for inclusion in Appendix 2, as notified to the DSB.

APPENDIX 2

SPECIAL OR ADDITIONAL RULES AND PROCEDURES
CONTAINED IN THE COVERED AGREEMENTS

Agreement	*Rules and Procedures*
Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures	11.2
Agreement on Textiles and Clothing	2.14, 2.21, 4.4, 5.2, 5.4, 5.6, 6.9, 6.10, 6.11, 8.1 through 8.12
Agreement on Technical Barriers to Trade	14.2 through 14.4, Annex 2
Agreement on Implementation of Article VI of GATT 1994	17.4 through 17.7
Agreement on Implementation of Article VII of GATT 1994	19.3 through 19.5, Annex II.2(f), 3, 9, 21
Agreement on Subsidies and Countervailing Measures	4.2 through 4.12, 6.6, 7.2 through 7.10, 8.5, footnote 35, 24.4, 27.7, Annex V
General Agreement on Trade in Services	XXII:3, XXIII:3
Annex on Financial Services	4
Annex on Air Transport Services	4
Decision on Certain Dispute Settlement Procedures for the GATS	1 through 5

The list of rules and procedures in this Appendix includes provisions where only a part of the provision may be relevant in this context.

Any special or additional rules or procedures in the Plurilateral Trade Agreements as determined by the competent bodies of each agreement and as notified to the DSB.

APPENDIX 3

WORKING PROCEDURES

1. In its proceedings the panel shall follow the relevant provisions of this Understanding. In addition, the following working procedures shall apply.

2. The panel shall meet in closed session. The parties to the dispute, and interested parties, shall be present at the meetings only when invited by the panel to appear before it.

3. The deliberations of the panel and the documents submitted to it shall be kept confidential. Nothing in this Understanding shall preclude a party to a dispute from disclosing statements of its own positions to the public. Members shall treat as confidential information submitted by another Member to the panel which that Member has designated as confidential. Where a party to a dispute submits a confidential version of its written submissions to the panel, it shall also, upon request of a Member, provide a non-confidential summary of the information contained in its submissions that could be disclosed to the public.

4. Before the first substantive meeting of the panel with the parties, the parties to the dispute shall transmit to the panel written submissions in which they present the facts of the case and their arguments.

5. At its first substantive meeting with the parties, the panel shall ask the party which has brought the complaint to present its case. Subsequently, and still at the same meeting, the party against which the complaint has been brought shall be asked to present its point of view.

6. All third parties which have notified their interest in the dispute to the DSB shall be invited in writing to present their views during a session of the first substantive meeting of the panel set aside for that purpose. All such third parties may be present during the entirety of this session.

7. Formal rebuttals shall be made at a second substantive meeting of the panel. The party complained against shall have the right to take the floor first to be followed by the complaining party. The parties shall submit, prior to that meeting, written rebuttals to the panel.

8. The panel may at any time put questions to the parties and ask them for explanations either in the course of a meeting with the parties or in writing.

9. The parties to the dispute and any third party invited to present its views in accordance with Article 10 shall make available to the panel a written version of their oral statements.

10. In the interest of full transparency, the presentations, rebuttals and statements referred to in paragraphs 5 to 9 shall be made in the presence of the parties. Moreover, each party's written submissions, including any comments on the descriptive part of the report and responses to questions put by the panel, shall be made available to the other party or parties.

11. Any additional procedures specific to the panel.

12. Proposed timetable for panel work:

(a) Receipt of first written submissions of the parties:	
(1) complaining Party:	3-6 weeks
(2) Party complained against:	2-3 weeks
(b) Date, time and place of first substantive meeting with the parties; third party session:	1-2 weeks
(c) Receipt of written rebuttals of the parties:	2-3 weeks
(d) Date, time and place of second substantive meeting with the parties:	1-2 weeks
(e) Issuance of descriptive part of the report to the parties:	2-4 weeks
(f) Receipt of comments by the parties on the descriptive part of the report:	2 weeks
(g) Issuance of the interim report, including the findings and conclusions, to the parties:	2-4 weeks
(h) Deadline for party to request review of part(s) of report:	1 week
(i) Period of review by panel, including possible additional meeting with parties:	2 weeks
(j) Issuance of final report to parties to dispute:	2 weeks
(k) Circulation of the final report to the Members:	3 weeks

The above calendar may be changed in the light of unforeseen developments. Additional meetings with the parties shall be scheduled if required.

APPENDIX 4

EXPERT REVIEW GROUPS

The following rules and procedures shall apply to expert review groups established in accordance with the provisions of paragraph 2 of Article 13.

1. Expert review groups are under the panel's authority. Their terms of reference and detailed working procedures shall be decided by the panel, and they shall report to the panel.

2. Participation in expert review groups shall be restricted to persons of professional standing and experience in the field in question.

3. Citizens of parties to the dispute shall not serve on an expert review group without the joint agreement of the parties to the dispute, except in exceptional circumstances when the panel considers that the need for specialized scientific expertise cannot be fulfilled otherwise. Government officials of parties to the dispute shall not serve on an expert review group. Members of expert review groups shall serve in their individual capacities and not as government representatives, nor as representatives of any organization. Governments or organizations shall therefore not give them instructions with regard to matters before an expert review group.

4. Expert review groups may consult and seek information and technical advice from any source they deem appropriate. Before an expert review group seeks such information or advice from a source within the jurisdiction of a Member, it shall inform the government of that Member. Any Member shall respond promptly and fully to any request by an expert review group for such information as the expert review group considers necessary and appropriate.

5. The parties to a dispute shall have access to all relevant information provided to an expert review group, unless it is of a confidential nature. Confidential information provided to the expert review group shall not be released without formal authorization from the government, organization or person providing the information. Where such information is requested from the expert review group but release of such information by the expert review group is not authorized, a non-confidential summary of the information will be provided by the government, organization or person supplying the information.

6. The expert review group shall submit a draft report to the parties to the dispute with a view to obtaining their comments, and taking them into account, as appropriate, in the final report, which shall also be issued to the parties to the dispute when it is submitted to the panel. The final report of the expert review group shall be advisory only.

ANNEX 3

TRADE POLICY REVIEW MECHANISM

Members hereby *agree* as follows:

A. *Objectives*

(i) The purpose of the Trade Policy Review Mechanism („TPRM“) is to contribute to improved adherence by all Members to rules, disciplines and commitments made under the Multilateral Trade Agreements and, where applicable, the Plurilateral Trade Agreements, and hence to the smoother functioning of the multilateral trading system, by achieving greater transparency in, and understanding of, the trade policies and practices of Members. Accordingly, the review mechanism enables the regular collective appreciation and evaluation of the full range of individual Members' trade policies and practices and their impact on the functioning of the multilateral trading system. It is not, however, intended to serve as a basis for the enforcement of specific obligations under the Agreements or for dispute settlement procedures, or to impose new policy commitments on Members.

(ii) The assessment carried out under the review mechanism takes place, to the extent relevant, against the background of the wider economic and developmental needs, policies and objectives of the Member concerned, as well as of its external environment. However, the function of the review mechanism is to examine the impact of a Member's trade policies and practices on the multilateral trading system.

B. *Domestic transparency*

Members recognize the inherent value of domestic transparency of government decision-making on trade policy matters for both Members' economies and the multilateral trading system, and agree to encourage and promote greater transparency within their own systems, acknowledging that the implementation of domestic transparency must be on a voluntary basis and take account of each Member's legal and political systems.

C. *Procedures for review*

(i) The Trade Policy Review Body (referred to herein as the „TPRB“) is hereby established to carry out trade policy reviews.

(ii) The trade policies and practices of all Members shall be subject to periodic review. The impact of individual Members on the functioning of the multilateral trading system, defined in terms of their share of world trade in a recent representative period, will be the determining factor in deciding on the frequency of reviews. The first four trading entities so identified (counting the European Communities as one) shall be subject to review every two years. The next 16 shall be reviewed every four years. Other Members shall be reviewed every six years, except that a longer period may be fixed for least-developed country Members. It is understood that the review of entities having a common external policy covering more than one Member shall cover all components of policy affecting trade including relevant policies and practices of the individual Members. Exceptionally, in the event of changes in a Member's trade policies or practices that may have a significant impact on its trading partners, the Member concerned may be requested by the TPRB, after consultation, to bring forward its next review.

(iii) Discussions in the meetings of the TPRB shall be governed by the objectives set forth in paragraph A. The focus of these discussions shall be on the Member's trade policies and practices, which are the subject of the assessment under the review mechanism.

(iv) The TPRB shall establish a basic plan for the conduct of the reviews. It may also discuss and take note of update reports from Members. The TPRB shall establish a programme of reviews for each year in consultation with the Members directly concerned. In consultation with the Member or Members under review, the Chairman may choose discussants who, acting in their personal capacity, shall introduce the discussions in the TPRB.

(v) The TPRB shall base its work on the following documentation:

(a) a full report, referred to in paragraph D, supplied by the Member or Members under review;

(b) a report, to be drawn up by the Secretariat on its own responsibility, based on the information available to it and that provided by the Member or Members concerned. The Secretariat should seek clarification from the Member or Members concerned of their trade policies and practices.

(vi) The reports by the Member under review and by the Secretariat, together with the minutes of the respective meeting of the TPRB, shall be published promptly after the review.

(vii) These documents will be forwarded to the Ministerial Conference, which shall take note of them.

D. *Reporting*

In order to achieve the fullest possible degree of transparency, each Member shall report regularly to the TPRB. Full reports shall describe the trade policies and practices pursued by the Member or Members concerned, based on an agreed format to be decided upon by the TPRB. This format shall initially be based on the Outline Format for Country Reports established by the Decision of 19 July 1989 (BISD 36S/406-409), amended as necessary to extend the coverage of reports to all aspects of trade policies covered by the Multilateral Trade Agreements in

Annex 1 and, where applicable, the Plurilateral Trade Agreements. This format may be revised by the TPRB in the light of experience. Between reviews, Members shall provide brief reports when there are any significant changes in their trade policies; an annual update of statistical information will be provided according to the agreed format. Particular account shall be taken of difficulties presented to least-developed country Members in compiling their reports. The Secretariat shall make available technical assistance on request to developing country Members, and in particular to the least-developed country Members. Information contained in reports should to the greatest extent possible be coordinated with notifications made under provisions of the Multilateral Trade Agreements and, where applicable, the Plurilateral Trade Agreements.

E. *Relationship with the balance-of-payments provisions of GATT 1994 and GATS*

Members recognize the need to minimize the burden for governments also subject to full consultations under the balance-of-payments provisions of GATT 1994 or GATS. To this end, the Chairman of the TPRB shall, in consultation with the Member or Members concerned, and with the Chairman of the Committee on Balance-of-Payments Restrictions, devise administrative arrangements that harmonize the normal rhythm of the trade policy reviews with the timetable for balance-of-payments consultations but do not postpone the trade policy review by more than 12 months.

F. *Appraisal of the Mechanism*

The TPRB shall undertake an appraisal of the operation of the TPRM not more than five years after the entry into force of the Agreement Establishing the WTO. The results of the appraisal will be presented to the Ministerial Conference. It may subsequently undertake appraisals of the TPRM at intervals to be determined by it or as requested by the Ministerial Conference.

G. *Overview of Developments in the International Trading Environment*

An annual overview of developments in the international trading environment which are having an impact on the multilateral trading system shall also be undertaken by the TPRB. The overview is to be assisted by an annual report by the Director-General setting out major activities of the WTO and highlighting significant policy issues affecting the trading system.

ANNEX 4

PLURILATERAL TRADE AGREEMENTS

AGREEMENT ON TRADE IN CIVIL AIRCRAFT

The Agreement on Trade in Civil Aircraft, done at Geneva on 12 April 1979 (BISD 26S/162), as subsequently modified, rectified or amended.

AGREEMENT ON GOVERNMENT PROCUREMENT

The Agreement on Government Procurement done at Marrakesh on 15 April 1994.

INTERNATIONAL DAIRY AGREEMENT

The International Dairy Agreement done at Marrakesh on 15 April 1994.

INTERNATIONAL BOVINE MEAT AGREEMENT

The International Bovine Meat Agreement done at Marrakesh on 15 April 1994.

MINISTERIAL DECISIONS AND DECLARATIONS

DECISION ON MEASURES IN FAVOUR OF LEAST-DEVELOPED COUNTRIES

Ministers,

Recognizing the plight of the least-developed countries and the need to ensure their effective participation in the world trading system, and to take further measures to improve their trading opportunities;

Recognizing the specific needs of the least-developed countries in the area of market access where continued preferential access remains an essential means for improving their trading opportunities;

Reaffirming their commitment to implement fully the provisions concerning the least-developed countries contained in paragraphs 2(*d*), 6 and 8 of the Decision of 28 November 1979 on Differential and More Favourable Treatment, Reciprocity and Fuller Participation of Developing Countries;

Having regard to the commitment of the participants as set out in Section B (vii) of Part I of the Punta del Este Ministerial Declaration;

1. *Decide* that, if not already provided for in the instruments negotiated in the course of the Uruguay Round, notwithstanding their acceptance of these instruments, the least-developed countries, and for so long as they remain in that category, while complying with the general rules set out in the aforesaid instruments, will only be required to undertake commitments and concessions to the extent consistent with their individual development, financial and trade needs, or their administrative and institutional capabilities. The least-developed countries shall be given additional time of one year from 15 April 1994 to submit their schedules as required in Article XI of the Agreement Establishing the World Trade Organization.

2. *Agree* that:

(i) Expeditious implementation of all special and differential measures taken in favour of least-developed countries including those taken within the context of the Uruguay Round shall be ensured through, *inter alia*, regular reviews.

(ii) To the extent possible, MFN concessions on tariff and non-tariff measures agreed in the Uruguay Round on products of export interest to the least-developed countries may be implemented autonomously, in advance and without staging. Consideration shall be given to further improve GSP and other schemes for products of particular export interest to least-developed countries.

(iii) The rules set out in the various agreements and instruments and the transitional provisions in the Uruguay Round should be applied in a flexible and supportive manner for the least-developed countries. To this effect, sympathetic consideration shall be given to specific and motivated concerns raised by the least-developed countries in the appropriate Councils and Committees.

(iv) In the application of import relief measures and other measures referred to in paragraph 3(*c*) of Article XXXVII of GATT 1947 and the corresponding provision of GATT 1994, special consideration shall be given to the export interests of least-developed countries.

(v) Least-developed countries shall be accorded substantially increased technical assistance in the development, strengthening and diversification of their production and export bases including those of services, as well as in trade promotion, to enable them to maximize the benefits from liberalized access to markets.

3. *Agree* to keep under review the specific needs of the least-developed countries and to continue to seek the adoption of positive measures which facilitate the expansion of trading opportunities in favour of these countries.

DECLARATION ON THE CONTRIBUTION OF THE WORLD TRADE ORGANIZATION TO ACHIEVING GREATER COHERENCE IN GLOBAL ECONOMIC POLICYMAKING

1. *Ministers recognize* that the globalization of the world economy has led to ever-growing interactions between the economic policies pursued by individual countries, including interactions between the structural, macroeconomic, trade, financial and development aspects of economic policymaking. The task of achieving harmony between these policies falls primarily on governments at the national level, but their coherence internationally is an important and valuable element in increasing the effectiveness of these policies at national level. The Agreements reached in the Uruguay Round show that all the participating governments recognize the contribution that liberal trading policies can make to the healthy growth and development of their own economies and of the world economy as a whole.

2. Successful cooperation in each area of economic policy contributes to progress in other areas. Greater exchange rate stability, based on more orderly underlying economic and financial conditions, should contribute towards the expansion of trade, sustainable growth and development, and the correction of external imbalances. There is also a need for an adequate and timely flow of concessional and non-concessional financial and real investment resources to developing countries and for further efforts to address debt problems, to help ensure economic growth and development. Trade liberalization forms an increasingly important component in the success of the adjustment programmes that many countries are undertaking, often involving significant transitional social costs. In this connection, Ministers note the role of the World Bank and the IMF in supporting adjustment to trade liberalization, including support to net food-importing developing countries facing short-term costs arising from agricultural trade reforms.

3. The positive outcome of the Uruguay Round is a major contribution towards more coherent and complementary international economic policies. The results of the Uruguay Round ensure an expansion of market access to the benefit of all countries, as well as a framework of strengthened multilateral disciplines for trade. They also guarantee that trade policy will be conducted in a more transparent manner and with greater awareness of the benefits for domestic competitiveness of an open trading environment. The strengthened multilateral trading system emerging from the Uruguay Round has the capacity to provide an improved forum for liberalization, to contribute to more effective surveillance, and to ensure strict observance of multilaterally agreed rules and disciplines. These improvements mean that trade policy can in the future play a more substantial role in ensuring the coherence of global economic policymaking.

4. *Ministers recognize*, however, that difficulties the origins of which lie outside the trade field cannot be redressed through measures taken in the trade field alone. This underscores the importance of efforts to improve other elements of global economic policymaking to complement the effective implementation of the results achieved in the Uruguay Round.

5. The interlinkages between the different aspects of economic policy require that the international institutions with responsibilities in each of these areas follow consistent and mutually supportive policies. The World Trade Organization should therefore pursue and develop cooperation with the international organizations responsible for monetary and financial matters, while respecting the mandate, the confidentiality requirements and the necessary autonomy in decision-making procedures of each institution, and avoiding the imposition on governments of cross-conditionality or additional conditions. Ministers further invite the Director-General of the WTO to review with the Managing Director of the International Monetary Fund and the President of the World Bank, the implications of the WTO's responsibilities for its cooperation with the Bretton Woods institutions, as well as the forms such cooperation might take, with a view to achieving greater coherence in global economic policymaking.

DECISION ON NOTIFICATION PROCEDURES

Ministers decide to recommend adoption by the Ministerial Conference of the decision on improvement and review of notification procedures set out below.

Members,

Desiring to improve the operation of notification procedures under the Agreement Establishing the World Trade Organization (hereinafter referred to as the „WTO Agreement"), and thereby to contribute to the transparency of Members' trade policies and to the effectiveness of surveillance arrangements established to that end;

Recalling obligations under the WTO Agreement to publish and notify, including obligations assumed under the terms of specific protocols of accession, waivers, and other agreements entered into by Members;

Agree as follows:

I. General obligation to notify

Members affirm their commitment to obligations under the Multilateral Trade Agreements and, where applicable, the Plurilateral Trade Agreements, regarding publication and notification.

Members recall their undertakings set out in the Understanding Regarding Notification, Consultation, Dispute Settlement and Surveillance adopted on 28 November 1979 (BISD 26S/210). With regard to their undertaking therein to notify, to the maximum extent possible, their adoption of trade measures affecting the operation of GATT 1994, such notification itself being without prejudice to views on the consistency of measures with or their relevance to rights and obligations under the Multilateral Trade Agreements and, where applicable, the Plurilateral Trade Agreements, Members agree to be guided, as appropriate, by the annexed list of measures. Members therefore agree that the introduction or modification of such measures is subject to the notification requirements of the 1979 Understanding.

II. Central registry of notifications

A central registry of notifications shall be established under the responsibility of the Secretariat. While Members will continue to follow existing notification procedures, the Secretariat shall ensure that the central registry records such elements of the information provided on the measure by the Member concerned as its purpose, its trade coverage, and the requirement under which it has been notified. The central registry shall cross-reference its records of notifications by Member and obligation.

The central registry shall inform each Member annually of the regular notification obligations to which that Member will be expected to respond in the course of the following year.

The central registry shall draw the attention of individual Members to regular notification requirements which remain unfulfilled.

Information in the central registry regarding individual notifications shall be made available on request to any Member entitled to receive the notification concerned.

III. Review of notification obligations and procedures

The Council for Trade in Goods will undertake a review of notification obligations and procedures under the Agreements in Annex 1A of the WTO Agreement. The review will be carried out by a working group, membership in which will be open to all Members. The group will be established immediately after the date of entry into force of the WTO Agreement.

The terms of reference of the working group will be:
- to undertake a thorough review of all existing notification obligations of Members established under the Agreements in Annex 1A of the WTO Agreement, with a view to simplifying, standardizing and consolidating these obligations to the greatest extent practicable, as well as to improving compliance with these obligations, bearing in mind the overall objective of improving the transparency of the trade policies of Members and the effectiveness of surveillance arrangements established to this end, and also bearing in mind the possible need of some developing country Members for assistance in meeting their notification obligations;
- to make recommendations to the Council for Trade in Goods not later than two years after the entry into force of the WTO Agreement.

ANNEX

INDICATIVE LIST[1] OF NOTIFIABLE MEASURES

Tariffs (including range and scope of bindings, GSP provisions, rates applied to members of free-trade areas/customs unions, other preferences)

Tariff quotas and surcharges

Quantitative restrictions, including voluntary export restraints and orderly marketing arrangements affecting imports

Other non-tariff measures such as licensing and mixing requirements; variable levies

Customs valuation

Rules of origin

Government procurement

Technical barriers

Safeguard actions

Anti-dumping actions

Countervailing actions

Export taxes

Export subsidies, tax exemptions and concessionary export financing

Free-trade zones, including in-bond manufacturing

Export restrictions, including voluntary export restraints and orderly marketing arrangements

Other government assistance, including subsidies, tax exemptions

Role of state-trading enterprises

Foreign exchange controls related to imports and exports

Government-mandated countertrade

Any other measure covered by the Multilateral Trade Agreements in Annex 1A to the WTO Agreement

[1] This list does not alter existing notification requirements in the Multilateral Trade Agreements in Annex 1A to the WTO Agreement or, where applicable, the Plurilateral Trade Agreements in Annex 4 of the WTO Agreement.

DECLARATION ON THE RELATIONSHIP OF THE WORLD TRADE ORGANIZATION WITH THE INTERNATIONAL MONETARY FUND

Ministers,

Noting the close relationship between the CONTRACTING PARTIES to the GATT 1947 and the International Monetary Fund, and the provisions of the GATT 1947 governing that relationship, in particular Article XV of the GATT 1947;

Recognizing the desire of participants to base the relationship of the World Trade Organization with the International Monetary Fund, with regard to the areas covered by the Multilateral Trade Agreements in Annex 1A of the WTO Agreement, on the provisions that have governed the relationship of the CONTRACTING PARTIES to the GATT 1947 with the International Monetary Fund;

Hereby *reaffirm* that, unless otherwise provided for in the Final Act, the relationship of the WTO with the International Monetary Fund, with regard to the areas covered by the Multilateral Trade Agreements in Annex 1A of the WTO Agreement, will be based on the provisions that have governed the relationship of the CONTRACTING PARTIES to the GATT 1947 with the International Monetary Fund.

DECISION ON MEASURES CONCERNING THE POSSIBLE NEGATIVE EFFECTS OF THE REFORM PROGRAMME ON LEAST-DEVELOPED AND NET FOOD-IMPORTING DEVELOPING COUNTRIES

1. *Ministers recognize* that the progressive implementation of the results of the Uruguay Round as a whole will generate increasing opportunities for trade expansion and economic growth to the benefit of all participants.

2. *Ministers recognize* that during the reform programme leading to greater liberalization of trade in agriculture least-developed and net food-importing developing countries may experience negative effects in terms of the availability of adequate supplies of basic foodstuffs from external sources on reasonable terms and conditions, including short-term difficulties in financing normal levels of commercial imports of basic foodstuffs.

3. *Ministers* accordingly *agree* to establish appropriate mechanisms to ensure that the implementation of the results of the Uruguay Round on trade in agriculture does not adversely affect the availability of food aid at a level which is sufficient to continue to provide assistance in meeting the food needs of developing countries, especially least-developed and net food-importing developing countries. To this end *Ministers agree*:

(i) to review the level of food aid established periodically by the Committee on Food Aid under the Food Aid Convention 1986 and to initiate negotiations in the appropriate forum to establish a level of food aid commitments sufficient to meet the legitimate needs of developing countries during the reform programme;

(ii) to adopt guidelines to ensure that an increasing proportion of basic foodstuffs is provided to least-developed and net food-importing developing countries in fully grant form and/or on appropriate concessional terms in line with Article IV of the Food Aid Convention 1986;

(iii) to give full consideration in the context of their aid programmes to requests for the provision of technical and financial assistance to least-developed and net food-importing developing countries to improve their agricultural productivity and infrastructure.

4. *Ministers* further *agree* to ensure that any agreement relating to agricultural export credits makes appropriate provision for differential treatment in favour of least-developed and net food-importing developing countries.

5. *Ministers recognize* that as a result of the Uruguay Round certain developing countries may experience short-term difficulties in financing normal levels of commercial imports and that these countries may be eligible to draw on the resources of international financial institutions under existing facilities, or such facilities as may be established, in the context of adjustment programmes, in order to address such financing difficulties. In this regard Ministers take note of paragraph 37 of the report of the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to GATT 1947 on his consultations with the Managing Director of the International Monetary Fund and the President of the World Bank (MTN.GNG/NG14/W/35).

6. The provisions of this Decision will be subject to regular review by the Ministerial Conference, and the follow-up to this Decision shall be monitored, as appropriate, by the Committee on Agriculture.

DECISION ON NOTIFICATION OF FIRST INTEGRATION UNDER ARTICLE 2.6 OF THE AGREEMENT ON TEXTILES AND CLOTHING

Ministers agree that the participants maintaining restrictions falling under paragraph 1 of Article 2 of the Agreement on Textiles and Clothing shall notify full details of the actions to be taken pursuant to paragraph 6 of Article 2 of that Agreement to the GATT Secretariat not later than 1 October 1994. The GATT Secretariat shall promptly circulate these notifications to the other participants for information. These notifications will be made available to the Textiles Monitoring Body, when established, for the purposes of paragraph 21 of Article 2 of the Agreement on Textiles and Clothing.

DECISION ON PROPOSED UNDERSTANDING ON WTO-ISO STANDARDS INFORMATION SYSTEM

Ministers,

Decide to recommend that the Secretariat of the World Trade Organization reach an understanding with the International Organization for Standardization („ISO") to establish an information system under which:

1. ISONET members shall transmit to the ISO/IEC Information Centre in Geneva the notifications referred to in paragraphs C and J of the Code of Good Practice for the Preparation, Adoption and Application of Standards in Annex 3 to the Agreement on Technical Barriers to Trade, in the manner indicated there;

2. the following (alpha)numeric classification systems shall be used in the work programmes referred to in paragraph J:

(a) *a standards classification system* which would allow standardizing bodies to give for each standard mentioned in the work programme an (alpha)numeric indication of the subject matter;

(b) *a stage code system* which would allow standardizing bodies to give for each standard mentioned in the work programme an (alpha)numeric indication of the stage of development of the standard; for this purpose, at least five stages of development should be distinguished: (*1*) the stage at which the decision to develop a standard has been taken, but technical work has not yet begun; (*2*) the stage at which technical work has begun, but the period for the submission of comments has not yet started; (*3*) the stage at which the period for the submission of comments has started, but has not yet been completed; (*4*) the stage at which the period for the submission of comments has been completed, but the standard has not yet been adopted; and (*5*) the stage at which the standard has been adopted;

(c) *an identification system* covering all international standards which would allow standardizing bodies to give for each standard mentioned in the work programme an (alpha)numeric indication of the international standard(s) used as a basis;

3. the ISO/IEC Information Centre shall promptly convey to the Secretariat copies of any notifications referred to in paragraph C of the Code of Good Practice;

4. the ISO/IEC Information Centre shall regularly publish the information received in the notifications made to it under paragraphs C and J of the Code of Good Practice; this publication, for which a reasonable fee may be charged, shall be available to ISONET members and through the Secretariat to the Members of the WTO.

DECISION ON REVIEW OF THE ISO/IEC INFORMATION CENTRE PUBLICATION

Ministers,

Decide that in conformity with paragraph 1 of Article 13 of the Agreement on Technical Barriers to Trade in Annex 1A of the Agreement Establishing the World Trade Organization, the Committee on Technical Barriers to Trade established thereunder shall, without prejudice to provisions on consultation and dispute settlement, at least once a year review the publication provided by the ISO/IEC Information Centre on information received according to the Code of Good Practice for the Preparation, Adoption and Application of Standards in Annex 3 of the Agreement, for the purpose of affording Members opportunity of discussing any matters relating to the operation of that Code.

In order to facilitate this discussion, the Secretariat shall provide a list by Member of all standardizing bodies that have accepted the Code, as well as a list of those standardizing bodies that have accepted or withdrawn from the Code since the previous review.

The Secretariat shall also distribute promptly to the Members copies of the notifications it receives from the ISO/IEC Information Centre.

DECISION ON ANTI-CIRCUMVENTION

Ministers,

Noting that while the problem of circumvention of anti-dumping duty measures formed part of the negotiations which preceded the Agreement on Implementation of Article VI of GATT 1994, negotiators were unable to agree on specific text,

Mindful of the desirability of the applicability of uniform rules in this area as soon as possible,

Decide to refer this matter to the Committee on Anti-Dumping Practices established under that Agreement for resolution.

DECISION ON REVIEW OF ARTICLE 17.6 OF THE AGREEMENT ON IMPLEMENTATION OF ARTICLE VI OF THE GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE 1994

Ministers,

Decide as follows:

The standard of review in paragraph 6 of Article 17 of the Agreement on Implementation of Article VI of GATT 1994 shall be reviewed after a period of three years with a view to considering the question of whether it is capable of general application.

DECLARATION ON DISPUTE SETTLEMENT PURSUANT TO THE AGREEMENT ON IMPLEMENTATION OF ARTICLE VI OF THE GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE 1994 OR PART V OF THE AGREEMENT ON SUBSIDIES AND COUNTERVAILING MEASURES

Ministers,

Recognize, with respect to dispute settlement pursuant to the Agreement on Implementation of Article VI of GATT 1994 or Part V of the Agreement on Subsidies and Countervailing Measures, the need for the consistent resolution of disputes arising from anti-dumping and countervailing duty measures.

DECISION REGARDING CASES WHERE CUSTOMS ADMINISTRATIONS HAVE REASONS TO DOUBT THE TRUTH OR ACCURACY OF THE DECLARED VALUE

Ministers,

Invite the Committee on Customs Valuation established under the Agreement on Implementation of Article VII of GATT 1994 to take the following decision:

The Committee on Customs Valuation,

Reaffirming that the transaction value is the primary basis of valuation under the Agreement on Implementation of Article VII of GATT 1994 (hereinafter referred to as the „Agreement“);

Recognizing that the customs administration may have to address cases where it has reason to doubt the truth or accuracy of the particulars or of documents produced by traders in support of a declared value;

Emphasizing that in so doing the customs administration should not prejudice the legitimate commercial interests of traders;

Taking into account Article 17 of the Agreement, paragraph 6 of Annex III to the Agreement, and the relevant decisions of the Technical Committee on Customs Valuation;

Decides as follows:

1. When a declaration has been presented and where the customs administration has reason to doubt the truth or accuracy of the particulars or of documents produced in support of this declaration, the customs administration may ask the importer to provide further explanation, including documents or other evidence, that the declared value represents the total amount actually paid or payable for the imported goods, adjusted in accordance with the provisions of Article 8. If, after receiving further information, or in the absence of a response, the customs administration still has reasonable doubts about the truth or accuracy of the declared value, it may, bearing in mind the provisions of Article 11, be deemed that the customs value of the imported goods cannot be determined under the provisions of Article 1. Before taking a final decision, the customs administration shall communicate to the importer, in writing if requested, its grounds for doubting the truth or accuracy of the particulars or documents produced and the importer shall be given a reasonable opportunity to respond. When a final decision is made, the customs administration shall communicate to the importer in writing its decision and the grounds therefor.

2. It is entirely appropriate in applying the Agreement for one Member to assist another Member on mutually agreed terms.

DECISION ON TEXTS RELATING TO MINIMUM VALUES AND IMPORTS BY SOLE AGENTS, SOLE DISTRIBUTORS AND SOLE CONCESSIONAIRES

Ministers,

Decide to refer the following texts to the Committee on Customs Valuation established under the Agreement on Implementation of Article VII of GATT 1994, for adoption.

I

Where a developing country makes a reservation to retain officially established minimum values within the terms of paragraph 2 of Annex III and shows good cause, the Committee shall give the request for the reservation sympathetic consideration.

Where a reservation is consented to, the terms and conditions referred to in paragraph 2 of Annex III shall take full account of the development, financial and trade needs of the developing country concerned.

II

1. A number of developing countries have a concern that problems may exist in the valuation of imports by sole agents, sole distributors and sole concessionaires. Under paragraph 1 of Article 20, developing country Members have a period of delay of up to five years prior to the application of the Agreement. In this context, developing country Members availing themselves of this provision could use the period to conduct appropriate studies and to take such other actions as are necessary to facilitate application.

2. In consideration of this, the Committee recommends that the Customs Co-operation Council assist developing country Members, in accordance with the provisions of Annex II, to formulate and conduct studies in areas identified as being of potential concern, including those relating to importations by sole agents, sole distributors and sole concessionaires.

DECISION ON INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS FOR THE GENERAL AGREEMENT ON TRADE IN SERVICES

Ministers,

Decide to recommend that the Council for Trade in Services at its first meeting adopt the decision on subsidiary bodies set out below.

The Council for Trade in Services,

Acting pursuant to Article XXIV with a view to facilitating the operation and furthering the objectives of the General Agreement on Trade in Services,

Decides as follows:

1. Any subsidiary bodies that the Council may establish shall report to the Council annually or more often as necessary. Each such body shall establish its own rules of procedure, and may set up its own subsidiary bodies as appropriate.

2. Any sectoral committee shall carry out responsibilities as assigned to it by the Council, and shall afford Members the opportunity to consult on any matters relating to trade in services in the sector concerned and the operation of the sectoral annex to which it may pertain. Such responsibilities shall include:

(a) to keep under continuous review and surveillance the application of the Agreement with respect to the sector concerned;

(b) to formulate proposals or recommendations for consideration by the Council in connection with any matter relating to trade in the sector concerned;

(c) if there is an annex pertaining to the sector, to consider proposals for amendment of that sectoral annex, and to make appropriate recommendations to the Council;

(d) to provide a forum for technical discussions, to conduct studies on measures of Members and to conduct examinations of any other technical matters affecting trade in services in the sector concerned;

(e) to provide technical assistance to developing country Members and developing countries negotiating accession to the Agreement Establishing the World Trade Organization in respect of the application of obligations or other matters affecting trade in services in the sector concerned; and

(f) to cooperate with any other subsidiary bodies established under the General Agreement on Trade in Services or any international organizations active in any sector concerned.

3. There is hereby established a Committee on Trade in Financial Services which will have the responsibilities listed in paragraph 2.

DECISION ON CERTAIN DISPUTE SETTLEMENT PROCEDURES FOR THE GENERAL AGREEMENT ON TRADE IN SERVICES

Ministers,

Decide to recommend that the Council for Trade in Services at its first meeting adopt the decision set out below.

The Council for Trade in Services,

Taking into account the specific nature of the obligations and specific commitments of the Agreement, and of trade in services, with respect to dispute settlement under Articles XXII and XXIII,

Decides as follows:

1. A roster of panelists shall be established to assist in the selection of panelists.

2. To this end, Members may suggest names of individuals possessing the qualifications referred to in paragraph 3 for inclusion on the roster, and shall provide a curriculum vitae of their qualifications including, if applicable, indication of sector-specific expertise.

3. Panels shall be composed of well-qualified governmental and/or non-governmental individuals who have experience in issues related to the General Agreement on Trade in Services and/or trade in services, including associated regulatory matters. Panelists shall serve in their individual capacities and not as representatives of any government or organisation.

4. Panels for disputes regarding sectoral matters shall have the necessary expertise relevant to the specific services sectors which the dispute concerns.

5. The Secretariat shall maintain the roster and shall develop procedures for its administration in consultation with the Chairman of the Council.

DECISION ON TRADE IN SERVICES AND THE ENVIRONMENT

Ministers,

Decide to recommend that the Council for Trade in Services at its first meeting adopt the decision set out below.

The Council for Trade in Services,

Acknowledging that measures necessary to protect the environment may conflict with the provisions of the Agreement; and

Noting that since measures necessary to protect the environment typically have as their objective the protection of human, animal or plant life or health, it is not clear that there is a need to provide for more than is contained in paragraph (b) of Article XIV;

Decides as follows:

1. In order to determine whether any modification of Article XIV of the Agreement is required to take account of such measures, to request the Committee on Trade and Environment to examine and report, with recommendations if any, on the relationship between services trade and the environment including the issue of sustainable development. The Committee shall also examine the relevance of inter-governmental agreements on the environment and their relationship to the Agreement.

2. The Committee shall report the results of its work to the first biennial meeting of the Ministerial Conference after the entry into force of the Agreement Establishing the World Trade Organization.

DECISION ON NEGOTIATIONS ON MOVEMENT OF NATURAL PERSONS

Ministers,

Noting the commitments resulting from the Uruguay Round negotiations on the movement of natural persons for the purpose of supplying services;

Mindful of the objectives of the General Agreement on Trade in Services, including the increasing participation of developing countries in trade in services and the expansion of their service exports;

Recognizing the importance of achieving higher levels of commitments on the movement of natural persons, in order to provide for a balance of benefits under the General Agreement on Trade in Services;

Decide as follows:

1. Negotiations on further liberalization of movement of natural persons for the purpose of supplying services shall continue beyond the conclusion of the Uruguay Round, with a view to allowing the achievement of higher levels of commitments by participants under the General Agreement on Trade in Services.

2. A Negotiating Group on Movement of Natural Persons is established to carry out the negotiations. The group shall establish its own procedures and shall report periodically to the Council on Trade in Services.

3. The negotiating group shall hold its first negotiating session no later than 16 May 1994. It shall conclude these negotiations and produce a final report no later than six months after the entry into force of the Agreement Establishing the World Trade Organization.

4. Commitments resulting from these negotiations shall be inscribed in Members' Schedules of specific commitments.

DECISION ON FINANCIAL SERVICES

Ministers,

Noting that commitments scheduled by participants on financial services at the conclusion of the Uruguay Round shall enter into force on an MFN basis at the same time as the Agreement Establishing the World Trade Organization (hereinafter referred to as the „WTO Agreement"),

Decide as follows:

1. At the conclusion of a period ending no later than six months after the date of entry into force of the WTO Agreement, Members shall be free to improve, modify or withdraw all or part of their commitments in this sector without offering compensation, notwithstanding the provisions of Article XXI of the General Agreement on Trade in Services. At the same time Members shall finalize their positions relating to MFN exemptions in this sector, notwithstanding the provisions of the Annex on Article II Exemptions. From the date of entry into force of the WTO Agreement and until the end of the period referred to above, exemptions listed in the Annex on Article II Exemptions which are conditional upon the level of commitments undertaken by other participants or upon exemptions by other participants will not be applied.

2. The Committee on Trade in Financial Services shall monitor the progress of any negotiations undertaken under the terms of this Decision and shall report thereon to the Council for Trade in Services no later than four months after the date of entry into force of the WTO Agreement.

DECISION ON NEGOTIATIONS ON MARITIME TRANSPORT SERVICES

Ministers,

Noting that commitments scheduled by participants on maritime transport services at the conclusion of the Uruguay Round shall enter into force on an MFN basis at the same time as the Agreement Establishing the World Trade Organization (hereinafter referred to as the „WTO Agreement"),

Decide as follows:

1. Negotiations shall be entered into on a voluntary basis in the sector of maritime transport services within the framework of the General Agreement on Trade in Services. The negotiations shall be comprehensive in scope, aiming at commitments in international shipping, auxiliary services and access to and use of port facilities, leading to the elimination of restrictions within a fixed time scale.

2. A Negotiating Group on Maritime Transport Services (hereinafter referred to as the „NGMTS") is established to carry out this mandate. The NGMTS shall report periodically on the progress of these negotiations.

3. The negotiations in the NGMTS shall be open to all governments and the European Communities which announce their intention to participate. To date, the following have announced their intention to take part in the negotiations:

Argentina, Canada, European Communities and their member States, Finland, Hong Kong, Iceland, Indonesia, Korea, Malaysia, Mexico, New Zealand, Norway, Philippines, Poland, Romania, Singapore, Sweden, Switzerland, Thailand, Turkey, United States.

Further notifications of intention to participate shall be addressed to the depositary of the WTO Agreement.

4. The NGMTS shall hold its first negotiating session no later than 16 May 1994. It shall conclude these negotiations and make a final report no later than June 1996. The final report of the NGMTS shall include a date for the implementation of results of these negotiations.

5. Until the conclusion of the negotiations Article II and paragraphs 1 and 2 of the Annex on Article II Exemptions are suspended in their application to this sector, and it is not necessary to list MFN exemptions. At the conclusion of the negotiations, Members shall be free to improve, modify or withdraw any commitments made in this sector during the Uruguay Round without offering compensation, notwithstanding the provisions of Article XXI of the Agreement. At the same time Members shall finalize their positions relating to MFN exemptions in this sector, notwithstanding the provisions of the Annex on Article II Exemptions. Should negotiations not succeed, the Council for Trade in Services shall decide whether to continue the negotiations in accordance with this mandate.

6. Any commitments resulting from the negotiations, including the date of their entry into force, shall be inscribed in the Schedules annexed to the General Agreement on Trade in Services and be subject to all the provisions of the Agreement.

7. Commencing immediately and continuing until the implementation date to be determined under paragraph 4, it is understood that participants shall not apply any measure affecting trade in maritime transport services except in response to measures applied by other countries and with a view to maintaining or improving the freedom of provision of maritime transport services, nor in such a manner as would improve their negotiating position and leverage.

8. The implementation of paragraph 7 shall be subject to surveillance in the NGMTS. Any participant may bring to the attention of the NGMTS any action or omission which it believes to be relevant to the fulfilment of paragraph 7. Such notifications shall be deemed to have been submitted to the NGMTS upon their receipt by the Secretariat.

DECISION ON NEGOTIATIONS ON BASIC TELECOMMUNICATIONS

Ministers,

Decide as follows:

1. Negotiations shall be entered into on a voluntary basis with a view to the progressive liberalization of trade in telecommunications transport networks and services (hereinafter referred to as „basic telecommunications“) within the framework of the General Agreement on Trade in Services.

2. Without prejudice to their outcome, the negotiations shall be comprehensive in scope, with no basic telecommunications excluded *a priori*.

3. A Negotiating Group on Basic Telecommunications (hereinafter referred to as the „NGBT“) is established to carry out this mandate. The NGBT shall report periodically on the progress of these negotiations.

4. The negotiations in the NGBT shall be open to all governments and the European Communities which announce their intention to participate. To date, the following have announced their intention to take part in the negotiations:

Australia, Austria, Canada, Chile, Cyprus, European Communities and their member States, Finland, Hong Kong, Hungary, Japan, Korea, Mexico, New Zealand, Norway, Slovak Republic, Sweden, Switzerland, Turkey, United States.

Further notifications of intention to participate shall be addressed to the depositary of the Agreement Establishing the World Trade Organization.

5. The NGBT shall hold its first negotiating session no later than 16 May 1994. It shall conclude these negotiations and make a final report no later than 30 April 1996. The final report of the NGBT shall include a date for the implementation of results of these negotiations.

6. Any commitments resulting from the negotiations, including the date of their entry into force, shall be inscribed in the Schedules annexed to the General Agreement on Trade in Services and shall be subject to all the provisions of the Agreement.

7. Commencing immediately and continuing until the implementation date to be determined under paragraph 5, it is understood that no participant shall apply any measure affecting trade in basic telecommunications in such a manner as would improve its negotiating position and leverage. It is understood that this provision shall not prevent the pursuit of commercial and governmental arrangements regarding the provision of basic telecommunications services.

8. The implementation of paragraph 7 shall be subject to surveillance in the NGBT. Any participant may bring to the attention of the NGBT any action or omission which it believes to be relevant to the fulfilment of paragraph 7. Such notifications shall be deemed to have been submitted to the NGBT upon their receipt by the Secretariat.

DECISION ON PROFESSIONAL SERVICES

Ministers,

Decide to recommend that the Council for Trade in Services at its first meeting adopt the decision set out below.

The Council for Trade in Services,

Recognizing the impact of regulatory measures relating to professional qualifications, technical standards and licensing on the expansion of trade in professional services;

Desiring to establish multilateral disciplines with a view to ensuring that, when specific commitments are undertaken, such regulatory measures do not constitute unnecessary barriers to the supply of professional services;

Decides as follows:

1. The work programme foreseen in paragraph 4 of Article VI on Domestic Regulation should be put into effect immediately. To this end, a Working Party on Professional Services shall be established to examine and report, with recommendations, on the disciplines necessary to ensure that measures relating to qualification requirements and procedures, technical standards and licensing requirements in the field of professional services do not constitute unnecessary barriers to trade.

2. As a matter of priority, the Working Party shall make recommendations for the elaboration of multilateral disciplines in the accountancy sector, so as to give operational effect to specific commitments. In making these recommendations, the Working Party shall concentrate on:

(a) developing multilateral disciplines relating to market access so as to ensure that domestic regulatory requirements are: (*i*) based on objective and transparent criteria, such as competence and the ability to supply the service; (*ii*) not more burdensome than necessary to ensure the quality of the service, thereby facilitating the effective liberalization of accountancy services;

(b) the use of international standards and, in doing so, it shall encourage the cooperation with the relevant international organizations as defined under paragraph 5(b) of Article VI, so as to give full effect to paragraph 5 of Article VII;

(c) facilitating the effective application of paragraph 6 of Article VI of the Agreement by establishing guidelines for the recognition of qualifications.

In elaborating these disciplines, the Working Party shall take account of the importance of the governmental and non-governmental bodies regulating professional services.

DECISION ON ACCESSION TO THE AGREEMENT ON GOVERNMENT PROCUREMENT

1. *Ministers invite* the Committee on Government Procurement established under the Agreement on Government Procurement in Annex 4(b) of the Agreement Establishing the World Trade Organization to clarify that:

(a) a Member interested in accession according to paragraph 2 of Article XXIV of the Agreement on Government Procurement would communicate its interest to the Director-General of the WTO, submitting relevant information, including a coverage offer for incorporation in Appendix I having regard to the relevant provisions of the Agreement, in particular Article I and, where appropriate, Article V;

(b) the communication would be circulated to Parties to the Agreement;

(c) the Member interested in accession would hold consultations with the Parties on the terms for its accession to the Agreement;

(d) with a view to facilitating accession, the Committee would establish a working party if the Member in question, or any of the Parties to the Agreement, so requests. The working party should examine: (*i*) the coverage offer made by the applicant Member; and (*ii*) relevant information pertaining to export opportunities in the markets of the Parties, taking into account the existing and potential export capabilities of the applicant Member and export opportunities for the Parties in the market of the applicant Member;

(e) upon a decision by the Committee agreeing to the terms of accession including the coverage lists of the acceding Member, the acceding Member would deposit with the Director-General of the WTO an instrument of accession which states the terms so agreed. The acceding Member's coverage lists in English, French and Spanish would be appended to the Agreement;

(f) prior to the date of entry into force of the WTO Agreement, the above procedures would apply *mutatis mutandis* to contracting parties to the GATT 1947 interested in accession, and the tasks assigned to the Director-General of the WTO would be carried out by the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT 1947.

2. It is noted that Committee decisions are arrived at on the basis of consensus. It is also noted that the non-application clause of paragraph 11 of Article XXIV is available to any Party.

DECISION ON THE APPLICATION AND REVIEW OF THE UNDERSTANDING ON RULES AND PROCEDURES GOVERNING THE SETTLEMENT OF DISPUTES

Ministers,

Recalling the Decision of 22 February 1994 that existing rules and procedures of GATT 1947 in the field of dispute settlement shall remain in effect until the date of entry into force of the Agreement Establishing the World Trade Organization,

Invite the relevant Councils and Committees to decide that they shall remain in operation for the purpose of dealing with any dispute for which the request for consultation was made before that date;

Invite the Ministerial Conference to complete a full review of dispute settlement rules and procedures under the World Trade Organization within four years after the entry into force of the Agreement Establishing the World Trade Organization, and to take a decision on the occasion of its first meeting after the completion of the review, whether to continue, modify or terminate such dispute settlement rules and procedures.

UNDERSTANDING ON COMMITMENTS IN FINANCIAL SERVICES

Participants in the Uruguay Round have been enabled to take on specific commitments with respect to financial services under the General Agreement on Trade in Services (hereinafter referred to as the „Agreement") on the basis of an alternative approach to that covered by the provisions of Part III of the Agreement. It was agreed that this approach could be applied subject to the following understanding:

(i) it does not conflict with the provisions of the Agreement;
(ii) it does not prejudice the right of any Member to schedule its specific commitments in accordance with the approach under Part III of the Agreement;
(iii) resulting specific commitments shall apply on a most-favoured-nation basis;
(iv) no presumption has been created as to the degree of liberalization to which a Member is committing itself under the Agreement.

Interested Members, on the basis of negotiations, and subject to conditions and qualifications where specified, have inscribed in their schedule specific commitments conforming to the approach set out below.

A. *Standstill*

Any conditions, limitations and qualifications to the commitments noted below shall be limited to existing non-conforming measures.

B. *Market Access*

Monopoly Rights

1. In addition to Article VIII of the Agreement, the following shall apply:

Each Member shall list in its schedule pertaining to financial services existing monopoly rights and shall endeavour to eliminate them or reduce their scope. Notwithstanding subparagraph 1(b) of the Annex on Financial Services, this paragraph applies to the activities referred to in subparagraph 1(b)(iii) of the Annex.

Financial Services purchased by Public Entities

2. Notwithstanding Article XIII of the Agreement, each Member shall ensure that financial service suppliers of any other Member established in its territory are accorded most-favoured-nation treatment and national treatment as regards the purchase or acquisition of financial services by public entities of the Member in its territory.

Cross-border Trade

3. Each Member shall permit non-resident suppliers of financial services to supply, as a principal, through an intermediary or as an intermediary, and under terms and conditions that accord national treatment, the following services:

(a) insurance of risks relating to:
  (i) maritime shipping and commercial aviation and space launching and freight (including satellites), with such insurance to cover any or all of the following: the goods being transported, the vehicle transporting the goods and any liability arising therefrom; and
  (ii) goods in international transit;
(b) reinsurance and retrocession and the services auxiliary to insurance as referred to in subparagraph 5(a)(iv) of the Annex;
(c) provision and transfer of financial information and financial data processing as referred to in subparagraph 5(a)(xv) of the Annex and advisory and other auxiliary services, excluding intermediation, relating to banking and other financial services as referred to in subparagraph 5(a)(xvi) of the Annex.

4. Each Member shall permit its residents to purchase in the territory of any other Member the financial services indicated in:

(a) subparagraph 3(a);
(b) subparagraph 3(b); and
(c) subparagraphs 5(a)(v) to (xvi) of the Annex.

Commercial Presence

5. Each Member shall grant financial service suppliers of any other Member the right to establish or expand within its territory, including through the acquisition of existing enterprises, a commercial presence.

6. A Member may impose terms, conditions and procedures for authorization of the establishment and expansion of a commercial presence in so far as they do not circumvent the Member's obligation under paragraph 5 and they are consistent with the other obligations of the Agreement.

New Financial Services

7. A Member shall permit financial service suppliers of any other Member established in its territory to offer in its territory any new financial service.

Transfers of Information and Processing of Information

8. No Member shall take measures that prevent transfers of information or the processing of financial information, including transfers of data by electronic means, or that, subject to importation rules consistent with international agreements, prevent transfers of equipment, where such transfers of information, processing of financial information or transfers of equipment are necessary for the conduct of the ordinary business of a financial service supplier. Nothing in this paragraph restricts the right of a Member to protect personal data, personal privacy and the confidentiality of individual records and accounts so long as such right is not used to circumvent the provisions of the Agreement.

Temporary Entry of Personnel

9. (a) Each Member shall permit temporary entry into its territory of the following personnel of a financial service supplier of any other Member that is establishing or has established a commercial presence in the territory of the Member:

(i) senior managerial personnel possessing proprietary information essential to the establishment, control and operation of the services of the financial service supplier; and

(ii) specialists in the operation of the financial service supplier.

(b) Each Member shall permit, subject to the availability of qualified personnel in its territory, temporary entry into its territory of the following personnel associated with a commercial presence of a financial service supplier of any other Member:

(i) specialists in computer services, telecommunication services and accounts of the financial service supplier; and

(ii) actuarial and legal specialists.

Non-discriminatory Measures

10. Each Member shall endeavour to remove or to limit any significant adverse effects on financial service suppliers of any other Member of:

(a) non-discriminatory measures that prevent financial service suppliers from offering in the Member's territory, in the form determined by the Member, all the financial services permitted by the Member;

(b) non-discriminatory measures that limit the expansion of the activities of financial service suppliers into the entire territory of the Member;

(c) measures of a Member, when such a Member applies the same measures to the supply of both banking and securities services, and a financial service supplier of any other Member concentrates its activities in the provision of securities services; and

(d) other measures that, although respecting the provisions of the Agreement, affect adversely the ability of financial service suppliers of any other Member to operate, compete or enter the Member's market;

provided that any action taken under this paragraph would not unfairly discriminate against financial service suppliers of the Member taking such action.

11. With respect to the non-discriminatory measures referred to in subparagraphs 10(a) and (b), a Member shall endeavour not to limit or restrict the present degree of market opportunities nor the benefits already enjoyed by financial service suppliers of all other Members as a class in the territory of the Member, provided that this commitment does not result in unfair discrimination against financial service suppliers of the Member applying such measures.

C. *National Treatment*

1. Under terms and conditions that accord national treatment, each Member shall grant to financial service suppliers of any other Member established in its territory access to payment and clearing systems operated by public entities, and to official funding and refinancing facilities available in the normal course of ordinary business. This paragraph is not intended to confer access to the Member's lender of last resort facilities.

2. When membership or participation in, or access to, any self-regulatory body, securities or futures exchange or market, clearing agency, or any other organization or association, is required by a Member in order for financial service suppliers of any other Member to supply financial services on an equal basis with financial service suppliers of the Member, or when the Member provides directly or indirectly such entities, privileges or advantages in supplying financial services, the Member shall ensure that such entities accord national treatment to financial service suppliers of any other Member resident in the territory of the Member.

D. *Definitions*

For the purposes of this approach:

1. A non-resident supplier of financial services is a financial service supplier of a Member which supplies a financial service into the territory of another Member from an establishment located in the territory of another Member, regardless of whether such a financial service supplier has or has not a commercial presence in the territory of the Member in which the financial service is supplied.

2. „Commercial presence“ means an enterprise within a Member's territory for the supply of financial services and includes wholly- or partly-owned subsidiaries, joint ventures, partnerships, sole proprietorships, franchising operations, branches, agencies, representative offices or other organizations.

3. A new financial service is a service of a financial nature, including services related to existing and new products or the manner in which a product is delivered, that is not supplied by any financial service supplier in the territory of a particular Member but which is supplied in the territory of another Member.

1) Príslušný orgán rozhodol konsenzom o otázke predloženej na rokovanie, ak žiadny člen prítomný na rokovaní, počas ktorého sa prijíma rozhodnutie, formálne nemá námietky proti navrhnutému rozhodnutiu.

2) Počet hlasov Európskeho spoločenstva a ich členských štátov v žiadnom prípade nepresiahne počet členských štátov Európskeho spoločenstva.

3) Rozhodnutia Generálnej rady, keď zasadá ako Orgán na urovnávanie sporov, sa prijmú len v súlade s ustanoveniami článku 4 ods. 2 Dohovoru o urovnávaní sporov.

4) Rozhodnutie poskytnúť výnimku, pokiaľ ide o akýkoľvek záväzok súvisiaci s prechodným obdobím alebo s lehotou postupného uplatňovania, ktoré žiadajúci člen nesplnil do konca príslušného obdobia alebo lehoty, sa prijme iba konsenzom.

1) Výnimky podľa tohto ustanovenia sú uvedené v poznámke 7 na stranách 11 a 12 v časti II dokumentu MTN/FA z 15. decembra 1993 a v dokumente MTN/FA Corr. 6 z 21. marca 1994. Konferencia ministrov vydá na svojom prvom zasadnutí upravený zoznam výnimiek podľa tohto ustanovenia, ktorým sa doplnia všetky výnimky poskytnuté podľa GATT 1947 po 15. decembri 1993 a pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO, a vypustia sa výnimky, ktorých platnosť sa dovtedy skončila.

1) Činnosť pracovnej skupiny bude koordinovaná s aktivitami pracovnej skupiny uvedenej v časti III Rozhodnutia ministrov o oznamovacích postupoch z 15. apríla 1994.

1) Nijaké ustanovenie v tomto dohovore nemení práva ani záväzky členov podľa článkov XII alebo XVIII:B GATT 1994. Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované Dohovorom o urovnávaní sporov, môžu byť uplatňované na akékoľvek záležitosti vyplývajúce z používania obmedzujúcich dovozných opatrení prijatých z dôvodu platobnej bilancie.

1) Tieto opatrenia zahŕňajú kvantitatívne dovozné obmedzenia, vyrovnávacie dovozné dávky, minimálne dovozné ceny, neautomatické dovozné licencie, netarifné opatrenia udržiavané prostredníctvom štátnych obchodných podnikov, dobrovoľné vývozné obmedzenia a podobné opatrenia na hranici, iné ako bežné colné poplatky, či už sú dodržiavané podľa špecifických odchýlok z ustanovení GATT 1947 pre určitú krajinu, alebo nie, ale nezahŕňajú opatrenia udržiavané podľa ustanovenia o platobnej bilancii alebo podľa iných všeobecných, poľnohospodárstva sa špecificky netýkajúcich ustanovení GATT 1994, alebo ostatných mnohostranných obchodných dohôd v prílohe 1A k Dohode WTO.

2) Referenčná cena používaná pri uplatňovaní ustanovení tohto odseku bude všeobecne priemernou CIF cenou za jednotku príslušného výrobku, alebo bude inak primeranou cenou zodpovedajúcou kvalite výrobku na príslušnom stupni spracovania. Následne po jej počiatočnom použití bude zverejnená a dostupná v nevyhnutnom rozsahu tak, aby dovolila ostatným členom vyrubiť dodatočné clo, ktoré možno vyrubiť.

3) Tam, kde nie je vzatá do úvahy domáca spotreba, použije sa základná počiatočná úroveň podľa odseku 4 a).

4) „Vyrovnávacie clá“, pokiaľ sa na ne odvoláva v tomto článku, sú tie, ktoré sú predmetom úpravy článku VI GATT 1994 a časti V Dohody o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach.

*) Označenia výrobkov uvedené v zátvorkách nie sú úplne vyčerpávajúce.

5) V zmysle odseku 3 tejto prílohy sa budú vládne programy skladového hospodárstva na účely potravinovej bezpečnosti v rozvojových krajinách, ktorých činnosť je transparentná a v súlade s oficiálne zverejňovanými objektívnymi kritériami alebo smernicami, považovať za zlučiteľné s ustanoveniami tohto odseku vrátane programov, podľa ktorých sa zásoby potravín na potravinovú bezpečnosť získajú a uvoľnia za úradne stanovené ceny za predpokladu, že rozdiel medzi obstarávacou cenou a zahraničnou referenčnou cenou je započítaný do AMS.

6) Na účely odsekov 3 a 4 tejto prílohy sa bude zaobstarávanie potravinárskych výrobkov za subvenčné ceny s cieľom pokryť potravinové požiadavky mestskej a vidieckej chudoby v rozvojových krajinách na riadne stanovenom základe a za primerané ceny považovať za zlučiteľné s ustanoveniami tohto odseku.

1) V tejto dohode odvolanie sa na článok XX(b) zahŕňa aj tento článok.

2) Na účely článku 3 ods. 3 sú opatrenia vedecky opodstatnené, ak člen na základe preskúmania a vyhodnotenia dostupných vedeckých informácií v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody rozhodne, že príslušné normy, smernice alebo odporúčania nie sú postačujúce na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany.

3) Na účely článku 5 ods. 6 opatrenie nie je pre obchod viac obmedzujúce, ako sa požaduje, ak neexistuje iné opatrenie, primerane dostupné, berúce do úvahy technickú a ekonomickú vykonateľnosť, ktorá dosiahne primeranú úroveň sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany a podstatne menej obmedzuje obchod.

4) Na účely týchto definícií výraz „zvieratá“ zahŕňa aj ryby a divo žijúcu faunu, „rastliny“ zahŕňa lesy a voľne rastúcu flóru, „škodcovia“ zahŕňa buriny a výraz „kontamináty“ zahŕňa pesticídy a zostatky veterinárnych liekov a cudzie telesá.

5) Sanitárne a fytosanitárne opatrenia, ako sú zákony, vyhlášky alebo všeobecne záväzné výnosy.

6) Pokiaľ sa v tejto dohode spomínajú „štátni príslušníci“, v prípade samostatného colného územia člena WTO pôjde o fyzickú osobu alebo o právnickú osobu, ktorá má bydlisko alebo skutočné priemyselné, alebo obchodné sídlo na tomto colnom území.

7) Kontrolné, inšpekčné a schvaľovacie postupy zahŕňajú okrem iného postupy pri odbere vzoriek, testovanie a certifikáciu.

1) Vývozy z najmenej rozvinutých členských krajín budú môcť taktiež využívať podľa možnosti toto ustanovenie.

2) „Rokom podľa tejto dohody“ sa rozumie obdobie 12 mesiacov, počínajúc dňom nadobudnutia platnosti Dohody WTO a nasledujúce dvanásťmesačné intervaly.

*) MFA – Multifibre Agreement.

**) Textiles Monitoring Body.

3) Príslušné ustanovenia GATT 1994 nezahŕňajú ustanovenia článku XIX, ak ide o výrobky, ktoré ešte nebudú začlenené do GATT 1994, ak to nie je zvlášť uvedené v prílohe ods. 3.

*) TSB – Textiles Surveillance Body.

4) Termín „obmedzenie“ označuje všetky jednostranné obmedzenia množstva, dvojstranné dohovory a všetky iné opatrenia majúce podobné účinky.

5) Colná únia bude môcť uplatňovať ochranné opatrenie ako jednotný celok alebo v mene každého členského štátu. Keď colná únia bude uplatňovať ochranné opatrenia ako jednotný celok, všetky podmienky na určenie existencie vážneho poškodenia alebo skutočnej hrozby vážneho poškodenia domáceho výrobného odvetvia v zmysle tejto dohody budú založené na podmienkach existujúcich v colnej únii ako celku. Keď bude ochranné opatrenie uplatňovať len jeden členský štát, všetky podmienky na určenie existencie vážneho poškodenia alebo skutočnej hrozby vážneho poškodenia budú založené na podmienkach existujúcich v tomto členskom štáte a opatrenie bude obmedzené na tento štát.

6) Hroziaci nárast bude merateľný a nebude o ňom vyvodzovaný záver na základe tvrdení, dohadov alebo jednoduchých možností vyplývajúcich napríklad z existencie výrobnej kapacity vyvážajúcich členov.

1) „Štátnymi príslušníkmi“ v prípade samostatného colného územia sa rozumejú členovia WTO, ktorí sú fyzickými osobami alebo právnickými osobami a majú trvalý pobyt alebo skutočné priemyselné alebo obchodné sídlo na tomto colnom území.

1) V prípade TRIM uplatňovaných ľubovoľným orgánom bude nutné oznámiť každé jednotlivé uplatnenie. Informácie, ktoré by poškodzovali oprávnené obchodné záujmy jednotlivých podnikov, sa nemusia zverejniť.

1) Výraz „začaté“, tak ako sa používa v tejto dohode, znamená procedurálnu činnosť, ktorou člen formálne začína prešetrenie v súlade s článkom 5.

2) Predaj obdobného výrobku určeného na spotrebu na domácom trhu vyvážajúcej krajiny sa bude obvykle považovať za objemovo dostatočný na určenie normálnej hodnoty, ak taký predaj predstavuje 5 % alebo viac z predajov posudzovaného výrobku dovážajúcemu členovi, s tým, že

nižší podiel bude prijateľný v prípadoch, keď možno dokázať, že domáci predaj aj na takej nízkej úrovni je dostatočnou veličinou na zabezpečenie riadneho porovnania.

3) Pojem „úrady“ tam, kde sa v tejto dohode používa, znamená a interpretuje sa ako príslušné vyššie úrady.

4) Predĺžené obdobie by mohlo bežne trvať jeden rok, ale v žiadnom prípade nie menej ako šesť mesiacov.

5) Predaje pod jednotkové náklady sa vykonávajú v podstatnom množstve, ak úrady určia, že vážený priemer predajných cien transakcií, ktoré sa berú do úvahy na určenie normálnej hodnoty, je pod váženým priemerom jednotkových nákladov alebo že objem predajov pod jednotkové náklady reprezentuje najmenej 20 % hodnoty predanej v transakciách, ktoré sa vezmú do úvahy na určenie normálnej hodnoty.

6) Úprava vykonaná na začatie činnosti bude odrážať náklady na konci nábehového obdobia alebo, ak toto obdobie presahuje obdobie prešetrenia, posledné náklady, ktoré môžu primerane vziať do úvahy úrady počas prešetrenia.

7) Predpokladá sa, že niektoré z uvedených faktorov sa môžu prekrývať a úrady budú zabezpečovať, aby sa neopakovali úpravy, ktoré sa už vykonali v rámci tohto ustanovenia.

8) V bežnom prípade sa za dátum predaja bude považovať dátum kontraktu, nákupnej objednávky, potvrdenia objednávky alebo faktúry podľa toho, čo z nich určuje podstatné podmienky predaja.

9) V tejto dohode bude pojem „ujma“, ak nie je určené inak, znamenať podstatné poškodenie domáceho výrobného odvetvia, hrozbu podstatného poškodenia domáceho výrobného odvetvia alebo podstatné spomalenie vytvárania takého výrobného odvetvia a bude sa chápať v súlade s ustanoveniami tohto článku.

10) Jedným príkladom, hoci nie výhradným, je presvedčivý dôvod domnievať sa, že v blízkej budúcnosti budú podstatne zvýšené dovozy výrobku v dumpingových cenách.

11) Na účely tohto odseku budú „výrobcovia v spojení“ považovaní za spojených s vývozcami alebo dovozcami len vtedy, ak: a) jeden z nich priamo alebo nepriamo kontroluje druhého; alebo b) obidvaja sú priamo alebo nepriamo kontrolovaní treťou osobou; alebo c) spoločne priamo alebo nepriamo kontroluje tretiu osobu za predpokladu, že existujú dôvody veriť alebo sa domnievať, že účinok spojenia spôsobuje odlišné správanie sa výrobcu v porovnaní s výrobcami, s ktorými nie sú v spojení. Na účely tohto odseku sa jeden subjekt bude považovať za kontrolóra druhého, ak je tento subjekt právne alebo fakticky v postavení, ktoré mu umožňuje obmedzovať alebo riadiť druhý subjekt.

12) Pojem „vymerať“ v tejto dohode znamená rozhodné alebo konečné vymeranie alebo právne vymáhanie cla alebo dane.

13) V prípade rozdrobených výrobných odvetví zahŕňajúcich mimoriadne veľké množstvo výrobcov úrady môžu určiť, do akej miery existuje podpora alebo nesúhlas pri použití štatisticky overených výberových techník.

14) Členovia sú si vedomí, že na území určitých členov môžu zamestnanci domácich výrobcov obdobného výrobku alebo zástupcovia týchto zamestnancov predložiť alebo podporiť žiadosť o prešetrenie v súlade s odsekom 1.

15) Vo všeobecnosti platí, že lehota pre vývozcov sa bude počítať od dátumu prijatia dotazníka, ktorý možno na tieto účely považovať za prijatý jeden týždeň odo dňa, keď bol zaslaný respondentovi alebo odoslaný príslušnému diplomatickému predstaviteľovi vyvážajúceho člena, alebo v prípade samostatného colného územia člena WTO oficiálnemu zástupcovi vývozného územia.

16) Rozumie sa tak, že tam, kde je počet zúčastnených vývozcov zvlášť vysoký, úplný text písomnej žiadosti by sa mal poskytovať len úradom vyvážajúceho člena alebo príslušným obchodným združeniam.

17) Členovia sú si vedomí, že na územiach niektorých členov sa môžu požadovať zverejnenia podľa úzko formulovaného ochranného režimu.

18) Členovia sa dohodli, že požiadavky na dôvernosť by sa nemali ľubovoľne zamietať.

19) Slovo „môže“ sa nebude vysvetľovať tak, že umožní súčasne pokračovať v prešetrení a prijímať cenové záväzky s výnimkou uvedenou v odseku 4.

20) Rozumie sa, že lehotu uvedenú v tomto odseku a v odseku 3.2 nemožno dodržať v prípade, keď príslušný výrobok podlieha súdnym revíznym procesom.

21) Zistenie konečného záväzku na zaplatenie antidumpingového cla podľa článku 9 ods. 3 nepredstavuje samo osebe preskúmanie v súlade s týmto článkom.

22) Ak je výška antidumpingového cla vymeraná so spätnou platnosťou, potom zistenie podľa posledného konania ohodnotené v súlade s článkom 9 ods. 3.1, ktoré ustanovilo, že žiadne clá sa nemusia vymerať, nezaväzuje samo osebe úrady, aby zrušili konečné clo.

23) Ak úrady poskytujú informácie a vysvetlenia podľa ustanovení tohto článku v samostatnej správe, zabezpečia, aby sa táto správa urýchlene sprístupnila verejnosti.

*) Dispute Settlement Body

24) Zmyslom tohto ustanovenia nie je znemožniť opatrenia, ktoré sú primerané podľa iných príslušných ustanovení GATT 1994, keď je to vhodné.

1) Toto ustanovenie neukladá členom povinnosť, aby povoľovali vládnym orgánom iných členov vykonať kontrolu pred odoslaním na ich území.

2) Medzinárodná norma je norma prijatá vládnou alebo mimovládnou organizáciou, ktorej členstvo je otvorené všetkým členom, pričom jednou z jej uznaných činností je činnosť v oblasti normalizácie.

3) Na účely tejto dohody „vyššia moc“ znamená tieseň alebo donucovanie, ktorému nie je možné čeliť a je dôsledkom nepredvídateľných skutočností oslobodzujúcich od splnenia zmluvy.

4) Povinnosťami členov užívateľov, pokiaľ ide o služby orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním v súvislosti s colnou hodnotou, budú povinnosti, ktoré prijali členovia v GATT 1994 a v ostatných mnohostranných obchodných dohodách zahrnutých v prílohe 1A k Dohode WTO.

5) Technickú pomoc možno poskytnúť na dvojstrannej, viacstrannej alebo na mnohostrannej úrovni.

1) Toto ustanovenie sa netýka pravidiel vytvorených na účely definovania pojmov „domáce výrobné odvetvie“ alebo „obdobný výrobok domáceho výrobného odvetvia“ alebo podobných používaných termínov.

2) Vzhľadom na pravidlá pôvodu uplatňované na účely vládnych zákaziek táto podmienka nevytvára dodatočné záväzky k tým záväzkom, ktoré už členovia prijali podľa GATT 1994.

3) V súvislosti so žiadosťami podanými počas prvého roka platnosti Dohody WTO sa od členov požaduje, aby vystavovali tieto osvedčenia čo najskôr.

4) Ak je predpísané hodnotové percentuálne kritérium ad valorem, metóda výpočtu tohto percentuálneho podielu bude tiež uvedená v pravidlách pôvodu.

5) Ak je predpísané kritérium opracovania alebo spracovania, musí byť presne vymedzená operácia, ktorá udeľuje pôvod príslušného tovaru.

6) V rovnakom čase bude potrebné posúdiť aj ustanovenia o urovnávaní sporov týkajúcich sa colnej klasifikácie.

7) V súvislosti so žiadosťami podanými počas prvého roka od nadobudnutia platnosti Dohody WTO sa od členov požaduje, aby tieto osvedčenia vystavovali čo najskôr.

1) Konanie vzťahujúce sa na „vydávanie licencií“, ako aj iné podobné správne konanie.

2) Nič v tejto dohode neustanovuje, že základ, rozsah alebo trvanie opatrení, ktoré sa uplatňujú licenčným konaním, možno spochybniť v rámci tejto dohody.

3) Na účely tejto dohody termín „vlády“ zahŕňa príslušné orgány Európskej únie.

4) Dovozné licencie, ktoré vyžadujú zloženie záruky, ale nemajú žiadne obmedzujúce účinky na dovozy, podliehajú odsekom 1 a 2 tohto článku.

5) Rozvojová členská krajina, ktorá nebola zmluvnou stranou Dohody o dovoznom licenčnom konaní z 12. apríla 1979 a ktorá má špecifické ťažkosti s ustanovením písmen a) ii) a a) iii), sa

môže po oznámení výboru oneskoriť s uplatňovaním ustanovení týchto písmen o najviac dva roky od dátumu, keď pre ňu nadobudne Dohoda WTO platnosť.

6) Niekedy uvádzaní ako „držitelia kvóty“.

7) Pôvodne rozosielaný ako dokument GATT 1947 L/3515 z 23. marca 1971.

1) V súlade s ustanoveniami článku XVI GATT 1994 (poznámka k článku XVI) a ustanoveniami príloh I až III k tejto dohode oslobodenie vyvážaných výrobkov od colných či daňových poplatkov uložených na obdobné výrobky pre domácu spotrebu alebo úľava od takých colných či daňových poplatkov v sume nepresahujúcej nahromadenú splatnú sumu sa nepokladá za subvenciu.

2) Objektívne kritériá alebo podmienky, ako sa tu používajú, predstavujú kritériá alebo podmienky, ktoré sú neutrálne, ktoré nezvýhodňujú určité podniky pred inými podnikmi a ktoré sú svojou podstatou ekonomické a horizontálne pri uplatňovaní, ako je počet zamestnancov alebo veľkosť podniku.

3) V tomto zmysle sa budú posudzovať predovšetkým informácie o frekvencii, s akou sa žiadosti o poskytnutie subvencie odmietnu alebo schvália, a dôvody na také rozhodnutia.

4) Táto podmienka je splnená, keď fakty ukazujú, že poskytnutie subvencie bez toho, že by bola spojená s uskutočnením vývozu, v skutočnosti právne súvisí so skutočným alebo s očakávaným vývozom, alebo s výnosmi z vývozu. Samotný fakt, že sa subvencia poskytla vyvážajúcim podnikom, nie je z tohto jediného dôvodu považovaná za vývoznú subvenciu v zmysle tohto ustanovenia.

5) Opatrenia uvedené v prílohe I ako opatrenia, ktoré netvoria vývozné subvencie, nie sú zakázané podľa tohto ani podľa iného ustanovenia tejto dohody.

6) Časové obdobia uvedené v tomto článku sa môžu na základe vzájomnej dohody predĺžiť.

7) Podľa článku 24.

*) Dispute Settlement Body.

**) Permanent Group of Experts.

8) Ak zasadanie DBS nie je plánované počas tohto obdobia, zvolá sa na tento účel.

9) Tento výraz nie je mienený tak, že dovoľuje neprimerané protiopatrenia s ohľadom na skutočnosť, že subvencie, na ktoré sa vzťahujú tieto ustanovenia, sú zakázané.

10) Tento výraz nie je mienený tak, že dovoľuje neprimerané protiopatrenia s ohľadom na skutočnosť, že subvencie, na ktoré sa vzťahujú tieto ustanovenia, sú zakázané.

11) Výraz „ujma domácemu výrobnému odvetviu“ sa tu používa v rovnakom zmysle ako v časti V.

12) Výraz „zrušenie alebo zníženie“ sa v tejto dohode používa v rovnakom zmysle ako v príslušných ustanoveniach GATT 1994 a existencia takého zrušenia alebo zníženia bude stanovená v súlade so spôsobom uplatňovania týchto ustanovení.

13) Výraz „vážna ujma na záujmoch iného člena“ sa v tejto dohode používa v rovnakom zmysle ako v článku XVI ods. 1 GATT 1994 a zahŕňa hrozbu vážnej ujmy.

14) Celkové subvencovanie ad valorem sa vypočíta podľa ustanovení prílohy IV.

15) Vzhľadom na to, že civilné letectvo bude predmetom zvláštnych mnohostranných pravidiel, úroveň stanovená v tomto pododseku sa nevzťahuje na civilné letectvo.

16) Členovia uznávajú, že pokiaľ sa financovanie civilného leteckého programu založené na licenčných poplatkoch plne neuhrádza pre pokles úrovne uskutočnených predajov pod úroveň predpokladaných predajov, nevzniká tým sama osebe vážna ujma na účely tohto odseku.

17) Pokiaľ neplatia iné mnohostranne dohodnuté špecifické pravidlá obchodu s príslušným výrobkom alebo tovarom.

18) Skutočnosť, že sa v tomto odseku uvádzajú určité okolnosti, im samým nedáva žiaden právny štatút ani z hľadiska GATT 1994, ani v zmysle tejto dohody. Tieto okolnosti nesmú byť oddelené, ojedinelé ani inak bezvýznamné.

19) V prípade, že sa žiadosť vzťahuje na subvenciu považovanú za príčinu vážnej ujmy podľa článku 6 ods. 1, dostupný dôkaz o vážnej ujme sa môže obmedziť na dostupný dôkaz, či boli, alebo neboli splnené podmienky článku 6 ods. 1.

20) Akékoľvek časové obdobie uvedené v tomto článku možno predĺžiť po vzájomnej dohode.

21) Ak zasadnutie DSB nie je v priebehu tohto obdobia plánované, zvolá sa na tento účel.

22) Ak zasadnutie DSB nie je v priebehu tohto obdobia plánované, zvolá sa na tento účel.

23) Uznáva sa, že členovia poskytujú v širšej miere vládnu pomoc na rôzne účely, pričom skutočnosť, že taká pomoc sa nemusí považovať za nenapadnuteľnú podľa ustanovení tohto článku, sama neobmedzuje možnosti členov poskytovať takú pomoc.

24) Keďže sa očakáva, že civilné letectvo bude predmetom špecifických mnohostranných pravidiel, ustanovenia tohto odseku sa na túto oblasť nevzťahujú.

25) Najneskôr ako 18 mesiacov po nadobudnutí platnosti Dohody WHO Výbor pre subvencie a vyrovnávacie opatrenia uvedený v článku 24 (ďalej len „výbor“) preskúma pôsobenie ustanovení odseku 2 a) s cieľom vykonať všetky nevyhnutné zmeny na zlepšenie pôsobenia týchto ustanovení. Pri posudzovaní možných zmien výbor pozorne preskúma vymedzenie kategórií uvedených v tomto odseku s ohľadom na skúsenosti členov z výskumných programov a z práce iných príslušných medzinárodných inštitúcií.

26) Ustanovenia tejto dohody sa nevzťahujú na činnosti základného výskumu, ktoré sa uskutočňujú nezávisle inštitúciami ďalšieho vzdelávania alebo výskumu. Výraz „základný výskum“ znamená rozširovanie všeobecných vedeckých a technických vedomostí, ktoré nie sú spojené s priemyselnými a obchodnými cieľmi.

27) Prípustné úrovne nenapadnuteľnej pomoci uvedené v tomto odseku sú stanovené s odvolaním sa na celkové zodpovedajúce náklady vynaložené počas jednotlivého projektu.

28) Výraz „priemyselný výskum“ znamená plánované skúmanie alebo kritické prešetrenie smerujúce k objaveniu nových znalostí s cieľom využiť tieto vedomosti pri rozvíjaní nových výrobkov, procesov alebo služieb alebo pri vyvolaní podstatných zlepšení pri existujúcich výrobkoch, procesoch alebo službách.

29) Výraz „predkonkurenčná rozvojová činnosť“ znamená prenesenie výsledku priemyselného výskumu do plánov, schém alebo do návrhov nových, upravených alebo zlepšených výrobkov, procesov alebo služieb určených na predaj alebo na použitie vrátane vytvorenia prvého prototypu, ktorý nie je vhodný na obchodné použitie. alej môže zahŕňať koncepčnú formuláciu alebo vzor alternatívnych výrobkov, procesov alebo služieb a úvodné predvedenie alebo skúšobné projekty za predpokladu, že tieto projekty sa nemôžu upraviť alebo použiť na priemyselné uplatnenie alebo na obchodné využitie. Nezahŕňa rutinné alebo periodické úpravy existujúcich výrobkov, výrobných liniek, výrobných procesov, služieb a iných bežných operácií, hoci tieto úpravy môžu predstavovať zlepšenia.

30) V prípade programov, ktoré pokrývajú priemyselný výskum a predkonkurenčnú rozvojovú činnosť, prípustná úroveň nenapadnuteľnej pomoci nepresiahne jednoduchý priemer prípustných úrovní nenapadnuteľnej pomoci podľa uvedených dvoch kategórií vypočítaných na základe všetkých započítateľných nákladov uvedených pod bodmi i) až v).

31) „Všeobecný rámec regionálneho rozvoja“ znamená, že regionálne subvenčné programy sú súčasťou vnútorne spojenej a všeobecne uplatňovanej politiky regionálneho rozvoja a že subvencie na regionálny rozvoj sa neposkytujú na izolovaných geografických miestach nemajúcich žiaden ani prakticky žiaden vplyv na rozvoj regiónu.

32) „Neutrálne a objektívne kritériá“ znamenajú kritériá, ktoré nezvýhodňujú určité regióny nad rámec toho, čo je primerané na odstránenie alebo na obmedzenie regionálnych nerovností v rámci politiky regionálneho rozvoja. V tomto zmysle regionálne subvenčné programy budú zahŕňať horné limity rozsahu pomoci, ktorá sa môže poskytovať na každý subvencovaný projekt. Horné limity sa musia diferencovať podľa rozdielnych úrovní rozvoja podporovaných regiónov a musia sa vyjadriť z hľadiska investičných nákladov alebo nákladov na tvorbu pracovných miest. V rámci takých horných limitov bude rozdelenie pomoci dostatočne široké a spravodlivé, aby sa zabránilo prevládajúcemu použitiu subvencie určitými podnikmi alebo poskytovaniu nepomerne veľkých čiastok subvencií určitým podnikom, ako je to ustanovené v článku 2.

33) Pojem „existujúce zariadenia“ znamená zariadenia, ktoré sú v prevádzke najmenej počas dvoch rokov v momente, keď sú vydané nové ekologické predpisy.

34) Uznáva sa, že nič v tomto ustanovení o oznamovaní nevyžaduje podávanie dôverných informácií vrátane dôverných obchodných informácií.

35) Ustanovenia častí II a III sa môžu použiť spolu s ustanoveniami časti V; ale s ohľadom na účinky príslušnej subvencie na domácom trhu dovážajúceho člena sa môže poskytnúť iba jedna forma opatrení (buď vyrovnávacie clo, ak sú splnené podmienky časti V, alebo protiopatrenia podľa článkov 4 alebo 7). Ustanovenia častí III a V sa nemôžu uplatniť, pokiaľ ide o opatrenia, ktoré sa podľa ustanovení časti IV považujú za nenapadnuteľné. Ustanovenia uvedené v článku 8 ods. 1a) sa však môžu prešetriť v záujme určenia, či sú, alebo nie sú špecifické v zmysle článku 2. alej v prípade subvencie uvedenej v článku 8 ods. 2, ktorá sa poskytuje podľa programu, ktorý nebol oznámený v súlade s článkom 8 ods. 3, sa môžu ustanovenia častí III a V uplatniť, ale takáto subvencia sa bude považovať za nenapadnuteľnú, ak zodpovedá podmienkam ustanoveným v článku 8 ods. 2.

36) Pod výrazom „vyrovnávacie clo“ sa bude rozumieť zvláštne clo vymerané na účely vyrovnania subvencie poskytnutej priamo alebo nepriamo na spracovanie, výrobu alebo na vývoz ľubovoľného výrobku, ako je ustanovené v článku VI ods. 3 GATT 1994.

37) Výraz „začatý“ znamená procesný úkon, ktorým člen formálne začína prešetrenie podľa článku 11.

38) V prípade rozdrobených výrobných odvetví zahŕňajúcich mimoriadne veľký počet výrobcov môžu úrady stanoviť, do akej miery existuje podpora žiadosti pri použití štatisticky platných výberových techník.

39) Členovia si uvedomujú, že na území niektorých členov zamestnanci domácich výrobcov obdobného výrobku alebo zástupcovia týchto zamestnancov môžu predložiť alebo podporiť žiadosť na začatie prešetrenia.

40) Všeobecne platí, že termín pre vývozcov sa počíta odo dňa prijatia dotazníka, ktorý sa na tieto účely bude považovať za prijatý jeden týždeň odo dňa, keď bol odoslaný druhej strane alebo odovzdaný príslušnému diplomatickému zástupcovi vyvážajúceho člena, alebo v prípade samostatného colného územia člena WTO oficiálnemu zástupcovi vyvážajúceho územia.

41) Všeobecne platí, že tam, kde je počet príslušných vývozcov zvlášť vysoký, plný text žiadosti sa poskytne len úradom vyvážajúceho člena alebo príslušnému obchodnému zväzu, ktoré by potom mali poskytnúť kópie príslušným vývozcom.

42) Členovia si uvedomujú, že na území niektorých členov možno požadovať zverejnenie podľa úzko formulovaného ochranného režimu.

43) Členovia sa dohodli, že by sa žiadosti o dôverné zaobchádzanie nemali svojvoľne zamietať. Členovia ďalej súhlasia, že úrady vykonávajúce prešetrenie môžu požadovať ustúpenie od dôverného zaobchádzania, iba ak ide o informácie nevyhnutné na riadenie.

44) Je zvlášť dôležité, aby v súlade s ustanoveniami tohto odseku nebolo žiadne kladné rozhodnutie, či už predbežné, alebo konečné, vydané bez poskytnutia primeranej príležitosti na konzultácie. Konzultácie môžu vytvoriť základ na prešetrenie podľa ustanovení častí II, III alebo X.

45) Podľa tejto dohody výraz „ujma“, ak nie je stanovené inak, bude znamenať podstatnú ujmu domácemu výrobnému odvetviu, hrozbu podstatnej ujmy domácemu výrobnému odvetviu alebo značné oneskorenie pri zriadení výrobného odvetvia a bude sa vykladať v súlade s ustanoveniami tohto článku.

46) V celej tejto dohode sa výraz „obdobný výrobok“ bude chápať ako výrobok, ktorý je totožný, t. j. podobný vo všetkých ohľadoch s posudzovaným výrobkom, alebo pri absencii takého výrobku iný výrobok, ktorý, hoci nie je rovnaký vo všetkých ohľadoch, má charakteristické črty zodpovedajúce posudzovanému výrobku.

47) Ako je ustanovené v odsekoch 2 a 4.

48) Na účely tohto odseku sa výrobcovia budú považovať za spojených s vývozcami alebo s dovozcami, iba ak a) jeden z nich priamo alebo nepriamo kontroluje druhého, alebo b) oboch z nich priamo alebo nepriamo kontroluje tretia osoba, alebo c) spolu priamo alebo nepriamo kontrolujú tretiu osobu za predpokladu, že sú dôvody domnievať sa alebo mať podozrenie, že účinok vzájomného vzťahu spôsobuje odlišné správania príslušného výrobcu v porovnaní s

výrobcami bez takého spojenia. Na účely tohto odseku jeden kontroluje druhého, keď prvý je právne alebo fakticky v postavení, ktoré mu umožňuje druhého obmedzovať alebo riadiť.

49) Výraz „môže“ sa nebude interpretovať tak, že umožňuje súčasné pokračovanie vykonávania a implementáciu záväzkov s výnimkou uvedenou v odseku 4.

50) Na účely tohto odseku výraz „domáce zúčastnené strany“ zahŕňa spotrebiteľov a priemyselných užívateľov dovážaného výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia.

51) Výraz „vymerať“ v tejto dohode znamená definitívne alebo konečné vymeranie alebo právne vymáhanie cla či dane.

52) Ak je výška vyrovnávacieho cla vymeraná spätne, zistenie z posledného hodnotenia, ktoré stanovilo, že clo sa nemá vymeriavať, nezaväzuje samo osebe úrady, aby clo definitívne zrušili.

53) V prípadoch, ak úrady poskytujú informácie a vysvetlenia podľa ustanovení tohto článku v samostatnej správe, treba, aby zabezpečili jej ľahkú prístupnosť verejnosti.

54) Výbor zriadi pracovnú skupinu expertov na preskúmanie obsahu a formy dotazníka podľa znenia v BISD, 9S/193-194.

55) Pre rozvojové členské krajiny neposkytujúce vývozné subvencie ku dňu nadobudnutia platnosti Dohody WTO sa bude toto ustanovenie uplatňovať na základe úrovne vývozných subvencií poskytovaných v roku 1986.

56) Ustanovenie tohto odseku nemá brániť opatreniam podľa iných príslušných ustanovení GATT 1994 tam, kde je to vhodné.

57) Výraz „obchodne dostupné“ znamená, že voľba medzi domácimi a dovážanými výrobkami je neobmedzená a závisí iba od obchodného posúdenia.

58) Na účely tejto dohodyvýraz „priame dane“ znamená dane zo mzdy, zisku, úrokov, nájomného, autorských honorárov, licenčných poplatkov a všetky ostatné formy príjmov, ako aj dane z vlastníctva nehnuteľností,výraz „dovozné poplatky“ znamená tarify, clá a iné fiškálne poplatky vymerané na dovozy na inom mieste v tejto poznámke,výraz „nepriame dane“ znamená daň z predaja, spotrebnú daň, daň z obratu, daň z pridanej hodnoty, koncesné poplatky, správne poplatky, poplatky z prevodu, daň zo zásob a zariadení, pohraničné poplatky a všetky iné dane a poplatky okrem priamych daní a dovozných poplatkov, nepriame dane z „predchádzajúceho stupňa spracovania“ sú tie dane, ktoré sú vymerané na tovar alebo služby použité priamo alebo nepriamo pri výrobe tovaru,„kumulatívne“ nepriame dane sú mnohostupňové dane vymerané tam, kde neexistuje mechanizmus na dodatočný odpočet dane, ak sú výrobky alebo služby podliehajúce dani na jednom stupni výroby použité v nasledujúcom stupni výroby,„úľava“ daní zahŕňa vrátenie alebo zníženie daní,„úľava alebo navrátenie“ zahŕňa plné alebo čiastočné oslobodenie alebo odklad dovozných poplatkov.

59) Členovia uznávajú, že odklad sa nemusí rovnať vývoznej subvencii tam, kde sa napríklad vyberajú primerané poplatky z úrokov. Členovia znovu potvrdzujú princíp, že ceny za tovary pri operáciách medzi vyvážajúcimi podnikmi a zahraničnými kupujúcimi, ktoré kontrolujú alebo ktoré sú pod spoločnou kontrolou, by mali byť pre daňové účely cenami, ktoré sa účtujú medzi vzájomne nezávislými podnikmi podnikajúcimi v podmienkach voľnej súťaže. Každý člen má právo upozorniť iného člena na administratívne alebo na iné praktiky, ktoré môžu byť v rozpore s týmto princípom a ktoré vedú k významným úsporám nepriamych daní pri vývozných operáciách. Za týchto okolností sa členovia pousilujú urovnať svoje nezrovnalosti, využijúc existujúce dvojstranné dohody o zdanení alebo iné príslušné medzinárodné mechanizmy bez ujmy na právach alebo na záväzkoch členov podľa GATT 1994 vrátane práva na konzultácie ustanoveného v predchádzajúcej časti.
Písmeno e) neobmedzuje člena prijímať opatrenia na zabránenie dvojitému zdaneniu zahraničného zdroja príjmu získaného jeho podnikom alebo podnikom iného člena.

60) Písmeno h) sa nevzťahuje na systémy daní z pridanej hodnoty a namiesto nich uplatnenú úpravu pohraničných daní. Problém nadmerných úľav daní z pridanej hodnoty upravuje výhradne písmeno g).

61) Vstupy spotrebované vo výrobnom procese sú fyzicky vložené vstupy, energia, palivá a oleje použité vo výrobnom procese a katalyzátory, ktoré sa spotrebujú počas ich používania na získanie výrobkov určených na vývoz.

62) Členovia by sa mali podľa potreby usilovať o vzájomné porozumenie v záležitostiach, ktoré nie sú uvedené v tejto prílohe alebo ktoré si vyžadujú ďalšie vysvetlenie na účely článku 6 ods. 1 a).

63) Prijímajúca firma je firma na území subvencujúceho člena.

64) V prípade subvencií viazaných na dane musí byť hodnota výrobku vypočítaná ako celková hodnota predajov prijímajúcej firmy vo finančnom roku, v ktorom sa opatrenie vzťahujúce sa na dane uskutočnilo.

65) Počiatočné obdobie činnosti zahŕňa prípady, keď sa prijali finančné záväzky týkajúce sa vývoja výrobkov alebo výstavby zariadení na výrobu výrobkov používajúcich subvencie, aj keď sa výroba ešte nezačala.

66) V prípadoch, keď sa existencia vážnej ujmy musí preukázať.

67) Proces zhromažďovania informácií DSB musí brať do úvahy potrebu ochrany informácií, ktoré sú svojou povahou dôverné alebo sú poskytované na dôvernom základe ktorýmkoľvek členom zapojeným do tohto procesu.

68) Zahrnutie rozvojových členských krajín do zoznamu podľa písmena b) je založené na posledných údajoch Svetovej banky o HNP na hlavu.

1) Colná únia môže uplatňovať ochranné opatrenie ako samostatná jednotka alebo v mene členského štátu. Ak colná únia uplatní ochranné opatrenie ako samostatná jednotka, všetky požiadavky na určenie vážnej ujmy alebo jej hrozby podľa tejto dohody budú vychádzať z podmienok existujúcich v colnej únii ako celku. Ak sa ochranné opatrenie uplatňuje v mene členského štátu, všetky požiadavky na určenie vážnej ujmy alebo jej hrozby budú vychádzať z podmienok existujúcich v tomto členskom štáte a opatrenie sa obmedzí na tento členský štát. Nič v tejto dohode nemá vplyv na výklad vzťahu medzi článkom XIX a článkom XXIV ods. 8 GATT 1994.

2) Člen okamžite oznámi Výboru pre ochranné opatrenia také opatrenia, ktoré boli prijaté podľa článku 9 ods. 1.

3) Dovoznú kvótu uplatňovanú ako ochranné opatrenie v súlade s príslušnými ustanoveniami GATT 1994 a tejto dohody môže po vzájomnej dohode riadiť vyvážajúci člen.

4) Príklady podobných opatrení zahrňujú zmiernenie vývozu, monitorovacie systémy vývozných alebo dovozných cien, dohľad nad vývozmi alebo dovozmi, povinné dovozné kartely a schémy dovozných a vývozných licencií, ak ktorékoľvek z uvedených opatrení poskytuje ochranu.

5) Jediná takáto výnimka, na ktorú má Európske spoločenstvo právo, je uvedená v prílohe tejto dohody.

1) Táto podmienka sa rozumie vo vzťahu k počtu sektorov, objemu dotknutého obchodu a spôsobov dodávok. Aby sa táto podmienka splnila, dohody by nemali umožňovať vopred vylúčenie akéhokoľvek spôsobu dodávky.

2) Takáto integrácia sa vyznačuje tým, že poskytuje občanom zúčastnených strán právo voľného vstupu na trhy pracovných síl strán a zahrňuje opatrenia týkajúce sa mzdových podmienok, iných pracovných podmienok a sociálnych výhod.

3) Výraz „príslušné medzinárodné organizácie“ sa týka medzinárodných inštitúcií, ktorých členstvo je umožnené príslušným orgánom prinajmenšom všetkých členov WTO.

4) Rozumie sa, že postupy podľa odseku 5 budú rovnaké ako postupy v zmysle GATT 1994.

5) Na výnimky z verejného poriadku sa možno odvolať iba v prípadoch, keď jeden zo základných záujmov spoločnosti je vystavený skutočnej a dostatočne vážnej hrozbe.

6) Opatrenia, ktoré sú zamerané na zabezpečenie spravodlivého alebo účinného daňového zaťaženia alebo vyberania priamych daní, zahŕňajú opatrenia prijaté členom na základe jeho daňového systému, ktorý i) sa vzťahuje na dodávateľov služby, ktorí nie sú občanmi územia príslušného člena pri uznaní faktu, že daňový záväzok týchto dodávateľov je určený z pohľadu zdaniteľných položiek pochádzajúcich alebo umiestnených na území člena, aleboii) sa vzťahuje na občanov, ktorí nie sú občanmi územia príslušného člena, aby sa zabezpečilo daňové zaťaženie alebo vyberanie daní na území člena, alebo iii) sa vzťahuje na občanov, ktorí nie sú občanmi územia príslušného člena, alebo na občanov územia príslušného člena, aby sa predišlo obchádzaniu alebo vyhýbaniu daňovej povinnosti vrátane opatrení o vykonateľnosti, aleboiv) sa

vzťahuje na spotrebiteľa služieb dodaných na územie alebo z územia druhého člena, aby sa zabezpečilo daňové zaťaženie alebo vyberanie daní od týchto spotrebiteľov pochádzajúcich zo zdrojov na území člena, alebov) rozlišuje dodávateľa služby podliehajúcej dani pri celosvetovo zdaniteľných položkách od iných dodávateľov služieb, a to v dôsledku uznania rozdielnosti v povahe daňového základu medzi nimi, alebovi) určuje, prideľuje alebo rozdeľuje príjem, zisk, výnos, stratu, zrážky alebo pohľadávky daňovníkov alebo pobočiek alebo vo vzťahu medzi osobami alebo pobočkami tej istej osoby, aby sa ochránila daňová základňa člena.

7) Budúci pracovný program určí spôsob a časový rámec rokovaní o multilaterálnych disciplínach.

8) Ak člen prijme záväzok prístupu na trh vo vzťahu k dodávke služby prostredníctvom spôsobu dodávky uvedeného v článku I ods. 2a) a ak je pohyb kapitálu cez hranice časťou služby, tento člen je tým zaviazaný povoliť takýto pohyb kapitálu. Ak člen prijme záväzok prístupu na trh vo vzťahu k dodávke služby prostredníctvom spôsobu dodávky uvedeného v článku I ods. 2c), je týmto zaviazaný povoliť súvisiace prevody kapitálu na svoje územie.

9) Odsek 2c) nezahŕňa opatrenia člena, ktoré obmedzujú vstupy pre dodávku služieb.

10) Špecifické záväzky prijaté na základe tohto článku sa nebudú chápať tak, že od ktoréhokoľvek člena sa požaduje, aby poskytol vyrovnanie za akékoľvek prirodzené nevýhody v oblasti konkurencieschopnosti, ktoré vyplývajú zo zahraničnej povahy príslušných služieb alebo dodávateľov služieb.

*) Dispute Settlement Understanding – Dohovor o urovnávaní sporov.

11) Ak ide o dohody o zamedzení dvojitého zdanenia, ktoré existujú v čase nadobudnutia platnosti Dohody WTO, možno túto záležitosť predložiť Rade pre obchod so službami len so súhlasom oboch strán tejto dohody.

12) V prípadoch, keď službu nedodáva priamo právnická osoba, ale sa dodáva prostredníctvom iných foriem obchodnej prítomnosti, ako je pobočka alebo zastupiteľská kancelária, nebude dodávateľovi služby (t. j. právnickej osobe) z dôvodu takejto formy obchodnej prítomnosti zaobchádzanie poskytované dodávateľom služby podľa dohody. Takéto zaobchádzanie sa rozšíri na takú formu obchodnej prítomnosti, ktorej prostredníctvom sa dodáva služba, a nemusí sa rozšíriť na akékoľvek iné časti dodávateľov umiestnených mimo územia, kde sa služba dodáva.

13) Skutočnosť, že sa vyžaduje vízum pre fyzické osoby určitých členov, a nie pre fyzické osoby iných členov, sa nebude považovať za zrušenie alebo za okliešťenie výhod podľa špecifického záväzku.

14) Tento odsek sa chápe v takom význame, že každý člen zabezpečí, aby sa uplatňovali záväzky vyplývajúce z tejto prílohy voči dodávateľom verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb formou akýchkoľvek nevyhnutných opatrení.

15) Výraz „nediskriminačný“ sa chápe vo vzťahu k doložke najvyšších výhod a národného zaobchádzania, ako je to ustanovené v dohode, a tiež odráža sektorovo špecifický spôsob použitia termínu vo význame „záväzky a podmienky nie menej výhodné ako tie, ktoré sa poskytnú ľubovoľnému inému užívateľovi obdobných verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb pri podobných okolnostiach“.

*) World Intellectual Property Organization.

1) Ak sa v tejto dohode uvádza výraz „občania“, považujú sa za nich, v prípade samostatného colného územia člena WTO, tie fyzické osoby alebo právnické osoby, ktoré majú bydlisko alebo reálne priemyselné alebo obchodné sídlo na tomto colnom území.

*) Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

2) V tejto dohode sa „Parížskym dohovorom“ rozumie Parížsky dohovor o ochrane priemyselného vlastníctva; „Parížskym dohovorom (1967)“ sa rozumie Štokholmský akt vyplývajúci z tohto dohovoru zo 14. júla 1967. „Bernským dohovorom“ sa rozumie Bernský dohovor o ochrane literárnych a umeleckých diel; „Bernským dohovorom (1971)“ sa rozumie Parížsky akt vyplývajúci z tohto dohovoru z 24. júla 1971. „Rímskym dohovorom“ sa rozumie Medzinárodný dohovor o ochrane výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a vysielacích organizácií prijatý v Ríme dňa 26. októbra 1961. „Zmluvou o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom“ sa rozumie Zmluva o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom prijatá vo Washingtone dňa 26. mája 1989. Dohodou WTO sa rozumie Dohoda o založení WTO.

3) Na účely článkov 3 a 4 tejto dohody bude „ochrana“ zahŕňať skutočnosti vzťahujúce sa na dostupnosť, nadobúdanie, rozsah, udržiavanie a dodržiavanie práv duševného vlastníctva, ako aj skutočnosti, ktoré sa vzťahujú na využitie práv duševného vlastníctva výslovne uvedených v tejto dohode.

4) Bez ohľadu na prvú vetu článku 42 môžu členovia v súlade s týmito povinnosťami uplatniť namiesto toho kroky na ich dodržiavanie prostredníctvom správnych opatrení.

5) Na účely tohto článku môže člen považovať výrazy „tvorivá činnosť“ a „priemyselne využiteľné“ za synonymá výrazov „nezreteľný“ a „užitočný“.

6) Toto právo, ako aj všetky ostatné práva udelené na základe tejto dohody, vzťahujúce sa na použitie, predaj, dovoz a inú distribúciu tovaru, podliehajú ustanoveniam článku 6.

7) „Iné použitie“ sa vzťahuje na iné použitie, ako je povolené v článku 30.

8) Rozumie sa, že tí členovia, ktorí nedisponujú systémom pôvodného udelenia, môžu povoliť, aby sa ochranná doba počítala od dátumu podania prihlášky v systéme pôvodného udelenia.

9) Výraz „majiteľ práva“ sa v tejto sekcii chápe v rovnakom význame ako výraz „nositeľ práva“ v Zmluve o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom.

10) Na účely tohto ustanovenia bude výraz „spôsob, ktorý je v rozpore s čestnou obchodnou praxou“ znamenať prinajmenšom praktiky, ako je porušenie zmluvy, porušenie dôvery a navádzanie na porušenie, aj získanie nezverejnených informácií tretími stranami, ktoré vedeli o hrubej nedbanlivosti alebo sa jej dopustili, keď sa neinformovali o tom, že takéto praktiky zahŕňajú ich získanie.

11) Na účely tejto časti výraz „nositelia práv“ zahŕňa federácie a asociácie, ktoré majú právomoc vymáhať tieto práva.

12) V prípadoch, keď člen v podstate zrušil kontrolu pohybu tovarov cez svoje hranice s iným členom, s ktorým tvorí časť colnej únie, nebude povinný uplatňovať na príslušnej hranici ustanovenia tejto sekcie.

13) Rozumie sa, že takto nebude nutné postupovať pri dovoze tovaru dodaného na trh v inej krajine majiteľom práva alebo s jeho súhlasom, alebo pri tovare v tranzitnom režime.

14) Pre potreby tejto dohodya) výrazom „tovar s tzv. ochrannou známkou“ sa rozumie akýkoľvek tovar vrátane balenia nesúci bez oprávnenia ochrannú známku, ktorá je totožná s ochrannou známkou právoplatne registrovanou pre určitý tovar, alebo ktorá sa nemôže odlíšiť svojimi podstatnými znakmi od takejto ochrannej známky a ktorá týmto porušuje práva majiteľa príslušnej ochrannej známky podľa práva dovážajúcej krajiny; b) výraz „tovar porušujúci autorské práva“ znamená akýkoľvek tovar, ktorý je kópiou vyrobenou bez súhlasu oprávneného nositeľa práva alebo osoby ním náležite splnomocnenej v krajine výroby a ktorý je priamo alebo nepriamo skompletizovaný z tovaru, ktorý bol vyrobený ako kópia, ktorá by predstavovala porušenie autorského práva alebo príbuzného práva podľa práva dovážajúcej krajiny.

1) Rozhodnutie DSB sa bude považovať za jednomyseľné v záležitosti, ktorá mu bola predložená na posúdenie vtedy, ak žiadny člen prítomný na zasadaní, na ktorom sa rozhodnutie prijalo, formálne nenamieta voči navrhnutému rozhodnutiu.

2) Tento odsek sa tiež uplatnení na spory, pre ktoré sa správy porôt neschválili alebo plne nevykonali.

3) Tam, kde ustanovenia akejkoľvek inej uvedenej dohody týkajúcej sa opatrení prijatých vládami alebo regionálnymi alebo miestnymi orgánmi na území člena, sú rozdielne od ustanovení tohto odseku, budú ustanovenia tejto dohody rozhodné.

4) Zodpovedajúce ustanovenia o konzultáciách v uvedených dohodách sú uvedené v týchto dohodách: Dohoda o poľnohospodárstve, článok 19; Dohoda o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení, článok 11 ods. 1; Dohoda o textile a odevoch, článok 8 ods. 4; Dohoda o technických prekážkach v obchode, článok 14 ods. 1; Dohoda o obchodných aspektoch investičných opatrení, článok 8; Dohoda o uplatňovaní článku VI GATT 1994, článok 17 ods. 2; Dohoda o uplatňovaní článku VII GATT 1994, článok 19 ods. 2; Dohoda o inšpekcii pred nalodením, článok 7; Dohoda o pravidlách pôvodu tovaru, článok 7; Dohoda o dovoznom licenčnom konaní, článok 6; Dohoda o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach, článok 30;

Dohoda o ochranných opatreniach, článok 14; Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva, článok 64.1 a všetky ostatné zodpovedajúce ustanovenia viacstranných obchodných dohôd týkajúce sa konzultácií tak, ako sú určené príslušnými orgánmi každej dohody a ako je oznámené DSB.

5) Ak o to žalujúca strana požiada, zasadnutie DSB bude na tento účel zvolané do 15 dní od podania žiadosti za predpokladu, že zasadnutie bude oznámené najmenej desať dní vopred.

6) V prípadoch, kde spornými stranami je colná únia alebo spoločný trh, budú sa tieto ustanovenia vzťahovať na občanov všetkých členských krajín colnej únie alebo spoločného trhu.

7) Ak nie je stanovené zasadnutie DSB v priebehu časového obdobia podľa článku 16 ods. 1 a 4 DSB, rokovanie sa za týmto účelom uskutoční.

8) Ak nie je stanovené zasadnutie DSB v priebehu tejto časovej lehoty, DSB takéto rokovanie za týmto účelom uskutoční.

9) „Dotknutý člen“ je sporná strana, ktorej sú určené odporúčania poroty alebo Odvolacieho orgánu.

10) Ak ide o odporúčania v prípadoch, keď nedošlo k porušeniu GATT 1994 alebo inej uvedenej dohody, uplatní sa článok 26.

11) Ak nie je stanovené zasadnutie DSB v priebehu tejto časovej lehoty, DSB takéto rokovanie za týmto účelom uskutoční.

12) Ak sa strany nemôžu dohodnúť o rozhodcovi v priebehu desiatich dní po prednesení záležitosti rozhodcovskému konaniu, generálny riaditeľ po konzultácii so stranami určí rozhodcu v lehote do desiatich dní.

13) Výraz „rozhodca“ môže byť interpretovaný vo vzťahu k jednotlivcovi alebo skupine.

14) Zoznam, ktorý je v dokumente MTN.GNS/W/120, rozoznáva jedenásť sektorov.

15) Výraz „rozhodca“ sa bude interpretovať vo vzťahu k jednotlivcovi alebo k skupine.

16) Výraz „rozhodca“ sa bude interpretovať vo vzťahu k jednotlivcovi alebo k skupine, alebo i ako člen pôvodnej skupiny odborníkov, ak pôsobí ako rozhodca.

17) V prípade, že ustanovenia niektorej z uvedených dohôd týkajúce sa opatrení prijatých vládami alebo regionálnymi alebo miestnymi orgánmi na území člena obsahujú ustanovenia odlišné od ustanovení tohto odseku, ustanovenia takejto uvedenej dohody budú rozhodujúce.

*) Trade Policy Review Mechanism.

**) Trade Policy Review Body.

1) Tento zoznam nemení existujúce oznamovacie povinnosti uvedené v mnohostranných obchodných dohodách v Prílohe 1A Dohody WTO, prípadne vo viacstranných dohodách v Prílohe 4 Dohody WTO.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.